Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

urn:nbn:de:bsz:31-300776

Visual Library

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

X Da 48
ER62

Hs. 1628

M

Gerson, Johannes

Opera. [Strassburg: Joh. Prüss]

P. 1-3. + Inventarium. 1488 2°

III. 360 Bl.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Rudera

Monasterij Augie Cuiuis ibe

D. fe. 5. N10.

Tertia pars operꝝ Johannis de Gerson doctoris christianissimi.

Tabula Generalis

Tertia pars continens tractatus ad mysticā vitam seu contemplationi accōmodatos.

Tituli eiusdem

De consolatiōe theologie 54 A
Dyalogus apologeticus. 56 Q
Carmia nōnlla 56 T
Josephina 57 V
Sermo in natiuitate beate Marie virginis 59 W
Carmen de differenti īmunitate a peccato Christi et matris sue. 60 E
Centilogiū de cōceptibus. 60 F
De vita spūali aie siue sex lctōes 60 S
Centilogium de impulsibus 63 U
De mystica theologia speculatiua 64 K
De mystica theologia practica 65 U
De elucidatione scholastica mystice theologie. 66 T
Carmina de purificatione sensuum interiorum. 66 D
De religiōis pfectōe et moderamie 67 A
De consilijs euangelicis et statu perfectionis. 67 A
De pfectione cordis. 67 Z
De meditatione. 68 L
De simplificatione stabilitione seu mundificatione cordis. 68 Q
Carmē de simplificatōe cordis. 68 D
De directione cordis. 69 A
De illuminatōne cordis siue vna preciosa margarita. 69 W
De oculo. 69 Q
De remedijs ptra pusillanimitatē 69 X
De tētationib diaboli diuers 70 H
Contra pfessum inobedientē. 71 A
De zelo et feruore nouiciatus 71 E
De exercitijs discreti deuoti simpliciū (71 F
Documentū notabile de sacramento altaris. 71 T
Epistole quedam. 71 7
De passionib anime 72 S
Carmē de somnio hui" vite 73 P
De monte cōtemplationis. 73 Q
Epistole quedam 75 D
De mendicitate spirituali. 75 L
Appellatio cuiusdā peccatoris a diuina iusticia ad misericordiam. 77 U
De oratōne et suo valore. 77 X
Decem considerationes in orando deum (78 D
Expositio super Dimitte nobis debita nostra. 78 J
Oratio cū peccator de peccatis suis multum est anxius. 78 K
De canticor originali rōne 78 M
De canticordo. 79 F
Centilogiū de cāticis et solatio 80 P
Collectoriū sup magnificat 81 A
Carmina sup magnificat. 95 A
Centilogiū de meditatōe cruc 96 p' 7
Carminum suorum honesta defensio. vidit liuor. 96 D
Anagogicū de hymno glorie 97 A
Epithalamiū mysticum theologi et theologie. 97 O
Sup cantica canticor 97 R
Epitaphiū Johānis de gerson.
Epistola frātris Johannis de gerson ordinis celestinorū sup opusculis magistri Johannis de gerson germani sui cancellarij parisien.

Annectunt denicz hinc operi tractatus aliquot: qui licz sint alior opibus tamē Joh. de gerson: nō parū cōueniunt. quorum tituli sunt hi.

Tractat' magistri petri de Eliaco de potestate ecclesiastica:
Tractatus de vitijs ministrorū ecclesie.
Nycolai de clymenges.
Tractatus magistri Henrici de hassia de cōtractibus. decz origine cēsuū.
Tractatus magistri Hērici de hoyta de redditibus.
Tractat' mgrī wylhelmi orē de moneta
Doctrinalis expositio magistri Petri de Eliaco sup septem psal. penitētiales.
Deuota meditatio eiusdē super psal. In te domine speraui. rē.
Alia meditatio deuota eiusdē sup psalmo. Judica me deus et discerne. rē.
Deuota meditatō eiusdē sup Aue maria
Epistola quedā de instituto Marthe et cuiuslibet fidelis dispensatoris.
Epistola de cōmendatione solitudinis. ac de silentio. rē.

Finis tabule generalis huius operis quampreclari:

Tabula quattuor librorū

Summarium libri

de consolatiōe theologie.

In prohemio notā tur quatuor cause theologice cōsolatiōis que sunt Spes Scriptura Patientia et Doctrina. In primo metro deflet miseria ciuilis dissensionis. In pria prosa pmi libri colloquūtur monicus id est solitarius. et volucer id est nūcius inter medius/ super statu peregrini seu viatoris/ et de eius consolatiōe p theologiā. In secūdo metro ponitur laus theologie in hoc q est efficax consolari. In secūda prosa ponit primo q theologia suam cōsolatōem inchoat vbi et vnde desinit philosophica cōsolatō/ scilz q cuncta agim⁹ ante oculos iudicis cuncta cernētis. Amplius. q triplex est iudiciū dei vnde consurgit i nobis spes et timor/ et quomodo se comitātur Amplius. q cum sobrietate potest vtiliter recogitari et tradi consideratio iudicioꝝ dei in predestinatōne et reprobatōne sicut fecit apostolus. Et deinde qualit oritur inde cōsolatio intima et solis expertis cognita In tertio metro agitur de sentimento talis consolatiōis. In tertia prosa agitur primo in speciali si causa sit aliqua cur deus istū vel illuz predestinauerit. Deinde cū qua cautela talis ꝓsideratio in particulari debeat aut possit admitti. Demū quo pacto potest quietari spes in deo In quarto metro ponūtur exempla quomodo per tentatōnes non euellit spes. In quarta prosa traditur primo in quo spes consistit et q de nullo hic est desperādum. Amplius quo modo p summā desperatōem venitur ad spem. et quātum sit vtilis consideratio diuine predestinationis. Rursus agitur de corroboratōne spei exemplo sanctorū et quomō stat cum libertate. nec tamen plene potest hoc intelligi sine gratia dei que est vnctō docens de oīibus. In quito et vltimo metro ponit comparatio cuiusdā naute qui ex medijs tempestatibus exilit in locūm tutū et secretum.

De secūdo libro

In prima prosa secundi libri fit sermo de statu peregrini inter serendo de varijs speciebus false spei. et addendo q ex cōsideratōne diuine bonitatz omnia libere gubernātis. sumit secunda causa theologice cōsolationis. In primo metro reprobat opinio philosophorum q deus agit de necessitate nature sicut sol lumen suū. In secūda prosa datur ratio cur diuina volūtas nō est dicenda agere ad extra de necessitate nature. Quomodo preterea ꝓcedit aliter theologia ꝙ philosophia. Addit distinctio trimēbris de voluntate humana et de cōformitate eius ad diuinā. In secundo metro declarat qualit affectōes et industrie q̄ sparsim sunt in brutis aīmalibus/ collecte sunt in homine et in eius ratione cui subditur eius appetit⁹. In tertia prosa fit cōquestio super difficultate quā patitur liberū arbitriū in regendo corpus cōformit ad rectam rōem. et de modo conformādi voluntatē humanā diuine exemplo christi. Tandem causa redditur de varietate iudicioꝝ hūanoꝝ. In tertio metro datur ratō diuersificatōnis iudicij rōnis per similitudinē luminis visi p nubes aut in specul variatis In quarta prosa fit inuestigatio qualiter adiuuat libertas arbitrij. Et infert q nihil est casuale vel fortuitum in ordine ad primā causam. et iuxta quē sensum ipsa posset dici fortuna vel fatum. Addit qualiter et bis que deus inuenitur reuelasse et prescisse pulcerrime et salubres veritates elucescūt In quarto metro docemur sub exēplo quadrupli ci qualiter insequi debem⁹ dei voluntatē.

Tabula tertii libri

In prima prosa tertij libri post recapitulatōem inchoat sermo de cōsolatiōe theologie p patientiā describendo quid sit zelus. In primo metro docet p similitudinē ignis et fuliginis ꝙ tum periculosus est zelus si non gubernet ratione In secunda prosa deducit hoc idem p affectus humanos dando causam cur zelus turbat iudiciū velut in somnijs. Qualis preterea zelus esse debeat tam in habētibus auctoritatē regitiuam ꝙ in carentibus ea. Denicz notantur plures cause turbatiue zeli in rectoribus In secūdo metro laudatur vita solitaria sibi vacās In tertia prosa fit sermo de illoꝝ zelo qui nō habēt regimen aliquod publicū/ docēdo sub qui

busdam regulis qualiter ꝛ vbi debeāt vti vel nō vti zelo suo ¶ In tertio metro docemur ꝙ quilibet sit cōtētus vocatōe sua et ſm illam bñ agat ꝛ ita proderit oīb⁹ nec se ledet. ¶ In quarta prosa declarat quō solitarius potest oīnibus proficere. Deinde subiūgitur sermo de patientia ꝙ in ea cōsolatio theologica reponatur.

In quarto metro ponit vtilitas patientie sub exemplo Job afflicti.

¶ Tabula quarti li/

In quarto libro prosa prima loquitur de trepidatōne conscientie humane respectu iudiciorū dei. Et ꝙ nihilominus labores assumendi sunt pro republica et adiutorio aliorū fundādo se in doctrina sacra. ¶ In primo metro datur ratō cur deus legem naturalē dederit in scriptis lapideis. deinc in euangelica lege repetiuit. ¶ In secunda prosa ponit diffuse distinctō de triplici certitudine: addendo q̄liter intelligi debeat illud Gregorij. Bonarum mētium est culpam agnoscere vbi culpa non est. Et qualiter potest hoc sine mendacio fieri.

¶ In secundo metro docemur qualiter vti debeam⁹ scrupulis orientibus ex preteritis culpis.

¶ In tertia prosa fit iterum sermo super eadem re: docendo ꝙ serenatio conscientie p sentimenta deuota nō est signum efficax diuine gratie gratum facientis. Additur de modo se habendi respectu scrupulorū consurgentiū circa ea que sunt posterius agenda. et qualis certitudo sufficit ꝛ vnde colligitur.

¶ In tertio metro loq̄tur ꝙ precepta legis nature sunt etiā precepta fidei ac legis euangelice. conquerendo de erroribus contingentibus circa ea.

¶ In quarta prosa loq̄tur incidēter de theologis ꝛ iuristis quales esse deberent ꝛ q̄les aliqui sunt. Concludendo ꝙ in morali negocio nō potest vniuersalis ars tradi/ que cōferre sufficiat certitudinē in particulari quolibet agibili/ quin cōsurgere possint scrupuli mentis inquietatiui.

¶ In quarto metro docet quomō pax mentis possit aut debeat inueniri.

¶ In quinta prosa ponitur sub psona theologie/ grandis oratō cōsolatoria super casibus humanis. notatim illius qui tūc franciā cōturbabat. Concludendo supremū consolatiōis theologie gradū/ in animi preparatōe ad martyrium.

¶ Explicit tabula quatuor librorum de consolatione theologie.

¶ Nota pro intelle/

ctu huius dyalogi. ꝙ volucer est intellectus discursiuus ꝛ ratiocinatiu⁹. Homo cui⁹ est intellectus meditatiuus ꝛ inquisitiuus. Peregrinus est homo cōtemplatiuus simul ꝛ actiu⁹. ¶ Pro sensu vero litterali notandū/ ꝙ cū eximius doctor Joh. de gerson/ ex concilio cōstantien. recedēs franciā ꝓpter minas ducis burgundie petere nō auderet. Secessit in montana Bauarie. Ibiq̄ in Rathemberg opido: anno dñi. Mcccc.xvij. conscripto hoc dialogo introducit volucrē nuncium a se peregrino: ad Johānē monachū fratrē suū/ qui prior celestinorū lugduni degebat/ proferentē quēadmodū ꝑ theologiam pegrinationē suam consolet. Et sicuti Boetiū de consolatōe philosophie in forma scribendi imitat. Ita etiam cōsolatiōis argumētum vbi ille dimisit: hic cōtinuare conat

¶ Sequitur Liber primus de cōsolatione Theologie. aa 5

De consolatiõe theologie

Liber de consola/tione theologie Incipit feliciter.

Quecũq; scripta sunt: ait magn⁹ ille discipulus theologie Paulus ad nostrã doctrinã scripta sunt/ vt per patientiã ⁊ cõsolationẽ scripturarũ/ spem habeamus. Conuenerũt aliquãdo sup hoc verbo volucer: cursor leuis explicans vias suas. Et monicus in religione degens. Qui vt vidit q volucer sibi notissimus ad se venit de lõginquo. multa quidẽ sup multis. sed multa plus plurima super aduena quodã germano suo conquirere disposuit. Cuius inquisitionem ⁊ alterius respõsionem. sequens dialogus explicabit/ ⁊ hoc p quatriduũ sub tetragono consideratõnum Que licet ad inuicem cõmunicent. erit tamen appropriatius prima de consolatiõe theologie per spem in cõtemplatione diuini iudicij Secunda per scripturam in reuelatõne regiminis mundi. Tertia per patiẽtiam in zeli moderatiõe. Quarta per doctrinã in conscientie serenatõne. Deus aũt patientie ⁊ consolatiõis consoleꝫ nos in oĩ tribulatõe nostra. et det sermonẽ rectũ in ore duorum. Quor volucer sic incipit.

Primũ metrũ primi libri Elegiacũ

In quo defletur miseria ciuilis dissensionis. Concordat in genere carminis primo metro Boetij de consolatione philosophie.

Carmina

Sepe peregrinas volucer transmissus in oras
Regrediens: patrie menia iam video
Dulcis aue natalis humus/tu francia felix
Inclyta parisius/nobile palladium:
Heu quid id est: seuo bellonam cerno tumultu
Ciuili furere/sanguine cuncta replet.
Spiritus in medium missus vertiginis errat/
Obtruncant gladijs mutuo se proprijs:
Carceribus trudunt alios: aut flumine mergunt.
Dembraq; torturis plurima dilaniant.
Pars queuis dici pietas vult/publica curans
Commoda: que patrie viscera rumpit ouans:
Justicie vultus atror mentitur crinis.
Rex iuuo te clamans regia sceptra rapit.
Exuperant syllam/catilinam crimine vincunt.
Vlim pro virtute bellicus horror habet.
Non pater a natis tutus. fratremq; perire
Vult frater. soceri mors venit a genero.
Clerum/miliciam/ciues/sine lege recluſos
Carcere/plebs rabida sicut oues iugulat.
Nullus adest nostre respectus religionis
Jura sepulture denegat impietas.
Quisquis opes vel diuitias famatur habere/
Obijcitur titulus proditionis ei.
Eligit hic partem neutrã defendere partis/
Nor vtriusq; patet innocuus iugulo.
Nec satis est alijs vni se tradere parti/

Liber Primus

Ni se flagicijs conscelerent paribus.
Quid q̄ te patriam pulchram violare vocatur
Extera gens: hostis te lacerando rapit.
Nulla fides pietasq̄ manet/confunditur omne
Fasq̄ nefas/regnat horrida tesiphone.
Extremos nonne fuerat iocundius indos/
Aut glaciale solum me penetrasse prius.
Aduena tu felix alia te parte recęptans/
Flamq̄ patent oculis non mala tanta tuis.
Verum monachus hic degit/sua claustra subibo/
Ac de fratre suo fecero verba sibi.

Prosa prima libri primi

Monicus

B

Est ne volucer quē video? Et certe is est. Dic precor o volucer vnde venis? que noua fers? qualis ad me te modo sors attulit? ¶ Volucer. ¶ Scito monice. quoniā in cōstātiensi cōcilio generali. cum germano tuo conuersatus vsq3 ad finalem summi pōtificis egressum: tandē diuerticula q̄rens exiui cum eodem. qui iuxta cognomē suum peregrinus effici maluit in terra aliena/q̄s ad suos huc regredi. ¶ Monicus ¶ Satis est o volucer. si certum me facere potuer?. quid agit dilectus anime mee quid amor cordis mei. Nonne dolet velut exulem se fieri in ignota t longinqua regiōe/vbi liguā quā nō nouerat audit? Nonne subtristis est/se poni sub modio vel in obscuris sicut mortuos seculi. qui lucere super candelabrum fuerat institutus? ¶ Volucer. ¶ Nihil prorsus o monice/tempo; tempestate pensata/proq3 diuturna animi preparatōne qua sibi p̄uiderat oīa que occurrissent equanimiter toleranda. Gaudet potius in domino magnificans eum. t exultat spiritus eius in deo salutari suo. deputans se aditum meritis t precibus aliorum. Itaq3 de se securus. t in se domino miserāte trāquillus. deflet miseriam patrie proprie. indignissimāq3 sortem. Cuius tamē calamitatis media pars nō est sibi nūciata. quā oculis proprijs horrens intueor. Quinetiam sup conculcatiōe veritatis t iusticie plorans ingemiscit. Miserabilem deniq3 ciuitatis celeberrime desolatiōem tanq̄ hieremias ruinas hierusalem lamētatur. ¶ Monicus ¶ Qua ratiōe fieri potest o volucer. q̄ exul a patria/a parentibo a propinquis a notis t amicis nō angustietur in corde/nō in animo p̄turbetur? ¶ Volucer ¶ Monice: nihil difficile est volenti. Deministi puto vt aduena noster semper in medijs etiam turbis t vrbibus/solitudinem sibi quesiuit t dilexit. Solitudinem loquor que est a curis forinsecis/t hominū calumnijs vacatio. p̄bans illud sapiētis. qui minoratur actu percipiet sapientiam. ¶ Monicus ¶ Scio volucer t expertus testor. ¶ Volucer ¶ Ecce autē nunc elongauit fugiens t mansit in solitudine/expectans eū qui saluū se fecit a pusillanimitate spiritus et tempestate. quoniā vidit iniquitatē t cōtradictōez in ciuitate. Euolauit sicut passer: erepta de laqueo venantium. Undiq3 nimirū sibi parabātur insidiarum tendicule. Enatauit vt potuit/a naufragio reipublice. p̄stolans si forte postmodum sit spes. Nihil tandem se videns aduersus currētem furoris impetum nitendo proficere/desilijt aliorsum a curru publici regiminis/cedens raptui p̄ualentis nequicie t malicie/quam ad presens nō vincit sapientia. ¶ Monicus. ¶ Vincet tādem aliquādo? crede mihi? volucer. Magna quippe t fortis est veritas t super oīa vincit ac p̄ualet. ¶ Volucer. ¶ Veritas o monice quando vincet nescio. hoc vnum p̄ prijs oculis inspicio iuxta vocem ysaie/q̄ conuersum est retrorsum iudicium/t iusticia lōge stetit/quia corruit in platea veritas/et equitas non potuit ingredi. quoniā facta est veritas

in oblitionẽ/ ⁊ qui recessit a malo prede
patuit. Quo cõtra videre est falsitatẽ: nõ
qualemcũq; sed hereticam prauitatẽ in
via mandatorũ dei/ que ambulat vicos
⁊ plateas/ erecta ceruice/ insultans ca-
tholice veritati cum defensoribus suis. prote-
rit eos pedibus sordidissimis. Ac de ip-
sis tanq; domina victoriosissima trium-
phare gloriatur.

Ronicus

O Rob dei atq; hoim fidem. dic
o ro volucer vnde tã lis euersio:
Nonne sancta generalis syno-
dus. que pro veritatis tuitõne
principaliter instituta fuerat/ se cultricẽ
huiusmodi veritatis exhibuit atq; protec-
tricem. Verum hanc interim querelam
omissam volo quoniã cupit anim⁹ ex te
cognoscere quib⁹ exercitijs se refouet fra-
ter/ quẽ torpere nequaq; putauerim iner-
ti ocio: quib⁹ insuper armis spũalibus
aduersus iniquos fortune seuientis im-
petus congredi solitus est/ ne tristicia se-
culi que mortẽ opatur ipsum vel deijciat
vel absorbeat. Volucer. De verat so-
lida pegrini consolatõne tecum sermonẽ
habiturus. significo in primis q̃ eam ac-
cipit doctrice theologia/ que comitem se
dedit pegrinationi sue. Ab infantia enim
sacras litteras nouit/ neq; furor hostilis
neq; terror puertere potuit: quin pseque-
retur iter suum/ de qua sapiens. Attingit
ergo/ ait a fine vsq; ad finem fortiter/ ⁊ di-
sponit oĩa suauiter. Hanc amaui ⁊ exq̃-
siui eam a iuuẽtute mea/ ⁊ quesiui spon-
sam mihi eam assumere/ ⁊ amator factus
sum forme illius (Sequitur cõsolatio) in-
trans in domũ meam conquescam cum il-
la. Non enĩ habet amaritudinẽ conuer-
satio illius. Nec tedium cõuictus illius
sed leticiam ⁊ gaudium. In cuius pre-
conium ita libet metro pangere.

Secũdũ metrũ primi libri dactilicum

alcmaniũ tetrametrũ hypercatalecticum
In quo ponit laus theologie in hoc/ q̃
est efficax cõsolari ⁊ currit cum secũdo me
tro Boety Deu quã percipiti.

Felix theologus pulcra sophia
Cui vult a puero se dare spõsam:
Que castũ tenero stringit amore.
Eius se vocitans iure sororem.
Lasus se sociam prebet in omnes
Ac vite releuat tedia meste.
Solatur resonans cantica syon
Securoq; regit limite gressus.
Spes ⁊ vera fides concomitãtur/
Et diuinus amor: quadraq; virtus
Prudens sobriaq; fortis ⁊ equa/
Donorũq; cohors iuncta beatis.
Ad te si tribulans sors ruit vlla.
Duris increpitans torua flagellis:
Perstes. impauido suscipe vultu
Nam sic viuitur/ est pax in amaro.
Nam si flammigeris intonat ether
Fractus fulminibus/ totus ⁊ orbis
In se dissiliat/ si caro cedit
Mens esto stabilis/ sede retenta.
Nec tu quesieris herculis arma/
Nec grandes validis viribus artus/
Plus horrenda satis/ q̃s superarit.
Hac iutrice potes perdere monstra.
Infandas crebi carmine pestes
Vicit quãdo lyram temperat orpheus/
Mollescunt lapides/ flumina sydunt
Sed se nõ superat victus amore.
At vero citara dum modulatur
Pastor postes rex carmine odas/
Quas aptat phronesis/ ocyus ejs
Pegnam spiritus a rege saule
Ergo nemo satis theologie
Laudes extulerit/ tanta patrantis.
Qua cure fugiunt/ mens bilarescit/
Que virtute sua monstra trucidat.
Cuius vi raptur aduena/ degens
Terris/ ad nitidum scandere celum.
Excelsa residens cernit ab arce.
Fortunam merito rectus vtranq;

Secũda prosa primi libri sequitur.

Ronicus

Vere quidem laudaueris theologiã
volucer. Sed in consolatione reci-
pienda contra fortuitos casus con-
tra vanam mundi felicitatem. Cur non
suffecerit celebris ille dyalogus philoso-
phie cum Boetio. qui prorsus elegãti sti-
lo/ breui/ ⁊ splendido compositus est. sen

tentias grauissimas atq; verissimas in se tenens? ¶ Volucer. ¶ Noli mirari monice. si theologia philosophie preficitur/ quoniã sicut naturam gratia/ sicut ancillam domina et discipulã magistra/ sicut tempus eternitas/ sicut ratiocinatõnem intelligentia sicut visibilia ea que nõ videntur. sic theologia philosophiam exuperat/ quam nõ abiecit sed in obsequium sumit. Est autem lex diuinitatis t ordo. vt suprema inferiorum iungantur ad superiorum infima/ more concatenatiõis/ veluti plato loquebat/ que in corporalibus argentea in spiritualibus aurea vocabatur Et plane hanc in scala iacob graduũ figuratiõem accipimus. ¶ Propterea sub compendio procedentes inducemus theologiam inchoãtem verbũ ab illo supremo / quo philosophia consolatõnem suam apud boetiũ terminauit. Ita enĩ recto breuiatoq; ordine procedet theologia/ sursum machinã sue deductõnis erigens. si philosophie sibi fundamenta substrauerit. ¶ Quale vero sit illõ quod postremũ philosophia posuerit? puto meministi. Magna enim vobis est inquit si dissimulare non vultis? necessitas indicta probitat?. cum ante oculos agitis iudicis cuncta cernentis. ¶ Bonicus. Hemini volucer / t quali principio et ordiens? quali preterea medio progrediens hucusq; processerit retineo. nimirum qui studio libri illius ab adolescentia vehementer incubuerim.

Volucer

Congratulor eruditiõi tue Si quidẽ ab hac sentẽtia qua philosophia desinit? theologia suam cũ peregrino cõsolatiõem iniciat/ qualis sententia formaliter in augustini soliloquio posita est. ¶ Et certe Paulus dũ ad hebreos scriberet/ collaudaturus virtutes fidei/ proposuit symbolum nature/ quod hominibus p̃o omni tẽpore necessarium fuit. Credere enĩ oportet accedentem ad deũ/ quia est et inquirẽtibus se remunerator sit. At vero deus ipse qualis iudex exisseret/ qualem insup remuneratõnem daret querẽtibus se/ non potuit philosophia neq; discipuli sui decreta ratiõis inuenire. Deficiebat enim volentibus ad altiora conscendere scala creaturarũ. per quam sempiterna dei virtus atq; diuinitas licet possit attingi/ non tamen vsq; quaq;. vt cognoscerent quales quantas ve penas reprobis deum cõtemnẽtibus/ qualia porro premia se inquirẽtibus iustus iudex tribueret. Quod facere si vel philosophi vel poete tentauerũt/ euanuerũt in cogitatõibus suis. t vix aliud q̃ errores fabulosos sibiq; dissidẽtes fingere potuerũt. Rectam denig; mandatorum dei viam nescierunt qua pgitur ad vitam/ que est status omniũ bonorũ aggregatõne perfectus. q̃lem hic assequi neminem posse philosophia demonstrat experimentali ratõne. Sed vel virtutes vel actus formales q̃bus attingatur iste status obiectiue quidez. in deo intuitiue cognito philosophia tradere nõ valuit. Diserati autem desuper humanos errores deus/ eas veritates necessarias t salubres ad quas euehere nõ poterat philosophia nec tentare debuerat/ theologia supernaturaliter infusa / sicut et humanus supernaturalis ẽ finis/ reuelauit t addidit. Inter quas? non irrationabiliter theologia super istam q̃ deus inquirentibus se remunerator sit. quia videlicz iustus iudex est cuncta cernens. collocat t adiicit modum iudicij a christo tradidi. Ibunt hi nõ dubium quin mali? in supplicium eternum. Justi autem in vitam eternam. ¶ Neq; enim est alia veritas efficacius generatiua timoris domini q̃ ista/ claudẽs in se horrendissimũ illud damnationis tonitruum. Ite maledicti in ignem eternum. Nunquid non horrendũ valde pñci a facie dei summi boni? Sed ad horroris cumulum inexcogitabilem / additur maledictio trudens in ignem? non qualẽcumq; / sed eternum. Et hoc cum dyabolo t angelis eius. vbi ascendet fumus tormentorum in stagno ignis ardentis t sulphuris/ vsq; in secula seculorum. vbi vermis eorum nõ morietur/ t ignis eorum nõ extinguetur. Et erunt vsq; ad satietatem visionis omni carni. Ad hunc auditum si fides admixta est? timorẽ domini quis non sibi suscepit? Est autem timor domini inicium sapientie. t ab ipso concipimus spiritũ salutis. Et per eũ declinatoris a malo. illũiant? corda/ t in oblectatõe

venit misericordia. ¶ Bonicus ¶ Qua ratõne fieri potest o volucer/ q̃ per timorem ⁊ talem timorem veniat queuis oblectatio? Timor enim penam habet/ quẽ p̃fecta charitas foras mittit. Qualis amplius esse cõsolatio potest hñti p̃oculis assidue stagnum ignis ardẽtis ⁊ sulphuris. in quod ne corruat: formidare habet momento quolibet? Hec vnq̃ dum venit ab hoc pauore secur⁹ est? Nescit enĩ homo finem suum neq̃ si amore vel odio dign⁹ sit. ¶ Volucer. ¶ Recte censeres monice si theologia fidelis nequaq̃ ad vlteriora per timorẽ istum pueberet/ si nõ ad spem que non confundit: effugere compelleret Si non deniq̃ ad deum totius consolationis/ per dilectiõem amplectẽdum sibiq̃ adherendũ. velut in locum refugij: mirabiliter induceret. ¶ Bonicus ¶ Vellem audire quo pacto fieri habet hec inductio vere mirabilis de timore in spem ⁊ amorem? Neq̃ enim eadem sede cordis simul habitare posse videnť timor⁊ spes licet legam p̃phete iussionem regibus terre vt seruiant dño in timore ⁊ exultent cum tremore. Et per sapiẽtem. Qui timetis dominũ sperate in illum. ⁊ iterum p̃pheta. Beneplacitum est domino sup timentes eum ⁊ in eis qui sperant sup misericordia eius. ⁊ alibi sine numero spes timori coniũgitur. ¶ Volucer. ¶ Attendendus est o monice: solerter ordo iudiciorum sup̃mi iudicis dei. qualem philosophia non attingit. Unde theologia velut humano more loquens triplicem deo curiam: triplicemq̃ thronum deputat: ¶ Residet in p̃ima curia et throno indulgens gratia. Residet in altera curia et throno corrigens misericordia. Residet in tertia curia ⁊ throno damnãs iusticia de q̃ per apostolũ. Horrendũ est incidere in manus dei viuẽtis. ¶ Tradiderat homines oñes in hanc mortis damnatõez p̃uaricator adam. nec erat qui de manu hac iudicãtis dei posset eruere/ si non supra nature vires ⁊ merita/ cõstituisset nobis iustus iudex deus/ per sacramentum reconciliatõnis vnigeniti filij sui dei/ curiam p̃imã ⁊ alteram in quibus gratiam ⁊ misericordiã iudices collocauit/ inthronizans quando factus est nobis a deo sapientia ⁊ iusticia: sanctificatio et redemptio. Quãdo p̃terea datum est hominibus damnatis in curia iusticie eam quasi grauaminis illatricẽ posse declinare appellando ad sup̃iores curias gratie ⁊ misericordie/ quoniaz supexaltat misericordia iudicium. fiteq̃ vt vbi abundauit delictum sup̃abundeť gratia/ quod philosophia nõ cognouit. ¶ Bonicus. ¶ Inci p̃io volucer grauioribus q̃ antea scrupulis vrgeri/ vt omittam questiões interim multiplices/ ex tuis habentes dictis ortũ de fide philosophorũ ⁊ aliorum quo pacto saluati sint aliqui sub nature sola lege Tradit itaq̃ philosophia vir p̃scrutabilem diuine p̃uidentie viuacitatem. p̃sertim dum ad eam confertur humani libertas arbitrij/ cum certa p̃cognitione futurorum Sed ecce sup̃addit theologia difficultatem in imm̃ẽsum minus inuestigabilem/ neq̃ comp̃ehẽsibilem. dum quosdam ex hominib⁹ recipit iudicãdos in curia gratie vel misericordie⁊ et ne beatitudinis p̃cipes facit. Alios vero multo plures damnat in eternũ sua iusticie seueritas/ dicente eo. Multi vocati: pauci vero electi. Virum autẽ si quis in hac re cogitatõne constitutus nõ perturbetur ⁊ totus horroze tabescat/ qualiter abscondita non est consolatõ ab oculis suis (iuxta scripture verbum) dum ita deus inter fratres diuidit. ¶ Volucer. ¶ Fatendum est in p̃imis Bonice! q̃ hec cõsideratio iudiciorum dei qui terribilis est in consilijs super filios hominũ/ si cum superba curiositate recensetur/ p̃cipitat in illam sapientis damnatiõem. Qui scrutator est maiestat⁊ opp̃imet⁊ a gloria/ exterminat omnẽ bone consolatiõis virtutem deniq̃ in reprobam de deo desperatõem/ ⁊ in odiosas rabidas ⁊ insanas blasphemias demergit ⁊ absorbet. hoc in viatoribus aliquibus hoc in damnatis oñibus opatur. ¶ At vero consideratio talis si cum debita humilitate ⁊ reuerentia fidelis ⁊ pij cordis assumatur Si cum captiuatõne oñis intellectus in obsequiũ fidei reuoluat. nullam existimat peregrinus noster portionem vel efficaciorem ad consecutõem legitime consolatõnis viã/ diuinitus elargiri. Nonne senserat hoc p̃pheta dum suspirans ait? Memor fui iudicior⁊ tuor⁊ a seculo domine/ ⁊ cõsolat⁹ sum. Quã p̃solatõz nescio si vehemẽtius exp̃sit alio loco is q̃ dixit. Et exstraueŕt. i.

extra se salierũt/filie inde propter iudicia tua domine. ¶ Honicus. ¶ Obseruandũ ne est obsecro volucer/ne min⁹ sobria fortassis & insolẽs sit huius doctrine traditio. quoniã stultoꝝ infinitus est numerus/carnalium & arrogantium/q̃ non capiunt que dei sunt. & si nõ dixeris ea que versant̃ in corde suoꝝ que suo ingenio penetrare se gloriari possint. ¶ Volucer. ¶ Corrigit & repellit tuã hanc hesitationẽ conscius arcanoꝝ diuinoꝝ apostolus. qui satagens contentiõem gentilium romanorũ/& iudeoꝝ qui susceperãt fidem compescere/collocauit totius disputationis sue velut centrũ & cardinem supremũ considerationem diuine p̃destinationis et prescientie ab illo loco. Scimus autem quoniã diligẽtibus deum/omnia cooperantur in bonum his qui sm̃ ꝓpositum vocati sunt sancti. Nam quos prescisciut & predestinauit. &c. Usq; dum exclamat. O altitudo diuitiarũ sapientie & scientie dei/q̃ incõprehensibilia sunt iudicia eius et inuestigabiles vie eius. Quis enĩ cognouit sensum domini? Aut quis consiliarius eius fuit? Aut quis prior dedit ei & retribuetur illi? Illic inserit q̃ nõ volentis neq; currentis/sed miserantis dei est. & cuius vult miserek. & quẽ vult indurat. Et q̃ non ex opibus. sed ex vocante dictũ est Jacob dilexi/esau aũt odio habui. ¶ Apostolus igitur doctor gẽtium in fide & veritate/inter quas erant insipientes multe carnales & superbe. si p̃missam eis considerationem pro sua edificatõne nõ timuit exponere/quatinus eas & iudeos mutuo reduceret ad legitimã pacis & caritatis formã. Quo pacto verẽdum erit inter christianos/p̃sertim eos qui de sua salute soliciti sunt consideratõe ista vtiq; apud eum/talem de sua salute consolatõem suorumq; similiũ opata est. vt assereret Certus sum enim q̃ neq; mors/neq; vita/neq; angeli/neq; principatus. neq; virtutes. neq; instãtia. neq; futura. neq; fortitudo. neq; altitudo. neq; profundum. neq; creatura alia poterit nos separare a caritate dei que est in christo iesu domino nostro. ¶ Poterit autẽ certitudo talis accipi de certitudine reuelatiõis diuine si Paulus de se solo loq̃retur. Sed dum cõnumerauit alios electos dei conuenientius intelligit hoc esse dictũ de certitudine spei. que trãquillitas quantũ sit optatiua. satis admodũ prophetа regius exposuit. q̃ dum gloriabundus in dño dixisset In pace/in id ipsum dormiã & requiescã. Subintulit pro causa spem/dicens Quoniã tu domine singulariter in spe constituisti me. ¶ Honicus. ¶ Scire velim o volucer quo studio vel industria deuenit aduena noster vt in hac pace in id ipsum frueret? ¶ Volucer. ¶ Accipito v̄ba mea sobrie Neq; enim dicere p̃sumo/nisi quod aspirat & aspirare suadet ad illam pacẽ in id ipsum cum prophetа dicente. Concupiuit anima mea desiderare iustificatões tuas/in omni tempe/si forte aliquãdo desiderium sui & similiũ pauperũ exaudiat dominꝰ. & preparatõnẽ cordis eorum audiat auris sua. Scit enim quoniã nemo repente fit summus. scit quoniã munus hoc gratie magis est q̃ industrie. Nihilominus doctorũ deuotorũ scripta relegẽs theologia ductrice/suis vti conatur industrijs/ne sibimet deesse putetur. deumq; tentare videat. Enititur experimento cognoscere que sit illa pacis consolatõ qua sobrie inebriat̃ exclamat psalmista. Quã magna multitudo dulcedinis tue domine quã abscondisti timẽtibus te. Signãter ait abscondisti/q̃ nec ab habẽte tradi nec ab eo qui non habet capi potest. Est quippe nomen nouũ in calculo candido scriptum. qõ nemo scit nisi qui accipit

Tertium metrum ¶ k

primi libri glyconici coriambici. & proportionat̃ secto primi de consolatõe philosophie. Cum phebi radijs.

O Agnũ crede nimis bonum
m Intus quo valeas frui/
Extra non liceat loqui.
Certe nescit homo vetus
Intro quid sapiat nouus
Hoc est manna reconditum.
Sensus quod capit intimus.
Queris qualis ei sapor?
Aurem verbaq; quid paras?
Gusta post videas licet.
¶ Degens frater agro senex
Querit gaudia/que domi
Frater iunior accipit.
¶ Lecus mel ionathas prius
Gustat/protinus binc videt.

¶ Del nobis sapidũ deus:
Quo fastidia tollere
Mundi noxia fas tibi.

Tertia prosa primi

¶ Monicus.

O Miseris interim volucer verbum sup istis affectus deuoti sentimẽtis/in quibus stat sapientia:que in mysterio abscõdita est. Hec est theologia mystica/de q̃ tractatus fratris apud me seruo/quosdã latino/quosdã vulgari scriptos stilo. Sed sup his altera fortassis die sermo fiet: ¶ Perge vero prosequi de spe:respondens ad pauculas interrogatiões meas/qui secretorum aduene nostri cõscius es. Recogitat ne supremũ iudicem deũ:homines ex massa peccatrice:pdestinasse quidem hos ab eterno sempiterne beatitudinis fore participes/alios vero prescitos et reprobatos ad suppliciũ perpetuũ: ¶ Volucer. ¶ Recogitat monice/et id sane freqnter. ¶ Monicus ¶ Accusat ne diuersum huiusmodi iudiciũ dei: tanq̃ preterea sit in eo seua quedã crudelitas/indigna bonitate sua summa: ¶ Volucer. ¶ Absit monice talis aduersus deũ blasphemia/neq; enim psonã accepisse/neq; iniuriaz fecisse dici potest q̃ nulli debitor est. Nõ notauit apostolus dicens. O homo/tu quis es qui respondeas deo:nunquid dicit figmentũ ei qui se finxit.quid me fecisti sic: An non habet potestatẽ figul⁹ luti ex eadem massa facere. aliud quidẽ vas in honorẽ.aliud vero in cõtumeliam: ¶ Talis apõ homies similitudo plurima repitur. nedũ super rebus vita carentibꝫ/sed animatis/quibꝫ vtũtur pro arbitrio suo alijs ad mortẽ.alijs ad conservatõem nec arbitrãtur se:vl'iniurie: vel crudelitati obnoxios esse. ¶ Quid si vult deus in magñ domo sua manifestare diuitias glorie sue.istis in ostensionem misericordie.alijs in manifestatõem sue iusticie/glorificans illos ex misericordia/istos ex iusticia derelinquens: quatinus resultet carmen illud pulcherrimũ. Ex grani tenore iusticie/z molli cantu misericordie/de q̃li profitet⁹ pheta. Misericordiã z iudiciũ cantabo tibi dñe. ¶ Qz si pauciores sunt qui saluãtur/manifestior est in hoc gratia dei quẽadmodũ int' surdos z claudos mutos z mortuos/pauciores sunt q̃ miraculo curãtur/q̃ qui proprie cõditioni relinquũtur. ¶ Clerũ dum ad singularia fit descensus et inquisitio. cur videlicet Petrũ vel Paulum deus elegerit ad salutem. Judam vero z diuitẽ epulonẽ dereliquerit:oportet vt humana garrulitas apponat digitũ ori suo/hoc vnum profitens q̃ iustus est domin⁹ in oñibus vijs suis. ¶ Itaq; sicut nulla potest assignari ratio cur inter tot res possibiles fieri/ista nõ:illa facta est/nisi beneplacitũ dei. Ita de recreatõne seu regeneratõne/ad vitam spiritualẽ/multomagis dici debet. Neq; confugiendũ est ad illorũ merita vel opera/quos ab eterno pdestinat deus. quia si ex opibus:iam nõ ex gratia. Sed neq; priorem eterna dei voluntas causam habet/qui fecit oñia propter semetipm. impiũ quoq; in diem vindicte. Nihilomin⁹ fatendum est q̃ nemo sine culpa damnabitur.sicut absq; gratia saluabit nullus. ¶ Monicus ¶ Pergo volucer inquirere cõsequenter/si hanc aliquãdo peregrinus noster consideratiõem super se/z ad se reflectit. Meditãs ne forte sit ex numero reproborũ/neq; enim gloriari potest se peccatũ nõ habere:neq; de alia massa esse q̃ cereros: ¶ Volucer ¶ Dicam illõ monice quod sentio Meditatur aliquãdo se cum cõquerens. quid si iusto dei iudicio damnãdus es: Si reperit indispositum cor suũ ad humilem hui⁹ considerationis susceptõem/derelinquit eã/z ad alia se cõuertit. quemadmodũ fieri consiliũ est in tentatiõibus vel interrogatiõibus carnaliũ peccatorũ/vel experientijs earũ rerũ/que sunt difficillime electõis. vt si querat aliquis a semetipo Malles membratim laniat⁹ mori/q̃ illecebrose voluptati mulieris pulcerrime consentire: ¶ Si vero percipit affectum suũ/deo propicio tranquillum/humilem z suauẽ/sicut imprecatur apostolus. Deus autem spei repleat vos oñi gaudio/et pace in credendo/vt abunderis in spe/et virtute spiritussancti.sistit pedetentim tamẽ et caute/in hac recogitatõne.si forte damnandus est. Cuius apprehensioni/nequaq̃ remurmurat/scõm presentem affectum/z sensum de diuina iusticia. Sed humiliatus dicit. Justus es domine/z rectum iudiciũ tuũ. Nõ q̃ damnatiõem eligat. Absit. qz

nec deus hoc vult ipm velle/sicut nec pec
care nec desperare dum viator est. Dicit
potius cū Job. etiā si me occiderit tamen
in ipso sperabo. Et cōuersus ad dominū
cū pio t humili affectu. Scio inqt eqssi/
me iudex/ quoniā damnati in inferno te
odiunt. te iniustū. te inuidū. te crudelissi/
mū iudicant. te blasphemant. te sanctisqz
oīnibus ore rabido maledicūt. Scio q
illic cōstitutus (heu me miserū) sic agerē.
At vero dum interim affectib tam effe/
ris t blasphemis careo. amo te qui totus
es amabilis. te iustissimū/ te amātissimū
te clementissimū diiudico. te collaudo. ti
bi sanctisqz omnibus tuis ore' pio bene/
dico. quicquid postremo de me futurum
ordinauerit voluntas tua/ corde credo et
ore profiteor. quoniā nulla est iniquitas
apud te qui sanctus es in oīnibus operi/
bus tuis. ¶ Bonicus. Placet volu/
cer distinctus iste modus habendi se cir/
ca recogitatiōem diuine predestinatōnis
seu prescietie/ nam sicut in primo curiosi
tas temeraria. sic in secūdo meritoria val
de humilitas exercetur. ¶ Videre simile
est in aspectu vel recogitatōe formose mu
lieris/ vbi periclitarer incōtinens. contī/
nens vero fortiter habituatus/ vterer ad
virtutem. ¶ Video q amor hic gratuit⁹
est. nō mercēnarius. nō recuruus. hec af/
fectio filialis vel fidelis sponse. quē amo/
rem/ quia donū suū est/ nō acceptare non
potest. quia diligentes se diligit. Beatus
qui ascēsiones in corde suo disponēs ad
hunc gradum pene supremū peruenit ¶
D Sentio deinceps magis ac magis q̄ me
dio potest hec considerātō pacem quan/
dam t consolatiōem operari. Ita tamen
si sit apō homines qui peccata iam non
iterāt. nam iteratio peccatorū quid aliud
pretendit q̄ reprobatiōem t interitum?
Attentō q spes nō ex meritis prouenīēs
presumptō est. nō spes estimanda ¶ Vo/
lucer ¶ Scio o monice quoniā nemo est
qui viuit t nō peccet quando t septies in
die cadit iustus. Et beatus dicitur a psal
mista: nō qui non fecit. sed cui nō impu/
tauit dīs peccatū. Dirū fortasse videbi/
tur quod dicturꝰ sum. Inuenire est homi
nē qui quanto pluribus impugnat ten/
tatōibus/ quāto renitēs eis pluries euin/
citur/ vel in voracitate gule. vel in somni
culosa dormitatōne/ vel in stimulo⁹ car/
nis crebra ꝓpessione/ t alīs huiusmodi/
tanto frequētius certius t ideo fortiꝰ. qz
humilius/ in deū se proīcit. de deo sperat
t confidit. Consulte quidē dum nullam
videt in se fiduciā resistēdi viriīs/ neqz vir
tutes t salutē adipiscēdi repositā. Fallor
si nō ita dauid egerit ingens. Impulsus
euersus sum vt caderē/ subdit. cuius inni/
xus ē auxilio/ t domin⁹ suscepit me. Rur
sus cū ab homīb sibi desperatō impro/
perarēt/ quia tulerat ouem t pastorē occi/
derat/ t dicerent. non est salus ipsi in deo
eius/ ipse solidiori spe deo fisus respōde/
bat. Tu aut̄ domine susceptor meus es
gloria mea. t exaltans caput meū ¶ Bo
nicus. Ut intelligo volucer. Ita se res
habet/ q apud vere humilem quāto mi/
nus est in se spei/ minus in ope aliena fi/
ducie. minus deniqz vult cōstituere iusti
ciam suam. tāto plus spei plus fiducie de
deo ꝓcipit. plus quoqz iusticie dei fit sub/
iectus. dicens ex sententia. Mihi autem
adherere deo bonum est/ t ponere in dño
deo spem meā. clamans ei. in tua iusticia
plane non in mea/ libera me. Postremo
magis intelligere nunc videor/ que in de
uotoꝝ libris legi/ de introductiōe sponse
in cubiculum sponsi. de osculo oris eius
post osculum manuū t pedum/ de habi/
tatiōe preterea in adiutorio altissimi/ nō
in habitatōne vel meritoꝝ proprioꝝ que
vana est. vel penarum futuraꝝ que anxia
vel industriarū propriarū que timida est
t incerta. ¶ Certa vero qualiter esse pos/ H
sit in adiutorio altissimi. inter tot vite di
scrimina. inter tot criminū lapsus. inter
tātam electorum paucitatē edisseras ve/
lim. ¶ Volucer. ¶ Rerum ista condi/
tio est o monice/ vt in suos fines tendant
quib adeptis quiescunt adherentes eis.
hoc de grauib deorsum. hoc de leuibus
sursum videre est. Est autē humani cor/
dis desiderium t pondus/ in deū/ sicut in
locum suū t centrū ferri. est supremū post
quod nō relinquit aliō humane peregri
nationis refugium. Superest igitur nihil
infra quod/ vel vltra quod possit huma/
nū se cor deflectere vel fugere. dum ponde
re suo se cōstituit adherere deo. nūc interī
per spem/ fidem t amorez. neqz enim sibi
dat aliter status presens. Porro sicut ali
quis dicitur adherere certitudinaliter lo
co alicui vel baculo/ dum totis viribꝫ ita

stare vult. nõ aliter spem certã dicimus p deliberatã voluntatis adherẽtiam. neqz enĩ spes est in assensu et vi rationali / sed desiderio ꝛ expectatõne virtutis irascibilis tendentis in ardua. quod desiderium tendentia / vel expectatõ reputur in virtute spei cum tanta certitudine p adherentiam volũtatis / qp p nullius temptatõnis / vel recogitatiõis insultũ vult ab ea semet euellere. Consurgit ex radice simili certitudo in assensu fidei. dũ p nullas rationes vel fantasias fidẽ impugnantes / vult derelinquere / quo minus stet in fide / ad obeditionẽ dei / ꝛ meriti conquisitiõem.

Quartũ metrũ primi dimetrum Jambicũ.

Que mõtis alto stat iugo
Quercus suis radicibus
Defixa nitens fortiter
Ventos et imbres non timet.
Assumit hinc plus virium
Quo plus in imo se locat
Concussa venti turbine /
Sic spes ferens tentamina
Antheus inuictus fuit
Dum cautus incubans humi
Non vult in altum surrigi /
Elatus ilico perit.
Que collocatur saxeo
Domus loco fideliter /
Venti / pluuie / flumina
Desciuant / nunqz ruit.
Verere vos spe firmiter
Vestro loco nitamini.
Vester locus certe deus!
Quo spes reponit certior.

Prosa quarta primi libri Bonicus.

Jsum est aliquibus o volucer qp spes in prescitis semp sit erronea Jd enĩ se putant habituros quo carebunt. Alĩ volentes hãc absurditatẽ euadere dixerũt spem in hac cõditionali existere. Si legem dei obseruauero salu⁹ ero. Volucer Bonice. nec hoc vltimũ sufficit ad spem. staret enĩ cum desperatõe talis cõditio. Nec primũ sobrie dictũ est. qp deus obliget reprobos ad errandũ / sicut obligat ad sperandũ. Proinde spes ad certã beatitudinis expectatõem / sic se habet. Ponit sibi p fidem / qp est aliqua talis beatitudo. iungit qp ad illã pura liberalitate ꝛ gratia deus ab eterno quosdã predestinat ꝛ eligit. Addit qp ad consecutõnem hmõi finalis beatitudinis / ordinauit media cõuenientia / varijs modis sine numero Jnter que mediũ precipuũ est gratia. que ideo dicitur vita eterna. quia pignus eius est / vel arra. Hanc autem gratiã nulli dedit neqz daturus est / nisi p mediũ mediatoris dei et hominũ Quã gratiã pro omnib⁹ meruit ad sufficientiã. sed non ad efficaciã. nisi incorporatis sibi per fidem habitualẽ / vt in paruulis. vel actualem ꝛ habitualem q̃ per dilectiõem pseueranter operatur. que fides min⁹ explicita fuit in prophetis tẽpore legis scripte / q̃z in apostolis tempe gratie. Et longe minus in philosophis ꝛ alijs gentilib⁹ p lege nature. Quãuis enĩ essẽt accedentes ad deum oporteret credere qp deus est. ꝛ qp inquirentib⁹ se remunerator sit. quis essz tamẽ modus quo talis remuneratio cõsequeretur / p mysterium videlicet incarnatõnis filij dei. sicut non erat explicite reuelatũ / sic nec explicita fide credendũ. Ceterum spes taliter instructa p fidem. que suus est oculus / figit in primis desideriũ suũ ad beatitudinis adeptõem tanqz ad finem. Et ab illo desiderio nequaqz vult anelli. Deinde desiderat media quelibz ad huius finis assecutõem per dei prudentiã ordinata / p arma iusticie sicut dicit apostolus. a dextris et a sinistris. per gloriã ꝛ ignobilitatem. per infamiã et bonam famam ꝛc. Fides itaqz rursus dicit ei / qp diligẽtibus deum ꝛ sperantibus in eo / omnia cooperantur in bonum / sicut tradit apostolus qp omnia nostra sunt / conformiter ad christũ. Primũ querite regnũ dei / ꝛ omnia hec adijcient vobis. neqz talium aliquis predestinatorum peribit vnqz. Quo contra fit de reprobis q̃bus omnis cedunt in malum / etiam aliena bona que in scãdalum sibi vertunt ꝛ ruinã. Nibilomin⁹ quoniã ignotum nobis est quos vult inter homines deus ꝛ qualiter saluos fieri / opandũ est bonum ad omnes / vel orando / vel cõmonendo / vel hortando / vel increpãdo / vel ab erroribus ꝛ vitijs abducere satagẽdo Jta sagena caritatis ꝛcludit i se bonos ꝛ

malos separandos in littore iudicij
Preterea si ex peccatis electorum diuina bonitas potest. scit et vult elicere bona. nō tamen idcirco mala bona sunt/vel eligenda. sed cauenda penitus plangēdaq3. Collaudādus autē benignissim9 7 omnipotens deus q malis nostris nō solū nō vincit/sed ex eis operatur bonum nostrū
Sic enī dicit oīa sub peccato cōclusisse: supple pmissiue vt omniū misereat.
Peccauit petrus/humilior cautior 7 misericordior effectus est/nō actōe mali sed miseratōne dei. Peccauit Magdalena/plus postea dilexit. q3 multū sibi dimissum est. 7 in exēplar penitētie ceteris cessit. Blasphem9 fuit Paulus. confitet humiliatus/q nō sit dignus vocari apostolus/7 est inter peccatores prim9. Denicq3 iocūdatur pater 7 epulat in receptōe filij prodigi. Et gaudiū est angelis dei super vno peccatore penitētiam agente. Quis nesciat proinde pauper dum de stercore pcōrum erigit eos deus: collocās in gloriam cū pncipib9 populi sui. q in ampliores erga diuinā benignitatē assurgunt gratiaq3 actōes/nō quin innocentia pseruata seruataq3/ plus habeat dignitatis 7 gratie ceteris paribus. Sed in repatōne deplite magis eminet misericordie benignitas
Miserādū verō est. quod in reprobis agit e diuerso/de virtute 7 humilitate superbiūt. de gratuitis dei donis vel ingrati sunt vel tepidi/vel in suā 7 aliorū pniciem 7 dei inhonoratiōem abutentes vertunt. Ita vt eoq3 quandoq3 fiat oratō in peccatū. hic p ingratitudinē. in inferno autē p blasphemiā insaniorē. Recordantes enī quēadmodū fuerūt aliquādo supplices deo. Hecr illa bona facientes: venerātes sanctos sanctasq3 oīes cū deuotiōe: quidni rabidiori cōrabescāt odio 7 maledictis latrēt aduersus deū sanctos sanctasq3 oīes: p3sertim eos quos pcipue coluerūt eos inuidos: eos crudelissimos: impios 7 ingratos. qui non ipos a tormētis cum possent eripiūt/ acclamantes.
Quid ergo dicem9 ad hec: faciem9 igit mala vt deus eliciat bona/ vel bona vitabim9 ne cōtingant mala qualia tetigimus: Absit. pter id enim quod p accidens est: nō debet illō quod de p se est variari.
Monicus. Horresco volucer hec audiens/ et videns te sup admirabili via niti pro cōsolatōis adeptōe: dum tremende 7 ptrarie desolatōis memoriā subinducis
Volucer. Dic mod9 est. hec ars theologie/crediderīs monice/q3 sicut per stulticiā 7 scandalū predicatiōis crucis salvos fecit credentes sic p insipientiam trahit ad sapientiā dicente apostolo. Si quis videtur inter vos sapiēs esse in hoc seculo. stultus fiat vt sit sapiens. Nō aliter vult eadē theologia per summā desperatiōem de homie: trahere ad summā de deo spem: 7 p desolatōem inestimabilē 7 intolerabilē. sursum ducere ad solidam consolatōem
Addideris nullā esse recogitatōem que plus ista radicaliter euellat ab humano corde superbiam. de se semper aliquid magnū p3sumentē/ cui resistit deus. que magis insup gignat 7 nutriat humilitatē legitimā sub deo et ad homines. vitijs procul expulsis que fert secum superbia. Nam qua fronte poterit aliquis fratrē suū qualēcunq3 deinceps. vl odio vel ira vel inuidia psequi. immo nec animo q reprobus sit iudicare: qui videt se de eadē massa peccati in eadem damnatione esse. neq3 scit quid sibi crastina pariat dies: Q si voluerit gloriari de bonis suis/mendax est si non habet. si habz illa gratis accepit a deo Quid ergo gloriatur quasi nō acceperit. Quid preterea iudicat alienū seruū qui domino suo stat/ aut cadit: stabit autē. potens est enī deus statuere illum. Sub hoc intuitu dixisse putandus est apostolus Venit deus saluos facere peccatores/quorū prim9 ego sum. primus itelligo quo nullus prior/ videōs se cum alijs equaliter filium ire. 7 ex eadē peccati massa esse/ q3les venerat saluare deus.
Monicus Intelligo volucer materiā hāc de timore 7 spe latā esse. vellem traderetur sub compēdio mod9 quo precipue spes stabilitur.
Volucer. Himirum stabilitur a deo/ cuius supnaturale donum est. Sed si particulari9 aliquid exigis. inuenīs quadruplex meditatio que velut in tetragono firmissimo gestat spem. Una meditatio est diuine iussionis vt speres. Altera diuine promissionis si speres. Tertia immēse dei pietatis ne desperes vnq3 de suis miseratōnibus. Quarta proprie fragilitatis/ne speres in te vel proprijs viribus
Dic igitur cogitationi tue solicitāti spem deserere. dū

non facis certam vocatiõem tuã/ p bona opa/ quotidie corruẽs de peccato in peccatum. ingẽti proinde ne sis de multis vocatis ⁊ non electis/ sicut vita tua similis est multoꝝ. Dic respondẽs/ q obedis iubẽti deo qui mille locis scripture sacre precipit vt speres in eo. cui dicito. Exurge dñe deus in p̃cepto quod mãdasti. pij cio me in te iubente te. nõ es crudelis aut fallax vt abijcias me/ iuncta p̃sertim multiplici pmissione tua/ qua sperãtibꝫ in te pollicitus es q liberares eos/ eripes/ saluares ⁊ glorificares. Cuius demũ tã immẽsa pietas est. vt nullis peccatis etiã infinitis si ꝓmisisses ea solus/ vinci possit hic in via. Quod q interposuisti cũ ímobilitate cõsilij tui iusiurandũ. vt p duas res immobiles sicut loqtur apostolus tuus quibꝫ ipossibile est mẽtiri te/ nos fortissimũ solatiũ habeam⁹ ad tenendã ꝓpositam spem. cuius enĩ sis inobligabilis a creatura tua rõnali/ quicq̃d agat p te vel erga te. voluit tamẽ dignatissima condescensio tua/ cõmerciũ quoddã habere cũ hominibꝫ/ vt bene de te mereãtur si iussa tua ꝓpleuerint/ ⁊ in te speraverint/ qui fidelis es ⁊ teipm negare nõ potes. Hec tu ita deo. ¶ Postremo dũ propria fragilitas obijcit vt desperes. desperes volo. sed de te ⁊ in te qui homo ⁊ caro es. nã maledictus homo qui ꝓfidit in homine/ ⁊ ponit carnẽ brachiũ suũ/ ⁊ a dño recedit cor eius. ¶ Sed hic occurrit trepida cogitatio dicẽs. qua ratõe conabor declinare vicia. virtutes adquirere. seruare mandata dei. sine q̃bus sperare vitã ingredi/ iã nõ spes est sed arrogãs ⁊ infidelis p̃sumptõ? Conaberis prorsus. sed in adiutorio altissimi. ⁊ millies victus. millies conaberꝭ eo quidẽ amplius ⁊ certius/ quo nulla tibi supereſt fiducia de pprijs opibus. Propterea dicturus Salomon finẽ contionationis sue dũ pferre vellet. Serua mãdata premisit. deũ time. quia videlicꝫ ab ipso est bonũ vel velle vel pficere. ¶ Domicus. ¶ Retineo q in soliloquijs sillia de se cõfessus est Auguſt. Sperabã inq̃t aliquãdo in virtute mea que nõ erat virtus Et cũ sic volui currere/ vbi magis stare credebã/ ibi magis cecidi. factusq̃ sum magis retro q̃ ante. Dicebã enim? hoc faciam. illud pficiam. fiebatq̃ post? nec hoc nec illud. quoniã de meis viribꝫ ꝓfidebã

Nunc autẽ confiteor tibi dñe rex pat celi ⁊ terre. quoniã non in fortitudine sua roborabit vir. vt nõ gloriet̃ ante te stulta p̃sumptio oĩs carnis ¶ Volucer. ¶ Traducit aduena noster meditatiõem hãc etiam vsq̃ ad angelos ⁊ sanctos/ dum attendunt horrorẽ diuinorũ iudiciorũ in dãnatis. Canim⁹ enĩ q tremũt angeli atq̃ archangeli. tremũt intellige? nõ ex fortitudine sue dãnatiõis/ quibꝫ inest glorie securitas. sed eo magis ex alioꝝ dãnatione q̃si si tremerẽt ⁊ pauerẽt in se deficiẽtes/ resiliunt in adiutoriũ vnicũ deum? adherentes ei/ se fragiles ⁊ nihilo similes reputãtes sine eo. Addidit de hũanitate xpi q sicut inesse supposituali/ sic innitit psonalitati filij dei q propriã deserit/ nec ĩ se subsistit. ita inesse gratie vel glorie innititur deo/ q nullatenus in se. Et ita de sanctis quanto pfectiores? tãto humilius ⁊ reuerenti⁹ in adiutoriũ dei resiliũt ¶ Quocõtra de reprobis. q magis refugiũt a deo ⁊ ad se cõfugiunt? quo dãnabilius puniũt q̃m in ipsis est amor sui/ vsq̃ ad contemptũ dei. sicut in alijs est amor dei? vsq̃ ad contẽptum sui. ¶ Deniq̃ spes velut ancora. quantomin⁹ in arenulis fragilibus ⁊ fluidis humani auxilij figit/ tanto solidius ⁊ certius supra firmã petrã (que xp̃s est) defixa stabilitur. ¶ Ex sequelerit aliquis. q̃d igit de illis quos nõ saluat de⁹? Respõsum habeat q velut animalia propter hoĩes creata sunt? ad obsequiorum varietatẽ/ illa blandiẽdo/ ista seuiẽdo. intelligere sic habem⁹ propter electorũ salutẽ prescitos esse formatos/ siue nocere siue obsequi conẽtur/ vt non glorietur oĩs vel obsequẽs electꝰ/ vel aduersans eis ¶ Hec tamẽ ita sunt accipienda q̃ dicta sunt. q̃si tollatur libertas arbitrij Fortificat siquidẽ magis ⁊ instituit/ sed in deo vnificante p gratiã. que est velut anima quedã vitam habẽs in potentia ad vitã secũdam. ad meritoriã videlicet operatiõem. Itaq̃ sicut operatio animalis p̃supponit esse naturale. sic operatio spiritualis vitã gratie ¶ Hz nec audiendus est Cicero. q vt libertatẽ in hominibꝫ statueret/ abstulit a deo prouidentiã. Nec rursus ex aduerso recipiend⁹ alter. qui diuinã prouidentiã sic instituere voluit/ vt arbitrio nostro necessitatẽ imponeret. Pro refas etiã in peccatis dicẽs deum velle ⁊ facere nos peccare

in manifestationē glorie sue. Porro viam mediā ꝛ regiā tradit theologia reuelata fide subnixa. q̄ gradiēdū est etiā vsq; ratiocinationis ꝛie dissolutio plena nō pateret.

T Donicus. Existimo q; has scias nec inexpti satis capiūt/nec experientiā dare potest industria/nisi p̄ueniēte in b̄dictionibus dulcedinis ꝛ coopante dei gr̄a/ineffabili valde mō. Et hoc ē dei donū scire a q̄ postulāda sit ꝛ imperāda talis gr̄a. Multa enī dicim⁹ ꝛ deficim⁹. verbū aūt abbreuiatū ꝛ ꝯsummatū facit sapiētia/ dū i animas sanctas se trāffert. delicias suas cōputans eē cū filijs hoīm. in quib⁹ b̄nplacitū est deo/q; sperauerūt sup̄ miscōia ei⁹. Ez ecce iam aduespascit ꝛ inclinata ē dies q̄ ad se me vocat op⁹ dei/simul ꝛ vie lassitudo quietē te petere suadet. Expectet p̄ reliquis(multa enī querēda sup̄sunt)sequēs dies. C Volucer C Expectet placet si pri⁹ audieris sub exēplari modulamīe/q̄lis sit vt eū recogites/germani tui status.

Quintū et vltimū

metrū primi libri dactilicū tetrametrū hypercatalecticū. currit cū quinto quarti de conso. phi. Boetij Si quis arcturi.

Vaus e multis nauta profundo
Dum regit nauē. ventus ꝛ imber
Et procellarum turbida moles
Si repētinis motibus vrgent
Proximaz nautis crebro minantes
Naufrage cladem mortis adesse
Nitit⁹/fisus arte magistra
Nil inexpertum corde pauenti
Segniter linquens omnia solers
Tentat/vt nauis litora captet
Si malivero tanta molestat
Seuiens pestis/iamq; latratu
Terret auditum scilla canino/
Attrahēns gulpho cuncta voraci
Non opem possunt ferre sodales
Pars et in preceps vltro laborat
Sciens nauclerum stertere puppi
Obstuper talis quis/nihil vltra
Viribus fidit/spes nec in arte est
Respicit celum vota deo dat
Aut mari sese deijcit alto
Nudus enatans. si scopulosum
Prominens saxum suscipit ipsum
Vel sinu tuti condit⁹ antri
Laudat excelsum/gratior illi
Dicit euasi sorte benigna

O reseruatum sanctius olim
Obsequi fas sit xp̄e tibi me
Rursus aut si me nauigio das
Vtar illo fac prosperiore.

C Explicit liber primus.

Incipit liber secūdus. Prosa prima. Donicus.

U

Ece nobis/ o volucer/altera dies fulsit illa ꝓtinua ueris p̄cor effari/q̄ cepta sunt C Volucer Deministi puto sub quali silitudine finē accepit hesterna collocutio. Nō oīno dissimiliter/nūc aduena nr̄ ex pcella publici ciuilisq; naufragij ꝯsulte fugiēs/ in locū satis abditū/velut in quādā securitatis insulā se recepit. Illic more solitarij sedens leuat se sup̄ se. theologiā habēs ꝯsolatricē/que doctrix est disciplīe dei ꝛ electrix operū illi⁹. q̄ sobrietatē ꝛ prudētiā docet ꝛ iusticiā ꝛ virtutem/quib⁹ vtili⁹ nihil ē in vita hoīb⁹. Hec erigit ad spem futuror⁹/ quēadmodū teri gimus/asserens q; nō sunt ꝯdigne passiones hui⁹ tp̄is ad futurā gloriā que reuelabit in nobis. Addēs q; spes non ꝯfundit. ita tū si sit vera spes. nō ficta. nō fallax. nō temeraria. C Est itaq; repromissio neq̄ssima/fallēs q̄plurimos blādiētes sibi vtere mūdo dum eras florida est/ꝯuerti poteris cū voles/tanq̄ videlicet ex p̄rijs viribus nō dei dono fiat ꝯuersio. C Sūt ꝛ alij q̄s eo periculosi⁹ q̄ subtili⁹ decipit estimatio sua dū casus peccator⁹ varios q̄s ꝑpetiuntur emēdare nō curāt. vtunt̄ pot⁹ ad supbiaz. reputantes simile aliq̄d secū fieri cū aplo/cui dat⁹ ē stimul⁹ carnis. ne magnitudo reuelationū extolleret eū. eis aūt sicut aiunt ne magnitudo virtutū. C Ab alijs migrat Judas. i. ꝯfessio ꝑter multitudinē fuitutis. Tedet enī ꝛ pudet eos totiēs ad ꝯfessores deducere lapsus suos/ a q̄b⁹ abstinere vel nequeūt dño p̄mittēte. vel nō satis volūt. C Sūt q̄s scrupulox inq̄etudo/ ꝛ cordis pusillanimitas ita p̄turbat vt vix relictus sit i eis spei loc⁹. C Sufficit alijs scire de spe p̄ intellectū differere/ dicentib⁹ in deo solo spem eē reponēdā q̄s nesciat: vex apud tales null⁹ pene spei vel sensus vel effect⁹ ē. C Inuenies alios sperātes in misericordia dei/q̄s ad hoīes nulla flexit misericordia. venia nulla p̄z. C Quid q; desperāt alij de dei bonitate/ si non suauitatem

dulcedinis sue expímẽto íugi gustẽt. quasi iam cẽ velint nõ spe sed ipa re beati/ z possidere beredítate sanctuariũ dei. neqz esse in laboríbꝫ hoim/ neqz cũ boíbꝫ p tentatõnes flagellari. ¶ Alios videre est dñ eos paululũ visitat deꝰ in opulento z íntimꝰ bone spei sensu ꝓtinus extolli/ sibi magnos esse ꝓpzie vite negligentes/ et seueros aliene censozes/ arrogãtiozes demũ/ vnde bumiliozes coraz deo z boíbꝫ z sibi viliozes esse debuerãt. Quid pozro dicemꝰ de duplicibus corde qui duabꝫ vijs niti volũt. spem in mundo ponere. z spem in celo collocare cupientes. Quid rursus de ingratis largitozi deo/ p omnibꝫ bonis vel nature vl' fozтune vel gre. Qui vtiná saperẽt illã sapiẽtis grauẽ vocẽ. Ingrati spes tanqz hiberналis glacies euanescet. ¶ Alioꝛ vox ista est. certus sum me saluandũ. neqz enĩ fecit me deꝰ vt dãnaret/ qui vult oẽs bomies saluos fieri. ¶ Maioꝛ est iniqtas mea dicit aliꝰ/ imitator Layn/ qz vt veniam merear. qd conabor. qd sperabo? ¶ Laris habeнis vtiq alter certã dãnationẽ suã p incerta faciẽs. quicqd inqt egero bonũ sit aut malum/ qõ de me statuit deꝰ illud fiet. Miruz vero cur nõ vtiq argumẽto simili dũ medicinã vt sanet vel cibũ vt viuat sumere monetur. qz pscíuit vtiqz deus/ qñ moziet aut viuet? ¶ Monicus ¶ Beatꝰ est volucer/ cuiꝰ est vere nomen dñi spes eius. z non respexit in vanitates z insanias falsas/ quales cõmemozasti. Sed reuertoꝛ ad aduenam nostrum. Nõne queso retozquet frequens sue ꝓfiderationis oculos ad ꝓteríta/ que vel ptulit vel alioꝛ exemplo pferre potuit? ¶ Volucer ¶ Retozquet quidẽ/ et id crebro gras inter tristiciaz simul z gaudiũ. spem z metuz agens deo. nibil solicitꝰ iuxta monitõez apli. nisi vt petitiones sue innotescãt apud deũ/ p sua suozũqz liberatione. consolatione. z salute. ¶ Monicus ¶ Juste vero gras agit. quis enĩ nõ eũ felicem ex hoc vno si cetera deessent/ iudicauerit q deformissimã z horridã nedũ ciuitatis ꝓclarissime. sed totiꝰ regni nupꝛ floretissimi desolationẽ/ non dicã experiri in se sed nec oculis inspicere cõpellit? Nõne legimus Augustinũ ea tempestate q obsidebaꝫ ciuitas sua/ potiꝰ mortẽ a dño petijsse et impetrasse p magno munere. qz q mala gentis sue coraꝫ cernere cogeret? Dic z matbias ꝓinceps dũ videret mala que fiebãt in ppło inda z hierlm. Ue mihi ait. vt qd natꝰ suꝛ videre ꝓtritõez ppli mei/ z ꝓtritionẽ ciuitatis sancte. z sedere illic cũ dak ĩ manibꝫ inimicoꝝ. Nota ẽ historia de catone q mortẽ cruẽtã inferre sibi maluit/ qz in discidio ciuili viuere/ ipmqz videre tãte tẽpestatis auctozẽ. ¶ Volucer ¶ Est vt dicis monice. Ponit nibilominus crebro p oculis cozdis sui/ qt indigníssimas subsanatõnes. qt opprobria pessimoꝝ. ímo fozтasse carceres z vincula. multos ex innocẽtibus caris suis. p fide. p iusticia. p pace rei publice. p integritate regal' dominij/ ppeti necesse ẽ. Quinetiã videre sibi videt/ nonnullis ꝟ accidere eo dũtaxat q sibi vel affinitate vl' familiaritate vel cause sil'is defensione/ pariqz zelo ꝓiũcti sũt. Eis obiectari ꝓterea/ q magꝫ mali radix z ozigo ab illo p cesserit z aucta sit. Uenisse aũt tps qñ iudiciũ cũ suis recipiet/ ímo z refuga fact. exulignomiosus z abiect/ nec aspectu publico dignꝰ/ iã recipi. ¶ Atuero traijcit bas z similes ꝓtumelias/ i spem vite eterne/ sciens q nõ ẽ seruꝰ maioꝛ dño suo/ quẽ nedũ beelzebub appellarũt/ sz ad mortẽ vsqz psecuti sũt. Fozmidat pinde q apud deũ nõ sit dignus habit?/ q cũ alijs silia pateret. aut tẽperauit ĩ illo flagellũ suũ q vincit ĩ martyribꝫ/ pcẽdo ꝓfessoribꝫ. Aut noluit benignitas sua addere tristiciã sup tristiciã/ suis p se ozãtibꝫ amicis. nec veritatẽ in eiꝰ opprobrio vehemẽtiꝰ ꝓculcari. Aut ad extremuz refuat ipm ad alia certamina. Aut ita fieri voluit/ qtinꝰ i solitudine qdã segregatꝰ exercitek liberiꝰ/ z scopat spm suuz/ recogitans oẽs ános suos ĩ amaritudie aíe sue/ vt sanctius deinceps ad anteriora se extẽdat. ¶ Monicꝰ ¶ Spero volucer vtet oía in bonũ deꝰ. cuiꝰ sapia attigit a fine vsqz ad finẽ fozтit/ z disponit oía suauit/ qlẽ ei comitez esse ꝓmemoratꝰ es. ¶ Volucer ¶ Cõfidit talit euẽtuꝝ sibi deo ꝓpicio. z ĩ hac meditatione ꝓstituit alterã sue ꝓsolatõis cãm ꝓcipuã/ q versak ĩ reuelatõne regimis mũdi/ p scripturã sacrã q deo dicit. oia in sapia fecisti. Et rursus Oía quecũqz voluit dñs fec in celo z ĩ terra ĩ mari z ĩ oíbꝫ abyssis. q volũtas sicut sp efficax. sic z iusta ẽ/ sine q factũ est nibil/ vsqz adeo q neqz foliũ ab arboze neqz passer ĩ terrã/ dicẽte xpo/ cadit sine ea. Uebemẽs ꝓrsus ꝟ ẽ ꝓiuie libertatis ĩ omi actõe ꝓcurrẽtis expssio. Tui volũtati nra vt ꝓfozmek opter. Hã qs es o bõ/ loquitur

theologia/q̄ diuine volūtati p̄sumis obsi/
stere/vl' aduersus eā temerari⁹ murmurare
Vide q̄d equi⁹ ē. Aut te volūtati diuie cō/
formādo subdere. Aut q̄ ip̄a tue subfuiat
volūtati. Hāc solidā de diuia ꝓuidētia
veritatē si ph̄ia plene potuiſſz attīgere/vel
suis eā sectatoribꝫ demōstrare/theologiaz
supaddi p reuelatōez nō ita necesse fuerat/
q̄uis voluerit alios de⁹ q̄ ph̄os ognitōis
bui⁹ saluberrime ꝓcipes fieri. Ph̄is vero
sic euenit vt maior eoꝝ numer⁹ poneret deū
nō minori necessitate/q̄ solem agere quic/
quid agit. Undesic libet deꝓmere.

Primū metrū secū

di li. dactilicū adoniū dimetrū catalecticū
currēs cū vltio primi ó ꝑ. phi. nubibꝫ atrꝫ

Vl radianti
Luce coruscus
Lumina fundit
Semper eodem
Missa tenore.
Nescit auaros
Condere vultus
Non sibi fas est
Quin sua virtus
Largiter omnis
Influat orbi
Philosophantum
Turba priorum
Lege cohercet
Hac dominantem.
Libera dicunt
Non sibi vis est
Influa mundo
Qua valeat plus
Aut minus vti.
Perpetuata
Lege gubernans
Jugiter vna
Mens sua fato
Stringitur arto.
Ergo rependi
Gratia qualis
Debet eidem
Id quia prestat.
Prester oportet.
Vana quid ores
Flectere querens
Ad tua vota
Qui manet idem.
Deuius error
Iste/sacrate
Religionis
Destruit omne
Robur et aufert
Sed nec egere
Credꝫ suprem̄um
Quoꝫ creato
Sat sibi laus est
Ut placet et vult
Bat sine motu
Cuncta moueri

Secunda prosa se/

cundi libri

Philosophia volucer nūq̄d nō apō Boeciū vtrāq̄ ponit z sal/ z
uat libertatez/dei vicz z nature
cuiuslibet vtēris rōe. Volucer Cōsti
tut⁹ i supiori lumie potuit ita videre Boe/
ti⁹ q̄lit nec platonici nec stoici i lumie solo
phie ꝓfati viderūt. Alioq̄n ꝓpetuitatē mū
di/vt alio mō nō attingā/ neq̄q̄ demōstra
re conati fuissent/ ex carentia libertatis ad
vtrūlibꝫ prime cause. de q̄ canit theologia
dixit z facta sūt. mādauit z creata sūt. Hec
mirādū ꝫ in ph̄is q̄ pfectōez z actōez prie
cause venabāt ex inspectōe creature visibi/
lis/in q̄ nō est p experimētū repire/q⁹ aliq̄ sit
aut possit eē creatō. Hinc p principio pcre
bruit apō eos ex nihilo nihil fieri. sz ꝫ ali/
bi lati⁹ tractāda sūt. Et amplectēda theolo
gie traditō p scripturā reuelatā q⁹ diuia vo/
luntas agit ad extra libere. ꝺdictozie/et ad
vtrūlibet/sic̄ histozial' z ꝓphetic⁹ scripture
decursus palā mōstrat. Cui⁹ rō ē quā ph̄i
vel negauerūt vel nescierūt. De⁹ q̄ppe nō
ideo vult res ad extra fieri q⁹ bone sūt/quē
admodū mouet hūana volūtas ex obiectō
ne boni veri vel apparētis. Est eꝺ pot⁹ q⁹
ideo res ad extra bone sunt q⁹ de⁹ vult eas
tales eē/adeo q⁹ si vellet eas vl' nō eē vl' ali
ter eē. id q̄z iā bonū eēt. Propterea bñ enū
ciauit magn⁹ Ambrosi⁹ polt Basilium/q⁹
volūtas diuia nature prima lex ē. Deniq̄z
volūtas etiā creata si ꝺcedat immobilitari
circa volitōez alicui⁹ boni ꝫ nō ē nisi respe
ctu finis. z eoꝝ sine q̄b finis haberi ñ pōt
Quis vero negauerit diuinā volūtatē nō
aliū habere finē quē velit/nisi se. qm̄ ꝓpter
se fecit oia. z ꝓpter se erat anteq̄z fierent oia.
qualia ꝺstat non esse necessario ꝺnecta ad
volitionē seu ꝺsecutionē finis bui⁹/quare
nec necessario volita sūt. Sec⁹i coīcatō
ne diuinaꝝ personaꝝ ad intra/que in sua

necessitate ꝓsistit sicut ī sua necessitate vult se deꝰ. Qualis itaq; reputāda eēt diuia p/fectio/si ex ꝓductōe creaturarū depēderet: quas ī sui ꝓparatōe ꝓstat esse q̄si nihilū et inane. Ita vt mirādū potius videat̄ mentem pfectōez fuisse dignatā res tāte imperfectionis/ꝛ cuiusdaz vilitatis ꝓducere ac regere. q̄s si repēte destrueret vel in vnū confunderet. quis ei dicere posset. cur ita facis

¶ Quinetiā theologia volēs amplius captiuare oēm intellectū in obsequiū fidei ꝓposuit in memoriā diuinoꝝ mirabiliū/ escaz quā dedit dñs timētibꝫ se in eucharistie sacra mēto/ vbi relucet incōprehēsibiliter q̄ sup oēm sensuz. sup oēm nature coīs ordinē/deus pōt/ scit ꝛ vult q̄tidie mirabiliter opari. ¶ Ad ꝓsolationē igit̄ aduene nr̄i precogitatis alioꝝ calamitatibꝫ ꝛ angustijs theologia sumit initiū a prima ꝛ supma cā que deꝰ est. In cuiꝰ ditione cūcta sunt posita. ꝛ nō est q̄ sue possit resistere voluntati. Dehinc ad inferiores effectus se deflectit. ꝓbia vero ꝓcessuz vt sepius ꝓcessuz retinet ab inferioribꝫ et cognitis/ ad supiores et latētes causas/ductu rōnis se subleuās.

¶ Occurrit aūt primit⁹ in h̄ ꝓcessu mirabilitas rerū infra labētiū. variabilitas sortis hūane/ q̄ nunq̄s in eodē statu ꝑmanet. Deniq; ꝓfusio quedā ꝛ imperfectio coꝝ oīm q̄ mūdus inferior ostētat vt sūt diuitie. opes dignitates. regna. gloria. voluptates q̄ frequētius in ꝓtraria dilabūt. Sed inchoat protin⁹ ab alto ꝑegrinus nr̄ fide fultus Et q̄m sicut solēt maiores motꝰ impedire minores ita grauioris mali recogitatio sufferentiā leniorꝭ facit eq̄nimiorē. Vult ecce supmus iudex deus ꝑut edocet theologia q̄ ab initio mūdi vsq; hodie ꝛ ī secula/ supplicijs infernalibꝫ ageli multi ꝛ hoīes cruciēt. vult alios in purgatorij locis penis tradi. ꝓqueri ñ audes neq; debes/ vult aūt viatores hoīes tribulatōnibꝫ multis exerceri. Tu q̄s es qui querulando ꝓtradicas Quid magnū si corruūt ꝛ percūt q̄nq; pictura. si moriunt aliq̄ moituri? Hoc vero magnuz est elaborare q̄ fine ꝓcludat vita/ semp victura/ vel ī societate beatoꝝ vel indānatoꝝ calamitate. ¶ Donicus ¶ Hē tio volucer q̄ ī alienoꝝ sicut ꝛ ī ꝓprioꝝ maloꝝ meditatōe/ ꝓtentꝰ nō est aduena nr̄ infima sectari scādit ꝑtinꝰ ad supma velut in arcē supra quā nō est altera. videat aūt ne cadat. Est enī vt aiūt lapsus iste sapiētū ō

prouidētia dei cū arbitrij libertate. Videat insup ne dū fragilibꝫ ꝛ caligātibꝫ oculis incircūscriptibile lumē nitit attingere/ demergat̄ ī tenebras dēsiores exēplo nicticoracis/ q̄ inducit Aresto. ad nitidissimam solis lucē. ¶ Volucer ¶ Tutat̄ cū monice fides illuminās tenebras suas/ ꝛ aciē mentis inualidā sua luce collustrat/ vt in tā excellenti lumīe figi possit/ eiq; sit delectabile. iocundū. ꝛ salubre/ videre lumē diuinū q̄ absq; ea odiosuz foret noxium ꝛ triste. Proinde iā accepisti q̄d de cogitatōne ne dū aliene sed ꝓprie dānationis agit. ¶ Veruīm ad intelligētiā huiꝰ rei ne vel incredibilis vel scādalosa sit ad cognoscēdū. Preterea q̄liter ꝛ in q̄b hūana volūtas diuine debeat ꝓformari/ rememorāda ē distinctō de triplici volūtate/ put ad oēm appetituz nomē volūtatis se ꝓtendit. ¶ Est in supremo ꝓprie dicta volūtas rōnalis insita portioni sue supiori/ q̄ ad leges ꝙuertitur eternas. vel ad vnicā potiꝰ eternitatis legē sua fecūditate seu virtuositate multiplicē. Est enī iuxta sapientē dei spūs vnicus ꝛ multiplex. Hec volūtas ita semp ꝓformis eē tenetur diuine volūtati cognite/ vt aduersus beneplacitū suū nunq̄s remurmuret quasi vel iniusta sit/ vel irrōnabilis aut incōposita/ crudelis ꝛ inuida. Hec volūtas ī beatis spiritibꝫ ita diuīe ꝓiūct̄ est immobiliter/ vt sicut ipi cū deo vnꝰ sunt spūs. ita sit vnū velle ꝛ vnū nolle/ q̄ amicoꝝ esse ꝓprium etiam ꝓbia tradit. Hinc ꝑ psal. Absorpti sunt iuncti petre iudices eoꝝ. Que petra xp̄s est ꝛ deꝰ. q; xp̄s deꝰ cui sancti iudices seculi ita iūcti sunt vt absorpti videantur in deo ꝛ vnū facti in ꝓmunione voluntatū cū eo. Porro volūtas h̄ ī viatoribꝫ bonis diuīe volūtati cognite. licet mobiliter: ꝓformis ē/ orās ex instituto xp̄i. Fiat volūtas tua sicut ī celo ꝛ ī terra. q̄ ī oratione sua seruauit dicēs ín agonia posit⁹. Abba pr̄: oīa possibilia sūt. trāffer hūc calicē a me. sz nō q̄ ego volo sz q̄ tu. Cōsistit in hac cō formitate ꝛ applicatōe volūtatz ad primā et inobliq̄bilē regulā diuine volūtatis recitudō cordis nr̄i/ quā ꝓsequit exultatio/ leticia/ pax/ iocūditas/ acyniuersalit̄ oē bonū/ q̄ vidēs in spū ꝓpha damauit. Quaz bonꝰ israel deꝰ his q̄ recto sūt corde: Quo ꝓtra pessimꝰ iudicat̄ deus ab habētibꝫ cor distortū/ q̄lit̄ ē ī hoīb⁹ malis hic ī via. flexibiliter tū. in dānatis vero cū obduratione

sempiterna. ¶ Altera volũtas ẽ iserta portõ tioni rõis inferioris. q̃ q̀dẽ altera ꝺr nõ in substãtia. sz qr ꝺuertit ad leges vẽres inferiores/elõgata quodãmõ a prima luce/ꝺ tute eo tenebrosior ꝛ debilior effecta/q̃ magis ac magis ĩ inferiorꝝ oblectatõe ꝛ visione se ꝺuertit innectit ꝛ demergit. Ita vt nequeat qñq̃ oculos tenebris assueros/ĩ supnã veritatis lucẽ attollere. Sicut oculus carnis posit9 ꝛ reclusus vbi sol materialis occidit vel occasui prim9 ẽ caligat. hãc volũtatẽ inferioris portionis qñq̃ vocamus appetitũ sensualẽ nõ generalit/sz put nat9 est obedire rõni. ꝛ ita liber ẽ p participationẽ. Scõm quam voluntatẽ ꝑmittit nos de9 multa velle vel optare fieri/quorũ opposita vult absolute diuina sua volũtas vt pius fili9 bona volũtate vult patrẽ viuere/quẽ deus mori statuit. Hec ẽ in tantũ recta est si volũtati supioris rõnis/sicut illa diuine/nequaq̃ remurmuret. ¶ Tertio modo sub volũtatis noĩe late sumpto cõplectit oĩs appetit9/qui nõ ꝺiunctã rationẽ sequi bz. vt est in boĩbꝰ de duplici volũtate prioꝛi. sed regit ꝛ dirigit tñmodo/q̃si regulata ab intelligẽtia infallibili que de9 est. qui sic res ordinat/vt eas ꝓprios mot9 agere sinat. ¶ Propterea volũtas hec nullo pacto ꝛrio põt esse vel aduersa diuine volũtati. cui9 solius influxũ vel instinctũ ꝺsequit. Quo fit vt in brutis nõ habẽtibꝰ coniunctã sibi rationẽ culpa careant mot9 sensuales/quales in singulis variant ꝰm naturã hui9 spẽi vel illi9/q̃s oẽs in boĩbꝰ q̃dã modo aggregatos inspicimus.

A

Secundũ metrũ secundi li. dactilicũ archilochium ꝺstans tetrametro buccolicoꝛ tribꝰ trocheis. cõcoꝛdatylicimo boetij. Quã varijs terras. si cõbinent linee due in vnũ versum.

Quot subiecta modis animalia
q Passionibus sunt
Crudelis leo. tigris ꝛ aspera
Trux aper furore.
Indomitus siluas onager colit
Unicornis atroꝛ
Lasciuit vitulus. petulans caper
Et equus superbus
Astus fraus vulpi. leporꝭ timoꝛ
Os vorax lupis est
Liuidus est catulus. sus sordida
Tardus est asellus
Ursa feroꝛ. prudens elephas/sibi
Castitas amica:
Turtur fida pari simplex quõq̃
Stulta coꝛde perdit
Pauo glorius et zelotipus
Est auara coꝛnix
Felle ꝯlumba caret. canit omina
Bubo dira planctu
Est apis arguta mira facit
Arte mel fauosq̃
Pꝛonida se foꝛmica regit: pigra
Cult cicada soles
Flisus anes/lucius pisces rapit
Est odoꝛ vulturi
Pugnaci gallus est pectoꝛe:
Piluus est inerti
Quis philomena modos vestros capit
Ac alauda vestros
Tales innumeras animalibus
Inditas videbis
Conditiones/quas natura dat
Alma cuiq̃ sparsim
Omnia ꝓpulcro regit oꝛdine
Noxia nulla culpat
Nullus et erroꝛ inest/industria
Cuiq̃ mira valde
Ast hominis ratio complectitur
Omne tale sparsim
Per varias species rectrix data
Cui necesse cunctos
Affectus iusto moderamine
Temperet regatq̃
Si renuit peccat/fit seruaq̃
Turpioꝛq̃ brutis
Stet ratio/fiet sibi subditus
Eius appetitus
Et dominatur ei/q̃ si nequit
Haud ream putato

Pꝛosa tertia secundi li.

B

¶ Donicus.

Moueret me mei vehemẽter meiq̃ similiũ crede volucer dũ ista perpendo. videns iniq̃tatẽ ꝛ cõtradictionẽ in hoĩm ciuitate. vel regno spũali vbi summa tranquillitas eẽ debuerat/vbi par erat volũtatẽ quãlibet inferioꝛẽ parere supioꝛi/sz hoc euerso turbatoq̃ oꝛdine vt pax abscedat necesse ẽ. nã pax q̃d aliud est q̃z oꝛdinis trãquillitas in impando ꝛ obediẽdo. ¶ Volucer ¶ Obedit monice si validũ fuerit. si viuax ꝛ efficax imperiũ/cuiusmodi viuacitatẽ/gr̃a virtutesq̃ cõferunt

ꝑcipue iugis exercitatio volũtatis supioꝛ⁊ vt ad diuinã se ꝓuertat videat. obseruet in hereat. Jtaq; fiet vt ipa roboꝛet/⁊ debilitetur inferioꝛ i tractu suo. aptioꝛ effecta suscipere formã vel influxũ seu virtutẽ a supioꝛi deriuatã. Jmitãd⁹ ẽ ihs fact⁹ nobis a ꝺo sapia. q̃ suscepit ⁊ oñdit in se q̃d agere deꝺeam⁹. Jn q̃ ꝑter volũtatẽ diuinã erat enĩ de⁹ triplex quã diꝛim⁹ volũtas inuẽta est. Voluit fm primã assidue q̃ q̃d de⁹ voluit laudãs ⁊ approbãs oꝛdinem diuine sapie bonitatis/⁊ iustic̃ie/in oĩbꝫ q̃cũq; voluit⁊ fecit in celo ꝑ saluatõez. in oĩbꝫ abyssis per dãnatõez. in terra ⁊ in mari ꝑ quãdã saluãdoꝛ⁊ dãnãdoꝛ⁊ variã agitatõez. Nos itaq; ihm fm hãc volũtatẽ debem⁹ imitari. et si nõ vsq̃quaq; possim⁹ ex equo/dũ hic viuim⁹/qñ nõdũ ꝓfirmati sum⁹. qñ ꝑ alterã secũdaꝨ volũtatũ distrabi põt in nobis ħ volũtas ⁊ turbari. imo ⁊ ab actu suo penitus impediri/sicut ⁊ iudiciũ supioꝛis rõis fm qõ dirigiť/ põt absoꝛberi. Sec⁹ in xpo sicut in beatis. qꝛ fm hãc poꝛtõem beatus fuit in via xps. Nihilomin⁹ ħ voluntas in xpo voluit vt inferioꝛ duplex volũtas ageret mot⁹ suos in oĩbꝫ absq; pcõ. hic doluit hinc tristis ⁊ mest⁹ fuit. hic oꝛauit. hic misericoꝛdia mot⁹ est sup turbas ⁊ egrotos. hic lacrimat⁹ est. hinc ꝓquest⁹ est/tãq; sensualitatis aduocat⁹. de⁹ deus me⁹ vt q̃d derelicꝛsti me/qñ poꝛtio inferioꝛ absq; vllo⁹ ꝓsolationis redundãtia supioꝛis ad eã/dimersa erat in acerbissime passionis abysum. Nemo aũt vnq̃ carnẽ suã odio habuit. Hinc postremo cũ clamoꝛe valido ⁊ lacrimis ꝺo supplicãs. expirauit. ¶ Expẽplũ igiť nobis dedit de⁹ vt quẽadmodũ iuxta hanc duplicẽ volũtatẽ fecit. scõm quã erat viatoꝛ. Jta et nos faciam⁹/tã ꝑ nobis q̃s ꝑ fratribꝫ ploremus. oꝛem⁹. tristes sim⁹. et clamem⁹/qꝛ sic est volũtas dei cui supioꝛ nr̃a volũtas cõformis ẽ/si bona ẽ. Cõsurgit inde meritus multiplex si nõ dimoueꝛ a statõe sua. Hẽ si ꝑter mot⁹ inferioꝛes illi⁹ duplicis volũtatis nihil vspiaꝫ mali agit qõ diuine sit aduersus. ¶ Donic⁹ ¶ Sed q̃d aget pauꝑcul⁹ ⁊ infelix viatoꝛ venũdat⁹ sub pcõ sentiẽs cũ apl'o aliã legẽ in mẽbꝛis suis repugnãtẽ legi mẽtis sue/⁊ captiuãtẽ sub pcõ/q̃lẽ pĥi expti sũt. Quis eĩ viuẽs exps ee ꝑt sꝫ oꝛigĩalis cã tãte coꝛruptõis fuit eis incognita quã theologia ꝛuelauit. Hõne dũ'conať animus assurgere ilico q̃si paralysi dissolut⁹ aut debilitat⁹ coluber relabiť. Ue nob viatoꝛibꝫ q̃s fatigat ⁊ sepi⁹ inturbat volũtas iferioꝛis rõis. enitẽs ad se trahere supioꝛẽ rectic̃ẽ volũtatẽ/põdere g̃ui fomitꝫ oꝛiginalis/g̃uioꝛi pcĩ actualis/g̃uissimo iueterate ꝓsuetudis. ⁊ sup oẽm modũ ingenti mole obduratõis/q̃lit i xpo nec fuit nec eẽ potuit. nec silr̃ ẽ in btis. ¶ Voluer ¶ Exclamem⁹ monice cuꝫ apl'o. Jnfelis ego hõ q̃s me liberabit de coꝛpe mortis hui⁹. Sub inde rũdeam⁹. Gr̃a dei ꝑ ihm xp̃m. Dicã⁹ eidẽ. fiat nob dñe fm iudiciũ atꝫ desideriũ nõ inferioꝛis sꝫ supioꝛis rõis atq; volũtatis. fiat i nob sicut i celo fit vbi mot⁹ regl'aris primi mobilis tãq; rõnalis/ tpat obuias reuolutões oꝛbiũ iferioꝛ⁊ siue planetaꝛ. Poꝛro ꝓnitamur vt possim⁹ retinẽtes salte in suspẽso q̃dã/libeꝛ arbitriũ ne ꝑcipitãter eliciat actum⁹ suũ qm̃ i hac vi suspẽsiua (sit velle sit nolle sit act⁹ medius) saluať ꝑcipue libertas arbitrij⁹ ⁊ sua i nobis vtilitas. Alioq̃n sine suspẽsiõe tali vel remisu volũtas iferioꝛ fortificaťassidue. rebellioꝛ q̃ꝫ ⁊ i domabilioꝛ efficiť/ vsq̃adeo q⁹ silis fit iumẽtis insipiẽtibꝫ q̃ carẽt arbitrij⁹ volũtate supma. imo ꝓ plurimũ differt. qꝛ subsistit ⁊ fuire facit sue libidini dñaꝫ volũtatẽ deteꝛioꝛ effecta bꝛutꝫ. q̃ sentissima ẽ iniustic̃ia ferẽs arma. ¶ Omittam⁹ eos q̃s ad hãc fuiturẽ malic̃ia ꝓtrabit. loq̃mur illos q̃ iudiciũ rõis (q̃ libertas radicať) vl' nullũ bũt vt infãtes ⁊ fatui. vel imꝑfectũ vt pueri vel iualidũ vt femie. nãq; variũ ⁊ mutabile sexus femia. Nõ si cã cogscik cur pueroꝛ sit imꝑfectũ ⁊ mulieruꝫ iualidũ iudiciũ. Credi nõ põt quãtã turbã hmõi pueroꝛ⁊ puellarũ int' barbaros boices exprimur. Multi multa sup hac re locuti sunt. astrologi. medici. phĩ. ⁊ hi vario mõ. poete. magici. ꝓphe falsi vel idolatre. Prophet⁹ ver⁹ tandẽ dixit de deo. Qui finxit sigillatim coꝛda coꝛ⁊. q̃ intelligit oĩa ꝺpa coꝛ⁊. Et sapiẽs. Coꝛ regis in manu dei ẽ q̃cũq; voluerit/declinabit illũ Qui fm apl'm. Cui⁹ vult miserek. ⁊ quem vult indurat Theologia ꝛo recipiẽs ex oĩbus prioꝛ dictis id qõ ꝓbabili⁹ ẽ. ⁊ impꝛobabilia reiciẽs/ꝓflat ⁊ colligit ꝑ statu viet nature destitute cãm talẽ. ¶ Jtaq; sic aĩa rõnalis depẽderet a coꝛpali dispositõe vel armonia. nõ q̃dẽ in eẽ cũ sit imaterial'⁊ imoꝛtalis. sed in opari in coꝛpe. Jta fm varias opatões suas ꝑsupponit ⁊ req̃rit diuersas dispositiones armonicas. vnã habet vt in

formet ꝛ sustētet corpus. alterā vt vegetet ꝛ augeat. alteraz vt moueat ꝛ sensificet. Et ꝟ quidē nō vno mō sicut nec vnus ē tm̄ sensus carnis/ sed ē exterior ꝛ ē interior multiplex. q̄s inter armonias nō dubiū q̄n p̄mā in pfectōe scōa excedat. scōaz tertia. ꝛ ita de reliq̄s. Necꝫ negat aliq̄s q̄n i p̄dictis opationib vtaꝫ ꝛ egeat aīa rationalis organo corporeo sicut est forma corpis organici physici boiez in eē ꝓstitues. ¶ Verū supest alia pfectior opatio ratōnalis aīe supra brutales. in q̄ conuenit cū angelis quā opationē dicimus intellectualē. In q̄ radicat libertas arbitrij q̄ libertas ē facultas rationis ꝛ volūtatis. qr nec volūtas sine ratōne eligeret. nec ratio sine volūtate vellet. libertas idcirco ꝛplectit vtrāq; vim. Rursus ꝟ opatio intellectualis q̄uis in se non sit organica. p̄supponit tm̄ dispositionē organicam in sensib p̄sertim interioribꝫ pfectiorē lucidiorē ꝛ quietiorē q̄s aliqua sit alia ꝛ oēm enī intelligentē sicut dicit aresto. necesse ē fantasmata speculari. Quāuis Auicē. ꝛ Algazel cū similib tradiderint intellectū desup illustratōes ab intelligētijs sine sensu p̄uio vel inspectōe fantasmatū posse suscipe/ hinc ꝓphetias ꝛ diuinatōes tā i vigilia q̄s in somnijs saluare nitūt/ sicut aliq̄ tradiderūt fantasias oēs brutoꝝ ꝛ hoīm a celestib corporib ecoriri. Longū vero psequi esset opiones singulas. Redeam ad ꝓpen diū. ꝛ dicam ꝟ vt cepim ꝟ q̄ intelligēdo primitus ꝛ spēs intelligibiles eliciēdo/ necesse ē fantasmata speculari. nō certe q̄liacūq; sz ordinata pura ꝛ lucida/ si liberū arbitriū debeat esse pfectū stabile ꝛ integrū. Cū aūt mille modis imo innumeris ꝓtingit istaz quā vsus liberi arbitrij p̄ecurrit armonicā dispositōez nūc totalit impediri/ vt i infantib/ ꝛ fatuis/ ebrijs/ ꝛ amētib multis nūc impfectā hī vt i pueris. nūc instabilē ꝛ variā vt in femis ꝛ in oīb generaliter q̄ varijs passionib affecti sūt. tandē integra vtr habeat hmōi dispositō ad queꝫ intelligibilia ꝓpt defectū ꝓsurgēs ex naturali vel accidētali ꝛplexiōe. Quo fit vt diuersi vigeāt vsus liberi arbitrij. q̄dā i istis alteri i alijs. ꝛ neq; q̄s in vtrisq;. Quid dicim ꝟ ō diuersis hoīb cū varietatē istā diuersis tp̄ib. imo eodem die ꝛ fere de momēto i momētū cogīscat hō q̄ se discusserit acriter/ in seipo/ dū famelic aliter iudicat q̄s replet. sobr q̄s ebr. māsuet q̄s ira succēsus. vigil q̄s somniculosus amās q̄s iuid. Stīnēs q̄s libidie stimulat. būliat q̄s exaltat. Et ita ō reliq̄s sine nūero. Necꝫ tm̄ adhuc attigim melācolicas fātasias q̄s infinitas medici tradūt ex hūor corruptōe varia generatas. formata ei gra exēpl fātasia fumis grossis obtenebrata/ fātasmata trozis horroꝝ/ sic puer sol i tenebris inde clamās ꝛ fugiēs. Qua exre sp̄tistes sūt aliq̄. aliq̄ e diuerso iocularit leti:

Tertiū metrū secūdi. Dactilicū pētametꝝ saphicū.

Splendidi solis radij videdos
Ext Abent sese tuitu fideli
Dum serenus sit medioq; purus
Aer. imo perspicuo refulgens.
Guttule roris/ pluuie ve dense
Rarus aut nimbus vel opaca nubes
Pendulum si se per inane librant
Frangitur circa radius cathecum
Visibus falsas tribuit figuras
Mille portendens oculis colores
Iridis micans pluuiosus arcus.
Halo lunaris/ varia vel ortu
Sol vel occasu specie nitescens:
Par in obiectis speculis videre
In quibus distant color et figura
Pro situ tali variaq; forma.
Est agens virtus anime suprema
Que relucescit radians in ima
Parte passiua/ species in actuꝫ
Efficax ducit: sed speculatur
Per prius grossi simulacra sensus
Spiritus que fert cerebri medullis
Cum quibus fumos recipi putato
Hos vagos/ turpes/ fetidos/ ꝛ atros/
Alteris mulcens nitor est ꝛ ordo
Pulcer/ aptatus numero placenti
En habes causas sapienter aptes
Cur sit elusus rationis vsus
Arbitrans plene nec inest facultas/

Prosa quarta secūdi. Horicus.

Intelligo volucer q̄s late pateat ista de fātasijs cordis/ ō fallacib iudicijs aīe pscrutatio fm quaz memisse dz hō fragilitatē ꝛ impfectōis sue. Nā q̄liter inuenieꝫ aliq̄s ā ptactis incōmodis vel in aliq̄ nō sit obnoxi/ sz quēadmodū ō vicijs oratius dic. Optimus ille ē q̄ mīmis vrgetur ita ꝟ ille dicēdus ē q̄ nō ylra cōez hoīem modū/ melācolic fantasijs irretit. Redeat

vero sermo nr vñ sumpsit exordiũ vt cõsolatus sibi fiat. Volucer Redeat velox pmissim⁹ qđ̃ inuestigãdo ꝓfectoꝝ aduene nr̃i sup ꝓtritõne gẽtis sue/ q⁹ cũ theologia ad ꝓformãdũ volũtatẽ suã diuie volũtati primit⁹ anhelat. Ita enĩ habitus⁹ erat cor rectũ/ ac pinde letũ/ pacificũ/ z trãq̃lluz Sed qm̃ de q̃ volũtate ꝑmo fieret ꝛgnozari poterat/ distinctõ trimẽbris de volũtate subiũcta ẽ. Reddita pinde rõ cur in voluntate ꝓpedit libertas arbitrij/ q̃ facili⁹ apparereat q̃liter adiuuat. Progredientes igit dicam⁹ q⁹ intellect⁹ postq̃ inspexerit fantasmata/ põt inde spẽs intelligibiles elicere. denudãdo quodãmõ eas a naturali ꝯditõne z ĩ eis effodiẽs agalma spũale/ ꝟ ẽ simulacrũ vel ꝯceptũ nũc vl'em nũc specificũ. q̃ facto intellect⁹ talit' actuat⁹ iã põt rõcinari nõ ĩspecto fãtasmate/ iã silogisat. discurrit. Regulas artiũ sibi formar generales z infallibiles ad exẽplar artis pzie. Neq; negãda ẽ hec vis intellectiua. cũ ó ꝟtute estimatiua fateamur q⁹ ex sensatis elicit spẽs isensatas/ vt ouis inimicitiã ex figura lupi. At vero dũ semel actuata fuerit ꝑ fantasmata ortũ hñtia ex aliq̃ sensuũ exteriorꝝ/ iaz põt alia sibi formare tal' generis ĩ sõno vl' vigilia. alit' nõ. Cui⁹ signũ ẽ q⁹ a natura ceci nõ somniãt neq; fantasiãt de coloribꝫ. neq; de eis sciaz hñt vllã. Deniq; ꝑ ꝓtẽplatõz vt alibi dicẽdũ ẽ veit mẽs ad itelligẽtiã purã z simplicẽ sine motu l' discursu ad exẽplar. Iz imperfectũ valde simplicis itelligẽtie ꝺine q̃ vnico ꝓtẽplat' ituitu pñtia ꝓterita z futura et instar cẽtri itelligibil' stabil' manẽs dat cũcta moueri. sic vnica z inariata respicit z intelligit oĩa q̃ motui subiecta sũt. Ad hũc statũ theologia suader aspirare cui q̃nto ꝑ ximioꝝ tãto sublimioꝝ z liberioꝝ ẽ volũtas q̃ velut ex alto iubet z impat sensuali volũtati. ꝓpt⁹ tractũ siẽ nec ꝓpt⁹ motũ naturalis apperit⁹ ñ deserit locũ suũ q̃ adherer ꝺo ponẽs ĩ eo spez suã fidẽ atq; dilectõz. Nõ si iuxta sapiẽtis ꝟbũ siẽ ꝑturiẽtis cor suũ fantasias patit' vt fit ĩ sensualitate ñ dat ill' cor suũ itellectuale/ nisi ab alto imissa fuerit visitatõ fm quã regit. agit atq; dirigit. ñ q̃dẽ fatali necessitate seu fluctuatione fortuita.

Colligim⁹ ei ex imẽsa ꝺine ꝯgnitõis vinacitate lõge sup nr̃m cogĩcẽdi modũ sil' z ex volũtatis libertate q⁹ apõ eã nihil ẽ fortuitũ. nihil causale. nihil insup ad extra necessariũ vl' fatale Rõ primi ẽ qm̃ nihil agit in mõo/ q̃n ab eterno ꝑuiderit illõ de⁹ cũ tota serie cãz etiã mimaz. Sec⁹ apud boẽs pt̃ q̃z intẽtõz ꝑdeũt effect⁹ ex variaz igtaritq; eiꝝ cãz ꝯcursu/ quẽadmoꝺ videre ẽ ĩ inuẽtõe thesauri dũ terra fodit vt excolat ñ vt auz inueiat. Dic ortũ habuit fortassis illõ arg. q⁹ vbi magis ẽ ó itellectu ibi mi⁹ ó fortũa. Recte q̃dẽ aõo vbi totũ ẽ pitellectũ nihil ẽ fortuitũ. Si ꝟo fortuna q̃s transferat ad cãz ꝑducẽtẽ effect⁹ q̃ dicũt ĩ ozdie ad nos fortuiti. sic primã cãz dicere possum⁹ eẽ fortunã qm̃ principalr z ĩmediate ꝯcurrit ad oẽz effectũ. Dedisz ꝟ mõ virgili⁹ verũ epitetõ fortune dicẽs. fortuna oĩpotẽs. z Salusti⁹. Sz pfecto ĩdt fortuna ĩ oñi re dñat. Cetez ó fati necitate liq̃t ex pmissis q⁹ nihil ĩ rebꝫ creatis tale sit facta ad primã cãz ꝯpatõe q̃ nulla actõis necitate constrigit/ neq; respectu celi neq; r̃spectu terre z oĩm q̃ ĩ eis sũt. Coagit tm̃ differẽter ĩ actõnibꝫ q̃ dicũt naturales/ q̃bꝫ ñ ẽ ãnexa rõ pprĩa. nec ex ꝯñti vllã hñt libertatẽ seu ꝯtingẽtiã ĩ agẽdo ex principijs suis itrinsecis. Aliter ĩ hñtibꝫ ꝯiũctã rõez q̃bꝫ itrinseca facultas est volẽdi vl' nolẽdi fm iudiciũ ꝓpzie rõis. Nihilomin⁹ si ad primã cãz naturalr agẽtia retuler⁹ illa ñ necessario sz ꝯtingẽter effi-ciũt mot⁹ suos. hoc ĩ miracul' factz circa solẽ. circa ignẽ. circa mare z bestias ꝑspicuũ fidelibꝫ ẽ. Dakitaq; regla q⁹ ĩ oĩ ꝑductõe si ꝯcurrit aliq̃ ck libere ꝯtingẽter agẽs q̃dq̃t fuerit naturalr coagẽtes effect⁹ ille cõtingẽter ꝑducit. Qua ĩ re ptz q⁹ act⁹ elicit⁹ create volũtatz fortit cõtingẽtiã ex duplici radice ex sua itrinseca z ex supioze ꝺina. Donic⁹ Cãz nõ inuenio volucer bis q̃ dicta sunt repugnãdi/ neq; alit' pbie ꝟba loquẽtz apud boetiũ ó fatali necitate r̃cipiẽda puto. scias attñ cõturbari nõnullos apõ q̃s de⁹ ita cõsiderak tãq; rex sup̃m⁹ q̃ vnico sel' impio cõstituerit vniuersũ mõm/ dãs vnicuiq; reip pziũ officiũ quẽadmodũ terren⁹ rex ĩstituit vl' exercitũ suũ vl' curiã iudicioꝝ z legũ aut artifex aliq̃ ho zologiũ. Ipe vero deiceps manet q̃et⁹ neq; solicit⁹ ꝑ singl'a Hitũ ibãc estimatõz suã fulcire ꝑ vulgatũ illud aug. verbũ. De⁹ sic res administrat vt eas ꝓprios mot⁹ agere sinat q̃ z pphetico ore dixit. ego sũ de⁹ z ñ mutor. Volucer Ita ẽ monice redeũt tales ad supr⁹ ipbatã philosophãtiũ opionẽ quã isectãt mlti seculariũ lr̃arũ ac existimatio vulgariũ/ quorum videbis aliquos si ad scripturaz sacrã se conuertẽrint nihil ipẽdere aut irridere simplicitatẽ et⁹. eo q⁹ maxia ꝑs cõtexit histoꝛiꝫ. habe-

mꝰ inquiūt aliūde narratões hīstoꝛicas. q̄ er stili splēdoꝛe ꝛ rerū gestarū magnitudie nō inferiores exīstūt. Text tm̄ h̄ int̄sit qm̄ hīstoꝛias hz scriptura sacra put ī eis ꝺtēta reuelauit deꝰ p ꝓphetas. lōge prꝰ anteq̄ fie rēt. Et q̄b pulcerrime ac saluberrime veri tates elucescūt. ¶ Elucescit prio diuīa oīm p̄cognitō simul ꝛ puidētia regitiua oīm q̄ gerūt tā in celo q̄ ī terra. q̄ volūtati sue ser uire facit vniuersa. nūc p bonos nūc p ma los aduersus quā nō est sapīa neq̄ ꝯsiliuz adeo q̄ hoies vel demões implēt p̄dispoſi tionē reuelatā dei. dū conāt illā vel effuge re vel frustrare. Būt in exēplū vendit⁹ Jo seph/ ꝛ exposit⁹ cū aliis infātib⁹ ī aq̄s moy ses/ ꝛ dauid a saule pſecut⁹. cū ceteris absq̄ nūero. ¶ Elucescit p̄terea q̄ p̄nūciatōnes dei factē p ꝓphās vel scripturā. ꝯditōez se pe recipiūt hz exp̄ssa nō sit fm varietatē me ritoꝝ vel demeritoꝝ apud illos q̄b vel p quib⁹ hmōi p̄nūciatōes fiūt. Hoc de iona respectu ninuitaꝝ. Hoc de ysaia respectu ezechie. ꝛ ita de reliq̄s liquet. Relinquit id circo sp hoib⁹ dū viatoꝛes sūt p̄nīe locus ꝛ pie oꝛois atq̄ ꝯuersionis effect⁹ nec ex im mutabilitate dei vel p̄nūciatōis sue despa tioni loc⁹ dat. ¶ Elucescit amplī⁹ nō cē ser uiendū deo p sola ꝓsperitatis adeptōe vel aduersitatis euitatōe tpali/ q̄ veritas ī euā gelio manifest⁹ tradita ē/ q̄s lex antiq̄ tpa lia ꝯmoda vl incōmoda rememoratās expo neret. Est eq̄dē p̄miū p̄stanti⁹ merito nihil aūt tpale p̄stāti⁹ ē virtute. Hz neq̄ cū stoy cis dicere satis ē virtutē esse p̄miū sui sicut viciū seip̄m penā hz. Alliciēdi fuerūt hoies ad laboriosa ſ frutū opa ꝛ a suis voluptati b⁹ vicioſis arcēdi p sepatōa liq̄ maiꝰ tā p̄ miū q̄s supplicīū. Ad q̄ ꝓhīa q̄ ptingere nō potuit h̄ deficit cū sua ꝯsolatōe deficiūt et illi q̄ volētes suis exhortatōnib⁹ vel p̄di catōnib⁹ hīs instituere ad amorē dei pmit tūt p illo q̄s ꝯmutatōez quādā/ bona tpa lia vt diuitias/ vt sanitatē/ vt plē egregiā/ aut aliq̄ similiū. Sic ei ꝛ cortex lr̄ eveter⁊ p̄tēdebāt. q̄uis int⁹ ꝓphetici ꝛ eleuati viri spūalia sub his tpalib⁹ pmissionib⁹ obū brata ꝯcipent ꝛ gustarēt/ ſ de h̄ latiꝰ infra.

¶ Elucescit postremo ex hac diuīe volun tatis ad vtrūlibz actōe extra se liberrima q̄ solo nutu tpat orbē/ q̄ oꝛōes spesq̄ nr̄e di rigūt nō inanit ad deū q̄uis imutabilē q̄ cetera oīa mutare scit ꝛ pōt dū vult. Et h̄ ē generaliꝰ motꝰ ilit⁹ oīm creature quē obediē tialē noīare possum⁹/ vt eiꝰ ſeq̄t impiū quē admodū de ascēsu ḡuis ne vacuū fiat dici solet. Et pfecto si deꝰ sinat res agere ꝓpꝛios motꝰ. ꝯns ē vt eos possiu vel impedire vel mutare. Alioq̄n nō iā res sineret/ ſz agerēt vellet ſ nolle. Quinetiā mīstratio nōne re ponit⁹ in ordie cāꝑ q̄s ab initio deꝰ īstituit ꝓpꝛiꝰ aūt motꝰ angeloꝝ liber est in agēdo.

Deinde sic̄ spūalia potiora sūt tpalib⁹ tā q̄s illoꝝ finis. ita fit ī tpalib⁹ mutatio/ put exigit gratuitū regimē spūaliū/ pſertī ad fi nē eterne beatitudis ꝯsequēdū. In hac āt regiōe vl ordie spūaliū reponūt diuīa cāris mata/ p̄cipue fides spes ꝛ caritas/ q̄b moꝝ t⁹ idit⁹ ꝛ q̄si ꝓpꝛiꝰ ē ipetrare miracla dū expe dit/ vt q̄ ī aq̄s validis tra appareat arida ī medio fornaciſ ardētis sit vētꝰ roꝛis/ q̄ mō tes trāfferāt ꝛ qō lōge maiꝰ optabiliꝰ q̄s ē fit p ist̄as vtutes ꝛ oꝛōez eis subnixā/ vt expe ditū sit ꝛ alacre libez arbitriū volūtatiſ hūa ne/ ad dirigēdū pedes sue affectōis ꝛ itētō nis/ ī viā pacꝭ ꝛ salutiſ. Ad ꝯformādū p̄tea diuīe volūtati suā eidēq̄ prsus inniti dicē do cū ꝓpha. Ut iumētū factꝰ sum apud te/ ꝛ ego ſp tecū. tenuisti manū dexterā meā. ꝛ ī volūtate tua deduxisti me Ūñ libz collocu tioni diei p̄ntis terminū dare sub h̄ metro

Quartū metrū ꝛ vl

ti. se. ꝯcordat metro. ij. hꝰ li. Quot subiecta

Luminis orbus subsidium sibi
Querit a vidente
Cui plus nitik vt magis audijt
Imminens pericdum
Patrem dum cecidit puer aspicit
Ac ei manum dat
Scit quia non valet ex se surgere
Querit hinc iuuamen
Vulnere fractus qui medicamina
Nouit/ hunc requirit
Potat amaris. vrit ꝛ ignibus.
Huic obedit vltro.
Litibus implicitus sibi querere
Jure vult peritum
Victaq̄ nec refugit sua credere
Conscius suimet
Cur igitur ceci/ pueri quoq̄
Saucijq̄ valde/
Juris ꝛ ignari. nos tradere
Non cito velimus
Xp̄e tibi. qui rite p omnia
Vis opem referre.
Quo sine nulla valent discrimina

Ui vel arte pelli.
Duc petim⁹ quo vis/mora nulla sit.
Ibit alacris mens.
Si caro tardat:per q̃s pericula
Cuncta te sequetur.
Grata.nec invalido cum murmure
Perget aut trahetur.
Cur peccata sciẽs cumulet noxia
Dum licet mereri.

Explicit liber scḋus.

Incipit liber tertⁱ⁹

Prosa prima. Monicus

Ksum volucer desiderans rursus ex te audire verbũ super cõsolatione peregrini.solicitam enĩ super hoc auiditatem/ex quigili cordis mei cura/que te loco tempore q̃s preuenit/intelligis. Volucer Spes vt dixi monice solatur eum/cõfugens ad deum tanq̃ ad thronũ gratie.ad templũ ⁊ aram misericordie.ad arcam federis. ad libertatis asilum ad firmã petram.⁊ solidũ littus. A natura siquidem ita videmus institutum vt debilior innitat fortiori.sicut vitis vlmo.edera quercui.naufragus tabule/ puerulus matri. Solatur ipm preterea scriptura sacra/ reuelans decursum mundani regiminis/ a prima volũtate liberrima/cui nostra cõformis esse debet. Quẽadmodũ vero per spem vis irascibilis. sic per hmõi conformitatẽ rationalis ordinat/ et ex cõsequenti cõcupiscibilis/dum ita fuerit cõformis et subdita q̃ ipsius ⁊ dei sit vnum velle et vnũ nolle/quod amicicie ꝓpriũ est. Videns aũt q̃ irascibilis p impatientiã conturbat.⁊ per ignorantiã seducit rationalis Deinceps igitur ꝓplebit sermo sup impedimentis hmõi tollendis/primũ p patientiam.alterũ per doctrinã/ vbi nõnulla que in prioribꝰ dici potuerãt/inserent. Monicus Placet qõd dicis qm̃ et dictoꝝ recordationẽ summariã/⁊ dicendoꝝ lucidũ ordinẽ tradis. Volucer Locutus⁹ ergo de ꝓsolatione p patientiã recte mihi videor id agere si de moderamine zeli incbo auero.habet itaq̃ zelus inter passiones vehemẽtiã multã. Audi sapiẽtẽ Dura sicut ifern⁹ emulatio. Prefert insup sibi spẽm iusticie q̃ sit efficacior ad nocendũ dũ deviat Quid enĩ efficacius ad nocendũ q̃s familiaris inimicus.⁊ q̃s demonũ meridianũ/ quod in angelũ lucis se transfert? Poro zelus et si qñq̃ significat invidiã. qñq̃ odium.aliquãdo imitationẽ. vtemur hic zelo put est desiderium vehemẽs quo quis incitat ea tollere que rei sibi dilecte videntur aduersa. Sic homo zelat pro vxore/ne mechus abutatur ea/et hinc zelotypia.mater pro filia ne violetur.iustus ꝑ domo dei volens ab ea tollere quicquid viderit scandaloꝝ. Unde istud est.zelus dom⁹ tue comedit me. Cuius recordati sunt discipuli christi/dum ejceret vendentes ⁊ ementes de templo seu domo dei. Zelũ hũc vltimũ laudauit qui dixit nullũ esse deo acceptũ⁹ sacrificiũ q̃s zelũ animaꝝ. vere quidẽ si comitetur ipm benivolentia/discretio/⁊ constantia. que tria si deserat aut contẽnat zelus.recte ꝓpueris ipm gladio bicipiti in manu furiosi: igni rursus et fulmini sine obice pugnanti.

Primũ metrũ tertⁱ

tⁱ monocolon choriambicũ asclepiadeus currẽs cũ prio carmie Horacij Mecenas atauis edite regib⁹.

Ignẽs flãma rapax libera si manet
Vox supma dom⁹ puolitãs vorat
Quo pl⁹ absq̃ mõ torrida cãduit.
Estas/fulguribus crebrius emicat
Elisusq̃ vapor dissipat infima:
Est igni similis zelus/et estuat
Intus cor stimulans.quo vehemẽtior
Incumbit cohibe/fac teneat modum:
Collidunt in eo se pariter duo
Affectus/nimiũ singulus improbꝰ.
Hinc impellit amor hinc furit odium.
Zelus nam quia rem diligit ⁊ colit
Leedi non patitur/protinus incitus
Ira corripitur/recta nec inspicit.
Odit/persequitur/nec requiem capit.
Fingit iusticiam/tendit in ardua.
Supra posse ferox frangitur ⁊ ruit
Secum multa trahens que pereũt simul:

Secũda prosa tertⁱ

Monicus.

Nnon el⁹ ecculak o volucer ꝓpter ĩtẽtoꝝ boni finis/etiãsi leserit vt duꝝ vult tollere scãdala a domo dei/satagẽs ab hoibꝰ vel hereses corrigi vl' symoniã abũci.l'tyrãnidẽ ꝓpsci.nõne suffragak sibi v̊bũ xp̃i Si oculꝰ tuꝰ q̃ ẽ intẽtio fuerit simplex to,cor.tu.lu,erit. Volucer

¶ Audisti xp̃m alibi dicentez. Ecce venit hora ⁊ nũc est/ vt ois q̃ interficit vos arbitrẽ se obsequiũ p̃stare deo. q̃s tũ dixerit q̃ hec intẽtio reddiderit occisores martyruz absq; nota? Quid q̃so iudeos magis excecauit q̃z zelus legis antique/ quã putabãt xp̃z subuertere velle? De quibꝫ apls Testimoniũ ꝓhibeo eis/ q̃ zelũ habẽt sed nõ fm sciaz. ¶ Proinde multos inuenim⁹ ex hereticis etiã hac tẽpestate/ q̃s fefellit talis zelus tollẽdi scãdala a domo dei/ p̃ banc aut illã ꝑdicationis viã. Hinc hereses ꝯra primatũ romane eccl'ie/ q̃ sine ea stat salus. ꝯra dotationes vniuersalis eccl'ie/ q̃ sunt vt venenũ effusum sup eã. oisq; symonie officina. ꝯra platoz statũ splendidũ ⁊ amplam familiam/ q̃ a secularibꝫ eripi possunt eis oĩa. Contra religiosoz obseruantiã q̃ aduersant libertati legis xp̃i/ ⁊ estimãt questũ pietatẽ. Contra oẽm generaliter p̃sidentiã q̃ null⁹ p̃scitus. nullus existẽs in peccato mortali iuste dominat. neq; p̃latus ẽ/ neq; sacerdos/ qm̃ in charitatis radice fundat/ vt dicũt/ titulus p̃sidẽtie/ ⁊ ita de plurimis Dũ enĩ displicuerũt mores/ suborti sũt errores. dãnatus ẽ ꝑterea status q̃ displicẽs in eo cernebat abusus/ exẽplo medici stulti/ destruentis subiectũ dũ conat expellere morbũ. ¶ Cetez reminiscaris velim eoz̃ que dies hesternã disserui sup turbatõe iudicij rõnis. Addit aduena nr̃ exẽplũ aliud et id plane crebro. Exprimur ait sepius nõ nullos q̃ vigilãtes loquũt similia somniãtibꝫ/ nihil pene dicentes/ q̃ sibi cohereat. hãc passionẽ frenesim medici. vulg⁹ fantasiã vel reueriã gallice resuerie denoiat. cui⁹ cã ẽ q⁹ fantasmatibꝫ rex int⁹ occursantibꝫ/ vtunt̃ p veris rebꝫ ad extra positis/ quẽadmoduz somniãtes/ p̃sertim illi q̃s exercere opa vigilãtiũ ꝯpertũ est. qui cũ expgefacti fuerit inueniũt se deceptos in aliq̃ suo iudicio/ q̃ntũcũq; visi fuerit i somnijs velut in vigilia se gessisse. Profecto nõ dissimiliter eueĩt aliq̃bꝫ vehemẽter affectis ⁊ passionatis/ q̃ i vigilia sensibꝫ aptis patiũt aliq̃d sil'e dormiẽtibꝫ. Sũt ei ꝯsopiti ⁊ soporati vl' debriati passionũ radicata⁊ fumositatibꝫ/ q̃ licet eo tũc sibi videant sapiẽtes ⁊ virtuosi vt vl' liberales vl' magnanimi vl' humiles vl' valde zelãtes rẽpublicã. vex̃ tñ cessantibꝫ hmõi passionibꝫ/ intuẽt i vigilia virtutis ⁊ veritatis/ se q̃si sõniasse ⁊ in aliq̃ semetipos notabiliter fefellisse. Hempe q̃bꝫ erat ex aliq̃ ꝑte sopitũ rõis iudiciũ adeo q̃ nullis clamoribꝫ ex aduerso mq̃entibꝫ possent aut vellẽt expgisci nec suadentibꝫ obedire. Cur ita? nisi q̃ simulacra virtutũ int⁹ fabricata, ꝑueris virtutibꝫ ãplectãt i sõnio vanitatis. vbi mẽtit iniq̃tas sibi dicẽs zelũ eẽ q̃ furoz ẽ. iusticiã q̃ crudelitas ẽ. correctiõnẽ q̃ diffamatio est. prudẽtiã q̃ calliditas ẽ. ⁊ ita de ceteris. Sic ira. sic iuidia. sic odiũ. sic amoz i excellẽtia iudiciũ rõis offuscãt. ꝯsopiũt ⁊ excecãt q̃diu durauerit. Durãt vero q̃ñq; plus/ q̃ñq; min⁹ p varijs hominũ moribꝫ/ ꝑ ꝯsuetudie. p ꝯplexione. p occasionibꝫ datis aut acceptis. Oĩt ⁊ refugiũt q̃ hac spũali frenesi laborãt rep̃hendi sicut letbargic⁹ expgisci. spnũt alioz̃ ꝯsilia. nẽpe q̃ pl⁹ alijs sapere saltẽ i hac sua re acuti⁹q; circũspicere diffinitũ apud se retinẽt. Eos ꝑterea q̃ se nõ sequũt culpãt/ vel de negligẽti torpore circa ea que dei q̃ reipublice sũt. aut de dissimulatõe vel inordinato timore crimiant ⁊ ridẽt. Currunt tãq; asin⁹ indomit⁹ i oẽ ꝑcipiciũ/ relinq̃nte eos i manu ꝯsilij sui deo irato. q̃ superbis resistit. ¶ Donic⁹ ¶ Noui tales aliq̃n q̃les erãt opinoz symeo ⁊ leui. q̃z a p̃re maledicti furoz q⁹ primaz/ ⁊ indignatio q⁹ dura. eo q̃ sint vasa iniq̃tatis bellãtia. ¶ Bz q̃ pacto veri zeli cognitõ p̃stabit audire desidero ¶ Volucer ¶ Vez zelũ eleuate ꝓriecz̃ descripsit q̃ dixit illũ comedit zel⁹ dom⁹ dei q̃ scãdala q̃ videt i eccl'ia tollere vult si põt si nõ põt tolerat ⁊ gemit. vulgata vero rgula bz. illud possum⁹ qđ ỏ iure possum⁹ vbi nouerim⁹ plurimũ interesse i eo q̃ zelat si fũgit auctate iudiciaria. aut si caret illa. vtro bicz tñ obt̃uãda lex illa. Juste qđ iustuz ẽ exeq̃ris. ¶ Donic⁹ Vellẽ sepat⁹ sup his frmo fieret. ⁊ prio ỏ zelo fugẽtiũ publica ptãte. ¶ Volucer ¶ Fiat ita/ ⁊ q̃t isidꝫ expositor ẽ iste zel⁹ accipe. Insidiat ipotẽtia, ꝑt quã iubet sapiẽs. Noli velle fieri iudex nisi ꝓtute valeas erũpe iniq̃tates. Judex ita q̃z q̃d aliỏ agit, pferẽs sniaz c⁹ executõis nõ hz facultatẽ/ nisi iusticiã exponere vel ꝓtẽptui/ vl' discrimi: Insidiat i grãtia eoz̃ q̃ stat⁹ req̃rit eẽ cogscẽda/ Hi ꝑlatz plurimis respectu legis euãgelice/ Hi secũ iudicibꝫ q̃ ad ciuiles ꝯstitutões iuenim⁹/ q̃les eẽ dãnabiles mechanici mõstrãt int⁹ q̃s ñ recipitur nisi q̃ i arte sua pit⁹ ẽ. Turbat etiã i aliq̃bꝫ lr̃atis hũc zelũ defect⁹ expiẽtie. q̃ circũspicere facit oĩa vt tandez eligatur nedum

id qõ de se licet. sed qõ expedit/id est qõ expedite fit. ꝙ trenta circũstantia ꝙ qualitate.
¶ Turbat alios incõstantia ꝓsecutionis eoꝝ que bene ꝓcõsiliata. ꝯclusa. incepta qꝫ sunt/quos vel ira suboꝛiens/ vel humanus timoꝛ infoꝛtunij contra se vel affines deijcit a cathedra iudicij. ¶ Quo ꝓtra ꝓtinacius obfirmant alij in male ꝓconsultis et ceptis/fatuo quodã pudoꝛe victi/ne vincivideant/exemplo militũ quos in certamen vltro moꝛtẽ vicios⁹ fuge pudoꝛ impellit
¶ Quid existimes ꝓterea de ꝓsiliarijs mẽdacibꝫ ꝛ coꝛruptis a quoꝝ seductione vix aliquis in potẽratu ꝓstitutus securus est. Quid de notarijs ꝛ ꝓmotoꝛibꝫ. Sed rege rit culpa in eos qui tales eligunt nec coꝛrigunt. qui sola insup sibi placentia dici volunt/qualis erat achab. Uerũ est quippe illud sapientis ꝓrinceps qui libenter audit verba mẽdacij/omnes ministros habꝫ impios. ¶ Efficacissimũ insup coꝛruptiuũ zeli boni ꝛ debiti notat scriptura cũ experientia/esse munerũ receptionẽ a manu lingua vel obsequio. vnde sequit acceptio ꝓsonarũ/simili ꝓ reatu damnãs vnum. absoluens alterũ/que omnia ꝓhibuisse legit cognatus moysi/dum eidẽ optime policie foꝛmã describeret. ¶ Sũt qui se sufficienter existimãt rẽpublicã regere si cõstitutionũ onera multiplicauerint. Si ſnias penales vt excõicatões fulminauerint. manent aũt ipi negligentes/similes facti pedagogis reꝓbis qui negligentiã suã ꝛ ignauiam purgare se putant/ si pueris suis cõminationes crebꝛas indixerint/si verberibus eosdem affecerint. ¶ Inuenies alios suis ita ꝯstitutionibꝫ positiuis inherẽtes. vt nullaꝫ epikeie virtutẽ admittere velint/ sciant aut possint/apud quos summũ ius sepe sũma iniusticia fit. ¶ Alij passim hac epikeie vel equitatis regula sic abutunt ꝙ nihil in legibꝫ. nihil in ꝯstitutionibꝫ et regulis suis manet stabile. cũ tamẽ ꝑcipuuꝫ cuiuslibet policie/etiã in monasterijs/regimen/ex rationabili leguꝫ suarũ stabilitate resulter. ¶ Amplius quid de puersis scandalosisqꝫ moꝛibꝫ censendũ est ex quibꝫ reddit⁹ contẽptibilis tam vita qꝫ auctoꝛitas regitiua/vnde ꝯsequẽter inobediẽtia subditoꝝ pꝛouenit. iuste pꝛorsus. vt in eo dñi puniant/in quo delinquũt. Adam in exẽplo est/cui in deũ peccãti facta sunt omnia pꝛius subdita rebellia simul ꝛ aduersa. ita etiã vt caro ꝓpꝛia. ¶ Quid ꝙ aliqñ peccata subditoꝝ redũdant in ꝑsidẽtes. nec mirum/cũ ꝯsortes sunt in malicia ꝯmittẽdo vel omittẽdo. sicut Heli legim⁹ ad filios: Illud vero magis stupendũ exempli gꝛa in Moyse qui rectoꝛ virtuosissim⁹ extitit cui⁹ hec verba sunt. Hec miranda ait indignatio in populũ cũ mihi quoqꝫ irat⁹ dñs ꝓptervos dixit. Nec tu ingredieris illuc non dubiũ in terrã ꝓmissionis. ¶ Honi ¶ Durus est hic sermo ꝓ regentibꝫ o volucer. ¶ Volucer ¶ Durus fateoꝛ aũo ꝙ beatos ꝑdicare compelloꝛ illos qui solitudine sua ꝓtenti sunt/ quales papa Gregoꝛius suspirauit/habentes banc a deo gꝛiam ꝙ absoluti sunt a vinculis publici reginiis. ¶ Preconiũ itaqꝫ suũ canamus placet.

Secundũ metrum

tertij dactilicũ archilochiũ terrametũ. vt illud nonũ quarti de ꝯso. phi. Puro claruꝫ lumine phebum.

On Onacha claustri vita recludens
Semet septis/moꝛtua mundo
Cui⁹ regimen ferre recusat/
Pompasqꝫ suas deserit omnes/
Animum superans/imperiosa
Regnat celsa conditur aꝛo
Regio fit ei mansio celi
Nil sibi vane glozia laudis/
Nil fallacis gratia fame
Garrula palpans. lubꝛica nec spes
Complacet/boꝛret ferre tumultus
Trepidosqꝫ metus/anxia vota
Qualia medijs vꝛbibus errant.
Hanqꝫ assiduis turbine vasto
Teditur curis publica vita.
Que pꝛesumit debilis in se
Homines pꝛopꝛio ponere doꝛso'
Quoꝛum nugas/crimina/fraudes/
Lites rabidas/vulnera/moꝛtes
Anxia poꝛtat. calculus arta
Dandus supest cum ratione
Quid tantis iuuat vltro pericliis
Subdere vitam moꝛ perituram
Scrupulosqꝫ pati iugiter acres/
Intro vermem coꝛ lacerantem?
Ludicra vanaqꝫ quanta recursant
Quot crudelia/turpia/feda
Haurit sensus discolus/extra.
Unde coꝛ vꝛit zelus amarus
Uel doloꝛ asper. dira vel ira.

Siue libido sordibus opplens
Nonne fenestras claudere mortis
Prestat. et vti sensibus imis
Celica cernere mente pudica
Quã non turbat seua remordens
Extera populi cura recepta.
Fera mors sibi fit ianua vite
Sua spes Jhs est. viuit in illo.
De sanctorum quos coluisse
Deminit/meritis et prece fidit.

Prosa tertia terti libri. Honicus.

Jde volucer ne dũ claustralẽ vitã extollis sis iurios⁹ reipublice q̃ periret vtiq; sine rectoribꝫ. Sed neq; caret ista vita suis piculis/suis q; tẽptationibꝫ/tãto maioribꝫ quãto collucratio crebrior aduersus p̃cipes tenebrarũ mũdi hui⁹ habẽda sibi est/t plus q̃ humana. Deniq; scit dãnationez serui pigri qui talẽtũ sibi creditũ abscõdit in sudario ponitq; lucernã sub modio. nam sapia abscõdita/t thesaur⁹ inuisus/q̃ vtilitas ivtriq; ? Dãdauit q̃z de⁹ vnicuiq; de ꝓprio suo quẽ peuntẽ q̃ nõ saluat dũ põt/occidit. Volucer Dic ẽ crede mihi laque⁹ magn⁹ q̃ solet zel⁹ improbꝫ seducere plurimos vt ambulẽt i magnis t alienis a se. nõ fm scientiã. magna q̃ppe sibi videt ois p̃sumptõ Qua sup re multũ diuq; nr̃ aduena secũ q̃ siuit/theologiãq; ꝓsuluit. Honicus Jdeo audire cupio q̃liter hec zeli deceptio ꝓgnoscẽda/declinãdaq; sit ab illis/q̃s nõdũ admĩstratio publica ligatos detinuit. imo t q̃s hꝫ religio/ ne mũdus eos p hanc seductõez resorbeat/ q̃les inuẽti sunt aliq eo dãnabiliores/q̃ primã fidẽ irritã fecerẽt. Patiũt alij nõ pauci notias inq̃etudines sũmurmurãtes q; dona sua nequeũt i alios trãsfundere docẽdo/ꝓsulẽdo/monẽdo/dirigẽdo/iuxta datã sibi sciaz. moleste ferentes ociũ suũ quasi dicerẽt. vt q̃d pditio hec q: nõ habẽt q̃ doceat eos iter rectũ. q̃s ꝓstituat me doctorẽ sup eos vel ad eos: Volucer Est vt dicis in q̃busdã/q̃ vtinã docerẽt se p̃mit⁹ ad sobrietatẽ sape/q̃ aliorũ fieri doctores tãta auiditate desiderant/vt ꝓgnoscerẽt q̃ rõne zelus su⁹ moderãdus ẽ/ et quib⁹ termis coercẽdus. Honicus Expedit ne quasdã sup hac re dari regulas breues t solidas. Volucer Expedit/ accipe. t in p̃mis certũ habeto q; ptãtem regitiuã ĩ ecclestastica hierarchia/si supior nõ imponit t iubet eã/nemo laudabilit et tute suscipit vl exercet. Talis nimiq; se glorificat t ingerit nõ vocat⁹ a deo tanq; aarõ Prinsũq; locũ veniens ad nuptias impudenter anticipat/descẽsurus cũ rubore. audituruse etiã q̃s te ꝓstituit iudicẽ sup nos? Itaq; sarcinã banc si nemo imponit dicit Aug. vacádũ est ocio ꝓquirẽde veritatis. adde. vel studio ꝓprie salutis. Neq; enĩ de⁹ indiget auxilio nr̃o p salute alioz vt secuz laborem⁹ nõ vocati. Ampli⁹ ptãtez regitiuã nõ ꝓsequit aliquis ex solo titulo scientie vel eruditionis vel caritat?. imo nec exceptione licẽtie mgr̃alis in theologica facultate/que licẽtia non obligat se suscipiẽtem/sed idoneitatẽ eius mõstrat. Proinde ptãtez hãc regitiuã/si supior legitimus (sit deus. sit hõ) iubet t imponit/ optet recipere. q̃ post auditas recusatõis causas/ vt in moyse fuit t Jeremia/supior ꝓstat in sentẽtia. Refutantẽ enĩ quid excusaret ab inobediẽtia/nisi ꝓpriũ forte iudiciũ quo sibi videt indignus tali missione. Sed superiori subijcere ꝓuenit/nedũ ꝓprie voluntatis affectũ sed etiã intellectus sui iudiciũ Alioq̃n pusillanimitas ista specie humilitatis se pallians/ arrogãtia dicenda est/eo periculosior quo sibi videt humilior/ et q̃ sensum suũ pferre non dubitat sensui iudicioq; superioz. Subinde ptãtez regitiuã potest aliq̃ vel petere vel appetere hõ sibi bene ꝓscius q; nõ pesse sed pdesse vult/scit et põt/tm̃modo caueat ne mentiat/vt sepe fit/iniquitas sibi. Arbitror hoc intẽdebat apl's. Qui epatũ inq̃t desiderat/bonũ op⁹ desiderat. Sed vt inq̃tatẽ abijceret subiũxit. Oꝓtet aũt epm esse sine crimie ꝛc. Sic Jsaias dño querẽti quẽ mitteret rñdit Ecce ego mitto me. vez se iam ardẽti calculo purgatũ ꝓgnouerat. Poterat hec ptãs tuitius appeti/qñ priores ad martiriũ q̃ psidebãt ipi trahebãt. Hodie vo suspecta nimis hec appetitõe gignat eã nõ zel⁹ aiaz sz vel p̃sumptio/vel inanis glia. vel ambitio vel inertia/q̃rẽs in ocio laute viuere. vl' cupiditas ditare q̃rẽs carnẽ t sanguinẽ. aut demũ inexpiẽtia ptãtis hui⁹ regitiue/dãs audaciã de viribꝫ ꝓprijs. sibiq; blãdiẽs q; efficaci⁹ ceteris euelleret/ q; destrueret/ pderet t dissiparet/t edificaret/t plãtaret. Exp⁹tus vo lõge videbit alit' t metuet. videbit q; guersi difficile corrigũt. t stultoz infinit⁹

R

cc

est numerus. videbit opa dei q̄ nemo possit corrigere quē ille deseruerit. Videbit q̄ de p̄meditatis secū & dictis tunc faciā hoc tunc faciā illud. fiet postmodū neq̄ hoc neq̄ illud. Videbit se longe fieri & confundi ab expectatione sua/& velut a torrēte rapido aliorsuz/ac creatus erat/trahi. Aliquando verteret denicq̄ aliquādo facilū esse speculātē in cella vel studio describere sibi pulcrū bōni regimis moduz in republica/q̄ exequēdo practicare. ¶ Bonicus ¶ Quid de boibz cēses nr̄e etatis querēnibz expectatōnes ad beneficia/quibz ānexa est alioq̄ cura. Pro quibz vel adipiscēdis/vel retinēdis se litibus inuoluūt/sumptibzq̄ p̄sumūt. ¶ Volucer ¶ Uiderint ipi qualis sua sit intētio et quē sibi finē p̄cipaliť p̄stituūt. Potest itaq̄ fieri vt idonei aliqs seruire deo in regimine publico q̄rat illud/intēdēs exp̄ñti et tanq̄ secūdarie sustētationem vite, p̄prie sufficientē habere. q̄tin aliq̄s mēdicitate vel imp̄roportōnato sibi labore seruiat in hoc statu liberiori/quiete deo. Nec est leuiter ꝑ impurādū symoniace prauitati. Sicut nec dū frequentant in ecclesijs horze canonice ad recipiendū distributōes quotidianas & solitas. Aut dum vicari deseruit vni cure suscipiēs inde stipēdiū. Dign⁹ est operarius mercede & cibo suo. Dicā amplius. Si p̄fitet aliquis vitā claustralē rōnabiliter/intendēs illic sufficiēter sustētari. alioquin nō intratur neq̄ tū symoniacus est dū intētio p̄cipalis ē seruire deo/& sustētatio vite est ad illū finē & sub illo. vbi aūt vnū p̄ter aliud. iam nō duo sed vnū sunt ¶ Bonicus ¶ Appares loq̄ fauorabiliť in excusatione symonie/quā tāta seueritate decreta dānāt. quā ampliare ita nititur aliqui/q̄ pene nihil apud ecclesiasticos inueniret (si verū sentirēt) a symonia nō infectum: Sed hoc interim omisso cū multis que magis scholastice tractāda sunt. p̄fice qō cepisti de zeli moderatōe p patientiam respectu fraterne correctōis. ¶ Volucer Correctio fraterna cū sit opus elemosine spūalis datū sub affirmatiuo p̄cepto. Si peccauerit in te frater tu⁹ ꝛc. Sp̄ quidē obligat/sed nō p sp. ¶ Omittēda quippe est dū p̄babiliter apparet q̄ fieret vel frustra/vel in deteriorationez corrigēdi. Hoc aūt p̄babiliť estimat de peccātibz ex malicia & cōsuetudine puersa. nō ex ignorātia. Hec⁹ in correctōe iudiciaria vbi pōt p̄tēni scādalū illi⁹ qui puniri debet. q̄ fit p salute neduz illi⁹. sed tot⁹ reipublice. & vt punitio sceleris cedat alijs in exēplū. ¶ Pōt insup hec omitti correctō dū p̄babiliť apparet q̄ peccās alio mō p se vel p alterū corriget. Sic ceni famelic⁹ nō ē de necessitate palcēd⁹ a petro etiaz diuite/ si verisilr imineat mod⁹ q̄ sustētat⁹ p se vel aliū non p̄bit. Qua super re nemo dz sibi fabricare leuiter scrupulos tanq̄ de necessitate p̄cepti. sicut nec i alijs plurimis/q̄ vel p̄tergredi vel agi p̄ñt infra termios diuine iussionis. ¶ Attēto p̄terea q̄ temerariū frequēter eēt & vsurpatū iudiciū/corrigere fratrē q̄si criminaliter opantē/ vbi pōt occurrere multiplex excusatōis locus/vel rōne fragilitatis ꝑprie/ vt in pueris et puellis & rusticanis. vel q̄ doctrinis et virtutibz aliūde pollent a quibz eos declinare nec se corrigere nō est leuiter p̄sumēduz. ¶ Rursus attēdere debet ista correctio ne p̄tergrediať vllaten⁹ ordinē hierarchicū q̄ inferiores reduci bñt ad deum p superiores etiā vbi vr̄ in superiorib⁹ vel inertia vel lata culpa/nō inde publicaz potestatē vsurpet aliqs. neq̄ in p̄dicatōe/ neq̄ in sacramētorū mīstratōe/neq̄ in superioq̄ cotā subditis satirica reprēhēsione/que nō edificatōez morū sed indignatōez causat & p̄tēptū. ¶ Est aūt speciali⁹ aliq̄d obseruādū circa eos q̄rū p̄fessiones audiunt vt extra neq̄ publice neq̄ p̄uate arguant inde imo neq̄ laudētur ne aperiat via suspecte reuelatōis i vituperatō vel fictōis aut inanis gloriatōis in laudato. vl' diffamatōis p indirectū i p̄fitētibz nō laudatis. ¶ Bonicus ¶ Difficile certe iugū p p̄sidētibz in vtroq̄ foro q̄ sic obligāť corrigere sic se gerere q̄si penit⁹ i cōfessiōe nil audissent. Sed ad vlteriora p ¶ T gēs dic q̄li moderatōe sit exercēda tal' correctio. ¶ Volucer Vtiq̄ nō cū impio. nō cū austeritate. & mīme cū p̄tumelia vel improperio. Dēdaq̄ ei in ore p̄tumelioso correctio. Sit exēplo pauli/cū oīi humilitate lachrymis & mānsuetudie. Neq̄ formidādū ē hic ne nimia fiať hūilitas/ vbi nulla est q̄ frāgi timeať regēdi auctoritas. Quid q̄ in multis dissimulāda sūt pcā vl' iuniorū/ne pdāt verecūdiā vl' senioq̄ ne pessimētur p impatiētiā increpādi n sūt/p̄sertim i publico. sz nec eis delirātibz ē plausibiliter assentiēdū. Modestū silētiū cū facie subtristi satz erit p̄ sua correctōe/ & nr̄a ne peccē⁹ cautōe. Porro si pcā talia sint q̄ doctrinā

xpiane religionis inficiãt publice cũ scandalo pusillox/silentiũ solue ndũ est. t tota libertate ꝯradicendũ/aut ptin⁹ ad supiorem deferendũ. Oꝺ si ꝯptũ sit in supioribꝫ et inferioribꝫ tantã succreuisse pniciẽ/etiaꝫ in his que fidei sunt/ꝓpter depauatõꝫ intellectus et inordinato timore cuiuscꝫ potentioris errãtis/aliosqꝫ trahẽtis bos violentia/istos fauoribꝫ adeo/ q nec piti sanũ consiliũ/nec iudices rectũ iudicium libere dabũt. dissimulabũt potius/aut in veritatis subuersionẽ impudẽter ibunt. boc casu si defensio catholice veritatis ꝯponẽda sit in publico p psonas priuatas videt am biguũ. qm̃ vno loco iubet dñs. Esto fidelis vsqꝫ ad mortẽ. t laudat qui pro lege dei sui certauit vsqꝫ ad mortẽ. Et a verbis impioꝝ non timuit/exemplo Joh̃is baptis. Alio loco vox xpi est. Nolite sanctuꝫ dare canibꝫ. neqꝫ proïciatis margaritas ante porcos. Cui⁹ ratio ꝯtinuo subiũcta est ne dans lacerẽt/ t verbũ dei ꝯculcẽt. ¶ Donicus ¶ Quãvereoꝫ o volucer/ ne tangat bec ꝯsideratio pegrinũ nostrũ sua ꝓsecutõne in cã fidei nũc coram ordinario iudice. nũc in pñtia sacri ꝯcilij. nam quid inde puenerit audis. quid dicit. quid agit. ¶ Volucer ¶ Nolo fiat tibi modo rñsio. latioreꝫ hac in re iterũ sermonẽ habiturus seoꝛsuꝫ. Eteni qua fronte de sacro ꝯcilio suspitõeꝫ de principioꝝ moraliũ veritate dubitationẽ/de pcessu iudiciario offensionẽ ꝯcepisset. ¶ Sed accipito ꝯpẽdiosuꝫ in pmissis documẽtũ absolutos a publicis respiciẽs.

¶ Tertiũ metrũ tertii

monocolon anapesticũ partheniacũ dimetrũ catalecticũ. currit cũ metro quinto secũdi de ꝯso. pbi. Felix nimiũ.

Qua sorte vocat deus/ hanc tu
Lon tentus agas. nec bianti
Zeles animo noua vota.
Que sunt aliena relinque.
Tractent quibus est data cura:
Non tenocuis prem⁹ gratis
Sis sufficiens tibi queso.
Nec te coquat alterius sorꝫ.
¶ In se retinet status omnis
Quicꝫ miserum/ graue/ durum.
Quod scire status nequit alter.
Experta feres leniore
Rotaqꝫ magis ope fisus.
Febrem patiens modo dextrum
Mutat latus huc/ modo leuũ:
Nunc ventre cubat/ modo dorso.
Hinc pace caret. quia secum
Fert intro malum. suus omnis
Idcirco locus grauis angit.
¶ Et corrigat et paret intra
Pacem sibi. detqꝫ quietem.
Qua non aliter potietur
Gratum referas domino cor
Qui dona dedit sat abunde.
Utaris eis sine culpa.
Sic proderis omnibus apte.

¶ Prola quarta ter/ ¶ Ua tij. ¶ Donicus.

Qua ratione fiet o volucer vt solitarius omnibꝫ pficiat: ¶ Volucer ¶ Numirũ bene viuendo: An ignoras q oẽ peccatũ offendit neduꝫ deũ sed omnẽ imperio suo subditã creaturam: que idcirco armat t pugnat cõtra insensatos. Nocet pterea nedũ peccãti sed toti hominũ ꝯmunitati que est velut vnum corpus tanq̃ acies ordinata/ cui⁹ non põt sine lesiua debilitatione quãtulacũqꝫ pars vel mortificari vel eripi/ qualiter fit et peccato cuiuscũqꝫ. Hinc ꝓpende virtutẽ vni⁹ multo magis omnibꝫ pficere. vnde sumpsit ortũ psalmiste verbũ. Particeps ego sum oim timentiũ te t custodientiũ mãdata tua. ¶ Vis insup scire quantũ segregatus t orans sit vtilis. moysen orãte in mõtẽ dũ pugnaret israel inspicito. Deniqꝫ qs nesciat vicia efficaci⁹ oꝛõne q̃ꝫ p oꝛõnẽ vinci: Solitarius vero liberius orat q̃ occupatus. Tolle oꝛões timentiũ deũ. quid proderit obsecro labor fatigantiũ se. vel prediicando/ vel monẽdo/ vel corrigẽdo. qũ medicos etiã monet sapiẽs orare vt opa dirigat sua deus? Penset ergo solitari⁹ quãtũ põt corrigere delinquẽtes absens t tacens si bene viuerit t orauerit. taliter enim t nõ aliter sibi datũ est tollere scãdala ab ecclesia sicrebro ingemuerit iuxta visionẽ ezechiel de habentibꝫ signuꝫ thau in frontibꝫ suis. ¶ Penset quãtũ difficultatis habet exteri⁹ correctio. quãtũ solicite turbatõnis. puto gaudebit eligere partẽ marie sedentis. non marthe ministrãtis deseret querelam uerse ad marthã/ q nõ solicitũ. nõ turbatũ erga plurima reliquerit eũ Jhs. ¶ Jta q̃ si corpus ꝓpriũ t vnicũ vir aliquis sufficit obediẽs reddere suo spiritui q̃tidianis

increpationib⁹/cõtinue monẽs illud ⁊ ca/
stigaus/ quid censendũ putas de tot corpi/
bus tot capitib⁹ tot spiritib⁹ alienis nec cõ/
iũctis? Sperat aliqs se correcturũ bos et
illos verbo suo. dicat sibi primit⁹, seqꝫ cor
rigat si valet. ⁊ dũ nõ poterit humilꝫ sapi/
at. Nec si recogitauerit acriter secũ solitari
us/ gras a get deo q̃ nõ imposuit hõies su
per caput suũ. miserebiꝫq; ꝓstitutis ĩ pub/
lica ptate. nõ indignabit. nõ emulabit. At
tendet qd dns ad Job dixerit. Si habes
brachiũ sicut de⁹. ⁊ si voce simili sonas. dis
perge supbos in furore tuo ⁊ respicies om
nẽ arrogantẽ humilia. vbi docet apte op⁹
hoc soli⁹ dei esse. Hinc ꝑ psalmistaz iubet.
Neqꝫ zelaueris faciẽtes iniquitatẽ. Quia
nec imitãdi sunt tales/ nec spreto diuinit⁹
instituto ordine corripiẽdi. ¶ Queris ex
ercere zelũ ꝓtra pctores. queris eos de tra
perdere/ dabo tibi antidotũ sine verboruz
strepitu. sine virga. sine carcere. sine flagel/
lis/ aut vulnere. sine tuo periculo. Bene vi
ue tibi/ ⁊ ꝑ alijs orans. ipos tolera ⁊ geme
nihil aliud tibi ꝓcessuz est. Sed inde gau
deas. qm̃ alleuiatus grani fasce. cur aliene
misceberis ruine/ cur alienũ iudicabis suũ?
cur talẽto vis vti in nõ tibi ꝓcessos vsus/
qõ pata est abuti? Demineris illi⁹ qui pe
cunias alijs partiẽdas recipere noluit/ ca
uens sibi tam ab inani gloria/ q̃ a pericu/
lo distributõis/ vt fit inique ab ingratitu/
dine ⁊ remurmuratõe recipiẽtiũ ⁊ nõ reci/
piẽtiũ ab sui oci detrimẽto. ¶ Do
nicus ¶ Suades saluberiter patiẽtiã in ze
li moderatõe suscipiẽdã/ vnde ꝓsurgit ꝓso
latoria quies multa. ꝑtim bis q̃s suscep/
tũ nõ ligat officiũ. Adderes vellẽ aliqua
sup eadẽ patiẽtie virtute. Et in primis cur
dictũ est. patiẽtia aũt op⁹ pfectũ habet. ¶
Volucer ¶ Scis pfectionẽ homis in dei
dilectõe sup oia ⁊ ꝓpter se/ ꝓstitui. Ideo fi/
nis legis dilectio. Porro q̃s nesciat veraz
dilectionẽ nõ in psperis sed aduersis inspi
ci. Aduersitas nẽpe sola pbatrix est siq̃s in
psperitate ver⁹ amator sit. Venit ad te de⁹
cũ auro ⁊ argẽto. cũ sanitate. cũ honorificẽ
tia. cũ quiete a temptatõnib⁹ intus ⁊ foris
recipis cũ. laudas. gras agis. dubiũ mihi
est si munera dei nõ deũ diligis. Itaq; qui
deũ vel amat vel ĩ eo sperat ꝑ ꝓmodo tpali
tolle ꝓmodũ/ desperabit ⁊ oderit. venit de⁹ in
comitat⁹ his oib⁹. sed cũ paupie. egritudie.
tribulatõe. si psas in amore. si in gratiarũ
actione/ modo opus amicicie pfectũ ostẽ
dis ad deũ/ quando nec dolore nec inopia
pressus discedis ab eius amore. Neqꝫ enĩ
dolere viciũ est. sed ꝓpter dolorem nihil vi
ciosum ꝓmittere laus est egregia. ¶ Sũt
apud pbiam vere splendideqꝫ suasiones
ad patientiam. hec vult animũ reddere sui
cõpotem liberũqꝫ. vicia reprobat. laudat
qꝫ virtutes. ostendit omne peccatũ facien/
ti penã esse. omnis aũt virtus magnuz sui
premiũ est. Addit malos esse impotentes
nec adipisci qõ cupiũt. Boni vero deside/
riorũ suoꝝ quib⁹ appetũt summũ bonum
cõpotes sunt. Nam ptcipatõne diuinita
tis dij fiunt. Docet rursus fortunã omnez
bonã esse. ⁊ q̃ sepe plus aduersa q̃s ꝓspera
prodest. Deniqꝫ nulla potest in istis infe/
rioribus mutabilibus ⁊ caducis bonis atq;
fortuitis inueniri vel bauriri felicitas que
sufficientiã/ que potentiã/ que reuerentiã/
celebritatẽ/ leritaz stabiliter veras doneꝫ.
¶ Speciosa quidẽ sunt ista ait boet⁹ ad
pbiam/ tum tm̃ cũ audiunt oblectant. sed
miseris malorꝫ altior sensus est. Ostendẽ/
da fuit ꝑ theologiã altior felicitas. quã pe/
tere. ⁊ infelicitas oino pessima. quã refuge
re deberem⁹. in cui⁹ respectu pnem mortẽ
nõ esse timendam astrueret. Nolite timere
ait eos qui corp⁹ occidũt. sed eũ qui potest
aiaz ⁊ corpus mittere in gehennam ignis.
¶ Cũ enĩ triplex sit malorꝫ pena. quedam
ꝓtracta. quedã inflicta. quedã pmissa. Pri
mã plurimi nihilipẽdũt nec aduertũt quã
pbia tm̃ recte probat magnã esse. q; priuat
animã magno virtutis bono. tollẽs ab eo
modũ spẽm ⁊ ordinẽ. Inflicta pena q; sen
sum doloris infert pl⁹ extimescit ⁊ fugitur
Tertiã vt prima nõ attendũt pctores duz
in penã priorꝫ peccatorꝫ pmittit⁹ iusto dei
iudicio ad alia ⁊ alia crebro labi. ¶ Theo
logia ꝝ xpianorꝫ pbie doctrinas si recte/
si vere sunt/ si salutares/ approbãtes eis
iure suo ⁊ catholicas reddẽs/ si tenebrosio
res sũt illumiat. Si noxijs erroribꝫ mixte
sunt sepat ꝓciosuz a vili. illud retinẽs/ aliud
exterminãs. qm̃ nihil inq̃natũ. nihil sordi
dũ. nihil falsuz vel noxiũ secũ intrat. Nõ si
stit in ꝓsideratõe sola mutabilitatis rez in
fra labẽtiũ/ i variabilitate sortis bũane. In
impfectõe fallaci corꝫ oĩm que mũd⁹ infe/
rior ostentat. q̃ sunt diuitie. opes. dignita/
tes. regna. gloria. voluptates. q̃ frequẽtius
recidũt in ꝓtraria. Erigit se ꝓfestim altius

Prima X Y

respiciēs verā brītudinis formā: nō simulatā crū quoddā vel ydolū brītudinis/ quale stoici ponere visi sūt/ in bonesto q̄ suūpius p̄miū est. p̄o cui⁹ obseruatōe mors vo/lūtaria etiā p̄pria manu (sicut egit Catho) fm eos queri pōt/ quā esse viaz breuē t ex/peditā/ sed mēdaciter dixerūt ad libertatē. Sileo de porcinis voluptatibus epicuri. Sed neq̄ primi boni sola ꝯtemplatio q̄/lem locut⁹ est Aresto. beatitudo dici potest Sublimiorē t eternaz dat theologia. In cui⁹ aspectu monstrat momētaneū t breue hoc tribulationis/ supra modū immēsum glorie pond⁹ operari in nobis. cōtemplātibꝫ nō ea que videnť sed que nō videnť. Ostēdit ex aduerso miseriā inestimabilē fine ca/ritatā/ qualē nullus philosophantiū cōce/pisse visus est. Quid aūt grauitatis habe/re cēsebiť pena tp̄alis quātalibet eterne vi/te t morti collata/ min⁹ certe q̄s ictus leuis virge ad supplicīū capitale vitandum t re/gnū ꝯsequendū. Ecce ꝓponať virūq̄ pue/rulo querať quid eligat e duob⁹ mortē pa/ti vel virgā. nō dubiū quin virgā. Orabit etiā flens si negeť ei timēs t horrens ꝓpo/situm sibi e diuerso vel suspendiū vel incen/diū. Hinc pueros dū flagellanť t clamāt/ ridere solem⁹/ tenētes puto illā sapiētis sē/tentiā. virga eū cedis t aīam eius ab infer/no liberabis. Nos vero gradiusculi pueri gemim⁹ exandescim⁹ murmuram⁹ ad mo/dicū dei flagellū. Illudq̄ p impatientiam rumpim⁹ vt possum⁹. q̄si nō ab inferno si/militer liberare nos querat pater nr̄ deus.

¶ Tribularis quid putas tibi theologia suasura sit? Serui deo. sāctosq̄ suos t sā/ctas honora. pīsperaberis in seculo delicijs diuitijs. pace gloria frueris ad votū. Sic videlicet docebat sapiens Fili accedēs ad seruitutē dei/ p̄para aīam tuā ad temptatō/nem. Sic ap̄lus. Omnes qui pie volūt vi/uere in xp̄o pīsecutionē patienť. Sic xp̄us dicens. In me pacē. in mūdo p̄ressurā ha/bebitis. Sic sancti sancteq̄ omnes exem/plo monstrarunt. Expectandū ita est. p̄re/parādus anim⁹ ad tribulationē/ que nob vtiq̄ talis fiet qualis anim⁹ erit vētis. de/meruim⁹ millesies mortē t inferni mortē/ eruet nos/ si volum⁹/ tribulatio. Si nolu/mus puniet nos bis in idip̄m. Itaq̄ oīno impossibile est nō flagellari. vel hic ad penitentiā. vel in futuro ad exterminatio/nem. Respiciam⁹ sp ad dīm flagellantem/ Ad patrē miaz corrigentē. Si vere nō va/ne. nō simulatorie. nō velut i somnio ꝓpia/ni dicimur t sum⁹. Neq̄ eni venire potest aliūde tribulatio. tenet q̄ppe ligatū leonē infernalē ne furiat quātū vellet. nō ille sed detinēs eū rogand⁹ est. nō aduersan⁹ q̄is alius. sit hō/ sit bestia/ sit ignis/ sit aqua ti/mend⁹ est. timeať moderās illa de⁹. Et hīc orieť magna securitas. ¶ Nolo dicat h̄ ali/quis: non tentabo dīm aduersus illa q̄ na/turalis fert actio. Liberrim⁹ enī nature re/ctor est de⁹ vtens illa put libet ad salutē ele/ctoz̄/ ad cōmoditates se diligentiū/ quales enumerate sunt a ꝓphis t sanctis diligēter Erudit p flagella/ purgat t mederi. doctri/nas in scripturis multiplicat/ q̄ ꝓphe/ q̄ boeti⁹/ q̄ cicero cū ceteris insinuāt. Com/pellit intrare vocatos ad nuptias/ lacerās alteri⁹ tunicā. illius crus frangēs. huic ocu/lum cruēs. aliū mancū reddēs. sepit vias malas spinis/ ne q̄s ambulet p eas in inte/ritū. ¶ Tribularis t tēptaris. Ista cōis ē sors omniū viuentiū. Homo q̄ppe nascit ad laborē. si demeruisti/ te equo animo id ferre equū est. si tibi bene ꝯscius es/ gaude q̄z maior te merces manet. ¶ Quid p̄terea q̄ absq̄ tēptationibꝫ nullo pacto pīs vita ducit q̄ que militia est. tolera quā habes/ q̄z dū deerit/ cert⁹ esto. succedet altera tibi fo/rtassis aspior. Credē nō erecit hoiez de⁹ ab horto voluptatis vt hic nouā ꝯstitueret/ sz in labore viueret t erūna. Aufers ais mihi pacē. mihi gloriā. mihi diuitias. mihi feli/citatem/ nō aufero. sed inuito: monstrans viam. q̄z p p̄ressurā mūdi pax. p infamiaz gloria/ t p inopiā diuitie. p luctū t miseriā beatitudo (quod est omne bonū) cōparan/tur. ¶ Ad extremū p̄o p̄senti dic̄ t re quā agimus. Sol enī declinior silentium sua/det: carmen accipe.

¶ Quartū metrū ter/tij monocolon/ dactilicū alcaicū catelecti/cum Simile p̄mis duob⁹ carmib⁹ Ho/racij i oda vltia. Phoebꝫ volētē p̄lia me loq̄

Iter coeuos Job vir honestior
Multa refulgens prole beatior
Simplex/ tremiscēs te de⁹ optime
Rectus/ fidelis/ criminis inscius/
Gentes eoas exuperans ninis
Gazis/ t amplo velligero grege
Bobus/ camelis/ atq̄ laboribus/
Aptis asellis. plurima turbaq̄

Seruire debens magnifice fuit:
Talem flagellis expetijt sathan
Tentare dūris/non aliter valet
Uti/malignis viribus vspiam
Ni deꝛ supꝛemus fas dominus sibi
Laxis habenis hinc furiosioꝛ
Tradit ruine/protinus omnia
Septena proles dum bibit ac edit
Tres ꝛ sozores/obꝛuit bos domus.
Conuulsa venti turbine funditus.
Job vero viua rupe manentioꝛ
Ferri recocti roboꝛe durioꝛ/
Spes cuius alte fixa petre fuit/
Supplex deo moꝛ lumina dirigit
Grates rependens religiosius
Si que dediſti vis pereant/ait
Fiat voluntas iure deus tua.
Hinc edocemur cuncta peraspera
Ad quem miſellos currere cōuenit/
Quis deprecandus:nam deus vnicus
Sontes repurgat truꝛ tribulatio
Ac innocentes roboꝛat ꝛ probat.
Cuiu scꝫ dicat mens bene subdita
Que ꝓmodaſti si repetis pater/
Gratus libenter restituo/cape.
Uis per latrones/ense/vel ignibus
Auferre.linquo.gratius accipis
Sic fozte cꝫ si pauperib darem
Si te vocantem non satis audio/
Compelle.vestes dilacerans trabe
Demū,put vis dūmodo sim tuus
Explicit tertius.

Incipit liber quartus. Prosa prima: Bonicus

Reteritis diebꝫ locutus es o volucer:/quēadmoduꝫ pegrinus noster suā in theologia querit ꝓsolationē in omnibꝫ que circūstant eū tribulationibꝫ.nūc per tuā fidem/edicito.nūquid nō penitet eū plurimoꝝ que vel in francia vl' in generali cōcilio gessisse meminit/modo circa cessionē ꝛ eiectionē ꝓtendētiū de papatu.scribēdo de potestate cōcilij/ mō circa causas fidei eam pīsertim que derestatur homicidia sine legitima auctoꝛitate perpetrata/cū sequelis suis.que causa totꝰ pene turbationis inclitū francie regnū discerpētis/vt aiunt/seminariū fuit. cuius aliā dēt alij cupidinē effrenē dominādi vel vindictam expetēdi. Nūquid nō aliquib saltez scrupulis sua ꝓsciēna remoꝛdet. Volucer Quis gloꝛiabit'o monice mūdū coꝛ se habere/quis diꝛerit innocēs ꝛ mūdꝰ suꝫ Quis nō cōstituꝰ sub iudicijs dei terribilis in ꝓsilijs sup filios hoīm/nō trepidaueꝛit:Hinc afflictus Job. Uerebar oīa opa mea/ait deo/sciēs q nō pceres delinquēti Et iterū.si voluerit mecū ꝓtendere/nō poteꝛo respōdere vnū p mille. Cui cōformis ē oꝛo ꝓphetica. Nō intres in iudiciū cū seruo tuo dñe.qꝛ nō iustificabit' in conspectu tuo omnis viuēs. Et rursus. Si iniquitates obseruaueris dñe.dñe quis sustinebit. Poꝛro ād Isayas se cū ceteris inuoluens sibiq vilescēs.humili cōfessione ptulerit. legimꝰ oēs iusticie nr̄e tāq pānꝰ mēstruate. Quis igit' iusticias suas velut gloziabūdus ostētauerit deo/plusq pannū ꝓfusionis sue mulier viro. Quē denicq nō exteꝛruerit apli verbū dicētis. Nihil mihi ꝓscius sum.sed nō in hoc iustificatꝰ sum. Cām reddidisse videt sapiēs. Timide sunt inqꝛ ꝛ incerte oēs puidētie nr̄e. Et alibi. Prauū coꝛ hominis ꝛ inscrutabile/qs cognoscet illud. Bonicus Quid igit' agit p serenatōe ꝓscientie sue vt deo sit in pace locus suus.ipeq dormiat in id ipm Uolucer Doctrinā consulit quā theologica tradit schola.iudicat aliter agendū esse de scrupulis inqetis oꝛientibꝫ ex his q ꝓteꝛita sunt. Aliter sup his q agēdūlia futura reꝛspiciūt.facet ex ꝓteritis,pfecto se timere/neq timoꝛē hūc abijcit. Auget potꝰ coꝛā iudice deo/ita tñ ne desperet sup mīa eiꝰ/sed in solidioꝛem spem assurgat. Formidat ne fozte posuerit sibi laqueos inimicꝰ latētes ꝛ abditos in via hac veritatis q ābulabat Hecq enī dubi Sed certissimꝰ est/idipm qō psecutꝰ est/veritatē esse catholicā. Cuiꝰ oppositos eꝛꝛoꝛes impios atq pestiferos exterminiari q̄rebat/ oꝛdine iudiciario. Ita eī se iudicat obligatū firmit' credere/ ꝛ nulla/tenꝰ dubitare/de notīcia ac intellectu diuinoꝝ ꝓceptoꝝ. Alioq̄n se fidelē quo pacto reputaret.cū scriptū sit. Dubiꝰ in fide infidelis est:qō vtiq veritatē hz dū qs illa dubitat que p eruditōes sacre scripture certa tenet' ꝛ explicit' fide tenere. Hecq enī generalis sufficeret crudelitas ī multis/nisi pticularis affuerit.plꝰ aut mīnꝰ iuxta ꝓsonaꝝ ꝛ eruditionū q̄litatē. Ueruꝫ si iuxta h̄ trer veritatis posuerit scandalū angelus sathane/qui se transfigurat in angelū lucis/nō ita est vsquequaq certus/neq scit si scuto

veritatis ita pterierit eū deus q̄ timere nō habuerit a timore nocturno/ a sagitta volante in die/a negocio perambulante in tenebris/ab incursu t demonio meridiano.

Demoniū plane meridianū dixerunt sancti/qō t fallit/t sub specie tñ boni non q̄lis cūq̄ sed magni boni fallacia tegit. Hic est laqus magnoꝝ viroꝝ dū magni nō humiles sunt in oculis suis. dum pprie magis q̄ aliene innitunt prudētie. dū extollūt se in cogitatōe sua sicut taurus. dū ptea sic agūt q̄si facto et si nō verbo diceret/man⁹ nr̄a excelsa t nō dñs fecit hec oīa. quippe dū puenire monitōes suas arrogātia superba/non subseqū in humilitate lachrymis t mansuetudine sep⁹ inueniunt. Denicq̄ supra modū terribile est illud sapiētis tonitruū. Est via que videt hōi iusta/t nouissima ei⁹ ducūt ad mortē. Beat⁹ igit vir sapientis testimonio/q̄ sp est pauid⁹ qz nisi in timore dī se instāter tenuerit/cito subuerret dom⁹ sua

Holi ptera mirari monice/si tales inter recordatōes posit⁹ paueat/t extimescat/pcertim cū pfectā caritatem que foras mittit timorē/nō se pſumat adeptū/ vtinā habere se cognosceret mūmā vel imperfectam.

Monicus Exterruisti me talia de timore disserēs. t in hos me trusisti scrupulos dubie q̄stionis si p psperitate reipublice. si p defensione veritatis catholice. si p errātiū vel delinquētiū correctōe q̄uis hoīm se debeat exponere/sed sedere solitariū t reputare sapientē esse q̄ nō curat in cui⁹ manu mūd⁹ sit. Nā si bñ pcepiūt qui docēt nihil esse agēdū qō dubiū est an bonū sit/ exponūt eni se piculo. t q̄ amat piculū dicit sapiens plbit in illo. Quis audeat sub tāta rerum humanaꝝ incertitudie/quippiā dein ceps palā psequēdū amplecti.

Volucer Audebit si cert⁹ fuerit ex doctrina sacra/ q̄ fundat⁹ sit in iustitia fidei psecutio sua pro qua certandū est vsq̄ ad mortē corpis vel in aia deterius moriendū.

Primū metrū quarti libri

Iambicū archilochiū trimetrū acatalecticū currit cū tertio mētro tertij de 2s. phi. q̄ ad primū ei⁹ versus Quāuis fluēte.

Et in tabellis a deo binis olim
Insculpta patrinis ē/ptinēs decē
Precepta nature. qō idcirco fuit/
Legem q̄ impressam per indelebile
Lumen prius nr̄is in cordib⁹ fulcauerat.

Flor criminū/nubes q̄ flagiciorum
Obscura. nec non ptinax suetudo
Que prima circa vera mentiri facit
In moribus/secte docent hoc impie.
Illicit ergo summi velle/per fidem
Rursus iubens signis t in miraculis
Mandata serues hec dei vigil tui/
Si non mori vel perire funditus vis

Prosa secūda quarti

Monicus.

Ed cauēda sunt o volucer scandala. ve eni hōi p quē scandalū venit. Obseruādū est ptera in collectōe zizanioꝝ ne simul eradicet t triticū. Tolerari denicq̄ mala iubent q̄ si tolli quererent deteriores afferrēt exit⁹ sic ethnici sic saraceni sic heretici plerūq̄ dimittūt nec impugnāt/imo sic agere psiliū est vbi cōitas ē in culpa. ne deterior scissura fiat

Volucer Scādala phariseoꝝ ptēnēda docet veritas. Sinite eos inq̄t ceci sunt t duces cecoꝝ talia quippe vitare nec possumus nec debem⁹. Sed neq̄ deserēda ē veritas aut vite/aut doctrine/vel iusticie/dū certū habem⁹ q̄ piclitaret nr̄o silētio/t opposita falsitas firmaret iuxta regulaz. Errorꝝ cui nō resistit approbāt.

Monic⁹ Redit ecce ſmo nr̄ ad materiam q̄ de zelo tractata est. Cadit ptera in aliā difficultatem q̄liter t qñ certi erimus q̄ defensio catholice veritatis nō pl⁹ affert nocumēti q̄ vtilis edificatōis/qm̄ si pl⁹ officit nōne tenēda erat iussio xp̄i supius inducta. Holite sanctū dare canib⁹? Cui parabola de zizanijs nō tollēdis psona ē.

Volucer Adhibēda ē fateor p dissolutōe difficultatis istius q̄ pluries incidit doctrinalis vna distinctio. Cui⁹ vel ignorātia vel inaduertentia/multos etiā phoꝝ atq̄ theologorū perturbauit. Itaq̄ certitudo vna est supernaturalis/altera naturalis/ tertia moralis vel ciuilis. Certitudo supnaturalis ita se hz q̄ nō stat aliquē sic assentirez falli. Et hec iterū certitudo diuidit qz quedā est euidentie clare t intuitiue in pria beatoꝝ. Altera euidētie reuelate in illustratōe pphaꝝ. Tertia soli⁹ adherētie i speculo t i enigmate/q̄ nō euidētie rōnis innitit sz auctoritati diuine q̄lē certitudinē fides hz t pstat in cordib⁹ fideliū. Est eni q̄libz hmōi certitudo tāta/q̄ p nullā potētiā etiā diuinā t absolutā fallaꝝ esse potest. alioq̄n de⁹ negaret

semetipm. Hanc phoz schola non vidit/ neqz stoicoz neqz pipateticoz neqz acha/demicoz. Hec certitudo p tertio sue distinctionis mēbro fidelibz oibz dū pegrinant in via ꝯuenit/ qs tāta certitudine pedum duodecim articulis fidei/sed toti sacra scripture credere necesse ē/actu vel habitu/implicite vel explicite/qliter credēdo certi sūt neqz falli pñt. Alioqn iuxta qō ptacū ēxtitit dubi⁹ in fide infidelis ē. Certitudinem hāc in martyribz talē vidim⁹ vt absqz vlla dubitatōe mallēt relinquere vitā qz fidem. Ceterū paul⁹ hac subnixus/expssurus vehemētiā certitudinis/asserit ꝯditionalē cui⁹ antecedēs sciebat impossibile. Etiam inqt/si angel⁹ de celo vobis euāgelisauerit pter id qō euāgelisatū ē/anathema sit. Hec qz tñ negandū est/quin paul⁹ vltra certitudinē adherētie p fidē/certitudinē habuerit euidētie p reuelatōis illustratōez/z quodā modo in trāsitu seu raptu p gloriā. Porro certitudinē alterā q naturalis dicit inuenimus/q talis est q nō stat p naturā q aliquis talit assentiat z fallat. Hanc Aresto. z peripatetici. hāc z stoici phi posuerūt nobis possibilē in primis principijs p se notis/cognitis videlicet ex sola terminoz apprehēsione/vt q qlibet est vel nō est. Posuerūt z in ꝯclusionibz demonstratis/z in euidenti ꝯsequētia deductis p talia principia/quēadmodū dicerūt mathematicā scientiā esse certissimā. Achademici ẏo in qbus socrates/carneades/z cicero. dehic posteriozes aliq/nouā visi sunt induxisse sciētiā/ nihil scire, imo nec hoc scire q nil scimus. ita tollere voluerūt e medio certitudinē oēm. dicētes de oīi re ad vtraqz partez ex equo disputari posse. Et ita neqz primā de qua locuti sum⁹ certitudinē supnaturalem/neqz naturalē putabāt vllā esse. Deniqz certitudo q moralis dici pōt vel ciuilis tangit ab Aresto. vna cū pñti certitudine in ethicoz suoz principio. Cui⁹ snīa est. disciplinati esse/in vnaquaqz re certitudinem ḡrere iuxta exigentiā materie. Eque eni vitiosum est inqt psuadentē ḡrere mathematicuz/z moralē demōstrantē/nō eni cōsurgit certitudo moralis ex euidētia demōstrationis/sed ex pbabilibz cōiecturis/ grossis/z figuralibz magis ad vnā ptez qz ad alterā. Talē certitudinē si penit⁹ negauerint academici. si nō ea pterea sufficiētem dixerint ad aliqd moralit opari/videri q rōne pūpserint aliqd vel agere bonū/vel omittere malū. ꝯformiter ad iudicium rōnis/qle debet ee certū sicut certa ēin se virtus. alioqn virt⁹ nō est. Bonicus Aiaduerto volucer/ qm ex prima certitudine multa possum⁹ z debem⁹ nos fideles sine scrupulo corde credere ad iusticiā. z oze ꝓfiteri ad salutē, psequi/defendere/et tueri/prius qz vacillet vel auferat a nobis hmōi certitudo. Intelligo pterea q in agibilibz būanis q tanta habēt varietatē/ dicēte Aresto. z experientia teste/ vt casu magis qz arte ꝓstare videant. sufficit tertia certitudo qlis nō sp scrupulos oēs abijcit sufficit vt contēnat vel superet/sic opando qi nō sūt. Sed q rōne possit hoc fieri/scire cupio qd aduena nr in his agat? Volucer De scrupulis sicut pdixim⁹ iudicat alit agendū esse dū oriunt ex pteritis. alit dū in eis q agēda sunt occurrerint. De pteritis qdē opibz iā amplectit Gregorij sententiā. Bonarū mētiū ē ibi culpā agnoscere vbi culpa nō est. Eōformiter z ad illud. Just⁹ in principio accusator ē sui. Costituēs itaqz se corā tremēdo tribunali districti iudicij dei/ꝓsciam, qriā audit z sustinet accusantē eū. quāto maiori seueritate scit z pōr. qtin⁹ fiat ei spūs cōtribulat⁹ z ingens cōfusio/ꝓtritio/z humiliatio cordis. ita vt cadat a se p omnimodā qriē defensiōis desperationē. neqz eni vult cū diuina iusticia ꝓtēdere/neqz ꝓscie p iusticia testimonium ferēti ꝑ se reū/silentiū imponere/suadet potius vt clamet vocibz magnis. Iste ē/eq si me iudex de⁹, iste q p iusto iudicio tuo dānand⁹ est. peccauit eni in talibz z talibz supnumerū arene maris/ita vt pctā sua vix totus capere possit mūd⁹. Sūt ei abyssus multa/z tenebrosa nimis/q altā sibi dānatōis abyssum meruerūt z inuocāt. Et hoc dñe de⁹/in voce cataractaz tuarū. hoc ē viarū tuarū inscrutabiliū/z iudicioz occultoz/ in quibz hō ꝓstitut⁹ videre nō pōt an amore vel odio dign⁹ sit. neqz cōgscere de suis opibz quātūcūqz iusta videant. qđo terminent finē/aut qua districtōe iudicent. Accusat⁹ inter talis reus nō defensoris sed accusatoris. testis z iudicis in se ptes agit ex aggeras quātū pōt. Qui eiā si tot⁹ populi xp̄iani fudisset sanguinē/ spat ī illo aplī verbo/si nos iudicarem⁹ nō vtiqz iudicaremur. Quo ꝑ fit in būanis iudicijs qm ꝓfitēti crimē mors infert. apud deū ẏo apud

quē est mia ⁊ copiosa redēptio/ miscōia hō
dū viuim⁹ superexaltat iudiciū/q̄ fit vt dam
nādus ī curia iustīcie habeat aditū cū fidu
cia ad thronū gr̄e ei⁹.q̄ saluat dāñantes se
absolutōes ꝓferēs in auxilio opportuno.p̄
cipue si dimiserit hō ex corde debitoribus
suis. vt ꝓticipes velit eos fieri glorie/ neq;
vindictā q̄rere cupiat.sed oret p salute sua
quo fit vt fidēter dicat deo.bullas veie sue
p̄stāde hñs.dimitte nob debita nr̄a sicut ⁊
nos dimittim⁹ debitoribus nr̄is. ¶ Doni
cus ¶ Talia frequēt audiui/volucer. Ex
q̄liter absq; mēdacio vel fictōe pōt in mul
tis tale aliq̄d agi nō satis aptū est. Esto nē
pe q⁹ de p̄teritis opib⁹ scrupuli sint ī ꝓscia.
nō idcirco reā se iudicare habet. Est ei scru
pul⁹ vacillatio q̄dā/dubitatiō/vel formido
ꝓsurgēs ex aliquib⁹ ꝓiecturis debilib⁹ ⁊ in
certis. Alioq̄n si ex vehemētib⁹ argumētis
⁊ꝓbabilioribꝫ ꝓ hac pte q̄s ꝓ altera dubita
tio ꝓsurgeret/iā non scrupul⁹ sol⁹ vel leuis
trepidatio dici deberet/ꝫ moralis de trans
gressione certitudo. Dirū vero neq; cau
tū videret si ꝓpter hmōi scrupulos/ꝓscia re
stificatōes vel dānatōes ferret certā. Hūq̄d
interrogata ab hoīb⁹/vl̄ acriter a seipa/ne
q; mētiri sibi volēs/rūdebit ꝓpt̄ solos scru
pulos se ī veritate reā. se crimiosaꝫ se dānā
dā exīstere: nōne magis in hō casu ō merito
q̄s de pctō/⁊ ita port⁹ de salutatōne q̄s de dā
natōe p̄sumit: Quo pacto fert igit ꝓtra se/
metipam dānatōis sniam: Auget dubita
tionē apl̄i dictū. Nibi inq̄t p mimo ē vt
a vobis iudicer vel ab hūano die/sed neq;
meipm dijudico/q̄ tñ alibi se primū fateꝫ i
ter pctōres Ueit inq̄t de⁹ saluos facere pec
catores/q̄ꝝ prim⁹ ego sum. ¶ Ozo q̄lē/ad
ista rñsionē aduena nr̄ dāret. ¶ Volucer.
¶ Qualē nimiꝝ dat apl̄s/dū subdit ad p̄
allegatū q̄ddā verbū/q̄ me iudicat dñs est
Et alibi. Scio q⁹ in me nō bitat bonū/cō
formiter ad illud xp̄i. Qui ex ꝓprijs loquit
mēdax ē. ¶ Uerissima igit nō scrupulosa
rōne tenere debet ois hō viuēs/ q̄m sine g̃
tia de⁹ dānat⁹ ē/qua ꝓpter hūiliet se hō q̄n/
tū potuerit/sibi vilescat/se deijciat/se ꝓcul/
cet in recogitatōe sua/q: pō bret q⁹ deo dā
nāti rñderet.q̄d objceret dicēti. amice nō
facio tibi iniuriā.accipe q̄ tuū est ⁊ vade
Quid ē aūt illud tuū nisi pctm̄ nisi mēda/
ciū: Legisti q⁹ sanct⁹ abbas agathon mo/
riēs/fratrib⁹ interrogātib⁹ an timeret ⁊ an
in opib⁹ suis ꝓfideret/rñdit. In veritate ni
meo/neq; ꝓfido in opib⁹ meis/q̄uis ⁊ vene
ro añ deū/q̄m alia sūt iudicia dei/alia ho/
minū. ¶ Donicus ¶ Tot⁹ q̄ꝝ de mihi vo
lucer/horroꝝ ocutior/tot⁹ meroꝝ tabesco
tot⁹ in desolatōes ⁊ in quādā velut despa/
tionē deijcior hō audiēs. nec q̄d de p̄teritis
nec de futuris agā scio. ¶ Volucer ¶ At/
uero german⁹ tu⁹ hac ꝓsideratōe sic vti ni/
tiꝫ vt inter tot p̄mētia mūdi mala.inter tot
hostiles carnis ac demonis molestias per
ipam dño xp̄icio fortiorē assurgere q̄rat in
spem.solidiorē ꝓsolatōes. ⁊ in trāquilliori
pace q̄escere/cui⁹ rōnes ⁊ modū collocutio
diei p̄rioris exposuit. ¶ Donic⁹ ¶ Do/ E
mini p desp̄atōes eī ad spem veire docuisti
Lausant nihilomin⁹ scrupl̄i tales inq̄etu/
dinē mētis quā fluctuare faciunt.a q̄ sicut
muscē morientes pdūt suauitatē odoris.i:
deuotōis ⁊ amoris sentimētuꝫ Euigilare
demum compellunt ⁊ excusitare dilectam
prius q̄s ipsa velit. ¶ Volucer Accipi/
to consilium.

Secūdum metruꝫ

quarti Dicolon tetrastrophon: primi tres
ꝑsus sūt trochaici alcmanij dimetri acata
lectici/siē prim⁹ i scdo metro q̄rti ō ꝓs.phi:
Quart⁹ ē dactilic⁹ pherecrati⁹ trimeter aca
talecticus sicut scdus in scdo metro scōi li
bri. Pontus versat arenas. Ad finē fit di/
strophon.

Tuum tabescit in te
Scrupulis exagitatum
Cor/gemens et anxiatum
Persta fortius in spe.
Filijs suis quid obest
Prouida cura patris scit:
Pane filiorum seruus
Ut quandoq; cibatur/
Sic cibo serui frequenter
Paruus vescitur heres
Glorietur vt nequaquā
Et speret cor ytinq;/
Proximum solet iuuamen
Fieri contribulatis
Nonne fluctus et procelle
Expurgant mare crebro
Parturit filium mater
Sed non absq; dolore.
Letus alacrisq; fies
Horum prole beatus
Si memor dei recusas
Hic solamen habere

Prosa tertia quar/

ti. Honicus.

O Ro ꝙs blandimẽta mũdi supa/
uerit, ꝙs adimpleuerit ꝓpheticũ
votũ/letek cor meũ vt timeat no
men tuũ? Quis ad sacrificiũ salutis offerẽ
dũ/accedere ꝑsũpserit/si fuerit alien⁹ a dul/
cedine dei/ si aruerit sic mons gelboe/ikꝯ
nec ros desup refrigerãs/ nec pluuia rigãs
et secũdãs cadat/sed sit sibi celũ eneũ/ t ter
ra ferrea/defta t iaꝯsa? Volucer Plu
rimos crede mihi fefellit nimia sentimẽto/
rũ bmõi ꝯquisitio seu cupidõ/ hoc in ture
lupinis t begardis, hoc in ꝙbusdã deuotꝭ
nõ ſm sciam erptũ est/ꝙ deliramẽta cordis
sui/ꝑ dei sentimẽtis amplexãtes/turpit er/
rauerunt. Alĩ frustra consati sunt ad nihil
passionabilik affici/cũ sentiret apl's aliã le
gẽ repugnãtẽ. Alĩ ita deo se volueriũt tra/
dere/qꝑ oĩa de⁹ ageret in eis tñmõ passiue
se hũitib⁹. Alĩ ꝑ vnionẽ apicis mẽtalis cũ
spũsancto/tradũt bri sciam mysticã ó deo.
Ita tñ qꝑ de⁹ nõ appẽdak sub ꝙcũꝙ rõe
vel entis vel veri vel boni. Sed ab istis
t a prioribꝫ inqrik vbi meritũ erit si dilectõ/
nis volũtarie null⁹ habeak act⁹? Atuero ꝙ
rõne debeat cor tuũ medias inik scrupulo/
ꝙ ac tẽtationũ agitatõnes se gerere/te doceat
exẽplũ palpabile. Vtunk naute ꝙdã vascu/
lo/in ꝙ sup cuspidẽ erectã librata ẽ ex trans/
uerso volubilis acus ferrea/cui⁹ acies affec
ta ẽ ꝑ magnetẽ/ꝙ fit vt in polũ articũ assi/
dua sit sua directio. Nõ aliter cor affectum
dei dilectõe in fide t spe ferri/ꝓuenit i deũ.
Porro sic ex motu vasis ꝓtinẽtis acũ agi/
tatur ac⁹ alioꝛsuz/nuc detrorsum/nũc sinis/
trorsuz/redit tñ semꝑ in id ipm dũ ꝙescere
sinik. Cõfozmik turbatõnez aut vacillatio
nẽ cor pati videk/ ex scrupulosis motibus
mõ ꝑ bas mõ ꝑ illas passionũ fluctuatio/
nes. maneat attamẽ diuin⁹ amor firm⁹/sal
tẽ in habitu gõ sufficit/si non penit⁹ eiece/
rit ipm hõ. Et ita sufficit vt aliqs inuenia
tur ꝓstãtior resistere pcis. imo cor ꝑ⁹ expo/
nere martyrio. carẽs actu talib⁹ sentimẽtis
ꝙs ali⁹ abũdãter plen⁹ eis. Quare patz si
gnũ istud sensibilis suauitatis inefficacit
arguere caritatẽ dei/ si nõ affuerit comites
caritatis signate ꝑ apl'm Caritas inqt pa/
tiẽs ẽ/benigna ẽ/ cũ reliqs ꝙs subiũgit. ita
ꝙs si fides/si spes/ si cetere ⁊tutes ifozmes
ẽ pñt/dũ deest caritas effugiẽs a facie latẽ
tis supbie/cur ñ poterit ꝫ exꝑta suauitas?
Gustas igik hãc suauitatẽ vtere cũ hũilita
te t gr̃a ꝓactõe. Gustu cares/fer ĩ patiẽtia t
mãsuetudie. attẽdẽs ꝙ aliqñ demõ abutik
naturali bono teneri cordis/ vt ẽ i mulieri
b⁹/sic ecõuerso põt gr̃a naturale ꝓbonũ tale
in adiutoriũ sui sumere/vt vehementior t
crebrior ualescat spũalis deuotio. Sz dũ
surrepit supbia(ꝙbꝫ eĩ nõ insidiek ꝙ vexare
voluit apl'm)tollik hec pax interior/ redit
ꝙ colaphisatio tẽtatõis/custos hũilitatis
ꝙ casu sufficiat gr̃a dei. Nec moze genera/
tionis ꝓaue t puerse ỏinũ sibi deuotõis
signũ ꝓrat. Honic⁹ Ecce relabimur
in id/qõ ab initio ꝙsitũ est/ ꝙ rõne poterit
aliqs ꝙcqꝫ aggredi sub dubio cõstitut⁹, an
agat recte/si ex interiori ꝓscie motu suffici/
ens certitudo ñ babek. Peribit deniqꝫ ois
ars distinguendi veras a falsis ĩmissiones
ꝓpheticas/aut reuelatões? Volucer.
Habes sup ꝫ vltio scripta nõ pauca pegri
ni nr̃i. Primũ vo respectu eoꝝ ꝙ futura
sunt(de ꝓteritis ꝙpoiã dicim⁹)sic obfua
re ꝓuenit/vt nõ reputek culpa vbi culpa ñ
ẽ. Alioqn causak erronea ꝓscia ỏ quã si ꝙd
libet attẽtek fieri/iã culpa ẽ si fluctuet ani/
mus. Preterea sub hac dubitatõne velut
ad vtrũlibet nesciẽs ꝙd actur⁹ sit/ ꝓsiliũ est
vt nõ agat/qñ exponeret se discrimĩ/ꝙ ca/
su certũ bẽat q⁹ peccat. Vtis igik ꝙcqꝫ se/
cur⁹ agere cert⁹ sis illud eẽ bonũ/neqꝫ ꝓtu/
ti ỏriũ. Sed refert ꝙ certitudie. sufficit nẽ/
pe certitudo moralis/ qualẽ notauim⁹/ vt
vel nõ sis in pcõ duz facis qõ in te est/aut
saltẽ peccatũ nõ incurris nouũ ꝑ temerita
tẽ/exẽpli gr̃a/celebrãdi. ozta ẽ enĩ ex diligẽ
tia tue ꝓparationis excusatio. Cetez mo
ralis hec certitudo ꝑ doctrinã colligik alte
ro triũ modoꝝ. Unus ꝓuenit ex alteri⁹ au
ctozitate. Alter ex ꝓpria eruditõe Terti⁹ ab
experimẽtali ꝓsuetudie. Sub primo viuũt
incipiẽtes t aiales. Sub scõo ꝓficiẽtes et
rõnales. Sub tertio ꝓfecti t spũales. Cõ/
sonat plꝭ tradens tres boĩm manerjes ad
doctrinã inueniri. Paucꝭ ꝑ scipos docales
sunt ꝓpter clarã sue ꝓplexiõis armoniã. ad
do vel aliã gr̃az gratis datã ꝙ faciliter agẽ
da ꝓcipiũt scripturas vt Aug⁹ intelligunt
Multi ꝑ alios eruditik recipiẽtes ab eis
intelligẽtiã scripturaꝝ aut si nequeunt cre
dũt saltẽ dicẽtib⁹ t obediũt. Tertiũ genus
desꝑatũ est ad doctrinã ꝙ neqꝫ doceri pñt
neqꝫ docentib⁹ assentire volunt. Quibus

relictis(sūt enī plᵒ discholi q̄ꝫ multa ex bru
tis/que ꝑ humanā domāk in dustriā/vt ca
nes/vt equi/vt symee/vt aues alię)fiat ser
mo de reliq̄s. ¶ Puto q̄ religionū institu
endaꝝ pricipalis cā fuit autoritas regimi
nis/cui magis obedientia ꝑstarek q̄ꝫ ꝓrie
rōni/ q̄ in plurimis dubia valde est/ debi
lis ꝛ incerta. Prevalere silr habet hec auto
ritas respectu unioꝝ quozūlibet ad magi
stros vel parētes/ qm̄ iudiciū ꝓrie ratōis
vel nullū/vel imꝑfectū hūt. Hoc pitagore
schola seruabat. Sic iuber dñs dicēs. In
terroga patres tuos ꝛ dicent tibi/maiores
tuos ꝛ annūciabūt tibi. Maiores intelli
go/qui multis ęxpientijs eruditi sūt in agi
bilibꝫ humanis/ quoꝝ iudicia tradit Are
sto. esse recipiēda tanq̄ꝫ principia ꝓpt̄ mul
ta vidisse. Extendik̄ ad eos q̄ respectu di
uinoꝝ ꝓter ꝯsuetudinez exercitatos hūt
sensus/qles iā in solitudine sibi viuere suf
ficiūt. ¶ Supest sanctᵒ doctrine modᵒ ꝑ
posito nr̄o vicinioꝛ/ vū sumik̄ in agendis
sufficiēs ꝛ moralis certitudo. Ozik̄ modus
iste/nutrik̄ꝫ ex studiosa ꝑscrutatōe diui
noꝝ mādatoꝝ qualez suadet sapiēs. Que
tibi p̄cepit deus illa cogita semꝑ/ ꝛ in plu
ribus opibꝫ eius ne fueris curiosus. Et ite
rū nihil dulcᵒ q̄ꝫ respicere in mādatis dei.
Hinc btm̄ dicit ps/qui in lege dñi medita
tur die ac nocte/cum ceteris absq̄ numero
cadētibꝫ in bāc sniam. Itaq̄ sel in scriptu
ris suis locutᵒ est deus. ꝛ idip̄m/ait Job. ñ
repetet/qm̄ sufficiēter eruditūr ꝛ ꝯsulūt. tm̄
modo relegank̄ puro fideli ꝛ integro corde
Caliuolis quidē ꝛ incredulis tenebrosi
oz inde nasčik̄ erroꝝ caligo/qō in hereticis
olim/nescio si amplᵒ nr̄a hac etate/ꝑspicu
um fuit/qm̄ cecutiētes facti sunt multi cir
ca fores principioꝝ moraliū/q̄ sunt ō pri
mis impssionibꝫ nature. q̄ rursus digito ꝓ
prio scripsit deᵒ in tabulis lapideis ad in
delibilē memoriā. repetēs ea tertio ꝑ fidei
traditionē in euāgelio. Itaq̄ lugere plan
geręq̄ cōpellimur.

Tertium metrum

quarti. Dicolon distroph5on. Primus ver
sus iambicus archilochius trimeter acata
lecticus. secūdus elegyacus. currit cū tertō
tertij de ꝯso. phi. Quāuis fluente.

Stigma q̄ꝫ ꝓferat secū fides
Est a fonte tm̄ lucis/origo sua
Per hāc sophie veritas recōdita
Quā natura nequit insinuasse/patet
Reuelat ecce paruulis amans eos
Atq̄ docens ꝛ cum simplicibꝫ graditur
Sui superbis mente cordis clauditur
Vult intellectus subsit vt omnis ei.
Petitq̄ sensus omnis vt se deneget.
Debet homo totus obsequiū dñoꝛ
Par nempe bestijs peccādo factus est
Indiget hinc fidei subdere colla iugo:
Vt ambulet vite vias nec offendat/
Pandit qualis sit finis habendus ei.
Precepta rursus inculcat prius data
Nam mos puersus obnubilarat ea.
Vis ingredi viram. mandata conserua
Roborat hic decadē xp̄s in alta leuans
Si prima per se nota p̄cepta decem
Mens scelerata docet falsa vel ambigua:
In his fides si fit obscurioꝛ/plena
Meridie palpans/amodo quid supest
Jesu benigne:/quid potest magis tuam
Externis legem tradere ludibrio:
Modos ꝛ regulas viuēdi deinceps
Quos/bis euersis/plebs tua suscipiet:

Prosa quarta quar ꝫ

ti. ¶ Bonicus.

Hoc est volucer q̄ stomachabar
nuꝑ mecū/dum theologiā effer
res/vū sit q̄ nōnullos ex theolo
gis expimsr̄i nullo meliores. vtinā nō de
teriores ceteris hoīb. ¶ Volucer ¶ Solo
monice de aliena vita theologoꝝ nec alio
rum scrutatoꝛ eē vel censoꝛ curiosus. Hoc
vnū credidi ꝓpt̄ qō ꝛ locutᵒ sum/q̄ theolo
gia nō admixta fidei/spei/ꝛ caritati/inflat
ꝛ officit/quēadmodū de pḥia romanoꝝ re
fert apls/qm̄ ꝓpt̄ ingtitudinē dati sunt su
alios hoīes i reprobū sensuz. Cām reddit
qz cū cognouissent deū nō sic deū glifica
uerūt. neq̄ gr̄as egerūt. Ingratitudinē vo
maioꝛē eē in ꝺtemptu vl̄ abusu theologie
q̄ꝫ pḥie nēo dubitauerit. Propterea sicut
apud ciceronē oratoꝛ describik̄. q̄ ē vir bo
nᵒ dicēdi peritᵒ. Ita theologū noiamᵒ viz
bonū i sacris lr̄is eruditū. nō q̄dē eruditio
ne solᵒ intellectᵒ/ſz multo magis affectᵒ vt
ea q̄ ꝑ theologiā intelligit/traducat ꝓ iugē
ruminatōez in affectū cordis/ꝛ exercitōem
opis. quarinᵒ sapia ꝼm nomen suū sapida
sit/in bonis/suauik̄ ꝛ iocūde. in malis/tri
stabiliter ꝛ acerbe/aliq̄n tales instar Urie
ferr lr̄as dānatōis sue. dāt aduersus semet
ipos ex ore ꝓprio iudiciū/plᵒ ificiūt exēplo

vite q̃ instruãt verbo doctrine/ sacras de/
nicq; lr̃as impudenter suis inq̃naris mori
bus z desideriis subseruire ꝓpellũt. sensuz
a sanctis patrib⁹ traditũ distorquẽtes imo
sepe nescientes. nescia, pfecto est ps magna
taliuz qui se theologie, pfessores iactitant/
ita vt experiri stupor sit. Ideo q̃ppe theo/
logiã nesciũt q; se curis alijs q̃tidie tradũt
Esto sciant. vides quẽ admodũ ratio/ ꝺs
hominũ p̃clarissima vertit reprobis ad su
am aliorũq; pniciẽ. Vinũ q̃z quãto meli⁹
tãto furiosiores eos q̃ ad sobrietatẽ ipo nõ
vtunt/ reddit. nõ vini vicio sed potantiuz.
Dicta sint hec interim q̃tin⁹ aio tuo tristi
mos gereret/ z solueret questio facta/ simul
vt ea q̃ de theologia ꝓsolatõe scribim⁹ qua
liter z a quib⁹ accipiẽda sint vtilit̃ insinua
rem⁹. Cõfido in dño q; apud idiotas soli/
citos de salute sua/ in quib⁹ ẽ simplex fides
certa spes. z suauis caritas/ insidebunt fru
ctuosius in aio theologice sentẽtie (ideo ñ
frustra sũt) q̃z apud repletos lr̃is gignẽtib⁹
scientiã illã quã inflare dicit apl̃s. Oculũ
vero q̃s nesciat quãtũ turbat aut excecat i/
flatio: ¶ Sũt alij min⁹ culpabilit̃/ nescio
si min⁹ tolerabilit̃ errãtes/ q̃s/ ex doctrina
dũ moralẽ querũt certitudinẽ/ nullũ lumẽ
rõnis mouet ad assensuz cuiusuis agibilis
tm̃modo satis ẽ si dicere potuerint. Hoc
scriptũ ẽ. hoc talis doctor in lectura sua sẽ/
sit. hoc alⁱ⁹ ita posuit/ similes aspiciẽtib⁹ v̊
so ad solẽ doxo splendorẽ ei⁹ in mõtib⁹ q̃s
ad aspectũ solis null⁹ sufficit ostendẽtis di
gitus attollere. Cur ita? Quia deorsũ ocu
lũ mergere soliti sunt/ vbi nõ aspicit̃ sol ni
si circũuolut⁹ caligine Plane. lucis natu/
ra nedũ sen sibilis sed intelligibilis ita ha/
bet. vt quãto longi⁹ ab origine ꝓtendit̃/ eo
fiat debilior/ crassior/ z subobscurior. Pro
ptera si lumẽ intellectuale iugiter ad infi
ma ꝓsiderãda demergit̃/ grossescit z crasse/
scit quodãmõ/ ineptũq; reddit̃ supioza q̃z/
uis lucidioza ꝓspicere. Sed neq; lumẽ ve
ritatis accipiũt isti nisi circũuolutum sit q̃
dã veluti caligine traductõnis humane./
Monicus ¶ Experimur id sepe qõ dicis
Sed quid pinde faciendũ sit insinua ¶
Volucer ¶ Monẽdi sunt ab ingressu stu
dij nõ ita figere solaz in ꝓstitutionib⁹ suis
retinẽdis memoriã/ vt plurimũ mos ẽ/ q̃n
exerceãt intellectũ/ rationẽq; ꝓsulant/ ex q̃/
bus principijs vel moralib⁹ vel theologi/
cis originent hmõi ꝓstitutiones. Ita enĩ
fiet vt collustrent luẽ primoz̃ principioz̃/
q; si vl̃ nolũt vel neq̃unt/ credãt illustratis
Recogitẽt insup̃ pstãtiã hũane ꝓditõis/ q̃
ad h̃ ꝓdita ẽ/ vt totũ sensibilẽ mũdũ q̃ p sẽ/
suũ portas ingredit̃/ imprimẽdo spẽs suas
atq; simulacra/ reducãt in primũ principiũ
deũ/ cũ q̃dã simplificatõe z puritate. Ita p
cedẽs a deo mund⁹/ fit eo ꝓinue vtilior in
suis pribus/ q̃ longinq̃or/ put in elemẽtis vi
dere ẽ z i solis lumie. Rursus aũt redditur
spũalior magis ac magis p opatõez intel/
lect⁹ agẽtis i fantasmata corpalia. ex quib⁹
elicit sua ꝑtute spẽs intelligibiles simpli/
ces z incorpeas. Et sic̃ natũ ex carne sensu
um caro erat suo mõ/ sic q̃ nascit̃ ex intelli
gibili spũ/ spũs ẽ. Adeo q̃dẽ vt nõ dubita/
uerit apl̃s dicere. qui adheret deo vn⁹ spũs
est cũ eo. Hec opatio p̃cipue spectat ad ele
uatos theologos/ exercitãtes se ad theolo/
giã mystica/ que p abnegatõez tẽdit in sim
plificatõez. verũ qñ veniẽdũ est ad agibili
um tractatõez/ oportet rursus in inferiora re
spiciẽda descẽdere. Alioq̃n fallerẽt isti mõ
ad primos ꝟrio/ si lumini principioz̃ he/
rerẽt adeo/ q; ꝓclusionũ visionẽ omitterẽt
exẽplo astrologi cadẽtis in foueã dum am
bulãs respicit astra. ¶ Denicq; pfectus erit ¶
qui studiosa circũspectõe versabit̃ in vtro/
q̃z. hũc iuristã theologũ/ z cũ theologo iu/
ristã iudicabũ. Quales fuerũt primi docto
res/ ex q̃z sentẽtijs decretales decretaq; cõ
pacte sũt. ¶ Monic⁹ ¶ Raros affert etas
nr̃a tales/ cãm scire desidero. ¶ Volucer.
¶ Pauci tolerãt laborẽ studij In multis
vel etas vel ingeniũ vel sumpt⁹ nõ suppe/
tũt. Euenit ꝓterea q; mystica agar ãcillavi
dẽs se peperisse habet ꝓtẽptui sarã dñam
quã sterilẽ existimat. Rachel insup̃ fortas/
sis limpidos hũs oc'os/ irridet aliq̃n mor
daci⁹ sororis lẽ lippitudinẽ/ cũ se mutuo
iure sororio conueniat honorare/ ipam q̃z
agar impio dñe sue subijci/ dictatisq; p eã
equũ fuerat obedire. ¶ Subinde ppẽdis
difficultatẽ infinitã quã hz mozale negoci
um/ dũ pseq̃ q̃rit̃/ q; non satis ẽ intelligere
q̃d verũ sit/ z q̃d rectuz sicut cadit sub arte
tradere/ sz pticulares circũstãtias/ q̃ varia/
biles sũt/ neq; sub arte neq; sub doctria ve
niũt. Circũspicere necesse ẽ statũ i primis
reipublice cũ moribus eã regẽtiũ/ si iuxta cõ
siliũ soceri moysi/ sint viri potẽtes/ timẽtes
deũ/ in q̃bus sit veritas/ z q̃ oderint auariciã
neq; sit apud eos psonaz̃ acceptio/ nec in

ꝓstãria/neꝯ depꝛauatũ cõsiliũ. Alioquin nõ exibit ab eis iudiciũ rectũ ẽꝫtũcũꝫ fuerit postulatũ/ nisi puideꝛit ex alto deꝰ/q̃ p pueros/p iniq̃s/p bꝛuta/p demões sepiusꝫ exercuit iudicia iusta. qua ĩ re thobias ozedinio locutꝰ est/ dũ filio iussit ꝓsiliũ sp a sapiẽte q̃ꝛere/ oĩi insup inq̃t tpe bñdic deum/ꝛ pete ab eo vt vias tuas dirigat/ꝛ oĩa ꝓsilia tua in ĩpo pmaneãt. Que sint aũt cõsilia dei aperuit psalmista loquẽs ei. Cõsiliũ meũ iustificatões tue. nõ ita tũ vt bũanũ ꝓsiliũ deseraꝫ/qõ vtiꝫ debet exĩstimari diuinũ/si rite/si humiliter/si deuote/si obdiẽter fuerit inq̃situ. Quale zelꝰ feruidus ꝛ oĩs generaliꝫ passio vehemẽs/ solet nec petere/nec petito vl ingesto credere. ¶ Donicus ¶ Omittam? deinceps ea loq̃ q̃ sub eruditõe doctrinali nõ veniũt/neꝯ ei moralis certitudo/quãtũ ex dictis colligo. potest sub vna regula tradi q̃ sufficiat in oĩi casu ꝓsciaꝫ agẽtis reddere securã se nõ deliquisse/qõ ex cuẽtu reꝛ ppẽdi sepiꝰ solet. ¶ Volucer ¶ Propterea ꝓstitute sũt in figura. Tres ciuitates refugij/ fides/ spes/ꝛ caritas/ ꝓfitẽtes lauacrũ penitẽtie/ꝛ emunitatis asilũ/ quarũ pax cõturbata p ea que se fecisse formidat homo reformet/ que pax qualiter obseruãda sit intellige.

Quartum metrum

quarti monocolon/ vsus ẽ dactilicꝰ alemanicꝰ tetrameter hyper catalecticꝰ, currit cum quito carmie q̃ru de ꝓso. phi. si q̃s arcturi.

Vlera pax/ sũmi munꝰ opimũ
Te/ voluntati/ sit bona tũ.
Nuncius defert missus ab alto
Nam male menti qualis erit pax?
Sternitur lecto sorde repleto.
Complet et spinis se viciorum?
Qualium turba dilaceratur.
Tracta nunc istuc/ rursus et illuc.
Dissidet secum seq̃ remordet.
Viribus vanis omnipotenti
Stulta guerram dat more gigantum
Pugnaꝫ econtra quodq̃ creatum
Jus sui regis sedulo seruans.
Si placet fiat vera tibi pax/
Ordinatus sit primitus omnis
Motus. affectus nec vagus erret?
Queritans extra posse quieto
Se frui mundo. quod nequit esse:
Pauca pertentet non alienis
Litibus se det. sed nec habenas
Sensibus laxet. semper anhelet
Legis eterne iussa tenere.
Litteris sacris assiduus sit
Quippe dat pacem zelus earum.
Pacis eterne pignus et arram.

Prosa quinta ꝛ vltima li. iij. ¶ Donicus.

Dueniat ozo pax ista nob. At/ vero nõdũ satis explicuisti q̃ sit apud pegrinũ nr̃m ꝓsolatio specialis/ deinceps eũ in tã ꝓfusibili rerũ tempestate/ qualẽ in florentissimo nup francie regno. nominatim in celeberrima parisiẽ/ si cuitate cõtigisse/ nõ prorsus ignorat/ et nos intuemur. ¶ Volucer ¶ Accipe sup istis doctrinam theologie celitus immisse quã deinceps non me loqui putato. Conquereris o homo q̃ etate tua multi depereunt/ quid queso nouũ accidit? Habet etas omnis mortuos suos. quotidie recipit terra mille modis humanũ genus/ hos pestꝫ illos fames, alios gladius. multos naufragia. morbi. incendia. voragines absumũt. quippe terra sunt ꝛ in terram reuertuntur. Mentiebaris o neꝯ dum Eue dicẽti Ne forte moriamur. subintulisti. nequaq̃. omnes ex tunc capitali supplicio adiudicati sunt. Nil refert quis prior. quis posterior securi mortis feriaꝫ. Unũ dabo tibi q̃ ita ꝓfitear esse timendũ/ quo merito vel demerito/ vita iamiam citissime desitura/ finiatur apud iudicẽ deũ. Scio mecũ fateberis. Interrogo te/ respondeat exĩstimatio tua. Mortuos quos immatura violẽtaq̃ nece desles ereptos/ aut iusta causa pdidit aut iniusta: si iusta. cur inculpas iusticiam? Cur non letaris lauans manꝰ tuas in sanguine peccatoris? Si iniusta. vide si sobriũ est eos plangere/ quos pro iusticia moriẽtes beatos ꝛ̃ps appellat? Si dices potuerãt iniusti viuendo corrigi. iusti vo plus ad suã aliorũq̃ salutẽ superstites iustificari. Quid si sordidus sorduisset adhuc si sue dãnatõis assidue penas auxisset. Justus vero vt sepe fit eccidisset a iusticia? ¶ Patet latiꝰ ista deductio. nõne varij sunt euẽtus belli et nũc istũ. nũc illũ consumit gladiꝰ/ vt nõ gloriet accinctꝰ vt discinctus/ qm̃ nõ est fortiũ bellũ/ dicit Ecclesiastes. ¶ Sed ad altiora ꝓscẽdere nr̃e rões volũt q̃ nihil casuale. nihil fortuitũ tradũt deo. cuiꝰ cõsilia sup filios hoim/ humana

curiositas ꝓhẽdere ꝑ singula non ꝑsu/
mat. Attingam⁹ tñ aliqua ql̃ia ex ꝓpheticꝭ
et historicis libris nr̃is fas est colligere.
Destruxerũt assyrij idolatre q̃dẽ/sine deo/
ibr̃m sanctã ciuitatẽ cũ populo. Quid ꝑ
Isaiã dicat dñs audi. Ve assur virga furo/
ris mei/⁊ bacul⁹ ipse est in manu eoꝝ mea
indignatio. Sequit. Ipse aũt nõ sic arbi/
trabit. ⁊ cor ei⁹ nõ ita estimabit. sed ad ꝯte
rendũ erit cor ei⁹. Ecce q⁹ de⁹ malos de po/
pulo suo/inter ꝙs nõ dubiũ fuisse quosdã
innocẽtes/voluit ꝑ lõge deteriores afflige
re/ql̃es appellat virgam furoris sui/ꝙbus
obsecꝙ deo blasphemi nõ crederẽt. q̃d si ta/
le aliq̃d opat⁹ est mõ de⁹/qui ptãtẽ hꝫ vite
et mortis. in cui⁹ ꝓspectu nõ iustificabitur
oĩs viuẽs. Nõne frequẽter in regimine rei
publice cupiditas se putat caritatẽ: cũ hec
ꝯmune bonũ. illa ꝑticulã ꝯmodũ semp inq/
rat. Esto sit caritas/q̃d si nõ adhibuit ꝓ
sui suorũqꝫ custodia ꝯtra ꝑditiosas insidi
as cautelã/ql̃ hũana põt ⁊ exigit idustria
Quid si bellassent aduersus infideles/aut
aduersus exteros sui regis hostes/⁊ occu/
buissent. felices eos in altera vita. nõne iu/
dicares nec morte turpi fũctos? Nõ si pñ/
tẽ tñ respicis vitã/terreat apl̃s si in hac vi
ta tñ spantes sum⁹ miserabiliores sumus
oĩbꝫ hoĩbꝫ. ¶ Quis ꝓterea nouit. si ascẽde
rit in aures dñi sabaoth clamor flagitioꝝ
sceleruꝫ/⁊ abominationũ q̃bꝫ vel ppl̃us vl̃ re
ctores ⁊ nobiles/vel vtriꝫ/forsan peccaue
rãt. ꝙs tradidit de⁹ nõ in man⁹ infideliũ/vt
alias plerũqꝫ/qñqꝫ ꝑ vuandalos ⁊ gothos
et hunos. aliqñ ꝑ alios noiatim ꝓpter spur
cissimã carnis corruptõez/vt aliqbꝫ reuela
tio dicit. ecposuit suos mõ de⁹ cladibꝫ bel/
loꝝ ciuiliũ/vbi tumultuat ppl̃s cõtra no/
biles/imo sine lege/sine ordine nobiles in
ter se/cuꝫ dissecatione mutua ppl̃oꝝ se de/
struũt. Punit/crede mihi/de⁹ occultiora se
pe delicta ꝑ flagella patẽtia. illa etiã que ꝑ
contritũ cor ⁊ humiliatũ deleta ꝓfitẽ fue/
runt quo ad culpã/repetit in penã. Dic fit
vt aliꝙs pñtialit̃ bene viuẽtes/aliqñ ꝓpe
bendat afflictio/aut ꝓ paruo sicut putat
delicto nouo/grãdior punitio subsequat/
quẽadmodũ cernere ẽ in corpis egritudi/
nibꝫ/q̃ ad occasionẽ facilẽ oriri videt̃/aut
recidiuũ parit. ¶ Sed da nullũ neqꝫ modo
neqꝫ antea ꝑcessisse demeritũ/virt⁹ vel exer
cet ad meritũ/vel ad ꝑmiũ coronat. Adde
q⁹ mutat de⁹ vt placet regna de gẽte i gentẽ
ꝑ iniusticias ⁊ varios dolos. Nabuchodo
nosor mẽte capt⁹ testꝫ ẽ testꝫ troia. testis ro
ma. testis daniel de dissipatõe monarchia
rũ q̃tuor ꝓcipaliũ. Habet ei ql̃ibet res in
terris quãdã sue duratõis periodũ/atqꝫ vi
cissitudini subiecta ẽ. sit hõ. sit dom⁹. sit ci
uitas. sit regnũ. sit impiuꝫ. Mutauit ꝑ ea
dñs sacerdotiũ hely iuxta reuelatõꝝ samue
li factã. Cui⁹ gen⁹ saul extermiauit/cũ ciui
tate sacerdotũ i ore gladij viros ⁊ mulieres
puulos ⁊ lactẽtes. ¶ Vbi ꝑcor attẽde vigi
lãter (Est ei ꝓposito res accõmoda) vide ꝙs
occasionẽ ꝑstiterit ꝓtimã/ neci crudelissi/
me sacerdotũ ac viroꝝ vestitoꝝ ephot/ li/
neo/cũ mulieribꝫ ⁊ puulis ⁊ lactẽtibꝫ ⁊ pe/
cus innocuis/cũ horrẽda demolitõne ciui
tatis. Nõne legis q⁹ declinauerat dauid ad
abymelech sacerdotẽ/sũpserat i necẽcitate fa
mis panes scõs/cuꝫ gladio goliad/neuter
istic culpabil̃. Et de dauid testis ih̃s i euã
gelio. Licꝫ vsus sit bona mẽte/reũ se mẽo
rãs. execut⁹ ẽ nihilomin⁹ saul irritat⁹ mala
volũtate/destructõqꝫ quã dei volũtas opti
ma se facturã ꝑdixerat. ¶ Laniki spalmis
de deo. Cõuertit cor eoꝝ. ñ dubiũ egiptio
rũ/vt odirẽt ppl̃m suũ/⁊ dolũ facerẽt in ser
uos ei⁹. Cõuertit intellige q⁹ materiã odij
⁊ doli mĩstrauit i multiplicatõe hebreoꝝ ⁊
in miraculoꝝ ꝑ moysen oñsione. Quocir/
ca facile ꝑz eos allat argumẽtũ. Proueneret
ex isti⁹ opatõe scãdala. mortes. malaqꝫ sine
nũero. Egit ḡtalis culpabilit̃. Nihil ei taꝫ
bonũ q̃ neq̃cia puersoꝝ neq̃at abuti. Exẽ/
plũ in ꝓtestatõe fidei ꝑ martires claret. Et
primo in ꝑdicatõe xp̃i/qui nõ venit pacez
mittere i terrã sed gladiũ. Cui⁹ ort⁹ vtiꝫ di
uin⁹/tot innocẽtes ꝑ herodẽ dedit neci. ca
stigat p̃ filiũ. medic⁹ egrotũ. ip̃i se ꝑmũt.
nũq̃d aget p̃ sup filio. medic⁹ sup egroto/
pmiaz. q⁹ mortis occasionẽ dedisse visi sũt
nõ puto. ¶ Notaueris ⁊ i pñti requẽadmo
dũ pugnauer̃t filij isr̃l tribꝫ vicibꝫ ꝫ benia
min/ob vindictã pessimi sceleris in vxore
leuite. Cã iusta erat ⁊ q̃ fortasse miraberꝭ
dederat de⁹ assensuꝫ pugnãtibꝫ vicit̃ sũt pri
mo/⁊ itez scõo/vsqꝫ ad internitõez quinq̃
ginta miliũ pugnatoꝝ ex isr̃l. Tercia pug̃
dedit eis purgatis ⁊ hũiliatis victoriã/vs/
qꝫ ad oĩmodã pene deletõez beniamitice
tribꝫ. ¶ Nõ discurrã ꝑ plima. scrutãti q̃p/
pe scripturas meas occurrũt talia copiose
ꝙꝝ lectõ viuaꝫ ẽ ⁊ ꝙsi malle⁹ ꝓterẽs petras
consolationẽ deniqꝫ faciẽs ꝯtra mortaliũ

casus inopinatos/ꝛ qui iusta dei bonitate
videnk indigni. Si videris ait Eccliastes
calūnias egenoꝝ/ꝛ violenta iudicia/ꝛ sub
uerti iusticiā in puincia. nō mireris super
hoc negocio qm excelso excelsior alius ē. Et
insup vniuerse ꝛre rex impat seruiēti. ꝛ ita
imperat vt seruiāt sibi/ etiā nesciētes etiaꝫ
repugnātes/ꝛ odiētes vt demones. Vis
nullum ex amicis pdere. vis eos possidere
trāquille. oēs in deo dilexeris suā vitā. suā
gloriā. suas diuitias in eo recōditas habe.
vtiqꝫ sicut nō pdit deus/ sic amicos cū sua
vita/ gloria/ diuitijs/ sp ꝛ vbiqꝫ possidebis
Ceterū nemo desperauerit de te ihu bone
qm cū iratus fueris misericordie recordaberis
Tu p tempestatē trāquillū facis. Tu rem
publicā p varias agitatōes purificare scis
velut ex actōe mutua elemētoꝝ nobiliora
gignis mixta. Apud te sūt innumerabiles
modi purgatōis ꝛ saluatōis electoꝝ. Unus
p ignominiā mortis/ q liberat etiaꝫ a pur
gatorijs supplicijs. Alius p ablationē to
talē rpalū cū corpe/ vñ laqus ꝓrerit omni
um debitoꝝ. quoꝝ fortassis alio mō non
erat bñ possibilis solutio. Alij forsitan ege
rūt tepide negligēter cāꝫ vel iusticie publi
ce/ vel legis diuine/ aut circūstātias culpabi
les habuit sua pscutio/ oīa mors abolere
potuit eo efficaci⁹ quo ꝓtumeli⁹ illata ē/ ca
ruitꝫ sepulcro? ¶ Talia quis oīa dinume
ret? Audebo sublimi⁹ voce attollere plenā
ꝓsolatōis sancte. Itaqꝫ desolationū omni
um q̄s furor hostilis oparus est/ put ꝓgre
ris/ interrogo q̄lis assignak cā? Si libido
dñandi regēdiqꝫ/ si vindicte zelus effer⁹. si
diuitiaꝝ vel opū execranda fames. si tituli
fortassis alij nō min⁹ scelerati sacrilegi ne
fandiqꝫ. Felices ergo nōne sunt q̄ virtuosis
animis obsistere conati sunt q̄ꝫ inoc u
lis hoīm supati. Auctores vo tanto infeli
ciores quāto nihil infelici⁹ impunita licē
tia/ ꝛ psperitate peccātiū/ qualiū miserear
velim/ p sua ꝓuersione saluteqꝫ depcans.
¶ Dō si cā/ iuxta quorūdā impudentiā q̄
se de pīnacia dānat. Assignet defensio ca
tholice veritatis. vicia q̄rēs ꝛ errores corri
gere. ꝛ h cōrā iudice legitimo/ nūc ordina
rio/ nūc supmo. quidni fidenter affirmaue
rim/ btōs esse mortuos q̄ p lege dei sui cer
tauerit vsqꝫ ad mortē/ exēplo tot martirū?
¶ Quid stupes. q̄d me respicis? nolito mi
rari si hz q̄tidie martyres suos mūd⁹/ si ca
ro/ si diabol⁹/ cur nō habeat suos xp̄c? Dic
apls. Oportet hereses eē/ vt q̄ pbati sūt/ mā
nifesti fiāt. Quo manifesti? plane i bonū si
legē dei defenderit strēnue. q̄ꝫ prius i malū
si vl maligne impugnauerit aut impugnā
tibꝰ fauerit impudēter subdole/ neq̄ter sub
uertēdo vel negādo iusticiā. Tales dixerī
scādaloq̄ cām oīm/ q̄lē egerūt in alios pse
quētes aliq̄s vsqꝫ ad coronā martirij. quo
pacto inqes? Rñdeo nōne martiriū cā fuit
vt p xp̄o. p veritate. p iusticia. p viciorū re
dargutōe/ mors vndecūqꝫ tolerak? Attēde
q̄ cā reddiderit ipm abel primū martyrē in
lege nature? Nec nimiꝝ q̄ i odiū iusticie re
ligiose/ q̄ sacrificiū obtulerat deo placabile
Caym frak eū nihil tale cogitātē/ egrediētē
in agꝝ/ insidiose pemit. Videsq̄ pacto fit
aliq̄s martyr etiā dū ignorat. Omitto ó se
ptē fribꝰ machabeis i lege scripta/ q̄ nō ob
aliā cāꝫ q̄ꝫ ne legē in porcine carnis esu vio
larēt/ atrocissime necati sūt. Flō loquar de
Johe baptista qui legis vtriusqꝫ moysi ꝛ
xp̄i limes q̄dā fuit. cui⁹ martiriū aliā nō in
uenik cāꝫ habuisse/ nisi redargutōes publi
ci inceste. Thomas cātuariēsis/ ob defen
sionē ecclastice libertatis. Leodogari⁹ ob
zelū dom⁹ francie ꝓtra Ebroynū. Agathes
agnes ꝛ lucia. ꝓpter fidē castitatis glorioso
celebrank martirio. Et ita de plurimis. q̄
rū exemplis pspicuū fit omnē hoīem q̄ peri
mik odio iusticie ꝛ veritatis/ dū sectak illā
psequik aut defendit/ insignik apud deū ve
ro titulo martirij/ q̄lecūqꝫ fuerit apud ho
mines iudiciū. Quid si pl⁹ aliq̄d addide
rim. Innocētes q̄dē occisos cōsidero/ q̄s
esse martires null⁹ qui fidē habet ecclie du
bitauit. Sed q̄ ratio martirij. nūquid alia
dabik q̄ꝫ odiū xp̄i ex ambitōe regnādi. pue
niēs? Ubi rursus colligitur hec regula. q̄
infantes aut pueri/ quāto magis ꝓuectio
res/ quos in odiū xp̄iano⁹ seu xp̄i vel sue
legis perimūt infideles/ iudei/ saraceni/ vl
pagani/ aut aliqui noīe tenus xp̄iani/ here
ticantes/ apostateqꝫ facti/ aut in tyrānidis
rabiem versi/ tales martirio coronank etiā
mortis timidi. ꝑcipue si nō alius criminis
obex inest actu. ¶ Nec infideant aīo tuo
si absq̄ fictione meus es discipulus. Hec
mentis pturbationes radicit⁹ euellant q̄m
altioꝝ. securioꝝ. salubrioꝝ. religiosioꝝ. ꝛ glo
riosioꝝ nō est altera ꝓsolatio ad quā pueni
re possit doctrina mee legis q̄ꝫ martirij to
lerātia. p quod delek in xp̄o sanguine q̄li
bet culpa simul et pena vt protinus homo

liber ꝛ expeditus euolet in celū/ vbi status habeat omniū bonoꝝ aggregatione perfectum. ¶ Volucer ¶ Hactenus o monice theologia locuta sit. nos ex sua nr̄aq; collocutōne breuiter epilogātes sumam⁹ hoc cōpendiosuꝫ in omni tribulatōne solamē vt toto corde suspiremus/leuātes oculos i celū ꝛ dicētes. Deus ē pater misericordiarum/ꝛ totius ꝓsolationis/in cui⁹ miserātōne sperandū est. cui⁹ se volūtati ꝓformādū est. a quo est virtus patientie. in quo est renatio ꝓscientie. Nos interim trahere conemur in affectū/quod sub quatriduo diseruimus p intellectū. ¶ Monicus ¶ Fiat/ita precor/ꝛ pax dei que exuperat omnē sensum/corda ꝛ intelligentias nostras custodiat in caritate dei/ꝛ patientia xp̄i/ vt p patientiā ꝛ consolationē scripturaꝝ spem habeamus Amen. ¶ Explicit.

¶ D. Incipit dialogus apologeticus cui⁹ collocutores sunt volucer/et monicus/vt in consolatione theologie seruatum est. ¶ Volucer.

¶ Rem inquiris o monice/ quā nec paucis diebꝫ/nec vllis pene verbis explicare fas mihi est. Petis cur terminata p generale concilīū/nō fuerit causa fidei/contra doctrinā pestiferā. Jubentem tirānos p insidias interfici/ p quoslibet etiā priuatos/ ordine iuris nec diuini nec humani seruato/ ꝓfederatione qualibet nō obstante? ¶ Ego synodū nō incuso/quaz reuereor ꝛ veneror/ sed plurimos in synodo ꝓuersantes excusare non valeo/ quos anime passiones ꝛ pestes improbe quibꝫ mos est cathedrā humani subuertere iudicij/fefellerūt ꝛ errare fecerūt alios in inuio ꝛ nonꝭ in via/alios male dissimulare vel negando iusticiā/vel id qō credere debuerant ad iusticiā/non ore ꝓfitendo ad salutem/ alios obsurdescere ad salutarē illaz iacobi iussionē. Nolite fratres in psonarū acceptione habere fidem dn̄i nr̄i ihu xp̄i. Siquidē fuit apud aliquos impudētissima psonaꝝ acceptio/ dum eadē fidei causa/isti dānati sunt/alij ptransiti. ¶ Monicus ¶ Fuerat igit̄ tutius o volucer atq; cōsultius nō quesisse iudiciū a talibꝫ q̄s exponere sanctū canibꝫ/ꝛ picere margaritas añ porcos. quinetiā aduena noster/ nōne debuerat prius sedens cōputare si sumpt⁹ ei si suffragia coadiutoꝝ p re tanta suppeterent/nec cū non potuerit pficere/iure cecidit in illud ip̄roperiū/iste homo cepit edificare/ꝛ nō potuit ꝓsūmare. ¶ Volucer ¶ Urges vehementer o monice ꝛ in has me trudis angustias. vt quid rūsurus sim nō satis inuenio. Itaq; si iustificatōnez aduene nostri suscepimus/poterimus id quidē in multꝫ speramus pficere. sed ignominiā oportebit/ꝛ turpitudinē reuelare nonnullorum/quos colere quosq; reuereri/quos diligere/ status suus ꝛ societas efflagitat. ¶ Monicus ¶ Debuerāt circūspici p⁹talia diligenter ne in re tanta quereret⁹ post exitū/turpis illa nec admittenda penit⁹ excusatio. nō putaui. Est enī circūspectio ps maxima prudentie/que sue ꝓsiderationis oculos circūgirat/ nedum in illa que de se licita sunt. sed que circūstantijs omnibꝫ attentis/vt tempe. loco. et psonis/expediunt Sunt enī quedaz licita/que circūstantijs obstantibꝫ/ideo nō expediūt quoniā expediri nō possunt/ꝛ as debitū ꝓsummatōis finem induci. ¶ Volucer ¶ Agis o monice iuxta vulgi puerbiū/post reditū a iudicio vel a foro/sapienter ꝓsulis. Quippe si de generali ꝓcilio/si de homibꝫ ipm constituentibꝫ/si de studijs ac vniuersitatibꝫ pene totius xp̄ianitatis habentibꝫ ibi legatos suos/si de coadiutoribꝫ ad psequendū si de cōmissarijs ad examinādū causas omnes fidei/si de sacro dominoꝝ cardinaliū collegio/seu romana curia suspicandū male fuerat/de ministratōe iusticie/curreret impugnatio vel accusatio tua/p̄sertim qz generale ꝓcilīū fuerat specialiter celebratum ad hunc finē exirpationis hereseū ꝛ errorū et hoc ab initio sic attentatū est fieri vt detinerent etiā errantes in carcere/quoꝝ aliqui postmodū ignibꝫ traditi sunt. Primitus enī bohemi/dehinc anglici detulerant errores wykleff. Bohemi circiter. xlv. anglici plusq; ducentos Pro quoꝝ reprobatione/zelauit ꝛ p̄dicauit publice ꝛ aduena quātū alter alioꝝ. Videat autē prudentia tua si nō existimare iustū erat/ nec temerarium/nō minori diligentia. zelo vel ꝓstantia ꝓcedi debere ad dānationē doctrīe magis in moribꝫ ꝛ republica pestifere/ꝛ hōmi tergiuersatōne/ vel psonarū acceptione reiectis. Adde q̄ serenissimus rex romanorū p̄cipuus ab initio ꝓmotor extitit/vt hec eadē doctrina tanq; principibꝫ palam

aduersa dānarek sicut oñdit in assecutione dānationis vnī articuli vel assertionis cō tinētis totā in effectu doctrinā hāc oī publice rei capitalit inimicā. Cui dānatōnis tenor est. Precipua solicitudine volēs hec sacrosancta synod ad extirpatōez hereseuz et errorū in diuersis mūdi ptib inualescentiū, pcedere/sicut tenek/t ad hoc collecta ē/ nup accepit q nōnulle assertōes erronee i fide t bonis moribz ac multiplicit scandaloſe/tot reipublice statuz t ordinē subuertere moliētes dogmatizate sunt. int qs hec assertio delata est. Quilibet tyrān pōt et deber licite t meritorie occidi p quēcunqs vasallū suū/vel subditū. etiā p insidias et blandicias vel adulatōes. Nō obstante quocūqz iuramēto seu ꝺfederatōe cū eo nō ecpectata snīa vel mādato iudicis cuiuscūqz. Aduersus hūc errorē satagēs hec sācta synod insurgere/t ipm fundit tollere: prehabita deliberatōe matura/decernit declarat t diffinit hmōi doctrinā erroneā esse in fide t moribz/ipamqz tāqz hereticā/scandaloſam/seditioſam/t ad fraudes/deceptōes mēdacia/proditōes/piuria/vias dantē/reprobat t ꝺdēnat. Declarat insup/decernit et diffinit/q ptinaciter doctrinā hanc pniciosissimā asserētes/sunt heretici/t tāqz tales iurta legitimas t canonicas sanctiōes puniēdi. ¶ Monicus ¶ Dō etiā atz etiaz recogito volucer ꝟba sacre synodi quēadmodū fatek se pcipua solicitudie destructōnē hereseuz t errorū debere ꝓsequi/ quēadmodū pterea seueri cēsura iudicij dānauit hāc assertōez q tota fere ꝺplectit doctrinā/ nouē assertionū denūciatarū cū ꝓpōe vnde fideliter excerpte sunt/nō inuenio realē suspitionis cām fuisse fingēdā/qn t ꝺcilium dānās/t res gmanēs/t doctorū cet ꝺsulēs debuissent ad vlteriora pcedere. Si aūt aliter vel cur acciderit/omitto q̄rere. Hoc ad pñs inq̄ro: cur aduena nr p ceteris in hac ꝓsecutōe notat ē. ¶ Volucer ¶ Nosti monice q̄d ad officium cācellarie parisiēn. cui deseruit spectat in fide materijs/nosti pfessionē sua/exptus es qualēcūqz zelū suū/ad ea q religionē nr̄am respiciūt. Scis qz liber ē ab oibz vinculis mūdane necessitatis q̄tin possit ampli pparato aio/p veritate certamē bre. Talis ē insup de q̄ iusticia si nō recte ambulauerit ad veritatē euāgelij/ valeat fieri/absqz gturbatōne alioz seu rei publice via facti/put alias cozā inclita natione frācie vni militi palā dicit. Scis nihilomin q a xpianissimo rege frācoz et a pclarissima filia sua vniuersitate parisien. imo t ab ecclia gallicana/ p̄ puicia senoñ. delegat extitit ad generale ꝺcilū/sub certis instructionibz t lr̄is/q̄ ꝓsecutōez materia/ rū fidei. hui aūt noiatim/necnō vnionis ecclīastice. sed reformatōis moz in capite et mēbrū multiplr imponebāt. ¶ Monicus ¶ Esto sic fuerit/ accepi nihilominus emanasse posteri mādatū a rege/dū de tractatu pacis in frācia fuisset agitatū/ q hec materia non exponek cozā sacro ꝺcilio/ita tū si ps aduersa vellet desistere. ¶ Volucer ¶ Monice iam esse res integra cessauerat iam ꝺmissio tribz dn̄is cardinalibz etiā añ aduētū ambasiatoz regis/ ab aduersa pte petita fuerat t obtēta. Serenissim pterea romanoz rex hāc materiā vt scirek veritas voluit i mediū deduci/ sicut ex lr̄is sigillo suo signatis/ac p illa q̄ palā opat est cozā iudicibz fidei/ꝓsonalit ꝺparēs ꝓspicuū est et ex p̄dicta ꝺdēnatōe q̄libet tyrān reddit manifestū. ¶ Monicus ¶ Attēde volucer nedū ꝓsecutōez primo factā iustificare vis culpes cā que postmodū facta est ꝓsecutionis omissionē: maxime p electōez canonicā t legitimā sūmi pōtificis. ¶ Volucer ¶ Recordare q̄d antea diceris/q i oibz circūspectio tenēda est/ vt pensek nedū q̄d verū vel iustū sit/sed q̄d expediens. Nā variata circūstātia q̄litate vere vel estimatiue/nō erit vicioſuz si mutek in diuersa vel aduersa ꝺsiliū/ quēadmodū terēcian senex ex se refert. ¶ Monicus ¶ Vñ cognitū o volucer plusqz antea/q nō erat expediēs ꝓsecutionis ꝺtinuatio. ¶ Volucer ¶ Ab monice q̄so ne tale aliq̄d scrupuloſe nimis q̄sieris/qō vt p̄notatū est nullis verbis exequi pōt/nec cū modestia q̄ neminē ledere vult nude tradi. Oro patere germanū tuū patere pot mozsibz alioz qz alios ipe mozdere videak ¶ Monicus ¶ Expostulatio tua rōnabilis videret/si tm̄ mō de psone lesiōe vel iactura nūc ageret/ veritatis vo. t talis veritatis eā aio q̄s sustinuerit detrimentū fieri/vt psonaz q̄rundā opiak vel ignominia vel culpa: ¶ Volucer ¶ Nōne satis videk ꝓ triūpho veritatis/ q nulla aduersus eā/post tot agitatiōes t ptractiones lata ē snīa/q̄ p̄sertim in rē trāsierit iudicatā. q̄ pterea diceret ea q̄ veritatis erāt lesa esse/protestātibz bīpm p lr̄as suas ad xpianissimū

facie regē trib⁹ cardinalib⁹ qui circūuenti
ptēsaz tulerāt sniaz/ sup nullitate snie Epi
parisien. de q relati⁹ alibi. Danet igit i ro
bore suo detestatō falsitatis/ t herētice pra
uitatis. Danet approbatō tā solēnis sacre
theologice facultatis in vniuersitate pari/
sien. cui cētū t xli. theologi/ se manib⁹ pro
priis subscripserūt. Danet sil'is approba
tio pclare facultatis decretoz/ in eadē vni/
uersitate/ que sil'r in se tota pond⁹ approba
tionis sue dedit sub lr'is patētib⁹. Danet
autenticū valide parlamēti regij decretuz
vel arrestū hmōi doctrine cū tota ppōe Jo.
pui capital'r dānatinū. Danēt deliberatō
nes solēnissimoz theologoz de diuers studijs/ qs guersa nō subuertit affectio. Da/
net denigz iudiciū sacre synodi general' in/
tegrū q suo silētio/ dānatōez pdictaz asser/
tionū nō reprobās approbauit/ iūcto qō
in dānatōe tā seuera hui⁹ assertōis quilibz
tyrān⁹ ꝛc. voluit satis intelligi/ alias hmōi
velut in sua radice dānasse/ q radix ē/ vt ne
minē alt' occidat auctoritate ppria ētūcū/
qs sceleratū/ necz iusiurādū ppter incōmo/
dū tpale sui vel suoz violet. Donic⁹
U Sed qd de deliberatōnib⁹ q̄rūdā mēdicā/
tiū cū magno nūero rūdebis/ qs dicunt fa
cta ī vnū cuentōe se cuidā scedule subscri/
psisse/ quā sigillauerūt sigillis generaliū ō
q̄uor ordinib⁹ vt ptēdūt/ vbi deliberāt sz
in sacco t tenebris. assertōes istas nō ee iu
dicio fidei reprobādas/ imo sniandū esse/
q ad fidei iudiciū nō ptinēt. Hecz ei i hāc
insaniā ausi sunt pslire/ vt apte dicerēt q
vere sunt. Gloriat' tū aduersa ps/ tāqz eas
deliberauerīt veras ee. C Volucer C O si
scires oīa monice q circa pcessuz talē emer
serūt/ nūc istis nūc alijs vijs/ imo inuijs et
exhorbitātijs. ebiberet spm̄ tuū vehemens
indignatio/ q̄lia nō psequor/ ne satyrā vel
tragediā aggressus ee videar. Hoc vnū sci
re potuisti/ q pdicta deliberatio cōspirata
fuit tandē oblata corā toto cilio tanqz he
reticalis/ aut heretica prauitate vehement
suspecta/ sub ptestatōe solēni facta p adue
nā nr̄m quā tūc noie regis t ambasiatorū
suoz ppposuit/ de subscribēdo se ad penā ta
lionis si aliq̄ quātūcūqz multiplicitati/ cō
trariū vellēt sustinere. Quineriā sacra theo
logie facultas pisien. duz ad ipam scedula
talis delata ē/ p parte dicti xpianissimi frā
coz regis/ suaqz deliberatio q̄sita/ reproba
uit eā multiplici/ t efficacissima rōne/ sub
patētib⁹ lr'is sigillo suo munitis. Nō igit
pōt aduersa ps gloriari de pluralitatis ma
iozi theologoz neqz nūero. C Donicus.
C Scire velim si p⁹ assumptōez sūmi pō/
tificis aliq̄ saltē eoz q mō cōmemoras/ in
fauorē cāe fidei/ regis/ ac vniuersitatis fue
rint intimata vel suggesta. C Volucer
Holo monice de sāctissimo dño nr̄o t xpo
dñi/ velut os in celū ponēdo loq̄/ collatera
les nihilomin⁹ habuit/ qs in hac t sil'r ma
teria tāgēte dños polonos/ pcessisse dicūt
aliq̄ min⁹ diligēter/ neqz satis ad zelū t fa/
uorē catholice veritatis/ q̄ neqz verbis ne/
qz scriptis exhortatorijs/ ad psecutōez seu
terminatōez potuerūt accēdi. C Testis ti/
bi sit scedula multis ostēsa quā hic placet
inserere sic habentē. C Consideret zelato/
res xpiane religionis t honoris dñi nostri
pape/ ac hui⁹ sacri cilij/ si articul⁹ scōs pri
cipalis cuocatōis hui⁹ cilij/ q est sup he/
resum t erroz extirpatōe/ nō tractet vel ex/
pediat/ psertim ī materijs soleniter denun
ciatis t multipl'r agitatis in h̄ sacro cilio
q̄liter hoc varij varie potuerūt imputare.
Quidā ad negligētiā/ in re tāta atqz preci/
pua solicitudie tractāda/ put fatet cilium
in dānatōe hui⁹ q̄libet tyrān⁹ Alij ad igno
rantiā q⁹ de paucis ppōib⁹ q nō sunt ó api
ex⁹ fidei nō decreuerūt qd fm doctrinā sa
cre scripture enēdum sit/ an videlicet vere
fuit vel falsē/ sane vel insane/ approbāde v'l
reprobāde. Alij ad psonaz acceptōnez/ et
humanū timorē seu formidinem/ t ad illo
rum contra quos hic processuz est in fidei
materijs/ quēadmodū sūt bohemi remur/
murationē. Alij ad aptā iusticie denegatō
nem in materia fidei t moz seu culpabilē
dissimulationē. Alij ad plaroz t aliorum
auariciā/ querētiū in ecclesiastica refoma
tione/ que sua sunt vel vtilia/ non que ihu
xpi/ vel spūalia. Alij ad regū principum t
vniuersitatuz/ qui promouerūt predictas
materias/ vilipensionē t indignationē vt
fuerunt rex francoz/ rex polonoruz t vni
uersitas studij parisien. et plures elic. Alij
ad auctoritatis prelatice sup heresibus ex/
tirpandis in suis dioc̄esibus enervationē
et ad curie romane in eisdem erroribus ex/
tirpandis notoriā omissionē. Alij ad sor/
didam multoz in hoc concilio vno vel
alio modo corruptionem. Alij ad omniū
que facta sunt in concilio scandalizationē
vel infirmationē. Alij ad legatoruū regum

et vniuersitatū qui ex iniūctione vel instructione facta eis/promouerūt ꝛ promouere debuerūt predictas materias/negligentiā culpabilem. Alij ad theologorū ꝛ predicātium veritatis fidei/periculū et depressionem/vbiliber p xpianitatē/maxime dū errantes fuerint potentes ꝛ principes. Alij ad homicidiorū proditionū/piuriorū seditionū/nutritionē seu iustificationē/maxime dum bella fundant in sustinendū erroribus. Alij ad hereticantiū ꝛ errantiū non emendationē/sed obstinationē. nec ad fraternam seu iudicialē vel paternā correctionem/sed violentiorē effrenationē. Alij ad obedientie generalis prestari debite modo summo pontifici/forta ſſis (quod absit) periculosam dilationē/apud multos xpianitatis principes aut populos. Alij ad clericorum apud laycos imo ꝛ apud fideles ꝛ paganos/ꝛ precipue petrū de luna ꝛ suos fautores subsannationē vel irrisionē/q̄ in materijs vulgo notissimis que sunt ipa precepta moralia/aliter patiūtur errare/ꝛ diuerso sibiinuicem pinaciter asserere/ in p̄sentia generalis concilij/ intim vt sub summo pontifice quē omnes pro extirpatione errorum p̄stolabant̄/maior dissimulatō subortiri videatur. Alij denicꝫ qō omniū grauissimū est/ad offensam dei/ in desertione defensionis catholice veritatis/imo ꝛ fautoriam heretice prauitatis/ dum scꝫ errori cui nō resistitur approbatur. ¶ Testes autem inuocant/bui⁹ cedule cōpositores/celum ꝛ terrā/q̄ non ad diffamationē cuiuscunꝫ vel irritationē/ sed ad ꝓpriarum animarū liberationē/ ꝛ ad obuiandū ꝓtractis et cōsimilibꝫ scandalis/si non hoc durante concilio occursum fuerit/euenturis ista scribunt/atꝫ notificant/pati voce publica/la ti⁹ hec omnia deducere/si ita placitū fuerit domino nostro pape. Hec ibi. ¶ Donicus ¶ Qualis data est ad hec incōueniētia prouisiua respōsio. ¶ Volucer ¶ Nulla prorsusꝫ/sed indeteriora continue relapsa est/vbꝫ adeo q̄ pro pre dominorum polonorū interiecta est tandem appellatō ad futurū concilij. Cui appellationi cum respondendū esset/lecta est/vt dicit in consistorio generali ꝛ publico/qō vltimo constantie celebratū est/ minuta quedam subforma bulle destruens vt asserunt qui legerunt eam/ fundamētale penitus robur nedum pisani sed constañ concilij/ꝛ eoꝫ omnium que in eis p̄sertim sup electione sūmi pontificis/ꝛ intrusorū electione attentata facta ve sunt. Continebat itaꝫ in nullo casu licere appellationem a papa facere nec eius iudiciū in causis fidei declinare/ plane contra legem dei decretaꝫ concilij: Sed tam ceca semp est affectio que nō zelat veritatē/tam semp sibi contrarias ꝛ dissona veritati/mens aduersa. ¶ Donicus ¶ Vellem plenius agnoscere qualis ex integro fuerit hec polonorū causa/neꝫ enī illa leuiter crediderim/ que postremo subintulisti/ꝗuis de occisione omniū polonorum faciendā absꝫ lege vel ordine/ip̄is nec auditis nec defensis audierim. ¶ Volucer ¶ Possum que breuibꝫ p̄strinxi verbis ea scriptis multiplicibꝫ edocere/ quorum aliqua suis titulis seorsum notabo: Res enī prolixa est/ ꝛ ad alia te vocat/ sentio p̄sens dies. Dabo preterea titulos quorundā ex opusculis germani tui plurimis obmissis que vel memoria non tenet/ vel vilitas non tanta est. Ita enī fas erit tibi vel alteri cui placuerint illa sub collectorio vno seu pluribꝫ scriptis dare. ¶ Donic⁹. ¶ Z ¶ Gratam mihi rem feceris volucer/dicito nihilomin⁹ antea/qualis de natura concilij sit fratris existimatio/instructus quippe est/ne dum ex literis vel historijs/sed ex ipsa que doctrix est efficax experientia/vtpote qui nouissimo huic constātiensi concilio cōtinuus astitit/quod numerositate cōuenientiū/quod agendorū arduitate/ qō sui p̄sertim duratione/maximū supra ceteros fuit/quoniam per triennium cum sex fere mensibus protēsus est. ¶ Volucer ¶ Si pondus doctrine vel eruditionis haberet existimatio pegrini nostri apud alios qualem facit amor apud te: rem exigeres cognitione non indignam/nec inutilem fortassis posteritati. Sed neꝫ plene didici suaz in omnibus que gesta sunt vel opinionez vel sententiaz/ꝗuis plurima scriptis reliquerit de potestate concilij ꝛ ipsius qualitate. Sua fuit insuper cōuersatio assidue cum illo preceptore suo/quem sapientissimum ꝛ prudentissimū nemo dubitauerit/ cardinalem camera censem dico/poterit ille multo doctius ꝛ salubrius cum autoritatis pondere super hac re vel verbo vel scripta tradere qui cognouit. Hoc vnum scio q̄ zelus habende vnionis in scismate tam desperato/tanticꝫ tpis fecit multa tolerari

que fuissent aliũde nec tollerabilia nec tol/
leranda. Video q ecclesie reformatio nun/
q fiet per concilũ sine presidentia ducto/
ris affectati bene prudentis simul ⁊ constã/
tis/prouideant sibi dum sciuerint ⁊ potue/
rint membra p prouincias aut regna: non
quidẽ in multiplicatione constitutionum
nouellarũ/hoc magis interturbat q adiu/
uat/sed per executionẽ viuacem ⁊ virilem
earum legũ que iam late sunt abundantis/
sime/supuacuis etiã resecatis vel omissis:
Video q in doctrinis que fidem/ que reli
gionem/que bonos ⁊ salubres respiciunt
mores/vix inuenies in hac tempestate/ re/
bus vt sunt manentibꝫ/nec habito fortis fa
uore/ potentie secularis/ terminatio debi/
ta/ vel expedita iusticia. Expecto crede/ne
q deductionẽ pro nũc aliam pete/neq de
remediis opponẽdis verbum feceris/sur/
ditati/vbi non est auditus/iubet sapiens/
non effundas verbũ/ his interim conten/
tus Habes enĩ de theologica cõsolatione
grandius opusculuꝫ. Tecum habita/gra/
tus deo/ qui te segregauit ab his solicitu/
dinibus/ ⁊ pro ceteris in potestate consti/
tutis/ora cõpatiẽs flẽs ⁊ lugẽs. ¶ Moni
cus ¶ Concesserit ita deus/ bene vale vo/
lucer precauens vie casus Salutauerisq
nomine meo fratrem monens eum sedulo
circũspicere vigilanter/ quẽadmodum in
medio nationis prauę viuendũ sit: ¶ Vo
lucer ¶ Et tu bene valeto monice nri me/
mor in orationibus tuis:

Finit.

¶ Sequũtur nónul/

la carmina Joh. de gerson/que ⁊ precedẽ/
tibus ⁊ subsequentibꝫ tractatibꝫ cõnexio/
nem aliquã habere videntur. Primũ car/
men ad Johannem germanum suum de
causa canendi.

Loquitur aduena

ad monicum.

Deu perurgent monice/ monice/
Anni nefasti sanguinei ⁊ necis
Ciuilis ensis cuilibet imminet
Qui iuste viuit/vera vel edocet

¶ Respondet monicus

Deme fruaris aduena consule
Hac in ruina pestifere vicis
Ad te redito solus ibi ocia
Esto virilis vim facito tibi
Mens in superna se leuet ocior
Odas canoras psallat alacrior
Quales sophie dictat amor pius/
Non quas libido sordida/ suggerit.
Quas musa garrit scenica crebrius/
Ut cor maligne vrat amoribus.
Lure coquentes anxia pectora/
Tristes abibunt/credito/longius
Nam spiritus cor visere celicus
Gaudet quod almũ personitat deum

Opponit aduena

At cum sodales more mihi sustulit
Cum pallas arcem vix habitet suam/
Quero sonabunt cui mea cantica
Nerui loquentes/quos lira temperat

¶ Respondet monicus

Omitto musas/angelus audiet
Sanctiq tecum/nonne satis tibi
Nec prorsus omnes more tulit effera
Petrus superstes/quem sapientia
Totum repleuit/cardo dedit sibi
Nomen statũq/sufficit vnicus
Carmen melodum cui resonet tuus
Viuit gerardus quis rogo par sibi
Qui veritatis ecul amore sit
Nostri clamengis dulce sapit stilus
Etas nouellam progeniem dabit
Pro patribus quos perdidit atropos

Aliud eiusdẽ asclepiadeum catalecticum.

¶ a

Vernũ tempus adest/fac hilaresce
Cor tepens gelide frigore bruine
Sursum surrige te more volucris
Que vires reparat sole tepenti
Odas dulciſono gutture formant
Alternantq modos/cernis alaudas
Sẽ pennis liquidum librat in etbra
Sensim peruolitans/deserit ima
Extra se rapitur ebria cantu
Affarieq deus leta videtur
Huic spasmata cadens vt rédit ad se
Jam degit solitis sobria terris
O si te rapit hec extasis alma
Felix/si iubilans excidis a te
Hec semper stolidas incolis oras

Carmen lugubre

¶ a

pro desolatione vniuersitatis parisieñ. p/
pter bella ciuilia.

Angeli pacis gemitus amaros
(Si cadunt in vos) facitote toto
Mentis enisu/roboate celi

Pallada flete.
Palladis templum domus/arx asylum
Gaudium vestrum/decor omnis orbis
Corruerunt a scelerum ministris
Pallada flete.
Ecce fons riuis helicon cruentis
Manat/hinc sacre fugiunt volatu
Prepeti muse/resonantq; tristes.
Pallada flete.
Garriunt pice reprobis agrestes
Vocibus/liuens odium perurget
In malo letas ob eam querelam.
Pallada flete.
Celicus cetus datus vt supernam
Percolas ingi studio minervam/
Lugeas pectus feriens z hortans.
Pallada flete.
Non tue prudem cecidere docte
Pallas athene simili ruina/
Peior hec sors est.cupidi sophie
Pallada flete.
Te quis o te collegium celebre
Par habens nullum phronesi sacratum
Aspicit/qui non miserando dicat
Pallada flete.
Ordo te trinus decorabat ample
Cum sacerdotum cuneo decenti
Sterneris vulgi manibus scelestis
Pallada flete.
O leoninam rabiem/tyrannos
Horrida cunctos superans nefandi
Criminis norca/furit en erinis
Pallada flete.
Horror heu seuus/nihil o deinceps
Linquitur rutum/nihil aut inausum
Res en humanas superest perire
Pallada flete.
Strabit aduersans heresi quis vltra!
Sontibus quis non trepidus resistet/
Quis bonos mores volet edocere
Pallada flete.
Papa qui christi vice summus vti
Gratularis/vos pariterq; mundi
Cardines/fidei cecidit columna
Pallada flete.
Filiam tu rex nimium decoram
Prole fecundam recolens videto
Plangit orbam se viduamq; clamans
Pallada flete.
Inclitum regnum tua clara doctrix
Christianum que titulum ferebat
Monstra non gignens iacet indecora
Pallada flete.

Canones artes medicansq; phisis
Et sophie vultus lacrimis rigate
Deperit vobis studiosa turba.
Pallada flete.
Palladis troie referunt imago
Custos ablata sibi dat ruinam
Francie casum similem timentes
Pallada flete.
Inuicem fedus sociale seruant
Clerus z mules/patiente clero
Nobiles vestro statui cauentes
Pallada flete.
Regij sceptri rogitamus heres
Clare delphine/repares ruinas
Hostice cladis miseris vel odis
Pallada flete.
Tale qui rursus renouare queret
Viuito felix quater z beatus
Cesset vt plangor doloros iste
Pallada flete.

Finis.

Carmen in laudez

B

Ducis austrie z studij eiusdem.

Ors miseranda nimis te francia diua fatigat.
Plusq; cuiusuis vox reserare queat
Olim proscriptos pro libertate tuenda
Progq fide passos/mos releuare tuus
Sensisti thoma pr̄ijs dū trusit ab oris
Anglia te sanctum sensit z ecclesia
Heu pietas heu prisca fides cogit alūni
Francigene mortes exiliumq; pati.
Sume deꝰ p lege tua q̄s sub decachordo
Mentibo impressam scribis z in tabulis.
O quot theologi/q̄t pontifices periere
Carcere quos clausos dira necat rabies
Effugit altera ps alienis incola terris
Turior exilio sed spoliata bonis.
Inter q̄s vnus qui cancellarius almi
Parisius studij est cedit z aduena fit
Austria tu felix/felix studiosa z vienna
Dux quibo est talis traditus in regimen
Zelo qui fidei feruens/ob eā fugitiuus
Huic miserans/offert vltro refrigerius
Assignat q̄ locū cum libertate/suisq;
Patribus egregij cōmoda collegij
Sis sua magna iesu merces/pro cuius honore
Doctorem recipit discipulūq; tuum
Gloria laus z honor dux inclite tereso nabunt.
Dū pietas terras sancta fidesq; colent.

dd 3

Aliud carmen de multiplici martyrio.

Quis martyrum laudabilis
Pr ceteris optabilis
Baptisma supplens si deest
Omnem reatum diluit
Quis pro fide viriliter
Suscepta reddit martyrem
An sub fide lex ponitur
Quam litere sacre docent
Quare beatus omnis est
Pro lege quem dei sui
Certando contingit mori
Quicunq; det casus necem
Corona fratrum septena
Refulget ob legis zelum
Martyr iohannes an fuit
Culpans nefas adultere;
Ergo beati viuite
Quos terrius multo scelus
Dānando/martyrium publicum
Occidit atror carnifex
O pulcra mors coram deo
Jocunda plena gloria
Conspuat hanc vulgus licet
Nequam profanum malignum
Etas an hec felicior
Nō martyres habet suos
Culpanda vel forsan magis
Nefanda pro tyrannide
Culpanda pro pastoribus
Luporum qui vices gerunt
Tyrannidem dissimulant
Immo fouent/augent/probant.
O veritas patris iesu
Obsecramus versa vicem
Ut veritas vicarit eat
Cruoris expers et nec is
Si vis vt in martyribus
Vincat/pateſcat omnibus
Laus detur et palam tibi
Patri.sanctoq; flamini.

Carmen pro virtute patientie.

Aspera q̄s fortuna potest tua dinumerare.
Prospera que tribuis licet inscia
Inscia nō tamen ē ea patris cura benigni
Pro virga qui te manibus gerit.
Non aliter quā vult nec acerbius ipa flagellas.
Fortis ob hoc remanet patientia
Murmure nō laceat te ꝓmittētis honore
Fert humiles librans oculos sibi
Abba pater clamat/ magno ꝓ crimīe nati
Sat sit patri supplicij parum:
Letiferū pando peccatorū pure vulnus
Ut placet vre seca/modo deprecor
Nolis in eternaz parcendo tradere mortē
Esset en hec pietas/furor efferus
Sicut sanct⁹ amor placite ꝙquirit amādo
Omnia que faciunt alij bona
Sic tolerādo suū patiētia vertit in vsum
Omnia que mala respicit vndiq;
Cur igit diues patientia non erit inter
Aspera fortune tot tantaq;
Verbere solatur/gelidoq; rigore calescit
Potat eam sitis.esuries cibat:
Ex alijs soluit loculo sua debita clauso
Exilium patriam reputat suam.
Pressuram mūdi facit in xpo sibi pacem
Docta/foro requiem medio capit.
Carcere cū vinclis fit libera/q̄d morꝛ vltra
Vertitur in vitam mors vltima.
Est patiēs melior forti/patiēs qz vincit
Sepius hoc hostem sine vulnere
Non tñ est asino silis patientia laudi
Stercoris et culpe tolerans onus
Excutiēda magis totis hec sarcina neruis
Perpetienda prius mors corporis
Hec est sanctorum patientia vera probatrix.
Corde suum toto q̄ amat olum
Durior inferno/nec aq̄s frigescit in vllis.
Stigmata signa sui regis gerit/
Infert vim celo/rapit astra iure triumphi
Hic fructus suus hec possessio
Materiā dat ei sors aspera/qua mal⁹ in se
Seuit abutitur/amens enecat.

Carmen ad gerardum domini delphini confessorem.

O Pro tristiciam repelle seculi
Horte crede parit gerarde duplā
Strigit noxia cor/ꝑmit necatq;
Ex hac letifero plangatur ictu
Culpe spiritus.t tabescit in se.
Nil mortale leas nihil caducum
Cur perdas lacrimas nihil iuuantes
Obsunt/nec reparant peracta damna.
Quod mutare nequis/feras oportet
Deduc in meritum necessitatem
Damnum temporis ad perenne ꝓfer
Si te pena brevis dolore torquet

Ex hoc conijce quam dolenda cu[lpa]
Vis lugere: dolor beatus iste est
Consolatur enim iesu docente
Ploza flagicium, memento finis
Luctus mixtus erit sapore dulci
Ob spem/ q̄ gemitu reatus isto
Deletur/ manet ꝛ corona celo
Ultoris gladius ferire iussus
Saluat luctificum thau gerentes
Vult nos plangere lacrimosa vallis
Nil plus purificat cor aut serenat
Quam luctus vehemens amaricansq̄/
Hoc mersus pharao mari peribit
Tellus melle fluens dehinc patebit
Quam ros hic pluuius rigans venustis
Ornat floribus/ ac perinde multos
Fert fructus sapidos decore grato

Item aliud carmē

ad eundem.

Quid gerarde fit in nobis
Herent crimina quedam
Intro cordis in medullis
Cum radice profunda/
Que licet minora dicant
Homines ad superandum
Prorsus excuti nequibunt
Vix dum viueris a te
Flebis vbertim diuq̄
Culpans corq̄ remordens
Ut graui mole depressus
Enites recidiuas
Fortis alacrisq̄ pugil
Prosternes graviores
Subiugo pestes/ eas vix
Alij vincere quibunt.
Gratiam fateri dei
Esto certus oportet
Ordinem videto suum
Prouidus omnia librat
Sub modi sub ponderisq̄
Mensura sapienter
Vincis hoc vel illud scelus
Sibi victoria detur
Miles cadens resurge
Semper sustine spera
Flens manus patri porrige
Lacrimis/ est sua lingua
Non te deseret in finem
Tandem e stercore tollet

Finit.

Carmen de purita

te sacre scripture respectu aliarū

Montib⁹ altis Exoritur fons
Purior auro Vnda nec vllo
Splendida sceno Lumine solis
Obice fulget Tu bibe tutus
Te speculeris Te tua nūquā
Fallet imago Plurimus inde
Riuulus exit Lapsus ad ima
Putrida tellus Quo mage distant
Sordibus opplet Floxia miscens
In quibus anguis Ranula vermis
Buffoq̄ serpunt Mors latet vndis
Si sitis vrget Cautior esto.
Vis speculari Reddere verum
Vix simulacrum Turbida possunt
Terreat hoc vos Quos derelicto
Fonte Sophie Terrea potant

Josephina Johānis de gerson carmine heroico decantata.

Titulus breuiscontinens. xij. libros iuxta. xij. materias principales.

Care ioseph iosephina tuo pro nomine carmen (ficis ānos
Narrat vt is mēphi septē illic cō
Nazareth iñ redis opans. vbi virgis olim
Conceptū noras. Et ea cū virgine nubis
Iteq̄ redit nupta te p montana volente
Das latriā infanti nato. Nomē ihs addis
Suscipis hic reges. puerq̄ p⁹ sedul⁹ offers
Inuenis hic tēplo/ tandē moriēs reqescis

Prohemiū (ete

Montē sueuer̄ veteres celebrare po
Sacratū mus̄ pnasi mōte sbortū
Quē pes fodit eq̄. sed habet sapia montez
Ara aliū fontē ꝛ musas q̄bz altera vox est
Fons vite/ verbum domini sublimibz exit
A celis iugi/ puro/ salubriq̄ meatu.
Cristallo similis manans a sede superni
Mōtibz eternis musas nec curat agrestes
Que mortale sonāt q̄ noxia carmia texunt
Que solas vanis demulcent corpis aures
Nec dant arentē sedare sitim/ sed adurunt
Potantū assidue mellitis corda venenis/
Fons nr̄ nitid⁹ sapidiq̄ salutifer vndis
Quem sup irradiat vbi sol diuinus aptis
Dia crede notis mōi speculi vice mōitrat
Pura tū luxb bebetās diuerberat oēm

dd 4

Visum mortalem/veluti sol materialis
Lucidior ruitus obscurat nicticoracis
Multa videre tñ fidei mediante berillo
Concessuz nobis i enigmate vocecz certa.
¶ Diror locr facies speculati qtuor offert
Fons h vt specula quedã/sic ezechielis
Visio dat vultus aialibz esse quaternos
Quatuor ancillis facies sapientia donat
Sensus bisbinos verbo nã mõstrat i vno
Litera gesta docet/ quid credas allegoria
Moralis qd agas/q tendas anagogia
Hc penetrãt aures mẽtis dulcore latenti
Tetralogo simlr ac vno sermone loquẽtes
Prĩcipio fons hic pfudit mystic9 adam
Post terris legit fluuijs fluuisse ẽternis
Irrigat z totũ riuis felicibus orbem
Te torrente replet fecundius o studiorum
Mr parisi9/paris expers/maior athenis
Maior z egipto prior est tua philosophia
Pura/nec errorum sceno pmixta nocenti
Sola cares mõstrz/nec hẽs portẽta deorz
¶ Quidã theosophus ista nutrit9 in vrbe
Mra cui nomẽ/cognomẽ z aduena fecit
Hũc iuxta fontẽ viridante in cespite ripe
Fructifero vite sub ligno membra locauit
More suo/lenire vie fastidia querens
Orecz cordis aquas fontis gustare beati/
Dulce refrigeriũ cõtra tentaminis estum
¶ Esse pegrin9 signis erat agnitus apris.
Lassidulũ dextro fartũ dependet ab armo
Ad latus oppositũ/ celsũ caput orbicularz
Pile9 obnubit soles q pellat z imbres
A vultu infestos bacul9qz teres regit art9.
Ferrea cui cuspis/munit sura coturno.
Scutũ leua gerit/saphiro/celo vesereno
Lõcolor/hic auro septẽ radiare planetas
Inspiceres medio cor pẽnatũ velut ignis
Emicat/z thau rutilo sibi signat in auro
Egide theosoph9 hac hostica tela retũdit/
Nec caret ãgelico duce sz caro visib9 obstat
Sedul9 hũc catulus vt thobiã comitat
Vidi eqdẽ synodũ constãtia dũ generalez
Colligit ecclie fieret sibi pastor vt vnus
¶ Vesp erat gelidas prẽdes lõgi9 vmbras
Aduena labenti iocũdo murmure riuo
Lumia dũ figit meditãs/de fonte/canora
Visa loq sibi vox pr̃ijs accomoda votis.
Vita pegrinis q te pmit exul in oris
Vult libertatem patrie te querere celis
Hoc moyses/hoc ipe leui/dũ noĩa gerson
Dant primogenitis signãt multis alioz
Hiteris exemplis.sed q deus accola terrar
Venit ĩ bas fieri/nihil hoc borta mie mar9
Terrẽ genã petere quod te celestia cogat
¶ Ergõ fides cũ corde pio vult carmie dici
Mũo terrene volut regionis ad ima
Deflecti/claudicz de9 sub ventre marie
Quẽ natũ ioseph ĩ memphi gestare pegre
Jussus/vbi septẽ fugitiuus cõficit annos
Inde relat9 fit(mirz o)sibi subditus vltro
Donec eũ senio mors exoptata recepit
Theosoph9 gaudet dlivor symphõica tal'
Insonat aure sua/tollit suetudo timorem
Quãuis mirãda vor ẽ froneti/qz terras
Est ancillarũ/dar z sua cuicz loquela
Qua dignoscar velut in fidib9 cytharedi
Organicis siue modulis seu carmis odis
Lomodat ipe pias dictis solertior aures
Sensib9 ac imis/res ẽ nõ parua/reponit.
Quarin9 aut reseret audita sodalib9 ore/
Inserat aut carmis. suplex pr̃i9 ichoat orãs
Alme ioseph pr̃iarcha sacer p cui9 honore
Mra canit phronesi/tu ego/tu iesus olim
Vos tres vna dom9 angustis incola terrz.
Quos imẽsa locat mõ celica regna/ fauete
Mracz sit facite/pietas accepta camene
Ancillans fidei/nulli pr̃eiudica vero
Multa pbabilit suadẽs/ temeraria nuscz
Apta pegrinũ cor sursum attollere celis
¶ Hacten9 h subeat primũ narratio fugit
Cur ioseph a pr̃ia/ spõsa comitãte iesuqz
Exẽplũ primis magis id se sensib9 offert.

Distinctio I (labore

Embra ioseph sõno r̃creãs õfessa
Cordevigil iussa q nũciat ãglis au
Tristia surge ioseph fili dõ accipe mr̃ez (dix
Cũ puero/fuge neu tardes/egiptia tura
Festinus pete/nã puerz trux q̃ret herodes
Perdit p pietas laxat tremefact9 z horrẽs
Mor grauidas fr̃t9 bũili stratu exilit/atqz
Virgineũ spõse thalamũ mestissim9 intrat
Forte maria ih̃m quẽ cunis somn9 bẽbat
Tunc vigili blande cura deuota fouebat
Ut vidit spõsuz cui nõ mos nocte venire
Instantis ps̃aga mali.9clamitat/o vir
En qd id ẽ qd bẽs q̃ fert te sors rogo pãde
E heu surge cito puerz rapet querit iz fans
Perdi crede mihi / p reges dirus herodes
Se dolet elusuz/gnera/mõ nũcius alto
Demissus celo iussit/nec fingo/repente
Sic fieri. Tibi tunc animi qd ego fuisse
Credideri noua tẽ iuuenisqz puerpa paup
Simplex sueta domi regionũ nescia tales
Tete dũ voces vrgent.sed fisa deo mor
Lõplosis mãib9 lacrimisqz p ora volutis

Tristis/utrūq; genu añ ipa icunabla nati
Flectēs te sternis/stupido fixoq; parūper
Deres intuitu/quē ptemplata benigne
Plurima corde gemis tādē,prūpsi amaro
Suspirās aio/qd amor me o tener infās
Ac vteri dilecte mei/qd tu.qd agemus
Iste tuo custos tego.qua parte feremꝰ?
Quale patebit it vbi sūt gabriel tua dudū
Fūcia dicta mihi/dñs sedem dauid illi
Crede dabit iacob ipe domo regēbit i euū.
En it in exiliū Flendi carissima nō est
Hora mō/vir ptulit ancius/effugiendum
Parendūq; dei iussis/reducē bene spera
Promisit pueq; t faciet/q; dux.via.vita ē
Excitꝰ his infans/oculisq; serenꝰ apris
Jocundo visus risu cognoscere matrē.
Tūc aīm strinxit tenere pietatis imago
Virgineū/gladiꝰ ptransūxit intima cordis.
Doxruit in faciē pueri. Suauissime fili
Acrius exclamat singultans mater/abire
Ac migrare statim/notos patriāq; laresq;
Linq're cogimur arrides. Hō nra volūtas
Sed dñi fiat ptiunx dilecta Joseph vir
Brādeuꝰ replicat/lacta cunisq; resolue
Infantē/pannis inuoluēs/noster asellus
Ame sternet gerulus puericq; tuicq;.
Pater mr̄/nec mora nocte fugā capiūt clā
Hostiolis post se clausis/nullasq; salutes
Nulla vale tota vicinia chara recepit
Miranduꝫ maius inter spectacula q̄le
Conspicies anima/casus nūquid fuit alē
Asperior/sūmaq; magis pietate stupendꝰ
Ergo comparere saltem pro cuius amore
Dīme fit ß/deꝰ est fugitiuꝰ t aduena p te
Virgo tenella ioseph q̄uis euo vicq; bime
Infans/ignota pagrāt ac dura viaq; (stris
2 Sat pcul exierāt a nazareth haud siñ mlt'
Cōtinuoq; metu neu q̄s sētiret eūtes (to
Sine pedū strepitu seu flēt; ad vbera mr̄is
Flagitu pueri/vel ab occursu vigilantium
Aut asini ruditu/latratu ve canino
Vertice mōticuli faciez conuersa retorsit
Virgo suaz/sil' ipe ioseph deuotꝰ vteq;
Substitit inde domūvillā tēplūq; salutāt
Nūcia iam solis rutilans aurora decorus
Spirabat lumen/ Virgo doctissima legis
Humano partim studio/partimq; supno
Largiꝰ afflatu ōdit has (fas credere) voces
Magnifico te sūme parēs spes vna salutis
Certa mee mihi magꝰ potēs/ agsco dedisti
Grata fatebor ei/ memori iugiq; repostus
Corde gerēs ancilla būlis parebo iubēti
Per mediū q̄uis vmbre mortis sit eundū
Nulla timebo mala/qm̄ mecū deus es tu
Tuq; puer diuīe ihu/quē sanctꝰ obūbrās
Spūs ex me formauit Te sara virūq;/
Te iacob atq; ioseph iudit beth teq; susānā
Saluauit dñs t hebreos p mare duxit
Per deserta trabēs/celi q̄bꝰ esca parata
Nō attrita fuit vestis/qd q; danielem
Et dauid eripuit rugientis ab ore leonis?
Quid q; p coruos fugiētē pauit belyā (ge
Dux raphael thobie.dux michael sinagoꝫ
Quid mor exēplis gabriel mihi dux deꝰ
Que voluit fecit ois sibi possibil' res (illa
Nullꝰ liuor ei/sapiēs tamē oia sūmus
Disponit nūero mēsura pōdere/non vult
Tentari/pprios sed agi motus ratōnis
Quos valet vt desūt pīto sibi ferre iuuamē
Hinc hoiez fugimꝰ subito cui tollere vitā
Omps poteras/vis paup t aduena fiat
Filꝰ iste tuꝰ mūdo/qui regnat olympo
Fratribꝫ vt silis soluet/mores q; reformet/
Vlis scutū cordis nobis pbere laborem
Vlis fieri mēores aliā nos q̄rere vitā
Esse pegrinos/debereq; tristia letis
Semp misceri/lacrimaq; valle maligna.
Dux igit rector q; comes,prector t altor
Esto pegrinis nobis altissime regum
Cui rex mortalis obsistere/cui neq; oberit
Ullus velle tuo statui/promissio nostris
Dicta olim pīb abrahā cū semīe fiat.
Dulce vale natale solū/valeant t amici
Tuq; hierosolimis in syon vertice tēplū.
Diterat hic alacres aio ioseph atq; maria
Cōtorquēt gressus t semita cepta tenet
Nazareth ivilla multū iā plebe suborta
Murmur erat fugisse ioseph fugisse mariā
Cū puero/grādis cognatos cura fatigat
Querere q; pgūt/q̄les petiere latebras/
Scita fuge causa randē cōpescuit omnes
Vespa defessos ambos asinū q; lassuq;
Sera domi locat/in q̄ diuerticula ville
Cōmodiora ioseph reputauit/ptinꝰ vlnis
Excepit puerq; pris terreq; reclinat
Ipe sinu matris ereptus vagit t inde
Vir dat opē dñe satagens descēdat asello
Collapsu facili hospes dat stablq; paleasq;
Augēt lig̃ focū/gremio mox ygo receptuꝫ
Fasciolis euoluens infantē igne manuq;
Blāda pcrecās refouet Quis t o speciosū
Forma p natis hoim pulcerrime/q̄s te
Virgineosq; tuos artus/faciēq; decoram
Cui sacros ocul'deitas afflabāt honores
Cernere tradiderit/da lac da balnea virgo
Perfice cetera vir/ita fit/pꝰ ambo legumē

Appositū sumūt frugaliter/ hymn⁹ ab ore
Grato p⁹ resonat/ sursū frons/ corda leuāt.
Secretū surgēs hinc virgo cubile recepit
Se sup hostiolo clauso silet/ t vacat orās
Donec dormiat is cui⁹ semp vigilat cor
Quē pri⁹ ipe ioseph blandū ꝯplex⁹ adorat
Datq; vale matri/ seruat ei locus alter
Sedul⁹ itrat ibi/ primū orās deinde q̄euit
O q̄d ais nimias q̄rēs ambitio pōpas
Splēdida q̄die tibimet ꝯuiuia magnas
Instructasq; domos turbē mltā famulātū
Te pudeat/ te peniteat/ dū talia cernis
Parua crede domo mīor ē dolor ārietasq;
Sz nocitura placēt placz isan⁹q; tumult⁹
Hacten⁹ vna vie decursa dies maifestat
Quid valeat pi⁹ reliq; anim⁹ meditari
Oro ꝑuideat discrimia plura viarum
Plures hospitib⁹ fraudes/ risusq; malorū
Solerter mētis oculus. quo progrediēdo
Pl⁹ ignota subit/ pl⁹ horrida seuaq; tellus
Q̄ ntiens latro/ q̄tiens sitis/ algor t ardor
Atq; fames potuit inopes vexare viantes
Amboz sed mēs virtutis in arce locata
Despiciēs ima/ fugiēs ad federis arcaz
Uerā non typicā/ te semp christe petebat
Confugiū/ vt moyses/ t libertatis asylum
Adde q⁹ ois cos acies comitata tegebat
Terribilis virtutū donoz⁹q; beata/
Certa fides/ spes firma/ dei dilectio pēdēs
Sobria iusticia pollēs sup oia fortis
Quid q⁹ diuine legis tu virgo canoros
Dulcisona poteras hymnos cū voce ferre
In nō parua vie solamia/ cantica syon
Nā simul his typice poteratis vocib⁹ vti
Esto pegrinis nobis cantabilis alma
Lex dñi releuet q̄ tedia dura viarū
Nam tristes citius abeunt p inania cure
Carmia dū diuin⁹ amor modulat amena
Ergo celigena miseris mēs aduena terris
Sis psalres facito/ sis odis dedita diuis
Non ita te totā terrarū carcere tetro
Sed celo poteris posita reputare sereno.
Corde pio sapiēs tua deuot⁹ meditetur
Virgo maria viro data ⁹ba ꝛceptaq; vicissiz
Partē aliquā sācti nr̄as referatis ad aures
Blandicias iūge pueri/ formosius t ipo
Jocūd⁹ solo aspectu triste omne fugabat
Addideris q⁹ multa iesu solamia prebet
Tota creatura/ quasi p̄memorata beati
Primeuiq; status hois dū cuncta fuere
Sb pedib⁹ subiecta suis volucresq; ferecq;
Impio q̄uis non sepius vritur isto
Unc ipe tamē/ nam quadraginta dieb⁹

Noctib⁹ t totidē legit mansisse ferarum
Deserto socius/ esce cuiuslibet expers
Bestia nulla feror nocuit sibi/ tut⁹ abūde
Justicie dono primeue/ sic fidei dat
Plurima virtutū doctus miracula paul⁹
Maiori suus ē microcosmus finis i orbe
Dū mutat homo mundus variet oportet
Pro meritis varijs iustorū siue malorum
Nāq; creatori famulant cuncta creata
Qui malis penas vult reddere p̄mia iustis
Ergo certa fides/ t spes/ oratio iugis
Gratia q̄d diuina pōt tu mente capesce/
Nā bonus t sapiēs fact⁹ domi aberz astris
Quid q⁹ t ipe de⁹ dat si tentatio surgit
Prouētū/ ioseph h̄ sub imagie scisse putet
Noctib⁹ est vultu sibi visa virago minaci
Spinosū exagitās māib⁹ ō more flagellū
Uerberib⁹ seuis sp torquere parata
Ex re nomē habet tribulatō/ tua tremēdi
Judicis h̄ hoim custos/ dux/ atq; pbatrix
Penaz multa dextris t multa sinistris
Turba comes/ nēo trāscurrere noīa posset
Cōtremit ipe ioseph/ sz mēs interrita q̄rit
Dic p̄cor vñ veis/ q̄ tellis/ vbi ve morar⁹ z
Tres inq̄t tecū comites habitare memēto
Prima fides/ alia spes/ tertia gr̄a/ que te
Triplice ō dubio qō q̄ris certific abūt
Ulixo disparet ad secz redit ioseph/ inde
Lux oritur/ surgūt/ incedunt limite cepto
Virgo ioseph q⁹ sil'/ ioseph oīa visa recēset
Virgo deū laudās ocl'osq; ad sidera tollēs
Sis bñdict⁹ ait/ tentatio cui famulat
Ate nāq; venit q̄si summi nūcia regis
Ad te deducit/ testis spes/ gratia/ pox ro
Electas inter docet hāc habitare viantes
Suscipienda pijs animis tentatio/ nāq;
Est hois vita/ iob iudice/ militat ipi
Ledit t in varios fructus/ t fine coronat
Ultima penaz nā mors fera terribilisq;
Corporeos soluit nexus t vincula carnis
Spiritus vt liber petat alta palatia celi
Omne peul murmur pellāt patiētia fortis
Certa fides/ t spes/ t veri zelus amoris
Quid fortuna vaga/ q̄d iexorabile fatū
Ponit/ omnia sunt a libertate supremi
Deducta arbitrij sapienter t ordine recto
Nec sua libertas perit hic nec nr̄a volūtas
Causaz q̄ sunt incero vel in ordine iūcte
Sed q̄ sepe latent cause fortuna vocatur
Terris omnipotēs/ t q⁹ domi ak in omnes
Oīa miramur strepidū trepidam⁹ ad oēm
At/ qui supmā domi cognouerit artem
Omnipotēs imēsa q⁹ ē nec scibilis vlli

Nil admirat effectus dñi videt imos
Ni mireꝛ eam res tam ꝓducere viles
Philosophis ꝛ theologis diuersa notatur
Et quasi cõuersa ratio/naꝫ philosodia
Scãdit ab effectu satagẽs cognoscere cãꝫ
Flectit a fũmo sed theologia deoꝛsum
Occurrit sub ea nil mirũ nilq; timendum
D Vera refers dña vir ait/sꝫ credita pauꝯ
Scis/solet aduerꝯ dñm ꝯsurgere clamoꝛ
Nõ laboꝛ ẽ iustis ꝛ iniqui pace quiescunt
Hoc fit care ioseph qm̃ pñtia solum
Noꝛe videt pecudũ/ q̃ sũt celestia nolunt
Cernere ꝑ fidei lumen/sperare futura.
Adijce q; solitis nature legibus berent
Dicũt q; ꝓprios cursus nõ deserit vnq;
Gratia q; ꝑsit nature/q; dominatriꝛ
Sit duꝛ ꝛ rectriꝛ eius/nõ mẽte capescunt
Sensibus vtunt solis/cum spiritualis
Regio nobilioꝛ sit coꝛpoꝛe moderatriꝛ
Continet infusa virtutũ bec regio dona
Gratia q̃ formaꝛ/q̃ dirigit/aptat ꝛ oꝛnat
Dat motus agere q̃ sunt miracula nobis.
Naturecq; vices variat/sic gr̃a dudũ (das
Hõne marꝯ rubꝛi velut vtre cohercuit vn⁊
Mãna pluit pr̃ibꝫ/puerſos tra debiscens
Absoꝛbet/ꝓprias vires suspendit ꝛ ignis
Dia ds numeret/nature elit gr̃a victriꝛ
Ut citbare nerui plectro moderãte sonoꝛi
Pl⁹ ve min⁹ tẽsi varias dãt/cernim⁹/odas
Artif haud aliter boc toto gratia mũdo
Carmia dans reb⁹ cõcẽtu armonica miro
Finis habet sũm⁹ vnuꝫ solidũq; tenoꝛem
Postulat vt finis moderari cetera debent
Cũ sit in bumanis celestis gratia finis
Multiplici medio petit illum gr̃a ductriꝛ
Confiteoꝛ tentare deũ vult gratia nunq;
Nõ tẽtata neq; natura/boc gratia supplet
Spemq; tibi de te/dum despaueris affert
Patris moꝛe suos erudit prouida caros
Verbera multiplicat patrati crimis vltriꝛ
Justicie decus/vt peccati turpe reformet
Aut vt p̃seuet/auget quãdoq; flagella
Seua ne fit pietas q̃ curãs parcere perdit
Exercet iustos tentatio pro meritoꝛum
Maioꝛ cumulo ꝛ ne gl'ia veꝛet inanis
Hic ioseph/ o dña/ quero tentatio si sit
Utilis vt loqueris/q̃ pacto tot pereuntes
Ternim⁹ assidue ꝑ eã. primos ne parẽtes
Perdidit/ꝛ tantis subiecit cladib⁹ oꝛbem
Nũo talia mens ꝓmisit prouida summi:
Sꝫ satis bucusq; dictũ/ decliuis olympo
Vespera cõpellit recipi moꝛ hospicio nos
Plurima sũt sup bis alijs repetẽda dieb⁹:
Doctus sermo vie releuat fallitq; laboꝛeꝫ
D Dia collustrans ꝓprios reuolut⁹ i oꝛbes
Sol fuebit r̃petitq; dies/q̃b⁹ alma maria
Cũ ioseph eloquit nostre secreta minerue
Que syon tẽplo didicit q̃si palladis arce.
Prodũꝫ vnde noua toti lex posteritati
Coꝛdib⁹ iscripta/tabul'ñ sculpta petrinis
Quã docet explanãs sacre scola theologie
Que licet imẽsuꝫ sit diuulgata poꝛbem
Urbe tamen nr̃a cumulo maioꝛe resedit
Quã repetas lectoꝛ/q; vult angustia metri
Tantoq; artari doctrinas myteriozuꝫ.
Qualia virgo virũ potuit docuisse viãdo.

Distinctio II

Post iter emẽsũ duri m'ticq; laboꝛ
De ꝓcul inspicit q̃siti tra canopi
Hic boꝛroꝛ subit⁹ amboꝝ coꝛda pauoꝛq;
Concutit/ipa licet mẽs incõcussa resistat
Uir ꝓtoꝛ alloq; sp̃osaꝫ/ cognosce decoꝛa
Nõ sis o dña/gens ista libidine feruẽs
Fedis vrgit stimulis/si sciuerit vꝛoꝛ
Nõ mea sis/mibi q̃d nisi moꝛs o vgo pat
Atq; pudicicie tibi discrimen/pharaonis
Ducet ad aspectũ moꝛte mã⁹ ip̃roba serui
Soꝛs indig nimis/nos o tibi q̃d faciem⁹
Blauõ puer fugi⁹ neu tevnũ ꝓdat berodes
Deserim⁹ dulcesq; lares/ carosq; ꝓpinq;s
Ecce q; irruim⁹ in tanta picula soli
Ignoti atq; inopes/ligue ignari/ de⁹ alme
Nobis q̃d facere voluisti:queso maria
Filia dic mea sis/boc etas credere verũ
Suadebit reliquũ auxilio ꝯmitto supno
D Jure q̃dẽ dilecte ioseph nobis ita semp
Spandũ sicca lacrias trepid⁹ pauoꝛ abstit
Virgo refert/ nõne mẽoꝛi nos mẽte tenẽ⁹
Etatis prisce mira cula/qualiter abram
Qualiter ꝛ sarã dñs saluauit ꝛ auxit
Est opportuno protectoꝛ tempe sũm⁹.
D Omni coꝛruerãt egipto vana deoꝛũ
Sup portenta/ venturũ sic ysaias
Predixit/signũ q̃ virginis boc pariture
Carmia mẽphitũ seruabãt abdita vatum
Tale fuit templi pacis tibi roma ruina
Prodigiũ/eterna firmũ q̃ sede putabas;
Emotis igit simulacris binc pharao reꝛ
Binc ĩ se mẽphis/fas credere/ tota mouet
Plim⁹ binc aditu explozatoꝛ q̃libet astat
Inuigilans gentẽq; locũq; req̃rere solers
Dũ penetrare suos aliq;s vult aduẽa fines
Scire volẽs vbi nã virgo peperisse referꝯ
Emin⁹ inspiciũt ambos te virgo virumq;
Cũ puero ꝓrãt occurrere/protinus alter

Cernit ī alterutrū/sit sermo mutuus/ipis
Nutu corrept̄is diuino/o q̄ speciosa
Quā spectabilis hec z q̄ formosa puella
Diuini vultus/quā vir comitat honestus
Pone metū domia dixit cui copia fādi
Prima fuit/faciē regis visura beatam
Te reputa/tantū dic qua regione venistis
O bone vir/ cōiūx ne tua hec/ vl filia/fare
Quis pater infantis/q formosissim⁹ alto
Sanguie se natū vultus splendore fatet.
Pauca ioseph gtaq; ferт doctissi⁹ heros
Vobis mēphitici nullas ipēdere dignas
Sufficim⁹ grates/quor dignatio tantuz
Pandit in occursu primo/olamē opemq;
Israhel a terra/nos sors infesta coegit
Has oras petere infelix quā cernis huius
Infantis mater mihi filia sola relicta est/
Hāq; pater pueri residet regione remota.
Fama loquax aulā regi cito garrula totā
Egipti impleuit celebri venisse puellam
Urbe hierosolima/cui⁹ decor atz venustas
Tāta erat vt nil supra/cet⁹ clamitat oīs
Ergo statim veiat/veniat/videat/ adoret
Regem/sitq; suis vxoribz ānumerata
Urbis in ingressu certatim cura videndi
Cōglomerat pplos variāt hi vbaviciss im
Hi nutus/ad regē alij comitantur cuntes
Cora quo positi/tu vxgo/ioseph q;/pueriq;
Poplitibz flexis solitos defertis honores
Sit licet idolatra. sit flagicios⁹ in ipo
Solus adorat de⁹a quo cuncta potestas.
At rex ptemplat⁹ eos/interprete lingua
Multa petit/cāsq; vie/sortē/genus/ortū
Si que preterea virgo peperisset hebrea?
Virgo silet demisso oclo/ vbū capit heros
Grādeu⁹/sanctusq; mouet sua spirit⁹ ora.
Rex in sempiternū viue/ salus tibi/ q̄ nos
Afflictos/inopes/oculo spectare benigno
Dignaris/tua sit q̄ condidit oīa merces:
Est nobis o rex tellus galilea propago
Fertilis z diues/fuit in qua nobile regnū
Reges insignes/sed nil mortalibus vsq;
Tutū vel stabile est/alienigeno dominatu
Hūc pmiſ/dicūt tamē his oracula vatum
Regem venturū prisco; ex sanguine regū
Quor pcipui dauid z salomon numerāt
Quos genuere prēs Abrahāq; isaacq; ia/
Hec cui pdiues oli fuit hospita tra (cobq;
Ad sortem sed rex venio q̄ compulit istam
Et me cuz puero fugitare ferocis herodis
Imperiū/qui cūcta timens deseuit in oēs
Et mō dū regnet ꝯfūdit fasq; nefasq;.
Huius ob inde pr̄ infantis cedere iussit
Hāc miserā/me dās comitē/ pere molestū
Sed q̄d nō pietas valet extorq̄re paterna
Aufugimus noctu p tot discrimia rerū
Tot varios casⁿ/de⁹ huc nos appulit o rex
Ergo tuū p sceptruz z maiestatis asylum/
Regia p si iam clementia cepit egenos
Atq; pegrinos miti tractare fauore/
Rex fer opē pfugis/petit hāc infantul⁹ iste
Cū geitu/ petit hāc nona nupta puerpera
Nulli nos eri⁹ oneri/panē neq; gtū (paup
Sed partū pr̄iis manib⁹ q̄sisse voluntas
Tānitide lacrias pcussa mente dederūt
Rex iubet extēplo dek dom⁹ z locus aptus
Nil durū fiat/vis nulla/iniuria nulla.
Porro memor repetit/part⁹ si virgis vllus
In iuda fuerit: ita verbū temperat heros
Ut neq; scire neget/neq; se cogīsse reuelet
Hup ait vari⁹ sup hoc rumor fuit ortus
Urbe hierosolima/scribarū turba sacrorū
Causa fuit/relegēs vatū responsa suorum
Tempus eis dubiū/sed pstolatio certa
Offert sceptr̄ rex tangēdū/munera donat
Imperat vt surgāt/deducantq; domū/mox
Aulica/tota cohors rsonat/plaudit būdiē
Implet iussa libens/ regē collaudat ouāt
Cū fremitu vario/ioseph admirat ab isto
Facundus/laudat alter speciem mulieris
Alter compatit puero blando atq; decoro
O pater oīpotēs ds ñ sperauerit ī te
In cui⁹ sunt corda manu regūq; hoīmq;
Quouis inflectēs ea/ rex en lubric⁹/asper
Plebs incōposita/fugitiuos suscipiunt et
Aspiciūt gratis animis tractantq; pudice
Hospiciū pbent/quo tu te virgo receptas
Cuz sponso z puero/p seruo cedit asellus.
Ligna/cibuz/mēsā vir pparat at pia mat
Infantē lactat/euoluens balneat/inde
Cunis aptat⁹ dormit/quas temp⁹ inistud
Dāt laudes pēsa/quotiēs o corda leuarūt
Cū manib⁹ dño post tanta picula tuti.
O quotiēs vertūt ad templū syon ocellos
Sic salomō docet/ h̄ daniel babilōe pegit
Quisqs es ad ciues pr̄ie celestⁱ anhelās
Sic age sic rtinēs meditar q̄ aduēa tu sis
Exemplū tibi sint tr̄os ioseph atq; maria.
Fortib⁹ oīe solū pria ē/vos vivite fortes
Postera lux ortū surgit ioseph officiōsus
Mox intrat vehiale forū/ sibi cōparat apta
Instrumēta quib⁹ vti ꝯsueverat/artis
Hāq; fabrilis erat in ligno/femia fortis
Quesiuit lanā z linuz/vicinia tradit
Ut paret/inq; filos subtiles ptrahit/inde
Textrino mandet opi doctissimus artis

Virgineus digit⁹/dom⁹ ocia nlla recepit
Tranquillus pascit labor ipos/lib⁹ honest⁹
Qui bñdici vult/q̄ mäducare laborat
Omne cor inficiūt occidūt ocia pigrum.
¶ Creuerat ipe ihs binos euaserat ános
Dñ ei tunicā polimitā neuerat/et iam
Stare lz tremulo poterat pede/ꝓbaq̄ gto
Nōdū pfecta balbutit lingua susurro
Suauior hinc mlto blādicꝰtriq̄ penti
Arridet.ruit in vlnas/gremioq̄ iocatur
Brachiola attollēs vult nectere colla pntū
Amplectu tenero vult oscula figere casta
Inserit atz mānū manu tibi ꝗgo ioseph⁹q̄
Perq̄ domū sequtur hūc tte dispare passu
Quecq̄ videt mirans scicitat vt oia noscat
Forte interturbat vrm qñq̄ laborez
Pēsa/colū/calathos/serras quasq̄ secures
Cōtrectās/vltro ve petēs sese baiulari
¶ Dixerit hoc alios totū puerile relatu
Nullo/sed risu dignū/puerile fatemur
Sed puerile dei/sed stultū/ tz debile mai⁹
Fortius tz sapiētius isto ē credite mūdo
Nil duro corde peius/nil terrius/at q̄d
Dulciori pietate facit mollescere corda
Quā dū certa fides cernit puerescere sūmū
Propter nos hoies miseros nr̄az̄q̄ salutē
Vult silis fieri nobis.vult sit puero par
Scādere q̄ satagit celi fastigia puus
Innocuus.purus.būlis.sup oia simplex
Infātes quasi nūc geniti lac poscite.nēpe
Lacescit vob⁹ virtus.sapientia vita
S ¶ Jā puer ipe ihs nūeros is integra formar
Verba sonis/iā cū paribꝰ colludere gestit
Cū pueris puer it/silis siles sibi querit
Inter ludendū puer vnus corde maligno
Imprecat tibi forte ihu/mir aduēa q̄ sis
Ignotus/p̄riamq̄ prēm q̄ dicere nesc̄
Dat palmā tibi/das maxillā pcutienti(tās
Flēs redit ad mrēz.gremio te blāda recep⁹
Cur plorās:q̄d hēs iterrogat/oscula ingit
Exiccat lacrimas.anim⁹ si mr̄ amarus
Sit mihi.q̄d mirū:pr̄iū q̄ nescio patrem
Nec p̄riam.si vera mihi nūc imperantur
Ergo ioseph ne p̄r mihi:nōne hec p̄ria no
Dr̄ ad hec stetit imoto vultu sñi voce(bis
Secretū cordis intrās.multūq̄ diuq̄
Secū cōfert si vl q̄d respondeat ipi
Qui nihil igrat.cū sit verbū caro factū
Cūctantē puer amplꝰ ad responsa purget
Nō q̄ nescius est.verū experientia certos
Ferre modos poterat.būano more scīēdi
Sic didicit penas.opbria vlnera mortē
Plurima sic vult affatu cognoscere mr̄is

Ergo rogat totus matris suspēsus ab ore.
Os reserat tandez suspirans talia fatur
¶ Heu mihi care puer sentis iā pbra dolo
Penas imerit⁹ deplorās ꝑ hieremias (res
Et pbris inq̄t saturabitur.heu mihi fili
Crimina iā nr̄a defers nr̄os q̄ reatus.
Suaue fuit pomū veritū q̄le eua momor;
Sz tibi q̄ ñ peccasti nimiū fit acerbū) dit
Cara luis.ples qō cōmisere pentes.
Et q̄ vis fili/pma sub origine reruz
Altius exorsa repetā q̄ mente reponas
Principio celū terras deus ipe creauit
Spūs angelic⁹ nullo cū corpe mersus
Protin⁹ implauit celū post q̄nq̄ diebus
Corpa distinxit ornauitq̄ oia libras
Pōdere mēsura numero digitis q̄si ternis
Hāq̄ potētia mēsurā.sapiētia rebus
Dat nūerū bonitas cūct; sua pōdera r̄ddit
Sic spēs mod⁹ ordo dei vestigia signant
Hunt ex q̄ p quē.sunt in quo cūcta creata
Sinc mirū molit opus.deliberat ambas
Nectere naturas.fit hō deitatis imago
Pulcra.minor mūdus nature nulli⁹ exps
Hēs regit organicū corpus rōne capaci
Que cōtemplet vultu celestia recto
Libertate potens.eterne sortis orizon
Justicia pollens.que spūale quiete
Regnū hois poterat seruare ꝑ ordie plcro
Callidus inuidit ꝓpēs a demone cuius
Lingua mouebat.fili.demon fuit olim
Angel⁹ oīno pulcer.q̄ scandere montem
Dū vult assimulans alto se mente supba
Corruit hinc sibi fit mēs turbata furore
Liuore ac odio vult extolli sup omne
Nō de⁹ est ac dicit.hinc mors venit i orbē
Primi peccarūt.hoc decipiente parentes
Vult homini vitā quam pdidit ipe patere
Oīs mēbra mali sua sunt.omnes tz iniq̄
Per quos insequtur iustus cōturbat tz āgit
Te petit ex cūctis o q̄t pueros p herodem
Jā dedit innocuos ferro gladioq̄ necādos
Quot tibi ꝓpat insidias tēta mia fraudes.
Retur enim timidus.nec fallit.a fore tps
Quo generi hūano pandet porta salutis.
Captiuis miseris pciosa redēptio fiet.
Heu pciū tua mors erit o sctissime fili
Horrisonū ad mortz nomē cōcussa dolore
Virgo flet atq̄ gemit rupit plāgore q̄relā:
¶ Porro tuū mor alme ihu cor plāgat acer
Hic mr̄is dolor:tz dire puisio mortz (bus
Mens imota manet lacrime voluūt aāre
¶ Qualiter hoc fieri valeat q̄rere dignū
Spūs et rō sunt.si distinxeris apte

cc

Sensus/et infanti.deitas sil'/ g voluntas
In xpo q̄drupler fuit.in diuersa moueri
Nō aduersa solēs.nā spūs z deus vnus
Semp idēq; volūt.aie vero inferior ps
Et sensus subsunt passiue cōditioni
Mortalis nostre sortis misere.inde sinūt.
Nature in ꝓprios mot⁹ se ferre licēter
Hinc sperat/metuit/gaudz/dolet/istebtūs
Infās ęt vtero nō cogit.hoc facit vltro
¶ Dū vidz ī puero lacrīas mō ẏgo ōcoꝛaſ
Uberioꝛ gemit⁹ pia viscera toꝛq̄t z angit
¶ Forte ioseph rediēs opis p̄ciū referebat
Hēsit in ingressu p̄mo lacrimas vtriusq;
Hic facies sic vox ita gest⁹ signifícabant.
Nia sic didicit tādē referēte maria
Acriter ingemuit z flēs cū flētibꝫ infit
Equo soꝛs aio quecunq; sit vsq; ferat⁹
Incola/dū sic vis de⁹ hec nos terra recep/
Expedit h̄ dilecte ioseph patīa custos ¶ tat
Optima virtutū meritis ditescit opinio
Incipit hāc mōstrare viā puer idole p̄ma.
Foꝛs aliqñ ioseph miscet dū ẏba coetuiſ
Edoctis ḡuibusq; viris. grādeuioꝛ vnus
Intulit ānuales silis tibi nois hospes
Hic referūt vnū p̄scis habitasse diebus
Cui⁹ puida mēs magnā est opata salutez.
Egipto toti.natus de gente tuoꝛ
Alter vt instruct⁹ erat astris forte mariam
Dū gremio puerū gestare/ih̄mq; vocare
Uiderat/z qō erat plixi virgo capilli
Nūda/decēs meminit aliqd ō virgīe siḡ
Quale ferūt alta celi regione videri
Quid sup his dicet ioseph expectāt⁊ rēoꝛa
Ille parū.tandē sapiēti ptulit oꝛe (tus
¶ Clari nēphite mihi semp iure colendi
Hospes eni tractoꝛ tāq; sim ciuis apō nos
Hesta ioseph c⁹ meminist⁹ scripta tenem⁹
Legifer edocuit moyses scripsitq; q̄ istum
Progenuit patriarcha senex iacob āplaq;
Turba sibi fuerit ſz amabil'ille pnti(fratꝛ
Plus alijs/liuoꝛ frēs cōuertit in hostes
Sōnia que retulit odij fomenta dedere
Hā p̄tendebāt dñm ioseph esse futurū
Sicut erat fraterna coboꝛs molīka amaraꝫ
Noctē/ſz voluit aliter mens puida summi
In cui⁹ sunt coꝛda manu q̄ singula vertit
Finis ad obsequiū p̄mo quē vidit ab euo
Uendit ḡ ioseph dñs ne fiat/et ecce
Fit dñs varia p tentamēta pbatus
Tetragono vultus virtutū iustus in oēs
Res dñi/castus dña suadente nefandū
Cōcubitū/fortis q; cōtēpsisse furentem
Sustinuit/prudēſ q; sōnia clausa reuelat

Septennioꝛ fami cōdit frumēta future
Judicat egyptus q; sit saluatio mūdi
Nutato sed rege capit republic a motuꝫ
Hā ioseph hic tant⁹ tm̄ venerat⁹ z omēs
Promeritus laudes oblitus posteritatis:
Excidit a coꝛde ptranseo plurima tandem
Hos de gente sua dñs sic iusserat/oꝛas
Judee petim⁹ deserto lege recepta
Per pr̄i⁹ in syna de⁹ vnic⁹ esse colend⁹
Tradit et nobis fieri simulacra vetantur
Astra nec vlla coli solū veneramur amātes
¶ Plures esse deos hospes nolito negare
Nor dicere senes mēoꝛāt apīs ysidis aras
Idola multiplici cōfirmāt numie plena
Nira q̄dē facere p̄dicere sepe futura
Montes punire cultoꝛibꝫ auxiliari
¶ Uana superstitio q; apis venerak z ysis
Ille refert statuis demon se miscet in istis
Ultro.nec vt fingit ē vllo carmine tractus
Est eq̄dē liber vult diuios sed honoꝛes
Inde sibi tribui vult vestre illudere genti
Dū mirāda facit signis fallacibꝫ vtens
¶ Poꝛro q; celis vos dicitis esse figuram
Signantē ptū cuiusdā virginis olim
Hil celi libꝛis cōscriptū tale putetur
Noꝛdo nāq; duplex reb⁹ fuit indit⁹ vnus
Nature seruit de quo fateamur opter
Nō scriptus celo est voluit mēs puida sūi
Tpibꝫ sibi cōplacitis fuare patrāda (m
Supra nat̄re solitas miracula vires
Nue celū nescit nec celis inditus oꝛdo
Credite tps erit nec tardū e virgīne natus
Nñ p̄ebit hō cui⁹ se subdere legi
Egipt⁹ tota volet/expulsis simulacris
Jam nec apis bos nec mīr venerabīl ysis
¶ Dis sup atq; alijs docto ſmone putan
Disseruisse ioseph de vera religiōe (dū est
Cū senibꝫ thanaos sed nec te virgo beata
Septēni toto cū vicinis siluisse
Crediderim sed eas de lege sacra docuisse
Nue vētura foꝛēt et q̄ credēda tenerent
Unū pbabile fit multos ad suscipiendā
Dispositos tunc esse fidēdū fertur ad ipos
Post mortē dñi post te iudeo relictam

Tertia distinctio

Umvoluit puer⁹ de⁹ egipto reuocare
Jussa vaticinas voces p⁹ ip̄e fuelat
Misteriū tibi iuste ioseph iā tertio sōnis
Angelus app arēs denūciat accipe mrēm
Cū puero/terra rursus repetat hebrea
Noꝛs eteni rapuit puerū q̄ morte pabāt
Perdere/cōsurgit letus moꝛ visa reuelat

Leta fuit cõiũx/letus puer/haud sine q̃dã
Tristicia/notos eteni iã linquere mestũ
Sanguis ac pr̃ie.tũ est vis suauior intus
¶ Tũ discessuros tristis vicinia visit
Hortant maneãt secũ/nil defore spondẽt.
Dũ nequeũt retine/diu comitant eũtes
Interualla vie dũ cogunt longa reuerti
Tũc mixti gemit⁹/plãgor lacrimeq; vicis/
Pluria suscipiũt/reddũtq; vale/sociãk(sim
Dextre cũ dextris/amplex⁹ oscula gratis
Qualia dant animis nemo pferre valebit
¶ Quis tibi septẽni puero mod⁹ ig̃diẽdo
Tũc fuerit dubiũ est/baiulãd⁹ vtriq; penti
Tu nõ appares sat idoneus/aspera ferret.
Quõ lõga vie dispẽdia pes tener/atqui
Nõ asino tua mẽbra satis suffulta locares
Turricul⁹ ne vehit/forsan te ꝟgo iesumq;
Tõscius in q̃les mõ vir fabr̃efecerat vsus
An sup etatem diffundit gratia vires
In corpus/vel iter pagrat br̃euiore dieta:
Uirt⁹ anglica nec deesse mistra putãda ẽ
¶ Quis dederit peregre tales vidisse viã/
Alloq̃oq; frui:facũdia quẽ satiasset (tes
Grata Jesu:puerilis nam solet etas
Prõptula velle loq̃ q̃q̃d nõ antea nouit:
Si videt aut audit siluis vl̃ in aere pictas
Dulcisono volucres modulãtes gutte vo/
Si grãdes aq̃las aut si q̃ saltibꝰ ãplis (ces
Bestia cõspicit vel reptile/siq; decoris
Floribꝰ ornatos vidit splẽdescere campos
Tpe vel pluuio formosum foederis arcũ.
Tũcta velut mirãs scicitat vtrũq; pentem
Multa sibi rõ quer̃di vult puerilem
Et verã carnẽ se suscepisse videri
Vult ex sensatis ita cõmonuisse parentes
Ad insensata sublimi corde petenda
Exterius q̃rit/sed solus pdocet intus
¶ Tadẽ post casus mltos varioscꝫ viarũ.
Incolumes ductore deo terrã isrl̃ intrant
Audito vir q̃ illic archelaus hostis
Regnaret/timuit illo ire/petit galileam
Secedẽs ita cõmonitus p somnia rursus
Angelico alloquio/iam tandẽ primus fit
Nazareth opidulũ/velut in caligine q̃daꝫ
Cernit̃/en nr̃am fili dulcissime villam
Protẽdẽs illac dextrã faciẽq; retorquens
Ad puerũ mr̃ gaudẽs ait/hec tibi tenum
Florentẽq; dedit ortũ florentis ob inde
Hoc est nazarei pphaga vocabula sumes
Applaudit manibꝰ hilaris/gestuq; renidꝫ
Gaudet t ipe ioseph/salue dulcissima tell⁹
Promulit illacrimãs grãdi pietatis amore
Salue nr̃or cognatio sancta parentum

¶ Qualis vero fuit generatio talis hẽm⁹
Anna sacerdotũ sacra/de stirpe p̃rfulgens
Bethleemita fuit/ipi Joachim sociatur
Regia cui series dedit t cui nazareth ortũ:
Anna licet pmo sterilis/tñ ipa mariam
Postea/sic voluit virtus diuina beato
Hermie pgenuit ablactatãq; reliquit
In templo syon sacra de lege docendam
Annaq; p⁹ mortẽ ioachim nupsit cleophe
Fr̃ erat tibi iuste ioseph/spõsare mariã (q̃
Isq; tibi voluit anna de cõiuge natam
Ex anna cleophe fuit orta secũda maria
Uirq; thadeus ei fer̃ genuisse quaternos
Di iacobꝰ mino⁹ atq; ioseph cũ symone iu
Qui frẽs dñi q̃ cognati vocitant̃ (das
Ex anna salome rursum vir tertius vnam
Tertia q̃ subijt fertur genuisse mariam
Ex q̃ tu iacobe maior/tu virgo iob̃es
Frẽs exorti zebedeo patre fuistis
Frugalẽ q̃bus ars dat piscatoria victũ
Tale fuit tibi t̃pe gen⁹ ioseph atq; marie
Nõ dubiũ plures alij pars mortua pisq;
Tũc nõdũ exorta.nec villula ptulit vna
¶ Letior occursu pmo plebecula clamat
Cũ puero venisse ioseph/venisse mariam
O q̃ cõplectus que gaudia q̃t lacrimas hic
Extorsit pietas sternũt cõuiuia/plaudunt
Totus t ipe dies varie sermone repletur
Quale pegrinis iter obtigit hospita tellus
Septẽni toto quali sub sorte pacta est
Cõquirũt piter miscẽt respõsa vicissim
Sero domos repetũt laus t bñdictio p⁹ q̃
Reddita grata deo deuoto corde pioq;
¶ Digna pegrinis dak hic speculatio nob
Qui patriã petim⁹ celestẽ quãtus adepta
Cordis dulcor erit q̃lis iubilatio mẽtis
Quãt⁹ t applausus cũctor̃ illic habitãtũ:
¶ Plurima credo ihs fecit fecere deiceps
Cõiectu casto iũcti ioseph atq; maria
Que nõ sunt scripta nõ tot⁹ crede iohãni
Scribẽdos capet mũd⁹ p singula libros
Nil sup ignotis igitur meditatio nr̃a
Affirmet temere sola suffecerit vti
Coniecturarũ thopica rõne modeste
Ex scriptis inferre põt nõ scripta pio mẽs
Cũ studio/sic certa fides incerta reuelat
Qualia sunt acta vel que fieri potuere
Credis q̃ puer iste ibs de⁹ est bñdictus
Femina mr̃no regit ipm iure ioseph q;
Uir suus est/credis q̃ vir caput est mlier̃ t
Quãta putas ex his t q̃ mirãda valebit
Cõtemplatiuus animus deducere solers
Ut suus affectus sancto rapiatur amore

cc 2

Dēſq; ſuſpēſa i ſpectacla tāta ſtupeſcat
Urbe hieroſolima feſtiuū paſca q̄tānis
Uenerat/aſcēdūt illic vtriq; pentes
Cū puero/certū hoc legik luſtr'q; duobus
Binos addiderat ieſus annos qū remāſit
In tēplo.medius doctos interrogāt oēs
De ſacra lege/ſua ſunt reſpōſa ſtupori
Inuētus redijt ſubiectus vtriq; penti
Ex bis ſas fuerit paucis deducere multa
Qualia nō credi ſed nec reprobare neceſſe
Si ſubiectus erat.vt erat.tibi ꝙgo ioſeph
Xpus.q̄d ſibi vult ozo ſubiectio talis (q;
Obſequiū nōne vobis pſtabat.eratq;
In medio veſtrū ſunt qui rite mīſtrat
Sepe focū crebroq; cibū parat officioſus
Uaſa lauat/baiulat vndā de fōte ꝓpinq̄
Hūcq; domū ſcopit/paleas vl'aquā dat a/
Uicinis fert mīris op⁹ qō tetuit ipa (ſello
Exercēda/dak ars crebro pr̄na fabrili
In ligno vario/fuit binc faber ipe vocat⁹.
Fiſſile p lignū/trabitur dētata viciſſim
Serra.forāt ſtānū terebro:/planātq; fene/
Linea caſtigat l'regula:q̄q; vident (ſtras
Aſpera nec directa ſatis.fuit tripodeſq;
Cū mēſis arce:curr⁹ vel aratra:q̄drige.
Nauiculas forte q̄ ſint piſcantib apte
In ſtagno genezar mare:cui nomē galilee
Lōpingūt:pix linit eas.liq̄ dūue bitumen
Cū.muſto ꝛ clauis:ꝓtes iungūtur hiātes.
Cū puppi clauū:cū malo vela coaptant
Talia q̄ recolis:q̄ pl⁹ fuilia:plus ſunt
Myſterio plena:xp̄i dignatio q̄tum
Pro nob fuerit humana benigna patēter
Inſinuāt:pudeat igik:pigeatq; ſuperbos
Horrori q̄bus eſt hoim labor:ocia ſūmū.
Qui decus eſſe putāt:q̄ liberatis honorez.
Si ſine ſudore vultus iā pane fruunt
Emēdicato p̄ſertim fraude doliſq;
Inuenit qñq; ieſus ſolū feriantem
Sabbata dū ſeruat patrie:dū clauſa ſeorſū
Uirgo manēs orat:blādo puer intulit ore
Di pater oro tuū:neu me celaueris ortū
Et genus ꝛ vitā:gaudet grādeu⁹ ꝛ ipm
Dor puerū rapit in vlnas:gremioq; r̄po
Fili:pr̄e iacob:deophas rego generati (nit
Carne ſumus legalis hēl i dict⁹ p̄r̄:ob qō
Ex vtroze ſua frater dederat ſibi ſemen
Lex eteni fieri ſic ꝓmulgata iubebat
Porro iacob rex illuſtris dauid ordie lōgo
Progenuit:dauid ex abraā nat⁹ p̄r̄arba ē
Longa licet ſeries interfuerit medioꝝ
Iſtis a dño dudū ꝓmiſſio facta eſt
Ad bñdicēdas in eoꝝ ſemine gentes

Iſrael et totus erit hoc in ſemine ſaluus
Inſtruor a puero.ſacre dignoſcere legis
Iuſticiaꝝs:p̄cepta ſimul:dñm reuereri
Hūc vnū colere:fugere idola:cuiq; benig
Qui mihi p̄rī⁹ ē atq; equū r̄ddet fri(nūq;
Inculcāt mihi crebro p̄r̄:mihi talia mr̄
Cū deus eſt ſolus:ſolus timeak:ametur
Cū verax:eius inuanū ſumere nomen
Noli:cū bonus eſt facito ſibi ſabbata ſoli
Tu venerare prēs:nō occiſor nec adulter
Nec fur:nec fueris mēdax:ambire caueto
Uxorem:res:ancillā que ſunt alioꝝ
Eſto ſorte tua cōtentus diſce labore
Uiuere de ꝓprio/totū cōmitte deo te
Aduena ſic poteris/vitā ſperare beatam
Promiſſā patrib abraāq; yſaacq; iacobq;
Atq; dauid:clara de quoꝝ ſtirpe refulges
Cere⁹ atq; recēs anim⁹ dū pectore puro
Uerba ſigillak ad talia:moꝝ ſibi totus
Uileſcit p̄ſens mūdus:celeſtia captat
Sperno iocos fili:luſus ꝛ ludicra:blādas
Illecebras:ꝛ vtr̄ipe vides inſiſto labori
Horo frequēs:dū grādis in his adoleuerat
Hāc vitā nr̄ām mirās ignatio dicit (eras
Eſt ducēda ioſeph:ita lex a te petit:vtor
Sic petim⁹ tua gēs p̄rio ō more:dauidq;
Regia nobilitas vult hoc:parere necē eſt
Aduerſor:refugit ai⁹ molleſcere tactu
Femineo:cupit amplex⁹ caro nec mea tl'es
Fingere me plebs iſta putat:neſcit q' ame
Spūs vt guſtak:ei caro deſipit ois (nus
Celebs ḡ diu mea ſat mihi vita placebat
Inuidie nec erat frīs mihi vita mariti
Hō hoi ſp licet vt vult eſſe fateboꝝ
Care puer:ſpōſam dño mādāte mariam
Jure mihi dñam:tibi mr̄em cōſociami
Nec doleo:reliqua p ea nouiſſe licebit
Ore puer blādo petit:inſtat vt oīa narret
Cernit interea thalamū reſerare maria
Tota ſibi facies fulgore nitebat honoro
Difficile eſt cor deuotū nō pdere vultu
Lumie cor diuo plenū:foris emicat:iſtar.
Lampadis accēſe:moyſi teſtis faciet:ſit
Illi aſſurgit vir reuerēter eāq; locauit
Ad dextr'a:capit ipa ieſum medioq; repōit
Sermones veſtri q̄ ſunt:iterrogat:audit.
Sicq; refert:nrq; fili diuine cupini
Uirgo virū:ſi cur fuerim ſpōſata petenti
Uera tibi referā:quoꝝ iam cōſcius eſt vir
Urbe hierūmis in ſyon vertice tēplum
Ponit:eſt illic tam ſedes regia q̄ lex
Sancta parēs iſtic⁹ me tradidit erudiēdā
Uirginib ſociās alīs de ſemine regum

De qꝫ sacerdotū/ sic mos inoleuerat ipas
Sanctius in tēplū nutritū iri dare ꝗre
Messias qꝫ erat tali de stirpe creādus
Tpa partimur/cedit ps vna labori
Nere labor noster/varias ꝛ texere vestes
Sacra sacerdotū gestamia/cuiqꝫ dabatur
Bissus/bis tinctū coccū/linū/sericūqꝫ
Pars cognoscēde studio datur altera legi
Obscuras vatū ꝛ sacras referare figuras
Ordādo ps vna venit/psalmisqꝫ canēdis
Indulget tps reliquū somnoqꝫ ciboqꝫ
Tēplo sctā frequēs affinis elizabeth/almꝰ
Uirqꝫ suꝰ/steriles ambo/me visere crebro
Me multo doctoqꝫ solēt ꝑmonē monere
Filia tu nr̄e stirpis clarissima ples
Fac vt eā pulchra virtutū nobilitate
Exornes/sis nr̄ honor lumenqꝫ decoꝝ
Nos steriles/ita iuste deus vis/cernere fru
Da nos ec ista bn̄dictū posse puella(ctum
Cuius sis rector/custos/istructor/amator
Uerba sacerdotes/alij scribe seniores
Ut symeon iustus/octagenaria sanctis
Invidus anna/nobis inferre solebant
Talia nōn uptis in laudē virginitatis
Credite vos vates ysaias ꝓcinit/ecce
Virgo cōcipiet/pariet puerū/sibi nomē
Emanuel/qō nobiscū deus insonat/h̄ est.
O/si talis erit inter vos ego reperta
Ut facit aurora cōsurgēs humida rore
Barritu vario/celi resonare volucres
Nā vite fontē ꝑsaga voce salutant
Vicinū solē/q̄ dat cantus numerosos
Celestes boies ita/cōplet mox oriturus
Justicie sol aquo vita noua bitur oīs
Inde tot audire est diuoꝝ carmina vatum
Talib⁹ accēsa/monitis ꝓpono manere
Virgo /deꝰ si nō aliud decreuerit/hinciaꝫ
Horreo misceri ludētibus/horreo q̄cq̄d
Turpe loq̄/qō vel gestu/vel dedecet actu
Nubilis at postq̄ nobis aduenerat etas
Virginibꝰ ō stirpe sacra/nos nubeꝛ cogit
Cura sacerdotū/maledictā lege loquunt
Isral in ppl̄o/nisi semē liḡrit vllum
Quid facerē/q̄ verba darē/cōmitto supno
Me tot⁹ arbitrio/spes hec mihi sola relicꝫ
Cūqꝫ timore dei ꝓfectio sumere spōsū(cta ē
Tradit ipe ioseph ꝓiūx/q̄ moribꝰ vltro
Cōsonat ecce meis/sancto castoqꝫ pudore
Ante ea notus erat/ꝓpter genꝰ ꝛ qꝛ festꝫ
Ut mos/me tēplo veniēs ꝑmōe fouebat
Plurima restabāt vt eas exponere cās
Cōiugij talis cū virginitatis honore
Misteriūqꝫ sacrū gabriel qō missꝰ ab alto
Nunciat/et qō iuste ioseph sōnis didicisti
Forte supuenit extraneꝰ/ac ita ceptum
Rūpit alloquiū/sꝫ id infra littera supplet
Ancillās phronesi cui cōsonat allegoria
Horalis se iūgit eis simul anagogia
Hūc illa solers/nunc bas secernito voces

Distinctio quarta

Os apō ātiqs p religiōe verenda
Creuerat iste prēs/dū spōso spōsa da
Añ ea q̄m celebri fierēt solēnia ritu (retur
Foedera cōiugij/mora tpis vna fluebat
Qua sponse mores spōsus diḡscere posset
Hisqꝫ dei possent interpellare diebus
Numē ꝛ auxiliū:digna p ple futura
Proqꝫ diuturno cōuictu pacificoqꝫ
Thobias hoc sara/simul fecere minores
Hoc tu clare ioseph/hoc docta maria scies
Hic tēplo spōsata pꝰ/pꝰ tecta sbitras (bas
Nazareth ad cari pia cōtubernia sponsi
Discreti vobis thalami/tūc cōuenientes
Dū cibꝫ accipit/domꝰ aut disponit intra
Dū simul alloq̄a cordis deuotio miscet
Sepius inclusa tñ oras virgo maria
Tecū habitās/tua sit vt cōuersatio celis
Uernū tps erat/q̄dā bis q̄rto kalēdas
Signāt aprīl'/q̄ vespe pasca colebat
Isrl/vt dicūt/virgo diuinius intrat
Mētis in archanū/sustollit secqꝫ sup se
Alta sup rapit/celos sup euolat omnes
Cūcta creata silēt/fruit caligine diua
Nullū interturbat/tantā fantasma q̄tē
Excedit mēs acta deo/loquiqꝫ silenter
Intus ꝛ introrsus valde/vt nō audiat ītra
Jūcta sibi rō/sensū hec oēm supat pax
Sibulus hic tenuis deꝰ in q̄ cernit aure ē
Foelix hic somnus q̄ sōnia mira revelat
Ebria sobrietas/mors vitēs/lux ꝛ obum
Tūc aliꝫ pasca bis seryno qꝫ kalēdis(brās
Aprīl' numerāt/ita dicere cōporꝰ vrget
Si natale dei/si mors numeret/et etas
Ast credēda manēt sit calculus iste vl alter
Exurgēs tādē a sōno h̄/lucēqꝫ revisens
Corporeā/ego sibi sobria/dū redit ad se
Ingemit/hinc curat humanā orare salutē
Almē pr̄ toties boim miserate labores.
Hūc miserere pcor/eterni tps miserandi
Venit/q̄ dire frangat ianua mortis
Quo celos reseres/vtinā diruperis illos
O celi rorate/pluāt o nubila iustū
Germinet et terra saluatorē bn̄dictū
Cōcurrūt piter sacroꝝ carmina vatum

Onod dñs ꝓpe:qꝫ gens quē desiderat' ois
Aduenier ꝓpera iã nõ tardaueris/ozo
Jam sceptrũ a iuda sublatũ/iã danielis
Uisio cõplēda/iã virgo puerpa fiet
Jãqz virũ mlr circũdabit emmanuelē
Sic simeõ / sic anna senes dixere recenter
Et zacharias vir/et elizabeth vtroz anilis
Dũ me deifica tẽpli secreta tenerent
Misteriũ ꝓgrãde nimis/ãs nouerit illud
Quis capiet:sed certa fides pstãda,ꝓphis
B Tpis articulo tali delapsus ab alto
Preradiãs gabriel totus festiuus/eo qꝫ
Mittitur ad talẽ/talẽ deferre salutem
Bña q celis/q pax sit reddita terris/
Infima q iungat sũmis/deꝰ ac hõ fiat
Uirginis ingredit thalamũ cũ luce chorꝰ
Cũ pulcro nimiũ vultu/cultuqz hõore (sca
Qualiter ex facili corpus sibi spũs aptat
Aereũ/declarandũ cõformiter ad rem/
Sic moysi/sic z abrahe/sic pluribꝰ olim/
Angelus innotuit/naturã cerne/figuras
Suscipit vt varias aer dẽsatus/vt iris
Mille trahit pulcros aduerso sole colores
Virgo tremit/nũc plꝰ solito splẽdescere
Anglicũ tremit z spẽm/qñ speciosi, (lumẽ
Prenatis boim/qz dicere venerat ortũ
Formoso nimis ornatu vultuqz nitescit
Adde qꝫ instãtis suspecta crepuscula noctꝫ
Esse sibi poterãt/lz hora nouissima mũdi
Qua iesus aduenit sub vespere rite notetur
Quid qꝫ z ipe satban credi vult anglꝰ esse
Lucis/z hoc scit ẏgo/tñ sup oĩa terret
Dẽtẽ bũilẽ/dũ dicit aue/dũ grã plena
Dũ dñs tecũ/bñdictaqz tu mlierũ
Cogitat hãc q sit secũ turbata salutẽ
Paup vt ancilla si forte videre supmi
Regis cõiugiũ fama referẽte veniret
Nescia q fieret vtroz/si missus ad illã
Nũcius a rege ꝓter spẽ qreret eius
Cõsensum/turbaret eã dignatio tãta
Ast gabriel trepidã solat z instruit ipaz
Qualiter absqz viro ꝓplebit setũs obũbrãs
Spũs archanũ ẖ/naturã gra vincet
Assensum da ẏgo tuũ/noli esse recusans
Nõ ingrata deo dicit/tu crede volẽti
Uelle tuũ tribue/gabriel te respicit/omis
Expectat mũdus/celũ tellus/z abissi
Aude/magnanimis/qz magna fides opat'
Audet.iãqz fides qualẽ dilectio format
Uerbigenã reddit aiam/dũ ꝓtulit ore
Ecce ancilla dei/fiat missum mihi verbuz
Uerboꝝ instãti ꝓmo nõ esse maria
Excessum qndã pauꝫ/qsi sit sopor/ex quo

Formatur subito nouꝰ atz nouissimꝰ adã
Immẽsuszqz deꝰ minimos sinuat in artus
Hãc vsam mirare vicẽ sub origia ꝓma
Cõiugiũ mirare nouũ/deitas vbi nubit
Humani generis limo/fit ẏgo deinceps
Nullius apta fieri cõplexibꝰ/hoc qz corpꝰ
Sacratũ dño solos sibi fuit in vsus
Audit vt gabriel respõsa fidelia/nouiti
Uirginei vẽtris thalamo virtute repenti
Nõ verbũ caro factũ est/illud,pnꝰ adorat
Atqz pacta vidẽs mãdata recessit ab illa
Glorificãs dñm/celestis cũ comitatur
Olla coborꝰ iubilãs hymnisqz cãora me
Gla sit celis dño/sit pax bona terris(lodis
Dñ z ipa noua gto nouo gaudia corde
Leta canit/iã magnificat secũ orta ẽtra erat
Hac hora se pasca puerꝰ ibꝰ obtulit vltro
Humani pciũ generis/factusqz sacerdos
Et caput eccie/pastor seu papa supmus
Unctus z in regẽ sũmũ/cognosce mariam
Inuenit vt sua mens cũ letis iũgere mesta
De puero assidue/vẽture cõscia mortis
Moret/letificat virtus pscitaqz nati
Gloria/dũ pmit exiliũ nos hãc imitemur
Tristia ne frãgant aios neu leta resoluant
C Porro qd faciat ẏgo/tñ ne reueler
Spõso misteriũ:fac dicere/quõ credet
Da/celet q pacto deo tibi grata videtur
Et sponso/cui res tandẽ manifesta ptẽbit/
Saltẽ cõiugij sacrũ dũ foedus inibũt
Solenni ritu/nec enĩ clam foedera iũgũt
Affines veniẽt/vicinia/tota videbit
Tpe q si forte tumẽs vterus videretur
Ambo pbrosa fierẽt in cãtica vulgi
Quid qꝫ cognatã ꝓgnantẽ ad elizabeth ire
Hec decet aut licet hãc/nisi vir cõsentit am
Sed neqz cõsensum nisi cãe ꝛscius addet
Dicendũ est igit cõceptũ q dedit/addet
Ipe fidẽ spõso/dubitataqz scãdala tollet
Cecilia dũ ꝓma thori secreta tenerent
Cũ spõso legimus forti diuinitus ausu
Integra virgineũ dũ vult suare pudorem
Sponso dixisse/iuuenis geatissimẽ pãdo
Sctũs crede dei mihi custos anglꝰ astat
Tangere pollutꝰ/nec zelat/amoꝛe caueto
Permaneas et tu castus te diliget vt me
Credidit/z caſtũ post firmat sãguie votũ
Maioꝛ nõne fuit ausus tibi spesqz maria
Credulus ipe tibi qꝫ vir sanctissimus esset
Nõqz dei tali casu tibi numẽ adesset
Festa dies aderat/q plebs sua sabbata ſ
Ergo more suo cũ sponso spõsa/qeto (uat
Secreto qꝫ loco cõsedit/vbi sacra legis

L

Dogmata colloquio secū piter referebant
Tū virgo intuitu solito plus supplice vul
Libras ad spōsū/simpler querit/atq; (tū
Clare ioseph cui sum dño spōsata volēte
Est mihi secretū qō pādere cōuenit/et te
Participem fieri/nos vno magnificemus
Orde deū/voto sili rōne pariq;
Spōsa potes dilecta loq; qōcūq; placebit
Audisti iā credo ioseph/fmoq; frequēter
Inter nos talis hitus/cito q; veniet rex
Ortꝰ stirpe dauid/ppl'm saluare potēter
Et q; cōcipiet puerū virgo/parietq;
Isrl'/hoc ois desiderat/optat et orat
Orabā nup̄ ego paupcula que sum
Et cinis et puluis/dū me dijudico solers
Ille tū cuius oculis būiles placuerunt
Qui tollit p velle suo de puluere tales
Qui lasso rehem/panē vestē dat egeno.
Qui facit vt sterilꝫ gaudēs fecūda domi sit.
Grata/fateor enī/sic me respecit/et ipe
Fecit mag̃ mihi cuiꝰ nomē bñdictū
Elegit gratis/ita crede ioseph/parituram
De sore messiā cū virginitatis honore
Angelus hec mādata dei/iā ptulit ad me
Spūs t iā me gūidauit germine sacro
¶ Obstupet ad v̄ba hec sbito grandeuior
beros
Et refugit/q̄d ais/q̄s erit tecū oro deiceps
Exi a me dña/nō hoc sum dignꝰ honore
Petrus vt vidit multi miracula piscis
Retiby incluſi/stupor exclamare coegit
Exi a me dñe/pcōr enī nimius sum
Sic viduā legimꝰ orbaz q̄ dixit belie
Quid mihi q̄d ve tibi venisti cōmēorētur
Ut peccata mea/puer inde meꝰ moreretur
¶ Corripit hic se vir thalamo solūq; reclu
Cor trepidū vario curarū fluctuat estu (sit
Esset cū iustꝰ spōsam traducere nolens
Iniustū reputabat enī seducere talem
Scādala sed metuēs voluit clā linq̄re/sco
Justus vtriq; suo/secū dū tale volutat
Mētis litigiū/sopor irruit/angelꝰ astat
Cōfortās loquit sacramētūq; reuelat
Clare ioseph filiq; dauid nolito timere
Cōiugū sed iure sacri tibi iūge mariam
Natū q̄q̄d id ē in ea de pneumate sctō est
Cōcipiet puerꝫ/quē rite ihm̄ vocitabis
Ipe suū saluās ppl'm peccata remittet
Virgo puto vigil orabat pēbusq; suisq;
Pro meritis spōso data visio celitus ista
Suspicione carēs q; hō formauerit illas
Voces/sonus enī sensus ligat exteriores
Tūc vbi vult spirat exalto spūs/aures
Intellectiuas reserans pulsis simulacris
Lumine diuino radiās secreta reuelat/
Vel dē pterito p̄senū siue futuro
Ecce ioseph diuinū aliq̄d de v̄gine natuz
Intra cognoscit/q; q; est paritura salutem
Humani generis deitas vbi pādit apte
Flāq; deꝰ delere pōt peccamia solus
¶ Splēdida v̄ginitas niueo splēdore re/ D
Anglico cōpar ꝫsors zamica ꝺcori (fulgēs
Cuius ꝓpositū est nūq; sensisse/voluptas
Qualis sit carnis tactu fedata pudēdo
Desitat/angelica postq; mādata capescit
Ipi nāq; ioseph aderat/cui talia fatur
Quid mihi q̄d vob almi ioseph atq; maria
Quid cū cōiugio qō plis cedit in vsum
Jura ne sunt eius vro cōtraria voto
Mutua nā duplicis fit ibi trāslatio sexus
Ergo cōiugiū vos vl'derelinq̄re oportet
Vel me/q̄ pacto fidei parebitis ambe
Vana ne vel mēdax fieret trāslatio talis?
¶ Vana q̄dē minime fiet purissima virgo
Docta refert phronesis supmi filia regꝫ
Desup allapsa/pectusq; amplexa iacentis
Blāda viri/nec erit mēdax nec copl'a vana
Legitimas inter psonas dispare sexu
Mutua/q̄ dabit in corpus vtrūq; ptās
Ac indiuidue morē vite retinebit
Flō q; carnalē post hec pcedat in actum
Obstabit votū/put eēt cernere/si que
Virgo viro postq; nupsit cū v̄gine verbo
Presenti/cōstat/poterūt emittere votū
Mutuo/q; carnale nihil post hec repetet
Imo cōditio cōsensum si pit ista
An lz atq; decet/si nō piudicet vsus
Et lex eccie laōs cauet atq; pcla
Jure licēt aliq̄ fieri/nō expedit illa
Raro q̄dē fomes diuino nec nisi dono
Extinctus repitur/et hinc cōuentio talis
Talis cōiunctus q̄s magnū, rete pararet
Illecebris/faceretq; freq̄ns effringere vo/
Sz neq; cōiugijs alijs spiramie solo (tum
Edere vult plē deus absq; viro velut istic.
Edita iā crede est dicet t hec tua ples
Cur q; facta tue de spōse corpe/q̄le est
Jure tuū/sēmē sctūs tibi spūs almū
Suscitat in fris vice/tu legalis haberis
Hinc pr̄ infantis nutritio sola prēm te
Nō faciet/sed nec ꝓprie cōmixtio carnis
Plaude ioseph q; de dño tibi fas erit olim
Dicere/filius ecce meus/diuinius oro
Quid sublimius t pclarius attulit etas?
Filiꝰ atq; pater nūq̄d nō grādis amoris
Hoia sunt/t pcipue pietatis imago?

cc 4

Obligat hec te laus titulo fundata pmo
Infanre cū mre sua seruare deinceps
Lausa ne cōiugū talis tibi pna videt
Ut sudore tui vultus tua pane fruatur
Uxor/ z illis sis tu custos fidus in omni
Tpis articulo/ sis testis virginitatis
Debeat z possit cui credulitas adhiberi
Proderit atq; tua trepidatio posteritati
Cōcludēt q tu iustus nunq; violatam
Durisses spōsam/ punisses vindice lege
Adde q in vobis ysaie verba valebūt
En hicabit/ ait/ iuuenis cū vgine/ spōsus
Spōsaq; gaudebūt vos hi ioseph atq; ma
Quid q celād⁹ erat infātis nou⁹ ortus ria
Cōiugis ob famā/ nā pfida qñ maloz
Plebs iudeoz puerū sine semine natū
Crederet/ in nupte nec pceret impia matri
Adde/ satban fallēdus erat/ relicq; ego cās
Pretereo/ cur cōiugio iūgenda maria
Precipue tibi virgo ioseph vir iuste/ senil'
Etas quē nōdū frangit vel reddit ineptū
Curā de soboli cū mre/ laboris et eroris
Non es/ nō fidei/ te nulla libido titillat
Ante q dē nec post ptū ognosse cupisces
Uxorē/ nec eni templū temerare sacratū
Effractis votis fas esset/ z vnica ples
Hec sat erit nuptis cū virginitatis honore
Cādida vginitas/ phronesis dū tia fac
Assensit/ sonuitq; viri moz deserit artus.

Distinctio quinta

Surgēs ioseph sōno/ sibi iussa pegit
Uxorēq; suā verbo pūte mariam
Accepit/ nec eā volnit ognoscere donec
Primo parit genitū nomēq; ihs dedit illi
Nō q post ptū/ pcul hoc ognouerit ipam
Donec eni negat hic tps q̄q futurū
Scādala ne tibi dent scripture reddēt pas
Cū passu studeas doctoz moze poz sum
Angl's ista ferēs gabriel si creditur esse
Nō horret rō/ cur nō vtriq; minister
Assiduus fuerit/ discretio spirituū dat
Et sapor internus q nō sit visio vana
Credo recēsenda sunt vba poza mathi
Esset cū spōsata maria ioseph pia mater
Ante ea q̄z cōuenissent/ de flamine sacro
Pregnās inuēta est/ inuenit vir suus ipaz
Ut pus est positū/ q̄ sit cōuentio talis
Nescio/ si nō solennis ritus celebriq;
Moze sue gentis/ velut in chana galilee
Affuit ipe ihs z cū multis sua mater
Lentificans miro cōuiuas germie vitis
Que gens oro pbat clam mrimonia fctā:
Illa palā iungit/ igitur cōuentio talis
Dicit hec acceptio/ nō iocūdius vlum
Cōiugiū/ ritu ve sacro plus cōcelebrandū
Regia nobilitas insignit nempe pentes
Junge sacerdotes/ priarchas/ iūge pphas
Progenie veterē/ vicinos adde decenti
Leros pauperie/ gazas eripat omnes
Ipe dei timor/ bis cultus z vici⁹ honesti
Cōueniūt alacres q̄s ipe citauerat heros
Angelicis parēs monitis cū virgine votū
Virgineū pus emisit/ reuerēter adorans
Haci mre deū/ dñaz reputat/ neq; p⁹ hec
Fomitis illecru scit fas ognosse sacratam/
Se dat custodē testem comitēq; fidelem
Littera tale canit/ cui cōcinit allegoria
Nō sec⁹ eccie tu pap daaris vice christi
Spōsus p pestore pio/ violare pudicam
Crede nefas/ sed cā te custodire necesse
Diuina sub lege datā/ vel cedere sedi
Scādala subiecq; vl' scismata si stat⁹ affert
Sensim⁹ hoc hodie/ tpsq; locūq; notem⁹
Mille semel/ centūq; q̄ter/ septēq; decēq;
Orbibo in pfijs phoebo ofecerat annos
Bisq; decē bis terq; dies pagrādo leonis
Julius in signo dederat/ tūc scismaq; altor
Pestifer/ petrus de luna cedere nolens
Ejicitur sede papali voce subvna.
Urbs dū cōcilū retinet cōstantia sanctū.
Balthasar electus fuerat/ iā cesserat alter
Triceps hoc mōstrū fuit vt sunt cerberus/ hydra.
Unū nulla mō cōtentio rumpit/ ouile
Legitim⁹ supest spōsus/ pastoq; creetur.
Unus in eccia cui totus pareat orbis
Virgo tuis fac hoc pcib⁹/ meritoq; potēti
Jpa tuo celebres gtissima/ spero q̄t annis
Fecūdo plis cū virginitatis honore
Cōiugio/ spōsoq; ioseph sacrabit honorel
Natali ne tuo sic olim octaua dicata est:
Hoc poz inspira/ tali nos munere dotes
Alma redēptoris mr̄/ cui lege supna
Vir iustus/ virgoq; ioseph cū vgie nupsit
Da celebrē dignūq; tuo psoluere cultū
Cōiugio/ facnos a sordib⁹ omnes
Posse deo iūgi/ fidei q̄ foedere puras
Despōsans ata diuino germie cōplet
Hētis castus amor nomē nō inuenit vllū
Suaue magis penetrans liquefactis cor/da medullis
Quā spōsi z spōse salomōis cāntica cantāt.
Verū si fedis affectib⁹ obsita mēs est
Diserimē timeas carmē tā molle retra cās

Plurimus ast aialis homo est/sed spūalis
Rarior/hec prēs potuit mouisse priores
Hoc ne cōiugiū ritus ppl'aris haberet
Cōcelebrare sacrū/tractare pudica pudice
Uix valet impurū vulgꝰ petulās ⁊ ineptū.
Insanit gaudēs/furit iratū/mediū nil.
Sabbata neu cumules ppl'o/male fungit
Sobriꝰ ecclesie mos est/iō vetus illud (ill'
Olimp druidū phano memorabile tēplū
Carnoti/titulus cui virginis est pariture
Hoc mō cōiugiū celebri de more colēdum
Cepit/et exēplū deuotio sancta sequatur
Post euāgeliū missus sunt ordine recto
Exurgēs aūt ioseph/exurgēsq maria
Missus mercurij post te lucia decoro
Cultu plegit ternū veneriq sequenti
Dat clerus/mediūq iouis nouꝰ obtiet vsꝰ
Diro pisius tēplū molimie structū est
Annulꝰ est illic duplex/cui gēmula duplex
Auro cōserit tenui/ds virgo ferunt te
Cū digitis aptasse tuis/est addita zona
Incertū tibi vir si tradidit ista subarrans
Foelix cōiugiū q̄ ples estq fideq
Est ibi res sacra q̄ signat mistica trinas
Cōiugij spēs/sibi nā cōnectere nostram
Naturam voluit eterno de patre natus
Illā suppositans/ideomata miscet vtriq
Nubit ⁊ eccie ꝓrio cū sanguine xps
Agnus in aspectu fidei sub origine ꝑma
Peccātis mūdi ꝑuisus morte cruentus
Nubit et ipe deꝰ aie quā gr̄a formar
Que sit vbigena fit virgo filia mr̄
Triplex cōiugiū/triplex pr̄iarcha figurat
Prim⁹ abrā/p⁹ hūc ysaac/iacob alter/zilli
Spōsas dure tvos sara/rebecca/rachelq
Cū lya/carbo tu sara/rebeccaq multū
Diceris accipiēs/vitā signatis vtranq
Cōtēplatiuā rachel/actiuā lya signas
Ignis cū carbone facit iūctus velut vnū
Sic deitas carnē succēdit vnit/et inde
Exorik risus ysaac/que plura recepit
Aspōso spōsa q̄s que ibus eccie dat?
Tot sacramenta virtutes/dona beata
Hinc varie sortis frēs/esauq iacobq
Nascūtur/bonꝰ hic simplex/sz eū ferꝰ alter
Persequtur sp bonitas odiosa malignis
Huicq iacob tot sunt ymages q̄t pr̄iarche
Extremi tu care ioseph tu beniamin ifans
In ꝑmo crescēs discretio significatur
Accusans alias virtutes vt moderentur
Cōtemplatiuus est benianim/hui? i ortu
Dr̄ obit speciosa rachel/qz deficit ipa
Dēs cōtēplantis/ratioq sagax alienum
Transit in affectū/leuat ⁊ se se sup altos
Migrat in excessus/ꝫ scit sozor anagogia
Cōspicit clara caligo lucida nubes
Spūs effari secretū nec valet intro
Nō sentit/scit id et docet/exptia sola
Spūs ac aia scindunt/magnificat vox
Est aie/sed spūs exultare refertur
Apte virgo tuū carmē secrecuit vtriq
Ignis ad exēplū q̄ diuidit etherogena
Jūcta simul mixtis omogenea cogit ivnū
Hāq vides crudis vitrū/focꝰ elicit herbis
Hoc in calce ptz/ꝫ mlta liq̄mina mōstrāt
Ignea/cōscēdit ita thuris virgula fumi
Sic aiam q̄ ps bois terrena notatur
Corporeis necā mēbris vis cogit amoris
Spiritui substare suo/volat ima relinq̄nt
Uniri totus diuino spiritui vult
Purus pura petēs/cordis cōpūctio fontē
Lotio q̄ fiat emūdans crede ministrat
Feruida cū luctu lacrimisq rigata pfusis
Hinc fit theozicus excessꝰ ⁊ extra alma
Quā praxis seqtur zelās opasa salutem
Alterius/sese tū circa plurima versat
Pax intus trāquilla manet/qr mēs i idipz
Seperedit/semp oculis diuina tuetur
Celitus eternis a mōtibꝰ irradiata
Acopando frequēs ꝑmeuā cōsulit artem
Rarū hoim genus in terr̄/o dicer̄ hoc est
Angelica/hec vita ē/sic est/sed ꝓspice tecū
Ignibꝰ in medijs q̄d nā laurētius vstis
Carnibꝰ eloquit/q̄d nam vincētius egit
Quid sacer obsessus turbis anthoniꝰ vrbē
Alta q̄es erat illis in sublime leuatis
Fra'coz stabilit ⁊ miro roboze firmat
Talis crediderim fueris tu virgo maria
Dū post cōceptū/iude mōtana petisti
Obsecḥosa seni cognate mistica facta es
Martha/maria sil' yna q̄q lya rachelq
Hōne ioseph tractās opansq fabrilia cre/
Desr̄ ethereos hausisse putādꝰ odoreſ (bro
Dū sibi certa fides/deꝰ est abscōditꝰ inq̄t
Hoc in ꝑginei fructu vētris būdicto
Qui fructus suus ē vtroris carne creatus
Inde ioseph pr̄ est q̄si legis iure vocādus
Et ibs est heres verus/nec adoptio sola
Dat titulū hūc/secꝰ ē vbi pdit ad literā plesr̄
Absq viri iusto cōsensu/dicere non est
Nō plē vir alat vl' eā succedere ius sit
Est aliud qō corde capi neq̄at nisi puro
Effariq petit verbis ac ore pudicis
Nū cōiugij fit cōsumatio fiunt
Una carne duo/fit homo tanq̄ caro/totꝰ
Ast in cōiugio qō spūale vocamus

cc 5

Desipit ipa caro/deus et mens spūs vnus
Fiūt/et maior ac purior inde voluptas
Sentit/q̄to cōiuncta potētia digno
Dignior obiecto est/ꝓmat heu nisi sarciā
Zelotes dñs ⁊ tot⁹ amabilis vltro (carnis
Spōsum vult aīe se tradere/vbigeſ nāq̄
Reddit/delicias q̄ suas dignat habere
Spōsam cātauit q̄lem salomonis ab ore
¶Sed q̄res si cōiugiū ioseph atq̄ marie
Sit sacrm̄ magnū te ꝓpe figurans
Ecclesie spōsum/q̄ copula nō fuit vlla
Carnalis/sed carne deus cōformis habet
Ecce mēbris/an forsan carnea ples
Hoc in cōiugio signū suffecerit esse
Vñ fuit nexus nisi morte solubilis vnq̄
In quali nexu fit virgo puerpa / natus
Sic parit eccla nec virgo desinit esse
¶Porro velut mrēm dñs custode carētē
Linq̄re nō voluit sic quā plus diligit vnā
Ecclesiā remanere verat/custodis egētem
Primus q̄ pr̄ est spōsiq̄ vicarius almi
¶Amplī⁹ ipe dauid rex vxori sunamiti
Caste cōuiuēs quā nō cognouit amatam
Cōiugiū signat recte ioseph atq̄ marie
Hō tñ ec equo/nec cni volo crediderit q̄s
In spōsi gremio sic cōuixisse mariam
Dissuasit fieri reuerētia debita matri
Tale aliq̄d plus q̄s formido libidinis vlla
Vel q̄ adhuc iuuenis ioseph eēt/nāq̄ iu⁹
Ald q̄nq̄ginta phibēt/pducit annos (nēt⁹
Infra q̄s poterat ꝓtus velamen habere
Virgineus/nec sic effetus si senio vir
Esset/et hinc vares iuuenis cū vgine ōget
¶Corrupto nunq̄d fuerat sociāda puella
Que grādeua fuit soli cōmissa iohanni?
Quo magī heluidi blasfemū os crede spu
Ergo ioseph r̄putasse senē fecer̄ sēiel(ēdū
In se ⁊tutes/ vel neu carnalis hr̄et
Suspicio de te quicq̄ carnale maria
Donec virginitas/tua fixa fideliby esset
Cordiby/inde mior ē mētio ō ioseph acta
Hō subito totā se mōstrat gr̄a mūdo
Hūc secus esse decet dū toto credit orbe
Copula virginea vobis sine labe fuisse
Dūda decēs/cauta/celesti pare et honesta
¶Heu q̄s dissiles hz eras perdita mores
Moralis sororbic cōclamat q̄so/caueſe
Femineos fugite cōuictus/nā latet ignis
Interius viuēs/cur stuppa imittit igni?
Credite q̄netiā sub religionis amictu
Seuit amor cec⁹ plus fallēs illiciensq̄
Quāto puto turpē citius celare pudorem
Credit se ꝑmo tutā deuotio/sensum

Verba dat/⁊ gestus/quiby ē lasciuia iūcta
Ac ita paulatim fedo irretit amore
Tū se flegitijs tradūt/pulsoq̄ rubore
Horrida ꝓmittūt meretrix q̄ ñ aget effrōs
Nature iura dicūt nihil esse pudendū
Et libertatē reputāt si qō placet audent
Ut pctā tñ celent/forīs aspa fingunt
Secta flagellātū doc⁹ h̄/docuere begardi
Phi tales olim dicere caninos
Sed neq̄ cōiugiby violari debet honestas
Hactenus hec/euāgeliū iam littera narret

¶Sexta distinctio 3

Surgēs aūt ipa maria/diebꝫ in illis
In mōtana abūt festia/domū zacha
Dū subūt/meruit ab ea ꝓgnata salutē (rie
Ut reputo ꝑus accepit te virgo beata
Uxorē vir/q̄s cognate tecta subires
Et q̄s vētre tuo not⁹ fieret tumor vllus
Hoc tua poscebat/hoc clari fama maritī
Qō si p̄gnātē/si cōfestim parituram
Dū pfecturus ⁊ dū nūmisma/daturus
Solicitus voluit te vir trāsducere secum
Bethleē in villā turbis ⁊ frigore plenam /
Quid nona nupta tibi/q̄d delicioſa puel⁹
Hūc faceret iust⁹/dū lōgi⁹ instat eundū (la
Quō desereret te solā/nec comitatam
Quid q̄ pasca sacrū vel erat l'adesse pabat
Qñ hierosolimis mas quilibet eē tenetur
Ergo pōt ex his cōcludi sufficiēter
Qō dñe fidus custos/tanticq̄ recenter
Cōscius archani/dederit piter comitē se
¶Prio petis tēplū/binc affines visere cu
Fecūdos nouit q̄ bis duo milia distāt(ras
Urbe hierosolis/vbi sors ē beniamī atq̄
Toti⁹ ēregni iude metropolis alma
Esto/forte ioseph cā q̄cunq̄ remansit
Nazareth/ipe tū pgressum virginis ante
Flouit/⁊ adiūxit cōsortia fida pentū
Hō q̄ formidet crimē zelotipus vllū
Sed dare soliuagis nō vult exēpla puell
¶O q̄li cū letitia/dulcedine quanta
Cordis deuoti/circūspicit oīa templo
Et aris totos vbi flores virgo pegit/
Credideri socias vicīq̄ hic/notosq̄ ministros
Leuitici gener⁹/gersonitas caathitas
Atq̄ merarites/⁊ mltos carne ꝓpinquos
Oia dicta ꝑus secū memorata retractat
Surgit adorato dño quē magnificat/cui
Pleno corde pias fatꝫgit psoluere grates
Utq̄ subit ꝑmū zacharie lumē/anilis
Occurrit cognata sibi q̄ māserat intro
Mēsiby abdita sex/⁊ vt exaudita saluris

Virgo tue vox est/mox exultauit in eius
Infans visceribꝰ/implet elizabeth almio
Flamine/pclamat magna cū voce puelle
Dicēs/tu bñdicta oēs inter mulieres
Sis foelix/fructusq; tui, vēris bñdictus
Atq; hoc vñ mihi/domi q venerit ad me
Dñ celsa mei:tua,ptinus ecce salutis
Auribꝰ vt vox facta meis/vtero meus ifās
Gestijt exultās ꝛ gaudēs/plaude beata
Que sic crediderīs in te q; pficientur
Adño tibi dicta/maria refert igitur sit
Magnificat aia deū mea/spūs almo
Jure salutari meus exultauit et altus
Ancillā vidit humilē/ex hoc eece beatam
Me dicēt oēs/q; magna potēs mihi fecit
Est in pgenies reuerētes se pius omnes
In virtute sua pfecit magna potēter
Cordis ꝛ ipe sui dispsit mēte superbos
Exaltans hūiles/deponit sede potentes
Implet et hic inopes/dites dimisit inanes
Susceptiq; suū puerū isrl'/vt mēoratus
Est pietatis q; nros pdixerat olim
Ad prēs abraā cū semine iugiter eius
2 Scire velim totis q̄d vgo mēsibꝰ egit
Hāq; tribꝰ māsit/q̄bꝰ et tu nutibꝰ vsus
O zacharia sis cognata letus adepta
An scriptis aliqñ notas qō corde repositū
O q̄riēs tibi vgo senex cognata recēset (est:
Lecto dū recubat/vtero senioq; granata
Bestoq; seriem/gauder sermone senectus
Sede sedes humili suspēsa loquēt' aboze
Quā magnus dñs ꝛ q̄ laudabilis oro est
Talia q̄ fecit nobis miracula solus
Jamiam nanq; senex sterilisq; puerpa fio
De sene/tu grauida es de solo flamie vgo
Hoc eq̄dē noui/nō te referēte/tumentem
Nō vterū video/deus est secreta reuelans
Implet/q̄ cecinit vatū pſaga prioꝝ
Plurima vox/veniet pmissa redēptō plebi
Hoc zacharias hoc ego deposcere crebro
Et tu nec dubiū soliti/sit q̄sta videmus
Orandi virtus/bona q̄ plꝰ publica curat
Abseq̄osa deo/cuius mādata tremiscit
Justiciasq; facit legis/vitatq; querelas
Orat dñi zacharias p vicis ordie sanctum
Ponit ꝛ incēsum tēplo/gabrielis honoꝝ
Inspicit vultus ꝛ vox audit/eundem
Exauditū esse/liguā dubitatio plectit
Obmutescit eni/plebs extra tota stupescit
Et mihi q̄s reputas tūc affuit āgor et hor
Hōec misteriū nutu talamoq; fpādit (ror
Pādit vt e nob infans nascet/ꝛ omne
Vinū nō bibet aut siceram/vtꝰ sed helye
Splēdescēs in eo mirabilis vsq; ptēbit
Qui q̄stū fuerit victu vel veste seuerus
Hosti/q̄ lucēs ardēsq; lucerna potenter
Cōcepi vt cernis/in pcō tū/infans
Utemeus ex vtero pmissus sanctificari
Sensit in occursu nrō q̄d ptinus actū est
Sēsit ꝛ illustrata mei iubilatio cordis
Multa mihi dicēda tibi cogta supsunt
Qualia diuinus doctor legisq; sacerdos
Vir meus edocuit ritus cultusq; sacratos
Nō decet in tēplo solis nos sensibꝰ vti
Hēte opus est o q̄sto subvelamie signant
Sacrifici ritus ea q̄ nōdū patefiunt
Informes fœ marevolunt q̄ plima moꝛes
Hōne notat sus luxuriā/ carnisq; lutosas
Illecebras/iō nrm nō cedit in vsum
Sic lepus et vulpis vesci sic bubo vetat'
Inuenit in veritis in cōcessis rōem
Ad mozes aliquā/q̄squis traduxerit apte
Mistica sunt vestes/ornatus foeder' arca
Sic ars natura libꝰ picturaq; pbēt
Multos/stolidus est q̄ nō se dat vel i vno
O si me pscos dñs reuocaret ad annos
Qualis erā cū me templi secreta tenerent
Quali me cura q̄sto ve ardoze sciendi
Tradiderim studio/q̄dā scio/plima nosse
Prescia o iuuenis pcij sapia quanti est
Ne doleat senio/pigeat quoq; tpis acti
Ast sup ē magnū carissima magnificar'
Sed supat laudes liguas supefugit oēs
Quis dederit cognata mihi gratissima/nat⁹
Filius ex te dū fuerit cōplectar in vlnas
Arctollā manibꝰ ac toto pectoze stringam
Officio fungoꝝ gerule/figam oscula frōti
Ludat ꝛ in gremio nro ludātq; coeui
Infantes tu⁹ atq; meus/sed facta senilem
Terrent/nō iō mihi pstolatio certa
Viue beata nimis q̄ sis visura qō opto
Pluraq; dū fuerit etas grandeuioꝝ illis
Huic desiderio gaudet virgo benigne
Sit licet introrsus merēs/qz pscia sortis
Uēture est/mauult secū secreta tenere
Talia/scit qm̄ letis refouēda senectus
Est seniū morbꝰ/lesis nō lesio danda
Femia nec pgnans vbis onerāda molest'
Surgit ad obsequiū cognate vgo ferēdū
Affert ipa cibos cūctantē hortat' ad esum
Pregustans hilaris vbis vultuq; sereno
Jāq; dies nat⁹ sterili veniebat ad octo (29
Certatim accurrit ois vicinia plaudens
Ac de mōtanis iudea tuis sil' assunt
Mirant/gaudēt/plaudēt/ꝛ vtriq; pnti
Forte tuis pucrū virgo baiulaueris vlnis

Ostentans alacri plausu/vos cernite q̄s⁹
Est decor infantis/q̄s g̃tacꝫ gl'a vultus
Credo etiã q᷑ te grauidã cetus bñdicit
Nancꝫ tuo tã vẽtre facit ieſus ipe tumorez
¶ Et tu forte ioſeph aderas reduci cõitẽ te
Prebẽs vxori/poſtcꝫ tu ſyon in arce
Legis more ſacram/penthecoſten coluiſti
Felicẽ tali te cõiuge plecꝫ dicũt
Simplicitas alicꝫ q᷑ ſit tibi virgo colũbe
Qõcꝫ pudicicia vultus geſtuſcꝫ loquunt
Collaudãt/q᷑ nõ vrit decor iſte videntũ
Lubrica corda virũ/ſed in ipis tpat eſtũ
Frigidus e facie q̄ſi ros ſpirauerit intro
Gaudia mlta nimis omni de pte pareſcũt
Vox laudis/cordis iubilatio/carmẽ tri⁹
O gabriel tua vera ptꝫ pmiſſio /mlti(nus
Gaudebũt eius natali/gaudia vite
Eius p meritis nobis ſint ſpũalis
¶ Quis ne putas erit iſte puer dicũt/mã⁹
Nã dñi puero ſignis ſe mõſtrat aptꝫ (ipo
Cernik an pter naturã corpe robur
Aut aliꝫs forſan vſus rõnis in illo eſt
Uñ pater ſibi decãtans t tu puer inq᷑t
Perfectũ pfecta decet formatio/mirus
Mira facit dñs/naturã gr̃a vincit
Uẽdicat hic celi nil cõſtellatio iuris
Deſerti puer hic hoiem ſup incola manſit
Illa luce puer fit circũciſus/et ipi
Dãt nomẽ zacharie/mr̃ ſctã iohannem
Vult appellari/ſcripto pr̃ aſtruit illud
Spũs implet eũ ſctũs/mox ore ſoluto
Sit bñdictus ait dñs de⁹ iſrl'/hic nam
Viſitat et redimit plebẽ/cornucꝫ ſalutis
Erigit in nobis dauid ipe domo put olim
Ora pphetarꝫ pdixerat ipe ſuorꝫ
Hoſtibus ex nr̃is ꝙ nos odere ſalutem
Cũ pr̃ibꝰ noſtris eius pia gratia fiat
Atcꝫ ſui ſancti teſtamenti memoretur
Juſiurandũ qõ abrahã iuraſſe daturũ
Se legik prẽm ad nr̃m/nos q̄tinus illi
Seruu ſancti iuſti libertate perenni
Hoſtis ab incurſu pulſa formidine ſim⁹.
Tu puer vates ſũmi vocitaberis/ibis
Ante ſuã faciẽ/calleſcꝫ pabis eidem
Sicꝫ ſalutifera dabik ſapiẽtia plebi
Et peccatorꝝ cõpleta remiſſio fiet
Uiſcera p diue pietatis/viſitat alto
Nos q̄bꝰ exoriens/venit illuſtrare ſedẽtes
In tenebris/t i vmbra mortꝭ carcere ceco
Noſtros dirigere greſſus in limite pacis
¶ Virgo redit reſidetcꝫ domi/ſecũcꝫ retra
Nũc zacharias q̄ cecinit/mõcꝫ varioꝝ (erat
Uocib⁹ audierat/apicẽ nec iota relinquẽs
Cõfert corde ſuo/necꝫ paſſim q̄cꝫ reuelat
Aut huic aut illic/ſatis eſt vir cõſci⁹ vnus
Viue btẽ ioſeph cui miſtica tãta pater
Prevẽis obſeq̄o dñaꝫ/deũcꝫ vocat re(ſcũt
Alter in alterius piter cõgaudet honore
¶ Quõ ẏbigena/mẽs fit docet anagogia
Nã ſctẽ mẽti gabriel dũ nũciat/hoc eſt
Intim⁹ inſtinctus dũ ſuggerit/vt pitura
Sit verbũ dñi/q᷑ virtus alta ſupmi
Impgnabit eã foecũdãs germine ſancto
Syndereſis cõſentit ei/ẏgo licet expers
Sãguis t carnis/necꝫ vir cognouerit illã
Uir ſuus eſt intellectus/vis cuius in iſtũ.
Nuncꝫ ptingit ptũ/ſed ſufficit ipa
Hr̃a ẏbigenã ſupmã reddere mẽtis
Particulã/q̄ ſe dat ei paſſiua miniſtram
Cõceptus ẽ iſte tui/typus alma maria
¶ Aſt pars inferior aie/q̄ non ita virgo
Que de ſe ſterilis t q̄ corrupta frequenter
Eſſe poteſt/te ſignat elizabeth aptre
Parturit hec fructũ virtutis rite iohem
Dixeris eſt in eo q᷑ gr̃a/ſpice rurſus
Nũciat vt pgnans corrupte ẏgo ſalutem
Gaudet/ſolatur ita mẽtis portio ſumma
Dũ fit ẏbigena/ptẽ deſcẽdit ad imam
Letificans ipam/cũ mox ple beata
Portio ſic maior venit obſeq̄oſa minori
Sic fert actiue cõtemplatiua iuuamen
¶ Porro ſi tãtas pũna virginis offert
Jocũdas dotes in vtrocꝫ pente iohãnis
Quid de te pclare ioſeph fas eſt meditari
Virginis in reditu toris ſex mẽſibꝰ actum
Quorꝫ fine ieſus orik gõ littera tradit
Significatcꝫ locũ/reſerãs q̄d gr̃a fatur

Septima diſtinctõ

Aut erat t martꝭ horrẽtia bella q̄erant
Creuerat anguſti iã q̄dragintꝫ duo⁹
Annis impiũ/tot⁹ deſcribuit orbis (bus
Jpius edicto/par talis tantacꝫ diui
Muneris eſt pdem a ſctis pmiſſa pphetis
Quiſcꝫ ſuã pgit vt pfiteak in vrbem
Inde ioſeph cũ ſit iuſtus parere iubẽti
Vult regi/q̄uis ſit flagitioſus et exlex
Hoc exemplari cõfundik impba ceruix
Que ſubici renuẽs erronea tradit in ipis
Abſcꝫ fide populiſ/q᷑ nec poſſeſſio iſtua ẽ
Hec regnũ/q̄ſi ius nature gr̃a tollat
Certe vult dñs/iniuſtis tradere iuſta
Impia t regna q̄ tranſfert/tollit et addit
Ut placet/hec ſua p titulo ẽ p iuſ volũtas
Munera ſed iuſti ſoli maiora capeſcunt
Cõiunx ſit licet ad ptũ iã ꝑtima pgit

Et gravidā suus oīno nō ꝓgravat infans:
Alleviat potius/gestat se nanꝙ gerentem
Bethleē intrarūt q̄ voce interpte panis
Dicit esse dom⁹/secū cōsiderat almā
Mor sore ꝓlēdū/qō diverat añ micheas
Exiet ex te dux pplm reget isrl'/eius
Fiet et egressus eterna a sorte dierū
¶ Sit nata licet expers ꝓprie rōnis
Divina regit que nunꝙ fallitur arte
Hic nidos auis/inde fanos apis effiē ap⁹
Gratia q̄to magꝭ ad fines oīa/librat (te
Que ꝓsunt media/venit ioseph:ꝛ dñs fit
Cirus ꝛ exposit⁹ pdēdus dēte ferarum
Scādit ad impiū moysen sbmersio salvat
Bethleē ecce ioseph veniēs/oracula ꝓplet
Sic a fine regit/vsꝙ ad finē sapienter
Gratia/fortiter atꝙ suaviter ordine miro
Singula disponēs/res oēs ad bōa vertēs
Hec tua spes/hoc cōsiliū/fiducia tota
Quicq̄d agis/aut ꝓponas/te dirigat/ora
¶ Bethleē haud dubiū ē mlti tibi ꝛgo p⁹
Dñno ex genere/diverticulo nī vtq̄ (pinq̄
Pauperatis amor facit atꝙ locꝰ nimis artꝰ
Et dat exēplū q̄ nos mūdus ꝑmittiste
¶ P ¶ Vesp erat ꝑmā qō dat pꝰ sabbata lucē
Dicere quā domi solis ve diē solet vsus
Hēse decēbr ilti:iani bis q̄rto kalendas
Se diverticulo retrahit solamꝙ recludit
Virgo/ioseph cedit/felicē poscit vteꝙ
Partus cuētū:deꝰ hoc vult:nec minꝰ orāt
Ac ꝓpe te virgo sunt:ignis:balnea panni
Pro cunis psepe:tibi solideus astat
Multa viri subīt vt fit meditatio mētem:
Mirat q̄ nō sentit fastidia ptus
Cōiūx:nec mōstrat vllos plāgore dolores
Vinidus in facie color est/nec livnidus ore
Pallor vt in gvidis:sibi gestꝰ/grestꝰ alacꝙ
¶ Solvit in leuē somnū lapsuꝙ silenti
Cōplexuꝙ sacro demulcet pectus amicuꝙ
Gratia/quā dirinus amor genuit pepitꝙ
Gratꝰ amor vel atꝙās/hic gratia ꝺr apte
Cui facies formosa nimis gestꝰ qꝫ benignꝰ
Vestis purpurea/celestē os spirat amorez
¶ Hec sibi visa loq̄ nō ꝓba similia:sōno
Mirari solito ioseph:si magna potenter
Magnus ꝛ omps vult atqꝫ pōr opari
Gratia nā supo naturā/iudiciumqꝫ
Justicie supercalto/sum fortior eius
Cōmuni lege/ꝓprias mihi cōdere leges
Jus reputo videas q̄t ꝫ miracula mūdꝰ
Qualia nemo satis mirat/sed solet vsus
Solis in raris laudē p̄ciū ve putare
Si celo terris ponto/cūctis et abissis
Inferior me tot:natura facit/facietꝙ
Cur nō virgineū mihi fas erit edere ptum
Quo dolor ois abē:nec fractꝰ sit pudor vl⁹
Sol radiū genuit/radiꝰ vitrū pētravit (lꝰ
Emicuit bortꝰ/ruptū nil inde videbis
Portat justiciā sine q̄ par affore nollet
In terris/ꝑmū placādā noveris esse
Ipa tenax veri/sua stat sntia mortis
In genus hūanū ꝓ crimine iusta petentum
Fiat ꝓpulus hic q̄ mor nascet optet
Vobis iusticia/sapiēs/scrūsqꝫ redēptor
Curas depone dñm bñdicito letus
Virginis instātē cōceptū significare
Et potui ꝛ volui redimēs ꝓfectius ipam
Prevenies casum/q̄ sit relevasse iacētem.
Tota fuit pulcra:nulli vnq̄ obnoxia clpe
Absit vt attrit⁹ ab ea ꝛpēs caput eius
Ante ea cōtriuit:peccati sub pede fedo
Absit ꝛ vt fuerit ꝟ mēbrū demonis vnq̄
Gratia suppleo iusticiā:quā pdidit adam
Vix mihi maior inest:ꝫ oēs tollere penas
Nō soleā/nulla ꝑmer hāc angustia ꝓtis
Cur qꝛ:nulla fuit in cōcipiēdo libido
¶ Interea ꝓgrat mediū nox algida cursū Q
Virginis clausa tūc porta pdiit infans
Sermo dei omps regali a sede beatus
Mor pānis involuit eū sola ꝛ pia mater
Presepiqꝫ locat/ꝑbet latriam por illi
Vult infans ꝑmā nob silem dare vocem
Lugubrē/vagit vagitū cuius vt audit
Solvit a placido vir somno/letꝰ ꝛ intrat
Ad te serā parens:tibi colletatus adorat
Poplite deflexo:natū puerū dñmqꝫ
Stringit ꝛ ad pectꝰ:tete tradēte fovendū
Deficit ꝟ sensus:rō stuper/omēqꝫ mētis
Caligat lumē/dū te vir cernere tali
Conor in obsequo/q̄d dicā nescio:voces
Nullas invenio:tua q̄ ꝓconia dicant
Nōne dei verbū custodis/cernis ꝛ audis
Cōtrectas manib⁹/attollis letus in vlnas
Sēntat ꝟ qō q̄sqꝫ volet/mihi sua deo nul/
Inter dilectos dñi vixisse porē (los
Qui teneros tpi totiēs ita sensit amores
Pectore tu dñi recipis secreta Johānes
Sed semel hoc fruit q̄riēs hoc iust⁹ hōre
¶ O bñdicta coh⁹s/te ꝓgo:ioseph qꝫ ihꝫ
Cōsociās/o q̄s spectacula tāta videre (qꝫ
Et si nō oculis poterit vel mēte fideli
¶ Dū vos letificat ābos mō puul⁹ ortus:
Dū blāda flentē cura refovere studetis
Pastores celeri cōcursu bethleē intrāt
Cōquirūt vbi sit nou⁹ infans ort⁹ in illa:
Ad diverticulū veniūt:aut indice quoq̄

Instinctu signo ve aliquo diuinitus acto
Hic nō grāde spec⁹ vbi bos asinusq; ligati
Sūt ad p̄sepe/medio ibus est resupinus
Atq; voluminib⁹ ligat ip̄m fascia strictis.
¶ Heros mirat/tremitū p̄mo strepitūq;
Turbe aduētantis q̄ pulsans clamitat ānē
Femina pturijt intus/petim⁹ videamus
Dic nobis bone vir/si q̄d cognoueris ipe.
Hā ioseph egierat ad eos/intrate videte
Rādet/veniūt puerīq; vidēt et adorant
Vā sit hoc vir pastores interrogat/o vos
Felices aiunt/o tali ple beatos
Dis plebs plaudat/ppl'us cōgaudeat dis
Ecce qō angelica/p̄duxit vsio nobis
Uisio q̄ qualis ve p̄cor dū vir petit/oēs
Enarrare volūt tādē sermo datur vni
Inchoat/ac puerū certatim ē cura/vidēdi:
¶ Fertilis et letus ad pascua cāp⁹ abūdās
Ad triplex miliare situs/grex multus i illo
Quē vigiles dū custodim⁹ nocte pfunda.
Tpe solticij q̄ sol meat in capricorno
Angelus astitit/z lux circūfulsit in omnes
Clara micans tremim⁹/magq; pauore stu
Angl's ē nobis nolite timere locut⁹ (pem⁹
Ecce euāgelizo vobis gaudia magna
Omni p ppl'o/q: vobis est modo natus
Saluator mūdi xp̄us dīs dauid vrbe
Addidit et signū nos q̄le videmus apte
Et subito facta est celestis multa cohortis
Militie vox/que dīm laudat/resonatq;
Hl'ia sit celis dño/pax reddita terra
Humano generi q̄b⁹ est nō prava volūtas
¶ Talia mirant bi q̄x venit ad aures
Sermo/suo cūcta cōseruat corde maria
Cōseruatq; ioseph/z secū audita recēsen t.
¶ Pastores abeūt collaudāt glorificantq;
Dibus his dīm q̄ cernere cōtigit ip̄os
¶ Credet forte aliq̄s/q: de grege mūera ce
Pastor grat⁹ trāsmiserit aut ob hōrē (tus
Diuinū/vel q: fuerit miseratus egentes
Hō aurū vt reges/sed mel lac siue butirum
Uellera vl' nenda vel oues agnosq; tenel/
¶ R ¶ Et q̄d nos agim⁹: nūq̄d ñ gl'ificare(los
Aclaudare decet dīm/cognitio maior
Est q̄bus indulta de xp̄i religione
Hascat nr̄o puer hic in corde/fidesq;
Sit semē/sit neuma pater/sint gr̄a spesq;
Obstetricātes/ast mētis portio summa
Immolata manēs sit mr̄ filia virgo
Dū mēs verbigena meditādo pturit ex se.
Diuinū nouiter verbū/suffecerit illud
Panniculis tegere si defuit aurea vestis
Pro se fulget enī cultu nō indiget vllo

Hō tamen ornatū reiēcit qñ datur vltro
Plus gaudet veste q̄ verbis texta sacris ē.
A solis q̄s si fuerit depicta polris
¶ Dīs multimode p̄tiur dona p omnes
Qualiter ingtos tñ accipe gr̄a culpat
Euoco te mortalis hō rīde vocāti
Gratia sum/tibi cōtulerim q̄s mag̃ videto
Tu redimēdus eras/q: pdītus exul z ātre
Mortis in impio positus/sed soluere sol⁹
Hoc poterat p̄ciū deus/eternalis z altus
Quē frustra capte tentasses siue videre
Feci q: sil'is fieret tibi/tempe factus
Immēsus mēsus/z puulus atq; vidēdus
Obūcāt tibi sacco vre carnis optus
Palpāduscq; datur/si formidabilis eius
Ulisa pus fuerat sapientia/flagicios⁹
Acculans/si iusticie damnatio terrens
Cōturbabat te/si deinde potētia seuis
Horrida tormētis formidine cōcutiebat
Juste damnatū/nūc respirare memento
En sapiētia fit infantia/fit q̄si nō fans
Porro iusticia damnat/iusticiatur
Ut soluat penas tanq; rea/criminis oīis
Judice me p me/pstratur summa potestas
Do legem iusto vinclis astringo potētem
Denicq; cōcludo verbū sapiētis in ore
Uictrici datur ergo mihi de iure triūphus
¶ Dis ingrate si nō sit gratia talis
Grata tibi/q̄d si multa maiora rependi
Paup eras/p te ditando dives egenus
Efficāt: miru si nō sunt sufficiētes
Diuitie tales infinitusq; thesaurus
¶ Ampli⁹ efficio mens q: tua celica verbi
Esse pōt summi sctō spiramine mater
Ue tibi/sed raro p̄pendo signa nitere
Infantis nati virtutū te q: panni
Fascia nec religant disciplīe/nec in imo
Uis inclinari/nec te puero sil'em das
Uis altus diues pōposus grādis haberi.
O resipiscevidēs infantē/z tu tūq; pentem
Funde p̄ces ad eos/pete natū q̄ tibi natus
Est hodie/nec enī pueri mos est reminisci
Ire rancoris/odij ve/nec impia fiet
Erga te mater pietatis/mater amoris
Hec ioseph inuidus est/nullā p̄tere repul
Justicie si iudiciū formidine terrēs (sam
Pregrauat appella/peta me/mea suscipi;
Curia/salu⁹ eris/si te dānaueri vltro (et te
Prabūtq; tuā cām ioseph atq; maria
Immo tuas ibs accipiet p iudice p̄tes
Dū sedeo ppera/si cessero/clamor inanis
Fiet crede/meis etiā sub legibus esto
Uis tibi dem veniā p̄cens alijs veniaz da

Pastores imitare gregꝫ custos vigil vt sis
Rex tuꝰ ꝟ sensus ⁊ motus colligit omnes
Auribus intende cordis/quid turba canoro
Celestis resonet hymno/piter canē. vita
Cōcordat voci/non sit symphonia discors
¶ Bra plena satz boiem monuisse putetur
Addidit/infantis dum circūcisio fiet
Cū lacrimis ⁊ cū valido clamore salutis
Nomē qō ihs est capiet/sub luce ꝓpinqua
Quo sine nulla ptz homini saluatio terris

S Octaua distinctio

OStortū pueri fulgere dies ꝓperabat
Octauꝰ iam brifōris ꝑmo kalendas
Astāti tibi iuste ioseph sic virgo locuta
Di vir/mi dñe sit circumcisus oportet
Infans iste/suis vt fratribus assimilet
Legibus astrictos vt saluet lege sub esto
Quānis sit dñs nō legi obnoxius vlli
¶ Dixerat et faciē detorqt virgo benignā
Ad cunas nati/leui q̄ uipe sopore
Forte quiescebat fili suauissime dixit
Jā fundēdus erit sanguis tuus/atz tenella
Cultro pscindēda caro/nudaberis acri
Vulnere sauciꝰ/⁊ frigus tolerabis iniquū
Vadabit lacrimis facies speciosa/dolenti
Vagitu/simul ⁊ valido clamore replebis
Aures astātū/meme penetrabit acutus
Plangoris gladius/mr̄na q̄ viscera rūpet
Parendū tñ est/fuerit quecunq voluntas
Abba pr̄ tua/tu mō mi vir sctē mistros
Accersi legis. fiet nec erit mora crede
Rūdit iustus tremula cū voce/tremorē
Incussit luctus / quo fit turbatus / amate
Uxoris pueri matrisq vicem miseretur
Jt merens secū meditādo plurima voluit,
¶ Ast postq̄z mr̄ cuz solo clausa remansit
Tū lacrimis totas ꝟbisq relaxat habenas
Quid loquar aut fileam. qñ purissime fili
Innocuuz sine peccato te cerno reatus
Hūani lucem generis/maledicta pentum
Primoq ndra potuisti cōditor alme
Ne caderēt seruare prīꝰ vl̄ vt bi cecidissent
Nunq̄d nō poteras aliter fuare cadentes
Sāguine q̄z geniti penis atrocibus eius
O gabriel memini mihi te dixisse salutem
Ecce dolore ꝑmor/ois qz criminis expers
Diras peccati tenero fert cōrpe penas
¶ Ast ita vult fieri/q̄ sum:q murmura ꝫ
Uelle suū dederī quānis dolor vrget ama/
Extorquetq meo molli suspiria corde (rꝰ
T Soluit interea pueri sopor hic adaptz
Paulū palpebris lucē q̄rens ꝓpe cernit

Astantē matrem vultū que ptinus eius
Inclinata petit delibans oscula fronti
Dat lacrimas q̄bꝫ ipe suas imiscuit infās.
¶ O cor duricie solidi superans adamantis
Nō nō emollit tante pietatis imago
Affore virgo notās horā qua tradere oz
Exhibet effert/nomēq Jesus datur ipi
Premonet id mr̄/sibi dixerat anglus ante
Dixerat atq viro/fieret qz causa salutis
Dulce ihs nomē. Exq tu virgo subortas
Lōpescis gemitus/cor contēplatio surs̄ū.
Sbleuat/⁊ gaudes toto orbe vēire salutē
Gaudia cōpēsant paucos eterna dolores
¶ Romani veteres posuere salꝰ tibi tēplū.
Vera salus ihs est/sine q̄ saluabero nemo
Uexillū fuit ꝟ nomē tibi paule p orbez
Cuius sunt fidei strati virtute rebelles
Est cordis iubilus ihs/exultatio mentis.
Estq triūphale nomē vincens sceleratas
Peccatoꝝ acies Jesus ergo mihi ihs esto
O dignare/salꝰ tua sum mihi dicere seruo
Nomē ad hoc ihs in celis terris ⁊ abyssis
Cūcta genu flectūt/tentatio diffugit ois
¶ O celebrāde ioseph/cui nom̄ tlē fuerat
Angelus in somnis/q̄riens nomē ihs ore
Suaue tuo sonuit/verbo dū faris amico
Sepe sibi quāta dulcedine cor recreatur ⁊
¶ Bra nature dñans/hodie bñdicit
Anni ꝓncipio/sunt hec encenia nobis
Magna nimis/nō q̄ solita ē ꝑbere vicissiz
Uana supstitio/nobis mō gratia donat
Valde salutiferū sacro cū sanguine nomē
Ergo redde vicē ꝑbe sibi qō petit a te
Nanq tuū cor crede petit/cor trade petēti
Quis neget ingratus donatū/mēo retractz
Cara ihs cordis possessio/ps bñdicta
Adijce q̄ thronus meꝰ in q̄ gratia versor
Est puer iste ihs/cꝰ gerulus ioseph astat
Accedas ad eū pete me securus ab ipo
Aude/q̄d refugis incredulus esse caueto
Flecte genu cordis/sit simplex/sitq fidele
Pacis am̄s būile/dñi qō verba tremiscat
Tale cor ipiere mihi credito magꝫ voluptas
¶ Forte ioseph meditās q̄d circūcisio signz
Mystica/q̄ cordis resecare superflua nouit
Incircūcisū nā cor erat esse ꝓpha
Mente videt/qm̄ lugēs cōtritio cultrum.
Seu cōpūctio fert moral'/zalma sacerdos
Bra/mittit eā vicios os radere mores
Notū q̄ pacto /post hāc videt allegoriam
Errores gladio fidei/pscindere cordis
Altior ⁊ potior est circūcisio qualem
Intellectus agēs in nobis efficit vtens

Abstractiua vi/quasi celte vel ense secãdo
Materie ptes vt spũale seorsum
Separz/z fantasma loco fãtasmaqz motu
Intro susceptũ denudans materiales
Abstrahat a formis vi forti cõditiones
Sicut vbi/qñ/q̃tũ/vel quale relatum.
¶ Uerũ abstractiua vis hec bebetata fre/
Reddit a carne/sz eã meditatõ feruẽs (q̃nt
Ut cos exacuit. si circumcisio dupler
Facta prior fuerit/quã mos dat allegoria
Exẽplar dignũ factor statue tibi monstrat
Ex ligno iformi pulcrũ q̃ formet agalma
Adijcit ipe nihil/fit ibi detractio sola
Parz multiplicis formosa/resultat imago
Sic q̃si materiã cui pulcra vis dare formã
Entis fantasma cõfusum vel vñ/quale
Cordetuo facile retines/z qõ prius intrat
Accipito/nihil addideris/spẽs latet intro
Eradas facito quicq̃d pfectio non est.
Entis in hoc ẏbo cõclusũ/qõ vag⁹ affert
Secũ cõceptus/ vt dicimus esse creatum
Esseqz dependẽs/cui iũcta potentia tps
Aut primato sit/vbi/quale/relatio/q̃tum
Hec abstractiue virtutis distrahe celte
Protinus erũper entis pulcerrima forma
Cortice purgata/deformi/nudã remotis.
Turpibz inuolucris/oicqz qõ accidit enti
Cõspicies q̃ sit vnũ purumqz necesse
Eternũ/nec hñs aliq̃d causabile rerum
Principiũ finis/exẽplar/forma/sigillum.
Cõceptus tñ hic vel imago visio non est
Clara/sed abstracta q̃si circũcisa p omne
Nõ notat impfectũ si nudaueris entis
Nomen vt edocui/ppriet̃ cõuenit vni
Supmo soliqz deo/diceseqz qõ hoc ens
Est infinitũ pelagus substantia dictum
Nomẽ sigt idẽ tetragrãmaton appriate
Nã neqz respectũ gerit ad res q̃sqz creatas
¶ Hec cõtẽplat⁹ secũ ioseph/estio ſpõsaz
Vult fore pricipem/q̃d nõ cõmunicet illi
Doctior illa q̃dẽ sup his ea cõpbat/addẽs
Abstrahit ens vt aisdũ mẽs sibi forat agal
Sz capit ipa bõi formã dilectio q̃ nõ (ma
Permanz itra se/ nec imagie sistit entz
Cõcupit ire foras/in amatũ se sibi prius
Vult trãsformari/vult se trãsfũdere totam
Fortz enĩ q̃si mors amor ẽvt flãme⁹ ignis
Ac velut accẽsa rutilans fornace liquescit.
Aurũ/fitqz potẽs oẽm trãssumere formam
Hec ppria sistit/sic mens ignita supno
Cũ desiderio semp liquefata mouetur
Donec fine boni ꝑmo requiescat amato
Est eq̃dẽ bonitas hec fornax spũalis

Illius ignis quo debet feruescere tota
Mens in amore dei/qñ solus bon⁹ est/et
Hoc nomẽ bonitas ppriũ sibi qõ ihs apte
Denotat excelso demissum nomẽ olympo
¶ Ordine pcedũt amor z trõ quasi verso
Ens sibi cõsimilat rõ/sed amor fieri vult
Ipe bonos filios/notat h̃ puto carmẽ amorz
Dilect⁹ me⁹ est mihi/sum sibi/cõsil'amur/
Intellect⁹ enĩz mihi se/sz amor sibi me dat
Sed nec amor/mot⁹ ẽ discursiuus vt esse
Vult ratio/satis est vno si sistit amato
Tũc reçes sibi tũc somno plasmata q̃escit
Sepmit in solido cũ toto põdere cẽtro
Ergo potẽs fit circũcisio vim p amoris
Iũctus si fidei sit amor virtus rõnis
Nõ ita laudatur/qz cõquisitio sensum
Multos i reprob dedit/ agnouisse dabat
Nõ de⁹ ens pmũ/q̃ mẽs sup oia pstãs
Glificare tñ meritas nec reddere laudes
Nõ latrie cultũ bñ viuendo voluere
Quin libertatem sibi detrahere docentes
Ingrati/q̃ eũ fato parere necesse
Aut q̃ fortuito finitarent oia casu
Legibz orba dei mores idcirco nefandos
Ac execrãdos pulso fecere pudore
Flagicitosa sui cordis cõmenta secuti
Functi fine malo/sz amor studet obsequ⁹
Esse deo/refugit scrutari plima credens
Cõtestãte fide de⁹ est qõ liber et omne
Nõ volũt fecit celis terris z abyssis
Quo sine nec passer cecidit/nec ab arbore
Hic pr̃ est nr̃ merces q̃rẽtibz ampla (ram⁹
Quãuis ꝑter se sit tot⁹ amabilis vltro
Ista fides se simpla bono defigit i vno
Sit licet infirma rõ/sit deformis/ intrat
Intima fortis amor dilecti fidit/et audet
Supmũ nec iã pensat dñm sed amicuz
¶ Ast alijs tãtus rõnis tantus amoris
Erga diuina defectus/spũale
Nil capiũt/vita merguntur cõpare brutis
Causat z hãc frenesim carnal' vir⁹ amoris
Nõ reputant aias vel nullas vel puras
Nostra tñ qz vis intellectiua capax est
Numinis eterni/cõcludit ppetuaz se
Credit z indignam se carnis sterquere legi
Hoc aperitur si sit circũcisio cordis
Precipue p canteriũ celestis amoris
Additus z si sit luct⁹ lacrimosus tyngens
Et cur dulcorans qõ cõsolatio linit
¶ Jã satis ẽ dña ioseph itulit / ecce p orbẽ
Nescio/qs rumor audit video q̃d sit
Orta q̃dẽ sup aduẽtu vaga fama magoꝝ
Preperib⁹ pẽnis nũc hac nũc euolat illac

Interea dat lac puero/dat balnea mater
Hōdū erat in carne pueri durata cicatrix
Preputij/pellis hec portio scissa refertur
Terris māsisse/negat hoc alius/qz xp̄us
Inq̄t surrexit cū carne z sanguine totus
Totū q̄q̄d erat nos surrexisse fatemur
Integrās bois naturā/pellis adempta
Si cruor effusus/sint talia/crede resūpta.
His sup atq; alijs sensus sit sobrius/ecce
Dic ita qō fidei pietas nō deroget vlla
Cōsiliū tale dat littera/deinde subinfert

Nona distinctio

VRbe hierosolima/iudee regia sedes
Ac studiū legis/tēplūq; iure colēdū
Extincta docti salomonis tpe regis
Hūc alienigena sua sceptra tēbat herodes
Ūn iacob p̄is oracula vera vidētur
Desup aduētu messie gente cupiti
Venerat ille q̄dē/gentes regionis eoe
A balaam docte q̄ iob memorat amicus
Qui maledicta parās sup isr'l addere/ vtit
In bñdicta/potēte dei virtute coactus
Et iacob hic cecinit oriet̄ stella refulgens
Stella fuit formata noui nūcia regis;
Cōspiciūt illā reges/veniūt/z in vrbe
Sancta dū sistūt/conq̄rūt/est vbi natus
Judeoz rex:hec vrbē questio turbat
Te turbato nimiū crudelis herodes
Jugiter anxia fit dñandi sena cupido
Et qualis rector vrbis tales habitantes
Vel sunt vel fingunt/rōem plebe reqras
Inuenies nullā/vēro ē plus mobile vulgo
¶ Turba sacerdotū/scribarūq; agmie mlt
Cōmoniti veniūt/rōāt respōsa petenti(zo
Hascek x̄ps in iude berhleem vrbe
Sicut diuina depmpsit voce micheas
¶ Auxilio nimis hūano q̄ fidere q̄runt
Perdūt diuinū/fit in vrbe recōdita stella
Defozis inspicit/reges,pcedit ad vsq;
Clara domū supra pueri cōsistere visa
Cōgaudēt valde/crudelis clā pus ipis
Rex accersitis fallax cōdixerat ite
Querite de puero/vt veniēs deuot⁹ adorē
Hētiris/fraus ficta tibi nā pdere q̄ris
Hō colere infantē/sic se pquirere verū
Fingit ypocrita/vult expugnare reptum
¶ Inuenisse ioseph pastores littera tradit
Hētio nulla fit hic/sed q̄liter hui⁹ honoz
Hui⁹ misterij māsisse putabitur exors
Presertim reges/qz nō cessere repente
De reditu vetito nā somnis visio facta est
Quid qō muneribz erat aptus suscipiēdis
Atq; recōdendis/an sola relicta videtur
Mater cū puero/qū vaga fama p vrbem
Insonuit totā/reges venisse potentes
In dromedarijs in pulchro z diuite cultu
Quid q̄ fortassis p̄grandis fulgida stella
Ulisa fuit multis/signo q̄ stella pacto
Materiā redit⁹ fuit formata porem
¶ Tātos nōne ioseph recū mirar; bōres
Nunq̄d nō matri cōgaudes tristicia passe
Dlta pus/puto q̄d vult hec veneratio q̄;
Rñdet virgo vates memorata pores (ris:
Di vir/mi dñe/saluādas credito gētes
Et sua pfundz fidei lustratio corda
Primitie veniūt/inter miracula nullū
Maius p̄dictū est/totoq; implebit orbe
Fiet z ecclia de gentib⁹/ast sinagogam
Magna p pte cecabit deuius error
Diuitias reges z opes cumulare cupiscēt
Addēt ornatus tēplis cū doribz amplis
Plurima dōa ferēt/q̄ mistica pl'a docebūt
¶ Flor venit z iustū ioseph admiratō grā
Hētis i excessū rapit/vt secū meditat⁹ dis
Secluſus sol⁹ humili castoq; cubili
Cōquirit si forte magi studio rōis
Edocti veniūt/vel tractu legis in astris
Hā deduxit eos radiātis stella nitoris
Dicit anne magus magicas qz nouerit ar
Decidit in sōnū sensim dū talia pēsat(tes
Ulisa loq̄ grādeua parēs natura/decoz
Astriferūq; caput illi qō signifer ornat
Circul⁹ atq; orbes septē/totidēq; planete
Cōtinet hec vtero cūctarū semina rerum
Semina sunt elemēta sibi q̄ tpat/et que
Influa cōciliat vis celi/mixta pinde
Profert assidue spēs distincta p omnes
¶ Holi clare ioseph dubiā deducere mētē
Querēs sorte meis si feci viribz illā
Que steterit hic stellā/si me ductrice magoz
Venerit ista coborz rōnis lumine fisa
¶ Scito tale nihil celis vel in aere gesto
Funereas cognosco meū formasse cōetas
Flāmiferasq; faces sil'es radiātibz astris/
Quas admirātur subito p inania labi
Huic alius mot⁹/huic pduratio dispar
Hūc circa puerū/nec denego/pl'ima fiunt
Que nr̄as supant leges/pquirere causas
Non nr̄m/dño parere necesse iubenti
Sed neq; nob̄ est hoim subiecta volūtas
Libera nūc illuc nūc huc cōuertit vt vult
Idcirco leges neq̄t expientia certas
Colligere/hūanos dū sub me respicit act⁹
Cur:qz nec celū nec ego causauim⁹ illos
Jūge q̄ humanus supra me finis habet

E

Hꝛa dicta beans/ad quã dux gr̃a sola
Nõ ego/nec media disponere sufficiẽs sux
Ast aliter fuerat hominis formatio pma
Nam nemini / p cũcta sibi dedit officiosax
De dñs/iussit illi post esse rebellem/
Sed maiora dedit valeat q̃ nostra ptãs
Dũ reparare placet/ꝛ eã vult esse redẽptax
Misteriũ fateor/hoc nescio/nã sua reges
Nõ mea stella trahit/pepit sine semie ꝓgo
Absq; dolore carẽs/pastoribꝫ ꝛ data luxẽ
Rome oleũ fluxit/cecidit pacis mõ tẽplũ.
Nõ meus hic terris/nõ celis inditus ordo
Gratia me supest/illã pere ꝓdoceat te}
¶ Nec inter somnꝰ elabit/ꝛ ioseph oẽm
Peruigil vxori seriem docet/atq; retexit.
Visa pbat/roborq; suo supaddidit ore
¶ Post hec legitimũ dũ tps adesse dierũ
Quos q̃draginta numerat lex/sensit/abor
Jam pueri/spõso loquit nosti qꝛ tẽplũ(tu
Nõ sine muneribꝫ nos visere cõuenit/ifãs
Est eteni ꝑmogenitus/redimak oportet
Nõ qõ eũ vel me legis censura coartet
Spõte placet subdi/fiatq; oblatio nr̃a
Pauplbꝫ sil'is/mores humiles doceamus

Distinctio x

¶ Espõsum symeũ accepit desup olim
Nõ te mors rapiet nisi xp̃m videris
Xp̃us vbi venit q̃d gr̃a suggerit audit (ait
Hr̃a celestis radians bonitatis imago
Ecce suũ venit ad tẽplũ dñs dñator
Juste senex timorate dei/quẽ spũs implet
Interno afflatu/fac occurras venienti
Ulnis/accipito puerũ/bñdicito dicens
Dimittis dñe me nũc in pace/secundum
Verbũ scrẽ tuũ/qui sum ꝛuus tuus alme
Ranq; tuã ꝓp̃ũs oculis nũc cerno salutẽ
Sine/ saluare/qõ cunctor̃ ppl'or̃
Ante pr̃as faciẽs/lux gentibꝫ alta reuelãs
Jsrl'ipe tue laus est/ꝛ gloria plebis
¶ Hebra/ senex ergo q̃uis lãguore gnata
Lorõ vigẽte mouꝫ/tẽplũ petit ornat ouan
Nũc ea/nũc illa loca tẽpli/suadꝫ alacrꝫ (ter
Sic faciant alij/qꝛ mox veniet dñator
Prospicit ex aditꝰ tẽpliq; p atria/qñ
Promissus veniet/videt ꝓcedere tandem
Berbleen ex vrbe te ꝓgo ioseph puerũq;
Agmine cũ sctõ vicinor̃ atq; pentum
Spũs ex tẽplo sanctus sibi ꝓdidit/hic est
Exilit/ꝛ iubilat/nõ se capit/atq; iuuentus
Est aquile visa/mens in dño renouatur
Turturis illic par duplicatus sine colũbe
Pullus p puero datur/buic q̃ sacrificatur
Obtorꝫ colle guttur dirũpit vngue
Sanguis ꝛ effusus diuina altaria tingit
Pluma vesiculaq; cineres mittũt in auras
Uidit ꝛ igemuit nouꝫ ꝓgo puerꝝ noscẽs
Passuri hãc pueri p nobis esse figuram
Infantẽ redimẽs vir ciclos quinq; dedisti
¶ Forte sacerdotũ sancta de sorte beati
Tũc aderãt cũ te puero venerãde iobes
Uir zacharias ꝛ olim sterilis sua cõiunx
Uenerat anna senex octagenaria vates
Deq; Jesu cũctis multo sermone loquunt
Intulit ꝛ symeon tibi matri virgo maria
Uoce ꝓpheta/positus puer iste ruinam
Est in multor̃/multisq; redẽptio fiet
Jsrl'er ppl'o/sed erit cui dicere contra
Lõtinget signũ/gladius trãsibit acerbus
Crede/tuã mr̃ aiam/sic corda prẽbunt
¶ Singula corde suo retinet ꝓgoq; recen
Dictaq; fctã sil'/cũ leris tristia cõfert (set
Tuq; ioseph/nec eni memorẽ nõ esse decet
¶ Hos erat i tẽplo distrct/ sedibꝰ vti(bat
Virginibꝫ nuptisq; pcto q̃ sede resedit
Virgo die tali/puto nuptis associatur
Jp̃a humilis secreta regẽs/ꝛ elizabeth illi
Lõsignare locũ satagit cognata ꝓpinquũ
Lõcordãt aliq̃/fors quasdã liuor inurit
Diuitias reputat solas plebs mlta colen/
¶ Pq̃ ꝛ impleũt legẽ ioseph atq; maria(das
In tẽplo syon/redeũt ad nazareth vrbem
Querit eũdo putfit cõsolãdo laborem
Uir puerũ ꝓp̃ũs vnis ad pectora gestans
Fasciculũ veluti mirrhe/qsi cordis amorẽ
Quid ne putas dña sibi vult dictũ symeõis
Hic erit insignũ cui cõtradictio fiet
Presertim qꝛ ꝑdixit mihi visio certa
Nõ forer iste puer ppl'or̃ causa salutis?
Hi vir/mi dñe victis cõtraria virtus
Uirtus in medio rectũ tenet/ast vicior̃
Sunt torta extrema/falsi cõuentio nulla
Cũ vero/nec q̃ fidei natura capescit
Hec videt inflatus oculus/nec crimie lip;
Signa petit iudea/placet sapia grec;(pus
Stulticiã verba/reputabit grecia christi
Signaq; q̃ faciet/iudei scãdala dicent
Si de corporeis ratio vix redditur vlla
Hi deus illustret/capiet celestia nemo
Infans iste bei dicetur filius/o quot
Philosophi simul et iudei tale videntes
Corpus qõ peperi/qõ nos gestauim? ãbo
Dicent/q̃d cũ carne deo/q̃s filius illi
Esse põt/cũ sit simplex eternus et vnus?
At cũ dicet de virgine natus/et absq;
Lõtactu cuiuscq; viri/qꝛ vagit infans

Lacq; el dederim/q; tu nutrueris illum
Scãdala stulta vides fidei si lumia desint
Nõ aliter q; nicticorax si fulgida solis
Lumina cõtendat tenebroso cernere visu
Aut siqs varia p nubila/densaq; lunam
Inspiciat/fallũt ipa radiante colores
Est oculis mẽtis terra ois passio nubes
Passio iudiciũ variũ variata rependit
Practica/pcipue ratio dũjudicat vt fit
In desiderio tractus nunc iste vel ille
Hinc ocl's trahit oculo/velut orbivorbes
¶ Quid qõ care ioseph sensisti surgẽ ml'
Murmur iã ppl'o/q; nr̃ erit puer h̃ rex (cũ
Cõsortẽ nõ regna volũt/nõ ampla ptãs
Urbe hierl'ima scis que turbatio facta est
¶ Ecce sed o mi vir natiuũ cerno pinquũ
Nazareth opidulũ/verb iã terminus esto
Mutua posterius sup his collatio fiet
Cõplacet/inqt vir video occurrere nr̃os
Affines/leti veniũt applaudere nobis
Prosq; puerpio/puerosq; tuo/redituq;
Sic erat/o q; mens vẽture nescia sortis
Fient in luctũ q; sunt mõ gaudia mestum
a ¶ Interea mã se reputãs truculẽt⁹ herodes
Regũ respõsis delusum/pfurit amens
Ergo regnabit alius: regnoq; repellar
Judee/fiet aliter pueros nece pdam
Bethleen in tota/placet hoc regiõe mozan
Hoc ita pposuit pmo/sed pgere romã (tes
Urget natoz delatio facta suoz
Hec inter ioseph est egiptũ pgere iussus
Cũ mr̃e et puero sic descripsimus ante
Sic dñs seuo sapiẽs est vsus herode
In bõa/oia mala scit conuertẽ gesta maloz
¶ Rex redit/z mãdat crudelia iussa p oẽs
Bethleen heu terre fines/nullusq; bimatũ
Attingẽs puer/ac infra delinquit expers
Mortis/z in prios gladi⁹ desenũt equ⁹
Regnãtis natos/hinc cesar/porc⁹ herodis
Esse malim q; filius/heu describere tale
Quis poterit facin⁹: qs fando egre dolorẽ
Matrũ e cõplexu pueri rapiunt/z ipos
Ubera lactãtes fodit crudelior ensis
Exerebrãt alios/elidunt corpa petris
Innocuo matrũ lactis gere sanguie gaudẽt
Hebraiq; excerpũt alios/pes pterit istos
Improbi/z matrũ lacrias mistosq; dolores
Atq; pces/gestus hũiles risisse voluptas
¶ Quid tibi vis ceca/terreni ãbitio regni
Nõ est cõsilium nõ est prudentia cõtra
Crede deũ/placido deus oia fine cobercet
Dixerit hic aliqs matrũ infelicia fata
Sed felicia sunt/nec enĩ lõgeuior eras
Profuerit/quãtũ moz ptulit accelerata
Ecce tuũ symeon verbũ iam verificatur
Fit puer iste Jesus multoz dura ruina
Corpe dura quidẽ est/aie vos viuite lete
Nõ etenim Jesus aduenit cõcedere terris
Pacem/sed gladiũ q; par cõquirit alma
Felices pueri quos circũcisio puros
Primitus effecit sacrat ppri⁹ mõ sanguis/
Heu q; tũ miseris mortalibꝫ horrida sorsẽ
Perdẽ qñ mal' fas vitã ipune bonoz
Quilibet est si fas seuos iugulaẽ tyrãnos
Cur scelerat⁹/cur truculẽt⁹ viuit herodes:
Sed nõ fas/qbi vidictã de⁹ alme refuas/
Solis qs statuis est exercẽda' ministris
Corporeas vero si mortes has puerorum
Horrescit meditãs/q; terrior illa tirãnis
Que genitas nouiter aias iugulare reqrẽs
Ridz/texẽpli gladio secat ipba calcãs (los
Sb pedibꝫ mõ suffocat hos mõ strãgl'at il'
¶ Hẽs noua vbigẽa dũ se trãsferre iubet B
Egipti tenebris/hoc est caligine diua
Tutandũ/simulachra ruũt/fãta smata ce:
Dirigit ipe ioseph h̃ ẽ discretio gressũ (dũt
Heu cadat in p̃ceps petulãtis carnis asell⁹
Perfurit interea sathanas q; pdere/pdens
Multa/neqt puerũ ignota regiõe p̃ postũ
¶ Hactenus hec mẽtis oculos dũ retro re
Inspicioq; diẽ q; rẽplo sistit infans (flecto
Februus intrabat mẽsis q; more celebri
Romam cũ facibꝫ pplus lustrabat ouãter
Uana supstitio/fidei dũ roma recepit
Lumen mutata festiuo cessit honori
Virginis atq; ioseph pueri/simeõis z ãne
Hinc candela/manu portat cerea multa
In tẽplis hodie prudẽti consilio fit
Nõ ppl'aris mos/q; tollí vix potuisset
Fundit⁹/in finis meliozis vertitur vsum
Augusti sic pma tuis data petre catbenis
Sic iano possunt encenia/facta colorem
Sumere vtutis/nob dat ergo salubris
Regula/dũ mores ppl'aria corda replerũt
Uana supstitio qbus est seu deuius error
Tollere cũ facile neqas/mutare doceto
Fine bono/sit eis melior directio cordis
O q; lata pz hec regula/que vicioso
Actus innumeros vtutes reddere posset
Dũ nũmos recipit qs sacra ministrans
Tollite pclamat sunt simonis oia plena
Quis numeret: qt dat vsure noia reb:
Quicqd eis vanũ/qcqd vl' displicet/acri
Judicio feriũt/mortali crimine damnant
Plura tñ fieri pñt aliqñ merendo
Talia/si fuerit prudens directio cordis

Hec tñ hec nr̃m singulã tradere metris
¶ Sed redeo/nõ roma mõ lustrãda pore
Hecvenerãda sibi sũt idola muta dinceps
Cũ face succẽsa/cessit iam cereus ardens
Indecus ecclesie/nomen candela dei
Multiplicata dedit/flãmãti splẽdida luce
Que fert leticiã/q̃ mistica multa figurat
Igne vigor/fulgor/ardor sunt appriate
Patre vigor/fulgor genito/suauissim⁹ ar/
Pneumate sũt sacro vtut̃ sit vigor i te(dor
Fulgeat in mẽte sapia/serpat amoris
Ardor in affectu/deuotio sctã coruscis
Luceat exẽplis/si cordibꝰ ignea lex est
Nã Jesus atq̃ sui nobꝭ exempla pentes
Religiosa satis ligrunt/qñ quotannis
Jsse hierlimis referũtur visere templum
¶ Annus erat puero bissext⁹ qñ remãsit
Per triduũ in tẽplo/redijt subiectus vtriq̃

¶ Undecima distin.

Scire velim pclare ioseph pclara maria
Dũ ihs a tẽplo rediẽs ad nazareth vr/
Tramite,ptẽso plusq̃ miliaria bis sex (bẽ
Cũ puero q̃s fmo fuit nec eni siluistis
Quis dederit trilogus fuerit not⁹ mihi vr̃
¶ Ambulat vt medi⁹ ihs iter vtrũq̃ pnte
Hera manũ manui repetit suauissima mr̃
Fili q̃d nobis fecisti pdite totum
Per triduũ:q̃ verba tibi/q̃ facta fuerunt:
Enarres placeat/via nã sermõe leuatur
¶ Prima sacerdotes ⁊ scribas visere mr̃
Templo cura fuit/de lege interrogo mlta
Multa sup ritu sacro,/si cito regem
Venturũ sperant messiã/cuius ⁊ ipe
Natus erit:q̃li ve loco nascet ⁊ anno:
Diues vel paup:q̃ vita:q̃s exitus illi:
Quisq̃ refert vt doct⁹ erat/cecinisse pphas
Libris in varijs.ergo venisse reuinco
Dictis et prijs messiam viuere terris
Diranꝭ se respiciũt pariter/nec habentes
Respõsum solidũ/me respondere' purgent
Talibꝰ intentũ reperisti sedula mater
Inter eos/reliquo cũ notis tpe versor
Quos genus affiues reddit/nutrit⁹ ab illꝰ.
Incola q̃d faciat deserti noster in annis
Par/scicitor/vite cui celica forma iobes
¶ At nos blãde puer nimis anxia cura co
De cũ mr̃e tua/rurs⁹ ne pdere tete (q̃bat
Quereret impietas charissime seua tirãni
Quid ne putas agim⁹ pme dũ nocte diei
Una dom⁹ recipit nos ambos/te sine fili:
Hãq̃ viros mos a mlieribꝰ ire seorsum
Ast pueris aderat fas istac ire vel illac

Hinc ego cũ matre te/mecũ pgere credit
Hõne fuit tecũ petim⁹/q̃rimurq̃ vicissim.
Fit̃ nobis nox vna vigil/flem⁹q̃ pcantes.
Prio mane cito ꝓsurgim⁹/atq̃ ꝓpinquos
Hũc hos nũc illos inter te q̃rere cura est
Teq̃ die,tota fili nõ inuenientes
Dñi tertia lux orit repedamus ad vrbem
Heu nimiũ tristes defessus anhelat vterq̃
Jstũ sed remouet inuẽtio leta dolorem
Oramus fili ne taliter egeris vltra
Nec faciã remanebo domi/pareboq̃ vobꝭ
Rñdit puer/hinc fit,prima nazareth illi.
¶ Intrauere domũ fuit illis cena parãda ¶ D
Nõ erat intus aq̃ vicino fonte petẽda est
Protinus vrceolũ puer accipit obsequiosus
Ad fontẽ,perat/lassus licet/o gabriel q̃d
Jsta vidẽs reputas tecũ/qñ deus ecce
Seruit ⁊ obsequit terris/quẽ regia celi
Tota cohors tremit/⁊ supplex venerat adorans. (lum
¶ Quid dices bois ignara superbia:nul/
Dignãs obsequiũ/tolerãs nec pigẽ laborẽ:
Amplius exemplũ pulchrũ de religione
Nobꝭq̃ pentibus est hũilis subiectio dãda/
Seruitiũq̃ frequẽs pueris dñs ihs offert
Sedula nõ min⁹ hic specula tt cura pentũ
Quãto cũ studio nati seruẽtur oportet
Corpe ne pereant/aie saluatio cura
Cõquirẽda/tñ maiori solicitaq̃
Insup hoc speculo cor deuotũ mediterur
Quid q̃rat q̃d agat/qñ declinat in iram
Qñ pditus est ab eo deus/⁊ Jesus extra
Diffugiẽs fictũ/vel de virtute superbum
Fac tibi discursus ⁊ p loca celica quere
Cũ pedibꝰ mẽt̃/mãibusq̃ repẽs/pauor in/
Ungeat/⁊ dolor anxi⁹/oẽs ipere sctos(gẽs
Sis iportunus/nec desine sepe repulsus.
Irrue tu q̃si mẽt̃ inops l'ad hos l'ad illos
Pandite/dic vbi sit fugiẽs dilect⁹/et illñ
Reddite/nõ fas est vobꝭ/o lãguor ⁊ horror
En morior/pstrata pedes nec deseroꝝ vr̃os
Hi redeat mẽtis vtero de pneumate sacro
Quẽ pepi mr̃/est totus amabilis ille
Ue tibi mens tumida talẽ q: reijcis a te
Penitet heu/heu/ſ anḋ eũ pnia reddet:
Quo querã:q̃s agã/si nõ inuenero celi
Tẽplo/q̃ fugis vel vbi moribũda quiescã:
Dic rurs⁹ pcor alme ioseph/tibi supplico
Amboꝭ obtestor/mẽores estote por̃(ego
Curarũ ⁊ desiderũ qõ torsit vtrunq̃
Et q̃t circuit⁹/quota questio facta p oẽs
Querẽdo puerũ/cũ declinare parumper
A vobis voluit querentibꝰ vt misereri

Forsan sciretis miseros miseret miseroꝝ
Ergo ioseph sicut visus tibi durior esset
Querēti puerū si ꝗs celasse repertus
Hec iuuisse volēs fuerat mihi mollior esto
Cōdescēde pijs votis si recta requiro
Etas in puero sapiētia gratia coꝛā
Hūdo crescebāt ꝛ in illis ꝓficiebat
Ac ita se gessit triginta donec ad annos
Venit cōtinue ioseph vt prēm venerat⁹
Secū bitans prēz q plebs existimat oīs
Asserit ℟ lucas notat hoc ꝛ ſmo philippi
Ad natanael sepm reperisse loquentis
Quē scripsit moyses a nazareth et ioseph
Deserto veluti studuit latitare iohes (oꝛtū
Tps ad hoc celat ita cura domestica xpm
Vera repētine nō vult se pdere virt⁹
At ioseph icuru⁹ senio sua mēbra bacillo
Sustiet atz regit labor huic ñ ꝺuēit vll⁹
Vir fact⁹ residere domi qñq benignus
Vt Jesus inspexit cōsedit primus illi
In pmis rephmit assurrexisse volētem
Hinc loqt dilecte ioseph fidissime custos
Etas dū tulerat tua iure colēdo minister
Exercēdū opus ē p q̄ sum missus in oꝛbē
Hec residere domi tibi nec socialis adesse
Hacten⁹ vt feci potero tolerare labozes
Quos hitur⁹ ero poteris nec dura viarū
Forte nec inuidiā mea q̄ bñ gesta sequet
Flet ioseph ac imo suspiria pectoze tra
Ergo mozi pstat inqt spes ūnica vite (xit
Tu solamē eras nob qd vita deinceps
Profuerit cū sit mortis lex oībus vna
Proxia sz senib⁹ venit ꝛ mortale qd vltra
Cōcupiā qd amem si nō ꝓuiuere fas est
Sed vereoꝛ dñe fili sanctissime qñ
Hoīe dignaris hoc me vereoꝛ sceleratos
Judee multos hoīes simul ꝛ galilee
In q̄bus ꝛ verax verbū ꝛ virt⁹ odio sunt
Que tibi sola placēt boꝛ si carpe vitam
Si mozes formare bonos tētauerꝫ Eben
Boꝛ volet vt pscis te liuoꝛ pdere nequā
Et volz agnoui ihs intulit ecce videm⁹
O grādeue parēs mō q nos diligit omis
Nazareth hic ppls sed noueris affoze tps
Hac nra qñ pharisei me synagoga
Torti rancoze dū ꝓba ꝓbetica de me
Scripta legā qō me dñs grās misit ꝛ vnxit
Desup hoc mōte me pcipitē dare querent
Sz mihi cedz mōs vestigia mōte reliquā
Hollioꝛ hūana lapidū natura patebit
Di mea puertēt miracula dogmata spnēt
Et dicēt medice temet curare memento
Plurima subticeo sz q̄d erit ꝓgēdū est

Intrepide mihi qō statuit diuina volūtas
Sit laboꝛ atz doloꝛ afflictio vlnera car⁹
Sit gladius sit crux dño parere nccē (cer
Doꝛs etiā tolerāda pijs patiēta viucit
Et celi regno tribulatio multa coꝛonat
Equa mēte feras q̄q̄d tolerare necesse
Hec mihi nec dño pr assentire recuses
Nec ait ꝛ solēs lacrimosa voce q̄rentem
Liquit ꝛ huic celerem ꝓdixit adesse q̄tē
Dec sup introijt cōiux scissima querit
Di vir mi dñe q̄d bēs plāgoꝛe doloꝛem
Hempe suū sensit lacrimisq̄ p oꝛa volutz
Hic silet ac tandē potuit q̄ voce recenset
Singultu mixto pnūcia tristia xpi
Cōdolet afflicto vultū tū ipa serenat
Verbaq̄ dat blāda ꝓmit alto coꝛde dolo
Scit qm̄ tristi cōfert affabile verbuz (res

Distinctio XII

Venerat illa dies q̄ vitā morte pararz
Perpetuā tibi iuste ioseph dauid in
Xpi sadē cū mre pia q̄boꝛ officioseꝛ (clita plet
Seruieras vultu placido solant eūtem
Oꝛa licet lacrimis oppleuerit int⁹ oboꝛtz
Naturalis amoꝛ eteni sat credere fas est
Qō prēm ihs et spōsum fleuit morientem
Virgo benigna suū fidi custodis amato
Procūbit lecto cōplexās mēbra pudicis
Oscula dat labijs mi vir cōclamat ab is
Deseris ꝛ viduā passurā dira relinq̄s (neꝛ
Velle tū dñi fiat dilecte valeto
Nil timeas dñs placida te sede locabit
Protin⁹ ipe ioseph p̄ciosa morte quieuit
Lugubres recipit vestes viduata maria
Exequias reddūt deuotas nazareth vrbe
Tota virū flet plebs q̄ vixerat absq̄ q̄rela
Oibus in cōe bonus sctissimus heros
Certa dauid regis ꝛ p̄clarissima ples
Hec tū est obit⁹ sat certa dies qꝛ signant
Hāc varij varie p religione colendam
Est februarius ē ꝛ marcius estq̄ decēber
Primi nona dies cū deno nona secundi
Alterius decima p quosdā ꝛ nona notat
Sit q̄cunq̄ dies sua nob moꝛs boꝛanda
Lasta velut turtur si cōpare sit viduata
Sola volat repetēs arētes arboꝛe ramos
Pro cantu resonat plāctu gemebunda pu
Sic dolz abrupto vite social amoꝛe (dico
Virgo gemēs deflēsq̄ virū plāgoꝝ mode
At sē vt sensit subtristē filius eius (sto
Solās alloquit secreta q̄ prima pādit
Atq̄ futuroꝝ serie breuiando recenset
Cara mihi in pmis mr nolito doloꝛis

Accumulare tibi cās /sed respice mentis
Interiore oculo fidei cū lumine/quales
Collegio patrum bñ qui vixere priorum
Applausus iubilosq; dedit custodis aici
Decedēs aia/dū limbū ingressa/ꝑinquā
Sic ereni nouit denūciat esse salutem
Nam saluator adest/ego sū saluatio certa
Porro te solam mater custode carentem
Heu reputes subeo curā/iam discipulor̄
Plurimus astabit nūer⁹ mihi/iā mlieres
Sancte gaudebūt sese ꝑbere ministras
Audis vt affinis noster pius iste ioh̄es
Hacten⁹ hec deserta colēs mō flumie cepit
Jordanis baptisma nouū baptismate c⁹
Abluar/vt sit aq̄s recreādis spiritib⁹ vis/
De ppl'o oñdet/digito mōstrabit ꝛ agn⁹
Inq̄et/ecce dei/mūdi q̄ crimina tollit
Hāq; colōbina/specie supastitit et almus
Spūs et māsit in eo dū tingitur vndis
Vidi equidē et noui/celi testantur aperti
Vor ego clamantis in deserto/paret ois
Dirigat ꝛ calles dño ppl'us venienti
Quenq; sui pigeat sceleris/qr̄ primat ecce
Regnū celor̄ / trunco est affixa securis
Crebrius et hec plura feret q̄ cōciliabunt
Auditor̄ animos/mihi gēs sociabit̄ vltro
Carcere claudet̄/volet b̄ imitis herodes
Quē timor ꝛ liuor stimulis agitabit acerb̄
Public⁹ inde mihi fmo ꝓcedet ad omnes
Judee terras/ꝑ sabbata/ꝑ synagogas
Deserto tū ipe ꝑus remanebo diebus
Bis viginti/ me deducet spiritus illuc
Tentādū a sathana/rabida q̄ turbid⁹ ira
Plurima pplexa secum rōne reuoluet
Hic ne deus q̄ iam potuit ieiunia per tot
Ferre dies: de q̄ sunt multi tanta locuti
Nō veniet nr̄m spolians violēt⁹ auernum
Si vero de⁹ est mō q̄liter esurit: ibo
Tentatur⁹ eū/comites aderūt mihi/pestes
Tres herebi furie/gula ꝑma/supbia deide
Dente tumēs/alia rerū scelerata cupido.
Turpes celabūt vult⁹ sb imagine pulcra
Virtutū sub fallaci/fictoq; decore
Debita sum dicet gula sustentatio carnis
Altera fide deo/dicet quid sanctius hoc ē
Tertia q̄ toti dines dominabitur orbi
His potui mōstris ꝑmos supare pentes
Hāquid ꝛ hūc alijs silem sbuertere possuꝫ
Jsta sathan secū ꝯ erūt tentamia frustra
Diuini gladio verbi cōfossus abibit
Deniq; multa mihi mater dilecta trienni
Tempe patranda/quor̄ tu conscia fies
Haz ꝑ̄is aderis sub me custode deincepo
Cōspicies oculis tādē me scādere celos
Scāder et ipe ioseph vt mecū regnet ī eū
Regnabis ꝑiter fuerit dum vita peracta
Nomē laus et honor dabit̄ ꝑ secula vobis
Procūbit mr̄ genibusq; affusa repēdit
Brates/ꝛ repetit/fiat tua nate voluntas
Debeo solari rursus visura ioseph te
Et nos xp̄icole/talē veneremur/amem⁹
Fūdamusq; p̄ces sibi supplice carmie tl'es

Oratio

Illustr̄ p̄riarcha ioseph/dō alta ꝑpago
Justicie cultor.clar̄ nūerāde ꝓpheris
Virgineo splēdore micās custosq; marie
Testis nutritor/et xp̄i fide minister
Cōscie misteriū quod nesciuere p̄ora
Secula/tu verbū vite qō erat caro factū
Gestasti manib⁹ etiā tibi subdit⁹ vltro
Dignatus fieri nutu qui tempat orbem
Tu vir/tu dñs matris dñi dominor̄
Magne ꝑegrine dudū terris/mō regnas
Felix in celi patria/securus et omnis
Expers terrorīs/labor anxietas/pcul absūt
Quesum⁹ intēde nob̄/miseroq; benignis
Inspice nos oculis/qs tāta picula turbāt
Esto ꝑegrinis fautor/dux auxiliator
Defessos refoue/tot scandala tolleviarum
Dirige cecos/erige lapsos/optima detur
Hra dux/bacyluq; spei firmissim⁹ assit
Pax in credēdo/cordis meditatio suauis
Tentamēta/sathan/mūdi/carnis supem⁹
Te ptectore/peccatores nec abhorre
Pro quib⁹ a dño dignatio tal'o borta est
Ergo te/spōsamq; tuā dñi genitricem
Sic age ꝑ cumulo meritor̄ ꝛ laude tuor̄
Aduena q̄ fueris ꝛ gerson mistic⁹ olim
Dulc̄ implicitus curc̄ memisse p̄camur
Ex his q̄ passus es noueris vt misereri
Cōpatiens esto/nos heu retinet tēbrosa
Torār ꝛ egiptus sis saluator velut alter
Egregi⁹ p̄riarcha ioseph frumēta recōdēs
Prouid⁹/o iā iāq; fame refoue peuntes
Jsta fames nr̄as aīas nō corpa pdit
Alter laudat̄ ioseph insignis/qr̄ christum
Cōsepelire suo legit̄ curasse sepulcro
Dignus et alter erat dici cognomie iustus
Filius alphei.iacob cū symone iudas
Hinc frēs/dño affines comitesq; fuere
At noster ioseph hic quotiēs/ꝛ q̄t tibi xp̄e
Prebuit obsequia viuo/pl⁹ plima iustus
Justus in oimoda virtutum beata
Sit sua iusticia nobis/ꝓtectio nobis
Pro meritis nobis saluatio fiat

Ciprius ast ali⁹ ioseph ecclit/ꝟ sua vẽdẽs
Ante pedes posuit ꝑmoꝝ discipuloꝝ
Cognomẽq; fuit sibi qꝺ solamina ꝑfert
O noster petimus cõsolatoꝛ ioseph esto
¶ Tu ioseph accrescẽs dic⁹ qꝛ semita iusti
Crescit ad vsq; diẽ pfectũ/crescere fac nos
Virtutũ gradibꝫ donec dñs videatur
Gloria nõ tollit naturam pficit ipam
Plus ea dignificãs que mũdo digna fuer
Ergo si dederit natura ⁊ gratia terris
Incola dũ fueras tibi mũera tãta q⁹ altus
Celoꝝ dñs est dignatus tibi subdi
Quid mõ gl'a dat: cõq; ta o fiducia /cõq; ta est
Vlis impetrãdi/qꝛ dũ vir dũ pater orat
Ucoꝛẽ ⁊ natũ velut imperiũ reputatur
Cui nõ blasphem⁹ sermo ꝓcoꝛ ꝟ videret:
De celis nisi que fuerit dignatio pensat
In terris: et que miracula gratia fecit
¶ Personas inter sil'es est nexus amoꝛis
De ioseph ast rõ suadet sua q⁹ facialis
Forma/Jesu forme sil'is reputãda fuisse ẽ
Si nõ/q; pactu pater eius creditus esset:
Qualiter oĩmoda matris saluasq; honoꝛẽ
Disparitas vultus ꝓlis cũ patre putato
Gratia nature fieri vult consona sepe
Nõne minoꝛ iacobꝫ frater dñi ꝓhibetur
Valde sibi sil'is qꝺ gr'a non caro fecit
¶ Nup in austera vir religione ꝓbatus
Dũ peragrabat iter/ꝑpe finẽ noctis opace
Uentis ⁊ pluuia simul ac erroꝛe viarum
Turbatus/vr̃i meminit ioseph atq; maria
Oꝛãs hospiciũ/moꝛ villa perita patescit
Possumus hoc signo poꝛtũ spare salutis
¶ Coꝛpa mlta Jesu dño moriẽte sepl'cris
Et currentisse/⁊ ventisse ferũtur in vrbem
Sanctã/si tu iuste ioseph pr̃iarcha beate
Et illis vnus fueris/si teq; videndum
Uxoꝛi dederis meste/diffininio neutrum
Re sup hac/satis ẽ animos pulsasse fideles
¶ Certũ q⁹ magno es venerari dign⁹ hõꝛe
In terris/immẽsa tenet quẽ gloria celis
Est etenim xp̃e tecũ tuus iste minister
Est et cũ spõsa spõsus charissimus alma
Uirgineos ne tuos sedes locat eq̃ pentes:
Sit tñ hãc in re simplex meditatio nostra
Sanctis saluus honoꝛ volum⁹/alĩs su⁹
Quos de ꝓmatu ꝓtẽrio nll'a fatigat (esto
Magne ioseph magꝫ velut impiose p̃rone
Cũ desiderio petim⁹ fer opẽ nr̃i miserere
Celica suscipiat nos tandẽ patria tecum
¶ Talis dum fieret oratio coꝛde fideli
¶ K Ulsa vides radĩs intus splẽdere coꝛuscis
Fulgurat vt subito collisus nubibꝫ ignis
Flãmea rima micat/celos plebs credit ap
Tali sub radio mẽtẽ rapit anagogia (tos
Empireũ in celũ/videt illud vt angl'is ĩplet
Jam non solus/ei sed plurim⁹ associatur
Spũs ꝟ ũanus/patria/q; regnat adepta
Ergo impetrãdi nobis fiducia maioꝛ
Intercessoꝛes quo plures gratia donat
Nescio quid coꝛde meditoꝛ/mirabile dctũ
Disserat hoc pietas/terris tu nõne viatriꝛ
Uirgo diu degis/postq; cõscenderat astra
Filius/atq; prẽs scti inter q̃s p̃riarcha
Spõsus erat/custosq; ioseph fidissim⁹ oli
Nunq; d nõ deꝝota ꝓces: deuota salutes
Crebꝛo sibi mittis/q̃s ieratus speculatur
Clarius in verbo/te forsan nõne reuisit
Ecelis agilis terras delapsus ad imas:
Angelico moꝛe/cur hoc nõ credere fas sit:
Ut de martin oquẽ tu/quẽ tecla vel agnes
Degentem in terris visisti s/pluribꝫ idq;
Cõtigit in mũdo ꝟ misere ad ſalamia vite
Aut ꝓ doctrina/vel quoꝺã pignoꝛe vite
Jamiam vẽture/seu cõtra demonis astus
¶ Addit ad hec pietas q⁹ amoꝛ cãtica spõ
Mutua cũ spõso salomõ q̃ cõcinit a pte (se
Cõueniũt tibi spõse ioseph/tibi spõsa ma
Quã felix illa puro q; coꝛde recenset (ria
Supꝛa mel supꝛaq; fauũ ꝑdulcia/mentꝫ
Qualia gustare/q̃ verbis ꝓmere prestat

¶ Finis.

¶ Annotata fuere verba sequũtur in ex
tremo margine eius exemplaris. vnde hec
coꝛrexim⁹. et quedam manu ipius Chri
stianissimi viri Johannis de gerson/coꝛ:
rectum. Mcccc xviij. Julij. xxviij. in com⁹
memoratione sancte anne a Ratbenberg
quando cõpilabatur de consolatione the⁹
ologie.

¶ Argumentum pro

oꝛdine rei geste nõ vt cõscriptaẽ ꝟ carmine

Alme ioseph/iosephina tuo de noie carmẽ
Narrat/vr angelica cõceptum visio pãdit
Uirgineũ/celebꝛi ritu cõnubia iungis
Itq; redit sponsa te ꝓ mõtana volente
Das latriaꝫ infanti nato/nomẽ ihs addis
Suscipis inde magos/puerꝫ tu p⁹ea tẽplo
Sistis/et inde fugꝫ in mẽphi septim⁹ ãn⁹
Illic trãsierat/redis/inuẽis hic duodẽnẽ
In templo puerũ/placido post fine ꝺesc:

¶ Finis ff 4

Prosa.

Adomino guilhelmo scissoris Carrusien. prius scholari nauarre/ In mayo. Mcccc.xciij. recepta sunt hec metra lugduni.

Sicut eos hũane Gerson diuecz perit⁹
Legis et eloquij/ iosephinã sensib⁹ altam
Auribꝰ in nr̃is/ cecinisti gutture dulci
Quã duros puicz Jesu/ matriscz marie
Et ioseph vna dom⁹ fuerit ppessa labores
Dũ fugit aptantẽ letalia tela tyrãnũ
In mortem pueri/ noctẽ dũ captat opacã/
Dũ petit egiptũ/ dũ viuit gente sub ipa
Dũ natale solũ repetit/ cũ virgine natum
Arte ioseph quãta rexit/ cz̃ iustus viricz
Custos/ egregie scripsisti/ donec adultus
Ac fieret iesus/ ac aiaz ioseph adderet astrz
Illic fine ioseph/ illic iosephina quieuit
Virgo iesu/ ẏgocz ioseph/ virgocz maria
Huc dom⁹ etherea/ nũc orbis sũma ptãs
Tũc inopes/ tũc terricole/ nã carmie sacro
Disserit/ vtrob̃ grauis extitit hospita tell⁹
Cõpẽsate vices/ in regna vocate iobem
Uestra p̃cor/ vr̃m date cetũ/ sit date vester

Te iosephina polo gerson doctissime du/
Quetã pulcra solo te dicratore relucet (cet

Ista prosa canitur cõformiter ad istũ. mittit ad ẏginẽ nõ quẽ nis nuncium.

Primũ

AD ioseph mittit. In somnis nũcius
Justum alloquit Spirans interius
Assensum numini Holi meruere
Proles dauitica Sponsam accipere
Jussa te celica Hubũt binc ẏgini

Secundum

Tibi rex glorie Mariam copulat
Hira vis gratie Pudicum postulat
Hoc matrimonium Crede magnanis
Audi nil hesites Hec sunt magnimis
Cur nouũ cantites Epithalamium

Tertium

Sis licet cõscius Nõ habet filium
Fac iussa citius Dum scis misterũ
Holi hoc pdere Exurge nuncia
Dic sponse primus Tibi me maria
Nam vult hoc dñs Virum do ppere

Quartum

Virgo suscipias Dei dispositum
In quo pficias Voti ppositum
Cum plis gratia Volo quod nũcias
Refert humiliter Virgo dans gratias
Ergo solennitet Jungunt connubia

Quintum

Aubunt angelicis Chorus canentibus
Plaudũt scrificis Parentes lusibus
Caste tripudiant Dulce canentium
Hymen inseritur Uehens ad gaudiuz
Nõ celo geritur Et illis inbiant

Sextum

Cognatam visita Virgo celeriter
Uis me ioseph ita Vult/ r dat pariter
Fideles comites Clamat elizabeth
Plausũ infans edit Prophetat quelibet
Virgo tandem redit Parit neu dubites

Septimum

En ioseph puulũ Decorum aspice
Da ioseph osculũ Fer foue refice
Qualis o gloria En tibi subditur
Qui celis imperat Seruit obsequitur
Qui mũdũ tempat O mirabilia

Octauum

Tuum dic filium Jam iuris corpore
Jus habes ppium Consensus robore
Dati coniugio Sanctus se spirit⁹
Dedit vicarium Fecundans celitus
Uxoris gremium Te voluntario

Nonum

Virgo verbigena Virgo fons gratie
Nos nos gẽs aduẽa Pleni miserie
Pleniz vicio Te virgo petimus
Te ioseph inclite Uester quẽ colimus
Jesus nos placite Locet in gaudio

Explicit

O venerãda trinitas Jhs ioseph r maria
Quã cõiunxit diuitas Caritatis cõcordia.
Mater ẏgo puerpa Jacz in diuersorio
Cui ihs fugit verbera Gaudz ioseph obsequo
Hic ẏgo fuit virgini Hũili benignitate
Sz ẏgineo germini Ampli⁹ caritate
Hagl laus hũilitatz In ioseph sz i ẏgine
Maior r in deitatz Prole lause i cl'mie
Huc hũilitatz tronũ Trinis distictũ gdib⁹
Tãtoz gre donũ Hẽ extollam⁹ laudib⁹
Ut hũilitatis viam Suis seq̃ suffragiis
Donek r p gr̃am Eternis frui gaudiis
Amẽ dicam⁹ singuli Hui c sacro cetui trio
Laudes canẽtes fuuli Uni trinoz dño

Finis.

Sermo de natiui/

tate glorioſe virginis Marie. et de con/mendatione virginei ſponſi eius Joſeph magiſtri Johānis de gerſon in cōcilio cō/ſtantien̄.

Iacob autem genuit Joſeph virum Marie de qua natus eſt Jeſus qui vocatur xp̄us. Originaliter Math̄. i. et recitatiue in euangelio p̄ſentialiter lecto. ¶ Inuocandam te iudicamus in p̄mis o Maria de qua nat⁹ eſt Jeſus qui vocatur chriſtus. Hec enim laus altera p̄clarior tibi dari poteſt. q̄ q⁹ ex te natus eſt dominus noſter Jeſus chriſt⁹. Tibi quoq; fuit vir ioſeph iuſtus et virgo tue teſtis et cuſtos virginitatis. Jacob inquit genuit ioſeph virum marie. tu hodie regali ex progenie orta refulges. cuius precibus nos adiuuari mente t ſpiritu deuo/tiſſime poſcimus. ¶ Hac nos obſecramus i hac ſacratiſſima natiuitate tua. mori peccatis. mori mūdo. viuere et renaſci deo. fac naſcatur in nobis p gratiam Jeſus qui vocatur chriſtus quem admodū pri⁹ in te natus eſt p fidem et amorem (dicente Auguſtino) q̄ naſceretur p corpalem incarnationem cui diuine incarnationi faciende conſenſiſti ſalutata prius ab angelo ſicut nūc te ſalutamus implorantes et dicētes. Aue maria ꝛc. ¶ Jacob autem genuit ioſeph ꝛc. ¶ Natiuitas eſt hodie ſcte marie virginis. patres celeberrimi. patres aplici. dñi ſapientiſſimi. t ornatiſſimi viri. Eius ē in q̄ hodie natiuitas cui⁹ laudes inclitas co/nabor vt potero deducere modo quodam ſcholaſtico pluſq; declamatorio vel accurato ſermone/ t hoc ex p̄aſſumptis euangelij verbis tanq; ex p̄ncipijs noſtre fidei firmiſſima credulitate tenendis. Sic enī p̄bi ſolēt ex p̄ncipijs naturaliter cognitis ad elicitas cōcluſiones. nūc ex euidenti nūc pbabili cōſequentia p̄cedere. ¶ Offerunt aūt nobis ex p̄aſſumptis Math̄. euāgeliſte verbis. duo noſtre fidei p̄ncipia'. Primum q⁹ ex maria natus eſt Jeſus qui vocatur xp̄us et ita fuit mater dei. q⁹ chriſtus eſt de⁹. Alterum q⁹ ioſeph fuit vir mare. et ita caput eius. q⁹ caput mulieris vir ſm Apoſtolū. ¶ Ex hoc autem duplici p̄ncipio. concluditur alterum duplex. ¶ Vnum q⁹ decuit vt maria tāta puritate niteret. ſicut di. Anſ belmus. qua ſub deo maior nequit intelligi. ¶ Alterum q⁹ decuit vt ioſeph tanta p̄rogatiua polleret. que ſimilitudinem et cōuenientiam exp̄meret. talis ſponſi ad talez ſponſam mariam. de qua natus eſt Jeſus qui vocatur xp̄us. Unde ſicut laus marie ē laus chriſti filij ſui. ita laus Joſeph in p̄conium redū dat vtriuſq; Jeſuet Marie. Sic et aduerſo dicit ſapiens q⁹ dedecus filij eſt pater ſine honore. ſimiliter dedec⁹ ſpō ſe eſſet ſponſus ſine honore derelictus. ¶ Soluitur ex his queſtio/ cur de marie cur de ioſeph p̄conijs dignitatibꝫ t excellētijs virtutibꝫ. opibus. t geſtis. ampliora nō tradit ſacra ſcriptura. Hec enī mūdus ipe capere oēs qui ſup his ſcribēdi eſſent libros ¶ Sed ex hoc quadruplici p̄ncipio velut fecūdiſſimo quodā copioſiſſimo t ampliſſimo laudū ſeminario haber deuoti cōtēplātis animus vñ faciliter aſſurgat ad laudes q̄ſtaſlibet marie t ioſeph. quō ſic recte aſcribat eis p ſufficiētiam aut virtualē cōtinētiā laudes q⁹ in alijs creaturis etiā angl'icis cōſiderat. Hā habz hoc hierarchic⁹ ordo ſm Dyoni. vt inferiorꝫ virtutes ſint in ſuperioribus p̄fectiori mō repoſite. quēadmodū ſapiētia p̄fectior eſt in ſeraphin q̄ cherubin. ¶ Eſt aūt maria ſup choros angl'orꝫ p̄ gratiam t gl'am ſublimata. q̄le aliquid de ipo ioſeph negare nō audeo ſed nec affirmare p̄ſumo. Erūt igit in ambobꝫ p̄fectiones cetarū creaturarꝫ irrōnabiliū t rōnabiliū. etiam angelicarū eminēti quodā mō repibles et attribuibiles. ¶ Et hoc q̄ late pateat ad cōmēdatiōem vtriuſq; p̄ſpicuū eſt ſolerter intuēti t p cōſideratiōem itrāti. cāpos ampliſſimos oim virtutū donorꝫ beatitudinū fructuū ſpūs t ſiliū ¶ Colligam⁹ tñ ex his p̄ncipijs laudes vtruſq; ioſeph ſcz et marie coartādo p̄monē circa ea q̄ in b̄ndictiſſima natiuitate marie occurrūt interſerēdo de iuſto ioſeph vginali ſpōſo ſuo. q⁹ laus ei⁹ marie laus ē. et h̄ ſb q̄druplici conſideratione fiat ¶ Agek in p̄ma de nobilitatis origine marie et ioſeph. Agek in altera de ſcti/ficatiōe vtriuſq;. Agek in tertia de fomitis repſſione in vtroq;. Agek in quarta de multiplici natiuitate chriſti reſpectu ioſeph et marie. ¶ Erit autem deductio noſtra imitatris ſanctorum ac deuotiſſimorꝫ patrum qui ad commouendum piarum mentium deuotionem. dixerunt multa de ſanctis et de diuinis. ¶ Que et qualia. magis ex

coniecturali quadam ꝓbabilitate.q̄ ex fi/
dei necessitate tenenda sciebant. Sic eo/
que dicentur plurima volo potius intelli/
gi. ita vt non tam que facta sunt q̄ que fie/
ri potuisse pia quadam religiositate credi
p̄nt absq; vlla assertionis temeritate et sine
p̄iudicio sententie sanioris referantur.

Prima consideratō

Maria de qua natus est Jesus qui vo
catur christus sicut fuit regali ex ꝓgenie da
uid ortа. ita ioseph virum marie decuit le
gimus de domo dauid esse ꝓgenitum. hoc
ex euangelica traditione certū est. Sed
poterat hic sermo multus de nobilitate fie
ri. quid sit ⁊ quid vel quantū laudis habe/
at. De moribus insup nobiliū sicut apud
Aristote. apud Cicero. apud Salustium
apud Boe. et alios plures inuenimus. Ce
renī cum nobilitas sit quedam de meri/
tis veniens laus pentum. hoc in ipa nobi
litate bonum est vt imposita nobilibus ne
cessitudo videat. neꝑ maior virtute dege/
nerent. Alterū nobilitatis bonū q; pba
bile est ꝑm Arist. ex bonis. bonos nasci. p̄/
sertim vbi disciplina bonarū artium et vir
tutum tam cōfestim a puero tradi pōt ⁊ de
bet nobilius et hoc si vero ⁊ nō ficto nomi
ne nobiles velint haberi. Colant in p̄mis
p̄cipua solicitudine deū cuius oraculū ad
puerulū samuelem tale factū est. Qui me
cōtemnunt erunt ignobiles. neq; enim fa/
ciunt nobilem antiquate diuitie vt videtur
Aristote. describere neq; dignatio super cete
ros. aut aliqō hmōi tempale dat nobilita/
tem. sed seruitus dei. cui seruire regnare est
cui⁹ agi frenis sūma libertas est. Sic aga
tha theologisans gl'iabatur inter opprobria
dicens. Sūma ingenuitas ista est ,in qua
xp̄i seruitus cōprobat. Ex q̄bus elicere
p̄tinus fas nobis est mariam et ioseph sū/
ma nobilitate p̄ditos fuisse. Que ratō? Hi
mirū q; supmam eos in dei obsequio etiā
corpali seruiturem exhibuisse credi debet.
Nobiliores igitur q̄ nobilissimus regum
dauid. sicut eo sanctiores ⁊ timoratiores i
dei fuerunt seruitio/q̄uis illa fuit mirabi/
lissima stupendaq; nobilitas dauid. dū re
spondit illi michol irridenti et cōtemnenti
eum in corde suo. Luit dñs ⁊ ludā añ do
minū. ⁊ vilior fiam plus q̄ factus sum ⁊ ero
humilis in oculis meis.ij. Regum. vi.

Porro si de nobilitate corpis quā dare videtur armoniaca cōplexionis dispositio bona loquimur. Inuenimus marie corp⁹ miraculose cōpositum. qm̄ ex vtero sterili formatū est ab illo cuius pfecta sunt opera qui ideo pfecte materiam disposuit. ex qua marie corpus formatū organisatumq; est. Ac ꝓinde colligim⁹ q; neq; maliuol⁹ aspe/ctus cuiuslibet ex planetis nocuisse credē/dus est in ipo cōceptiōis aut natiuitat; ex ordio sicut nec hmōi formatio subiiciebat celoꝝ influxib⁹. qm̄ quicqd agebatur h̄ to tum gratie magis erat q̄ nature Sume retur hoc loco efficax argumētum cōtra su perstitiosa; necq; fundabilem astronomo rum. de iudicijs circa natiuitates hominū traditiōem quo ad plurima q̄ asserūt. quo/niam gratia dei ⁊ libertas arbitrij sic dñiū obtinent sup naturales influxus q; p̄ expe rientias sumptas ex hoīm opationib⁹ nul le poterunt regule certe tradi ⁊ vniuersales Sed hec omittamus quoniam ad alia. f/mo deproperat. Inquiri vero potest de anne sterilitate vnde erat. Nō enī videt q; ex senectute vel senio licet anus appelletur dum de marie cōceptione fit mētio. Con/stat enī ex historijs ⁊ Hiero. testis est q; an na post genitam mariam ex ioachim duo/bus viris nupsit cleophe et salome. et a pri mo mariam cleophe. ab altero mariaz salo me suscepit. quarū genealogie metris. ꝓp/hense sunt Anna trib⁹ nupsit. ioachim. cle ophe salomeq;. Ex quib⁹ ipa viris peperit tres anna marias Quas duxere ioseph al phe⁹ zebedeusq;. Prima Jesum. Jacobū Joseph cū Simone iudam. Altera dat ia cobū dat tertia datq; iohem Inueniun tur ꝓinde doctores aliqui sat; moderni vt dominus Armacanus cōquisitiōem faciē tes de nobilitate ioseph et marie. An vide licet illa talis fuerit et tam ꝓxima ipi dauid scōm rectam genealogie legem. q; vel ipsa maria vel ipse ioseph. hereditario successio nis iure. debuerant in regnum temporale dauid sublimari. Et an ihs benedict⁹ fru/ctus ventris marie. fuerit iure ponend⁹ su per sedem dauid et thronum eius. tanq̄ rex tpalis et specialis iudeoꝝ. Vñ cōsequē ter inquiritur ab aliquibus si mulieb⁹ se/xui. deficiente masculino / apud reges ius successionis ad regnum debeat etiam iure diuino et inuariabili vel ipscriptibili cōpe tere. Que discepatio non quam inter duo

regna christianorum clarissima. Francie anglie. vel fecit. vel fouit cõtrouersiam. siĉ et opusculis hincinde cõfectis sciri potest. quoꝝ sñias omittere decreuimus p̃senti. ¶Puto tamen ꝓbabilius q̃ regnũ xp̃i super iudeam nõ fuit tempale sed spũale. sicut in alijs regionibus. Dicit aũt specialiter rex iudeoꝝ. qm̃ eis in ꝑsona ꝓpria regale sacerdotium exercuit p̃dicando / ꝓterea dicit. ¶Non sum missus nisi ad oues que perierũt dom⁹ israel. Hec enī fuit p̃cipua causa deceptionis iudeoꝝ circa xp̃m verũ messiam q̃m omnia que de christi regno dicũtur in scripturis accipiũt carnaliter seu tempaliter. Cũ tamen vere pilato dixerit. Regnus meũ nõ est de hoc mũdo. sed et alteri ãrenti. Dic fratri meo vt diuidat mecũ hereditatem: rñdit. Quis me cõstituit iudicẽ super vos. Et ita de pluribus. ¶ Et fatendum tamen est q̃ ipe est. Rex regũ et dñs dñantium Jure et titulo multiplici / quemadmodũ declarat iter ceteros quidã doctor augustinus' ꝓbare volens q̃ falsum et blasphemum est dicere q̃ xp̃s mẽdicauerit. imo q̃ potuit mendicare. Est enī inq̃t mendicare ip̃m mendicãtem petere. de solo debito naturali. sine omni dignitate / iusticia seu debito p̃sonali habito ad petitũ. Fuit autem impossibile xp̃m aliquid petisse seu mendicasse ostiatim. vel aliter de solo debito naturali. sine omni dignitate iusticia seu debito p̃sonali. Hoc enī faciendo. fictus extitisset et falsus cũ sibi cõpetierit dignitas p̃sonalis ex iusticia et debito. quã dignitatẽ repudiare nõ potuerat scõm veritatem. Fictio aũt longe erat ab eodẽ. Mendicitas enī defectũ dicit q̃ mene defectus est. Aut igitur mẽdicans habet dignitatem aliquã p̃sonalem aut aliquã iustam cãm ad petendum id q̃ petit. vt q̃ ministrauit illi spũalia. scz p̃dicatiõem. oratiõem. vel missaz. vl tempalia sicut obsequiũ. et sic non petit ex solo debito naturalis indigentie. sed habz debitum et obligatiõem iure personalis dignitatis. aut alicuius alterius meriti p̃sonalis. et ita non vere mendicat. Et si mẽdicare se dicit. fingit hoc est mentit. Si autem nõ habet titulũ dignitatis. aut alicuⁱ meriti p̃sonalis. et est in necessitate positus fatenduz est in hoc casu q̃ veraciter et licite mendicus est. Si vero deficit vtrunq̃ vt q̃ nõ indiget / vel si indiget põt retribuere vl retribuit meritũ p̃sonale. et sic mẽdicat. Ista p̃sus ẽ ficta et hipocrital' mẽdicitas Spũs autẽ scũs effugiet fictum. nec hypocrita placebit deo. et ergo. mendicare nõ cõueniebat christo. Quam late pateat hec materia viderit doctor p̃dictus. viderit et vestra beatitudo. ¶ Sed oritur dubitatõ cum Maria et Joseph fuerint de regia stirpe pgeniti quo pacto voluit ipe ioseph seruilibꝫ opibus iutendere. Fuit enī faber lignarius Silr dicit Hiero. Mariam operi textrino operam dedisse. ¶ Rsp̃dem⁹ mirandum non esse si paupertatis honeste p̃dicator et amator Jesus. voluit in honesta paupertate nasci. et laboriosissimus cũ laborantibus educari. Dans in hoc exemplum omnibꝫ etiam nobilibꝫ ne vacent inerti ocio q̃ est fomes fons et origo omniũ viciorꝝ quoniam multa mala docuit ociositas. ¶ Recogitent insup nobiles et ignobiles illud psalmiste. Labores manuũ tuarum q̃ manducabis / beatus es et bñ tibi erit. Agerem hic de mendicitate. nisi q̃ ad alia festino. ¶ Ceterum plurima suppetebat hoc loco querimonia contra quosdam superbe et eneruiter ociosos. p̃sertim ecclesiasticos et religiosos. sed aduersus eos satis sit volumen illud egregium quod de opere monachoꝝ composuit Augusti. A q̃ posterius multa Hugo de sancto vic. sumpsit / et explicando disseruit. ¶ Itaq̃ illud q̃ de forti mliere p̃dicat sapiẽs marie conuenit. que panẽ ociosa nñ comedit. scz ãsiuit lanãz linũ et opata est consilio manuũ suarꝝ. Ideo rite subinfertur mistice de ioseph viro suo: q̃ nobilis in portis vir eius' Et hec de nobilitate Joseph et Marie dicta sufficiant. ¶ Sequit de vtriusq̃ in vtero sanctificatione.

Secunda conside. ¶R

¶ Maria de qua natus est Jesus sicut fuerat in vtero sanctificata ꝓiusq̃ nasceret: ita de Joseph virginali viro suo pia credulitate credi potest q̃uis non omnino similiter ¶ Potest forsan hec dissimilitudo notari. in hoc q̃ Joseph post originale cõtractum. sanctificatus est in vtero baptismo flaminis sicut Johannes baptista et aliorum plurimi. Sic enim in officio hieroso limitano de Joseph composito cõtinetur. et ex ꝓmisso quadruplici ꝓncipio sequi videtur ¶ Mariaz vero ita ꝓuenit gratia

ſanctificans. vt ꝗu is lege cõmuni teneret obnoxia peccato originali. iuxta cãs vles generationis ab adam traducte. nõ sic autez filius eius ihs qz nõ ex viri li cõcubitu genitus est nihilominus ipa maria lege ꝑuata ac ꝑuilegiata. sic ꝑuenta est vt nequaqz illud generale cõtraheret. qm̃ hoc z potuit z decuit fieri. vt ꝑfectissim⁹ saluator filij ei⁹. ꝑfectissimũ in sua mr̃e modũ saluationis ꝓpenderet tr̃ eã ſctificãdo a pctõ. vt in illud in qõ aliqñ casura erat. ipo ſctificãte z grãz infũdẽte nõ caderet. z ita cõtererz caput serpentis antiq. nunqz ab eius pede contrita.

¶ Longus esset ſmo si cũcta ꝓsequi vellem⁹ de hac ſcificationis materia. quã ad ihũdicte cõceptiõis siue festiuitatẽ remittim⁹. eligẽtes religiosum ac morale documẽtũ. pie et crebro ꝓdicandũ. Cõstat itaqz deũ miaz saluationis siue nõ ita legibꝫ cõibꝫ traditionis xpiane. nõ ita sacramẽtis ipis alligasse quin absqz ꝓiudicio legis eiusdẽ. possit pueros nõdũ natos extra vterũ. intus ſcificare. gr̃e siue baptismo vel virtute spũssci. ¶ Debẽt igit mulieres ꝓgnãtes. sibi z viri sui ꝓ se z alios. diligẽtius ꝓces fundere deo et ad sctõs angelos custodes hoim etiã puerorũ in vtero. Debent ad ceteros sctõs sctãsqz oẽs cõfugere. qtin⁹ infans nõdũ natus. si forte moriturus ẽ. ꝓuisqz ad baptismi fluminis grãm ꝓuenire valeat digneꝫ ipm dominus ihs sumus põtifex baptismo spiritussci ꝓueniẽdo misericorditer ꝯsecrare. Quis enim scit si forte exaudiat de⁹. imo qs nõ deuot⁹ sperare valeat ꝙ oratiõem hũiliuz et in se sp̃antiũ nequaqz despiciat. ¶ Proficit hec cõsideratio ad excitatiõem deuotionis in pentibꝫ ꝓficit ad leuiãdã eoz ãgustiã dũ sine baptismo decedit puer/qz non ois inde spes salutis ablata est. Sed neqz absqz reuelatiõe dat(fateor)certitudo. ¶ Sed oritur in hac cõsideratiõe ſcõa z in similibꝫ dubitatio theologica salubriter coraz hoc sacrosctõ cõcilio z publice ꝓtractãda. Necessitas enim maior incũbit. vt hoc fiat ꝗqz antea crediderã. Dicit ꝗppe nr̃a consideratio ꝙ maria fuit in vtero sanctificata imo z ipe ioseph Cõstat aũt ꝙ hoc in scriptura sacra q̃ est canon biblie neqz cõtinet explicite. neqz in cõtentis in eadẽ educitur euidẽter. ¶ Est igit questio si de necessitate fidei tenenda est veritas nr̃e cõsiderationis ſcõe. Et hoc est inuestigare sub generali regula. que veritas est certa fidei de salutz necessitate tenenda. que de sola ꝓbabilitate q̃ de pietate fidei. et que sit imꝓtinẽs. ¶ Respondere ꝓposueramus ꝑ vnicam distinctionem septuplicẽ collocando veritates ꝓtinentes ad religiõem xpianam sub ser gradibus ad inuicẽ ordinatis. inferendo breues z paucas ꝓpones corollarias q̃ forsitã minus bñt ꝓdicatiõis locũ. ꝗz exercitium scholasticũ respiciũt. quale exercitiũ posteriꝰ habere sperãtes. nos hac dubitatione relicta transibimus ad reliquas cõsiderationes tertiam et quartam.

Tertia cõsideratio ¶ S

¶ Maria (de qua natus est ihus) sic hũit repssiõem fomitis originalis. ne in viciosã ecardesceret cõcupiscẽtiam. sic de Joseph virginali sponso suo intelligi pie põt. ꝑsertim dũ mr̃ionialiter eidẽ cõiunctus est. ¶ Uñ sicut maria potuit ex ſnia dicere illud Hare vxoris thobie iuniozis filie raguel. Tu scis dñe qz nunqz cõcupiui virũ. z mũdam seruaui aiam meã ab omni cõcupiscẽtia. virũ aũt cũ timore tuo. non cũ libidine mea consensi suscipere. sic ipe ioseph potuit apud deum gloriari. ita enim pie teneo. Tu scis dñe qz nunqz cõcupiui feminam et mundam seruaui aiam meam ab omni cõcupiscentia. Uxorem autem cum timore tuo. nõ cum libidine mea cõsensi suscipe ¶ Testis et assertor huius sententie. nobis ẽ Hiero. libello de ꝑpetua virginitate Marie cõtra heluidiũ ꝛc. Similiter Hugo de sancto victore in tractatu de coniugio beate marie et alij sanctoz plurimi. Hieronimus enim Joseph ꝑmansisse virginem non dubitat astruere. ¶ Joseph igitur priusqz iungeretur cum virgine maria. corruptus vel vxoratus non fuerat. Et hoc maxime cõcludimus ex eo. qz si matri sue dñi iam ꝑuecte. neminem dare custodem voluit nisi virginem scz Johannem euangelistam. ꝗsto magis existimandum est ꝙ hoc fieri voluit in adolescentiori etate. Similiter filius Jesus sicut non voluit nasci ita nec nutriri nisi in puritate ꝛginali ¶ Porro Joseph si ab vxore post immediatum tempus nuptiarum. continuit semetipsuz sicut euangeliste testimonium habet ꝙ nõ cognoscebat eam donec peperit filium suũ ꝓmogenitũ et hoc ꝓpter reuerẽtiã tãti sacrimisterij. ¶ Dic apertissime datur

intelligi ꝙ nec post partū cognouit eam/ quoniā virgentior erat ratio, tunc ꝯ prius vt ab eius cognitōne se tēperaret. Et hoc nobis nō vt dubiū sed vt certa fide tenendum nūc iniūgitur. sic ꝙ maria. post ptū inuiolata pmānsit ¶ Addamus ꝙ ioseph cū esset vir iustus cum preterea fomitē originalis peccati vel repssum vel extinctum haberet (ita eī decebat fieri/ ne marie speciositas vel familiaritas/ sibi cederet ī scādalum vel ruinā) Ipse ex cōuictu ⁊ cohabitatōne familiari marie nō mouebat ad libidinē sed ad castitatē tam ex repssione hmōi fomitis in seipso/ ꝯ ex marie virtute ⁊ merito/ ꝯ ex disciplinato cōuersatōis modo ¶ Dic figuraliter ꝑt illud de sunamite que erat puella pulcra nimis ⁊ dormiebat in sinu dauid. qui tamē nō cognouit eam. nec in eius cōcupiscentiā quōlibet exarsit. Sic enī certissimū est de Maria cōiuge sua ꝙ ex cōuictu seu associatōe viri nulla eam carnis titillatio. nullꝰ prurit⁹/ nulla illecebra p̄ueniēs rōem vel in obediēs sibi vexabat eam. Alioqn peccasset saltē venialiter qō Augusti. negat. Negant ⁊ doctores/ quia gratie plenitudinē habuit/ ad vincendū ex oīm pte pcm̄. plꝰ ꝯ adam ex originali iustitia ¶ Tradit dominꝰ bonauētura hoc se habuisse a iudeo rū fideli narratōne ꝙ nullꝰ ex aspectu gl̄ios e virginis ꝯ⁹ esset pulcra nimis vrebatur aut inflāmabat ad sedā carnis cōcupiscentiā sed eā potius extinguebat/ ille diuinus aspectus q̄si frigidus quidā ex oculos virgineꝰ spiraret/ vel efflueret a mente sua castissima Sic ex aduerso de peccatrice ac petulanti muliere verū est illud oratū. Et vultus nimiū lubricus aspici Sic de talibꝫ notauit Jacobus. Oculos inquietōnes plenos adulterij ⁊ insatiabilis delicti/ vnde ꝓsurgit fascinatō quedā illecebrosa in aspicientes ¶ Demini me lanꝰ alias cū de cōceptōe virginis sermo fieret materiā hanc p̄ silitudies ⁊ rōes p̄tractasse vt de Samma herba cuiꝰ et aliorū quorundā p̄ciosoꝝ lapidū/ mouet aspectꝰ ad castitatē ¶ Elicio protinꝰ ad ꝓfirmandā. Marie perpetuā virginitatē cū Joseph Nō oportet credere ipm̄ ioseph iustū virū marie senio fractū/ debilitatū aut frigidū fuisse. duz nupsit marie adolescentule/ ad saluandū castissimū atq; pudicissimū cuz ea cōuictū. Potuit⁹q; plus opari spūs sanctꝰ in cōseruando castitatē ipsius Joseph ꝙ repressiōem. vel extinctōem fomitis originalis in ipso. ꝯ senectus vel senium operatur ¶ Et enī quis nesciat. quosdam senes septuagēarios aut octogēarios spurcissimis ⁊ fedissimis libidibꝫ exarsisse euntes post desideria sua. ⁊ in adinuētōibus suis turpissimis/ quales etiā vel cogitare. vel dicere. pudor ⁊ fetor est cōputrescētes Sensit virginitatis grām q̄ dixit. Scio enī ꝙ cōtinens esse nō possum nisi dederit deꝰ. ¶ Sic autē existimo Joseph fuisse iuuenē. sicut iuuētutis termios ponit ysidorus. q̄s extendit a. xxviij. annis. vbi terminat adolescentiā vsq; ad annū q̄nq̄gesimū quo tpe etas tūc senectutis inchoat

¶ Fuit igitur Joseph dū primo despōsatus est sub quinq̄gesimo anno ꝓstitutus Nec vrget in oppositū libellus de infantia saluatoris. quia iure dānatus ē Douet autē ad hoc pie tenendū multiplex rō ¶ Primo ꝓpter misteriū prophetic̄ū quod ꝓr in ysaia Letabit sponsus sup sponsam ⁊ habitabit iuuenis cū virgine. vbi glosa interlinearis ⁊ ordinaria. dicit Ioseph cū Maria ¶ Mouet hist⁹ie ꝓsideratio. qꝛ cleophas scōs maritus Anne. ex cuiꝰ filia soror marie virginis/ geniti sunt quatuor fratres Jacobꝰ Joseph Symon ⁊ Judas habuit fratrē ipm̄ Joseph virū marie filiastre sue. Non igit⁹ videt ꝓbabile ꝙ in etate tantū distaret Joseph ⁊ cleophas frēs. ¶ Mouet tertio finis ⁊ ratio despōsatōis marie cū Joseph. Que ratio duplex principaliter assignat ¶ Una ꝓpter ministeriū ⁊ obsequiū p̄standū ipsi marie ⁊ puero Jesu eūtibus in egiptū illic manētibꝫ/ ⁊ inde remeātibꝫ ⁊ cōsequēter vsq; ad pfectam etatē. Constat aūt ꝙ ad talia nō fuisset idoneꝰ homo senio cōfractus ⁊ ipotēs qualis eget amplꝰ vt ei ministret ꝯ⁹ ministret Qualis p̄terea onerosior marie ꝯ⁹ obsequētior extitisset ¶ Altera rō fuit ad cōseruandā marie famā apud pfidos iudeos. ⁊ ad incarnatōis misteriū celandū demonibus q̄ ratio cessasset prorsus si Joseph senex frigidus ⁊ quasi maleficiatus palam apparuisset. Talis enī quo pacto credi potuisset alicuiꝰ pater infantis? ¶ Quereret igitur aliqs cur senex depingit Responsio depingit alicubi senex. Propter mentis ⁊ castitatis virtutē. sicut dicit sapiens/ ꝙ etas senectutis vita immaculata.

Quo cõtra dicit prophetic⁹ fm⁹ q⁹ maledictus puer centũ annorũ ¶ Vel iõ pigebatur senex ab initio nascentis ecclesie. dum Marie ꝑpetua virginitas nondum vt modo radices fixerat in cõdibus fideliũ/ne suspicarẽtur carnale aliquid de Joseph & Maria. Hinc fortassis omissa ẽ solennisatio celebris. de taz venerando letoq⁹ ꝓiugio. ¶ Depictũ tamẽ inuenim⁹ Joseph velut in etate iuuenili qualẽ prædiximus sicut ĩ hac alemania crebro notaui. ¶ Vel dic illud oratij Pictoribꝫ atq⁹ poetis. Quodlibet audendi sp fuit equa potestas. ¶ Suggerebat hoc loco religiosa studiositas plurima cõquirere de castissima & sanctissima cõuersatõe Joseph cum Maria de cõfabulatõnibꝫ suis diuinissimis/in loco peregrinatõis sue sup mysteriꝫs nostre redẽptõis/ sup canticis ipsius Marie zacharie. & symeonis. Sup his ꝑterea oibus que dicebant de puero iesu. et que videbãtur in eo & q̃ revelabãtur ab ãgelo immo⁹ que felici exprimẽto tu maria didiceras. ¶ Vñ sic decuit mariã vt summa puritate niteret. sic decuit/vt hꝫ et suo modo parẽ spõsum purissimũ/q̃ cũ perpetua virgine. virgo prius ac posteri⁹ ꝓmaneret. Uteroq⁹ regali progenie renitens et illustris Uteroq⁹ sanctificatõem in vtero recipiens cũ maria plena gratia fomitẽ rep̃ mente. mãsit Joseph repletus gratia/peccatũ saltem mortale quodlibet supante ¶ Vouit Maria virginitatẽ/ vouit et ipse ioseph fm doctoꝛes cui voto nõ repugnauit vera matrimonialis cõiũctio neq⁹ corporũ mutua translatõ. In quo matrimonio proles fuit fides atq⁹ sacrm ¶ Nouit maria misteriũ incarnatõnis a seculis absconditũ angelo nũciãte/nouit & Joseph ammonit⁹ sup hec ĩ somnis & vt existimo pie prius edoct⁹ familiarit a Maria. sicut beatã Leciliã legim⁹ valeriano spõso suo dixisse. Est mihi misteriũ qõ revelẽ amantissime iuuenis si tota illud fide custodias &c. Quidni fuerit audẽtioꝛ diuino cõfidens auxilio Maria erga sponsum suũ Joseph pudicissimũ/cũ esset iustus/q̃ cecilia erga Valerianũ. quẽ vrgebat impet⁹ nuptiaꝝ ¶ Turbata est maria in angelica salutatõe sed nõ ꝓturbata vel incredula. Turbatus est ipse ioseph ad stupendũ tante nouitatis miraculũ. Ita vt nollet mariã traducere/ nõ tamen cõturbatus/ vel culpabiliter incredul⁹/ sed stupoꝛ quidã apprehẽderat eũ/sicut de petro legim⁹ dum ait ad ihꝫ. Exi ꝛa me dñe. q⁹ peccatoꝛ sum Joseph simil⁹ coniũgi cõiugio tã excellẽtissime virginis marie. indignũ se iudicabat. Propterea non ex credulitate suspicios a. sed exꝑfundissima humilitate videꝛ mariã traducere noluisse. sed quasi dixisse. Exi a me dña q⁹ peccatoꝛ sum Hinc angelus ad eum Joseph fili dauid. noli timere accipe Mariã coniugẽ tuã/nõ dixit noli incredulus esse Uisitauit maria zachariã & Elisabeth nõ dubiũ quin de licẽtia & ꝓsensu viri sui Joseph/iaz de sacrãm̃to incarnatiõis instructi. Uisitauit & Joseph/vel illo tũc vel in solennitate paschali que ꝓxima erat/& ad quã ire iubebat lex in hierlim ¶ Decãtauit canticũ maria. cecinit & ipse zacharias. Non dubiũ quin ꝑticeps & cõscius canticoꝛũ istoꝛũ Joseph extiterit ¶ Congratulata est Maria cũ ceteris parentibꝫ & cognatis ipsi Elizabeth puerpe dum iobãnẽ enixa est. a qua cõgratulatõe ioseph alien⁹ nõ fuisse putãdus ẽ. Recogitabat maria signũ datũ ipi achaz. de virgine paritura in se completũ fuisse. Gloriabat et hoc ipse ioseph magnificãs deum in coꝛde suo & assidue gratias agẽs ¶ Obediuit Joseph edicto quod fecit cesar August⁹ obediuit & maria. Scriptum est enĩ q⁹ Joseph iuit in bethleẽ cum Maria vxoꝛe sua ꝓegnante Sciebat enĩ obediendũ esse potestatibꝫ sublimioꝛibꝫ quoniã sic est voluntas dei ¶ Maria filiũ suũ ꝓmogenitũ mox vt natus est/ adoꝛauit cũ gaudio & exultatõe. Josep ab hoc adoratõis gaudio & exultatõne nequaq̃ alienus fuisse credẽdus est ¶ Maria conseruabat oĩa que dicebãtur de puero Jesu per pastoꝛes/ꝑ tres reges/ꝑ symeonẽ. per annã/per ceteros/ cõferẽs ea in coꝛde suo et admirans/nõ ex ignoꝛantia sed ex insolita mysteriꝫ reuerẽtia Josephꝫ similꝫ. Hã scriptũ est q⁹ erat pater iesu & mater admirantes super his que dicebãtur de puero. ¶ Obediuit ioseph angelo iubẽti in somnis vt acciperet matrẽ cum puero vt fugeret in egiptũ. Obediuit & Maria. noua illa puerpa et delicata unẽcula nocte consurgens Jn q̃ pegrinatiõe laboꝛiosissima dicere poterant vteroq⁹ ad dñm Cantabiles mihi erãt iustificatões tue in loco pegrinatiõis mee(vnde q̃dã metrice scribit

Velut ex persona pegrinantiū ⁊ psallentiū de lege domini.
Esto peregrinis nobis cantabilis alma.
Lex domini relcuans tedia dura vie.
Nam fugiunt tristes citius per inania cure.
Carmina diuinus dum modulatur amor.
Ergo celigena miseris mens incola terris
Sis psaltes liricis iugiter apta modis.
Sic non te totam lachrymarū valle molesta:
Sed celo poteris. dicere te positam)

y ¶ Et o bone Jesu o salutifer christe q̄s sufficiēter existimare possit egressum pro gressum ⁊ ingressum pegrinatōis illi⁹ septēnalis/quātus fuerit hinc labor dolor ⁊ timor. quant⁹ inde diuinor̄ sapor ⁊ dulcor? Et vñ: Himir̄ ex diuina ꝓsolatōne que facit etiā cū tentatōe prouētū. Ex mutua rursus collatōe ⁊ allocutōne ioseph cū maria ⁊ ambor̄ cū puero iesu. Ex recogitatōe tandē diuini ꝓsilij sup redēptōe generis hūani. sicut Augu. cōfitetur. q̄ nō satiabat dulcedine mirabili. sup altitudine ꝓsilij diuini in redēptōne generis hūani. Quis det interfuisse collocutōib⁹ hmōi? Quis pegrinantib⁹ his cōcesserit astitisse? Quis iconomiam illā honesta pauptate gratissimā viri ⁊ vroris cū filio/ vbi pro famulo dabat asin⁹ ſm origenē ꝓsiderare poterit? ¶ Unde si vet⁹ illa mater elizabeth exclamauit ꝓphetice ad vnicam marie salutatōem/si exultauit pre gaudio iohes infans in vtero suo. quid ex cōtinua cohabitatōe ⁊ allocutiōe cū maria ⁊ puero iesu. iust⁹ ioseph accepit diuine consolatōis ⁊ illuminatōis? dici nequit? ¶ Quis det hymnū de cāticis syon ex Maria suauiter audiuisse in terra aliena? ¶ Quis det eā baiulantē in vlnis/speciosum forma pre filijs hoim/q̄ blandiebat arridenti. q̄ cōdolebat vagienti. q̄ frequēter tibi viro spōso suo ioseph. baiulandū. fouendū. osculādumq̄ tradebat/vidisse? ¶ Legim⁹ preterea puer̄ ihm dū. xij. annor̄ fact⁹ esset. subditū fuisse ioseph ⁊ marie. q̄ subiectio sicut inestimabilē notat hūilitatē in iesu Ita dignitatē incōparabilem signat in ioseph ⁊ maria ¶ Porro legim⁹ in trāsitu marie ipm astitisse? Hoc eni hieronim⁹ argumentatur. Sic ⁊ in obitu felici ioseph recte credendū est? Mariam spōsam. et filiū ihm. corpaliter affuisse Ante eni xpi passionē defunctus est. Alioquin enim custodia matris alteri cōmissa non fuisset.

¶ Hinc metricus quidam:

¶ Venerat illa dies qua vitam morte pararet.
Perpetuam tibi iuste Joseph dauid inclita proles
Ip̄s adest cum matre pia quibus officiose
Seruieras. vultu placido solantur euntem.
Dra licet lachrymis/oppleuerit intus obortis.
Naturalis amor/etenim sic credere fas est
Q̄ patrem Jesus. et sponsum fleuit morientem
Virgo benigna suum. fidei custodis amator.
Procumbit lecto. complexans membra pudicis
Oscula dat labijs/mi vir conclamat. obis ne.
Deseris. et viduam passuram dira relinquis.
Uellē tamen fiat domini. dilecte vale mi.
Ecce Jesus tuus in/placida te sede locabit:
Protinus ipse Joseph/preciosa morte quieuit.

Legim⁹ christo morientē multa corpa sanctor̄ surrexisse. ⁊ venisse in sanctā ciuitatē hierlm ⁊ apparuisse multis ¶ Hinc forte dicit aplus Acceperūt mulieres de resurrectōe mortuos suos. Recogitet oro pius anim⁹. si iust⁹ ioseph. vnus est ex illis putādus fuisse. q̄ marie apparuerit carissime sponse. qui eā consolat⁹ sit/q̄ tandē xp̄o in celū ascendēte. simul ⁊ ascēdit glificatus. Non dubiū in aīa. Dz an et in corpe. nescio. deus scit. ⁊ collocat⁹ est a dextris ip̄ius iesu. hoc est in potioribus bonis suis ¶ Concludit ad extremū p̄ p̄missis ⁊ alijs inenarrabilib⁹ iusti ioseph

¶ z preconijs/ꝫ recte ꝫ religiose faciũt z fecerũt qui celebritatẽ devirginali cõiugio Marie et Joseph/qui festinitatẽ solennẽ de beato trãsitu eiusdẽ Joseph pagere senserũt tam verbis ꝫ scriptis suis que scripta qñ vel bñ turvel facil'r haberi pñt ea brevitatis amor linqt. Et advltimã se trãsfert ꝓsideratõem.q̃ post verbũ de nobilitate ioseph z marie in pria ꝓsideratõe. De hinc de ipsoꝝ sanctificatiõe in altera. Rursus de fomitis repssione in tertia. Loquit de multiplici natitate Jesu z de habitudine quã hz ad mariã atqꝫ ioseph hmõi natiuitas.

¶ Quarta consideratio De maria na

tus est iesus q̃ vocat xp̃s:nedũ corpaliter sed spũal'r quidẽ Et devirginali sponso suo ioseph suo mõ dici pt. Nõ eqdẽ dici pt.q̃ de ioseph nat⁹ sit iesus.mõ quo blasfemat iudeꝰ infelix q̃ dicit xp̃m ex ioseph semie esse natũ/ pcul hoc a pietate fidelium ¶ Hz attẽdo triplicẽ natiuitatẽ Jesu xp̃i/attẽdat z vestra btitudo scz eternalem/corpalẽ spũalẽ vel mẽtalẽ. Nascit enĩ eternal'r ex patre.quẽadmodũ nascitur splẽdor ex luce coeuus luci. Hinc est illõ eccl'ie cãticũ. O oriẽs splẽdor lucis et ne Et in pson̄a sapie increate dicẽ eccl'iastic⁹. Ego ex ore altissimi pdũ priogenita añ oẽm creaturã Et ysaias Generatõz ei⁹ qꝫ enarrabit:Et in psal. Ex vtero añ lucifrũ genui te Jn hac eternali natitate xp̃i iesu.neqꝫ maria.neqꝫ Joseph cõicat ¶ Altera natiuitas xp̃i ihu/fuit corpal'r in mũdo ex virgie. De q̃ angel⁹ ad mariã Spiritussctus supueniet in te z virt⁹ altissimi obũbrabit tibi. Jdeoqꝫ z qõ nascẽt ex te sanctũ vocabit fili⁹ dei Et hoc factũ est qñ ꝓpleti sunt dies marie vt pareret z peperit filiũ suũ primogenitũ. Et in hac qdẽ natiuitate sola maria. materiã mistrauit At vero qz corp⁹ marie fuit ipsi⁹ Joseph.iure matrimoniali q̃ fit mutua trãslatõ corporũ viri ad mlierẽ z ecõtra. Videam⁹ si cũ intelligẽtie sobrietate dicere fas nobis sit/q̃ ex corpet carne Joseph nat⁹ est xp̃s ihs. Et hoc dici forsitan posset/nisi piaꝝ auriũ timeret offensio ¶ Aiaduertam⁹ tñ ex legevteri/q̃ si frater decessisset sine prole/frat' supstes ducebat vxorẽ defuncti vt suscitaret semẽ ei⁹ Ac nat⁹ iñ puer dicebat filius nõ quidẽ natural'.sz legal'illi⁹ q̃ iã obierat frĩs Sic enĩ cõcordat euangelica series genealogie xp̃i dñi ioseph legit habuisse duos p̃res vnũ quẽ mathe⁹ noiat iacob. Altez quẽ appellat lucas hely.q̃ legal'fuit p̃ iacob vero naturalis Quorsum ista? Primiꝝ p intelligẽtia l'r̃e ne pateat irrisiõi vl' scãdalo nesciẽtiũ morẽ scripture.q̃i ioseph habuerit duos p̃res naturales Vel q̃ euãgeliste mẽriti sunt,put opponit Julian⁹ ¶ Proinde q̃ten⁹ daret intellect⁹ quõ ioseph dict⁹ ẽ p̃ Jhũ xp̃i/nedũ a iudeis ꝟ putãtibꝰ z carnal'r sentiẽtibꝰ/sz ab ipa etiã virgine Maria. Fili inqt. Quid fecisti nob sic Ecce p̃ tu⁹ z ego dolẽtes q̃rebam⁹ te ¶ Fuit ita qꝫ Joseph p̃ iesu reputatõe Fuit p̃ curatõe.qz nutritius Fuit ẽtio p̃ generatõe nõ qdẽ sua sz marie vxoris sue/coopante spũsctõ z qdãmõ vices ioseph gerẽte/nõ virili semie sz mistico spiramie Propterea p̃ qdẽ ioseph nõ natural'sz legal' pueri iesu dici pt.cui spũsctus suscitauit semen carnale Valẽti⁹ Hat⁹ ẽ igit ihs in tra seu fundo ipi⁹ Joseph de q̃ tra clamat Jsaias Rorate celi desup z nubes pluãt iustũ apiat terra z germiet saluatorẽ Et in psal. Veritas de tra orta ẽ. Quidni ꝓpetat igit ipsi Joseph ius aliqꝫ legale vltra ceteros hoies ĩ bñdicta pueri iesu forma tõe qm̃ nat⁹ ẽ in ea.z ex ea carne cui⁹ dñiũ iure mrimonialivere trãslatũ erat ĩ ipꝫ Joseph Vñ nõ ꝓfundebat mariavocare Joseh dñm suũ quẽadmodũ de sara abraã scribit apl's petr⁹. Vñ z ꝓponit eũ sibivbi pri⁹. Ecce p̃ tu⁹ z ego q̃rebam⁹ te. Primiꝝ Quia maior in maria q̃s sara hũilitas? Joseph dignitas abrae dignitatẽ supabat Fuit ãt hec pcreatio pueri Jhu ĩ te maria p spm̃sctm̃ de ꝓsensu vero vel interp̃tatiuo viri tui ioseph Volebat enĩ q̃ fierꝫ volũtas dñi p oia cũ eẽt iust⁹.

¶ Hec ãt dicim⁹ ad excludẽdũ ptus adulterinos vxoꝝ.in q̃bꝰ maritivl' nõ ꝓsentiunt.vel ꝓsentire rõnabilit' nequeũt. Nullũ idcirco ius p̃nitatꝫ in talibꝰ filijs. Iz ĩ fundo suo genit⁹ vẽdicare pñt ¶ Libet hic exclamare. O mirãda,prius Joseph sublimitas tua O dignitas incõpabilis.vt mat' dei.regia celi.dña mũdi.appellare te dñm̃ nõ indignũ putauerit Nescio sane p̃es orthodoxi q̃d hic ãplius hẽat/

mirabilis vel humilitas in maria vel in ioseph sublimitas ẽius incõpabil'r exuperet vtrũq; puer Jesus bñdictus in secla de q̃ scriptũ est et iam dictũ est. q̃ erat subdit⁹ eis. Subditus fabro is qui fabricauit auro rã et solẽ. Subdit⁹ femie tectrine. cui flectitur oñe genu. celestiũ terrestriũ t infernorũ ¶ Cupem mihi verba supperet̃/ ad explicandũ tam altũ t absconditũ a seculis mysteriũ. tã admirandã. venerãdãq; trinitatẽ Jesu Joseph t Marie. Uelle mihi q̃dẽ adiacet. sed posse nõ inuenio ac in ipso conatu deficio. Uñ cũ grã sil'r t gl'a. natura nõ tollat sed extollat t pficiat. recogitem⁹ pia deuotõe. q̃ si vinclo q̃dã naturali/ obligatio cõsurgit filij ad matrẽ t matris ad spõsum suũ t vtriusq; scz filij t matris ad fidelissimũ vigilantissimũ t sedulũ custodẽ et nutritũ Joseph q̃ fuit caput marie. habẽs inde auctoritatẽ aliquã principatũ dñationem vel imperiũ in mariã/ sicut t maria suo modo. in filiũ suũ Jesum iure naturalis maternitatis quãtus existimãdus est iustus ipse Joseph/ nũc in gloria et in celis/ qui talis t tãtus inuẽtus est. hic in miseria t in terris. ¶ Profecto si nõ mentiebat Jesus qui ait. Ubi sum ego. illic et minister me⁹ erit Ille p̃mio⁹ videt collocãdus in celis q̃ in ministerio fuit vicinior obsequẽtior atq; fidelior post mariã inuẽtus in terris. ¶ Sed hec hactenꝰ de ipsa natiuitate corpali iesu xp̃i cui⁹ pticeps quẽadmodũ Joseph extiterit supra viros ceteros. t de sublimitate sua aliqliter aptum est honore sanctorũ sanctarũq; oim inter quos nõ est ꝓtentio. q̃s eorũ videat maior esse ac intelligẽtie sobrietate semp saluis ¶ Nũc de tertia natiuitate. q̃ spũal' est. et oñi deuotę viuẽti cõicabilis sermo loquat de qua xp̃s apud Johẽz ait Oportet vos nasci denuo. Et iterũ qõ natũ est ex carne caro est. t qõ natũ est ex spũ spũs est. ¶ In hac autẽ natiuitate. vicissitudo mirabilis est q; dũ nascit Jesus in aĩa deuota p fidẽ t gratiã. fit ipsa verbigena hoc est verbũ generãs. t mat' dei q̃ tñ aĩa nedũ p naturã. sed p gratuitã adoptõez est filia vt vez sit de qlibet tali aĩa. q̃ ipsa est virgo. mater. t filia. Itaq; q̃ mater sit. testis est oñi exceptõe maior q̃ ait. Qui fecerit volũtatẽ patris mei q̃ in celis est. ipe me⁹ frater sor. t mater est. Porro de filiatiõe quid iohes. q̃d paul⁹ dixerint scim⁹. Dedit eis ptãtem filios dei fieri inq̃t iohes. Et quõ. subdit q̃ p fidẽ. q; his q̃ credunt in noĩe ei⁹. Eodẽ enĩ teste Oñis q̃ credit qñ ihs est xp̃s. ex deo natus est. Sequtur aliud qõ ptinet ad anie verbigene. dei matris t filie virginitatẽ Qui nõ ex sanguinibus ait/ neq; ex voluntate carnis/ neq; ex volũtate viri/ sed ex deo nati sunt. Nescio dicere qõ sentio. nescio si satis asseq̃r verbis/ suppleat impfectũ meus sapientissima bitudo vestra ¶ Itaq; ꝓsiderat in aĩa rõnali indiuisibili quidẽ subaliter. portiũcula quedã virginalis/ q̃ nec obnoxia põt esse violatõni. Hec appellatur quãdoq; a doctoribus synderisis. quandoq; apex mentis/ quãdoq; scintilla rõis/ quãdoq; naturalis instinct⁹ in bonũ. Hãc autẽ sinderisim. nec ipi violatores t ꝓstupratores aiarũ demones corrũpere pũt etiã in iferno quin ad bonũ stimulet t ad malũ remurmuret. Hinc nascit acerbissim⁹ ille vermis qui nõ morietꝰ. Hic rixa discerpẽs t dissipans/ supra q̃z cogitari pt/ aĩam infelicez/ dũ synderisis impellit ad dilectõem dei. sz reprobа volũtas toto odiorũ conatu resilit in aduersum. ¶ Sed ad q̃d ista de synderisi? Certe vt oñderem⁹ eã sp virginẽ eẽ. que dũ caret obũbrante t fecundãte spiritu sctõ. manet infeliciter sterilis. dũ ãt adest idẽ spũs visitans gratificãs t fecundãs fit ipsa verbigena hoc est verbũ pariens. t hoc sine corruptõe q; nõ ex sanguinibus corporaliũ fantasmatũ. neq; ex voluntate carnis desiderioz carnaliũ. neq; ex voluntate viri hoc est ex ptãte liberi arbitrij/ sed ex deo est quicq̃d hic natũ est. Nec tamen excludit sinderis/ rõisq; ꝓsensus. Sz dũ nũciatur gratia. afflatu secreto et intimo veluti clauso super aĩam ostio suggerit aduentũ verbi in mentẽ. rñdet sinderisis humili genuflexione. Ecce ancilla dñi. Fiat mihi fm verbũ tuũ. Deinde visitat Elisabeth senem t corruptã p quã mystice designat inferior portio rõis/ se cõuertens ad corpaliat terrena vñ quod dãmõ violat. sed ex munere diuino iohãnẽ in se recipit/ h est gratiã pticipat. Et ita gaudiũ Marie verbigene in elisabeth grauidã partu tali gratie deriuari recte memorat. ¶ His ita q; breuiter t p captu tante rei tenuit exp̃ositis de hac virginali natiuitate t filiatiõe dum in aĩa nascit Jesus q̃ vocat xp̃s. nulli dubia relinq̃tur veritas nrẽ h⁹ pncipal'

quarte cōsideratiōis. q̄ sez tam ex Maria q̄ ex ioseph natus est ihesus qui vocat̄ xp̄s Dō si traducere placuerit verba themat̄. ad hunc anagogicū intellectuz. poterim⁹ conuenienter aptare q̄ Jacob genuit Joseph virū Marie. Quid enī p iacob. qui supplātatoz appellat̄. rectius accipitur q̄ lucta z supplātatio viciorum. quod fit in actiua. in qua primū cōtemplatiuū exerceri necesse est. Oportet insupr actiuus p⁹ se gignet ecse meditatōem ¶ Est autē meditatio vehemēs animi applicatio. ad diuinū aliquod inuestigandū cognoscendū et degustandū. que meditatio recte p Joseph exprimit̄. quia ioseph crescēs interp̄tatur. Neq̄ enī potest aliter aīma meli⁹ ex crescere spūalibus augmētis q̄ p meditationē fortē z salubrē p quā ascendit aīa de virtute in virtutē relecta vel superata fluxibilitate inanium cogitationū. et voluta bzo desideriozū carnaliuz euacuato. Hec insup meditatio. qz robusta est. neq̄ fluida vel enervis sicut est ipsa cogitatio/ recissime vir dicit̄. Sed cui⁹ vir? Uirtutiq̄ Marie p quā oīs mens illūiat̄ vel illuminatr̄ diuinit⁹ intelligit̄. Audi meditationē illuminātē In meditatōe mea inqt psalmista exardescet ignis Ecce splēdoz illustrās. Ex hac āt maria mystica nascit̄ p cōtemplatōez Jhs q̄ vocat̄ xp̄s. nō q̄dē ex cōmixtōe viri sui q̄ est meditatio. sz put ex positū est mystico spiramīe dū spūsctūs obumbrat aīam ad terrena nō ꝯspicienda refrigerans ab ardoze illecebraz̄ carnaliū Illuminat autē ad diuina libero intuitu. longe lateq̄ contēplanda cum degustatōne q̄ suauis est dom⁹ ¶ Hec est illa btā nativitas. in qua castissimis amplexib⁹ tenetur z deosculat̄ puer ihesus. in q̄ pascitur z nutrit̄/ lacte deuotiōis z melle contēplatōis. in qua dulcoz z splendoz est. Quinetiā versa vice renascit̄ aīa xp̄o. vt ita se mutuo cōdeceant adolescēs z adolescētula in mētis excessu. z dicat ad dilectū suū dilecta. Dilectus me⁹. supple cōdecet mihi et ego illi. ¶ Hec est gratiosa vere desideranda nativitas. Sic ei nascēs. succedit deo patri in nobilitate. qz de⁹ efficit ipse princi patōe diuinitatis. Sic deducit Boetius Et ꝓpheta ait in p̄sona dn̄i. Ego dixi dij estis z filij excelsi oēs ¶ Adeo quidē Maria fuit diuina. vt ea q̄ de sapiētia increata scribit ecclesiastic⁹. ecclia transferat ad mariā vt est illud. Ab initio et ante secula creata sum. ¶ Succedit p̄terea talis deo in dilectōe. Uidete inqt iohes. qualē charitatez dedit nobis de⁹ pater vt filij dei nominemur z sim⁹. Succedit in strēnuitate quia oīe qd̄ natū est ex deo vicit mundū Et itez Oīis q̄ nat⁹ est ex deo nō peccat Nonne tibi magna videt̄ strēnuitas vincere mūdū. z nō peccare? Succedit demū in hereditate. quia si filij z heredes. ꝛc.

Quo cōtra nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua z spūsctō nō potest intrare in regnum dei quod est hereditas patris nostri. ¶ Legitur aristotelē dixisse. gaudeāt bñ nati. gaudeant plane qz non ex sanguinib⁹ neq̄ ex voluntate carnis. neq̄ ex volūtate viri sed ex deo nati sunt. mō dicto. Quo cōtra maledicit Job. maledicit z Jeremias natiuitati sue repūtantes illud apl̄i. Oēs nascimur filij ire. Hec est nativitas nature corrupte q̄ seclusa gratia miserabilis est Job homo nat⁹ de muliere brevi viuens tēpe replet̄ multis miserijs. Et ecclīastes laudauit magis mortuos q̄s viuētes et felicioꝛē vtroq̄/ qui nondū natus est ¶ Qua in re stultissimū est. solēnisare nativitatē hoīm quēadmodū fecit herodes die natalis sui celebrē in quo Johānes occisus Mystice gratia p̄dita. ¶ Hinc recte traditur facere gens thracie. que nativitates hoīz deplorat/ cōgaudet morientib⁹ ¶ Dies vero nativitatis spūalis duz homo regenerat⁹ est p gratiā baptismo. vel fluminis vel flamis/ sub hac intentōe celebrari p̄r. nedum sine culpabili reprehensiōe. sed cū laudabili gratiarūactiōe apud deum. q̄ taliter dedit nasci denuo. Propterea post celebritatē nativitatis bean Johānis baptiste sacratissimam et iocundā. quia sine peccato nat⁹ est p sanctificatōnem. instituit eccl̄ia nativitatē beate et glorioſe/ semperq̄ virginis Marie celebriter fieri. admonita p⁹ miraculo. Addidit cōsequēter octauas Propter adipiscendā sicut hystorie tradunt ecclesie pacem Hinc in oratōne nativitatis eiusdem dicit̄. Famulis tuis dñe celestis gratie munus impertire. vt quib⁹ btē virginis prus extitit salutis exordiū. nativitat⁹ ei⁹ votiua solēnitas pacis tribuat incrementū ¶ Si vero propter finē consimilē cōgruat huic sacrosancte Synodo. laudis aliquid vel honoris instituere pro virginali spōso Marie Joseph. cui⁹ honoz

redundat in ipam. et in eum qui de ea natus est Jesum christũ. viderit vestre beatitudinis sapientissima deuotio. Hõ q̃ multiplicatiõem festiuitatũ apud vulgus qõ de labore manuũ viuere habet suadeam⁹ esset vtinã apud tales huiusmodi numerus festiuitatũ minor. sicut in reformatõe hic in cõcilio notatũ est. sed apud ecclesiasticos et de ecclesiasticis talia loq̃mur. dũ de celebritate virginalis cõiugij Joseph cum maria. vel de ipsius felici transitu fieri solennitatẽ exoptamus. Ad quid ista? Quatenꝰ ita marie meritis⁊ intercessione tanti tã q̃ potẽtis⁊ imperiosi quodãmodo patroni/apud sponsam suam. de qua natus est Jesus qui vocat xp̃s. reddat ecclesia vnico viro vero et certo summo pontifici sponso suo vice christi. Hosq̃ dẽni q̃ singuli/deo renascamur/felici natiuitate/hic p̃ gratiã et in futuro. per gloriã que est natale sanctorũ Intercedẽte te et si fas est dicere/quodã iure tuo iubente gloriosissime Joseph vir marie. de qua natus est Jesus qui vocatur christus.

Isti sex versus sequentes sunt quasi p̃o triplo. ad carmen illud. xvi. versuum Venerat illa dies/qui ponũtur in tertia consideratõe sermonis.

Felix illa dies/toto celeberrima mundo.
Sacra docens leta/qua scandit ad ethera virgo
Mater/et angelicos ciues supereuolat omnes
Huc tibi virgo Joseph. Jesus et tua spõsa p̃pinquũ
Credere fas statuunt solium. tales ob honores
Concinimus /facite nobis hec gloria detur.

Alma redemptoris mater. cui lege superna.
Vir iustus virgoq̃ Joseph cum virgine nupsit
Da celebrem/dignumq̃ tuo p̃soluere cultum
Coniugio/fac nos purgatis sordibus omnes
Posse deo iungi/fidei qui federe puras
Desponsans animas. diuino germine complet
Portio nature. prestantior esse Maria
Creditur/hec celis/hec mundo dignior ipso.
Gratia nam superat naturam/gratia que se
Diuidit in reliquos. istam fontaliter implet.
Hec clausit gremio/quem totus non capit orbis.
Olim/nam celi gabriel festinus ab arce.
Preradians alacer/totus iocundus in ipsam
Nazareth. vrbem galilee mittitur/illic
Desponsata viro/dauidis de stirpe/Joseph qui
Dictus erat/clauso reperitur virgo Maria
Ostiolo/cui dixit aue/cui gratia plena
Cui recum dominꝰ/gabriel que verba salutis:
Virgo silens cogitat/ animo turbata quousq̃
Nuncius archanum. diuo sermone retexit.
Hoc natura stupet/stupet hocq̃ ioseph reputãs se
Mysterijs tantis indignũ/voce modesta
Clamat/id vnde mihi quiis sum⁊ te deprecor a me
Hoc exi domina/nec enim mihi nubere tecum
Fas video/ dum multa Joseph trepidus cogitaret
Soluitur in somnũ/cui iussio celica dixit
Aude clare Joseph vxori trade virum te.
O nimiũ dilecte deo/cui sponsa frequenter
Blanda Jesum gremio posuit/fidenter adimus
Hunc thronum/residet vbi gratia saluificãs nos.

Prosa in circūcisione domini

Mira Joseph iusti virtus/laus mira/mariam
Cui deus vxorem sociat/mirare sacratum
Fecundum prolis cum virginitatis honore
Coniugiū/faber o mirus/cui subditur vltro
Auroram et solem qui fabricat/hunecq benigno
Nominat ore patrē tali quoq gaudet alumno.
Regia stirpq et sacra Joseph te reddit ab ortu
Claris insignem titulis/te leta decenter
Pauperies manuūq labor nutriuit/ob inde
Strennuus t liber ac psalmo teste beatus
Hinc vxor tua/tecum sicut vitis abundans
Te dominū/sponsumq vocat.nos redde beatos

Carmen eiusdem de diuersa immunitate a peccato christi t matris sue.

Nostrā dignatus naturam supponere
In Filius eterne saluificare volens
Circulus vt fieret coniūxit ad ima supremū
Virginis esse satus absq viro voluit.
Virgo caret culpa peccati/pena remansit/
Natus vtrunq tenet attamen impariter
Virgo necessaria nature lege subisset
Culpam/ni dominus sanctificaret eam.
Sed caruit christus prima sub origine culpa/
Peccati/penam sponte subire volens.
At pcius subiecta fuit nō sponte maria
Quānis virtutis traxit ad obsequium.
Indiguit redimi/non filius/ergo redemptam
Perfecte fieri/matris honor voluit.
Copula legitima fuit/et semen benedicti
Hore sacro potuit/festus et esse dies:
Omnis eam virtus primo decorauit ab ortu
Certatim dotes quelibet accumulat.
Edocuit noster sermo vulgaris idipsum
Totam qui pulcram magnificauit eam.

Prosa in circuncisione domini composita per predictum egregiū doctorē/ que cantatur in cantu. Veni sancte spiritus.

Apparuit hodie/mira virtus gratie que deum circuncidit Nomen ei celicum nomen t saluificum.qō est Jesus indidit.

Nomē salus homini/ nomē quod os domini. ab eterno nominat. Dudum matri numinis hoc t spō/so virginis/angelus denunciat.

Tu nequam vim zabuli/ tu peccatum seculi/ nomen sacrum superas Jesu nostrū precium Jcta spes merentium/mentes salua miseras.

Quod deest in homie. supple tuo nomine. quod

est salutiferum. Tua circuncisio/cordis sit precisio: efficax cauterium.
Sanguis fusus sordidos/lauet/riget aridos/ mestis det solatium. Anni nunc initio bono pro ence/nio/da te Jesu premium. ¶ Amen.

¶ Fratres igitur charissimi/ad Mariā exultantes/ sic deuote iubilantes dicamus vna pariter
¶ O maria maris stella.alma celorum regia In hu/ius mundi procella. Ad nos virgo te inclina.
¶ Hunc gaudeas acletare/que meruisti portare de/um rosa speciosa super rosam tu formosa.
Tu es rosa singularis/sola rosa tu vocaris. Tu li/lium et viola. Gaude plena fauis suauis.
¶ Blanda caris/nulli grauis. Cordi nostro coniū/garis/mentem nostrā alloquaris.fac vt spernamus friuola.
¶ Gaude vernans paradisus/in qua viget nostervi/sus de quo surgit flos decor.de qua fluit fons amo/ris et omne quod est optimum.
¶ Gaude dulcis philomena. cuius vox amore ple/na.tua suauis cantilena.laus sanctorum est amena. et gaudium angelicum.
¶ Gaude rosis coronata/omni flore purpurata. an/te thronum o decora/ dulcem prolem pro nobis ora vt se nobis det in premiū. Amen

¶ Dulcis virgo atq; mater.quam elegit deus pater Aue plena gratia. Tuum natū ora christum. vt coro/net chorum istum.in perenni gloria
Amen.

¶ Incipit Centilogi/um de conceptibus Magistri Johannis Gersonis Cancellarij Parisien.et egregij professoris in sacra pagina.

Sequitur prohemiū.

¶ Onceptum de virgine magnificantes et implorantes cum illa que mente prius q̄s carne cōcepit. Cuius nomē sanctum/ qui de se per salomonē loquit in persona sapiētie Necdū erant abissi et ego iam cō/cepta eram. Agemus pauca de cōceptib⁹ obediētes consilio Jesu filij Syrac. Pre/curre autem inquit prior in domū tuam et illic aduoca te.et illiclude et age concep/tiones tuas:non in delicijs.et verbo su/perbo. Sic agebat assidue illa/ cui dictū est per angelum. Ecce cōcipies in vtero t paries filiū. Nam cōseruabat oīa verba de filio/ conferēs in corde suo. Conferēs

et cum virginali sponso ⁊ custode suo Joseph Sepeq reiterãs canticũ suũ nouũ. Magnificat anima mea dñm. Procedemus ꝓverba centũ. ⁊ ꝓtes octo. propicijs Jesu Joseph et Maria.

Primum verbum

Conceptus in sua generalitate/ dicik actus cõcipiẽtis in vtero prio prio vel alieno ad diffusionẽ/seu cõmunicatiõem bonitatis ꝑ amorẽ. Sic ꝯceptus prout ⁊ generatio repitur in omni resicut ⁊ amor ſm dionisiũ. Hinc ozik illa nature descriptio. q̃ est vis insita rebꝫ ex similibꝫ similia procreãs vel concipiẽs ¶ Conceptus entis/est primꝰ omniũ cõceptuũ. quos cõcipit primus deus. sit ad intra sit ad extra. Ad intra quidẽ de filio. Ex vtero ante luciferꝫ genui te. hic ens ꝓncipiũ de principio. De creaturis vero loq̃tur per ꝓphetã. Portaui in vtero meo⁊ gestaui avulua seu matrice mea Jsaie. xl. Et in genesi. he sunt generatiõnes celi et terre ¶ Cõceptio entis primi actiua nõ est nisi deus ipe concipiẽs/sit ad intra sit ad extra. Sed cõceptio passiua dicik ipsa res cõcepta sit ad intra sit ad extra. Hec oportet ponere in creaturis cõceptõem esse relatõem mediã realem inter deũ concipientem ꝓductõe⁊ rem cõceptã seu productã. Esset eni talis relatio creatura dependẽs cum nõ esset creatrix essentia. Et si nõ eẽt sua dependẽtia ꝓcessus essꝫ infinitus aut equalr sisterem⁹ in ꝓma dependẽtia creature. Cõceptio in diuinis actiua q̃ est pater concipiẽs. dicik ſm positiõem aliquorũ distingui se ipsa a conceptõne passiua que est filius. Sic de spiratõne actiua et passiua diceret. Que spiratio nõ eque ꝓprie vel vsitate cõceptio nominak. nec aliquo modo generatio dici debet sed spiratio. ¶ Conceptus entis in vniuersali rex vtero. sicut ⁊ amor incitãs ad concipiendum multiplex inuenik. Diuinus Angelicus/rõnalis Animalis vitalis ⁊ pure naturalis ¶ Conceptus entis relat⁹ ad primũ concipientẽ deũ/semp est bonus/pulcer nobilis/⁊ generosus. nec aliter esse potest. Sec⁹ si fiat relatio ad creaturas. que concipiũt et concipiũtur ꝑsertim si rationales sint et libere/cõceptus eni peccatoruꝫ sunt ignobiles/degeneres⁊ spurij seu bastardi ¶ Concept⁹ diuinus interior ꝓ

mus est ⁊ solus ⁊ necessari⁹. Ceteri sunt tẽpales. quia nihil in eternũ nisi solus de⁹/ contra platonẽ specialiter et alios philosophos. imo ⁊ theologos quosdã quivni uersalia etiã realia posuerũt eterna Quos ⁊ regula fidei et parisien. damnat articul⁹ Quicq̃d enim est vel est creatura vel creatrix essentia. Eternũ autẽ nihil est nisi deus vel in deo. In quo certe nihil est quod nõ sit deus. ¶ Conceptus creaturaꝝ tot modis varia nobilitate. q̃t modis in sua pfectõne ⁊ bonitate ⁊ cõcipiendi manerie distinguik. Ita q̃ nomẽ Jesu ſm humanitatẽ primũ est ⁊ superaltatũ Deinde nomen Marie matris sue. Deinde sunt angelorũ nomia ſm hierarchias ordinata. Lucifer vero ceterorũqꝫ noia ſm substantie sue claritatẽ/nomia sunt dei. sed ab eis per priuatõem lucis gratie deformata seu cõtenebrata vilescũt ¶ Conceptus quanto sunt intimiores ⁊ intra manẽtes tanto sunt pfectiores ⁊ ecõtra ceteris paribus q̃ꝫ ꝯceptus extra prodeũtes quẽadmodũ diuinus cõceptus est prorsus immanẽs et consubstãtialis Ceteri sunt in creaturis ꝓ respectũ ad deũ velut extra prodeũtes. tanq̃ noia seu voces ⁊ verba dei. Sũt etiã inter se diuersi realr etsi fuerint intra manẽtes sunt sepe accñtales. Quicq̃d sit de ponentibꝫ q̃ ẽntia rõnalis aĩe germiat suas vires ⁊ potẽtias cõsubstãtiales cuiusmõi sunt intellect⁹ ⁊ volũtas q̃s eẽ accñtia ꝓnaturalia q̃dã tradũt ¶ Cõcept⁹ ꝑmi ꝯcipientis ad extra nõ ꝑt totalr eẽ equiuoc⁹ nec penit⁹ vniuocus sed analog⁹ dici ꝑt ꝓpter assilatõnẽ aliquã ad formã entis/ quã cõmunicat ꝑm⁹ ꝯcipiẽs/vel ex nihilo vel ex vtero materie prie. vel ex vtero obediẽtial potẽtie q̃ latior est in oĩ re. ¶ Cõcept⁹ entis tãto nobilior est atqꝫ generosior q̃nto plus habuit de actualitate ⁊ min⁹ de potẽtialitate q̃ tribuik materie. Sec⁹ de possibilitate virtuali q̃ forme tribuik q̃ quãto ẽ multiplicior tãto est vnitior ⁊ ꝑ pauciora suã ꝯseq̃ns pfectõez. Cõtra de multiplicitate ex materia ꝯsurgẽte ¶ Cõcept⁹ habiti de õo possunt sub ordie ãntuplici notari Prim⁹ eẽntialiũ. spectantiũ ad eẽ. Scõs eẽntialiũ spectãtiũ ad actões vt itellectualitas. volũtas Terti⁹ obiectorũ vt intelligibile volibile Quart⁹ eẽntialiũ spectãtiũ ad ꝑsonas. vt intellectus potens ꝓ intelligibile adequatum. Et voluntas volibile

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

infinitū. Quintus est cōsurgens ex prio
ri ordine vt scilicet ydentitas. Equalitas
Similitudo Et quia totū necessariū pre
cedit possibile esse intelligamus ex istis p
ducta intelligibilia et volibilia adextra /
qualia cōtinet ratio deitatis: nō sicut sub
iectū passionē sed sicut causa effectuz sub
triplici genere cause. quas in deo semp co
incidere necesse est q̄ sunt. Efficiens For/
malis/nō intrinseca z rei cōstitutiua/ sed
exemplaris. et finalis causa

Secunda partitio

de cōceptibus anime rationalis vel homi
nis in speciali.

Onceptōes in oīi creatura repi
biles reperiūtur in hoīe qui propte
rea dicit Omnis creatura seu minor mun/
dus He sunt cōceptōes intellectualis scz
Rationis Animalis vitalis z pure natural'.
Equiuoca insup virtute z analoga libera
quoq; z seruilis. moralis deniq; z artificia
lis. Conceptus cognitiui formalit̄ de
quib⁹ solis deinceps erit sermo. cum affe/
ctiuis sunt in triplici genere fm tres anie
rationalis vires seu potētias principales
in vtero suo. q̄ sunt mens superior pria Ra/
tio vel sensus interior scōa. Et sensus exte
rior tertia. Conceptōes in ventriculis
anime rōnalis solent geminos fructꝰ seu
cōceptus afferre. Quoniā aliqui sunt co/
gnitiui vel apprehēsiui. Alij vero affecti/
ui. Concipe autē dicit quasi simul capere z
intelligere quasi intus legere z repire in me/
moria. quasi itez parere. Conceptiōes
in vtero sensus exteriorꝭ sunt in genere
quintuplici scōm quod habet vterus iste
quinq; sinus principales quos dicimꝰ Vi
sum Auditū Olfactū Gustū Tactuz. de q̄
bus nō est hic dicendū p singula vt si sen
sus sint eiusdē speciei in oībus pfectis ani/
malibus Et q̄ sunt propria cuiusliber sen
sus obiecta cū similib⁹ Conceptꝰ exterio
res istoz sensuū. talē hūt ymitatē z coor/
dinatiōez ad reliquos interiores nobilio
res/q̄ nequeūt absq; ipsis gigni Quoniā
oīus nostra cognitiō z disciplina intelle
ctiua fit et periſtēte cognitōe sensitiua fm
pīm. qui dat hoc signū. Quia deficiente
nobis vno sensuū a natura. deficit z noti
cia propria de sensibilib⁹ illius sensus
Conceptus exteriorꝭ sensus in suis q̄nq;
ventriculis sunt iniciales. z quasi substā/
tiales. respectu cōceptuū superiorum. vnde
prodeūt oīes philosophice cōceptōes
quas in tria genera diuidimꝰ. Naturales
Rationales Morales. Quarū sunt multe
species a philosophis ordine miro tradi/
te. Vt sub naturali Metaphysica de essen
tijs rez Mathematica de numeris z figu
ris Physica de motib⁹. Sub rationali seu
sermocinali grāmatica. logica. rhetorica.
Sub morali Ethyca iconomica Politi/
ca. Quibus addite sunt cōceptiōes artiū
mechanicarū varie. nec hic numerāde.
Conceptus exteriorū sensuū nequeūt fie
ri p reflexionē cōcipientis supra cōceptū
suū. Non eni ad sensus virtus. supra se re
flexiua. Sicut oculus non videt se vide/
re/nec auris audit se audire. et ita de reli/
quis. Sola eni virtus intellectiua se su/
pra sepfecta reditōe reflectit z reducit. Nō
maxime pz in intellectu prio qui deus est
vbi monas gignit monadē. et in se suum
reflectit amorē. que reductō pfecta est. nec
aliter esse potest ne sit ociosa Conceptꝰ
exteriorū sensuū. sicut sunt simplices abs
q; compositōne enūciatiua. Ita nulla est
in eis falsitas. qualis in cōceptibus ꝓple
xis z iudicialib⁹ inuenimus. Et ita visus
aspiciens baculū in aqua nō fallitur. sed
fantasia vel ratio. si iudicet ipm fractum.
Cōceptio in matrice quinq; sensuū sem
p est naturaliter pulcra. quia modū habet
speciem z ordinē prout alie res oīes que
nō producūtur. absq; numero pondere z
mensura. et hec dicitur veritas vel nobili
tas naturalis indelibilis restante. Hecꝰ
de veritate complexa signi significātis ad
placitū per operatōnem intellectus.
Conceptōes sensuū exteriorū dant oc
casionē frequēter sensui interiori et ratio
ni vel menti indicanti q̄ errent in suis cō
ceptibus vt falsi deformes monstruosi et
ignobiles falsitate scilicz signi/et deformi
tate vicij et hoc p statu nature posterius
destitute. nō ꝓmitus institute quomodo
homo nō fuisset deceptus nec vigilās nec
somniās/domino prouidēte/z intellectu
regulante/respectu oīum potentiaz in
tota generatōne cōceptuū Conceptus
exteriorū sensuū sunt simplices. z exprimē
tales geniti naturali necessitate ab obie/
ctis suis propriis/vel cōmunib⁹/ actuali
ter manentib⁹ per species suas impressas
etiā dum obiecta pereunt vel subtrahunt

Exempla sunt plurima de sono et de visibilibus radiosis. ¶ Conceptiones exteriorum sensuū iudicantur false turpes et distorte ex tribus principaliter/ quoꝝ primū est indispositio organi vel ventriculi quo fit conceptio. Alterū est indispositio medij p quod species obiectoꝝ trāseūt ad sensus. Tertiū est distantia obiectoꝝ p̄p pinquū vel remotū improportionata.

¶3 ¶ Sequitur tertia partitio. De cōceptib⁹ interioꝝ sensuum

¶ Conceptiones plures t nobiliores fiunt in scō aie rōnalis vtero interiori organico/ sicut traditōes q̄s recipit a sensatōib⁹ tanq̄ semina/ sunt spiritualiores/ et potētia cōcipiens illic amplioris virtutis est. Utrū vero sola rationalis anima sit subiectū inhesionis oīm conceptuū suoꝝ vel totū ꝓpositū ex organo t anima, pbleuma videl ꝓout de subiecto materialiū accidentiū. Dicūt aliqui q̄ solam materiā informāt q̄uis totū cōpositū denominēt. Sic visio que causat ab anima rōnali vtiq̄ indiuisibili, inheret sibi soli q̄uis totū oculū vel hoiem videre denominet. ¶ Conceptiones interiores et organice/ q̄uis fiant originalr t radicalr a corde. tū perficiunt in cerebro. velut in triplici ventre. ſm tres capitis pticulas aut cellulas. Quarū anterior q̄ maior est cōtinet vim sensus cōmunis cum imaginatiua. Scō vero q̄ mediocris est cōtinet formatiuā. seu cogitatiuā. cū estimatiua. Tertia vero posterior t minor cōtinet retentiuā cū memoratiua. Dicūtur alijs nomib⁹. Sinciput. occiput. interciput. seu mediū in capite. ¶ Conceptiones sensus cōmunis. sunt tot simul quot fiūt per sensus exteriores singulos. etiā in animalib⁹ pfectis. Ex quibus cōceptionib⁹ alie t alie pullulāt imagines t forme p associatōes t cōbinatōes varias factas tam in sensu cōmuni q̄ in fantastica t est estiatiua virtute Quod ingeniatū est a natura ꝓpter p̄creatōem necessarioꝝ ad vitā. Duꝝ nō habent aīalia pfecta alimentū cōiunctū sicut plante vel animalia solū tactū habentia. sicut patet in conchis t ostreis

¶ Conceptōes virtutis formatiue cū estimatiua p̄cellunt in multiplicatōe ꝓceptuum etiā in brutis sup virtutē sensus ꝯmunis/ quia multiplicius separe t cōiunge re p̄nt imagines cum intentōibus t vtraq̄ adinuicē pervim estimatiuā que ex sensatis elicit insensata. vt ouis ex figura lupi elicit inimiciciā. Nisi dicamus hoc pure naturaliter fieri quemadmodū ab igne fugit aqua in lignis viridibus/ et exteriores sensus qui simplices sunt horrent cōtraria per nature sensus vel naturalez instinctū ¶ Conceptōes in hoc ventriculo medie cellule cerebri possunt ꝯturbari in brutis t plus in hominib⁹ ex cōturbatōe prioris cellule qua priori non ipedita potest nihilominus ista secunda multiplici ter cōturbari vt nō cōcipiat vel eliciat nisi monstruosos ptus/ maxime dū accipit rerum similitudines p rebus veris adextra vt facit somniās. Potest insup ventriculus tertie cellule cōcludi/ ne pariat mēorando existentibus primis sanis ¶ Conceptōes in vtero fantasie brutorū animaliū t irrationaliū. variātur per diuersas industrias et variatōne complexionū armonicarū adeo q̄ perueniūt ad rationis industrias quodāmodo percipiēdas. Juxta regulam Dionisij/ q̄ suprema inferiorum iungūtur infimis superiorū. ¶ Cōceptus irrationaliū nō sunt nobiles vl ignobiles formaliter quia nō habent vt homines coniunctā rationē per quā regulari possint aut debeant. sed impetum motiōis obiectalis insequūtur et pulcri sunt vt ira in cane et in vulpibus astutia ¶ Conceptōes in secundo rationalis anime ventriculo plus p auditū disciplineꝝ t nobilius multiplicātur. q̄ per alios sensus q̄uis visus in se sit nobilior q̄ auditus ¶ Conceptōes vltime t posteriores cellule cerebri que memoratiua dicitur sumūtur cum circunstātia preteriti. Et illic species quasi sopite dicuntur nisi fuerint excitate per vias ingeniatas a natura vnde fantasmata fluūt t refluunt de cellulis anterioribus et medijs in postremā t ecōtra. ¶ Conceptus formari possunt ab anima rōnali mediante spiritu animali/ qui est proximū anime instrumentū in cellulis cerebri et hoc rebus adextra non ita sensatis/ sicut cōcipitur mons aureus et colores medij in nubibus et yride/ immo t quidditates substantiaꝝ per discursum et resolutiōem sic formātur in ventre rationis q̄ p statu vie non intuitiue cernūt Alioq̄n itellect⁹ cognoscerz panē nō eē in

bostia consecrata ¶ Conceptus possunt gigni ab aīa rationali in cellulis cerebri qui propter cōiunctōem rōnis z imperiū eius dicerent liberi non intrinsece sed denoiatiue. quorū aliq̄ sunt nobiles z actus impati virtutū. Alij ignobiles viciorum. ¶ Cōceptōes naturales seu sermocinales de qualibet sciētia pñt formari in cellulis cerebri per verba exteriora ad placitum significātia cū nutib⁹ et signis/ quēadmodū videmus in plurib⁹ qui garriūt de diuersis sciētijs de q̄bus intelligūt proprie nihil plus q̄s ceci de coloribus. quales dicebat apuleius philosophari solis auribus Et de q̄bus accipi pōt dictū xpi sumptū a pphetis q̄ audiētes nō intelligūt Tales phs vocat incontinētes tempe passionis qui loquūtur empediocleas id est sententias graues q̄s mente non sentiūt prout ebrij et pueri ex sola fantasia multa dicūt z alij multi q̄ carent iudicio rationis.

¶ Sequitur quarta partitio

¶ De conceptu entis in speciali

¶ Onceptio entis simplex. pm⁹ est inter oēs cōceptus/tam in deo q̄s in creaturis In deo quidē. duz pr̄ cōicat esse suū et essentiā. que idē est filio. Et ipse cū filio cōicat spūisancto In creaturis autē cōicatur pus esse. que cōicatio est quoddā cōcipe. his quidē clarius. his autē obscurius ¶ Conceptus simplex entis est primū principiū incōplexū apōytētes rōne vel intellectu. Nec aliquid vere z sincere cōcipit nisi resolutō fiat. ad hoc eē ¶ Conceptus simplex entis sincerus z elicitus nō habet in via naturaliter et de cōi lege. nisi p multas abnegatōes z resolutōes factus ab intellectu. q̄ fundat se in hoc lumine diuino signato sup eum. quo omne impfectū necessario reducit ad perfectū. sicut potentia ad actū. et priuatō ad habitū ¶ Conceptus simplex entis/ recipit multiplicit in se Et in passionib⁹ suis primis que sunt. vnū. verū. bonū. pulcrū. nedum intellectualib⁹ rōnalib⁹ et cognitiuis/ sed suo modo generaliter in oīnib⁹ creaturis ¶ Cōceptus simplex entis in viatoribus hoībus recipi pōt z gigni tot modis quot modis in ceteris q̄buslibet creaturis vū cōcipi potest ens prio naturaliter sicut amor et bonitas. Secūdo potētialiter vt memoria meminit sui fm Augustī. Tertio habitualiter sicut p habitū adquisitū vel infusum. Quarto obiectaliter p spēs ꝓprias sensibiliū. Quinto obiectaliter per species alienas componendo diuidēdo ratiocinādo abstrahendo. Sexto specialiter in boīe per noīa ad placitū significātia Tandē intuitiue in patria ¶ Cōceptus simplex entis genitus p intellectū viatoris in vtero pure intelligētie si diu pfistere posset sine cō mixtōne vel inuolucro solicitudinū fantasmatū z cōcupiscētiaꝝ ille merito sincera veritas diceret/ z agalma pulcerrimū et preciose margarite claritas fulgens in mēte Et talem appellabat augu. pro statu vie sincerā veritatē que mox instar cozuscatōnis vt illuxerit/ resorbet z inuoluit nubeculis fantasmatū. si nō stabiliat mens. ¶ Concept⁹ simplex entis accipit hic in via de cōmuni lege nō intuitiue/ sz septē alijs modis in genere scz per experientiā z resolutionē seu depuratiōem quinq̄ modis/ et duob⁹ p impositōem z autoritatē seu fidē alteri⁹ seminātis ¶ Cōceptus simplex entis acceptus p experientiā est aliquādo pure vagus et cōfusus. vt hoc ens q̄ q̄ dicit hoc ens dicit ens. imo et qui dicit nō ens dicit ens. z ita de silib⁹ entis acceptionib⁹ cū impfectōne vt ens in potētia/ ens analogū fm quid z cōtingēs creatū. z dependens ¶ Cōceptus simplex entis accept⁹ p abstractōem z resolutōem prior est z determinatior q̄s precedēs. Et hz q̄tuor gradus. Un⁹ est dū accipit ens cōiter z analogice. ad ens creatū z increatū. Scōs ē ad ens increatū. z subam creatā Tert⁹ est ad ens creatū carens ipfectōe q̄licūq̄s Quartus est ad ens simplex vnū z pfectum quo nihil maius seu melius cogitari potest. verū est q̄ ꝑsupposita fide pñt haberi conceptus altiores etiā p intelligētiā de beatissima trinitate. z per affectōem anagogice sublimatā de torrente voluptatis fontis vite ¶ Cōceptus simplex entis habitus per impositōez. vt apud philosophos vel per fidem vt apud xpianos significat z repsentat aliquid quicq̄d illud sit quo melius cogitari nō potest z hec est cognitio q̄d nominis/ seu quid nomē significat cum qua stat. ignorantia vel dubietas/ si res significata sit aut quid sit. Sz nequaq̄s dū habet cōceptus rei p intelligētiā nedū intuitiue sz abstractiue mōis dicti ¶ Cōcept⁹ simplex entis iste quo mai⁹ cogitari nō pt

dicit pelagus quoddã essentiale infinitũ fm damasc. quod necessario est esse suum z solũ necesse esse p essentiã z vnum et vez et pulcrũ. z bonũ. Cetera autẽ oia p ptici pationẽ z quandã imitatõis analogiam. Et sunt hec ita certa de deo apõ illos' qui concipiũt resolutiue purũ esse. q̃ dubita re nõ possunt. quia sunt p se nota intelle ctis terminis taliũ. Habilomin⁹ teneak regula dionisij ad gaium q̃ si quis videns deũ intellexit qõ vidit/ nõ ipm cõtempla tus est sed aliq̃d eorũ ab ipso existentiũ et cognitorũ/ hoc verũ est de cõmuni q̃ nõ videt intuitiue hic z nũc. Cõcept⁹ sim plexentis nullo modo põt esse verus bo nus z pulcer nisi caracterisatus seu sigilla tus z formatus et quodãmodo vinificat⁹ sit ab ente p̃rio simplr quo maius excogi tari nõ potest. cuius nomẽ est vnicũ. san ctum z bñdictũ in secula Cõcurrũt au tẽ in iesu duo noia p̃ima z supma. Vnũ increatũ qõ est ipm esse purum dei sibi soli cõprehensibile Aliud creatũ. quod est hu mana natura q̃ sicut est pfectissima creatu rarũ. sic est nomẽ exaltatũ z magnificatum sup oĩe aliud nomẽ Dicitur autẽ de us plura nomĩa p negatiõem intellectus prout in opusculo de modis significandi habet dici. Deus fm Bonauẽturã in bre uiloq̃o dicit lux. vt est ratio cognoscendi oĩa/ dicit speculũ. vt est ratio cognoscẽ di visa et approbata. Dicit exẽplar vt est ratio cognoscẽdi pdisposita. dicit liber vi te vt est ratio cognoscẽdi pdestinata z ap probata. Est igit liber vite respectu reruz redeuntiũ. Exẽplar vt existentiũ. Specu lum vt euntiũ Lux respectu oĩm Et ad ex emplar spectat ydea verbũ ars z rõ. Idea fm actũ preuidẽdi. verbũ fm actũ propo nendi. ars fm actũ psequendi. Ratio fm actuz pficiendi quia supaddit rõem finis vel intentõem. Cognoscit insup ptingẽ tia infallibiliter Mutabilia imutabiliter futura pñtialiter/ tẽpalia eternaliter quia per seipm essentialiter.

Sequitur quinta partitio de conceptibus complexis.

Conceptus cõplexi quos oratiões dicim⁹. capiunt euidentiã z quasi vitam imortalẽ z eternã perviuifi catõem entis primi simplicis. fm triplex genus cause efficiẽtis. formalis vel exem plantis z finalis. Recipieñ. vt ab efficien te vnitatẽ/ modũ z mensurã. Recipieñ vt ab exemplãte seu formãte spẽm numerũ z veritatẽ. Recipieñ vt a finiente ordinem pond⁹ z bonitatẽ. Ex q̃bus oĩbus necessa rio ꝓsurgit pulcritudo de qua laudat pul cerrima mulierũ in canticis canticorũ Conceptus cõplexi quos dicim⁹ rõis. di cunt p se noti/ dũ ꝓceptus simplices ex q̃ bus cõponunt apprehẽsi/ reddũt ptinus complexionẽ euidentẽ in lumĩe rõnis in tellectiue vt de quolibet eẽ vel nõ esse. cui nõ contigit intellectis terminis dissenti re. Tales vtiq̃ sunt cõmunes animi cõce ptiões/ z ebdomades/ z prie impssiones z p̃ria principia. Conceptus cõplexi di cunt euidẽtes. q̃ recipiũtur ab intellectu nõ solũ a supiori p lumẽ intelligentie. sed etiã ab inferiori p certitudinẽ sensualis ex perientie. vt q̃ ignis est calidus z q̃ absin thiũ est armarũ. Concept⁹ cõplexi om nes medij dicunt qui nõ recipiũt euiden tiã. nisi p reductõez seu resolutõez ad ꝓce pt⁹ exprimẽtales p̃mos l' scõos. q̃ dicũt cõ clusiões. sic habeki p̃ria phia z i prudẽtia z arte. z in oĩ scia Et hoc nõ itelligit de co gnitõne dei q̃ nullaten⁹ est discursiua aut ꝓpositiua nec de angelica cognitõe que a multis fit/ ponit nõ discursiua saltẽ in plu ribus nõ oportet. Sec⁹ in nobis hic in via Conceptus cõplexi sicut z incõplexi/ reperiunt in hoĩbus pro statu nature destitu te freq̃nter abortiui vel turpes z spurij pro pter indispositõem matricis aie rõnalis/ ex mala dispositõe corporis vel prava cõ suetudine vel aliũde multis modis. Pro sunt autẽ ad fecunditatẽ z decorẽ Ingeni um claz exercitiũ electũ. z ociũ sanctũ seu deuotũ z sobriũ Concept⁹ cõplexi tãto sunt difformiores/ ignobiliores/ et viru pabiliores. quanto ꝑpinq̃ores sunt p̃mis ꝓceptibus euidẽtibus qui p experientiã supio rem vel inferiorẽ accipiunt. dũ degenerãt ab eis. nec imitãtur eos. assũmulatiõe pfe cta/ quemadmodũ culpabilior est errans in ianuis z meridioẽz de nocte. z turpior iudicatur symea que deficit ab homis fi gura quam videtur imitari Conceptus complexi in vtero mentis gemi per semi na primorũ principiorum complexorum vel incõplexorum/ sunt nobiliores et ge nerosiores/ ceteris paribus/ q̃z geniti per semen experientie sensualis. Propterea

scientie morales que respiciũt particula/riores act⁹ hominũ sup oñes minus ha/bent certitudinis. Similiter ꝛ sciẽtie nõ abstrahentes a motu et a materia. sed ma thematice ꝓpt abstractõem hmõi sunt in ꝓmo certitudinis gradu quo ad nos ꝛ ꝓlisto statu. ¶ Cõceptus cõpleti pos sunt in vtero mẽtis vel ratõnis gigni pul cri nobiles ꝛ certi ꝑ semen expiẽtie sensua lis sed nõ absq; semine ꝓciliante seu fouẽ te ꝓmi luminis intellectualis/in quo vi denk ꝓma principia practica moraliũ/ vt q; nemini est iniuria facienda vnde po test elici sciẽtia pure speculativa. de virtu/tibus ꝑ deductõem ratõis logica mediante. que ad hoc inuẽta est ne paralogisan/do falleremur. ¶ Conceptus cõpleti va/riank in nobilitate ꝛ ignobilitate moralit ꝑ varios gradus quales solent assignari in certitudine veritatũ sub numero quin tuplici ſm accessum vel recessum a ꝓmis principijs moralib⁹ ꝑ se notis. In ꝓmo gradu sunt ꝓma principia. In scõo ꝓclu/siones cuidẽter ꝓsequẽtes. In tertio sunt ꝓpositões ꝛ articuli ex auctoritate diuĩa su/scepti. In quarto ꝓclusiones inde certitu dinaliter deducte. In quinto sunt cõclu/siones ꝓbabiles ꝛ de fidei pietate. ¶ Con ceptus cõpleti de diuinis ꝛ spũalib⁹ sunt ex se ꝛ via nature generosiores et robustio res q̃ de creaturis si capacitas vteri ratio nalis ꝛ intellectualis ad eoꝝ susceptõem ꝛ nutritõem hr̃et armonicã ꝛ expeditã di spositõez q; que sunt ꝓpria in natura. sunt in se certissima. ¶ Conceptus cõpleti for mank in vtero rõnalis anime nobili⁹ ꝛ ge/nerosius ꝑ semen fidei simplicis et incor/rupte. q̃ ꝑ semen solũ phie triplicis natu ralis/ratõnalis ꝛ moralis/q̃uis hoc semẽ adiuuet vehemẽter si receptũ fuerit cõgru enter. ¶ Concept⁹ compleri solent gigni satis ꝓformiter in scõo ventriculo vel sinu matricis aime rõnalis: quorũ vn⁹ dicit co gnoscitiuus/recipiẽs semen entis. Alius dicit affectiuus recipiẽs semẽ bonitatis. De quoꝝ quolibet erit sequens sermo

¶ Sequitur sexta partitio. De conceptibus intelligentie in vtero/nõ vtentis organo corporali

¶ Onceptus in vtero rõnalis ani/me in vẽtriculo intelligẽtie nõ vtentis organo corpis/ ꝓprie sunt conceptic ibus angelicis/sicut supre ma inferiorum iungũtur infimis superio rũ/non quin intellect⁹ immediate formet a deo/nõ ab alia intelligẽtia ſm errorẽ ali quorũ/ꝛ hoc quo ad tria que sunt natura gratia. ꝛ gloria. ¶ Conceptões alique di/cunk immediate fieri in vtero intelligen/tie humane non quin req̃ratur obiecti p̃/sentatõ ꝛ lumis spiritalis irradiatio. ꝛ spe cies intelligibilis/que mediat int̃ potenti/am ꝛ obiectũ. sicut in visione corporali. mediat species coloris inter colorẽ ꝛ visuꝝ nec minus dicit color immediate videri/ quia nihil mediat inter potentiã visiuã ꝛ actũ siue visionis. qõ si contingeret. visio mediata diceret. aut reflexa. Sic in ꝓpos to. ¶ Conceptões intelligentie q̃liscũq; ꝑter primã que deus est. sunt accũtia vel actus/ab intelligẽtia distincti. qz ſm arti culuꝝ parisiẽ. nulla intelligentia creata/ est sua intellectio. vnde patet q; intellect⁹ possibilis ponẽdus est in angelis q̃ idem est essentialr̃ cum agẽte. sed diuersi sunt re spectus. Itaq; sic angelus malus esset sua beatitudo/quod esse nõ possit. ¶ Conce/ptiones intellectus hũani non fiũt ab in tellectu agente in intellectũ possibilẽ. tan q̃ intellect⁹ agens fiat cognitõ possibilis intellect⁹ q̃ten⁹ sint idẽ intellect⁹ realr̃ que ſm ecclesie determinatõnẽ est ꝓpria ho minis forma/agẽs conceptiones suas in seipo/essentialiter ab eo distinct⁹. ¶ Con ceptiones intelligentie hũane non fiunt hic naturaliter in via/nisi coniũcto vel p̃/tuio fantasmate. Secus de miraculo vel ꝓ uata legeꝝ in Paulo. ꝛ in Moyse ꝛ in vir gine benedicta. Alioquin rapt⁹ ꝛ prophe tie/tam in vigilia q̃ in somno. possent ac cidere naturaliter/ vt Auicẽna mentitus est/in fauorẽ secte machometi epilentici/ ꝛ contra dictũ sancti Petri q; volũtate hu mana non est allata prophetia. ¶ Conce/ptiones intelligentie humane non fiunt per impssionẽ ydearuꝝ separatarũ. que non sunt deus vt plato dicit posuisse. Nec per solam inspectionẽ fantasmatũ/vt Aristo. dixit nec per influxũ solum intelligentie/ vel separatarũ intelligẽtiarum. vt Auicen na posuit nec per actualẽ inclusionẽ rerũ intelligibiliũ in aia. vt alij fabulati sunt. Hz conflat ex oĩb⁹ verus catholicoꝝ mo dus q; aia in sui ꝓria creatione est sicut ta bula rasa ꝛ q; capit sciam suã a sensib⁹ ꝛa

fantasmatibꝫ ꝑ abstractõem ab hic ⁊ nũc et a materia. Et ꝓinde scientia est de necessarijs ⁊ eternis/ et impossibilibꝫ aliter se habere. quia nõ accipit intellectus res vt in actu/ sed vt in aptitudie. que aptitudo necessaria est. nõ quidẽ in seyt sonat positio Aristo. sed in deo qz nihil est eternum nisi deus/ vel in deo. Et in hoc cõcederet positio platonis/ sm interptatõem augustini q deus est eterna causa rerũ oĩũm in essendo/ supple aptitudinal'r/ ⁊ rõ eterna cognoscendi. supple exẽplaris vel idealis. ⁊ etern⁹ ordo viuendi tanq̃ causa finalis. ¶ Conceptões humane intelligẽtie poterãt ꝓ statu nature ĩstitute/ fieri de insensibilibꝫ ꝑ abstractiõez a mòru ⁊ a materia et a suis appendicijs. Et in illis conceptõnibus potuisset homo/ sinceriter ꝓstitisse. Hinc August. Que causa cur prima lucem acie fixa videre non possis/ nisi vticz infirmitas? Et quis eã ibi fixit. nisi vticz iniqtas? ¶ Cõceptiões intelligẽtie ꝓ statu nature ĩstitute videnť potuisse fieri/ nedũ ꝑ aspectõem vel inspectõez fantasmatũ vt hic in via/ sed ꝑ irradiatõem a superioribꝫ intelligentijs ⁊ fortassis a sensibilibꝫ creaturis aliter q̃s ꝑ sensum. vt ꝑ intelligentiã que virtual'r ⁊ eminẽter ꝓtinet vires sensitiuas. ¶ Cõceptões aie separate videnť aliter fieri posse frequenter q̃s ꝑ miraculũ. ꝑ susceptõem speciez/ tã ab intel'i gentijs q̃s a sensibilibꝫ per naturalẽ sui luminis irradiatõem. licet ĩpfectius multo q̃s in angelis/ aut in statu innocentie.
¶ Conceptões humane intelligẽtie hic ĩ via/ de ꝓio ente triplices eẽ possunt Quedã faciales ⁊ intuitiue sicut in paulo moyse ⁊ maria. licet in raptu quodã Quedam speculares. ⁊ sincere sine fantasmatũ iuolucro. licet trãsitorie ⁊ raro. Quedã cõiuncte fantasmati ⁊ cõtinuo ¶ Conceptões humane intelligentie speculares ⁊ sincere vidẽtur potuisse fieri ꝑ reflexionẽ intelligentie sup actus visionis intuitiue. qual' fuit in paulo ĩmo qualis est in beatꝭ. Est autẽ visio seu cognitio vnitiua in experientia obiecti ꝑsentis in seyel in sua specie ꝓpꝛia. vel in supemineti repꝛesentatõe qualẽ deus hz ¶ Conceptões humane intelligẽtie sunt oẽs/ vl' intuitiue vel abstractiue/ videant q̃ tale aliud ponere volueri Forte q̃ sunt alie et alie conceptões obiecto ꝑsente ⁊ absente.

Sequitur septima

partitio de cõceptionibus voluntatis in speciali.

¶ Onceptões in vtero vel matrice rõnalis anie tot modis possunt multiplicari. quo ad potẽtiaz appetitiuã quot modis variant. quo ad apꝛehensiuã seu ꝯgnitiuã ¶ Conceptões appetitiue nobiliozes et liberiozes sunt in suo genere: ceteris paribus/ q̃s cognitiue. nisi degenerẽt in viciũ. sicut dicit de peccatore/ q cõcepit dolorez ⁊ peperit iniquitatẽ/ que duo pertinẽt ad affectiuã. ¶ Conceptões affectiue neq̃unt fieri sine pꝛeuia cognitõne separata vel cõiuncta Separata deus est/ cõiuncta vero ratio Concursus autẽ dei generalis/ non impedit libertatẽ/ imo causat/ fortificat ⁊ actuat/ q̃uis nõ necessitet/ qz tolleret pꝛimũ motũ suum. ¶ Conceptões affectiue possunt gigni ⁊ cõtinuari/ facta pꝛesentatõe obiecti diligibilis/ ꝑ cognitiuã q̃uis indistincte etiã. vel cõfuse Obiectalis aũt pñtatio siue agat in voluntatẽ et cuz volũtate/ ad ꝓductõem volitõnis ⁊ nolitõis. sive nõ. vt aliqui volunt q corꝑ⁹ nõ agit in spñ'm Nihilominꝰ nulla cõsurgit inde necẽitas/ illibertans voluntatẽ ¶ Cõceptiões affectiue conseq̃ntes ad cõceptũ primi entis/ serenũ ⁊ purũ/ sunt nobiliozes. sincere et delectabiles/ supꝛa bũanũ sensum Unde beati ꝓdicãtur mũdo corde. ⁊ q̃ gustãt de duodecim fructibꝫ ligni vite. ¶ Cõceptiones affectiue/ tãto nobiliozes sunt et iocundiozes quãto se magis imꝑimũt ⁊ coniũgunt pꝛimo enti: vice ꝓtraria ad cõceptões affectiuas de sensibilibꝫ que sunt impuriozes. fetidiozesq̃/ q̃ sunt intimiores/ cõiunctiozesq̃ vt tactus ⁊ gust⁹ ꝓpterea iocũdissima sunt ⁊ castissima diuini amozis cantica que suũ resonãt amplexum/ osculũ/ ⁊ gustũ/ sed non infectis corde. ¶ Conceptões affectiue nobilitatẽ et libertatẽ suscipiũt/ ab intrinseca rõnalis anime libertate/ que est liberũ arbitriũ id est liberũ de ratiõe iudiciũ cõsistens ex tribus. que sunt facultas/ ratio ⁊ voluntas. Unde patet q actus volũtatis duplicem contingentiã sortiũtur dũ effectus naturaliter ꝓdeuntes habeãt nisi tm̃ vnam. respectu pꝛime cause. ¶ Conceptões affectiue rationales adeo sunt libere ex vi sue

oriḡinis ꝙ seruili necessitate nequeūt ab aīma ꝓcedere cuius alique necessario formenē vt prime cōplacētie. cōsequētes primas apprehēsiones. que nō habent laudem z vituperiū sicut nec formalē arbitrij libertatē. ¶ Conceptōes affectiue rationales et intellectuales vt rationales sunt z intellectuales differūt in nobilitate z libertate a brutalibꝫ q̄ seruiles sunt imperꝫ consequētes obiectales. Nō sic ille procedunt sed a libertate volūtatis/nō qualicūq̄ sed arbitrij libertate. que potest agere z nō agere. aut in suspenso se tenere post pīm̄ationē obiecti. quāuis hec cōditio nō sit de libertate volūtatis simplicit sed ex impfectōe ꝓsurgit in actibꝫ suis. qui possunt esse z nō esse. propterea libertas arbitrij/nō ponit in deo ad intrā. sed bñ ad extra. Fit autē suspēsio vel negatiue nihil volendo/vel positiue/se ad alia diuertendo. vel fm aliquos. p actū exīmentalē mediū inter velle z nolle. ¶ Conceptōes affectiue duos habent sinus vel vētriculos in vtero rationalis anime. q̄ nomināta philosophis z theologis cōcupiscibilis z irascibilis vnde gignūtur z prodeūt oēs aīme passiones. circa quas sunt virtutes. sub temperantia z fortitudine cōstitute. dū per prudētie directōem fiant cōformes recte ratōi que regula est agibiliū humanorū. ¶ Conceptiones affectiue/pñt circa rem eādem diuersificari/et circa diuersas vniri virtute ratōnalis anime/sicut in cognitiua sic et in affectiua/nec in istis est mendaciū. Determinatio autē volūtatis ad primū velle nō fit nisi a seipsa p formale illud velle. sicut determiatō diuine volūtatis ad extra respicit determinatōnē in effectu. propterea si futurus sit effectus dicit determinate ꝙ erit sed nō de possibili. quin semp ante positōem fieri nō possit. ¶ Conceptiones affectiue vehementiores sunt z efficaciores ceteris paribus q̄s cognitiue/imo sine eis languidi sunt cōceptus cognitiui velut inertes z mortui. Et ideo nobiliores dici debent. sicut z voluntas in homīs regno principat/propterea lex et prophete pendēt ex dilectiōe seu charitate. de corde puro. et cōscia bona z fide non ficta.

¶ Sequitur octaua

et vltima partitio appropriata cōceptibꝰ mentis fm cognitōem practicam.

¶ Conceptus homīs vt homo est. dicitur proprie de cōceptu mentali cognitiuo. licz ad affectū extendatur. ¶ Conceptus cognitiuus simplex est actus entis. et verbū eius naturaliter repñtans obiectū z nomie eius declarās obiectum ipm. Sic inuestigauit augustin⁹ p verbū seu cōceptū itelligētie nostre verbū in diuina trinitate. hoc verbū nō est alicuius idiomatis. sed simile apud oēs. nec in ipso cadit eq̄uocatio qualiscūq̄. ¶ Cōceptus interiores in vtero mentis naturaliter significātes. nō suffecissent pro statu nature destitute ad cōsecutōem sentētiaꝝ philosophicaliū si nō fuissent inuēta nomina ad placitū significātia vnde Grāmatica Logica Rhetorica sumpserūt initiū processit inde distinctio de intentōibꝫ primis. z scōis in aīma. Dicūtur enī concepti esse intentōes. quasi intus tentōes. Intentio secūda dicit que repsentat cōceptus vt genus. z species/z nōia cōceptuum. ¶ Conceptus mentales ab exordio habiti sunt. nō per solā obiectorū apprehensionē naturalē sed etiā p supnaturalē infusionē ex quibꝫ potuerūt formari varij cōceptus cōplexi interius z hinc exterius nōia ad placitū significātia institui ꝓpter ciuilē inter hoīes cōicationē in amorē fūdatā. ¶ Conceptus vero taliū noīm sunt naturales/nec repsentant ad placitū. nisi p discursum. q̄s incepcibilē quia dū pcipitur vox extra meminit intellect⁹. ad quid significandū fuerit imposita de quo conceptū nouū formauit. Cōfirmat hoc verbū textus genesis. de adā qui vocauit res adductas/nominibꝰ suis. ¶ Conceptꝰ metaphysicales precesserūt via naturalis cognitiōis vel adq̄sitōnis cōceptus grāmaticales vel logicales. licet econuerso sit via disciplinē seu cōmunis deductōnis. Est autē processus naturalis adq̄sitōnis in ꝑmis inuētoribꝰ. quia prio per sensus acceperūt accūtia cum subiectis secum involutis/secūdo abstraxerūt quidditates rerū/ab hic et nūc/et denudauerūt ab accidētibꝫ substātias. tertio imposuerūt apō semetipsos verba mentalia. que quidditates huiusmōi repsentarent. Et ita sunt in eis logica quedā mentalis priusq̄s vocal'. aut scripta. imo z grāmatica prius ita cōposita est. que minꝰ aspicit res. q̄s logica. quia fundat se et suos modos significādi

in cõceptibus qui sunt prie intentões vel secunde. ꝓsequẽter ars imitata est naturã in vocibꝫ et scripturis. imo et in nutibus et signis sensibilibꝫ ad placitũ institutis.

¶ Cõcipiens aliter rem q̃s sit. nõ propter hoc decipit. cum intellect⁹ sit virt⁹ abstractiua. potẽs vnita diuisim cõcipere. et diuisa coniũctim materialia quoq; imaterialia et singularia vniuersal'r

¶ Concipiens q̃ res sit aliter q̃s sit/ decipit dũ abstrahit diuidit. aut ꝓponit sua fictõe sine correspondẽtia in re. Sup qua deceptiõe recursus hñdus est ad primã phylosophiã que metaphisica nõiat.

¶ Concipiẽs rem penitus eandẽ diuersis ꝯceptibꝫ. nõ synonimis fallit. si nõ fundet hmõi distinctio sup distinctõe psonali relatiua. qualis est in diuinis/ et nõ altera in creaturis/ q̃ cognoscit ex hoc velut a posteriori. q̃ deus potest hmõi res separe/ et separatas cõseruare. vt duos homines. aut duas q̃litates aut generaliter oĩe accidẽs a subiecto Et ita nõ oportet ponere in relatõibꝫ et respectibus distinctões essentiales a suis fundamẽtis sicut nec vniuersalia realia distincta a singularibꝫ. sed sufficit q̃ p negotionẽ intellectus tales relatões respectus ⁊ vniuersalitates cõsurgant ex rebꝫ intrinsecis/ ne ponat pluralitas sine necessitate aut ꝓcessus in infinitũ. aut diuine potentie derogẽt. Deniq; sic diceret nec q̃ puncta indiuisibilia/ nec instãtia sunt in coꝛ pe vel tpe p̃ter oẽm opatõem intellect⁹.

℟ ¶ Concipiẽs distinctõem in diuinis vel in creaturis minorẽ ex pte rei. q̃s sit distinctõ psonaꝝ diuinaꝝ fallit. siue dicat distinctio formalis siue relatiua siue modalis/ nisi tãtũmodo rõis q̃ distinctio qual'r fiat et significet ex modis supponẽdi ⁊ cõnotãdi in cõceptibꝫ vel termis sciri debꝫ a logico. vl' grãmatico/ qui a metaphisico trahunt scientiã qz nomẽ/ bñ ⁊ ꝓprie neq̃t imponi rebꝫ. cẽntijs eaꝝ incognitis Qua sup pte latioꝛ erit sermo in opusculo de mõis significãdi.

¶ Conceptões distinctõis septuplicis/ quã aliq̃ se trahere dicũt ex scotistꝫ referri pñt ad tres dũtaxat modos iuxta ockamistas. quoꝝ vn⁹ solus repit in diuinis que est relatõis realis Alius solum repit in creaturis q̃ est essentialis diuersitatis. Tert⁹ est mod⁹ distinctõis rationis quã fabricat intellect⁹ tã circa deũ q̃s circa creaturas/ modis innũeris. Noiant hi se/ ptẽ modi prim⁹ ratõis. scõs ex pte rei/ tertius formalis. quart⁹ realis. quint⁹ eẽntialis. sextus se totis subiectiue. septimus se totis obiectiue

¶ Concept⁹ diuersoꝝ modoꝝ dicendi p se et p accñs et per se prio ⁊ p se secũdo. ⁊ p se de scõm q̃ ipm. id est cõuertibiliter/ fundat sup distinctiõe rerum eẽntialiter distinctarũ in creaturis. ⁊ relatiue in diuinis vt ista nõ est p se prio conuertibiliter Essentia est pater generãs/ sicut oĩe qđ est eẽntia esset pater. Et iñ cõsurgit/ q̃ hec eẽntia nõ potest eẽ mediũ in silogismo expositorio in diuinis. q̃ nõ resoluitur ad dici de oĩi. i. p se prio ꝯuertibiliter. qđ oportet in medio silogismi expositorij. et in alijs sil'r. Cognoscit aũt distinctio rõnis. q̃ formalis dici p̃t ⁊ consurgit ex pte rei. quãdoꝛ vbi rõ diffinitiua vl' descriptiua vni⁹ termini/ nõ est ratio alterius/ vel ecõtra vñ ꝓsurgit q̃ p̃dicata ꝓtradictoria. verificant de termis vel cõceptibus illis. imo ⁊ cõgruitas tollit ⁊ variat: Dicim⁹ enim q̃ materia appetit formã ⁊ cũ materie appetitus nõ sit nisi materia nihilomin⁹ incõgrue diceret q̃ materia materiat formã. Hec dicim⁹ q̃ intellect⁹ vult et volũtas intelligit et ita de esse ⁊ eẽntia/ de albedine et similitudine. ꝑter modos significãdi alios ⁊ alios

¶ Concipiens res naturales modo doctrinali p̃t duab⁹ vijs q̃si cõtrarijs incedere et ordinẽ scientijs dare. Una via est. ex pte rerũ cognoscibiliũ a prioꝛi. Altera via est ex pte cognoscentiũ a posterioꝛi. q̃lis tradita est p philosophos in oĩibꝫ scientijs. a grãmatica vsq; metaphisicã p scias intermedias. sicut docet ordo pulcerrim⁹ scientiaꝝ. Hõ autẽ sola volũtate vel a casu ꝓgrediẽs. sed in rerũ natura fundatus vt in de modis significãdi habꝫ tradi.

¶ Cõceptus intellectuales rõnabiliter ⁊ sufficiẽter a pho numerati sunt. dũ diuisit eos in sapientiã ⁊ intellectũ et in sciam et prudentiã et in artem. Quoꝝ conceptuũ ratio ⁊ distinctio alibi satis apte tradita est Simil'r de subiectis et obiectis oĩm scientiaꝝ. sigillatim ⁊ quẽ admodũ impssum gerũt vestigiũ btissime trinitatis q̃ cũctis est causa eẽndi. rõ intelligẽdi. ⁊ ordo viuẽdi.

¶ Concept⁹ habiti de scietijs vel artibꝫ subalternis facil'r inueniunt erronei. si ꝓtenti nõ fuerint termis sue inq̃sitõnis. aut nisi trãseãt aut se resoluãt/ ad ꝓceptus scie subalternãtis. ꝑcipue

ad metaphysicā spectat scire. an abstractōnes ḡs facit a materia. sint ita in re aduersa vel in solo cōceptu. Nec ad medicū spectat si anima sensitiua distiguat ab intellectiua. Nec ad astrologū vt talis ē. si motus est res/distincta a mobili. Etsi sint veraciter epicicli vel intelligētie a celo distincte. z ita de similibꝫ sciētijs suo mō. Utrū vero metaphysica contentek in suis explicatōnibꝫ grāmatica z logica. vel si latiꝰ accipit ens sub diuersis analogijs nō est nostrū inter formalistas z terministas tantā cōponere literi/ que pfecto sepe pcedit ex eq̄uocatōne quid nois/ que nō patik in q̄nis disputatōe fieri posse cōcordiam Essz igit vtraqz via a scholasticis cognoscenda

¶ Conceptus speculatiui facilr transeūt in affinitatē practicorū et ecōtra/ sicut verum z bonū in entē connectūtur. imo nulla est sciētia vel sapiētia quin ad dilectōz dei debeat ordinari. vbi sua stat pfectio libertas z nobilitas. Secus in amore sensibiliū vel ipsoz factōne. ¶ Concipiēs quicquid est scibile naturaliter p intellectū vel adeptū vl' assil'atū seu diuinū iuxta modū traditōis platonicorū peripateticorū nō ob hoc dicēdus esse vere felix. imo se fundat in ptcipijs erroneis. de intellectu humano z intelligētijs/ vñ confinxerūt ydolatre. et demonicole/ theleras z theorgiā. p purificatōibus animaz ad ꝓformitatē intelligentiaz z tandē dei. Sed defecerunt scrutātes scrutinio z mērita est iniqtas sibi ¶ Concipiēs anima diuinū verbū hic per fidē spem z charitatē. dicenda est felix inicialiue z virtualr. Adipiscik beatitudinē consummatā p partū verbi in gloria si pseueraueritzsqz in finē De q̄ partu theologisantes magna dicūt q̄ nec oculꝰ vidit. nec auris audiuit. nec in coz hois ascēdit quē prepauit deꝰ diligētibꝫ se. Jpi soli gloria in eternū et vltra Amen. Finit

Prefatio magistri

Johannis Gersonis in librū de vita spirituali anime.

Euerēdo in christo patri z sacre theologie professori eximio dño Petro Cameracēsi episcopo/ eiꝰ discipulꝰ Johānes Cancellariꝰ indignꝰ ecclie Parisien. p se humilem obedientiā et p cōi salute sapē ea q̄ recta sunt Postulare dignata est benivo lentia tua p̄ceptoz inclite quatenꝰ scripto tibi traderēvnā ex lectōnibꝫ meis/ cui pñtiam tuā p̄stare nō erubuisti. nec insolitā hanc rem effugisti/ tu scholetheologie iubar radiosissimū. tu iam doctoz emeritus. Erubui fateoz/ imoz tota schola obstupuit ad hāc humiliationē dignitatis z sapiētie tue/ quasi lumen sol a stella/ mare aquā a fluuio/ anam ouis a capra mendi care videret. Sed ita verū est vbi sapiētia ibi hūilitas. sicut ecōuerso resk est sapiēs ibi sapientiā esse vbi repitur hūilitas Tu denicqz quāto maioz es/ iuxta eiusdē cōsiliū/ hūilias te in oibus. Hinꝰ quoqz nūc mirandū est si illā quātulacūqz est meam eruditōem diligis z amplecteris/ cuius tu nutritoz fotoz z auctoz hactenꝰ extitisti ¶ Quod fecit q̄sqz tuetur opus vr ait Haso Jta hoc in loco xp̄i verbū nō inepte iūgitur. Doctrina mea nō est mea. sed eiꝰ qui misit me patris. Et certe tu pater me misisti. quia me p te licenciatū in sacre theologie facultate feciſti. Tu p te z sub te magistralibꝫ me insignijs decoraſti Te insuper motoze in cācellariatus officiū tibi succesſi/ q̄qq̄ nō meritis equis. ¶ Feci autē cumulanꝰ q̄qz quesisti. Seq̄ntes itaqz lectiones eiusdē materie mittēdas decreui. non q̄dē ad te docendū/ seoꝛsum hec p̄sumptō Sed vel ad obediēter cōplacēdū vel ad p̄standū gustuz aliquē veteris ocij onerosꝰ curis tuis/ vel qō modestiꝰ est/ ad corrigēdum pficiendūqz impfectū meū qō videꝛūt oculi tui. ¶ Attamē q̄ facilꝰ ignoscat nostro huic opusculo si q̄s forte lector alius in ipm cōiecerit oculos. Et si offenderit eum sermo incultus/ nec satis pfecto z pulcro vt tractatū decuerat ordine contexꝰtus/ recogitet pius interpꝛes aliū p̄o lectionibꝫ/ aliū p̄o tractatibꝫ stilū esse Sciat nō ita cohererē q̄ varijs tpibus p̄olata sunt/ quēadmodū illa que elaborata sub vno tenoꝛe dictauit oꝛatio ¶ Nihilominꝰ his lectōibꝫ moꝛē tractatus nūc imposui quod q̄stum fas erit it/ diuidēs eas i tres ptes fm materiā p̄incipalē triplicem Et cōformiter ad hec tria aplī verba infra cōmemoꝛata/ z quasi ad quoddā thema Jn ipso viuim mouemur z sum. viuim enī in deo viuificatōe gratie Mouemur in eo et ad eum/ pondereo patiōis meritoꝛie et tandem circulo quodā intelligibili sum in eo velut in centro nostro per quietem

cõtẽplatõis stabilis ⁊ serene. Primũ est omniũ in gratia exñtiũ quasi incipientiũ Secũdum proficientiũ Tertiũ perfectorum. Primũ in baptisatõne fluminis vel flaminis. Secundũ in temptatõe peregrinatõis. Tertiũ in cõsolatõne angelice administratõis. Sicut xp̃s prio baptisatus est/postmodũ temptat⁹ deinde consolatus. Sicut ipse est vita animãs via mouens/veritas stabiliẽs/alpha et o. principiũ. mediũ. ⁊ finis. In quo viuim⁹ per fidem formatã. q̃ iustus ex fide vivit. ⁊ hoc in vi ratõnali. Mouemur p spem desiderantẽ que sursum sunt/in irascibili. Sumus p caritatẽ radicatã in cõcupiscibili. Pria ergo pars opusculi que latior est ⁊ p lectões distinguit agit de vita anime et de mozte ipius/⁊ de egritudinib⁹ spiritalibus/inq̃rendo q̃ditatẽ peccatorũ a radice/et eliciendo moralia documẽta inde sequẽtia Secũda tractat de vita secũda anime que est motus ei⁹ vel instinct⁹ inquirẽdo distinctõem inter bonas inspiratões ⁊ immissiões p angelos malos/in diuersis materijs ⁊ de modo temptatões superãdi Tertia loq̃tur de vita aie p contẽplatões stabilite et cõsolate. Benevaleas pater in christo et oremus pro inuicẽm saluemur

Pars prima incipit de vita spirituali anime.

Ego vos baptisaui aq̃. ille vos baptisabit spũsancto Antiquam iam atq̃ notissima patrũ traditione cõpertũ habem⁹. q̃d opabatur baptism⁹ iobãnis. ⁊ quid baptism⁹ christi. Nam cũ baptisari sit nasci denuo. sicut nicodemo dicebat xp̃s/tm̃ interest inter baptisma iobãnis et christi/q̃tum ipsa dispositõ ad vitã differt ab introductõne eiusdẽ vite spiritual' in nobis. Erat itaq̃ nobis baptism⁹ Jobãnis preparatorius ad vitã spũssancti cõplendã in suscipientib⁹/sed christus solus vere viuificabat quia solus vere baptisabat spũsancto: Placet autẽ vt omissa interim ptractõne litterali sup̃ hoc duplici baptismo. q̃m notissima est/veram⁹ consideratõem nostrã ad loquendũ de vita anime quã spũssanctus opat in nobis p baptismũ quirsitato iam nomie dicit esse flaminis. Ille eni baptismus p se efficax est. Absq̃ eo autez nec baptism⁹ fluminis/nec sanguinis pdest quicq̃ Dicebat paul⁹ athenis ẽsib⁹ allegãs vnũ ex eozũ poetis dũ de deo loqueret In ipso enim viuim⁹. mouemur ⁊ sum⁹ Actuũ xvij Queverba si q̃s ad corpalem et hanc visibilẽ vitã motũ et exñtiã referat. nihil eũ errare crediderim. quoniã sicut vas aquã cõtinet ⁊ figurat ita vtverũ sit q̃ aq̃ plus in vase q̃s in se figurat. sic multo intimius in ipo deo tanq̃s in vase oẽm creaturelabilitatẽ continẽte/vivit quicq̃d vivit mouet quicq̃d mouetur. ⁊ omnis exñtia ne defluat in nihilũ. in ipso est atq̃ cõservat. Sed de spiritualibꝰ invisibilib⁹ locuturi/dicamus q̃ anima ratõnalis habet in spiritu sctõ suam vitã/suũ motũ/suam exñtiã. Est quippe hoc proprium ipsi creature ratõnali sup̃ ceteras/q̃ capax ẽ vite alicui⁹ gratuite ⁊ diuine silr et motus et exñtie/vltra id quod est in se naturale. Et quẽadmodũ materia prima. et si de se non sit nihil/capit tamẽ suum esse principalius p formã. Sic ⁊ anima ineſſe suo naturali considerata. imaginanda est tanq̃s materia nuda que fieri potest subiectũ quasi deferẽs ipm spiritũ sanctũ/tanq̃s ei⁹ veram vitã non quidẽ formalẽ. Hoc enim dudũ per magistros nostros damnatũ est Sed formali nõ prorsus dissimilẽ. Et quomodo fiet istud/si forsan interrogas? Respondeo q̃ p baptismũ spũssancti. cui tamẽ preui⁹ est aut natura aut tempe/baptismus aque viue ⁊ munde/tanq̃s qualitatiua dispositio prerequsita ad vite huius formalis introductõez Est autẽ baptismus iste/gratie et aliarũ virtutũ infusio. aspsioq̃ intima animã abluẽs. ⁊ reddens ydoneam cui spũssanctus seipsum vitam ⁊ motũ/⁊ essentiã inspiret ⁊ doner. In ipso viuimus vt in vita mouemur vt in via. sumus ⁊ in veritate Et vide si nõ ita corter littere/ absconditũ habet in mysterio. Nã si iobãnes interptatõe sua gratiã sonat/et baptismus ablutiõem nomiat/l̃q̃d iobãnis baptismus nisi gratie ablutõ designatur. Et hec vt pdiximus ablutio nõ nisi preparatio est in aia ipsa vt spũscrõ baptiset. hoc est viuificet/vt iã non in se solum/sed in spũsancto viuat/moueatur et exñstat. quẽadmodũ dicebat diuin⁹ Paulus. viuo ego. iam nõ ego. viuit vero i me xp̃s. Fatendũ est nihilomin⁹ esse quasdam dispositões frequẽter in anima. que longinque sunt ab illius vite. spiritus scz

infusione. Ita enim videm⁹ q̄ in natura/
li generatōne animalis plurima p̄cedunt
ad propinquā dispositōem que formā in
uebit materie. Istas dispositōes appellāt
theologi in adultis operatiōes informes
quib⁹ peccatrix ania intendit facere qō in
se est. se disponit ad vitā/nō q̄ ista dispositio sufficiat vtpote que lōginqua est/ꝛ ni
hil de vita spiritus habens in se. sed q̄ ni
hil interim aīa maius habet/ quod faciat
q̄ vt bene vtat suis naturalib⁹ potentijs/
et donis q̄busdam gratuitis licet nō viui
ficatis. Quo facto sicut credis animā in/
troduci i materiā naturalib⁹ tantūmodo
actiōib⁹ qualificatā/ nō quidē in virtute
huiusmōi qualificatōnis/sed de sola libe/
ralitate oīm̄ potētissima creatoris. nō ali/
ter existimes in ipa vite spūs infusione/q̄/
lescunq; eni ꝛ quotcūq; p̄cesserint dispositōnes/ex ipo conatu anime ad hāc vitam
ex morte tendētis/nihil sunt/nihil attin/
gunt. nisi miseratus ex alto spūssanctus/
vltimatā complexiōis armonice spūalis
qualificatiōem infuderit. cum q̄ et in qua
ipse q̄ verus est aīe spiritus/ ipam viuifi/
cat/suo ūllapsu ꝛ afflatu secreto. q̄ afflatus
baptismus flaminis dicit. et baptism⁹ in
spiritusancto. ¶ Et hec dicta sint p̄o cō/
sonātia litterę. ad ea q̄ tractare ꝓponimus
sup animę vita in spiritusctō. ¶ Jam ex p̄
missis attēdamus q̄ anima rationalis/ vi
te quadruplicis capax existit. Est enī vita
nature/est vita gratie. est vita actiōis meritorie. et est vita confirmatiōis stabilite. et
hoc dupliciter. vel in via vel in patria. ¶
Vitam nature in aīa dicim⁹ puritatē sue
essentie cū integritate suarū potentiarum.
Attribuūtur etiā huic vite alia quecunq;
acquisita vel infusa/citra gratie gratificā/
tis statum. Intantū ergo p̄fectior ē vitam
banc naturalē ascribim⁹ ipsi anime/quā/
to p̄cellētior fuerit ꝛ viuacior in suis na
turalib⁹/ꝛ si ceteris gratuitis fuerit spolia
ta ¶ Altera vita est vita gratie. que ideo ta
liter nominat/quia spūssanctus/ qui sua
dignatōne ꝛ beniuolētia animā viuificat
vt potēs sit ad vitā tertiā de qua dicendū
mox superest/gratiā gratūfacientē p̄influit
in animā/velut dispositiōez quādā armonicam de lege necessariā ¶ Presupponit
autē huic vite prior que naturalis dicit/
tanq̄ suū naturale subiectū. ¶ Ceterum
per vitā tertiā nō aliud intelligo/q̄ actionē meritoriā vel gratificā/ab hac vita secūda deriuatā/sicut opatio quelibet viuētis
nominat/a philosopho p̄mo de anima vita secūda eiusdem. ¶ Postremo vita q̄rta
nō tam vita altera p̄prie dicta est/q̄ duplicis vite p̄mo/is stabilitio atq; cōfirmatio/q̄ fit vel in via p abundantiā spūaliū
carismatū/animā a morte cōtraria phibētium/vel in patria ex conditōne beatitudinis ꝛ stabilite felicitatis ¶ Et attendamus p̄cor si aplica verba a philosophis
vsurpata/insinuare nobis possint hāc triplicem vitā anime spūalem/ quia de p̄ma
que naturalis dicit pax nūc loquēdū est.
In ipso inq; viuim⁹/ecce vitā p̄mā/gratie. Douemur. ecce vitam secundā. Et sumus/ecce vitam tertiā. que est cōfirmationis stabilite ꝛ pmanētis existētie. Et has
vitas nonne in misterio exēplauit nobis
christus in suo baptismate. quoniā p̄mo
venit baptisandus/tanq̄ benevtens vita
naturali. Deinde baptisat⁹ est tanq̄ vitaz
gratie recepturus. quam tamē in veritate
p̄mus habuerat. Postmodū ascēdit deaq̄
ostendēs vitam tertiā acōnis virtuose. ¶
Tandē mansit sup eum spiritus sctūs in si
gnum vite q̄rte que est cōfirmatiōis p̄mā
sive ¶ Dicamus adhuc q̄ huic vite q̄dru
plici/opponūtur totidē mortis genera
Nam est mors nature. que fit seu p anni/
hilatōem eius totalem/ seu p ablatōem eo
ruz q̄ nature sue debita sunt. seu p immis/
sionē contrariorū habituū p̄hibētium
liberū exercitiū hui⁹ vite. quēadmodū est
peccatū originale/quod fomes mortis dicit/ꝛ tyrann⁹ membrorū/ꝛ lex peccati et a
quo p̄uenit ut cetera incōmoda/ vt debilitatio virū. ignorātia. hebetudo. ꝛ similia
etiā post baptismū. Juxta hoc dicam⁹ q̄
eadez anima potest simt esse pticeps/ vite
naturalis ꝛ mortis naturalis Mortis dico que nō est per annihilationē/sed aliunde modis dictis ¶ Si de vita secūda que
est vita gratie loq̄mur/ inuenim⁹ mortem
ei cōtrariā. que contigit ex corruptōne debite illius armonie quā in gratia gratūfaciente cōsistere posuimus. quēadmodum
enim si corrūpitur corpalis illa cōplexio
resultans ex q̄litatibus p̄mis cōtemperatis adinuicē/animā abscedere necesse ē.
Sic deficiēte gratia nō remanet spūssanctus/anime vitā p̄stans. ¶ Porro vite
tertie contrariat actio guersa. aut cessatio

ab opatione tunc debita. Videm⁹ enim/ q̄ natura abhorrēs ocium/pati neḡt aiam̄ diu esse in materia absq; proprijs ⁊ debitis actiōibus. Non min⁹ potest esse diu spūssanctus in anima q̄ vel criminaliter. vl' nihil opatur. ¶ Demū nulla est mors corrumpēs quartā vitam cōfirmatiōis stabilite. ⁊ hoc in eadē anima. Ex obstinatio in peccato q̄ peccatū dicit ad mortem. Et be vite conditōes habet oppositas in diuersis. ¶ Addam⁹ rursus dicētes q̄ ipossibile est animā sola vita naturali viuentē opari salutē suam. Cui⁹ oppositū pelagianus error asserebat. Itaq; si nō potest corpus mortuū/ vitales opationes exercere/ quomodo dicet aliq̄s animā vita sua carentē que est spūssanctus in opera vite spiritualis exire posse? Non enī est anima rationalis par alijs viuētib⁹/ quib⁹ sicut nō cōpetit nisi finis vnus naturalis/ sic vna vita est sufficiēs. Anime vero rationali pparatus est finis ēdem supnaturalis. ḡs ergo negare poterit supnaturalē ei vitam et opatōem esse necessarias/ vt ptingat ad eum ā̄ super ipam est beatitudis finē ⁊ terminū. ¶ Nolo tamē negare quin anima possit ex sua vita naturali bñ moraliter agere/ et faciendo quod in se est se ad vitā gratie disponere. ¶ Et prīo si ania nulla morte sit infecta/ habēs naturaliū integritatē in nullo estimo fieri ambiguū. quin habeat in suo arbitrio causare op⁹ bonū de genere moris/ vestiendo ipm omnib⁹ circūstātijs/ quas ipsa bonitas moralis exigit tam in fine, ꝓpinquo/ q̄s in obiecto ⁊ intentione. alioq̄n homo sine culpa existēs miserabilior esset oīmibus animātib⁹. Cur ita? quippe cetera aialia possunt in operatiōes sue nature debitas supposito dei generali auxilio. nō sic homo posset. ¶ Sed quid dicemus de anima q̄ mortē circūfert secum vel peccati originalis/ vel criminis actualis? ¶ Fuerūt qui dicerēt animā tali morte pressaz nō posse ad actus bonos morales assurgere/ quemadmodū est celebris de ipsis demonib⁹ ⁊ dānatis opinio q̄ bñ moraliter neq; velle possunt/ neq; agere. ¶ Rationē afferunt sic ponētes etiam in viatorib⁹ mortificatis p peccatū absq; vita gratie. Tanta est inquiūt incuruatio et depzauatio seu corruptio ⁊ mordificatio vite naturalis in animab⁹ taliū/ vt potius trahant in malum q̄s in bonū. Nam violētior est in eis tractus mortis q̄s vite. propterea dicūt q̄ oīa ad turpitudinez suam/ q̄ est mors sua/ referunt/ ⁊ ex cōseq̄nti oīa opera mortua sunt/ vtpote a morte procedētia. ¶ Addunt pro cōfirmatiōe q̄ in oīi actu peccatoris deest circūstantia gratie. bonū vero q̄ substat ex oīib⁹ suis conditōibus sicut ex vnica si desit. resultat malū/ secundū dicta dionisij. Nihil simpliciter bonū est quod ab arbore mala ⁊ a radice viciata gignit. ¶ Hec vero sentē- ⁊
tia ⁊ si talibus alijsq; plurimis apparentijs fulcita videat/ prudez tamē repulsa est tanq̄ dura/ et plus ad desperatōem q̄s ad edificatōem pficiens. Quis enī nō obstupescēret audiēs q̄ absq; gratia/ honorare parentes/ elemosinas dare/ ecclīastica precepta de ieiunijs facere. imo per attritōez se ad gratiā disponere est mortaliter delinquere? Non enī requiritur q̄ in oīi actu nostro agam⁹ ex gratia/ aut q̄ gratia illuz informem⁹/ nisi pro quāto ⁊ dū mereri tenemur/ p aliquē hmōi actum. Reliqui vero actus si fiant circa materiaz bonā de genere/ et cum intentōne debita finis immediati/ ponendo alias circūstātias bonas moraliter. ⁊ si nō sint meritorij vite eterne sunt tamē boni moraliter/ et bonorū temporaliū meritorij/ ⁊ ad gratiā de congruo preparatorij quia per eos homo facit quod in se est. Nam facere quod in se est intelligo hoc facere/ quod homo potest fm vires quas actualiter habet. ¶ Hoc loco distinxerūt aliqui de grā. Nam si grām appellam⁹ oīne illud q̄ a deo liberaliter dat sine meritis/ totum esse nostrū. et viuere/ inter gratuita numerat/ et in nobis et in brutis/ q̄s plus in nobis/ quia beatitudinis capaces sum⁹/ et pro ipius adeptōe datur nobis quicq̄d dat. Nunq̄d deo cura est de bobus? inq̄t apl's. Non de brutis sed de homib⁹ ait q̄ omnia cooperantur in bonū ⁊c. Hoc modo oīs tribulatio oīs infirmitas/ immo⁊ ipse temptatōnes inter gratuita numerātur. Cuius ratio est/ quia dei bonitas q̄tū est de se/ nobis immittit aut' euenire p̄mittit ad bonū nostrū si non peruerse renitimur abutimurq;. Et iuxta hunc acceptōnis modū de gratia. p̄ spicuū est nihil nos boni posse absq; gratia. ¶ Si vero gratiā noiemus donū aliquod infusum/ distinctū ab anima supra vel vltra vires suas naturales et industri-

as. nulla videtur necessitas dicere talē gra
tiā esse necessariā ad hoc vt bonū de gene
re agamus/ per liberū arbitriū/ plusq̄ nō
ponimus talē gratiā ad cognoscendū ve/
rum. circa naturalia per intellectū. ¶ De/
inde dici potest/ q̄ impletio p̄ceptoruz vt
in multis/ q̄tum ad substātiam p̄cepti
non coexigit gratiā gratūfaciētem/ cuius
intentio p̄cipientis non ꝓseruetur si non
fiant in gratia vel ex gratia Intentū quip
pe est in oīni p̄cepto vt per illud merea/
mur ad vitam ingredi. Sed hanc inten/
tōem nō semp ponimus esse obligatoriā
simpliciter ad peccatū/ si nō obseruet. Tā
tūmodo conditōnaliter obligat/ vt ponit
Durandus/ si mereri volumus. aut dum
mereri tenemur/ quē ad modū cōtingit in
susceptōne sacramentoꝝ/ aut dum ad gra
tiā resurgere vel ex ea iam habita debem⁹
operari/ hoc modo intelligūt illud christi
Si vis ad vitam ingredi serua mandata
2 ¶ Decursis aliq̄bus circa p̄imā vitam
quam habem⁹ ante baptismū gratie factū
a spiritusancto. ꝛ quidē sub multa breui/
tate. quia per doctores plurimos materia
hec ꝛ similes incidētes lati⁹ tractate sunt
Pergat nostra cōsideratio ad loquendū/
de vita vera gratie que est baptism⁹ in spi/
ritusancto. ꝛ per quā fit vt viuam⁹ in ipso
Et simul tractabim⁹ vitā alterā/ p quaz
sumus ꝛ stabilimur in eo. Nam et siml' di
ctuz est in ipo viuimus mouemur ꝛ sum⁹.
Hoc etiaz in loco tractabim⁹ de illis que
vitas istas vel alterā earū funditus extin/
guūt et enecāt. De illis insup̄ que illas tā
tūmodo debilitant et in egritudines tra/
hunt. et hoc est quere re sub terminis vul/
gatioribꝫ/ quid est peccatū mortale. et q̄d
veniale/ et quemadmodū contrahūtur ¶
Circa quā materiā/ licet vsitata videatur
intēdo p̄ticularia quedā afferre/ in q̄bus
tum difficultas tum vtilitas p̄o consciē/
tiarum serenitate versant. ¶ Placet autē
vt neglecto interim vel tempato stilo/ nos
per p̄positōes ꝛ cozollaria p̄cedam⁹/
Hic enī modus accōmodatioꝛ est scholē.
et inquisitōe tali. speculatiua veritas sepe
p̄cisioꝛ atq̄ lucidioꝛ inuenit. ¶ Erunt
autē p̄imit⁹ due materie p̄incipales ptra/
ctande/ vna de quidditate ꝛ quātificatiōe
peccatoruz. per que vita anime vel tollitur
vel impedit. Altera de quidditate p̄me
legis diuine et iusticie. p̄out nobis ex scri/
ptura ꝛ alijs innotescit De noticia quoq̄
ad differētia peccatoruz penes illā legem.
sic ad extra deriuatā/ tractādo p̄incipaliē
quid p̄oprie debeat dici de iure diuino/
quid de naturali/ q̄d de humano. inferen
do qualiter statuta religionū ꝛ cōmunita
tum obligāt. Et si semp vota/ iuramenta/
ꝛ p̄cepta cōminatiōes quoq̄/ seu interm
natōnes mortis eterne. astringāt ad mor
tale. ¶ P̄o p̄ima materia sit hec vnica
conclusio cum suis cozollarijs. ¶ Omne
peccatū. p̄o quāto est offensa dei. et cōtra A
legē eius eternā. est de sua cōditiōe ꝛ indi/
gnitate mortiferū sm rigozē iusticie. ꝛ avi
ta glozie sepatiuū ¶ Ratō est quoniā oīs
offensa in deū. potest iuste ab ipso iudice
deo puniri pena mortis tā temp̄alis q̄ et
ne. immo annihilatōis pena. Est igit̄ de
se mortifera. Assumptū deducit̄ ex hoc q⁹
nulla pena talis/ est ita mala q̄tum mala
est ipsa offensa. Et ex alio q⁹ potius tole/
randa eēt omnis mors penalis ꝛ annihi/
latio. q̄ committēda esset quantūlibet p/
ua offensa in deū. da oppositū Jam offen
sa dei licite fieri deberet in casu. ¶ P̄rete/
rea quelibet offensa dei nisi remitterē t/ re/
pelleret a gloria dei. ꝑpetuo ꝛ absq̄ termi
no puniret. alioquin maneret dedec⁹ cul/
pe sine decoze iusticie. q⁹ autē offensa di/
mittit/ seu remittit est ex pura liberalitate
dei remittētis ꝛ nō ampli⁹ imputātis. ¶
Deniq̄ nō min⁹ ē fugibilis offensa dei q̄
sit eligibile illō bonū. p q̄ adipiscēdo nul/
lo modo deberet cōmitti/ sed p̄o infinito
bono non deberet fieri offensa dei et si q̄s
infinita bona possideret. posset iuste oīm
bus a deo spoliari/ si caderet in offensam
dei. Ex his radicibus argumentoruz que
possent in latius ramificari. videt esse suf/
ficiēter deductū q⁹ oīs offensa dei est mor
tifera. ex sui cōditiōe ꝛ indignitate. imo q⁹
est infinite fugibilitatis ꝛ ī putabilitatis/
addēdo vel intelligēdo q⁹ sit in iniuriā bo
ni infiniti. et q̄tum in se est abijcit ab ho
mine deū tanta elongatiōe q⁹ nunq̄ pote
rit nisi p solā ꝛ merā grām illi p̄imus esse
matie p vitā glozie. Patet etiā de veniali.
¶ Hz diceret aliq̄s/ q⁹ de⁹ ideo q: dñs est
sue creature in sup̄mitate pleni dñij ad fa
ciēdū de ea q̄cq̄d voluerit ꝛ quōcūq̄ volue
rit. p̄cedūt rōes p̄dicte ad oīndēdū q⁹ p̄t. p
aliq̄ offensa. penā q̄ntālibet possibilē īfli
gere nec poterit ei q̄sq̄ dicere. cur ita fac⁷ ß

autē dicerē ita de iustissima creatura. aut nō peccatrice/ q̄ ipa subiacere potest cuiscunq; afflictōi ⁊ penalitati/ absq; hoc q̄ oporteat dicere eā ee in aliquo culpabilē. ¶ Rñdetur q̄ dē⁹ pōt absolute ⁊ iuste dare q̄lemlibet afflictōnem sue creature imo virgini Marie. Sed hoc nō erit in penā ⁊ punitōez cuiuscūq; delicti. ⁊ ita quāuis sit afflictio iusta. nō tamē esset ibi iusta pena seu punitō nec etiā iniusta. quia nulla ibi ponerē ratō pene. cū pena ⁊ culpa correlative dicātur adinuicē. igit. zē. ¶ Primū corollariū ¶ Nulla offensa dei est venialis de se. nisi tm̄modo per respectū ad diuinā misericordiā. que nō vult de facto quamlibet offensam imputare ad mortē. cum illō posset iustissime. Et ita cōcludit q̄ peccatū mortale ⁊ veniale inesse tali. nō distinguūtur intrinsece ⁊ essentialiter. sed solū p respectū ad diuinā gratiā. que peccatū istud imputat ad penā mortis. ⁊ aliud nō Omne enī peccatū culpabile ex sui indignitate mortiferū est modo dicto Addidi culpabile. quoniā peccatū est in agētibus naturalib⁹. vbi tamē nulla culpa vl offensa reperit. q̄q; in materia hac synonime capiātur vt plurimū. peccatū ⁊ culpa. ¶ Secundū corollariū ¶ Si nullū infinitum vel infinite tale. possit altero ee minus. nullū peccatū in esse offense. esset minus alio. qm̄ omne peccatū est infinite offensiuū. Non est tamē cōcedendū. q̄ peccata oīa simplicit sint eqlia. prout dicit se stoycos referū ⁊ senecā ⁊ tullium ⁊ alij Si enim p imaginatōez ponerē linea infinita in lōgitudine. ⁊ superficies infinita in latitudine ⁊ longitudine. ⁊ corpus in trina dimēsione. Vel si a linea recta ptraherentur linee recurue in infinitū. vel in casib⁹ silibus multis. nō oporteret dicere oīa ista esse equalia. vl in dimēsione. vel i curuitate. quāuis esset qlibet in suo genere infinitus. Sic nō offensas etiā infinitas oporteret ponere equales esse. sed vna est grauior altera ⁊ multiplicior. quare. zē ¶ Tertiū corollariū. ¶ Obligamur deo ad gratificatōem. ⁊ gratiarūactōez. ex hoc q̄ peccata nostra venialia nō imputat ad mortē. sicut tenemur ex remissione mortalium. quoniā vtrobiq; cōcurrit misericordia dei nō imputās pcā nisi ad penā temporalē. que de sua indignitate iputabilia sunt ad mortē. vnū de possibili. aliud de lege statuta. Immō forte ita dicerē de oībus iusticijs nostris. que quātū de se sunt sunt sicut pānus mēstruate pīsertim post pcm̄. aut absente gratia ¶ Quartū corollariū ¶ Peccās venialiter ex deliberatiōe. abutit dei misericordia q̄ cōcessit peccatū illud esse veniale nō mortale. Relucet insup misericordia dei in hoc. q̄ abusus ille deliberatus nō est nisi venialis. Juxta regulā magistralē. q̄ cōsensus in veniale. nō est nisi venialis. intelligēdo de veniali ex suo genere. et nō de eo quod veniale dicit ex eo q̄ per surreptōem aut infirmitatem aut ignorantiā aut actus impfectōem cōmittit. Oppositum enī dicere eēt dānare oīes homies presertim eos q̄ mentiūtur etiā iocose quia deliberate faciūt actū quē sciunt esse culpabilē ¶ Regula vero illa q̄ nullū pcm̄ est adeo veniale: q̄n fiat mortale dū placet. intelligit de venialib⁹ secūdo modo dictis. que ideo sunt venialia q̄z sine pleno cōsensu ratōis ppetrātur. ad q̄ si cōfessus pfectus ⁊ placēs aduenerit nil mirādum si reddūtur mortalia. q̄q; non sint iam ijdem act⁹ qui prius. sed bñ sil'es in specie. ex alia tamē radice videlz a libero cōsensu pcedētes Vel intelligēda est talis regula sz dum peccatū veniale placerz inq̄tum peccatū est ⁊ dei offensiuū. absq; aliquo quocunq; motiuo vel allectiuo ad peccandū Istō enī videt esse diabolice obstinatōis ꝓprīū. qō impugnet dē⁹ et odio habeat gratis. Sz vbi quis habz actum quē scit ee venialē. nō motus q̄ offendit deū sed q̄ delectat se. ⁊ nō vellet ipm agere si deus ad mortē ⁊ amicicie sue pditōez imputaret. agit quidē male sed nō mortaliter de lege ¶ Si rursus obijcit q̄ agens cōtra cōsciam edificat ad gehennā. distinguendū erit de qualitate ipius cōscie si sit de mortali vel veniali. ⁊ scōm hoc rñdendū est. ¶ Quintū corollariū ¶ Null⁹ idē actus numero elicitus bonus aut meritorius. est peccatū etiā veniale Huius oppositum opinati sunt alicq. sed iudicio meo fallunt. aut quia loquunt de actibus exteriozibus qui nō sunt nisi respectiue boni aut mali vbi idem act⁹ est optimus ⁊ pessimus diuersis respectib⁹. sicut passio christi q̄ erat actio iudeozum Aut si loquātur de actibus intrinsecis elicitis a voluntate non habebunt: q̄ eadem volitio: que est mala venialiter/ sit bona meritorie. q̄uis

illa que similis est. ꝛ que velut imperceptibi liter potest succedere ad eaz magni valeat esse meriti apud deū ¶ Sextū corollariū ¶ Veniale peccatū si nō remittit punit se solo vel cum mortali pena eterna. hoc est quia deꝰ taxauit de lege sibi certā penaz q̄ soluta remittit offensa totalis cōtracta Et ita potest vtraq; opinio sustineri/tam illa que ponit peccatū veniale cū mortali pu niri eterna pena in foro iusticie infernal'/ vt dicit Prepositinus q̄z illa q̄ dicit oppo situm/ponēdo q̄ offensa venialis bene re mittit soluta pena absq; remissione mor talis. sicut de pena v'l penitētia debita pec cato mortali dimisso/ probabilis est opi nio. dicēs illam penitentiā quādoq; finiē dam etiā in inferno/sicut ꝛ soluturi hac vita homie existente in mortali peccato. ꝛ vocat penitētia soluens non recōcilians. Oppositū sentit aliorū sentētia. sz hec mi tior est ¶ Et pro intellectu p̄missorū con siderandū est q̄ in oi peccato actuali tria sunt saltem distincta ratiōe/scilz auersio a deo bono incōmutabi. ꝛ istō vocat offen sa eius. ad quod sequitur necessario impu tabilitas ad penā que vocat indignitas. q̄uis posset non imputari/ꝛ dū imputat vocat reatus ꝛ hoc est secūdū/tertiū est cō uersio ad bonū cōmutabile qō secū ipor tat maculā ꝛ obscuritatē/qm̄ anima q̄nto amplius ibeserit p cupiditatē reb⁹ mutabi lib⁹/tanto plꝰ maculat ꝛ fedat/ꝛ ab illa lu ce supna decidens in tenebrosa demergit ¶ Dicamꝰ igit̄ septimo q̄ p̄cm̄ qōlibz si cut est finitus actꝰ/sic est finita auersio. et finita talis macula seu tenebrositas. et iu xta banc auersionē libidinosam maiorez vel minorē dicit scūs thomas proportiona ri penā scōm intensionē ꝛ remissionē acer bitatis/vt q̄tū glorificauit se in delicijs/ tantū proportionabil'r habeat ꝛ tormētum. ¶ Ad banc peccati cōditionē aspiciūt vt opinor illi/qui ponūt qōlibet peccatū eē solū finite malicie Sz nō video eos salua re posse q̄ nō debeat sibi pena infinita se cundū acerbitatē si natura esset capax. vel deus hāc vellet infligere/quoniā hoc agē do deus nō solū iuste sed ꝛ misericorditer ageret conseruādo naturā. Et sane impli catio est dicere q̄ absq; misericordia possz peccatū aliquod p finitā penā aut infini tam sufficiēter puniri. Nam quātuncūq; daretur de pena p peccato. nisi deus mise ricorditer remitteꝛ offensam. semp remā neret dignū puniri vt prius/ imo q̄ talis pena sit remissiua et deletiua peccati/esse nullo modo p̄t absq; dei misericordia libe ralissima ¶ Si vero attendam⁹ p̄cm̄ fm̄ ita primā ꝛ secundā rōes/constat q̄ p̄cm̄ mortale qōlibz auertit a summo bono. ꝛ est obiectiue infinitū. sil'r imputat etiā de lege ad penā eternā ꝛ infinitā durative ¶ Sed de p̄cō veniali an p̄prie debeat dici offensa stāre lege. qꝛ nō priuat amore licz ip̄m quodāmodo ledat. an etiā de facto ip̄ putet ad penā eternā fm̄ forū iusticie iferi nalis/tā aliqua dicta sunt ꝛ postmodū tra ctabit dū inuestigabim⁹ si p̄cm̄ veniale sit cōtra p̄ceptū dei. Dico tamen generaliter de omni peccato illud esse ad penā infini tam iputabile. ꝛ q̄ non imputat hoc agit misericordia copiosissima redēptoris. ¶ Octauū corollariū ¶ Implicat deum punire ad cōdignū si per hoc intelligam⁹ sic eū punire q̄ iuste non possit amplius. Si autē dicamus punire ad cōdignum. quia punit q̄tum recta ratio ꝛ iusticia exi gunt ꝛ taxant de facto tale peccatū esse pu niendū. tūc omne p̄cm̄ punit aut punie ad cōdignū quia scz tantū punit q̄ntū pu niri deus vult ꝛ ordinat rectissima iurꝭ rō ne. ¶ Nonū corollariū. ¶ Nullū peccatū potest remitti nisi p hoc q̄ deꝰ liberaliter nō imputat illō ad peccatū. Hoc prophe tavidit dicens. Beatus vir cui non impu tauit dominꝰ peccatū. quasi exponens il lud quod premiserat. Beati quorū remiſ se sunt iniquitates. Nam hoc posito pec catuz tollitur. hoc remoto nunq̄ amouet ¶ Qualr vero fiat ista nō iputatio variant tur doctores ¶ Quidā dicūt nihil aliō eē deū nō iputare p̄cm̄/q̄ illō nō imputare ad penam. Deꝰ vtiq; cum sit imutabilis inquiunt nō dicit nunc imputare et post nō imputare ad penā. nisi per respectum ad extrinsecū et relatōnem ad penam Ta les consequēter habent concedere q̄ nul lum peccatū totaliter remittitur quouscq; pena tota persoluatur/neq; mortale neq; veniale licet dicat remitti mortale quādo desinit imputari ad mortem eternam tan q̄ principalem. ¶ Aliorū est positio q̄ si etiam nulla pena vnq̄ fuisz statuta a deo pro peccatis. nihilominus potest adhuc committi peccatum/ꝛ potest etiam remit ti/non quidem ex mutabilitate dei. Sed

quia in eternitate sua decreuit pro tali tunc sic agentem esse indignū suo amore: sua iustificatione et dignum punitione quantalibet/etiam posito q̄ nullum vellet infligere/et pro alio tūc: quia talis mouetur aut alio modo se habet q̄ prius/saltem ex decursu temporis significat istum suo amore et tollit omnē indignificationem ad penaz

¶ Et si querit ratio. Dic p rōne volūtas Nam hoc honore dignus est quē rex voluerit honorare. ¶ Sequitur ex hac positione q̄ probabilior videt nullā ee absolutā necessitatē ponendi caritatē distinctā p iustificationē impij/z saluat cōmode verificatō cōtradictorioz sine dei mutatōe put tactuz est. ¶ Decimū corollariū. ¶ Probabile est nullū actum creature de p se z intrinsece/esse bonum bonitate moris aut meriti aut similr malū nisi per respectū ad diuinam rationē et voluntatē. quia videlicz diuina volūtas z ratio significat hominē p tali actu: z p alio indignificat Immo dicimus q̄ sine actu quocūcz possz significare creaturā/vtpz vero ea posset silr absq̄ q̄cunq̄ actōne aut omissione aut pro quocūcz actu cuiuscūq̄ generis indignificare non ita est mihi ꝓspicuū quāuis si attendak dñam tissima dei virt9 respectu sue creature/qualitercūcz se habētis in agēdo: vel omittēdo: nō videt vsqz quaqz euidēs esse q̄ hoc nō potest: sicut exemplū videtur ee apostoli de figulo: qui ex eadem massa formar vas in honorē. aliud in contumeliā. Si autē attendit dei sapientiaz bonitas istō dicere nō videt congruū. Ideo nihil hic pono nec assero/ magis tamē inclinor assentire scōo q̄ prioz causa patebit in dicēdis in materia de obligatōe ¶ Et iuxta hoc cōsequēter habet facilis manuductō ad videndū: quō nihil est malū nisi qz prohibitū/z nihil bonū nisi qz a deo acceptū z de9 non ideo act9 nostros vult vel approbat qz bonos/sed ideo boni qz approbat Silr ideo mali qz phibet z reprobat. Flemo tamē murmuret/ nemo conqrak/qm̄ iustus est in oib9 vijs suis z sctūs in oib9 operib9 suis Sapiētie. xij. Quis tibi imputabit si pierint natōes qs tu fecisti: ¶ Ex si dicak aliquē actū esse malū q̄ nullo modo potest esse bon9 z econtra. Ex q̄ videret q̄ talis actus/vtpote odiū dei/ eet intrinsece malus Rñdetur hic per simile de actu exteriori pcedēte ab interiori. Nā et si sit aliquis actus exterior ita malus q̄ stantibus eisdē circūstātijs oīmibus: nullo mō possit esse bon9/nihilomin9 dicit extrinsece malus z potest esse nō mal9. si p se ponere: vel a quibusdā circunstātijs suis esset denudatus. Dicendū est silr de actib9 interioribz comparatis ad primā regulā. Naz actus odij dei elicitus a demonib9: vt elicitur cū oīmibus suis circūstātijs. nō potest nō esse malus. potest tamē non ee malus si p se poneret aut alijs circunstātijs vestiret. Et fm hoc tractaret hic z solueretur q̄stio de dispensabilitate vel indispensabilitate legis diuine respectu creature. et qūo potest vel nō potest deobligari ¶ Undecimū corollariū. ¶ Omnis rectitudo moral' ipius volūtatis/resultat ex p̄formitate ei9 aut suoz actuū vel omissionū ad diuinā legē z eius rectā rōem/sicut act9 exteriores nō dicuntur boni nisi per cōformitatē ad interiores elicitos. Juxta quod potest ee pulcra deductio/qualiter nihil est verum nihil pulcrū/ nihil potēs/ nihil appetibile/nisi pro quanto primeveritati z pulcritudini/z potentie z suauitati cōformātur z ita de similib9 Et proportionabiliter de falso turpi et fugibili. Hoc est q̄ antiqui dicebant nihil esse verum nisi a prima veritate Hoc modo sepe deducit beatus augustin9 nominati in suis confessiōibus/ q̄ voluntas quelibet in suis operatōnibus querit imitari deum/ quantūcunq̄ erret/ aut male habeat. quēad modū in illa furtiua comestione pomoz̄ in etate sua puerili dicit quesisse non voluptatē/sed similitudinē quādam omnipotentie z libertatis diuine/primo confessionum. Similiter de catilina quem Salustius dicit gratuito malum fuisse deducit. ¶ Hec ostendunt q̄ bonitas creaturarum z earum veritas et pulcritudo et similia non sint aliquid maiuz intēsiue cū deo q̄ de9 sol9 licz possint dici plēs bonitates aut veritates improprie z quasi extensiue. Exemplum de salutare vinez corpis. z de bonitate act9 interioris z exterioris. Palā est ergo q̄ in ipso viuim9/mouemur z sum9. ¶ Duodecimū corollariū ¶ In eodē actu p̄currere possunt multiplices rectitudines/aut bonitates. vna nature. alia moris de genere altera gratie/altera glorie/et hoc est secundū diuersas habitudines p̄siderādi eūdem actū p̄formari mltiplicit diuine legi/ seu

bonitati. Non q̄ in deo sit aliqua diuersitas in suis legibus que dicat realis vel formalis/ sed q̄ ipsam eandē cōcipim⁹ diuersimode ꝛ consideram⁹ scōm habitudines distinctas realiter ad creaturas/ que habitudines nō sunt ipse de⁹ solus/ sed ipse et creatura sic relate ꝛ considerate a quib⁹ distincti cōceptus ab intellectu formātur et abstrahūtur per potētiam longe fortiorē q̄s sit estimatiua ouis/ que ex specieb⁹ lupi sensatis elicit inimiciciā nō sensatam. Et q̄uis cōceptus absoluti nō connotēt. tamen ⁊ qz a tali multiplicitate cōnotatorū eliciunt et abstrahūtur retinēt in suis modis repsentādi virtualr illos modos repsentatiuos rerū diuersaz ex quib⁹ sumpti sunt ꝛ causati/ sicut essentia/ vita ꝛ intellectus in deo ꝛ sapientia et iusticia et fortitudo. ꝛc. non dicūt nisi deum ex pte rei penitus eandē q̄uis opatio intellect⁹ diuersimode negociet circa eū ex bis q̄ videt in creaturis ꝛ ex habitudinib⁹ earū ad deū et adinuicē Dicit vlteri⁹ q̄ deus intuitiue visus/ sufficit causare tales cōceptus distinctos absolutos/ absq̄ hoc q̄ necesse sit ponere in motiuitate obiectali que de⁹ est aliquā distinctiōem ex pte eiusdē. Si aūt in oppositū allegek augu. de ydeis/ q̄ alia ratiōe cōditus est homo alia equ⁹/ ꝛ q̄ ille ratiōes sunt incōmutabiles ꝛ eterne/ remitto ad intellectū quē dat ockam in hac materia sup primo sententiarū. in qua explicatiōne si rudis iudicek/ nescio quid appellabit subtilitas. ¶ Notek hic q̄ doctores etiā sancti sunt magis reuerēter glosandi in multis q̄s ampliandi. quoniā nō omnes semp aduerterunt/ aut aduertere cogitauerunt ad ꝓprietatē locutiōis. Improprietas autē nō ampliari debz sed ad proprietatē reduci. alioquin quid mirū si augetur deceptio Sequtur postremo/ q̄ nō est in potestate libera volūtatis create/ facere aliquod bonū morale aut gratuitum nisi ex dignificatiōne volūtaria prie legis. ¶ Et sic patet prio q̄ nulla potest eē creatura rōnalis ipeccabilis p naturā/ ant naturaliter rectitudo honestatis ¶ Patz in sup necessitas ponēdi gratiā esse necessariā ad oīe bonū/ supra gratuitā largitōz bonitatis naturalis quā bonitatē cōstat nō esse/ stante re ipa/ q̄uis nō sit bonitas nisi p quāto fluit a prio bono/ ꝛ exēplariter eidē ꝓformat. Sap. xij. virtus enī tua iusticie initiū est. Dico igit q̄ sicut oīs actus positiuus habz ꝓformitatē naturalem ad primū bonū ꝛ ideo bon⁹ est saltem bonitate naturali. Ita si ille act⁹ sit liber tantū habet de bonitate honestatis. q̄ntū habet de ꝓformitate ad primā honestatē. Sed istā conformitatē non pt elicere nuda natura volūtatis/ nisi cōmunicata sit sibi facultas et gratia in pducēdo alia q̄s sit illa solū respiciēs substantiā act⁹ ꝛ non ceteras circūstātias/ quē admodū sunt circūstantie finis ꝛ directōis. intentōis et similes. Ex q̄b⁹ conseq̄nter deducit necessitas hūiliatōis nostre ad deū/ ꝛ q̄ non glorietur aī eū stulta p̄sumptio oīs carnis nec apponat vltra magnificare se hō sup terrā Et hoc insup pelagiana heresis ꝛ ingratitudo supba cōfundit Denicq̄ pspicuum est quāta necessitate despare debeam⁹ de viribus nostris/ nec ponere carnem brachiū nostrū/ nec cōfidere in homīe/ sed pticere totam spem nostrā in deū ne confidamur. sed liberemur ꝛ nutriamur ꝛ glorificemur. Innitamur igit sibi tanq̄z summe potētie ꝛ glorioſissime maiestati. q̄ ad appropriatū patri. ꝛ hoc p vim irascibilem/ cui⁹ obiectū est bonū/ arduū ꝛ honorificū Innitamur sibi tāq̄z prieꝛ infallibili veritati. q̄ ad appropriatū filio ꝛ p vim rationalem. Innitamur sibi tāq̄z bono optimo ꝛ suauissimo indefectibili/ q̄ ad appropriatū spiritui sctō ꝛ p ꝛcupiscibilē ¶ Istas vero innitētias opatur et solidāt tres ipe virtutes theologice fides spes ꝛ caritas. h̄ tria pfecto miracl'osissima opa causant in aīa b⁹ iust⁹ ꝛ fideliū ¶ Hōne miraculū ingēs est tal'r innitiveritatib⁹ incognit⁹ et ineuidētib⁹. pter aut ꝺ oēm rationē naturalē. q̄ citi⁹ dissentiret homo vere fidel' prio ꝓncipio/ put dicit vrylhelm⁹ Parisien. q̄z alicui articulo q̄ntūlibz ineuidēti. Hoc enī est ꝺ sapiam grecoꝛ. ꝛ scādalū iudeorū. et seuiciā tyrānoꝛ. ꝛ corruptelā vitioꝛ originaliū. Propterea bñ enūciauit apl's. q̄ fides est donū dei/ ne q̄s gliek si credit aut q̄ gloriak in domīo gloriek ¶ Letex non minus est in ipsa spei certitudine miraculū. Nam qual'r obsecro inter tot fluct⁹ humane fragilitatis et vicissitudinis incertissime/ potest dicere aliquis cū apostolo Certus sum q̄ nec mors neq̄ vita. ꝛc. me separabit a caritate dei q̄ est in xp̄o iesu. Qualit' inter hec pt ita certificari aīma et quietari

vt dormire dicat et requiescere in idipm/ quoniã singulariter in spe cõstituit eã dominus/ quẽadmodũ pulcre declarat Bernardus sup cãtica super illo. Introduxit me rex in cubiculũ suũ. Cogita si potes z quantũ potes. Tu hoc hic esse miraculũ grande fateberis ¶ Porro de caritate q̃d dicem⁹/ quale est in ea quãtũcũq; miraculũ. purificat hominẽ z gratũ reddit deo. ambulantẽ in oñibꝫ mandatis ei⁹ sine q̃rela Nihilomin⁹ dicere facit ex affectu homi. qui eiusmodi est ei apostolo Venit deus saluos facere pctores/ quorũ primus ego sum. Non vtiq; mentiebat apostolus studio hũilitatis/ sed ita de se sentiebat reputatiõe proprie fragilitatis z indignitatis/ cui tamẽ dignus nõ erat reliquus mũd⁹. ¶ Si querat aliqs a me quõ possunt hec fieri Non me interroget/ immo nec quẽq; aliorũ/ quoniã solus spũssctũs horũ miraculoz spualiũm sicut est operator sol⁹ ita solus est doctor. Præparet homo ad hec capienda mentis puritatẽ/ nõ oris loquacitatẽ expectet Vis ergo secretũ cognoscere transfer te a theologia intellect⁹ ad theologiã affectus. de sciẽtia scilz ad sapientiã. de cognitõe ad deuotõem. Hec est theologia illa quã magnus Arseni⁹ vir grecis et latinis litteris tũc eruditus. fatebat se nescire. imo nec primã litterã alphabeti sui didicisse. que theologia vtinã nobis oñibus qui theologi nolamur/ tam familiaris esset q̃s extranea est ignotaq;. ¶ Poteram diuti⁹ ac lõgius ista prosequi/ psertiz ad collaudationẽ spei collocãde in domino. Sed nimia fortassis esset digressio. z in sanctoz̃ opusculis laus hui⁹ virtutis abunde posita est. Noiatim in wylhelmo parisien. de virtutibꝫ. z in illa cõpilatõne satis vulgata z certe fructuosissima que de virtutibus similr intitulat. quam cõpilationẽ ita cõsonare verbis z sentẽtijs cum eodẽ wylhelmo parisiensi experior. q̃ persuasum habeo vnã summã ab altera sumptã esse. aut vnũ vtriusq; autorẽ extitisse. Ad hec scripta z similia vos remitto quoniam etiã materia z questio post prandiũ disputãda. poterit nos eleuare magis ad capiendũ miracula z misteria huius spei Est enĩ questio vtrũ inter oñes virtutes theologicas/ virtus spei sit nobilissima siue perfectissima. zc.

¶ Hec de lectõne prima:

Lectio secũda

a ESsum pmissiõi mee. nã pollicit⁹ sum si meministis me prima lectõe inuestigaturũ pro viribus. Qualis est illa lex cuius transgressio vitã spũalem quã dat baptismus spũssancti admittz mortis eterne reum facit. ¶ Hec nimirũ dubitatio nõ parua est neq; inutilis. vbi nõ de lana caprina sicut loquitur satiricus. sed de aĩa. nõ de pauperegno. iuxta verbũ Stacij. sz de vita beata fit questio. Si socrates omnẽ phiẽ rõem ad mores transtulit z hinc laudatus est a Tulio Seneca z Augustino. Si pterea phi fere omes presertim stoici. i mor ipsi qõ vix crediderit. epicurei solaz beneviuẽdi cognitõem. ceteris ptulerunt tanq; ea sola reste Apuleo vitupabilit ignoretur Quid aget xpian⁹ cui repromittit eternitat⁹ spes. p premio bonevite. ipe supuacuis z inutilibꝫ inuestigãdis quo pacto se totũ impẽdit omissis que ad vitam sunt necessarijs. quasi ñ ex alto iubẽte audiat. que tibi pcepit deus illa cogita semp. z in pluribꝫ opibꝫ eius ne fueris curiosus. Unde z iudeis q̃q; carnalibꝫ z min⁹ capacibꝫ celestiũ. dicebat dñs de lege sua. Deute. iiij. Hec enĩ est sapiẽtia vestra z intellect⁹ cora populis. ¶ O q̃squis adest q̃ de ingenij acumine gloriat. qui pter subtilia z difficilia nihil inuestigare dignat. veritat hucaciẽ sue ratõis velim. suũ hic ingeniũ exerceat. Affirmo multã hic esse pfunditatem z vberẽ. studiosissimis quãtalibet ingenij laude pditis. pscrutatõis materiam etiã sup eas steriles q̃s nõnulli solas mirari solent imaginationũ varietates ¶ Propterea nõ me dignũ arbitrat⁹ sum q̃ difficultatis huius nodos ad integrũ valerez euoluere. Nihilomin⁹ aliq̃d dicere vel imperfectuz. tum necessitas tũ vtilitas omniũ pluries impulerũt. Hecũ siquidẽ z cum alijs sepe recogito. multas ex ignorantia hui⁹ negocij suboriri turbatões ĩ policijs tã ecclĩasticis q̃s tẽpalibꝫ. In hoĩm pterea cõsciẽtijs mõ scrupuli vani ꝓtẽnẽdi surrepũt/ mõ ꝓtẽptus insurgit temerari⁹ z audacior q̃s satis est. fit insup qm̃ ignoratur virt⁹ legis diuine freq̃nt irritũ mãdatum dei/ pter traditões hoĩm Fit ampli⁹ de leui iugo xpi z lege libertatis. iugũ ferreũ et on⁹ graue. pmens ceruices xpianoz̃. dum sz aliq̃ suas oẽs leges. suas institutões.

suas regulas ⁊ statuta/ arbitrari volūtac⁊
cipiēdas esse sicut p̄cepta legis dei /ad et⁊
ne mortis interitū si p̄tereāt mergentia
Das vero traditōnes hoim/ quis cūctas
dinumeret in canonib⁹ summorū pontifi
cum/in constitutōibꝫ sy̓nodalibꝫ puincia
rū aut dyocesiū. in religionū regul. in vni⁊
uersitatū collegiorū ⁊ ecclesiaꝝ statutꝭ. in
edictis impatorū ⁊ principū ⁊ in plebisci⁊
tis cōitatū. Quarū plures sub excōicatōe
late sentētie. Alie sub intermiatōe diuine
indignatōis. Alie sub voto Aliez fere om
nes sub iuramenti aut fidelitatis debito
stringūt ⁊ obligant. Ex si adam vir talis ⁊
tātus/ vnicū disciplineꝫ p̄ceptū hñs/ in il⁊
lo corruit. Nos inter innūerabilia positi
qualr euademꝰ? Vix potest imbecillitas
nostra diuinas leges ad numeꝝ parium
gratuita sua benignitate reducas ip̄lere.
Viam igit obsitā tot spinis constitutio⁊
nū semet inuolnentiū/ et obūbrantiū. q̄s
inoffenso pede trāsilietꝰ Scimꝰ q̄d dixe⁊
rit petrus apl's Actuū. xxv. Quid tētatis
deū imponere iugū sup̄ cernicē discipulo
rū. q̄ neq; nos neq; patres nostri porta⁊
re potuim⁹? Hoc aīaduertēs ⁊ pia ꝯpassio
ne deplorās egregius doctor augu. ad in
q̄sitōes ianuarij ip̄am inq̄t religionē nr̄ā
quā mānifestissimis ⁊ paucissimis celebra⁊
tionū sacramētis. dei voluit misericordia
esse liberā. seruilibꝰ p̄mūt oneribꝫ. ut to
lerabilior sit cōditio iudeorū qui legalibꝫ
sacramētis/ nō hūanis p̄sumptōibꝫ subij⁊
ciunt. Si tuo tpe sic dolebas. o sapiēs au
gustine q̄d nostra tēpestate dixisses. vbi p
varietate ⁊ motu capitū. incredibilis ē va
rietas. ⁊ dissona multiplicitas onerū hu⁊
iusmodi seruiliū. ⁊ hūanarū. put loquer⁊
p̄sumptionū Inter q̄s velut inter laqos
aīaꝝ ⁊ ligātia retia/ vix quispiā secur⁹ / et
indep̄hensus incesserit. Nec est q̄rela q̄lē
olim apd deuotū bern. detulerūt quidaz
ex monachis/ ⁊ p̄pter quā cōpescendā/ sic
modo nitimur agere. scripsit volumē pul
cerrimū de p̄ceptoꝝ dispensatōne. q̄ liber
huic opi nostro p̄ fundamēto supponat.
Deniq; q̄cquid dicero accipiat nō det
minatie. sed inq̄sitiue positū. p̄sertim vbi
determiatōem precedentiū scrōrū ⁊ docto
rū exp̄ssam nō inuenero. Mihi quidē oc
casionē studiosis mistrasse sufficerit Et
p̄ intellectu dicendoꝝ sunt descriptōes
⁊ distinctōes p̄ modū considerationū pre
mittēde Lex diuina p̄ceptoria/ est signū
verū/ reuelatū creature rōnali. q̄d ē notifi⁊
catiuū recte rōnis diuine. volētis teneri il
lam creaturā seu ligari ad aliq̄d agendu
vel nō agendū/ p̄ro dignificatōe eiꝰ ad et⁊
nam vitā p̄sequendā/ ⁊ dānatōem euitan
dam Descriptio hec causalis est aut ad
causalē reducibilis. Cuiꝰ rationabilitatez
nō melius suaderem valemꝰ q̄ꝫ p̄ descriptōis
p̄tes si discursum habeamꝰ Ponimus
igit signū p̄ genere. q; deus se solo non
obligat creaturā rōnalem/ nisi p̄ notifica⁊
tionē sue rōis recte dictātis ⁊ volētis crea
turaz sic teneri seu ligari. et q; notificatio
ista fit aliq̄ p̄ voces. nūc p̄ scripturā. nūc
p̄ internā inspiratōem Vox signoꝝ aliō
est vocale. aliud est scriptū. aliō mētale. di
mitto p̄ cordātias Ex autē creatura ratō
nalis nō p̄prie obligetur nisi per notificatōz
qualē p̄dixim⁹. apparet. q; nisi sic dicat
esse possibile naturalr fatuos ⁊ īsensatos
obligari. imo nulla videret ratio. cur non
etiā bruta talis obligatio posset imponi
cui⁹ trans̓gressio eēt imputabil' ad penam
aut p̄miū q̄d nullus cōcessit: Non negā
mus tamē quin res q̄libet indispēsabiliter
tendat in deū ⁊ in q̄libet rele. quedā inue
nit/ p̄out dicūt Basilius in suo hexameꝝ
ron ⁊ sequax eiꝰ ambrosiꝰ in simili libro. q;
volūtas dei lex nature est. Et boeciꝰ hunc
vsum loq̄ndi in pluribꝫ. ⁊ p̄mētator dici
t naturā agere tanq̄ rememoratā ab agē
te infallibili. Si q̄s obiciat de puerilis
quos obligauit deꝰ ad baptismata suscipi
enda. ⁊ taliter q; in vtero materno si mori⁊
ant absq; hmōi baptismo quē cōstat eos
nō solū ignorare imo nec habere posse dā
nabūtur. Rndemus q; nec ibi est p̄ceptuz
quale loq̄mur. cuius trāsgressio sez impu
tetur ad culpā nouā actualē. Sed est ibi
quoddā statutū diuinū. quo nō obserua⁊
to nō reddit hereditas in adā amissa
Ex q; p̄rin⁹ elicienduꝫ videt corollarie q;
nulla creatura rōnalis potest eē indigna
deo. tāq; p̄prie peccatrix. absq; omissio
ne vel omissione libera rei illicite. ad cui⁹
oppositū erat obligata Obiceret aliq̄s
de policia hūana q̄ a diuina exēplata est.
In illa enī q̄q; liganť ignorātes in eis q̄
iuris sunt Rndet q; unli⁹ q̄ p̄ ignorantiā
inuincibilē sufficiēter allegare. p̄t trāsgres
sor legis appellari. neq; q̄ ad deuz. neq; q̄
ad hoies Plerūq; tū p̄sumit apd homies

aliqs esse sciens. qz nō potest iuridice per testes iustā sue ignorātie causam assignare. propterea condēnatur aliquādo p̄ homines ille q̄ vere innocēs est apō deum.

Sequitur statī ex his q̄ apud faciētem illud qō in se est nulla est ignorātia inuincibilis/neq; iuris neq; facti in lege diuina. vel agens ex ignorātia tali nunq̄ peccat. Prima prem tenuerūt doctores excellentes vt Wilhelmus parisien. Cōtra quos sunt valide rōes p̄sertim de ignorātia facti. nā z in talibꝫ eccl'ia etiā fallere potest z falli absq; pctō. vt cōcubit⁹ iacob cū Lya nō inculpak/z ita de similibꝫ. Pro pte altera sunt alij vt Wilhelm⁹ anthisiodorens q̄ talē ignorātiā iā p̄serti facti aut iurꝫ humani dicūt posse cōtingere z eā insup carere peccato. Et eas simil'r actiōes nō esse culpabiles que pueniunt ex ipsa. z hoc fit qñ si nō esset ignorātia talis/ nō fierēt huiusmodi actōes secus vbi agēs nō minus efficeret id qō agit ignorātia tali nō extāte. Deniq; dicit signum vex qñ signa falsa z si ligare qñq; dicātur de p accūs. vt cōscientia erronea. nihilomin⁹ de p se z p̄prie legis obligatorie vim nō habēt

Subiungit in descriptōne signū reuelatū creature rōnali Et eni sola rōnalis creatura obligabilis est. qz sola capax est diuinorū p̄ceptorū. cū subiectōne. Vñ posset esse aliqua creatura rōnalis non eleuabilis ad cognitōz hmōi. vt infantes sunt de facto p̄o tēpe nō eleuati. ideo nō obligati/aut si esset capax z si nō esset subiecta deo quemadmodū spūssctūs nō est subiectus patri z filio. a quibꝫ p̄cedit cognitō nē immēsam accipit: talis nō eēt p̄prie obligabilis Et quoniā p̄cepta diuina p̄o ut ordināt ad deum vt beatificatiu⁹ est/cognosci nō pūt a creatura rōnali ex solo lumine naturali. necesse fuit cōcurrere reuelatōem quocūq; mō fieret/ siue p angelos siue p hoies/siue p internā illustratōnem sicut aplis loq̄tur de pphis/ quibꝫ dicit fuisse reuelatū illō qō occultū est dei. Sic ei sentiūt doctores q⁹ nemini deesset de⁹ in quocūq; loco ponerēt qui faceret qō in se est vtēdo scz bñ donis iā habitis. q̄n eum de necessarijs ad salutē diuinit⁹ illustraret sicut dicit petr⁹ Actu.

Sequitur in descriptiōe q⁹ est notificatiuū diuine rōis recte volentis teneri illā creaturā vel ligari ad aliq̄d agendū vel nō agendū. qz fit a q̄busdam' questio q̄ sit rō obligatoria in deo vel recta ratio vel volūtas. Ponit hic vtrūq;/ quia nec recta ratio sine volūtate. nec ecō/tra sunt in deo obligatōis cōplementum Preterea q̄ntūcūq; notificet volūtas sui superioris/nisi p illā velit ligare nō ꝓsurgit obligatio. scōm deductiōem durādi i hac materia vbi querit an teneamur in oibus cōformare voluntatē nostrā volūtati diuine Si eni sortes leuat festucā. scit theologus. q̄ hoc deus vult z ita de quocūq; effectu qui ꝓducit. Nō oportet tñ vt videt q⁹ theolog⁹ talis obligetr velle sil'r. q̄uis forte in his que pctā nō sunt. teneat non se diformare remurmurādo aut cōtranitendo volūtati efficaci dei plene cognite. quēad modū forte Wilhelm⁹ antisiodorens z alij sentiētes oppositū priorīs sentētie intellexerūt Attamē hec cōsequntia nō valet Ista volūtas est iustissima. vel ista inclinatio z tendētia sunt rectissime. vtputa inclinatōnes naturales ergo ꝓformās se p actum liberum tali volūtati aut inclinatōi in revolita. aut in obiecto ad qō est inclinatō. nūq; peccat. Stat eni q⁹ deus p̄ceptū ad oppositū dederit vt q⁹ actual'r volūtas nihil eliciat. Fatemur tamē q⁹ si act⁹ elicit⁹ esset oīno talis. q̄lis est act⁹ natural' ille nunq; eēt diformis. Hā hoc claudit repugnātiam. sed hoc dicere. vel pax vel nihil est.

Tandē subinfert in descriptōe/p dignificatiōe ad eternā vitā cōsequendā/z dānationē euitandam. Demini me legisse in Durādo q⁹ si nulla fuisset facta reuelatio homi de sua beatificatōe supnaturali aut damnatōe. nō incurrisz pctm̄ faciēs seipsum reū dānatōis eterne. z ita nullū fuisz pctm̄ mortale. Hoc dictuz de lege statura veritatē habere videt/sed de possibili neq; q̄z. Nōne videm⁹ q⁹ dans opam rei illicite p̄t ad penā hūanarū legū q̄uis sibi p̄ius incognitā iudicari. Et q̄d sit tñ de possibili ita de facto se res hz/ oēm obligatōz diuine legis apō viatores ad finē tendere vt dignificet homo ad vitā eternā. z infernalē mortē euitet. Juxta qō saluāt aliqui nō ꝓbabil'r/q̄l'r apō dānatos vel btōs non sunt leges p̄ceptiue. q̄les loq̄mur. ad quas scz volūtas diuina velit teneri saluatos aut dānatos sub nouis p̄mijs aut penis/qz in saluatis nō est necesse In q̄bus matīe habz locū illō apl'i Justo nō est lex posita/z in dānatis eēt inutile. Alioquin

dicendū est vt videk damnatos continue mortaliter demereri. Quātuis autē dignificatio ad vitā eternā precipue cōsurgat a deo dignificāte. vt a causa supma z dñantissima. sicut z lex q̄libet a pria lege pfluit vt emanatio q̄dā lūinosa. Nihilomin⁹ dignificatio formalis fit p grām seu caritatē. z meritoria p actōem bonā p̄ceptorum impletiuā: ad p̄cipiētis intentōem quā explicauit cū ait. Si vis ad vitā ingredi. serua mādata ¶ Si nō erram⁹ in describendo legē preceptiuā tā affirmatiuā quā negatiuā, put nō erasse putam⁹. apta est nobis via nō mediocris/ad pgendū q̄ tendim⁹ plurimū q̄z lucis allatū est aciei nostre mētis ad inferendū p̄gnoscēdūq̄z seq̄ntia

D ¶ Corollariū primū. ¶ Nō ideo ōr aliq̄ lex appropriatevl' pure de iure diuino. qz ad illā obligat de⁹ Facilis est declaratio. q̄niā sicut nihil fit absq̄z deo causante. z nihil est vez absq̄z pria veritate. Nā ois sapientia a dño deo est Nihil p̄terea bonū absq̄z pria bonitate. nihil pulcrū neq̄z suaue/ z ita de alijs, put lectio p̄cedēs diffusi⁹ oñdit. Ita ois obligatio cassa est nec aliqm⁹ roboris vel momēti. si nō a deo ipatore sup̄movires habuerit Nō est prās nisi a dō inq̄t apls. verūtn nec ois effect⁹ ōr appropriate diuin⁹/nec ois veritas p̄tinet ad fidē. nec ois bonitas ad adoratiōem. Cur nō silr poterit esse obligatio aliq̄ a deo/q̄ nōob h̄ appropate spectabit ad legē ōinā

Corollariū secūdū

¶ Non iō p̄cise ōr aliq̄ lex ōina seu de iure diuino appropriate. qz illā creatura rōnalis p reuelatōem accepit. Itaq̄z fieri p̄t sicut in antiq̄ lege teneo fuisse in plurib⁹/ q̄ deus reueler z tradat imediate aliq̄s leges p solo regimīe politico z ciuili. quēadmodū de ordinatōe legū israbel de taxatōne penaz ciuiliū z similiū diceret/ z tales appellantur a doctorib⁹ leges iudiciales: qz tñ leges tales nō imediata z directa intentōe ordināt in finē vltimū z supnaturalē. deficit vna cōditio descriptōis añdicte ¶ Pro cui⁹ elucidatōe z vt pateat h⁹ rōnabilitas magz innotescat/ aduertēdū est q̄ hō q̄ subsistit ex duplici substātia. vna spirituali etna ōinaq̄z/alia corpali z mortali duplicē hz finē. vnū supnaturalē. aliū naturalē q̄ būan⁹ p̄dici seu politic⁹ z ciuilis Hūc p̄ secutōe primi finis date sunt leges a deo p̄portionate ad finē illū/ de q̄b⁹ noster est principal' sermo. z illas appellam⁹ appropate ōinas seu theologicas seu de iure diuino. quēadmodū nō oēs virtutes sed eas dūtaxat q̄ ad deū imediate dirigūt. theologicas z diuinas noiam⁹ fidem spem atq̄z caritatē. Proinde ad p̄seq̄ndū finē alterz q̄ būan⁹ qñq̄z ōr. qñq̄z ciuilis et politic⁹. leges alie late sunt. z vt plimuz p būanā inuestigatōez ipositе. Illevero q̄z⁹uis ordinēt finaliter ad finē btitudinis eterne sicut ea q̄ corpis sunt z corp⁹ip̄m p̄pter aiam factū null⁹ ambigit/eas nihilomin⁹ ōinas neq̄q̄z dicim⁹. alioq̄n leges z regulas medicine q̄ pacto nō esse ōinas cēsebim⁹: Ille siq̄dē respiciūt sanitatis armoniam z vitiacitatē sensuū integrā. quib⁹ lesis nōne aia ab vsu virtuosoz actuū ōinoz impedita corpescerz: Illas tm leges seu regulas eē de iure ōino nōdū q̄sq̄z dixit. q̄uis testek sapiēs medicinā ab altissimo creatā q̄uis dēniq̄z sint in ea vel eē possint cōclusiones plime p reuelatiōz magis q̄z p būanā inuestigatōez inserte Perspicuū est igitur arbitratu meo/legē aliquā nō idcirco dici appropriate de iure diuino. qz deo reuelāte suscepta est. Dmōi āt corollarij cognitio/pdest nō pauz ad elucidatōz materie p̄tis/tā circa legē antiquā/q̄z i noua.

Corollariū tertiū

A ¶ Circa qō deducit vlteri⁹ q̄ nō oēs canones summoz pōtificū vel decreta/sunt de lege ōina. p̄z hoc ex radice p̄missa/q̄uis alie nō desint iferi⁹ assignāde. Sūt itaq̄z plures hmōi canones ad politicā solū cōuersatōez accōmodati. ¶ Et si dicat aliq̄s Nōne bona eccl'ie oia spūalia sunt. qz spiritalitatē respiciūt z ad spiritalitatē inducūt. Rñdem⁹ sub alia distinctōe/q̄ in politica p̄uersatōe hoiz/ sicut sunt q̄dā specialiter deputati z dedicati ad obseq̄ndū deo q̄ anthonomatice eccl'iastici dicūt seu religiosi. Alij q̄uis ad deū tendāt. qz tñ suuz magis est officiū tractare ea q̄ sunt secularis policie. iō seculares noiant Nō aliter dicūtur bona p̄mozz eē spūalia. licz sint res mere tpales. z corp⁹ p̄seruātes sicut inalijs. Sili rōe leges ordinātes eccl'iasticā policiā dicūt plerū q̄z spūales seu diuīe q̄uis ip̄ropr̄ie. z alie ciuiles z būane. ¶ Et hoc loco fallūtur z fallūt crebro q̄dā canonistarū/p̄sertī in materia quā tractauim⁹

de symonia vbi spūalia iudicāt illa que eē carnalia ꝛ materialia nullus nescit ¶ Corollariū quartū. ¶ Lex aliqua non ideo dicit diuina appropriate/ qz ex principijs iuris diuini deducit Prīo. quia sicut omne verū omni vero cōsonat. sic oīs lex q̄n/ cuncūqz posītiua ꝛ hūana cōsonat diuīe legi. imo et ex ea deducit/ saltē a deo ꝛ btis Ampli⁹/ nulla est lex q̄ nō innitat principijs ipsis. deo iubenti obediēdū est. Autorisatis a deo parendū est Superioribus suis in eo q̄ superiores sunt nō est inobediēdū/ et ita nulla eēt lex pure humana. cōtra id qō veritas hz ꝛ vsus cōis ¶ Et pro manuductōe capiam⁹ sīle in eis q̄ dicūtur fidei. Non enī fidei ascribim⁹ oēm veritatē. que sequi pt ex veritatibz cōtentis in sacra scriptura. Sed illas tantūmō veritates sibi dam⁹ que specialr revelate sunt/ ꝛ date ad credēdū/ p btitudinis fine ꝓsequēndo Sci m⁹ insup q̄ nō oīa q̄ p summos pōtifices imo nec p ecclīam approbata sunt. eē centenk de fide. alioqn obligarēt ad sui credulitatē opuscula sctōꝝ oim doctoꝝ q̄ p ecclesiā approbank/ sicut de multis expssuz est in decretoꝝ distinctōibz. Hoc aūt dici neqt q̄re nec oīs lex appellabit de iure diuino. quā tulit vel summ⁹ pōtifex vel ecclesia vel princeps q̄libet autoritatē habens dei in subditos. ¶ Si vero q̄rit nūer⁹ veritatū taliū q̄ approbate sunt de fide. Remitto nūc ad ea q̄ tractauit ockā i suo dialogo. libro. ij. cuius aliq̄ p incidentali declaratione sum dicturus.

¶ Corollariū quintū

¶ Sequitur ex pcedētibz coassumptis quibusdā veris/ q̄ eadē lex dici pt de iure diuino ꝛ naturali/ ꝛ hūano seu positiuo. Iz alia ꝛ alia rōne respectu diuersorū. Et quidez q̄lis est legis diuine ratio dictū est ¶ Lex vero naturalis pceptiua talē hz rōem. q̄ est signū inditū cuilibet hoī. nō impedito in vsu debito rōis notificatiuū volūtatis diuine/ volētis creaturā rōnalē hūanā teneri seu obligari ad aliq̄d agendū vel non agendū p ꝓsecutiōe finis sui natural. qui finis est felicitas hūana/ ꝛ in multis debita ꝓuersatio domestica. ꝛ etiā politica. hōēnī natura aīal ciuile est. ¶ Lex hūana siue positiua pceptiua pure ꝛ appropriate/ describit q̄ est signū verū hūana traditōe ꝛ autoritate imediate ꝓstitutū/ aut qō nō inserk necessaria deductōne ex lege ꝺina ꝛ naturali. ligās ad aliq̄d agendum vel nō agendū/ p consecutōe finis alicui⁹ hūani. ¶ Si q̄s pticulas harū descriptionū discurrat/ agnoscet tū differētes rōes triplicis h⁹ legis. tū ꝓueniētiā in re eadē. ¶ Et quidē lex diuina differt a ceteris in duobz specialiter ¶ Primo. qz innitit principaliter revelatōi diuine. lex vero naturalis innitit dictami rōis qō est insitū cuilibz homini non impedito in vsu debito rationis qō impedimētū fit aut p īmersionē cū sensualitate nimia. aut per lesionē virīū naturaliū sensitiuaꝝ. aut p depravatōz radicatoꝝ vitiorū ꝛ consuetudinū puersaꝝ. Lex autē hūana principalr innitit traditōi humane aut q̄si hūane/ et hoc q̄si hūane dici m⁹ qpter illas traditiōes pure iudiciales/ quas p moysen dedit dñs/ ꝛ q̄ nō innitūk principalr revelatōni vt revelatio est/ nec ex revelatā. aut ex dictamīe pure naturali cōuenīēti deductōe paterēt apud oēs/ si ñ accederet superioris alicui⁹ determinātis autoritas. Exemplū de ista lege. Princeps in hac terra cōstituēdus est p successionē hereditariā. principi dabūk annuati mille talenta auri p tributoz sīles. que nec deducūtur apte ex veritatibz legis diuīe ꝛ naturalis. nec tamē illis cōtradicere cognoscunk. alioqn ille nō tam essent leges dicē dēq̄ seuez inique tyrānides ꝛ veritate carētes. ¶ Secūda differētia legis diuine ad naturalē est. qz lex diuina principalr respicit finē spiritualē. lex naturalis naturalē/ hūana vero lex pt ad vtrūq̄ dirigere. qpter distinctōem q̄ data est in tertio corollario de canonibz summoꝝ pōtificū. quorū alii qui sunt pure hūani/ respiciūt tm̄ imediate finē supnaturalē btitudinis sempiternē. ¶ His declaratis patz secūda ps corollarij. Hz primā manifesto noīatim de hoc pcepto nō furtū facies. Hā ꝛ a deo revelatū ē ad consequēndū finē vltimū. ꝛ insitū est cuilibet hoī nō impedito in vsu debito rōis ad consequēdū finē naturalē. Nihilomin⁹ respectu quorūdā hoīm impeditorū in vsu debito rōis. potuit repeti tanq̄ hūana tm̄ autoritate latū eēt/ q̄uis ñ debeat simpliciter hūanū noīari ¶ Ex hoc nihilomin⁹ pz q̄ apō aliq̄s excellētis ingenij et multarū litteraꝝ. sicut ptyna ꝓpositō dici fidei propric. q̄ nō spectaz ad fidē explicitā explicatā alteri⁹ Ita de legibz satēdū est. Hac

de causa misericordia dei quasdã leges q̃ naturaliter eẽnt note si nõ p̃ pctã obliterate ꝛ q̃si delete fuissent. decreuit rursus innouare/ ꝛ innouãdo cõitari hoim tradere. vt eẽnt inexcusabiles. ꝛ vt p̃ eas finẽ conseq̃rent nõ naturalẽ tm̃ mõ sed eternũ.

Corollariũ sextum

Sequitur q̃ nõ absurde cõcedi p̃t oĩa principia iuris naturalis esse de lege diuina ꝓprie dicta. Licet diuersa rõe. hoc ꝑspicuum erit si attẽdim⁹ quẽadmodũ oĩa principia iuris naturalis deo reuelãte ac iubẽte continet lex taꝫ antiq̃ q̃s noua ad finẽ bñitudis eterne. Et aliũ de forsan istõ suadere possum⁹/ ex hoc q̃ taliũ principioꝝ indita ẽ notificatio creature rõnali p̃ immediatã diuine lucis irradiatiõem quẽadmodũ tradiderũt aug. ꝛ alij doctores eleuati. ꝛ oliꝫ sup hoc fuit articul⁹ parisienſ tpe ꝛ vilhelmi parisienſ. put legi in btõ thoma ꝛ bonauẽtura declarat pulcerrime in itinerario mẽtis in deũ/ oñdẽs nullũ eẽ dictamẽ recte rõis solidũ ꝛ obligatoriũ nisi in prima lege ꝛ luce stabiliat. Propterea phoꝝ maxime ꝛ precipui. inter quos floruerunt socrates ꝛ ceteri achademici ingenue profelsi sunt. nihil in reb⁹ mutabilib⁹ se scire/ nullã in eis repire veritatẽ ꝛ nullũ eẽ dictamẽ rectũ rõis. q̃ si p̃ hoc oĩm a nobis veritatẽ ꝛ rectũ dictamẽ simpl̃r excludebãt/ errabant intolerabiliter. q̃ de tãtis inuestigatoribꝫ veritatis sentire nefas est. nisi p̃ q̃nto forsan deũ nõ sicut deũ glorificãtes. neq̃ grãs agẽtes. q̃ ꝛ q̃ abscõdita ei⁹ erant manifestauerat eis. dati erãt iã in reprobum sensum ꝛ deficiebãt scrutantes scrutinio. Sentiebãt igit̃ si bñ sentiebãt in hac tanta ꝓfessiõe ignorãtie q̃ sol⁹ de⁹ sicut est immobilis ita est veritas stabilis/ ꝛ lex certa ꝛ ꝓstans/ in q̃ videm⁹ q̃ bona sunt ꝛ vera/ ꝓsonãtes in hoc ꝓphe eximio. q̃ postq̃s p̃miserat. mlti dicũt q̃s oñdit nobis bona Rñdens subiũlit Signatũ est sup nos lumẽ vultꝰ tui dñe. Alienũ subinde nõ est dictũ apli pluries allegatũ q̃ dicit. in deo nos viuere ꝛ moueri ꝛ eẽ. Dis q̃ppe ꝓgnitio veritatis in nobis nõne pcor q̃dã motio est. vt igit̃ in deo sit oportet ꝓfiteri Et hic esset speculatõ gratissima si nõ ad alia properaret intentio.

Corollari. septimũ

Sequitur ex p̃missis notãda valde distinctio ad apiendũ illõ magis ꝛ magis qõ q̃rim⁹ Aliq̃ est lex pure diuina. aliq̃ p̃tinẽs ad ẽiã. aliq̃ imp̃tinẽs. Nihil hoc nouum fingo. distinxerũt itaq̃ in sili doctores añnos q̃ veritas aliq̃ est pure de fide. aliq̃ solũ p̃tinẽs ad fidẽ q̃ dici p̃t de pietate fidei. Aliq̃ imp̃tinẽs q̃ dici p̃t apocrifa Sicut in ꝓrio aliq̃ falsitas est heresis. aliq̃ sapiens heresim q̃ dici p̃t error. aliq̃ oĩno imp̃tinẽs/ saltẽ q̃ ad nos viatores ꝛ nostrã deductõez In lege pure ẽina p̃t q̃druplex signari grad⁹. In ꝓrio gradu reponũtur leges immediate reuelate a deo p̃ tota cõitate hoim ant ꝓcipaliori p̃te. scripte i bibliis ꝛ p̃serti in euãgelijs a x̃po latis ad cõseq̃ndũ bñitudinẽ Et ex hõ stati p̃z q̃ in pl⁹ se hꝫ veritas/ q̃s lex pure diuina. ꝓpter illud q̃ p̃dictũ est de multis legibꝫ pure iudicialibꝫ antiq̃ legis. ꝛ quia multe veritates sunt q̃ nõ sunt imp̃atiue ex hinc nõ obligatiue. In signũ ãt q̃ leges iudiciales antiq̃ legis/ non eẽnt ꝓprie de iure ẽino. siẽ nec deducebãt de directo immediate in finẽ bñtũm. x̃ps legislator pfectissim⁹ volẽs cõdere legẽ dignissimã ꝛ bñficatiuã. oẽs tales leges ordinãtes hoiem ad finẽ hũanũ ꝛ politicũ/ reliq̃t ad arbitriũ platoꝝ ꝛ p̃cipũ. ita tm̃ vt sp̃ memissent p̃tãtẽ eis datã ꝓveritate. nõ ꝛ veritatẽ ꝛ ad edificatõez. ñ destructõem. put loq̃tur apl̃s. Q̃ si ꝓtio se q̃spiã obnitat̃ ꝛ dicat leges hmõi iudiciales fuisse de iure ẽino ꝓprie Rñdeat ergo quõ dispensabiles erãt. ꝛ nõ soũ mutabiles sz mutate. ꝛ q̃ multꝫ eaꝝ licebat absq̃ dãnatõis piculo ꝓtraire. In scõo gradu reponẽt leges diuine q̃ ex p̃cedẽtib⁹ solis in ꝓñtia euidẽti aut saltẽ reuelate ꝛ p̃ ꝓprie credẽda deducũt. Dixi notãt ex istis solis ꝛ in ꝓñtia euidẽti aut saltẽ ꝓprie de fide. q̃m̃ si necessario coassumeret ꝓpositio alia. q̃ nõ eẽt ꝓprie de lege ẽina aut de fide aut si ꝓsequẽtia eẽt euidẽs. nec ꝓprie de fide. ꝓclusio nõ eẽt ꝓprie de fide ẽm mox dicẽda Addidi in ꝓñtia reuelata ꝛ ꝓprie credenda. ꝓpter determinatõz eccl̃ie rite factã. quã suppono in his q̃ sunt ad salutez necessaria/ errare ñ posse. In tertio gradu reponentur leges ẽine immediate a x̃po tradite/ aut ab eis dicto mõ deducte. q̃ p̃ successiuã relatõez apl̃oꝝ ꝛ alioꝝ ad nos eq̃lentez scripture canonice/ notificate sunt. vt forte est ista lex. vniuersalis eccl̃ia

pontifici romano subiecta sit. Non enim posset euidēter aut p̄ ꝯsequētiā pure de fide ex legibus primi generis hūana deductiōe fulciri. q̄ tñ sit lex pure diuina p̄z q̄ nisi sic posset hūana traditō primat⁹ iste cassari. In q̄rto gradu sunt leges specialiter inspirate et reuelate q̄busdā singularibus p̄sonis p̄ se aut p̄ pauc⁹ ad hoc electis. Similr quicq̄d ex talibꝫ legibꝫ deducere tur modis p̄dictis i secūdo gradu. de his legibꝫ notat in decretis. Ex his apīt intellect⁹ qualr dicta ap̄lor̄ et discipl'or̄ xp̄i/ sunt alterius autoritatis q̄ ad aliq̄d/ etiaꝫ pure de fide q̄ successor̄ suor̄ū. q̄m primi a xp̄o doctrinā immediate susceperūt/ et⁹ insup facta viderūt et ad eos exp̄sse dictū ē Qui vos audit me audit. Et rursus q̄ dico vobis in tenebris p̄dicate supra tecta. Iste p̄terea sunt i euāgelijs posite et a xp̄o immediate tradite. Petrus fuit apostol⁹. Petr⁹ accepit autoritatē ligandi et soluendi. Petrus edoct⁹ est in die penthecostes a spūsctō de oī veritate necessaria ad salutē. Tales āt de quocūq̄ successorū Petri formate nō sic habentꝫ a xp̄o et in scriptura sacra. p̄supponūt enī semp ad mīn⁹ istam q̄ talis rite succedat Petro p̄ electiōez aut aliter. et hoc est hūana traditō solū ꝯgnitū. Nisi forsan q̄s diceret q̄ vniuersalis ecclesie autoritas a spūsctō specialr inspirata/ determiauit de q̄busdā q̄ Petro in papatu successerūt/ vt clemēs siluester/ et gregor⁹/ q̄ꝫ in eis q̄ sunt facti nō sit necesse eccl'iam nō posse nō errare. Conseq̄nter deducit quō maior fuit p̄mitiue eccl'ie autoritas quo ad p̄dicta/ q̄ꝫ nūc sit et q̄ nō est in potestate pape aut ꝯcilij aut eccl'esie immutare traditōnes datas ab euangelistis et a paulo/ sicut quidā delirāt. Hec habent quo ad hoc q̄ō est facere aliq̄d eē pure de fide parē autoritatis firmitatē. Vñ quantū licet dubitare de iure alicui⁹ i papatu vl' epatu/ tantūdē licz suas institutōnes in dubiū reuocare. Hāc materiā tractat Durādus. Et hic apīt mod⁹ intelligē di illud aug. Euāgelio nō crederē nisi me autoritas eccl'ie cōpulisset. Ibidē enī eccl'esiā sumit p̄ primitiua cōgregatōe fidelium eor̄q̄ cōm viderūt audierūt et sui testes extiterūt. Declarem⁹ nūc postmodū q̄d sit lex p̄tinens ad ōinā et q̄d imp̄tinēs. Et dicam⁹ q̄ illa lex est p̄tinēs solū/ q̄ licet deduci nō possit a veritatibꝫ solis legis diuie deducit tñ ex eisdē coassumptis aliq̄bꝫ veris p̄babilibꝫ/ q̄ piet rōnabilr negari non p̄nt. Quia etiā fm regulā magistralē Cōclusio semp inseqūtur debiliorē p̄tē alicui⁹ p̄missarum q̄ necessario coassumit ad sui illatōem. Aut etiā si ꝯseqūntia sit inuidēs nec p̄rie de fide/ ꝯnōs est vt cōclusio illa signās talē legē nō dicat p̄rie lex diuina. ex q̄ vel vna p̄missar̄ vel ꝯntia deficiūt a rectitudine fidei vel euidētie. Sic enī verū est q̄ p̄positio copulatiua ex vna cōtingente/ et tota ꝯtingēs/ et ex falsa vel impossibili tota falsa vel impossibilis iudicat. Ignorātia autē istius distinctōis multos plexq̄ turbat et inuoluit. Imp̄tinēs lex erit ad legē pure diuinā que nō plus ex eadē deducī p̄t q̄ꝫ opposita/ vñ nulla est p̄positio que ita pure sit fidei/ q̄n ipsa possit cōiungi cum alijs imp̄tinētibꝫ ad fidē et ita totū resultans erit imp̄tinēs fidei. vt ista p̄positio est pure fidei Euāgeliū ioh̄is est ver̄/ dicēdo tñ sic hoc euāgeliū ioh̄is scriptū a roberto est ver̄/ erit ista p̄positio ip̄tinens ad fidē sicut est ista quā cōcludit/ robert⁹ scripsit hoc euangeliū In legibꝫ ergo ñ pure diuīs assigno q̄tuor grad⁹. Primus grad⁹ cōtinet leges q̄ licet late fuerit a deo immediate vel ab autoritatis immediate ab eo. tamen hoc nō constat nisi per historias aut relationes. q̄ p̄rie nō sunt de fide q̄ꝫ ipse negari neq̄nt absq̄ scāda/lo et preiuia manifesta. Exēplū de ista lege. Electio sancti clemētis spectabat ad Petrū. Nō enī dubitat q̄n Petr⁹ ex quo ita fecit habuerit sup hoc autoritatē immediatā a xp̄o. et q̄ ita fecerit licet rōnabilr negari nō p̄t. tamē negans ab hereſi se defenderet. nec vt talis eēt puniend⁹/ sed bñ vt p̄teruus et scādalosus et inciuilis et q̄ꝫ se purgasset aut exposuisset/ deberet de hereſi suspect⁹ vehemēter haberi et tractari.

Scōs grad⁹ hz leges q̄ nō late sunt immediate a deo. tñ coassumptis aliq̄b⁹ que rōnabilr et absq̄ scādalo negari nō p̄nt ille inferūtur a legibꝫ pure diuinis. Exēplū de ista lege. Electio summi p̄tificis spectat ad cardinales/ rebꝫ stantibꝫ in ecclesia vt stāt/ et sede vacāte. Ex ista enī lege pure ōina q̄ electio summi p̄tificis sede vacāte debz celebrari. Coassumpta ista q̄ rōnabilr negari non p̄t p nūc/ q̄ eccl'ia cōmisit hāc p̄tātē cardinalibꝫ. seq̄tur lex p̄dicta. tñ denegāte istā diceret sicut p̄us In trio

gradu sunt leges q̄ ad sui deductiõem per leges ōinas req̄runt ꝓpositões dubias/ q̄ tñ plus incitãt ꝛ edificãt ad deuotõem ꝛ religionẽ q̄ opposite/aut quas tut⁹ est cõcedere q̄ negare Exẽpla multa ꝛ quotidiana sunt in canonib⁹ summoꝝ pontificũ ꝛ decretalib⁹. Illi quippe canones aut ep̄le decretales inītũtur legib⁹ ōinis vtpote talibus vniuersalib⁹. Qui vos audit me audit. Obedite ꝓpositis vestris q̄ dicũt facite ꝛ similib⁹. Sed subsumendo p̄ minori ꝓpositõe aut in conseq̄ntia coassumũtur sepius ꝓpositões q̄ nõ sunt de lege diuĩa/ aut q̄ dubie sunt aut non prorsus certe q̄ ꝓficiũt obseruãtib⁹. tñ in multis tut⁹ est eas cõcedere nec ptinaciter ipugnare Exẽplũ de istis q̄dragesimale ieunĩũ obſuã/ dũ est. excõicatões timẽde sunt ꝛ siles. In hoc gradu reponunt constitutiões multe prelatoꝝ ꝛ canonisatões sanctoꝝ. q̄m faciũt ad pietatẽ fidei coalescendã nec eidez sunt aduerse ¶ Postrem⁹ grad⁹ cõtinet leges q̄ ex legib⁹ ōinis nõ plus deduci p̄ñt. aut min⁹ q̄ opposite Exẽplũ istius/ tallie magne ꝛ tributa ꝓcedẽde sunt huic prĩcipi ꝛ similes. ꝛc̄. ¶ Sil'em distinctõem de lege pure naturali et de lege ptinente solũ ad naturalẽ. aut imptinẽte/ concipe p̄t q̄libet vel mediocriter instruct⁹ ¶ Grãs deo qui fundamẽta solidat decẽtia dedit nos tacere/ ad id edificandũ vtilius q̄ sup̄est. qui p̄terea de tenebraꝝ quodã inuolucro lucẽ hanc descriptionũ ꝛ distinctõnũ fecit splẽdescere ad intuẽdũ limpidi⁹ secutura.

¶ Incipit. III. lectio

PErgere festinabam⁹ ad rñdenduz quesito principali p̄ vnicã conclusionẽ post has terminoꝝ elucidatões. Hz reclamauit vestigiaq̄ retorsit affinis valde materia ei quã tractauim⁹ Eã quippe inseqūtur Figam⁹ sic pedẽ post pedẽ. Hec materia est/ q̄d sit ius ꝛ q̄tuplex ẽ/ ꝛ q̄d diuinũ vel euangelicũ vel naturale vl' hũanũ: Sil'r de policia. Querẽtes itaq̄ q̄d p̄lati p̄ñt ꝛ principes. conseq̄ns est ista nõ nescire. ¶ Expediem⁹ aut̄ sub cõpendio ꝛ dicem⁹ ¶ Jus est facultas seu ptãs ꝓpinqua cõueniẽs alicui scõm dictamẽ recte rõis Ita q̄ tota ꝛ finalis resolutio materie nostre ad dictamẽ recte rõis termiat. Recta rõ ꝛ dictamẽ suũ est prior originaliter ꝛ essential'r in deo. ꝛ an sit idẽ oīno q̄ volũtas ei⁹ remitto ad difficultatẽ de formalitatib⁹. et ad braguardinũ in summa constat q̄ in p̄actib⁹ moralib⁹ recta rõ nõ est prior volũtate. vt nõ ideo de⁹ vult dare leges suas creature rõnali q̄ ꝑius recta rõ sua iudicet hoc eẽ fiendũ. sz ecõtra potius Videt igit̄ positio esse magis catholica et expedita si dicam⁹ neutrũ p̄ri⁹ ẽ altero in deo. sicut ī silĩ nõ ideo q̄ sic est in re extra q̄ sortes ambulabit de⁹ sic iudicat. nec p̄/ prie ecõtra/ sed correlatiua sunt ꝛ cõcomitãtur quodãmõ sese inferẽtia. ita in ꝓposito ꝛ multis silib⁹. Recta rõ conseq̄nter ꝛ participatiue solũ cõuenit rõnalib⁹ creaturis. Ponit in descriptõe facultas seu ptãs. q̄nia conueniũt fm dictamẽ recte rõis aliq̄bus. q̄ nõ dicunt iura eoꝝ. vt pena dãnatoꝝ vt punitões viatoꝝ Non enī dicim⁹ aliquẽ ius habere ad ei⁹ nocumẽtũ. tñ nõ est penit⁹ alienũ a scriptura sacra. q̄ ea dicunt iura q̄ diuĩa prouidẽtia sapiẽter ordinat. sicut prio regũ dicit. q̄ hoc erit ius regis. ꝛc̄. Et demones dicim⁹ habere ius ad punitõez dãnatoꝝ ¶ Ponit ꝓpinqua q̄m mlta p̄ñt alicui ꝓpetere scõz dictamẽ recte rõis. que scõz idẽ dictamẽ ei de facto nequaq̄ cõueniũt/ vt exĩs actual'r in peccato mortali habz facultatẽ seu ptãtẽ merendi vitã eternã. nõ tñ ꝓpinquã vl' vt dici solet nõ scõm p̄ñtẽ iusticiã ¶ Videt autẽ hoc nomẽ facultas dictũ a fas cõgruenti⁹ esse hoc noīe ptãs/ vt hic loco generis sta tuat. ꝛ hec ptãs seu facultas aliter titulus iuris vocaret ¶ Deinde sicut dicta rõ ptĩcipatiue in creaturis rõnalib⁹/ diuidi solz a doctoribus in portionẽ supioreẽ ꝛ inferiorẽ/ sic sunt ei⁹ dictamĩa mltiplicia. quedã sunt circa vniuersalia p̄ncipia que apꝑhẽsis cognitioq̄ termis/ mox nõ cognosci ñ p̄ñt/ nec p̄t eis rõ dissentire. Etiã vbi scõz opinionẽ ꝓbabilẽ aliq̄ꝝ possz ad temp⁹. suũ assensum suspẽdere. Alia sunt dictamĩna circa cõclusiões ex eisdẽ p̄ncipijs deducibiles. Ex p̄rio officio noiat ipa rõ synderesẽ q̄ semp virgo hoc est inuiolata p̄seuerat ¶ Rursus ipa rõ p̄t iunari lumine supiori/ ꝛ supnaturali irradiatiõe/ ad aliq̄ p̄actice cognoscenda/ supra cõmunẽ cursum creaturis rõnalib⁹. vtputa hoĩb⁹ ꝓstitutũ/ vel modo non vsitato natural'r. hoc modo noiari p̄t ipsa rõ ōina/ dũ diuine reuelatõi p̄ncipal'r innixa ꝓgnoscit ¶ Dicam⁹ igit̄ q̄ oīe ens positũ q̄ntum hz de

entitate ⁊ ex consequenti de bonitate/ tantū dē habet de iure sic generaliter diffinito. In hūc modū celū ius habet ad influendum sol ad illuminādū. ignis ad calefaciendū. irundo ad nidificandū. imo ⁊ qlibet creatura in oīni eo qō bene agere naturali pt facultate. Cui⁹ ratio pspicua est. qm̄ oīa talia ꝓueniūt eis fm dictamē recte rōnis diuine. Alioqn nunqꝫ psisterēt. Sic homo etiā pcōr ius hz ad multa sicut ⁊ alie creature naturꝫ suis derelicte. Attuero ius tale q̄uis ita sepi⁹ a metaphisicis capiat⁹ ad euitādū eq̄uocatōem illō sic apire conueniat. ¶ Cōtractior tm̄ est eius acceptio apō politi santes vt ius dicat solū de illis que cōpetunt creaturis rōnalibꝫ vt vtūtur rōe. Preterea ratio quelibz sicut est mun⁹ diuinū descēdēs a patre luminū. ita pt dici diuina. Propterea nō absurde concedi possz nihil alicui cōpetere nisi iure diuino. quēadmodū nulla est facultas aut ptās p pinqua cōueniēs alicui absqꝫ dictamine recto diue rōnis. Nihilomin⁹ iterū sumit ius diuinū limitati⁹ ad ea q̄ vl' ex reuelatō ne vl' modo reuelādi p miraculū supra cō munē nature cursum ī mediate p deuz rō recta creata cognoscit. Notet id qō dixim⁹ ex reuelatōe vel modo reuelādi. qm̄ nulla est veritas ita naturaliter cognita. quin i supiori lumīe supfuso diuinit⁹ possit agnosci. Hoc liquide cōstat in decē preceptis iuris diuini. q̄ ꝑ simil' sunt naturalis iuris principia/ put in supioribꝫ iā habitum. ⁊c. ¶ Hūc supest oīndere qualiter ex iure sic descripto multiplices saltē scōm rōem oriūt policie/ ⁊ multiplices iurisdictōes ⁊ diuerse dīnatiōes. regna vel impia/ quoꝝ noīa ⁊ si frequēs vsus habeat etsi ꝑterea satis cōcipiant a multis q̄lis in hoc vel in illo sit policia. iurisdictio vel dīnatio. verūtm̄ hec generali descriptōne nō ita cognoscūtur. sed solis exēplis querūtur fieri perspicua. docet hoc initiū decretorū. Quāobrē studui in re quā tractam⁹/ ipam de nodis verboꝝ resoluere. atqꝫ de tenebris nubilosarū varietatū. latentē elucidare veritatē. nō quidē alia dicturus q̄ alij. q̄ q̄ forte alit/ nec mediocriter hoc ꝑdest. put nec statim facile est datis hoc mō principijs generalibus descriptōes elicere/ atqꝫ ordine cathenato cōnectere. ꝓpositōes subseq̄ntes. qm̄ multas ⁊ pria facie vix cōceptibiles cōclusiones. quando posset aliter geometer vel arismetricus in lucē pdere/ ⁊ ad eis assentiendū cōmouere ¶ Est itaqꝫ policiaꝝ q̄dam diuina. quedā naturalis. quedā hūana. Et sil' iurisdictionū/ alia diuina/ alia naturalis. alia hūana. Sic̄ de dominijs. Aliō est dominiū naturale aliō humanū. ¶ Policia diuīa vel vsitati⁹ loquēdo ecclesiastica. ꝓprie dicta/ est cōitas viuēs sub iure pure diuino vel fm id regulata. Sub hac descriptōis generalitate cōprehēderet⁹ policia beatoꝝ. Ipsi enī iure diuino cui⁹ sūma lex est caritas/ regulant⁹. Sic appellat⁹ noua hierl'm ciuitas sancta regnū eternū/ imo sic forte diceret⁹ btissima trinitas esse policia. Ast apud politicos restringit⁹ ius ad ius practicuz obligatoriū seu coerciti uū/ qual' negare videt⁹ apls iusto esse legē positā. Ampli⁹ vero etsi in dānatoꝝ horrenda cōfusione. regnet ius diuine severitatis etsi sub hoc respectu diceret⁹ illic esse policia sub iure diuino. q̄ tamē damnati nō habēt facultatē regulatam ad illas penas inflictas/ nec ꝑ eas se regulant. ꝑi⁹ oīno negātur habere diuinā policiā. habēt potius diuisionez sempiternā. Porro nō min⁹ dicerem⁹ policiā quandā esse naturalem inter a ialia aut res q̄slibet. si ius generaliter essz acceptū Vel etiā inter tyrānos quos regnare ꝑmittit de⁹ propter peccata populi ⁊ in interitū sui. ¶ Exz loquamur deinceps de policijs creaturaꝝ rōnaliuz. nō quarūlibet sed hoīm. nō oīm sed viatorū ¶ Policia ecclīastica est cōitas fm leges pure diuinas obligātes vel ꝓfulentes aut mouētes principal' regulata Dici ꝑ principal'/ qm̄ etsi quedā sint decreta ⁊ statuta spūalem statū regulātia/ illa vel innitūt immediate legibꝫ pure diuinis. vl' minus principal' intendūt Sub hac policia iuris debz esse viator⁹ qlibet. ⁊ de facto sub ea sunt oēs christiani tā laici q̄s clerici ¶ Hilomin⁹ vt eq̄uocatōe nō fallamur rememorāda est distinctio de eis q̄ spūalia pro prie dicūtur ⁊ q̄ solū attributiue. quemadmodū sunt būficioꝝ ecclīasticoꝝ redditꝰ ⁊ sīmilia certe carnalia ac tēporalia. nisi q̄ spūalibꝫ subseruiūt eisqꝫ dicata sunt Nec autē adinuētio. annexe spūalitatis. turbationes plures q̄s scribi pōt traduxit in ecclesiā ¶ Policia naturalis est cōitas scōz leges pure naturales principaliter regulata ¶ Policia humana est cōitas fm leges pure ciuiles vel hūanas principaliter regu-

lata. Dixi vtrobiq; principaliter ea dē de causa qua prius ¶ Non autē iudicamus hic difficultatē esse an aliq; sit policia solū naturalis interviatores. aut solū diuina/ aut aliqua dūtaxat hūana/ sic q̄ vna neq; alterius pticipatōem assumat/ satis est nobis distinxisse ratōes. t vt a pdñantib⁹ in policia legib⁹/ denoiatio capiat ¶ Cōformiter ad hec habz viā vnusquisq; expeditam a veprib⁹ ambiguitatū. p gerevlterius ad describendū iurisdictōnes vtrasq;. Nam cū iurisdictio nihil aliud sua interpretatōe significet/ q̄ iurisdicionē hoc est potestatē iuris. vnusquisq; tantundē habebit t taliter de iurisdictōne ad aliquid: q̄tum habet t qualr de iure ad illō/ si non cōtraterimus more loquendi politicorū/ iurisdictionē ad ptātē nō qualēlibet sz coerciuā/ que scilz in alterz vel tanq̄ in alterz pōt exerceri. etiā inuitū. Hoc itaq; facientes secernem⁹ ptātem ordinis a potestate iurisdictōnis. Habeat licet simplex sacerdos potestatē ex iure diuino ad ea q̄ sunt sacramēta t alia plurima/ que potestas est vtiq; potestas seu iurisditio magna. nullus tamē ei ad talia iurisdictionē dicit eē vsus alioq̄n absq; iurisdictōe eēt nemorē Erit igit iurisdictio ecclīastica. ptās coerciua scōz ius diuinū politicū. Jurisdictō naturalis scōm naturale. Et iurisdictio humana illa erit q̄ humano iure collata ē

¶ y ¶ Postremo par erit dominioz distinctio. euāgelici naturalis humani vel ciuil' ¶ Dominiū euangelicū est potestas propinqua assumēdi res alias vel vt alias in sui facultatē vel vsum scōm regulas iuris diuini proprie dicti ¶ Dominiū naturale est potestas ꝓpinqua assumēdi res alias vel vt alias in sui facultatē vel vsum scōm regulas iuris naturalis. Dominiū humanū est potestas propinq̄ assumēdi res alias aut tanq̄ alias i sui facultatē aut vsum scōm regulas politicas t ciuiles iuris humani. ¶ Consequenter videre facile est q̄n t q̄liter iura ista iurisdictōes in eadē pso na ꝯcurrūt q̄q̄ diuersis respectib⁹. ¶ Ex his etiā patet dissolutio illi⁹ difficultat; q̄ multos turbat/ an iniust⁹ possit iuste dominari/ et an ex quocūq; peccato mortali perdatur cōtinuo dominiū Similr quō apō religiosos/ t quō nō/ manet dominium supra res cōmunes ¶ Nihilominus quia nōnulli materiā hanc tractātes/ nominatī dñs Armacan⁹ accipe videnī dominiū diuinū vel euangelicū t etiam naturale constrictius q̄q̄ supra scripsim⁹. Nos ad intellectū sue positōis t elucidatōz clariorē premissoz/ notem⁹ q̄ sicut nō est potestas nisi a deo/ dicēte apostolo Sic potestas quelibet dicitur donū dei. deus vero in donis suis donare se dicit creaturis Ita loq̄tur apostol⁹ q̄ spūsscūs dat vni cuiq; diuidēs singulis prout vult. Hec ātē liberalis t dignatiua donatio dei/ quo pacto cōcipi pt/ absq; iure et dominij alicuius collatōne apud creaturā cui donatur quoniā recta ratio dictat vt illud sit debitum t suū creature. quod deus eidē cōferre voluerit. ¶ His ꝓsuppositis aduertamus deinceps deum se donare creaturis multipliciter/ nominatī quadrupliciter/ scilz pro statu nature instituite. destitute. restitute. et glorificate. ¶ Primo modo dat se in donis nature integre/ in eis ptes rea que naturā illā vt talis est cōsequunt. quēadmodū est originalis iusticie donum in homine. scōm opinionē bene ꝓbabilē Non enim videt bene possibile q̄ natura humana integra sit a iusticia originali q̄ dicit integritas t obediētia anime viriuz inferiorū ad superiores destituta. Et ita titul⁹ dominij naturalis fundamentū habz in hac originali iusticia. siue illa dicat donū aliquod gratuitū supadditū nature. sive sit natura ipsa cōnotādo rectitudinē q̄ dicta est ¶ Erit igit naturale dominiū donū dei quo creatura ius habet imediate a deo assumere res alias īferiores i sui vsuz et cōseruatōem. pluribus cōpetens ex equo et inabdicabile seruata originali iusticia: seu integritate naturali Hoc modo habuit adā dominiū sup volucres celi et pisces maris/ t ad comedendum de omni ligno quod erat in paradiso secluso ligno scientie boni t mali. hinc appellata est ptās hereditas sua ¶ Ex quibus mox infert q̄ dominiū originale nō erat necessario in caritate fundatū ¶ Ad hoc dominiū spectare pt dominiū libertatis. q̄ est facultas q̄da libere resultans ex dono dei liberaliter se donāte ad agendū vel nō agendū cū ania rōnali in ꝓductiōe suoz actuū elicitoz vl' eorum suspēsione ad finē beatissime fruitionis obtinendū. Et hoc dominiū tāto liberi⁹ est et latius/ quanto min⁹ pt in malum. t quāto p bonos habit⁹ est ad bonū vel bono stabilitum. ¶ Secūdo mō dicimus deū donare se creature rationali pro

Z

statu nature corrupte in donis ꝗbusdam seu naturalib⁹ seu gratuitis. non tamē gratum faciētibus/ꝛ in eis que inde sequūt. Cum enī natura nunq̄ sit ita destituta/ quin ea ꝓmanēte de⁹ se det eidē plus aut minus. Nullus erat ita peccator qñ in habeat aliq̄ dominiū q̄ dici poterat naturale vel gratuitū gratis datū. habet saltem dominiū libertatis in actu vel habitu. Dārū vero gratiaꝝ diuerse sunt spēs sicut diuersimode deitas sese cōicat. ꝛ īmutabilē se reddit/ nūc ſcōm potentiā/ nūc ſm gloriā/ nunc ſm sapiam/ nūc ſm opulentiā ꝛ ita ꝑñs erit dicere/ q̄ dono tali quolibet tā q̄ in titulo fundari poterit dominium absq̄ hoc q̄ sic dominās habeat caritatē. Nec ꝑdet illud dominiū nisi ꝑdendo suū in quo fundatū est donū. Exēpli grā ꝓsuppositō peccatoꝛ violentꝫ inde seq̄ntibus/ necesse fuit alios alijs p̄ferri/ vt homines quiete viuerent. ꝛ suū vnicuiq̄ ius tribueret. qđ fieri nō potuit si non arceret improbitas malignoꝝ. Donauit igitur de⁹ aliq̄b⁹ ptātem hāc sup alios regitiuaꝝ atq̄ coartiuā seu ꝑ se immediate/ seu ꝑ mediū aliorū. sub aliquo signo cognoscibili q̄le est electio. aut q̄le est hereditaria successio. aut q̄le est voluntaria ad eū subiectio/ aut quale est q̄nq̄ prudentia magna. potentiaq̄ ciuilis sup alios idiotas. aut q̄le est habitudo paternitatis ad filiuꝫ/ ꝛ viri ad vxorē. sapiētis ad stultū ꝛ similiū. Propterea manifestū est q̄ absq̄ caritate p̄t tale dominiū retineri. qm̄ nō in ea/ sed i alio dono fundat⁹ est suus titulus/ nec ꝑditur hmōi dominiū nisi ꝑdito dono seu titulo qđ ip̄z sustentabat fundabatq̄. ¶ Erit igitur dominiū tale gratis datuꝫ/ ius seu facultas in alterū consequēs seu resultās ex dono aliquo naturali vel gratuito gratis dato. Isto modo sunt apō infideles ꝛ peccatores iustissima dominia dñoꝝ ad seruos/ patruꝫ ad filios. virorū ad vxores. et omniū generaliꝫ ad suas hereditates ꝛ ciuiles possessiones ſm leges būanitus institutas. ¶ Unde ciuile dominiū seu politicum q̄ de illo vsitatior est sermo/ sic describit/ q̄ est dominiū occāsiōe peccati introductū/ nō cōpetens pluribus ex equo. retinibiler abdicabile seruata vel nō ſuata caritate. Abdicat autē vendēdo. donādo. negligēdo. ꝑmutādo. ¶ Deide tertio mō dat se de⁹ in dono caritatis seu gratie gratum faciētis/ que ꝓpria ꝛ vera dicit donatio. qm̄ fit ꝑ eam adoptio filialis/ ius ꝓbens hereditariū ad oīa bona dei possidenda quēadmodū dicit apl's pluries. Oīa nostra esse. omnia nobis data esse abūde ad fruēdū q̄ ꝓterea sum⁹ q̄si nihil habētes ꝛ oīa possidētes. etsi ꝓprio filio suo inq̄t nō pepcit sed ꝓ nobis omnib⁹ tradidit illū. quō non etiā nobis oīa cū ipso donauit. ꝛ rursus si filij ꝛ heredes/ heredes quidē dei coheredes ātꝝ ꝓpi. ¶ Describit autē istō dominiū q̄ appellatur a multis euangelicū/ q̄ est dominiū immediate a deo institutū/ cōpatiens secū ex eq̄ quotlibet dominos/ ꝛ inabdicabile seruata caritate. Transfert vero multotiens sacra scriptura sub tropis metaphoricis dominiū ciuile cū suis attinētijs ad hoc dominiū caritatis/ dū notat illi cvenditiōes esse/ ꝛ emptiōes/ ꝛ donatōes/ ꝛ cōmutatōnes spūales cū deo/ quasi videz numisma legitimū sit caritas dās preciū actib⁹ nostris/ ꝑ q̄s ex dignissima seu dignātissima cōdescēsione dei/ mercamur cū eodē de regno celoꝝ/ cū fenore multo. Et q̄q̄ oīa q̄ dam⁹ eidē sint de suo ꝛ suscepim⁹ ea de manu sua. ꝛ ita dare ꝓprie neq̄m⁹ q̄d ꝓ quo Nihilominꝰ ipe tot⁹ desiderabiliꝫ acceptat bona nostra ex valore hmōi numismatis tanq̄ nrā eēnt appropate. ꝛ ñ sua Reddit q̄z absq̄ vlla ꝓmutatōe ciuili/ sz emptōne gratuita vinū cōpūctōis. lac deuotōis. imo ꝛ seipm/ ꝛ regnū celoꝝ. ita vt ibi sit lōge fecūdior ꝓmutatio q̄ in ciuilib⁹. qm̄ illud qđ vēdit fit āplꝰ ꝛ multiplicꝰ de possessione vendētis q̄ si retineret. imo q̄nto plus ꝓmutādo dat/ tanto pfectꝰ ꝛ cumulatꝰ possidet. ¶ Hoc dominiū tāte est latitudis ꝛ īmensitatis. vt ꝓspera oīa ꝛ aduersa sint in eⁱ dilitiōe. qm̄ diligētib⁹ deuz oīa cooperant in bonū. Tāte insup stabilitatis vt tolli neq̄at ab inuito. Tāte deide puritatis vt nihil crimialiꝫ coinq̄natū ſter cuz eo q̄ lex eiꝰ lex īmaculata ē/ ꝓuertēs aīas. Perdēs āt hmōi dñiuꝫ/ fit ꝑditor ꝛ reꝰ lese maiestatiꝫ. ꝛ infamis coꝝ deo ꝛ angelⁱ eiꝰ. ꝛ i tota curia btōꝝ. q̄q̄ nō ita ſm leges ciuiles vt iudicet necesse ē. ¶ Postremo sunt alie donatōes dei nō ita ad ꝑñs ꝓpositū ꝛ b̄ ꝑ statu nature glorificate ꝛ cōfirmate. ſm diuersos excellēdi modos. vt de⁹ se dedit humanitati p̄i ꝓnionē ꝟpostaticā ꝛ plenitudinē oīs grē tanq̄ capiti in mēbra īfluēti

¶ 7

quicq̄d habuit vite spūalis. ꝛ tanc̄ꝫ imperatori oīa iudicāri ꝛ regēri. Dedit insup virgini btē auctoritatē matnalē vt dicat habere ius maternale in deū p cōicatōem idiomatū q̄si deus sit subdit⁹ ei sicut filꝰ matri. Nec dubiū est quin multe conditōnes preclare ꝛ potestatiue cōsequnt ad has donatōes mirabiles supra ceteras creaturas/q̄s omnes nequaq̄ cognoscim⁹ etiaꝫ longe vltra ceteros beatos. quoꝝ tamē in corpe glorificato ꝛ ania ām mirabiles dotes erunt/ꝛ stupende ptātes vt q̄ agilitati corpoꝝ nihil resistet. nihil obstabit q̄ eoꝝ visum latebit: q̄ erūt quasi specula ꝛ libri lucidissimarū inscriptionū/libere sese pūtātes. ꝛ similia ¶ Aduertitis existimo quoniā mod⁹ iste elucidandi naturā atq̄ distinctiōeꝫ dominioꝝ. reducit se tandē ad diuinā voluntatē/liberalissima dignatiōe dominantē sev ario modo creaturis. Alter vero mod⁹ ad dictamē practicū recte rōis diuine sese resoluebat. sed in eādē prius cadūt sententiā ¶ Hūc ex p̄cēdētib⁹ aliq̄ concludamus. ¶ Et prio q̄ diffinitio ista iustitie. Justicia est ppetua ꝛ constās volūtas ius suū vnicuiq̄ tribuēs. cōperit principaliter iustitie diuine in ordine ad suas creaturas. de⁹ nempe sol⁹ est q̄ volūtate perpetua ꝛ cōstanti dat vnicuiq̄ qđ suū est. suū inc̄ꝫ nō ex debito rigoris/ sed ex liberalissima ꝛ dignātissima condescēsione aut donatōe creatoris. Rursus q: oīa propter se ipm opatus est dñs. ipse oim habꝫ solus plenariū dominiū ꝛ essentiale ¶ Dū ergo querit radix diuini dominij suusq̄ titul⁹ faciliter inueniet in dictamine rectissimo sue rōis ꝛ beneplacito volūtatis. sed ꝛ fontale principiū cuiuslibet dominij apō patrē repit. quanc̄ꝫ filioꝝ spūisctō collatū sit idē penitus cū patre ꝛ a patre p emanatōnes internales tā ex dictamīe recte rationis sue q̄ ex beneplacito sue volūtat⁹ ¶ Porro si nomē iustitie trāsferre placeat ad iustitias pticipatas in creatur⁹/ essent iuxta varietatem creaturaꝝ ꝛ donoꝝ diuerse descriptiōes iustitie. considerādo q̄ iustitia sit quod ām modo actus a iure habitu vel tā q̄ habitu pueniens. Aut forte cōuenientius est trāsuertere q̄ iustitia sit habit⁹ vel tanc̄ꝫ habit⁹ cōformis diuine iustitie eiusdemq̄ imitatiu⁹ p participatōnem/ et ius actus sit vel vsus vel effectus talis iustitie. Isto modo dicerem⁹ aliaꝫ esse iustitiā originalē. Aliā gratuitā non gratificantē/ q̄ in mēbra plura secernit maxime in ciuilē iustitiā/ et politicā/ tam canonicā q̄ legalem. Altera deinde est iustitia gratie gratum faciētis. Altera postremo glorie beatificātis. Istaꝝ iustitiaꝝ quippe quelibꝫ est habit⁹ vl quasi habit⁹ quo reddit huic vel illi qō suū est. put exigit talis iustitia/ protendēdo etiā nomē iustitie ad naturaꝫ ipam vt a deo iusta liberalitate donatam. ¶ Ceterū dimissa interī ptractatione de iustitia et dominio: ꝛ iure: p statu nature integre. silr p statu nature glificate. loquamur aliq̄d de statu nature lapse ꝛ de statu nature p caritatē reparate hic in via/ ostēdentes quantū intersit inter sua dominia ꝛ p̄sertī inter illa q̄ vsitatius inter doctores ventilant ¶ Et iam descripsim⁹ dominiū ciuile seu politicū. Simil⁹ dominiū caritatis qō antonomatice euangelicum quidā appellāt. ¶ Ex quoꝝ descriptionibus tres differētias elicim⁹ inter dominiū ciuile ꝛ euangelicū hoc mō sumptū. Naꝫ quoniā aliter nōnunc̄ꝫ accipit⁹ vt patuit prius cū ipm describebam⁹ esse ptās propriā assumēdi res alias in sui facultatē vel vsum f̄m regulas ꝛ leges iuris proprie diuini. Hoc enī mō q̄uenit plurimū cū ciuili. nec est in solo caritatis titulo stabilituꝫ vt dicet Itaq̄ dominiū ciuile institutum est occasiōe peccati originalis ꝛ alioꝝ indecōsequntiū/ quib⁹ nō existātib⁹ dominiuꝫ tale defuisset. Dominiū vero caritatis nō p̄supponit peccatū/ sed est immediate a deo deriuatū sicut ipa caritas. Ciuile aūt magis hūana adinuentiōe ꝛ vtilitatis publice respectu statutū est. Amirū propter ea. si radicē infectā habēs ill⁹ sapor ē cōtrahit. ꝛ si vitꝫ exercet ꝛ tenet absq̄ cōtaminatōe q̄ aliquod delictoꝝ Radix vero dominij euāgelici est caritas. que patiēs est benigna est ꝛc ¶ Scōam differētiā inuenim⁹ q̄n dominiū caritatis. q: nō querit q̄ sua sunt/ p̄t ex equo cōpetere quoꝫlibet dñis propter sui spiritalitatē. absq̄ sui diminutōne. quēadmodū de⁹ suū dominiū cōicat angelis ꝛ hoīb⁹ nec inde minoratꝰ. Sed dominiū ciuile tū propt sui materialitatē vt sic dicam⁹. tuꝫ propt appropiatiōeꝫ q̄dām o uarā ꝛ q̄rētē q̄ sua sunt. nec̄t ex eq̄ pluribꝫ cōuenire. naꝫ q̄uis eueniret q̄ habeant dominiū ciuile rex et vasallus vel burgēsis sup eandē hereditatē. hoc tū

C2 CA

nō est ex equo/ neq; eodē iure. neq; simili plenitudine ciuilis ptātis. ¶ Postremo distinctōem tertiā habent. q; ciuile est retinibile vel abdicabile seruata caritate. nō sic euāgelicū. vñ q; ciuile politicis legib⁹ innitit̄ z institutōibꝫ/ vt q; ꝗlibet ꝑsona suā possit alienare vl̄ vēdere vel ꝛmutare eam insuper defendere iudicial̄r atq; repetere aut modis alijs ꝛfuare Et talia agere magnā sepe hz solicitudinē annexā. propterea dñium hoc solicitū est anxiū z penale. z ꝑt abdicari a se. ꝑt nihilomin⁹ iuste retineri z exerceri etiā extra caritatez ꝑm mox dicēda ¶ Caritatis vero dominiū ꝗs abdicare aut vellz aut iuste possz. q; illō nihil aliud est q; filialis adoptio dei/ vel aliꝗd consequēs ad illā. Idcirco iure neq; abdicari sicut nec caritas repudiari iuste possit ¶ Atuero q; altercant̄ multi an ciuile z general̄r oē dominiū ꝑsupponat p fundamēto caritatē. Notandū est cōfor miter ad ꝓmissa/ q; sicut liberalitas diuina se cōicans nō cōicat se ꝑm oēm plenitudinē suam. sed dat singulis ꝓout vult. Ita dum subtrahit se a sua creatura iusto iudicio. quia peccauit ei. nō subtrahit se penitus quin aliq; donoꝝ suoꝝ misericordi z dignātissima liberalitate refuet eidē creature. alioquin flueret in nihilū. Quāobrē absq; vllo dubietatis scrupulo/ dicem⁹ q; dominiū ciuile z politicū. nō ꝑsupponūt vt insint iuste alicui p titulū caritatis. vñ q; uis creatura rōnalis nō sit simpl̄r iusta sine caritate. est tamē in casib⁹ iustus dñus ciuilis aut politic⁹. z hoc rōnabiliter a suprema iusticia statutū est. ne dñia ciuilia apud hoies semp incerta z dubia mutabiliq; fluitatōe vacillarēt/ nec aliꝗd haberēt vtilitatis roboris vel momēti. Nunꝗd daui d ꝓdidit ius in regno q; adulterij crimine pollut⁹ est. Nūꝗd apō infideles ꝗs totiens scriptura reges noīat null⁹ oīno iuste polituisat. Absit. q̄d mirū si nō qōlibet crimē tollit ins dominādi ciuiliter. qñ p ipm ius nō tollit corp⁹ xp̄i cōsecrādi. et cetera exercendi dignissima sacramētorum misteria. q; siquis contēderit ista nō fieri ꝓrsus iuste extra caritatē/ videat ne ꝗd noīs eum fallat. de hoc qō est aliꝗd iuste fieri. Et breuiter ista eadē est penit⁹ difficultas z sil̄r enodāda. qualis ē illa an absq; caritate ꝑt aliꝗs bñ moraliter operari nam z iuste dñari ciuiliter morale est. ¶

Addamus ꝓterea q; sicut ciuilia dominia ratōne peccati. z p extrinseca vtilitate reipublice solū inducta sunt. z nō conferuntur regulariter absq; signis exterioribꝫ. sic nō ꝓditur eoꝝ ius regulariter absq; peccatꝫ manifestis. nec ex quibuscūq; ꝫ ex illis q; stare nequeūt cū debito vsu talis dominij in republica. et dum p sententiā diffiniti uam talia esse mōstrata sunt. z dānata Exēpli gratia. Vasallus aliqs habet ex dono domini. B. hereditatē ad fidelitatē sibi ꝑstandā. vasallus iste nō ꝓo quocūq; delicto ꝑdet hereditatē. imo p nullo interiori ꝫ nec p exteriori. nisi ꝓpter fidelitati debite dño z adhuc añ sniaz diffinitiuā ñ erit ab hereditate spoliat⁹. quāuis ꝓius ita spoliari meruisset. aliud quippe est demereri iure spoliatōez hereditatis. aliud de facto spoliatōis z ꝑditōis pena plecti. Exhinc perpēditur q; nulla hereſis occulta. nulla symonia mentalis. nullū deniq; crimē occultū tollit ciuile dominiū. siue illud sit canonicū. z spūale. siue legale. z tēpale. Nec; cōsequēs est si tales cōmittūt in supremū dominū deū crimē lese maiestatis. et eidē ꝑditores existūt. q; oīa perdāt cōtinuoque ab ipso susceperūt/ ꝓout supra deductū est. alioquin peccatoꝝ mox annihilationē puniret. Hmōi autez ignorātia fallit multos z noīatim quosdā ex doctoribꝫ anglicanis. z lōge deteri⁹ ꝗsdā ex hereticis ꝗ omnē a prelatis si nō sint in caritate tollēdam esse dicunt obedientiā/ tanq̄ius omne superioritatis amiserint. Errant ꝓterea circa dominiū summi pontificis illi qui ꝓo quolibet delicto occulto. aut etiā ꝓo publico non cōtrario directe vsui sue potestatis/ ab eiusdem obedientia tanq̄ a nō papa discederent. Cur āt addim⁹ tanq̄ a non papa. infra docebimus. ¶ Et ¶ C
his perspicua est tertia differentia dominij caritatis a dominio ciuili/ quoniā deus se solo immediate dat titulum charitatis ad omnia propinquo iure assumēda in sui facultatem/ fruendo/ vel vtendo licite z meritorie. quo titulo stāte illud inabdicabile est dominiū. quo sublato repente tollitur vt verum sit quod Jacob⁹ apostolus ait. Qui in vno peccauerit factus est omniū reus. Cur autē dictum sit propinquo iure alias docuimus/ quoniaz peccatoꝝ ius tale sed remotum habet ante obstinatiōem. dū faciendo qō in se est ad illud

ꝓparare ius se habet Sed in ciuilib⁹ dominijs sicut alij tituli sunt ea fundātes ita remanēt manētibus titulis suis in integritate sua/ q̄uscq; ꝑ leges ciuiles fm q̄s illa dominia regulant⁹ t robur assumunt/ cassant⁹/ quemadmodū rex francie regnuz h3 titulo successionis hereditarie ex ꝓmo cōsensu ciuiū suoꝝ. Sūt autē quedā publica crimīa ꝓpter que leges ciuiles iudicarent hūc successiōis titulū annullandū fore ex oppositu ciuiū dissensu. In alijs titulis est cōmunis electio. leges vero certe sunt que electōem hāc vel nullā ipo facto vel annullandā t cassandā esse dicerēt. vl' ab ea recedendū decernerēt. quē admoduz exꝑssa decreta sunt de electōe summi pōtificis/ q̄ heresis tunc aut postmodū potest ad inualidationē electōis/ aut electi destitutionē opari. sicut dicit exꝑsse Bern̄. in q̄dā epl'a de scismate petri leonis. q̄ electio viciosa dz ꝓius examinari rōne. t cassari iudicio Ꝺ̄ qual'r t q̄n verū sit. istud ex iuriū exꝑssa declaratōe cognoscit/ q̄m si passim ꝓvolūtate cuiuslibet liceret discedere a suo supioze absq; sentētia iudicij rōe huius vel illi⁹ delicti q̄ ꝺ̄ eidē q̄s iponit/ quis nō videat omnia dīia ꝓtin⁹ foze misera cōfusione turbāda ? Rursus ex aduerso si supiozes ꝑ sua libidīe possent inferiozes deijcere/ conculcare/ affligere/ t ꝓdere/ t q̄ eoꝝ violentie se opponere neq; facto neq; verbo licez/ male irēt res publice ꝓ q̄ vtilitate ꝓtās oīs statuta est. male ꝓterea eēt quibusdā ꝓsonis singularib⁹ vbi supiozes sui via facti/ spreto oīm iuris ordine eis vim inferrēt. si vim illā per vim repellere nefas foret. q̄ vnq; fas foret imutabili iure naturali si modestia i repellēdo vim vi cōserueꝝ. Seruak autē q̄n resistit⁹ q̄ntū req̄rit⁹ t sufficit/ fm qualitatē iniurie declinandā/ t intentōe ꝓcipua sese ꝓseruandi. Qua in re statiz apparet multos casus eē possibiles in quib⁹ alicꝫ gerēs se ꝑ papa/ t ꝑ tali habit⁹ ab eccl'ia/ poterit a subdito licite occidi/ vel incarcerari vel ꝑ modum quendā appellatōis ab eo vel subtractōis a potestate sue obediētie declinari. nisi forte quis ostēderet constitutionē aliquā relatā obstare. q̄z humanū ius hoc naturale tollere nō potuit. fundak enī in titulo naturalis existentie cōicate a deo ipi creature rōnali. ad quē titulū cōsequit⁹ ius defendēdi se t noxia repellēdi. hoc est vim vi repellēdi. modo ꝓius exꝓsito. vel in titulo caritatis ad quē consequ⁹ius refugiēdi oīm̄e peccatū mortale. vt castitatē sīā conseruādi. Docvero ius nō extendit⁹ ad inocios sic q̄ ex eoꝝ morte possim vitā meaz ꝓogare. nec ad iudices q̄ via iuris me cōdemnarēt etiā innocētem. Sz neq; tenet vbi via iuris absq; tali via facti aperta est Aut vbi libido tegnat aliū imperēdi magis q̄s se defendēdi. ¶ Hūc aptioz via est ad inuestigandū qualis sit habitudo dominoꝝ ciuiliū ad subditos t ecōuerso in oīm̄i policia tam eccl'iastica q̄ seculari Est enī apō quālibet policiā suū ius naturale Est ꝓterea suū ius diuinū seu in caritate/ seu in alijs gratuitis donis fundatū. q̄ iura t dominia inde consequētia nulla pñt hūana cōstitutōe destitui. vt q̄ policia tēdat ad sui ꝓseruatōem et ne sue deꝑditiōi vijs cōgruis obnitak/ q̄ nihil agat contra leges eternas mortal'r delinquēdo. t cōsimiles. ex quib⁹ palā infert⁹ de policia qualibet sicut de ꝑsona singulari modo dicebatur. q̄ cōtra supiozē suū quēlibet impetentē eam via facti/ ius h3 vim vi repellere Exēpli grā. papa de quo min⁹ videretur. Si via facti vellet ignes spargere per domos x̄pianoꝝ ꝑ sevel alios ipzobos. aut mulieres violare. nō ꝓpter hoc desinerz eē papa. attn̄ nulli dubiū esse debet q̄n huic vie facti eccl'ia vel ei⁹ ꝑs possz via facti demolitōi suoꝝ bonoꝝ t violatōi vroꝝ resistere/ etiā ꝑ incarceratōem realē pape. vbi tunc aliter neq; via iuris neq; via facti obstare relictū est. quāto magꝫ hoc agere fas haberet eccl'ia vel ꝑs eccl'ie/ vbi sua castitas spūalis in legis diuine obſuatōe. aut suauitas in qua vita sua posita est ab alio papa via facti certissime violari q̄rer⁹. Q̄ si q̄s in oppositū mille decretales vl' decreta ꝓduxerit/ tā q̄ pape in nullo casu dicere liceret. cur ita facis. tā q̄ insup supioz sit tota eccl'ia. vel tā q̄ a nemīe possit iudicari. Rn̄dem⁹ q̄ ptās supioꝝ nihil ꝑ tstare aduersus veritatē legꝫ natural' t diuine. q̄ insup ptās eoꝝ data ē nō in destructōz sz i edificatōz. q̄bus ipzobe agētib⁹ modis similib⁹ ad ꝓtractos. si resistit⁹ iā nō potestati sed eoꝝ improbitati resistit⁹. Scimus tamē q̄ cū modestia magna t timore t nō nisi cogente manifesta necessitate talia attēptare securū est. Quo in loco nimis delirant q̄dā iuristarū q̄ textib⁹ suis

adeo fixi/adeo pressi coherent/q ad leges naturales z diuinas fm qs adeqri humanas atq moderari necesse est nō assurgūt ¶ Deniq mixtio atq cōcursus varioz dñioz in eadē psona pape multos facit palogisare dū illa a seipō secerneke vel nolunt vel nesciūt ¶ Habet itaq papa prio dñium supioritatis a xpo supra totā ecclesiaz/cū plenitudine ptātis in eis q spūale regimē ecclesie,xprie dictū respiciūt ¶ Habet pterea scō ptātē canonicā sup res ecclesie,q dicūk ipropie spūales quēadmodū sunt collatōes qdā būficioz z iurisdictionū quasi tpaliū atq puentuū ¶ Habet tertio ptātē ex ꝓsensu tā principū pser tim ipatoz qs alioz subditoz in quadā tpaliū appropriatōe,quā ei ꝓstat iure diuino nequaq conuenire. qm et si diceret dñs esse oim in tpalib/ nō tamē oimodā dominatiōem ciuilē haberet in eis. quin aliquis mod9 possidēdi eidē posset nouit aduenire/sicut de facto Constantin9 aliq modo cōtulit impiū romanū. q mō pape antea nequaq debebak ¶ Habz qrto ptātem qualē iure naturali supioz hz ad subditos ¶ His vero potestatib cōfident sibi mutuo fuitutes/ad qs obligak ex ista rū assumpta qlibet potestatū. Hec enī est dñatio in quocūq pter deū/absq xporto nabili obligatōe futuris xpterea sicut papa est supioz oim ita oim est seru9:nō ficta humilitate sed metaphisica z moztali atq theologica veritate noīnak. vt si gloziek in dño gloziek z nō de ptāte timear sed timeat de annexa fuitute. ¶ Pria ptās cognoscik ex euangelijs z actib ap'oz/ z ex eis q p successiuā relatōem eoz ad nos tāta certitudine sunt devoluta/vt merito temerarius z scādalosus immo scismatic9 iudicetur/q ptātē hanc vel abolere vel diminuere/ re ꝓsumpserit. De hac ptāte sunt ius convocādi ꝓcilia vniuersalia Jus determinādi cū ꝓcilio qstiones fidei p modū articuloz oēs generaliter obligantiū. Correctō insup platoz inferioz z eoz si demeuerint totalis destitutio. z silia. qvel vniuersalem ecclesie statū tangūt. vel finalē supmāqz determinationē respiciūt. Et hec potestas in ecclesia imobilis pseuerat. qntū cūqz psona pape p mortē naturalē vl' ciuilē mutarek. aut quātūcūqz vsus talis ptātis a papa remanēte tolleret in pte vel i toto seu p ignauiā. seu p aliā, sicut possibile est iustā rōem. Christus enī optimus legislator. si nō taliter eccl'ie sue in eis q religionis sunt, puidisset. ipse policiā ecclesiasticā nō optime/qō nefas est sentire. Istitutā reliquisset Hz z textus euāgelic9 z cōciliorū generaliū determiatio/ z ecclesie vniuersalis ꝓsensus tātus z assertio. imo z ratō naturalis ꝓsupposita fide,p hac supioritate tam aperte faciūt/vt cōtra euz q se pro catholico gerit negantē hoc/ magis sit destitutōe qz disputatōe certandū. Huiusmodi sunt q dicūt quēlibet in sua dyoceli esse papaz supremū. aut q plures esse papas licet vel expedit. aut q nō oportez qrere papā vnū, p ecclesiaz sil'es Hec potestas tam imediate a deo collata est vt tota ecclesia illā neqz destruere. neqz noīter sl tollerek edificare valeret. ea tm ꝓcessa pt ad ipam quis assumi fm leges positiuo iure canonico latas. p electiōem hāc vel illā sic vel sic celebratā. ¶ Amplius vero secūda ptās pape p canonicas istitutiōes q sunt būane z variabiles robur habet ¶ De potestates due tantū differūt vt quidā noīatim ipsi greci primā concedētes. scōaz abnegēt. errant qz illi q miscēt hāc coeqtionē quadā cū precedēti. Ereni qs nesciat xpm z petz z successoz multos absqz tali potestatiuo exercitio circa tēpalitatē ecclesie in papali culmine plene fuisse stabilitos? Ut ergo talia exercitia ad papā diuino iure saltē immediate non ꝓpetāt dicere ꝓsequēs est Hag' vero de tertia potestate istō dicerek. cū qua potestate z eius exercitio in conseruādo eam qm pmixta ē ptās excōicationū. que iure diuino z primo cōpetit pape. subsecuta est magna turbatio z horroz quidā ecclesie nimis officiens. ¶ Demū quarta ptās naturali iure pape ꝓueniēs habet z reqrit vt tanqz superioz z tutoz atqz ꝓseruatoz honoretur z iuuek ab oīnib. quā ptātez posset ecclesia si deesset ordinare aut aliter ꝓmutare sic alterius policie mos babz. ¶ Papa vero qui nec impeccabilis est neqz ꝓfirmatus in gratia. subditus est legib dīnis z naturalib. z in qbusdam ad leges būanas obligak. Propterea si peccet/corripi pt iure diuino z naturali fraternal'r. Huic enī legi diuīe subdit9 est. z si nolit corripi. pt tādem denūciari ecclesie. pīsertim vbi denunciatio illa ñ plus afferret detrimti qz vtilitatis. vbi pterea vitia talia cēnt q notabili

scandalo ꝓturbarent eccl'iam. ꝙ si reꝯsit⁹. nolit legittime cōciliū celebrare. ⁊ nihilominus ꝓseueret in delictis. ꝑt ipse haberi tanꝯ vere ꝓtinax nō patus audire eccl'ias. Nō vero papā casus iste ⁊ cōsimiles subuniant eccl'ie tanꝯ minor sit iure diuino. quicꝯd būana verba sonarent. liquet ex hꝙ membrū deuiabile ⁊ potēs infici min⁹ est corpe residuo/ qō a sanitate nequit totum destitui. Simil'r ꝑsona deuias regulam habere debet ⁊ iudicē indeuiabiles. ꝙbus mediātibus ab exorbitatōe possit arceri. Regula hec indeuiabilis est lex diuina. Judex incorruptibilis saltē circa ea q̄ iuris diuini sunt est eccl'ia aut concilīū generale eccl'iam repñtans. Porro vbi persona pape mortua eēt/ aut morte corporali aut morte ciuili/ quā ꝓtinacia notoria et conuicta in suo crimīe destruente eccl'iam manifestat. cōciliū generale robur habeꝛ ex sede ap'lica ⁊ xp̄i approbatōe. ꝙ in necessitate tali vellet nobis nō deesse. Hoc forte intelligūt ꝙ dicūt ꝓnectionē membroꝝ eccl'ie ad vnū caput xp̄m/ essentialē esse et nō ad eius vicariū papā. qui est caput secundariū. qm̄ ipso destituto/ nihilomin⁹ manet vnitas eccl'esie/ q̄ꝯ referri pōt hec vnitas ad vnitatē sedis ap'lice que in suo formali iugiter ꝓseuerat iuxta dictū cuius dā distinctōnis ponētis in papatu aliqō esse formale qō est papalis dignitas. aliō materiale qō est ꝑsona dignitatē hāc repsentās. ¶ Ceterū de ptāte secūdaꝛ ⁊ tria pape dicimus eā ꝙ easdez causas posse destitui ꝙ quas exorta est. vtputa secūda ꝙ concilia generalia. ⁊ tertia ꝙ dissensum dñorū tpalium causis occurrētibus legitimis pvtilitate manifesta. ¶ Diutius spe nostra tenuit nos sermo de hac ptāte summi pōtificis. qm̄ tempestas pñs ad hoc impulit ꝓ q̄ magis necesse est potestatē hanc adclarū dinoscere atqꝯ secernere q̄ olim ātea ꝓserti ad videndū subtractōnis facte iustificāde vel cassande rōnem/ ꝑsuppositis eis q̄ facti sunt. ¶ Nunc tandē de abdicatōne dominū q̄dam subiūgam⁹. q̄ꝯtū hoc liceat vel expediat ostendēteꝛ/ ⁊ in primis rememorādū est ex prioribꝫ. ꝙ neqꝯ dominiū caritatis qō ab aliqbus euāgelicum dicit. neqꝯ dominiū naturale/ neqꝯ origiale/ neqꝯ beatificū cadit sub abdicatōne voluntaria ⁊ licita. De solo igit dñio politico et coerciuo siue illō sit naturale siue diuinū siue humanū sermo habēdus ē. Et quidē vniuersali verbo dicere possum⁹. ꝙ oīe dominiū tale politicū licēter in casu vel renuit vel abdicat. Et de papatu quia quondā fiebat dubitatio illa ꝑ determiationē exp̄'am sopita est. Celestin⁹ itaqꝯ resignauit/ ⁊ dignitatē quoqꝯ illā btūs gregorius ⁊ aliorū plurimi q̄ꝯtū in se fuit nōne legūtur depulisse. De regnis ꝓterea et alīs dominīs abdicatis certa ⁊ approbata exempla sunt. Attamē abdicatiōes iste suis vestiri circūstantīs dñt vt fiant sicut oportet. ⁊ quādo oportet/ ⁊ autoritate q̄ oportz/ neqꝯ enī ꝓtinaciter/ ⁊ absqꝯ alia lege ꝓuata spūssancti renitendū est supiori sarcināz alicui⁹ dominij ceruicibꝫ illi⁹ ꝙ sibi subditus est rōnabilit imponēti. alioquin periret būilitas. periret obediētia piret qñqꝯ reipublice vtilitas. ¶ Ceteꝝ abdicatio cuiuslibet dñij ciuilis ⁊ approbationis ht̄ reditarie in ꝓprio ⁊ cōmuni. fieri potest ci..n merito/ sic ꝙ solo vsu pio ⁊ titulo naturali ⁊ caritatiuo tal'r abdicās cōtentus sit. sicut dicim⁹ titulū naturalē/ ad quē conseqtur ius nutriēdi corpus/ sic ꝙ in ei⁹ necessitate oīa sibi sint ad hoc cōmunia. Nō est autē necessitas si ꝙ se possit de victu sufficienti ꝓuidere sibi per laborem q̄ꝯtū et in hoc casu mendicare necessaria vite sue/ sit res licita de genere/ que meritoria fiet/ si nulla ex circunstantīs adhibendis defuerit. ¶ Hec autē abdicatio talis in ꝓprio et cōmuni/ de se plus habet similitudinis ad statū innocētie/ ⁊ patrie. et prioꝝ quorūdam beremicolarum q̄ꝯtus nō habeat mendicatōem de necessitate coniūctam. Patuit hoc in heremitis qui viuebāt ex labore/ nihil tamē appropriātes sibi. sed erant quasi nil hñtes/ parati scilz oīa relinquere prius q̄ꝯ pro eis reperendis iudicial'r aut aliter decertarēt. Stat enī abdicatio talis cū quantalibet bonorum vbertate. ꝙ sibi in nullo anim⁹ paup appropriat. nec scōm leges ciuiles eadē occupat/ cū obligatōe scz vel non ad reperendū ea cum iurgio. vel aliter si raperentur defendendū. ad hoc quoqꝯ voto se se potest astrinxisse. ¶ Quanq̄ igit abdicatio cuiuslibz proprietatis in proprio ⁊ in cōmuni. similior sit pfectissimus statibꝫ humane creature. nihilomin⁹ presupposito peccato/ ⁊ mō rerū se habēdi in policia eccl'iastica q̄lē exprimur/ viuere de ꝓprio et

cõmuni. videt regulariter esse status salubrior atq; securior. Itaq; multa decẽt vnũ statũ. vtputa statũ innocẽtie q̃ alteri neq; q̃ expediret vt viuere in nuditate filios p creare. nullũ coercere ad bonum. & similia honestabãt naturã prius ĩstitutã. qua lapsa in pctm̃. cõtraria his q̃dã decent. quedã expediunt quedã exigũtur Propterea fallax est argumentũ. Status iste pfectissimis similior est. ergo p imperfectis expedientior. Aliter enĩ opinio socratis q̃ omnia sint cõia videret sustinẽda. ¶ Qualr vero ea que habẽtur in cõi liceat a q̃libet suũ dicere/aut quõ repetere si auferãtur. & similia digressiõis nimie formido suadet ne tractet. Sed et de onere plationum p tales ꝓprietarias tũ iurisdictiõs tũ possessiones. q̃ onus impijs & inepti honoris & exoneratõni deputãt. & quousq; teneatur prelatus p talibus tuendis vel augendis iudicialiter cõtendere. ceteris omissis spiritalib⁹ exercitijs/simili ratõne ptransim⁹ pfecto diuinit⁹ vl enũciatũ ẽ. vel enũciari potuit de tlib⁹ venenũ ẽ effusus ĩ eccĩa dei

Lectio quarta

Postq; descriptiões atq; distinctiões materie necessarias. precedentes lectiões posuerũt. tũ de lege pure naturali. tum de lege pure diuina preceptiua / tum de lege solum humana. et simul oñdimus q̃ leges & quot sunt diuine. q̃ & quot sunt pertinentes ad diuinã. & que imptinẽtes. Supadjdimus q̃d & quot modis ius & dominiũ & iurisdictio vocarentur. Superesse video vt ad declaratõem vnice cõclusiõis nostre cũ suis seq̃lis diuertat sermo noster. ¶ Erit igit hec cõclusio ¶ Anima rõnalis sicut a deo solo inspirãt & influẽte habz vitã gratie que est baptism⁹ in spiritu sctõ. Sic ipso deserẽte solũmodo/ pdit aĩa vitã hmõi prehabitã. dũ ꝓceptiue legis sue ꝓuaricatrix inuenit ¶ Prima ps de se pspicua est & ante deducta in secũda lectõe ¶ Secũdam ptem suadem⁹ ex hoc q̃ ali⁹ a deo sic nõ habet ptãtẽ infundere grãm sic nec eripere. Ipse ꝓterea solus habet claues vite & mortis eterne q̃ aperit & nemo claudit. claudit & nemo aperit ¶ Ista vero cõcludunt q̃ solus pt dare precepta affirmatiua. aut negatiua sub pena mortis eterne. q̃ illaz infligere solus pt. null⁹ ergo pdet grãz nullus reatũ dãnatõis eterne incurrit. nisi p quanto diuine legis ꝓceptiue trãsgressor extiterit. Ad hoc est autoritas august. describẽtis pctm̃ actuale cõmissiõis Peccatũ inq̃t est dictũ factũ vel cõcupitũ contra legẽ dei eternã. Ad hoc inducit illud apli Stipẽdia peccati mors. ¶ Corollarium primũ. ¶ Nulla trãsgressio legis natural⁹ aut humane vt naturalis est vel hũana. est de facto pctm̃ mortale. Et appellam⁹ hic pctm̃ mortale q̃ pene eterne reatũ opak. fm cursum a deo tã institutũ. nõ q̃ posset institui. Addim⁹ ꝓtereа vt naturalis est vl humana. q̃ eadẽ lex talis. sepe cõicat cum diuina. patet corollariũ ex ꝓmissis. Et ex alio. q̃ lex naturalis & hũana vt tales sunt nõ pñt attingere ad cognitõem eternitatis in pena vel premio. non ergo feruntur ad finem talem supnaturalem & pl⁹q̃ hũanus ¶ Rursus frustra darent leges cũ appositiõe penaz quas legislatores infligere nequirẽt. immo nec de eis in foro suo cognoscere. Alioquin poterit legislator oẽs ferre leges suas sub pena quãtalibet possibilivel ipossibili. quã absurditatẽ dicere q̃s auderet? Sic est de q̃cunq; lege naturali. vel hũana. q̃ neq; natura neq; hoies. plativel principes possent trãsgressores suarũ legũ plectere pena dãnatõis eterne. nec de ea ad examen suũ p testes aut alr deducere ¶ Hac rõe fulciũt se doctores noiati. Durãdus. ponẽtes ꝓceptũ nõ posse ipponi p plates aut principes. sup actibz intrinsecis et occultis. q̃ videlz illos traducere neq̃rent ad forum iudicij sui. q̃ non nisi publicũ est et de manifestis Itaq; sec⁹ agere revelle/esset boim ꝓprium officiũ ignorãtium. & frustra conantiũ. immoz diuinuz iudiciũ temeritate culpabili dãnabiliter vsurpantiũ. Ex hoc cõsequẽter inferũt. q̃ actus cõfessionis sacramẽtalis neq̃t direcẽ cadere sub ꝓcepto eccl'ie sed indirecte. dũ iubet aliquid ad quod digne exequendũ req̃ritur cõfessio de lege diuina. cuiusmodi est susceptio corpis xp̃i semel in anno. Idẽ dicim⁹ de quolibet actu interiori aut de exteriori q̃ taliter secretus est q̃ publicari licite non potest per testimonium duoꝝ aut trium. Judices vero qui de taliter secretis interrogare / et cognoscere presumunt. errant vt diximus. presertim vbi nihil aliud de publicis actibus accusat policiam suam ledentibus ex q̃b⁹ ista

secreta rōnabili ⁊ vehemēti p̄sumptōne cō/
dud̄ir/ sicut est fama publica vita/ q̄cq̄ nec
sic vas habeat indicialiter addicere sup̄mo
supplicio nō cōuictos neq̄ cōfessos/ dino
ad hoc obstante p̄cepto. Corollariū secū
dum. Nullus legislator ecclesiasticus vel
ciuilis habet directe auctoritatē p̄ceptiuaz
sup̄ istad vt interiori actu diligatur deus su
per omnia/ aut q̄ in eū sperē vel credatur.
p̄z ex immediate p̄cedentib⁹. Et ex cōsequē
dicimus/ q̄ quātūcūq̄z legislatores inten/
dant p̄ suas leges suos subditos debere fie
ri meliores interius/ ⁊ sanctiores q̄ ad diui
nū forum occultū. tales tamē intentiones sue
nō cadunt sub eoꝝ p̄cepto. Itaq̄z si fiant a
ctus exteriores suoꝝ iussorū etiā cū puersis
simis intentionib⁹ ⁊ finib⁹ occultis. nō erit
ibi transgressio būane legis vt humana est
sed diuine. Et ita si dicā horas meas cano/
nicas cū quacūq̄z mētis euagatōne ⁊ nulla
attentōne. Si ieunez in quadragesima tā
tūmodo vt sanior fiaz/ vel vt postmodū vo
raci⁹ et inde voluptuosi⁹ comedā. Si feraz
tonsurā clericalem/ aut vadam dominicis
diebꝫ ad ecclesiā auditū missaz/ p̄ vana glia
aut fraude alia. Similiter de aliis actib⁹ ex
trinsecis p̄ceptoꝝ. ago quidē male apud
deum peccans in legem suā. me tamē p̄o
transgressore humanoꝝ p̄ceptoꝝ null⁹ ac/
cusabit. Et h̄ accipiūt fundamentū dicētes
q̄ in casibus p̄missis nō teneretur aliquis
horas iterare/ sicut nec aliā missaz audire ez
sufficit de peccō in deū p̄misso cōteri cōfiteri
⁊ satisfacere ad arbitriū cōfessoris. Hec aūt
sententia mitis est p̄ scrupulosis/ circa būa
noꝝ obseruationez p̄ceptoꝝ/ quos ingi/
ter inquietat ꝓscientia de iterādo si id qō fa/
ciunt non semp attente ⁊ deuote perficiant.
Corollariū tertiū. Stat simul aliquē
obseruare p̄ceptū humanū et tamē pecca
re mortaliter sicut aliq⁹ merēdo apud deuz
poterit humani p̄cepti violator accusari.
Pater p̄mū in casib⁹ p̄rioribꝫ vbi fit actus
p̄cepti humani ad finē puersum. Patz
secūdū vbi aliq⁹ habens excusatōnez suffi
cientem interius de qua tamē nō potest fa/
cere fidem exterius. omittit aliq̄d de opib⁹
p̄ceptis p̄ ecclesiam/ quēadmodū dānatur
ab ecclesia ille q̄ ñ vult redire ad societatez
mulieris/ quā fecit desponsauit in facie ec/
clesie. Sed obicitur per illud ap̄li. deus
qui iustificat/ quis ē qui cōdemnet? Respō
demus q̄ alio ⁊ alio respectu deus ip̄e iusti
ficat/ et condemnat. vult q̄ppe legislatores
publicos de publicis tantūmodo sententia/
re. ⁊ ad iudiciū suum occulta reseruari. pro
pterea idem opus sicut est occultū ecclesie/
⁊ manifestū deo. sic aliter et aliter poterit iu
dicari. Sed iteꝝ fortius opponit. Nul/
lum est iudiciū rectū nisi p̄o quāto diuine
legi conformatur q̄ō est dictamen p̄me re
gule et recte rōnis. Quis aūt dicerit diuinā
legem falsam esse aut quis dictamē recte ra/
tionis crediderit erroneuz. vt igit̄ quelibet
lex vera sit necesse est aut si falsa erit. lex non
erit. Est aūt falsa ratio/ dum iudices errant
vt q̄ petrus quē supponimus apud deum
innocentem sit p̄ homicida cōdemnādus.
⁊ q̄ petrus sit compellendus reddere debi/
tū nō vxori sue/ q̄ existens in caritate. ⁊ ex
hinc de societate sanctorum sit excōicatus.
Sentit hoc idem deuotus Bernardus. in
de p̄cepto ⁊ dispensatōne. qui simplicē ocu
lū quo totum corpus operatōnū lucidū fiat
dicit oportere rectum et verū esse/ q̄ nec ve
ritas sine recta intentōne/ nec recta intētio
sine veritate sufficiūt. alioquī nō inculpa/
ser ap̄l⁹ quosdā qui habebant zeluz nō ſm
scientiā. nec ep̄s cōdemnasset interfectores
martyrum./ qui arbitrabant̄ se obsequiū p̄/
stare deo. Huic oppositioni rsponden
tes concedimus p̄o regula/ q̄ nullū dicta
men p̄riculare practicū q̄ imperatur actio/
est rectū nisi simul in veritate subsistat. Ex
q̄ō ex falsis bene sequitur verū. concedim⁹
multa esse iudicia practica vera que ex fal/
sis deducunt. Exempli gratia fiat hoc argu
mentū. oīs homicida p̄ris est suspenden
dus petrus est homicida p̄ris. ergo petrus
est suspendendus. Maior est lex humana
vt supponitur. minor pbata est p̄ falsos te/
stes/ qui tamē repelli non possūt vt etiā sup
ponitur. ⁊ conclusio sequens est dictamen
istud. petrus his stantib⁹ est suspēdendus
quod vtiq̄z verum est/ apō concedētes igno
rātiaz inuincibilez in eis que facti sunt aut
iuris humani. Altera est rsponsio ꝓfor
sā rōnabiliorē ⁊ magis ad itētōnez bti Bernī.
dicens minorē p̄cedēti silogismi aut alteri⁹
silis ñ eē istā. Petr⁹ ē homicida ꝫ istā. Petr⁹
pbat homicida p̄ testes incōuincibiles de
falsitate/ ⁊ hec vera esset apud eos sicut ma
ior. Si igitur conclusio vera sit taliū null⁹
mirabitur. Verūtamē hoc loco p̄ diuersita
te opinionuz de ignorantia si sit inuincibi/
lis aliqua. aut si nulla essent cōsequēter va/

hkk

rietates responsionū. Et q̄quid sit de ig̃/rantia facti aut iuris humani ⁊ naturalis positiui/cōcors est sūa. Nullā in his q̄ legis diuine sunt cadere ignorantiā inuincibilē. qm̄ faciēti quod in se est deus semper assistit paratus illustrare mentem/ q̄tum oportebit ad salutem ⁊ erroris cuitationē. Quo circa palā est ratio cur martyrisantes apostolos credendo se p̄stare deo obseqūum/oculum simplicem non habuisse culpantur. sicut nec illi quos apostolus arguit habere zelum non ſm scientiā. ¶ Iuxta hec aperitur intellectus ad cognoscendum/ si fides inclinare possit ad falsum ⁊ charitas ad malū. Constat q̄ nō immediate et sub falsi ⁊ mali ratione. Sed an mediate consideret studiosus inquisitor. ¶ Et inciden̄ dicim⁹ q̄ nullus fidelis credit articulos de futuro cōtingenti sic absolute/ quin sciat deum id posse non facere. Deus ergo si per potentiā absolutā faceret nihil fore futurū. nō videtur ex hinc assensus fidelium falsificari/ qui potentiā nō absolutā sed ordinatā iuxta legem datam intendūt/ quemadmodum false nō fuerūt assertiones Jone ad Niniuitas et Esaie ad Ezechiam. nam subuersio ad demerita Niniuitarū/ ⁊ mors Ezechie ad cursum nature cōmunis referebantur. non enim misericordias dei ad correctos. ⁊ potentias supra cursum nature hi pphete secludebāt. Ita nec catholicorum fides excludit potentiam dei absolutam. ad non faciendū ea que fieri ordinata eius potentia stabiliuit. ¶ Corrollariū quartū. Omissio horarū canonicarū/ trāsgressio ieiunioꝝ ecclesiasticoꝝ/ ⁊ generaliter omniū statutorum ⁊ regularum ⁊ canonum nunq̄ est mortale peccatum/ nisi p q̄ to diuine legi p̄ceptiue dissonans inuenitur. Et ita q̄tum lex aliqua habet admixtum de lege diuina p̄ceptiua/ tantundē ⁊ non amplius est eius transgressio mortaliter vitiosa. Quā obrem decernere de legibus omnibus manifestus est spectare principaliter ad theologiam/ velut ad scientiā superiorē/ ⁊ architectonicā. q̄tinus recta ratio separet illud quod iuris diuini est i eis ab illo quod humanū est siue positiuum: tanq̄ si aurifaber peritissim⁹ secernat aurū ab argento. et argentū a plumbo. Et quoniam multi hāc p̄cipuā artificē theologiam vel ignorāt vel negligūt vel spernūt/ q̄ tū de seipa dicit legū ꝓditores p̄ eā iuste decernere. iō turbationes in politijs ⁊ ꝓscientijs sepe oriri cōpertū est. Idcirco p̄terea legislatores ecclastici ⁊ ciuiles plerunq̄ sua potestate ⁊ autoritate noscuntur abuti. p̄sertim ecclesiastici illi qui. quicq̄d ordināt quicq̄d monent. quicquid p̄cipiunt/ volūt p̄ diuinis legibꝫ haberi/ par equale quoq̄ robur habere/ p̄ interminationē damnatōnis eterne. Neq̄ tū accusauerim oēs legislatores taliter ⁊ talia loquētes. Presumo eni q̄ ad rectā regulā ⁊ diuinā sapiam sermones suos voluerūt glosari. interp̄tari. ⁊ recipi. q̄ si nō hoc intenderūt pnuncio nō ego sed aplūs/ q̄ nihil p̄ñt ꝓtra veritatē/ sed neq̄ ꝓtra charitatē. Deniq̄ suū est talibꝫ vti verbis in suis institutionibus/ q̄ a vero neq̄ deuient/ neq̄ simplicioribꝫ ⁊ ignaris timores ⁊ scrupulos vanos ingerāt/ sc̄i vicz ipi ligent vbi liberi sunt. tanq̄ p̄terea graui iugo p̄emant vbi ad leue iugū ⁊ suaue vocauit eos ip̄s. ¶ Corollariū q̄ntū. ¶ Ex hoc q̄ aliquis peccaret mortaliter trāsgrediēdo ꝓstitutiones aliquas humanaꝝ traditionū/ nō sufficienter concludit q̄ ille constitutiones obligēt ad mortale delictū. Declarabimus istud argumentantes a simili vel minori. Sit aliquis peritus medicus ordinatus p̄ republica. dicat ille Petre do tibi legem. p̄ tua sanitate quam si transgressus fueris statim dissoluetur corpus tuum/ quod eam conseruando conualescet. Non bibas vinum purum hoc triduo. Nullus nescit q̄ medic⁹ vt medic⁹ caret facultate cōdendi leges obligantes ad peccatum mortale. ⁊ tū in casu/ transgressor huius legis sue damnationem incurreret. Poneretur simile in materia de ebrietate aut furie periculo. Si medicus denunciet ignorantibus. tale vinū ne biberitis alioquin vel in ebrietatem vel furiā incidetis. quis nescit transgressores temerarios criminaliter delinq̄re. nō q̄dem ꝓpt medici p̄ceptū/ q̄ cuis in casu si ñ ita p̄cepisset nō peccassent excusante eos ignorantia. Sed quia ꝓuaricatores sunt horū p̄ceptoꝝ diuinorū ⁊ similiū. nolite inebriari vino. nolite vos occidere ⁊c. Nō ꝓsus dissimiliter est in ꝓposito. q̄ nisi es. leges hūane ⁊ ciuiles vt rales sunt. sint solum ꝓ ordinatōe policie hūane ecclastice vel ciuilis in eis q̄ corpus respiciūt/ ⁊ ita solum merentur punitionem tpalem violatores earūdē/ ⁊ obseruatores premio temporali donant. Nihilominus

exconsequēti ⁊ mutua colligatione ac mixtione quā ad leges diuinas habent/resultat crimē faciēs reos eterne dānatōis ipos ꝓtemptores. ¶ Corollarium sextū. ¶ Si aliqua lex humana canonica vel ciuilis ñ possit concludi ex lege diuina nisi coassumēdo ꝓpositionē vel ꝺsequētiam legi diuine inmanentem. consequenter imptinens est. An transgressio illius legis sit mortal'. an non mortalis patet ex p̄cedentibus. Dō si quis p̄lator vellet huiusmodi legem aut diceret habere robur legis diuine sibi fas eēt per theologos aut alios hoc cognoscentes resistere in facie. ⁊ dicere ꝙ nō recte ambulat ad veritatem euangelij. Ex quo amplius videtur non esse securum asserere tot leges ⁊ canones ⁊ regulas quot reperiuntur omnes obligare ad peccatum mortale/cum ex multis causis inferius assignandis. tuz nominatim ex eo ꝙ multe buiusmodi ꝺstitutiones imptinentes sunt legi diuine/que in euangelijs cum suis expositionibus sufficienter tradita explicataq; est. ¶ Et hic notandum est/ꝓ resolutiōe materie fm quam resolutionem omnia dicta ⁊ dicenda volo intelligi. ꝙ p̄cepta affirmatiua ꝺi/q̄uis obligent ad semper/ñ tamen ꝓ semper/vt ē communis regula magistrorum. Obligant ergo sub quadaz disiunctione ad hoc faciendum vel illud ꝓ ista vel illo tempore/put casus incidit ⁊ sapiens determinabit. Sicut exempli gratia. Occurrentibus duobus in extrema necessitate famis quorum soli possum succurrere. teneor succurrere isti vel illi sub disiunctione. ⁊ non ambobus simul. Et quoniā in cōmunitate christianoz pauci sunt qui scirent iudicare de tempore certo/quādo p̄cepta affirmatiua facienda sūt. Propterea ꝓlati qui sapiētes sunt limitant illa p̄cepta tanq; sub quadam disiunctione obligantia/ad certa opera ⁊ tempora determinata. Exempli gratia. Lex diuina vult vt aliquādo cultus latrie exterior deo ꝓsoluatur. ne igitur peccatent homines aut ꝓ ignorantiam/aut ꝓ desidiam ⁊ inaduertentiam limitauit eccīa certū temp⁹ ⁊ certū modum exequēdi p̄ceptū istud sez diem dominicum/⁊ cessationem ab opibus seruilibus. et misse auditionem. Quo adimpleto impletū est p̄ceptū illud affirmatiuū. ꝙ si peccat quis mortaliter transgrediendo limitationē istā eccie. hoc nō est ꝓprie ex hoc ꝙ ecclesia sic p̄cepit. sed q; sic limitare expediebat p cōitate. Et iam bō fit ꝓtempore diuini p̄cepti ⁊ suoz iuriozq; quibus spōte se submisit/aut sūmittere debuit ꝓ vtilitate sui ⁊ cōitatis cuius est ps. cuius adhuc in talibus limitationibus q̄dam adducūt magis ad quandā decētiā quā p̄cepti necessitatē. Et nō pōt vniuersaliter dari regula nisi vt eq̄tas q̄ a ꝓbis ꝺr epykeia iudicabit vez est ei illud psalmiste. Omnia mādata tua equitas. ¶ Corollariū septimuz. ¶ Nulla lex appellanda est/neq; ferenda tanq; necessaria ad salutē eternā/q̄ nō est de iure diuino in aliquo q̄tuor graduū/quos lectio precedens exposuit. Oppositū sentiētes aut facientes moliunt iugum imponere grauissimū sup̄ ceruices hoim/⁊ spargere laqos pedibus eoz lapidē ⁊ scādalū. Quāobrē theologia q̄ est lex euāgelica. dicā melius eius doctrix ⁊ explicatrix/ꝺz in oibus p̄cedere ꝓlatos eccīasticos i suis ꝺstitutōibus ⁊ decretis ne vel obsint p̄cepto dei ꝓpter multitudinē onerosā/iuxta ip̄roperiū xp̄i factū pharisei. vt ne credant ligare ad penā eternā vbi pena ciuilis sola repit. Doctrina hec p̄ capue locū hz in materia excōicationū late sūe. nā q̄ ꝓ solis incōmodis temporalibus euitādis/aut cōmodis politicis ꝓcurandis/eternā vult infligere mortē cui q̄so similis erit? Illi nimirū q̄ volēs abigere muscā a frōte vicini/eā securi ꝑcutiēs vicinū stolid⁹ excerebrauit Aut ei parē dixerim q̄ studēs curationē modici vulneris in pede eq̄ sui/pedē cōfestim abrupit ⁊ scidit/equūq; p̄emit. Sola itaq; ꝓtumacia vā vl' ꝓsumpta renuens stare iudicio eccie/reddit hoiem ꝓ xp̄iano segerentē dignū excōicatione. Hā si pat⁹ est audire eccīam q̄liter velut ethnic⁹ nob erit et publicanus? Porro differt plurimū qualis est contumacia/⁊ q̄ damnosa eccīe/ꝓ q̄ materia/⁊ circa quā incurritur/. Nam peior est contumacia in materia fidei ⁊ religionis/q̄ pusille questionis de paucis denarijs. vbi nunq; tantum ꝓ dest obediētia q̄ntū obest excōicatio sepatiua a spiritalibus suffragijs ⁊ societate sanctoz. Ita vt longe mitior sit ꝓcessus qui fit in curijs secularibus per punitiones corporales seu temporales/q̄z vbi per ꝓlatum p̄scindi queritur anima a deo vita sua/⁊ dari sathane in interitum: non solum carnis sed spiritus/ne iam saluus fiat ab aliozum auxilijs destitut⁹ ¶ Corollariū octauū. ¶ Occur

Occurente dubio pbabili de aliq̄ lege vtꝝ diuina sit aut diuine connexa seu ptinens tutius est legē illā p diuina suscipe q̄ꝫ p humana negligere. Tene certū ꝓsulit Aug. ⁊ dimitte incertū. ¶ Est itaq; regula mgr̄alis/ q̄ exponens se discrimini peccāti mortalis peccat mortaliter. ⁊ hāc fundat dictū sapiēntis. Qui amat piculum pibit in illo/ Hō tñ de oī dubio sed pbabili ⁊ vehementi hoc vez est. Totā in h̄ loco materiaz de ꝓscia erronea/ quō ligat ⁊ quō nō. Et de pplexitate an sit possibilis/ ⁊ de scrupulis q̄modo fugādi sunt aut deponendi/ tractare ptinens esset/ nisi q̄ alium locū hñt ⁊ ad euentū festinam⁹. Hoc vnū generale dam⁹ documentū credere scilicet faciliter sapientioꝝ ⁊ bonorum iudicio/ ⁊ contra communes eoꝝ sniaſ/ non leuiter sibimet formare scrupulos anxios ⁊ timidos. Fallor si non ita iubet sapiens. Fili ne innitaris prudētie tue/ ⁊ rursus. Noli transgredi terminos quos posuerunt pres tui. Hoc precipue necessariuz est apud religiosos/ respectu superioꝝ suoꝝ, hoc ⁊ apud ignaros diuinarum legū/ quin etiam iuniores q̄ꝫ theologicis lr̄is imbuti talē debent reuerentiaz senioribus in q̄bus vita cum scia ꝓcordarūt vt vir ꝓpter aliq̄s nouas suasiones q̄tumcunq; apparētes/ ptinax vnq̄ feratur cito cōtra determinationes eorundē assertio. virtus q̄ppe q̄lem bēbāt genitā ex multis expientijs. lōge certꝰ arte iudicat ⁊ opatur Porro iudiciū rationis sicut obtenebrat/ ⁊ luminosa eius radiatio diuersis vitiatur apparentijs p interpositionē nubiloſaruz passionū ⁊ prauoꝝ affectuū etiā in lr̄atis. iueta silitudinē solis visi p nubes. Sic p paucā instructionē intellectus in scientijs pser̄tim diuinis/ causant nō nunq̄ꝫ errores in eis qui se totos deuotioni tradere credidērūt/ dum voluerūt plus sapere q̄ꝫ sibi satis erat. ¶ Ad pñs corollariū inducamus exemplū iam inductum de medico / cuius consilio aliquādo parere debem⁹ sub pena peccati mortalis. dū extrāsgressione sui cōsilij/ vel scim⁹/ vel pbabilr̄ ⁊ vehemēter credimus/ nos inebriandos/ ⁊ ꝓseq̄nter trāsgressuros legem dei.

¶ Corollarium nonū

¶ Saluberrimum est sapientis documētum q̄ ait. Que tibi p̄cipit de⁹/ illa cogita semp/ ⁊ in pluribus opibus eius ne fueris curiosus. Eteni ꝓpter ignorantiā diuinoꝝ p̄ceptoꝝ/ quā plerūq; gignit supuacua occupatio circa traditiones hūanas/ aut curiosa inuestigatio rez penit⁹ inutilium ꝓsurgunt ex ꝓsequēti faciliter trāsgressiones diuine legis/ q̄ si h̄ dānabile sit ap̄d oēs/ q̄ꝫtā p̄coz dānationē sibimet accumulāt culpabiles in h̄ vitio vel ecclastici rectores/ vl̄ religionū, pfessores. Durat⁹ sum aliq̄n q̄ ratione ipsi ecclastici p̄sertim ordinati ⁊ religiosi/ phibentur a scia medicie/ ⁊ nō remouent de facto a studio traditionis hūane/ Hā corp⁹ lōge melius est q̄ꝫ terrena suba/ cui traditiones iste deseruiūt/ q̄ si p alios cozpus potest curari/ nōne similiter p vicarios ⁊ alios de eccl̄ia ꝓemptibiles, put iubz apl̄s possent tpalia mīstrari. Nōne sanctus est ecclasticū p se deo fuire. ⁊ mūdo p vicariū/ q̄ꝫ ordie ꝓuerso imo puerso vicarijs cōstituris p spūalib⁹/ scip̄m negare deo/ ⁊ tradere totū mōdo. Prorsus ita.

¶ Corollariū decimū

¶ Veritates oēs vniuersales i / q̄b⁹ fūdat legislatoꝝ hoim ptās/ sonātes q̄ parē hñt auctoritatē traditiōes sue cū lege diuīa ⁊ q̄ eas spnit/ deū spnit ⁊ do rīsistit: necc̄ario dñt intelligi/ si et q̄n ptāte sua nō abutūt/ ⁊ duz legib⁹ diuis sufficienter innitūt. Auctoritates q̄z sanctoꝝ/ ⁊ canones pōtificū sūmoꝝ quoꝝst allegent/ sicut ⁊ absq; nūero pñt induci/ nihil aliud pñt ꝓfirmare. ¶ Quāobrem dicim⁹ p regula/ q̄tum ⁊ q̄liter licet dubitare de potestate alicui⁹ ꝓpter defectū debite electionis sue aut abusum sue auctoritatis/ tantundem ⁊ taliter licet dubitare de obligatione traditionum suarum/ vt sue sūt p̄cise ¶ Addimus adhuc q̄ nulla traditio vel regula vel lex vel determinatio puri hominis qui in talibus fallere potest ⁊ falli/ obligat/ vt p̄cise talis est / subditos ad credendum eam tanq̄ veritatem fidei/ aut diuinam legem/ licet obligare possit sub pena politica/ ad exteriorem eius receptionē ⁊ ad non impugnandum eam. ¶ Exinde patet via ad inuestigandum ptic̄lariter/ quid operentur determinationes summorum pontificum. quid condemnatiōes articuloꝝ parisius vel alibi facte. Poterit siquidem fieri vt absq; peccato mortali imo cum merito magno sit aliquis theologus vel alius prudens/ qui dissentiet corde ab humanis determinationibus aut traditio

nibus/qui tamen obligabitur ꝓpter euitationem scandali/vel aliter non repugnare exterius. Nam potest aliquarum publicatio veritatum phiberi/ꝛ aliquarum falsitatum dogmatisatio permitti. ¶ Volumus tamen vt notetur vigilanter modus loquẽdi noster/de traditionibus hominũ vt talium p̃cise sunt/q̃ fallere in illis ꝛ falli possũt quoniã determinationes ecclesie vniuersalis in eis que fidei sunt/ab hoc numero secludũtur/in quibus nec fallere potest nec falli. Fieri quoq; potest vt determinatiões aut leges humane participent cuz diuinis ꝛ hac ratione eas esse ꝓ diuinis suscipiẽdas nescit nemo ¶ Sequitur deinceps q̃ sicut ad fidem/ita ad legem diuinam p̃cepti uam nõ posset aliquis prelatoꝝ quicq; adijcere. quod non esset ꝓius de fide vl̃ lege diuina/cuius non esset hoc auctoritatiue declaratum/aut bũano p̃cepto sancitũ.

Corollarium. XI.

¶ Traditiones ecclesiasticas ꝛ bũanas/sicut fatuũ esset omnes ꝓlege pure diuina suscipere. Ita nihil in omnibus velle de diuinis legibus agnoscere nequaq; scandalosa temeritate vacaret. Secunda pte q̃ notissima est ꝛ concessa ab omnibus indiscussa. Ad ꝓmam ptem inducamus id sapientis. Noli esse nimis iustus/q̃ qui nimis emũgit elicit sanguinẽ. Et vt terẽtianũ puerbium est/ Nonunq; summũ ius summa iniusticia fit/ꝛ sic esse i ꝓposito plane docebim⁹ Nec audiar ego sed christus. q̃ mandatum dei dixit phariseos fuisse trãsgressos ꝓpter mandata hominum. Dixit insup eos alligare onera grauia ꝛ iportabilia ceruicibꝫ subditoꝝ/ꝛ claudere eis regnũ celoꝝ Verũ ẽ q̃ppe illud Julij cesaris apũ salustiuz vbi intendentis ingeniũ valet/a qua sentẽtia vulgatus versus non discordat. Pluribus intentus minor est ad singula sensus/ Subditi vero simplices ꝛ timorati quando tot traditionibus intendere compellũtur a superioribus suis/quid mirũ si minus capaces redduntur diuinorum preceptoꝝ q̃ ꝛ minus in eisdem edocentur. nunquid nõ acerrimo supplicio aut acerbissima obiurgatione punietur quãdoq; ꝓ puula inobediẽtia legis hũane/ꝛ absq; oñi rẽphensione peccare q̃tidie cõtra legẽ dei enormiter p̃mittet. Nõ hẽmus necesse exẽplis imorari crebriora cernim⁹ q̃ vellemus.

Ex his elicio ꝓ doctoribꝫ theologicis doctrinã salubrẽ/ne sint faciles asserere actiones aliquas aut omissiões eẽ peccata mortalia/p̃sertim sub verbo vniuersali/ꝛ dum p̃dicandũ erit ad populũ. a lr̃ato quodam ꝛ exꝓto viro accepi ꝓnicioſaz eẽ in omni arte vel doctrina assertionẽ audacẽ ꝛ extremã maxime vbi obseruatio cõis obnititur obuiatq;. Itaq; debet q̃libet nunq; obliuisci q̃ incerta est sciẽtia nostra/ita vt idem sepe homo breui momẽto tpis/nũc in hãc nũc in oppositã feratur suiam. Fit ꝓterea q̃q; vt ꝓ tales assertiones publicas nimis duras generales ꝛ strictas/p̃sertim in non certissimis/nequaq; eruũtur boies a luto peccatoꝝ/sed in illud pfundius q̃ desperati⁹ immergunt. Varie ꝓterea suboriũt ꝛ quasi infinite circũstantie ꝓ quaruz diuersitate diuersificari debet iudiciũ/ita vt vix possit aliq̃ in moribꝫ generalis regula tradi/q̃ in particularibꝫ casibus exceptionem nõ admittat. Deniq; generant ex hinc scrupuli inq̃etatiui ꝓscientiaꝝ simpliciũ/vt in eis sit solidum nihil. Nam ꝛ si beatus vir qui semp est pauidus ꝛ qui veretur omnia opa sua. obseruandum est tamẽ summope illõ terentianũ ne quid nimis. Et vt idem loq̃tur ne in scirpo nodum querant ne quoq; eis imꝓpereꝛ/illud eiusdez. Quid si celum ruat? Demum quid prodest imo quid non obest coartare plus iusto mandatum dei quod est latum nimis? Quid insuper expedit amarius grauiusq; illõ reddere iugum christi/quod suaue est ꝛ onus eius leue? Nam ꝛ si contemptus ex hac laxatione ꝛ dulcedine apud quosdam imꝓbos maiorꝛ oriatur/habentes velamen malicie libertatem. Ast apud alios bene institutos/gratiarum resonabunt actiones. Prestabitur etiam sedulius obsequium domino/ꝛ pri tante mansuetudinis cuius mandata grauia non sunt/ꝛ qui vult nos non temptari ꝛ non grauari supra id quod possumus

Corollarium. XII.

¶ Sicut pene restringende sunt/ita leges humane grauiter penales/non sunt absq; manifesta vtilitate multiplicande. In pri ma pte Decoꝛs est omniũ iuristaꝝ traditio/quos tñ aliqñ mirat⁹ sum/duz eos audiri rõnem reddẽtes/cur nomẽ hꝰ excõicationis si solũ ponit maiorem significat excõicatõnem. Excõicatio inq̃unt nõ pena est sz me

dicina. At vero si excōicatio non est pena quid aliud penā appellabim⁹? Nescio vere. Nō solū pena est sed dānosissima pena. Nec obstat huic dicto/ q⁹ medicinalis esse debet. Ñ nempe ꝓpriū est omīs pene ꝓsertim nō exterminatiue. ¶ Secunda ps sequēs exꝑma iūctis ꝓribꝫ/ ꝯdemnat eos q̄ tanta leuitate ne dicā temeritate/ fulminānt excōicatōes/ z irregularitates/ cū innūerabili mltiplicatiōe statutoꝝ/ q̄ vix aliqs nō dicā adiplere/ nō dicā retinere/ itelligere/ z ꝯcordare. sed vel legere tota vita sufficeret Utinā attēderem⁹ oēs/ z imitaremur benignitatē saluatoris nr̄i dei. Poterat necest dubiū/ exigere a nobis iuge fuitiū in pceptis lōge pluribꝫ grauioribusqꝫ/ sed ꝯdescēdens fragilitati nr̄e/ certū z paucū numeꝝ dereliquit pceptoꝝ/ q̄ si cōpleuerim⁹/ q̄d inutiles fui sum⁹. ꝑseuant a morte. Et q̄d quid supererogauerim⁹? Nouerit ad deletionem pcedentiū delictoꝝ aut cumulata gloria remunerat. Testatur sapiēs p timorem dei hominē recedere a malo. Ita sane melius. q̄ p austeritatē hūanarū legum. Nolumus tñ nec debem⁹ inculpare deuotiones religiosoꝝ qui perfectionis viam aggressi tanto pcepta diuina diligēt⁹ implent/ q̄to ꝯsilijs z alijs obseruationibꝫ salutiferis semet astrinxerūt. Sūt fatemur vincula taliū/ alligatura salutaris/ q̄ruz discret⁹ vsus nō impedit sed expedit gradiētes viā mandatoꝝ dei. Attñ q̄ potest capere capiat/ q⁹ non omnes capiūt verbum istud. Idcirco aliud de cōitate hoīm/ aliud de paucitate est iudicium.

Corollarium. XIII

¶ Dis lex humana vel positiua/ pōt abrogari in eo q⁹ non necessario ꝓcipat cū naturali z diuina. Hec aūt abrogatio fit/ vel p ꝯsuetudinē oppositā/ iurta qō dicunt iuriste z verꝝ est/ q⁹ ꝯsuetudo est optima legū interpres. Hec vnq̄ dicenda est corrupte/ la. nisi vbi legem diuinā aut naturalē ledere ꝓuincat. Nam sicut ꝯsuetudo dicitur altera natura/ sic lex ꝯsuetudinalis quasi lex naturalis habēda est. Fit etiā abrogatio p expssam aut interptatiuā reuocationem facta ab illo q̄ condēdi habuit potestatem. Fit denicꝫ abrogatio causa mānifeste damnositatis si lex illa fuaret. Patent hec omnia exdescriptione z cōditionibꝫ legis bone/ qm̄ honesta eē debet. iusta. possibilis. iurta naturā z cōsuetudinē pr̄ie. loco. tempoꝝ ꝯueniēs. necessaria. vtilis. z manifesta vt hētur ex dictis Ysido. ¶ Ex his liq̄ de cōstat q̄ temerariū est/ z iniquuz velle oia decreta siue ecclesiastica siue ciuilia/ ad omne tps/ ad omnem gentē/ z patriam extēdere. quoniā lex q̄ p⁹ vno tpe z loco aut psonis esset vtilis/ eēt in alijs tpe. loco z p⁹sonis impossibilis aut dānosa. imo velle sic oīa statuta stabilire/ hoim est deliramētū/ z q̄si ꝯtendentiū vt opposite leges simł obseruenť. Hic fundāt se q̄ dicūt nō ita expedire vnū impatorē dñari oībus ciuiliter/ sicut vnū papam spūaliter/ q̄m lex fidei vna est apud oēs. nō ita leges fori. Pretera posītū est in decretis dist. iiij. q⁹ leges institunť cū ꝓmulganť. firmātur cū moribus vtentium/ approbantur. Igitur per argumētū a ꝯtrario sensu. Si moribꝫ vtentiū nequaq̄ approbanť/ ille nullus būt firmamentū. z ita ppls habet mltū in sua potestate dare robur legibꝫ/ aut tollere/ p̄frim ab initio. ¶ Sūt aūt hic questiones difficiles q̄les. s. debeat eē ꝯsuetudo ad abrogādū legē aliquā/ z q̄nti tpis. Etsi possit consuetudo introduci cōtra legē illā/ quā cū renouatione iuramēti q̄libet intrās aliquaz policiā. pfitek/ z q̄d sit interptatiue renouare (al's reuocare) ¶ Dicim⁹ aūt q⁹ vbi ñ est tacitatū tps a legibꝫ alijs/ dz fieri abrogatio. put sapiēs iudicabit/ nūc tardi⁹/ nūc citius iurta necessitatis aut vtilitatis q̄litatē. ¶ Hoc insup dicendū videť/ q⁹ mlte sūt institutiones ad q̄z obfuatōes videť oēs se q̄ttidianis iuramētis astringere q̄s tñ obseruare ñ tenenť/ non q⁹ piurū sit licituz/ sz q⁹ iuramēta talia sūt sp̄ intelligēda ciuiliter. Horū exēpla sumere possum⁹ i pclara vniuersitate pr̄isien/ z in eccias alijs collegijs. Constat q⁹ nouit intrātibꝫ dictā vniuersitatē vł collegia/ legūť explicite ꝯstōnes aliq̄ inť ceteras q̄ nullaten⁹ obseruanť. Quibꝫ lectis petiť ab eis. vultis ista iurare? Qui rñdēt. ita iuro. nec aliq̄d excipiūt/ q⁹ si q̄s diceret oēs pñtes tam eos q̄ exigūt/ q̄s illos q̄ prestant iuramentū/ criminaliter deficere. videat quō tot tales summe lr̄ature z pbitatis viros/ possit absq̄ temeritate dānare Propterea in oī iuramēto vt ꝯditōes multe subintelligāť ncēe est. ¶ Primo in oī cōstitutione per supiorē edita/ reseruať sp⁹ q⁹

auctoritas. imo nec pōt excludi / q̄tumcūq; aliqs iuret se nolle vnq̄ i posterū vti dispensatione / seu relaxatione p superiorē facienda / q̄n superioris auctoritas sit in ℞ superiori. Et ita vsus habet in priuilegijs per sūmos pōtifices collatis / tam in vniuersitatibꝫ q̄ officiarijs dñoꝝ. q̄uis aūt videret eē tuti⁹ explicare suā intentionē in principio iuramēti / istud tamē nō exigitur ad euitationē periurij. nam a lege sufficiēter explicat. ¶ Rursus iuramentū sicut et votū nō obligāt vbi vergūt palā ad deteriorē exitum. idcirco recipiūt dispensationē aut relaxationē aut cōmutationē / vt sapiēs p̄sertim superior iudicabit. ¶ Amplius iuramentū nō pl⁹ debet obligare q̄ voluerit aut rōnabiliter velle debuerit obligare ordinator talis iuramēti / et in cui⁹ fauorē fit. Hinc saluat q̄ dictū est de p̄stratione iuramēti / apud vniuersitates et collegia sup multis q̄ manifestū ē nullo mō custodiri. Habēda est itaq; p̄sumptio / q̄ exigētes talia iuramēta n̄ intēdūt obligare ad ea q̄ nec ipi / nec p̄decessores eorū obseruarūt. Sed subintelligit sp̄ si nō explicet hec aut silis additō. Si et q̄stū rōnabiliter talia cadūt sub iuramēto / iuxta consuetudinē et vtilitatē policie. De ℞ rursū infra dicetur. ¶ Etsi p̄ petrū etiā possit aliq̄ lex abrogari aut p malitiā subditoꝝ. Puto enī q̄ sic et q̄ ad multa agēda vel omittēda p̄latus aliqs pōt obligari p̄ter generalem malitiā aut errorē subditoꝝ / quoꝝ opposita aliqū agere vel omittere tenetur. sic i materia nūc currēte dixisse et scripsisse memini / q̄ ēt vbi via cessiōis fuisset min⁹ bōa tñ acceptare eaꝫ debebat dñs Bñdict⁹. scz Petrus de luna / attēta deliberatiōe regis frācie / et aliorū subditoꝝ sue obedientie. Sed de his alibi tē. ¶ Postremo cēsēd⁹ ē superior reuocare suā legē positiuā / de q̄ sp loq̄mur q̄n cognoscit subditos passim et publice illam transgredi. et patitur / neq; ꝯtradicit / aut si contradicit tamen damnose contradicit / aut solis verbis cū deberet vti factis Hotek ℞ scūs tho. Idē gauū. Ad ℞ corol / larīū p̄ncipale / ē exēpluꝫ multiplex i corpe decretoꝝ / vbi mag̃ ps ēt eoꝝ q̄ statuerūt generalia ꝯcilia / nō fuank. Hā ⁘ in p̄mo vigore ecclastice disciplīe / multa seuero rigore statuta sūt q̄ mō defluētibꝫ i peiora moribꝫ nō solū inutilē ſz ipossibilē hr̄ent exēcutiōz. Hoc attēdēs legislator nr̄ xp̄s vtiq; sapiētissim⁹ / iudicialia oīa tāq̄ variabilia reliq̄t illoꝝ iudicio q̄bꝫ dixit. Qui vos audit me audit / ita tamē vt nouerit se positos ad edificationem non ad destructionem. et vt secundum legem dei que regula ē generalis omni christiane religionis, pfessoꝝ sō vno abbate exēpto ipi iudicēt. eā nō ampliātes / neq; restringētes / neq; duriorē faciētes q̄ ex p̄sentit xp̄s / q̄ iugū suū dicit eē suāue et on⁹ leue. Nō. n. plus hñt in ptāte p̄lati eccīe ligare subditos ad aliq̄ q̄ non sūt tradita in regula euāgelica, pfessa ab oīb⁹ xp̄ianis / q̄s hñt abbates sup religios⁹ suis / ad obligādū eos p̄ter regularē pfessionē suā / de q̄bꝫ tñ ē sīa scī thome et aliorū doctoꝝ cōcorditer / q̄ non pōt abbas monacho p̄cipere aliud q̄s in regula sua, pfessus fuerit. Hoc ei ē voti obediētie interp̄tatio / q̄ ei⁹ pfessores fm regulam obedientes se p̄stabunt.

Corollariū. XIIII.

¶ Uelle omnes excōmunicationum / et suspensionum / et irregularitatum institutiones / que scripte sunt / pro nō abrogatis exequi / videtur irrationabile et legibus tam diuinis / q̄s humanis aduersum. Constat enī omnes huiusmodi constitutiones aut fere omnes esse de iure positiuo pure. Constat preterea mltas eaꝝ i dissuetudinē venisse per non vsuꝫ aut vsuꝫ cōtrariū / scientibus prelatis nec obuiantibꝫ / immo nec obuiare debentibꝫ. Constat deniq; q̄ tanta ē huiusmodi institutionū multitudo / q̄ si teneretur in suo rigore maxima pars ecclesie dānaretur / et charitas que est finis totius leg; etiam diuine / lederetur. Attamen omnis lex tantum precise habet de bonitate et stabilitate / q̄tum participat de charitatis lege / que est finis p̄cepti / et fm quam deberēt cetera moderari. ¶ Et quoniam materia ista de excommunicationibus perplexa est confuseq; tractata. Ego aliquas propositiones examinationi superioruꝫ ac prudētiorum decreui proponendas / absq; assertione earum / quas ipsi asserendas iudicauerint ad quos spectat. ¶ Prima propositio. Expediens videretur nullam excommunicationis ferri sententiaꝫ / nisi p̄ manifesta contumacia. qua se monstrat aliqs audire ecclesiam non paratum. Ratio est / q̄m dū semp parat⁹ est audire ecclesiā. cur bēbit sic ebnic⁹ et publican⁹. Cur ab eadē

prescindetur? Hoc tenet Scotus in .iiij. sniax dist. xxv. ¶ allegat ad h̄ textū xpi in q̄ fundata est auctoritas excōicandi / ¶ correctiōis fraterne. Et hic sumit validū a ꝯtrario sensu argumentū. Juxta h̄ videre ē q̄liter impossibilitas parēdi mādatis ecc̄ie / facit vt q̄s apud deū nulla sit excōicatione ligatus. q̄ si talis impossibilitas notoria sit / ipedit ne q̄s possit ab eccia p excōicationis sētentiā iuste separari. Ad h̄ videt vsus ecclesie dū q̄s excōicatus p debitis absolvit duz cedit bonis suis oibus / q̄ facit in ē vltimuz eius quod potest. ceterū duz aliq̄s ex ignorantia q̄q̄ culpabili / aut ex infirmitate et passione vitiosa. non tñ ꝯtumaci facit aliquem actū / p quo statuta est snia excōicatōnis late sentētie ab aliq̄ plato q̄. videāt iuriste ¶ iudices si talis posset dici excōicat⁹ ipo facto / cum semp sit ¶ fuerit pmpt⁹ stare correctioni eccie sup ōlicto suo / put suppon it / quia non ex ꝯtemptu clauiū ¶ iurisdictionis ecclesiastice / sed aliunde motus / vt dictū est malū fecit. Nō enī q̄libet inobedientia ꝯtumacia reputat zē. ¶ Secūda p positio expediens videret / vt nullus teneret aliū vitare q̄tumcunq̄ excōicatum a iure / nisi postq̄ denūciatus fuerit ē talis / a suo iudice. In omni q̄ppe alio casu fere / pt homo ratiōabiliter p̄sumere primū suuz non ē excōicatum / ¶ oppositū faciens exponit se freq̄ter discrimini pcti mortalis alienū seruū temerarie iudicādo. Exempli gr̄a. Video forte interficere sacerdotē aut eum vulnerare. Si iudico forte excōicatū posse errare q̄m vel a iudice potuit habere mandatū vt h̄ faceret / vel ebrietas aut furor eundē excusat / aut aliquid aliud interuenit p̄pter q̄ō in iudicio ꝯtentioso duz ad illud venerit absoluet. Preterea quicquid sit in p̄tia facti / nescio tñ infra biduū an a suo iudice fuerit absolutus / quā absolutionem neq̄ mihi neq̄ ceteris tenet nūciare. Secus est dū iudicialiter est ꝯdemnat⁹ q̄ iudicio publico debet absolui si nō vult euitari. ¶ Quereret aliquis quid opanet tūc excōmunicationis late snie p canones? Respondebo / sicut accepi a p̄ceptore meo / eas tantūdez opari vt absq̄ p̄cessu alio iudiciali / aut noua ꝯstitutione / possit iudex statiz pbato facto. vel ꝯfessato / ferre iuris sniam ¶ eandē publicare. nō sic vbi canones eēnt solū ferende snie / q̄m monitiones ¶ p̄cess⁹ p̄m terminos iuris p̄ereq̄rerent multipli-

ces. ¶ Excadē radice videt q̄ nullus p̄rochianus debet euitare curatū suū / a suis seminis publice separando / nisi p̄uia sui superioris snia fuerit publicat⁹. debet enī tolli q̄tum possibile est a subditis occasio rebellionis ad superiorē ¶ diuisionis inter se / et temerarie diiudicationis cuiuscūq̄ alteri⁹ q̄m ista sunt peccata grauissima. Sed dare licentiā vel p̄ceptū ꝯfusum / q̄ subditi vitent curatos suos / nō p̄uia sentētia ¶ publicata / est eos p̄dictis pcō q̄ periculis exponere. Itaq̄ cū laici clericis sint inuesti / poterūt leuiter dicere de suis curatis q̄ sint fornicatores publici / si forte colloq̄um vel cōsortiū modicū viderint apud eū cum mulieribz. Rursus ¶ si curat⁹ fuerit veri fornicator / potuit tamē penitere / ¶ fm iudicium sui superioris ¶ ꝯfessoris obtulit se dimissurū ꝯcubinā suā / tpe ¶ loco. q̄ non subito tenet semp h̄ facere. sicut nec penitēs astringere t remouere subito a se q̄cquid fuit aut est occasio peccati. tūc parochianus vitando istū vere absolutū / quō non peccabit? ñ aūt debet leuit suspicari? nūc aut als q̄ vero careat bñficio absolutiōis / nisi dū p sententiam iudicis fuerit vt talis p̄mulgatus Sed tūc tamdiu vitabit / quoausq̄ fuerit publica denūciatioe nouiter absolut⁹. Ad de q̄ stabit tūc esse diem dñicum duz parochianus p̄mo inciperet suspicari vel iudicare q̄ curatus suus est fornicato ¶ public⁹ ¶ ita vitandus / quid aget in hoc casu. aut vitabit eum / ¶ hoc erit contra preceptum ecclesie de audiendo missam die dominico quia aliaz vt suppono non poterit illo die procurare. aut communicabit ¶ hoc erit cōtra conscientiam / ¶ edificabit ad gehennā Poterit etiam falli vt dictū est de impenitentia sacerdotis forte penitentis ¶ absoluti iudicando / imo cum potius debet iudicare penitentem ¶ bonum / q̄ oppositum. cum subito potuerit a spiritusancto visitari ¶ penitere / ¶ confessionem actu vel voto perficere. Postremo quis non videat hāc licentiam esse fomitez scismatum inter subditos / alijs dicentibus de curato quia bonus est / alijs non / sed vitandus. quia nec ē par omniū affectio. nec par discretio nec par eorum que iuris ¶ facti sunt cognitio.

¶ Obijcietur fortasse nobis illa decretalis cum suis glosis. q̄situm. de cohabitatione clericoq̄ ¶ mulierū / vbi per argumentum a contrario sensu trahitur. q̄ forni-

cator notorius/qui sez nulla tergiuersatõe negari potest esse talis/ vitandus est/etiaz nõ expectata superioris snia. Dic dicimus aliq̃. vel q̃ ꝓsuetudo opposita/ z ꝓlatorum tolerãtia q̃ nõ executa est hãc decretalẽ i curatos z subditos/interꝑtate sunt illã legez non eẽ seruandã. vel q̃ añ sniam supioris z ꝯdiu tolerat/nihil ꝓfie dz ita notorium crimẽ a subditis reputari/qnin aliq̃ possit tergiuersatione negari. Juste quidẽ/aut ꝑpter inspirantẽ gr̃am/vt dictũ est/ q̃ nescat visitãdo tarda molimina. aut qz nescit operantis intẽtio aut cã. Nonne posset mulier in casu freq̃ntari a curato/ꝑ sua ꝓuersione sicut egerũt aliqui sctorum erga publicas meretrices. Sic ꝑsbyter etiã mentorie tradi posset morti. Ad hoc facere videt decretalis immediate ꝑcedẽs. Multa insup decreta que non loquũtur in hac materia nisi de sacerdotibus sententialiter cõdemnatis si bene videant. aut si aliq̃ sonẽt aliter/põt eis non incongrue interꝑtatio talis aptari Et videãt obsecro oppositũ sentiẽtes/q̃s irrõnabile sit/vt ꝓlat⁹ cõicz cũ curato pochiali/saltem dũ tolerat eum scitum esse talẽ. et parochiani cundẽ euitare non dico poterunt sed debebũt ¶ Nõ si q̃sierit aliqs/ q̃d valebit ergo ista distinctõ famosa inter forꝛnicatorẽ notoriũ z non notoriũ: Planeadhoc q̃ notori⁹ põt absq̃ alio iuris ordine ꝓtinus ꝯdemnari ꝑ iudicẽ. Alius nõ nisi testibꝫ legitimis iuris ordine ꝓbus victus. Jncta h̃ elici forsan põt intellect⁹ q̃ dz forꝛnicarius notorius euitari/ qz ipse põt aut dz statim iudicialiter ꝑ euitando iudicari. Judicari dico: nõ a subditis sed ꝓlatis/cõsuetudo imo z vtilitas publica vident ꝓ hac interꝑtatione militare/z hãc reddere ñ distortã. Pro dictis oĩbꝫ sunt glose ordinarie aug. z amb. sup illo ꝓma ad Chor. v. Si q̃s frater noiat cẽ. ¶ Similis dicere/mus de sententijs ꝓmulgatis generali modo loquendi absq̃ nominũ expssione ꝑ ecclesias. vt dicendo. excõicamus omnes sortilegos/omnes impediẽtes iusticiã ecclesiasticã. oẽs q̃ talem rez surripuerũt cẽ. Talis modus loq̃ndi generalis z ꝓfusus non ligat/vt videt audiẽtes ad euitandũ illos/quos in particulari tales cognouerunt/nisi per iudicium tales esse nominatim promulgentur. Non enim parem habet efficaciam generalis modus loquendi/cum speciali. Sicut sacerdos litteratus potest dicere q̃ omnis fur est suspendendus/ nec ir regularitatem incurrit. qua innodaretur si diceret: hic fur suspendio meruit/interimi. Alie cause patent ex predictis. ¶ Deniqz ratio ad ꝓpositionem est/quoniaz magna esset pena. magnum insuper esset discrimẽ conscientiarum apud innocentes/si ꝓpter aliorum delicta ipi passim z absq̃ iudicio tenerent excõicari. Audiui de papa Vrbano. v./ q̃ gloriabatur se papam esse/ob hãc ꝓcipue causam/q̃ nullis penis excõmunicationũ z irregularitatũ erat obnoxius. q̃ si dilexisset/primos suos/sicut seipsum z h̃ aduertisset/relaxasset fortassis tot laqueos tot onera. tot pericula ab coꝛ cernicib⁹/vt aliqli z si non pari/ad ipm libertate gratulari potuissent. ¶ Tertia ꝓpositio ¶ Expediens videret vt omnes sentẽtie excõicatõnis/q̃rum vsus nullus est/ aut plus obest q̃ ꝓsit/tam in ecclesia vniuersali/q̃s in ꝓuincijs z diocesibus/expssa reuocatione cassarentur. Rationabilitas patet ex prẽmissis. Et si consideremus q̃ excommunicatio quelibet medicinalis esse debet/sicut finis amare potionis est sanitas. Jta finis excommunicationis est emendatio aut cõseruatio charitatis z vnionis in subditis propterea quandocunq̃ excommunicatõ verisimili coniectura non presumitur vtilis reipublice/nec subditorum correctionẽ afferre/illa debet omitti. Tunc enim locũ habet quod dicit Augustinus libro. ij. cõtra epistolam ꝑmeniani in decretis. xxi ij. q. iij. i. q. vij. quotiens. supra e. Jpsa pietas/z. xi. q. i. ordinationes. Reuera cuz cõtagio peccãdi multitudinẽ inuaserit/ꝓsilia separatõis. i. excõicatõis z ira nia sũt z ꝓnicioſa atq̃ sacrilega. quia impia z superba sunt z plus perturbãt infirmos bonos/q̃s corrigant animosos malos. Et gregorius de quibusdam peccantibus ait. Vnde nec a tali consuetudine auerti possunt/z iõ cum venia suo ingenio relinquendi sunt. Et Matthei. xiij. Dicebat christus dimittenda esse zizania ne eradicaretur triticum Sic palea dimittit cuz grano donec illud introducatur in horreum. Sic sagena ecclesiastica omne genus piscium congregat nec separat/preterq̃s i littore finalis iudicij Sic iudas cũ aplis dimiss⁹ ẽ/Sic iebuse⁹ int filios isrl'/Sic pestis dic hiero. sp cũ optimis iucta cẽ/sic tolerati sũt filij isrl' dare ecterꝛ aduersurã z vti libello ꝛpudij. sic hodie ꝑ

mittūt meretrices ne vitijs deterioribꝫ oīa ꝯfundant. ꝓterea dicit Aug. vbi ꝑus. Nō pōt eē sālubris a multis correctio/nisi cum ille corripit q̄ nō hz̄ socīā multitudinē. Cū vero idē morbꝫ plīmos occupauerit. nihil alīd restat bonis q̄ dolor z gemt̄ vt p illō signū qđ Ezechieli scō reuelatuz est. illi sic euadere ab eoꝝ infestatione mereant. ¶ Descendēdo ad pticularia pñt ꝯclusiones mortales elici ex locis z tpibꝫ qñ expedit. et qñ non/in peccatores vt sunt fornicarij et scismatici z vsurarij z simoniaci excōicationes pmulgari. Prelati enī nō solū pñt. immo debēt ab excōicationibꝫ aut irregularitatibꝫ ferēdis desistere. aut tā latas tacite vl̄ expsse reuocare extra vitiosos/vt sunt fornicatores publici vl̄ scismatici si nō vitiū tale adeo in q̄busdā pribꝫ inualuerit/q̄ p excōicationū vel irregularitatū snias nullo mō p̄sumt̄ corrigi sed deteriores effici delinquētes. Et in hoc veritatē hz̄ qđ dictū est. ꝓlatos ad multa nō teneri ꝓpter incorrigibilitatē subditoꝝ/ad quoꝝ oppositā ipi si corrigibiles hr̄ent subditos/tenerēt̄. Porro q̄d sit reuocare tacite iam dictim⁹ corollario. ¶ Ex his videt̄ aliq̄bꝫ tpa mala cōsiderantibꝫ/q̄ nō expedit ferre snias excōicationū generales in fornicarios sacerdotes/z iubere eq̄ a subditis cuitenꝫ. Rigor ecclesiastice disciplīne/ vix credi pōt/q̄tuz latus sit/sz z nulla z rara fit electio in sacerdotū introductione. ꝓterea malū istud taz late serpit/q̄ multiplicant̄ iuuenes inutiles z lubrici in sacerdotes/de q̄bꝫ stultissimuz est sperare/q̄ post susceptū sacerdotiū castior sit eoꝝ vita z honestior/z nō pot⁹ dissolutior q̄to iā būt illud a q̄ ꝑus ex mala vite fama formidare poterant expelli. Quāto stulti⁹ igit̄ imo iuxta verba augustini. q̄to pnitiosius/iniq̄us/z sacrilegio simili⁹/est velle tales effrenatissimos p excōicationū snias cōpescere/q̄ pfecto non tam eos corrigūt/q̄ inficiūt: nō solū eos/sed parochianos cū eis ꝯuersantes: Nōne melius esset nocētes quosdā impunitos remanere/q̄ punire innocentes. Juste q̄dem potest aliquando malicia tolerari. innocētia puniri nunq̄. Puniuntur autez parochiani/duz cōuersatio curatoꝝ eis interdicit̄/dū scrupulis grauissimis conscientiaꝝ inḣetant.

¶ y ¶ Sed diceret aliquis: peccata igit̄ vis remanere impunita. Sic absq̄ freno pene corruēt oēs in flagitia. sic oēs ecclesiasti/ce disciplīne rigor abscedet. ¶ Absit vt hoc velim. laudo medicinā/sed non eam q̄ vulnus augeat aut vitā tollat. fiat a radice morbi curatio. non eligant̄ ad sacerdotiū incorrigibiles. non indisciplinabiles. alioq̄n si bi deputent prelati q̄ tales elegerunt. Et si tales deū quottidie in suis p̄ceptis tam impudenter contēnunt/quid miranduz aut vindicādū si leges humanas z statuta nihilipendūt quas etiā vident a suis latoribꝫ non seruari. cum tamē recte iussum sit/patere legē quā ipe tuleris. Deniq̄ si causa sit vt meretrices tolerent̄/dicūt sic opinātes/q̄ maior est ratio tolerandi sacerdotes fornicarios nec rigorem talē seruādi/sicut ab initio/quēadmodū ante tpa gregorij noni maiori rigore hec vt alij dicūt/disciplina tenebat. Hinc mūdēt ad quedā dicta sanctorū/vt thome z aliorꝝ peccare eos dicentiuz qui a fornicatijs missam audiunt. nec excusare eos/ꝓpter negligentiā prelatorꝝ. Tūc enī vel vigebāt amplius timor dei z disciplina christiane religionis/ita vt possit leuiter talis lex exequi. vl̄ inexpti forte erant hi doctores q̄s generale z q̄s radicatuz sit hmalū/z quō deterior a flagicia circa vxores aut filias parochianoꝝ/z abominationes horrende in alijs puenirent apud multas patrias/rebus stantibꝫ vt stant/si quererent̄ per tales censuras arceri. Scandalū certe magnum est apud parochianos curati ad cōcubinā ingressus/sed longe deteri⁹ si erga parochianas suas non seruauerit castitatem/multos itaq̄ compertuz est ex sanctis doctoribus fuisse/quos inexperientia temporum fefellit/z locuti: sunt non q̄d fieri posset aut expediret./sed quid stricta iuris diuini vel humani regula faciendum esse dictaret. Vi dum ad experientiam difficultatum/z temporum/z hominuz incorrigibilitatem veniunt/mutant plerumq̄ sententiam/dicentes q̄ si talia mala sunt que aguntur a subditis/tolerare tamen magis illa expedit/q̄ cum periculo deteriori ea velle ad vnguem resecare. ¶ Quo circa peccāt si mediocrit̄ q̄dā ex religiosis solitarijs/q̄ dū vitā attēdūt ꝓtoꝝ. dū subditorum effrenatā malicia ituēt̄/ꝓfesti murmurant/et mox inaudita parte ipsi condemnatōnū ferunt sententias in absentes/eos quoq̄ rodūt z denotāt/nō aduertentes. s. inexpti rez/q̄s difficile z frequenti⁹ impossibile sit oīa ad normā equā flectere/Utinā hi sape

rēt/ꝛ sup seipos oculū retoꝛqntes/intelligerēt qt lites amaras/qt defectus culpabiles tolerare cogit qlibet in seipo/nec sufficit talī solicitudie/se vnū sufficiēt emēdare. Ip si vigz pr̄ alios arguerēt/q̄ beluā tot capitū/vnā loq̄r diocesim aut regnū/ñ p oīa regulatam hūt/ꝛ pfecto iucta comici sñiam. Si hmōi essent in loco.s.platoꝛ/alit sentirēt/aliter iudicarēt. ¶ Hec dicim⁹ nō ad excusationē inertie dānabilis quoꝛūdā superioꝛ/destruentiū pessimis exēplis viuēdi ꝛ moribꝰ factisq̄ reprobissimis vitā subditoꝛ/ſz vt boni q̄q̄ in multis deficiāt/ñ acerbi⁹ iusto mordeāt ¶ Quarta ppositio

¶z Expediēs videret institutio/aut iā institutoꝛ talis interp̄tatio/vt sol⁹ excōicat⁹ aut suspensus a iudice/ꝛ nō a solo iure ꝺtraberet irregularitatē/immiscendo se sacris/et talis solus iudicialiter cōdemnat⁹ a ptāte absoluēdi in foꝛo ꝺscie spoliatus censeret. ¶ Primū iō dicimus q: nō statim aduertit aliqs se excōicationē a iure de facto latā contraxisse q⁹ si in tali nescientia immiscuerit se sacris aut alioꝛ ꝺsortio se iūxerit/dubium videretur talem esse irregularem/ꝛ tali irregularitate a qua solus papa possz absoluere. hinc ꝺtemptus apud multos/aut scrupuli varij/ꝛ pcula maioꝛa q̄q̄ dici p̄nt oriuntur. ¶ De excōicatione minoꝛi quo ad irregularitatem non contrahendam ē expꝛessa decretalis. Similiter dē suspensione patet/quoniam oppositum non est expꝛessum i iure. Pene autē nequaq̄ ampliande sunt. Circa quod mꝛanturaliqui quō decretalem illaz. Cum medicinalis. quidam retoꝛquent ad pꝛobandum q⁹ omnis suspensus a iure sit irregularis. si se sacris immiscat. quoniā ibi fit fmo de vna tantummodo specie suspēsionis ꝛ in casu certo. Alia autem decretalis ab eisdem allegata loquit̄ de suspensis ab homine. ¶ Secundā partem pꝛopositionis idcirco posuimus/quoniam si oppositum teneatur attentis rebus vt turbate sunt in ecclesia. tota fere christianitas fraudata est beneficio confessionis sacramētalis / Quod sic ostendimus. Si omnis excōmunicat⁹ a iure. aut suspensus aut irregularis / perdit potestatem absoluendi sacramētaliter quia perdit vt dicunt iuriste. iurisdictionē omnem in alios. talis in foꝛo ꝺscientie nequaq̄ absoluit. Sed maxima pars eoꝛū q̄ ꝺfessiones audiunt/incidit sepe in suspē sionem aut irregularitatem ꝛ excōmunicationem ꝛ hoc vel participādo cum suis parochianis excōmunicatis/vel tenēdo publice concubinas/vel dum sunt infamati vitio aliquo publico vel simoniaci vel mercatoꝛes publici/vel ex alijs centum radicibus. taz apud religiosos q̄q̄ alios formidabunt igitur semper subditi/an fuerint rite ꝛ vere sacramentaliter absoluti/ꝛ hoc rationabiliter in tanta sententiaz multiplicitate. Hoc autem asserere q̄tum sit periculuz ꝛ scandalū pꝛelati viderit ꝛ iuriste. ¶ Pro hac parte secunda pꝛopositionis facit decretalis que monet vt in necessarijs subditi cōmunicent cum curato suo/ qui tamen quandoq̄ suspensus est/vtpote cum fornicario publico Constat autem q⁹ confessio est necessaria. Si vero non potest absoluere sacerdos excommunicatus a iure aut suspensus. fit illusio talibus subditis quoniaz nec sacramentaliter absoluuntur/nec finaliter aliud reportant q̄q̄ scrupulos/duz postmodum audiunt sacerdotes suos potestate absoluendi caruisse. ¶ Quinta pꝛopositio. Expediens videretur vt nulla sententia excōicatiōis ferret nisi p cōtumacia facta i reb⁹ pure spūalib⁹/ꝛ vbi trāsgressio ꝛgit mānifeste in dissipationē fidei ꝛ sue libertatis/sicut est de hereticis ꝛ scismaticis/eoꝛūq̄ fautoribꝰ/sicut de interdicto dicerem⁹ Excōicatio siquidē bacul⁹ ē pure spiritualis. ꝓpterea nō videret rōnabiliter assumēda ad pꝛtectionē reꝛ tpaliū/ꝛ q̄i ꝓphanarū q̄m res tpales nō debent ꝺseruari vel repeti cū maioꝛi detrimēto eoꝛ a q̄bus repetūtur/q̄q̄ sit vtilitas pueniēs apud repetētes Sed excōicatio maius dānū infert / q̄q̄ sit vtilitas alia tpalis. Preterea nō ꝺz ecclia graui⁹ punire delinq̄ntes ciuiliter/ q̄q̄ secularis ptās. Oppositū tñ fit dū ꝓpt ꝺtumaciā cadentē in cā reꝛ tpaliū/iudex ecclīasticus incarcerat ꝛ ligat alias gūissimis excōicatōis vinculi. Judex ꝺo secularꝭ sola coꝛpoꝛ detētiōe ꝺtētus ē. Rursus ñ ē vsqueq̄ q̄ certū an ius diuinū ꝺcesserit p̄latꝭ iurisdictioꝛ tpalē imediate/aut saltē ei⁹ exercitiū sic eꝑs illō a se abdicauit. aut si h̄ constare potest remaneret tamen incertum si iurisdictionem secularem ex consuetudine vel dono pꝛincipū cōcessam/ sibi possit eccia p iurisdictiōz suā pure spiritualē exercere/ pseq̄/ꝛ defēdere. Sic hꝛ eccia iurisdictiones tpales/bēat ipa ꝛ carceres/ꝛ alios coercēdi

modos etiam corporales. que coertio corporalis licz apud grosse intelligentes et carnales austerior indicaretur/ qs in fide et mente prospiciens/ negauerit excõicationez penã longe deteriorez excellere/ immo fm dicta sanctorum morte corpali deteriorez existere. Si aũt nõ p qualibz ptumacia infligitur mors apud pncipes seculares/ q̃ est ista ecclesiastice libertatis mãsuetudo/ vt passim pro similibz aut minoribz culpis spiritualẽ inferat mortez? ¶ Deniqz dicerim ista non ad detrahendũ factis platoz̃/ sed vt occasio prestetur maturius in hac restatuendi et tollendi tot vexationes incredibiles/ quas pauperibus laborantibz/ promotores curiarũ et alij quidaz his baculis fulti prestant in ptemptum dei. damnationem platorũ. et ecclesiastice iurisdictõnis irrisionẽ. Amplius ista nõ sunt ad determinandũ que dicimus/ in his positionibz/ presertim vbi textus iurium palam repugnare viderent. Sed datã volumus esse occasionem studendi iura illa et mitiori interpretatione ea diiudicãdi/ q̃z faciãt quidam ad pauca aspicientes. et q̃ deficili enũciãt palioz̃ illa queatõne. illibertatione et dãnatõne. ¶ Sexta ꝓpositio. ¶ Expedietius est in multis defectibz illos vel tolerare/ vel ad bonũ finẽ ordinare/ q̃z p fulminationes sentẽtiaz̃ et cõdemnationũ. aut per pdicationes rigorosas eos conari funditꝰ extirpare. Ratio ptz ex pmissis. vñ precedẽtia facta scõz̃ nos docẽt/ q̃ multa que male fieri videbant et nequibãt corrigere/ vel tolerabant/ vel ad aliquẽ finẽ bonuz ordinabant. Sic ydolatraz̃ supstitio facta i februario/ ob honorez februe/ transit in honorez virginis matris. Sic honor augusto cesari prestatus/ in honorẽ Petri est cõuersus. Sic pantheon templũ olim ydoloz̃/ vertit papa in ecclesiã olim sanctoz̃. Forte tali arte possẽt encenia que pma die anni mittũt hoies/ ad bonũ finẽ trahi. Sic natiuitatis siue celebratio apud quosdã pncipes xpianos/ ad gaudiũ de suo baptismate posset retorqueri. Nec ei agere facilius est/ q̃z torrẽti consuetudinis pertinaciter obniti velle. ¶ Hoc modo docendi sunt oĩes habere oculum simplicem oculũ intentionis rectũ quo habito merebunt in multis/ vbi aliasgraui se delicto cõstringerẽt. Exẽpligratia de celebrãntibus missã sumpta pecunia. de euntibz ad horas canonicas in ecclesijs/ et ad obitus spe distributõnuz. de dantibus et accipientibz curas et beneficia ad censum annuũ. de recipiẽtibz pecunias in collatõe ordinũ. de predicantibz p mercede. de querentibz placere in suis actibz et sermonibꝰ publicis et artificialiter ob hoc ordinatis. de habẽtibus plura beneficia/ et similibus/ in quibz peccãt multi ob defectũ doctrine/ et rectificatõnis siue intentionis/ quibz alioquin merces deberet. ¶ Tangamus hic ad extremũ pfunctorie modũ rectificãdi aliqua ex pmissis. Si qs celebrat missam aut aliq̃ quodcuqz opꝰ spirituale pagit/ vnde sperat mercedem tpalez. Constituat ipe sibi mercedem illam nõ tanq̃z pcium spũalis illius operis. Non em̃ esset equa ꝓmutatio. Sz accipiatur illud tpale p sustentatõne ministri. Non debet itaq̃z quisq̃z suis stipendijs militare. Et q̃ altario seruit sic dicit apl's/ de altario viuere debet. hoc titulo q̃ dicitur sustẽtatio ministri. saluatur oĩmis receptio moderata rex tpaliũ p spũalibus iuxta sententiam dñi Durandi/ in hac materia. Nec aũt sustentatio qualis aut quãta esse possit nõ cadit sub arte generaliter diffinire. Sz hoc loco sicut et in omni virtute/ mediũ sumi debz̃ put sapiens iudicabit. attentis circũstantijs omnibz/ aut put hoiez̃ vncio diuina docebit. ¶ Hanc eandẽ sententiã dicũt alij sub alijs verbis. q̃ omnis res spũalis ꝓpter tpale lucrum tanq̃z ꝓpter motiuum principale/ aut ꝓpter finẽ deo subordinatũ/ qui dici põt finis ꝓsecutiuus/ licite queri diligi vel exerceri põt. Ad hoc nimiꝝ est illud ꝓphete Inclinaui cor meũ ad faciẽdas iustificatões tuas in eternũ. ꝓpter retributõez. Existio neminẽ dubitare q̃n possz deo diligi a me et exorari/ vt mihi det vite sustẽtationem ad liberius eidẽ seruiendũ. Actꝰ aũt magis spũalis qualis est q̃z dei dilectio vel ad eũdem oratioz̃? Fas habet insup aliquis exercere se vl' in vna religione vl' cura vel alio spirituali ope vt inde sustẽtetur ad vite necessaria/ nõ quidem sistendo in hoc sed vlterius referendo in deũ vt habitis talibus vite necessarijs/ ipe deinceps liberius mẽte valeat dõ militare. Dicũt doctores nominatim dominus Anthisiodorenſ. q̃ nullus pdicare debet hoc est predicationẽ suã ordinare tanq̃z mediũ ad habendũ vite sustentatiõez. Esset inquiũt hic ordo puersus. si dignius ad indignius ordinaretur. Horum dicta sic accipiẽda sũt vbi ad illud temporale figeretur intentio principalis

et ad dei honorem ipa nequaq̃ vlterius referetur. dū aūt non est finis p̄ncipalis sustētatio hec ministri quesita p aliq̃s actus spirituales. sed ē vl' motiuū qōdā. vl' finis minus p̄ncipalis in alterū finē rursus ordinatus. nullū videtur hic de simoniaca puersitate periculū imminere. ¶ Ista sic elucidare cutius est ad serenandū cōsciētias simplicium/et p rectificatione suarū intentionū/q̃s tragica aut satiricia reprehensione oēs generali simonie lepra reddere infames velle. ¶ Hac intentione pōt teneri cura ad ceusum annuū/pōt haberi respect⁹ ad lucrū distri⁄butionū. Pōt in casu recipi moderata pecunia ab ordinatis sub plātis. si sit aliūde nimis paup. nec immineat scādalū. quoniam oēs decretales sup hoc confecte sunt de iure humano q̃ ad multa/quas potest abolere cōsuetudo ad oppositū/dū fuerit ocu⁄l⁹ simplex mō dicto. Sic p̄nt obtineri duo vel tria bñficia fm eor⁹ tenuitatē/ z si sine scādalo fiat. attenta p̄sone obtinētis q̄lita⁄te z ip̄ius ad eccl̄iam vtilitate. Sic pōt immo sepe debet q̄rere p̄dicator aut alius placere hoib⁹ in suis actib⁹/nō ꝓpter se. sz vt videntes glorificent deū. et vt libētius monita salutis accipiant. ¶ Hecq̄ tñ sum nesci⁹/quin in p̄dictis sepe cadit vilis q̄stus at q̄s⁄ sy moniac⁹. vt siq̃s hēat aliunde sufficien⁄ter vñ viuere possit ip̄e multiplicat sibi pertalia opa spūalia/grādiores diuitias superuacuas/aut p̄terne cessarias. aut suam bñficior⁹ pluralitatē cā rōnalis nō excusat.

Lectio quinta

A D determinatiōem solidiorem materie/quā tractādā suscepim⁹ sup quiditate peccati mortalis et distinctione eius a veniali mi⁄ta q̃si iam fūdamēta iecimus. pscrutando funditus q̄d sit lex ꝓprie diuina. q̄d naturalis/q̄d humana/et de cōditiōib⁹ vtrarumq̄ Hic est enī viar⁹ fundus totius difficultat⁹ Porro iam nōnulla diuerticula quasi superficiātes adiecimus. Perscrutādū rursus esse video/ne nos eq̄uocatio fallat. et vt edificij nostra structura certius surgat. si forte sit aliq̃ lex diuina q̃ nō sit obligatoria. Haz de obligatoria fmo dūtaxat habitus est ¶ Videl⁹ nempe lex diuina totidē modis dici q̄t modis diuina volūtas noiat. Dicit aūt magister in p̄mo sniar⁹. q⁹ q̄nq̄s sunt deivo⁄lūtates/sumēdo signū p signato. Et hec sb hoc metro complete sunt. Precipit z phi⁄bet. p̄mittit consulit. implet. ¶ De volūtate p̄ceptiua z phibitiua multa iam dixim⁹. ¶ De p̄missione vero memini me alio loco distinxisse. q⁹ aliq̃ ōr p̄mittere deus. Pr̄o q⁹ nō vult phibere/aut p̄cipe oppositu⁄ z mō p̄misit libellū repudij/ z vxor⁹ pluralitatem in antiq̃ lege. Scōo mō p̄mittit quia nō punit pena temporali. hoc mō p̄mittit mala fieri q̃ nō punit in iniust⁹. ¶ Deinde tertio aliq̃ p̄mittere dicit. nō q⁹ nō puniat. sed q⁹ nō impedit ea fieri cū id vtiq⁹ posset quāq̃s hoc iustissime faciat elicīēdo ex his malis bona/fm potentissimam sapiam suam attingentem a fine vsq̄ ad finem fortiter p inscrutabilem abyssum iudicior⁹ suor⁄ū. Deniq̄ quarto potest aliq̄d p̄mitti/nō q⁹ iudicetur faciēdū/aut q⁹ nō denūcietur p leges et statuta puniendū. sed q⁹ de facto nō exequūtur leges punitiue contra delinquentes tales/ne deterior⁹ exitū res habe⁄at. Hoc mō tolerant q̄nq̄s hereticī/ z scismatici/ z alij inter xp̄ianos dū scissura deterior et eor⁹dem exterminatione verisilr timeretur. De hac igit lege p̄missiua. silr et de impletiua q̃ ōr esse efficax operatio dei. z q̃ non est de p̄se obligatiua intm dca sint. ¶ Superest dicere de cōsilio q⁹ lex appellat nō q⁹ liget ad obseruatōem sui. eam q̄ppe deserēs penam nō incurrit. Impletio tñ eius p̄mium meretur z coronam. Eam p̄terea legez cōsilior⁹ diuinor⁹ nihilipendere velut inutilem et ranq̄s obseruatores eor⁹ nō inde p̄fectiores fiant improbare/ damnationez nō euadit. Hec lex potissimū respicit tertiā vitam/quā esse posuimus confirmationis stabilite/aut eor⁹ q̄ tali vite iamiamq̄ appropinquant vt sunt viatores p̄fecti ¶ Dec sum⁄matim memorata sint ex eis que de quintuplici signo volūtatis diuina/ q̃ est lex p̄ma doctores tradiderūt Atuero legem alte⁄ram si supaddiderimus mediā inter cōsilium z p̄ceptum/que monitio/vel mādatu⁄/ vel ordinatio/aut alio noīe absq̄ controuersia noietur/ forte videbimur p̄tinus transgredi terminos q̄s posuerunt p̄res nostri/ sed nō ita est. consonabimus potius eor⁹ traditionib⁹. et eas aptius intuebimur Apparētes quoq̄ cōtroversias inter ip̄os/ de peccato veniali z mortali/nos faciliori neu⁄tu in vnū cōpingemus. ¶ Loquūtur ita⁄q̄ nonnulli sc̄ō⁹ de peccato veniali tanq̄s sit cōtra p̄ceptū diuinū vt Bern. in libello

suo de p̄cepto et dispensatiōe. et Bandeñ. idem ponit ex autoritate. Aug⁹. in suo q̄ libet⁹. iij. q. xxi. ¶ Alio⁹ est opinio cōtraria vt Thome z cōis schole/dicētiū venia le nō ee cōtra sed p̄ter p̄ceptū. ¶ Primi facilius z expeditius loqui videtur /ponentes quodlibet peccatū esse cōtra p̄ceptum. qñ. pfunda cōsideratio repit nihil esse peccatū nisi q⁹ phibitū. Preuaricātes reputauit oēs peccatores terre. inq⁹ pha. Prohibitū dico. vel lege diuina immediate vl' naturali aut humana/voce scripto vel mente Nam nō hñtes legem ipi sibi sunt lex. Ad Romañ. Preterea frequēs vsus est in omni lege/ Jus in antiq̄. ius in noua. ius in religionib⁹ z vniuersitatib⁹/vt multa statuātur sub noie p̄cepti/z voti/z iuramēti/ z cōminationis eterne mort⁹/quo⁹ aliq̄ omittere vel opposita facere nō facit hoiem reū peccati mortalis. Nōne data erat antiqua lex iudeis in p̄ceptū/pspicuū est hoc. Deutero/vij. et. viij. Et addūtur maledictiōes. ca. xxvi. Idē Niere. xi. Habek insup Deutero. xxvi. quō ipi pfitebant anno quolibz totā legē. Deniq⁹ positū est Josue. xxiiij. q̄liter ppl's iudeo⁹ ex pssa voce seipm obligauerit ad oia facieda q̄ dñs mādauerat. Attñ q̄s diceret eos in omni transgressiōe cuiuslibet cōtenti in illa lege mortaliter deliquisse? Agebant nihilominus vt videt cōtra p̄ceptū z votū z pfessiōem maledictōis interminatione vallatam. Preceptū vtiq⁹ habebant sicut et nos nō mētiri. multa tamen esse mēdacia sola venialia nullus negat. Silem facit rōem Bern. libello p̄dēo de eis que in euāgelio cōtenta sunt vt q⁹ ñ sit irascēdū fratri. non grauanda corda crapula et ebrietate z curis huius seculi. nō dicendū verbū ociosum/neq⁹ iurandū⁹ filia quo⁹ actus crebro veniales sunt. Jta i statutis religionū q̄stūcunq⁹ iuramēto aut voto firmatis. Dō vt manifestius fiat accipiamus aliquē q̄ iuramēto aut voto vt sepe fit se astrixerit. Sit ita q⁹ fideliter z diligenter adimplebit opus iniūctū. aut q⁹ in oib⁹ suo tali supiori honorē seruabit. Null⁹ arbitror audebit cōdemnare istū sic iurantez p quacūq⁹ negligentia aut irreuerentia ad mortale delictū. cū possit intercidere negligentia z irreuerentia. nūc ex ignorantia aliquātulū crassa z supina. nunc ex impotentia z infirmitate. aut absq⁹ cōsensu perfecto aut q⁹ transgressio talis nō est notabilis dāni seu cōtemptus apud eos q̄bus ipe fideliter seruire z q̄s honorare iurauit Attñ ois negligētia cōtrariatur p̄mo iuramēto. et irreuerētia scō. nisi q̄s glosauerit iuramenta hec put infra docebimus. ¶ Quid dicemus ad hec? ¶ Nūquid est spūs dissensiōnis in cordib⁹ sctō⁹ dei/vt q̄ vnus a pp̄ bat alius damnet? ¶ Studeamus q̄ controuersiam hāc verbalē/q⁹ de re satis ꝯstat et cōuenit ad cōcordiam adducere. Jta enī agere hic z alibi modestius z salubrius sūtilius q⁹ est/q̄s vni parti vel alteri tam p̄tia citer inniti/q⁹ altera cōdemnet Intolerabile siq̄dem est cōfestim existimare de sanctis sapiētib⁹/z tanta sedulitate veritatē scrutātib⁹. eos in reb⁹ nō vsquequaq⁹ difficilib⁹ dissonis assertionib⁹ errauisse. ¶ Nos cōtrouersie nodos faciliꝰ enodare poterim⁹ si aliquā p̄us dederimus sūlitudinem ex visibilib⁹/pquā q̄si p scalam ad inuisibilia cōscendamus. Compem⁹ q̄ peccatū ad morbū. z vitam spūalem ad cor⁹ palem/vt ab initio fecimus/z repetamus dicētes. q⁹ vita anime q̄dr⁹ plex est sc⁹ nature/gratie/actionis meritorie/et confirmationis stabilite. fm b̄ ponuntur alique ꝓpositiōes. p̄mo de peccato/deinc de merito. ¶ Prima ꝓpositio. ¶ Peccatū mortale z veniale nō sunt cōtra vitā p̄mā/sic q⁹ eam p̄sus enecent Nec enī vita cōsistit in bona dispositione naturaliū/vt sunt viua⁹ ingeniū/tenax memoria/z silia. aut in donis gratuitis nō tñ gratū faciētibus/vt sunt sciētia multiplex/ et habituatiōes q̄dam bone ad virtutes solum morales. Nec vero z si ledant q̄q⁹ p peccatū/nō tñ ea funditus expelli nēce est. alioquin nullus in peccato mortali viuer⁹ vita nature p̄dicta ¶ Scōa ꝓpositio. Solū peccatū mortale est cōtra vitā scō⁹/tāq⁹ sibi oino incōpassibilem. Cū enī vita anime spūalis ꝓprie dicta sit ipe spūssanctus/ nō quidē formaliter sed intima q̄dā vniōe et illapsu viuifico/nob inexplicabili. Nec vita tamdiu z nō vltra est in aia/q̄diu manet in eadē ipa armonia caritatis z aliorū⁹ dono⁹ p eam formato⁹/cui⁹ armonie spiritualis facti⁹ dissolutiōe/deus discedit ab aia/z moritur illa morte de qua p̄pha denūciat. Dō mors peccato⁹ pessima. Est igit̄ peccatū mortale q̄si vulnus letiferū aut cibus pestifer/dissoluēs qualitatiuā illā dispositiōem cōplexionalem/in q̄ vita cōsistit ¶ Sed peccatū veniale nō est nisi morbus

quidam aut vulnus citra mortem. et sicut ex mille vulneribus nō mortiferis/hō non moritur/nisi ex illoꝝ multitudine generet quidā morbus alius mortifer/vt sepi⁹ obtingit. Ita ex q̄tcūqꝫ venialib⁹ peccatis vita gratie nequaqꝫ amittitur/licet bñ dispo nant ad generatiōem mortalis videt tñ oppositū voluisse dñs Anthisiodorēn. si non caute intelligat. Juxta hanc sil'itudinē taliter ꝛ nō aliter dicit esse veniale peccatū cōtra vitam gratie/q̄liter morbus aliqꝫ citra mortem/vel languor febrilis tertian⁹/aut leue vulnus ōr esse cōtra vitā in corpore.

¶ Tertia ꝓpositio. ¶ Actus peccati venialis rōnabiliter pōt dici cōtrarius vite ternie que est actionis meritorie. quā vitaꝫ appellamus vitam scōam gratie/sicut opatio viuētis sua vocat ab Aristo. vita secunda. Actus itaqꝫ peccati venialis nō cōpatitur secū in eadē aīa/et p eodē tpe/actiōem meritoriam a vita gr̄e pcedentem. Nūquid nō impossibilē est simul eandē aīam agere libere ex gratia et nō ex gratia? Sic idē act⁹ nō pōt esse meritorius ꝛ venialis. nec eadē anima sil'agere meritorie ꝛ venialiter demereri. Hanc intētiōem sicut opinor habent doctores qui dicūt peccatū veniale nō esse cōtra caritatē/sed cōtra caritatis feruorem appellātes feruorē actiōem ex caritate venientem/q̄ quidē actio p tunc impedit dū actio venialis cōmittit. Exinde ptz deductō qualiter pcm̄ veniale fugibile est cū impediat opus actionis meritorie/q̄ in magnū cederet augmētū gl'e. Sic forte rōnabiliter diceremus morbos aliqꝫ magis esse cōtra vitā aīalis scōam q̄ ꝑmā/licet in vita ꝑma spūali hec sit dissil'itudo ad corpalem/q⁹ tota ꝛ subito pdit vel integra retinet/nisi q̄s diceret q⁹ armonia vite spūalis que est caritas nō parū stabilitur p alias dispositiōes virtutū q̄litatiuas/q̄b⁹ debilitatis aut pditis. caritatē leuius expelli cōsequēs est. Signanter ꝺo locuti sumus de actib⁹ peccatorū venialis ꝛ mortalis/qm̄ habitus dēi bñ stant cū actib⁹ oppositis/vt habitus auaricie cum actu gratie. ¶ Quarta ꝓpositio. ¶ Actus et habitus peccati cuiuslibet repugnat q̄rte vite/que est vita cōfirmatiōis stabilite/pīertim in pr̄ia/qm̄ in via forte pōt esse cōfirmatio aliq̄ compatiēs veniale. ¶ Hūc ad ꝓpositū sicut habemus in p̄cepto/aut nō in p̄cepto/hr̄e vitas predictas. Ita peccatū veniale affirmabit aut negabitur esse cōtra p̄ceptum. Propterea sicut sola vita gratie gratū faciētis cadit sub p̄cepto sic q⁹ habita ea seruat homo legē totā/ꝛ ea nō habita nō pfecte custodit eā. Ita peccatuꝫ solū nō mortale/dicet isto mō cōtrariari p̄cepto/Ecce q̄ pacto diuersis respectib⁹ veniale ōr vel nō negat esse p̄cepto cōtrariū. quoꝝ respectuū illi istū/alij ex doctoribus aliū habuerunt. ¶ Quinta ꝓpositio. ¶ Nullum meritū vite eterne pcedit a sola vita p̄ma. Rō in pmptu est/q⁹ talis vita nō includit caritatem q̄ est radix meriti. Demeritū vite eterne sicut pcedere pōt a vita p̄ma/et similiter meritū boni tpalis/sic vita altera/gr̄e scz nullū demeritū vite eterne. licet bene meritū ꝛ demeritū boni solius tpalis cōpatitur. ¶ Declaremus ea in q̄b⁹ pōt esse ambiguitas et dicamus/q⁹ in pura vita nature q̄lem diximus possibile est hominez eterne mortis esse reū. et tñ boni alicui⁹ tē/poralis facit eū deus gratis pricipem de cōgruo/ꝓpter quandā adeq̄tiōem operū suo/rum bonoꝝ de genere ad bonū aliqō tpa/le. Quānis enī peccator indignus sit etiaꝫ pane quo vescitur/dicēte Aug⁹. et hoc ō rigore seuere iusticie. Tñ iusticia dei misericordie tāte cōiūcta est/vt nō sinat bonū etiam de genere absq̄ decore remuneratiōis saltē transitorie. Ceterū nihil impedit q̄n homo viuens vita gr̄e/q̄ñqꝫ bonos actus ꝓducat/nō ex vita scōa gr̄e/nō ex caritate. sed ex sola vita p̄ma scz nature. q̄ casu meretur homo iustus nō minus q̄ꝫ iniust⁹/non tamen vsqꝫ ad meritū beatitudinis eterne. q⁹ nō est suus actus a vita gr̄e radicalr elicitus. merek̄ g̃ solū bonū tpale. Reliq̄ patēt intuēti. ¶ Dic ꝓterea dicēdū videretur de merito solius boni tpalis quo ad vitam secūdam/que est actionis meritorie sicut de peccato veniali diximus/q⁹ vicz eodē mō/mēto tpis nō se ꝯpatiūtur. nō de p se ex malicia actus. sed de p accidēs ex impfectione eius. qm̄ agere simul ex gr̄a nō cōtingit ex sola vita nature. ¶ Dis itaqꝫ determinatꝫ p sil'itudinem aīaduertere possumus. quid sit peccatū mortale. q̄d veniale. q̄d merituꝫ et demeritū aut boni eterni. aut solius tpalis. Dis itaqꝫ actus libere elicitus aut dissoluit p̄ncipalem armoniam in q̄ consistit vera aie vita q̄ deus est. et sic est mortalis ꝛ demeritorius vite eterne. aut impedit tamō de p se vitam scōam gr̄e. que dicit actio meritoria. aut vitam nature turbat ꝛ ob

scurat/et sic est peccatum veniale/et demeritoriū boni tpal'/dixi de p se cā dicta. Similiter omnis actus libere elicitus si fiat ex vita gratie/est meritorius vite eterne. Si fiat ex sola vita nature cū circūstātijs eandē vitam cōcernētibꝫ/est meritorius boni solius tpalis.et sepe de cōgruo ad vitam gr̄e pdisponit. ¶ Placet iterū alias silitudies sub maiori cōpendio stringere. dicit pphā de deo.qz ipe est dñs deus noster/nos autē pplus eius. Est igitur q̄dam policia inter deuz t nos sicut inter dominū et subditos Videmus autem in omni policia leges institutas esse tanq̄ conseruatrices vite ciuilis subditoꝝ inter se t ad dñm. Istaꝝ legū in policia humana q̄ exemplata est a diuina/aliq̄ ferunt sub pena mortis.iō capitales ac mortales noiant. Alie sub minori pena q̄ nō est exterminatiua/tōz pena ciuilis /has vero leges oēs vocat ysus cōis edicta.t p̄cepta t iussa/seu phibitiōes.ꝓterea ꝓnter hūt dicere sic loquēres q̄ ois trāsgrediens aliq̄s legū pdictaꝝ peccat in legē.et cōtra legē pncipis.hic q̄dē capitaliter.hic solum ciuiliter. Ecce quō pōt etiā peccatū veniale in policia spūali dici cōtra legē fieri.p bibētem illud nō sub pena mortis sed alia mitiori. ¶ Alia compatio cēt tertia.amici ad amicū.patris ad filiū.sponsi ad sponsā vtrobiq̄ eni repire est q̄dam vincula amicicie q̄ est vita ciuilis inter eos. Offensarū vero q̄dam sunt dissoluētes amiciciā.q̄daz dūtaxat illā turbant t ledūt.dum quandaz indignatiōem adducūt.nō tñ vsq̄ ad odiū Prime offensaꝝ carēt venia q̄si sint mortales.alie non tē. ¶ Quarta silitudo ponere tur de arboze mala respectu fructuū mortiferoꝝ q̄ a radice cupiditatis nō nisi p truncū cōsensus liberi generātur. Pñt itaq̄ gigni alia q̄dā spuria vitulamina/t inutiles plātule/vt fit in pdicta radice.nō tñ p pncipalem truncū.sed velut a latere. Fructus illi sunt pcā mortalia.plātule vero ille sunt actus veniales. ¶ Atuero q̄sdā intueor q̄ bus nō satisfactū est p has silitudies ō peccati mortalis t venialis distinctione. aut qz nōdum elucet in q̄unt ex pdictis sub regula generali de actu q̄libet q̄n erit mortalis t q̄n venialis.sed est incertitudo qualis pus/aut q̄ a posteriori magis q̄z a pori differētia hec assumpta est. ¶ Ad hec rñdem⁹ dicētes.pmo q̄ petēt es hmōi reglaz generalem facientē gr̄iculariter t infallibiliter scire de quolibet actu si est mortalis aut venialis.similiter petit ac si quereret a medico doceri se vno vbo regule generalis de oibꝫ morbis t venenis t cibis t vulneribꝫ quādo t q̄n nō mortem inferrent. Certe vt ad singulares circūstantias t ad gr̄icularia legis p̄cepta diligens nr̄a cōsideratio descendat/opter. Quibꝫ ꝓpensis loquendū est vt sapiēs iudicabit. Idem cibꝫ.exempli gr̄a: none queso pōt vni mortē certā/alteri egritudinē leuem inducere? Vide q̄ venenū fortissimū mortis inductiuū/ipi cōpositores tyriace ad mortis euasiōem cōficiūt.

Porro igitur diuerꝫ hoibꝫ imo eidē homini varijs tpibꝫ/q̄s nesciat eūdem cibū nūc salutiferū fieri nūc mortem celeriter operari. ¶ Quid igit inquies sup his cognoscēdis doctrina pderit? Multū p oēm modū Nam regule generales fundamentaliter tradite.dū ad gr̄icularia ventū est.oīduunt q̄d de singularibꝫ iudicandū est. Singularia quippe ad regulas illas vt les resoluere cōuenit/quo facto veritas elucescet. Carens aūt noticia hmōi regularū vl'im q̄n p̄cozipe poteris his resolutōibꝫ vti? Q̄n mensurabit ad regulas q̄ reglas nō bz ¶ Prodesse tñ nec negamus circa spēs pctōꝝ regulas apponere/q̄liter in vulgari iam fecim⁹ t examinatius in latino tradere si deus annuerit ꝓponimus. ¶ Cererū altera nos obiectio fortius ꝑmit/duz q̄rit vt a pori inter mortale t veniale secernam⁹. Beat⁹ Bern. in loco allegato de p̄ce.t disp.nititr vt prima facie appareat dubitatiōem hanc absoluere/p hoc q̄ omne pctm̄ quod fit ex contemptu est mortale/si fiat aūt etiam contra p̄ceptū alioꝝ actus et nō ex cōtemptu venialis reputatur. ¶ Quā distinctionē vt ego melius intelligerē/cōsului sūmaz dñi Antisiodorensis vbi loquitur de cōtemptu/t dicit q̄ cōtemptus est appciari rem minus iusto. Alio mō est rem negligere.t de ea nō curare vt dū peccās habet circūstātias retrahentes/sed eas nō curat aduertere/ claudit quoq̄ oculū quodāmō t vertit tergum ad eas. Tertio mō est irasci rei tanq̄ vili t eā aspnari. Primū malū/scōm peius.tertiuz pessimū. Dicam⁹ ergo/q̄ in omni peccato etiā veniali cōmittat cōtemptus dei .pmo mō vere l' interp̄tative.scōs cōtemptus interuenire pōt tam in mortali q̄z in solo veniali.tertius cōtemptus circa deū p̄cipientem/t erga plātū suū inq̄tū plantus est non

5

nō videt vnq̄ fieri cū deliberatione ꝓpleta absq̄ peccato mortali/ꝛ hoc vocat ꝑpie cō temptus. ¶ Nihilominus aduertendū est diligēter q̄ refert plurimū dicere aliq̄d fieri ex cōtemptu/et aliq̄d esse cū cōtemptu. sicut refert fieri aliq̄d ignoꝛāter ꝛ aliq̄d ex ignoꝛātia. Dicit ꝯppe aliq̄d fieri ex cōtemptu/qñ cōtemptꝰ est p̄ncipalis cā talis actionis sic q̄ illo nō exīte nō fieret actio. Ita ḡs opaꝝ ex ignoꝛātia qñ illa nō exīte/nullo mō fieret id qō fit. Pꝛouenit aūt actꝰ nō nunq̄ cū cōtemptu vere vel interꝑtatiue. nō tñ ex cōtemptu/ q̄ cōtemptus nō est in causa/sed vel infirmitas/aut debilitas/aut ignoꝛātia/aut affectio alia viciosa ꝛ lubinosa q̄ dīcit. Sicut peccat aliq̄s qñq̄ ignoꝛāter ita tñ q̄ nō minꝰ opaꝝ qō opaꝝ si illud cognosceret. Propterea palā est tūc ignoꝛantiā nō esse cām agēdi sed circūstantez quemadmodū ꝯtingit in subditis q̄ dicūt se scādalisari de factis supioꝝ/ḡs tñ ab actionib⁹ malis nō cōpesceret scādali cessatō et p̄latoꝝ vita bona/sed ita sibi blādiūtur et sup alios q̄runt excusatiōes in peccatis.

¶ Ex his oib⁹ nō videt regula generalꝫ posse sumi de distinctione inter mortale ꝛ veniale penes hoc qō est eē vel nō esse ex cōtemptu/qñ si capiat contēptus p̄mo mō/non est necesse oēm actū factū ex contēptu esse mortalē/dū scz deus vel p̄latus appciat minus iusto solū venialiter/ꝛ ex contēptu talī mēritur aliq̄s aut ociose iocat/aut lenter resistit p̄mis motib⁹. Silr ex scōo contemptu pōt euenire ḡuis nō ita leuiter nec frequēter. Deniq̄ actus q̄ puenit deliberate deliberatiōe cōpleta ex tertio cōtemptu est vt mihi videt sp mortalis. Hoc enī fit quādo peccās attēdit ad p̄cipiētem ꝛ ad p̄ceptū eius licitū. sit deꝰ. sit p̄latus/et ꝓpter vilipensiōem ꝛ aspnatiōem p̄cipiētis/suiq̄ p̄cepti/assurgit effrenate ad actū talē faciendū vel omittēdū. alioq̄n nō factur⁹ vel nō omissurus. hoc ꝑpie est agere ex cōtemptu tanq̄ si dicat vt aliq̄. ego in despectū vr̄i et qz sic p̄cipitis agā in oppositū. Verūtñ nō omne pcm̄ mortale tali circūstātia vestit. Et ita cōuertibiliter nō sūt dē peccā mortaliter/et peccare ex cōtēptu. silr nec peccare venialiter ꝛ peccare nō ex cōtemptu.

¶ B ¶ Vellem ergo aliq̄d posse offerre lucidi⁹ ad illustratiōem hui⁹ materie. ꝛ forte possumus nō inutiliter dicere/q̄ in q̄libet p̄cepto attēditur q̄druplex latitudo. Magna. p ua. minoꝛ. et minima. ¶ Magnā dicim⁹ infra quā consistit iusticia/qualez a nobis requirit deus/sub pena incurrēdi odiū suum/cū reatu mortis eterne. Extra hāc latitudinē nō stat rectitudo quā q̄ transit et egredit agēdo vel omittēdo. ipe in toꝛtuositatem peccati mortalis sp elabit. Hec latitudo magna est/ꝛ mediū virtutis q̄le posuit Aresto. esse diuisibile tanq̄ signū ad sagittam. Cōformiter ad hoc loq̄tur Oratꝰ Est modus in reb⁹ sunt certi deniq̄ fines. Quos vltra citra q̄ neq̄t cōsistere rectum. Scōm hāc p̄cepti acceptiōez strictissimā. peccatū solū mortale et nō ipm̄ veniale est cōtra p̄ceptū. ¶ Aliam assignabim⁹ latitudinē q̄uam/ꝛ p̄cedēte strictioꝝem. infra cuius limites cōsistit iusticia seu rectitudo/q̄lem exigit a nobis deus mediate vel immediate/ si volumus euitare/nō tñm mō odiuz suum cū reatu pene eterne fm legē. sed etiā offensam eius q̄lemlibet aut. nō retardari a vita eterna. aut ꝛpaliter nō puniri. Exoꝝbitatio ab hac latitudine p̄cepti constituit aliq̄ pcm̄ veniale tñm mō. dū vicz deuiatō nō est tanta q̄ exeat p̄mā latitudinē nec ita ꝓua q̄ maneat infra scōam. ¶ Hoc mō q̄ cōsiderat p̄ceptū/palam habet dicere q̄ veniale sit cōtra p̄ceptuz/siue sit veniale ex genere. cuius. s. obiectū nō est dꝰ q̄ se notabil⁹ malicie/vt mēriri officiose aut loq̄ ociose/ Siue sit veniale q̄ fit ꝓtra cōditōez nature p̄mitus institute/vt sunt oēs p̄mi motꝰ p̄ueniētes rōem. Siue sit veniale ex defectu plene deliberatiōis ꝛ cōsensus vt sunt cogitatiōes illecebrose non morose/aut sic̄ euenit in pueris ꝛ infirmis/ꝛ alijs non hāntib⁹ plenitudinē vsus rōis. in q̄bus ea sepe venialia sunt q̄ apud viros grādioꝝes merito criminalia diceret̄ur. ¶ Adducamus exē pluz vt manifestioꝝ sit sermo noster de hac latitudine duplici p̄cepti. Sit istud p̄ceptum honoꝛa deū et pentes. vide q̄ potest aliq̄s nō honoꝛare deū ꝛ pentes multipliciter. Uno mō. qz ꝓ tpe ꝛ loco q̄bus honoꝛādi sunt/ipe dum cogitat de eis/spernit eos cōsensu pleno ꝛ deliberato/aut sciēter cuz deliberatiōe p̄fecta illa tūc omittit q̄ ad honoꝛem debitū ptinerent. Erit igitur hec latitudo p̄cepti sic explicabilis Honoꝛa deū et pentes loco ꝛ tpe quib⁹ cogitabis de eis sic q̄ sensu p̄fecto ac deliberato eos nec malignanter inhonoꝛes. nec honoꝛe suo volūtarie sciēter atq̄ notabiliter priues. Quis?

quis ecierit hoc mediū virtutis/eam q̄ la/
titudinem.ille,pfecto renebit re⁹ deuiatōis
tortuose criminalis. Atuero q̄ cōtingit a/
liter inhonorare deū z pentes vel nō hono
rare. Erit rursus alia latitudo p̄cepti/sum/
pta p epikeiā ex alijs circūstātijs. Pōt ita/
q̄ inhonorario talis ꝺtingere q̄ nō erit no
tabilis malicie in genere suo vt eēt leuis ge
stus aut risus aut verbū aliq̄ō min⁹ sobriū
in p̄ncia sacroꝝ dei/aut pentū suoꝝ/etiam
cū deliberatiōe z dū actualis habeē ad ista
cōsideratio. Pōt nihilomin⁹ talis inhono
rario repiri/q̄ licz ex se sit notabilis.caret tū
cōsensu pleno mortoso z deliberato ob eta/
tem.infirmitatē.ignorātiā.surreptiōem ve
Faciētes p̄mā inhonorationez. dū tū absq̄
scādalo fiat alioꝝ.q̄s ꝺsuderet culpe morta
lis arguere. Ecḋam sil⁹ nullus opinor vt
mortalē accusabit Ita in omni fere p̄cepto
repire est ¶ Ex hinc elicitur euidēs necessi
tas virtutis illi⁹ quā Arest.epikeiā hoc est
interp̄tatiuam legū appellat. Cuius est cō/
siderare nō nude de se p̄ceptū/sed circūstan
tias oēs pticulariter ipm vestiētes ¶ Ex hō
cōsequēter bētur modus cōcordādi rigorē
iusticie atq̄ seueritatē ꝺsciplīne/cū leuita/
te mie z fauorabilis indulgētie. Imo sic ne
cesse est vt in omni actu nr̄o ad alterutrum
cātemus dño miam z iudiciū. Alioq̄n iu/
sticia in iniq̄tatē/z seueritas in crudelitatē
cōuerteret.quēadmodū fiq̄s puulū suū fili
um dānare vellet ad carceres.q̄ puerili ira
motus mrēz pcussit. Ita de ebrio aut fatuo
aut inaduertēte q̄s nō agnoscat hāc penaz
esse iniustissimā/quā in aliū grandeuū.so/
briū z deliberatū liceret inferre? Quare cō
cludit q⁹ p̄ceptū si sub p̄ma latitudie eppli
cata cogitetur.aliter obligat q̄s sub secūda.
¶ Et hec distinctio cōcordat doctores in
hac materia. vtūtur enī p̄cepto ſm p̄mā la/
titudinē illi q̄ dicūt veniale nō esse ꝺtra p̄/
ceptū sed ipm cōpari. Alijs placet nomē p̄/
cepti ad scḋam latitudinē extēdere.cui⁹ re/
citudo ꝺtraria est cuilibet obliq̄tati venia
li. Et q̄z dere cōstat discolū esse ptinaci ani
mositate de verbis cōtendere. ¶ Forte ta/
men cōfusio z hec apparēs cōtrouersia do
ctoꝝ vitaret.ampli⁹ si suū cuilibet latitudi
ni nomē appparem⁹.vocātes p̄mā latitudi
nem p̄ceptū z phibitiōem. Scḋa aūt lati/
tudo mādatū vel statutū vel ordinatio vel
monitio dicereť. Et placet nob ampli⁹ hoc
nomē monitio.q̄ sonat vt rō sit quigil/vt
necvenialiter deturpet/hocē q̄ cōiecturare
volebam⁹/dū imaginabamur quādā legē
mediā inter p̄ceptū z cōsiliū /que pl⁹ ligat
q̄s cōsiliū/z min⁹ q̄s p̄ceptū/tanq̄s si dicere/
mus in omni policia illā legē dūtaxat eē p̄
ceptū/cuius transgressio ſm oēs circūstan
tias pēsata/extremo mortis supplicio ple/
ctenda cēset. Illi vero legi monitiōis nom
appetare daremus/cui⁹ transgressio circun
stantijs oīb⁹ pōderatis venia hz/aut tpalē
solū punitionē demereret ¶ Supest deīn
ceps assignare in p̄ceptis z mādatis duas
reliq̄s latitudines.minorē z minimā.con/
formādo ſmonē ad p̄missa. q̄uis nō vsq̄
quaq̄ loquēdi,p̄prietas iudicio multoꝝ ser
uabitur. At si res placet satis est. ¶ Est ita
q̄ tertia latitudo cōplectēs nō solū duplī/
cem p̄orē rectitudinem iusticie.sed pariter
finis ꝺsecutiōem aut meriti rōem.hoc est/
si volumus ꝺsequi finē nr̄m vel meritum.
nos vt taliter agamus necesse est Isto mō
actus boni sola bonitate morali z q̄ non p
cedūt ex caritate q̄uis sint infra p̄mā z se/
cūdam latitudinē rectitudinis p̄oris. q̄m
nō sunt pcā mortalia aut venialia/nihilo
minus q̄z p eos neq̄ meremur neq̄ vitam
eternā cōseqūmur.dici p̄t non esse confor/
mes p̄ceptis. Hanc latitudinē intendebat
xp̄s cū ait. Si vis ad vitā ingredi ſua mā
data. Igitur p argumētū a contrario sen/su
mādata non seruantur/si p ea nō ingredia
mur ad vitā/hoc ē si nō mereamur. Hō alī
ter diceremus de p̄ceptis policiaꝝq̄ si ope
rantes ea non attingāt finē z intētionē pci
piētis.nō implēt p̄cepta hoc mō / q̄ strict⁹
est. Sic nec agēs bñ solū moraliter,p tem/
poreq̄ non astringit ad opus ex caritate q̄z
dū ad hoc obligatur iā nō bñ ageret ēt mo
raliter si ex caritate opari desisteret. ¶ De/
mū q̄rta latitudo oīm strictissima assignat
q̄ nō solū obseruatiōem sed obseruationis
exigit pfectionē. Hoc mō dicere videť dñs
Estote inq̄t pfecti sicut et p̄r vr̄ celestis pfe
ctus est. Et si vis pfectus esse zē. Ad hunc
intellectū ponebat Aug⁹ p̄ceptū de dilectō
ne dei non posse a viatoribus hic impleri.
Tertia latitudo dici posset consiliū. Quar
ta pfectionis cōplementū. ¶ Quāobrem
vtendo noie p̄cepti in q̄druplici hac latitu
dine quarū vltima stat velut in indiuisibili
actus q̄libet liber nō solū mortalis aut ve/
nialis sed q̄ est bonus sola bonitate mora/
li/aut imperfectus in bonitate meritoria/

diceretur a p̄cepto deuiare nec illud imple re. qz tamen actus boni moraliter aut imp fecti meritorij/licet sint quedam imp fectiones/deformitate tamen carent culpabili. ñ habet vsus eos dicere esse cōtra p̄ceptum. Qm̄ insup̄ peccā venialia nequaq̄ tollunt amicicia dei/nec inducūt mortem eternaz. vsus fuit cōiox doctox dicere ea nō cōtra. sed p̄ter p̄ceptū quanq̄ alius modus loqn di tolerabilis sit/attendēdo q̄ sunt oblicō tates quedā/iniusticie deformitates offense/tres illicite. t monitiōibus sctis aduerse.

K Lectio sexta

QVlta iam dixim⁹/sed p magni tudine t vtilitate rei/vereor ne m pauca. verūtū vtcunq; iter patefecimus ad vlteriora pgere volentibus et valentibus. Aperuimus insup̄ fenestram ad videndū magis a p̄ori. distinctōnem mortalis a venialī. Et quidē sicut voluntatis diuine nulla est rō querēda prioz sic de duabus offensis cur istam velit carere venia/et alteri veniam p̄stare/nō possumus ab alio p̄ori q̄ a volūtate diuina rectissime iudicāte sumere rōem. Cui aūt placuerit curiosioz in hoc pscrutatio legat bta guardinū in sūma contra pelagianos. Poro iuxta humanam rōem t eqtatē ciuilis apud nos policie (q̄ rō t eqtas exemplar suum a deo trahūt) deducimus aliquē actuz esse dignū mortis exterminatiue. qz de p se est dissolutiuus amicicie legalis. aut illius qui est sup̄ius ad p̄ncipē suū. aut aliozuz cū seipo. vel ipoz ad inuicem t ad p̄ncipē/ vt est crimen lese maiestatis. vt est seditio t scisma t ciuiū crudelis dissipatio/et heresū dogmatisatio cū siliby. Dū vero talis amicicie legalis ordo nexus q̄ solūmō turbat paulisp/p aliq̄ actū/aut tenuiter impedit/ aut habet circūstantias aliq̄s excusantes. tunc iudicio nostro illi actui sola debet ci nūlis punitio tpalis q̄. Sicut enī natura abūcit a se penitus q̄ sup̄ius destructiua essent alia cōpescit moderat et corrigit. ita corpus misticū policie resecat ex toto ptes putridas t cōtagiosa pricie ocituras aliis sanioribus. Egris vero ptibus. nō tū vsque quaq̄ corruptis medet leuioribus penarum ferramēt; atq̄ cauterijs. neq̄ pari punitione vtit apud eū q̄ leuib⁹ verbis iniuriat p̄timo/et q̄ occisor ipius est. Ita non p̄mittit recta ratio/vt p quibuslq̄ noxijs/t leui cō stitutionum transgressione/possit a superioribus statui pena mortis. q̄to minus ipsi possunt aut debent imponere reatū mortis eterne ex frivolis cāis/et ex q̄libet violatione cōstitutionū suarū/quarū multas abolleri plus haberet vtilitatis q̄ nocumenti. Hinc opinatus est vnus ex doctoribus q⁹ furto simplici nō est aliq̄ morte plectēd⁹. qm̄ dñs q̄ dedit hanc legem. Nō occides. nō excepit in sua lege rigoris t talionis cā sum furti simplicis. q̄to minus hoc i lege mititatis. Ita fatuus esset p̄latus/q̄ p sui libidine aut motu capitis se putaret habere p̄tātem mox excōicandi aliquē. Quāuis de p̄mo casu possit haberi ratio sufficiens exceptionis ab hac lege. Nō occides. dum furtum nimis et nimis invaleisceret in policijs/si nō tali rigore puniretur/quemadmodū de falsis monetarijs dicūt. Est enim lex dei t nāe vt auferat malū de medio nr̄i si corpus totū misticū nimis inficere aut p dere formido sit. C Expedit opinoz q̄ pticularia magis eruditus ad eadem descendere nō q̄dem ad omnia. hoc enim q̄s facere sperare t: sed vel ad pauca ex q̄bus poterit iuxta vniuersales regulas antedictas/assumi de reliq̄s securioi facilitate iudicium. C Dicamus igitur q⁹ nō omnis p̄fitēs legem euāgelicam/et ad obseruatiōem sui se obligans/peccat mortaliter in omni transgressione cuiuscunq; cōtenti in eadez lege. Hoc p̄us deducebat in antiq̄ lege/et equaliter est de noua. Huius rō est. qm̄ in lege antiq̄ et noua multe sunt traditiōes/q̄ qñ/ q̄s p̄cepta/qñq̄s mandata/qñq̄s iustificatōnes/qñqz leges diuine noiantur. quarū tñ alique sunt p̄cepta stricto noie f̄m p̄mā latitudinem. Alie sunt monitiones bone/iuxta secūdam latitudinem. Alie sunt cōsilia Alie cōsumata iusticia. Nō est autem par transgressio in p̄mis et in tribus reliquis. C Nō siq̄s dicere voluerit q⁹ p̄fitens xp̄ianā religionē in baptismo/et ad eius obseruationem semet astringens/non intendit se obligare nisi ad illa q̄ cadūt sub p̄cepto p̄dicto Reliqua vero obseruabit. put mādāt monitiōes. s. vt mōitiōes ꝯsilia vt ꝯsilia/t ita de ꝯsūmata iusticia. Talis itaq̄ sic loquens/cōuenit in re nobiscū. Nō enim aliud dicimus intelligendū fuisse apud antiquos iudeos/dum sub voto t p̄fessione et anathematisatione iurabant ex̄p̄sse et publice se omnia obseruaturos/q̄ lex mādabat.

hoc est que legislator deus mandare ꝛ qualiter mandare volebat. Quis enim tūc vel modo posset absq; manifesta temeritate iurare q; nunq; peccare venialiter. q; a nullo consilio euangelico recederet. q; pfectus in omnibus iusticiam sequeretur. Non mior esset temeritas omnia accipere p̄ p̄ceptis p̄ prie dictis que lex euangelica continet et q̄ pfessi sumus. Sic enim omnis ebrietas. omnis crapula. omnis cura seculi. omne verbum ociosum. omne mendacium. omnis vana gloriatio. et solicitudo p̄ temporalibus et talia sine numero/ fieri non possent absq; periurio ꝛ p̄uaricatione professionis sue. ¶ Adijcimus subinde q; in nulla religione quantūcunq; voto firmata cadit obligatio sb̄ pena peccati mortalis / ad omnia seruanda que in regula continētur Opposituꝫ asserentes pharisaica p̄sumptione delirarent/ qui traditiones suas pl⁹ q̄q; legem euangelicam obligare defenderēt Itaq; si in euangelica lege quedam mandantur sub quadruplici latitudine rectitudinis p̄ceposita/ nullus mirabitur si sancti patres ad exemplar illius legis m̄ta statuerunt non sub rigore p̄cepti p̄prie dicti. sed quedam vt monitiones. quedam vt consilia. quedam vt pfectiones. Quis nesciat plures esse constitutiones in qualibz religione. imo ꝛ policia que magis sunt ad quandam decentiam ꝛ honestatem/ ad pfectionis inductionem q̄q; ad necessitatem? Cuius ponit exemplum magister Nicolaus de lyra super illud Matth. xv. Non lotꝫ manibus māducare ꝛc̄. De hoc genere fūt fere omēs institutiones regulares in religionibus. vt de silentio tenendo. de discipli / na in claustro. in mensa. in capitulo seruanda/ et generaliter de omnibus p̄ceptis q̄ Bern. factitia nominauit ¶ Verum arguat ita aliquis. Omnis violās suramentuꝫ aut votum peccat mortaliter. Nam q̄s negat omne periurium esse mortiferum ꝛ sed Johannes monach⁹ iurauit et vouit hec/ et hec omnia seruare que sunt in regula. nō enim fecit exceptionem/ sicut nec cum iurauit et vouit in omnibus obedire suis superioribus Igitur in omni trangressione huiusmodi voti et iuramēti et obedientie peccat mortaliter. Propterea loquela eius in claustro erit mortalis/ inobedientia similiter cuicunq; mandato sibi per abbatem facto. Alioquin quid adderet super sec'ares professio regularis. ¶ Rursus si secularis vouet/ vel iurat q; ibit cras peregre ad nostram dominam. aut q; die mercurij abstinebit a carnibus. aut aliquid huiusmodi prius indifferens/ si transgrediatur vltra. nonne criminaliter delerabit? Nonne fractionis voti reus tenebitur? Cur non similiter religiosus in votis regule sue? ¶ Respondemus ad hec primo dicentes q; sic ī p̄ceptis/ ita in votis et iuramentis ꝛ obedientia/ quadruplicem latitudinem rectitudinis fas est assignare. ꝛ proinde aliqua impletio iuramenti erit de necessitate. aliq̄ de congruitate. aliqua de consilio. aliquaꝫ perfectione. similiter de voto et obedientia Et quidem de obedientia communis est apud doctores talis distinctio. vt aliqua sit de necessitate. aliqua de perfectione. Consequenter diceretur non omnem iuramenti/ aut voti / aut obedientie transgressionez esse mortaliter. imo nec venialiter culpabilem. licet semper imperfectam. Sicut e religione dicimus nihil esse adeo consiliū q̄n in casu cadat in p̄ceptum. imo ad p̄parationem animi semper ligat. ¶ Oō siqs abhorret hunc responsionis modum/ accipiat alterum. sciat tamen vtriusq; similem esse in re sententiam. Juramentum ergo et votum nunq; ita p̄feruntur absolute quin interpretationes. conditiones. glosas. et ciuiles intelligentias suscipiant vt sapiens epieikes iudicabit. hoc ia3 supradixisse me minimus. nec desunt iura ad hoc. Cū enī3 finis omnis legis sit caritas scōm apostolum. Cum preterea religiones et autoritates prelatoꝝ date sunt ad edificationē. nō ad sbuersiōez ꝛ illaq̄tōez fideliū secq; eis sūmittentium. quis audeat dicere vel cogitare q; sancti viri spiritusācto pleni supra iugum christi suaue et facilitatem legis sue / adijcere voluerint onus grande tot et taliū constitutionum sub obligatione pari ad p̄cepta pure diuina. hoc est sub reatu damnationis eterne. ¶ Hoc scbaculo responsionis tuebatur olim dominus. Petrus abbas Cluniacensis in epistola missa ad sanctum Bernardū vbi deducit omnem regularem institutiōez inuiolatā manere/ quantūcunq; mutetur/ dum caritaꝫ lex et regula in his que fiunt custoditur. Quamobrem esus carnium/ et vsus pelliciorum ꝛ aliorum huiusmodi / quibus licz regularis institutionis superficies aduer /

sari videtur. eidem consonat in casu caritatis et necessitatis. ¶Cuius simile in libello de precep. et dispen. dicit Bernar. q̄ vbiq̄ regulariter viuitur vbi consuetudines laudabiles p̄ tempore et loco obseruantur. Ita et bis ego videam concludendum/ q̄ aliquando monachus abstinēs a carnalibus/dum scrupulosius obseruator regule videri vult. erit eiusdem violator. et hoc si tanq̄ singularis ferus turbet alios/et quasi reos sine abstinentie putatiua sanctitate condemnet. quos magistra caritas aut caritatis comes necessitas. aut' consuetudo laudabilis per superiores tolerata vel imposita excusat absoluit q̄. ¶Sed heu rarus valde casus talis. vtinam crebrior non eēt trangressio p̄ excessuum/q̄ per diminutū.

¶Propterea non dicimus ea que dixim⁹ ad laxandum frena luxurie. gule. et inobedientie. non ad dissoluendum rigorem regularis discipline. non ad habendum velamen malicie libertatez. seorsum a nobis hoc sacrilegium. ¶Sed q̄ interim querim⁹ inuestigare quousq̄ et quantum obligatō regularis extenditur/ne vitare cupientes scillam nimie laxationis/precipitem⁹ nos et alios in caribdim falsi et austere obligationis. quoniam displicet infidelis et stulta promissio Infidelis si nō implet̄. stulta si discretione non salitur. ¶Predicabā aliquando peccatores non obligari statiz ad confitendum post peccatum. sed certis temporibus vt semel in anno et in articulo mortis/et dum suscipiendum est sacramentum. quanq̄ confessio crebrior profi/ceret. Inculpatus super hoc ab aliquibus quasi laxarem habenas peccantibus. Respondi primo q̄ deus non indigebat meo mendacio/ad conuertendum cito peccatores. Deinde addidi: quid proficeret inquā immo quid non obesset generare conscientias erroneas apud populum? quia nec illis se conformarent magis q̄ prius eundo ad cōfessionē. z ita peccarēt. nec ad gratiaz suscipiēdam nisi in cōfessiōe se disponerēt qm̄ b̄ posse desperarāt. Ita dū sanare vulnera falsi putaret. ego vero sana lacerarem z augerē. Denicq̄ iusto strictior cōscia q̄q̄ nocet amplius q̄ laxior. Et q̄ Grego. ait. Bonarū mentiū esse illic agnoscere culpaz vbi nō ē. Glosa agnoscere. i. formidare exemplo Job q̄ verebat omnes actus suos'.

¶Expdictis deinceps ad alia clarescit rō

D sio. Fatemur ita q̄q̄ iuxta p̄fatum responsionis modū/q̄ omnis violatio iuramenti et voti/z obediētie/mortalis exīstit vt in maiore sumit. sed minorē negam⁹ q̄ iuramentū et vot̄ cadāt isto mō sup̄ oia q̄ in regula cōtinent. Sup̄ q̄ igit cadunt z sup̄ q̄ nō tu forsan inq̄res: Accipe regulā generalez sup̄ sola p̄cepta p̄prie dicta hoc est fm p̄mā latitudinē cōsiderata. cadit hoc mō votum et iuramētū. p̄fitentis regulā. ¶Plane q̄cq̄d aliud v̄ba sonant interp̄tatio talis hūda est tū p̄ rectam rōem. tū p̄pter supiorū discretionē. tū deniq̄ p̄ legē q̄ maior est/legē diuinā legē caritatis. ¶Obijcies forsan de mul/tis simplicib⁹. imo z litteratis/ q̄ religionē intrātes/z regulā audiētes putant ex intentione vouere se z iurare seruaturos absq̄ exceptionis z cōditionis adiectione/oia que illic cōtenta sunt. Rñdemus q̄ si humiles sunt/sicut eē debēt/nō ita adherent sensui suo/q̄n explicite vel implicite/actu vel habitu pati sint stare in talib⁹ ad interp̄tatiōem et iudiciū p̄udētiorū. ¶Propterea sicut i ado/ratione imaginū p̄ ecclam z alijs pluribus simplicitas aliquor errat/q̄s tū saluat pia fides z intentio saltē general' faciēdi ea z ñ aliter q̄ et q̄lū er eccla tenet. ¶Nō secus i istz existimādū puto. et iam ita supius respondisse mēoramur de iuramētis factis in vniuersitatib⁹ z collegijs/q̄ ab hoīm memoria nunq̄ impleta sunt. ita dicim⁹ ne repetere nos opteat/de oīb⁹ statutis collegior/vniuersitatū z capitulor cū dicit' alicui. Tu iuras seruare inuiolabiliter omnia statuta iura p̄uilegia. libertates consuetudines laudabiles. nec ip̄is quōlibet cōtraire clam vl occulte. directe vel indirecte. et obedies tali et tali superiori tuo in omnibus licitis z honestis. ¶Deinc particularia leguntur quorum non est numerus. O q̄ horrendū on⁹ q̄ intolerabilem sarcinā angelicis etiā hūeris formidādam. O iugū plusq̄ ferreū. O laqueum quē intrans nullus euadit. si sic accipiat tale iuramētū vt nuda verba sonāt. etsi nulla interp̄tatiōe mitigat. sed non ita est. mitigatur plane. Alioquin p̄ter iā dicta nullus fere intrat austeritatē religionē/exē pli gratia q̄ vniuersitatem p̄isien. n Attēto q̄ opinio p̄babilis tenet non minus obligare iuramentum q̄ votum. Cogimur ergo certa ratione tale iuramentum interpretari ciuiliter. Aut in illo quasdam latitudines statuere modo scilicet supra di/

cto in precedenti lectione. ¶ Est autem interpratio hec aut similis/q̄ iurans seruabit ea sicut a legislatoribus ordinata sunt et ordinari debuerūt/vtputa p̄cepta ꝓprie dicta vt p̄cepta. monitiones sicut monitones. cōsilia sicut cōsilia. q̄ insup obediat in omnib licitis ⁊ honestis suptori suo. Verbi causa sit ille rector. obediat in q̄b in eis ſq̄ ad officiū rectoris spectant. et q̄ p̄ vtilitate manifesta policie cui p̄est sibi p̄cepit/ſm institutiones et cōsuetudies laudabiles eiusdem policie/⁊ nisi valeat legitima excusatione vel exceptione se tueri. Ut q̄ pl⁹ alijs gratis oneratur. aut q̄ ab alijs vrgentiorib impeditur. Nō si nō possit ita iurans docere sufficiēter de impedimēto legitimo ille quidē puniet̄ p rectorem ciuiliter de inobediētia. Ceterū deus qui cor intuetur eūdem liberabit. Deinde ptz/q̄ non omne impositū fieri generaliter p iuramentum ⁊ sub omni pena/vt fiunt nūc passim cōuocatiōes generales vniuersitatis/obligat sp sic vocatos ⁊ iuratos ad mortale piurium dū omittunt Sicḥ aliter dicendū putauerit videat q̄d dicat. Ego interim sic dici posse opinor in humilitate mea patus ad correctiōem. ¶ Ceterū q̄ arguitur de votis pticularib secularīū/dissilitudinez habet ad vota cōitatū. q̄ſi vota in cōitatib⁹ interpranda sunt magis ad intentiōem communem q̄ illic habēt aut haberi debz q̄b ad pticularem intentionē vouentis. Vouēs aūt pticulariter in re ꝓpria sicut ē auctor iuramenti. ita est suus interpretator ex intentōne ꝓpria/q̄ntis intentio si sit palaz erronea aut stulta/peccat certe/nec ad voti ligat impletiōem. imo q̄ supiorīs autoritati semp reseruetur. habet vsus generalis eccie. Alioquin nunq̄ p̄sumeret vota subditoꝝ sic mutare dispensare relaxare. Deniq̄ q̄ritur ad q̄d pficiet institutio regularis: quasi vicz nulla possit esse salubritas institutionum quarūlibet/nisi transgressores earuz horrendissima morte mox afficiat mulctet et p̄dat. quasi p̄terea nullum sit dare medium inter peccatum mortale et meritū/quasi postremo sancti patres/vt Aug⁹ Būdictus et alij/voluerint esse mordarij vt vulgo dicit aiaꝝ suoꝝ q̄ filioꝝ necatores pniciosissimi/nō pij nutritores. Dū p̄terea q̄runt deo statuere filios regni/fecerunt eos gehēne filios/nō iaz in duplo/sed millecuplo plus q̄ p̄us. Nō si hoc sentire nefas ē. nefas vtiq̄ erit dicere q̄ viam mandatoꝝ dei ipi non faciliorem effecerint. sed vndiq̄ spinis horrentib⁹ ⁊ laqueis ac p̄cipitijs in inferna mergentibus oppleuerint. Voluerunt ergo cōstitutiones suas nō habere robur par ad legem dei obligatiuam pure p̄ceptiuam. q̄ nec deus hoc de omni lege sua vouit. Voluerūt insup suas institutiones q̄dtū addunt ad p̄cepta dei explicite/accipi l'vt monitiōes salutares. vel vt cōsilia vl' vt mādata tpaliter penalia. quoꝝ trāsgressio/aut nullius aut breuis discipline tēporalis obnoxia esset. Quis nesciat eos non nescisse dandum esse timori dei locū/et nō totum humano pauori/iuxta cōsiliū sapiētis? Nō insup p timorem declinat omnis a malo. Ita vere fructuosius q̄ terroze puientis viri. quanq̄ et hic terror nonnunq̄ vtilis est/sed ne nimis. Quis rursus abnegauerit tales patres spiritusancto plēos Benedictum Augustinum. ceteros q̄ nō fructuosius ea que recta sunt q̄ eoꝝ successores longe imparis autoritatis atq̄ sanctitatis statuisse? Constat autem nouissime iam in multis religionibus expsso verbo cautum esse/vt vouens regulam/nulla transgressione cuiusuis humane sue institutionis reus sit ad notam. sed tantum ad disciplinam ordinis constitutam. Hoc videlicet vtile esse diuinus Augustinus ⁊ sapientissimus nō vidit/et hoc illi cognouerunt? Non ita est. Hoc plane vidit et sensit Augustinus hoc Benedictus. hoc alij sanctoꝝ patrum. Et quia sufficienter ex recta ratione/et lege diuina/et modo traditiōis sic interpretandam esse regulam suam p̄sumebant expressione hac nō vsi sunt. quā tamen istis diebus propter scrupulosos et simplices vtilem esse non negamus. Vellem nobis dicerent austeriores illi religionum censores. si quesisset aliquis ab Augustino. Ecce iubes pater/vt non loquamur in claustro/vt in gestib⁹ corporis nos compositos. vt in nutibus oculorum nos castos habeamus. Vis ne igitur vt q̄squis contraria horum fecerit que aliunde ex christi libertate liceret. Ille sit reus capitalis crimis. vis vt infernali eterne mortis supplicio contradatur? Noui mansuetudinem animi tui pīssime puter Augustine noui prudentissimam discretionem tuam. quam audire michi videoꝝ respondentem/et cū quodā horroze aī ac fricatōe

faciei dicentem. Absit hoc/o filij .qui vos iudicat dñs est. Ego interim qđ salubre est dedi monitum vel consilium. Ego si illud trāsgredi cognouero/disciplina regule erit sup vos q̄ vos liberabit. Itaq; volo ad sua ue iugum xp̄i teneriores vos adhuc q̄si iuuenes assuescere non necare.erudire nō p̄dere. Nec enim tali viro digna responsio:

¶ Proinde ne q̄d scrupulositatis hereat quin radicitus extirpetur.queramus a nobisipsis quid addit obligatio regularis ad christi seruitutē/cui fuire summa ingenuitas est.libertas t regnū. Ne q̄s etiaz existimet velle nos culpare disciplinā laudando libertatem Addit.affirmamus.hec regularis institutio multū p omnē modū. Primo q̄ ad penam ab ordine aut superiore tam grauem religiosus transgressor etiā inuitus licite cogi pōt.non ita secularis. Hz hec rō locū in omni obligatione politica vtputa in vniuersitate parisiensi. Siquidez cogi pōt suus iuratus ad multa faciēda.et si nō sub pena peccati mortalis in omnibz q̄ iurasse videtur.sub penis tamen p vniuersitatem infligendis vsq; ad p̄uationem t resecatōem inclusiue.vsq; etiam ad penas q̄ dantur periuris.quanq; ille apud deū nullius p̄iurij reus haberetur. Porro etsi foret hoc absq; culpa sua criminali.non tam absq; causa .ipse ido nec conq̄ri neq; murmurare t obniti deberet. Hoc maxime verū est in policijs quoz finis immediatus est bñ regulare hoies in vita ciuili t politica i eis scz que vite huic corpali deseruiunt si finis est talis. Et nonne mediū agens aut ordinans ad illū finem vt talis est/esse talis debet. Propterea p reatū pene eterne/ non obligabit p̄nceps politicus de p se et p̄prie ad observatiōem legis sue/vt talis ē. Sed in sacramētalibz t diuinis exercitijs plus haberet scrupulositatis sicut ad finē supremū directius t immediatius ordinatur.quanq; multa sint in eis plus monitoria q̄s p̄cepta sicut in religiosis ¶ Amplius secūdo si religiosus contēpserit regulaz suam.et sui superioris autoritatem.etiam in his q̄ appellamus monitoria/t p quibz sola disciplina ordinis statuta/aut superioz est arbitrio derelicta/ille peccat grauiter qz et monitū contemnit ait Bern.et remediū Quid aūt sit contemnere sup̄adocuimus Itaq; si passim t absq; p̄tensu/ q̄stibz ignarie vel fragilitatis.vel impotētie velo sz p̄o sola libidine transgrediēdi que monita sunt.religiosus effrenis est ad omnia velut vnus ex secularibz.palam est q̄ contemnit/p̄sertim si sup his ipse addiderit pertinaciam que recuset disciplinam Sic accipiendum reor illud Bern., et alioz communiter dicētiuz talia esse criminalia si cōtēnātur. vel si fiant ex contemptu. Carent aūt hoc contemptu qui ex fragilitate hūana/vel quadam leui curiositate frangūt silentium.aut talia agunt/opposita his que monita sunt. Vel fm Bern.facticia'.p̄cipue qz pati sunt ad disciplinam ordinis si et dum illa iuste requireretur ab eis conformiter ad regularem institutionez t consuetudinem bonam in talibus obseruatam.

Nostrum ideo sermonem sic moderamus qz non liceret abbati seuerius iusto p̄ter regulam et consuetudinem punire talium monitoz transgressores Multo minus in vniuersitatibus et collegijs.ceterisq; policijs.nam in talibus consuetudo legē facit.

Juxta hoc videre est / quali reatu con/stringuntur transgressores ieiunioz ab ecclesia institutoz/horaz canonicarum.t festorum et similiū. Et si p libito potest p̄latus absq; consensu subditorum imponere eis iuga magna festoz/aut alioz exercicioz spūalium/p̄ter manifestam vtilitatem et necessitatem cultus dei/p loco t tpe Sic absq; consensu occidētalium non fuissent apud suos sacerdotes interdicta matrimonia. Nam orientales quia dissēsērāt ipsi vt nubant / licet.ita de plurimis in q̄libet policie ¶ Rursus tertio religiosus . qa ¶ R non sibi soli viuit.sed ceteris / tam benefactoribus vivis t mortuis.q̄s consortibus t coadiutoribus suis. Reliquum est vt ipse regularius viuat sub iugo quodam obligante eum cum ceteris. alioquin scandalisaret suos/et ita melius esset ei vt suspenderetur mola asinaria secularium negociorū ad collum suum/et demergeretur in p̄fundum maris angustie et tribulationis. Nec societas et hoc scandali periculum / faciūt vt sedulius aliqua facere vl omittere tenea/tur. Potest insup astringi p bono totius communis religionis ad aliqua/que si solus esset libera mente respueret ¶ Quid mirum de religioso q̄n ipse p̄nceps secularis potest quosdā ex subditis inuitos ad aliq̄ compellere p manifesta necēcitate cōitatis. Ita in vniuersitatibus et collegijs.

¶ Ex hoc ꝓterea silentiū frangere erit in casu scandali/grande delictum/ aut similiter aliqua' taliū offensarum aliūde leuiū /duz nouicij/vel tota religio inde turbantur/ita vt negligēdo minima/ipe religionis vigor paulatim decidat.et in magnis etiam totꝰ abscedat. Verū est itaqꝫ qō apō Salustiū dicit Julius cesar. In maxima fortūa minima est licentia. Sic in maximis virꝫ vel ordie vel sanctitate/vl' gradu subleuatꝫ tanqꝫ positis in exemplar alioꝝ/multa qūqꝫ nō licent/in publico saltem/q̄ aliūde vel in occulto licerent. Sic forte Carthusieñ. absqꝫ peccato mortali in casibꝫ mltis posset vti carnibꝫ/si solus hoc posset.et si paratum est cor eius disciplineordinis subiacere.hunc tñ rōnabiliter debet tunc cōpescere ꝛ scādali formido.et alioꝝ ꝓspectꝰ. Ꝓterea puniūtur tanta seueritate defectus q̄ fiūt circa misteria sacrōꝝ maxime in missa cōtrectādo hostiam sacrosanctā et indumētis misticis orādo se.quanqꝫ illic possit negligentia surrepere venialis non mortalis sed ita placuit scandalū sedare seueritate vindicte. Qō siquis ex sacerdotibꝫ dixerit q̄ pacto potuit absqꝫ consensu ꝓprio fieri/super se statutum ne matrimonio iungeretur Respondemus q̄ neqꝫ hoc factū est Sed si cōqueritur/imputet sibi qui talem statū spōte delegerit. Quis cogebat eū? sed ꝛ ꝺs cogere poterat? Nullus/si nō forte necessitas publica/aut reuelatio diuina/aut cuipa ꝓpria q̄ sic carceri merebat accessisset.ante votū libertas.ꝓ votū facta est necessitas ¶ Qō si dixerit iterū/q̄ consensus mutuꝰ viri ad feminam facit matrimoniū de iure naturali. Cōstitutio igitur pure positiua/quo pacto valuit innalidare ius illud.sed neqꝫ inquit expresse quicqꝫ vouit. Respondemus ad vltimum q̄ nō solū vouit/sꝫ votum solennisauit ꝓ ordinis susceptiōem.si nesciuit sciat. Ast ꝑmum turbat quosdam ex doctoribus/nominatim Durandū Dicimus au tem exquo sic incidit q̄ eccia vel habnit hoc ex inspiratione spūssancti a q̄ regitur.vel qz consensus inqꝫtum quodā modo policitus est/subest autoritati superioris.ꝙobrem potuit ex certa necessitate ꝓhiberi ne fieret/et innalidari si fieret. Hoc in alijs cōsensibꝫ politicis vēditionū ꝛ emptionū palā ꝓstat. ¶ Sed ad rem nostraz redeo. Dixim⁹ q̄ monita salutaria sunt in religionibꝫ.q̄bus adhibent pene tpales vt seruentur. Que est hec religio .opponet aliqꝫ velle hoīes timore non filiali/sed plane seruili ad obsequiū diuinū trahere. Rñdemus q̄ nemo repēte fit summus a timore seruili cōcipitur filialis. Quinetiam timor iste seruilis radicaliter est filialis /ex voto ꝑmo qō ex caritate supponit ꝓcessisse Ob hoc non absurdū mihi videt si dicant actus inde pullulātes etiā dū ꝓ hora solo timore disciplineplētur laudabiles cē et suo ꝑmio non carere. Vulneratus adest aliqꝫ horret manū medici.timet cedere doloribus postulat vt ligetur.ꝛ si postmodū ipe ligatus reclamet.et nexus excutere satagit.sanatur tamen et laudat.sibi q̄ꝫ sua necessitas in iocunditatem vltroneam cōmutatur Sūmurmurantes adhuc aliquos audire video⁹ ex his qui potestatem habere sup alios et ipi nihil subijci gloriantur. Tu totam inquiunt supioꝝ autoritatē in subditos eneruas.eis sup alios quid relinquis. Tu subinde magnā ꝛ liberam inobedientie viam.pandis quā in tanta ꝓnitate ꝓuaricationū artare debueras. Denicqꝫ ex hoc multiloquio tuo.ex inuolutione sniarum sermonibꝫ imperitis/nibilū magis q̄ꝫ antea docti sumus/dū ad pticularia venīdum est. ¶ Audiant q̄ tales sunt ex eccle/sia pastorem ecclesie non dominātes ait in clero.sed forma facti gregis/ꝛ illud dñi per Ezechielem imperium. Vos cū austeritate imꝑabatis eis Illud quoqꝫ xpi. Imponūt onera grauia ꝛ importabilia ꝛc. Intelligant tandē esse ꝓceptum oībus vt nichil addak aut diminuak ex verb dei si se velint audiri. Audiāt ꝑmo dñm in lege sua / et id qō audierint/tanqꝫ ꝓcones ꝛ interptes a/lijs minus instructis denūciēt nō sua /sed dei autoritate. Ita demū q̄ eos spernet /deum spnet/eterne qꝫ mortis reū se faciet Verū in ceteris q̄ xpi lege nequaqꝫ firmata sūt q̄ ꝓterea magis ad ciuilitatē buiꝰ vite ꝓficiunt/statuant ipi q̄ statuēda vtiliter agnouerint. Ita q̄ statuta hec inqꝫtum sua sunt haberi velint quasi monita et factitia/quorum infirmi transgressoꝛes.temporali non eterna mulctatione plectendi sint. Ceterū paralogisant qui sic augmentātur. Non ē potestas nisi a deo/et quicquid ꝑcipimus vice dei precipimus.quicquid iubemus i terris illud approbat deus in celis. Omnia igitur precepta nostra diuina sunt /e paris ad euangelium auctoritatis.

¶ S

¶ Plane sic cōcluderet quicūq; princeps etiā paganus seipm hre autoritatē eterne vite t mortis. Sic cōcluderet oīs licentiatus in theologia et decretis se hre ptātē interptandi sacram scripturam t iura/nō solum scholastice/sed et doctrinaliter. sed t apostolica autoritate. Sic libri omēs ab ecclesia approbati oēs essent articuli fidei sicut biblia. Fatemur itaq; datā plātis t pncipibz ptātem a deo. sed refert qualiter t q̄lez Doceāt nos exempla posita licētiando in theologia t decretis data papa auctoritas q̄lis auctoritas exponēdi t interptandi sacram scripturā. nō tm vt expositio illa sit autoritas aplica/sed est declaratio q̄dā magistralis t scholastica. Libros sctōz approbat eccia. nō tm vt robur autoritatis teneant par ad eccīam/sed vt sciank in multis essentiales ad edificatiōem. Nō sec⁹ est in ꝓposito Prelati siq̄dē t pncipes bnt autoritatē a deo regendi ppm suū p leges t instituta vltra leges diuinitus inspiratas. nō q leges sue t institutiōes cēsende sint diuine. sed recipiē de sunt vt salubria monita/nec leuiter contemnēda. Alioq̄n transgressio penā habet nō qualēlibz sz q̄lē possibile fas q est homines infligere. Propterea cōcludim⁹ maiorē deberi obedientiam plātis t pncipibz in eis in q̄bz sunt solū velut pcones t nunciī. q̄z in illis q̄ suo relicta sunt arbitrio statuēda Exēplū manifestū est in pconibz denūciātibz ppl'o legē regis. ¶ Nouissime q inculpāt nos tāq; dilatem⁹ viā inobediētie q insup nihil edocem⁹/Dix nul accidit. Quid enī vl'dici vel scribi vl'fieri pōt a calūnijs alienū? Scim⁹ q reprobis etiā omia cooperank in malū. oibz abutūtur. oīa in laq̄os t decipulas pedibz suis vertūt. Nihilominꝰ solēt pluuias nullꝰ dicet inutiles/qz ex eoz actiōe sic germinānt vtiles plāte. Ita pl'es infertiles pullulāt nec flos vineaz. iō exterminādꝰ ē qz bufones necat. Plane malus tā laxo q̄z stricto fune laborat. iuxta verbū flacci. hoc ē in malū suū trahit doctrinā tā laxā q̄z strictā in moribz Deinde ml'tominꝰ āmiramur. dū dicūt se nihil a nr̄o ml'tiloq̄o doceri nos noui nihil attulisse. Excusat me pfunditas materie quā Augꝰ taz pspicax doctor q̄dā loco/dicit. aut non aut vix in hac vita attigibilē. Cōsolatur me p terea dictū cuiusdā bismenū a Piero repetitū Mihi cecini t musis. etsi nemo alꝰ audierit. quāq; de nōnullis aliter spero. Nos alios vero quoz oculos mētis t corpis obuoluit crassa nubes desideriozz et fantasiarum carnaliū/q̄bz nō schola sz dischola vanitas/nō vitas placet q̄s cure iuges vicios/secq; cōfundūt nunq; expecto vt aliquid tenue. aliq̄ elenatū t resolutū accipiāt. nō si ipm etiā solē digito vt aiūt pdiderimus ¶ Necq; tm vsurpo mihi tale aliq̄b tradidisse qō ab alijs dictū nō sit pius. Hoc ego potius in laudē mihi deputo/qō dicta sancto rū t doctrinā q cōis est in ore t cordibz hominū/meis verb explicui/t veritatis luci: dā sniaz q̄si de q̄dā inuolucro fumoso. dis/cordiū verboz feci splēdescere. dicā modestius facere conatꝰ sum. Nō an pfecerim illoz sit iudiciū q pspicatōres viuus bnt. tui pcipue inclite pceptor/cui sicut pfaciūcule initiū. ita finē huius opis dedicamus

¶ Finitū est hoc opus Anno domini M cccc. xiij. die. xv. Januarij.

¶ Cū in plogo tractatus pcedētis pollicitus sit cācellarius se tres ptes traditurū Et nō nisi vnā absoluerit. nō videt aliꝰ tractatus cōuenientius p scōa pte subiūgi posse q̄s cētilogiū eiꝰ de impulsibz. id qō depbendi pōt ex verbis eius q legūtur in tractatu octauo sup magnificat ptitōe pma circa finē. in hūc modū. Discipulus. Venit in recordatiōez illud scriptū tuū p sex lectiones vbi dictū aplī tractās. In ipo viuim⁹ mouemur t sum⁹ distinxisti q̄druplicē vitā spiritꝰ. Porro de motu t statu nr̄o in deo prestolabank aliq̄ fmonē. Hūc aduenit occasio loq̄ de motibz ipulsuū bonoz t maloz dū nūc ipulsos t depulsos suscepit ptremiscēs moziētiū terra. velut in q̄dā statiōis serene sinu. ¶ Dgr cētilogiū accipies secorsum de ipulsibz. cras pterea dū supperit hora pl'ima rursus me loquēte t te auscultāte de bonoz ꝫ maloz angeloz officio quietus accipies.

Cētilogiū de impulsibz mgr̄i Jo. de gerso cācellarij pisien.

Deposuit potētes de sede/t exaltauit hūiles Cētilogiū de impulsibz q̄bz nūc potētes deponunk. nūc ex altank hūiles. traditurꝰ sum/mouet terrꝰ nr̄ de cāntico marie/mouz t illō qō ab aplo positū pdē tractauim⁹/in deo viuim⁹/mouemur t sum⁹. Dictū fuit p sex lectiōes de vita quadruplici quo ad verbum viuimus,

Dicemus nūc in otio de motibꝫ q̄bꝫ ꝺgnt ꝛ. q̄es citꝰ noteſcit/quā denotat ⁊bū ſumꝰ Sic ex nauigatione fluctiua ga/venimus ad portum ſolidū, ſic ex pegrinationis ambulatione/ciuitatis terminus expenſatur. Loquamur ꝑ decades decem verboꝝ ſeu theorematum aut notularum. Et in ꝑmis docebimꝰ quid ſit ipulſus. ¶ Decas ꝑma

¶ Impulſus nomen/ꝑus impoſitum fuiſſe a motu locali/tanq̄ notiori ſenſibꝫ/ſed tranſlatū tā q̄ ad omnes alias monitiones

¶ Impulſus nomē ꝑncipalius impoſitū fuiſſe motibꝫ violētis q̄ naturalibꝫ/ſed extenditur aliquā doctriaz ad motiones et naturales ⁊ ꝑternaturales/aut ſupnaturales atq̄ volūtarias. ¶ Impulſus nomē cū diſtinguit ꝓprie captū/cōtractū eſſe ad vertiginem/motus locales violētos Sed extē ditur ad ipos ⁊ alios motꝰ etiā nō locales vt dictū eſt q̄les tñ ſub tropo diſtinguūtur in tres/circularem rectū ⁊ obliquū. ¶ Impulſus nomē dicere large oēm motiōem cꝰ termin⁹ aut ꝓuatio q̄s noīat/q̄ duo dant intelligi in cātico marie Depoſuit potētes de ſede. depoſitio ad motū/ſedes ꝓtinet ad quietē. ¶ Impulſus nomē ⁊ q̄tis oppoſite/phos agnouiſſe. q̄ꝝ allegat apls dictuz egregiū loquēs athenienſibꝫ de deo. in ipſo viuimꝰ mouemur⁊ ſumus/ſpectat lr̄ſumꝰ ad q̄tem ⁊ ſtabilitatē ¶ Impulſus nomē extendi poſſe q̄uis impꝓprie valde ad oēm mutatiōem etiam qualis eſt creatio vel aeris ſubita illuminatio. ¶ Impulſus nomē extendi poſſe ſed impꝓpriſſime ad oēm opationem quālibet intrinſecam ⁊ immanētez ſta non haberet quietem maxime in creaturis/oppoſitam. Sic diceremus q⁹ omnis res poſita in loco ſuo naturali/ſe ꝑmittit impellit quodāmodo in ipm. imo ſic dicit philoſophus q⁹ deus vnica opatione ſumme delectatur quelibet inſup res iſto modo ꝓpter ſuam opationem facta eſt. ſicut ꝓpter ſue pfectionis cōſeruatiōem ſi habet vl'acquiſitiōem ſi non habet. ¶ Impulſus nomen ſic extenſum ſignificare rēm pfectiozē ꝑ modum quietis in ſuo loco. quam ꝑ modum motus ad ſuum locum nō habitum. Eſt enī impfectionis in rebꝫ creatis q⁹ in ſuis locis non valeant immobili pondere ſe locare. Solus deus eſt hmōi ſicut ſolus ē eſſe neceſſe/ſolus in ſeipo ſicut in loco ꝓprio nec auelli poteſt inde nec mutari. Secus de qualibet creatura ad diuinam potētiam cōparata. ¶ Impulſus nomen ſic extenſum conuenienter accipi de formatiōe creaturarum ꝑ diuinam ſapiētiam/que iō omnibus mobilibꝫ dicitur mobiliozq̄ attingere a fine vſq̄ ad finez fortiterq̄ diſponere omnia ſuauiter/in numero pondere ⁊ menſura ꝓdicatur. ¶ Impulſus nomē ſic extenſum/cuilibet creature adaptari poſſe et eo pfectius quo de pfectionibus ſecūdis amplius ꝓcipant et abundantius ſuſcipiant.

¶ Decas ſecunda ¶ ⁊

¶ Creaturas eo plus ſuſcipere de impulſu diuino quo pfectiozes ſūt plus inſuper a deo dependere/minus ꝓterea exiſtere. q̄ ad hoc neceſſe eſt/plus deniq̄ diuino niti impulſui/ſicut et fluxui. quoniaz fluxus illo modo coincidat cum impulſu. ¶ Creaturaꝝ beatitudinem ſeu felicitatem naturalē poſſe dici ſcōm naturam ꝓpriam/et bene inſtitutam/agi vel impelli/ſpectat ad hoc illud philoſophie iuxta Boetium de deo dictuz Cuius agi frenis ſumma libertas eſt. ¶ Creaturarum pacem eſſe diuino influxui ſuauiter obedire. Eſt eniz pax ordinis trāquillitas/Ordo autem diffinitur q̄ē paꝝrium diſpariūq̄z rerū ſua vnicuiq̄ tribuēs diſpoſitio. Nec autem diſpoſitio non fit ſine impulſu diuino ſiue influxu pariterz illapſu ſuo modo cuilibet ¶ Creaturaꝝ diſpoſitiōem diuinam non poſſe ꝑ depoſitōnem oppoſitam conturbari/nec penit⁹ ab omni ſede deponi/nam quia quecunq̄z res deponitur ab vno ordine vel diſpoſitione deſtruit et impellitur in alteram ſicut ex depoſitione a ſede miſericordie reponitur ī ſede iuſticie/vbi non minus ordinate collocatur damnatus in inferno ſuo modo/q̄ beatus in paradiſo. ¶ Creature rationalis ꝓpriam beatitudinem hic inchoare per gratiam/et conſumare per gloriam/exiſtere in ſuſceptione exaltatiua humilium ſicut econuerſo miſeria et damnatio conſtit in depoſitione potentium ſuperboꝝz. ¶ Creaturā rationalem plus obligari/deo/ſi nunq̄ a ſede ſui ordinis gratuiti depoſita fuerit per peccatum/quaz ſi poſt impulſionem et caſum reponatur in ſede/et ꝫ ceteris paribus et ſecundum conſiderationem gratie ꝑſeuātis. ¶ Creaturam rōalē

que corruit a sede gr̃e/pl⁹ ceteris pib⁹ obli/
gari mie liberãti et exaltãti. Et ꝟ ꝑm rõem
hanc misericordie que miseriam supponit
infuisse. ¶ Creaturam rõnalem que nũq̃
deposita est nec deponi debuit a sede gra/
tie qualis inter homines sola fuit aia chri/
sti/plus obligari deo quã cetere/in ratione
gratuiti muneris accepti. Concordant be
tres cõsiderationes vltie rñsum symonis a
xp̃o pbatum Cui minus dimittitur ꝙmin⁹
diligit/supple factaꝫ patõe ad mi/icordiã
liberantem a miseria/non ad pure liberali
ter largientem. Notauit pñ. quatuor exal/
tatiões. ꝓmo a lapsu mortis Beati quorũ
remisse sunt iniquitates. Scõo a veniali/
bus/et quoꝝ tecta sunt peccata Tertio per
sanatiõem a peccato originali Beatus vir
cui nõ imputauit dñs pcm̃. Qualis fuit i
ter hoies virilis marie spũs Quarto pfecta
innocentia Qualis est aia xp̃i sola in cui⁹
spũ nunq̃ fuit dolus ¶ Creaturam huma
nam viatricem/attẽdere plus debere impl'
sus varios put habent rõem boni moralis
et honesti arq̃ laudabilis aut moralis/aut
oppositas rões/quã sub cõditione sua na/
turali. ¶ Creaturam humanam viatricez
attẽdere plus debere ad impulsus rerũ va/
rios ꝑm pbiam moralẽ q̃ naturalẽ vel me
thaphisicalẽ vel rõnalez/q̃uis si vtraq̃ co
gnitio posset apꝑhendi sine vicio curiosi/
tatis. plus vtiq̃ simul laudanda est

Decas tertia.

¶ y

Cognitionem certam/sup varie
tate impulsuũ moraliũ in boni/
tate et malicia/pure hũanit⁹ nõ
haberi/neq̃ scõm originem/ne
q̃ scõm media/neq̃ scõm finem/hoc maxi
me videt de impulsu spũssancti ꝙ sp est ad
bonũ/z pñtissimus ꝑ illapsum. Spũs tñ
vbi vult spirat/z vocẽ eius audis/z nescis
vnde veniat aut quo vadat. Cõsonat illõ
apud Job Et q̃si furtiue inꝺt accepit aurꝫ
mea venas. i. vias susurrũ eius ¶ Cognitõ
nem pbabilem sup hac varietate impulsu
um moraliũ/expedire pscrutari q̃libet ꝑm
vocationis sue statũ. alioquin ignorãs iꝝ/
rabit nec vitatur malũ nisi cognitũ/vitatõ
ne laudabili. ¶ Cognitionẽ pbabilẽ sup
hmõi varietate impulsuũ moraliũ/nõ bñ
sufficienter ꝑ impulsus quoslibet corpales
exterius in corpe cõsideratis in natura sua
vel in esse nature. Respicit hoc ꝟbum sup/
stitiosas omnes obseruationes absq̃ nũe/
ro/p sortilegos/p omina/p auguria/p som
nia/p exromanciam/cũ omnib⁹ demonuz
cõtagijs/contra que nunc orat ecclesia di/
cens. Da quesumus dñe pp̃lo tuo diabo/
lica vitare cõtagia. ¶ Cognitiõem ꝓbabi
lem hmõi nõ haberi sufficiẽter ex motu sen
sibili cordis humani vel ad bonũ de genẽ
vel ad malũ/hic est lapsus plurimoꝝ q̃ se
deuotos existimant sequi vt sp vel frequẽ/
ter impulsum cordis sui/pñertim si videat
ad bonum sicut ad religionis ingressũ vel
solitudinis/vel multiplicatiõem in voris/
Lor meum aiunt impellit me sic/et sic ad
bonum/non est resistendum impulsui spi/
ritussancti. Addũt inꝑniciem dare ceteris
cõsilia. vel responsa/iuxta ꝓpriũ cordis im/
pulsum tanq̃ diuinũ et certũ. ¶ Cognitõ
nem sup impulsibus eo frequenter plus es
se suspectam/quo vehementior turgentior
fuerit hic impulsus etiam sub rõe laudabi
lis/hoc milies expertum est in furore/nouitõ
hoc est habituatis circa delectatiões aliq̃s
De qualibus apud poetam/Jan qui amãt
sibi somnia/fingunt. et hoc maxime circa
mulieb⁹rem auiditatem/quia variũz muta
bile semper femina. Sequitur quoq̃ pre/
ceps impetum cordis sui. ¶ Cognitiõem
sup impulsibus moralibus/pbabilem nõ
haberi ex motibus cordis naturalib⁹/q̃ p
ueniũt ex radice multiplici/se habẽte indif
ferenter ad mozes. quarũ potioz est comple
xio naturalis. ſb q̃druplici genere/sangui
neoꝝ/colericoꝝ/flegmaticorũ/melancoli/
corum/de quibus alibi multa. ¶ Cogni/
tionem/sup instinctibus moralibus/non
haberi sufficienter ex altera radice impul/
suum naturalium/que est cõplexio accidẽ
talis per passiones z passibiles qualitates
habitus vel dispositiones acquisitos. ¶
Cognitionem huius non dari sufficiẽter
ex altera radice que colligitur a dispositiõe
medij circũstantis. aut alimenti varij vl'eti
am a superiori radice celi; Cuius influxus
et impulsus virtuositatem/sentiunt et oñ/
dunt res alie/non habentes rationem/in
quibus tamen nihil tale est laudabile vel
morale ¶ Cognitionem non haberi super
impulsibus moralibus/per qualescunq̃ i
pulsus qui sunt indifferenter se habentes
ad bonum vel ad malum moris/iuxta cõ/
ditiões vtẽtꝭ libertate/ꝟ vidit q̃ dixit talia
sũt ista q̃lis ẽ anim⁹ vtẽtꝭ Cogtõz ipl'suũ

moralium/qz cognoscere certitudiliter nō possumus. Dictū est coz bois prauū et inscrutabile/quis cognoscet illud?

Decas quarta

Primus impulsus dicit quoniam alius est virtuosus/alius ē luminosus/alius benignus seu dulcozosus et hoc ſm tria appriata in diuinis. Sic ex aduerso/triplex exsurgit generalis impulsus. vn⁹ est violētus.alius fraudulētus.tertius malignus Violētus impellit irascibilē Fraudulētus z dolosus rōnalem/Maligⁿ⁹ cōcupiscibilem. Diuinus impulsus fit aliter quā diabolicus/Deus illabitur aīe rōali/q̄ tria capit ab ipo sine medio. naturam grām z gloriā. Dicit aūt illapsus plenū super aiam interius z exterius dominū Coz regis (inqt sapiēs) in manu dei est/q̄cunqz voluerit inclinabit illud/diabolus aūt vel altera creatura dñiū tale nūqz hz. Diuinus illapsus etsi nō possit cogere liberū arbitriū vt liberum est/qm̄ hoc implicat contradictiōem/vt idē fiat violēter z nō violēter/pōt tñ inducere necessitatem ad illō qō sibi placuerit vt de aīa nō volūtaria potest reddere spōtaneā/docuit hoc pauli cōuersio Diuin⁹ elapsus ponit sub lege sua homines à spū dei agūtur/dicūtur tñ legi dei nō eē subiecti qz ducunt nō metu legis aut pmio/ꝛ illapsu dei solo ad implētionem legis sue. Nō est enī ꝺdictiōis deus vt liberet suos a lege sua/ne faciant illam put illi nefariꝰ de lege libertatis blasphemabant.

Diuinus illapsus nō ita cōfirmat aiaz rōalem qñ liberū eiꝰ arbtriū/ꝓpterati eiꝰ relictū/vt deliberās vel arbitrans ne possit in oppositū plabi vel suspēso se tenere.ꝓptera finalis z radicalis cōfirmatio brōz est in eterna manutenētia illapsus beatifici q̄ cōsideratꝰ ad diuinā potētiam absolutā/n hz necessitatē essēdi/nisi p instās solū/qz pt dū est desinere esse. cuius necessariū sit dū ē ipm esse. Est eni contradictio dicere hoc dum est/non est. Cōsequitur ex añdictz qp ois vita spūalis aie xp̄iane/fundat in solo miraculo influētie diuine summe libere cōtingenter ad extra/nō intra se.ꝓptera reducitur vita opez ad vitā bituū sup naturaliū/z hec bitualis vita ad ꝓmam in deo vitam que dicitur liber vite Cōcluditur exinde stulta p̄sumptio cōfidentiū in cona tu operū suoz q̄si p̄uenire posset gratie influxū/respexit vticqz dūs ad abel pⁿ ad mūera eius. Cur aūt ad cayn z ad munera eius nō respexit. murmuret si voluerit superbia ñ ptinget/detur volūtati dei gratia sua.dei z salus Distinctio diuinalis impulsus a naturali/nō sufficiēter accipit p hoc qp naturalis inclinatio nra sp est recursa ad proprium bonū cōmodū et bonorem. Natura siquidem fertur in deū sicut ꝺdita est nūero specie et ordine. Est aūt ordo suus reuerti i deū plus q̄z ad se/vt stabilez sui faciat ob bem Nō est asserendū generaliter qp ex impulsu naturali et habituali/non posset deⁿ supoia diligi/dum non adest naturaliter/gratia gratum reddens ad meritū vite eterne. Patuit in ꝓmis pentibꝰ ſm dicētes ipsos fuisse formatos in puris naturalibꝰ z licuisse actū dilectionis circa deū/cōstat qp hoc actu diligebāt deū plus quā se z super omnia.alioqn peccassent et symoniace dilexissent/non tñ merebant/sic post nature destitutiōem/nihil phibet hoiem bñ habituatū.sine gratia gratificāte/deū sup omia diligere. Diuinus influxus p grām gratū faciētem limo z p quācunqz grām supnaturaliter inspiratā/cognosci nō pōt cuidēter hic nisi specialiter fuerit reuelatū. Non enī videtur certitudo maior possibilis hic naturaliter haberi qp homo sit in caritate/q̄z si sentiat qp diligit deum sup oia/paratⁿ mori p se.hoc tñ signū potest esse sine caritate quēadmodū notat aplūs Si tradidero inqt corpus meum ita vt ardeat/nichil absqz caritate pdest/quid ista cōsideratio/ne repietur efficacius p nostra humiliatione/timore/pietate/mititate/luctu.et ad oēs benignitate.qz qua seueritate iudicemur. quo fine terminemur/ignoramus/q̄d sup est/nisi vt de mia dei sola speremus.

Decas quinta

Violētus demonis ipulsus fās a sinistris/manifestus fuit in afflictione Job/virtus aūt diuini illapsus/in sua exaltatione monstratus Eteqi draco ē iste deus quē formasti ad illudēdum ei/Sepe⁹ suis impulsibꝰ deicit/aduersis impulsibꝰ spūssancti/q̄bꝰ humiles exaltant ad virtutes Job pⁿ p̄ditionē subē/post necē subitā filioz z filiarum/si ad litterā accipiat violentus hic impulsus/magnam in humilitatis ꝓfuatiō

ne prodit exaltatiõez dñ tonso capite/ꝛ scis sis vestibus adorauit pnus in terram/dñs inq̃t dedit/nõ fortuna vel fatuz/dñs abstu lit nõ diabolus Deus recepit qõ suũ est/ce do libens plus hñs in hoc vere virtutis q̃s si paupib erogasset. qz minus vanitatis/

3 ¶ Job si ad tropologiam ly violẽta pditõ referatur/nõ pdidit vitã totam filoꝝ et fili arũ/qm̃ filij moraliter sunt septẽ dona scti spũs/filie vero tres theologice vrtutes/sed nec domus honestatis vite q̃ttuor angulis totidẽ virtutũ cardinaliũ funditus euersa est/alioquin nõ mãsisset iustus nec gratias de pditis vrtutib ꝛ donis retulisset ¶ Job impulsus violẽter pdidit ad tps/vsuz pfe ctũ ꝛ iocundum virtutũ/q̃lem bñe solitus erat/qm̃ dñs erat secũ p̃ exprimentale sen timẽtũ Dicit aũt vsus iste vita scõa/sic ha bitus informãs ꝛ gratificans noiat vita p ma/q̃ mãsit sp̃ in Job etiã suppõsa ad tem pus oppõsa actuali vita scõa/donoꝝ ꝛ vir tutũ. ¶ Job ex instinctu sinderisis certifi catus sup̃ hoc impulsu tyrãnico demonis/ mox erurgit ad spem de deo/radita capite mẽtis/crines cogitationũ aut affectionuz supfluas/scindit vestes oationum/discer nẽs q̃ nõ sufficiũt ad meritũ vel ornatũ/tã dem de toto de se desperãs ꝛ in se.corruit p nus in terram solidã eternitatis corã deo i

6 q̃ solo spem reponit. ¶ Job impulsus et e uersus vt caderet/hũit deũ susceptorẽ/i cu tus fiducia dixit adorãs. Nudus egressus sum de vtero mr̃is mee. Põt hic itelligi lit teralis mr̃/sed a ꝓpatius ad misteriũ mat hec/est iustificatio gratuita p̃ oblationes p eo factas a pentib/sicut in baptismo nr̃o/ nouã parit gra mr̃ infantiã. Sic ẽ g noz ba bui vestẽ actual' cuiuslibet meriti mei/di cit Job/dũ ita spũaliter renatus sum Sic ad deũ reuertar in nullo ope meoꝝ opimẽ to spem cõstituẽs/dñs dedit vitã opm iocũ dam ꝛ vberẽ/dñs abstulit eã sua pmissiõe. Sit nomẽ dñi bñdictũ ¶ Job impulsus

A 1 iterũ fuit a crine dũ sathanas licẽtiat⁹ a do mino nõ solũ pdidit vitã scõam donoꝝ et virtutũ in sentimẽtis solitis. Sed addita sunt sentimẽta ɔ̃ria p̃ immissiõẽs horridas temptationuz de vicijs turpissimis ꝛ blas phemijs/qtũs deiceret aia Job in cõsensũ mortifeꝝ aut luxurie aut blasphemie. Pla ne si terrebat in somnis sathan Job ẽto magis in vigilia/puto supabat hec spũalis afflictio corp̃alẽ/ẽuis esset tanta ẽta nul lus hoim tyrannoꝝ martiribz irrogare sci uit. ¶ Job sedens in sterquilinio ꝓprie de 8 spectionis/radebat hanc saniẽ tẽptatiõnũ testa cõsideratiõis ꝓprie fragilitatis tã q̃ au dire a dñõ cũ paulo taliter colaphisato. ¶ Sufficit tibi gra mea. nam virtus in in firmitate pficitur. Qualiter hoc sane dum horrẽdas blasphemias demonis/Job to lerat inuitus nec succũbit/nec obedit vxo ri dicẽti. Bũdic deo ꝛ morere: vxor ista/est vel sensualis vel inferior ps rõis/quã com pescit superior. ¶ Job ita cõclusit Si bona 9 suscepimus de manu dñi/bona scz q̃lia tẽ tatus optabat vt eẽt iuxta menses pristinos dum delectabat in dño. Mala aũt q̃re nõ suscipiamus/et hoc tristicijs ꝛ oppositz sẽ timẽtis. ¶ Job placẽtissimã obtulit hosti 10 am de seipõ/dans se totũ deo. qz nichil as scribit sibi nihil retinet/nõ exteriorẽ sbam nõ ꝓlis fecũditatem/nõ opm bonitatẽ/nõ cõsolationẽ/nõ iocũditatẽ. Sit nomẽ dñi bñdictũ/hoc vnũ sufficit sibi hãc requirẽ Opa sequũtur mortuos in dño/non p̃ce dũt/fiunt ipis ad iocũditatem ꝛ gl'am etiã peccata p̃terita non qz pctã/sed qz remissa tecta/nõ imputata/p̃ illã que multitudinẽ operit peccatoꝝ caritatem.

Decas sexta

B 1 Fraudulẽtus impulsus pricio sior est q̃ violẽtus/eoq⁹ magis latet neq̃ ita frequẽter aduersus ip̃m solet ad deũ et scõs angl'os eius fieri cũ speãli humilitate recursus/ni si forsitan ab illis q̃ ꝓ bona cõsuetudine ex ercitatos habent sensus. ¶ Fraudulentus 2 impuls⁹ vt euitet/petitio vr̃ magi illa fieri Et ne nos inducas in temptatiõem At ve ro cõtra violẽtũ et malignũ. reliqua mar̃e formak sed libera nos a malo. Vel fm aliã litteraz/a malignoi. a male ignito. in quo mũdus positus est totus. ¶ Fraudulen 3 tus impulsus/fallere q̃rit fm omne genus fallaciarũ in sophista. Et scõm omne gen⁹ stratagematũ/iure bellica. Et scõm brocar dica iuristarũ/et scõm insolubilia ꝛ obliga tiones logicoꝝ. imo etiã ꝓportionabiliter ad omnes industrias alialiũ sese fallẽtium Silr denicq̃ ad laqueos aucupum/ad ha mos et retia piscatoꝝ/ad funes et pedicas cũ decipl'is/ad laq̃os venãtiũ/ad cautelas lucratuz/atq̃ inuolutiões disputantium. ad furias gladiatoꝝ. ¶ Fraudulentus im x

mm

pulsus/ Nonnūq̄ illaqueat eos et in decepti
onis foueaz p̄cipitat /eoip̄o q̄ sup̄ ip̄is no/
ticiā alijs tradere satagūt ampliorē. Fouea
vna ē sup̄bie inaniter gl'iantis ꝛ se ceteꝛ in
hac re p̄ferentis. Altera dū de pauciſſimis
estimat aquisse oia vl' maiora. Tertia dum
et alios vult ad huius doctrinalem cogni/
tiōem tradere curiosius q̄z optet. Quarta
dum vincere cōfidit in illis. Quinta dum
irridet vt idiotas ꝛ expositos omni lapsui
pcrōz ignorātes. Sexta si tepidior fiat ad
orōis auxiliū. Septima si munus p̄caueat
circuitus demonū/q̄si notos sibi. ¶ Frau
dulentus impulsus eo sepe plus ꝛ citius il
laqueat/quo q̄ritur p humanā industriam
magis vinci. Presumptio enī de viribꝫ sci
entie vel ingenij. merek illudi/et eo ampli⁹
q̄ nō arbitrak illudi vel tētari. ¶ Fraudulē
tus impulsus/dū p̄dicādo vel scribēdo de/
tegitur et ꝓpalatur acrius ſm diabolū q̄rit
machinatiōes ad vincendū etiam ex sui vi
ctoria est furoꝛē rōablis/ꝛ amās cōcupiscē
tiaz/q̄re in eo rōem/q̄re pacem ꝛ nō inueni
es. ¶ Fraudulētus impulsus/fecit vt Da
uid ꝛ alij ꝓponerēt psalmos aduersus ip̄m
q̄s cuz doctrina pauli/illi nō sapiūt /q̄ nū
q̄z p hmōi dolosos insultus tētati/victoreſ
euaserūt/facti p humilitatē exaltati. Ex b̄ē
p̄cipne tētationū vtilitas/sil' vt expiamur/
qm̄ p multas tribulatiōes optet nos intra
re in regnū dei. ¶ Fraudulētus insultus si
cognoscit in generali/parū vz ad euasionē
Et si in p̄ticulari nō sufficit hūmana virt⁹
sine gr̄a ad sup̄atiōem. ¶ Fraudulent⁹ im
pulsus/acceptior et familialior est sathane
q̄z solus violentus/p quā opprimit omne
iu diciū rōis p languoꝛes boꝛridos coꝛpa/
les. plus enī q̄rit aias sic impellere/q̄ ip̄u/
tabiliter peccēt: q̄z in lapsum p̄cipitare ta/
lem q̄ nihil imputek eis de his q̄ patiuntur
que dicūt aut faciūt ad peccatū ¶ Fraudu
lentus impulsus eo plus debet formidari
et esse suspectus/quo magis ꝺgnoscik qz sa
piens videt et timet. Stultus ignorat et
transilit. hinc vetus apud grecos puerbiū
Eruditio timorē/ignorantia audaciā pa/
rit. iungak exemplū ex natura quaz duplex
explicat versiculus. Si volucri capte dat
sors euadere posse. Partib⁹ in cūctis esse ti
met laqueum.

Decas septima

Dolosus impulsor sathan a sede positus vtitur cautelis sophista rum. se celat/et ml'ta petit. Celat se nūc sub habitu theologi/ nūc p̄dicatoris/nūc cōfessoris. nūc religiosi. nē solitarij/nūc plati/ꝛ ita de quolibet statu se formās vertit in oēs/hinc noia mille. Vtile nocēdi artes. ¶ Dolosus impulsor ab i/ nitio sub figura serpētis astuti se fingit theo logum. locutus est ad Euā de deo/q̄rēs in dolo cur p̄cepit vobis deus ꝛc. Fallax im/ pulsor illuc puocat/vt indubitatiōem/ cer tū p̄ceptū dei ꝙuertak. factū est vt impulit. Rndit ml'r iam sibi blādiens/iam obediē/ tia trepidans/ne forte moriamur /subintu lit audax ꝛ mendax/nequaq̄z moriemini. p mus accusauit de inuidia deus/ accēdit ad scie desiderū/futuros deniq̄z spospōdit pa res deo/vicit. deposuit p̄mos cū sua poste ritate de sede dignitatis sue. ¶ Dolos⁹ iste nedoze preuia tentauit postea xp̄m/theo logisans in allegatione scripturarū/sed ve ra theologia supauit falsam/ꝛ humilitatez exaltauit ¶ Dolosus impulsor theologisa bat apud demoniacos q̄s curabat christ⁹/ Clamans/q̄z tu es filius dei/vnus inter a lios/delectatus in nouitate verboꝛ. Primꝰ vocauit xp̄m ih̄m nazarenū. Sed nō sine bat ih̄s demonia loquī. nolēs a p̄re mēda/ cij/testimoniū accipe veritatis/miscēt enim sp falsum aliq̄d veritati/quo citius recipi/ atur toxicū melle litū peccati: ¶ Dolosus impulsor theologisabat in puella pbitho/ nica de actibꝫ apl'oꝛ. q̄ testificans de paulo et socijs. Isti boies serui dei excelsi sunt/ q̄ anūciant vobis viam salutis/pbibuit eaz exemplo xp̄i paulus/ꝛqz q̄stū dñis suis ab stulit p̄secutus est vehemēter/q̄ cōtra faci/ ent fictis miraculis ꝛ reuelatiōibꝫ mulier/ culaꝛ/vt ita q̄stū sibi pent vel bonorē/do/ cuit hanc fraudem experientia de multis ꝛ in multis/sub specie sanctitatis/in obfuscati onem catholice veritatis. ¶ Dolositas sa D
thane describik amplissime sub typo trium amicoꝛ Job/qui figuram tenent heretico rum/sicut q̄rtus beliu p̄sumptuosus signi ficat/patet in ipoꝛ disputatione/ Quintus sathan ostentabak esse theologus/sz ad pes simū cōtra Job finem armabātur ꝛ eo do/ losius quo verius ꝛ diuinius allegāt i plu/ rimis. ¶ Dolositas sic apitur. Erat Job i terioꝛ hō spūalis p̄dit⁹ sapiētia que de sur/ sum est. Sciebat homines p̄ prudentiam

dei sctōs/qui nō haberent hic ciuitatē manentem/sed futuram inquirerēt. Sciebat qō vltimū nō erat in hoc mūdo iudicium/vt reciper vnusquisq; opus suū/sed oia in futurū seruabā tur incerta quousq; illuminaret dīs abscondita tenebrarū ¶ Dolositas amicoꝝ Job in hoc erat/qz nō sapiētiam sequebant q̄ desursum est. sed terrenā animalem diabolicā/et hoc fm tria q̄ tpaliter offerūtur bona tanq; fines mūdanoꝝ/i diuitijs/in delitijs/honoribꝫ z pompis. Jta q; tres amici Job beatū dicerūt ppl'm cui hec sunt/Job vero dicit/beatus ppl's cui⁹ dīs deus eius. ¶ Dolosus inde consurgit aduersum Job impulsus/qz nō collaudat vita hanc veteris hois/sed ex cōsideratiōe peccatoꝝ z miseriarū q̄bus cōpedita ē/maledicit odiendo/detestandoq; nō naturaz sed culpaz z miseriam/neq; petit cū absoluto rōis iudicio impossibilia fieri sed q̄dam velleitate cōdictionata/cōcludit tandez se miserias nō pati ꝓpter peccata sua/put imꝑperant amici/nec desperatin hac vita in q̄ nec pōt/nec debet/felicitas expectari. cum bonis sepe mala et malis bona pueniant/et hoc q̄dem lege certa dei. sed nobis ad plenum nō cognita. ¶ Dolositas sathan manifestatur in helin garrulo/fastuoso/q̄ non cōsolator sed onerosus z amarus insultator/verba iactat sapie/inuoluens/teste domino/snias sermonibꝫ impijs caret illoꝝ sensu intimo q̄ roborat nō aliter q̄z m'ri doctoꝝ vel xp̄ianoꝝ iactant de iudicijs dei. z de maiestate sua. de sapia z bonitate verba magnifica sed velut in somnio.

Decas octaua

¶ Malignus impulsus/ex purat ex cogitata malicia/puocat ad peccādū/sicut honestas sola trahit bonos ad laudabiliter opandū Est enī hec palma vicioꝝ honesta polluere delectātur cū malefecerint/z exultāt in rebus pessimis. ¶ Malignus impulsus ferri nō pōt impuram maliciam sub rōne solitus malicie/ratio qz fm dionisiuz nemo ad malū aspicies/opaī. nō enim habet rōnem appenibilitatis vt sic ¶ Malignus impulsus hz p suo termino fantasticā supbamq; libertatez. Tractat illud brūs Aug⁹ de furtu pomoꝝ dū puer esset/cōcludit tandē q̄ nō delectabat peccatū/sed libertas fl'a peccandi. Dicit alibi q̄ felicitas mūdanorum est impunita nequicia/peccent vt voluerīt Nec aliquis dicat cur ita facis/nec puniat ¶ Malignus impulsus/apparet in blasphemantibꝫ horribiliter nomē dei z sctōꝝ sctāꝝ q̄z suarū sine cā sed sola libidine blasphemandi sic impune. Jnde est illud q̄rūdam nobiliū ad rusticos. Tu das animaz tuam diabolo. tu negas deum. tu despicis. cur hoc? cū non sis vir nobilis. ¶ Malignus impulsus. in ꝓphanationibꝫ solennitatū et locoꝝ sacroꝝ/vtilitate nulla sequēte/docent hāc malignitatē insanie falsē q̄s palliant sub noie festi stultoꝝ/vbi fiūt horrenda supra maliciaz paganoꝝ i cōculcationem rerū deo sacratarū ¶ Malign⁹ impulsus ostendit in dehonestatione pentuz pure gratis/qualiter fuit in nerone/qui ꝓpriam euiscerari iussit mrēm. iussit et prēz ciuilem senecam mori/gaudebat in crudelibus mortibꝫ senatoꝝ. Denicq; nimis valde debachata est sathane malignitas pſecutione tot martirū sup rabiem beluaꝝ/Exurge et toto malignitat' spū debachare. docebat Vincētius ad tyrānū/malignitatem imperans. ¶ Malign⁹ impulsus impellit insipiētes vt dicant in corde suo. imo in ore z ope. Non est de⁹/cū tñ velint ipi neq; q̄s adorari sicut deus. Sed ista est inuidorum malignitas/iacturam ꝓpriam querere in alioꝝ lesione ¶ Malignitas diabolica est conari mulierē violare qz casta est/quia virgo est/qz nobilis est et honesta/licet in corpe deformis sit. q̄rere ꝓterea societatem in peccatis/nec sibi satis esse ꝓpriam damnatiōem/sed neq; ꝓponere quicq; de pnia. imo dolere si sibi malicia displicens esset. ¶ Malignitas est diabolica delectari in mendacijs qz fallunt/trahere ꝓterea sāctorum pueroꝝ z puellarū innocētiam ad peccandū/delectari deniq; in peccatis extraordinarijs q̄ abhorret natura/nec addunt ad delectatōez libidinis/nisi corruptam fantasiam sicut febricitātes aut mulieres imp̄gnate gaudēt in cibis q̄s abominabiles sciunt sani Procurat iste marie malignus exerceri/qtūs ex pudore cōfitēdi reatū taz pudendum. corruant in damnatiōez oze clauso. zodoma enī dicitur mutaz. Judas q̄ intērptatur cōfitēs vicor misticus in cornu dextro peccatoꝝ cōmuniū ꝓstratus prout in sinistro sequētium ad inuentiones in peccatis est. ¶ Malignitas diabolica delectatur multitudine peūtium/ non solum

q; peunt sed q; p alios peunt/scit q; si vo/luerint seductores alio; penitere postmo/dū/vix pniam inueniant pfectam q; redde re nō potuerūt eos quos pdiderūt/neq; p/terea restituent q̄ tota malignitate pus de/struxerūt mille modis siue mō. Deniq; sua det et impellit ad blasphemias ptra spūm sanctū q̄ sunt psumptio/impenitentia/de/speratio/inuidētia fraterne gratie/impugn/tio veritatis agnite. de quibo non est hic p singula disserendum.

Decas nona

F

On alignitatē sathane tyrannicā et aptam supat in multo sua in an gelū lucis malignitas transfor/mata/q̄s ista crederet si hō apo stolus nō diceret/nō ignorās astucias ei⁹/pmanet iste malignus in arrogantia cōce/pta/vult extolli sup omne q̄d dicit deus/hz suū neq; spūm. Fm quē satagit in destructi/onem nō edificatiōem dare suis de corpo/re peccati fallaciter diuisiones apparentes nō exītes grā;/instar spūssci. Huic ipel/lente eo pmittēte deo/datur Fmo sapientie/alij aūt Fmo scie scōm neq; spm̄/alia fides falsa in eo spū/alij opa virtutū/alij grā sa/nitatū/alij pphetia/alij grā linguarū/alij i/terptatio Fmonū. ¶ Fictus lucis angelus q; ista possit inducere ēstum pmiserit deus testis est apl's/loquēs de antixpo/testis in sup loquens de laude caritatis sine q̄ pōit excellētes grās dari posse/sz inutiliter. Si linguis hoim inq̄t loquar et angelo;. Ec/ce Fmonez sapie z scie z genera lingua;/si habuero pphetiam/ecce noiatā. z nouerim misteria oia. Ecce interptatio Fmonū cuz sapia mistica/iūgit omnē sciam/iūgit oēm fidē/iūgit mirabilia in translatiōe mōtiuz iūgit distributiōez oim facultatū in cibos paupm/pcludit in martirio q̄ tradit corp⁹ ita vt ardeat ¶ Fictus lucis angelus suos habet appentes apl'os/suos pphas/suos e uangelistas/suos pastores z doctores. im/mo z suos martires/suas virgines/suos be remitas et monachos/ad cāsumatiōem re/pbi corpis sui/cuius ipe est caput et rex su/pbie/sicut humilitatis z obediētie xp̄s rex et caput existit. ¶ Fictus lucis angelus vt opetur in aliquo talia q̄ dicta sunt/pmo se/minat tumoris spūm/et impellit ipm vt am/bulare cupiat in magnis/vt sit placēs z sa/piens sibimetipi in oculis suis. Quo obtē/to iam illudit et adulatur/impellit et delu/dit/quemadmodū voluerit/nisi succurrat grana salutaris. imo iam talis factus est si/bi demon/se decipiens/et fantasticās/z de stulto p adulatiōem priam insanū se faci/ens ¶ Fictus lucis angelus/si cū tanta di/gnitate creatus/potuit p sui cōplacentiam adulatoriā ita decipi vt appeteret silis esse deo. Hic de eua suo mō reddit minus ad/mirabile si respexerimus ad hoim insanias/qui cū tot subiaceant miseris cōtinuis inē/ti sunt/qui se pcipent coli vt deos/inuenti/qui se p supbiam demētarent miris modis humane fragilitatis obliti. ¶ Fictus luc; angelus/cuius cibo electus/et qui hz fidu/ciam influat iordanis in os eius/studz ap/parere in deuotis z cōtemplatis marie mi/rabilis. Absorbet itaq; mare mūdanorum absorbet et mare oim fide vera xp̄i carenti/um. Sed xp̄ianos absorbere/deuotiōi cō/templationi q; deditos sua pncipalis ē vi/ctoria. ¶ Fictus lucis angelus/si viderit a/liquē xp̄ianū quē nō audet a fide palāauer/tere/studet ipm ad petā carnis et mūdi/se/pius impellere q; si repulsum se senserit/q̄/rit aliud machinamentū vt ad oppositā vi/cia que nō sunt carnis z mūdi vehementer impellat. ¶ Fictus lucis angelus pascit a/liqñ fuos familiares cibis delicatissimis q̄ nō carnales appent sed oino spūales/et q̄/les comedunt electi filij in mensa p̄ris sui dei. Itaq; cibat eos ex adipe frumēti sacre scripture. in misteriis suis elucidādis/z de petra fidei q̄ est xp̄s falso melle/q; falsa dul/cedine saturat eos. q; pl⁹ z aliter comedūt quā satis est/vt cū fuerint saturati dicāt ela/ti p supbiam/quis nr̄ dñs est. dicāt non su/mus sicut ceteri hoim peccatores. ve ve ve tibi. ¶ Fictus lucis anglus si nō promerz in sua rōcinatiōe/nunq̄ hortaret vt quere ret/hō sentire et gustare quā suauis est do/minus/p̄sertim circa misteriū incarnatōis et crucis q̄ō aduersum maxime sibi scit ne q̄ ipe spūs. Hō aūt impellit ad hoc sentiē/dum z gustandū/nisi qtūs in psumptiōis spū magis illaqueat. Celat insup laqueos sue nequicie sub fossa humo crucifixi vel ope/ris pij. Nec sup his dubitat/habet histori/am de Martino. habet de plurimis here/mitis. habet de xp̄o quē voluit theologisā/do decipe ¶ Fictus lucis angelus. si super bos suos fallit. si excecat in pleno meridie legis xp̄i sub imagine crucis sue religiōis.

sue pietatis. sue ad sanctos ꝛ sanctas/ad te etiam beatissima nō cōqueratur/sed humilietur humana ꝓsumptio. Nō enī placz ꝺo vir supbꝰ/etiā si ascēdit in celū sb̄ titulo deuotionis/sub titulo crucis/ꝛ sub titulo beate virginis ꝛ scrō/sup eius q̄ ex ipo fict⁹ est/et si fictus. igitur ypocrita. q̄re hoc? q̄a suam nō dei gl̄am solam q̄rit/qz rursus nō dei bñplacitū in plificatiōe btō/ opm ꝓbediētiam/sed meretriciam sterilemqꝫ quodāmō ꝓsequit in sentimētis/nescio q̄livo/luptate/nō qꝺ malū sit i dño delectari. sz caste fiat et pie/cū obseruatione ꝑceptoꝝ/nō habendo velamē malicie libertatem.

Decas decima.

Exaltatur humilis/cōtra violentū/cōtra fraudulētū/cōtra malignū demonis impulsum/qz diuin⁹ ꝛ angelicus impulsus/ꝥuosus/sapiens/ꝛ benignus/succurrit in electis. ita diligentibꝫ deū oia cooperant in bonum. et ita oia vt etiā diaboli machinamēta sinistroꝝsum impulsiua/cōuertātur i bonū. Sit Job in exemplū hic/q̄ ꝓditis ꝙi/bus ꝛ pleduplicia reptauit septē ei filios ꝛ tres filias restituit. Exaltat hō p⁹ demonis insultus/si ad moralia traducimus/qz reddūtur sibi vsus ꝛ oblectamēta septē doꝝ q̄si totidē filioꝝ ꝛ triū virtutū q̄s theologicas noiam⁹/et ita reddunt septē filij/et tres filie domus q̄s virtutū Exaltatur hō tētatus dū fit ampliꝰ timoratus ꝛ pauper spū/dicēs illud ex ynia. Ego vir videꝫ pauptatē meā. et illud. Tu autē susceptoꝛ meus es/gloria mea ꝛ exaltās caput meū. cū ceteris. in banc ynam/quoꝝ nō est nūerus. Cognoscūt bruta liberatoꝛes suos vt elephas/ꝛ fuiūt eis/q̄to magis post tot tētationes ꝺz hō gratū dño famulatū Exaltatur amplius hō liberatus/in pietate ꝛ mititate circa ꝓximos. qz didicit ex his q̄ passus ē/miseroꝝ misereri/sint ipi peccatores publici/sint publicani ꝛ meretrices. neminem iudicat/neminē damnat/dño suo stant aut cadūt/aut sibi stant potius. potēs est enī de⁹ stabilire eos/sicut ꝛ me fecit. p⁹ tot lapsus. Exaltatur in scia miseriarum seculi/vel luctu pñtis exilij. qtūs sit viuere ꝓpus sit ꝛ mori lucrū/vitam in patiētia degat/habeat in desiderio mortem. Denicz sit idoneus in sua scia p experientiā habitaz/docere alios q̄ et qualia sint diaboli machinamēta q̄ occulte insidie/quam oppressiones violēte. Hinc timoꝛ nocturnus mundi et carnis. Hinc sagitta volans diaboli. Hinc negociū ꝑambulans in tenebꝛis/in ꝓplexis. Hinc incursus in importunis et violentis. Hinc demoniū meridianū i maximis appentibꝫ bonis Hinc casus tot hominū a dextris a latere ꝛ a sinistris. Et q̄s muniet se aduersus has insidias q̄ nō expertus fuerit eas. Exaltatur impulsus ꝛ forte deiectus. sed resurgens fortioꝛ. Exaltat dico in spū fortitudinis/et esurie iusticie/sentiens q̄z nulla sint pñtia quibꝫ possit inniti. ideo q̄rit sibi eterna. Exaltat in spū consilij/sentiens iam ex intimo gustu/ qm̄ nō ē cōsiliū/nisi in iustificationibꝫ dñi/q̄liter sētiebat q̄ dixit Cōsiliū meū iustificatōnes tue Hec ē vera discretio spūum lex dñi nō vt fingit ille malignus/ex motu ꝛ impl'su/nescio quo cordis nostri/vtiqꝫ signo fallaci/Coꝛ tuū/iniquit sapiens quasi ꝓturientis fantasias patitur/nisi a deo fuerit immissa visitatio Docuerūt hoc habētes phitonicum spm̄. docuernnt innumerabiles/qui dimissi scōm desideria cordis eoꝝ/iuerunt in adinuentionibꝫ suis/et perierūt vtinam soli. Exaltatur in spiritu intellect⁹. iuncta cordis mūdicia. Dat enim vexatio intellectū. dat crebꝛo purificatiōem in oculo cordis/quasi colliriū/quasi fel tobie/q̄si ꝓpi lutum. Exaltatur in sapientia/iūcta pace ꝛ adoptione filiali dei. Si enim fit timoratioꝛ vt ꝓmisimus/si pauꝓioꝛ spū/si lugentioꝛ/cōsequens est q⁹ spūi contrito ꝛ humiliato/spūi quoqꝫ purificato ꝑ lachrimas ꝛ illuminato. Det sapie gustū ꝛ pacē que expugnat omnem sensum. Sufficiūt ad extremū tales filioꝝ restitutiones/ gratiores p⁹ lapsū. p⁹ tot amaritudines. Philosophica voꝛ est. q⁹ opposita iuxta se posita magis eluceſcunt. dies ex nocte. dulcoꝛ ex felle. sanitas ex infirmitate. vigilie veritas/ex somnioꝝ delusione fit apertioꝛ/vera sensatio sapiētie post frenesim vel reuersatiōez stulticie. dum vigilans se habet vt somnians. sed gratia reddita. reddit pariter et sensum verum in virtutis vigilia constitutū. Exaltatur postremo liberatus a tentatione quia speciositas redditur ampliꝰ in spe fide et caritate ꝑ afflatum sancti spirit⁹. contrarium aquilonis impulsibus. sic optabat apostol⁹ fieri. Dominus inquit spei replebit vos in oi gaudio ꝛ pace i credēdo

vt abundetis in spe et virtute spiritussancti/que virtus est caritas. Ecce tres filias. Sciunt liberati post impulsus fidelitatis et desperationis / qs serenus postmodum fidei radius/quã certus innixus spei /quã iocundior caritatis ardor/subsequunt/dũ depositis de sede potentibus prius animã vexantibus/fit domino liberante quod sequitur. Exaltauit bũiles/fit et gratiarũ actio p canticuz. Magnificat anima mea dominum ꝛc̃.

¶ Finit Centilogium de impulsibus ꝛ sb̃ iungũtur tractatus de theologia mistica ꝙ satisfaciant tertie parti promissionis facte in pbemio sex lectionum.

¶K ¶ Incipiunt considerationes venerabilis ac egregij sacre theologie pfessoris magistri Johãnis de Gerson Cancellarij ecclesie parisien. de mistica theologia:

Prologus

Enitemini. et credite euangelio Mar. pmo. Astrinxit me pmissio nouissima / illud aggredi qó vestram expectationem repetere nunc sentio. oñdere scz An cognitio dei melius p penitentem affectum/qs p intellectum inuestigantem habeak. Ubi eniti debeo. si forte pijs aspirante conatibus deo/ poterit studium meum caipa ad cõmunem intelligentiã deducere que super theologia mistica/boc est occulta/diuinus tradidit Dioni. edoctus non dubium ab illo qui ait. Loquimur sapientiam apud pfectos/sapientiam in mysterio que abscondita est. Conari preterea meditor si ea que de contemplatione meditatione. raptu. extasi. et de excessu mentis. de diuisione spũs et anime. et similibꝫ /doctores eleuati scriptis reliquerunt. poterint ita palam fieri et quodãmodo reuelari. vt alij ab expertis quales rari sunt possint intelligere aut saltez fixe credere sanctos illos viros habuisse scientiam longe altiorem a natura cõmuni. quos ad supmentales rapuit excessus diuina contemplatio. Dicaz vero quod frequens est apud vnũquemqꝫ in aggressu alicuius vel insoliti vel arduꝫ. trahi quippe solet animus in varias ptes p̃o varietate rationuz operis. Cõperi boc ipe pluries/nomiatim in re p̃senti. ¶ Tractaturus itaqꝫ materiam/qua nulla sblimior est/nulla diuinior/sed nec vlla queri difficilior/sicut nulla potest salubrior inueniri/vtpote in qua nostre felicitatis cardo figitur. Contremui ad aspectum maiestatis huius sapientie/verens ne perscrutator eꝰ volens fieri opprimerer a gloria. Debinc expaui ne superba presumptio vexaret me. Quis enim magna moliens nõ impugnatur ab ea. Extimui deniqꝫ ne de curiosa singularitate notarer quã duabus vltimis lectionibus sceleris condemnaui. ¶ Atuero poterant hec turbare retro qꝫ flectere pedes mee inuestigationis ne progrederer/si ó solis viribus propijs confiderem /et non in eo qui dicit. Querite dominũ semper. Si preterea constrictus duplici officio publico non deterrerer/aspiciens damnationez serui pigri abscondentis talentum domini sui/audiens quoqꝫ angelum apud Thobiam qꝫ opera dei reuelare et confiteri honorificum est. Deniqꝫ si primuisset sapiẽs ea que commemoramus non diuisset de sapientia. Quã inquiens sine fictione didici et sine inuidia cõmunico et honestatẽ illi non abscondo. ¶ Nó autem de iactantia additum ẽ. vtinam qui gloriatur in domino glorietur. Quis assecurabitur homo viuens sup terram etiaz si supza astra celi posuerit nidum suum/etiam si in lecto cõtemplationis dormierit. etiam si mãna deuotionis absconditum gustauerit. Quid bec omnia? Quis non expauescat horrore vehementi quando a celi palatio detractꝰ est lucifer. a medio lapidum ignitorum in sterquilinium damnationis? Quãdo in die illa duobus existentibꝰ in lecto vnꝰ assumetur et alius relinquetur. Quando demum filij israbel pstrati sunt in deserto qui pane celi vescebantur et inimicos suos eos qui mẽtiti sunt ei cibauit dñs ex adipe frumẽti/ et de petra melle saturauit eos. Ue michi si gloriam meã quesiero. illa prorsus nihil ẽ. Illa nihilominus condemnabit me. Ue si gloriatus fuero in damnatione mea ꝛ in nihilo/terreat aplica tuba. Si inquit habuero pphetiam ꝛ nouerim misteria omnia et omnem sciẽtiam et si habuero oẽm fidẽ. ita vt montes transferam/caritatem autez non habuero. nihil sum. Quis autem cer-

tus est sine miraculo caritatem se habere? Quid scis pauper homuntio si lumen alicuius quod intelligentie aut alicuius tepor tenuis deuotionis videtur dari tibi seruo nec hoc ad vtilitatem alioꝝ vt illumineutur vel calescant. tu vero instar cerei accensi redigeris in cinerez. Auerte hoc misericordissime deus. etsi de te loquendum est si inte exaltandum/ercultemus cum tremore. et doceamus cum humilitate querendo vnicam gloriaz nominis tui p seruos tuos dominos et fratres meos/quibus ideo de secretis sapientie tue loqui velle mihi videor vt dimissis interim sterilioꝝ studijs/diuaricantibus animū ad multa/inflammet eos verbum spūs tui querere te in simplicitate cordis. Intelligere porro quale est illud. Vacate et videte quoniam suauis est dominus. Stimulentur postremo ipi nō ita soli tradere se intellectui ipm erudiēdo q affectus aridus/imo passionibus horrescens et sordescens deseratur. Nam apud quos alios aut quonā potius loco altero doctrina hec de theologia mistica tradi potest? Quod si hoc ipm attingere quod opto denegatum fuerit ignoscat peccatis nostris deus/et pium qō habere mihi videor desiderium aut tollat si impium est etsi falloz/aut si recte cōscius sum iustificet me in iustificationiby suis ille qui desideriuz pauperum exaudit et pparatiōem cordis eoꝝ audit auris sua. Judicare pupillo et humili vt non apponat vltra magnificare se hō sup terram. Dis itaq; plocutis pcipue ad fodiendum de pfundo humilitatis locum quo sine collapsu tota dicēdoꝝ fabrica solidet. Et ab oratione more diuini dionisij sumendo exordium explicabo materiam disiunctim p cōsiderationes seu annotationes in modū capituloꝝ q̄tinus auditor recreetur interuallis/r nō cōtinua confusaq; locutione lassetur. Nihil quoq; noui allaturus sum qō nequeat in alijs sctōrum libris inueniri/ab eis nimirum quid omissum est. sed eoꝝ sententias meo ordine ac verbis explicabo. Tractatus iste de mistica theologia. xliij. cōsiderationes continet/et octo partes habet seu materias pncipales. Prima pars est de quibusdam preambulis ad theologiam misticam et a pma cōsideratione vsq; ad nonam inclusiue. Secūda est de natura aie rōnalis et ser potentijs eius a nona cōsideratione vsq; ad decimamseptimam. Tertia est de luminositate dictarum potētiarum a decimaseptima cōsiderationē vsq; ad vicesimā pmam. Quarta de cōtemplatione meditatione r cogitatione a vicesimapma vsq; ad. xxvi. Quinta de tribus oculis animę r de tribus affectionib; correspondētibus in. xxvi. et. xxvij. Sexta est de acquisitione theologie mistice et ō decē eius differentijs ad theologiā speculatiuā a. xxviij. vsq; ad. xxxv. Septima est de amore et eius triplici pprietate. et ibi de raptu et extasi a. xxxv. vsq; ad. xl. Octaua est de via amoris qui amantem vnit cum deo et stabilitat requiescere facit a quadragesima vsq; ad finem.

Sequitur prima consideratio de triplici theologia scz pria symbolica et mistica.

Liqua est theologia mistica vltra eā q̄ vel symbolica vel pria nominatur Ita enim sepate tractauit de ea sub pprio titulo beatus Dionisius a conscio diuinoꝝ secretoꝝ Paulo doctus. Cum eni scripsisset ō theologia symbolica que vtitur corpeis similitudinib; translatis ad deū vt q̄ est leo lux agnus lapis et similia fm quā dicit de omninomi⁹. Cū pterea tradidisset theologiam priam p quā ex effectib; reptis i creaturis pfertim pfectioribus ad extra cōsurgi⁹ ad affirmādū aliqua de deo vt qō est ens r vita a quo omnib; deriuatū est esse et viuere. Tandem addidit modū inueniendi deum pfectiorē ceteris quo p abnegationem et p excessus mentales tanq̄ in diuina caligine videatur deus. hoc est in occulto et in abscondito vbi posuit tenebras latibuluz suum qō attendens vnus ex pphis sub assertione clamauit. Vere tu es deus absconditus. pterea hic liber intitulatur de theologia mistica. Mysticum autem interpr̄at absconditum. Prim⁹ liber deest apō nos Scōus aūt de diuinis noib; appellatur.

Consideratio. II.

tractat abnegatiōem sil'itudinū r explicat

Theologia mistica innititur ad sui doctrinā/expiētijs habitis ad intra i cordib; animarum deuotarum. Sicut alia duplex theologia ex his pcedit q̄ extrinsec⁹ oñdit

¶Concors est omnium doctor sententia q theologia mistica, pcedit p abnegatiões vt q deus non est leo bos lapis ⁊c. Quis autem diceret q theologia mistica solã abnegatiõem consectetur nihil relinquẽs de deo positiue cognitum vel exptũ? Et sane cum anima nõ nihil operetur ⁊/nõ nihil patiatur in tali statu cõstituta/vt aliq̃d exptia tur necesse est. Illa aũt exptientia que intrinsecus habetur neq̃t ad cognitiõem intuitiuam vel immediatam deduci illor qui talium inexpti sunt, quemadmodũ nullꝰ posset docere pfecta intuitiua ex cognitione q̃ res est amor apud illũ qui nunq̃ amasset, que similiter res est gaudium aut tristicia/ aut alia ex passionib intrinsecis anime/ si nunq̃ aliqua tali passione fuisset affectus. Hoc idem de cecis respectu colorꝫ/ ⁊ sordis respectu armoniarũ dici solet. ¶Has vero cognitiones exptimẽtales de deo/ interius vocant sancti varijs noib/ sicut p rei varietate multiplicate sunt sup numerum. Vocant autem cõtemplatiõem. extasiz. raptum. liquefactiõem. transformatiõez. vnionem. exultatiõem. iubilũ. ¶Jubilũ esse supra spiritum. rapi scz in diuinam caligi/nem. gustare deum. amplecti spõsum. oscularí eum. gignere de deo. et parere verbum. Introduci in diuina cellaria. inebriari torrente voluptatis. currere in odorez vnguentor suor. Audire vocez eius. intrare in cubiculum. in pace in idipm dormire et requiescere et cetera.

¶A

¶Consideratio.III

Anime rõnalis capacitatem et indiciũ ponit ⁊ idiote recte sentiẽtis cognitionem docto prefert philosopho.

¶Theologia mistica sicut innitit exptientijs pfectiori certitudine cognitis. Ita pfectior atq̃ certior debet iudicari. ¶Nullꝰ ambigit aiam rõnalem pcellere/ tum in essentia. tum in virtute et opatione/ supra quaslibet alias creaturas/ post angelos a quib modicata ẽ paulo minꝰ. Propterea si p ea q̃ facta sunt/ cognoscit deus/ sempiterna q̃z virtus eius ⁊ diuinitas/ ipe sane in illis effectibus vel ex illis amplius cognoscet q̃s pfectiores eẽ ꝓstat/ ⁊ certiꝰ q̃ certiores. Exptimẽtũ q̃ppe q̃le erit ab extrinseco certuz si illud qđ i intrinseco fit nõ certissimũ ab aia exptiente, iudicetur. ¶Ex quib elicio pulchrum corollariũ. Nõ si pbia dicatur scia ois, pcedens ex exptientijs/ mistica theologia vere erit pbia. Eruditiq̃ in ea quolibz aliũde idiote sint/ pbi recta rõne noiantur. Inde xpus exultans spũ. Confiteor tibi inquit pater dñe celi ⁊ terre q̃ abscõdisti hec a sapientib ⁊ prudẽtib et reuelasti ea paruulis. Ita pater q̃ sic placitũ est ante te/ nomen tuũ. Vñ ⁊ sapia paruulis locuta est/ et lex dei paruulis dat intellectum.

¶Consideratio.IIII

Ostendit nõ posse quenq̃ ptingere ad interiora spũs nisi doctũ et exptientia refertũ.

¶Theologiam misticaz q̃uis nullus attingat pfecte ignorantis eꝰ pncipijs q̃ p exptientiam interiorem accipiũtur. Nõ est tñ ab eꝰ doctrina danda vel accipiẽda desistenduz. ¶Similitudo in ceteris scientijs philosophicis facit pmam ptem esse pspicuam. ¶Ignorato quippe q̃ ignis est calidus et aqua frigida. aut q̃ eclipsis lune fit p interpositiõz terre diametraliter inter solẽ et lunam/ et itade similib. cõclusiones ex talib deducte/ nõ sortirentur certitudinẽ. nisi q̃lis habet de pncipijs/ aut minorẽ. Cognitio aũt pncipiorꝫ in casu nostro si habetur habetur p solam fidem ⁊ credulitatẽ/ p quã narranti et exptis cõsentimꝰ. ¶Nihilominus p scõa pte cõsiderationis addamꝰ q̃ pauce sunt aut nulle scientie naturales ad quas tractãdas et addiscendas veniẽt multi qui talium scientiarum pncipia acceperint ab exptiẽtia ꝓpria. Sed multa ex aliorum approbatis assertionib psupponũt. Sic Ptolomeus in astronomia. sic Ypocras et Galienus in medicina. Sic alij in istis et alijs scientijs studiosi feciss̃e quotidie q̃z facere cognoscuntur. Hoc viderunt Pithagoras Plato Aresto. et Phus noster Paulus. Quorꝫ pmus indicebat discipulis suis vt p quinquennium silerent. ⁊ dictis suis crederent. Alius dixit sumenduz esse ex credulitate compendium. Certiꝰ ait addiscentem oportere credere. Quartus similia pene verba posuit in dissimili materia. Oportet inq̃t accedẽtẽ ad deũ credere.

¶Consideratio quinta

¶arguit presumptionem in eruditis ⁊ intimam experientiam prefert omnibꝰ alijs iocunditate. sapore. et pspicuitate

Quia nemo scit que sunt spūs nisi spūs q̄ in ipo ē / ꝓterea discoli sunt ⁊ nequaq̄ mistice theologie idonei auditores qui nolūt credere vt tādem intelligāt. Veritas hec tum ex seipa, pbat. tū ex autoritate ꝓpheticа roborat. Nisi inq̄t crediderit nō intelligetis. tū deniq̄ ex p̄cedēti satis patet. Illos e diuerso possibile est multa cognoscere p alioꝝ traditiōem q̄ fidē p̄stabant eis q̄ sci viri / experti taliū, asserūt / tam in fīnōe q̄ in scriptura / quib⁹ in nullo credere / attēdite p̄coꝝ q̄ inciuile. q̄ discolū. q̄ impium ⁊ Eos itaq̄ fallere velle ceteros / nullo pacto suspicari patet eoꝝ veracissima sāctissima q̄ pbitas. nulli lucro / nulliq̄ honori inhiāns. nec odio vel alia passiōe viciosa laborans. Falli aūt eos posse in expientia taliter certa q̄liter p̄dixim⁹ q̄s putaret. Adde q̄ nō vnus aut alter ista dicūt. sed mille immo innumere sunt assertiōes taliū concordissime dicentiū theologiam misticam per expientiā intimā colligi. eam q̄z longe sublimiorē ⁊ vltra q̄ dici valeat iocūdiorē / sapidiorēq̄ ⁊ pspicaciorē existere supra ceteras cogitatiōes ab extrinseco veniētes / tanq̄ ille serpāt inter hebetes ⁊ inertes. ista lūmis alis circūuolās ⁊ euolans supgredi⁊ tur vniuersa. Nō si nullus ē q̄ sibi discredi de suis expientijs interioribꝫ asserēti ferret equo ani. q̄ inciuile sit ⁊ irrōabile. imo q̄ destructiuū oīs socialis conuictus interhoies si tot ⁊ talib⁹ summe pbitatis ⁊ excellentie viris fides negetur. ipi viderint qui non credunt.

Consideratio. VI.

ostendit affectiones internas nō posse plenarie verbis exprimi

Operationes interiores p̄sertim in affectu / nō ita clare p̄ferūtur / nec ita p̄nt scriptis tradi sic̄ sentiūtur. Et hec est rō q̄re apl's dixit se audisse archana verba / que non licebat homini loqui quoniam illa minus potuit tradere (beato Dioni. exempli grā) q̄s accepat. Rursus btūs Dioni. plus ꝓcepit ex vbis apl'ic'. q̄s scriptꝰ derelinq̄re fas habuit. Cuius rei sensibile exēplū est / in speculis semet quodā ordine aspiciētib⁹. Obscurior itaq̄ est imago in p̄mo speculo q̄s res ipa. imago deinde p̄me imaginis ſ̄obscurior est in ſcdo speculo / et ita deinceps i tertio quarto et ceteris quousq̄ mutua reflexio cesset euanescens.

Consideratio. VII.

ponit causam iudicioꝝ quō errat circa doctoꝝ traditiones q̄ vident cōtrarie / cū sint summe intelligibilib⁹ concordes.

Possibile est boīes minus exptū deuotoꝝ affectuū plus in eorū disputatiōe eruditū inuēiri Capiamus ex silitudinib⁹ argumētum Medicina q̄dā multa ꝓtinet q̄ in solꝫ expientijs fundata sumpta q̄ sunt. Attamē nihil phibet q̄sdā inexptos taliū / meliores esse rōcinatores exptis. qm̄ in cecis a natiuitate pōt inesse ꝓgnitio rōciatiua magna de multis q̄ p visum solū p̄mitus habita sit a mlīs aliis. Itaq̄ de btō Didimo ceco tradit interpres eius Hiero. q̄ in disciplinis illis q̄ visu capiūtur / vt sunt mathematice scientie / fuit eruditissimꝰ q̄s scias mltos videntiū oculis suis cōstat penitus ignorare Cur igitur in re nā par exētus negabitur vt bō parū vel nihil deuotus. possit alioꝝ deuotoꝝ scripta studere / cōferre ad inuicē / vnū ex altero concludere vel elicere / impugnare vel fulcire. Hoc itaq̄ mō de fidei articulis vtiq̄ nō exptis quotidianū exercitium theologice schole facit. Hec cōsideratio iuncta ceteris facit ꝓcordiā inter dēa sanctoꝝ q̄ rixari vident ad inuicē / q̄busdā dicētib⁹ q̄ soli boni ⁊ deuoti cognitionem dei verā accipiūt. aliis ꝺdicētib⁹ multos exphis paganis / multos q̄z ex theologis nequissimis scire plura de deo. nimirū cum ⁊ ip̄i demones credūt ⁊ ꝓtremiscūt. Primitaq̄ de scia expimētatiua theologie mistice. Alīj de rōcinatiua theologie symbolice vl' ꝓprie vl' etiā mistice loqui volunt

Considera. VIII.

ostendit fructū huiꝰ libri et quō in ea errat qui eam tradūt vel tradiderunt et quomodo sit vl'a quibus examinanda.

Expedit scholasticos viros etiā deuotionis expertos in scriptis deuotis Theologie mistice diligenter exerceri dummodo credant eis. Hoc ideo dicitur primum. quia quis nouit si tandem ipis ex familiari tali collocutōe aggenerabit̄ vt solet q̄dā amoꝝ ardoꝝ expiēdi ea q̄ sola interim fide tenent.

et que docta ratiocinatione conferunt ad inuicem. Ignitum eloquiū tuum vehemēter erait ps. Et seruus tu⁹ dilexit illud. Quis autē appinquauerit igni z vestimenta eius non ardeant vel calescant. ¶ Rursus ali⁹ fruct⁹ est p illis quos p̄dicatio sumpta ab hmōi doctrina/poterit accendere ad amorem dei iam p̄conceptū/remanente etiā frigido pectore eius qui loq̄tur. vt ex voce p̄ce/q̄ se nō intelligit/venit homo audiēs ad cōceptus si les quales essent si voces hmōi articulate ab hoie formarētur. ¶ Deniq̄ compti est multos habere deuotiones/sed nō scōm scientiam/quales p̄culdubio p̄ono nissimi sunt ad errores/etiā supra indeuotos si nō regulauerint affectus suos ad normam legis xp̄i. Hi terea p̄capiti p̄prio proprie sez prudētie inheserint/spreto aliorum cōsilio. hoc in Begardis z turelupinis manifestū fecit experientia. dū itaq̄ sequebātur affectus suos sine regula et ordine/postposita lege xp̄i. p̄sumptio nequissima p̄cipitauit eos/vt dicerent hoiem postq̄ ad pacez tranquillā spūs peruenisset absolutū esse legibꝰ diuino p̄cepto q̄ quā pacē in eis causabat angelus sathane transfigurās se i angelū lucis. hoc mō similans pacē valde similem illi paci quā aplūs dicebat oēm exuperare sensum. Propterea necesse est p ardutione aut directione taliū esse viros studiosos in libris eo q̄ deuotiōem habuerīt sm sciam. ¶ Eos nihilomin⁹ cōmonitos velim ne citius debito dānare p̄sumāt psonas deuotas simplices in suis affectibꝰ admirandis. vbi nihil aduersum vel fidei vel bonis moribꝰ palā inueniūt/sed aut venerentur incognita/sub silentio suspensam tenentes sniam. aut cōcilio pitoꝝ examinanda remittāt. pitiores aūt sunt q̄s vtraq̄ instructio reddit ornatos vna intellect⁹/z affectus altera/q̄les fuerūt Aug⁹ scūs Thomas Bonauētura Guilhelmus paris. z ceteroꝝ ad modū pauci. cuius raritatis causam inferius afferre conabimur. ¶ Deniq̄ additū est in cōsideratiōe dūmō credant eis. Alioquin ipi talia scrutantes deficerēt scrutinio. et nō nisi laqueos infidelitat⁹ sibimet acquirerent. z densioribus tenebris circūuoluti cecarentur.

Secūda pars p̄ncipalis est de natura anime rōalis z sex potentijs eius. A nona cōsideratione vsq̄ ad decimāseptimam Ordine vero nona consideratio/modum ostendit p̄cedendi i hoc opere. exclusis minus seruientibꝰ p̄posito/manens circa anime p̄rietates.

¶ D

Expedit ad ipius Theologie mistice cognitionem speculatiuaz adquirendam/naturam anime rōnalis et eius potentias taz cognitiuas q̄ affectiuas cognoscere. ¶ Consideratio hec de se p̄spicua est q̄m ignorata natura ignorantur eius passiones. ¶ Ponitis ergo eis q̄ oñdunt aliq̄s esse theologiā mistică/tradēdo sub q̄dā generalitate quē admodū p̄sit z p quibꝰ p̄sit suum studium eniti/volumus adducere in cōmunem intelligentiam si de⁹ annuerit qualis sit hec theologia mistica/et in qua vi anime reponitur/qua ratione comparat/quo fructu/q̄ve fine conquiritur/qō fieri ignorata anie natura nullo pacto potest. ¶ Et quoniam doctrine modus optimus est p resolutiuas abstractiōes dū fiūt vel vsq̄ ad p̄ma p̄rincipia p se nota. vel vsq̄ ad simplices rerum quidditates. eas a confusione accidentiū/et ab inuolutione circūstantiarum forinsecarum denudando. placet hoc loco ipsam simplicem anime substantiam secernere q̄ dammō in varias denominationes/iuxta multiplicitatē effectuū ab ipa eadem p̄ducibilium/vt dicatur talis. quia taliū elicitiua est/et altera quia aliorum. ¶ In hoc itaq̄ mihi vident formalisantes agere laudabiliter docte/et acute/q̄ resolutiōes huiusmodi queant fieri quē admodū apō mathematicos abstractio a motu z a materia fit etiam abstractio p̄cti a trina dimēsiōe. linee a duplici et superficiei ab vna. Attamē dum affirmant vltra q̄ preter omnem operationem intellectus illa sunt in rebus taliter penitus/qualiter intellectus adstrahēs ea imaginatur/q̄ sunt vniuersaliter q̄ distincte eternaliter et cetera similia. Ego p̄culdubio tota sententia dissentio ab eis/q̄z non intelligo qua ratiōe istud dictum p̄sertim in diuina simplicitate p̄o vero possit vel sano sustineri/neque propterea abstrahentium est mendacium. quoniam et si nature rerum sic se habeant vt intellect⁹ negocians circa eas possit vti talibus abstractionibus ad faciliorem intelligentiaz nihilominus scire debent nō taliter distingui rē eādē q̄liter p̄t ea itellect⁹ idistincta

secernere. Alioquin res eadem a seipa reali distinctione differret. Ita enim pōt intellectus cōcipe(exēpli gratia) q volūtas pductiua volitionis differt realiter a volūtate q volitionem elicit/sicut q in eadem essentia aie itellect⁹/z volūtas extītes ab eadē essentia quōlibet ex pte rei distinguūtur. Sed hec materia minus vtilis est q̄ vt nos sua impugnatione longiori ſmone detineat. Ab artistis ꝓterea logicis z methaphisicis potius q̄ a theologis ꝓsupponēda ventilāda q̄ est/ꝑtim dum de theologia mistica ſmonem habeamus. ¶ Dicamus g̃ de anima rationali q ipa p diuersitate officiorum et agibilium distinctas vires habet. distinctas inq̄ non re sed noīe. Ita enim virtuosa est ita fecunda quodāmodo ipa eadē existens. quemadmodū si cōtineret in se tales virtutes realiter vel aliter ex pte rei differētes. imo eo amplius quo virtus non tām unita q̄ vnica fortior est seipa dispsa. sicut sapientia in deo pfectior est ſm deductiōem/ vt Aug⁹ vult locis plurimis de trinitate/ q̄ est fortitudo. iusticia. z bonitas. et ita de ceteris pfectionibus. q̄ si ab eis qualibz distinctione secernatur. Qui aliter capiūt viderint q̄ recte. Ego sane nō capio. ¶ Attamen sic veramur in ꝓposito quasi vires anime essent penitus in natura distincte/diuidentes ꝓmo aīam rōnalem in intelligentiam simplicem. scōo in rōem. tertio in sensu alitatem vel aialitatem vel potentiam cognitiuam sensualem . et hoc quo ad vires cogniciuas. et q̄ ad affectiuas ꝓportionabiliter. Primo in sinderisim seu mentis apicē. Secūdo in volūtatem vel appetitū rōnalem. Tertio in appetitū aialem/ quarum virium inde mox docebimus ꝓprias rōes.

¶ Consideratio decima simplicitatem intellectus explanat prout dicitur lux anime et angelo similis/z dei capax/et quomō varijs nominibus in scripturis significetur.

¶ R

Intelligētia simplex. est vis anime cognitiua suscipiens immediate a deo naturalem quandā lucem in qua z p quam ꝓncipia ꝓma cognoscūtur esse vera/z certissima/terminis apphensis. ¶ Principia hmōi nominant aliq̄ dignitates/ aliq̄ cōmunes animi cōceptiones. aliq̄ regule ꝓme incōmutabiles et impossibiles aliter se habere vt q̄ de quolibet affirmatio vel negatio q̄ totum est maius sua parte. q̄ itellectiuū pfectius est non intellectiuo. q̄ spūale corpozali ceteris paribz. q̄ si homo intelligit/ homo viuit et similes. ¶ Qualis vero sit illa lux naturalis. Dici pōt pbabiliter/ aut q̄ est aliq̄ dispositio cōnaturalis z cōcreata anime. quā aliqui vocare videntur habitū principioz. vel pbabilius q̄ est ipamet anima existens lux quedam intellectual'nature deriuata ab infinita luce ꝓme. intelligentie que deus est de quo Jobānes Erat lux vera q̄ illuminat omnem hoiem venientem in hunc mūdum. Et pō. Signatum est sup nos lumen vultus tui dñe. ¶ Pozro q̄ ſm Dionis. vij. ca. de diuinis noib. In pgressu rerū a deo fit cōcatenatio quedam vt infimū supmoz. sit ꝓmum inferiorum Angelus a quo minoratus est paulominus homo/qm̄ est intelligentia simplicioz hoīe/habet in sua natura illud q̄si infimum q̄ homo habet in sua natura supze/mum vt ſm hanc intelligentiam coniungantur absq̄ medio alterius spēi/duo itellectus angelicus z humanus. Hoc tamen non ita accipiendū putamus q̄si medium sit aliq̄ inter aīam rōnalem et deū. Cōtra dicit enī Aug⁹ qui nihil esse supius mente nostra dicit ꝓter deum. Attamen q̄s negauerit angelū eo mō recte dici supioze aīa nostra z deo ꝓximiorem q̄ pfectioz est: nullus vtiq̄. Dicam⁹ idcirco q vteriq̄ a deo eque immediate ria suscipit que sunt natura gr̃a z gloria. Sed in reliq̄s sicut est ī angelos hierarchicus ordo. sic angelorum ad hoies/ſm tres actus hierarchicos quos frequēter nominat Dionisius qui sūt purgare illuminare et perficere et hoc respectu gratiarum et pfectionum secundarum. ¶ Deniq̄ vis hec intelligentie simplicis q̄ñ q̄s nominatur mens/quandoq̄ celum supmum/quandoq̄ spiritus/quandoq̄ lumē intelligentie/quandoq̄ vmbra intellectus angelici/q̄ñ q̄ lux diuina in qua veritas incōmutabiliter lucet z cernitur/ nonnunq̄s vero scintilla. vel apex rationis.

¶ Consideratio. xi. ¶ S

rationis vim exprimit quō nūc intellectui nunc sensualitati deseruit/ et duplici nomine appelatur.

Ratio est vis aie cognoscitiua deductiua ꝛclusionū ex ꝓmissis elicitiua

quoq; insensatoꝝ. ex sensatis/et abstracti/ua q̄dditarū/nullo organo in opatiōe sua egens. ¶ Hec descriptio ꝑ vltimā ꝓticulā notat differre rōem a sensualitate q̄ vtit organo. ¶ Per alias aūt ab intelligētia simplici secernitur cuius opatio magis attendit in receptione cognitionis simplicis a supiori luce deo. q̄s attendat in deductiōe cōclusionū/qō est ꝓpriū rōis. siue ꝑncipia/supta sint ab expientijs p sensus siue illa sibi pñtauerit ab alto simplex intelligentia. ¶ Ex hoc vero duplici vsu rōis nunc a supioribꝫ ꝑncipijs p se notis in lumine intelligentie simplicis, nūc ab inferioribꝫ que ꝑ expientiam adquirūtur, vt q̄ ignis est calid⁹ sortitur ratio duplex nomen. vt dicatur portio rationis supior. portio inferior. vt ꝓterea dicatur habere duas facies vnam ad supiora. ad inferiora alteram. Imo ⁊ ex hoc ponitur ꝙstitui velut in orizonte duoꝝ mundoꝝ spūalis scz et corpalis. ¶ Cetex portionem rōis supiorem noīe viri, et inferiorem noīe mulieris appellamus. Tñ enim vivacitatis ⁊ virtutis habet rō dū supioribus intendit respectu illius quaz cōtrahit ex inferioribꝫ/q̄tum vir a muliere differt i virtute. ¶ Postremo rōni q̄ꝝ alia nomina tribuimus vteq; est celū mediū in anima qō est in vmbra intelligentie simplicis/sic intelligentia simplex in vmbra angelic⁹ angelus in vmbra dei.

Consideratio.xii.

diuidit sensualem virtutem quō ꝓcipit interioribꝫ q̄ sibi deputatis quomōrans mittit lucide declarat.

¶ Vis ꝙgnoscitiua sensualis ē vis aie vtens in sua opatione organo corporeo tam exteriori q̄ interiori/ad ea q̄ sensibilia sunt p se vel p accidens cognoscēda. ¶ Cōtinuo apta est dria huius virtutis ad duas virtutes p̄cedētes. Cuius multiplex est officiuz multiplex quoq; appellatio. Nā cū accipit immediate motiones obiectales rerū exterioꝝ/⁊ sic dicitur sensus exterior in quinq; distinctus/qui sunt visus auditus gustus olfactus tactus. Aut recipit immediate sēsationes factas in his quinq; sensibꝫ iudicans inter eas. sic est sensus cōis. Aut ꝙsequēter ex iudicijs vel sensationibꝫ factis in sensu cōi. cōponit ⁊ diuidit. et sic dicit imago. vel fantasia. vel virtus formativa. Etsi ex sensatis elicit insensata hanc estimatiuā noiamus/que dep̄ficuo vel nociuo dīudicat. Due ꝓterea sunt vires retētiue spēꝝ in abūtia. Una ꝑ sensu cōi q̄ imaginatio q̄ꝝ noiat. Altera ꝑ formatiua ⁊ estimatiua/cui mēorie nom̄ i nditū ē. q̄rū oim virtutū cū suis organis amplior manifestatio (q̄a ad pñs negociū ista sufficiūt) ad naturales et medicos referat. ¶ Porro vis hec ꝙgnitiua sensualis nūcupat. aliq̄ aialitas/nō/nūq̄ sensualitas/q̄ꝝ celū ꝓmū vl infimū q̄ꝝ imaginatio. q̄ꝝ vmbra rōis. In q̄ rursus vmbra varij gradus ꝑ varietate suoꝝ officioꝝ designant. Est itaq; sensus exterior nouissima lux potētie ꝙgnitiue que deficit vel occidit in potētia solū vegetatiua vel nutritiua. debinc sensus cōis (habēs sub se hāc lucē q̄si in vmbra sua) reponitur in vmbra fantasie. sic fantasiā i vmbra estimatiue. ⁊ hāc in vmbra rōis collocamus.

Considera.xiii.

agit de affectiuis potētijs in genere ⁊ speciebus earum subdiuidit.

¶ Quilibet potētie cognitiue correspondet ꝓportionalis virtus affectiua. Cū enim apprehendit aliquid a potētia qō est cōueniēs sibi vel disconueniēs/et sub tali aliq̄ rōe sibi subijcit/exprimur aiam applaudere quodā mō ad hāc apphēsionē si sit cōueniēs vl vt ꝙuēies/⁊ horrere si sit vt disconueniēs. Dicā ampli⁹ nullū ē ens qō nō hēat appetitum ꝓportionabiliter ad finem q̄ sibi iure diuine legis debitus est. Sed nō dicit hic appetitus ꝓprie affectiuus ꝓterq; in reb⁹ cognitione vigēnb⁹. Sunt igitur tres vires affectiue ꝓportionales cognitiuis scz sinderis volūtas et appetitus sensiuus.

Considera.xiiii.

sinderisim mētis diuidit/eiusq; apphēsiōz fm quā tēdit declarat cū noibꝫ appropriatis

¶ Sinderisis est vis anime appetitiua suscipiens immediate a bo naturalem quandam inclinatōnem ad bonum per quam trahitur i ꝙsequi motionem boni ex apprehensione simplicis intelligentie presentati. Quēadmodum nanq; se habet intelligentia respectu veri primi et certi. Ita sinderisis respectu boni finalis / sine mixtione malicie simpliciter presentati. ¶ Quoniam

simplex intelligentia sicut non pōt dissenti
re talib⁹ veritatib⁹ agnitōne habita quid
termini significēt. Ita non pōt synderisis
nolle ponere ꝓncipia prima moraliū duz
sibi per intelligentiā oñsa sunt. Utrz vero
ponit ea non velle ꝑ est in suspenso se tene/
re cōis opinio affirmatiuā tenet partē.
Juxta ꝑ tripliciter vr possum⁹ noie synde
risis. Aut put est inclinatio talis de cuius
quiditate ꝓbabilitas est. vtiqz talis q̄lē de
q̄ditate simplicis intelligentie posuimus.
Aut synderisis dicet actū huius virtut⁹ cō/
sequentem ex apprehēsione huius intelli/
gentie. Aut tertio dicit habitū ex actib⁹ fre
quētatis ingenitū. Non secus de intelli/
gētia distinctio se offert ꝓ virtute vel ꝓ
actu eius vel ꝓ habitu ex actib⁹ derelicto
Synderisim aūt alijs noibus appellam⁹/
vel habitū ꝓacticū principioz./vel scintil/
lam intelligētie rōne cuiusdā sue evolatio/
nis z ardoris ad bonū/vel portionē virgi/
nalē aie. vel stimulū naturalē ad bonū/ vel
apicē mentis/vel instinctū indelebilē /aut
aliquo tali nomine vt q̄ est celū supremuz
in affectiuis potentijs. Et ita ꝓportionabi/
liter ad ea que de potentia cognitiua dicta
meministis

Cōsideratio.xv.

variat nomez appetitus z fm hanc accepit
virtutem appetitus rationalis.

Appetitus rōnalis est vis aīe affe/
ctiua apta moueri īmediate ab ap/
prehēsione cognoscitiua rationis
Dic appetitus si sit respectu possibiliū z
impossibiliū nomiatur q̄ñqz volūtas. Si
considerek respectu actus a se elicīti dicitur
libertas. Si sit respectu obiectoꝝ non fi/
naliū z possibiliuz dicitur electio vel appe
titus electiu⁹. Et respectu actuū impatoꝝ
dicīt appetitus dñatiu⁹ vel exercitiu⁹. Si
sit volūtas exequēdi ea q̄ iam electa sunt di
citur ꝓpositū: Et inclinatio ad hec exequē/
da dicitur conscia. Nisi dicamus q⁹ scien
tia duo ꝑportat simul iudiciū z affectionez
comitē. Si vero ꝑsiderem⁹ passiones mo
tiuas huius appetitus rationalis sic dicīt
generali nomine appetitus ratōnalis affe
ctiuus vel affectio rationalis. Si aūt fit re
spectu boni vel mali vt sic apprehensi p ra
tionem ipse appetitus dicitur concupisci/
bilis. Si vero illō bonū vel malū pūtetur
vt arduū /irascibil' appellat. Quāuis scdm
phm z seqces he due vires z concupiscibilis
et irascibil' i sola sensualitate ꝓprie radicēt.
Sz augu. z theologoꝝ aliter vsus habet.

Cōsideratō.xvi

ponit appetituz animalem non solum ho/
mini sed z bestijs conuenire.

Appetitus animalis vel sensualis est
vis aie affectiua apta moueri ime/
diate solū ab apprehēsione sensitiua
Addita e dictio hec exclusiua soluz ne nos
vrgeat ꝓtroversia vtrinqz ꝓbabilis /videli
cet. An appetit⁹ rōnalis possit īmediate ex
cognitione sensitiua solū moueri/sicut pōt
ex deliberatione rōnis. Huc q̄qz appetitū
in irascibilē z concupiscibilē secernim⁹ p eas
q̄ mox dicte sunt obiectales rōnes. Pre
ter hūc appetitū/q̄dā posuisse videnť sen/
sum nature ad bonū vel malū /saluātes ex
hoc multos effectus mirabiles in animāti
bus respectu talis vel fuge vel ꝓsecutionis
q̄lismodi non ꝑt reddi causa ex apprehensio
ne cognitionis sensualis/vt q⁹ pūte bostez
non viso horrescūt pili cū tremore quodaz
q̄ econtra fit amico pūte. q⁹ formica ꝓui/
dens future hyemi ingentē farris cōponit
aceruuz. z ita de pluribus absqz numero.
Quid vo mirādū si corpa aialiū ducanť se
cretis instinctib⁹ vel pulsib⁹ ad suos fines
q̄ in corporib⁹ alijs min⁹ ꝓfectis minusqz
organisatꝝ/tot mirabiles ad suos fines ꝓse/
q̄dos naturales tractus inuenimus/imo
plurimi sunt rez variaꝝ adinuicē tales tra
ctus/quoꝝ finē ignoramus/vt est tractus
ferri ad magnetē. z maris ad lunā/z aliozū
ad alia. Huc aūt sensum nature iaz in oi re
posuim⁹ q̄ alio vocabulo lex nature/vel in
clinatio naturalis/vel directio intelligētie
non errantis/potest nomiari. Et nihil ab
hac positione dissentimus.

Tertia pars princi

palis ē de hijs positate dictaꝝ potētiaꝝ a.xv
ij. consideratione vsqz ad vicesimam pri/
mam/Ordine vero.xvij.

Considera.xvii.

Existe potentie tres cognitiue/ et
tres affectiue/lumia q̄dā sūt/q̄ p cō
sideratōz lucis corporee facili⁹ cog
scunť. Itaqz sol iste naturalis sicut in effica/
cia virtutis pstātioz ē ceteris corpib⁹. ita sili/
tudinē maiorē hz cū spūalib⁹/z ad eorum

cognitionē ꝺgruētioꝛi manuductōe deduꝯcit. Sic di. be. Dioñ. ylt. de ceſ. hierarch.

Est ātsol illustratiu⁹ alioꝝeoꝝ. ilsuꝑ q̄ alterabilia sūt calefactiu⁹/q̄ꝫ duoꝝ ꝓportōalia gerit in se natura q̄libet rōnal'. qm̄ lucet p cognitōz/ꝛ calescit p amorē. Dis ꝓterea effect⁹/ꝑserti manēs/ꝓduct⁹ a tali natura rōnali/dici mereklumē aliqō/aut rōe claritat' in cognitiua. aut caliditatis i affectiua aut sil' vtriusq̄. Hō. n. forte ꝺtingit repire cognitōz q̄ ñ sit formal'r aut ⁊tual'r q̄dā affectio. Sic affectio ñ videt posse secerni: ḡn sit q̄dā exp̄imētalis cognitio. q̄ppe neutra potētia effectū suū cāt sine alt'a / qm̄ ad cognitiōis causatōz potētia affectiua/sicut ad affectiōz generādā cognitiua concurrit Effect⁹ āt sp sue cāe q̄dā sil'itudo ē ꝛ imago Sic ꝓterea videm⁹ lucē ñ eē sine caloꝛe saltē ⁊tuali. Caliditas q̄ꝫ luc' ꝓductiua repit

Rursus quēadmodū lux ꝛ caloꝛ mutuo se fortificāt/qō in ꝓductōe ignis facile est aduertere vbi calor flāma/ꝛ flāma caloꝛem ingenerat. Nō alit' exīstimādū ē virtutibꝫ ist̄is cognitiuis ꝛ affectiuis/ ḡn ex mutno ꝺcursu ordinato adinuicē/fit opatio/ꝛ tanto maioꝛ atq̄ pfectioꝛ/q̄sto virt⁹ q̄libet cuꝫ q̄libet extiterit vnitioꝛ Denicꝫ lux solis se diffūdit dīsp̄iter p varietate medioꝝ/al'r in dēsitate/alit' in raritate/alit' in medio pꝯspicuo ꝛ diaphano ꝛ puio. alit' in obscuro turbido ꝛ spisso atq̄ nubiloso. Quā siliter diffusionē variāt ꝓpinq̄tas atq̄ distantia. Multipleꝝ q̄ꝫ obstaculoꝝ dīspositio ñ vnā reddit lucis radiātis imaginē/sꝫ p diuersitate incidētiaꝝ radiantiū variatā. Attēdamus interim diuinā lucē q̄dā ꝓportionabili sil'itudie solē se cōicare/nō tm̄ naturali necessitate/sed libalissima ꝛ gtuita charitate/bis q̄dē dar⁹ bis vero obscur⁹. Dat ei se lucidi⁹ intelligētie q̄ꝫ rōni/ꝛ vtriq̄ limpidius q̄ꝫ sēsui. Exēplū sensibile ad ꝟ mauducē. dū ē/si diuersa vitra opposuerim⁹ radijs solaribꝫ/scōm ꝓpinquū ꝛ distās p lineā rectaꝫ inter solē ꝛ oculū nr̄m. Cōstat inter duo q̄libet specula/eē spaciū vbi lumē solis aliter ꝛ aliter inspici posset. Ita vt posteri⁹ lumē apparet quedā vmbra vel adumbratio / si ad p̄cedēs cōparatur. Hoc in cādelis dispariter lucentibꝫ nocturno tpe ꝺtra parietes inspicimus/vbi lumē vni⁹ alteri maioꝛi collatū/vmbra videt/si certis obicibꝫ sua lumina simul ꝺfūdi vetuerim⁹. Cōparationes similes de opatōne caloꝛis ſm passa aliter ꝛ aliter dispositā aduertere facile est.

Considera. XVIII.

sex potētiaꝝ oñdit capacitatē. s. mltis opinionibꝫ tā theologoꝝ q̄ꝫ medicoꝝ ꝛ philosophoꝝ sensis sup hanc eloquitur.

Existe potētie nō solū lumina que daz sunt /sed ēt qꝛ luminosaꝝ illustrationū capaces inueniūt/ipsas speculis rōnabiliter cōparam⁹ Primū est oñdere q̄liter sex iste potentie capaces sint luminosaꝝ illustrationū. Et ꝟ q̄dem agemus mō narratiuo / ꝑsupponētes veritatē ab alijs. Fuerūt nōnulli q̄ dicerēt deū q̄ est lux vera/ illustrare aiaz nr̄az p seipm̄ immediate/ñ solū actiue ꝛ efficiēter/sed ēt formalit' aut q̄i formalit'. Nā iniq̄unt si ḡnitio creata hec ꝓt. cura cognitōe icreata ist̄ō auferret. Præsertim cū nullā ipfectioꝝ depēdētis subiectiōis/vel materialis inhesiōis ꝓpter ꝟ in deo ponere cōpellat. Hec positio qꝛ ad vitalē quandā imutatōz de genere cāe formalis magis q̄ꝫ efficiētis/hāc imutādi maneriē refert. Dicūt ex ꝺsequenti deuz esse posse anime rationali cognitionē/imo ꝛ volitionē/ꝛ amorē/ꝛ iusticiā / nō tamen immense/sed p capacitate q̄daz actiua seu vitaliter eleuabili eiusdē anime rationalis

Contra hanc imaginationē est parisiē. articulus/q̄ꝫ q̄ꝫ auicenna ꝛ Algasel de beatitudine intelligentiarum visi fuerit huius imaginationis doctoꝛes fuisse. Nō defuerūt alij ponētes lumina quedam creata alia a suba anime/veluti quosdaz habitus innatos sibi/esse inseparabiles ab eadē essentia aie//ꝛ q̄si ab eadem effluentia seu pullulantia atq̄ germinātes. Hec mirabit' q̄spiā si ꝟ aliqui dicerūt cum fuerit antiq̄ celebris opinio de potentijs anime intellectiua et volitiua talis/qꝛ ipse sint accidentia quedā in essentia anime radicata distinctaq̄ ab ea. Nota est insuper communis opinio / que in angelis ponit species omniū cōcreatas ad saluandū quomodo cognitionē suā nō accipiūt a reb⁹ nouam atq̄ mutabilē. Circa hoc versatur controuersia inter platonicos ꝛ pipateticos. dicēte aristotele pipateticoꝝ principe/qꝛ aīa est tanq̄ tabula rasa in qua nihil depictū est ꝛc. Platone econtra dicēte nr̄m addiscere nō esse nisi quoddam reminisci. q̄ꝫ uis adhuc dictum ist̄ud a diuersis varie exponatur. Una expositio tacta ē de spēb⁹ concreatis q̄s platonici in

aia nra/sicut nos in āgelis posuisse visi sūt
Alijs ecōtra cerātibꝫ frustra hmōi spēs po-
ni cū aia ipa sit imagō oīm rez/q̄ fm ꝯuer-
sionē ad has vel illas res actuak in cōgscen-
do/asq̄ noua cognitionis alteriꝰ formatio-
ne/quēadmodū speculū hns in se imagies
rez si eēt virtꝰ cognoscitiua/ipam cognitō
nē hmōi rerum in se met a semet acciper/aut
ꝑpinqōri silitudie/imagines tales si se cōg-
scerēt/z in vnā rē ꝯcurrerēt.illa res ꝑ hanc
sui cognitionē/eoꝝ oīm q̄ꝝ ipsa est imago
cognitionē obtineret q̄ꝝ mutatio de non
cōgscente in cognoscēs z ecōtra/difficulter
nō tñ oīno ipꝛobabiliter/eēt saluabilis.

Z articulus. ¶ Dicamꝰ deinde illō in q̄ oēs
fere ꝯueniūt/eē .s. cognitiones z affectiōes
adq̄sitas/tā actuales q̄ habituales/illustran-
tes p̄dictas sex potētias.q̄uis aliter z aliter
Hā cognitionū alie sūt cōplexe alie incom
plexe q̄dā in sola ap̄hensione.quedā i assē
su ꝯsistit.z assensuū nō pua est diuersitas.
Quidā sūt euidētes ex cognitione sola ter-
minoꝝ.alij ꝑ experiētiā.alij ꝑ demōstratō
nē. Quidā vero sūt ineuidētes z taliū.alij
certi.alij incerti.Alij causant ex ꝑbabilita-
te rōnum sumptaꝝ ꝑ intrinsecas apparēti-
as.alij ꝑ extrinsecas vt ē auctoritas dicentꝭ
¶ Deniq̄ magna ē diuersitas inter irradi
atiōnē sensualē z rōnalē. Et z iter sensua-
les irradiationes tā ab extrinseco q̄ ab in-
trinseco distinctio mltiplex inuenit. Silr
in affectiuis actibꝫ vel hibꝫ assignabilis
eēt varietas ad p̄dictos cognitiuos actus
vel hitus q̄ꝝ naturā affectiui ꝯsequūt.

Postremo fides nra q̄ ad h̄ ponit multos
hitus z q̄nq̄ actꝰ infusos ḡnitos i vtraq̄
potētia cognitiua z affectiua / q̄rum p̄ncipali
collustratione z virtuali q̄dā irradiatione/
spūaliter illūiat aia nra/ꝑ istos ad h̄.perti-
los ad illō. In nūero taliū sunt fides .spes
charitas.tres theologice virtutes/dona se
ptē spūssci/ꝓphetie z reuelationes/z siq̄ sūt
dona talia/q̄ diuidit spūs vnꝰ z multiplex
dās vnicuiq̄ put vult. ¶ Ex his itaq̄ cō-
memoratis de susceptione luminosaꝝ illu
strationū ꝑ has sex potētias ꝑspicuū fit sic
addebat q̄ ipas specul'rōabiliter cōpam?.

Conside. xix.

Predi-
ctarum potentiarū susceptionis puriorislumino
sitatē cum aduersione/exēplo sex specu-
et angeloꝝ cognitionem elucidat

Inter sex potētias p̄nōiatas/q̄ꝝto a-
liq̄ fuerit purioꝝ z lūinosioꝝ/tā ex se
q̄ꝝ ex adiuncta illūiatione tāto fit ad
theologiā misticā aptioꝝ. ¶ Hāc aptitudi
nē in p̄dictis potētijs ad theologiā misticā
intelligimus vel formaliter in se susceptiue
sicut intelligētia capit eam/ vel misterali-
ter z quodāmodo dispositiue/ sicut sensus
ad eandē p̄disponit/q̄ ꝑsideratione h̄mo-
do exposita/nos ipam ex p̄cedēte per silitu
dinē in speculis materialibꝫ manifestam?.
Sint itaq̄ sex specula sibi inuicē catena-
ta z respicientia se mutuo ordinata ad lum̄
z calorē solis susciendū/fm ꝑpinquius z
remotius/nunca superiori nuncab infe-
riori. Constat q̄ speculum quodlibet q̄ꝝ-
to erit purius in se z luminosius ab extrin-
seco/tāto erit aptius ad opationē suā z alio
rum/in tm̄ q̄ ex mutua actione z reactione
fiat splēdidius q̄libet ex illis nisi aliō ob-
stiterit/imo ex cōbinatione varia poterit ef
fectus aliq̄s vtputa imago vel color resul-
tare q̄ absq̄ cōcursu tali neq̄q̄ appareret.
Vigilanter dicim? nisi aliō obstiterit/ qm̄
speculū qō esset soli ꝑpinquius tāta radia-
tione einsdē solis pfundi posset a supioꝝ/
q̄ ipe ōacres alioꝝ specl'oꝝ ab ifimis ñ tā
p tē illūinarēt.q̄ꝝ obūbrarēt. Idē dicim? ō
intelligētia dū a supioribꝫ suā lucē capit/q̄
tūc subobscurioꝝ aliq̄n redderetur ex ꝯuer
sione eius ad potētias collucētes inferius/
q̄uis in h̄ diuersificentur specula materia-
lia z spūalia quoniā spiritualia duas faci-
es habent p̄sertim ea que non vtunt orga-
nis corꝓoralibus. Quoꝝ speculoꝝ spiri
tualium tanta potest esse virtꝰ/talis vigoꝝ
z ꝰsolidatio/q̄ ꝑ iter exeūt sine detrimēto a
supioꝝ poterūt z iferioꝝ ꝑte/iluna sua susci
pere z tenere susceptā. Hoc manifestū ē i an-
gelis z alijs confirmatis qui simul eque co
gnoscunt temporalia z eterna/quoꝝ te-
nuem similitudinem z imitationem gerūt
aliqui ex viatoribus ex speciali gratia/z ve
hemēti habituatione/vt inferius domino
duce monstrabimus

Coside. xx.

Ostēdit cor-
ruptionez
illaꝝ sex potentiaꝝ/z cām qua potuerunt
reformari

Specula materialia sicut multotiēs
deformātur z inficiūtur z corrūpū
tur in suis actionibus debitis/q̄-
q̄ ab extrinseco/quandoq̄ ab intrinseco/

non minus incidit deformitas ⁊ infectio i speculis spūalib⁹ sex potentiar⁹ ꝙrum tres sunt cognitiue .affectiue pari numero. Experiētia etiā sine sillitudie docet nos ꝙs sepe turpia fantasmata/. et errores / et fe/ dere pūtationes obiectales/ Lor cupiscen/ tie ꝑterea ⁊ passiones sordide/tetre ⁊ horri/ de/tanq̄ fumi q̄dam caliginosi/vel infecti ⁊ venenosi/aias nr̄as obnubilāt/fedāt/at/ q̄ cōmaculāt. Prefrim i primaria⁊ nouel la taliū appbensiōe/velut in pueris. Deni/ q̄ generalis ⁊ inelicibilis sordidatio talis pcenit ab originali macula/q̄ aiam nr̄am cū oib⁹ potentijs suis/ad hāc miserabilem traduxit aggrauationē/vt celeshib⁹ ad ter/ rena/⁊ ab intelligibilitate ad brutalitatem demersa plorek. Dō iuāt ꝓpha cū in hono/ re eēt nō intellexit/cōparatus est iumētis insi/ pientib⁹/⁊ silis factus ē ill'. Et isignis poc/ ta Terreniq̄ bebetāt artus moribunda q⁹ mēbra. Pibilomin⁹ ab istis emergere ⁊ sur sum eniti ꝟ virtus ꝟ labor est/vt cum apl'o nr̄a ꝙuersatio fit in celis/ꝓra exclamatiōz satirici dicētis. O curue in terris aie ⁊ cele/ stiū manes. In ꝟ ꝑcipue versak ipa cuius naturā indrimus theologia mistica / quaz per pniam/⁊ credulitatē euāgeliū adipisci ⁊ nō aliter fas hēmus/sicut restat oñendum.

⁊ Quarta pars pn̄/

cipalis agit de ꝓtemplatione meditatione ⁊ cogitatione/vsq̄ ad .xxvi. ꝯsiderationez. Ordie vero .xxi. ꝯsideratō describit actōes potentiar⁹ sub generali diuisione.

Et notica darior theologie misti/ ce possit hr̄i/pdest indrere q̄ddita/ tem cōtēplationis. Dicdē a ꝓprie tate loquēdo sicut ꝓtemplatio est in vi intel/ ligentie cognitiua. Ita in vi sinderis affe/ ctiua reponitur mistica theologia /put in/ fra dño illuminate docere conabimur. ¶ Supest igit recto ordine vt postq̄ descri/ bere studuimus vires cognoscitiuas in ho mine/⁊ distinximus in genere tres virtutes cognoscitiuas. s. imaginationē/rōem/⁊ in telligētia. Et tres affectiuas ꝓportionales que sunt appetitus sensitiu⁹. appetit⁹ vo/ litiu⁹ seu volūtas/⁊ appetitus q̄dam supi or q̄ sinderis noiari ꝑt eo q⁹ sequtur apphē/ sionē. Hūc ad sermonez de actibus eorum q̄tū ad rē q̄ tractak ad elucidādū attinet ve niamus. Et q⁹ notiores sunt actus intelle/ ctiue q̄s affectiue potentie. magis enim sub doctrina tradendi sunt/nō pigeat ꝑmitus illos describere noiatim. ¶ Hūt aūt tres termini generales q⁹ maxime vsos fuisse video eos q̄ de ꝓtemplatōe ꝑ modū artis locuti sunt/cogitatio /meditatio/ꝓtempla tio Et hi termini q̄s q̄ aliq̄n pmiscue sumā tur ab aliq⁹ sicut eandē rē ꝑ ipos significa re ꝓtingit. nihilomin⁹ distinctas hūt signi ficationis rōnes/q̄s ꝑ facile ⁊ difficile/per vtile vel inutile senniūt aliq⁹. Vñ cogitatōz sic eē descriptā reperio a venerabili Rich⁹. in suo de ꝓtemplatione/q̄ hāc materiā elu/ cidauit vsq̄ ad fundamentū/mgr̄m suum hugonē insecutus. Cogitatio est ip⁹ quid⁹ aie obtutus/circa sensibilia/ad euagationē ꝓnus. ¶ Meditatio est ꝓuidus aie obtu/ tus/in veritatis cognitione sen inq̄sitione vehemēter occupatus. ¶ Cōtemplatio est ꝑspicax ⁊ liber id est expeditus animi ꝓtui tus/in res spirituales ꝑspiciendas/vsq̄qua q̄s diffusus/⁊ in diuina specula suspensus. ¶ Cogitatio igit vagak ⁊ serpit sine labo/ re ⁊ fructu. Meditatio nitit ⁊ intendit cuz labore ⁊ fructu. Contemplatio circūuolat ⁊ circūferk sine labore ⁊ cū fructu. ¶ In co/ gitatione est euagatio. In meditatiōe inq̄ sitio. In ꝓtemplatione admiratio. ¶ Va rij deinde ꝓtemplationē ramificāt in vari/ as species ⁊ varie/de q̄bus non est statim dicendū per singula. ¶ Sed maxime req̄/ rendum esse arbitror. Unde facilitas tam in cogitatione q̄s in ꝓtemplatione oriatur ⁊ in meditatiōe difficultas. Hoc enim me per expressiuz legisse non memini. q̄uis sit consideratione dignissimum.

Considera. xxii.

Ponit ratōez vñ surgit cogitatōis facilitas

Cogitatio facilis est q⁹ formak im/ mediate vel ex sensationib⁹ actuali bus/vel ex fantasmatibus passim occurrentibus ⁊ vltra nō nititur. Quēad/ modū nanq̄ sensus nr̄os cū omni facilita te circūducimus mō huc/modo illuc/obie ctis sufficienter ꝑsentatis. Et similiter nul la est difficultas in occursu fantasmatū q̄li/ umcunq̄/nam eligāt ꝑsentarq̄/ nob etiam inuitis. Cōsestim apparet ratio cur cogitatio que scōm talia formatur ⁊ hec in sequitur/nullam patitur difficultatez. Vi/ demus hoc in pueris videmus hoc in ho/ minibus ociosis/q⁹ in talibus querunt ob lectationez q⁹ nullū afferunt in ꝯsideratio

laborem. Sed de his vere enūciauit fmo ꝓphēticus. Non dūs cogitationes hoim qm̄ vane sunt. vane sunt itaq; q̄ sunt sine carentes somnioq; similes. Non enim ad aliquē finez vtilē ordinātē / imo frequenter cū hō in talib⁹ se oblectauerit tristis manet

Considera. XXIII.

meditatiōis difficultatē z laborē exponit / exemplum tam philosophicis q̄ poeticis de orpheo virgilio z hercule.

Meditatio difficultatē sortit ex eo q̄ vltra sensationes actuales / vel fantasmata passim occurrētia / ipa nititur vltra ꝓtingere vel in aliq̄ fixa stare. Expit in se crebro q̄libet studiosus difficultatem q̄ est insistendo ad aliquid attente ꝯsiderandū cogitationē / sine diuerticulis ad alia. Et h̄ dum fit / cogitatio iā trāsit in meditationē / nō vt cogitatio desinat esse ſz vt desinat esse cogitatio. Quis itaq; nesciat fortissimos cē motus actuales sensuū / nūc hos nūc illos / esse similiter ꝯtinuū fluxum fantasmatū nullus igrat. ꝓterea / sensuales motū vnire / aut finitātia fantasmata cohibere / vel sistere / vel supgredi / z ad aliquam certā cogitationem suā sub determinatis limitib⁹ claudere operosum est valde / nō habituatis z insolitis / neq; fieri potest absq; illo qui claudit certis limitib⁹ mare / z ponit terminū fluctibus eius. At vero difficultas hec auget z fit labor insuspicabilis dū animus denudare nititr cogitationē ab involutione accidentiū / hoc est circūstantijs loci z temporis / z alioꝝ que ꝓsentat sensus vt absolute z nude q̄dditates rez appareant / q̄si non conuolute tēpi z loco. Dat exemplū diuinus aug. de ꝯsideratione veritatis z bonitatis / q̄s dum in sua puritate meditari satagim⁹ / ꝓfestim occurrit hec vl' illa bonitas. Et hec vel illa veritas i ꝓprietati / z fit cogitatō nostra cū tpe z loco / vt dicit notāter phūs. i. methabice. Pertinere ad h̄ estimo poeticas illas fictiones z imaginationes / vnā de orpheo cythariſante z erudice quā ad inferos dilapsam euebere nititr ad superos. Et alteram apud virgiliū de enea transeūte ad campos eliseos. z ibidem intelligente q̄ futura erant post enatationem maris z obdormitionem cerberi. Non enim tales viri quos pro theologis habuit antiquitas ociose fabulantur. Orpheus est vir sapientie deditus q̄ per aura te vel eburnee cithare modulos / h̄ est p debitam z armonicā motū compositionē / sistere facit flumina defluentiū desideriorum cōponit quoq; z māsuescere facit ferinos z brutales affectus. Denicq; compellit siluas rigidas ꝓrauaq; inclinationū tā innatarū q̄s adq̄sitarum ad suū volūtatis arbitrium seq̄ / hic orpheus euridicē habet spōsam / illaz de q̄ gloriabat sapiēs / quesisse sibi spōsam sapiētiam assumere / vel accōmodatā euridicē accipiam? vim intellectualem dataz homini ad ꝯsiderationē supnoz. Nec vis dū ꝑ ꝓrata florentia placabiliū obiectorū vagatur. mordet a serpente voluptatis latentis sub herba formositatis / sicut dicit Arist. q̄ voluptas furata est intellectū spisse sapientie / h̄ vulnus inflictū trahit euridicē ad inferos q̄ hec sola iam infima cogitat. in his solis ꝯuersatur / nō potes dicere cuz aplo. Hra ꝯuersatio in celis ē. Vulnerata igitur deductaq; euridice. i. vi intellectuali ad inferos / ꝑ medium ſpentis / sicut ad lram tentatio ſpētis ꝓmos illos pentes sapientissimos demersit in bratz o⁹ illi⁹ miserie qualem apud inferos sub metaphora congruis exemplis poete figurarūt. Orpheus vir sapiens deplorata amissam coniugem / quam ad supernas auras conatur rursus educere. quo canente z lugente / silent furie infernales passionū carnaliū. cerberi latratus non auditur / q̄ res cuz tempis lapsu non ꝯcipiuntur. Animus ꝓterea qui ꝓssus ante erat / lapide molari terrene curiositatis / sicut siziphus / vel qui agitabat rota volubili mundane occupatōis sicut yxion. vel qui lacerabat a vulturibus mordacis voluptatis sicut ticius. vel qui esuriebat inter aquas z poma sicut tantalus / nunc intrepide in requiem sui ꝯuertitur cū illo qui dicebat. Conuertere anima mea in requiez tuā. q̄ dūs benefecit tibi. Inter hec lamēta z efficacia carmina iubetur euridice sorpheo reddi / ea tamē lege ne rursus conuertat intuitum. Sed heu noctis ꝓpe terminos orpheus euridicem suam vidit. perdidit. occidit. Vos hec fabula respicit / quicunq; in superum diem / mentem ducere queritis. naz qui tartareum in specus victus. lumina flexerit / quicquid ꝑcipuum trahit / perdit dum vidit inferos. Hec Boetius. Ad hanc sententiam facile traduci possunt fictiones alie de enea virgiliano / z hercule. z perseo descendentib⁹ ad

inferos ⁊ itez emergẽtib⁹. Hz hec interim sufficiant p⁹o spoliatione egyptiorum / et christianorum ditatione.

B Cosidera. XXIIII.

Quō crescit ⁊ cātur ꝓemplatio oñdit per plures similitudines exemplares. ⁊ vbi p⁹ prie reponitur.

Contẽplatio facilitatẽ hz tū ex bitib⁹ p meditationẽ adq̄sitas Tuz ꝓter abstractionẽ ⁊ sep̄ationẽ itelligētie a sensibilib⁹. Tum sepius ꝓter diuine gr̄e collustrationẽ in diuina spectacula subleuantẽ. Meditatio nimiꝝ si debite fiat transit in ꝓemplationẽ / sicut cogitatō in meditationẽ. Facta. n. sedula inq̄sitiõe veritatis / denudatis insup p vehemẽs studiū rez̄ q̄ditatib⁹ ab accidentalib⁹ circunstantijs / generat habitus ex frequẽtatione. de pura lumẽ intelligẽtie. fitq̄ lucidius q̄sto est tenebrositati sensualis cogitatiõis impmicn⁹. ¶ P⁹o cui⁹ maũductione palpabilissima ginemur ꝓfor miter ad diuinū Aug. in suo de tri. q⁹ sit aliq̄s supra mõtẽ excelsū valde. Ad cui⁹ cacumẽ nec̄ venti nec̄ nubes attingãt / sicut de olimpo narrat Arest Subtus vero q̄sto sit ꝺscẽsus ꝓliuior ad infima / tãta ẽ illic tenebrositas inq̄etior / p cõmixtionẽ / ⁊ quãdã incorporationẽ radioꝝ solariũ / cũ ceteris impssionib⁹ / vt sunt vẽti pluuie. niues. grãdines. fulgura ⁊ silia. ¶ Cõstat ꝫ exẽplo q⁹ hõ limpidi⁹ liberius et expeditius circũfert oc'os suos ad serenuz lumẽ solis ⁊ celi / dũ sublimius euect⁹ est et in q̄dã regione pura ⁊ tranq̄lla collocatus. ¶ Cui⁹ oppositũ euenit dũ in iferiora dilabit. Ad ꝫ exemplũ respicit illõ ps. Quis ascẽdit in montẽ dñi / aut q̄s stabit in loco scõ eius. Ductio q̄z illa discipuloꝝ in mõtẽ excelsum valde / dũ figuratus est iesus ante illos / apta est satis figura / sicut ⁊ ascẽsus moysi in mõtem synai / dũ e mẽdio vocatus est. ¶ Conuertamus nũc ex hac re sensibili ꝺsideratione nostrã ad tres vires anie p⁹escriptas que sunt intelligẽtia / rõ / sensualitas seu imaginatio. Et compem⁹ sensualitatem infimo montis. rationem medio. sup⁹emo intelligentiam. inueniemus q⁹ si anima stare possit in arce intelligentie sine delapsu in inferiora / ipa poterit libero intuitu circũquaq̄ semet diffundere / nunc ante nunc retro / nunc dextrorsum nunc sinistrorsum. Et hic est oculus cõtemplatiõis qui in. Adam ante lapsum vinacissimus. purissim⁹ ⁊ expeditissim⁹ fuerat. Hunc vero nobis. Totus fere extinctus est / sicut oculus rationis obtenebratus ⁊ oculus sensualitatis fere corruptus. ¶ Attendamus rursus in hac similitudine / quemadmodũ homo stans in supcilicio montis / talis videt libere cum volet / non soluz ea que iuxta se sunt / sed etiam ea que subtus se agunt. Et multo liberius multoq̄ clarius / q̄s habitãtes inferius / imo purum ab impuro claruz a tenebroso secernet / quod apud inferiores vel nunq̄ vl' raro fit. Nõ alit' aĩa que in arcem intelligẽtie ꝓbi meruerit ⁊ illic fixa steterit / spectabit veluti de sursum / ea oĩa q̄ in ratõe et sensualitate agũtur. Judicabit insup in luce sua / ⁊ p lucẽ suã / de omnibus quoniã regulis abstractis ⁊ eternis innitit ꝼm quas bñt regulari cetera oĩa. ¶ Exempla ad hoc sumi possent in omni arte habẽte regulas suas / ꝼm q̄s iudicãt periti in arte hac vl' illa / de singularib⁹ spectantib⁹ ad ad artẽ suaz / qõ vtiq̄z nequeũt impiti. Jlle ꝓterea q̄ principiorũ noticiã clarã ⁊ pfectã haberet / videret in eis ⁊ per ea cõclusiones ab eis deducibiles / clarius q̄ ipse ꝺclusiones in se videãtur ab eis q̄ nõ p principia ꝺclusiones earũdez acceperunt ¶ Ex his patefactũ habemus quo pacto ꝓtẽplatiõis oculꝰ facilis est ⁊ expedit⁹ dũ habet / quãq̄ adquisitio sit difficilima. ¶ Patz insuper in qua vi anie reponit. q⁹ in vi supiori cognitiua anime que intelligentia nominat Jste enim oculus nõ solum intelligibilia ⁊ abstracta sed etiam ea que in ratõe ⁊ sensu fiunt / aspicit. q̄uis alio modo q̄s ratõ / ⁊ aliter quam sensus vel imaginatio. ¶ Existimo sic intelligere eos qui dicunt duas esse species ꝓtemplatõnis ⁊ imaginatõnis. duas in ratõe ⁊ duas in luce intelligẽtie. Hoc quippe dicitur non quin omnis contemplatio fiat in luce et per lucem intelligentie sed quia p⁹o obiectorum varietate / huiusmodi species contemplationis variari noscũtur hec ponuntur.

Considera. XXV.

¶ Ponit quid sit p⁹opꝛie contemplari ⁊ quomodo circa eam erratur.

Abstractio qualem contemplatio requirit compleri nequit p imaginationem neque p solam rationez virtus est superior ⁊ Jtaq̄ sicut ratio virt⁹

est superior ꝛ abstractior ꝗ sensualitas vel imaginatio/quoniã potest abstrahere ad ditates rerum a cõfusione accidentium/ et formare conceptus specificos ꝛ generales absolutos/quod non potest imaginatio. Hic vis illa que ponitur superior ad ratõnem ꝛ nominatur intelligentia adhuc abstractior est ꝗ ratio/que in actibus ratiõis abstractis a fantasmatibꝫ transit ad cogniționẽ eternoꝝ ꝛ incorporeorum/que nullam habent fantasmatũ illusionem. ꝛ hoc dum irradiationem suscipit ab superiori qꝛ dum supiori ꝛ diuina luce suffundit nõ oportet. ¶ Ex hoc perspicuũ est ꝙ contemplatio inepte queritur per solã imaginationem. ꝛ impfecte p solam rationem/ ꝗuis vtraq; virtus adiuuat/si limitibus suis cõtenta est. Quos si quis voluerit supgredi/ reddit homo vel fantasticus vel insanus in imaginatione. vel erronee iudicãs in ratione. sicut apud nõnullos visum est qui dum insequi credunt eleuatissimos viros ꝛ abstractissimos in suis modis cognoscẽdi. negligunt autem tenere modum eorundem in abstracte viuendo. ꝛ vtilia studendo. ꝛ quertendo se ad se ꝛ supra se. nihil aliud referũt nisi fantasias ꝛ errores/ꝗtumlibet ipi eleatoꝝ doctorum verba tenere videantur. Fit enim apud talem quemlibet illud virgilianuꝫ de insana vate. dat(inqt) sine mente sonum. Et hoc est ꝙ reddit multos ex eis ꝙ dicunt formalisantes in fabulã ꝛ risum immo in insaniã/qꝛ p solam imaginationẽ ꝛ rationem querit illud qõ p intelligentie depurationem erat inueniendu. Quõ autem intelligentie depuratio ꝛ qualiter fiat/posterius ꝗtum dominus ꝓcesserit aperietur.

Quinta pars principalis

agit de tribus oculis anime ꝛ tribꝫ affectionibꝫ correspondentibus in .xxvi. ꝛ xxvij. ꝯsideratione. Ordine vero .xxvi. cõsideratio ponens tres cognoscẽdi modos scõm tria genera hoim ad hos dispositos.

Res cognoscendi modi sunt quorum vnus animalis dicitur vtens maxime oculo carnis. Alius rationalis vtens plus oculo rationis. Tertius spiritualis vtens oculo cõtemplatiõis/sicẽ distinxerũt diuini hoies tres oculos ꝛ tres viuendi modos. De his augu. in libro de vera religione. Berñ. ad frẽs de mõte dei. carthusiẽn. Et hugo in suo de sacris ꝛ sup ecclesiastẽ. Videm⁹ itaq; quosdã ex hoibꝫ viuere nõ eleuatius ꝗ bruta. Solis enim sensibꝫ vtunt aut eos solos insequũtur. Alij magis insequũtur rõem intelligẽtes abstracta. regulas artiũ ꝛ scientiaꝝ. Tertij vltra hec omnia eleuãt se supra rõem in quãdã regionẽ eternitatis/ꝛ perspicabilitatis ꝛ sup omnẽ fluitationem ꝛ ꝯfusionẽ infinitã desideriꝫ ꝛ cogitationũ. in aurã quandã libertatis serenã assurgũt ꝛ euolãt/ꝛ iaz nõ min⁹ videt differre eoꝝ vita a cęterꝝ hominibꝫ ꝗ distãt hoies a pecoribꝫ Sz ꝗs ẽ hic de⁹ optime ꝛ laudabim⁹ eũ: Ille solus ẽ quẽ tu eduxeris de tenebris ꝛ vmbra mortis ꝛ vinculis ei⁹ passionũ diruperꝫ noxiaꝝ

Considera. XXVII

Ponit illa ꝙ videt specie esse mẽtales affectiões sz ñ sũt ꝛ iõ inter eas ponit differẽtias

Oribus pnotatis cognoscendi modis ꝙ sunt cogitatio/meditatio/cõtemplatio. tres affectionis maneries correspondẽt/ꝙ sunt cupido vel libido/ seu ꝺcupia/secũdo deuotio vel ꝺtritio seu cõpunctõ aut oratio/tertio dilectõ nõ que cunq; sed ecstatica ꝛ anagogica. i. sursuz ducens/ꝛ rapiens in diuina. Si de re ꝺstite/rit peto vt non magnope calumnia fiat de nominibus. non enim accepi ab altꝫ talẽ circa affectus distinctionem nominũ quẽadmodum de cognitiõibꝫ reperio. ¶ Sz tamen interim dicamus ꝗ sicut cogitatio est improuidus animi obtutus ad euagationem pronus. Ita consequenter ad talẽ cogitationem si sit de obiecto delectabili sequitur affectio improuida ꝛ vaga sine vtilitate ꝛ fructu. ꝛ hoc mihi satis congrue videtur appellari libido seu cupido vel concupiscentia. ¶ Porro ad meditationem que est prouidus animie obtutus in veritatis inquisitione ꝛ celestium rerum inuentõne vehementer occupatus/ consequitur quedam affectio alia a priori ad res taliter quesitas ꝛ inuentꝫ si non sit indispositio anime. Et hec affectio est prouida ꝛ non vaga cuz difficultate ꝛ fructu. Et hec interim vocetur deuotio vel compunctio aut oratio. idest affectus pius ꝛ humilis vehemẽter ꝛ fortiter tẽdẽs ꝛ nitens in amorẽ prime veritatis ꝛ bonitatis. ¶ Deniq; contemplatio que est libera ꝛ expedita considerațio eorum que meditatio cum ingenti diffi

cultate pquirit/habet suam affectionez in anima disposita/suamqz dilectionē similiter liberā puram expeditaz z abstractā. Et hac ratione vocari potest extatica dilectio/vel iubilatio/que vltra deuotionē addit facilitatem z iocunditatem inestimabilemz inexpressibilem/z excuperantem omnē sensum ¶ Et hec est sapientia dei in misterio abscondita. ¶ Hec est mistica theologia quam querimus q̄ ad anagogicas z supermentales excessus deducit/quā aliquādo noie charitatis/aliquādo charitatiui amoris lego nomine appellatam. Propterea non fallitur q̄ dicit ꝺtemplationē sine dilectione nomem ꝺtemplationis nō mereri. Sed nos vnū ab altero secernim⁹/vt preciosior habeat inq̄sitio veritatis/z cognoscamus qm̄ appetate loquēdo sicut ꝺtemplatio est in vi cognitiua intelligētie/sic in vi affectiua correspondente reponitur mistica theologia.

¶ Sexta pars princi

palis agit de adq̄sitōe mistice theologie z de eius decē differentijs ad theologiā speculatiuā a. xxviij. vsqz ad. xxv. ꝺsideratiōez Ordine vero ꝺsideratō. xxviij. Oñdit modum pueniendi ad misticā theologiā eam qz pluribus diffinit diffinitionib⁹.

¶ Cognitio dei p theologiā misticaz melius adq̄ritur p penitentē affectū qz p inuestigantē intellectum. Ipa quoqz ceteris paribꝰ eligibilior est z perfectior qz theologia simbolica vel ꝓpria/de q̄ est contemplatio. Sicut dilectio pfectior est cognitione. z voluntas intellectu. z charitas fide. Hec secūda ps p nūc suppo/nitur q̄uis non sim nescius de pbabilitate positionis oppositе apud multos z magnos. Cz p prima pte cui correspōdet deductio ad quesitū/nullus ambigit/q̄n depuratio seu purgatio potentie affectiue fiat p feruorē penitētie in compunctione cōtritiōe z orōe querugire facit a gemitu cordis. Et q̄uis dicat ꝓpha. In meditatione mea exardescet ignis. sez delectionis. meditatio hec non p veritatis inq̄sitione attenta/sicut descripsimus/sed magis p cōpunctione sequēte/sumpta est. Huius aūt cōpūctionis difficultas/magna est valde apud non exercitatos. z eos q̄ corruptos ad huc hñt sensus ab adolescētia. ¶ Quēadmodū enī ligna virida aqueo plena hūore vix recipiūt calorē ignis. vt in silitudinem eius accendant/sed p̄cedunt exufflationes multiplices ꝑuia est etiā depulsio hūiditatis talis/ac euaporatio/sic existimare conuenit de eo q̄ calorē spūssancti in se recipere debet/z fm eū trāsitur⁹ est in amorē purū z piū/si noudū desiccatus sit a sordidis affectionib⁹/z ħ fit initiatiue p penitētiam Unde greg. in omelia de ceco p pnie lamēta/mētis fantasmata depellunt. ¶ Ad cuius ampliorē elucidationē attendendū est q̄ theologiā misticā sic possum⁹ describere Theologia mistica ē extensio animi in deum p amoris desideriū. Aliter sic. Theologia mistica ē motio anagogica ħ est sursuz ductiua in deū/p amorē feruidū z purum. ¶ Aliter sic theologia mistica ē expimētal' cognitio hīta de deo p amoris vnitiui complectū ¶ Aliter sic theologia mistica ē sapia. sapida noticia habita de deo. dū ei supremus apex affectiue potētie cōnalis/p amorem ꝓiungit z vnit. Vel sic p Diony. vij. de diui. nominib⁹. Theologia mistica ē irrationalis/z amens z stulta sapiētia/excedēs laudātes. Nas autem descriptiones apertius intelligemus si multiplicem theologie speculatiue differentiam z mistice deinceps voluerimus intueri.

¶ Conside. xxix.

Ponit differētiam inter theologiā misticā z speculatiuā. Et in quibus conueniūt m'tis declarat exemplis

¶ Theologia mistica z theologia speculatiua si fm rationes ꝓprias cōsiderant differētiam ex multis non sine conuenientia multiplici sortiuntur. ¶ Prima z principalis differentia sumit ex subiecto vl' potentia/quoniam licet vtraqz sit in anima rationali. Nihilomin⁹ distinguendo potētias anime fm rōnes suas vt supra dictū est. Speculatiua theologia ē in potentia intellectiua/cuius obiectū est verum. Misticam vero reponimus in potentia affectiua cui p obiecto bonum assignamus. ¶ Ex hac aliam differentiam inuenimus fm rationes obiectales/quoniā obiectum speculatiue theologie est verum z mistice bonum. ¶ Conueniunt tamen in hoc mistica theologia z speculatiua qnā alio nomine contemplationem dicimus/quoniā vtraqz ē in superiori portione anime z nō in solo sensu vel imaginatione nec

in ratione sola. Hec autez potio anime vt supradictum est variis nominibus appellatur. Et habet duas virtutes vel duos oculos seu duo officia/quia z ipa est intelligẽtia vera z affectiua seu amatiua boni. Diximus autẽ in superioribus q sicut voluntas rõni et appetit⁹ sensualis imaginatõi preferr Sic suo mõ est de affectiua correspõdente intelligentie pure/propterea dum ista vis superior exit in affectum suum ipa dicitur quodãmõ leuare se supra se z quodammõ superferri Inde fit vt actus talis nominetur supmẽtalis excessus/vel supra spũm. z ẽm eũ q̃s dicat qñq̃z sup seipm/qñq̃z extra seipsum Huius rei aliqd exẽplũ accipe possumus exideratiõe eoz q̃ sepe i ipa sensualitate virtute fiũt. In q̃ videm⁹ tã in nobis q̃s in brutis q qñq̃z ipa sensualitas in suis actibꝰ cognitionis pmanet/sine affectu illoz q̃ vel audit vel intuet. Sepe tñ p auditum vel aspectũ quorundã obiectoz ipa tanto cõplet affectu/vt tã q̃si saliat extra se z tota gestiat/velut si equ⁹ potitur cãpo lib apto Hoc mõ sensualitas aliqñ q̃si se nõ capiens z se deserẽs/tota nititur in rem desideratam se effundere/se trãsferre/se vnire/imo illã penitus q̃si introrsus penetrare. Quid de taliũ oculis nõne scintillãt/nunqd nõ emicãt Nõne q̃tũ de ipis tremulo se fulgore diffundũt. Trãsferamus hoc exemplũ ad vim intelligẽtie superiorẽ/exiderãdo q̃litatẽ eius dũ sine affectu in sola cognitione iacet. Et dũ trãsit in affectũ taliũ q̃lia cõtemplat.

Adducam⁹ p manuductione huius/ea q̃bus mistice theologisantes vtunt exẽpla.

¶ Primũ q̃dẽ de aq̃ in vase q̃ dũ apponit igni calescit pmo se ptinens in vase. Sed dum feruescit z bullit/videt quodãmodo se ipsam non capere/sed excedere/atq̃ superferri virtute caloris. Sic mẽs nondum amore calescẽs/intra se ipaz continet se. Sed spiritu feruoris amore concepto/supergreditur quodãmodo semetipam q̃si extra se saltitans atq̃ volitans. Aliud quoq̃ exemplũ inducamus de radijs solaribꝰ cadentibus sup speculum concauum qui exuniuo eorum concursu comburunt stuppam efficiunq̃ flammam superuolantem Sic intelligentia nostra illustrata contemplatione serena celestium/quandoq̃ quidem remanet intra seipsam non incalescens neq̃ ardens. quandoq̃ vero tãtus amoris ardor concursu radiorum celestium exoritur/vt in affectũ se erigat/nec se capiat/neq̃ contineat/sed iubilat z exultat/ex quibus tertia concluditur differentia.

Considera. xxx.

Scholã ostẽdit ad discendũ speculatiuã z misticã cũ aliꝰ differẽtijs theologie quoq̃ se habeãt inter doctos et fideles ideotas

Quesunt alie inter has theologias speculatiuam z misticam differentie/sumpte ex adquisitionis earum varietate. Una quidem est quia speculatiua theologia ratiocinationibus vtitur conformiter ad phisicas disciplinas. Ideo scholasticam eam vel litteratoriam quidam appellant. q̃uis nõ sufficiãt iste scholastice exercitationes/nisi quis studio vehementi nitatur habere conceptus priores z intimos/eorum que tradita sunt a summis doctoribꝰ. Aliquando tales theologisant solis auribus corporeis sicut pueri vel pice neq̃ vere intelligentes de quibꝰ loquuntur neq̃ de quibus affirmant. Hilominus tamen sepe eis nomen cõcedimus theologoz. Mistica vero theologia sicut non versatur in tali cognitione litteratoria/sic non habet necessariam talẽ scholam/que schola intellectus dici potest. sed adquiritur per scholam affectus z per exercitium vehemens moralium virtutum disponentium animam ad purgationem/et in theologicis illuminantibus eam in beatificis virtutibus eam perficientibus/proportionabiliter ad tres actus hierarchicos/qui sunt purgare illuminare z perficere. ¶ Et hec quidem schola potest dici scholare ligionis vel amoris. sicut intellectus dicẽdus est schola scientie vel cognitionis. ¶ Sed quoniam plerumq̃ euenit etiam in brutis vt ibi sit maior affectio vbi parum est cognitionis/sequitur q̃ ad comparandam huius theologie mistice doctrinam/non est magna scientia opus presertim adquisita. Nam cognitõ ex fide q̃ deus est totus desiderabilis/totus amabilis/affectiua portio si purgata/si illuminata/si disposita/si exercitata sit cur non in illum totaliter desiderabilẽ/z totũ amabilẽ/sine pluri/mo libroz studio/tota feret totaq̃ rapiet/

¶ Ex quo illã ꝯcludimus differentiã qñ theologia mistica licet sit supma atq̃ per/

fectissima notitia/ipa tamen potest haberi a quolibet fideli etiam si sit mulierecula vel idiota. De theologia vero speculatiua aliter ee nullus ambigit. ad cuius adeptiõez sicut ad metaphisicã/grãmatica/logica.z philosophica disciplia cũ forti exercitio et clara ingenia requrunt. Ita tñ/vlgra desuper cuz bis infundat/sicut apls/z sicut fit mũdi cordibz/quibz pmittit visio dei/z humilibz amicis dei/quibus dr incerta z occulta sapiẽtie sue z ola que audiuit a patre suo nota facit. Sic in .Anthonio magno sic in alijs multis sine lris. literatoria vt ita dicam theologia donata est. ¶ Exprmissis cludimus cũ beato Bernardo ad fratres Carthusiẽ. de mõte dei Quod theologia speculatiua nũqz in aliquo pfecta ẽ sine mistica. Sed bñ ecõtra. Et ex hoc sumi põt sexta differẽa qm nũqz aliquis intelliget verba apli z pphaz quãtucũqz illa reosnet exterius/si non imbiberit affectũ scribẽtiũ neqz enim aliter cõceptus eorũ verborũ in animo generabit. Cecus quippe crebro de coloribz sermonẽ audiens de illis vtiqz disputare poterit diserte acute/quan ẽ nll'os in illo cordis arcano ꝓprios eorũz q̃ disputat/cceptus inscripserit.

¶ Considera .xxxi

Eos quibꝰ ꝓpalanda est mistica theologia instruit duorũ filiorũ exemplo.

Sicut multis qui clerici vel literati aut sapientes vel phi aut theologi noiantur/occultãꝰ est fmo de mistica theologia. Sic plurimis illiteratis z simplicibz/fidelibz tñ/tradi pt. Hinc traditur dra septima sumpta ex modo publicationis. Bñs enī dionysius plerũqz obtestat discipulũ suũ thimoteũ vt nullus iperitoꝝ hec audiat. Impitos vocãs eos/q̃ vel nõ sũt fideles. nã hec theologia ꝓprie ẽ fidelium. vel q̃ rumentes iam phia/malecz viuẽtes/oculcant pedibz suis sordidis. quicqd non sapiũt. qcquid eni non intelligũt camino dente lacerãt. De quibz ait euangelica parabola. Nolite sanctũ dare canibz/neqz margaritas pjciatis ante porcos. Sz ecõtra simplices. qui quidẽ fidem habent possunt ex ea ꝛsurgere ad vnitiuũ amorez cũ deo? Quõ sic. nempe p̃ fortem ꝛtriõz mortificatiuaz sensualitatis/trahente eos deo/vinculis preceptoꝝ suoꝝ/z mansionẽ apud eos faciẽte. Attestãte esaia q̃ supbum̃ilem z quietũ z trementẽ sermones suos reqescit dñs. Itaqz nihil ꝓbibet fieri verbũ apud tales de theologia mistica/que amor est/z amore ꝛquiritur/cum e diuerso sapiẽtes in oculis suis/sine casto amore/lãguentes circa pugnas verboꝝ/ab bacarceri conueniat. Carnalis enim hõ non sapit ea q̃ dei sunt. ¶ Conatus sũ inq̃ dã vulgari tractatulo ꝓpalam ista facere quodã exẽplo. Sint duo filij pris vniꝰ optimi. Sit vnus eoꝝ curiosus z astutus in inq̃sitione ꝛditionũ paternaꝝ. nũc ex opibz/nũc ex vbis/q̃tenus in earundẽ elocutione vel doctrina apud alios delectet. Odiat aũt patrẽ/vel nullã iussis suis obediẽtiã accõmodet. Ponamꝰ aliũ simplicis ingenij/q̃ de pre suo nihil aliõ querat. nihil interroget/nisi quo pacto illi placere/z in omibz obedire valeat/Querimus nũc/quis e duobz ab optimo patre magis amabitur? non est dubiũ quin scõs. Nec ꝓterea plus iocũdabit in paterna bonitate/que sibi plus sapit Ipe deniqz pater tandẽ scipm/z secreta sua puto tradet/faciens eũ velut amãtissimũ in domo manere secũ. Aliũ vero vel exhereda bit/vel incarcerabit/vel etiã occidet.

¶ Conside.xxxii.

Oñdit q̃tum mistica theologia distat a literatoria ꝓpter finis diuersitatẽ z a speculatiua vitijs perimere.

Theologia speculatiua vl' lr̃atoria p hoc vel maxime a mistica secerni tur/q̃ prima ꝓuire põt vitijs. secunda neq̃qz nisi p accidens valde/sicut si ꝓtingeret abuti spe vel fide. ¶ Hãc differentiã octauam que est ex possidentis qualitate breui verbo complectus est apostolus dicens. Sciemia inflat. Charitas autem edificat. Rursus ipse ad thimoteũ loquẽs de homine non adquiescente ei que scõm pietatem est doctrine dicit q̃ sit superbus/nihil sciens/sed languens circa questiões/z pugnas verboꝝ inutiles/ex quibus oriuntur inuidie/contentiones/blasphemie/suspitiones. male conflictationes hominũ mente corruptorum/quia veritate priuati sunt. Denicz iacobus vtranqz describens/non est inquit ista sapientia desursum descendens/sed terrena animalis diabolica. Et equitur. Que autem desursum est sapientia primum quidem pudica est. deinde pacifica. modesta. suasibilis. bonis.

consentientes. plena misericordia / et fructibus bonis / iudicans sine simulatione et emulatione. ¶ Hec aũt dicta sunt nõ vt scientia aut sapientia aliqua sit de se mala cũ sit pfectio intellectus. Sed qz abusus eius tãto deterior et senior est in peruersis / õsto p eam contra virtutes pro vitijs decertat. Ecce enim finis multiplex falsa seductione querit a multis / qui quoniã auersi sunt a deo fine vero / vt i varia dispergnt oportet. huic finis est diuitie et opes / illi sordide voluptates / huic pompatici honores / apõ alium potẽtatus fragilis et anxius. Cum igitur fm exigentiam finis veri vel estimati / cetera omnia moderentur / consequens est vt subuerso et peruerso fine / peruertantur omnia ad finem ordinãda. Inter que nimirum est scientia que dum ad diuinas adquirẽdas reducimr / appellatur terrena. dũ voluptates indigna sorte cõquirit / animalis nominat. Dñ vero emulationib9 sectis heresibꝫ contentioni et similibꝫ nequitiis spũalibus ancillat / quo pacto melius õs diabolica censebit? Scientia igit in pueris tot sortit nomina quot sunt vitia. eã ad se rapientia / vt qz est superba arrogans inflata et sillia. De talibꝫ dicit scriptura. Sapiẽtes sunt vt faciant mala. Inde enim fit illud de grecis eulogiũ / qz leges habebãt bonas et pessima ingenia. Per cõtrarium vero sapiẽtia que desursum est qualem loquimur / sicut obsequitur charitati ceterisq; virtutibus / ita earum denominationes contrahit vt qz est pacifica. benigna. non emulans. non ambitiosa. Et hoc modo de ceteris. Sic ergo de theologia speculatiua diximus qz non quelibet peruersa est aut peruersos inhabitat. nec in ea vitium esse ponimus. Sed in abutentibus ea / qualiter nullus in theologia mistica abusus eẽ potest nisi forsan modo pretacto per superbiam obiectiue.

Conside. XXXIII.

¶ Ponit differentiam inter probos fideles / exemplo ostendens quomodo iudicant de theologia mistica.

Ab hominibus nõ peruersis nec a deo fine suo / potest altera inter theologum speculatiuũ et misticũ differẽtia inueniri / qz vn9 ab altero secernit qliter artifex solũ speculanu9 sine instrumẽtis pueniẽtibꝫ et hitibꝫ adq̃sitis / differta practico expto et in vtrisq; abũdante. Dãc dram nonã sumptã ex opis facilitate vel difficultate / familiari possum9 oñdere exemplo. Si q̃s gitissim9 in arte musice nũ aũt exercuerit se in vocali cantu neq; in cordis aut organis / imo voces hẽat raucas / et strumenta musicalia discordia / satagit tamẽ iste vel cãtare / vel instrumẽta pulsare / nulli dubiũ q̃n oberrabit / et neq; dulcẽ neq; suauẽ simphoniã valebit afferre. Nec si multitudo respicit eũ q̃ de diuinis scit artificiosa disserere / q̃ de moribꝫ sit et virtutibꝫ regulas hz / et speculatiuũ plerũq; fmonez / sed nõdũ vult ad ea q̃ cogscit pformit opari / cogit languẽs illã apti vocẽ plãgere. vel le adiacet mihi / pficere ãt nõ inuenio. Tales q̃ppe virtutũ hitibꝫ tanq; instrumẽtis / hñs carnẽ rebellẽ et dissonã spũi / que dũ tãgit nihil suaue / nihil diuinũ / hz raucũ. sordidũ. ac strepidulũ resonat. Hz et spũs dum velut q̃dam musicus satagit obseq̃ deo / in hymnis et cãticis pioꝝ desideriorꝝ / sentiũt tm̃modo fragores et tumult9 obtusi desideriorꝝ carnaliũ atq; terrenorꝝ. Istã rem mille sil̃itudies pares oñderẽt in ceteris artibꝫ scribẽdi. pingẽdi. medicãdi. militãdi. nauigãdi et sil̃iũ. ¶ Porro ita pueri magis sine arte / paulati ex rẽdẽdo deambulatoꝝ / discũt recte ãbulare / õs iacẽdo etiã si mille regule eis gradiẽdi vel modi dicerent. sic fabricãdo fabri fim9. qz sil̃r inq̃rim9 q̃d est virtus nõ vt tm̃modo sciamus / sed vt bene operãdo boni efficiamur ait Aristoti.

Conside. XXXIIII.

Oñdit phoz caliginẽ et theologoꝝ claritatem sub exemplo maris galilee et nauis vẽtoꝝ pisciũ et vocatiõe filioꝝ zebedei.

Per theologiam misticã iungimur in deo / hoc est in eo stabilimur et a mari turbido sensualium desideriorũ ad littus solidũ eternitatis adducimur. ¶ In hac cõsideratione differẽtia etiam inter duas theologias speculatiuã et misticã edoceꝫ. Speculatiua q̃ppe si sola est / nũq; q̃etat. inq̃etat potius. alioq̃n nõ diuisset ille q̃ voluit inuestigare de oibꝫ diligẽter / qz ñ saturat oculs visu / nec auris auditu / dans per hoc intelligere q̃etẽ non eẽ in sola inuestigatione veritat / sz famelicũ quoddã ieiunũq; cõsideriũ. Fallor si ñ ita appuit i maris pbis q̃ post oẽs inq̃sitiões suas tedio affecti / qz non refecti dixerunt hoc vnũ se scire. qz nihil

scirent. Videte q̄so q̄ inanis refectio/vbi p tot tpa/p tot studia/nihil nisi vanitas in anis in visceribꝫ aiaꝝ reperta ē. Preterea cognitionis ista videt ee natura/q̄ plus sa tagit rem cognitā ad se trahere ac sibi assi milare/q̄ ad ipam eat. Qđ innuere videt phs dicēs vex esse in intellectu/bonū in re bus. Quid igit miꝝ si cognitio sola/nō e/ rit mare desiderioꝝ sensualiū si etiā portū vel littus eternitatis extra se positū non at tingat. Quēadmodū nauta in regimīe na uis q̄tidie garrula loq̄citate docte disserēs nihil vero eoꝝ agens q̄ loq̄tur/nūq̄ a me diis pōti fluctibꝫ nauē in littore stabiliet/ demergeret potius eā/vel piculis oībꝫ expo sitā fluctuātemq̄/iugiter inueniet. Simi liter spūalis natura/nūq̄ ex sola cognitiōe maris intelligibilis/nūq̄ ex aspectu solo/ stabilitatē deifici portus poterit adipisci.

¶ 2 ¶ Multa sunt in hāc sniam pcordātia di uine scripture testimonia. Sz libet vnū h signāter inserere de vocatione filioꝝ zebe dei q̄s dñs iesus a mari galilee ad litꝰ ena tare docuit. Vbi theologia mistica p sensꝰ anagogicos cognoscit. ¶ Videndū est q̄d p anagogiā. i. sursum ductionem significet mare galilee/q̄d littus eius/q̄d nauis/q̄d vocatio dñi/z ita de alijs. ¶ Itaq̄ sic ma re mozaliter pūs seculū. sic anagogice coꝛ ruptā nr̄e sensualitatis fluctuationē signi ficat/dicente sapsente. Coꝛ impij q̄si mare feruens. ¶ Qđ iō mare galilee dicit q̄ mu tationē vel migrationē significat galilee. Quid aūt mutabilius. quid inquietius. q̄d pclusius ad emigrationē q̄ sensualitas in uenitur. Hūc arrogātia/timet/nūc spe at tollitur/nūc desperatōe deiicitur/nūc effer uescit z extra scipām rapit per iracundiam nūc per inuidiam in scipsa frangitur atq̄ fatigatur. Vorat est per ingluuiem/per lu xuriam/sordida voluptate despumat/ eaꝝ reddit insatiabilem inexplebilemq̄ cupidi tas. ¶ Illic denīq̄ pisces z reptilia vario rum desideriorꝫ/quorum non est numer⁹. ¶ Porro qui descendunt in hoc mare sen sualitatis/nauibratiociuatōnū naturaliū ꝑi vidēt opa dei/z mirabilia ei⁹ i pfundo. Sz q̄ pfundo/pfundū inquit scriptura coꝛ hominis z inscrutabile z quis cognoscet il lud. ¶ Ceteruꝫ mirabilia valde operatur deus. in hoc pfundo que studiosi pscato/ res/philosopi mūdiales/per rhetia suaruꝫ adinuentionū atq̄ doctrinaꝝ scrutari co/ nati sunt sed defecerūt scrutātes scrutinio: neq̄ enī cām tante tam q̄ inhere fluctuatō/ nis in carne nr̄a attingere valuerūt. nobis aūt reuelauit deus/qz peccāte ꝓmo homie rupta est ꝯcordia/scissum fedus legis indi te inter rōnem gubnatricē/z obsequentem sensualitatē. ¶ Inde q̄si iuxta potētiā ficti nem apto eoli antro q̄. s. eolus fingitur de⁹ ventoꝝ mox flauerūt vēti. s. passionū/ que velut ex aduersis ptib⁹/agmine facto/ ꝯtur bauerūt tempestate magnū mare nostrum Hā q̄s nesciat. q̄s nō q̄tidiano naufragio piclitatus/agnoscat. mestū illud eccl̄ie can ticum: Cōfusa sunt hic omīa spes. metus. meroꝝ/gaudiū. Nōne q̄tuoꝝ iste passiones venti sunt totidē cardinales/gaudiū q̄ ab oziēte. meroꝝ ab occidente. spes a meridie. metus a septētrione/rabido impetu flātes Aq̄bꝫ exagitatū mare nostrū nūc ad celum p spem z gaudiū ascendit/nūc descendit vs q̄ ad abyssos p metū z meroꝝ/hinc metu/ unt. cupiunt gaudētq̄ dolētq̄/ait egregi⁹ poēta. ¶ Sentimus heu nimiū/vtinā sic describere valerem⁹/qnēadmodū his pas sionibꝫ q̄quauersum sine ordine sine lege perflantibus/abripitur a stabili eternitatꝭ portu/nauta noster id est spiritus rationa/ lis/faciens opationem in aquis multis co gitationum z affectionum/ neq̄ venit ad littus tranquille contemplationis nisi p re euntē iesu secus mare galilee/z nisi exē/ plo filiorum zebedei vocantem eū sequat/ relictis tamen pīus rbenīb⁹ mundane curi ositatis/z naui ratiocinationis naturalis/ immo z patre zebedeo id est tempore mu tabili z fluido in quo gignimur. zebedeus enim fluidus iste vel fluens interpretatur. Euebatur autem oportet spiritꝰ noster su per omnem temporis mutatiōem si ad lit tus eternitatis/z portum virtuose solideq̄ contemplationis applicare voluerit/ vbi immotus permaneat/vbi figat ancoꝛā spei dependentem a naui fidei vbi petre stabili que deus est/per amoꝛem totus adhereat/ non casurus. quicquid exagitet aut circuꝫ uolet sensualium desideriorum z fantasma tum confusissima inconstantissimaq̄ mꝫ titudo. De hac quoq̄ naui banc similitu dinem z portum non hic nouam confingi mus. dudum enim diuinus Dionysius in in tertio de diuinis no. illam nob aperuit. ¶ Ecce summatiꝫ pstrinximus q̄d p anago giā verba p̄dicta euangeliste nr̄i designant

Dare est sensualitas littus eternitatis veri passiones. pisces vel reptilia sensualia desideria t fantasmata. Spūs piscator. ratiocinatio. rhetia studia mundana. zebedeus tpis fluxus. mercenarij mundani phi. vocatio Jesu diuina attractio. Piscari vero hoies est supnaturales vel diuinas inuestigare inuenireq veritates.

Septima pars principalis

agēs de amore t ei⁹ triplici ꝓprietate/t de raptu sil' t extasi t a. xxxv. ꝯsideratōne vsq ad. xl. Ordine vero. xxxv. consideratio ponit aiam rōnalē sine instinctu dei t amore nō posse ad finē debitū peruenire

Rationalis spūs tāq spūalis nauta p theologiā misticā doct⁹/ nō nisi vocāte dño/t secretis afflatibꝰ veli mētis ipellēte/a mari sēsualitatis ad litꝰ eternitatis ℞ est a carnalibꝰ ad spūalia puenit. Et nō nisi p ei⁹ amorē/in deifico portu stabilit⁹ atq solidatus ꝯsequit. Hoc ex p̄cedēti similitudine satis ꝓspicuū ē ex his que diximus in p̄cedēti ꝯsideratōe. Hā cuz sibi oīsum sit/q ñ acārim⁹ portū stabilē in ō p solā cognitōz/supē vt ℞ fiat aliūde/ vicz p amorē solā affectōz/p hāc q̄ppe cū dīfico portu nr̄o vnimur/t ei adherem⁹/dicēte ꝓpha. Mihi āt adherere deo bonū ē. Et rursus scriptū ē. Qui adheret deo vn⁹ spūs est. Illud q̄z clarius eluceſcit ex ꝓprietatibꝰ/amoris q̄z tres ad pfs attingere satis erit. Amor. n. rapit. vnit. satisfacit. Prio q̄dez amor rapit ad amatū t inde extasim facit. Scō amor iūgit cū amato t q̄si vnū effic Tertio amor sibi sufficit nec aliō p̄ter amare requirit. De hīs itaq; ꝓprietatibus deinceps aliqua sunt prosequenda.

Conside. xxxvi.

explicat vi amoris put ē in raptu t extasi p ꝓprias differentias exemplificando ō paulo et exemplo naturali.

Amor rapit ad amatū t extasim facit. Et vocat raptus in ꝓposito eleuatio potētie alicui⁹ supra inferiores potētias/t exactuatione ei⁹ in sua opatione/cessantibꝰ vel debilitatis actibꝰ inferioꝝ potentiaꝝ. Vel raptus ē fortis actuatio t vehemēs in supiori potētia/vñ cessāt opatiōes inferioris potētie/vt ita debilitāt t ligant/vt supiorē in sua opatione neq̄q ipediāt. Porro extasim dicim⁹ spēz quandā rapt⁹ q̄ fit a ꝓpria⁹ in supiori portione aie rōnalis/q̄ spūs/vel mēs/vel intelligentia noiatur dū mēs ita i suo actu suspēsa est/q potētie inferiores cessant ab actibꝰ suis sic q̄ nec rō/nec imaginatio nec sensus exteriores/imo q̄q nec potētie naturales nutritiue/t augmētatiue t motiue/possint exire in sua ꝓprias operationes. Distinguendo igit t quod ām ō trahēdo raptū ꝓtra extasim. Raptus est mioris efficacie in suspēdēdo/vel impediēdo actū inferiorē. Inuenitur tñ etiā in oī potētia superiore respectu inferioꝝ. Extas vero in sola mente fit/sed et actus inferioꝝ potentiaꝝ nō solū debilitat sz tollit funditus/ q̄diu durauerit. Paulus itaq;/exēpli cā/i suo raptu duo exprimit. q̄ quātūt in extas descriptione. Exprimit ei potētia q̄ rapta ē. s. tertiū celū ipius animō supra exposito. qđ celū i potētia cognitiua/ē mēs/vel intelligētia/t in affectiua ē apex mētis. vel ei⁹ scintilla. Exprimit secundo cessatio oīm viriū inferioꝝ ab actibꝰ suis/alioq̄n quō paulus nesciret an i corpore vel extra corpus fuisset. Est igit extas raptus mētis cū cessatiōe oīm opationū in inferioribꝰ potētijs. Et hec p̄t rursus subdiuidi fm duplicē viz mentis. vnā cognitiuaz t affectiuā aliā. Prīa extasis ē raptus i spū scō a raptus extra spm. Nisi forte aliter velim⁹ distinguere hos rapt⁹ penes obiecta vt raptus in spū dicat respectu intelligibilium sub ō/t raptus supra spiritū respectu diuinoꝝ. t forte vtranq; acceptionē in scripturis legimus permixtim. Inuenim⁹ enī de regina saba q̄ non habebat vltra spiritum quoniā admiratio vehemens suspenderat actus omniū potētiaꝝ in ea respectu eoꝝ que de sapientia salomonis fuerat cōtemplata. Et ℞ potest dici stupor vel spasmus. Dis itaq; ꝓlocutis de omnimoda raptus t extasis superest indagare quō hec fiant originaliter per amorem. Cum igitur amor sit radix aliarū qualiumcūq; affectōnum/si ostenderimus q affectio potius q̄z cognitio raptū agat/patebit sufficiēter qō intendimus. Est in primis similitudo amoris quo ad pōdus/quemadmodū vn⁹ ex sapientibus dixit. Amor meus pondus meum. illo feror quocunq; feror. Oportet igit q amor sit trahēs t rapiēs Ferūt itaq; gutta ad locū stabilitat⁹ t q̄et⁹ siue/tractu q̄dā pond⁹/q̄z ex cognitōe h⁹ cētri. siue pōder⁹ tēdēt⁹ ad cētr̄ mōi ℞ palā i gutta cognitibꝰ

q̄ cessante oī sua cognitione/nihilominus deorsū ñ impedita ferūt. Et hz amor/pīsertim q̄lem loq̄mur/forte magis hz de siltitudine cū natura leuitatis/cui⁹ est sup̄ferri.tū ip̄a ēt leuitas pōdus qōdā dici p̄t/iuxta intentionē p̄noiati sapiētis. Rursū exp̄imur i ferro qō dū affectū ē p magnetē rapi ad ip̄sū p;⁹ sine cognitōe. Hz virt⁹ nutritiua nutriñtū gue surs̄ū trahit/ñ opāte ad h̄ cognitiua virtute. De hinc transeam⁹ ad raptum virtutum cognitiuarum

Cōsi.xxxvii.

Alium scribit raptū imaginationis/in passionatis exemplificando.

Raptus imaginatiōis sup̄ vires sēsitiuas inferiores/fit p amoris affectionē. Manifestū ē q̄ amoris vel desiderij affectio.p̄t tāta fictione/virtutem imaginatiuā trahere vel rapere/q̄ potētie inferiores sensuū exteriorū/obiecta p̄pria ei⁹ opposita nō attēdūt. h̄ sūpsit p̄bs ab experientia. Et h̄ ē rapt⁹ q̄dē p̄mus i p̄rio celo aie/qué raptū q̄d aliō p̄cipaliter efficit/q̄s feruidū int⁹ desideriū rei p imaginationez p̄ntate/neq; ei sola cognitio imaginatiua/p̄fūdā fictionē facere sufficeret. Videm⁹ hūc raptū in philocaptis aliisq; plurimis q̄s melācolicos t fātasticos appellam⁹ t q̄ busdā repēte timētibꝫ t iratis/aut vehementer zelāntibꝫ. Sic āt imaginatio vel alie vires sup̄iores/sup̄ sensus exteriores efferūt t rapiūt. Sic ecōtra ostat aliam q̄nq; sic ōtineri circa sensationē exteriorū obiecti/p tactū/gustū/aspectūq;/q̄ operationes potētiaꝝ sup̄iorꝝ cessant aut impediūtur. Hoc āt p̄prie nō dr rapt⁹ sz tractus aut demersio/dū p potētiā inferiorē superior deorsū trahit/t ab actu suo cōpellit cessare/qō fit i nobis ex corruptela pcti nimis heu faciliter t frequenter.

Cōsi.xxxviii.

raptus vim put ē in rōne sicut in studiosis apparet ostendit declarandum.

Rapt⁹ rōnis in actu suo sup̄ potentias inferiores fit p volūtatē amorē Fecerūt h̄ p̄spicuū studiosi p̄scrutatores regulaꝝ generaliū in p̄rticularibꝫ artibꝫ q̄ abstrahētes a motu/t materia/vel sp̄ualia meditātes/q̄rūt deducere t rōcinari ex notis incognita/q̄s aliq̄ volūtari⁹ hmōi appetit⁹/cessare fec̄ ab opatiōibꝫ nō tm̄ mō sensuū exteriorū vt nescirēt q̄d ab extra fleret/sz ēt virtuti fantastice ac imaginatiue: sua actio denegabat. Ita vt corporeū fantasma nullin irrueret/aut irrūpere volēs/supiori rōnis volūtatisq; virtute p̄merer. patuit h̄ in q̄busdaz/de q̄bus apud valerium maximum nota est historia.

Cōsi.xxxix.est

de raptu mentali siue scintilla eiusdem t solummodo est magis perfectorum.

Rapt⁹ mēs supra potētias seiferiores fit affectōis p scintillā/ mēti cognatā vel appropriatā/q̄ amor extatic⁹ excessus mētis noīat. Hāduc imur ex p̄mis raptibꝫ/q̄ sic crebriores t faciliores sunt/sic itelligibiliores inueniūt/q̄liter mens in suis actibꝫ taliter efferri p̄t t figi/vt nulla inferior potētia ea̅ interturb̄ et/imo p vim suā affectiuā/ita seipam actuabit q̄ vis sua itellectiua/vt sic neq; se/neq; alia redogitabit/q̄ rōnabiliter ocessio/p̄mptissima sūt oseq̄nter ad intelligēdū oia que doctores elevatissimi/noiatiz Dion⁹.tradiderunt de mistica theologia. Ea insup q̄ dicūt fieri in sapiētibꝫ t deuotis/vt sūt extasis mētis excessus.anagogica ductio.rapt⁹ in tertiū celū.diuisio aie t sp̄ūs. Introductio in diuinā caliginē exemplo moysi. Vel in scā sancta cū nube oia tegente/instar aaron. Quid etiā amor vehemens.i.mentez vehēs q̄d mors aie viuente sp̄ritu:q̄d nox illuminatiua tenebris q̄d mors rachel in p̄tu beniamin:quid anagogica conuersio iordanis retrorsum/intelligentie se p̄sentabunt t similia.

Octaua pars prin/

cipalis agit de vi amoris q̄ amantē vnit cū deo ac stabilem facit ac reqescere vsq; ad finē primi tractatus. Ordine vero est osideratio.xl.queremouet varios vnionis modos t peruenit ad illū quē etiā ostendit/q̄ animam dicitur deo vnire

Hor vnit amātē cū amato ac p̄ inde hūc stabilire ac sistere facit cū illo.hec dicta ē scōa amoris p̄rietas

Pro cui⁹ intellectu ioq̄ndū est aliq̄d de modis vnionū varijs t diuers. Hz cū hec vnio de q̄ loq̄mur n̄ corp̄al' est/sz sp̄ualis/de corp̄alibꝫ vnionibꝫ nihil h̄ dicendū est. Vniones aūt sp̄uales inuenim⁹/vt p ihesionē.p informationē.p actuationē.p assistē/

tiam ꝓncipalitatis. ꝑ illapsū/ꝑ sustentatiõ/ne ypostaticā/vbi plures nature in vna ꝑ/sona ꝓueniūt. Hz oīm supma/vnio ē in di/uina ēntia seu natura/in q̄ tres psone sum/ma vnitate subsistūt. Hz has vniones tan/q̄ huic ꝓposito min⁹ cõueniẽtes relinq̄m⁹ Nec vero vnio amãtis cū amato/ab aristo. in ethicis. tãgit vbi ait amicus ē alter ego/cui⁹ vnionis rõ exp̃mi videt cū ab eodē dr/Amico ꝙ est idē velle ⁊ idē nolle. spūs ḡ nr̃ cū deo adheret ꝑ intimū amorē/vnus spūs ē cū eo ꝑ volūtatis ꝓformitatē. sol⁹. n. amor ꝑfectus ⁊ ꝑfecte ꝺo adherẽs/veraciter orat fiat volũtas tua sicut in celo ⁊ in terra/⁊ q̄ sic orat/orat vtiq̄ in spū ⁊ veritate/sicut o/ranchū ē veritas docuit in euãgelio. Hã et ipe p̃rem orauit dicẽs/verũtñ nõ sicut ego volo hz sicut tu. Itaq̄ q̄ sic vnit deo ⁊ adhe/ret ꝑ amorosam volũtatis ꝓformitatē/vti/q̄ stabilit in eo. Ad quod traduci põt illud psalmiste/absorpti sunt iũdices/ eorum. i. in deo totaliter stabiliti.

Consideratio. XLI

agit de erroribꝫ circa trãsformationē aie in deũ/⁊ q̄d sit/⁊ quõ etiã cõplet/exẽplis ostẽ/dit ⁊ rationibus.

Horosa vnio mẽtis cū deo q̄ fit ꝑ theologiã mistică/cõgrue trãsfor/matio noiatur/sicut btũs Diony. ⁊ sancti p̃res locuti sũt/sed inexplicationis mõ varietas inuenit. Fuerũt. n. q̄ dice/rẽt spũm rõnalẽ dũ pfecto amore fertur i de/um/deficere penit⁹ a se/ac reuerti in ydeaz ꝓpriã/quã habuit imutabiliter ac eternalit in deo iuxta illud Joh. q̄ factum est/in ip/so vita erat. Dicũt ergo q̄ talis anima per/dit se/⁊ esse suum/⁊ accipit verum esse diui/num/sic q̄ iam non est creatura/nec ꝑ crea/turam videt/aut amat deum/sed est ipe de/us qui videtur ⁊ amatur. Hanc insaniam voluerũt aliqui trahere ex verbis Bernar/di. in epistola ad fratres de monte dei. hãc etiam nisus fuit ponere almaricus hereticꝰ ab ecclesia condemnatus/quem propterea august. inter hereses nominauit ⁊ numera/uit. Hanc etiam nisus est renouare auctor illius tractatus/cuius titulus ē de ornatu spũalium nuptiaꝝ cuius initiũ ē. Ecce spon/sus venit exite obuiã ei. Cõtra hũc erro/rem scripsi dudũ quandã epl'am/hz in alijs scriptis eiꝰ hũc errorẽ correxisse videat. po/nẽdo q̄ aia talis ꝙ remanet in eẽ suo ꝓprio q̄ hz in suo genere ꝙ̃ꝛ ⁊m̃ modo sil'itudi/narie trãsformari sicut amatoꝝ dicimꝰ cor/vnũ ⁊ aiam vnã q̄ vtiq̄ ꝓcedimꝰ Fue/rũt alij ponẽtes q̄ amor creature ad deum/nihil ē aliud q̄ deꝰ ⁊ ita q̄ spũs rõnalis/for/maliter amat deũ ꝑ spũm scim̃. Hec opinio/ponit magr̃o sniaꝝ/quã iõ doctores nonte/nẽt qz ñ posuit formã aliquã dilectiõis a/ctual' vel habitualis q̄si mediã ad diligendum deũ ee necessariã. Hã si ꝫ addidisset. ⁊ resol/uisset q̄d dicit hec ꝓpositio ꝑ. dũ ait q̄ deus/diligeret ꝑ spm̃ scm̃. qz ꝙ̃ dicit cãm exẽpla/rẽ/tũc positio sua cõpletior ⁊ irreprhẽsibili/or fuisset. Fuerũt alij/q̄ ꝑ sil'itudies reptas/in corpalibꝫ/voluerũt hãc vnionẽ seu spũa/lẽ trãsformationẽ/reddere clariorẽ. Dixer/ũt/q̄ aia sic vnit deo ⁊ in ipm trãsformatur. quẽadmodũ si gutta aq̄ mittat in doliũ vi/nis. Illa nãq̄ gutta tũc pdit eẽ ꝓprium/⁊ uertitur q̄ totaliter in alienũ/velut ẽt si ci/bus ꝑ nutritionẽ ꝓuertat in cibatũ/iuxta il/lud q̄d aug. loq̄tur in pson̄a dñi. Libo suz grãdiũ crede ⁊ mãducasti. nõ tu me mutab/in te/sicut cibũ carnis tue/sed tu mutaberꝫ in me. Demini me legisse q̄ ad p̃dicatiõz/pfate sil'itudis/deuota q̄dam mulier/sic ex/estuauit/sic exarsit intrisecus/q̄ ꝓcepto spũ/sese nõ capiẽs/ipa velut mustũ nouũ/absq̄ spiraculo/ruptis venaꝝ ⁊ neruoꝝ vinculꝰ vitã cũ sanguie tradiderit Traducũt ali/q̄ vbũ deuoti berñ. in de p̃cepto ⁊ dispẽsa/tione ad hũc sensũ dũ ait q̄ verius ē aia vbi amat/q̄ vbi aiat/q̄si vicz amãdo/se ⁊ corpꝰ deserat/ac in deũ suũ tota ptrãseat Hec sil'itudo deficit/hẽtq̄ plurimũ de dissi/militudie/alioq̄n redirem⁹ ad errorẽ pri⁹ cõmẽoratũ. nõ ei ꝑdit aia i vac vnione suũ ee ꝓpriũ/sicut gutta aq̄ desinit ꝑ corruptiõz q̄ alterius generatio subseq̄tur. Rursus ꝓpter eandẽ rõem/sil'itudo trãslubationis/q̄ fit in bñdicto sacr̃o/nõ satis ē idonea ad explicãdũ trãsformationẽ amãtis in deum amatũ Adducũt aũt alij sil'itudinẽ ferri cãdẽtis. seu carbõis igniti. vbi carbo ⁊ fer/rũ remanẽt sub eẽ ꝓprio. induũt tñ q̄sdã pp etates ignis seu calorꝭ incorpati/⁊ q̄ ꝑ perdunt. vt frigiditatem. rigorem. ⁊ nigre/dinem sic q̄ ferrum illud candens/videtur esse totaliter ignis. Sic preterea aer illumi/natus/incorporat in se lumen solis/ita vt ex aere et lumine vnum fieri videatur. sic ferrum affectum per magnetem/induit magnetis proprietatez/vt videlicet ipsum

ferrū aliud ad se valeat trahere. sic vapor q̄ est subaliter aq̄/leuitatē accipit ꝛ quandaꝫ ex calore aeris ꝯditionē. ¶ Dāt aliq̄ similitudinē generaliter ꝑ ꝓfate vnionis manuductiōe de vnione materie ad formā seu ꝓfectibilis ad suū ꝓfectū. Constat nimiꝫ q̄ materia añ susceptionē forme ipfecta est/et sine decore/sine ẏtute/sine actiōe dēk ei forma/mox venit ad ꝓfectionē iuxta forme sibi vnite ꝓprietatē. Sic aia ꝑus q̄ꝫ vniatur deo/ꝑviuificū amorē/manet in q̄dam morte spūali/sine decore/sine ẏtute ad actus vificos meriti vite eterne. Si aūt deo ꝯiungak tanq̄ fontali totiꝰ vite ꝓncipio/dak sibi vita q̄dam diuina. nō q̄dem ꝑ formalez inhesionē dei ad aiam. h enī repugnat diuine ꝓfectioni ꝫ ꝑ illapsū q̄ndam intimiorē ꝛ spūalē/seclusa ipfectiōe q̄libet/ꝛ hoc mediāte amore/tanq̄ q̄litatiua ꝛ armonica dispositione/q̄dammodo ꝓportionabiliter/sicut dispositio materie ꝓeq̄ritur/nec tū sufficit ad hūane forme susceptionē. ¶ Premissis igīk his similitudinibꝫ/dicamꝰ ꝯsequenter ad eas/q̄ amor sicut calor naturā hz ꝯgregādi seu vniēdi omogenea/sicut etiā sepat ꝛ diuidit etherogenea. Cōstat aūt q̄ spūalia cū spūalibꝫ omogenitatē q̄ndā. i. silitudinē seruāt adinuicē/ꝛ a corpalibꝫ seu terrestribꝫ sint dissimilia. Dē igīr qō in hoīe reperik spūale vel diuinū segregak quodāmodo ꝑ amorē vificū/ab omi eo qō terrestre est atq̄ corporeū/sic fit ibi diuisio spūs ꝛ aīme. i. spūalitatis ꝛ aialitatis ꝛ seusualitatis/ꝛ sepatur ꝑcioſum a vili/ꝛ qz deus spūs est ꝛ silitudo est cā vnionis/ꝑspicuū est cur spūs rōnalis sic depuratꝰ ꝛ defecatus/vnik spūi diuino/qz vicz silis efficitur cū deo. ¶ Addamus tū alterā huius vnionis cām eiq̄ q̄ ad ea q̄ corpus ipm respiciūt. Spūs itaq̄ sic assimilatus deo/sic q̄lificatꝰ/ꝛ affectus ꝑ amorē q̄lificat/ꝛ afficit ꝯsequēnter corpus ꝓpriū tanq̄ suū formabile seu materiale/ꝑ redūdantiā spūs ad corꝑ. Quo fit vt corpus ꝓpriū sic habituatū ꝛ affectū/induat ꝛ gerat q̄sdā ꝓprietates ipius spūs/ꝓprijs vl derelictis vel multū ab actione suspensis. Inde est dictū aristo. in virtuoso inq̄t oia consonant rōni. Sic ergo spūs noster tractus a deo trahit ꝯsequēter ea que corpis sunt/ac pinde resultat vnio mirabilis spiritus ad deū/ꝛ corporis ad spiritum.

¶ Considera. XLII.

quietem aīe in deo fm triplicē ipius tensionem ostendit/put sancte trinitati silitudinarie quodāmō in eadē stabilitatur.

R

Ex p̄dictā amorosam vnionē/in q̄ ꝑ mistica theologia ꝯsistere videtur. aīa q̄etatur. satiak ꝛ stabilik. quod facile est in p̄mis ex p̄riori deducere ꝛ Hā cū res q̄libet sit inq̄ete/dū ꝓfectōnē suā adepta est/illiq̄ coniūcta. ꝛ spūs noster vnitur ꝛ cōiungitur summo ꝓfectibili/ꝑ amorem ꝓfectū/vt exinde q̄etetur satietur ꝛ stabiliatur necesse est. Sic materia in forma bīta. sic lapis in centro positus. sic res q̄libet in adepto fine suo q̄etatur. Ita q̄ꝑ rōnalis dum coniūgitur ꝛ vnik deo copulatur suo summo bono. Est enī deus summū bonuꝫ eius/est centrꝫ eius/finis/totaq̄ ipsius ꝓfectio/q̄d ergo aliud ipa requireret ꝛ aut ad q̄d aliud vlterius inbiaret. ¶ Porro in ipsa aīa ꝯsidero tres tendentias ꝓncipales/ꝑ portionabiliter ad triplicē vim ei⁹ siue potentiā. quaꝝ vna est ꝯcupiscibilis. alia rōnalis. tertia irascibilis noiatur. ꝯcupiscibilis tendit in bonū. rōnalis in verꝝ. irascibilis in arduū. Sic aīa ꝑ has vires tendentiam habet in būdictam ꝛ sanctā trinitatem. Nimiꝫ qz ad eā ꝛ eius silitudinē facta ē eiusq̄ imago constituta. ¶ Attribuimus itaq̄ spūsancto bonitatē/ꝛ ad hanc tendit vis ꝯcupiscibilis. attribuimus filio veritatem/ꝛ ad hanc tendit vis rōnalis/attribuimus ꝑi potentiā maiestatē. ꝛ gliam. ꝛ ad h tēdit vis irascibil'. Oportet igīk vt bis viribꝫ saciaꝫ ꝑ ꝯiūctōez cuiuslibet cū suo sūmo appetibili/aīa rōalis totalr satiek. q̄etetur ꝛ stabiliatur/nā si delectatio i bono cōueniente ꝛ voluptatis suauitate q̄ritur/q̄d de aīe voluptate/btā maxime sentiendū ē. Audiamus q̄d ꝓpheta dicit ad dñm. Torrente voluptatis tue potabis eos. Dis aūt delectatio in infimis/plus aloes q̄ mellis habet/inq̄t satiricus/lingit enī mel in sentibus ꝛ vnicis/ꝓpter qō recte dicit Boetius habet h voluptas ois q̄ stimulis agit fruētes. Si ꝓterea querik veritatis cognitio/conuertak aspectus ad verbū diuinū. velut ad ꝑtē primā. cuius exemplar verꝝ est esse verꝝ. Si deniq̄ potentia si gl̄ia. si opulentia. si dignitas q̄ratur. hec oia est deus aīe eū diligēti/qz est merces sua magna nimis in q̄ ꝛ oia se posse gl̄iatur aplius. Dia inq̄t possum in eo q̄ me ꝯfortat. Deꝰ ergo finis est anie/ꝛ eius vltima ꝓfectio/ipse est velut

centrum.et locus naturalis omniū desideriorū suoꝝ. Dum ergo in se deficit aīa in salutare dei velut ad nihilū redacta nulli iaz alteri nec sibimet innititur sed soli deo / vt sue dulcedini/vt sue veritati/vt sue glorificationi.dicens p primo Renuit cōsolari aīa mea memor fui dei/ et delectatus sum Dicens p secō/nihil arbitratus sum me scire/ nisi ihm xpm factus stultus ꝓpter ipm/dicens p tertio/vtinam q̄ gloriatur in domino glorietur. Ac pinde non hīs q̄ vlteri⁹ tendat/aut q̄d vltra requirat/quietaf ania indeo atq; stabilitur possidens in eo omia ceteraq; contemnens atq; puipendens

¶ Possent ad hec explicāda verba magis ac magis sine termino multiplicari/ sed apud exptos hec pauca vidētur sufficere. Nam inexptis siue rudib⁹ vel qui laborio se possunt hūano adminuculo excitari vt animū ad amandū exercitarent/nulla vnq; verba ad hoc plene capiendum satis erūt.

¶ Considerat. XLIII

Agit de amorosa oratione et eius ꝓprietate eam etiam diffinit ꝑm traditiōez magnorum virorꝝ studiosissime.

Oproprietates et cōditiones amoris ac theologie mistice q̄ supra dicte sunt/etiam orationi pfectē cōueniēter ascribi pñt. Cui⁹ rō est qz in anima cōtemplatiua amor/et mystica theologia.et oratio pfecta/aut idē sūt aut se inuicem ꝑsuppouūt. Nam vt patet ex supra dictis.mistica theologia est cognitio exꝑimentalis habita de deo p cōiūctionem affectus spūalis/cū eodē.dū scz impletur illudapti. Qui adheret deo vnus spūs est/que nimirū adhesio fit p extaticū amore Teste btō Dioni. Rursus hec eadē mistica theologia dicit sapia,put inter dōa reponitur a sapore.s.q̄si sapida scia. Vocat ꝑterea a diuino dionisio irrōalis z amens sapia/eo q̄ supat rōem ac mentē/transiliēs in affectū.nō qualēcūq; sed purū ipiq; mētali iutelligētie cozrūdētem/q̄ affectm videtur deus a mūdis corde. Videt inquā. ḋa sentit z gustatur iuxta pmissionem xpi.bti mūdo corde qm̄ ipi deū videbūt/z ꝑm illū Greg.in omel. Amor ipe noticia ē ¶ Hūc vero recogitemus de q̄ incepit cōsideratio quid eni est aliud oro pfecta q̄z hmōi exꝑimentalis z affectualis cognitōis noticia? Oro quidem describit q̄ est eleuatio mētis i deum ꝑspium et humilem affectum.ecce q̄ oratō transcēdit mentem z spūm,p q̄to mens et spūs dicūt vim cognitiuam intellectiuam transit eni supra p desideriū p piū et humilem affectū.sed q̄lem affectū.affectuz vtiq; mentalem aut intellectualem supmū/z nō solū sensualem aut rōnalem/alioq̄n nō eēt oratio pfecta/q̄lem loquimur et qualez describit aplus cū dicit Orabo spū orabo et mente/spūm ibi,p vocis inspiratione.mentem vero p supiozi anime portione accipit oratio eni solū in voce/aut imaginatione versata/caret suo pfectiōis cōplemēto/trāseat necesse est ad mentē et coz/quemadmodū dicebat dauid ad dñm ¶ Inuenit seruus tuus coz suū/vt oret te Sicut ꝑterea mos eccliasticus habet hortari pplm ante orōez vel gratiarūactiōem z dicere. Sursuz coz da. Recte quidē hoc facē/ne ꝓphica illa maledictione notaret/que dicit.pplus hic labijs me honorat.coz aūt eoz longe ē a me Hanc btūs Anthonius heremicola hanc ceteri eleuati prēs senserunt dicētes. Oratiōnē nō in strepitu vocū/nō in cōpositione ne ꝓboꝝ/sed in affectiōe pioꝝ puroꝝq; desideriorꝝ ita vt crebro nesciat orās nec itelligat se aliq̄d postulare Sic docet Anthonius Quare hoc q̄z supra se p intellectum nequaq; mens sic affecta reflectit nequaq; cōponit/aut diuidit sed puro simpliciq; actu desideriū vel amoris in eo qō est oīme bonū fertur/pausat/sopozat.q̄si dicens cū ꝓpheta In pace in idipm dormiam z requiescam ¶ Exꝑmissis elucescit clarius q̄ mistica theologia z oro pfecta in hoc cōueniunt q̄ vtraq; ponitur in vi affectiua supiore/et q̄ vtraq; est respectu p̄mi z summi boni Et est ipius amor quidam purus/ aut ipm cōcomitans vel gignēs vel supponēs cui amor⁹ ꝓprietates quas supra posuim⁹ vtiq; conueniunt.

Cōsidera. XLIIII.

Orationis pfectiōem z vbi.eiusq; effectū z ꝓstinctum orantis quā p quib⁹ offert ponit et ipius pcessum q̄ ad pcellentiam

Perfectio seu felicitas aīe rōnalis p vita p̄senti magis in oroē pfecta seu theologia mistica q̄z i cōtemplatione intellectiua ꝓponitur Cōtemplatio nanq; si nude cōsideretur sine dilectione vel affectu subsequente/iam arida est/inquieta est/curiosa ingta

inflata est. Deneq̄ fit longe ab illa pace q̄ exuperat omnem sensum. Qua ꝓpter concludere fas est/q̄ schola orandi laudabilior ē ceteris paribꝫ/q̄ schola litteras edocendi. quemadmodū schola religionis p affectu excellit scholā eruditionis p intellectu. ¶ Proinde laus orōis extatice seu pfecte colligitur ex ordine suo q̄druplici vicz ex ordine ad deū/ad ꝓximū subiectū/ad ꝓximū/z ad inimicū. ¶ Primo quidem ad deū q̄m sibi soli dat gloriam adoratiōem/ gratia ꝓpitiatiōem z honorem/eū sibi amicū cōciliās Ac inde p legem amicicie/que est idē velle/ et nolle/ipa q̄ petit accipit/et q̄ querit inuenit. sibiq̄ pulsanti aperit. non sic intellectio aut queuis alia opatio. ¶ Secūdo orario subiectū ꝓximū q̄ inhabitat. purgat pficit. illuminat. quietans ipm satians atq̄ stabilens. ¶ Tertio orario iuuat ꝓximū nō vnū aut duos sed totū corpus eccie mystici vnifico quodā influxu/nutrit/et cauisscimo quodā materne beniuolentie sinu/omnia eccie mēbra suaq̄ opa complectitur. offerens ea deo/z p bis supplicās et impetrans/tanq̄ questuaria granissima p indigentijs inopū spūalium subleuandis et p elemosynis grārum querendis atq̄ impetrandis/in magno ac miserabili hospitali huius mūdi/imo z carceris et penalis purgatorij. ¶ Huic opi nulla exterior admonitio nulla ꝓfus compabilis exercitatio pōt in efficaciam coequari. Nimiuq̄ frustra hec oia fiunt/z vane/si non aduenerit orario iūcta charitati. Postremo nichil ita sicut orario vires inimici seuiētis protegit. nihil ita tendiculos laq̄os suoq̄ euacuat et oñdit. Alioquin nō dixisset ꝓpha. oculi mei semp ad dñm q̄m ipe euellet de laq̄o pedes meos. Et iterū: puidebā deū in conspectu meo sp/q̄m a dextris est mihi/ne cōmouear. Et rex Josaphat ad deū/Cum ignoramus inq̄t q̄d agere debeamus/ hoc solū habemus residui vt oculos nr̄os ad te dirigamus. Quocirca bñ iubebat dñs. oportz semp orare z nō deficere. Semp autē orat semp oculos ad deū habet. q̄ sp pio humiliq̄ affectu desiderat. ¶ Deniq̄ de oratōe quā cū vera sapia z mistica theologia ꝓuenire diximus de eius quoq̄ virtute et ꝓditionibꝫ ac ꝓrietatibꝫ copiosis/hoc loco sermo posset incidere. sed de his remitto ad ea que sancti et doctores saluberrime tradiderunt/z ꝑcipue Hugo de scō victore in tractatu suo quem de oratione compendiosissime et subtilissime composuit. cuius ē hoc initiū. Quo studio quo ve affectu orand⁹ sit deus tē. Legatur Guilhelm⁹ parisien. in libello qui retborica diuina intitulat. Legantur et ceteri qui orōis ꝓrietates vtilitates z q̄bus excluditur/quibusq̄ impedit/ doctissime tradiderūt. ¶ Superest vt ō practica theologie mistice in sequentibus prosequamur.

¶ Finit prima pars de mystica theologia speculatiua.

Incipit prologus

eiusdem in ptem scām de theologia mistica practice cōscripta ab eodem sub .xij. considerationibꝫ siue industrijs.

Tractantes in lectionibꝫ nostris iam a multo q̄uis interrupto tēpore. de theologia mistica secuti sum⁹ ordinē in alijs scientijs obseruatū vbi ꝓus tradit de speculatiua q̄ practica nihilomin⁹ hec scia supra ceteras multas h̄ hz ꝓriū vt speculatio in ea nec pfecte tradi/nec plene itelligi possit nisi. practic⁹ ꝓcesserit vsus. Quāobrē deinceps ꝓsentis opis erit tradere sub aliq̄bꝫ cōsideratiōibꝫ modos z vias quibꝫ ad theologiam mistica habeat accessus. Perq̄rere eni q̄d sit theologia mistica/et in q̄ vi aīe reponit. z de dria eius ad speculatiuā theologiā/ et silia/q̄lia ꝓlocuta sunt/nō satis esse dz bomini xp̄iano/p̄sertim ecclastico. op⁹ exercitatioq̄ requit q̄ vt fiat ꝓdest non medio criter apire ea q̄ ad opus aggrediēdū finiēdūq̄ necessaria sunt vel accōmoda vt obuenit. q̄ etiā pturbare solebāt opantē/vt vitent. q̄ elucidatio nos expediret ab his oibus q̄ in hoc negocio tractanda ꝓdē suscepim⁹. ¶ Et dicim⁹ in ꝓmis q̄ magisteriuz theologie mistice z orōis extatice seu pfectē Jesus xp̄s sibi soli sueq̄ volūtati retinuit nec ad illud humana sufficit industria q̄uis ipa nō dēat penit⁹ derelinq̄. Eteni si oē datū optimū z oñe donū pfectū desursū ē descēdēs a p̄re luminū. pspicuū habet cōsiderationis hui⁹ ꝓncipiū/q̄ donū pfectep rationis pfluit a diuina volūtate tenente lucē in manibꝫ sicut Job notat. Et exponit Greg. q̄ dū vult illuminat et claudit dum vult. Ceterū q̄ hūana nō sufficit industria posterius elucidabit q̄ tñ nō sit ꝓfus abiciēda docet ap̄s Vocans nos dei coad-

ſutores/non compulſores/non preuento/
res/ne dicamus. Dan⁹ nostra excelſa/et
nõ dñs fecit hec oĩa. ¶ Pñt aũt duodecim
ĩdustrie pſuppoſito pus afflatu dño p pra
ctica theologie miſtice/ſub totidẽ cõſidera
tionib⁹ annotari/ Prima dei inuocationẽ
attẽdere. Scõa ꝓpriam cõpletiõem agno/
scere. Tertia ꝓpriũ officiũ vel ſtatũ aſpice/
re. Quarta ſemetipm ad pfectiõem extẽde/
re. Quinta occupatiões effugere. Sexta
curioſitatem deponere. Septima longa/
nimitatẽ aſſumere/ Octaua paſſionum vl
affectionũ origies aduertẽ. Nona tps ido
neũ et locũ inq̃rere. Decima. ſomnor cibo
moderãter indulgere. Undecima medita/
tiõib⁹ pijs generatiuis affectuũ ſilẽter inſi
ſtere. Duodecima ſpũm a fantaſmatib⁹ a/
uertere. ¶ Has igitur ĩdustrias nouiſſi/
me ſtudui redigere ad formã q̃ndaz tracta/
tuli dum poſt laborioſam legatiõem vtinã
fructuoſiorẽ ſup negocio pacis eccl̃aſtice/
regredi tandẽ datũ eſſet a roma ad Januã
vbi pſtolabamur cõuẽtiõem iuratã. Decor
datam marſilie/p duos cõtendẽtes debere
cõpleri in ſaona/illic pendẽte noſtra q̃ fru/
ſtrati tandẽ ſumus expectatione. Ego ne
vacatiõem datã male vacãdo cõſumerem/
ſed obedirem dño dicẽti p ꝓphã/vacate
videte q̃ñ ego ſum deus/vacanti vt videre
qua ratione/q̃ ve ĩdustria cõtingeret eẽ/
tiam dei cũ ſua exaltatiõe/cõtemplãdo co/
gnoſcere/ et cognoſcẽdo cõtemplari.

Conſideratio. I.

Dyſtice theologie practice tres vocatio/
nũ modos ſm triplicẽ in deũ cõuerſionem
aie. et triplicẽ ſtatũ tendẽtiũ oſtendit.

¶ Induſtria prima.

¶ X

Dei vocatiõem attẽdere. ¶ Vo/
cat deus ad ſalutẽ oẽs hoĩes/ſi/
quidem vult oẽs hoies ſm apo
ſtolũ. ſaluos fieri. hinc ille natu/
ralis apud vniuerſos indelebiliſq̃ ad bti/
tudinẽ appetitus. nihilominus in via diui
ne vocatiõis alius ſic alius ſic ambulat. ſe
cũdũ diuiſiões gratiarũ/ ãmiſtrationũ et o
perationũ vt deducit apl̃s. Alij q̃dẽ p ſpiri
tũ dat ſmo ſapie. alij aũt ſmo ſcie. alij fides
alij gra ſanitatũ. alij opa virtutũ. alij ꝓphe
tia. alij diſtinctio ſpirituũ. alij gra linguaz.
alij interpratio ſmonũ. Hec aũt oĩa opera
tur vnus atq̃ idẽ ſpũs/diuidẽs ſingulis p
ut vult. Sicut corpus vnũ eſt et mẽbra hz
diuerſa/officiaq̃ varia. Ecce q̃ ſermo ſapi
entie qui cũ gratia cõtemplatiõis plurimũ
ſilis eſt/vel eadẽ reputat̃/datur. p ſpiritum
huic aut illi nõ oĩbus/ſicut nec gra ſanita
tũ/nec fides. hoc ẽ vt arbitror pax in credẽ
do/nec opatio ꝛrutũ/nec ꝓphetia/et ita de
reliq̃s. ¶ Quẽadmodũ igitur nõ oẽs vo/
catos ad gloriam adipiſcẽdam conari con
uenit ad quãlibet adminiſtratiõis vel opa
tionis grãm indifferẽter/Sic nec vniuer/
ſos oportet ad ſapie vel cõtemplatiõis ſtudi/
um ſe tradere. Hoc in ſciẽtijs vel artib⁹ re/
liquis docuit etiã pl̃s/et poſt cũ tullius/de
bere politiſantes attẽdere/q̃ nõ oĩa poſſu
mus omnes. Et hoc clarius eſt q̃z vt curio
ſius indigeat declarari Quãuis aſſignatõ
cãz in ꝑticulari ſit varia/et frequẽter electõ
difficilis/iudicãdo de quolibet tu ad hanc
opatiõem in corpe miſtico. tu ad illã electis
es coneris/facere certã vocatiõem tuaz ad
ſalutem. ¶ Prodeſt vero nõ mediocriter/
cõſiliũ accipe/et accepto credere/viroz exp
toz ſpũaliumq̃ q̃les iudicant de omnib⁹.
Juuat inſup circũſtãtias pſonales attẽde
re vt corpis ſic vel ſic cõpleti ornati. Stat⁹
q̃z in republica/loci ꝓterea/et tpis/ vel mẽo
rie et iudicij/ aut q̃lis in irascibili/ q̃lis in rõ
nali/ q̃lis in cõcupiſcibili repitur. ¶ Hinc
facit vt nõ oẽs ad grãm vocati cõtemplati
onis/pñt q̃nq̃z ſublimius ferri i deũ trepi/
di et anxij tanq̃z in ſeueriſſimũ iudicẽ ſuũ et
mgr̃m auſterũ cui⁹ irrevocabilis eſt condẽ
natio. Rugiũt hi frequenter a gemitu coz
dis ſui plãgentes ad deũ. Quis nouit ptã/
tem ire tue et ꝓtimore tuo iram tuam dinu
merare? Et illud ſi iniq̃tates obſeruaueris do
mine/dñe q̃s ſuſtinebit. Illud inſup. Non
intres in iudiciũ cum ſuo tuo dñe/q̃ non
iuſtificabit̃ in cõſpectu tuo omnis viuens
Rurſum quoq̃ Dñe ne in furore tuo argu
as me zc. Et varia in hanc ſententiã apud
iſtos non tam deſideratur p̃miũ q̃z tũ eter/
nũ ſupplicij formidat̃. q̃le pfecto formida
re cautum et licitum eſt. ¶ Inuenies alios ¶ Y
quos mercẽnarios dicimus/q̃ mercedem
p obſequio celeſtem expetunt a deo/tanq̃z
rege liberaliſſimo aut tanq̃z a pr̃e miarum
et totius cõſolatiõis dicẽtes ei. Pater pec/
cavi in celũ et coram te/iam nõ ſum dign⁹
vocari filius tuus/fac me ſicut vnũ ex mer
cẽnarijs tuis Et hi quidem recte agunt tã
q̃z filij ſibi male cõſcij/ſed nõ vſq̃quaq̃ ad
pfectum ¶ Sunt alij rariores qui animo

neq; seruili neq; mercēnario/et plusq; filiali rapiūtur in deū/velut oblīti sue seruitutis sue mercedis/sue paternalis auctoritatis/sociant ei velut amicus ad amicū/imo suauiori familiaritate cōiungūtur/ei ꝑcut sponsus ad spōsam/dicit ex ymnia qui hmōi est dilectus meus mihi.et ad me cōuersiōes eius. Et illud.qd enim mihi est in celo supple.p mercede/et a te qd voluī sup terram.supple p supplicij vitatione/defecit caro mea et cor meū/deus cordis mei/et ps mea deus in eternū. Numeramus pmos inter incipientes/alios inter ꝓficientes.ꝓfecti sunt reliqui/ita tñ vt ad pōrem similitudinez crebro sese reuocent/se arguāt/se habere iudicem seuerissimū/se magīm vel dñm/vel patrem cōseruatorem/vltoremq; negligentiarum cū tota mētis ꝓstratiōe recognīēt. Aliquin vereank illud.nisi in timore dei instāter te tenueris cito subuerteretur dom9 tua Nihilominus etiā aut post offensas adulterationesq; regredi ad spōsum.scientes dictū ab eo ꝓphete. Tu vero fornicata es cū amatoribꝫ tuis multis.reuertere tū ad me/et ego suscipiā te. Proinde liberū sit vnicuiq; iudiciū/ego interim opinor/cōsultiorem obseruatiōem apud plurimos istā esse qui deū sicut prēm nr̄m q̄ in celis est ꝓpōit sibi vel ad timorem reuerentialē incutien/dū/vel ad amorem filialem infundendū/et vl'r ad oīa sue laborio se pegrinatiōi necessaria reuerenti/fiducia postulādū Quippe noīa hec/dñs iudex nr̄ fort. iustus.reddēs vltiōem velociter z silia/vehementi9 pauorem/et minus amorem incutiūt. Rursus hec noīa/ sponsa amica/ spōsa manens in delicijs et in cubilibꝫ aromatū/dilecti9/ pulcer et rubicūdus/manēs intervbera/cuius leua sub capite z dextera amplexat/molliorem apud quosdā q̄s satis esset affectionez/minusq; sinceram ꝓcurant. Nomen h. pater noster/miris modis inter vtraq; feč tēpare/vt z timor sit cū dilectione/et dilectio cum timore.

Considerat. II. doc

cet vigilādū ad cognoscendā ꝓpriam complexiōem/z q naturalis inclinatio ad multa hoiem disponit vel impedit/qō et exemplifica iserē bonā naturā a pentibꝫ vl'alibi unde vel in iuuētute adq̄sitam dič mirabiliter esse operosam.

Industria secunda

Propriam cōplexiōez agnoscere Phicū dictū est alias insequi corpa/qō exprimēto quotidiāo cognitū.sic accipiēdū est'/ vt nō necessitat' vel coactiōis sit hec seq̄la /sed inclinatiōis Juuat aūt miris modis ad opatiōes has vel illas/ꝯformitat' inclinatio naturalis sicut ex aduerso dissonās tñ obest/q' vir libertas animi /vir disciplinatio vir conatus assuefactiōis/sufficit euincer. Traditbitūs Greg.quē in arte cōtēplationis sepe diuq; cōuersatū cōstat /quosdā hoīes inuenire nature tam inq̄ete z varie/vt ociū contēplatiōis vel nō possint vl' molestissime possint ferre.ad qō alij nate tranquillioris aptissimi ꝓniq; sunt / ꝓmos ad actiōem.scōos mittit ad cōtemplatiōem Ceterū q̄s nesciat quosdā ex hoībus plus vigere in irascibili vrute.quosdā in rōabili/alios in cōcupiscibili. Quo circa videmus alios citius venire ad cōpunctionis et cōsequēter cōtemplatiōis grām ex considerationē detestatiōeq; vilitatis suoꝝ flagitioꝝ/z hoc p vim irascibilem intentā ad honesta. Alij magis ex iudicio recte rōnis ad idipm ꝓuebūtur q̄bus faciliter suadet veritatis amor cognitio splendorq; mirificus viuere cōformiter ad eādem rationem quā excolēdam susceperunt. Porro molle cor et amicabile/videns/apud alios flexibiles ad ea q̄ sunt cōpassionis vel amoris/qualis vt plurimū describit aīa sctā que tota liquefacta est vt dilectus ille suus totus dēsiderabilis locutus est. Talem aīam facilius ad cōtemplatiōis rem trahit consideratio/nūc dūice passionis/nūc diuine pignatiōis/ac dilectionis ad seipam/nūc cōuersatiōis pie ac dolorose sctōꝝ q̄ sctāꝝ ꝓcedentiū Jn q̄ virtute sepius viget femineus sexus q̄ꝑterea pius deuotusq; noiatur Perspicua aūt cā est cur facilius h̄ l'istomō q̄s trahitur ad cōtemplatiōem/cū actiones actiuoꝝ sint in patiente bñ disposito. disposita ꝯo est sensualitas obedire spiritui sursum intento/dū hz simbolū hoc est cōueniētiam ad illud ipm q̄ rapit. Porro q̄tum ex gestis eoꝝ cōijcere mihi datus est/plus in Hiero.et Amb. viguit irascibilis. Jn Aug9.et sctō Tho. rōalis. Jn Greg.et Bern.cōcupiscibil. Quāuis nō dubitem in quolibet illoꝝ potuisse repire visciissim molle cor/amicabile/flexibile ad eaque dilectiōem faciūt/alioquin cor durum

quomodo nõ male habebit in nouissimo: fuerit quoq; in quolibet studiũ vehemens ad inquisitiõem veritatis. zelusq; feruidus ad omnis inhonestatis psecutiõem ¶ Postremo gaudeant bene nati/siue hoc habeant a solo dei miraculo vt Johes baptista siue ab influxu supioꝝ corpoꝝ/siue a proxima radice pentum/vel ab educatiõe bona que mores facit. grãs agant vndecũq; puenerunt. neq; grãm talem in vacuũ recipiant. Videat autem quisq; vt ait Bern. qm̃ verbũ qõ egreditur de ore dei nõ reuertetur ad eũ vacuũ. sed pficiet et faciet omnia ad que misit id vt dicere possit/et ipse. Gratia dei in me vacua non fuit. Nam iniuriam cedit donantis donũ negligere/nec eo vti qõ donatũ est/qõ esse constat intolerabilis superbie displicentis et ingte.

¶ Consideratio. III.

Stat⁹ et officium totius ecclesie breuiter et qd vnicuiq; cõueniat oñdit ¶ Indu. iij

Officiũ prium vel statum respicere. ¶ Plurimã officioꝝ statuumq; varietatẽ in republica dꝰ enumeret? Nimirum iam dictũ est/qm̃ sicut in vero sic in mistico corpe diuersa mẽbra non eundem actũ hñt. ¶ Cũ autem ocium et vocatiõem ab exterioribꝰ curis cõtemplatio postulet/et plures inueniuntur/quoꝝ status et officia quibꝰ alligati tenent/nequeant exerceri sine multo strepitu curarũ/et exercitatione corpis et sensuũ quid supest nisi tales arcere a cõtemplationis inquirenda requie? Alioquin neutruz feliciter ager homo/quem medius iter strepitus versare necesse est/videbũt q; cũ bostes/et deridebunt sabbata eius. ¶ Dilea mus interim opa mechanica mercaturas/rusticatões laboriosas/mrimonialevinculum/qõ impellit mulierẽ cogitare que seculi sunt. quõ placeat viro suo/et virũ puidere vxori t liberis. Attendamus etiã ipos p̃ latos eccie/quos licet Grego. dicat oportere p̃ cunctis cõtemplatiõe esse suspẽsos Attñ si tũc pmũ niti voluerit cõtemplatiõis adeptioni studere dũ deberẽt subditoꝝ necessitatibꝰ corpalibꝰ t spũalibꝰ intẽdere ipi semetipos irridenꝫ t fallunt tentationi q; id est. curiositati potius ascribi tũc debet si curam plebis deserẽtes/qrant in suauitate ocij cõtemplatiui delectari. quippe deserũt pceptũ dei necessariũ/volũtarijs et non necessarijs intendentes. Secus vero vbi cõtemplatio cessit alicui in talem familiaritatem/q; ambideꝛter factus põt imꝑturbat⁹ velut angelus dei cõtemplãdo agere/t agẽdo cõtẽplari/aut saltẽ ptinus absq; multa difficultate de hoc migrare/dare q; se i alterum/qlẽ esse cõuenit eũ q̃ in statu pfectiõis exercẽde positus est. ¶ Est porro stat⁹ officiũq; ecciasticoꝝ/pser̃tim religiosoꝝ tẽdere ad pfectiõem hanc inquirendã/qm̃ i scola deuotionis t oratiõis ad hoc traditi sũt vt sint velut oculi/cetera mẽbra corpis mistici dirigẽtes tam ad seipa q̃ ad deum. ¶ Sunt attñ nec ignoramus inter ecciasti cos/etates/statuũq; varietates plurime atq; aliter puerilis etas/aliter adolescẽtis. aliter iuuenilis/aliter virilis/et cõsequenter senilis sua requirit instituta totũ nihilominus apud tales q̃cq̃d agit docet aut imponitur/vt ad hũc q̃ete cõtemplatiõis finẽ vl' sero capiendũ ordinent/necesse est. Infantibꝰ et pueris q̃s q̃s parũ capacibꝰ/pudẽdũ est solicite. ne quersis t obscenis verbis picturis aut exemplis inficiant. Imbuãtur potius ad oppositũ scz totius pudicicie ac pie religionis ẏba/picturas/et exẽpla. Nã quo semel est imbuta recẽs seruabit odorẽ testa diu. Ue scandalisantibꝰ pusillos huiusmodi/aut' nõ debite docẽtibꝰ. Adolescẽtiores aũt plus onerãdi sunt exercitatiõibꝰ etiã corpalibꝰ repssiuis earũ que tũc violẽtiores insurgũt passionũ. quibꝰ p assuefactionẽ et etatẽ moderatas. illud qõ superit vite/totũ laxetur ad ocium cõtẽplationis. libere capescendum.

¶ Consideratio quarta 2

dicit q; omnes tenent⁹ se extẽdere ad pfectiõem sub pena damni psentis et futuri et q̃tũq; pferẽ vita cõtemplatiua actiue eloquitur. ¶ Industria quarta.

Emet ad pfectiõem extẽdere. Vlor multoꝝ est/sufficit mihi vita cõis/si cũ infimis saluari potero/satis est. Nolo merita aplorũ/nolo volare p summa incedere p planiora cõtentus sum. Sed viderint hi q; iam impfectio est nolle esse pfectũ. In via enim dei nõ pgredi regredi est. Damnatur insuper funus piger q̃ talentũ seruare cõtent⁹/illud in fenus nõ tradidit. ¶ Facimus hoc pspicuũ in exẽplp familiari. Habet aliq̃s ꝓtes nobilisq; pr̃familias plures filios

quemlibet aptissimum ad ampliandū ho/
nestē rem familiarē industria suavnus illo
rum alijs laborātibꝫ sedet in domo piger ⁊
iners/nihil curans/dūmodo nihil sordide
viuat.nihil altū/nihil p̄clarū vel dignū in
genio suo/aut p̄na nobilitate recogiterdi
cit sufficere bona iam sibi habita/ et quali
cūqꝫ vita vti. Euocat aūt pater cū ad actꝰ
sublimiores/et arduos monet stimulat q̄s
non facile viderit quō hic filius si obaudit
nec obedit odiosus erit p̄ri? Sic silr ponit
tur apō prēm celestē his quos trahit ad ca
rismata meliora/ad actus diuiniores/dū
torpescunt herētes infimis nec ad pfectiōz
semet extēdentes. ¶ Dō tñ intelligi volu/
mus de illis qui nullo statu vel officio būi
liori/sic alligati tenent/q̄ absqꝫ p̄cepti trās
gressione neq̄ant ad altiora cōscēdere hic ī
terim pfecto altissimū merito reputari con
uenit/q̄ obedientiā diuine iussionis ope/
rant. ¶ Aniaduertenduz est deniqꝫ/q̄ etsi
Maria poterat honorabiliter cuz martha
hospitī xp̄o mīstrare/collaudat eaz nihilo/
minus diuina sapīa/q̄ vni intēta optimā
ptem elegerit. Itaqꝫ maledictus est ꝙ ptem
suam aliter (licet faceret) facit deteriorem
Ex his vero palā deducit q̄ cū vita cōtem
platiua sicut oñdūt theologi pfectior sit qꝫ
activa/q̄libet ad cōtēplatiōem idoneꝰ/ nō
palligatus actionis necessitate pōt ad illā
licenter se tradere/dimissa actione. Dek in
hec fides Aug⁹. dicēti/q̄ si negociū. i. actio
nem charitatꝫ nemo imponit. Intellige su
periōris iussione vel euidēti necessitate. stu
dendū est cōtemplāde veritati. ¶ Nec op/
posuerit aliqs facultatē quā hr̄et isto mōp
ficiendi in vita activa ⁊ cōdemnatiōem su
am si talentū abscōderit et in quo possꝫ ne/
gociari p̄dicādo vel pauprib⁹ ministrando
qm̄ abunde pficit eccie vir cōtemplativus
obsequēs deo/de corde vel oculo vbi alij ō
manib⁹ ore vel pedib⁹ subseruiūt. ¶ Por
ro multi sunt apud q̄s dānabilis iudican/
da esset obmissio cōtemplatiōis inq̄rende
quēadmodū positi in schola religionis q̄ ē
est schola deuotiōis orōis et fletuū/ q̄les in
sup esse conuenit ecciasticos / qui labores
ppl'oꝝ in ocio possidēt vt custodiant iusti
ficatiōes dñi/et legē eiꝰ exquirāt. Quales
demū plures inueniūtur viri ⁊ femīe de se/
culo/q̄bus sufficiens ocium/instructio et
ingeniū suppetunt. vt se totos in deū ꝟuer
ta.it et rapiāt. Assint itaqꝫ apud eos fides
spes et charitas Subtilior institutio non
magnope inq̄renda est vt toti transeant in
affectum cordis bonum.

Consideratio quin

ta docet fugere supfluas occupationes et a
morem in deū ferri delectatiōe psalmodie
p̄cipue in claustralib⁹. et cantū altū dicit et
verū ē but⁹ eē impedimētū ¶ Quinta indu.

Occupatiōes effugere. ¶ Scri
be sapientiam ait sapiens/ in tē
pore ocij. naz qui minora ꝙ actu
p̄cipiet eam. ꝓterea sint in pau
cis actus tui/si studere vis bone
menti q̄m nemo occupatus. si Scīm. credi
tur inuenit/ nō dicit habuit. hoc ēni falsum
esse in iā pfectis cognitū est/ Non potest a/
uis alligatas hūs alas vel illitas viscō/ va
cuas se ferre p auras Et neq̄t hō pedibus im
plicatis enatare. Occupatus nihilomagꝫ
ad serenū cōtemplatiōis ether pōt semet e/
uehere/ vacua sit optet latitudo pagie cor/
dis nec impleta curis /vel solicitudinibus
cōtracta/nec offuscata terr̄ passionib⁹ vbi
sapie tā immēsa doctrina scribi cōgrit. La
pidamus ex arboribꝫ exemplū q̄rū būor nu
tritiuus q̄ ad ꝓceritatem ramoꝝ surſuz du
cendus erat defluit inutiliter p ima/si cor/
tex ex vulnere rimam habuit. Amor autez
in aia nunq̄d nō apte dicet humor suꝰ/ q̄ p
fecto p infima liquescit dū p passionū car/
naliū seu curarū terrestriū vulnera lacerat.
Tūc nempe vitā facit nocituram amorꝫ sui
nutrimēto/ pulsꝫ supius ad celestiū deside
rioꝝ vegetatiōem deducat. Hoc gemūt hi
qui dū amoris sui pēnas vellent in alta cō
templationis libr̄are/ ptinus effluit amorꝫ
illius humor/ ea pte q̄ cor aptū inferius in
uenerit vel ad curā rei familiaris/ vel ad vī
dicte recogitatiōem/ vel ad aliquā hmōi so
licitudinē Experiūturqꝫ qō deplorat ꝓpha
di. Qm̄ lūbi mei hoc est affectiōes impleti
sunt illusionib⁹. Et reuera illusiones sunt
q̄s alibi vocat vanitates ⁊ insanias falsas
et cōfabulatiōes inīq̄. His obsistere liri/
cus voluit dū ait. Si nō intendis studijs
vel reb⁹ honestis /invidia vel amore vigil
torquebere Sed q̄s obsecro liberat⁹ est ab
istis vt nō aliqñ molestet ab eis: puto quia
nullus hō viuēs/ qui vtiqꝫ est vniuersa va
nitas. Verū aliud est tradere se sponte vel
ex officio vel studio talibus occupationib⁹
aliud est eas toto desiderio mēt/manu di/

sceronis solicite abigere. tãq̃ iportunos strepidularũ muscarũ aculeos / velut aues Abrae sacrificium vesptinũ circũuolãtes.

¶B ¶ Quererer aliquis de occupatiõe religioso. multoz / in psalmodijs et canticis altis sonis multiplicatis sup numerũ. Obstant ne cõtemplationi vel acquirẽde vel exercẽde: vellem rñderent ipi qd sentiunt. Et quidem beatus Aug⁹. flebat vberrime in canticis suaue sonantib⁹ ecclesie / vocibus eius alacriter cõmotus. et eliquabatur veritas in coz eius. Sed an esset vnus ex cantantibus exps̃um non inuenio. Quia vero ad compandam ꝓtemplationis quietem pl⁹ grana, puehit q̃ industria. qz rursus interpolatio fit in cantib⁹ / nõ est incredibile q̃ſdam ex sic occupatis mentib⁹ tamẽ ad hoc ipm sentire supmentales excessus / pticularis vbi quis satagit ex animali fieri rõnalis. z tandẽ spũalis. post vtrũq̃. Et hec forte multiplicatio / statuta est magis ꝓpter aialium mẽtes interim occupandas / qui scz altio / ra nescirent quiete secũ meditari / nec ocio vti / q̃ ꝓpter spũales qui rari sunt. et q̃les bene instituta religio possz forte assisa iugo tali liberiores reddere ne vel semp ararent bos cũ asino. vel ad pedes Jesu sedẽs nũq̃ maria reperiret, apõ eos. sed sola martha. Qõ si te canẽtem in psalmis deducat victor deus ac spũs suus / sup hec excelsa fluentoruz supioz nihil fortius / nihil beatius / Itaq̃ beatus pplus ille qui scit iubilatiõem. qui psallit sapiẽter iungẽs verbo sensum cũ affectu. Quã felix est Jesu bone talis ania q̃ nõ est velut terra sine aqua tibi. q̃ salubriter agitur cũ hac colũba tua. sponsa tua. amica tua. q̃ saluberrime, prius / q̃ benivole Haz et ꝑceptũ religiose laudis implere i horis dicẽdis / nihilominus gaudet ꝓilegio alicuius in alti silentij solitudine cõtẽplantis. vtiq̃ fortior hec q̃ illa, beatioz q̃ dicenda est. ¶ Prodest ad hoc ipm ꝓuenire tpsoz̃is / ea ꝓmeditãdo que deprmenda sunt / vt liberius transeant in affectũ ¶ Prodest et conari trahere illa que dicũtur nõ taz ad cognitiõem subtilem ac multiplicez / q̃ ad saporem z exultatiõem. Sepe eni vbi minus cognitiõis ibi plus affectuuz. Intrat quoq̃ dilectio vbi cognitio foris stat. Imitemur gaudẽtes ad sonitũ tympani vel cythare / qui carminis armoniam nõ magꝑe dijudicant / satis hñtes iocũdos exultãtis tripudij numeros exercere / q̃s ꝓuocat ipsa modulatio. Tu similiter id qõ legis. audis: vides. loqueris. aut cogitas. trahe cõfestiz in affectũ / velut aspirans ex intimis / olfaciens aut gustans. vt si audieris pater nr̃. assurgat ꝓtinus animus / ad reuerentiã simꝫ et dilectiõem. ad postulatiõem fidem ꝓ necessitatib⁹ tuis fiatrũq̃ tuoz / quoz pr̃ cõmunis est. Arripe generosum nobilemq̃ cõtemptũ omnis fede rusticitatis / tu q̃ taz regio patre gloziaris. displiceat tibi atz gemas exiliũ / cui celestis hereditas filiatiõis titulo / cuius pater in celis est / reseruatur. Tales quoq̃ affectus inuenire est sine numero vel termino / de die in diem suaues et nouos / velut in fauo vel in mãna vl̃ in nucleo recõditos / qui vbertim fluent, si contẽplationis dente compsseris.

Conlideratio sexta

Dei dispositiõem circa bonos z malos eoq̃ abutunt suis beneficijs ponit. z breue q̃ iuste reddere vel ꝓmittitur. sedecim ostẽditur rationibus. ¶ Industria sexta.

¶L Curiositatem deponere. Curiositas est studium circa inutilia / aut vtilia magis q̃ liceat / decet vel expediat. ¶ Noli ꝑcoz ad ocium cõtemplationis anhelare tanq̃ cogniturus aut alijs ostentaturus tñmodo sublimitatem eius / qualem ex veracissimis scriptoz attestatiõib⁹ fide quadã accepisti. Et non potius vt inde vilioz sis z abiectioz sis in oculis tuis / visa pspicaci⁹ in dignitate tua in compatione recogitate diuinitatis. Sis insup cõtra tentationuz tela robustioz. et feruẽtioz quoq̃ in amoz̃ dei et ꝓximi. et vt demũ currẽdo viã mãdatoz̃ dei alacrioz inueniaris. Tene z audiẽs cõtremisce qz sunt filij infideles z alieni sunt serui neq̃ / quos aliqñ cibare sustinet pr̃ celestis ex adipe frumẽti z de petra melle satiauit eos. Quẽadmodũ apud alios exẽplatis z ꝓncipibus videre est / qui cõdemnandis paulo post ad mortem mittit aliquoties in carcere de ꝑciosis mẽse sue reliquijs Propterea noli altũ sapere sed time recogitans qz gratia cõtemplationis numeratur inter grãs gratis datas / q̃ sicut spes / fides / et ꝓphetia. aut alie ꝓtutes. põt informis et sine charitate haberi. Quis igit̃ secure nisi in dño gloziabitur? Ve ve tibi humana ꝑsumptio / qñ has et silꝫes grãs spũales reperire est apud maledictiõis / reꝓbationis q̃

filios. vel in augmentum sue damnationis vsu ingratissimo dono dei/vel ad aliorum eruditionem/vel p qualicunq; labore suo/ velut falsor ac inutilium p̄mio transitorio: p tali nummismate talis merces. dicit puer bius. Fornicari tm̄o quesierunt i donis dei p improbam dilectionem aut p̄sumptionem. Quid igitur? desiderium eor affert eis deus. sed iratus. Audiūt illud euangelicum Accipe q̄ tuū est et vade. ¶ Hinc puenit ex dispēsatione misericordie dei/q ab electis suis sepe declinat ipe/sed nō in ira/nec in finem. Abyssum vero iudicior eius q̄s inuestigabit? ¶ Possumus tm̄ ex dictis sanctor qui sepe deo inspirante locuti sunt q̄dam hmōi misteriū cās agnoscere. ¶ Fit h̄ q̄nq; et sepius ad humiliationem vt retundatur superbia vel que p̄fuit vel ne surrepat puidetur. Propterea testat exptus Bern. Vere nihil esse efficacius ad grām hāc vel inueniendam/vel retinendā vel recuperādam/q̄ si semp inueniaris nō altū sape sed sapere ad sobrietatem. Denicq beatus vir qui semp est pauidus/z sup custodias suas stat. ¶ Fit hoc aliq̄n ad desiderium vehementius ignitendū/quēadmodū ignis flatu compressus/erumpit ardentior/z vt discamus grādia granditer querere. ¶ Fit hoc vt ab hoie sua fragilitas/et abyssus miseriarum/pfundius z exinde clarius sentiatur equatin9 vilescat ipe sibi/recogitās qualis ex se sit/et qualis ex dei munere esse possit. ¶ Fit hoc aliq̄n ad induēdum viscera pietatis sup alior desolatione/q̄bus hec consolatio vel nō cōceditur vel cōcessa subtrahitur ¶ Fit hoc ad satisfaciendū interim p se vel alijs/p dolorem sensibilē ex tali carētia derelictū/quēadmodū humanitas x̄pi derelicta ē/z horrente penalitatū tota timersa/q̄tin9 ita satisfaceret p peccatis non suis sed alienis. ¶ Fit hoc q̄nq; ne q̄s idoneus in doctrina alios iuuare/aut in re aliq̄ velit assidue sic ociari sibi. sic inter amplex9 Rachael herere/q negociū charitatis spernat et Lye fecūdationi nequaq̄ inuigilet. horret itaq; natura bene instituta pigriciaz. p terea si nō in altū possit/saltem vel ifimis queret occupata p̄ficere. Quo euenit vt sic infirmata aia sic humiliata p̄ficiat ampli9 Illicq pluuia volūtaria segregetur diuine irrorationis. ¶ Fit hoc vt hō p multa tempratus discat ex his que patitur obedientiam/ceteraq; virtutes/q̄tinus eas postmodum edoceat efficacius. Jta verum est illud socraticū. Loq̄mur melius que melio9 cognoscimus. Illud autem melius cognoscimus/qō intimius exptī sumus. ¶ Nam vir inexptus quid cognouit? ¶ Fit hoc aliq̄n ne deserat homo p cōtemplationis supererogatione obligationem diuine iussionis. Fit hoc ad punitionem venialium defectuū/tanq̄ si pater indulgentissimus vel auertat interim faciem a filio lasciuiore vel tristiorem ostendat quatinus exinde studiosior sit in omni modestie custodia. Et ne minima negligēs paulatim decidat ¶ Fit hoc q̄nq; vt cognoscatur illud apli. nō est volentis neq; currentis sed p industriā propriam/sed dei miserentis cuius rationis signum p̄spicuum est. q̄ postq̄ homo sibi dixerit. Tu tali die tali hora vacuus eris ab omni occupatione. tu certissime apt9 eris ad suauitatem cōtemplationis degustādā Tu sic ages/sic te dispones. Sed q̄d? veniet illa dies. veniet ariditas in anīa amarior. fastidiū spūs. horror lectionis z orationis. tenebre z conturbatio. ac ex aduerso dum tu nihil horum p̄posueris? grata supueniet que nō sperabat hora. ¶ Fit hoc aliq̄n ad purgationem maris spiritualis magni z spacioſi/quod ex nimia quiete/ sicut et materiale sordes contrahere solet q̄s exagitatio cōmotioq; depellunt Fit hoc aliquādo vt innotescat si gratis anima timet deum si parata est/scz obsequi p̄priis expē sis tribulationū z dolor. quemadmodum si stipendia cōsolationuz z suauitatum ab imperatore suo reciperet. cōtra illos q̄ orationem suam vel effundere nolunt/vel īefficacem credunt/nisi cōsolationū sentimēta meruerint/quasi non fingeret vnq̄ deus laborem in p̄cepto. ¶ Fit hoc quatin9 abiecrek homo ne sp putrescat/aut ne fornicari incipiat in donis dei ea p se diligēs/ his adherens/his se oblectans/aut ne p̄miuz temporaneū hic tale recipiat/illo futuro caritaturus. Itaq; princeps negligit statim remunerare militem/et pater filiū denariū vl obulo vel pomo aut cibo /qui postmoduz principatum daturus est aut regnum/quāuis indulgentia principis aut patris/ illa q̄nq; minora det ad cōsolationem z ad amoris indicium/reseruans. postmodū nihilominus excellentiora ad p̄mium ¶ Fit hoc q̄nq; vt dissimulet venire tant9 hospes ad animam ne grauetur expensis. Sicut ait

David ad filium. Sed quibus expensis lacrimis pijs gemitibus. ieiunijs vigilijs. ceteris q̄ corpa grauantibus/aut forte da anima iunior non posset sustinere ebrietatem spiritus/si iugiter introduceret rex eaz in cellaria vinaria sua/ꝓterea clauem gerit/nunc claudens/nunc aperiens ¶ Fit h̄ vt prouocet te deus/sicut aquila pullos suos ad volandum/z mater filium ad ambulandum. Vides quia deserit mater filium hac industria vt derelictus clamet ad eam: vtq̄ regrediēs cautior sit adherē sibi Cautior insuper/ne cadat prospicere/z quesitā matrem letior suscipiat inuentam/blandicias z oscula suauius addat. ¶ Fit hoc ad exercendam patientiam que opus pfectuz habet. Naz que est acerbior tribulato que materia patientie copiosior apud animā/que aut pregustatione delitiarum paradisi relabitur z corruit ad dolores inferni/ad similitudinem vmbre mortis. ad crumnas huius exilij. Sumitur postremo coniectura quante futura essz amaritudinis separatio ꝑpetua. ¶ Quisquis es igitur qui ad cōtemplationem traditus es/satage impiger ad eam. sed ita vt illam expectes ab alto/paratus humiliter ea vti si venerit cum gratiarumactione/paratus similiter ea carere bono animo/si non aduenerit/habentes ama. sed ne spernas aut iudices nō hītes/recogitās assidue quia in sola charitate dei est regnum dei. ¶ Deniq̄ maledictā terra nostra spiritualis sicut et corporalis non germinat fructum sine spinis et tribulis/nec absq̄ dolore/anima pregnans/veritatis ꝑplem parturit.

Consideratio septima

docet assumere longanimitatem volenti peruenire ad gustum internum. instanter querendo/sepius q̄ repulsus pseuerat inceptis nec fatigetur quousq̄ mereat misericorditer exaudiri et admitti.

¶ Industria septima.

Longanimitatem assumere.

Poterat fortassis ex premissa conderatione deuotus animꝰ saluberrimos z suauissimos cōtemplationis fructus quasi negligere et dicere. vt quid fatigarer frustra. quid enitterer adquirere quod ignorat anima mea si proficuum fuerit aut damnationi imputādū: Fiat itaq̄ voluntas dei. det si velit ꝑgustationem sue dulcedinis hic sentire/neget si voluerit. paratum cor meum ad vtrunq̄

¶ Sed audi tu qui sic loqueris. Sas ne queso quoniam neq̄ qui plantat vt dicit apostolus. neq̄ qui rigat est aliquid. Nihil ominus vult nos deus plantare solerter et rigare siue hoc carnaliter intelligas siue spiritualiter. Alioquin quomodo coadiutores dei sumus. qualiter implemus. Nō tēptabis dominum deum tuum. si laborem diligentiamq̄ datam humanitus deserentes solum diuinitus adiutorium prestolamur? Sit igitur labor noster. sit industria sit conatus plantans et rigans. incremētū vero quasi viuificam supinfusamq̄ virtutem/donet christus/a quo petatur humiliter et fiducialiter expectetur. ¶ Nemo ō negligentia et inerti corde sibi blandiatur/si nolit ad cōtemplationis culmen anhelare Confundit prior vna ratio vna consideratio dicens ad perfectionem. metipm extēdere ¶ Nemo preterea desistat ceptum iter hoc perfectionis si senserit vt sentiet laqueos innumerabiles temptationum absconditos/in via q̄ ambulat. sepe repulsus nō confundatur/crebro desudās/nec iudicio suo proficiens non conturbetur Satagat enitatur innitēs forti baculo protectionis altissimi/non arundineo laboris sui. ¶ Qui capit capiat. quoniam labore queritur. imo requiritur ad illā/quam tamen dare nequit/contemplationis gratiam. Sic ita videmus in hominis formatione/patres generant. matres alunt in vteris. Alioquin quando nasci puerum cōtingeret: nihilominus quid virtutis habent hec omnia nisi desuper anima detur. solo creantis arbitrio viuificatur totum illud pius informe ac veluti inutile. Homo scilz fenestras remouet. leuat caput. oculos aperit. Alioquin qua ratione videret? Quod si sol absconderet radios/frusta ad visionem hec omnia fierent. de sole iusticie idem existia ¶ Postremo si nihil absq̄ magno labore dedit deus mortalibus vt poeta loquitur.

Si nemo coronabitur nisi qui legittime certauerit fm apostoli verba. Si deniq̄ minores artes quarum enumeratiōem prosequi vacuum est/cū tanta solicitudine vigilijs anxietate discunt homines/vel ad fugam pauperratis/vel ad augmentum diuitiarum/vel inanes laudum titulos/aut

aliquod tale mortale/caducum/aut fluidū si ꝓpter hoc fuit inductus poeta dicere. Labor omnia vincit improbus et duris veniēs in rebus egestas. Pudeat pigeatq; ꝓ re pl' cerrima maxima/et diuina/minus esse solicitos. minus lōganimes/et erectos. ¶ Fortis ascensor montis huius/attingere paratus ad cōtemplatiōes/alacer erumpe/exultans vt gigas ad currēdam viā/firma gressum ne labaris retro. sed et lapsus violenti or erigere/abīce molā terrene cogitatiōis a collo tuo. hoc te fabulosus Sisiph⁹ edoceat. Usq; q̄ placebit tibi regio hec egestatis/in valle lacrimarum/in limo ꝓfundi/et luto fecis. Illuc sursū aspira/vbi diuitie pax gaudium spūs in ethere puro ¶ Quousq; rursus algido rigore torpescit anima tua/ q̄diu non exardescet ignis deuotionis in ea? insuffla/exuffla. ne cessaueris legendo/ meditando/et orando/donec scintilla deuotionis vel tenuis euolitet. Turbabit te ab initio fumus temptationū simul erumpens/fuliginosus et teter. pungent hic oculos rationis/et faciem interiorem velut in rugas cōtrahet. Ita vt tecum nūc q̄ antea molestius aliquid agi videat. et felices dicas qui sorte cōmunis vite contenti sunt: sed noli timere fumi impetum ꝓfa suffitās donec flamma vehementior. dehinc puriorem emicet/donec tandem serenissima tranquilla q̄ lux velut in carbone viuo/superauerit omnem fumositatis inquiete caligi nem. Taliter accendi taliq; luce ꝓfundi sibi cupiebat qui dicebat. Ure renes meos et cor meū. ¶ Nō si nitendo/si agendo/ tale nihil inueneris/dolens doleas saltem infelicitatem tuam. cōgelatiōem tuam. dicēs ex sententia illud ꝓphēticum. Miser factus sum et curuatus sum vsq; in finem totadie cōtristatus ingrediebar. Crede mihi non minus nō ꝓdes laborem tuū/nō mercedē/ apud illum qui laborem et dolorem considerat. ¶ Atuero si desideriū anime tue tribuerit tibi deus/ꝓueniens te in benedictionibus dulcedinis. hoc vnū sūmope cures/vt deuotiōis ignem accēsum/multū conatu tanto q; labore cōseruēt cineres humilitatis/cōtra flatum arrogātie/ne q̄si iā aliq̄s tibi magnus videaris. cōtra gelicidium insup inertis negligentie/ne q̄si iā sufficienter attigeris qō quesisti. Jamq; licet hac illacq; verbis aut actibꝰ supuacuis effluere. vera siq̄dem est ſnia metro cōprehensa. Non minor est virtus/q̄ q̄rere/ parta tueri. Ad qō spectat illud vulgare. Bonus cōseruator par est bono conquisitori. Sed ve vestulus quoꝝ gratie effundētur Sic alio notatur puerbio. Misero nō obuenit bona scutella quā non effundat.

Consideratō. VIII.

est passionū et affectionū origies aduertes Et hec ars traditur sub triplici mō cognoscēdi respectu diuini iudicij put misereturmō incōprehēsibili petōribꝰ q; ꝓcedit in vires aie nre varias/exēplificādo fm q; inclinant ad virtutū excellentiam vel vicioꝝ enormitatem. ¶ Industria octaua

¶ B

Passionū vel affectionū origies aīa duertere. ¶ Habet hāc ꝓprietatem theologia mistica q; in affectu reponitur/oībus alīs scīēt̄ijs repositis in intellectu. Et qm̄ ois affectio vel amor est. vel ab amore cōsurgit fm philosophicā deductiōem. Hōne rōnabiliter ipa theologia mistica notari debet ars amoris. vel amandi scientia? Atuero non est sic solus amor quin origo sit ceteroꝝ affectuū vel passionū. ita vt ipam eriaz odium pariat. Illa insup que hic confusa sunt omnia. spes. metus. meror. gaudium inde ꝓueniunt Quippe si diligitur deus super omnia. cōsequens est vt odiatur quicquid eius amori cōtrarium fuerit apprehensum Rursus quia deus tanq̄ obiectum summe cōueniens presentatur anime p cognitionem subsequitur gaudium de p̄sentia. Et si absit. tristitia vel metus oriuntur. Ceterum de numero passionum multi multa tradiderunt/vt Aristotiles in rhetoric⁹ Hugo in tractatu de oratione. Guilhelm⁹ parisiensis in suo penitentiali Et alij quidem nunc plures enumerant nunc pauciores. Hemini m⁹ earum alio loco vsq; ad vicenarium extendisse. Hugo in suo de oratione nouenario cōtentus est /quamuis eas innumerabiles esse nō ambigat ¶ Et quoniam in pauciorib⁹ via maior. cōtētabimur ad p̄s eas sub ternario ꝯcludere conformiter ad tria appropriata in diuis: potentiam. sapientiam. et bonitatem /secūdum q̄ satis aperte potest recipi id q; venerabilis Richardus ait dū cōtemplationis gratiam tripliciter oriri commemorat. fm tres exclamationes de assensu anime in canticis / ex abundantia deuote com-

punctionis/quasi virgula fumi/et magnitudie admiratiõis/q̃si aurora cõsurgẽs ex plenitudie exultatiõis/quasi innixa sup dilectum suum. ¶ Itaq̃ si considero pfundius diuinam potentiam et opulentiam respectu mee infirmitatis ac indigentie/quatione nõ potero cõpungi nõ phorrescere nõ timere meam miseriam indignitatez q̃ viuẽdo sub hoc terribilissimo iudice in cõsiliis sup filios hominũ in quẽ deliqui/sb tali dño magno quẽ offendi/sub tali patre maiestatis quẽ cõtempsi? ¶ Rursus si coram oculis eiusdẽ cõsideratiõis posuero q̃s mirabilis facta est scia sua valde q̃ cõfortata et nõ potero ad eam/prin⁹ oritur admiratio stupor et defectio. dum capẽ negõ q̃liter hos ad gl'am. alios ad infelicitatem prescivit ppetuam. Quo pacto negat gratis/et benevsuris multa/que pstat ingratis. deinde pugnaturis cõtra eũ. Qua cõditiõe sustinet plures saluandos pene p totam vitã in sceleribꝫ abominandis/vt latronẽ i cruce/dũ alijs eternaliter perituris/sicut iude variarũ virtutũ grãm elargit: q̃ pterea nemo possit corrigere eũ quez ipe desperavit. Et q̃ cõclusit oia sub peccato/et silia. sup quibꝫ cõpulsus apl'us stupens exclamare. O altitudo diuitiaz̃ sapiẽtie et scie dei rẽ. ¶ Postremo venit in recogitatiõem mentis/torrens suauitatis diuine. et q̃s bonus deus israel his qui recto corde. Quid enim totus exultabũdus pnũciet affectus meus O q̃s suauis est dñe spũs tuus. Et illud q̃s magna multitudo dulcedinis tue dñe/q̃m abscondisti timentibꝫ te. ¶ Habemus in his tres pncipales affectus. Cõpunctiõez cũ tremore. admiratiõez cũ stupore. exultatiõem cũ iocũditate fm potentiam dei. fm sapiam. fm bonitatem. z fm tres vires aie irascibilem. rõnalem. et cõcupiscibilem. ¶ Porro nihil inuenies p oẽm scripture seriem qõ et hac recognitiõe nõ possit ad oratiõnem dei placatricẽ accõmodũ fieri. Objiciatur tibi quippe potẽtia dei cõtra imbecillitatem tuam/et aduersantiũ tyrannidez dei sapia cõtra tuam insipientiam et hostilem astutiam/dei benivolẽtia cõtra tuaz et alienam nequiciam. Omnevero qõ in scriptura legitur. imo omne qõ cernit an non aliqõ horz videt resonare/aut nostram miseriam / aut aduersantium improbitatem aut dei maiestatem. in potentia. sapientia et bonitate? ¶ Atuero si cogitatiões vane fuerint ac de terra. Si fons amoris corrũ prius extiterit. surgent cõtinuo passiões similis generis. sed puerse et repbe/vt exsup ueniente. egestate vel ex repentino interitu p tyrannidem/vanus timor. et inutil' compunctio. ex astutia deceptrice. admiratõ. ex feda voluptate/iocũditas falsa. et pessimis rebus. peior gloriatio. ¶ His igitur oĩs affectiones gignere laudabiles/fontẽ amoris purum habeto/simul obseruans. q̃ origo fontis huius z sincera bone fidei et sanctarum cogitationũ terra hauriat scaturiginem. Hinc monet apl'us. Reformatos sensus habere mundatos scilz a corrupti a morisfebre/quatinus oculus in sũme pulchrum ac lucidum. Auditus in summe armoniacum ac sonorum Gustus in summe sapidum. Olfactus in summe odoriferum Tactus in summe suaue ac iocũdum. mũda quadam deiformitate feratur. ¶ Possumus hanc nostram consideratiõem in aliud transferre. vt dicamus passiones vl'affectiones oriri. nunc ab extrinsecorum amborum immutatione. nunc ab intrinseca fantasia vel imaginatione. nunc a ratione negociante. nunc a mente vel spiritu deo supillustrante. nunc a bonis angelis solicitantibus. nunc a malis. aduersus quos est nobis colluctatio magis q̃s aduersus carnem et sanguinem/adeo/ q̃ purissime sanctitate q̃s anime molestissimos aliquando stimulos blasphemiarum sordidissimarũ q̃s spurciciarum pati coguntur. etiam in senectute et solitudine sua. quales nesciebãt ipimer dum in mundana conuersatoue inter medias temptationes carnis et mundi adolescentiorez versabantur ¶ Potuerat demum non inepte consideratio nostra dilatari/tradendo radices naturaliter generatiuas huius vel illius passionis/conformiter ad doctrinam philosophi in rethoricis. vbi de passionalibus sermonibus causas rẽddit/vt vnde verecundia. vnde gloriatio. vnde erubescentia. vnde desperatio. vnde stupor. vnde admiratio. vnde ira. vnde inuidia. vnde adulationis et detractionis appetitus vnde reuerentialis tremor vnde abominatio et vniuersaliter vnde generales quattuor passiones Spes metus meror gaudium. ¶ Notauit acerrimus p⁹scrutator cogitationum. Augustin⁹ in suis sermonibꝫ. q̃ viciũ nullũ cõmittit nisi qz volum⁹ (lz flẽ) diuinaz excellentiã imitari/ita

D

prorsus est qz initiū omnis peccati superbia Quid aūt peccatū/nisi inordinata z inteparās affectio. Est igit superbia radix cuiuslibet improbe affectionis.sicut ex aduerso pturit oēm affectiōem piam/humilitas ¶ Quocirca breuissima hic tradit/sed efficacissima regula/distinguēdi inter affectiōes bonam et malam.et hac duplici radice/q ruz sp altera in fructib affectionū si diligēter attrectaueris sapit. Inuidet aliqs.q̄re:qz solus cupit impunitus excellere/Irascitur aliqs.quare:qz vult imperturbatus nec punit⁹ excellere Auarus est.q̄re:qz vult absqz indigētia z cū impunitate pcellere. Accidiosus est.q̄re:qz vult siue fatigatiōe laboris impunitus excellere. Luxuriat/aut gulosus est.q̄re:qz vult in delectatiōib impunitus excellere. Pusillanimis est.arrogās est.inobediens est.gratis male agit z nocz quare:qz vult in iudicio pprio ac voluntatis arbitrio manēs impune excellere/Tolle hūc appetitū impunite excellētie cupidū confestim rami oēs/fructus z folia viciorz aruerūt. Et p inuidia charitas.et p ira mitas.p auaricia frugalitas.p accidia strēnuitas.et ita de reliqs germinabūt In his bō ps/lucifer in alijs semp imitatur.

Cōsideratō.ix.do

Det tempus z locum idoneū in pficientib esse inquirendū/pter varias hominum dispositiōes/eligitur qz et ostēdit eo qz ibidē cum gratia abūdantior influit a dño/tum qz in tribulationib consequitur solacium et cōsolatio spūalis. ¶ Industria nona

Tempus idoneū et locū inquire re. ¶ Locorz alius publicus/alius secretus.alter in quiete.alter in strepitu. Quidam obscurus et artus/alius lucidus z amplius.z sb diuo patens. Silr in tempe tpat deus rez vices. Est vesptinum.est serotinum.est nocturnuz.est gallicantus.est crepusculū matutinū.est pma.tertia.sexta.nona.Amplius vero sunt in locis modi varij componēdi corpus vel aptandi ad cotemplationez Hic stat.ille genuflectit.ille toto corpe prosternitur. Hic pnus.hic supinus iacz. hic faciem media inter genua locat. Alter eam manu operit.sedet alter innix⁹ cubito vni vel duob.subleuat vnus oculos q̄tum valet sursum.alius deorsum figit.alius hac illac circūducit. Sistit alius gressum /alter ambulat. Proinde dicit aplus.quilibet abundat in suo sensu.suus vnicuiqz mos ē ait comicus ¶ Regulam hanc superbis omnibus traditam inueni/vt sequatur vnusquisqz qō bonum in oculis suis visum fuerit/ad facilitatem cōtemplationis assequnde Dis exceptis quos regularis cōmunisqz ligat disciplina ad obseruantiā certi tēporis loci et corporalis compositionis. Aliquin ve illi p quē p sua singularitate scādalum venit Flam et vineam. dūicam qs depastus est: Talis vticz singularis fera. ¶ Sunt quos adiuuat locus abditus sb obscurus.artus.bassus.et quodam alti silentij horrore tremendus.habitant hi velut in sepulchris z cauernis terre et spelūcis. ¶ Sunt quibus aprior est locus patēs plucidus.amplus.altus.vndiqz celo vel ethere circūfusus. Habitauerūt tales in deserts et montib vbi si Hieronimo credit/nescio quid serenius emicat qz in fumosis vrbibus. Inuenies aliquos quos offēdit omnis sonitus.alius vero quib nihil obstat/sed pficit locus strepidulos⁹ vel ex murmure labentis aque/vel susurris volitantium foliorz/vel sonoris cantibus auiumvl stridulo ventorz sibilo/vel fluminūvel marium allisione confusa. vel maxime demuz ex resonantia suaue sonantis ecclesie/in vocibus modulantis.in campanis et orgānis et choro. Et quod alijs ad lasciuiam.bis ad modestie cedit grauitatem. ¶ Quineti am videre est in nonnullis/sed paucis nec passim imitandis/quib omnis ille nuptialis apparatus in chorcis et citharis/i gesticulationibus.in venustate feminarū cū vestitutu deaurato circūamictarum varietate/vertitur in theoricos sinceriss̄imos qz mentis excessus/vnde libidines suas ineptissimas/nec minus fediss̄imas / improbi consectantur. Sic diligentibus deuz omnia cooperantur in bonum.sic in omni re vtilitatem suam.sic mel suum velut apes ī ueniūt. Exaltati quippe/a terra.omia trahunt ad seipos. ¶ Quid subinde diffiniēdum erit de temporz varietate/ quādo nūc tempus est flendi nunc ridendi nūc amplexandi.nunc fieri longe ab amplexibus. et ita de reliquis Quin preterea gloziabundus in in domino Psal'.ait. Septies ī die laudem dixi tibi super iudicia iusticie tue. Et alibi. Media nocte surgebam ad cōfi-

tendum tibi. Et rursus ait se in matutino interfecisse oēs peccatores terre. boc est oīs temptationes ad peccatū inducentes/subiecisse. qō non nisi vigilans z orans fecisse credendus est. Rursus ad dīm. Et ritus inquit matutini z vespe delectabis Et qs est qui tempus audeat pfinire deo et nō illud beneplaciti sui beneplacenter nec min⁹ vigilanter pstoletur. Visitas eū diluculo/dicit afflictus Job. et subito pbas illum. ¶ Nibilominus q̄tum humanā respicit industriam/arbitramur horam cōuenientiorem illam esse ad boc ip̄m/postq̄ cibus digestus est/z cure mūdi seposite dū insuper obseruator adest nemo. qui gemitum lugubrem/q̄ suspiria ex imo pectore eruta/q̄ rugitus amaros/qui plangores interruptos qui pstrationes humiles. q̄ madentes oculos. qui faciem nūc rubore/nūc pallore suffusam/q̄ palmas vtraq̄ tensas cū ocul' ad celū/qui pectoris crebras tonsiones/qui ficas terre vel altaribꝫ oscula/q̄ supplices alios gestus/z signacula mēbris impssa/notare potuerit. ¶ Ad extremū vero corporalis illa situatio seu collocatio efficacior estimatur que quieti mentis aptior est. Itaq̄ sedendo z quiescēdo fit aīa prudens. Nec valet animus in sua pace satis stabiliri/nisi corpus in eodem situ fixum manere didicerit. ¶ Addamus q̄ eligibilior est ceteris paribus locus sacer quē virtuosissima cristi presentia. consecratioq̄ solennis et vota fidelium/z gesta sanctor̄ depicta vl' sculpta/z sepulchra defunctor̄ reddūt aptiorē ¶ Similiter sacris temporibꝫ atq̄ celebribus/quis dubitauerit copiosiora solere infundi gratie diuine fluenta/sup magnū hospitale viuentium/et carcerem purgandorum mortuor̄/Tunc enim in die bona venimus ad deū. tunc fiducialius ad aliquez sanctor̄ dicimus/pspera diem triumphalem tuū. Tunc copiosiores carismatum reliquie velut a mensa splēdidissima beator̄ cōuiuarū decidūt largiende paupibꝫ z mēdicis petentibꝫ. querentibꝫ et pulsantibus. An nō canit eccia p cōiunctione z nuptijs Hester. hoc est humanitatis nostre cū diuinitate/hodie p totū mūdum melliflui facti sunt celi. Doceant nos corporales mēdicidebiles z infirmi sic tps obseruare. doceāt in carcere z tēbris clausi. sic a mensa iudicꝫ aliq̄ suauiora ciboꝝ fragmenta pinereri. ¶ Est insup qō de tempor̄ varietate dici possit. ¶ Nam tempus est flendi et tempus ridendi. tempus scz aduersitatis qō per noctem. et tempus psperitatis qō p diem scriptura sepe significat. Hileam⁹ interim de perfectis qui vtroq̄ tempe sciunt vti per arma iustitie a dextris et a sinistris/velut amb dextri/dicentes cum ap'lo. Scio abundare et scio penuriam pati/gaudere cū gaudentibus/et flere cum flentibus. Quāuis etiam inter lachrimas contingat eis illud virgilianū. ¶ Oēs immota manet lachryme voluuntur inanes. Deus q̄ppe taliuz manet fixa in vno eternitatis cētro/velut a quo circa quā decurrit volubilis rota tpalitatis. aut sicut acus affecta p magnetez ad polum se dirigit ¶ At vero de incipientibꝫ et pficientibus videtur experientia cū scripturarum autoritate doctrix esse q̄ pl⁹ eis pdest tempus aduersitatis. siquidem ipsa moderata sit/z talis que iudicium rationis integrum custodiat/z in q̄ dei munere patientia ꝓuentū operetur. ¶ Aduersitas q̄ppe talis potētiori quadā manu monet eos eripe se ab boc limo pfundi/vt a terra se' sōleuent/dum illic tribulatiōem et dolorem inueniunt. agunt studiosius qō ꝓpha sub iunxit. et nomen domini inuocaui. Sentiunt quippe quoniam ꝓpe est dīs bis qui tribulato sunt corde. et quia adiutor est in oportunitatibus/in tribulatione. Illud insup. Inuoca me in die tribulationis eruam te et honorificabis me. ¶ Sic enim columba rationalis non habens vbi pes desideriꝫ quiescat. reuertitur ad arcbam contemplationis/sic eadem arcba crescentibꝫ aquis tribulationū/subleuatur amplius. Sic ascendunt tribulati in superiora domus sue spiritualis. vt Anna z Petrus cū ceteris/dum vel opprobrium aliq̄ vel parentum mortem/vel patrie afflictiōem/vl' rerum inopiam accipiunt. ¶ Dec est antiparistasis quedam spūalis que cōtrarium fortificat. bec est cos ferrum exacuens. bec absintbium pueros ablactans/auellensq̄ ab vberibꝫ. bec malleus dilatans z extēdēs In tribulatione inꝗt psal'. Dilatasti mihi bec lima polliēs. mūdans eruginans. clarificans. bec fornax in q̄ aur̄ purgat' vt truticler. bec virga qua pcussus eripitur ab inferno vt dicat tribulatus ex sua. Dñe si sic viuitur/et in talibus vita spiritus mei. corripies me et vinificabis me. Ecce in pace amaritudo mea amarissima. ¶ Et illud.

Ingrediatur putredo in ossibꝫ meis/ꝛ subter me scateat vt̃r equiescam in die tribulationis ꝛ ascendam scꝫ p̃ cõtemplatiõem ad pp̃lm accinctum nostrũ scꝫ sũmoꝝ ciuũ.

Consideratio.x.

Docet de somni et cibi moderatione variis vtens exemplis. p̃cipue tamẽ trãsmittit ad bm̃ Hiero. quem lege. ad rusticũ Paulinũ Furiã. Eustochiũ. de seruanda virginitate ad athletam. ¶ Decima industria

Somno ꝛ cibo moderãter idulgere/ ¶ Aniaduertendũ est hic in p̃mis indulgẽtia /iam dictoruꝫ dicendoꝝ/q̃ alie sunt institutoꝝ obseruatiões in incipiẽtibꝫ cõtemplatiõem. alie in p̃ficiẽtibus. alie in p̃fectis/ q̃ p̃ cõsuetudinem iam exercitatos hñt sensꝰ qui cũ ap̃lo sciunt abundare/sciunt penuriam pati. Et in omni loco leuare puras manus. ¶ Secus apud incipientes quibus vt fragilioribꝫ appodiacula querẽda sunt/donec solidior structura surrexerit. p talibus fuit ꝑmo de locoꝝ vel temporꝝ obseruatione. sicut hic de moderatione cibi ꝛ somni. Et quidẽ attẽto/q̃ in hoc studio cõtemplatiõis inchoande/vehemens et quasi iugis laboꝝ animi requirit/ac p̃ indevitales aiales q̃ spũs cõsumũtur plurimi. pluri repatione p̃ cibũ ꝛ somnũ/vel saltez crebri oriri necesse est ¶ Sed q̃uat aĩm inquies Ligat ꝛ inuiscat abũdans refectio. Nam gustata carne desipit spũs. ¶ Abũdantez dicis nos loq̃mur tp̃atam q̃uis abũdans grauãsq̃ p̃ mozula sumptiõis/hr̃i possꝫ rẽperata si ad cõtinuationis tenozem inspexeris. ¶ Fuerũt q̃ p̃ gratia cõtemplatiõis vel p̃phetie p̃merenda conati sunt imitari vel Helyã vel Johem baptistã vel Danielem. vl̃ aliquẽ de p̃ribus egipti/in abstinẽtia ꝛ austeritate/qui nõ p̃phici sed fantastici facti. Docuerũt suo exemplo q̃ nõ cuiuslibet est volare cũ p̃fectis. quibꝫ gr̃e quedã plus a posteris admirãde q̃ assequẽde cõcesse sunt. Nõ si ad debilitatiõem corpis p̃ ieiunia ꝛ somnia crebriora gemitu latiua supaddak/et laboꝝ animi. spũs vt diximus vitales ꝛ aiales exhauriens: Quid nisi dissolutio breuis aut grauis egreditudovl̃ fãtasie ꝛ cerebri cõturbati lesio subsequetur. Nutriak corpus ad auxiliũ nõ obruak vel crassitudine vel macie. vẽter q̃ꝫ esuries e sepe comedẽs si Hiero. credik p̃ferk bidua/nis ieiunijs ¶ Si quem ergo p̃fessio regularis iam ligatũ tenet sub auctoritate p̃ceptoris indiscreti/q̃ nec somno q̃tũ satis est nec cibo sinit indulgere. Ille incipiens ꝑm meũ cõsiliũ/tp̃abit a vehemẽti meditatione ꝛ cõtritiõe simul cũ lachrimis/ne pereat/p̃ insipiente vero factꝰ insipiẽs. vtpote lesus in iudicio rõis. Tali satis fuerit/si cõuentũ sequi possit. si asinũ corpis q̃ tueri habet/nõ penitus attriuerit. ¶ Hec me later. qꝛ de somno et cibis illudvni parum est qõ supabũdarer in altero. Nedt idcirco doctrinalis traditio determinare q̃tuatez illã/sed experientia p̃pria ꝛ lõga vel discretio hũilis/credẽs sapiẽtioꝝ cõsilio/velvnctio spũalis edocebit. Plus itaq̃ lederet vt dicunt medici ꝛ theologi indiscretũ ieiuniuꝫ q̃ eduliũ intempans. illud quidẽ sanabile aliud sepe sine remedio/quãq̃. natura paucis cõtenta est. nisi blandiak gula sibi Accipe quoddã in plãtis exẽplũ silitudinis. Sũt q̃s irrigatio ꝛ freq̃s ꝛ multa iuuat Emarcescerent binc alie. Sũt q̃bꝫ ad augmẽtũ ꝛ fructũ p̃dest plantari secus decursus aq̃rũ/aut etiã in limo palustri. petũt alie mõtes altos lapidosos ꝛ aridos. vt perpetuus eis viroꝝ decoꝛ sit Sunt q̃bus ab initio plãtatiõis tm̃mõ/mistranda est creberrima/sed paulatiua ꝛ tenuis irroꝛatio. vt adolescant/q̃bus postmodũ rara sufficiet. In alijs p̃ omne tp̃s exigek continua. ¶ Deniq̃ sicut virtꝰ supioꝛ plus hꝫ virtuositatis ex natura sua/vel ex assuefactiõe bona vel ex altera fortificatione desup̃ veniẽte. tanto potest ipa facilius regere vires inferiozes ꝛ instrumẽtales. licet renitãtur q̃/dam suo pondere vel corruptione contraria. Sicut hec est sapientis voꝛ. Corpus quod corrumpitur aggrauat animam. Et magꝭ si crapula si ebrietas. si cure huius seculi coniunguntur. Quo fit vt spiritus hominis virtuosi/qui fortitudinem contraxerit ex dei munere/et longa exercitatione non ita distrabitur si corpus p̃prium fuerit aggrauatum vel cibis vel curis huius seculi/quemadmodum alterius spiritꝰ minus exercitatus. cuius omnis ratio fundituꝫ euerteretur. aut nimium turbaretur. sicut imperitus nauta se cõfundit si fluctuãtibꝫ p̃cellis senserit nauim nũc ad celũ ascẽdere/nũc descendere ad abyssos vbi peritꝰ et exercitatus rector maneret intrepidus

animoq; constanti artem nauigationis exerceret? Propterea bñ iubet apls. Qui nõ manducat/manducantem non spernat. et ita de reliqs/que sicut male ita et bene pro varietate circũstantiarũ fieri ꝓtingit intellige.

Considerat. xi. do

cet pijs meditationib affectuũ generatis silenter insistere. Necq; oñdit pbabili ratõne plus valere q; instantiam lectionis vel collegij. Insup dat modum meditandi cõparatiuũ ꝑcipue ex ꝓturbationib surgentem et plura alia bona ad hoc opus necessaria mãifestat sua industria. ¶ Indust. xi.

¶ Editatiõib pijs generatiuis affectũ silẽter insistere. ¶ Falluũt m qui volũt sẽp vel legere vel orare vocaliter/vel deuotõis ẽba a loquẽtib accipe. si putãt exinde cõtẽplatõis grãm familiarẽ sibi cõmittere. Accessuro p sunt hec/sed nõ sufficiũt. Esto nanq; compungãtur interim tales ad lectiõem vel sermonem. abstuleris libr̃ũ/aut verbũ. abibit ilico comes cõpũctio. nõ aliter q; cuz libro aut verbo reuersura. Quãobrẽ optet cũ silentio ꝑstolari salutare dei/vt cõsuescat hõ orare spũ. orare et mente/dũ etiã vocis strepitus aut libri deerit intuitus. sit ipa meditatio silẽs libet tuus. sit ꝑdicatio alioq; nvidear/ne sp discẽs nũq; ad sapiaz peruenia t

¶ Opponent scio nõnulli querulantes se nec scire nec posse spũm suũ ad se colligere cũ silentio z meditatione. Euolat inquiũt cõtinuo nũc huc nũc illuc se diuidens. Effluit velociter nisi infra limites lectiõis aut sermocinationis arctatus teneat. Hoc plãe ẽ/qõ dicim? ꝓterea secũ eẽ secũ cũ silẽtio cõtinere spũm. hoc opus hic labor est/ad hoc eniti totis affectuũ neruis suademus/ Be de solitarius leuans te si potes sup te. qõ si diu multũq; conatus hec facere nequeris. noli ꝓterea cito vl ad lectiõis l ad collocutionis solaciũ effugere/illo dũtaxat recto.

¶ Atuero tedet te silentij z factus es tibi g uis. z ꝓter hoc inutiliter quiescere te iudicas. sed expecta. vincat hoc tediũ mora pti naz ne cõsuetudo ptinus obrũpendi silentium/pabulũ det fastidio/nõ leuamẽ. Cessabit forsan ad tps/sed redibit acrius/creõ mihi tanq; canis osse pingui foras pulsus Et vñ prochdolor tanta raritas contẽplatiuum etiam apud litteratos/ecclasticos/ ac religiosos. imo theologicos/nisi ꝙa vix sustinet aliquis secum solus esse/secuz diu meditari. Itaq; ꝑpusq; vix incepit animus in meditatione sua. repetitur aut lectio vel colloquiũ/aut aliqõ hmõi exercitiũ/quod et sufficiat ad nõ peccandũ. et qõdamõ lassitudinem reficiat/ne anim9 fatigẽt frustra/nequaq; vt putas frustratur animus. quia nõ obliuiscetur tandẽ misereri deus/te ꝑseueranter sic petente querente z pulsante.

¶ Dictũ est de silentio. transeamus. nunc ad meditationes pias/videamus q̃les sint ad affectus gignẽdos efficaciores. Et hoc posse me vniuersaliter diffinire ꝓsus nego Nam quot capita tot sententie/dicit comicus/nõ minus tot meditatões/nec voto vi uitue vno. Nihilominus ex tanto aceruo colligamus aliquas que ad affectum timoris ꝓuriendi iuuant ¶ Itaq; vere diuineq; dictũ est. Initiũ sapiẽtie hoc est/sapide scieotie/timor dñi. Et q; timor statim ĩ desperatiõem rueret vt spem sociemus necesse ẽ. Sic Bern. sup cãtica. Sic Richardũ de xij. priarchis. Sic Hugonẽ de virtute orandi/sic ceteros pene omnes videmus inchoasse. Nimirũ beneplacitum est deo suptimentes eum et in eis q̃ sperant sup misericordia eius. cãtantes ei misericordiam z iudicium. ¶ Obijciet aũt mor aliqs dictũ esse supius q; amor est initium radixq; affectiõis cuiuslibet alterius. si non ꝑcesserit igit amor/timor et spes quõ subintrabunt ¶ Sed alius est amor inhias imꝑfect9 q; de deo/qualez suffacit fides de existentia dõ gignere. Et hic antecedit ceteros affectus imo fidem/quam ꝓterea in certitudine sua figit/de quo amore disputauerũt aliq; q; sine ꝑcedenti vel cõcomitante cognitiõe ferri potest in bonũ. tanq; in obiectũ ꝓmariũ obijciens se aĩe. sicut in ordine hierarchico prior est seraphin q; cherubin. hoc in libro cuius initiũ est vie syon lugent cõtinetur.

¶ Alius inuenit amor feruens extatic9 ac ꝑfectus/qui põt cõiungere amantẽ cũ amato Cuius adeptio nõ nisi ꝑcedentib9 multis affectionib aliis venit/dũ ꝓus aia purificatos z sanos habz intimos sensus suos. Hanc purificatiõem a febrili languore peccati inficientis/quid magis operat q; ipe timor domini? q̃ expellit peccatum qui cõfigit carnales affectiones/q̃ nihil negligit/qui beatos lugentes cõsolatos reddit. a quo concipit spũs salutis/quas et alias

efficacias scriptura sibi tradit. Et hic solz timor magistraliter diuidi in timorem initialē/mercēnariū/et filialem. Initiale? nam incurrere. mercēnarius pdere ꝑmiuz: filialis sepatiōem tm̄ a dilecto refugit. Vis audire meditatiōem in timore. Dedita? inquit ille rex vt colūba. Meditationem colūbe qualem estimas/nisi planctum vel gemitū/quem ipe timor inducit? Hinc forte rex alius quis dabit mihi inq̄t pennas sicut colūbe/z volabo et requiescā Pedibo timor addit alas inq̄t alius Fabricemus igitur sub typo colūbe meditationes ad timorem et spem comites idoneas. z dicamus colūbam hanc misticam aiam esse. Ita enī ipam noiare dignab? de? i canticis. hec binis alis/dextra spei / z sinistra timoris/volat sursum. et cauda discretionis dirigitur. pennas deargentatas argento sacri eloquij/fert ala quelibet ad sui cōstitutiōem numero decem/vt possit meditari bas ad timorem/illas ad spem babilitans. Integrab? penna quelibet ex tot pennulis circūpositis/quot sub vnaquaq; sumi possunt ꝓticulares meditatiōes. Vtraq; demū ala/velut equo libramine sustētat banc colūbam. vt nec ala timoris/nimis ō primat p desperatiōem. nec ala spei sursuz se plus attollat p ꝓsumptiōem. Ponantur hic ergo mō penne ꝑ ala sinistra timoris/cū pennulis aliquib? fm omēm positionis differentiā. Prima penna est diuina seueritas huius tot pennule q̄t diuine seueritatis exempla/vt casus angelo? ade et boim in diluuio interitus sodomo?/et gomorreo? calamitas. serui ingrati iudei deinde crucifi. Judiciuz seculi vbi pauci electi Scōa/damnatiōis ꝑpetuitas. pēnule tot q̄t spēs varie tormento? Ignis. s. inextinguibilis/vermes/fetores/horrores clamores/vlulatus et fletus/dentiū stridores z frigora. tortoz multitudo. pessima societas oia incōprehēsibilia z idefessa Super omnia timenda ablatio ois spei/z carētia diuine visionis penalissima. Tertia peccato? enormitas. pēnule tot q̄t peccata cōmissa/cum circūstantijs aggrauātib? ea. Quarta ꝑria fragilitas. pennule tot quot ꝓcula sunt casuum futuro? vsq; ad mortem. Quinta seducēs ꝓspitas. pennule tot quot occasiōes peccato? in ꝓsperis/ꝑ superbiam atq; luxuriā. Sexta frāgens aduersitas/pennule tot q̄t occasiōes impatiētie turbationis et vindicte. Septima familiaris hostilitas/ pēnule tot q̄t ex carne surgunt illecebrosa tentamēta. Octaua demonis quersitas/pēnule tot q̄t demonio? fraudes et laquei. Nona ad vnos iniq̄tas/pennule tot quot ingratitudines et scandala contra ꝓximos z marie domesticos z bñfactores z subditos oriūtur. Decima ad mortuos crudelitas/pēnule tot q̄t ꝑ negligentiā suffragio? manēt in tormētis vel a gloria retardant. Sb dita ala spei dextra/ꝓportionabiliter ad timoris pēnas z pennulas. Prima pēna diuina mia/tot pennule q̄t diuine mie monumēta/vt gl'a angelo?/saluatio ade noe loth/dauid/petri/pauli/latronis/magdalene/chananee/filij pdigi. adultere. saluās xp̄us electo?/ insup custodia p anglos sanctos Scōa incomprehensibilis gl'ia/tot pennule q̄t dotes aiez corpis Tertia penitentie gratia/tot pēnule q̄t pnie actus pcedētes p peccatis. Quarta sustentatio dei cōtinua/tot pennule q̄t auxilia dei per virtutes dona p beatitudines/percucharistie sacrīm ad hoc efficacissimū/p penitētiā et silia. Quinta cōfortans leticia/tot pēnule q̄t ex pspitate humiliter suscepta / sumūtur occasiones bñfaciendi. Sexta e rudiens tristicia/tot pennule q̄t bñficia prestat aduersitas fortiter tolerata. Septima volūtas libera/tot pēnule q̄t mōis potest ipa volūtas carnē subijcere Octaua angelo? scōq; beniuolētia/tot pēnule q̄t modis iuuant nos sancti. sanctiq; omnes Nona viuo? auxilia/tot pēnule q̄t modis iuuamus viuos/z iuuamur ab eis. Decima mortuo? suffragia/tot pēnule q̄t mōis iuuam? mortuos z iuuamur ab eis. Exemplar hoc insecuti studiosi poterūt abūdāter exerceri/q̄tidie in meditationib? fm deductiōem plixiorē habitā spsim per totū scripture sancte corpus. Poterūt insuper ꝓportionabiles alas fabricare. p alijs affectib? vt p charitate dei z primi ponendo meditationes ad hoc ipm inducētes. Pro odio peccati/numerando cās/p respectuz ad deū et primū cur odio debeamus habere peccatū/sup quib? oibus abundat sūma illa de virtutib? et vicijs que est vtiliter prefus composita Et sane meditatiōes pro timore satis inducunt ad odium peccati: sic alie ad dei proximiq; iuuant charitatē. Assume tibi pennas istas diluculo/boc

est vigilanter/mox vt senseris auroram diuine illustrationis irradiare super terram anime tue/habita tũc in extremis maris tã q̃ in littore quodam stabili fluctuantium cogitationũ et estuantiũ desiderioz. etenim illuc deducet te mirabiliter/ non industria tua/sed manus dñi/z tenebit te dextera sua Et dices forsitan tenebre cõculcabũt me q̃ ad caliginosam aliquam inferioz oĩm obliuionez/z nox ista in infimis/illuminatio mea in delitijs intelligẽtie supuenientis Lauero pinde ne pennas istas vel infidelitas euellat/vel desperatio frangat/ vel inertia cõglutinet/vel auaricia circũliget/vel vrat luxuria/ vel gula ꝓgrauet.

Cõsidera. duodecima docet spm̃ auertere a fantasmatibz qõ variis modis posse fieri oñdit methaphisice. insup remittit ad maiores q̃s exẽpli gra introducit in lra Industria duodecima

Spiritũ a fantasmatibz auertere Oportet nos hic eoz memi/nisse/que ỏ q̃ditate mistice theologie tractauimus. Posuim9 itaq̃ mistcã theologiã eẽ amorẽ extaticũ q̃ cõsequit ad intelligẽtiam puram ipi9 spiritus/que intelligẽtia caret vtiq̃ nubibz fantasmatũ,pterea necesse est eũ q̃ vult mistice theologie se tradere/conari ad hanc intelligentiam puram. Alioq̃n amorem inde sequentẽ q̃ rõne comparet. Rursus si apỏ exercitatos methaphicos hũdus hic fmo esset/pficeret meditari/q̃ mõ totus iste mũdus sensibilis ad aĩam rõnalẽ p sensus corporis ingredit vt circulo quodã intelligibili ac pulcerrimo ipe mũdus deriuat9 a deo reducat in eũ. Unde res ab ipo egrediẽtes q̃to impfectiores distãtiores q̃s pfluũt/tanto amplius materiales/z q̃dam crassitudine corpulẽtiores inueniũtur. pspicuũ est i elemẽtis z mixtis. Uidemus etiã in lumie solari q̃ cõtinue plus grosescit vt sic loq̃mur/dũ densiori medio sese miscet. dumq̃ coloribz quodãmõ semetipm incorpat Fit aũt in recursu ad deũ cõuersa conditio abeunt q̃ppe magis ac magis in spũalitatẽ/ex empligra/lumẽ cũ colorũ spẽbz fertur ad oculos. illic spẽs ipe aggregãtur z deferũtur ad sensũ cõez/ille q̃s eas dñudicãs purio9 ac spũalius. easdẽ ad ꝓtem imaginatiuam deducit. Ceterũ cũ ratio negociak circa fãtasmata elicit spẽs intelligibiles/ quibz iaz cõcipit rem sine illo qỏ ꝓfuit/fantasmatẽ. Postremo potẽtia intellectiua superior quã spiritũ vel mentẽ noiamus/post cognitionem rõnis/deducit rem eandẽ ad lumẽ pure simplicis q̃s intelligẽtie/fm qỏ ordinem habet immediatũ ad angelicã cognitionẽ. Amplius vero si diuinũ dyonisiũ edỏctum a cõscio secretoz celestiũ paulo plãcet inspicere/vbi de mistica theologia disseruit cũ expositoribz suis/inueniemus eum tradere modũ auertendi se a fantasmatibz corporeis/z abnegatis oĩbus/que vel sentiri vel imaginari vel intelligi ꝓt/ ferat se spũs p amorẽ in diuinã caliginem vbi ineffabiliter/ac supmẽraliter cognoscitur dedat exemplũ de statuifico sculptore/qui ex ligno vel lapide ptes abradens/formatagalma pulcerrimũ/hoc est simulachrũ/z q̃quidem p ablationẽ solam. Conformiter spũs remouens omnia p abnegatiõem/q̃lia potest hic cognoscere quevtiq̃ suam gerunt secũ impfectiõem vel potentialitatis vel dependẽtie/vel puationis/vel mutabilitatis: inuenit tandẽ his oĩbus ablatis/agalma dei/hoc est noticiam tanq̃ rei actualissime/sine potentialitate. supme/sine dependentia. pure/sine puatione. necessarie/ sine mutabilitate. Ceterũ si noticia illa sit solũ experimentalis in affectu supmo vnito deo p amorem/vel si possit dici intellectualis nõ quidẽ intuitiua/sz abstractiua/seu vespertina cognitione/nec cognoratiua cognitione/sed absoluta dignissimum esset cõsideratione z inquisitione Nam habet pars quelibet/ suos defensores eleuatissimos. Sunt nempe qui exponẽtes dyonisium ꝓmũ tenent. Sunt alij dicentes haberi posse vltra p̃dictam experimentalem vel experimentariuam noticiam/intellectiuaz cõceptũ ꝓpriũ/et absolutũ q̃uis nõ intuitiuum/diuini esse. Si ab esse remoueatur z abstrahatur/oĩs impfectio. Idẽ de vita. idem de bonitate. idem de sapiẽtia idem de potentia. et cõsilibz pfectionalibz p̃dicatis/vñ sicut facta abstractiõe a cõceptu vago huius hois visi de situ/motu z figura et ceteris accidẽtaliũ cõditionũ inuolucris/resultat agalma. i. hominis imago/ fm grecũ. hoc est cõceptus specificus z absolutus hois. sic de esse iudicant/ dũ fit abstractio huius qỏ est esse/a potentialitate/a ꝓuatione. dependentia. et alia q̃uis impfectione. resultat tunc conceptus dei ꝓ/

prius et absolutus. Addūt argumētum quia deus hoc esse sibi nomen ꝓprium respōdit moysi dicens. dices inquit/qui est/misit me ad vos. Affirmāt illi sile de conceptu bonitatis sicut in lege noua rñdit xp̄s solus deus bonus est. flecti videnť in hāc sententiam Aug⁹. pluries/noiatim/in suo octauo de trinitate/vbi in bonū absolutū docet ferri. et sequat eius Bonauentura in suo itinerario sexto. Sed ecce nescio q̄ pacto dum practicā dare pfessus sum mystica theologiam. relabor rursus ad speculatiuam. sed nō supuacue Est quippe tibi necessariū/o anima que in deum ferre q̄ris te ꝓ anagogicos excessus/vt auerteredi scas te. ꝓ innatam vim abstractiuam a fantasmatibꝫ/sicut abstractiua virtus inferior in brutis ex spēbus sensatis elicit insensatas Scieris quoq; impfectiones secernere a pfectionibꝫ/vt tandem pure aliq̄d pfectuz tibi resplēdeat in essentia z bonitate. Loquamur tñ ꝓ minus eruditis in methaphisica seu theologia/et dicamus. si possum⁹/quo pacto quo ve obseruatiōis studio/poterit se spūs a fantasmatibꝫ auertere dum anagogicos aut supmentales querit excess⁹ E. fortassis hoc poterit fieri si in omni cognitione/z meditatiōe sua de deo. nequaq̄ sistat hō in cognitione. sed aspirz ꝓ vim affectiuā/quasi cordis ore inbiante in suā potentiam/z in suam sapiam/in suam bonitatem/sapozādam/z gustandā/tanq̄ eius/q̄ totus est terribilis in cōsiliꝫ sup filios hominū/ꝓ maiestatē potentie dñantis/iudicantisq̄/totus magnus z mirabilis in sapiētia cuius nō est numerus/totus deniq̄ suauis. totus desiderabilis. totus amabilis valde/in bonitate z torrente voluptat⁹ sue. Occurret tibi sic nitenti/sic intēto plurima turba fantasmatū. credo equidem irruent importune fantasmata z irrūpent in vtroscq̄ oculos tuos interiores. Tu ꝯo fortiter abijce seorsum ea q̄tū potes mānu meditationis et velut excusso capite spūs lubeuadere labora. aut tu q̄si dissimulatis eis spretis ve perge quo ꝓgis. et ꝓ medium agmen illud impbū/alacer erūpe. Ditis te spiritualis extimulet. vt quēadmodū desiderat ceruus vndiq̄ canū morsibꝫ patens et supcalescens ad gelidos tutos q̄ fōtes aquarū. sic tu labora cōtra impediētia fātasmata vt possis z tu dicere/roze sanctispiritus calefact⁹/desiderat aia mea ad te deus Sitiuit aīa mea ad deū fōtē viuū/qñ veniaz z apparebo añ faciē dei Scito aūt q̄ nisi te prius expurgauerit timoris lima/ꝓ integerrimam et nō fictam penitentiaz/nisi mens insup elimata peccati scoria. clara refulserit ꝓ reformatiōem in nouitate spiritus⁹ in duos actus hierarchicos primos qui sunt purgare z illuminare/vanū prorsus erit tibi ante lucem surgere. ad hoc pfectionis culmen. Surgite/inde postq̄ sederitis q̄ manducatis panem doloris in timore sez sine quo iustificari nemo pōt/ante deū. Impbe audes irrūpere in oscula oris/si nec pedibus cū lachrimis/nec manibus cū gratiarūactione prius illud clare curauens Atuero dū eousq̄ peruenerit bene cōscia mens. z mūda vt nec gaudia neq̄ aliud oīno vel seruilevel mercēnariū anxia recogitz. neq̄ ꝓterea de deo quicquam negocio sum durum/asperū/vel turbulentū pensет sicut de iudice retributore vel inflictore vindicte. Sed hoc vnicū venerit in mentem/q: totus desiderabilis est/suauis et mitis/totus amari etiamsi occiderit dignissimus. dū solū ita placuit amorꝫ negociu u/inuola tūc ad amplexus sponsi. stringe pectus illud diuinū totꝫ amicicie purissime brachiꝫ. fige oscula castissima pacis ecupantis omnem sensum. vt et dicere subinde possis gratulabunda z amorosa deuotione/dilectus meus mihi et ego illi z̄.

Finit.

Tractatus venera/ z

bilis magistri Johis ó Gerſō de elucidatione scholastica mistice theologie sub duodecim cōsideratiōibꝫ traditus.

Nobis datū est nosse misteriū regni celoꝝ. dicebat ihūs discipulis suis. Propter qó et in alio loco exultauit i spū dicēs. Cōfiteor tibi pater rex celi z terre q: abscōdisti hec a sapiētibus z reuelasti ea paruulis. Hec misteria sunt q̄ loquebar aplius pfectis/z in quibꝫ excedebat deo. q̄lia tradidit ex reuelatione sua diuin⁹ dionisius/in de mistica theologia. z de diuinis noibꝫ pīertim ca. vij. vocās hāc sapientiam irrōnalem stultā z amentē Quasup sapia dudū opuscula duo scripsimus. Scripserūt et alij noiatim Hugo de balma in tractatu de triplici via in deū/vbi determinat finaliter et ex intentione q̄ ab ex

mentis fertur in deum p amorem extaticū absq; ꝓuia vel cōcomitāte cognitiōe Et ħ est misticum et absconditū. qđ nemo sapiētum seculi capit. Cōsentire videtur dominus Bonauentura in itinerario ca/vij. et vlti. Alioquin ꝓterea non videtur possibilis vltima industria quā notauim⁹ ibidē. Spiritū a fantasmatibꝫ auertere. qz cū necesse sit ꝑm ph̄m omnem intelligentem seu intellectuali opatione vtentem fantasmata speculari. optet si nō speculētur q aia aliter feratur in deū q̄ꝫ p intelligentiam vt videtur Presupponētes igitur oīa q̄ diuinus dionisius cū suis expositoribꝫ sup hac theologia tradiderūt et expti sunt. possum⁹ ad intelligētiam dicti huius Hugonis de balma cōsiderare tres modos/quibꝫ videt posse fieri q amor sit absq; cognitiōe. vn⁹ est de amore pure naturali. scōus de amore pure supnaturali. tert⁹ est de amore habituali/vel potius ex habitibꝫ elicito libero et actuali ¶ Est insup triplex actualis cognitio q̄ꝫ tum sufficit ad ꝓsens. quedam recta. quedā reflexa. et vtraq; potest esse ꝑ simplex vel cōplexa. spālis vel cōfusa. Quo circa notetur ad elucidatiōem ꝑmissoꝝ numerus duodenarius cōsiderationum

Considera. prima

Tat amorem naturalem causari sine ꝓuia cognitione in re que diligit amat vel appetit. ¶ Ptz in hoc q in omni re ꝑm dionisium inuenit amor naturalis Vñ Boet. O felix hoim genus. si vros animos amor q̄ celū regitur regat. Nō est aūt in celo materiali sicut nec in rebꝫ alijs aīa carentibꝫ/ cognitio. q̄ꝫ uis pondere sui amoris impressio ab intelligentia ꝓuia nō erráte/feruntur quo feruntur / multo verius et certius /q̄ꝫ sagitta moueatur ad signū ex impetu p iacientem impressio.

Consideratio. II

Tat hominem p amorem naturalem nō liberū/ferri in deū /nō ex actuali cognitione que talem in ipo causet amorē. Sequitur ex ꝓsenti. nō enī minus est amor naturalis in aīa rōnali q̄ꝫ in rebꝫ ceteris aīa carentibꝫ imo nō stat hoiez esse sine pondere naturalis huius amoris quo ferꝝ in deū / etiam si damnetur in inferno. Cōsurgit ex inde rem⁹ ille fatuissimus/quem ꝓscientie remorsum appellamus. vñ verificatur de ꝙpheta Non est pax impijs dicit dñs. Et illud de damnatis. vermis eoꝝ nō morit⁹. Deniq; cū petō neq; ꝙpter hoc esse salus pfēa vel eterna. Dic amor est aduersarius noster secūdū legē carnis corrupte. cui p dilectionē liberam cōsentire nos cōuenit. dū sum⁹ in via. si nolumus trahi tortoribꝫ in gehēna.

Consideratio. III

Tare nō pōt q amor etiā naturalis fiat/aut maneat/absq; omni cognitione cōiuncta vel separata De separata q̄dem hoc certū est q cōcurrit ad quēlibet amorē/dū producitur et seruat/ꝑmū cognoscēs qō est deus. Tetrum potētia quelibet cognoscitiua rōalis nō minus pōt etiā a sua cognitione naturali/q̄ꝫ a suo amore. Propterea manēt semper et iungūtur in eadē natura cognoscēte. amor et cognitio naturalis. Vtrū autē posset esse potētia cognoscitiua q̄ nō esꝫ q̄ mōlibet appetitiua/puto q nō. qz nil'a res pōe esse q̄ nō appetat bonū. est enī bonum qō oīa appetūt. ¶ Vellēt aliqui fortassis'e cōuerso silr dicere/q nō est appetitus sine cognitione q̄licūq; licet imperfecta valde/ q̄ est tanq̄ aliq̄ naturalis impssio/cōsequēs ad ꝓmam cām efficientem/exemplātem/et finientem. Sed iste modus nō recipit cōiter. sicut nec ponit in rebꝫ non cognitiuis delectatio. de q̄ magis videret/q̄ꝫ ab aliquibꝫ philosophātiū vtrūq; positū videatur. cōformiter ad vsum cōem q̄ dicimus pratū ridere vel gaudere dum floret et floresçit et vernat. ¶ Beatus est q̄ liberū amorē suū cōformat isti naturali/qz si duo cōsentiunt/fiet ipis a pre quicquid petierint. Quippe nō petent nisi deū vel cōforme ꝺo simul et nature ꝓmitus instituite

Cōsideratio. IIII.

Tat hoiem ferri in deū p amorē liberū supnaturaliter infusū vel cōseruatū. nulla in ipso cognitione libera cōcomitante vel previa respectu illius amoris. ¶ Cōstat eniz q̄ amorē libere elicitū ab hoie posset deus cōseruare destructo oīs cognitiōis actu. q̄ posito diligeret homo deū /tūc intellectualiter nō cognitū/saltem cognitione q̄ sit actus scōus elicitus/qō dicit ꝙpter imediate

notata de cognitione pure naturali que ē ꝓmus actus essentialis aīe/imo nō est nisi aīa/ꝓter qđ ab ipa separari nō pōt ipa stante ac perinde notatur entelechia. ¶ Similiter diceretur si deus ꝑ se immediate causaret actum amoris liberum in voluntate/nō cōcurrente intellectu vt intellectus ē/iuxta positiōem quorūdam dicentiū ꝙ actus beatificos in pria pducit solus deus.

Consideratio. V.

Tat veritas eoꝝ q̄ tradūtur de theologia mistica ꝙ cōsistat in amore solo. ⁊ ꝙ amor ille supnaturaliter inspirek illis ꝺ cōcupiscunt sapiam. Spectat hoc ad potentiam dei/put ex p̄cedenti cōstat. Spectat ⁊ ad ipsius sapiam atq; bonitatem. vt sapientibus os mētis inspiret spiritū amoris. neq; neget mūdis corde osculū postulatū/sed p̄ueniat etiā in bñdictionib⁹ dulcedinis/desideriū⁹ paupm/ꝺ cū daniele sunt viri desideriorꝝ. Satiet insup puulos suos eterna sapia/ab vberib⁹ cōsolatiōis sue/tanq̄ pia mater. cuius vbera nō sugit/qui nō veraciter absq; fictione se cōstituerit vt puulū sō ea/iuxta sententiam xp̄i qui simul est sponsus ⁊ sponsa. pater ⁊ mater. amicus ⁊ amica. qm̄ amor spūalis secum nescit. Pōt deniq; tota fere scriptura deduci ad hūc sēsum. Atuero nibil ad pḥantes sup hoc assiduo ꝑ deotos miraculo. Propter dicit hec sapia mistica appropriate xp̄iano⁹ ee/⁊ a dionisio q̄s a ceteris. ¶ Et ita controuersia vel dubietas ois cessat in hac pte/q̄ia stat apicem mētis in deū ferri/sine cognitione actuali p̄uia. vel cōcomitāte sic accipiendo ꝙ cognitio nō causat amorē illū supinfusum/nec optet vt comitek ip̄m distinguendo cognitiōem apḥensiuam/vel declaratiuam/ab exp̄imētatiua affectuali

Consideratio. VI.

Tat vt amorem supinfusum comitek actualis cognitio q̄ capitk intelligibiliter amor ille/hoc est q̄ iudicat aīa se amare/⁊ in deo delectari/imo ⁊ ignote ignotis ꝑ amorem iungi. Pro cui⁹ intelligētia memorek illud de canticis. Auerte oculos tuos a me qr ipe me auolare fecerunt. Ubi colligik ꝙ duo sunt oculi aīe rōnalis. vnus spectās ad cognitiuā potentiam. alter ad affectiuam. Ille scōs ꝓprie ōr oculus/amoris vel oculus sponse. De q̄ in eisdem cāticis Vulnerasti cor meū in vno oculoꝝ tuoꝝ. Cōtingit aūt ꝙ dū aīa fertur in dilectū ꝑ oculū amoris/si tempret intelligere/quid sit illud qđ diligit/euolat dilectio. ac pinde dicit euolare dilectus. Nihil oīnus est aliter possibile ꝙ ⁊ dilectio maneat et cognitio simul talis dilectōis ad tē pus p̄sistat. Aliter enī nō potuisset tradi vel scribi q̄liscūq; notitia de theologia mystica vt qđ illa est cōiunctio/amorosa dilectio cum dilecto/qđ erugat omnē sensum/q̄ vel nerat ꝙ cōfūgit ignotis ignote/tanq̄ in diuina caligine cū similibus multis.

Consideratio. VII.

Tat ꝙ amor hmōi supinfusus maneat absq; caritate/sic ꝓphia sic fides et spes ⁊ alia carismata. Propterea talis amor nō est signū infallibile gr̄e gratū faciētis. Consonat his cōis schola doctoꝝ/ꝙ nemo scit se caritatem hr̄e iuxta illud. Nemo scit an amore an odio dignus sit q̄uis istud intelligi videak de amore p̄destinatōis et odio reprobatiōis. Valet hec cōsideratio ꝓ laude caritatis et vt ꝺ gloriak p̄ misterioꝝ cognitiōem in dño gloriek. Si nouero inq̄t apostolus misteria oia inter q̄ est plane mistica theologia. nihil sum. Veritas est/ꝙ sic de donis et beatitudib⁹ ioquik sic de sapiētia mistica. ¶ Loquūtur de ea aliq̄ doctores noiatim. Hugo de balma. put ꝺ caritatē. Propterea dicit ꝙ hec sapia [illegible] lētius donū est q̄s sola gr̄a gratū faciens. Nimirum qr et gr̄a est gratificans/et sapientia sopozifera ⁊ delectans.

Consideratio. VIII

Tat dilectiōem liberā ⁊ elicitaz naturaliter poni in apice mētis q̄ dicik ab aliq̄b⁹ synderesis absq; hoc ꝙ mēs se actualiter iudicet aliq̄d diligere/q̄uis ista dilectio cognitiōem sequak ⁊ cōcomitek. Concederent ista pḥi naturales ac pinde multa saluarēt absq; miraculo/sup his que de mistica theologia tradūtur a catholicis. ¶ Studuimus in duob⁹ opusculis de mistica theologia ꝑdē cōpositis p multas cōsideratiōes et industrias ista determinare velut ad cōmunē intelligētiā ⁊ pḥiam deducētes hāc sapiam. nō ꝙ secludere vellemus diuinos

et supnaturales influxus. absit hec pelagi/
ana temeritas/sed cōsone loqui volui mus
phis t scholasticis theologis/talia que nō
abhorrerent a suis traditionib⁹ t scholis t
si effectū est/qlicunqꝫ ex pte/iudicium sit le
gentiū. et gloria deo. si vero nequaqꝫ/igno
sce tu deus et tui. Deniqꝫ tota rō cōside/
rationis pītis cōsistit in hoc/q dicit phs
de vehemēter habituatis q in suis actioni
bus nō deliberant aut saltem ita se habent
q se deliberare nō iudicant Agit enī ars p
fecta mō nature. sicut oīdūt oēs artifices/
etiam mechanici circa exteriora laborātes
textores cytharistę scriptores tc. Quanto
amplius hoc inueniri potest in actionib⁹
immanētibus vel intrinsecis. Nam et sepe
multa cogitamus/multa diligim⁹ sub om
ni facilitate/que nec cogitare/nec diligere
iudicamus. ¶ Precedit nihilominus t co
mitatur naturaliter in omni dilectione p̄/
sertim elicita t meritoria/cognitio dilectio
nem. etsi nō cognitio reflexa/tm recta. Hec
est traditio oīm tam phorꝫ qꝫ theologorum
et moraliū cū experientia dicētiū p vocē Au
gustini. Innisa diligere possumus/inco/
gnita nequaqꝫ.

¶ Nona consideratio

Tat simplices idiotas p fidem
spem t caritatem citius t subli/
mius puenire ad theologiā my/
sticam. qꝫ eruditos in theologia scholasti/
ca t discursiua. ¶ Sunt ad hoc multe rō/
nes quarū aliqꝫ notat sctūs Tho. inq̄rēs
cur simplices sunt aliqñ deuotiores qꝫ lit
terati. Ita fides taliū min⁹ est inquieta p
fantasias cōtrariarū opinionū/qꝫ nec au
diunt nec cogitant. Sunt insup humilio
res q̄bus grām dat deus/q cū simplicibus
graditur. oīm vero supbor⁹ t sublimiū col
la p̄pria virtute calcauit. Preterea simpli
ces hūt aliqñ curam de salute sua maiorez
in timore et tremore. ¶ Qualiter autez sit
istis simplicib⁹ imo et pueris ambulandū
p mistica sapia/tetigim⁹ in opusculo q̄daz
de simplificatiōe cordis/via scōa. Dice
bat vnus. Ego p.xl. annos t ampli⁹ versa
ui t reuersaui/multa studēdo/legēdo/orā/
do/meditādo/in ocio tpis multo/et nichil
inueni cōpendiosius/efficacius ve ad con
secutiōem theologie mistice/qꝫ vt fiat spūs
t aia sub deo/tanqꝫ puulus t puula/iuxta
metaphoram añdictā vbi mēdicitas spūa
lis locū habet p̄cipuum. cum fide simplici
q deus puer natus est nobis. t puulus da
tus est nobis

¶ Decima cōsideratio.

Tat cōcordia theologor⁹ et de
theologia mistica loquentium.
p̄missis cōsideratiōib⁹ sicut ar/
bitramur attētis. Cū philosophis aūt fide
carentib⁹ neq̄t esse cōuentio in hac pte. Ra
tio q⁹ nolūt credere vt intelligant. inceden
tes crassa cervice/t erecto collo/nolentes
captiuare oēm intellectum/neqꝫ volūtatez
in obsequiū xp̄i. Quāobrem verissime enū
ciatū est. q hec est p̄prie p̄pria sapia xp̄iano
rum. tanqꝫ fons signatus. cui nō cōicat ali
enus. qm̄ carnalis hō nō p̄cipit ea que dei
sunt. Stulticia est enī illi. dum fit ei xp̄us
petra scandali t signū cui cōtradicitur. dū
nō intrat p ostiū vt pascua inueniat. maxi/
me q⁹ nō vult māducare panē de celo vez
nec bibere vinū germinans virgines Per
cuius tamen sacre cōmunionis frequenta
tionē sup̄ oia fit hō deuotus et habilis ad
theologiam misticam. si vitā et mores hu/
ic salutifero sacramento cōformare non o/
mittat/put alibi sub cōsideratione mltipli
ci notatum est.

Consideratio. XI

Tare nequit vt theologia misti
ca sit in hois mēte sine qlicunqꝫ
dei cognitione. Fuerūt q̄ dice
rent nihil nos cognoscere de deo nisi p ab/
negatiōem. Cōtra qꝫ est cū rōne t auctori
tate articulus parisius cōdemnatus. Ex
aliūde deducit cōsideratio pīs/notādo q⁹
ois appēhensio vel motio intellectualis/si/
ue de deo vel de alijs/dici pōt cognitio. im
mo t visio/p illū loquēdi modū q̄ vtimur
de sensib⁹ exterioribus. vbi ois sensatio visio
noiatur. vt dicimus vide qliter hoc sapit.
hoc olet. sonat. suaue est. ledit. Sed mate/
ria de his sensib⁹ in intellectu p̄portionabi
liter existentib⁹/latior qꝫ vt differat p pīti.
Sic eni vocāt Arest. t Basilius intellectū
sensum. Sic cōis vsus dicit de bñ iudicā/
te. Iste bene sentit. iste clare videt in mate/
ria. Sic Gregorius in omelia. Amor iāt
ipe cognitio est. Et vere sic est fm tactū/gu
stum/et olfactū spūales. imo tanto potior
p̄ceptibilior et purior est cognitio/qꝫto in
timior circa deū qualiter ipm tāgūt/gustāt

et olfaciũt mistice theologisantes. non auditores tñ. sed inspectores/sed factores ¶ Ponatur ecemplũ puuli sup mrẽm suã dũ sugit z amplectatur eam. qui plerũq; nichil videt/nichil audit/aut saltẽ nõ iudicat se videre/vel audire quicq;/totus in lactatione vñ delectatio dicta est occupatus. Tũc nichil cognoscit sub q̃cunq; rõne reflexa etiaz q̃ lac sit dulce vel bonũ/vel ens vel nõ ens sed tñmõ lactãdũ se vberibus impmit Et fit mulcedinis quedã operatio exprimẽtiua/nõ reflexa/nec declarativa/nec enũciativa.

Felix puer ille etiamsi centũ sit annoz sub sapia matre sua/qualis erat magnific⁹ rex ille dauid puulus in oculis suis/z virtuoz ceteris añ deũ. ¶ Fundemus sup hanc silitudinem sensuũ spualiũ ad corporales/similitudinẽ aliam p theologie mistice cognitione cõuenientem. Cõstituamus duos homines coraz oculis nostre cõsiderationis/q̃rum vnus sit acutissimus in duplici sensu visus z auditus. sed habeat hebetatos penitus z obtusos tres alios sensus. qui sunt olfactus gustus et tactus. Cõstituaz alter qui cecus sit z surd⁹. sed habeat expeditos alios z viuaces. olfactũ/gustũ/z tactũ Cõstat q̃ iste sctõs poterit maiores expiri delectationes. sensuales q̃ pmus. Cõiecturem⁹ ex ista silitudine q̃ pbi vel theologi litterati/vigẽt in visu z auditu spualibus. sed euẽit multis q̃ tribus aliis careant sensibus vel impeditos/vel obtusos prius bñt. Prouenit ecõtra de simplicibus illitteratis/q̃ velut ceci z surdi sunt ad pbie scholastice perceptiõz qui ceteris sensibus vigẽt in spualiũ olfactu gustu et tactu. Nullus ergo mirabitur ista cõsiderans si simplices illitterati ceci et surdi nisi q̃tũ fides insonat/oblectant in deo quẽ desiderãdo z amando olfaciũt/gustãt/et amplectãdo tangũt. Dñtes p vite puritatem z simplicitatẽ sensus istos purgatos/atq; reformatos. dũ in alijs male viuẽtibus penit⁹ stupidi sunt/nec percipiũt ea q̃ de diuinis suauiter redolẽt sapiũt z mulcẽt. q̃uis videãt z audiãt. Exẽplũ sile de canibus vẽaticis respectu nõ venatico⁹ posset induci.

¶ Reducũtur insup isti quinq; sensus ad duos oculos q̃ sunt intellectus z voluntas cognitiõis scz z amoris. Uis⁹ enĩ z auditus p appriatiõm magis spectãt ad intelligẽtiaz ceteri tres ad affectum vel amorem.

Consideratio. XII.

Stant simul affectualis cognitõ theologie mistice/z alter mod⁹ cõtemplatiõis qui dicit pure et liq̃de veritatis diuie. Sũt diuersi tractatores de vtraq; pmẽplatõe z varie q̃ libet figurat. Affectualis in maria sedente z in sponsa q̃ delitijs affluit innixa dilecto suo. Intellectual' vo in isrl' z rachel. et in sponsa ascẽdẽte sicut aurora luna z sol. Sz oportet q̃ intelligẽtia ferat in deũ sine hac nũc. h̃ est sine cõtinuo z tpe z ita sine cõmixtiõe fantasmatũ. Hoc vero tante difficultatis cẽ dicit Aug⁹ cõsonãs Platoni et seq̃cibus q̃ nõ nisi in raptu q̃dã more chorusscationis possit sincera vitas hec cognosci etiã a paucis z raro Quẽadmodũ non ita senserũt de theologia mistica affectuali/q̃ eam asseq̃bilẽ tradũt ¶ Possibilitatẽ deni q̃ cõsiderationis but⁹ suadẽt ea q̃ in paulo facta sunt z in btis pplebunt Sz ampliorz psecutio nõ cõpusculo pũti necessaria nec sue possibilis breuitati ¶ Deniq; distribuit vnicuiq; de⁹ misteria sua put vult q̃ bodierna solẽnitate ascẽdẽs in altũ dedit dona in hoibus. In cui⁹ cõmem oratiõe solẽnitatis hec scripta sunt Lugduni ad elucidatiõez scholasticã/mistice theologie/cõsistentis i amore p Johem de Gerson cãcellariũ parisiẽn. Anno. D. cccc. xxiij. pma Junij. Cõsci⁹ est anim⁹ me⁹. expientia testis Mystica q̃ retuli dogmata vera scio Nõ tñ idcirco scio me forez glificandum Spes mea crux xpi Gratia nõ opera.

Carmen de purificatione sensuum interiorum.

Gaudia queris	Foris tibi frustra
Sensibus berens	Infatuatis
Carnis amore	Tactus et auris
Naris odora	Vis oculorum
Lingua sapora	Hi tibi sensus
Quinq; dati sunt	Spirituales
Quos ebetauit	Horribidus intro
Corpis humor	Horridus/asper/
Fedus/et ater	Spurcus/amarus/
Vis reparetur	Contere tete/
Noxius humor	Ore vomenti
Prodeat extra	Jam minus egri
Celica carpent	Gaudia sensus
Obijciet se	Tunc deus vltro
Omnia fiet	Omnibus vnus
Aure melodus	Ore saporus

Lux oculoꝝ
Naris odorem
Suauiter ibit
Spūs vnus
Influa tanta est
Si tamen assit
Taliter acto
Carneus actus:
Hauriet eius
Tactus in ima
Flectet vtrimꝙ
Lorꝙ deumꝙ
Vis in amore
Gratia formans
Desipit omnis
Finit

a

Opusculum epistolare magistri Johis de Gerson cancellarij parisien. de religionis pfectione ⁊ moderamine ad Guilhermū minandi quondā medicū dñi cardinalis Saluciarū. tunc autē monachum domus maioris Cartusie.

GRatia vobis et pax in xpō ihesu. Utiꝙ dicetis mihi p silētium? Medice cura teipsum Itaꝙ qui aliū doces ait aplūs. cur teipm non instruis? Sed rūdebit p me sapiētis iussio. Nonora inḋt medicū. Et iterū. Da locū medico. Rō est: qz disciplia medici exaltabit caput eius. Nam q̄ pōt in medico disciplina inueniri melior/ꝙ vt relicta seculi pōpa relicta arte sua: relicto demū seipo qō maius est/ tradiderit se medicus noster discipline maioris cartusie. Talis enī tu es cui nūc tpe rescribo/ qui dignaris exārere disciplie doctrinā/ ab illo q̄ tali nūꝙ subiacuit disciplīe. Nihilominus in verbo sumi medici nostri dñi Jesu xpi/ qui iussit omni petenti se tribuere Et rursum. Aperi os tuum et ego adimplebo illud/ q̄ est magni consilij angelus vocatus admirabilis Audebo tuis medice charissime q̄stiūculis/ que satis cōes sunt/ apud egros spūales in religionū grabato laborātes. remedia/ nō dicā inuenire/ sed inuēta designata p doctores repetere. Cōia quidē ⁊ vulgata neꝙ cōpanda subtilib⁹ artis medicine spūalis apicibus. sed tanꝙ rudes aliꝙs receptas visum fuit cōsiderationes pauculas ānotare ¶ Būt aūt tria que querunt in forma. ¶ Primo vtrū q̄s exercitiū ordis cōtinuās/ vl alia exercitia spūalia cū affectu. vputa lachrimarum ⁊c. sentiens se in viribꝫ debilitari propter hmōi exercitiū/ et remitti in ceteros corporalib⁹ laboribꝫ/ vtpote in cantu forti ⁊ similibꝫ vires corporeas exigentibus sit reprehensibilis Cū tū dicit aplūs Psallam spū/ psallam et mente. Pensat enim deus potius cor ꝙ verba. imo ꝓpter laborem cantus non pōt debitam deuotiōem habere dūcā tat. ¶ Scōo si rōne debilitatis corpis. vt fortior sit ad portandū ordinē sue pfessionis/ sine cōsciētie scrupulo lautius viuere possit ꝙ ordo seruet/ vel ad phibendum lapsum in egritudinem ad quā est dispositꝰ/ vel dubitat incidere in futurū. ¶ Tertio si orans solitarie ex debito vtpote horas canonice institutas/ teneatur verba adeo articulate pferre et explicare vt seipm audiat Cū frequentius aut rōne debilitatis/ aut grauedinis corpalnō sine graui labore ad plenū id queat. Corde tamen dicet et forabit/ aut alias elevatione mentis affectꝰ cessabit officium linguē licet nō cordis. ¶ Det dñs rūsionem verā scribere salubrem et efficacē/ Et velut ab alto repetētes dicamus p ꝓma cōsideratione

¶ Consideratio. I.

b

REligio christiana sub vno supmo abbate xpo/ sola est salutarꝭ et pfecta. Siquidē extra illaz nō stat salus neꝙ pfectio. Docz autem sufficienter ad pfectiōem puenire salutarem sub ea et in ea. oēs recteviuētes Vñ sequit ꝓtinus neminē iudicādum extra statū salutis aut pfectionis esse/ q̄ viunt sb xpiana religione. Valet aūt hec cōsideratō ad būilitatis cōseruatiōez inter mēbra corporis xpi mistici. ⁊ vt abiecta psumptiōe pharisaica ⁊ murmuratiua cōtentione/ mēbra se inuicē honore pueniāt/ ineta monitiōez apli: Nec aliꝙs in eccia sibiipi de statu pfectionis sup alterū inaniter blādiat/ vt qui monachus est/ nō monachū non spernat: neꝙ secularis solitarium dijudicet.

¶ Consideratio. II.

REligio xpiana ꝙnis vna sit. nihilominus distincta ē multipliciter ⁊ pulcra varietate graduuz meritoꝝ/ ⁊ ordinū/ ꝑm operatiōez spūssci q̄ distribuit vnicuiꝙ put vult. quoꝝ ei adeo sūt/ ordinata sunt. q̄d āt magis pcessit a deo ꝙz religio. ꝙz q̄ religio: Religio vtiqꝙ xpiana q̄ ē eccia xpi spōsa. ¶ Est igitur ea ordo q̄ describitur eē pariū dispariūꝙ rerū sua vnicuiꝙ tribuens dispositio seu collatio. Flecꝙ enim solitarioꝝ deus tantū est/ ⁊

pp 4

in cōmuni viuētium sed et secularīū/v trīusq; secus/z cuiuscūq; status. Sequit̄ p/inde rōem fore ineficacem dicētiū illos sp cū reatu grādi r̄mouerī a dño suo xp̄o iesu quib⁹ datur aliq̄n cōsiliū nevotis aliquib⁹ se subīciant vltra legē cōem xp̄i. Pōt fatemur hoc male. pōt z nōnunq; bñ z piez discrete suaderi. Neq; enī oēs capiūt verbuz istud. Sed de hoc alibi. Nunc pgamus vltra/quo cepimus.

Tertia consideratio.

Religio xp̄iana q̄nis extēdat se ad oēm xp̄ianū/attñ a ꝓpriato q̄dam vsu loquentiū restringitur ad religiones/q̄s Anshelm⁹ appellat facticias. q̄ licet etiā multiplicib⁹ modis variē sint. vniūtur tñ triplici voto scilz obediētie castitatis z paupt̄atis. In q̄bus stat essentialis rō talis facticie religionis p ut alibi p doctores late z sciēt̄ifice deductū est. Vñ sicut eccia significat p̄ncipal̄r vniuersalem cōgregatiōem fideliū/et inde ꝺr Catholica. i. vlis. nomen tñ istud vulgarꝫ vsus restrinxit ad celerum. sic in ꝓposito de religione etiā est/ꝓpter maiorem circa chr̄isti consilia religationem.

Quarta cōsidera.

Religio facticia sive dicat status sive ordo sive gradus in eccl̄ia. illa tñ nō est de se status vl̄ ordo vel gradus pfectionis exercēde sed adq̄rende. Alioq̄n male nimis esset multis religionem, pfitentib⁹/q̄ impfectos se esse cognoscūt aut valde desipiūt. Ex quo fundāt cōsequēter doctores excellētiā platoꝛ sup religiosos. q̄ status platoꝛ est pfectionis exercende/alius adquirēde/qui vocat aliud de status lugentiū seu penitētiū. De curatis vero q̄ sunt scōi ordini succedētes discipulis. sicut ap̄lis epi. volunt aliq̄ dicere q̄ nō bñt statū. cū nō sint ih̄rāmēto vel voto astricti. Sed quicq̄d sit de hoc et de nomine status cōstat curatos esse in gradu z ordine pfectionis nedū adq̄rende sed exercēde ꝓ actus hierarchicos/q̄ sunt purgare ſb̄ditos illuminare z pficere/magis q̄z religiosi in q̄ctū religiosi. Nō addit/qñ aliunde p̄nt monachis tales hierarchici act⁹ cōpetere. dū ip̄is a supioze ltīme cōmittuntur. Grandis est hec platoꝛ tam maioꝛ q̄z minoꝛ p̄cellētia. magni quoq; meriti/si statū compensant opib⁹. Sinaūt/pgrauat eos titul⁹ iste dignitat̄. nō ſblevat nec honorat

Quinta consideratio.

Religio facticia tanto debet dici pfectioꝛ/ q̄nto ad dilectionem dei z caritatis augmentū ꝓmius appinquat. Cōsistit enī in dilectiōe dei et caritate religio xp̄iana/et fm mensuram eius est q̄ntitas eius in merito/z ꝓsequēter in p̄mio. Ac pinde religiōes q̄ directez medijs idoneis disponūt ad cōtēplatiuā vitā sunt dicēde pfectioꝛes. aut forte melius appellari pūt scholę quedā z instrumēta pfectionis put loquit Cassianus. Non enim videt cōsequens/si status aliq̄s sit pfectionis adquirende/q̄ ꝓpterea sit status pfectionis simpliciter appellādus. Neq; dicētes hoc detrahūt religiosis. sed in humilitatis veritate z securitate se tenent/dum nō arrogant sibi q̄ nō sunt/addētes piculū piculo. dū rursus nō negāt posse aliq̄s extra statū pfectiōis inveniri valde pfectos. Sicut ecōtra. pch dolor pfectiōis pfessio vel statꝰ multos patet impfectos. Hoc ſiq̄dē est q̄ Aug⁹ se in hac re testatur inveniſſe.

Sexta consideratio:

Religio cōstituta ad vitā contēplatiuam/debet cōsequēter aptare omnes cōstitutiōes suas et obseruatiōes ad eūdem finem cōmodius assequendū. Finis aūt dat̄ imponit necessitatem medijs que sunt ad finem/z fm exigentiam finis deberent cetera moderari. Inde est q̄ rerum exitus et fines prudētia metitur. ꝓterea finis est causa causaꝝ. Est insup finis p̄ncipiū in moralib⁹/sicut i speculabilib⁹ p̄ncipia demonstrationum. Est rursus p̄ma in intētione q̄uis in executione z assecutione sit vltima. Est demum forma moraliū actuū/qm̄ sicut forma materialis dat esse materie disposite. Ita z finis legis qui est dilectio dat formalem existentiam actib⁹ debite circūstantionatis. Circūstantie nimirū sunt tanq̄z dispositiones q̄litative quib⁹ deficientibus aut inordinatis/nequit intentio finis informare actuz/vt bon⁹ moraliter dici possit. ꝓterea rectitudo intentionis ad finem debet sibi cōiungere rectitudinem mediorꝝ ad ip̄m finem. Ac pinde fiet totū corpus opationum lucidum et rectum/aliter non.

Septima cõsidera.

Eligio cui⁹ finis principaliter ẽ cõtemplatio. seu vite cõtẽplatiue exercitiũ vel ad quisitio habz ꝑ ambulis/lectiõem oꝛõem et meditatiõem. Cuiusmodi videnk esse religiones sub regula sancti Bñdicti cõstitute. Celebꝛis quoq; Carthusie religio/ cui⁹ ꝓfessoꝛem respicit pñs verbũ. Opoꝛtet hic ꝓsupponere multa/que de vita cõtemplatiua z actiua determinata sunt ꝑ doctoꝛes Queśz et ql̃es sunt/in quib cõsistũt. in q̃bus differunt z cõueniũt. Aut q̃liter se supponũt aut excedũt. Cõstat enĩ multas i dictis religionib exercitationes fieri coꝛpales/in quib nõ cõsistit cõtemplatio/ś aut fiunt ad mortificatiõem vicioꝝ ꝑsertim accidie qm̃ pessima omniũ maloꝝ doctrix ẽ ociositas inerś/Aut fiunt ad cõseruatiõez virtutũ moraliũ iam habitarũ. Aut fiũt tã q̃ fructus aliq redũdantes ex radice ꝯtemplationis. dũ cõpletur illud. Memoriam abũdantie suauitatis tue eructabũt/ziustitia tua exultabunt. cũ similib innumeris. In quib est gratiarũ actio z voꝛ laudis. Aut denicz laboꝛ pnialis afflictionis intẽditur ꝑ satisfactione volũtaria tam ꝓpꝛioꝝ q̃ alienoꝝ petõꝝ. Et hoc valde crebꝛũ est in ipis religionib/que tñ sub vita cõtemplatiua reponũtur/q̃uis vtiq; laboꝛ hmõi nõ sit cõtemplatio sed actio/ veꝛioꝛ qñq; et penalioꝛ q̃ aratio in campis vel nauigatõ ꝑ maria/vel curatio egꝛotoꝝ. Sed qm̃ habet tps ad reliquũ satis ad recollectiõez ś meditationis/vt ipa transeat in cõtemplationem/denoiatio fit a digniori z pncipalioꝛi/ vt talis vita claustralis/cõtemplatiua dicatur potius q̃ activa. Pꝛo q̃ intelligendo clarius/sit sequens cõsideratio.

Octaua considera.

Eligio Carthusien. nõ attẽdit pncipaliter q̃litatẽ vnius ꝓsone singularis/ś ad se introeũtiũ dispositiões cõplexiões. ꝯgnitiones. z affectiõs/quẽadmodũ vt in pluribꝫ eueniũt. Cuius rõ est qm̃ repiunk aliq penitus indisposiri nedũ ad finẽ cõtẽplatõis cõsequẽdũ in hac vita/ś etiã ad ipi⁹ oꝛdis statuta capiẽda ꝑ intellectũ z exequenda ꝑ effectũ. Sũt z alij quib iã nõ est opus preambul' exercitijs ꝓtẽz i hac religiõe vt ad cõtẽplatiõez puebank. qm̃ alitũde ꝓtim pꝛo ꝓꝛio studioꝝ exercitio/z ꝓtim/imo z maxime diuino auxilio. puecti sunt ad arcez cõtemplationis faciliter ascendenduz. Rara hec auis in terra fatemur. nõ tñ despandũ q̃ nulla. Sunt etiã alij q̃ disciplinati ꝑ obseruatiões oꝛdinis/mortificant vicia/z naturam custodiũt. qui absq; eis viuendo seculariter dũ fouere putarent naturaz vicia nutrirẽt. imo deinceps vt euenit naturã ꝑ excessum coꝛrũperent. Et qm̃ inueniuntur vt cõmunius hoies huius religionis ꝓfessionẽ arripiẽtes qui se tl'es reputãt. ꝓterea regule date sunt alie/q̃ q̃ solam cõtemplatiõem respiciũt. Qm̃ multo plures sunt ap ti regul' hmõi q̃ cõtemplationis altitudini/ꝑsertim ab initio/z in feruoꝛe cõcupiscẽtiarũ. q̃bus nõ edomitis/cõtemplari. queꝛeret hõ nedũ inutiliter/nedũ arrogãter/ś in magnam sepe sui ꝓniciem/ꝓut ex vitas ꝑatrum claret.

Nona cõsideratio

Eligio q̃uis vna sit in cõstitutionib z votis/debet nihilominus esse in ea diuersitas i executione/dũ accidit notabilis varietas in cõditione ꝑsonarũ. Alioquin fieret cõtra dictũ legis ad allegoꝛiam tractũ. Nõ arabis in boue z asino. Fieretq; cõtra legẽ caritatis fraterne/in qua tota lex pẽdet z ꝓphete/dũ nõ fieret alteri qõ rõnabiliter q̃ reret sibi fieri casu tali. Põt vero varietas ꝓuenire circa dispositiõem coꝛpalẽ in deteriꝰ/nũc citius/nunc tardius absq; culpa ꝑsonali. Ceterũ pfectus spũalis in bonũ arduum. neq; ita frequẽter euenit/aut ꝓueniens latet siue ꝓpter illius ꝛ̃tutem q̃ dicit exsnia. Secretũ meũ mihi/secretũ meũ mihi siue ꝓpter alioꝝ aĩalitatem/qui nõ statiz penetrant q̃s z q̃lis sit hõ spũalis/et q̃longe ab boĩbus aĩalibus. Et qꝛ rarũ donum est hec humilitas/vt aĩalis hõ se talẽ veraciter esse z sentiat coꝛde z ꝓfiteatur oꝛe. Nullus itaq; mirabitur/si spiritualis homo nõ sẽper dimittitur inter eos liberis alis euolare neq; ad pedes Jesu sedendo audire cum silentio verba illius. Fit potius vt solicitudo marthe de ocio marie conqueraẽ. Felicem iure dixerim⁹ religiõem q̃ saltẽ paucos cõtemplatiõis gr̃a ꝓditos sustinet z fouet et tanquã pꝛecios̃am margaritaz/vt delicatum aliqñ lilium. vt amãtissimum dñi

beniamin adolescentulum in mētis excessu colit.et honorat.obediens xpo spōso dicenti Adiuro vos filie hierusalem/ne suscitetis neq; euigilare facietis dilectaz donec ipa velit. Non occupetur in practicis exterioz negociis.nō conuētum assidue sequi cōpellatur. Tales olim extitere Bern. Hugo Richardus et sil'es. Atuero quisquis es aptus ad gratiam hmōi noli si forte cōpelleris esse vnus ex alioz grege/conqueri noli p impatientiam murmurare.noli tanq; singularis ferus depascens vineam malignari. Expecta potius dīm/viriliter age et confortetur cor tuum z sustine dominū. Scit prudentia sua quid expedit tibi sine eius volūtate/nec passer vnus cadit in terram.in cuius manu sunt hominum corda conuertere potens ea quocunq; voluerit. vt impleat desideriū pauperum. Si verat te vocalis oratio cum vigilijs.si non sapit vt cuperes diuina dulcedo.illa tibi seruat in celis. Nō velis primū fructum percipere dum adhuc metis. Careas interim quotidianis vt ita loquamur distributionibus qz integram seruatōnis tibi pbendam in celis. Non semp nutritur filius dum paulus est de mensa patris.qñ tamen nonnulli de seruis hereditatem minime habituri pnā vescūtur ipo pane filioz.

Decima conside.

Religio curam debet habere pcipuam de infirmis. Sanxerunt hoc sancti prēs et addiderūt/q dicenti se infirmum credat. Vñ sequitur vltra q solicite curandū est.ne ḡs in infirmitatem pīsertim incurabilem dilabatur. Inter omnes autez infirmitates fugibilioz tam p psona/q̄ p ordine/est capitis insania ex euacuatione et vitio cerebri: ex qua perdit homo iudicium rationis/ et per cōsequens quodāmodo desinit esse hō et fit miserabilioz iumentis insipientibus opprobrium hominū.et abiectio plebis: et onerosissimum totius status sui ludibrium. Auertat hanc ciuilem mortem a suis suis medicus summus dīs noster Jesus xpus/suggerendo media cōseruationi congrua/et pbibendo nocia.que nō semp euniunt subito vel repēte.sed lentez p incremēta velut imperceptibiliter ab ipo patiēte Ab alijs quoq; hmōi taz grandi piculo si apō oculos non pspicaces in talibus prudēdū contingeret partem medicine nedum corporalis sed et spiritualis obuiet. Agat itaq; spiritualis homo.vt omnia dijudicet atq; prudeat.doctrice sapientia. que cuncta nouit anteq; fiant. In qua quidem sapientia seu prudentia/vigere maxime maiores in ordine necesse est. Pro quo plenius enucleando.sint adhuc decez cōsiderationes q̄ sequuntur.addendo denarium denario vt sic plati videantur duo denarij ad viaticū sanciati.

Vndecima consi.

Religionis securitas z soliditas fundamentalis/ Post diuinaz gratiam . consistit in discretione et caritate pīsidentium quocunq; nomine censeantur. Presidētes nāq; sunt aut esse debent tanq; lex viua/moderatrix legum mortuarum.id est constitutionum. Sunt dispensatores misteriorū et ministeriorum dei. fideles ad deū et prudentes ad primum. Sunt put Aresto. loquitur veri epieikes hoc est interpretatores legum generalium. fm applicatiōes ad casus singulares. Quā virtutem videt psal'mista vocasse equitatem vbi dicit alloquēdo deum. Omnia mandata tua equitas/ Et ita legistarum imo vulgaris vsus habz dicere aliquid fieri de bona equitate. Seueritas vero consistit in solis generalibus verbis legis. preterea nominantur homines huiusmodi nimis verbis statutoz innitētes/litterales/et quandoq; inhumani tyranni/duri et crudeles/vtpote non attendētes illud etiam pueris inculcatum.q̄ videlicz ipe quoq; leges cupiunt vt iure regantur. Et pmittitur dogma nostro ppositio satis accōmodum.cum dicitur Judicis auxiliū sub iniqua lege rogato. Iniquam intelligi legem si ad iniquitatis et iniusticie traducatur abusum. Hinc per sapientem dicitur. Noli esse iustus nimis. Rursus qui nimis emungit elicit sanguinem Et apud comicū Sūmum ius est summa iniusticia.

Duodecima consi.

Religionis maioz quisq; ille fuerit bz diligēter inspicere vultū pecoris sui/iuxta monita sapientis. z put vtile viderit sua interest cuilibet p̄nidere. Est itaq; sicut ceterorum hominū sic et religiosorum varia valde conditio.

Nam et ipsi religiosi quid aliud nisi hoies
Aliquibus ex eis ineſt feruor/nouicius et
zelus vehemens.sed nō ſm ſcientiam/ qui
ſi dimittantur ſuo curſui/ruunt tandem in
aliqđ ꝓcipicium. Quoniam zelus ſine di/
ſcretiōe ꝓcipitat.ſicut diſcretio ſine zelo ia/
cet.vt ait beatus Bern. Talibus occurren
dum eſt/nec expectandumq; petant relata
tiones in ordine.ſed inuiti etiam cogendi
ſunt illas recipe. Qui ſi id pnaciter renu/
erint .peccant quidem grandi inobedien/
tia.et vix ſpes de ꝓfectu futuro de eis habe
ri potest. Quippe qui iam ſapientes ſunt
in oculis ſuis.iamq; ſup ſeniores ſuos ſi/
bi videntur intelligentes/nec iam ſe putāt
eſſe tales qui conſilio indigeant maiorum
Porro taliū quis ſi iam haberet vnum pe
dem in celo.vt loquitur vnus patruz retra/
hi deberet p alterum.q; cum taliuno ſuper
bie pede clarum eſt ipm nunq; totū introi/
re celum. Tendit ad hoc tota grandis illa
conſultatio magni anthonij/nūq; nimis ī
culcanda / de diſcretione ſeruanda/quam
finaliter eſſe dixit ſubiectionem et obediē/
tiam ad ſuiores. Apud quos valet plus
auctoritas q; ratiocinatio. Alioquin po/
teſt de facili fingere ſibiipi quilibet fanta/
ſticus ſine numero rationes. Nihil eſt enī
inargumentabile. Procedit nonnunq; vſ
q; adeo corporis inualitudo.cum ꝑturba/
tione cerebri.qō valde leſum eſt ratiōis iu
dicium.etſi non penitus ablatum in non/
nullis/de quibus ve⁊ pie pnunciat Hie/
ronimus q; magis indigent fomento ypo
cratis.q; noſtris monitis. Hō enim ſuā mi
ſeriam cognoſcunt/et hinc eo piculoſius q;
inſenſibilius infirmantur. Culpat nihilo
minus idem alibi pferentes vigilias et ie/
iunia/ſenſuum integritati. Sicut allegat
et approbat ſanctus Thomas ratioq; nō
diſcordat. Caueat tamen in his diſcipul⁹
chriſti.ne ex diffidentia quadam ſui auxi/
lij/ſtudeat fieri diſcipul⁹ Galieni. Credat
potius et ſperet/quoniam bona diſpoſitō
corpis /donum dei eſt.qui dat illam et cō
ſeruat quando/vbi/et quomodo voluerit.
Cuius ſignum fuit in multis manifeſtuz
qui cum ſumma ſobrietate in victu / et ma
gna nuditate/et auſteritate in veſtitu/cum
vigilijs ſupra modum/ſpicaciſſimo men
tis acumine viguerunt. Cum et e diuerſo
dicat Hieronimus antiquo innitens pro
uerbio/craſſo ventre ſenſum tenuem gigni
non poſſe/put nonnullos aliquādo inter
cibo⁊ abundantiam comptum eſt cerebri
vertiginem fantaſticam irreparabiliter in
curriſſe.

Cōſide.tredecima

Religionis maior poteſt aliqs/
qui nimis habent verecūdie.ne
dicamus ſuperbie/ꝓuenire.vere
cundia enim ꝑſertim cōtumax/
naſcitur et ſuꝑbia. Poteſt inq; tales quan
doq; iuſte ꝓuenire cum gratijs. antequā
petant eas. Poteſt nihilominus quando/
q; ipe expectare q; eum interrogent ꝓius/
et conſulant.ſi rigor ordinis ad temp⁹ eis
intolerabilis videatur. Judicet tūc maior
ſm regulam fraterne caritatis. Non dico
ſm diſpoſitionem ꝓprij corporis que for/
taſſis robuſta eſt/ſed ꝓo qualitate cōque/
rentis/ꝓcipue ſi viderit q; cum humilita
te non ficta/gratiam petat aut conſilium.
Eueniet aliquando quod duobus ſimilia
petentibus diuerſa dabit reſponſa. Diuer
ſa q; dabit conſilia/non quia vicioſe varia
ſit virtus ſua in acceptione perſonarum ſz
quia prudenter variat iudicium.iuxta pe/
tentium varias conditiones.quas virtuo
ſe deſcernit. Non itaq; oportet murmura/
re contra maiorem.ſi non ſemper exaudie/
rit/nec inuidere alteri qui exaudit⁹ eſt. ve/
rum magis expedit gaudere quia nociuuz
quod male id eſt indiſcrete petitum fuerat
non acceptum eſt.et congaudere fratri ī hu
mili caritate.et caritatiua humilitate.eo q;
cōmodū accepit quo neceſſario indiguit.

Decimaquarta cō/ſideratio.

Religionis maior in diſpenſan
do/debet ſibi duplicem oculuz
aſſumere. Unum quo commūe
ſue religionis bonū. Aliuz quo
particularem ſui religioſi ꝓfe
ctum clare conſideret. Ratio eſt quoniam
religio maxime conſeruatur in ſtabilitate
conſtitutionum ſuarum/ſicut ⁊ omnis po/
licia in legum ſuarum firmitate. tanquaz
corpus verum in ſoliditate neruorum. Et
fere nihil plus aduerſum eſt religioni quā
variatio paſſim facta in conſtitutionibus
put heu exemplo ſunt religiones quas de
non obſeruantia ſeu lapſas nuncupamus

Et ob quid aliud/rogo/dicak q̄ ex dispen-
sationibus indiscretis.nunc et antea.sin
lege/sine ordine ꝛ sine causa/saltem ratiõa-
bili/tam multipliciter ꝛ inaniter factis.vñ
merito iam non dispensatiões.sed dissipa-
tiones censende sunt. Rursus,ex oppositto si seueritas ipius maioris nulli dispen-
sationi cõdescẽderit.fit apud aliquos sub-
ditos grande piculum mortis. aut morte
corpali deterior/deperditio irrepabilis iu-
dicij rationis. Qõ ꝓmittere vbi occurri po-
test/nil aliud est plane q̄ homicidam esse.
et pietatem religiose discipline conuertere
in tyrannicam feritatem. Perpendi ex bis
potest quanta sit necessitas apud omẽm re-
ligionem/ꝙ maior sit circũspectus non ce-
cus/non luscus/non monoculus/nõ im-
pudus/ita vt vtriq̄ discrimini velit/noue-
rit/et possit opem ferre/aut p se/aut cum a-
lioꝝ/si non sibiꝑi satis cõfidat/cõsilio au-
xilio et assensu.

Consideratio.xv.

Religionis maior si dubitet pro-
babiliter de piculo psone querẽ-
tis auxilium.agit securius con-
descẽdendo interim ipius fragi-
litati/q̄ timore relaxationis in ordine cuꝝ
seueritate neget auxilium. Poterit itaq̄ fa-
cilius fieri,pulsio circa rigoreꝝ ordinis ser-
uandũ in eo postmodũ,ꝛ circa alios.q̄ re-
pararet ad sanitatem aut vitam.talis egro-
tus/si lapsus est. Consonat cũ bis pium il-
lud cõmune dictũ. Melius est de nimia pi
etate/q̄ de nimia seueritate redargui Quo
circa due hic aduertende in maioribꝫ sunt
cõditiones nõ parum habentes e diuerso
periculi. Una est debilitas corpalis.vel in
nata vel accidentalis.Altera est fortitudo
virilis que tolerare valet facile graues la-
bores. Prima reddit aliqñ hoiem nimis
cõpassiuũ/qm̃ didicit ex bis q̄ patik com-
passionem. Altera vero iudicans alios se-
cundũ suas/vt aiunt/bases seu vires fit de
bito plus rigida ꝛ austera. Unde eueniet
nõnũq̄ iusto dei iudicio/vt bi tales nimis
alijs duri/incurrant debilitatem / etsi non
semper in florida iuuentute saltem in mar
cida senectute/p quã discũt tũc alijs oculis
intueri debiliũ necessitates q̄ ex añ consue
uerũt/ꝛ sic pũ efficiũtur tandem.etiam in-
uiti.dicẽtes cum apl̃o. Non enĩ audeo lo-
qui quicq̄ eoꝝ que p me non opaꝝ xp̃us.
Cui sententie inherens quidam pater se-
nior/renuebat iuniores fortes alijs fratri-
bus p̃sidere.quãq̄ nonnunq̄ tameu iuni
ores vtilius q̄ nonnulli seniores preesse in-
ueniantur. Sed pater iste oculum direxit
in id qõ contingit communius.

Consideratio.xvi

Religionis maior non in sua tã-
tundem prudentia.verum'etiã
et multo amplius de diuina gra-
tia per orationem sedulam po-
stulata.debet confidere in dispensationib
exercendis. Ita enim discipulus ille quez
diligebat Jesus loquitur. Quoniam vn-
ctio eius docet de omnibus. Hec de boc si
luit Aresto.sed consone ait.quia virtus o-
peratur certius q̄ ars / Sic deniq̄ fiet vt
meritis et p̃cibus humilis ꝛ pij pastoris/
ouiculaꝝ suarũ necessitatibus p se proui
deat bonus ꝛ summus pastor.et ipe verus
celestis medicus. Unde nũc an non ita de
medicis corpis/sua serit sapiens. Jpi inq̄t
dominũ dep̃cabuntur vt dirigat requiem
eoꝝ ꝛ sanitatem/ꝓpter cõuersatiõem eoꝝ.
Tu vero qui religioni subiectus es.pete p
us a dño instantissime cõsiliũ.non quidez
expectans illud abeo imediate/aut p medi
um angeli quasi p miraculum tibi tradi.ſz
p maiorem tuum.cuius os obseruare con
uenit tanq̄ dei loquentis in eo ꝛ p eũ. Si
cut et vere credendum est.quia vicaꝝ deiẽ
et locutionis dei in hoc organuz .nisi forte
peccatum ipius cõsulentis obstiterit p dif
fidentiam.cordis fictionem.aut alias.put
nõnunq̄ cõtigisse,ꝛ cõtingere posse claruz
est. Quãuis nẽ itaq̄ possz ex p̃dictꝫ elici
dissolutio quesitoruz dubioꝝ nihilomiñ
placet descendere adhuc parumper ad par
ticularia.Quoniam in moralibꝫ particu-
lares sermones magis erudiunt. Et fiet re
strictio ad celebrem sanctam q̄ Carthusi-
enk.religionem.sub omni reuerẽtia ꝛ timo
re non tam docentis fastu.q̄ rememoran-
tis pio affectu/ea que quasi in genere pre-
missa sunt.

Considera.xvii.

Religionis Carthusieñ. maior
potest in casu dubij/scdo ꝓposi-
ti.absq̄ vllo dubitatõis scrupu
lo/ꝓcedere lautiorẽ victũ sic ꝑclitanti ꝛ pe
tenti/imo et non petenti dz ingerere Dum

cognoscik esse talis/potissime cuz possit in hac religione cōperenti⁹ seu facili⁹ indulgere magis sine nota singularitatis/ et absq murmurationis occasione/ ꝓpter solitariā in cella refectionē. Addā verbū vnum/qđ fuit vt accepi respōsum ꝑ patres diffinitores in caplo generali eiusdē ordinis cuidā inquirēti/dū fiebat gra generalis siue illa pietātia siue aliter nominek. Ego inqt ille sentio me nō indigere tali gra. Nunquid ergo ꝓpt ꝓscias teneor abstinere ab hmōi gtia/ et eam nō accipere. At patres illi. Etiā si tu nec paruū quidē bolū seu morsuz accipere indigeas. Nihilomin⁹ accipe gratiaz que prestat. reuerēter. z vtere cū gratiarum actione. Et certe meo iudicio prudentissime vt sic in tali fratre singularitas vitarek. humilitas seruarek. murmuraq z indignatio ab alijs secluderetur.

Considera. XVIII.

REligionis carthusiensis maior in casu tertij dubij/consiliū z licentiā ꝓcedere fas habet vt petitur/ꝑsertim in orationibz nō necessarijs z peculiaribz. Tutius tamen est vbi nō fit dispensatio/officiū lingue nō penitus omittere. Quoniā illud tenuissimuz et faucibz orantis intercluſum sufficit. nec potest notabiliter aut periculose grauare. Abūdat q̄libet in sensu suo iuxta apli sententiā. Sūt ꝓterea qui tpe vocalis orationis ꝑsertim laborioſe/ nō studioſe insistūt meditationi/sed expediūt orationē suā alacriter cum attentione ꝓmuni. quatenꝰ post modū liberiores habeāt animos ad meditandū/vel cū silentio orandū. Docuit nōnullos experientia sic agere ꝓsulte/ex sue cōditionis necessitate/eo q cū vocis sono etiam satis tenui/ neq̄ant suā stabilire meditationē put in casu primi nostri dubij querela fit. Fortis pfecto. fortis z felix videtur is cui a deo donatū est simul spiritu oris/z deuotione mentis. deuotione inq̄s tali q̄lē sentiunt in silentio ipsi cōtemplantes/domino suo seruire. Sed rara est valde hec gratia/propter humanā infirmitatem partim. partimq̄s propter nostrū tꝛporē. nec etiam huiusmodi gratia est ab omnib⁹ de necessitate et sub obligatione requirenda aut exigenda.

Considera. XIX.

RElegionis carthusiensis maior fratres suos habet inducere q̄tenus nō minus ei respōdeant veritatem de suis virtutib⁹ dū interrogant q̄s de suis vicijs z defectib⁹. Ratio huius/quoniā periculosissime sepe sub tegumento z velamine virtutū/ se vicia palliant. Exposuit hoc inter alios imo supra alios Egregius ille moꝛ indagatoꝛ Beatissim⁹ papa Gregorius in diuersis z pene singulis moraliū suoꝝ locis. Verū in ꝓposito satis sit exemplū de lachrymis/de quibus primū nobis obiectū dubiū inquirebat. Itaq̄s caueas tibi quisq̄s in religione ꝑsertim sic austera sicut est de qua loq̄mur cōuersaris/a laqueo quē venantes abscondunt demones. in omni qđ cogitam⁹/qđ loquimur/qđ agimus. Itaq̄s laqueos ploramus. laqueos loq̄mur. laqueos comedimus z bibimus. laqueos necnim⁹ in cunctis operib⁹ nostris. Nec sufficit ꝯtra tot laqueos remediū aliud efficacius/ q̄s ex sententia dicere cū psalmista Oculi mei semp ad dominū/ quoniaz ipe euellet de laqueo pedes meos. Fuerūt locuti de lachrymarū cōditione multi. Et ferme nihil mentē nostram sic purgat/illuminat/z serenat vt ꝓfunda cōpūctio z lachrymarū inundatio. Verū id quidē/si obseruak illud/ne q̄d nimis. Fit aūt nimis dū ex his incurrit euacuatio z turbatio cerebri. dum ꝓterea flens reddit impotens ad opa sibi de necessitate faciendū incūbentia/ vel ex voto/vel ex ꝓcepto vel ex superioris instituto. Est fateoꝛ i lachrymis aliq̄d dulce z mulcebre. sed pro cul sit hec dulcedo que criminis amaritudinē ꝑ pūaricationē parturit. z que vulnerat suffocatq̄s naturaz. Est igit abijcienda nōnunq̄s hec lachrymarū profusio. Et nescio si lachryme inde fluent vberius/q̄ lachrymari/vel nō licet/vel nō decet/vel non expedit. Itaq̄s enī q̄nq̄s videk Nihilomin⁹ tamē oporter vt ꝓhibeank sepe. q̄ necessaria preceptoꝛū regularū disciplina/prepo nenda est lachrymis/tam exꝛoꝛtis z mēdicatis q̄s infusis z placitis. Eadem enim est causa de huiusmodi lachrymis/que de sentimentis spiritualis dulcedinis/ et sensibili suauitate/cur hec sepe non expediant/ꝓpter plures respectus. prout de hoc alibi traditum est. Propterea prudens religiose fuge quantum poteris interim tales lachrymas/quoniā haud dubiū latz anguis

in berba. Dū aūt oīno tu⁹ fueris/ seu dispē
satōe supioris/ seu diuia ordinatōe/ tūc ill'
vtere. illis te inebria. illis te refice. suauissi⁹
mū tibi balneū mētis in illis frequēter in⁹
stitue. Sec⁹ vo vbi tu⁹ nō es. sed ordinis t
coīatis. ac carcerali q̄si obseruatōe/ spōte
quidē t vtilit (nisi recalcitres) mācipatus.
cōpedib⁹ charitatis/ ex pfessione tua volū⁹
tarie facta/ pro xp̄o astrictus.

Consideratio. xx.

Religionis carthusiēsis maior/
in casu primi dubij ꝓpositi/ quo
ad oīoes publicas t canonicas
habere cū magno pōdere delibe
rationis attēdere/ q̄ tales oīōes nō sunt vt
ita dicam⁹ factīcie seu voluntarie p religio
nē carthusiēsē. instituīe/ sed p sedē aplicaz
aut sedētē in ea sūmū pontificē/ generaliť
p vniuersaz xp̄ianā religionē ordiate. Ue⁹
rū tm̄ q̄ be oīoes dicanť alta voce vel sum⁹
missa/ publicevl ad ptē/ hoc spectat ad ius
positiuū t p ꝓnās ad maioris arbitriū. Unī
in ꝟ in oīmi religione dispēsatio pōt indul
geri/ quātū religiōis vigor pati pōt. Quo
circa vulpeculā in primis capi opp̄imiq⁹
ꝓuenit dū inducit in vineā dīni sub ꝟ tegu
mēto/ q̄ dīns pēsat cor nō ⁊ba. Pensat cre
dite/ pensat dīns ⁊ba multiplici rōne/ noīa
tim q̄druplici. Ad sacrificiū laudis ad exer
citatōez corpis. ad meritum satisfactōis t
ad p̄standū exēplar p̄rimis t laicis. Nolo
igiť dicat mihi religiosus aliq⁹/ q̄ dīns pē
sat cor nō ⁊ba. Cū apl's dixerit Orabo
spū. vocē intelligēs fm glosas/ exorabo et
mēte. Et Amb. in Imno. Os. lingua. mēs.
sensus. vigor. ꝓfessionē ꝓnet. Nolo sic ꝑ
sumat solitari⁹ dum in cōe venerit/ vt se di⁹
gnū reputet sola ꝓuētione. vt societatē seu
ꝓuentū spnat in pari exercitatōne. vt voti
sit īmemor i sua pfessione. vt querat hic res⁹
muneratōez trāsitoriā p eterna beatitudie
vt ecclīam dei deniq⁹ supbe ꝓtēnat/ in sua
iussione t psonali missiōe. Demū si neces⁹
sitas put q̄nq⁹ fit vrgere videať p valitu⁹
dine corpis aut mētis. Nolo p̄hibere/ no⁹
lo ꝓtētiosus esse Nolo tyrān⁹/ nolo crude
lis torto⁹ inueniri. Sed tū nolo etiā te tī⁹
bi soli ꝓmittere. Fallit nos amor alien⁹ in
iudicādo. quāto magis igiť amor ꝓprius⁹
Lucifer inde corruit. Corruerūt inde oēs
qui opanť iniquitatē. Expectes igiť volo
expectes iudiciū maioris tui. Crede ipsa
formā sancti Bernardi/ sp magis indicio
alieno/ et marie tui supioris/ q̄ ꝓprio/ q̄m
ille vice dei tibi dicet si petitio tua liceat/ si
expediat/ si deceat. non tm̄ p salute tua/ sed
pro ꝓscia q̄z sua/ necnō si pro fratrū tuorū
pacifica cōmunicatōe/ imo etiā p generali
ipius ordinis ꝓseruatōe. Et vt non fallať
supior tu⁹ in ꝓsulendo. tuū sit humili pie⁹
tate deū iugiter exorare/ vt tuas p cū in cui⁹
ius te manib⁹ ꝓmisisti/ vias dirigat. Uer⁹
prouerbiū est a Seneca positū. Cāp⁹ do⁹
cet pugilē. Ad q̄d spectat illud/ q̄ visio/ cō
trectatio/ t allocutio egrotantis/ docet me
dicū q̄d agere debeat. Nō aliter ē de medi⁹
co spūali. Fiūt enī curatōes nō bois sicut
loquiť Aresto. sed hui⁹ bois/ q̄ fit vt singu⁹
laria que nō cadūt sub arte referri debēt ad
iudicium prudētis in arte sua. Possent
ista latiori deductōe pduci/ p mēbra singu
la/ sed ep'laris angustia tātūdē scripsisse cō
tēta sit. Bene vale p̄ dīne/ frater/ medice ca
rissime. Et oremus p inuicez vt saluemur.

Scriptū lugduni penultima octobris
Anno dīni nr̄i ihu xp̄i. M.cccc.xcij.

Cōclusio epilogās

Respōdere vberi⁹ q̄z necesse erat
conat⁹ sum q̄stiūculis p te mis⁹
sis Guilhelme pater t frater ꝓin
xp̄o charissime/ sub duplici cōsi
derationū denario sup religionis pfectio⁹
ne ac moderamīe. Suadēs vt lachrymis
ponať modus/ vt in ꝓgregatōe vocalibus
intendať exercitijs/ ꝓseruādo vires ad hoc
ipsum/ vt insup nulla lautioris victus cō⁹
cessio desup facta repudieť/ sive illa fuerit
propria/ sive singularis/ sive fuerit cōmu⁹
nis seu vniuersalis. Ut deniq⁹ orōnes in
cella que sub precepto p̄sertim ecclesie cas⁹
dunt ore offerri. t proferri nō omittanť. ni
si forte id fieret de consilio t licentia supio
ris/ cū prolatio ore ten⁹ fieri possit vtiq⁹ te⁹
nuiť t absq⁹ pīculo/ vt apparet gravamīe
Attēto potissimū etiā q̄ q̄ fit ab institutō
ne/ t noīe ecclie/ aut ex regulari ordinatōe
orās ipe sic ore/ ex hoc multum merek. Pri
mū q̄ obedit. scō q̄ oris sacrificiū reddit
tertio satisfactoriuz ꝑ pcīs ex labore agit⁹
quarto otiū excutit/ q̄ facile surrepe solet
in sola mētali orōne seu meditatōne. Facit
ad hec illud apli. psallā spū psallā t mente
cū glosa ordiaria que si placeat videať.

Finit.

Sequitur questio theologica/ cuius titulus est Utrz aurora mane rutilans solem ediderit. In qua tractatur de consilijs euangelicis z statu perfectionis ab eodem dño Cancell'.

Questio determinãda Utruz aurora mane rubens solẽ ediderit. Quia iuxta Aristotẽ. in Elenc'. Omnes transferẽtes fm aliquã similitudinem transferunt. Aliaduertendũ est/ q̃ vt longa et certa experiẽtia cõperit medicus auroze imitans naturã veris tpati in diebꝫ anni/ vires aiales confortat z perficit. pro eo scz q̃ in eo vt ipsi tradũt humor sanguinis in quo fm eos vita consistit dñat. Et sol iste quem nobis aurora parit vita est viuentium z animãtũ istoꝝ. Idcirco altꝰ trãsferẽdo inuestigare libet in quo stat manet et consistit vita aie nr̃e spũalis. z perfectio vite xp̃iane. q̃ ꝓprie est theologice inuestigationis/ z nõ inutilis ꝓsiderationis. Noluimus itaq; vitã istius corpis stare z consistere in vnione vel ꝓiũctione ipi⁹ ad aiaz que est principiũ vite z actus substãtialis corpis organici p̃bici. Quãto igit ꝓiũctio ista ad corpus ipsum q̃ actuat informat et viuificat maior est z indissolubilior. tanto vtiq; vita ista corpalis pfectior est. Si igitur ꝓformiter ad ista scire z inuestigare voluerim⁹ in quo stat z pficit vita xp̃iana. sciem⁹ istud/ habito z cognito illo q̃ spiritum nr̃m rõnalẽ suo vitali z pfectiuo principio/ q̃ deus est/ pfecti⁹ z intimi⁹ vnit z intimat z iungit in ipso. Eteni sicut a poetis dictũ allegat apl's. In quo viuim⁹ mouemur z sum⁹. Hinc z ipse dicebat. Mihi viuere xp̃s est. Et iterũ. Vita nr̃a abscõdita est cũ xp̃o in deo. Est igitur ꝓclusio ista fundamẽtalis hmõi. Vitale essentiale intrinsecũ z pfectiuũ formalit. principiũ vite xp̃iane/ est caritas z eius mãdata. Conclusionẽ istaz ponit in sñia sanctus doctor scõa scõe. g. clxxxiiij. ar. iij. Que quidem sic p̃obat. Primo de ipsa caritate. q̃m in illo stat z consistit vita xp̃iana z perfectio ipsius/ q̃ spiũ nr̃m rõnalẽ suo vitali z pfectiuo principio ipsi scz deo. vnit pfectius vicinꝰ intimat z ꝓiungit. hoc supponit. illud aũt est caritas/ q̃m qui manet in caritate in deo manet z deus in eo. vt ait Johes in canõica. Juxta q̃ Colossenses monet apl's Super oĩa inquit caritatez habẽtes queẽ vinculũ pfectionis. Et ij. ad Chor. xiij. scribit. Si habuero omnẽ ꝓphiam/ et nouerim mysteria omnia/ z omnẽ sciẽtiã et si habuero omnẽ fidẽ ita vt mõtes transferã. caritatẽ aũt non habeã nihil sũ. Secũdo arguit ad istã partẽ/ q̃m vita xp̃iana consistit in virtutibꝫ theologicis z moralibus. inter eas aũt omnibꝫ supeminet caritas velut perfectissima z aliaꝝ perfectiua. Confirmat quoniã vita beata q̃ est consũmata z ꝓpletiua stat in dilectione z amore inter beatos. Eteni ille perfecti⁹ viuit vita beata/ qui deo plus adheret z intimatur per dilectionẽ/ z transformatiuũ amorem. Tertio ad idem quoniam illud est vita anime nostre spiritalis/ q̃ est summa/ terminus/ finis/ z ꝓplemẽtũ toti⁹ legis z euãgelij. hoc aũt est caritas ait apl's. Plenitudo eteni legis est dilectio. Quocirca volẽs saluatoꝝ petrũ sicut pfectissimũ. p se ducem et pastorẽ instituere pfecti corpis ecclesiastici/ de solo amore interrogauit. Petre inquit amas me. diligis me plus his. aperte volens innuere illũ in omni sexu/ statu/ et gradu pfectissimũ qui deũ maxime diligit. Secũdo principaliter ꝓbatur cõclusio de ipsis mãdatis/ auctoritate Joh. in canonicis. Scim⁹ inquit q̃m translati sumus a morte ad vitã. Cur ita? causam subintulit quoniã diligim⁹ fratres Unde xp̃s matth. v. ca. post precepta dedit de dilectione pximi z inimicoꝝ ꝓcludit. Estote igitur perfecti sicut pater vester celestis perfectus est Hic z Luce. v. ad legispitos ait de amore xp̃i z proximi. Hoc fac z vives. Loq̃tur sepius z de ipsis mandatis in lege z ꝓphis q̃ ea faciens viuet in eis. Leuit. xviij. Deut. vi. et alijs pluribꝫ in locis. Sic z glosa super illo iam allegato. Super oĩa aũt caritatem habẽtes ꝛc. Cetera inq̃t precepta pfectũ faciũt pro quãto ad caritatẽ ordinantur. Quãobrẽ z beatus Athanasius hominum pfectissim⁹ vnus/ in li. quẽ fecit de satisfactione fuge. Hic est dicebat ipe hominuz terminus ad pfectionẽ ducẽs. Si q̃ iubet dñs ipse faciã. Stat igitur in hoc puncto radix dicendoꝝ/ q̃ caritas z ei⁹ mãdata per se z essentialiter integrãt. constituunt. z perficiunt vitam xp̃ianã. Ex conclusione infero primo. Sicut ꝑcepta dei dant de caritate z omnibꝫ virtutibꝫ z actibus eoꝝ. sic etiam data sunt de perfectõne

caritatis/ z omniū virtutū. ¶ Prima pars patet/ quoniā fm theologicā doctrinā omnes virtutes pro loco z tpe sunt in p̄cepto Cum enī virtutes necessario cōnexe sint/ opter si vna sit in p̄cepto q̄ z oēs. ¶ In se cūda parte volo dicere/ q̄ p̄ceptū caritatis claudit omnē z totā beatitudinē tam intēsiuā q̄ extensiuā dilectionis z amoris/ q̄n tūcunq; pfecta z intēsa fuerit ista latitudo et ita de ceteris p̄ceptis imaginādū est que sunt de virtutib⁹ vnde loquitur psalmista Dis ꝓsūmationis. hoc est oīs z totius pfectionis/ vidi finē Quid? Latū mandatuz tuū nimis. latitudinē videlicet nimiaz vel multā/ extensiue vsq; ad dilectionē inimicoz̄ et p̄sequentiū nos. intensiue vt q̄ tota m perfectionē gradualē claudat dilectionis z amoris. ¶ Corollarium ist̄ud ponit expresse beat⁹ Aug⁹. in libello de pfectione iusticie vbi ex introductōne determinat q̄ perfectio iusticie que est virtus generalis includens omnes virtutes/ est in p̄cepto. Cur enī inquit nō preciperet homini ista perfectio. q̄uis eam nemo in hac vita habeat. Neq; enī aut xp̄s recte currit/ si q̄ currendū est nesciat. Nūo autē sciret si nullis preceptis ostenderetur? Manifeste colligitur ist̄ud z ex forma precepti caritatis. Diliges dn̄m deū tuū/ ex toto corde tuo/ ex tota anima tua/ totū aūt z perfectū idē sunt. iij. phicoz̄. Et de proximo mandatuz habemus. Diliges proximū tuū sicut teip̄m: Maiorē aūt z perfectiorē dilectionē mandare nō potuit dn̄s/ q̄s q̄ eū sicut nos diligamus. qui nosmetipos maxime amam⁹. Qua p̄pter et p̄pheta regius loquitur dn̄o. Tu mandasti mandata tua custodire nimis. Et iterū. Mandasti iusticiam tuam/ testimonia tua/ z veritatē tuā nimis. Ubi glosa Augustini z aliorum. nimis hoc est multum/ valde z intense. Imo iuxta alīas glosas/ plusq; etiaz natura carnis patitur Unde z in hoc concordāt doctores theologici q̄ soli beati implent preceptū caritatis in sua ꝓsummatōe vel cōplemone. Nullus autem inuent⁹ est qui diceret/ q̄ ipsi sic agentes faciant opus ꝓsilij sed precepti/ ñ quidē nouiter dati sed a creatōe sua signati sup̄ eos. ¶ Infero scōo q̄ min⁹ sufficiēs est imaginatio illoz̄ qui imaginati sunt q̄ p̄cepta dei ordinant ad charitatez/ z alias virtutes/ sub aliqua certa mēsura minimo gradu. qō aūt est supra illā mēsurā vel gradum illū est sub ꝓsilio. Apparet ist̄ud mi⁹ sufficere. Primo ex statim dictis. Scōo ex ipa forma p̄cepti que totalitatē mandat et pfectionē z nullū gradū relinquit sub cōsilio. diliges p̄cepit ex totis viribꝫ. qui aūt totū diligit nihil excludit. ¶ Corollariuz aūt ist̄ud est de intentione doctoris sancti scōa scōe. q. clxxxiij. ar. iij. Et i libello suo de pfectione vite spūalis. Preceptuz inq̄t dilectionis nullis terminis coartat. ita vt recte dici possit/ q̄ tanta dilectio sit in precepto q̄ nulla excedit limites p̄cepti. imo vnicuiq; mandat vt deū quātuz possit diligat. Potest z ist̄ud deduci. q̄m̄ precepta et ꝓsilia vt infra melius videbit/ bñt aliaz et aliā materiā/ siue aliud z aliud obiectuz. Si enī caderent sup̄ eandē materiā vel idē obiectū/ esset ea ꝓfundere. Dilectio aūt dei et proximi est materia circa quā cadit precepti caritatis. igit̄ circa ista nō est ꝓsiliū. Unde nusq; in tota serie scripture sacre reperitur q̄ aliquis gradus vel mensura aliqua dilectionis dei z proximi sit in ꝓsilio. ¶ Sequit̄ tertio. Non modo dilectio que D
baberi pōt in via/ est sub precepto. verum etiā dilectio ipsa beatifica. Ist̄ud ex intentione ponit beatus Aug. in libro de perfectione iusticie sicut iam allegatū est. Et arguitur ist̄ud q̄m̄ mandatū dei eternū est ex tota materia sua dilectio autē beatifica est de ipa materia. ergo nō erit limites p̄cepti Preterea ad dilectionē beatificā oēs obligamur tendere/ niti/ z conari. ergo illo modo salte est in precepto. Etiā q̄ vt dictum est beati qui pfecte z totaliter deū diligunt non faciūt opus ꝓsilij sed magis precepti q̄m̄ maxime obligant perfecte deū diligere ¶ Ex quo apparet vltra q̄ illud qō cadit sub precepto potest diuersimode impleri absq; culpa vel transgressione. Aliter enim diligunt deuz viatores. aliter compbensores/ alitet perfecti viri. aliter incipientes. z aliter proficientes: Et tamen minus peccant imperfecti si nō eque deū diligant velut perfecti iam in caritate firmati z radicati. nec imputat viatoribꝫ ad culpam si non eo amore vnitiuo deo bereant quo et ipsi beati. quanq; fm Augustinū dilectio beatifica sit sub precepto. Licet enī sit sub precepto/ non tamen est de necessitate precepti. Neq; enī necesse est vt optimo modo diligatur deus. quinimo ad euitandū culpam/ sufficit appreciatiue plus eū diligere

hoc est q̄ amor dei omnibus p̄ponatur/ sic q̄ paratus esset homo ante omnē aliuz amorem dimittere q̄ dei amorem. ꝛ hic est vnus modus p̄fecte dilectōnis nobis possibilis/ ꝛ de necessitate p̄cepti. Ulterius ex conclusione sequitur q̄ si consilia ad p̄fectionem vite x̄piane facere dinoscuntur/ non tamen essentialiter hominē p̄ficiunt in vita x̄piana. ¶ Prima pars claret ex decursu euangelij. p̄o secūda arguit quoniā plures p̄fecti fuerūt in vita spirituali absq̄ observantia consiliorū euangelicorum/ vt de abraam constat/ cui dñs ait. Ambula coram me ꝛ esto p̄fectus/ de Job etiā cui nullus similis erat ī terra. de ceteris quoq̄ patriarchis/ patribus/ et p̄phetis veteris testamenti. quos fuisse perfectos nullus negat neq̄ tamen seruauerūt aut impleuerūt cōsilia euangelica. Item in statu innocentie fuissent homines p̄fectissimi in vita spūali. nec tamen obseruassent consilia euangelica. paupertatis/ obedientie/ et castitatis. sed eorū perfectio fuisset in adimpletione diuinorū p̄ceptorū. Ex quo patet q̄ p̄o tanto consilia euangelica pertinere ꝛ facere dicūtur ad perfectionē vite spiritualis. quia sunt instrumenta quedā expedientia et p̄mouentia admodū ad perfectionem ipsam vite spiritalis cōquirendā/ vel iam adquisitaz conseruandā. ¶ Sequitur ex dictis q̄ ex quo non intrant essentialē constitutionem vite x̄piane. oportet dicere q̄ solum instrumēt̄aliter ad illam faciunt et cōcurrunt/ quēadmodū in vita corporali qualitatiue dispositōnes/ instrumenta/ organa. ꝛ hmōi p̄ficiunt quidē vitam corporis/ sed instrumēt̄aliter tm̄modo/ accidentalit er ꝛ fm quid. ꝛ nullo modo essentialiter. Hoc expresse tenet sanctus Tho. scōa scōe. q. clxxxiij. ar. viij. hoc ī solutione p̄ime rationis atq̄ sequenti articulo. iiij. vbi querit an liceat ep̄is aliquid possidere ī solutione p̄merationis. Idem ꝛ questione subsequenti. ar. ij. in corpe questionis vbi dicit q̄ ad perfectionē vite x̄piane essentialiter pertinet perfecta obseruantia p̄ceptorum. Hoc idem ponit. q. clxxxviij. arti. primo in corpore/ vbi querit an habere aliq̄d in cōmuni diminuat de ratione perfectionis. Hec eadem determinat in libello suo de perfectione vite spiritalis. Sic et post eum Bodefridus de fontibꝫ ꝛ alij. ¶ Ulterius infero q̄ paupertas voluntaria quā ¶ p tūcunq̄ arta non perficit hominē essentialiter in vita x̄piana. Istud expresse determinat Cassianus in collationibꝫ patrum collatione prima. ꝛ allegat sanctus doctor in lib. supe memorato. Jeiunie inquit vigilie. nuditas. priuatio omniū facultatum non perfectio sed perfectionis sunt instrumenta. quia non in ipsis constat discipline finis sed per illa peruenit ad finem Ob hoc enim aut sanctus doctor vbi supra hec in religionibꝫ instituta sunt/ non quia in ipsis principaliter consistat perfectio. sed quia his quasi quibusdā instrumentis ad perfectionē venitur. Hoc idem ponit scōa scōe. q. clxxxiij. ar. iij. in solutōne prime rationis. Unde ꝛ querens in lib. de perfectōne vite spiritalis. quomodo fuit Abraam p̄fectus qui diuitias habuit ꝛ dines moritur est. Hec inquit questio solui non potest si perfectio vite x̄piane consisteret ī ip̄a dimissione diuitiarū. Sequeretur etenim Abraam diuitem/ non esse perfectum aut fuisse. Uerum si verba domini diligenter considerētur/ non in ip̄a abdicatione diuitiarum perfectionē posuit. sed hoc esse quādam viam ꝛ dispositionē ad perfectionem sicut et ipse modus loquendi clare ostendit. Si vis inquit perfectus esse/ vade et vende omnia que habes/ ꝛ da pauperibꝫ/ et veni ꝛ sequere me. Ultimo ponit/ et seq̄re me. quia in sequela x̄pi consistit perfectio. ad quam instrumēt̄aliter/ disponit abdicatio diuitiarū. Unde ꝛ illam abdicationem ordinat ad dilectionem p̄ximi. Da inquit pauperibꝫ. Quocirca ꝛ beat⁹ Hieronim⁹ super illo. Ecce nos reliquim⁹ omnia ꝛ secuti sumus te. Parum enim inquit erat omnia relinquere. quod ꝛ sacrates fecit. et multi p̄horum. Ideo ꝛ iungit quod perfectum est. et secuti sumus te. Non quidem passibus corporis sed amoris. Sic et Origenes super illo. Si vis esse perfectus ꝛc. Nō sic inquit intelligitur istud vt in ipso tempore quo tradiderit quis bona sua pauperibꝫ/ perfectus fiat. sed quia ex illa die incipit speculatio dei. deposito scilicet onere diuitiarū. quia sic liberius deo vacare potest cum adducere ad omnes virtutes. Uidetis q̄ in actibus virtutum ponit essentialem ꝛ finalem perfectionem. Sic igitur potest quis possidens amplissimas diuitias/ perfecta caritate deo inherere. et ipsis affluentibus cor non apponere. quē

admodū constat fuisse de abraam/cui⁹ perfectio non ponitur in abdicatione diuitiarum.sed in hoc q̄ coram deo ambulauerit Ambula coram me/ ait ad eum dominus et esto perfectus.Ambulauit autem/perfecte deum diligendo et amando. ¶ Nec ex hoc arguere poterit quis inutile esse consilium paupertatis/sicut ait sanctus doctor vbi supra. Non enī vt ipse ait propter hoc dedit consilium istud quasi diuites perfecti esse non possint.sed quia faciliter nō proficitur homo cum possessione diuitiarum Hoc idem sentit dominus Guilhelm⁹ antisiodorēsis.respondendo ad quoddam argumentū/ cum arguitur. Relinquere omnia est opus perfecte caritatis Hoc inquit sic intelligendum est q̄ est signum perfecte caritatis/ et non essentialiter pfectio. ¶ Preterea si paupertas esset essentialis perfectō sequeretur q̄ nulli diuites possent perfici in vita xp̄iana. ex quo non haberēt paupertatem/que fm aduersarium pertinet ad essentialem perfectionē. Falsitas consequētis ex illo arguitur Eccī.xxxi. vbi beat⁹ diues ille dicitur/ qui inuentus est sine macula/nec sperauit i thesauris pecunie. Super quo glosa magna. Siquidem virtus est diuitem esse et perfecta caritate deo figi et adherere.qui ex affectu diuitiarum maculam non contraxit.qui post aurum concupiscendo non vadit.nec de diuitijs superbiendo super alios se erollit. Sequitur: Quis enī est hic/ et laudabimus eum. fecit enim mirabilia in vita sua. Vere enī mirabilia facit qui in diuitijs affluentibus cor non apponit. ¶ Post que omnia concludit qui probatus est in illo et perfectus inuentus est. Item si paupertas voluntaria essentialiter faceret ad pfectionem vite xp̄iane, sequeret q̄ possessio opum et diuitarum essentialiter impficerent dominē.et ita prelati papa domin⁹ omnium.viri ecclesiastici possidentes diuitias/ isti deficerent a perfectione xp̄iana.imo ipsi religiosi qui ō arctissima paupertate gloriantur. transeūtes ad prelaturas/in quibus recipiūt amplas diuitias. illi inquā caderent a perfectione essentiali vite xp̄iane, et ita nunq̄ deberēt ad prelaturas illas transire. ¶ Porro q̄ in ipsa dimissione pecuniarum seu diuitiarū non consistat essentialis perfectio. declarat sanctus doctor in libello sepe dicto/ arguens per exemplum/ q̄ ipse saluator tra- dens Math.v. capitulo documenta perfectionis/dicebat, Si quis percusserit te in maxillam prebe ei et alterā. Et qui vult tecum in iudicio contēdere et tunicam tollere.dimitte ei et pallium. Et quicūq̄ te angariauerit mille passus. vade cum eo et alia duo milia. Manifestum est q̄ viri perfecti nō semper ista pactu implent. Alioquin ipse dominus a perfectione defecisset/ qui percussus a seruo pontificis. non prebuit aliam maxillam/ sed dixit. Si male locutus sum.testimoniū perhibe de malo. Si autem bene.cur me cedis? Similiter paulus. Qui alapam a sacerdote recepat non obtulit aliam maxillam.sed constanter dixit. Percutiat te dominus paries dealbate. Sic ergo non est de necessitate essentialis perfectionis/hoc opere implere.sed sufficit vt in prepatione animi habeantur/vt ait Aug⁹.li.de sermone domini in monte. quod et diuites habere possunt. Unde viri pfectissimi Athanasius, Siluester. Hilari⁹/et alij sancti plures viri pfecti/opes et diuitias possederunt. ¶ Deniq̄ in statu innocentie fuissent homines perfecti /et tamen fuissent maxime et vere domini ītemporalium/quibus dicebatur a domino. Dominamini piscibus maris et volatilib⁹ celi ⁊c. ¶ Sequitur vltra/q̄ ieiunium/abstinentia/inedie/vigilie/non pertinent essentialiter ad perfectionem vite xp̄iane. Hoc ex intentione tenet Cassianus vbi supra allegatur in priori corollario. Nam et de domino legimus q̄ venit manducans et bibens. Quā ebrem Augustin⁹.x.confessionum. Non ego inquit timeo immundiciam obsonij.sed immundiciam cupiditatis. Hec est enī que imperfectum facit. nō ipsum obsonium. Et in libro de doctrina xp̄iana. Usus inquit talium non est in culpa.sed libido. Fieri enī potest/ vt sine vicio aliquo voracitatis/ preciosissimo cibo sapiens vtatur.insipiens ardentissima gule flāma in vilissimum inardescat. Simile dicitur in libro de questionib⁹ euangelij/ et recitatur in decretis. Oportet inquit sapientes filios intelligere.non in abstinendo vel manducando esse iusticiaz,sed in equanimitate tolerandi inopiam. Nam Paulus qui sciebat abundare et cum manducātibus manducabat.non impficiebatur ex hoc.alias nunq̄ egisset. Qua in re richardus de sancto victore ī libro de extremiatōe

mali et promotione boni. Hinc est ait/ q̄ multos videmus mira abstinentia corpus afflixisse. morbos graues incurrisse ⁊ incurabiles. eosdē ipsos post edomitam concupiscentiā. post acceptā diuinitus gratiā rigoris pristini frena laxasse. ⁊ corpori suo ī cibo. potu. somno. vestitu. multo amplius q̄z custodia sanitatis postulasset/ indulgere. Constat aūt q̄ loquitur de perfectis vt pote de illis qui concupiscentiā edomuerant ⁊ diuinā gratiam receperant. Unde ⁊ beatus macharius summus ille anachoritarum hominū p̄fectissimus vnus. de solitudine veniens ad congregationē fratrum et vinū bibens cū eis/non ex hoc impficiebatur. Q̄ó si abstinentia a vino esset essentialis perfectio nunq̄z illā relaxasset. ¶ Ceterum si ieiuniū. abstinētia ⁊ cetera/ essent de essentiali p̄fectione/ sequeretur q̄ vtentes cibis delicatis carnib⁹ ⁊ volatilib⁹/ nō possent perfici in vita x̄piana. imo sequeretur q̄ infirmi. debiles q̄ forte tota vita sua ieiunare non possunt. senes ipi in religionibus ⁊ alibi. Isti inq̄z deficerent qui inedias vigilias abstinentias ferre non possunt a perfectione x̄piana. Q̄ó quis diceret? ¶ Corollariū istud tenet sanct⁹ doctor scōa scōe. q. clxxxvi. ar. ij. in cor. quēstionis

¶ Ex predictis infero q̄ pauptas vigilie. abstinentia. ieiunium. inedie. nuditas. priuatio omniū facultatū non sunt virtutes. Apparet ex predictis/quoniā omnes virtutes sunt de essentiali p̄fectione vite christiane. Hec aūt omnia sunt extra essentialē perfectionē vite x̄piane vt deductū est. Itē si ista essent virtutes sequeretur q̄ debiles infirmi. senes. diuites non possent habere omnes virtutes. cū ipsi senes/ ⁊ valitudinarij ieiunare non possint/ ⁊ abstinentiā facere. Et diuites non habent pauptatem/ sic nullam virtutem habere possent. Cum ei virtutes sint connexe. ⁊ diuites non habeant pauptatem/ que ꝑm aduersariū est virtus. ⁊ infirmi non habent abstinentiā. sequitur illatū. ¶ Et quo statim apparet q̄ ista omnia predicta ieiuniū. vigilie. pauptas ⁊ huiusmodi. magis sunt quedam voluntarie penalitates q̄z virtutes dicende. patz ex dictis. Quoniā si pauptas vel ieiuniuz essent virtus vel gradus virtutis/ tunc eēnt per se laudabiles / quoniā virtutes sunt p se bone ⁊ de genere per se laudabiles. Certum est autem q̄ paupertas non est laudabilis/nisi ex hoc adiuncto q̄ est volūtaria. Sic est de ieiunijs ⁊ vigilijs. Unde quēadmodū mors ipa volūtarie perpessa pro christo licet sit meritoria. non tñ est virtus anime aut potentie p̄fectio/sicut actus vel habitus existens in aīa. sed magis est quedam volūtaria ⁊ meritoria penalitas. sic ó predictis imaginandū est. ¶ R

¶ Ulterius infero q̄ habens familiā vxorē ⁊ liberos potest eēntialiter p̄fici in vita spirituali ⁊ x̄piana. patet de abraā vt argutū est. de Job et alijs q̄z plurimis viris p̄fectis/ tam veteris q̄z noui testamenti qui vxores habuerunt Scōo quia tales ꝑnt habere omnes virtutes. Si enī daret instantia maxime esset de ipa incōtinentia. Hanc aūt habere ꝑnt ipsi ꝰiugati vt expresse determinat aug⁹ in li. de bono ꝰiugali. Continētia eteni sicut ipse ait nō est virtus corpis sed animi. Hā virtutes aliq̄n latent in habitu. aliq̄n manifestant in ope. omnē aūt actū vel habitū animi quē habent non ꝰiugati/ ꝑnt ⁊ ipsi cōiuges habere. Sicut enī exemplū ē beati Aug. vbi supra. Non impar est meritus essentiale fortitudinis vel patientie in Johanne/ qui passus nō est. ⁊ in petro q̄ passus est. Habuit enī Jobes virtutes fortitudinis ⁊ patientie eque p̄fectas/ sicut petrus. Sic ⁊ ꝰsimiliter non est impar meritum eēntiale castitatis vel ꝰtinentie i Johanne qui nuptias exptus nō est. ⁊ abraaz qui filios genuit. Abraā eteni castitatē celibatus Jobis habuit in voto ⁊ habitu. et castitatē nuptiaz. i vsu q̄ libēter abstinuisset ab oīni actu ꝰiugali si dñs p̄cepisset. sicut Jobez legit a nuptijs reuocasse. Qui quidē Jobes ꝰtinentiā oīdit in actu exterioti. ¶ Et quo sequit q̄ virginitas ꝑm illud qd̄ addit vltra ꝰtinentiā. ⁊ si sit quidez decor virtutis. nō tamen est virtus nec gradus virtutis/ alias ꝰiugati nō possent omnes virtutes habere. imo qz virtutes necessario ꝰnexe sunt nullam oīno virtutē haberent quib⁹ deesset virginitas. Scōo nulla virtus tollitur nisi per peccatū. virginitas autē absq̄z peccato perdi potest/ vt in actu cōiugali. Tertio omnes virtutes et actus earum p̄o loco ⁊ tempore sunt in p̄cepto. virginitas autem nulli seruanda p̄cipitur. Quarto omnis virtus pdita vel amissa per penitentiam potest reparari. sola virginitas perdita vel amissa nunq̄z reparatur. Ex p̄missis igitur apparet quomodo

consilia euangelica faciunt ad perfectionē vite spiritalis. faciunt enī vt dictum est sicut instrumenta promouentia vel expedientia/ vel manuducentia ad illam/ aut sic remouentia prohibens. Quia enī concupiscentia oculorum plurimū impedit ⁊ retardat a perfectione habenda. Ideo ad tollendum istud/ dedit dominꝰ consiliuꝫ paupertatis per quā tollunt ⁊ abdicant ea que extra nos sunt/ videlicet tpalia. Quia prohinde cōcupiscentia carnis/ viam ꝓpedit ad perfectionē habendaꝫ. Ea ꝓpter adhibuit dominꝰ consiliū castitatis que tolleret illō qō est iuxta nos videlicet vt est cōcupiscentia carnis. Quia deniqꝫ superbia vite maximo impedimēto est ad ipsam perfectionemꝫ Datū est idcirco consiliū obedientie/ qua nosmetipsos abnegemus/ ponentes ꝓpriā voluntatē in arbitrio alterius. ¶ Concordat cum istis doctor solēnis in questionibus de quolibet dicens. q̄ consilia euāgelica plus faciunt ad vitaꝫ spiritalem negatiue/ remouendo prohibentia/ q̄ positiue ¶ Hoc idem ponit doctor sanctus in pluribus locis/ dicens q̄ consilia ordinantur ad vitam spiritalemꝫ/ sicut ad vitam corporis tuendā ordinat medicina p̄seruatiua/ que non intrat essentialē ꝯstitutionē viuentis et sine ea potest haberi pfecta ⁊ integra sanitas. Cetera aūt p̄cepta alia a caritate faciunt ad vitā spiritalē/ sicut cibus vel alimentū ad vitam corpis. sine autē cibo vel alimento non est vita. imo ⁊ alimentū per actionē caloris naturalis cōuertit in alitū vel cibatū. Sic ergo apparet q̄ quātūcunqꝫ remoueant impedimēta pfectionis per instrumenta consiliorꝫ. vel quantūcūqꝫ pfecta instrumenta habeant ad perfectionē habendā. nunq̄ tamē dicendus est homo perfectus nisi habeat illa que veniunt ⁊ cōcurrunt ad essentialē constitutionē ⁊ perfectionem vite spiritalis/ que sunt obseruantia preceptorꝫ diuinorꝫ ⁊ exercitiū virtutū de quibo omnibo dantur p̄cepta ⁊ de perfectione earū. Itaqꝫ et si consilia euangelica plurimū expediant ⁊ valeant ad perfectionem vite spiritalis cōquirēdam. nō tamen necessario requiruntur ad eam/ quoniā in omni statu sexu. ordine. gradu perfecti viri inuēti sunt. ¶ Ex quibus colligi potest breuis ⁊ necessaria dra preceptorū et consiliorum quo ad materiam vel obiectum ⁊ super quo feruntur. quoniā consilia ꝓpie et maxime respiciūt materiā instrumentalem/ disponentē ad facilius ⁊ breuius adq̄rendā essentialē vite xp̄iane pfectionē. Et ideo sunt pfectio fm quid ⁊ accidentaliter Precepta vero diuina magis de directo et immediate/ respiciūt illa que essentialiter ptinēt ad vitā xp̄ianā ⁊ spiritale/ sicut sunt virtutes ⁊ actus earū. ¶ Ex istis infero q̄ obligatio preceptorꝫ maior est ⁊ efficacior q̄ obligatio votorꝫ. Probat istud primo compando votū ⁊ p̄ceptū ad materiā circa quā cadunt. Scōo/ compando ad modū et vim obligandi. Et tertio/ compando ad illa a quibo trahunt rationē sue obligationis. ¶ Ex prima radice arguit/ quoniam precepta diuina sunt ⁊ dant de illis que ꝑ se bona sunt. vtpote de actibo virtutum/ de dilectione dei ⁊ proximi/ quibo homo simpliciter bonus dicit in vita spiritali ⁊ xp̄iana/ ⁊ in quibo stat ⁊ essentialiter consistit vita spiritalis ⁊ pfectio ipsius. Vota autem non sunt de operibo preceptorꝫ/ sed magis de instrumentis ad vitam xp̄ianā vt ō paupertate. abstinentia. vigiliꝫ ⁊ hmōi/ q̄ non sunt per se bona virtutū sed magis dispositio ad virtutes. ¶ Ex secūda radice arguitur idem. Quoniā naturalis obligatio vel vinculū imutabile ⁊ indissolubile/ maius est q̄ voluntariū ⁊ dispensabile. Ad precepta autem obligatur homo naturaliter et indispēsabiliter ¶ Ex tertio medio probatur corollariū. quoniā precepta trahunt et sortiūtur vim a deo dictante/ ⁊ naturaliter inserēte in tabulis cordis. Vota aūt suam immediatā obligationē accipiūt a voluntate hois vouentis. qui quātū vult se ligat et obligat. ⁊ pro libitu votū suū qualificat Item p̄cepta sunt de necessarijs ad salutemꝫ non sic aūt vota. Magis autē obligamur ad illa que sunt de necessitate salutis. q̄ ad ea que sic nō necessario requirunt. Proinde vota nō būt vim obligandi/ nisi ab ipis preceptis. Unde tenet quis vota sua implere virtute precepti illius iuris naturalis/ quo iubet promissa reddere. igit. ¶ Ulterius infero q̄ consilia ⁊ obseruātia cōsiliorum ordinat finaliter ad p̄cepta ⁊ mandata. hoc est ad pfectā obseruātiā p̄ceptorū ⁊ mandatorū. Sequit ex dictis q̄m pfectio fm quid ⁊ accidentalis/ ordinatur ad perfectionē simpliciter. consilia aūt ⁊ vota ptinent ad perfectionem fm quid. ⁊ precepta ad pfectionē simpliciter vt dictū est. Et iaꝫ

quia instrumētū est ꝓpter principale agēs vota aūt t consilia sunt de materia instrumentali. Ex quo potest sumi ratio/ad precedens corollariū. quoniā ad vota t consilia obligat homo finaliter ꝓpter ipa precepta. igitur p̄cepta magis obligant/per regulam aresto. primo posterior. Propter qđ vnūqđq; tale t illud magis. ¶Ex quo apparet q; dum consilia dicuntur esse de meliori bono nō fit comparatio eor ad p̄cepta sed ad sua cōtraria. Verbi gr̄a cum paupertas dicit melius bonū/non cōparat paupertas ad opus precepti/sed ad diuitias. sic q; paupertas melior est ad perfectionem adquirendā vite spiritalis. q; possessio opus et diuitiarū. Vel pro tanto dicuntur consilia de meliori bono. quia ordinant ad meliorem t pfectiorē obseruantiā p̄ceptorum q; sit cōmunis obseruantia eorū qui non

¶T accipiunt instrumenta consilior t votor. ¶Sequitur vltra. Et si plus mereat q̄s per opus aliqđ factus ex voto/q; per illud idem sine voto/votū tamen non mutat genus aut substātiā opis. Prima ps arguit. qm̄ per votū homo dat plus deo. sc; opus ipm t potentiā. dum facit se non posse q̄n faciat/quod prius poterat non facere. Sicue iuxta cōmunē metaphorā/ vouens dat fructum t arborem. Alius aūt qui non vouit/solum dat actum. vel fructum sine potentia vel arbore. Datius aūt est dare actū et potentiaz/fructum t arborem. q; solum fructū vel solā arborē vel actū. Item quia per votū magis firmat hō in bono. ¶Secūda ps arguit. qm̄ votū non addit nisi rationem voluntarie obligationis. istud autem nō mutat genus vel substantiā opis. ¶Ex quo vlterius hoc patz/q; multa opa sine voto/pfectiora sunt t meliora. q; alia q; alia ex voto. Probat quoniā diligere deū ex toto corde/ melius est/ q; aliqua tepida castitas. et opus martyrij sine voto/ longe melius est q; paupertas vel ieiuniū ex voto. ¶Ex predictis infero/ q; papa in omni voto religionis dispensare potest. Hoc patet quoniā in omni emissione voti subintelligi debet voluntas principis vel summi pontificis. Item si nō potest dispensare papa in omni voto/ vel hoc esset q; votum. t sic de iure diuino t naturali reddendum est/vel quia solēnisatū. Non primus als in nullo voto papa posset dispensare. qđ est absurdum. Et patet ꝓpositia quoniaz reddītio vnius voti nō plus est de iure diuino q; reddītio alteri⁹. Hec scōm dici pōt quia solēnisatio voti est de institutione ecclesie/t ita de iure humano. supra quod est papa: t ita patet q; papa pōt facere de monacho non monachū/quoniā sicut arguit de palude. esse monachū non est nisi cē obligatum ad obseruantiā trium principaliū votorū. Huiusmodi autē obligationē vel vinculū soluere potest papa/ sicut t legitur fecisse de rege vno arragonuz/ quem exire coegit de claustro ad prolem procreādam t vxorem ducendā. ¶Ex p̄missis oībus sequit q; multi sunt perfecti t fuerunt in vita spiritali. qui nō sunt in statu perfectionis. Patet de multis coniugatis. qui sunt t fuerunt pfecti in vita xp̄iana. nec tamen habent statū pfectionis qm̄ status cōiugalis nō dicit status pfectionis. Consimiliter multi (vt pchdolor t clare nimium videre est) sunt in statu pfectionis p̄lationis vel religionis/omnium imperfectissimi dissoluti in vita et moribꝫ. vt inde dixerit greg⁹ in pastorali. Plerūq; ordines psonarum p̄mutauit qualitas mor. ¶Unde p

¶U declaratione ampliori describit status pfectionis/q; est modus viuēdi in quo quis obligat ad pfectionē adq̄rendā vel exercēdam/siue obligef per votū aut p̄lationem vel dignitatē. Dixi adq̄rendā ꝓpter statuz religiosor. Exercendā ꝓpter statū p̄latorū epor t curatorꝫ. ¶Infero vltra q; stat⁹ pfectionis exercēde generaliter pfectior ē statu illo q̄ ordinat ad pfectionē adq̄rendā p̄ de se notum est. qm̄ exercere opera pfectionis/dign⁹ est t pfectius. q; ad illa niti/tendere/t festinare. Simul t status ille perfectior est qui obligat assumentē illū ad opera pfectiora exercēda vel adq̄renda. q; ille qui ad minus perfecta obligat aut exercenda aut conq̄renda. Ulterius sequit q; status perfectissimus in ecclesia militante est status episcopor. Patet quia obligat ad opera hierarchica perfectissima exercenda que sunt purgare illuminare et perficere. Purgare arguendo/corripiendo/increpā do Argue/increpa/obsecra/monet apostolus thimotheū quē epm ordinauerat. Illuminare autē instruendo. docēdo. monēdo. Oportet scribit apostolus epm amplectentem esse eū qui fm sanam doctrinam est fidelem sermonem/ vt sit potens exhortari in doctrina sana. Et contradicentes

arguere. Quāobrē ⁊ in ordinatione ēpi petitur ab eo. Scis nouū ⁊ vetus testamētū et respōdet. scio. Perficere deniq; hostias ꝑces/oīones/sacra que sunt vasa sanctificationis ⁊ gre offerēdo. Omnis enī pontifex vt instruit hebreos apls/ex boibus assumptus pro boibꝫ constituit in his q̄ sūt ad deū. vt offerat dona ⁊ sacrificia pro peccatis. Item q̄ plātus debet aīam suaꝫ ponere pro subditis. qō est opus pfectionis maxime. Debet regentibꝫ subsidia mīstrare tpaliū bonoꝝ. Si enī inquit greg⁹/nō dat substantiā suā. qñ daturus est aīam suam? Item fm aplm ⁊ diuinū dionysiū ēpi sunt cooperatores dei. Pontificiꝫ ordo ait dionysius primus ⁊ sublimissim⁹. Et hugo in ꝫmento Ēpi sunt sublimes ⁊ supiores ac ipi diuinitati magis appropinquātes. ¶ Sequit vlterius q̄ status plātōis nō ideo dicit perfectissimus. q̄ ꝫuenienti or ⁊ aptior est ad pfectionē adquirēdā. sed quia hominē iam pfectuꝫ requirit. Patet/quia status est pfectionis in alios exercende nō adquirende. quare hominē pfectissimū exigit ⁊ requirit. ¶ Quocirca accipiamus dām inter statum pfectionis adquirende/⁊ statū pfectionis exercēde. que quidem dīa a fine sumenda est. Status nempe pfectionis exercēde intendit bonū suū in alios effundere ⁊ multiplicare. Status vero pfectionis adquirēde bonū illud qō iam alius diffundit/intendit/nitit/⁊ festinat in se adq̄rere. Primus ex abundantia in alios redundat. scōus in se stat. Scōm enī aresto. v. etb. Virtus tunc perfecta est/quādo habēs eam pōt ad alterū vti ⁊ modo ad seipm. Multi enim in q̄dām virtute vti possunt. qui ad alterū nequeūt. Ultra sequit etsi status plationis sit status perfectionis exercende. nō sic tamē exercēde/q̄n etiā et sit adquirēde. Patet quia plati non sunt in summo pfectionis/ sed in dies proficiunt in gratijs ⁊ virtutibꝫ. Non q̄ iam acceperim/dicit aplus/ aut perfectus sim/boc est sic quin amplⁱ⁹ perfici possim. Sequor autem si quo modo comprehendaꝫ. ¶ Quare autē plus dicatur pfectionis exercende q̄ adquirēde. ideo est quia principaliter datur ⁊ instituit ex officio ⁊ ordine vt bonū quod in eo est extendat/deriuet in alios ⁊ effundat. ⁊ quasi se neglecto/alijs ñ sibi viuat. qui nec sic perfectus est quin vlterius perfici queat. sed quia maxima ex parte iam pfectōnis est. sicut perfectus doctor et clericus/ dicitur quia excellenter ꝓficit in doctrina q̄ q̄ omni die proficiat in ea. ¶ Ex istis infero quia status curatorū in ordine proximus est statui epoꝝ. Patet quia eadem opera hierarchica eis incumbunt que et epis. Etsi non in tam excellenti gradu. Debent enī subditos purgare arguendo/increpando. illuminare docendo et predicādo. Perficere sacramenta mīstrando. Tenenť ⁊ in casu sicut epi alias ꝓ oībꝫ ponere. Unde ⁊ in missione septuaginta duorum discipulorū/quibus curati succedunt fm theologos ⁊ iuristas. quasi eadem opera mandauit eis xp̄s/quez apostolis/luce decimo. ¶ Sequitur statim ex hoc/q̄ status curatorū perfectior est statu religiosorū. Patet quia proximior est summo statui episcoporū/ ergo ⁊c. Nō autem est ꝓpinquius summo est pfectius. Secundo quia status curatorū est status pfectionis exercende. Religionis vero status magis est adquirende. fm p̄dicta autē status perfectionis exercende perfectior est statu perfectionis adquirende. ¶ Nō status religiosorum sit perfectionis adquirēde hoc expresse ponit sanctus doctor scōa sōe. q. clxxxvi. ar. primo in solutione. iij. ⁊. iiij. rationum et ar. ij. in corpore questionis. Et libello suo de pfectōe vite spiritalis. Status ingnit religionis ad perfectionē pertinere dicitur p̄o quāto est via tendendi ad perfectionē per quedā exercitia regularis obseruantie. Unde et. ij. ij. in pluribꝫ locis questionis ciusdē. Religiosus inq̄t nō pfitetur se esse pfectū/sed magis adhibere curam/operā/⁊ studiū ad adquirendā perfectionem/per regulares obseruātias sue religionis/quā assumit. sicut instrumēta ad perfectionē. Et ita sicut ipe dicit/dicit status pfectionis solū ex intentione finis perfectionis adquirēde. Qui aūt opatur ad finem. nōdum assecutus est finem. Alioq̄n religiosus pfessus vnius dici/ qui verissime ⁊ ꝓprie est religiosus/esset iam pfectus. et pueri. xiij. annoꝝ pfessi/dicerenť iam pfecti. qō quis diceret? Unde ⁊ in religionibus licite ⁊ bene recipiuntur pueri adolescentes/homines indocti/⁊ imꝑfectissimi vt sez pficiant in religione/ tales aūt nunq̄ deberent admitti ad curam regendam. Sic igit status curatoꝝ requirit boiez pfectionem q̄ stat⁹ religionis. Ea ꝓpter dicebas

aug⁹.et habek.xci.q.i.c. Probationes non nisi ꝛ meliores in clericos hoc est curatos recipim⁹. Non dicit in monachos vel religiosos ad quem statū qz est status pfectionis adquirēde.oīes recipi pñt. Preterea ſm diuinū dionysiū status platoꝛ preferk statui religioſoꝛ.qz est adductiu⁹ et ali⁹ in se status. Ipſoꝛ aūt curatoꝛ est etiā alios ad deū adducere/exhortādo/instruendo et monēdo/quo sic ad deū redeāt. Unī.vi.ca. celestis hierarchie ait ipe dionysius. Consimand⁹ monachus/retro sacerdotem stat nō supra caput hūs tradita eloqa. Sequitur in textu. Nō aūt neqꝫ supra caput tradita eloquia hr̄e dicik/ et astare sacerdoti/ declarat monachicū ordinē nō esse alijs platū. sed in ipa stantē singulari ꝛ sacra statione. Unde ꝛ ab initio institutionis religioſoꝛ/vt ex legendis pr̄m claret et appareret.religioſi erant subditi parochialib⁹ curatis a quib⁹ ꝛ recipiebāt ecclesiastica sacramenta. Postmodū vero vt vagandi tolleretur occasio.abbates eoꝛ instituti sūt curati eoꝛ. ¶ Item arguik ad corollarium/ quoniā curati ordinati sunt ad bonū ꝯmune/ religioſi vero vacant bono priuato/ et singulari/ꝛ sacre stationi/bonū vero ꝯmune diminuis est ꝛ melius bono priuato. ¶

¶ Infero vltra qꝫ status curatorū sicut et epoꝛ/est de primaria ꝛ ordinaria xp̄i institutione. Patet qz ipsi discipuli quib⁹ succedunt curati ſm glosas ꝛ canones/fuerūt ordinarij hierarchie/ꝛ imediate a xp̄o missi.ꝛ potestatē hierarchisandi acceperūt/nō a petro sed a xp̄o. ¶ Sequik vltra qꝫ curati parochiales/ nō se habent ad epos sicut baliui vel ꝓpositi ad regem vel principem Patet quoniā ipsi curati habēt ordinariā iurisdictionē siue potestatē exercendi ea q̄ iuris sunt in subditos/ sicut ꝛ discipuli q̄bus succedūt. Prepositi aūt ꝛ baliui non habent nisi subdelegatā iurisdictionē non ordinariā. Secūdo si curati nō haberent ordinariaꝫ iurisdictionē plusqꝫ prepositi vel baliui regum ꝛ principū/tunc epi possent pro libitu ꝛ mere gratis/ eos deponere absqꝫ culpa/sicut principes de suis prepositis ꝛ baliuis facere possunt. Cōsequēs autem falsum est.quia ſm canones/ecclesiam quā quis iuste adeptus est. non nisi p graui culpa coraꝫ episcopo canonica seueritate amittere debet. Item quia curati de iure diuino ꝛ ꝯmuni possunt opera hierarchica exercere/arguere/docere/predicare/pficere/sacramēta ministrare. sequik qꝫ stat⁹ curatoꝛ nō est factic⁹ius/vel aduēticius vl̄ volūtarius. Patet exq̄ ſm ꝓdicta est de primaria xp̄i institutione/ꝛ ordinari⁹ status. ¶ Ulterius sequik/qꝫ sicut papa nō posset statū epoꝛ ab ecclesia tollere/ sic nec statuꝫ curatoꝛ. Patet quia in suis anteceſſoribꝫ immediate a xp̄o missi sunt. sicut et epi in aplorum missione. ¶ Ultimo infero sicut sūmus potifex nō posset statū curatoꝛ abolere vel tollere.sic nec a parochianis omniū curatoꝛ omnē debitaꝫ subiectionē tollere vel suspendere.ita vt in nullo eis subīcerētur. Probak quoniā ſm dicta/curati a xp̄o in suis succeſſoribꝫ acceperūt auctoritatē ꝛ potestatē actiuā.imo mādatū ꝛ ꝓceptū hierarchisandi subditos suos.ergo xp̄s eodeꝫ actu vel mādato instituit/ordinauit/ꝛ precepit/qꝫ ipi subditi a curatis hierarchisārētur ꝛ ad eos venirēt. Frustra etenī daretur actiua potestas hierarchisandi nisi ꝛ passiua. Unde sicut arguūt doctores theologi. Christus dando aplis potestatē absoluēdi Quoꝫ remiseritis peccata ꝛc̄.illo eodeꝫ actu ꝛ mādato obligabat hoīes ad ꝯfessionē peccatoꝫ/quoniā sine ꝯfessione nunqꝫ absoluerēt.ꝛ frustra dedisset auctoritatē absoluendi.nisi in subditis correspondenter instituisset obligationē ꝓceptiuā ad se submittendum eis p beneficio absolutionis. Ita in ꝓposito imaginānduꝫ est. Item quia ipsi curati iure naturali ꝛ diuino obligantur curā ꝛ solicitudinē gerere/ ac rationem districtam reddere de ouib⁹ sibi cōmissis. igitur ipi etiam parochiani eis obligātur et subīciūtur/tenet consequētia/quia obligatio debet esse mutua/nec claudicare debet. Itaqꝫ necessariū est/si rex vel princeps teneatur subditos tueri/regere/protegere/ et defendere/qꝫ correspondēter subditi eis debeant subiectionē/tributū/ꝛ vectigal/ꝛ econtra si plebs vel populus debet principi reuerentiā ꝛ tributa Rex etiam debet eis protectionem ꝛ defensionem. Nam ꝛ ipse summus pontifex propter magnitudinē obligationis vocat se seruū seruoꝝ. Sic etiaꝫ oportet qꝫ omnes ei maxime obligentur. Sic igitur inter curatos et parochianos est mutua naturalis et diuina obligatio/ quā generaliter papa non potest ab omnibus tollere.

¶ Finit.

Tractatus per mo/

dum dialogi/ de perfectione cordis a ma/gistro Johanne de Gerson compositus. ano. M.cccc.xcij. Theolog⁹ loquitur ad animam cristianam.

Diliges dominū deum tuum ex toto corde. Cum hoc tibi preceptū sit o anima christiana. tu ad impletionē eius. totum cor ꝑpara/ & vigilāter intende. Aia Desidero agnoscere. totalitas cordis in quo consistit. quoniam tot varijs & ad varia motibus continue spargitur. & nunc hac nunc illac celeriter diuiditur. ꝙ vix aut nunq̄ totum in se collectū feratur in vnū. presertim spūale & inuisibile quale deus est obiectū. Totū sicut dicit Aresto. idem est qđ perfectū. Perfectū vero dicit illud cui nihil deest. Si autem hec pfectio simpliciter & absolute consideret. solus deus pfectus et totus est. qz solus est cui simpliciter nihil deest. in quo scz omne illud est/ qđ melius est esse q̄ nō esse. Hec ita esse nedū fide sed phīca & metaphysica demonstratione ꝓfiteor. Verūm aliter loq̄ de totalitate vel pfectione/ cogūt hec verba. Diliges dominū deū tuū ex toto corde tuo. Recte sentis et dicis o aia. Propterea totalitas aliqua vel pfectio dicit in creaturis ſm quid vel contracte. duz videlicet alicui rei nihil deest eoꝝ que sibi competere debent/ iuxta hanc vel illam conditionem sue speciei vel nature vel gratie supaddite. Sic enim dicitur homo pfectus in corpore/ dum nihil corpori deest qđ ad eius integritatē & cōpositionē pineat/ sed membris omnibus plene donatū est. Nolo per multa vageris. Dic in ꝓposito. Quid sit cor totū vel perfectū. Non quidem perfectione nature sed moris & gratie. Sic enī ſre circunstantia iubet intelligi. Triplex solet a mgr̄is. ipsa quā queris totalitas cordis distingui. que sub quadam latitudine vnita/ totalitas dici pōt/ diuersos ſm maius & minus gradus habens Unde cor totum seu perfectū dicitur. qđ spiritussanct⁹ inhabitat per gratiā gratū facientē. quoniam tali cordi sic se habenti non stat vt aliquid desit eoꝝ que sibi necessaria sunt ad salutē. Jam enī nō in gratia. sed in mortali culpa esset/ si careret necessarijs ad salutē

Diligit igit deū ex toto corde. & istud implent ꝓceptum pueri nouiter baptisati. Dormiētes etiā adulti duz sunt in gratia. imo & vigilantes dum venialiter peccant cor spargentes p varia creaturarū oblectamenta. salua tamen caritate. Illi quos dicis/ quēadmodū dicūtur deo placere per fidem sine qua impossibile est placere deo dicūtur insuper deo placere et credere. Ita & dici possunt deuz ex toto corde diligere. quia etsi non actualiter/ tamen et habitualiter cor habent iunctum deo. Ceterū distensio varia cordis p venialia/ cuz non auertant a deo/ nō expellit cor extra latitudinē totalitatis seu pfectionis de qua loquimur. Habet aūt sicut ꝓmisimus hec latitudo totalitatis gradus aliquos/ videlicet tres in genere/ quoꝝ gradus mō numeratus est infimus. Alius est supmus in beatis. vbi cor ferē actualiter & assidue ſm caritatis motionē in dei dilectionē & amorem. ita qđ nihil est qđ retardat/ aut rūpat aut interpolet/ aut impediat hmōi continuam cordis in deū latione. Tertiū & būc mediū nominam⁹ gradū/ qui secum venialia actualiter admittit. Hec solum pficitur in ipm cor p caritatis habitū/ sed frequenter p actū/ quārū humane vite hui⁹ fragilitas agi finit. q̄uis ad beatitudinis finem non attingat. Placet hec distinctō Sed ex ipa ꝓfectim sequi videt. oēm existētem in gr̄a habere statū pfectionis. Quare: Quia pfecte deū diligit ex toto corde & hoc actualiter sepe vt adulti. vel solum habitualiter vt infantes baptisati. Utiq̄ sic fateri necesse est. qm̄ omnis talis est in statu salutis eterne/ & religionis xp̄iane. qui status merito pfectus habend⁹ est. Quid sibi volunt igit tot de statuū varietate & pfectione conquisitiones: si status vnicus christiane religionis sufficiens sit status pfectionis.

Presupposito semp & retento eo vo qđ nūc intulim⁹. nec aliquis ambigere debet xp̄ianus/ ꝙ pfectio stat⁹ humane vite cōsistit in caritate. Multi ꝺsequēter conati sunt tradere modos & media nō in quibꝰ essentialiter ꝺsisteret perfectio cordis. Juxta Cassianū coll. prima. sed p q̄ media pfectio talis tanq̄ finis attingeret ꝺ modi⁹/ et augeret/ vel roborareť efficacius. qm̄ iuxta p̄dicta pfectionis huius latitudo/ susci/pit i se maius atq̄ min⁹. Superflua

(ne dicã curiosa) videt esse de statuũ perfectione talis locutio. Itaq; nũquid legislator xp̃s/qui dẽ est/cui⁹ pfecta sunt opa/ pfectaq; dedit legẽ. que ꝓtineret media ꝯmodissima retinẽdi statũ pfectionis euãgelice et in magis ac magis pficiẽdi/per opa nũc cõsilio q;. nũc medijs istis. et nũc illis/ pro qualitate psonaq;/tempoq;/z loco q;/cũ ceteris circũstantijs/que creberrime variant

¶ Fuit tpe Constãtien. ꝯsilij quidã ille frater ordinis p̃dicatoq;/asserens nullũ esse posse in statu pfectionis/nisi tria vota cum pfessione solẽni susciperet. Examinati doctores theologi obiecerũt de xp̃o qui nõ ista vouit. imo nec apli oẽs/nec discipuli/ nec virgo maria. Nam in ecclia primitiua qũ erat pfectõ xp̃iana. qũ erant eis omnia cõia/qũ null⁹ egens erat inter eos. Legit q; vxores habuerunt multi/sicut exanania z vxore sua colligitur z de petro cõstat. Quid rursus q; hec assertio statui prelatoq; qui dicunt seculares detrahit/quos tria hec vota nõ fecisse cõstat. ¶ Non ne plati oẽs/imo z clerici vniuersi in sacris ordinibꝫ ꝯstituti votũ habẽt castitatis. nõ qualecũq;/sed solẽne/quale dirimeret mrimoniũ iam ꝯtractũ. ¶ Nũt fateor q; tuis nõnulli taliũ vel nesciant vel nõ attendant. Ideo q; nõ exp̃sserũt verbo illud votum/qõ facto p ipsaz ordinis susceptionez ꝯfirmauerũt. quẽadmodũ nouitius transacto anno iudicat. pfessus. vtens vestibꝫ pfessoꝝ/nec reclamãs verbo. ¶ Ut video iam nõ põt de impfectione status iste culpari ex carentia voti castitatis. Sed q̃d de altero duplici voto dicet. ¶ Colligitur in primis ꝯtra dictũ fratrẽ/q; votum vnũ põt fieri nõ additis alijs z hoc in seculo. Colligit deinceps/ q; sacerdos seculars habet statũ pfectionis saltẽ in hac ppetua subiectõe voti castitatis. Colligit tertio q; si iuramẽti vinculũ. si p̃terea fides ĩ baptismo p̃missa nõ min⁹ obligant deo q̃ votuz voluntariũ. nihil. phibet sacerdotes hmõi canonicos collegiatos z reddituatos/ statum pfectionis obtinere. ¶ Expecto declarationẽ. ¶ Siquidẽ facilis est. Nõne quilibet taliũ debet obedientiaz superemo abbati christo z eius vicario supremo z ĩter inferioribus vsq; ad decanum suũ. vel alterũ imediate sibi p̃posituz/quocunq; noie dignitatis appellet. sit vn⁹ sint plures in vnũ sicut capitulũ. Ecce obediẽtiam z vt sepe iuramento firmataz. Iurat omnis de nouo gremio vniuersitatis ingrediens rectori suo. ¶ Similiter intelligit tale iuramentũ/ nõ de omnib⁹ vniuersaliter/sed quãtũ se potestas ordinaria rectoris extendit. ¶ Fatendũ est plane sic intelligi. Sed nec aliter iuramenta vel vota religiosoq; sup obedientia plenaria respectu suoq; superioruz debet accipi/dum videlicet superior iubens regule se cõformet. Alioquin in multis quilibet voto cõstrictus regularis obseruãtie hr̃e potest et velle z nolle. Isti latius/isti stricti⁹. Potest quoq; iubenti cõtra limites regulares Abbati vel priori cur ita facis dici. sed nõ passim aut leuiter sine grãdi cã. ¶ Video quẽadmodũ ꝯcludere vis obedientiam in secularib⁹ prout in monachis inueniri. Sed quid de voto pauptatis inducens /cum seculares sint ꝓprietarij. sint sub distinctis tectis. sint in distinctis mensis. sint ementes z vendentes. dantes z mutuãtes. ¶ Videtur istud nõ obstare pfectioni pauptatis. si fuerit apud tales insitum veraciter illud ꝓphetic̃. diuitie si affluant nolite cor apponere/ vt sint talibus vtentes/quasi nõ vtẽtes. Qualis erat paulus/q̃les apli quos fortassis dicit Aug. iõ altissimã vouisse pauptatẽ. similit̃ de castitate z obedientie votis. Qõ si taliter habere diuitias sit impfectum. Dic mihi de tot abbatib⁹/prioribꝫ/ceteris q; plurimis religionũ. pfessoribꝫ quid censebis. quos constat nec sub eodẽ tecto iacere. nec in eadem mensa ꝯmedere. sedere cũ ceteris qui veniunt/emũt/dispensat/agunt demũ in nullo qõ appeat secularib⁹ reddituatis dissimile. ¶ Grandis potius inuenit ad huc differentia. qm̃ portio data secularib⁹ de ꝯmuni dotatõe tot⁹ eccl̃ie sue dũ diuiditur id qõ ꝯmune est p singulos/cedit in verũ dominiũ cuiuslibet. Nõ sic apud religionũ pfessores/ quoꝝ multis ꝓmittitur vsus rerũ plurimarũ/vel p dispensatõe in alios/vel p sua sustẽtatõe. dñio semp apõ superiores remanẽte. ¶ Dicũt scio talia plures eoq;/si vero magna ps aliter sua seruat/ipi ꝯsiderent. Neq; leuiter vel arroganter seculares dijudicent/qui cũ suo (q̃lem notant imperfectionis) dominio/pũt vsum modestũ ne dicamus modestiorem frugaliter exercere. Concludendum igitur ad vnũ/ q; solus status religionis xp̃iane

sub abbate xpo. est status pfectionis/ sicut sol⁹ est caritatis ⁊ saluris extra quē necꝫ sa/lus stat/necꝫ pfectio. Sūt tñ in sua latitu/dine pfectōnis vie multe. quedā pl⁹ quedā min⁹ ad ꝺpēdiū ꝓpinquātes. ¶ Quid sibi blandiūtur ergo religionū ꝓfessores ⁊ institutores? ¶ Existimāt ꝙ regule per eos date vel explicate/dū sub quadā p/fessione ⁊ obligatōe retinēt suos profesſo/res ꝗs cōi vocabulo religiosos dicim⁹ ipsi iam statū ingrediunt. nō quidē pfectionis iam habite vel exercēde/sed adipiscēde.

¶ Ecce iam diuertunt ilsti a vera signifi/catione bui⁹ qō est pfectio xpiana. dū fatē/tur hoies in religionis statu positos eē nō ad hmōi pfectionis exercitiū/qō certe pre/missis repugnās est. Est enī xpianus ois in statu pfectionis exercēde/ dū sibi vacat pro loco ⁊ tpe. imo ⁊ hoc etiā ex promissio/ne seu voto ꝓfessionis baptismalis. custo/diendo obedientiā. castitatē. ⁊ pauptatem iuxta vocatōez suā/ ⁊ si nō semp in actuali exhibitōe/tñ in animi ꝓpatione ⁊ habitua/tione iuxta q te nūc deducta. ¶ Con/tēdere nō ꝓuenit de noibꝫ/ vbi de re ꝺstite/rit. Rursus omittēda est hmōi disceptatio sup pfectione statuū/qñ sapere videt pha/risaicā gloriatōez ꝓ qua ꝺpescēda scripsit apl's suā. pfundissimā ad Ro. epl'am. Cō/cludēs salutē nostrā esse ex grā dei/ vt non glorietur ante eū stulta p̄sumptio ois carnis Porro ꝙ de stat⁹ sui pfectōe gloriat. Reco/gitet ꝙ nō in statu pfectionis esse/sed perfe/cte viuere laudabile est. Pensęt qz quanto gradus altior/tāto casus grauior. Terreat illud Aug. Aristotelico ꝺforme verbo In/beremo bene viuere sūma pfectio est. male aūt viuere sūma dānatio. Et iterū/ sicut in/quit. nō facile inueni meliores/ q̄z qui pro/fecerūt in monasterio. sic nec eis ꝙ defeceŕt deteriores. Utrū vero plures in talibꝫ vo/catis pfectōis statibꝫ pficiāt q̄z deficiāt/ no/lo te curiosam esse in inuestigando. nec te/merariā in iudicādo. nec superbaz in ꝓtē/nēdo. nec garrulā in disputādo. qz iā ī mul/torū moribꝫ pchdolorꝫ ꝺuersationibꝫ ma/gis q̄z in codicibꝫ ⁊ disputationibꝫ veritas experit. que ꝺcludit apte religiones huius modi facticias nequaq̄z dare pfectionē/sed frequēter in ꝺtrariū eius qō intenderunt/ non sui/sed abutentiū vicio/ vel exīproportionatis suis moribꝫ vite. seu viuendi regu/lis se fortalsis altioribꝫ miserabiliter dila/buntur. ¶ Fiat mihi ſm consiliū tuū. qñquidē in omni statu/pfectionis hoies inuenire ꝺtingit/ habentes obedientiā/ca/stitatē/ ⁊ pauptatē in animi ꝓmptitudine/ ſm quā in seculo dici pñt obedientes. ⁊ in matrimonio casti. et in maximis diuitijs pauperes ſpiritu. Ac exinde ꝙducūtur ex/ his medijs ad augmentū ⁊ perfectionē ca/ritatis supra multos in religione in celiba/tu/in mendicitate/ viuētes. ¶ Recte dicis/ si tamē solicite tibi p̄caueris ab erro/ribus Jouiniani ⁊ alioꝝ similiū detrabē/tium pfectioni consilioꝝ/ qui ꝺfundere vi/debantur ad vnā equalitatē seu paria me/rita coniugiū cū virginitate. esum carniuz cum ieiunio. obedientiā regularē cum secu/lari libertate. diuitias cū pauptate/ vindi/cationem licitā iniurie ꝓprie cū indulgē/tia ⁊ mansuetudine ⁊ ita de consimilibꝫ.

¶ Absit vt ita desipiam/ vt observatio/ni detrabā consiliorū. Quāuis enī nō ob/ligent hoiem ad observationē suā. qz iam non essent cōsilia sed precepta. Nihilomi/nus teneor assentire ꝙ discreta consiliorum obseruatio/ceteris paribꝫ est pfectior q̄z tñ modo p̄ceptoꝝ. ¶ Docte loqueris ⁊ discrete de observatōe ꝺsiliorū/ dū iungis ꝙ sit discreta. et addis ceteris paribꝫ. Pōt itaq̄z fieri/ ꝙ p̄bere alterā maxillā pcutien/ti. aut dare palliū tollenti tunicā/ ⁊ ita ō cō similibꝫ sit vicio/sum. dum pcutiens aut ra/piens per impunitatē fit deterior/ ⁊ in per/niciem rei publice dissimulatio talis ver/git. Contingit iterū/ ꝙ homo nō obſuās consilia per votū/nec per actualē opis ex/hibitionē/ habeat intensiorē ⁊ certiorē in/ corde ꝓpationē eadē obseruādi ꝺsilia duz implerionis faciēdi sibi necessitas vel vti/litas occurrerit. Quis nō dixerit pl⁹ valere aurū q̄z plūbū/sed cereris paribꝫ intellige. Nā multū plūbū maioris est pciī/ pauciſſi/mo auro. Sic cōpationes semp examina. qm̄ vix aliter est ân ꝺpata bñ se possint vt excedentia ⁊ excessa. ¶ Concedimus itaq̄z esse. Sed nūquid pfect⁹ est ista tria bñ/ obediētiā. castitatē/ pauptatē sub vo/to sicut bñt religiones (q̄s Anselm⁹ noīat facticias qz facte videnť post institutionē legis euāgelice) vt ea que ꝺsiliorꝫ erant fie/rēt sub p̄cepto/ bō ꝺz subderet se perpetue seruituti ꝓpter illū cui seruire regnare ē. et cuius regi frenis summa libertas est. et cuius vincula sunt alligatura salutaris.

Ac pinde mutet statū de q̄dā libertate secu
li in ꝑpetuo sub voto iugū. ¶ Habz
hoc ois doctoꝝ sn̄ia/ q̄ opꝰ bonū factū cuz
voto/ circūstantiā accipit q̄ de se meliorat
ipm. Et q̄ religio q̄libet facticia/ ꝓsistit es/
sentialit in h triplici voto q̄uis in regulis
t institutōnib⁹ aliis varia sit t lata dr̄a ma
xime inter varietatē finis ꝓxmi sub deo fi
ne pintēto. Sortit̄ deniq; talis q̄libet reli/
gio nomē statꝰ rōne iā ꝓtacta/ imo t status
pfectōis fm modernos. antiq̄s silētib⁹ ap
pellat. ¶ Quo pacto pōt istud nomē
tam egregiuz t nobile/ plurimis q̄ sunt in
hmōi religionib⁹ pfessi ꝓuenire/ q̄s esse ne
mo negat multū impfectos vel ex ignoran
tia. vel ex naturali t morali impotētia/ vel
ex certa malicia. ¶ Rn̄sio iā sicut t ob
iectio ꝓtacta est. ¶ Pro cuiꝰ elucidatōe ple/
niori distinguūt loquētes de pfectōe statu
um/ q̄ statꝰ est aliq̄s pfectōis nō vt habite
sed adipiscēde/ qm̄ in ipm t p ipm satagit
pfitēs pfectōez adq̄rere/ nō q̄licūq; mō sed
spēalit p tria vota cū āne.is regule t insti/
tutis. Est inq̄unt alius status pfectōis vt iā
habite t exercēde in alios. q̄lē dicūt esse sta
tū ꝓlatōis/ ad quē spectat alios nedum se/
ipos/ purgare/ illumiare/ pficere tanq̄z hie
rarchicū statū in eccl̄ia. ¶ Ecce iā ap/
pbare videt hec distinctō illud qō cābat ō
ip:oꝝietate locutōis/ dū statꝰ pfectōis ille
dicit q̄ nō ex se pfectos hz/ sed pficiēdos vi
deat logicꝰ si seq̄t. Iste est statꝰ pfectōis ad/
quirēde/ ergo ē statꝰ pfectōis. Hūquid nō
aptꝰ vocat scola/ vel via/ vel disciplina ad
pfectōez adipiscēdā q̄z statꝰ pfectōis abso/
lute. Quis diceret q̄ religiosus est in statu
glorie ꝑpetue/ est tn̄ in statu talis glie. non
quidē adepte sed adipiscēde. ¶ No/
lumꝰ vt p̄dixim⁹ vbi de re ꝓstiterit deseru
re ꝓtētioni de noīe. Propterea neq; repu/
tamꝰ hic insistendū si statꝰ curatoꝝ debeat
dici statꝰ/ vel tn̄mō gradꝰ/ vt ꝓcedat gra/
dus pfectōis exercēde/ t nō statꝰ/ fm illos
qui nō dicūt eē statū sine voto/ vel obliga/
tione ꝑpetua. ¶ Si ꝓcedat hoc illis
Nōne sūt curati suis eccl̄ijs sel' suscepti ob
ligati/ nō cedere/ nō fugere tāq̄z veri pasto/
res/ quēadmodū suis sūt astricti maiores
ꝓlati: ¶ Dicūt q̄ nō/ t h ex duplici si
gno. primo q: p̄nt intrare religionē absq;
spēali dispēsatōe pape. nō sic epi. Rursus
q: facultatē hnt liberā resignādi vel pmu/
tādi q̄lis nō ꝓcedit epis. ¶ Diuersi/
tas arguit ex hac duplici radice/ q: vbi ma
ius piculū ibi cauti⁹ agēdū fuit. Esset autē
maiꝰ piculū si fas esset epis passim eccl̄ias
suas dimittere/ q̄z de curatis. Nihilomiꝰ ē
ꝓportional' obligatio iure diuio curato ad
suā eccl̄iaz/ t ꝓlatoꝝ maioꝝ ad suas cathe
drales. ita sc̄z q̄ neutris licitū ē absq; ratō/
nabili cā deserere ceptā eccl̄iaz. Gz euidē/
tior cā requirit/ vbi maiꝰ vt dictū ē imineret
piculuz. Hinc de ꝓlatis papa retinuit sibi
cognitōez spēalē. nō ita de curatis. ¶
¶ Probabilis ē ista rn̄sio. q̄ ꝓsequēt̄ ifert
curatos eē tā in gdu q̄z in statu pfectōis ex
ercēde. Nō ita de religiosis q̄. vt tales. pci/
si sūt. nō ꝑsūt ceteris. nec sūt sacerdotes nec
clerici/ vn̄ monachꝰ dr̄ q̄si sol⁹/ t plāgens/
seu dolēs. ¶ Quo pacto igit̄ pōt ali/
q̄s curatꝰ deserto statu pfectōis maioꝝ ad
statū miorꝝ vltro descēdere vt monachꝰ fi
at. ¶ Dicēt aliq̄ q̄ hoc n̄ pōt nisi rō/
nabilis cā subsit. cuiꝰ cāe ꝓgnitōez/ papa re
liq̄t eoꝝ ꝓscie. Est aūt rōnabilis cā/ si curat⁹
videt eē se scādalosuz pp̄lo suo. si penit⁹ i/
eptū/ insufficiētē/ t ignauꝝ ꝑ suscepti regimi
nis officio/ q̄ cāe sufficiētes sūt etiā in epis
vt a papa. vel spōtanei vl' inuiti trāsferant
¶ Mouet ex diuerso nonnullos ista q̄
fit trāslatio de monachis i epos. Aduersat
inq̄t talis assumptō duplici voto/ obedie
sc̄z t paupt̄atis. qm̄ t diuitias hūt sine pfe
ctionis diminutōne. put ab eis ꝓcedit. et a
suis abbatib⁹ cū regularib⁹ disciplinis ab/
soluūt. ¶ Rndēt isti diuitias se hr̄e i
episcopio. Nō in ꝓprietate possessiōis/ sed
in officiū dispēsatōis. Dār exēplū de mr̄i/
monio. qō dat primo homi in officiū ꝓpa/
gatōis/ nō in remediū libidinis/ vt mō da
tur aliquib⁹ hac sola de cā. q̄s esse ꝓstat nō
idoneos ad ꝓficandū. Sic inq̄unt diui/
tie retinent a q̄busdā vt secularib⁹ ꝓ:o solo
sui solatio/ nō in officiū. Ecōuerso repit i
ꝓlatis monachis/ q̄ diuitias q̄b⁹ añ renun
ciauerūt nō amplectunt in ꝓlatura ꝑ sola/
tio ꝓprio magis q̄z antea/ sed ad dispēsatio
nis obsequiosum in pauꝑes officiū. ¶
Desup ē inspectoꝝ deꝰ q̄ nouit intētiones
cordis alr in pluribus se hr̄e q̄ dixit. Opib⁹
credite. ¶ Loq̄mur h nō q̄les sunt sz
quales eē debeāt monachi dū ꝓlaturas as/
sumūt. Qui ꝓterea nō absoluūtur ab obe/
dientia sz mutāt illā sub sūmo pōtifice q̄n/
tū t q̄liter ꝓriorē vitaz viderit regulārē nō
posse cum ꝓlationis execution̄e seruari.

Mendicitas q̄ sine

¶ Confirmāt hoc ea que sup̄ secularīū obedientia disseruisti. Sed nūquid super esse difficultas maior videt in mendicantibus/qui iam vtiq; nequeūt vere dici mendicantes/cū suppetat eis ius plenum diuinum naturale ⁊ positiuuz/recipiendi tpalia a subditis/ita vt ipi iam nō solo titulo naturalis necessitatis accipiant necessaria qui titulus solus p̄prie reddit mēdicantez/esse simul ⁊ dici. Alioquin reges gentiuz ⁊ omnis bō generaliter accipiēs aliquid ab altero qui dat sponte. Dici possit mendicare. ¶ Dicerēt aliqui mendicantes id circo remanere/ q̄z titulo possessorio renūciant/⁊ solo quo p̄senti sunt titulo paupertatis aut naturalis necessitatis petunt gratis nec vrgent si negent/ nec titulo iuris diuini vel naturalis impellūt⁊ hoc p̄ causa sua sed de paupib⁹ curant certant/⁊ disceptāt/ ¶ Fateor ita vel dici vel fingi posse/ sed veritas nec illudit/nec cassat. ¶ Sic volunt dici xp̄m fuisse mendicū/nō quoniam esset dñs vniuersoz. Quid enī verius sed abdicauit a se etsi nō dominiū tamē dominij vsum. Sic voluerūt aliqui nedum monachos/nedū clericos/sed p̄latos omnes cū papa ⁊ cardinalib⁹ debere pauperes esse/vel mendicos. exēplo xp̄i mgri. Dicūt alij minus intpate loquētes q̄ ecclesiastici seculares/etsi nō mendicēt/ viuūt saltez de elemosinis q̄si sc̄z pure gratis collata suscepерint/ ⁊ nō vt operarij digni cibo suo/ dño p̄ro se ⁊ alijs deseruientes.

¶ D

Secūda pars principalis que statim ostendit quid inquirit.

Dittimus interim materiam banc mēdicitatis/ que ḡt difficultates ⁊ ambages attulerit/ p̄sertim in regula minoz̄/ qui ex p̄riationē assumūt ⁊ in p̄rio ⁊ in ꝯmuni/ multitudo decretaliū extrauagantiū nunc istarū nunc illarū/maxime tpe Joh. xxij. satis insinuat. Reuertak ꝯro sermo noster ad initiū/q̄ erat inherere sup̄ cordis totalitate seu perfectione. vbi questio surgit scitu digna/sc̄z si cor teneak p̄ro sua pfectione f̄uanda/semp illud agere q̄ reputauerit eē deo placētiꝰ/meritiq; maioris. ¶ Resoluit hec questio tua sub generalioribus terminis. Si p̄positis alicui duob⁹ bonis ī cōpossibilib⁹/semp q̄ melius est/ illud eligere teneak. ¶ Placet resolutio/ p̄ro/ sequere q̄d sit in ea veritatis: ¶ Fuerunt dicētes/maius bonū dum p̄ponit voluntati semp ampliꝰ mouere/nec posse voluntatē in electionē boni minoris tūc ferri. Alioquin data esset facultas libertatis ī malū voluntatis. ¶ Scis p̄articulū pisicū. hoc esse dānatū/⁊ tamē quid ad rationē taliū rūdet. elucida q̄ p̄positis simul duob⁹ disparib⁹ in bonitate/ semp minus bonū ꝯpatū maiori habet rationem mali. Volūtas aūt nunq̄ ferri pōt in apparens malū/ f̄m dionȳ. ⁊ aresto. q̄z nemo ad malum aspiciens opak. ¶ Fortiter opponis. sed vtriq; dissoluit. si p̄pende respiciatur. natura liberi arbitrij q̄ō est facultas rationis ⁊ volūtatis/ siue liberū de ratione iudiciū. Cetere nimirū creature nō rationales ferunt in finē suū ex p̄determinatione supioris cause regentis/nec habēt ī sua potestate modos oppositos tendendi ī suos fines. Sed vno mō quelibet spēs operatur. vt yrundo quelibet facit nidū suū pari mō. sic apis fauos. sic aranea telas/ sic formica colligit bladū. Atuero rōnalis creatura/quia p̄cipit p̄ insitā ⁊ p̄iunctā rationez/ diuersos modos ad eundē finem veniendi/nec ad vnū limitak. facultatē habet hoc vel illo medio vti. Hoc aūt nō est in malū sed grande p̄uilegiū volūtatis q̄uis illo contingat abuti. ¶ Nōne salubrius esset humane creature q̄ instar aialiū ligaretur. ad vnū ꝯsecutionis finis sui moduz quia p̄inde nec peccaret/ nec a suo fine deficeret. Nōne p̄terea sic videmꝰ in sublimioribus creaturis/q̄ pfectiores inter eas sūt/ que sub pauciorib⁹ motib⁹ finem suū cōsequūtur/sicut deus in se p̄fectissimꝰ est/qui nullo vel eget vel agitak motu. Cur igitur nō erit sic in inferioribus creaturaꝝ. ⁊ in hominib⁹ sicut in angelis. ¶ Volūtas optima sapientissima/⁊ ordinatissima p̄imi cōditoris/in hominib⁹ solerter attēdenda est/quoz̄ duplex est status post p̄imū innocētie depditū. vnus vie. alius patrie. verū illud erit in patria q̄ arguis de motuū quadā vnitate quēadmodū nūc exemplificas in angelis. Sed in via queda ta est ad merendū voluit altissimꝰ hanc hominib⁹ dare facultatē/ vt relinqueret eos ī manu cōsilij sui. Alioquin necessitas limitata/quā laudē/quod meritū/quod premium reportaret: Huc accedit gratie donuz paratū omnib⁹ non renitentib⁹/ q̄ diuio

quodam ꝛ vnico nec ꝓturbabili ductu/ꝑ mouet ad vltimū finē nostrū. nō minus ꝯ grauitas deorsum aut leuitas sursum.

E AC Supest prior mea obiectio ꝙ minus bonū respectu alior incōpossibilis/ habz ratōez mali. TC Demi satis. sed neq; unt oia simul dici. Concedo in primis. ꝙ volūtas nō pōt fieri in malū sub rōne mali. cū bonū vel appens bonū sit ꝓprīū eius obiectū. Quin etiā minꝰ bonū maiori collatū incōpossibili/ pōt sub hac ꝑcisa collationis rōne rōez bñe mali/ ꝛ ita nec poterit vt sic acceptari. verūtū habetur hic duplex euasionis seu remedij via. Prima dicimꝰ facultatē suspensiuā/ quasi mediā in velle et nolle. fugam ꝛ ꝓsecutionē. acceptionem et refutationē. Cuiꝰ facultatis suspensiue tanta virtus est in via/ ꝙ ꝓpositis quibuscunq; obiectis bonis aut malis citra vltimū finē/ imo fm plurimos ipo etiam vltimo fine ꝓposito/ poterit se voluntas tenere in suspenso ne neutrū accepter vel refuter. ꝛ se figat cū rōne ꝙsi plꝰ deliberatura. Hec oportet hic ꝙrere quo pōt hoc fieri/ qm̄ natura volūtatis sic a primo ꝓditore data ē sup agentia naturalia/ vt nō rapiat seu ꝓpellatur mox irruere/ sed se sistere fas habeat/ ac ꝛinde spaciū deliberatōis ne fallak ita sibi cōcessum est. Hec est altera ꝑ vitādis erroribus ꝛ vicijs ꝓsultior exercitatio. Prudētie quidē nil obest amplꝰ ꝯ ꝑcipitatio/ neq; rōem cōsulēs/ neq; ꝓsulenti morā gerēs

AC Video iuxta viā hanc non oportere vt duob bonis inequalib ꝓpositis ꝛ incompossibilib/ volūtas necessario velit maius bonū. TC Nō oportet vt eligat/ quia nec oportet vt conferat ad inuicē illa duo bona/ sed fertur vltro in obiectū suū qō in se bonū est/ ꝛ vt tale pñtak sibi. At si pges inq;rere cur deserit maius bonū? Rñdebo qm̄ sola volūtas est sibi frequēter sufficiēs causa vel ratio ꝙ istud eligit. ꝛ illud non. Hec exterior alia ratio querenda est. Cur istud vocant aliqui ecpientiā ꝓprie libertatis vel vsum eius. vt si queraka voluntate. cur ita facis/ iure rñdeat illud satiricum inferens. Sic volo sic iubeo sit ꝓ ratōe voluntas Et itaq; nullū possumus in diuina volūtate respectu creaturarū hoc vel illo tpe vel gradu vel specie cur aliud inuenire. Sed nec apud grāmaticos in pluribꝰ impositōnibus termior aliter dicunt/ ꝯ sic placuit impositori. Quāuis causarū inquisitio ꝑ pinquarū non frustra sit ad cognitionem diuinorum/ nobis qui primaz ꝛ sufficientem non sufficienter possumus intueri. q̄ plene cognita nihil insciatum liquetur.

AC Transi nunc ad formam ꝓposite dubitationis. apiendo non quid voluntas possit/ sed quid agere teneatur. TC Tenebitur aliquādo minus bonum proponere vel acceptare/ dum est alteri maiori incompossibile/ ꝛ hoc dum minus bonū cadit sub precepto. ꝛ maius est in solo consilio. AC Fateor hoc. Sed ponamꝰ amborum quodlibet cadere sub precepto nō quidē simul/ quonīā implicaret/ cum ponantur incōpossibilia/ sed sub distinctōne qua tenek iste vel vnū vel alteruz de duob acceptare. nūquid peccabit minus bonuz eligendo/ spreto maiori? TC Pendet responsio maxime ex cōsideratione libertatis iam exposita/ fm quam potest abbreuiato verbo dici/ ꝙ sufficit eligere minus bonū. non equidez sub hac ratione qua est minꝰ bonū/ sed quia bonū/ ꝛ quia sub distinctōne. licet nō absolute preceptū. AC Reddas oro ꝓspicuā hanc conclusionē. quesi non concedik nescio quis hominū viatorum tutus erit/ quin reneak illud semp agere/ quod melius esse ꝓspexerit. Hoc vero si quis compleat aut implere valeat circūdatus tot infirmitatibus/ non satis inspicio Rursus ex aduerso militat doctoꝛ magne reputationis assertio/ ꝙ in ꝑficiendo regiminib animarū tenetur ꝑlatus eligere meliorem. Hilitat illud qō nolle fieri ꝓfectū/ iam contēnere est. Nam regredi/ est iam lāguere est circa precepta dei. iam nō ex toto corde. ex tota mente. ex tota anima. ex omni fortitudine. ex viribꝰ omnib diligere deum. quoniaz maioribꝰ omissis dat homo se minoribꝰ. TC Potenter ad vtrālibz arguis. Stat nihilominꝰ veritas in robore suo/ cuius ignorantia scrupulos affert inextricabiles cōscientijs volentibus ambulare in via dei/ dum vel in spem temerariam/ vel in timorem irrationabilem dilabuntur. AC Tuum erit igitur palaz facere veritatem hanc precipue per manuductiones exemplorum morales et grossas/ ꝓout exigit hec materia. TC Fiat Cōstituamus mentis oculos in religionibus approbatis nec lapsis/ vt Carthusien⁹. et celestinorum (Hodie enim celebritas agitur ꝑetri celestini) Sit prior/ habens sub

rr

se quatuor fratres petrum, paulū, andream, Jacobum. Dicit eis cōvocatis. Ecce quatuor sunt officia pro conuictu religioso cōplenda. Primū est cōtinuatio diuini seruitij/vel diuini operis in ecclesia. Secundū est ministratio ciboꝝ z aliorū necessariorum fratribꝫ. Tertiū est scriptura librorum quibus fratres informent. Quartū speculatō diuinorū exemplo marie, sicut necessariorum ministrationē habet martha. Pono dicit prior/electionē cuiuslibet istorum vnicuiq; vestrū/cuius voluntas mea vel cōsilium magis declinaret iniūgere tibi petro primū officiū. tibi paulo scōm. tibi andree tertiū. tibi iacobo quartum. At vero magis/verbo ꝓpi ad cecū. Dic quid vis vt faciam tibi? ¶ A ¶ Recipio casum z quid elicere vis expecto. ¶ T Volo sane primus elicere/q̄ vteriꝰ premissoꝝ/ liber sit acceptare vnū de quatuor. vbi z prior vnum fieri per alterū melius iudicabit non cogendo/sed consulendo. ¶ A ¶ Perge ꝙsequenter ¶ T ¶ Pergo/dicens q̄ inter opa quatuor anteposita nō dubiū quin vnum sit de se z in genere suo meliusq; alterū. Nihilominus dicit(arbitror)nemo peccare petrum/si voluerit in illo q̄ de scō loco vel tertio propositum est exerceri. ¶ A ¶ Des aliud elucidationis exemplum. ¶ T ¶ Sit homo multas a deo gratias habēs. vnaꝰ predicationis popularis. Altera lectionis doctoralis. Altera inquisitionis nouarū veritatū ꝓ ꝙfutādis hereticis/vna quoq; solitarie quietis ad vacandū sibi cōtēplandūq; celestia. Constat vtrāq; habet hanc gratiarum talentū esse ꝓmissum a deo. Cōstat ꝓterea nō posse simul vtrūq; talentū hmōi posse ex equo distribui. Remaneat igit oportet optio possidenti/ quā gratiā exequi ne vacua sit eligere/excepto dūtaxat vrgētis necessitatis articulo/quo casu vel simili iam nō esset duoꝝ dissimiliū z incōpossibiliū electio libera/sed ad vnū limitatio certa.

B ¶ A ¶ Respiciūt exēpla priora ꝓximū. Dic exemplum respiciēs hominē ad scipm. ¶ T ¶ Querunt doctores si debeat hō semper deteri de peccatis. Rñdēt inter cetera multa, q̄ dolorosa contritio q̄q; possit obesse meliorib exercitijs/quo casu possit obmitti ꝓtinuatio sua. Sic dicet de cōpassionibus a primi calamitatib q̄m iubemur flere cum flentib. nihilominꝰ obmitti potest hec cōpassio vel recogitatio ꝓ bonis alijs

Diceret similiter sup innumeris alioquin nunq̄ esset finis/nunq̄ consiliū certū/nūq̄ exercitiū stabile circa quodcūq;. nisi conclusio teneretur conformis ei que dicta est Sufficere potest homini deū querēti, deum toto corde diligenti/si ea studuerit implere que sibi p̄cepta sunt. Juxta illō. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. ¶ A ¶ Quid est igit q̄ sup instinctib tot z tanta scripta sunt/vt sequat homo meliora q̄ inspirat ei deus. Nec lāgueat (vt iaz de gregorio sumptū dicebat) circa p̄cepta. sed attendat que sit volūtas dei. nō tm modo bona sed beneplacēs z pfecta. Sit deniq; spūalis discernēs inter omnē diē. ¶ T ¶ Dedita[m] sum plurima p annos plurimos super instinctib hmōi/ si posset fundari stabilis regulatio cordis nostri. tandē non inuenio regulā certiorem z fideliorē q̄ dei legem. iuxta illud ps. Consiliū meum iustificationes tue/in quib. s. deus semel locut[s] est/z idipm non repetit. Scribit aūt prophēta terribilē de sequentib cor suū/sentētiam. Dimisit inquit eos fm desideria cordis eoꝝ. Jbūt in adinuētionib suis. Elegit iste qui crebro cōmonitus vt crederet amicorū consilio. Rūdebat se vtiq; velle/ imo z debere illud facere. Nam quis est adeo rrandū ꝓclivior/ q̄ qui spreto alioꝝ consilio suo fisus fuerit? Subiūgebant. Fac igitur hoc z illud quale cōsulim[s]. Subsistebat inquirēs. Si sub pena peccati mortalis ꝙfulerent illud agendū sibi. quo casu nollet obniti sed eniti ꝙplere. Si vero de centū quādaꝝ tpi vel rebꝫ accōmodā dumtaxat intēderēt suadere/dicebat hoc remanere in arbitrio suo. q̄z nō tenemur sp z in omnib meliora ꝙplecti. ¶ A ¶ Noui quē intelligi das silētio. vellē dares sui talis responsi rationē. ¶ T ¶ Est incōprehēsibilis humane diuersitas ꝙplexionis vel ꝙditionis/nedū in pluribꝫ hominꝫ/sed in vno eodēq; diuersis. nō dico annis. non mensibus. nō hebdomadis. sed diebus horis et momentis. Notū est insup illud Aresto. q̄ delectatio in opatione tenet z auget illam. Et metrū vulgatum habet. Nō natura negat nemo feliciter audet. Et quoniaꝝ consuetudo est altera natura. hinc suadetur, vt quam quisq; nouit z in qua nutritus est exerceat artem/ z sit cōtentus sorte sua. Cur non poterit ꝙscius homo cōditionis z inclinationis ꝓprie/ ꝓ tpe vel ꝙsuetudie dare

se tali qō operā delectabiliter exercitio/ et si videat humilius statu suo. Hoc tñ obſ/ uato iugiter q̄ preceptiua domini volun/ tas fiat. aut eam dum apparuerit implere paratus sit/ dicens ex sententia illud oratō nis dñice Fiat voluntas tua. ¶ A ¶ Rema net adhuc post oia prior allegatio/ q̄ nolle fieri pfectū peccatū est. qz iam non ex toto corde diligit deus ¶ T ¶ Imo dicunt ta les q̄ hoc est fieri pfectū/ z ex toto corde di ligere deū/ dum cauēt in primis offendere criminaliter eū. dum p̄terea suscipiūt cum grā̄ actōe gratiā bonitatis sue/ que noluit eos obligare vt semp illud agere tenerēt qō esset in se melī. sed acceptat de paupercu la nr̄a munī obsequiū qualiscūq̄. Hinc̄ po stremo sic languēt circa precepta que sibi suscipiūt impleēda/ quin ista strēnue. vigi/ lanter. integre z quasi superogāter studeāt exercere. Sintq̄ in isto statu patientes at q̄ longanimes/ non vt Layn vagi pī alie ni status oblectationes. nō profugi a facie tribulationū/ quas suus secū status affert. scientes nullū prorsus esse viatoris statuz quem nō circūstent aduersitates plurime. Propterea non querit ob aduersitates sui status mox in aliū vel aliū fieri transitum. sed perstat patientia vincens eas/ cum illa securitate conscientie/ qua iudicat esse sta/ tum suum cum salute. Alioquin fieret vel mutandus esset/ vel corrigendus/ vel dese/ rendus. Hos aūt loquimur aduersus eos qui volunt in omnib̄ scire quid melius ē. quasi nō satis sit in christiano/ si se sciat in statu salutis esse. Hinc̄ tamen ad sublimio ra qūq̄ prohibemus progredi. Sed hinc̄ ad hoc semp teneri sentiamus/ hinc̄ semp expedire pronūciamus. propter instabili/ tatis detrimentū. Quo fit vt minora tene/ re fortiter. sepe sit consultius q̄ assidua va/ cillatione ad prerupta niti. Hos suppositi/ ta doceant exempla. Petrus eligens inse/ qui seruitū ecclesiasticū. cōtinuabit illud. nihil aliud attendens quod socijs noverit impositum. Paulus ita ministrabit tem/ poralia. vt non necesse habeant conqueri spiritualib̄ intendentes. Andreas indu/ stria fideli scribet libros alijs profuturos. Jacobus itaq̄ se dabit deuotioni. ita stu/ debit in celis conuersari q̄ alijs in occupa tione positis. gratiam. auxilium z gloriaz valeat promereri. Recte sicut in vno cor/ pore vero/ laudatur membrum si rite fecer/ rit officium deputatum. quāuis appareat altero vilius. Vtiperak autem/ si prepo/ stere velit alienum licet honorabilius offi cium accipere. Sic in corpore mystico di/ uisiones gratiarū esse cōmemorauit pluri es apostolus. Potest ille predicare. sit ita. potest etiam libere cōtemplari. Potest in homine manus vice pedum corpus aliqñ sustentare. Nemo tamen diceret man9 de/ bere passim/ ambulationi se tradere. ¶ A Sentio cōmonita multaq̄ profunde re/ cogitas q̄ centralis finalis puncta lisq̄ re ductio in via dei est pre ceteris omnibus/ veraciter agnoscere quid iubeat de9. Sit ille sūmus abbas noster. sit noster pastor. nos oues simplices pascue eius. Alioqn quantūcunq̄ sit zelus ardens et feruidus ille ranq̄ scientia carens preceps est ad rui nam. ¶ T ¶ Propterea beatus vir qui in lege domini meditatur die ac nocte/ vt sci/ at quid iubendo prohibendoq̄. velit de/ us. Nam per consiliū ligatur nemo. q̄uis raro fiat vt homines precepta strēnue cō/ pleant/ quin quodāmodo supererogent et misceantur consilijs. Vide q̄ qui diligit deum exempli gratia sub quatuor gradib̄ posset implere preceptum sub vno gradu vel duobus. facit igitur amplius q̄ neces/ se fuerit ad salutem. quod superogatio con silij nominari potest. Adde multos eē qui perfectioribus operib̄ intendentes. minus incompabiliter adquirerent de perfectio/ ne dilectionis dei/ q̄ in sua propria vel ele ctione vel vocatione pmanentes in imper fectionibus. Fuit apud athenas quidā ma gnus ciuis cui quasi pro cōtumelia cōmis sa est emundatio platearū ciuitatis. Su/ scipio libens inquit z talem operam dabo vt ipsa ciuitas munda sit. Quo sic imple/ to contigit vt officiū prius vilissimuz glo/ riosum putaret. Dicit vnus de prudenti/ bus nostre etatis dum fieret collatio super officijs vel artibus vel scientijs. Quisquis in sua arte sic exhibet se vt excellat in ea/ ille laudandus/ ille suscipiendus/ ille eligen/ dus. ¶ A ¶ Superest adhuc scrupul9 ve/ hemens/ ortuz habens ex predictis que vi dentur asserere nullū esse consiliū vel q̄ren dum vel dandū nisi de preceptis. Nō dice re quid aliud est q̄ consiliorū p̄rogatiuam penitus annullare. dimisso quolibet ho/ mine in latitudine p̄ceptoz. ¶ T ¶ Si data esset cuilibet homini tanta cognitio

diuinoꝝ ꝓceptoꝝ. tanta ad illoꝝ ꝯpletionem dilectio quãta requirit ⁊ sufficiat ad finem beatitudinis adquirendũ. nõ eẽt opꝰ ampliori cõsilio, hec sentẽtia esset satis cuilibet hoc fac ⁊ viues. Verũ longe aliter est. Hinc religiões ꝑticulares sub ꝑpria religione generali ⁊ de se sufficienti superaddite mltiplicateꝝ sunt. Hinc quotidie noua vel incipientiũ in via dei/ vel in ea proficientium ꝯsilia. Hinc porro tam multiplex apõ plurimos cõquisitio partim veraꝝ/ partim fallaꝝ/ ⁊ sepius mendaꝝ/ sup distributione talenti cõmissi. quale sibi quisq; suadet leuibus ex causis esse datum. Sit illud talẽtum scientia ꝯquisita. Sit eloquẽtia in rebus humanis. sit animaꝝ regendarũ ars. sit zelus eaꝝ. hinc appetitus ille nõ dicam ab initio ꝑlaturarũ/ magisterioꝝ/ officioꝝ predicatoꝝ ad populũ/ que omnia reuelaret vtinam caro ⁊ sanguis. Deniq; religionum ingressus ⁊ professio miscet aliquando secũ puluerẽ si nõ lutum densum sustẽtationis habende carnaliter ociose ⁊ laute nec spũs in manib; prelati ponit aut recipitur/ sed caro. ¶ Negare nequeo/ sic et nõ dolere nõ valeo miseriã nostrã hanc cõmunẽ/ que vt frequẽter incedit nõ recto nec ĩmaculato calle. Sed nõne verũ ẽ apl'i dictũ. Qui ẽpatũ desiderat. bonũ opus desiderat? Oõ dictũ cõprehendit in se primatum quoꝝlibet alioꝝ regiminuꝫ. ¶ Trabis ad materiam diu multũq; nobis alias ventilatã. Sed hoc vnũ referre placꝫ ad pñs/ veluti cõcluserim ꝑ aplica verba. Si potes liber fieri magis vtere. Scis q; niam omnis ꝑlatio seu dñatio verissime fluitus est. Nec frustra nec ficte nec mẽdose dicit se summꝰ pontifex seruũ seruoꝝ/ tãq; habẽs omnes boies impositos supꝫ caput suũ/ redditurꝰ de omnib; ratõeꝫ. Si consideret igit̃ vehemẽter ⁊ acriter homo q̃s nihil de se possit humana industria ꝙ salute pro correctõne/ pro eruditione hoim. Ita vt vbi plus aliquãdo proficere crediderit/ ibidẽ nõ ꝓdesse sed obesse frequẽter repiat quia puersi difficile corrigunt̃ ⁊ stultoꝝ infinitꝰ est numerus. Mirabit̃ pfecto stolidi tatẽ humane ꝑsumptõnis nõ expectantis vt vocet̃. nec vocari satis esset nisi simul cogeret̃. Quo pacto cogeret̃? Per auctoritatem ⁊ legẽ vel dei reuelãtis. vel ꝑlati mittẽtis. vel vrgentis vel inuitabilis necessitatis. ¶ Sed allegabis gregoriũ in omelia

Hemo est qui veraciter dicere possit. Talẽtum minime accepi. nõ est vnde rõem ponere cogar. O deus equissime quot hoim temerarios ausus hec cõsideratio minus intellecta fefellit. Quot insultationes inanes/ ⁊ noxias proximoꝝ reprehensiones induxit. ¶ Testis est ⁊ valdẽsiũ secta cũ suis cõplicib; innumeris. Aduersus q̃s oportuit decretales cõdere/ ne quis auctoritate propria ꝑsumeret ꝓdicare. Oõ ad ceteros actus hierarchicos extendit̃ imo nec fraterna correctio fieri secure potest nisi mlto discretionis sale condita sit. ¶ A ¶ Qua ratione poterit ergo diuinũ ꝓceptũ compleri dilige proximũ tuũ sicut teipm. Cui cõsonat illud sapientis. Mandauit deꝰ vnicuiq; de proximo suo. Deniq; de elia non tam corpaliter q̃s spũaliter largienda. Et quia maledicit̃ qui frumentũ abscondit in populis. Nam sapientia abscondita ⁊ thesaurus inuisus/ que vtilitas in vtroq;? Et seruus piger non, quia dissipauit sed quia in sudario (qõ mundũ est) pecuniã seruauit domini. seuerissime dãnatꝰ est. ¶ Douent ista dum allegantur. Habendũ est idcirco super talibus consilium vt scire valeat homo quid agendũ. Agendum intelligo non ꝑ solam erogationem consilii/ sed necessitate ꝓcepti. Consurgit autẽ preceptum altero trium modoꝝ quos tetigimus vel a deo reuelante. Vel prelato legitime iubente. Vel vrgente necessitate. Addimus quartum. Si facta est obligatio vltronea voluntate. Que vero sit necessitas vrgens determinari non potest nisi prout sapiens iudicabit. quãuis collatio de obligatione ad elemosinã corpalẽ satis approximat ad inueniendum obligationem elemosine spiritualis. ¶ Tu qui times de absconsione talenti/ qui dum tibi vacas discis vt quid perditio hec? Exerce potissimũ tui cordis talentum. fac omnibus de illo seruitium. Sit in eo peregrinatio tua. sit predicatio. sit cõmonitio. sit elemosine distributio. sit illud hospitale miserorũ omnium. Quo pacto dices? orando pro quaslibet ⁊ in qualibet aduersitate proximorũ pro sua eruditione. castigatione. consolatione. patientia. cibo. potu. veste sanitate? Sciet pater omnium deus/ et volet desiderium pauperis exaudire. et preparationem eorum audiet auris sua? ¶ Anima Quantum potest colligere attentio mea

¶ K

de premissis omnibus circa perfectionem cordis in dei dilectione conquisitis. Primum & principium est semper oculum cordis habere prout sapiens iussit ad illa que precepit deus. Cetera vero omnia tāq̄ in uātia q̄dā accessoria reputare/nisi pro q̄nto fuerint vel voto proprio/vel superioris iniūcto precepta. Non ita tamen vt accipiamus quasi velamen malicie libertatem in diuinorum latitudine preceptorum/sed bona & equa fide studeamus seruire deo in sanctitate & iusticia coram ipso omnibus diebus nostris/nec ita periculum amem⁹ vt pereamus in illo. ¶ Recte colligis vere sentis. hec fac vt diligere deum ex toto corde perfectoq̄ cognoscaris.

Finit.

Tractatul⁹ doctoris consolatorij venerabilis magistri Johannis de Gerson Cancellarij parisiensis de meditatione.

Prima considera.

Quid sit meditatio/& de triplici oculo.

(m) Editatio cordis mei in conspectu tuo semper. Felix certe qui cum propheta potest ee sententia dicere verbū istud. Sed videamus primo quid sit meditatio cordis. non pro carnali/sed spirituali corde. Est autem meditatio vehemens cordis applicatio ad aliquid inuestigandum et inueniendum fructuose. Et hec applicatio fortis habet difficultatem/que quandoq̄ est maior/quandoq̄ minor. Quod vt intelligamus presuppo/namus ex creditis. & ab experientia/cor nostrum conditum esse. & habere tres species oculorum. Oculos scilicet mentales. rationales. & sensuales. Et ex illis est vtrobiq̄ vnus oculus in cognitione/& alius in affectione. Fundatur hec distinctio in quadā alia distinctione qua distinguimus hominem habere portionem seu faciem rationis duplicem. Quarum superior vertitur ad leges eternas/altera ad tēporales. neutra tamen in actu suo dependet ab organo corporeo. Sub istis est ratio demersa corpori que sensualitas appellatur. Primus horum oculorum vocatur ab aliquibus oculus mentis. Alter oculus rationis. Tertius oculus corporis.

Secunda conside.

Iste triplex oculus per peccatum conturbatus est.

(f) Uit ab initio bene cōdite rationalis creature talis ordo/ordinisq̄ trāquillitas. q⁹ ad nutū & merū imperium sensualitas rōi inferiori/& inferior ratio superiori seruiebat. Et erat ab inferioribus ad superiora pnus & facilis assensus/faciente hoc leuitate originalis iusticie/subuehētis sursum corda. quēadmodū naturaliter ignis sua leuitate fert sursuz. Attuero p⁹ q̄s aduersus dīm supremū ingrata proditio demeruit auferri hāc iusticiā originalem. subintrauit pōdus grauissimū & comitās peccatū. qō miserā & captiuā animā trahere nō cessat ad infima/tanq̄ circūligata sit fumib⁹. catenis & cōpedib⁹ vincta. & in mēdicitate et ferro. Sicq̄ mō mirabili. imo cōfusione miserabili est facta ordinis prioris cōuersio. imo puersio. q⁹ in hoīe sic merso tenebris & carcere ceco. conturbat⁹ est intra oculus vtriusq̄ triplex/ p infectionem in sensualitate. p obnubilatōez in inferiori rationis portione. & p quādam excecationem in rationis portione superiori.

Tertia considera.

Meditandi difficultas prouenit ex pena peccati principaliter.

(h) Abemus ecce primariam causam difficultatis/quā in meditatione sentimus/quā in habendis semp ad dīm oculis experimur. facit hoc penalis graue do deorsum iugiter impellens. quēadmodum videre est sensibiliter in aqueductu. q̄ tota facilitate defluit in ima/ contineā autem cū sursum leuat. nō tamē cū violentia. Non aliter est de humano corde/qō ad infima pnum leuiter effluit. hacq̄ & illac veluti fine retinaculo vel labore descendit. Dīm facilis est/vt ait poeta/descēsus auerni. Sed reuocare gradū superasq̄ euadere ad auras. hoc opus. hic labor est.

Quarta considera.

Meditatio nō solum fit in cognitiua sed etiam in affectiua.

(p) Erscrutemur consequenter ex predictis naturam seu proprietatem meditationis/quoniaz ex hocipō q̄z necessaria nobis ad deuz tendentibus

ęcistāt videbim⁹. Dicim⁹ aūt ꝛ repetim⁹ qꝫ meditatio ē fortis ꝛ vehemens applicatio vel attētio aī ad aliqđ inuestigandū ꝛ inuemendū fructuose Addim⁹ fructuose ne meditatio vāgat aut in supstitionē/aut ī curiositatē. vel in melancolicā stolidit̄ē. Dicamus ḡ ꝓplectētes/qꝫ meditatio ē vehemēs et salubris aī applicatio ad aliqđ inuestigandū/vel ęxpimētalr ꝓgnoscēdū. Ponamus hoc vltimū ꝓpter naturā ipsi⁹ affectionis q̄ diuersa sortit noīa/ꝓportionalit̄ ad ꝓditionē cognitōis. Nō em̄ pōt aliter affectio ꝓgnosci q̄z ęxpimētalit̄. per cū qui per eam afficit̄. Quā ęxpimētalis affectōis cognitionē/non pōt eam bñs in aliū verbis q̄buslibet fundere/nisi silr affect⁹ sit ille alt̄ Qm̄ sol⁹ nouit sicut in apoc̄. scribit̄ q̄ accipit. Propterea vocat̄ māna absconditum Exemplū est pspicuū in illo q̄ nouit dulcedinem mellis solū p doctrinā/ sicut medicus san⁹ noscit infirmātis dolorē. Nec autem dulcedo a gustāte, ꝛ hic dolor ab egrotante/longe aliter cognoscunt̄.

Quinta considera.

Meditanti necessaria est longanimitas, vt ignis deuotionis ardeat.

Perpendimus ęt his ęxprofunde senserit ꝓpha naturā meditatōnis dū ait In meditatōne mea ęxardescet ignis. Utrūq; em̄ amplex⁹ ē/ꝛ lumē in intellectu ꝛ ardorē in affectu. Quātū vero sit difficile. qꝫ ignis deuotōis spūalis ęxardescat flatu meditatōis. fiet notū desiderātibꝫ ignē materialē dū q̄rit̄ a lignis. aquosis viridibꝫ aut luto respsis elici. Suffla quātū potes. itęꝫ atq; itęꝫ multo conatu resuffla. emergit plurim⁹ ab initio fum⁹ cōturbās oculos/ vix emicabit scintilla que mox euanescit. Dispges fortitan irat⁹ ꝓgesta prius ligna/si nō in lōganimitate pstiteris/quā lōganimitatē appellam⁹ ꝓ meditationē/aut meditationi ꝓiungendā.

Sexta considera.

Difficile valde est dare regulam certam de modo meditandi.

Meminimus aliquas nos scripsisse doctrinas vel industrias nedū latino sed ꝛ gallico sermone/sup̄ habēda meditatione tali. licet fortassis vsi simus alijs terminis vtpote i tractatulo de mystica theologia/pte ea q̄ prącim bui⁹ docet/ꝛ in altero de mōte ꝓtēplatōis edito/alteroq; rursū de mēdicitate spūali ꝓposito. Deniq; tāta repit̄ difficultas tanta ꝓ diuersitate hominum varietas in practicando doctrinam vere sanctęq; meditationis/qꝫ an silere vel aliquid scribere consultius sit videor ego⁹met mihi quandoq; sub dubio. hinc inde mente fluctuare.

Septima considera.

Meditatio est vtilis ad contemplationez et periculosa ꝓpter indiscretionē.

Cum enī recogito/qꝫ absq; meditationis ęxercitio nullus seduso miraculo dei speciali ad pfectionem ꝓtemplatōis dirigit̄ aut puenit/nullus ad rectissimā xp̄iane religionis normā attingit/imo vit̄ se ꝓponit/audeo zelans sancte meditatōis studiū suadere. Attuero dū totiens ęxpt⁹ pericula sedulus recogito difficultatē ꝛ arduā raritatē puenīdi q̄ trahere meditatio nitit̄/ego q̄si torpēs ꝛ stupid⁹ efficior. Sed q̄ fierit q̄s q̄ pacto sic eueniat. Nō nimiꝛ frequēter ęxpt̄ū est videlicet vt ꝓtingat studiū meditatōis ꝑuerti dilabiq; vel in morbū melancolice passionis ꝓpter immoderationē/vel ꝓpter supbiam dari in reprobum sensum diabolice illusiōis Ex meditationis abusu id fieri sciat.

Octaua considera.

Abusus meditationis cōparatur abusui vini respectu febricitantium.

Adducamus id qđ dicim⁹. Scimus vinū in iocūditatē ꝛ bois salutē ꝓditū esse. Sic em̄ scriptura/ sicro loqt̄. Videm⁹ tñ ex abusu potātiū pīsertim dū febriū discrasia laborāt/qꝫ potus vini alias salubris/cāryt̄ egritudinē āpliorē/vel maniā vel furorē ꝛ qñq; mortē. nos aūt filios adā q̄s egrotos. q̄s febricitantes esse pessimis aīe febrib⁹ negauerit: Quibꝫ vertunt̄ in nauseā ꝛ amaritudinē diuinoꝛ eloquioꝛ verba. q̄bꝫ in fel ꝑuertit̄ suauissim⁹ diuini verbi panis. Heu miseros nos. heu q̄s ex intima ꝓsideratōne talis miserie ꝓclamauit aplus. Infelix ego hō quis me liberabit de corpe mortis hui⁹. Et subiungit Gratia dei ꝑ ih̄m xp̄m.

Nona considera.

In meditatione assit discretio quaz parat ęxpti ꝛ boni viri consultatio.

Quid agam⁹ ergo? quid dicimus? Jbim⁹ ne ꝓcipites per abrupta vicio? Jbim⁹ ne ꝙ desideria cordis nostri. ⁊ in adinuētionib⁹ pessimis despati/ sine freno sine lege sine ordine? Nūquid sufficient nobis cogitatōes inutiles/ vage instabiles/ sordide/ fluxu somnioq; simillime que nō ꝙsolatōez vel edificatōez allaturе sunt/ sed desolatōez mestissimā ⁊ ruinaz oblectātib⁹ se in eisdē. Rñdebim⁹ nequaq; ita fieri debere/ sed assit discretio moderatrix in oib⁹. quā nō securi⁹ hꝫc post diuinā grām poterim⁹/ q; ꝙ sedulū ⁊ securū alteri⁹ expti nos q; diligētis ⁊ agnoscētis ꝙsiliuz. Clamat Aresto. voce expientie/ dicens q ars ⁊ virtus sunt circa difficilia/ vt ars pingendi. ars scribēdi. ars citharisandi. ꝑtus castitatis. virtus fortitudis. virtus sobrietatis. Hoc vero sic intelligēdū ē q ab initō virtus ⁊ ars multas in adq̄sitione sua patiunt difficultates. dū vero fuerint adq̄site facilia sunt eis oīa. Pingit facilit picтor exercitatus in arte. Sic de scriptore et citharista videmus/ ita vt dicere cogerer idē Aresto. q ars ꝓfecta nō deliberat/ tam sibi facilis est actus suus.

Consideratio. X.

Comparatio meditantis ad scribentē ⁊c. studiose vel inaduertenter.

Quotiens ista ꝙpatione dū de meditatione loq̄mur. Attendam⁹ q in trahēdo ꝑsertim lineas picture vel scripture. difficultas nulla ē. sicut nec etiaz discursionis digitoz ꝙ citharе cordas. Jnuenim⁹ silr in cogitatōe/ nō enī difficulē vl laborioseе nūc h. nunc illud. put occurrerit cogitā. Sed q; null⁹ inde resultet fructus vides in sic pingēte. sic scribēte. sic citharisante. Ita neq; prius ī sic cogitāte imo cū se taliby vagis cogitatōib⁹ oblectauerit vt dicit Bene. tristis remanebit. porro laboriose studiose ⁊ attētissime cū mira tarditate pingēdo. scribēdo ⁊ citharisando/ fit qñq; vt bene ⁊ celeriter ista fiant.

Consideratio. XI.

Ex vaga cogitatōe nō surgit meditatio. sz de meditatione bene fit contemplatio.

Quorsum ista? Nimiq; vt oñdam⁹ quēadmodū de cogitatōe nullus vnq; ꝓficiet aut emerget in meditationē/ quāto min⁹ in ꝓtēplatōem. Ex meditatōe vero q̄ sūmā habet difficultatē. si bona fide. simplici corde. ⁊ discreta diligentia exerceat. perueniem⁹ ad hāc ꝓfectōem q; absq; vlla difficultate fiet apud nos fructuose/ qō summo meditatōis studio ꝓq̄rere volem⁹. Jta deniq; transibit meditatio in ꝓtemplationē. nō enī differt meditatio a ꝓtemplatione/ nisi penes facile ⁊ difficile. quoniā vtrobiq; est fructus/ aliter q; in cogitatione.

Consideratio. XII.

Contemplatio tam quo ad affectū q; quo ad intellectum describitur.

Describit aūt ꝓtēplatio q ē liber et expedit⁹ mētis intuit⁹ in res ꝑspiciendas vsqueq; diffusus. Et hoc q̄ ad cōtemplatōem q̄ respicit intellectū. Porro q̄ ad ꝓtēplatōez q̄ ꝙsistit in affectu ⁊ in praxi describit eā Hug. q est ꝙ sublevate mētis iubilū. moꝛs q̄dā carnaliū desideriozꝫ. hoc est gustare q; suauis est dñs. Quē gustum sequit longe alia cognitio q; fuerit intellectualis solū visio/ seu quedā auditio per fidem aut scripturam.

Consideratoi XIII

Meditatio in principio difficilis/ per exercitium fit facilis.

Editabit ecce aliq̄s gemēs ⁊ suspirās vt colūba. diceq; cū ꝓpha. Deditat⁹ sum nocte cū corde meo/ et exercitabar ⁊ scopebā spm meū. Faciet h anxie difficulē ⁊ laboriose. nūc recogitādo ānos suos in amaritudie aie sue. nūc iudicia dei q̄ sunt abyssus multa ī celo sursū. ⁊ in tra deorsuz ⁊ ita de reliq̄s circa q̄ vsaē meditātis intentio vehemēs/ vt ea q̄ meditaē vl cogitat liꝑidi⁹ ac firmi⁹ velut i affectū trahat. efficiet tādē. vt h oīa tāta facilitate recogiter ⁊ sapiat q; facilis ē ipa cogitatio. Docēt nos exē pla p̄dicta si dubitam⁹. Nō enī pl⁹ laboris hz scriptor/ pictor/ ⁊ citharista bñ agendo q̄ optīe didicerit. q; vag⁹ ⁊ van⁹ aliq̄s ab initio. discurrēs sine arte ⁊ ordine ꝙ lineas scripture vel picture. aut ꝙ citharе cordas.

Conlidrea. XIIII.

Meditans/ quātūcunq; exptus/ laborem necesse est vt semper sentiat.

Addendum est ad premissa nihilomin⁹ q vir aliquis est in arte sua ita peritus. quin assidue ad aliqua

vel cognoscēda vel agēda posset ꝓficere. q̄ lia necesse ē. vt cū labore nouo audiat⁊ ꝓa ticet. Vltro magis hoc vex ē in ipa ó q̄ loq̄mur. meditatōne que nouos veritatis aut deuotionis ingiter parere fetus studet Sed nō deest parturitionis dolor ꝓpter illud maledictū spūaliter intellectū. In do/ lore paries filios. Nō tñ meminit pssure p pter gaudiū q⁹ nat⁹ est sibi nou⁹ cognitōis aut affectōis sancte fetus in mundū.

Consideratio. xv.

Nondū purgatibñt loco meditatōis gra/ues cogitationū tentationes. quib⁹ timor dei est necessarius.

Venit aūt ab initio frequētius vt dū aliq̄s nōdū purgat⁹ vicijs/ fata git meditari vt colūba/ meditabit quasi ve tus simea dolos⁊ odia. meditabitur vt ca nis rodens iuxta verbū satirici rabiosa si/ lentia. meditabit̄q̄ quasi sordida sus fedis simas corde voluēs⁊ reuoluēs carnalium turpitudinū cogitatōnes. Quid porro de blasphemie spū ex̄abominabilis. ex̄horrē dus. nōnunq̄ insurgit certās meditatem loquēdos aduersus deū ac sanctos ei⁹. in/ gentia tam execrāda q⁹ nec ea fari licitū sit. Hincq̄ adūciunt⁊ inūciunt pene vsq̄ ad cordis intima/ infidelitatis iacula. Spei null⁹ manet loc⁹ oia sunt grauia. Etiam te dio est ipa vita. Barat⁹ desp̄ationis vndi q̄ patz. Vñ ꝓpter hoc⁊ talia manifestat ex perimentū q̄ rectissime sapiēs consuluerit cū dicebat. Fili accedens ad seruitutē dei p̄para aīam tuā ad tentationē. Subiun/ gens p̄sidium securissimū. Sta in timore Beat⁹ eni vir qui semp est pauidus.

Consideratio xvi

Nou⁹ meditās debet credere suo directori et de inuisibilib⁹ ad inuisibilia conari.

Auidus vero semp quō beatus: q̄ p reret aliq̄s. dū timor addit timori scrupul⁹ scrupulis/ pusillanimitas pusillanimitati. p̄sertim dū non adest assi/ due ꝓsiliator/ dux/⁊ p̄mōstrator itineris ar ti⁊ recti: Si vero talis q̄ rarus ē bñs artē pariter⁊ pietatez fuerit forte inuētus/ cum ocio nouū meditantē instruendi quātūq̄ licuerit. Felix quidē erit ipse nouus tyro. si tamen ꝓtinus absq̄ vlla trepidatōe para/ tus est credere ꝓsilio Sed o quotiēs bone ibu quotiēs besitabit⁊ idē repetet iterum iterūq̄ quasi falli reformidās. Scripsi q̄/ dam sup hmōi scrupulis in tractatu de p/ parādo ad missaz. Aliqua etiā similiter de cautelis ꝓtra spūm blasphemie diris̄imū. Aduersus q̄ remediū optimū est ꝓtēnere/ nec curare/ ānpoti⁹ irridere/ neq̄ sup bis solicite ꝓfiteri/ nisi forsitan in principio p cautela⁊ hñdo ꝓsilio. De scrupulis q̄z te/ neat hec regula q⁹ aduersus eos agēdū ē/ si sit prudens aliq̄s⁊ exptus ꝓsiliator dicta/ uerit aut iusserit. Nec aget in h̄ ꝓtra ꝓsciaz demeritorie/ dū illā ad ꝓsiliū sapiētioris p rōnis libertatem ab aio suo mutat⁊ depo nit/ q̄uis assidue sensualitatis remurmu/ ratio sentiat. Alioq̄n nunq̄ fit in pace deo loc⁹ cordis. Rursus aduertendū. q̄m sic docēte are⁹. Dis nr̄a ꝓgnitio venit a sensu⁊ itex q⁹ necesse ē oēm intelligētem fantas/ mata speculari. Sic originatur meditatō cordis nr̄i a sensibilib⁹ q̄ figurata sūt⁊ co/ lorata ac ceteris accidētib⁹ tp̄is⁊ loci circū uoluta. Hinc sunt meditatōnes ꝓscripte. hinc imagines picte vel sculpte. Hinc ge/ neralit̄ sit illud psalmiste. Meditat⁹ sum in oīb⁹ opib⁹ tuis/⁊ ī factis manuū tuaꝝ me/ ditabar. Que vtiq̄ facta sūt corpalia sic⁊ opa. Nihilomin⁹ debet assurgere meditās⁊ vltra ꝓgredi/ veluti p scalā aliquā ex visi/ bilib⁹ ad inuisibilia. Sic̄ dicit ap̄l⁹ q⁹ inui sibilia dei ex his q̄ facta sūt intellecta ꝓspi ciūt. sempit̄na q̄z v̄t⁹ ei⁹⁊ dīnitas. Propte rea docēs nos a corpalib⁹ ad spūalia mig/ re. dicebat. Etsi xp̄m fm carnē cognouim⁹ nūc tamē fm carnē nō nouimus.

Consideratio xvii

Meditans venit ad picula ꝓpter supbiam et ꝓpter carnaliū imaginationē.

Oplius vero addim⁹. Comptuz est sepius q⁹ volentes intēdere me/ditationi/ si non discrete hoc fece/ rint/ decidūt vel in tentationes⁊ illusiōes diaboli propter cor (licet latentē) arrogan tiam/ vel efficiunt fantastici⁊ melancolici propter fixam nimis⁊ radicatā atq̄ pfun datam in reb⁹ corporalib⁹ imaginationez Que quādoq̄ ꝓtendit vsq̄ ad insaniam. Supest imago mulieris lapidea/ cui⁹ in/ spectione nimis crebra/ quidā fact⁹ est phi locaptus. quēadmodū de pygmalione et sua imagine narrant fabule poetice. et de narciso qui propriam in fonte perluci/ do speculans imaginem. sic in eius forma

stultus hesit vt occūberet. Potuerāt h plurima dici de causis ꝛ modis hmōi lesionis virtutis fantastice. Ideo ꝙ vigilātes patiunt somniātibꝫ silia. Et h vocāt gallice reuer vel reuerie. Ita vt reputent ea q̄ in sola fantasia versant interi⁹/exterioribꝫ ꝓcipe sensibꝫ. Notū ē hoc in maniacis. Notū p̄terea in q̄busdā melācolicis/ q̄ nōnūq̄ volunt se deuotos meditatiuosq̄ dici ꝛ reputari. Quos hmōi ꝓfundata circa corpalia fantasiatio facit errare multiplicit/ eousq̄ vt vel in eleuatōe corpis xp̄i/ vel in alia recogitatōe sua/ existimēt se videre realit deum crucifixum/ aut sub alia q̄uis fantastica forma corpali. Putātq̄ alīq̄ se voces audire tanq̄ xp̄i/ vel alicui⁹ sanctorū. Qua supre ꝓ assignatōe naturalis cause diuersa sūt a diuersis scripta volumīa. de quibꝫ nō est nūc dicendū ꝓ singula. Consurgit h difficultas nō modica qualiter videlicet sciri possit distinctio inter reuelatōnes veras ꝛ falsas. An fiant ab angelis lucis aut tenebraꝝ. Hoc ē a sanctis angelis aut diabol⁹. Quas reuelatōes vtiq̄ abnegare nō possumus fore nōnūq̄ a ꝓturbatis fantasmatibꝫ ꝛ erroneis. Felix ꝓinde q̄ in lege dñi meditat die ac nocte/ si tū comes fuerit discretio/ quā solā parat hūilitas captiuās oēm intellectū in obsequiū fidei/ ꝛ semꝑ alieno magis q̄ ꝓprio credēs iudicio.

Finis. i 483. ipo die valeriani.

Incipit tractatus

eiusdē de simplificatione. stabilitione. seu mundificatione cordis.

Prima notula de

vi abstractiua intellectus.

In simplicitate cordis querite illum. Hāc sapiētis exhortatōez: hanc simplificatōez cordis/ illi facere nequeūt q̄ sunt in se multiplices varijq̄. Propterea necesse ē spūale cor aīe (qz caro nō ꝓdest quicq̄) ad vnitatē recolligi. si cauere debeat piculū q̄le notauim⁹ in fine tractat⁹ alteri⁹. Hoc ꝙ quō fiat explicare difficili⁹ est. q̄z q̄liter non fiat agnoscere. Et q̄dē apud eruditos in phicis disciplinis hēbit ista manuductio nr̄a prima min⁹ difficultatis. Pollet itaq̄ nr̄ intellect⁹ vi abstractiua/ q̄ longe ꝓfectior efficaciorq̄ ē. q̄z ponat in estimatiua ꝓtute bruti vtpote ouis. Que tū vt dicit Auicen. ex motu ꝛ figura lupi visi/ elicit mox inimiciā nō sensatā quā refugit. Hr̄ igit intellectus p⁹ inspectōez fantasmatū causatoꝝ a rebꝫ extrinsecis. vnde formar primo conceptus vagos ab omni ꝓnotatōe accidētiuz vt a situ. a loco. a figura. a tpe. ꝛ sic de alijs. Quo facto remaner in aīa silitudo eētialis/ in q̄ ꝓueniūt exteri⁹ a ꝓte rei oīa sensata que sunt eiusdē generis vel eiusdē spēi. Exemplū primi aialitas. Exēplū scōi hūanitas. Qua denudatōe sic facta remanet absolutus ꝛ vlis cōcept⁹ aīalis. Remanet insup specificus ꝛ absolutus cōceptus boīs quos signāt voces iste aīal ꝛ hō.

Notula .II.

De simplificatione cordis in meditatione per abstractionē a fantasmatibꝫ et figuris per bonum.

Raducam⁹ ꝓnter ad ꝓpositū ō simplificādo meditatōem nr̄am circa diuina/ p abstractiōnez a fantasmatibꝫ ꝛ figuris. Ecce stet ꝙ scim⁹ nos hr̄e dilectōem boni ꝛ odium mali. Stem⁹ in his paucis primo. qm̄ inuenim⁹ silē de reliquis multis. Audio igit ꝛ cognosco ꝙ diligis bonum. Introget te meditatio tua q̄ res ē ista dilectio. Cōstat itaq̄ ꝙ neq̄ colorata est. neq̄ sonora. neq̄ sapida neq̄ odorifera neq̄ frigida. neq̄ calida. nō lenis. nō aspa. Itē interroget te meditatio tua q̄liter ꝛ in quo se figat ꝛ statuat. cū id in q̄ se figere ꝛ statuere videt neq̄ figuratū. neq̄ corpulentū sit/ calidum/ frigidum/ aut coloratum.

Notula .III.

De conceptu boni absoluto seu vniuersali qualiter fiat.

Forsitan fortassis ꝙ non habeas conceptum dilectionis boni/ q̄n de necessitate feratur cordis intuitus ad hoc vel ad illud bonum particulare. vt ad bonam tunicam. ad bonum cibum. ad bonū hominē. Et ita de reliquis. Respondeo tibi patet p alteram ꝯsiderationē ꝓximam de vi abstractiua cordis intellectualis. Per cui⁹ virtutis opationez. tolle bonum hoc. tolle bonū illud sicut loquitur Aug⁹: et remanebit verum ꝛ generale bonū. Qō qualiter fiat iam aperuimus. Conueniūt nempe bona omnia in vna generali ratione que est cōuenientia ad appetitū. Bonū quippe est qō omnia appetunt. Denudes

igitur hanc rationē boni ab vbi ⁊ nūc hoc est a loco vel situ vel tpe. ab omni ꝓterea cō fusione seu ꝯnotatione accidentiū/ ⁊ erit ille conceptus qui remanebit absolut⁹ ⁊ vniuersalis cōueniens omni bono.

Notula .IIII.

Queres forte iterū vbi est illud omne ⁊ generale bonū? Ecce cadit in materiā ꝯmunē de vl'ibus quid sint et si sint in reb⁹ extra/ ꝓter oēm intellectus opatōez? Dicim⁹ aūt q̄stū hic satis eē putamus q vl'tas deriuak ⁊ fundak in reb⁹ singularib⁹. alioq̄n ficta esset. sed ꝯsūmak ⁊ cōstituik in opatōe intellect⁹ abstrahentis eo modo q̄ tact⁹ est similitudies rer⁹ in quib⁹ eēntialiter seu q̄dditatiue ꝯueniūt ab vbi et nūc id est loco ⁊ tpe. Vñ si q̄ras vbi ē humanitas ad extra? dico q in hoc hoīe singulariter ⁊ in altero sil'r. ⁊ si null⁹ eēt singularis hō/ nulla ꝓmaneret exteri⁹ hūanitas. quoniā destructis primis substātijs vt dicit Aresf. impossibile est aliq̄s alios remanere. nihilomin⁹ adhuc remaneret hoc vl'e humanitas interius in mente angeli sicut ante mūdi ꝯstitutionē erat. Et put nūc est vl'is ratō hūanitatis in mente dei/ nec erat res alia q̄ mens dei/ neq̄ realiter/ vt oēs ꝯcedūt. neq̄ formaliter vt nōnullis placet. Est demū articul⁹ parisienf condēnat⁹ dicens q ab eterno fuerūt extra deū q̄dditates aliq̄e/ vel vl'es rōes. quales fantasiati sūt quidā esse vl'ia realia ꝓter deū/ ⁊ ꝓter oēm intellectus opationē seu cōceptum.

Notula .V.

Ursus ad intelligēdū dictū hmōi q destructis primis substātijs impossibile est aliq̄s alios remanere. Attēdendū est ne locutio varia sit dū loq̄mur de hūanitate q̄ ē ab extra/ ⁊ de ꝯceptu hūanitatis quē intra reponim⁹. Est enī ꝑ nomē hūanitas primo mō nomē prime intentōis supponēs imediate ⁊ principalit pro re adextra q̄ est vel esse pōt si sit amplia tiua suppositio/ ⁊ hec in solis singularib⁹ hoīb⁹ repit. Hoc vero nomē hūanitas sūptum scōo mō/ supponit non pro reb⁹ ad extra/ sed pro ꝯceptib⁹ de hūanitate habitis ad intra seu ꝓ angelū seu ꝓ humanū intellectū. Aut est idea hūanitatis in mente diuina/ ꝓ idētitatē locutionis/ sicut ponimus q sapia est in deo nō ꝓ inhesionē sed per idētitatē q̄m est ipse deus.

Notula VI.

Ides arbitror quēadmodū mediās pōt intellectū suū figere ī recognitōe boni nō h⁹ vel illi⁹ figurati corpulēti vel colorati. Et ꝯñter ferf voluntas in dilectōez absolutā primi ⁊ veri boni q̄ nō ē bonū ꝓ ꝓticipatōez vt alia oīa. sed per eēntiā. Poteris ita negociari circa potentiā. circa sapiaz. circa iusticiā/ ⁊ ita reuereri diuinā potētiā. Verecūdari ad sapiaz si turpis es. Trepidare ad ꝯsideratōez iusticie si malus es. Nō si forte quesieris/ an ꝯceptus hmōi sint absoluti ⁊ ꝓprie deo visum est hacten⁹ mihi q ita/ saltē de possibili hoc est q in via potest meditās et abstractiu⁹ intellectus formare sibi concept⁹ absolutos ⁊ proprios cōueniētes soli deo. Qui dabunt noticiā propriā ⁊ absolutam sed nullatenus intuitiuā de eo.

Notula VII

Certa ē nobis ex p̄dictis via ad intelligēdū mysticā theologiaz/ de q̄ scripsit diuin⁹ dioñ. vltra illaz q̄ simbolica ⁊ illā q̄ ꝓpria nūcupak. Procedit ita q̄ simbolica theologia ꝓ similitudies reptas in reb⁹/ attribuēdo deo q̄cq̄d videt esse pfectionis in reb⁹ causatis/ ita vt hoc mō dicatur de⁹ nedū nobilis. Et hoc mō dixit diuin⁹ Bartholome⁹ put dionysi⁹ refert/ euāgeliū esse latissimū/ sic appellat⁹ de⁹ leo ꝓpt fortitudinē/ lapis ꝓpter durabilitatē. agn⁹ propter māsuetudinē. sol ꝓpter illustrationem. ⁊ ita de reliq̄s/ que nō fm essentiā sed per solā attributionē/ ⁊ p analogicā sil'itudinē de deo loq̄mur q̄si balbutiētes ⁊ palpantes in vmbra occūbentis lūis vel grē intelligētie nr̄e in nobis. Procedit ꝯo mystica theologia ꝑ abstractionē/ modo velut opposito ad p̄cedentē/ qui quicq̄d est affirmat de deo/ iste vero prorsus negat ō deo omnia. Et ita breuissimū est vt ait idē bartholomeus euangelium.

Notula VIII

Exemplū palpabile dat ipe dioñ. ꝑ manuductōe hui⁹ theologie mystice. Cōsidera fabricatorē statuarū nonne hic formatā imaginem vel statuam nō addens quicq̄ sed rescindens et remouēs. ex qua subtractione remanet agalma

pulcerrimū/imago pulcra figurata vl' sculpta. Sic agit suo modo meditātis anim⁹ dum ab hoc conceptu vago cōnotatio scz hoc ens/ꝛ illud ens. qui conceptus habeꝫ ex rebus exterioribꝫ sensatis/untra facit abstractionē modo p̄declarato. Removendo ab hoc cōceptu vago quicq̄d est impfectionis in entibꝫ cognitis p̄ fantasmata. Et qz nullum est cātū ens quin sit impfectuz/negat merito omne ens tale a deo quia diminutū. quia dependens. quia potentiale. qz defectibile. ꝛ ita de reliquis impfectionibꝫ Qua abstractione facta dici nequit q̄ nihil remaneat cognitū in abstrahentis animo/quin potius resultat agalma pulcerrimum/seu iuxta cōmuniorē philosophantium locutionē/ remanet conceptus entis perfecti/denudatus ab omni impfectione Et hmōi est proprius dei conceptus absolutus. licet nō intuitiuus. de quo dom⁹ ad moysen. Ego suz q̄ sum. hec dices filijs israel. Qui est/misit me ad vos. Et hoc modo iuxta verbum prophetacū est vnum nomen domini dei.

Notula .IX.

Concordat his dictuz Damascenī q̄ hoc nomen ens dicit substantie pelagus infinitū. Demonstrat nobis dominus Bonauentura in ītinerario suo mentis in deum scō capitulo/ q̄ isto modo ens est propriū nomen dei. Consonant hebrei qui dicunt hoc nomen thetragramaton significare deum absolute. non per respectū ad creaturas. Quod qualiter esset dicendū nisi posset haberi conceptus huiusmodi absolutus/non satis intelligo Videntur forte talia falsa vel impossibilia nō exercitatis in abstractione taliū conceptuū. Non enī videtur eis dum intelligunt/exempli grā hominē/ quin semp intelligant ipm cum confusione/ seu veluti quodā vel circūstantia loci tpis ꝛ aliorum accidentiuz/dum nō concipiūt hominem nisi vt est animal rationale. ꝛ ita concipiūt actum rōcinationis/cōcipiunt etiam aīalitatem que nō est propria soli homini. Redargutio aūt taliū hominū magis facienda est monitione/ vt vim sui cordis intellectualis attēdant/ q̄s studiosa rōcinationis ostēsione. Alioq̄n sic agit cū eis q̄si si ceco alicui. aut nicticoraci/ solis radius digito monstratus quera̅ videat.

Notula .X.

Quest ex p̄missis dubitatio ꝓpter errorē manicheoꝝ/ quos forte decepit recogitatio qualem de bono posuimus. Nō si sit aliquod bonū participatum. ꝛ erit aliq̄ essentiale ꝛ primuz bonum. Videtur itaq̄ esse similis rō de malo. Nō si sit aliq̄ malum in rebꝫ creatis. sicut ita esse quis negauerit dabit aliq̄ malum primū p̄ essentiā. At vero diuinus dion̄. ꝛ aug. dr̄am certissimā ꝛ latissimā docuerūt demonstrātes q̄ nihil est malū positiue in rebꝫ/ sed tm̄ priuatiue. Propterea sequit ex concessione mali/ q̄ aliq̄ sit primū ꝛ nullo mō q̄ sit aliq̄ primū ꝛ purum malū. Est enī impossibile sicut dicit arest. q̄ purū malū per se subsisteret. Quia si purū est. se destruit. Nō habet igit fundamentū nisi bonū vel in bono Fallit aūt leuiter ignarus aut nescius analogie entis vel huiꝰ verbi est. Que ponit quadruplex ab arest. iiij. metaph. ita vt illud q̄ nullo mō est positiue ꝛ in actu/esse tm̄ dicat q̄ videlicet est in potētia. i. pōt esse. Vel qz dicit carentiā alicuiꝰ boni debiti in esse. Nō enī sequit. Malū est priuatio boni debiti in eē. ergo malū est actus/ vel aliq̄ positiuum. Qm̄ ita nihil est. Quis ergo mirabit si nō sit aliq̄ primū ꝛ sūmū tale malū cū nullus sit ꝑticulare vel infinitū actu tale hmōi.

Notula .XI.

Pergam⁹ p̄ñt oñdere magis ac magis modū q̄ simplificari vniri poterit spūale coz meditātiꝭ. secluſa fātasiaꝝ multiplicitate. remoto lesionis imaginatiue vturis piculo. Dicūt beat⁹ dion̄. arest. ꝛ alij/ q̄ amoz hz vtutē vnitiuā/ quēadmodum caloz omogenia congregare ꝛ ab etherogenijs separe hz. Presupponamus igit ex supioribꝫ. q̄ meditās fabricauerit sibi conceptū boni potētie. conceptū sapie. cōceptū iusticie. conceptū clemētie. conceptū beniuolētie ꝛ dilectōis/figit istic pedē sinistruz aīe q̄ est intellect⁹ vel rō. Deinde pedē alterū dextruꝫ/q̄ est volūtas/ p̄tēdat p̄ amorē talī boni/vel potētie/sapie/clementie ꝛc̄. velut in anteriora se extēdēs. Hoc est dicere. q̄ ꝛ id satagat amare quod cognoscit/conetur amare deum summe ꝛ primū bonum. Hic amoz cū non sit discursiuus/nec vageꝫ/sed inhereat amato in seet propter se. Ita vt

nitatur suo mō totus in amatū penetrare/ ⁊ in ipm collabi/⁊ vnū cū illo quātū possibile ē fieri. Fit tūc q̄dā separatō corpaliū oīm q̄ sunt etherogenia ad spūalitatē cōpata/⁊ ita remanet vnitio q̄dā spūaliū. q̄lia sūt dei ⁊ aīa corpalia vō feces ⁊ cineres remanēt.

Notula .xii.

Vidit ⁊ sensit hanc separationē spūaliū a corpalibꝫ in hoie fieri posse q̄ dicebat. Verbū dei viuū ⁊ efficax ptingēs vsq; ad diuisionē spūs ⁊ aīe/ compagū q; ⁊ medullaꝝ ⁊c. vbi capit anima p sensualitate vel aialitate que corpus includit et aīam. Quāuis vero apls tribuat virtutem hāc diuisiuā aīe a spū. verbo dei/ h̄ dicit p tanto si diligat verbū dei ab ipo spū. Q̄m sola cognitio verbi dei spiritui ad h̄ nō satis est. Propterea audi q̄d vltra verbi cognitionē/ subsequēter senserit aīa devota. Aīa mea inq̄t liq̄facta ē/ vt dilect⁹ locut⁹ est. Locutio ⁊ auditio ad cognitōez. liq̄factio spectat ad amorē. Q̄m amor vna compatōe dr h̄e acutū nomē. pter desideriū penetratōis in rime dilecti. Liq̄factōis vō nomē molli⁹ suauiꝫ q; ē/ affectū spōsi diligētis accōmodati⁹ sati⁹ q; repñtat. Quia liq̄facti natura ē nō ptineri termis. prūs. nec q̄escere/ sed effluere sp ⁊ dilabi q̄usq; sistat in alio. Intelligam⁹ sil'r ō liq̄facto vl'emollito spū p amorē dei/ suo mō. q; in solo deo terminū suū inuenit ⁊ q̄etē. Ad cui⁹ exemplar sigillat. exēplat. trāsformat. simplificatur. ⁊ vnit. Et ita de reliqs silibꝫ Remanet feculentū qō est portiōis inferioris. Vñ colligit corollariū vel porisma pulcerrimū q; sic res dū emanāt a deo ⁊ psequēter duz se diffundūt. sic i sole pspicim⁹/ fit pgressus ad pticulariora ⁊ grossiora q̄ pl⁹ hūt materiales ditiones. sic i reditu ad deū ā fit p hominē ptēplatiuū. reducēdo silitudies rerū primo ceptas in sensibꝫ ad intellectualē ⁊ spūalē puritatē/ fit abstractio ⁊ vniuersalioz reductio ad vnitatē ⁊ quādā imaterialitatē. Nam qō natū est ex spū. spiritus est.

Dixerūt añ nos hec oia sancti doctores Quid enī inexpositū reliquerūt: Sed hec iterum meis verbis et ordine sub paucis cōmemorata sunt.

Notula XIII.

Que alium docet modū simplificandi cor spectantem ad affectum. sicut prior magis ad intellectum:

Nitamur si forte poterim⁹ inuenire modū alterū meditatōis simplificande ⁊ a fantasmatibꝫ elongāde q̄ familiarior ⁊ ab hoibꝫ nō exercitat; aut de uanis in phica disciplia seu metaphica captibilior forte fiat. Cōstituam⁹ in primis exēplū palpabile cui⁹ erūt capaces etiā ipi pueruli suo mō. Dicat aliqs vni puero iā vtēti rōne. q̄ neq; patrē suū/ neq; matrē vidit vnq;. Dicat inq; Ecce tu puer p̄ez habes in regione lōginquissima potētissimū sapiētissimū. optimū. ⁊ gloriosissimū. Ille est q̄ te genuit ⁊ fecit. ille ē a q̄ ⁊ p quē nutrunt tibi oīa q̄ habes bona. De vestes hec cibaria. hec poma. he nuces ⁊ silia. Nūq̄d nō merito habes talē diligere/ tali obedire ⁊ facere q̄q̄d ipe mādauerit: Hoc audito bon⁹ puer mouebit affectu naturali ad auditū p̄is nomē. vt ferat in dilectionē ipsi⁹ cum tū apud hmōi puerū nō sit alia p̄is cognitio. q̄ ea q̄ p fidē aut narrātis ei ingeritur simpliciter auctoritatē. Nic puer nō ꝯsiderabit de necessitate p̄ez sub aliquibꝫ ꝯditionibꝫ materialibꝫ/ vt q; sit albꝫ/ niger/ paru⁹ magn⁹ ⁊c. Vel etiam si ꝯsideauerit ipe ptin⁹ sine mlto conamine se auertere poterit ab hmōi ꝯsideratōe/ ⁊ in noīe seu cognitōe hui⁹ qō est p̄ tot⁹ defacili intēdere valet/ tenerrimo cordis amore/ put tot⁹ nouit in ei⁹ dilectōez inhiare/ suspirare/ ⁊ totū suū in eū desiderū ꝯuertere. Quidni dicerit sibiipi aut alīs de p̄re sic. Viuat talis bon⁹ p̄r. Bñdict⁹ in ꝑpetuū ille dilect⁹ p̄r Bñ sit sp isti p̄ri/ q̄ certe mihi ē valde diligēdus. honorādus/ reuerēdus. ⁊ p̄ oculis iugiter habēdus. Deniq; siqs ab hmōi q̄sierit. q̄lis est tu⁹ iste p̄r. Rñdebit vtiq; nil aliud. Nescio plus/ nisi q; ipe est me⁹ carissimus p̄r/ pgenitor me⁹. nutritor me⁹. bñfactor me⁹. ptector me⁹/ ⁊ siq̄ sunt similia. Et hec tū nouit solū fide p auditū/ ⁊ nō intuitiue vel p visum vel attactū.

Notula XIIII

Existimo q; simili manuductione poterit christianus etiam quiuis rudis ⁊ literarum ignarus/ induci vt transeat in affectum cordis erga dominum deum suū/ ⁊ ea que sunt diuina ⁊ spiritualia/ deserendo corpalium rerū fantasias/ aut supgrediēdo eas quodā quasi trāsuolatu generalis meditationis ⁊ amoris

Exemplificem⁹ adhuc aliter Desiderat aliquis saltem dū egrotat. Hōne pōt hic optare seu petere medicū/ñ hūc vel illū singlariter. Sicut sitiēs appetit vinū ⁊ esuriens cibū. Nō ñ facit sepe nō ꝓhabita fantasiatione ad hoc vel illud vinū. aut ad hūc vel illū cibum. Applicet meditātis cor sīlitudines istas p practicā siue meditatōis/ꝓfesti vt offertur aliqō corporeū oculis sue meditatōis. Non quiescat in eis sed suspirando desiderādo. diligēdo. supuolare querat ad quoddā abstractum/denudatū/vnū. Utāt corporalibus q̄si quibusdā scalis ad tēdēdū in spūalia. non quiescēdo in scala. Exēplificauimus iam de filio meditāte circa pr̄ez ignotū/de egroto q̄z/de sitiēte/de esuriente/ qui suspirāt ad medicū. ad vinū. ⁊ ad cibuz ignotos/at q̄z ad huiusmōi afficiunt̄ ⁊ desiderant. Imo etiaz si cognouerim⁹ ih̄m crīstum put loquit̄ apl's/non tamē eo mō fm carnem nouim⁹/sed vt redēptorē ⁊ saluatorem ⁊ vt dei virtutē ⁊ sapiēnam ipm recogitamus. Qui fact⁹ est nobis a deo p̄r̄ sapiētia. iustitia scrificatio. ⁊ redemptio.

Notula.xv.

Puto iuxta traditionē hanc/motus est Hugo dicere Quoniam aliqñ dilectio intrat vbi cognitio foris stat. Nō q̄ amor excludat omnē ꝓgnitionez. sic enim fieri nō pōt vt diligat̄ p̄ius incognitū. Hz ⁊ ipe amor vt dicit. Greg. q̄dā cognitio est. Et qualis ꝓgnitio? Certe experimētalis/⁊ suo modo proportionabilis/tactui gustui/vel olfactui/insensibilib⁹. Unde quāuis dicat̄ ab aliq̄b⁹ amor esse cec⁹. hoc habet fortassis veritatez loquendo de cognitione luminosa/seu declaratiua/ꝓportionabiliter ad visionē oculorum ⁊ aurium. Quia se manifestare non potest/aut in aliū trāsfundere/sapor ⁊ dulcor amoris per experientiā habitus/put in p̄cedenti tractatulo de meditatione. scz cordis dicebat. Rursus pater ex p̄dictis q̄d hz respōdere cor simplicis meditantis vl' orāt'. Si q̄ratur ab eodē q̄d meditādo q̄d orādo cogitz/q̄d aspicit autquid diligit Recogito. dicere p̄t patrē meū celestez/bñfactorē meū rdēptorē meū. saluatorē meū iudicem dominū/immo spōsum ⁊ amicum meū. Et si pergas vltra requirere. Quis ē iste pater tuus? Cuius essentie est? cui⁹ perfectionis. cuiusq̄ ꝓditionis? Rñdeat. Incomphensibilis est ⁊ infinitus. Et ideo cōphendere ipm non laboro. Satis mihi ē ipm p statu p̄ntis exilij cognoscere sub eis que memorate sunt rōnib⁹. q⁹ pater. q⁹ pius. q⁹ benefactor. amicus. intimus. pulcer decorus. ⁊ totus desiderabilis/put sponsa dicit in cāticis. Unde ⁊ puer de q̄ locuti sumus q̄renti a se q̄lis est pater tuus. nunquid pauus aut magn⁹. rubibūdus aut pallidus. nudus aut vestit⁹. diceret nescio. nec ℔ scire dum in ℔ exilio dego/ꝓtendo. sciaz abunde cum nūc ad ipius. p̄ntiam venero Nec itaq̄ cognitio sufficit mihi q̄diu ipe illic ⁊ ego istic sum⁹/vsq̄ ad tp̄s bñplaciti sui/vt interim sic honorē sibi dilectionem/obediētiā. reuerētiamq̄ toto conatu impendam. Uiuit ille cui adhuc puerulo/suadebāt p̄ parentes. vt si poma. si nuces vel cetera talia h̄re vellet. genua flecteret/⁊ illa a domino deo eleuatis peteret manib⁹ At vero puero ita faciēti/p̄riciebāt hec ab alto loco/vtputa a camino vel solario/applaudentib⁹ q̄si ⁊ congaudentibus puero ipsis parentibus ⁊ dicentibus. Uides dilecte fili/q̄s bonum est orare dominum deum/q̄ talia confert orantibus.

Notula.xvi.

Hec via videt plana. cōmunis. regia. sine periculis. sine difficultatibus. sine offendiculis vbi veritatē habet illud prouerbiū. Qui ambulat simpliciter/ambulat ꝓfidenter Hinc euenit vt simplices sine litteris rapiant celū. vbi litterati ⁊ ꝓquisitores huius seculi. vbi p̄scrutatores maiestatis. aut ianes remanēt. aut opp̄rimunt̄ a gloria. Legimus in ecclasti ca hist. de q̄dā sancta femina martyre. nomine (si bñ recolo) Blādina/cū torqueba⁹ graviter/interrogaret de multis. Hoc vnū solū rñdebat. Christiana sum. Nec ab ea aliud poterat extorqueri rñsum/ Utinam sic fieret in omnib⁹ nobis meditari volentib⁹ in simplicitate cordis/conformiter ad ap̄l'm. qui ait. Nihil arbitrat⁹ sum me scire inter vos/nisi dñm nostr̄ iesum christū ⁊ hūc crucifixū Ecce enī dum querit aliq̄s meditari in simplicitate cordis/ occurrūt vel naturales fantasie/vel diabolice illusiones/q̄rentes q̄s ⁊ vbi est de⁹ tuus. Audi ꝓphām similib⁹ impeditū questionibus Exprobrauerūt mihi q̄ tribulāt me inimici mei. dū dicūt mihi p singulos dies vbi ē

deus tuus. Audi quoq; quid respondeat/ vt et tu possis respōdere similiter. Hā post/ q̄ dixit p̄ropheta, Quare tristis es anima mea ꝛc. cōsequenter respondendo ait. Salutare vultus mei dē meus. Hoc est deus meus est salutare/ aut salutator mei vultus qui duplex sc̄z gratie ꝛ glorie existit. q̄si dicere veller. Deus meus est mihi lumen gratie/ ꝛ glorie/ ꝛ omne bonum. q̄ si amplius curiose magis q̄ fructuose. importunate cogitatio interrogare perstiterit/ expellat eam ꝛ fuget meditatio tua flabello ꝛ manu simplicitate. ꝛ humilitatis/ auertēdo ab ea ꝛ nihilipendendo/ tali respōso breui/ sz efficaci. Ipe est deus meus/ domin⁹ meus/ et pater meus/ qui possedit me ꝛ fecit ꝛ creauit me. Quid vis vltra?

Notula. XVII.

Audacia in scriptura sacra ꝛ a doctoribus simplicitas vera/ que plicaz non habet dolositatē falsitatis. aut curiositatis. Dicit ob simplex fuisse memoratur. nō simplicitate que opponit p̄spicacitate intellect⁹/ sed q̄ cōtraria est dolositati ꝛ fraudi affectus. Dicit ꝛ sapiēs ait de dō q̄ cum simplicibus graditur ꝛ cum ipsis ē sermocinatio eius. Dicq; faciebat ppheta loquēs ad dñm in sancta simplicitate. Ut iumentū iuxt fact⁹ sum apud te. Felix q̄ taliter simplex ꝛ tale iumētū esse meruit/ si tñ in via dñi. Hā fortitudo simplicis via domini. Hec simplicitas. dum diuersitatem hominum in naturalibus/ moribus/ consuetudinibus/ statibus ꝛc. recogito/ videt precipue locū habere apud cōstitutos i officijs religionū/ ꝓpter cōmunem congregationis vtilitatem et obedientia/ nec non illos cōmuniter omnes qui laborāt in vita activa/ ꝛ multis curis solicitudinibus ꝛ occupationibus pregrauantur. et charitate aliorum saluti intendentes. Talibus q̄p̄pe nō conceditur ocium vacandi/ subtilioribꝫ inquisitionibus catholice legis/ neq; suppetit virtus/ facultas/ locus/ tempus ꝛc ad recolligendū se in vnitatē hmōi q̄ docet a phīs p̄ abstractōes mērales scholasticas. Idem videt sentiendū de maxima pte eoꝝ q̄ ōo sub regulari in religiōibꝫ militāt disciplina/ q̄s cōiter fatigat non modicū multiplicitas/ pluxitas/ ꝛ ꝓtinuitas diurni piter ꝛ nocturni. Addit abstinentie austeritas/ crebꝫ ieiuniū. lōge vigilie. mala quies. labor assiduus. supiorꝫ obiurgatio. parium indignatio. ꝛ pene totius vite vna ꝛ iugis temptatio ꝛ vexatio. Clarꝫ erit pie cōsiderāti q̄ hec omia nō ꝑmittūt saltē vt frequēter hūanā infirmitatē se libere ꝛ expedite trāsferre in meditationibꝫ suis ad hmōi q̄les p̄notauim⁹ phicas abstractiones. Pūt nihilomin⁹ hi tales aut aliq̄ ex eis singulari dei grā p̄uēti ꝛ aduti/ de q̄ minime dubitauerim/ q̄nq; ascēdere sublimi⁹ atq; securi⁹/ deducēte eos sup excelsa ipo victore deo in psalmis canentes/ q̄s plures alij/ p̄sertim phīsica/ q̄tidie scrutātes vrinam non magis curiose q̄ fructuose/ scrutinia.

Notula. XVIII.

Deam⁹ adhuc aliq̄d de hoc meditationis modo/ q̄ solet a corpalibꝫ incipe/ ꝛ ea sibi substernere/ sed saluberrimū ꝛ p̄necessariū ꝓfiliū est in eisdez nō fistere nec pedē figere. Alioq̄n/ vt frene sim vel turpissima incurret desideria ipse meditās. Assign em⁹ horꝫ rōnem. Constat plane virtutē oēm q̄ corporeis vtitur organis/ fatigationē ꝛ q̄nq; totalē in opatione sua si nimis ꝓtinuet defectionē pati. Constat insup ex h̄ cogitationē oēm particularem q̄ nimis ꝛ plus debito p̄fundat in imaginatiua vel estimatiua virtute. lesionem inferre sic fantasianti. ita vt n̄ maneat dñs sui. neq; liber ad expellēdā hmōi cogitationem. Patet hoc in oī passione radicata. potissimū tñ in amore put videri pōt in philocaptis/ qui q̄si nihil differūt a maniacis ꝛ insanientibꝫ. Viuit adhuc q̄dā iuuenis/ q̄ suā taliter fixit in vnius amore mulieris fantasiam/ q̄ in ripa cuiusdā existēs fluminis existimabat se illā corpaliter videre in altera eiusdē fluminis ripa. vnō satagebat nauigio venire ad eandē. Sed forti verbere adhibito sanat⁹ est. ꝛ fantasticā decepti⁹ intellexit. Viuit quoq; qui aliter ꝛ castius exercens semetip̄m in legēdis meditationibus anshelmi ꝛ eas in affectū trahēdo/ ad hoc deuenit ꝓpter indiscretū laborē hmōi/ vt solus aspect⁹ libri in q̄ ꝓtinebant scripti sibi cum nausea post causaret horroreꝫ pauiter ꝛ timorem/ capitisq; vertiginem.

Notula. XIX.

Legi pridem libꝫ quendā quē virgo certe deuota cōposuisse dicebat. De cuius dictis memori mēte hoc

vnum diligenter retinui ⁊ notaui. quoniã id p multa expertus/dictum rectissime cautissimeq; repperi. Nihil est inq̃t magis mihi suspectũ q̃ amor/etiam circa deum. Posui hoc in lectione quadam edita p modum tractatuli de pbatione verarum reuelationum typo numismatis. Est enim passionũ omniũ vehementissima dilectio/qua proper semper eget discretionis freno. Vinit mulier que castitatem cum viro ꝓprio/miro (nec aperiendo) rigoris tenore seruabat. Nec nihilominus amori spirituali se dãs aut dare putans, carnale (nescio quid) aut fedum pati se fatebatur in corpore. Que rursus vt alie plures sub velamine deuotõnis (quale deuotionis velamẽ/magis q̃ ipsam deuotionem nonnunq̃ mulierculas ⁊ viros muliebriter cõplexionatos/vel habere vel retinere quis ꝛ nesciat nõ esse difficillimũ) ad psonas aliquas de sanctitate famaras prolapsa. nũc ad hanc. nũc ad illas diligẽdas furore ducebatur magis q̃ amore/ita vt sui compos nõ fieret/nec vllis arceri mõitis posset ad moderationẽ in amore tenẽdum/q̃ nisi fortiores ⁊ virtuosiores in amore cõpescẽdo fuissent illi quos amabat viri, profecto/credendũ/res ipa in pessimum eriam nedum coram deo sed etiaz hominibus vertisset.

Notula.xx.

Sed ad quid fit istoz cõmemoratõ Animirum vt suadeamus/⁊ inculcemus? Tum sus nobis est/ne meditantis animus der se/sed accõmodet/iuxta verbum Senece/rebus corporalibꝰ cõsiderãdis. hoc est dicere q̃ primus euolare studeat ad meditationes vniuersales quales prenotauimus. Quoniaz ita vitabitur lesionis virtutis fantastice periculum. ita quoq; fiet illud. Oculi mei semper ad dominum. Et consequenter illud. Quoniaz ipse euellet de laqueo pedes meos. ¶ Occurrit fabula de vulpe ⁊ murilego. Quesiuit vulpis. Quot modos ⁊ circũitos sciret contra caninos insultus. Respondit murilegus. tantum vnicum. Vach inquit vulpis. Ego mille noui ⁊ habeo talibus saccũ plenum. Euenit inter loquẽdum multitudo canum venantium. Murilegus vt audiuit latratus canum confestiz exiliit in arborem sursum. Vulpis vero infra fatigabunda velox pergebat circumeundo. Tãdem cum fatigata deficeret pre lassitudine ⁊ canum morsibus pateret/imprioperauit murileg⁹ vulpi suos multos circũitus/atq; desiit dicens plus sibi profuisse suũ vnicum in arborem saltum/q̃ ei omẽs sui multiplices circũitus.

Notula.xxi.

Refert seneca simile aliqd dictũ ab altero alteri phoz. qm̃ plus pficit vnũ morale ꝓceptum si vsu continuo in illo te exercueris/q̃ multa si negligeris vsum. Exemplũ de luctatore. ¶ Applicem⁹ hec ad ꝓpositũ ⁊ dicam⁹ q̃ hic versus hec exercitatio meditãtis esse debet vt assidue discat ad oẽm corpalis rei intuitum/leuare sursum coz suũ/velut in vniuersalem quandã recogitationẽ diuine bonitatis. diuine sapiẽtie ⁊ potestatis. ⁊ ita de similibꝰ/iuxta sensatoz exterius vel interi⁹ q̃litatez/qm̃ laquei ⁊ rhetia sunt in infimis. Quid mirandũ si spũs instar auis dũ insidet morans in eis capiatur ⁊ irretiatur/sed si moz euolet securus erit.

Notula.xxii.

Vit hoc stoicoz (quoz seneca nõ infim⁹ fuit) institutum/vt mens virili aliq̃ ⁊ forti cogitatione animũ stabiliret/que valeret ad virtutẽ. Cui⁹ eẽt vagari per multa dũ casta sit ⁊ ordinata vagatio. Hec aũt cogitatio vel rectius meditatio versabat apd̃ eos circa fictũ quoddaz virtutis simulachrum/qd̃ honestum vocabant vel honestatẽ dum sua vi nos trahit ⁊ allicit/nec ꝓpter aliud queri habet. Ut vero diuinius actũ est nobiscum/qui veram ⁊ solidam virtutis ⁊ felicitatis rem tenemus non solum imaginem/que res non sola ratione nobis/sed fide certa ꝓponitur tenenda/querenda. meditandaq; iugiter. Educ nuducũt m̃ nos odia adhocipm/si ñ abutimur/si nõ signis/nutibꝰ/⁊ vmbris iheserim⁹ relicta veritate. Esset ei hoc vtiq; hominis insipiẽtis ⁊ stolidi. ¶ Dicimus hoc ad inculcãdũ magis ⁊ magis. recessũ a corporaliũ ꝯsideratione diutina nimis ⁊ fica qm̃ si eis oibus laquei sunt. decipule sunt ꝓcula sunt/pedibꝰ (iuxta sniam sapientis) insipientium. Dicet aliq̃s. phibes igit fieri imagines aut inueri. phibeas ꝯsecõnter

necesse est z litteras/z ita q̄d reliquū erit me
ditāt̄ib⁹. Rñdemus q⁹ imaginum nec vsus
nec intuitus phibeā/sed talis inhesio q̄ me
ditāt̄is cor ne sursum ferat q̄si circūligatus
funibus aut inuiscatū detinet. Supuola⁹
re igit frequenter nitatur etiam si recidere
crebro cogatur.

Notula.xxiii.

Timescimus in nostro multiloq̄o
causare cui ēq̄ fastidiū/nihilomin⁹
quia solet inexercitatis ad quales
est sermo p̄sens/pficere pticularis exempli
ficatio. Subiungam⁹ exemplū hoc vnū
de plurimis. Et q̄m dicente sapiente. Ini
tium sapientie timor dñi. De timore domi
ni constituamus ante meditatōnis nostre
oculos. exemplum illud celebre a quo ce⁹
pisse dicitur ordo carthusiēn. Mortu⁹ est
quidā magne reputationis mḡr apō scho
lasticos. Parabant exequie i templo. Ve⁹
nit vox. Justo dei iudicio accusatus sum.
Dilata est sepultura in diē alterū. Tūc au⁹
dita est vox. Justo dei iudicio iudicat⁹ sum.
Tertia die in quā dilatio sepulture itex fa
cta extitit/insonuit vox. Justo dei iudicio
ɔdemnatus sum. Ecce in his est positū co⁹
ram meditāt̄is oculis iudicij tremendi. ac
cusationis. iudicationis. z ɔdemnationis
spectaculū. Hec itaq̄ materialia z similia/
videri p̄nt q̄tidie apō vtrūq̄ fox / ecclesia
sticū scz z ciuile. Que cor meditāt̄is potest
spūaliter quasi q̄tidie intra se p̄acticare/
vt se ad diuinū timorez sic excitet. Attamē
inter hec ad sedē misericordie que teste bea
to Jacobo superexaltat iudiciū tremebūdus
z fiducia nō destitutus appellet. dumq̄ mi
serēdi tps est. toto illi cordis affectu se sub
mittat. Sic p̄dictū de mēdicitate spūali
scripsimus in vulgari hactenus exemplo mē
dicox manuduceremur elemosinas spūa⁹
les q̄rere mlto magis. sedulox affectu mē⁹
tis. Sic in sensu lrali psalmox Dauid ex
se docuit. Sic pia q̄dā mulier dolorē de p
dition filiox/retorquebat sup aie sue/suis
q̄/z aliorum spiritualib⁹ angustijs cogitā⁹
dum/acita puide z salubriter conuertebat
tristiciā tpalem in spūalem. z ex ɔsequenti
in leticiam. Siquidem verum est beatos
esse sic lugeñ. quoniā ipsi ɔsolabūtur. Ho⁹
lum⁹ tñ in his similitudib⁹ corporeis figi.
sed ad spiritualia consideranda sine loco/
sine situ/sine colore/sine q̄ figura/cōtinuo
meditatione cordis reflecti.

Notula.xxiiii

Explicauerim⁹ z si nō vt voluimus.
tñ vtcunq̄ put valuimus. licet nō
satis/modū simplificādi cor in me
ditatiōib⁹. Sed an satis exp̄leuerim⁹ iu⁹
dicet cui placet. Sed z impfectū nostrum
suppleat de⁹. qui solus sensum aperit vt in
telligant scripture neduz que in libris. sed
etiā que in vniuersis creaturis p varia de⁹
scripte sunt exempla/q̄tenus ad dei legant
honorē. nr̄am edificationē. z p consecutio
ne felicitatis eterne. Porro quicq̄d hic
edoctū videt super simplificatione cordis
traduci poterit faciliter ad cordis stabilitō
nem. de q̄ dicit ap̄lus. Bonū est gratia sta⁹
bilire cor/dum docet cor vel stare in deo/
vel non elōgari diutius ab eo. vt sic ibi no
stra fixa sint corda vbi vera sunt gaudia
Trahi siliter p̄t ad cordis mūdificatiōez
De qua Dauid. Cor mūdū crea in me de
us. Que mūdificatio fit cū ip̄m cor a mul⁹
tis/z p̄cipue cū (licet difficillime) a fantas⁹
matū corpaliū ɔtagio/visco vmbra/seu su
ligine/assuescit separi. Posset denicq̄ sub
simplificatione cordis/introduci directio
vel rectitudo cordis. Sed erit sup hac re p
ticularis dño volente decisio. De q̄ rectitu
dine est illa psalmiste exclamatio. Quā bo
nus isrl de⁹. bis q̄ recto sunt corde. Et itex
Cōfitebor tibi i directiōe cordis. Finit

Carmen de sim

plificatione cordis.

Vis vex liber ɔgnoscere simplificetur.
Cor sursum remeās/infima despiciat.
Materie trahit infectas res conditiones.
Quo magis a summo/distat origo sua.
Hoc in sole notes z lumine/sed viceuersa.
Dum redit ad primū/spūale sapit
Hēs hois mōm/sua p simulacra receptū
Sensib⁹ effigiat spūi similem.
Spū s est nēp e qō gignit spūs/Jsta.
Hētis ɔditio libera/primo fuit.
Principiū reb⁹ primū speculando creatis
Obijce cū nullo crimie lesa iacet/
Inficitur carnis oculus/sed ebet ratōnis/
Cōtemplatiuus lumine pene carer.
Par fit iumētis/z corpe mersa grauat.
Declinus stolidā vic bñ visit humū.

Incipit tractatus

doctoris ꝯsolatorij magistri Johannis de gersonno Cancellarij parisien. de directione seu rectitudine cordis.

Confitebor tibi in directione cordis. Pollicet ꝟ psalmista personā in se gerēs anime cuiuslibet fidelis deuote/ loquētis deo t ꝯfidentis in eo. Ut potius hebraico more. futuꝝ indicati ponit hic optatiui loco. q̄si vox sit nō ꝓmittētis ꝙ optātis. atq; orātis/ cū dicit. Cōfitebor tibi in directione cordis. Proclamat i eodē spū rapt⁹ in anagogicos excessus qui psallēdo ait. q̄ bon⁹ isrl de⁹/ his q̄ recto sūt corde. Felix plane cor directū t rectū i dño ꝙz in directione t rectificatione crebrius beu fallimur putātes nos rectū cor hr̄e/ cū varie distortū ē. q; iusticiā nr̄am volentes statuere/ iusticie dei nō sum⁹ subiecti. Propterea diligēter attēde tu meditans quēadmodū deo ꝯfiteberis in directione cordis. Vide q̄d sequitur. In eo q̄ didici iudicia iusticie tue. Dixꝝ vero si q̄s gloriari audeat se didicisse iudicia iusticie dei/ q̄ sunt vtiq; abyssus multa. q̄ incōprehensibilia/ q̄ t terribilia sunt sup filios hoim. Qz pfecto satꝝ est cordi saltē fido t simplici/ nō curiosa p̄scrutatione sed hūili deuotione/ ꝯfiteri deo cū ꝓpha dicēdo. Justus es dñe/ t rectū iudiciū tuū. Item iudicia dñi vera iustificata in semetipa. Et rursus iusticie dñi recte letificātes corda.

Consideratio. I.

Fundamentū igit directionis cordis/ ē meditatio rectitudinis diuine iusticie/ q̄ est ꝑpetua t ꝯstās voluntas reddēs vnicuiq; qđ suū ē. Hinc enim ꝯsurgit ordo. Qui est pariū disparīūq; rerū sua vnicuiq; tribuens dispositio. Hinc ꝯsequēter orit pax. q̄ nihil aliud ē q̄z ordis tranq̄llitas/ ꝓpterea bene enūciatum est. q̄ opus iusticie ē pax. t q̄ iusticia t pax osculate sunt.

Consideratio. II.

Esset aūt gratissimū hāc ꝑ singulas res meditari iusticiā. ordinē. t pacem. sed transeat meditatio cordis/ vt dirigatur ad participatam iusticiā/ que describitur habitus vel quasi habitus per quem inclinatur cor habentis ipsum/ reddere vnicuiq; quod suum est Quam iusticiam diuiserunt philosophātes in commutatiuam t distributiuam/ q̄uis nō defuerint qui iusticiam dicerint omnem virtutē. Recte prorsus. si de legali iusticia sub generalitate locuti sunt. q̄ quidē rō est reddere vnicuiq; qđ suū ē. Cōtinet itaq; sub ꝟ ambitu virt⁹ oīs tam prudētia que ē recta rō agibiliū/ q̄z temperantia q̄ ē moderatrix passionū ꝯcupiscibiliū/ q̄z fortitudo q̄ est mediatrix inter audaciā t timorē/ q̄z iusticia ꝑ put ē ꝓtularis virt⁹ respiciēs ꝯmutatiōes in p̄cijs/ t distributiones pro meritis quatinus recte fiant.

Considera. III

Posset ꝯfestim fieri ꝓmo de directō ne cordis in hac ꝑticulari t duplici iusticia/ cui solet aduersari quasi duplex pestis lenifera. Cōtrariat itaq; cōmutatiue ꝯtractus vsurarius q̄ ad temporalia/ t simoniacus q̄ ad spūalia. Porro iusticiā distributiuā vulnerāt t inficiūt promotio remūeratio q̄z male meritoꝝ in rep. eccl̄iastica t spūali. Sed videam⁹ in ꝓmis velut in radice vel fonte qnid cordis sit rectitudo. seu directio.

Consideratio. IIII

Directio cordis attenditur penes conformitatem ad rectitudinem ꝓme t vniuersal regule/ quam cē cōstat inobliquabilem/ nec a rectitudie prorsus flexibilem/ quēadmodum tortuosa redigunt̄ t rectificant̄ ad normam rectā per applicationem. Et quoniaꝝ natura tota dirigitur in suis motionibus t actōnibus ad hoc agente infallibili t inobliquabili. naturam omnem directam t rectam (vt talis est) fore necesse est. Et hoc est corollarium seu porisma pulcerrimum. Propterea conducitur a sapiente/ t apud boetium a ꝓhia. q̄ sapientia attingit a fine vsq; ad finem fortiter t disponit omnia suauiter.

Consideratio. V.

Nunc vero directionem nature/ vocauerūt aliqui philosophorum/ circulum intelligibilem primi boni ad creaturam/ t rursus creature ad suū ꝓncipium/ Et hec meditatio non est discors a nostra si ꝓsideretur huiusmodi recursus

seu reuersio qui vel que fit tāq̄ reflectatur radius rectus vel perpendicularis in seipso de deorsum in sursuz/ vnde prouenit fortificatio mirabilis in natura/ quod in speculis probatur per exemplum.

Consideratio.VI.

Hanc igitur nature directionez 7 reuersionem ad suum principium si inobliquabiliter/ haberet humana voluntas pro statu presenti. eam quippe in gloria habebit sed in inferno ab hac rectitudine tota deficiet. Nunc autem duz in via sumus dirigitur aliquando/ sed frequentius deorquetur per peccatuz ab hac directione/ redditurq̄ tortuosa. ita vt non sit cum deo suo rectum vel directum cor ei⁹ Sicut in plurib⁹ sacre scripture locis verba huiusmodi sonant.

Consideratio.VII.

Uerunt qui dicerent hanc rectitudinem cordis ad deum esse/ vt velet homo quicquid vellet deus/ 7 ñ aliud vel aliter. Alijs visum est q̄ volūtas dei non obligat voluntatē creatā ad imitationē sui 7 conformitatem/ 7 pconsequens nec ad suā rectitudinē/ nisi primo sit cognita dei volūtas ipa Et denicq̄ q̄ ad eius imitatiō obligef sub p̄cepto affirmatiuo vl' negatō. Quod aliqui sic explicāt vt cor hominis teneatur velle illud quod scit quod de⁹ vult ipm velle/ 7 hoc non solū ꝑsultiue vel permissiue/ sed preceptiue vt dictū est. Reducitur ergo fm istos tota cordis rectitudo ad rectitudinem impletionis diuinorū preceptoruz/ que sunt iudicia seu dictamina diuine iusticie.

Consideratio VIII

Uerunt quoq̄ quibus hoc nō satis dictum ample videbat. Distinxerunt igitur triplicem in homine voluntatez accepto large vocabulo/ fm̄ triplicem in homine cognitionem. Est enim volutas seu appetit⁹ sensualis/ q̄ potest aliqualiter ideo dici volūtas qua aptus nat⁹ est obedire rationi/ iuxta aristotilis verbum conformiter ad illud dictuz de cayn. Sub te erit appetitus tuus/ 7 tu dominaberꝫ illius. Non sic autez est in appetitu sensuali bzutorum/ que non habent rationem directricem sibi adiunctam/ ꝓpterea passiones sensitiue non eis imputātur nec dicuntur turpes. Ut superbia in equo. ferocitas in leone. timiditas in lepore/ astutia in vulpe 7 sic de alijs similibus. Est 7 alia volūtas vel eadem sed aliter considerata que consequitur cognitionē rationis inferioris quā appellant sancti velut mulierem respectu portionis supioris quā virū dicūt. Nec respicit leges temporales 7 cōclusiones que colliguntur ex sensibus. Sed portio rois que superioz dicitur conformatur ad leges eternas. fm has dicitur proprie voluntas rationis.

Consideratio.IX.

Dicunt consequenter p̄dicti q̄ volūtas cōsequens iudicium rationis superioris 7 directionem eius debet semper ita esse conformis diuine volūtati q̄ nunq̄ in aliq̄ sibi remurmuret. nec de damnatione hominum/ nec de pmissione peccatorum/ nec de gratie subtractione Immo nec de sua futura damnatione/ si illam deus disposuerit iusto suo iudicio/ sentiam/ sed dicat humili corde sine murmure/ id quod apud damnatos 7 per eos dici non potest. Justus es domine/ 7 rectum iudicium tuum/ cum ceteris similibus Non q̄ homo simpliciter 7 absolute debeat aut possit de lege ordinata consentire in dānationem suam/ sicut nec in peccatum vel desperationem. Sed hec ita sub conditiōe ꝓponuntur. Quamuis nō expediat apud multos tales interrogationes particulares sibi formare/ vel in eis deliberando diu stare. Hoc tamen potest fieri vt fm iudicium rationis superioris nolit in aliquo remurmurare diuinis dispositionibus/ quod facilius est cū positiue ea laudare 7 approbādo in ratione eis gaudere.

Consideratio.X

Ppro quo ad voluntatem aliā duplicem/ quo consequitur iudiciuz rationis inferioris 7 sensualitatis potest fieri q̄ bonus filius (sic loquitur augustinus) velit patrem suum viuere/ quez deus vult mori/ propter quendam nature tractum 7 colligationem ad ea que temporalia sunt. Oporter nihilominus hanc duplicem voluntatem si debet carere vitio/ se resoluere tandem in eam que sequitur iu-

dicium rationis.

Consideratio.xi.

Adplius addamus. Quia natura delectatur in medijs/ & tristatur in extremis. colligitur ratio speculati na canticorum & psalmorum/ qui quando q3 collaudant rectos corde/ & ad leticiam et collaudationem prouocant/ vt ibi. Letamini in domino & exultate iusti. Et gloriamini omnes recti corde. Et iterum. Lux orta est iusto & rectis corde letitia. Cõiungũtur autem iusticie & rectitudo cordis ratione predicta. Quoniam iusticia medium tenet/ & consistit in quadaz rectitudine scõm quam debet rectificari cor atq3 dirigi

Considera.xii

Attendendum est nihilominus q' rectitudo voluntatis humane pro statu vie non stat in indiuisibili/ sicut rectitudo volũtatis dei. Et sic stoici posuerevoluerunt dicentes equalia esse peccata/ quoniam eque deuiat vnum a rectitudine sicut alterum. Exemplum de linea paz torta vel obliqua. Stat igitur et moderatione iustitie per diuinam misericordiam que superexaltat iudicium/ q' rectitudo voluntatis humane latitudinem aliquam cõpatiatur/ infra quam voluntas stans/ dicek semper recta/ cuius ad centrum indiuisibile iuxta modum loquẽdi predictorum/ nõ perringat.

Consideratio.xiii

Rursus infra latitudinem hanc p3 miserunt aliqua peccata venialia/ dicentes ea non esse contra rectitudinem diuinorum preceptorum/ que sunt 3i iusticie seu iudicia participata/ sicut nec esse dicuntur contra caritatem. Quia non extinguunt eam. Sunt tamen peccata venialia quedam obliquitates/ a medijs per que facilius & rectius tenditur ad finem. Non autem tollunt rectitudinez finis. Et si non perimunt illam/ prepediunt tamen plurimuz. super qua re loquitur tractatus alter de vita spirituali docens q3tuz & quo3 usq3 vota & precepta ordinum seu religionum obligent & se extendant.

Considera.xiiii.

Descendamus cõsequenter ad particulares casus aliquos quoniam sermones particulares in moralibꝫ/ dicente aristotile & teste experientia/ magis psunt3 ut eruditi/ quẽ admodum videre est in preceptis medicine/ neq3 tamẽ oportet tẽptare de singulis particularibꝫ. quoniã infinita sunt & tõ nec differre necesse. Sed in primis sicut directio cordis tendit & terminatur in deũ sic & ab eodẽ habet ortum &c.

Vide cõsequentia in tractatu de oratione & eius valore parte tertia.

Considera.xv.

Venit nos ecce plus sperato verbũ de directiõe cordis in oratione cũ annectis. Ad quoz elucidationem ampliorẽ pficit tractat3 de meditatiõe cordis/ & alius de ipius stabilitione. veniam3 pseqnter ad alias particulares actiones. Et in primis videam3 quis eẽ debeat cordis directio in adoratione imaginũ/ qm̃ abusus videk eẽ mult3 apõ laicos & seculares/ imo & nõnũq3 apud litteratos & religiosos/ qui vnã imaginẽ cin3 adorat q3 aliã. Et 3 solũ q3 vel venustior/ aut pulcrior/ aut ornatior. Unde loquũk ad illã velut si intelligat. Directio finalis 3sulẽda & sept3 inculcãda atq3 pdicãda talibꝫ in his & in pluribꝫ aliꝫ/ ẽ q' hẽant intentionẽ generalẽ faciẽdi in huiusmodi adoratoribꝫ/ illud qõ intẽdit facere ecclia/ quodq3 plati doctores & sancti patres hmõi instituentes & tolerãtes facere intenderunt/ nec figant directionem sui cordis vel intentionem ad aliquod particulare/ quin semper habeãt cordis promptitudinem ad faciendum ea in his solum que ecclesia & superiores nostri ac priores fieri tradiderunt atq3 docuerunt.

Consi xvi

Transeamus quoq3 statũ vltra ad alios cultus sanctorum/ qui plurimum supstitiones habere videnẽ/ ita q' nouena fiant/ & nõ septimana/ vel q̃ntana. Quod offeratur tale munus/ vel tale. Sic gallus pro pueris/ gallina pro puellis beato Christofero vel Johanni baptiste quod ad sanctum Rupertum pro morsu canis rabidi fiant inuentur particulares obseruantie/ que nullam videntur habere rationem institutionis. Et ita talis ritus transit in supstitionem que nihil aliud ẽ

ꝫ vana religio. Dicitur autem vana quia caret ratione ⁊ effectu. Similiter est de ꝫ sanctus Anthonius plus habeat virtutis in curando sacrū vt aiunt ignem ꝫ alij sancti. Rursus idem est hoc ꝙ in hac ecclesia dedicata beatissime virgini/ipius virt⁹ sit potentior/ꝫ in alia ad faciendū miracula/⁊ succurrendum inuocantibus se/⁊ hoc p̄sertī rōne tal' vel tal' imaginationis sue vel ratione solite peregrinationis illic continuate/⁊ sic de similibus absq; numero

Consideratō XVII

Considerandū est igit ꝙ pauciss̄imorum est ad diuina se erigere vel eleuare/nisi p corporalia. Ꝫ nec confidentia de deo ⁊ sanctis faciliter a multis habetur sine quadā speciali obseruatione ⁊ frequēter corpalis vel imaginatiua. Talis tamen imaginatio fortis ⁊ cōfidens de diuino auxilio licita est ⁊ meritoria ꝫ quis consurgat per media vel exempla corporalia/⁊ per quasdam actiones extraneas/que mouent adiuuāt/⁊ augent imaginationē ad spem vel ꝓfidentiā de obtinendo salutē put ⁊ medici dicunt. videlicet imaginatiō fortem facere casum vel etiam liberationē

Considera. XVIII.

Duplius distinguendū est de obs̄uationibus circa cultum dei ⁊ sanctorum/ꝙ alique obseruatōnes huiusmodi sunt manifeste licite/immo ⁊ obligatorie/quas videlicet tradidit eccl'ia. Alique sunt penitus illicite ⁊ demeritorie/ꝗs eccl'ia reprobat per expressum. Alie autē sunt medie que de genere suo nec bone sūt nec male sicut leuare festucam in templo Sed fiūt moraliter bone aut male per appositō circūstātia; p̄sertī intentōis ⁊ finis

Similis potest fieri distinctio de credendis ꝙ aliqua sunt firmiter credenda. Alia eque firmiter discredenda. Alia vero que sine periculo possunt vel credi vel non credi. Ceterum de obseruantijs primi ⁊ secūdi generis potest ⁊ debet fieri secure predicatio/scilicet quādo sunt expresse per eccl'iam ⁊ doctores vel approbate vt reprobate. De alijs vero tertij generis cautissime p̄dicanduz est vt nec nimis generaliter assertiue ⁊ absolute approbentur/⁊ p̄sertim q̄ si cadāt sub precepto vel fide certa/nec etiam reprobētur absolute ⁊ simpliciter quasi sint peccata que non possunt bene fieri/⁊ que obligent ad non credendū.

Consideratio. XIX

Rursus aduertendum ꝙ apud simplices qui videntur bone fidei/et in alijs religiose viuēs/obseruantes eccl'iasticam disciplinam ⁊ doctrinaz agendum est potius ad rectificationē actōnum suarum/⁊ ad bonam interp̄tationem iuxta intentionem bonam quaz habere debent. ꝫ damnentur/vel arceantur deserere suas cōsuetudines/p̄sertim per illos qui non sunt tante auctoritatis/ꝙ possint sine scādalo tales obseruatōnes extirpare. Secus fōrte vbi adueniret auctoritas prelatorum vel pape vel generalis concilij. Vnō ⁊ quando predicatur nimis acriter contra obseruationes talium personarum/que deuote sunt in multis alijs/ potest consurgere in ipsis quedaz pusillanimitas/atq; oriri ex hoc in peruersis maior arrogātia irrisiua bonorum ⁊ simpliciū huiusmodi/aliarumq; deuotarum personarum.

Considerato. XX.

Addatur adhuc circa dictas obseruationes p̄sertim ꝓpter illos qui sunt depressi in intellectu. ac rudes ad capiendum subtiles resolutōnes nostre fidei ⁊ catholice religionis/p̄out tactum ē supra de ꝓsideratione decima septima. Addatur inq̄ ⁊ dicamus ꝙ in talibus ita temperate se habeant/ꝙ nec reprobēt eos qui talia non faciunt quasi sint obligati sic facere/ꝙ etiam in talibus non ponant firmaz spem suam/taliter ꝙ existiment deum vel sanctos non debere eis p̄bere auxilium vel salutem. nisi obseruationes tales exercuerint/quasi sit in illis quedaz necessitas vt pereas ⁊ nō aliter inducatur deus ⁊ sancti id facere quod petuntur. Possunt tamē existimare vel sperare cum pietate fidei ⁊ religiōis christiane/ꝙ reuerētia exhibita dō ⁊ sanctis per huiusmodi obseruatiōes/eis vtiq; placeat.

Consideratio XXI

Confirmātur per p̄missa exempla que videmus in ecclesia. Quia cō mutauit eccl'ia multos gentilium ritus non eos penitus auferendo/sed intē

nones fidelium circa hmõi in finem bonũ dirigẽdo. Patet ꝫ de festo purificatõis qõ ideo candelaria vulgo vo. qz portant candele ardentes illa die in honore purissime ⁊ lucidissime virginis Marie / q̃ pr⁹ portari apud gẽtiles ꝛsueuerãt in veneratiõez cuiusdã dee/⁊ in lustratione vrbis romane Sic solẽnitas ꝑme diei mẽſ sexti/q̃ quondã in honore octauiani augusti fiebat/celsit in eccl̃ia in honorẽ receptionis cathenarũ ꝓncipis apl̃oz. Secundũ ꝛsimilẽ ꝛsideratiõnẽ apud ꝓncipes christianos possz hodie tolerari celebratõ natalis sui. imoꝝ meritorie pagi/dirigẽdo videlicet intentõnẽ suã ad spũalem natiuitatẽ regeneratõis sue ꝑ sacz baptisma/glificãtes deũ ꝙ gram baptismi ꝛtulit. Sic etiã encenia q̃ dank ꝑmo die ianuarij tolerabilit fierẽt/si dirigerẽt intẽtio ad illud enceniũ gl̃iosum ⁊ ꝑcios sum/qõ cp̃us iesus de⁹ ⁊ dñs nr̃ nobis donauit in sui bñdicti nois ꝓpositiõe. qõ vtiqz nomẽ est iesus/salutẽ ꝓportãs / atqz i sui ꝑciosi sanguinis effusione/quã in circũcisione inchoauit/sed tũc ꝛsummauit. qñ in ara crucis cũ latrone. ⁊ clamore valido seipsm totũ ꝑ nr̃a salute deo patri in sacrificium obtulit/⁊ exaudit⁹ est ꝑ sua reuerentia. Sic fit intentionẽ rectificãdo multa erũt religiosa/que alias forent supstitiosa.

Consídera. XXII.

Iueniet studiosus doct⁹ ⁊ pi⁹ animus in talibꝫ obseruationibꝫ q̃ dese non sunt male/q̃sdã rõnes vel directiões cordis/q̃ faciũt obſuatões hmõi nedũ licitas sed etiã meritorias. Et sic nõ est ncce in obseruationibꝫ ꝑ eccl̃iam datis q̃ simplices ⁊ laici cognscunt taliũ rõnes/q̃ in aliꝯ vix ꝑñt alit reddi/q̃ ꝙ sic placuerit legislatori/vel eccl̃iastice consuetudini. Sic multo magis in ꝓposito dicendũ est/ q̃ sufficiãt leues ꝛiecture/si dicak nouenaria potius q̃ duodenaria/ad honorem noue vicz ordinũ angeloz. Et q̃ fiat pegrinatio ad ista eccl̃iam magis q̃ ad illã/ob maiorẽ deuotionẽ fideliũ. Et q̃ deus vult i varijs locis/⁊ diuerſ scis/ varie ⁊ diuersimode venerari. stãte tñ in bis sp vere fidei soliditate ⁊ integritate. Sz ⁊ q̃ pulli/vel panis vel vinũ/vel equi / vel imagines certe / vel aliq̃ sil̃ia certis ritibꝫ offerank/totũ cedit in honorẽ dei ⁊ sanctoz/⁊ ad sustentationem eccl̃iast[illegible] ministroz/dũmodo in bis et in alijs no addak ꝓsitue ⁊ ꝑticulariter certã intentõ ꝓana/⁊ omnino ꝛtraria diuine religioui Consulendũ est igit vt stent in directione ⁊ intentione generali/faciẽdi ideꝫ qõ placitũ sit deo/nec in talibꝫ nimis multum se subtilizent.

Consídera. XXIII.

Ursus ad elucidationẽ ꝑmissoruz ampliorẽ addendũ est/q̃ nõ passiz q̃ratur tentari deus per inuocatiõnem sanctoz suoz/vel oblationes eis factas. q̃si debeat semp statim facere miraculose illud qõ petit/ꝑsertim qñ est tñ modo bonũ tpale adipiscendũ. vicz qñ est ꝑ acq̃rendo aliquo cõmodo/vel ꝑ euitãdo incõmodo/sic̃ solent facere plurimi q̃ ꝑ q̃libet re q̃tumlibet ꝓphana ⁊ modica / querũt a deo ⁊ sanctis eius opationẽ supnaturalem q̃uis oppositũ illi⁹ qõ ipsi petũt cadat frequẽtius ad salutẽ ipoz spũalez/sicut est infirmitas/vel aliq̃ in bonis tpalibꝫ aduersitas. Est eni inuocãdus deus maxime ꝑ eterna salute animaz/⁊ ꝑ medijs ad illam ꝑ arma iusticie a dextris ⁊ a sinistris/ꝑ diuitias/ꝑ paupertatem/per bonam famã ⁊ infamiã/quẽadmodũ supmus noster medicus magister ⁊ rector nobis vtile esse nouerit. Itaqz sicut dici solet/a magno magna petenda sunt ⁊ sperãda/atqz aliquid solidiz seu permansurum/ne forte videatur deus coli solum vel amari ꝓpter questum temporalium que vilia sunt et ilico vtiqz ꝑitura.

Consídera. XXIIII

Ontingit autem deum tentari dupliciter. vno modo sine necessitate/vel absqz magna vtilitate. q̃ tentatio dicitur curiositas. Alio modo quando dimittitur auxilium humanum / quale posset haberi/videlicet dum fiat illõ quod naturaliter vel humanitus fieri potest. Et hoc vocamus facere quod in se est. Ad primum spectat/cum homo vult ꝑ aliquas oões vel ieunia acquirere scientiã aliq̃z occultoꝝ/vel eoꝝz que non sunt sibi vl̃ statui suo competentia/vel vt habeat gratias aliquas gratis datas/que nõ sunt vtiles ipi petẽti/sz magis inutiles forte ⁊ nocie vt q̃ bõ speret dicẽdo hanc vel illã oꝛõnem

q̄ non incurret tunc infirmitatē / vel q̄ sic habebit diuitias / vel prosperabit in mercaturis / vel etiaz in spiritualibus / exemplificādo q̄ videlicet videbit ante mortē oculis corpalibus beatissimam virginem aut aliquem sanctorum / vel aliquam sanctaz / z ita de reliquis. Que omnia friuola sunt. nec habent quicq̄z roboris aut fundamenti.

Considera. xxv.

Dro aliquibus nihilominus licitum est expectare aliqua quasi per miraculū cum recursu ad deum et sanctos eius / qualia sic expectare sine cooperatione propria alias nequaq̄z foret licitum siue laudabile. Et hoc in multis casibus est consideratione dignissimum. Unde si simplices homines non haberent predicatores z instructores super credendis z agendis ad salutem pertinentib⁹ / possunt rationabiliter instructionem sui postulare a domino deo per miraculum. vtpote p infusionem diuinitus / preter nature operationē illuminari. Quia vbi deest naturale z humanum subsidium. potest immo et debet spirituale z supernaturale rationabiliter expeti z expectari / cum gratia non deficiat z vtiq̄z minus / q̄z natura / in necessarijs. Proueniit inde forte assis q̄ multi rurales z idiote sepe citius operantur suam salutem / sine offendiculis erroris / z absq̄z deuiatione p̄ceptoz diuinoz z ecclesiasticorum / p̄pter firmam deuotā z humilem spez quam in diuino habēt auxilio repositā. q̄z clerici z litterati z alij. quottidianis exercitati lectionib⁹ / z p̄monum auditionib⁹ / quiplerumq̄z facilius errore z dolo p̄clitant tur. Sic etiaz sepius a deo miraculose ab ecclesijs z congregationibus pastoris solatio orbatis / petiti sunt / z adhuc licite peti possunt idonei boni z vtiles pastores z p̄lati. Sicut legitur de sancto nicolao z pluribus alijs.

Conside. xxvi.

Habēt ꝓ̄ter ad hanc ꝓsiderationē / religiosi z solitarij q̄ obseruerūt mūdū z ea q̄ in eo sunt q̄ ad curā administrationis / cām magnā recurrēdi ad deuz in suis orōnib⁹ cū expectatione diuini auxilij / sine solicitudine alterius cure q̄rendi vel vtēdi auxilio alio tpali / in faciēdo illud q̄ in se ē. Nā orādo z bñ viuēdo faciūt totū q̄ in se est. Sec⁹ eēt in bñtib⁹ administrationē atq̄z curā / siue in p̄sidēdo vt reges z iudices / siue in corripiēdo z docēdo vt p̄lati z doctores / q̄les vix scire p̄nt sine mag̃ solicitudine z trepidatione an fecerint vel faciant quod in se est

Conside. xxvii.

Nihilomin⁹ dat p regula q̄ in orōe sua ꝓsideret homo si faciat vel fecerit pbabili ꝓiectura q̄ in se ē. z q̄ q̄d spectat p tūc ad se vel suū officiuz iuxta naturalē p̄cēdēdi modū. Nō enī req̄rit eui dēnia. Et si sic. tūc ferat audacter / z sine scrupulo deū tētandi. totā cordis sui directōez i deū / expectādo suū diuinit⁹ auxiliū. Quasi dicat cū iosaphat rege. cū igremus q̄d agere debeam⁹. supple vltra ea q̄ egim⁹ aut fecim⁹ / ꝑ solū bēmus residui / vt oculos nostros ad te dirigamus.

Conside. xxviii.

Valet insup hec doctrina apō quēlibet optantē bonū alicui / cui tñ via nature succurrere n̄ pt / vl' ꝓpt̄ distātiā localē / vel insufficiētiā suā quācūq̄z aliā vt toto corde dirigat ad deū z sctōs eius orō sua / dicēdo dñe deus meus apud te est oē desideriū meū. p salute bui⁹ vel illi⁹ psone. Ez nihil aliō mihi suppetit / q̄z vt tuū implorē p̄o ea auxiliū / put z ipse vis. z toto corde affecto / q̄ten⁹ tu p̄ temerip̄m / aut certe p angelos tuos sctōs / vel saltē p hoies alios / ad hoc magis q̄z ego idoneos agere. digneris circa talē vel talē psonā / q̄ sue salutis sūt. q̄ ego neq̄z sufficio iplere docēdo / monēdo / hortādo / corripiendo ꝛc. aut alias put vnctionis⁹ / q̄ docet de oīb⁹ / inspirauerit / orando

Considera. xxix.

Videamus p directiōe cordis / circa crudelitatem eoz q̄ que narrātur in scriptis verbis ex legendis sanctorum / z aliorum gestis / siue illa sint miracula / siue excellentis gratie merita / que fauere videnk christiane religioni / z hominum proficere edificationi. Similiter quoq̄z circa indulgentiarum adeptionem per tales vel tales orationes / vtpote q̄ dixerint q̄n q̄es pater n̄r z aue maria coram imagie beate crucis. habebit mille dies / vel. cc. ant

nos indulgentiaꝝ. Similiter etiam circa denunciationes futurorum per illos qui videntur deuoti ꝛ religiosi. Similiter de nicꝫ circa visionē quorundā somnioꝝ pro iuuandis mortuis/ vt qꝫ videatur pater admonens ꝛ petens tot ꝛ tales missas aut elemosinas vel peregrinationes pro sua liberatione. Circa hec itaqꝫ ꝛ simlia multum caute procedendū est/ ꝛ prouidendum ne apponatur firma vel pertinax credulitas propter erroris periculum/ neqꝫ etiam oportet huiusmodi omnino ꝛ pinaciter dissentire/ nec etiam penitus cōtemnere ꝛ reprobare. Est igitur ambulandū in his via media ꝛ regia/ i q̄ dirigit deuotō illa quā vocam⁹ pietatē fidei/ cuius ꝺdictio est accepta/ reilla ꝑ modū cuiusdam ꝓbabilitatis ꝛ amoris/ que videntur religionez christianā ꝛ dei dilectionem confouere/ vel ad ipsas incitare ꝛ accendere.

Considera. xxx.

VAde in predictis casibus ꝛ similibus potest homo ampleeti talia et similia q̄ inducta sunt/ non tanꝫ necessaria ad credendū vel operādum/ sed tanꝫ aliq̄ que possunt aliq̄d vtilitatis afferre si recogitent aut ꝓficiantur. Exempli grata. Si dicam quinquies oratione dominicā cum salutatione angelica/ coram imagine crucifixi/ possuꝫ sperare de diuina misericordia. Quod si nō tantas quante ibi asseruntur saltem aliquas consequar indulgentias/ deo indulgentiarum domino notas. Similiter si fecero quedaꝫ opera pia pro anima patris mei/ exviso somnio/ non quasi obligatus sed pie admonitus. presumendum est qꝫ vtiqꝫ melius agam visioni satisfaciendo/ q̄ eam penitus contemnendo. Et ita consimiliter intelligendo ꝑpter cautelam maiorem de prenunciatione futurorum/ ꝛ de opatione miraculorum/ in quibus vtiqꝫ reuerentia diuine misericordie ꝛ potestati omnipotentis dei principaliter est exhibenda.

Ueruntamen prelati ꝛ doctores debēt vigilantiores ꝛ cautiores esse in premissis q̄ simplices/ vt prouideant vt talis pietas fidei si plus debito excesserit/ ꝛ non scōm scientiam/ vergat tandem in detrimentum fidei ac superstitionem intolerandam. De ita q̄ post in publico ꝓdicatōibus ꝛ exhortatōibus talia restrigere/ q̄ ap̄pbādo dilatare. Tum propter pronitatem hominuꝫ ad superstitiones. Tum quia solennis predicatio doctorum/ talibus simplicib⁹ alias afferret fidem/ et augeret/ in his q̄si vera sint et de necessitate credenda/ eo qꝫ a tam magnis hec approbare quasi intellexissent. Tum tertio quia satis suppetunt exempla pietatis fidei ꝛ religionis christiane in scripturis sacris ꝛ historijs auctēticis/ sine mltiplicatione huiusmodi nouorum superfluorum/ que nec soliduꝫ satis habent fundamentum cui possit sic cum talibus quis inniti/ quin imminеat mltiplicis casus ꝑiculum cum deuiatione a principali fidei fundamento. Quemadmodum videmus in simili in regionibus aliquibus de censuris et legibus adinuētis circa particulares obseruantias. quandoqꝫ nec ad salutē necessarias/ qꝫ videlicet sepe preferuntur legibus dei et euangelicis/ immo et hocipsū manifeste videmus in decretis et decretalibus. vnde et seuerius punitur quandoqꝫ monachus sine cuculla incedens/ q̄ adulterium aut sacrilegium cōmittens. Et grauius plectitur agens contra vnuꝫ papa decretum/ q̄ delinquens contra diuinum ꝓceptum et euangelium. Iurta improperium christi ad phariseos. Irritum fecistis mandatum dei/ propter traditiones vestras

Considera. xxxi.

COnsequenter in administratione spiritualium quorumcunqꝫ directio cordis vtilis est et valde necessaria/ propter duo principaliter. Primum est detestatio et ampliatō simonie facta per aliquos doctores iuris canonici. Alteruꝫ est vsus communissimus qui ad oppositū esse videtur iurium canonicorum de simonia loquentium/ ita vt nisi reperiatur exit⁹ aliquis per directōnem cordis/ vix inueniatur inter dispensantes vel suscipientes spiritualia qui tutus et purus esse videatur. Qua super re editus est tractatulus et inducta distinctō propter illos qui dicunt cōmitti simoniam si dentur spiritualia intuitu vel interuentu alicuius commodi temporalis presertim re secuta

Conside. xxxii.

Tracq resoluendo materiã possu/mus inuenire distinctõnẽ quadru/plicem de intuitu vel respectu com/modi temporalis pro spiritual. potest enĩ intuitus ferri ad temporale commoduin. Primo tanq̃ ad precium rei spiritualis/q̃ si fit adequatio valoris vnius rei ad alterã sicut est in emptione z venditione cuiusli/bet rei. Potest secũdo ferri intuitus/ ad cõ modum temporale tanq̃ ad motiuũ prin/cipale dandi spũalia. vel ad finem vltimũ in quo sistit intuitus spiritualia conferen/tis. Potest tertio ferri intuit9 cõmodi tem poralis tanq̃ ad motiuum minus princi/pale/vel ad finem subordinatum sub vlti/mo fine. Potest quarto ferri intuit9 com/modi temporalis tanq̃ ad rem debitaz iu/re diuino pro sustentatione illius qui spũa lia subministrabit. iuxta doctrinã christi z apostoli. Quoniam dignus est operarius mercede sua.

Conside. xxxiii.

Nunc ad ꝓpositum dicamus pro re/sponsione succincta z solida/q̃ p/mus intuitus z secũdus sunt vere simoniaci de iure diuino z humano/z si cõ currat error intellectus q̃ scilicet talia pos/sint fieri/sicut in primo dicitur/vel q̃ licite fiant sicut ponitur in vtroq̃ modo. tunc in curritur heresis proprie dicta si sint perti/naces. Dicimus consequenter q̃ si feratur intuitus tertio z quarto modis ille potest esse licitus. immo etiam laudabilis meri/torius ac debitus. hoc tamen attẽto q̃ ob/seruetur illud apostoli. Ab omni specie mali abstinete vos. hoc est Administratio spiritualiũ facta sub altero tali intuitu/nõ appareat fieri ex modo suo/intuito primo vel secũdo/vt si non prius exerceant spũa/lia si non prius dentur temporalia. Aut si turpiter illa vel ista exigantur cum scanda lo z auaricie nota. In quibus vtiq̃ casib9 possent haberi suspecti de simoniaca pra/uitate sic agẽtes/z p̃ ꝑsũptione iuris vel fa cti/z possent ipsi in hoc casu tanq̃ tales iu dicialiter euocari.

Consi. xxxiiii

Radit Ar9. q̃ in finib9 subordina/tis vbi vnus est ꝓpter alterum. re/putat vtrobiq̃ vnum. Hoc dictuz ꝓficit plurimum ad directionem cordis in premissis z similib9. Ut exempli gratia. Vadit canonicus ad ecclesiam vt lucretur distributiones suas. Ant celebrat curatus missam vel exequias/vt recipiat funeralia Attendendũ est si principaliter sistat hic vel ille intentionẽ suam ad lucrum temporale non reducendo ad finem aliũ ꝓncipaliorẽ z spũalem. Si sic certũ est. quia ẽ peccatũ simonie. Si vero referat ad finem vlterio rez z superiorẽ ac bonũ. q̃. l. ista lucra tꝑalia vult recipe ꝓ sustẽtatione sua/q̃tenus nũc z posteri9 occupari possit circa spũalia ex/ercitia ꝓncipalit. Hec ẽ intentio cordis re/cta z bõa. Sed attẽdat diligẽter bõ ne mẽ tiat iniq̃tas sibi. Nõ ex varijs signis pote tit q̃s in seipo z in alijs cognoscere

Conside. xxxv.

Vsum ẽ aliq̃b. q̃ si canonic9 vadat ad horas lucratiuas. alias nõ itur9 q̃ hoc sit signũ euidẽs q̃ ad eccl'iaz simoniace prauitatis. z q̃ intentio talis ne queat eẽ recta. Attamẽ hoc nõ oportet ita sp dici. Altoq̃n seq̃ret ordenatõ q̃si tot9 sta tus tã clericoz q̃s religiosoz atq̃ seculariũ Cõstat q̃ppe q̃ nõnũq̃ carthusien. in cer/to quẽtu suo/certas dicẽt exeq̃as ꝓ certo ꝺ functo. q̃s saltẽ ꝓ tali. alias ñ diceret si non aliq̃s inde fruct9 tꝑalis eẽt secutur9. Et in/ste. Silr ẽ de alijs religiosis. necnõ ꝺ secl'ari/bus canonicis z curatis. z de oĩ generaliter hoim statu i eccia dei. Sic nec opifex age/ret q̃ sue artis sũt sine spe lucri. Põt itaq̃ ec/cl'iastic9 ad eccliaz ire sub spe lucri mõ ꝓdcõ et ꝓ tũc nõ itur9 sine tali spe/sz i alijs se oc/cupatur9 dũmõ sit intẽtio ꝓncipalis dire/cta ad finẽ superiorẽ vt tactum est.

Conside. xxxvi.

Potest consequenter ex premissis ꝑ elici qualiter liceat homini se trãs/ferre ad statum clericalem aut reli/giosum immo ad curam animaruz. aut ad prelaturam/quatinus possit habere susten/tationem vite sue/sine solicitudine tempo/ralis exercitij. Ita tamen q̃ illam liberta/tem vel ocium referat principaliter ad ho/norem dei/et eius obsequium. suamq̃

ꝛ aliorum spiritualem salutē. ¶ Etsi opponitur ꝙ nullus potest appetere prelaturaz licite ꝛ minus illam querere hac ratione. Quia ad officiandum debite in statu prelature, necessaria est gratia dei, de qua non potest certus quis esse, an habeat illā. Videtur ergo presumptionis esse ingerere se. Respondemus ꝙ fallit hec ratio ꝯuis magnorum sit doctorum. Quoniam ex simili fieret argumentum ꝙ homo non posset appetere aut querere ꝙ celebraret missam / vl' ꝙ eucharistiam recipiat / quia prerequirit ꝙ homo sit in gratia alioquin iudicium sibi manducaret ꝛ biberet / quia indigne sine gratia ꝛc̄.

Consi. XXXVII.

Propter argumentum immediate motuz et alia pretacta, distinguendum est de certitudine prout in quodam tractatulo de preparatione ad missam notatum est. Nam alia est certitudo euidentie, sicut est in primis principijs et in rebus expertis. Alia ē certitudo moralis, ꝛ est que colligitur ꝛ traditur ex probabilibus coniecturis ꝛ signis Et talis requiritur et sufficit in casibus p̄missis. Qua certitudine morali potest homo certus esse ꝙ est in gratia aut sufficienter dispositus ad celebratōnem misse, quia videlicet discussit diligenter conscientiam suam nec est sibi conscius de peccato mortali neꝯ de quocunqꝯ alio canonico impedimento. Similiter talis certitudo potest esse in viro ecclesiastico volente curam sine prelaturam videlicet quia non est conscius sibi quin idoneus sit cum dei adiutorio ad officium tale exequēdum ꝯstum humana finit fragilitas que nihil perfectum in homine saltem ex omni parte ꝛ beatum iucta ꝯmune puerbium admittit. Scim⁹ tamen prochdoloz ꝙ ipsa certitudo nihilominus adhuc paucorum est / propterea dixerunt sancti considerātes ea que vt in pluribus accidunt ꝙ videlicet in tali appetitu ꝛ requisitiōe preessendi sit peccatum. quāuis in casu possit esse vt deduximus etiam meritum magnum.

¶ Ecce patet ex premissis ꝙ ad directionē cordis proficit eruditio / ne per scrupulos nimios ꝛ irrationabiles deficiatur sinistroz sum nauis a sua rectitudine / vel p̄ plus debito relaxationem auertatur dextrorsum ꝛ incidat in malum.

¶ Finit.

Incipit tractatus

eiusdem de illuminatione cordis / siue de vna preciosa margarita, etiam de ipsa sancta Margareta.

Simile est regnum celoruz homini negociatori querēti bonas margaritas. inuēta autē vna preciosa margarita abijt ꝛ vēdidit omnia ꝙ habuit / et emit eam. Matthei. xiij. ¶ Una preciosa margarita cui comparatur regnum celoꝝ est calculus ille candidus / in quo est nomē nouū scriptū quod nemo nouit nisi qui accipit / quod beate margarete virgini ꝛ martiri collatum est / scōm p̄missum christi in Apocalipsi / quia fideliter vicit in mandatis domini. cuius hodie festiuitas celebratur in edicula celle nostre / nomen illud nouū / ēens simplicit' / vel ens puꝝ vl' ens vniuersaliter perfectuz / vel ens quo maius nequit intelligi / ꝛ tale solus deus / quo non ē maius nomē sanctificandū i sectis. Dicēte deo. Ego sum qui sum. ¶ Ens si analogice dicatur de deo ꝛ de creatura / dū simpliciter p̄ se ponitur stat p̄ solo deo ſm regulā aristotilis ꝙ analogū p̄ se positū stat p̄ suo principali significato. Et recte sic dicit' quē admodū actꝰ semp̄ prioz est potēcia / ꝛ pfectū ꝑ⁹ ꝯ imperfectū. ¶ Ens quod ē deus nō plene ꝯgnoscitur ab alio ꝯ ab illo ꝙ accipit dum vicerit / ꝛ duz victor deduxerit eū in excelsa / quādo ꝛ vbi videbitur deus sicuti ē. Nihilominꝰ hic in via cōmunicatur eius cognitio imperfecta multis modis. Et incōprehensibilis est sibi soli. ¶ Ens pōt vniuoce dici de deo ꝛ ō creatura. Sed nō vniuocatione perfecta sicut nec ens dicit' vniuocatione perfecta de accidente ꝛ substantia quia non ſm eandem perfectionē / nec ſm ordinē eundē / licet ratio nominis sit eadez scilicet res positiua / quecunqꝯ ꝛ qualiscunqꝯ sit illa supra quam primuz fundatur principiū cōplectū / ſ. qōlibet ē vl' ñ ē. Ac pinde

descendit ens ad species suas p differenti/
as vsq; ad individua. Rursus econverso
resoluendo venit vsq; ad ens primum at/
q; purissimum / cōstituendo agalma pul/
cerrimum/atq; prefulgidaz anime marga/
ritam. ¶ Ens vniuoce dictum de deo z
creatura scōm rationez positiuam incōple/
xam z prime intentionis formaliter/ē sub/
iectum methaphisice.sic ens dictum scōm
rationem positiuam scōe intentionis for/
maliter ē subiectū logice z grāmatice/q̄ uis
vtrobiq; tractet de omni ente tā prime q̄m
secunde intentionis materialiter. Et hec
est origo omnis philosophice discipline.
¶ H ¶ Theologia duplex resultat ex ente sim
pliciter quod est deus. Una naturalis de
do que subalternatur methaphisice ex qua
supponitur demonstratum/deum esse. Al
tera supernaturalis que potest aliquo mo/
do dici subalternari theologie beatorum.
Vel ē ipsamet theologia in beatis tanq;
preciosa margarita.que vendinis omnibꝰ
emi debet.
¶ Theologia beatoz naturalis preciosi/
or est margarita q̄ alia quelibet sciētia spe
cialis/quia tractat de ente primo simplici/
ter/tam scōm rem q̄ fm rationē separato/
non methaphisica aut phisica vel moralis
aut rationalis philosophia/que sunt de en
tibus vel non abstractis vel tantum per ra
tionem abstractis.
¶ Theologia supnaturalis fidelium via/
toz preciosior est margarita/q̄ aliqua que
cunq; naturalis scientia/vt merito dici de
beat vendinis omnibus / hoc est curis ali/
is derelictis/comparari. Est insuper vna
vnitate prime veritatis/cui semper inniti/
tur in credendis/vt q̄ omne reuelatuz a deo
est verum. ¶ Theologia supernaturalis
fidelium viatorum/consistit principaliter
z fundatur in vna et triplici margarita vir
tutis theologice/que dicitur fides.spes.et
charitas. Sed quo ad intelligentiam cō/
paratur multis modis /vt per abnegatio/
nem omnium/quasi per vmbram atq; cali
ginem/rursus per assimilationem symbo/
licam. Rursus per viam causalitatis. Rur
sus per appropriationem z supereminen/
tiam. Tādem per misticam analogiam af/
fectu mentis in deum totaliter transfor/
mato. ¶ Una preciosa margarita cuius
nomen est purum vsquequaq; perfectum
relucet et inuenitur in omnibus creaturis
tanquam in vestigijs signantibus poten/
tiam.sapientiam z bonitatem ipsius. Sz
precipue refulget in creaturis rationalibꝰ/
tanquā in imaginibus / que sunt diuine
essentie vel nature.nedum representatiue
sed participes et capaces. Unde recte pa/
tet imaginis atq; vestigij distinctio. ¶
Una preciosa margarita diuini nominis
quod est ens simpliciter perfectum / dum
sola refulget in puro corde viatoris / tunc
deforme conspicitur/teste Gregorio.quic/
quid pulcrum offertur ex creaturis. ¶
Preciosa hec margarita/que deus est/sic
vna est vt distinctio essentialis nulla sit pe
nitus in eo/immo nec distinctio formalis
ad intra nec extra naturaz rei/nisi tantum/
modo distinctio personalis relativa / que
large potest dici realis/qualis non inueni/
tur in aliqua creatura. ¶ Una hec pre/
ciosa margarita/distinctionem admittit q̄
ruudam nominum/que consurgit ex ope/
ratione intellectus/per comparationez ad
diuersas res seu respect⁹/z ex modis quos
fabricat/cognoscendo creaturas/vel ex so/
la distinctione rationis/dum sibi compa/
ratur ipse deus in quo non formaliter sed
supereminenter est omnis perfectio eadez
penitus et vnica simplex et illuminata ali/
ter q̄ in creatura. Exemplum tamen habe
tur aptissimum de centro spere cuiusdam
ignee/quod stans penitus indiuisibile/ li/
neas terminat infinitas. Unde potest in/
tellectus varios formare conceptus / dum
scit tales comparare respect⁹. ¶ Una hec
preciosa margarita/distinctionem non ad
mittit essentialem vel formalez/aut aliquā
non identitatem inter intellectum diuinū
et humanum/nec inter personas et essenti
am/nec inter pprietates et attributa. Sed
deus vno simplicissimo et vnico actu illi/
mitato /supereminenter est intellectus / et
voluntas/essentia/et persona/vnitas/ve
ritas/bonitas/sapiētia/iusticia/misericoꝛ/
dia.et q̄cquid de deo dici potest/non habi
ta vel inclusa ad res extra se collatione vel
respectu. Voluit hōc pluries iculcare dio/
nysi.dicens deum super vitam . super bo/
nitatem.superens ¶ Una hec preciosa
margarita distinctionē admittit diuinarū
reuelationū adinuicē/q̄ ex mō se hñdi facit
ꝺdictoria verificenk de cēntia z ō psona/q

essentia non refertur & tū psona refert. quia vicz essentia non est per se primo modo et conuertibiliter idem cū persona. non q̄ alia non identitas vel distinctō sit inter essentiam & patrem: sed bene inter patrem et filium. nec in creaturis simile reperitur/ q̄ nullam possibile est esse simpliciter vnam illimitatā/ & vsquequaq; pfectā. ¶ Vigor huius p̄ciose margarite q̄ deus est/ pducit libere & tingenter tanq̄ ad extra radios aliquos & fulgores. Et nullo modo necessitate finis vel agentis/ alioq̄n non eēt ens vsq̄ quaq; & vniuoce perfectū/ si' req̄reret ad eē suum exist̄ciam creature. Et iteruz/ si de necessitate ageret ad extra/ nihil posset euenire & tingenter/ & cessaret omnis religio. Immo & q̄libet ens esset infinitum/ cum fieret naturaliter a potentia infinita. Hoc est stultum dei quod sapientiq̄ est hominibus nolentibus intelligere deū nō agere quo modolibet ex arbitrij libertate sed necessitate naturali. Unde obscuratuz factum est insipiens cor eoz/ vt dicerent mundū eternum/ cum ceteris erroribus/ & blasphemijs infinitis. ¶ Vigor huius p̄ciose margarite/ candor & decor/ mouent & attrahunt animos contemplantiū circulo quodam intelligibili miris modis/ vbi coincidant tres cause. que sunt efficiens & forma non quidem intrinseca/ constituens/ sed exemplaris. & ipe finis qui mouet/ non vt forma cognoscentis/ sed vt est res talis in seipsa/ quia ipe mouet vt res appetitū non vt ē cognitio ¶ Vigor huius margarite cādoz & decor/ possunt allicere & afficere p̄ius animos contemplantium/ ad dilectionem q̄ ad intellectualem cognitionem. sed non sine miraculo spiritussancti/ se per charitatem mirabiliter diffundentis/ & mentis apicem singulariter inflāmantis. quia scōm cursum naturalis vie intellectus non intelligit non inspecto fantasmate. nec voluntas aliquid vult/ obiecto non sibi p̄ius p intellectum p̄sentato/ nisi loquamur de volitione tantummodo naturali. ¶ Pre cioſioz est margarita cognitionis entis puri/ q̄ altera cognitō de deo que posset naturaliter adipisci/ imo & certioz est q̄ altera q̄ uis noticia de q̄ddit̄ate substantiarum visibilium vel inuisibilū naturaliter in hac vita/ de quibus hic intuitive nihil scimus. et de accidentibus paucissima/ in quibus aliquando fallacia non contingat ¶ Preciositas & certitudo margarite non repugnat cognitioni fidei de diuinis nec̄ meritum diminuit. Semper enim minoz & obscurioz remanet cognitio vie q̄ sit illa quam speramus in patria recepturos ¶ Preciositas huius margarite non obinde minuitur q̄ ad p̄axim deducitur diuine dilectionis et cultus & laudis. immo finis eius est huiusmodi p̄axis. Apostolo teste & christo reuelante/ q̄ finis legis est charitas/ que colere facit deum ex tota mente sine oblitione. ex toto corde id est intellectu sine errore. ex tota anima. id est voluntate sine contradictione/ & ex tota virtute sine defectione. Et hec est felicitas initialis huius vie. p̄o qua si dederit homo omnem substantiam suam/ quasi nihil despiciet eam. ¶ Preciositas huius margarite non formatur in nobis de lege communi/ si nō ab inferioribus sensibus ascendamus ad intelligentiam/ que est proprius locus & matrix ei?/ quāuis radicale seminarium descendat a roze celesti influentie/ in prima creatione rationalis anime. ¶ Hecus de margarita fidei/ vel patrie glorioſe/ que supernaliter inuenitur/ atq̄ gratis infusa formatur ¶ Emitur hec p̄cioſa margarita tanto p̄recio q̄tum habet homo/ si p̄ius illam tota solicitudine que fierit/ in aquis & littoribꝰ magni maris naturalium studiozum/ per fossionez & deputationem vehementem/ & assiduam confricationem sanctarum meditationum ¶ Emit hec margarita si p̄ius abeat homo se relinquens/ & vniuersa que habet vendens & hoc scōm hominem exteriorem & humanam conuersationem. Et si redeat homo interioz conuersus ad cor sue mentis/ vbi gignat. nutriat. depuret. vegetet. & augeat transformatus de claritate in claritatem/ vsq̄ ad perfectionem habendam in celis. ¶ Emitur hec margarita tanq̄ sufficiēs possessio cordis/ quia per eam et in ea possidetur non terra solum. non celum solum. sed dominus terre et celi celorum. Qui si non sufficit tibi. nimis auarus es. immo iam nihil es. ¶ Emitur hec margarita conuenientius in solitudine. conseruatur illic in sup̄ficiē cādoz apti?q̄ in vrbiū terra fuligie

Scintilla

Dec dum cōfricata fuerit manib⁹ assidue meditationis calescit/ꝛ scintillat/ꝛ deuotōnis igne flāmata refulget. ¶ Quā sup⁹ metaphora placet inserere ꝓsiderationes. xij. q̄ sequūt. ¶ Scintilla ē modica ps ab igne vel ignita re decisa volitans ꝛ emicans. Scintilla se hz ad fauillā vt res viuens ad corpus extinctū. ꝛ sicut ad materiā forma. ¶ Sicut ignis trāssumit ad significāduz deū. sic oīs creatura scintillā quedā dei simbolice dici pt. ¶ Sicut ignis trāssumptiue dicit lex ignita dei. sic oīs pricula legis dei q̄ lucet ꝛ ardet scintilla congrue noiat. ¶ Puriſſimū q̄ō in oī creatura pſertim cognoscibis vel cognoscitiua repit scintilla dici pt. Vñ supior ps aie rōalis sinderisis appellat. ¶ Rei cuiuslibet sua scintilla magnas i suo genere vires hz. Sicut ex igne scintillula decisa/ magnā siluā incēdit. ꝛ scintillātes spūs aniales magnos interius et exteri⁹ effectus oñdunt/ maxime p⁹ oculos ¶ Duz scintilla rōnis vel intellectus extincta ē cū igne suo cognitiuo/ ꝓsequens ē vt nihil scintintillare videat. ¶ Iuxta q̄litatē scintille cognitiōis lucētis ꝛ ardentis/ scintillationes rez cognoscibiliū ꝛ amabiliū suscipiunt. vident ꝛ amant. ¶ Scintillationes cognitionis ꝛ amoris lucētes scz ꝛ ardētes frustra fiūt bñibus extinctas penitus scintillas apphensiuas ꝛ affectiuas. iuxta illud. Frustra fiūt verba surdo. sic de coloribꝫ ceco. sic de amoribꝫ non amatiuo ¶ Scintillationes que videri vel sentiri i sua puritate non possunt/ ab oculis ꝛ tactu debilibus/ debēt sub quodā moderamie cuiusdam interpositionis p⁹ obumbratōnem vel distantiā presentari vel sensui ostēdi ¶ Scintillationes verboz dei q̄tumcunq; lucentes vel ardentes mox extinguūtur dum ad congelatas ꝛ extinctas mentes puenerint/ nisi spūssanctus affl̄et ꝛ fluentaque. ¶ Scintillationes amoris ex se viuaces non ꝓfert nec recipit frigidum de se pectus. sed dominus est qui dat voci sue vocem virtutis. alioquin totum fauilla est ꝛ cinis extinctus. Secus vbi ꝑciose margarite candoz per inflammationem rutilat charitate. Cuius lampades sunt lāpades ignis ꝛ flāmarum/ quā aque multe non poterunt extinguere/ nec ex consequenti margarite nostre succense claritatē penitus offuscabunt. instar lapidis cuiusdaz q̄ semel accensus nequit extingui Senserat aliq̄d tale qui dicebat. Quia inflammatum est coz meum ꝛ renes mei cō mutati sunt. Sequitur. Defecit caro mea ꝛ coz meum. deus cordis mei ꝛ pars mea. deus in eternum. O certe pars optima o vna illa quam perdidit ꝛ quesiuit a domino rex prophetа. Porro hoc vnum est necessarium. hac vna preciosa margarita quam nobilis virgunc⁹la pastoralis inter nutricis oues inuenit. quam proprio sanguie tinxit ꝛ cōparauit nomine margareta. cui⁹ bodie celebritas agitur in edicula seu capella/ qua tanq̄ loco celle ꝛ solitudinis vtitur exiguitas mea sicut nicticoraxc cuiens in domicilio. vel sicut passer solitarius in tecto. Pro cuius virginis rememoratiōe notare fuit anim⁹ pauculas cursim considerationes/ nō aperiendas omnibus/ ꝛ ꝫ sub metaphora margarite/ tibi pater ꝛ frater qui margaritum i deo christianissimi regis francie vtputa cōfessoz eius rutilas preciosum. Bene vale. Scriptum lugduni die ꝛ loco predictis. M.ccc.xxxiij. ¶ Finit.

Tractatus eiusdez ¶ De oculo

Quisi sūt discipli viso dño/ q̄bꝫ sā dixerat. Beati oculi qui vident q̄ vos videtis. Et nos de oculo multiplici quoviderunt eoz disseramus aliq̄s ꝓpositōes seu ꝓsiderationes sub nūero q̄dragenario sue ascēsionis tempi consecrato/ quas poterit prolicius elucidare cōmentuz. Et p̄mo de oculo in seipso. Postmodū de ipsius obiecto tandem de actu suo ꝛc.

¶ Oculus generaliter acceptus. est vis p⁹ceptiua rei p⁹ suā vel alteri⁹ illūiationē. q̄ sic oē q̄ō manifestat lumē ē fm ap̄lum sic omne q̄ō manifestatiōez p⁹cepit oculus dicit p⁹/ q̄ō generaliter fit tribꝫ modis/ intellectualiter scz ꝛ rōnaliter/ ꝛ sensualiter. ¶ Oculus intellectualis est vis perceptiua ꝛ abstractiua rerum ꝛ motu ꝛ materia/ hoc ē ab hic ꝛ nunc/ ꝛa motu ꝛ ꝯtinuo/ sine complexiōe vel discursu. Qui triplex est diuin⁹ angelicus/ ꝛ humanus. Diuinus est ille q̄ respexit deus humilitatem ancille sue. De quo sapiens oculi domini lucidiores sup⁹ solem.

¶ Oculus sensualis est vis perceptiua rerum/ per ꝓpriam vel alienam speciem cū motu/ ꝛ continuo. hoc est cum hic ꝛ nunc/ vel non sine illis. Et hic triplex est/ exterior

ꝓprius extensus ad quinq; sensus. Interior cōmunis vel imaginatiuus in interiori ꝑte cerebri. superior fantastic⁹ vel estimatiuus vel cogitatiu⁹/q̄ rōnalis vel rōnatiuus in hoīe dici pōt/in media cellula z memoratiu⁹ in postrema.

¶ Oculus carnis exterior ꝓprie dict⁹/pficitur ex rebꝫ q̄ sunt lux z lumē/color z species eius/necnon ꝓuersio aīe cognitiue sup̄ species lucꝭ z colorꝭ/z ita ꝓportōnabilit̄ de q̄ tuor alijs sensib⁹ diceret.

¶ Oculus carnis exterior dicit̄ intuitiue vel obiectabilit̄ videre seu ꝑcipere rez aliquā dum res illa mouet in obiectali ꝓsentia ꝑ ꝓpriam speciem z immediatā/etiam dum perijt res obiecta/nec fallit̄ hic oculus sed iudicior si iudicat rem p̄sentem dum sola species eius adest. ¶ Oculus carnis interior est vis ꝑceptiua rerum ꝑ ꝓpriam speciē sed mediatā. i. a sensib⁹ exterioribus immediate deriuatam/aut dum accipit rerum similitudines tanq̄ veras res quarū sunt species/z fallitur mille modis tam somnians q̄ vigilans dum furit z reuerisat.

¶ Oculus carnis superior est vis ꝑceptiua rez ꝑ compositionē z diuisiones specierum z intentionum ab eis deriuatas ꝓ a sensib⁹ ꝓprijs z cōibus ꝑ abstractiones insuper z discursum. ¶ Oculus diuinus est vis perceptiua oīm sine specie extranea/sine compositione vel diuisione/sine q̄cunq; discursu/sine quacunq; distinctiōe reali vel ex parte rei/diuinis relationib⁹ exceptis/z ita distinctiones idearum fundant sup̄ra rebus adextra obiectaliter acceptis per operationem intellectus.

¶ Oculus angelicus est vis ꝑceptiua sine actu distincto a substātia sua/ꝑ spēs rerum vel innatas vel acq̄sitas/tā sine discursu q̄z cū discursu tā incōplete q̄z ꝙplete. Necnō vniuersaliter z distincte/z hoc ꝑ species tā indītas a deo q̄z a rebus vt videt acceptas sed aliter q̄z ꝑ sensum. Alioquin difficile ē saluare punitiones demonum z seperatarum animarum/cognitiones insuper singulares angelorum/necnon locutiones inter se/z nobiscum.

¶ Oculus intellectualis humanus est vis perceptiua rerum per modum intelligibilis oculi angelici/sed vigore longe dissimili ꝑ statu vie aut seperationis eius a corpe siue causentur species ab influxu diuino/siue recipiantur a rebus per intellectum irradiantes sic ꝑeas/put hic intellect⁹ noster irradiat super fantasmata/z oculos catti sit per colores.

¶ Oculus intellectualis humanus extinctus fuit ꝑm hugonem/sicut oculus carnis infectus/z oculus rationis contenebratus adam peccante/dum cōparatus est iumentis insipientib⁹. et. sim. factus est illis. Hec reparari potest ꝑfecte oculus iste triplex sine verbo incarnato quod est lux vera illuminās omnē hominem venientē in hunc mūdum/z fide purificans corda nostra

¶ Oculus amoris tot modis dicitur quo ad potētiā affectiua vel appetitiuaz seu volitiuam/quot modis dicitur oculus appēhensiuus vel animalis vel intellectiu⁹. Et ita sunt oculi duo sponse z sponsis in canticis/cognitionis siue z amoris. quibus penetrat afficit z vulnerat ad amorem.

¶ S

Obiectum cuiuslibz oculi/ē ens in sua generalitate vel analogia susceptū. siue visio sit naturalis z appꝛehensiua/siue sit affectualis z appetitiua.

¶ Obiectum oculi diuini est eius eētia in sui puritate recepta/siue visio sit essentialis siue personalis zē ¶ Obiectuz oculi angelici attingibile ꝑ naturam/est ens creatum/z ꝑ gr̄e lumen est cū hoc ens increatum. ¶ Obiectum oculi humani intellectualis dum separatus est a corpore/ꝓportionatur sibi tanq̄ oculo angelico/sed longe inferiori modo/z non nisi ꝑ dispensationem/vel gratiam vel gloriam. Et ita non frustra collocata est anima rationalis in corpe sed vt inueniret seipsam/z perfectius deum cognoscere posset/z amare zc̄.

¶ Obiectum oculi intellectualis dum est in corpore non est de lege cōmuni/nisi fantasma in corpore/aut saltem fantasmate et per fantasma. ¶ Obiectum oculi intellectualis humani dum est in corpore/frequenter habet fieri per gratiam sine cōcursu fantasmatis/vt in raptu/vel reuelatiōe/vel supermentali affectu/aut forte naturaliter/sed in transitu solo. instar fulguris coruscantis. ¶ Obiectum oculi carnis exterioris/est sensibile ꝓpriū cuiuslibet sensus exterioris/q̄z uis generali⁹ capiēdo lux quedā sit obiectū oculi exterioris/vnde visio dicitur de qualibet sensatione/vt videq̄liter hoc sonat aut redolet. omnis enim manifestatio lux quedam est/z eius perceptio

visio dici potest.

¶ Obiectum carnalis oculi exteriozis potest percipi quãdoq; se absente per speciez in sensu retentam/z sine sua specie naturaliter non sentitur. Hec propzie dicenduz est obiectum intuitiue sentiri se absente cuius ita reputetur

¶ Obiectum carnalis oculi interiozis qui communis dicitur/ est sensatio cuiuslibet sensus exteriozis cuz sensibilibus cõmunibus/ qui sunt numerus/ cõtritas/figura/motus/z quies. ¶ Obiectum carnalis oculi superioris ḋ cogitatiuus vel estimatiuus dicitur/vel rationatiuꝰ in hominibꝫ/est fãtasma vel imago/vel forma vel species ab imaginatione cõiuncta sensui cõmuni recepta/vel inspecta/aut a memoria que posteriozi est reseruata.

¶ Obiectuz carnalis oculi superiozis/ nõ ẽ simplicit abvna reflectibil specie susceptũ sed p varias combinationes/z deductões z abstractiones z diuisiones/ z resolutiones constitutum.

¶ Obiectum tam mentalis cz carnalis oculi/sic se videtur habere/q oculus perfectioz z sanioz/ipsum percipere potest nobliozi modo cz imperfectioz/qui modus perfectionis iuxta predicta diuersus est z multiplex. Ac perinde potest cognoscere intellectus eminenter omnia que sensus videndo/audiendo/olfaciendo/gustando/contrectando/suomodo/ qui nobilioz est puriozi/pulcrioz/atz suauioz/cz in sensu/ sicut sensus communis non cognoscit que prozprius omnis zc.

¶ Visio dei mentalis habetur triplex/quia quedam est facialis z intuitiua/quedam specularis z abstractiua/quedã nubilaris et enigmatica. Conformiter ad triplicem cognitionem meridianam/matutinaz/z vespertinam. Prima vt sol. Secunda vt luna. Tertia vt aurora. Addit ẽrta quã possumus anagogicam seu misticam nominare que consistit in amoris vitali perceptione. ¶ Visio dei facialis z intuitiua nõ habetur a creatura angelica vel humana per naturam z per gratuitam illuminationem. Si vero sit aliqua que mediat inter intuitiuam z abstractiuam noticiam que scilicet presente obiecto sit intuitiua/z absente sit abstractiua/non est a probabilitate alienum.

¶ Visio dei facialis/posita est per doctozres tripliciter fieri. Uno modo q de esset ipsa formalis visio creature. Alio modo q esset obiectum sine alia media specie. sed ñ visio. Tertio modo q esset obiectum immediatum/z tamen mediante specie videretur cum lumine glozie potentiam elevãte zc.

¶ Visio dei facialis haberi potest vel ad tempus vel ad perpetuum/z inter positiones de mõ/visionis huius secunda prius enumerata probabilitatem magis habet.

¶ Visio dei specularis z sincera/que dicitur abstractiua non intuitiua/vl immediata. habita est ab angelis z hominibus pro statu nature pmiꝰ institute añ collationẽ glozie/licet diuersimode in vtrisq;

¶ Visio dei specularis z sincera/ concessa est hominibus mundis corde per lumen gratie specialis/dum cognoscitur deus sine motu z ꝓtinuo. id est absolute siue hic z nũc/z aliquo fantasmate/ sed in conceptu proprio dei z absoluto.

¶ Visio dei specularis z sincera/non acquiritur ab hominibus modo naturali/ nisi pviis creaturarũ visionibus multis/ cũ abstractionibus resolutionibus multiplicit factis/ cũ studio vehemẽti/immo ralẽ posse haberi naturaliter pro statu presenti negãt sicut nec lux pura videri potest nisi in corpore terminato.

¶ Visio dei specularis z sincera/longe facilius acquiritur p fidem/spem/z caritatez cum vita conformi/purificante mentis oculuz/cz per solas phisicas disciplinas/acquiritur z post raptum/qualis esse potuit visio pauli reflecta super actum/quo intuitiue vidit deum. Et a pulcerrima mulierũ etiam dum hic viueret non videtur priuilegium hoc abneganduz quã a nullo illustrium Damascenus dicit vinci.

¶ Visio dei specularis z sincera/non habetur cum certitudine sine resolutione ad exemplar primum/quod est est deꝰ/immo nec aliqua veritas aliter cognoscitur infallibiliter z cõstanter/ fm intentionẽ Augustini multis locis.

¶ Visio dei specularis z sincera/ non habetur hic in via permanẽter z fixe/quia vix hora dimidia fit in celo mẽtis silentiũ. dũ incursu tot fantasmatum turbatur cordis sabbatum. z confusa sunt hic omnia. spes metus. metoz gaudium.

¶ Visio ōi nubilaꝛ ⁊ enigmatica/ ꝯcomitat quāliber aliā cuiuscūq; revisionē. sicut coloꝛ visioni. comes ē visio lucis seu luminis/ita nihil videre possum⁹/nisi per irradiationē diuini luminis directe vel obliq; absolute vel ꝯfuse/le mōstrantis.

¶ Visio ōi nubilaris ⁊ enigmatica/habet certissime ⁊ securissime p fidē mediatoꝛis ōi ⁊ hoim poti⁹ q̄s p philicale studiū/habetur etiā p viā abnegatōnis mō q̄ tradita Dionysio. quē ob hoc vocat tenebras atq; caliginē. q: fit p priuationē sicut tenebra puationē lucis dicit. ¶ Visio dei q̄ noiari pōt anagogica p amoris oculū /facili⁹ obtinet in via q̄s visio specularis sincera. quā nec optet p̄cessisse nec comitē eē i mistica visione/sic̄ nec intuitiuā visionē/sicut canis ceruus odorat p̄edam suā. ¶ Visio dei anagogica/hētur p theologiā mistica/docentē ignotis ignote ꝯiūgi sub diuina caligine/ q̄tuis sine coꝛpe a fātasmate/dū amoꝛ ītrat vbi cognitio foris stat/sufficit oculo amoris q̄ oculus cognitōnis mōstrauerit ei dilectū suū etiā sub enigmate fidei seu ꝯfuse/ q̄ posuit tenebras latibulū suum/qō subintrās amoꝛ dicit Et noꝛ illuminatio mea in delicijs meis. ¶ Visio dei qualiscunq; non sufficit viatoꝛibus ad gloꝛie consecutionē. sz necessaria magis est diuinoꝛū impletio mandatoꝝ/qui enim dicit se nosse deū ⁊ mandata eius non custodit mendax est/q̄ aūt sic fecerit ⁊ docuerit hoīes/hic magnus vocabit in regno celoꝝ/vbi visio / et tota merces/ ⁊ gaudium plenum.

¶ Finit.

Tractatus eiusdez

de remedijs contra pusillanimitatem/scrupulositatem. deceptoꝛias inimici cōsolatōnes. ⁊ subtiles eius tentationes qui nōnullis violet gallice ab ipo primū conscriptus ⁊ ab alio in latinū translatus

Videtur

¶ Qui pusillanimis est ⁊ pauidus/ cauere sibi dz a nimio timoꝛe. Hi enim coꝛ suū ⁊ naturalia seq̄tur/ad desperatiōnem vel nimiam mentis deiectionem pueniet. Timoꝛ est vtilis duris ⁊ dissolutis a remissis. quia timoꝛ terret et custodit. Timoratis vero atq; pauidis/si accedat timoꝛ/ad peccatum eos adducet. Unde cōuertere se debēt magis ad consolatoria ⁊ dulcia q̄s ad contraria. Contraris enim contraria curantur/frigida calidis temperantur/ ⁊ calida frigidis. Stulti⁹ vero esset qui calozem calozi ⁊ frigus frigori adūceret. Oꝛtus irrigatur siccitatis tempore/sed satis complutus non amplius irrigatur. Qui vero scit excolere oꝛtū suū .ipe/ritus est si nesciat excolere animā suā. Anima enim plus q̄s oꝛtus immo plus etiā q̄s coꝛpus Unde. p regula generali habendū est. vt in quacunq; tentatione de qua impugnamur semper contraria obijciamus. Hic ens conquesti sūt demones de quodā monacho q̄ ipsos ꝯfuuderet/quia cū ipsi eum vellēt extollere/ipe se deꝑmebat. ⁊ cuz eū in desperationē niterent ipellere. ipe ad spez se erigebat. ¶ Aliq̄ p coꝛdis pusillanimitatē putāt se desꝑare cū ñ desꝑāt. sciūt enim mot⁹ desperatiōis p pusillanimitatē coꝛdis. ⁊ hūc sensum putāt ꝯsensum. Sed q̄stumcūq; sentiāt/etiā si quasi operiantur hac tentatione. q̄diu ratio contradicit nec consentit. hi tales charitatē nō amittūt.

Ignis qui in die ardet/in nocte operiri solet cineribus a quibus ita extinguitur / vt tamen mane alterius diei scintilla aliqua inueniatur. que scintilla dum queritur /licet lateat/nihilominus tamen ibidem inuenitur ⁊ de eadem modica scintilla tā vehemens ignis reparatur sicut p̄ius. Ita de scintilla caritatis/que q̄stūcunq; operatur tentationibus/si intentio hec maneat in ipsa vt adhereat deo/ ⁊ nullatenus consentire velit alicui mozali peccato /viuus remanet secure ipse ignis caritatis / q̄ postea tam magn⁹ erit vt p̄us. ¶ Exemplum aliud non dissonum a proposito de pugile in duello/qui q̄stumcunq; deijciatur et percutiatur/non reputatur victus nisi cōsentiat dicendo. Reddo me victum. Sic nec spiritus hominis vincitur a diabolo/ nisi consensus voluntatis aduenit. Clamandumq; est in huiusmodi tentationuz conflictu. Domine deus meus fac mihi scōm iudicium ⁊ affectum rationis/ ⁊ non scōm illud quod in sensualitate versatur. Similiter dico de omni tentatione. Non enim iudicatur homo scōm sensum vl̄ sentimentum carnis/sed scōm sensum rationis ⁊ voluntatem anime.

¶ Duplex enim voluntas est in homine siue duplex lex sicut dicit apostolus. lex carnis scilicet ⁊ lex spiritus. Unde ⁊ idez apostolus dicit se cōcupiscere scōm legē carnis

z carnaliter delectari contra spiritus volũ/tatem. sed quia illud quod concupiscebat nolebat z contra voluntatem hoc faciebat immo vt magis proprie loquar non faciebat illud sed magis patiebatur / ideo dicebat. Ego non operor illud sed quod habitat in me peccatum. itaq; quicunq; tentaris carnali concupiscentia'. desperatione. ira. rancore. inuidia. aut alio quocũq; peccato q̃diu ratio tua non vult huiusmodi/ sed vt potest reluctatur / z libenter eronerari vellet ab impugnatione taz pestifera. nõ tu agis illud sed magis videris pati / vnde nec iudicaberis fm huiusmodi peccati sensum/sed scõm rationis z voluntatis consensum. Si ille aduenerit iudicandum tescias. ¶ Et quid mirum si duplex in homine reperiatur voluntas quarũ velit vna altera quodammodo nolit. cum z in ipso redemptore nostro duplicem fuisse quoq; voluntatem. vnã qua voluit calicez passionis a se transferri. z aliam qua iuxta dei patris voluntatem voluit pati/videatur. itaq; vt non te deijciat voluntas sensualitaz adhereat fideliter deo volũtas spiritus et rationis in te/z nõ timebis

¶ Tene super hoc exemplum mulieris ne q̃s quam nũq̃ cogere ad hoc valuit vir suꝰ vt faceret. nam cum proiecta in scenum stiue lutum/z quasi tota inde cooperta z conclusa/inquireretur a viro an non adhuc sileret. Conuersa ad eum voce procaci/ prout poterat/respondit. Non adhuc sileo. ita ergo z tu cum totus inuolutus luto fueris tentationum. noli cedere/neq; victum te reddere/sed corde z ore clama contra impugnantes te temptationes. z dic Adhuc nõ sileo/ab adherendo domino deo meo. Et retinebis innocentiam/sicut mala illa mulier retinuit suam nequiciam

¶ Audi adhuc amplius consolatorium verbum. Quicunq; peccato tentaris prealijs actius tanto si legitime certaueris coronaberis a deo gloriosius. Et tentatus habebis premium duplex/vbi non tentatus premium es habiturus simplex. Et q̃to plus sentis alicuius peccati fatigatiõem. tanto amplius si non consentias consequeris indc peccatorum tuorum purgationem. Et quia in huiusmodi conflictu/cum quis tentatur/cõtingit vt plura cõmittantur venialia. Ita etiam econtrario/contingit secũm doctores communiter/vt pena illa quam sustinet in resistendo/deleat penam venialibus debitam ex vna parte/z ex alia parte crescat meritum propter pugnam contra vitia z laborem pro virtutibus

¶ Sicut igitur iuxta premissa/sensus peccati seu tentationuz ad peccatum / homini non nocet ad salutem. nec a caritate dei separat q̃diu sensus non cõcurrit. Ita quoq; ex simili sensus deuotionis seu sentimẽtum spiritualis dulcedinis z consolatiõis/ non assecurat hominem ipsum fore in statu gratie gratum facientis. Nec reddit euz perfectiorem ex hoc alijs/neq; deuotionis gratia huiusmodi sublata/ eundem reprobatum a deo iudicat/nec etiam imperfectiõrem ceteris facere prevalet. pares quippe esse possunt in caritate coram deo. z ille q̃ spirituali consolatione perfunditur / z ille qui ea priuatur. immo si diligenter pensetur/magis periclitari poterit qui deuotionis dulcedine fruitur/q̃z is cui hec denegatur. Ratio quia si consolatiõe huiusmodi fungens de gratia tali confidat/z sui imperfectum exinde considerare negligat/sua deuotione erit deo potius remotior q̃z propior/propter suam presumptionem z fatuam confidentiam. Aridus vero z spiritualis dulcedinis vacuus attamen pro deuotione laborans/z id quod in se est faciẽs licet corde quasi frigido / z spiritu tepido/ debitum suum deo soluens / cum sumpsius vilificatione/z diuine miserationis magnificatione poterit propter sui humiliationẽ deo multo forte acceptior/z prealio in meriti statu maior. dummodo tamen conetur non negligere quod in se est/sed pro gratia consolationis laboret sine fictione. Sedeat ergo necesse est iste aridus iuxta viam et mendicet a domino Jesu trãseunte lumen gratie. Et q̃uis turba malarum cogitationum importune instet vt taceat/ipse nihilominus multo magis clamet/z succlamet donec lumen a domino recipiat Et si sic lumen gratie a christo humiliter mendicando tandem recipere meruerit. non dubiuz quin magis meritorie/q̃z si sponte z sine laborum certamine quasi inuenisset. Si tamen in humilitate perseuerans cuz gratiarum actione recognouerit non suis meritis nec precibus aridis. sed mera dei ex bonitate gratiam consolationis collatam gratis. Oratio anime talis non est pura z dura. z q̃uis non dulcis tamen fortis. vnde

ceteris paribus ipsa apud deum tantū obtinere poterit sua dura fortitudine/ quantum alteri⁹ oratio sua deuota dulcedie. put innuere videtur beatus Bernardus super illud psalmiste. Delectare in domino ⁊ dabit tibi petitiones cordis tui. Non est inquit hoc dictum de affectu. sed de exercitio Ille enim bene hec implet/ qui delectari conatur/ etsi non pertingit ad hoc vt delectetur/ ⁊ viribus hoc agit/ quod ille qui delectationem hanc percepit. Nō ergo incaute quis sequatur huiusmodi dulcedinum sentimenta. ⁊ sensibiles in orationibus suis consolationes. nec presumat se scōm talia a deo exaudiendum. sed magis scōm rationis siue ⁊ voluntatis iudicium/ quod deus potius pensat. maneatq; in illis terminis/ scilicet q; iuxta diuinum promissum accepturus quandoq; indubie erit/ id quod postulat. vel aliud quod vtili⁹ diuina prouidentia eidem fore cognouerit/ si fideliter in oratione sua sine hesitatione de dei pietate perseueret. ¶ Addendum hic videtur non incongrue q; nonnunq; simplicibus deuotioni vacare querentibus/ huiusmodi spiritualium consolationum subtractio sit vtilior q; concessio. maxime eis qui nōdum exercitatos habent sensus ad discretionem boni ⁊ mali. nec aduertere norunt quomodo persepe angelus tenebrarum trāsferre se solet in angelum lucis/ vt decipiat. ¶ Pro qua clarius intelligendo sciendum q; anima rationalis que essentialiter indiuisibilis est/ duobus modis suas exercet operationes. Aliquas videlicet sine organis seu instrumentis corporeis saltem immediatis. Et aliquas cum huiusmodi corporeis organis. Et scōm hoc diuidi consueuit potentialiter in partem superiorem que etiam mens vel spiritus dicitur. Et in partem inferiorem que sensualitas nominatur. Prima autem portio anime in tribus consistit potentijs/ scilicet intellectu seu ratione/ voluntate/ ⁊ intellectuali memoria. In quibus illa summa maiestas. gloriosissima trinitas. scōm cōmuniter loquentes creauit hominem ad imaginem ⁊ similitudinem suam. Secunda vero anime portiō consistit in potentijs sensitiuis. tam exterioribus q; interioribus/ ⁊ appetitibus sensitiuis. scilicet irascibili ⁊ concupiscibili

Juxta itaq; premissa/ notandum q; quilibet spiritus de sui natura nisi diuinitus p̄hibeatur/ cuilibet illabi potest corpori. et circa ipsum siue in ipso operari. hoc enim priuilegium inditum est nature spirituali/ supra naturam corpoream. Unde sequit q; angelus bonus vel malus potest operari in nostris sensibus/ ⁊ sensitiuis appetitibus/ eo q; sint corporei propter organa. Un⁹ tamē spiritus creatus/ nō potest illabi alteri spiritui/ quia sicut in corporalib⁹ impossibile est fieri penetrationem dimensionuz iuxta philosophos/ sic ⁊ in spiritualibus impossibile est fieri illapsus spirituum iuxta theologos. Et hoc est quod dicit Augustinus in de fide ad Petrū vbi inq̄t Singulis spiritibus ineſt terminus quo a seinuicem distinguūtur. ⁊ vnus in alio nō est. ¶ Existo sequitur q; diabolus nō potest intrare partez anime superiorē/ siue ipsius anime essentiam. Patet. quia anima est spiritus indiuisibilis ⁊c. Et per consequens etiam non potest immediate in ipsam operari/ cum omnis operatio fieri habeat per contactum. Et hoc est quod venerabilis vult Beda Actuū. v. super illo loco vbi Petrus ait Anania/ cur sathanas tentat cor tuum ⁊c. Dicit enim sic. Notanduz q; mentem hominis iuxta substantiam nihil implere potest nisi creatrix trinitas ⁊c. ¶ His itaq; premissis bene consideratis. poterit faciliter attendi/ q̄tis periculis expositi sum⁹/ ⁊ q̄z diuersimode nob illudere possunt spiritus nequam/ etiam simulata specie boni. vt finaliter nos decipiāt incautos. ⁊ ad mala perducāt. vt beatus Augustinus. in de ciuitate dei in diuersis locis ⁊ maxime. xviij. ⁊. xxi. libris clare ostendit. Possunt nanq; vt tactum est sensibus nostris illudere. possunt etiam immittere diuersa fantasmata. quibus/ si sensualiter delectabilia fuerint/ alliciant ⁊ inclinent appetitum nostrum ad illicita. vel quibus/ si tristia fuerit/ appetitum nostrum deterrendo a bono retrahant. ⁊ propter difficultates experimentaliter immissas. impediant totaliter. ita vt a bono inchoato vel inchoando penitus propter sensibiles grauitates desistamus. Rursum quoq; immutare possunt nostrum appetitum sensitiuum p̄ hoc/ quod aliquam facere valent immutationem circa eius organum. Sic nāq; volentes deo non prohibente aliquē incitare

ad libidinē/possunt causare circa renes ali
asqz corpis ptes, vbi libido sedez tenet/ali
quā vehementē calefactionē. Et volentes
in aliq̄ puocare virtutē irascibilē, possunt
deo pmittente, pcurare ebullitionē sanguī
nis ei⁹ circa cor rē. Sicqz mirabiliter de
fame, siti, somnolētia, z aliis humanis pas
sionib⁹ appetitus sensitiui intelligaf/ qua
rū oim passionū causas diabolus nō igno
rat ꝓpter nature sue subtilitatē. Licet nāqz
a gra ceciderit naturalia tñ non amisit.

¶ Et sic angelus malus hmōi cās passio
nū admouere in hoīe pōt. Ita quoqz ange
lus bonus, easdem amouere ꝑualet, vt ho
minē a tentatione liberet/immo credo qō
z angelus malus eas possit deo permitten
te, z angelo bono nō resistente/in homine
remouere, dūmodo speret p hoc hoīem pe
riculosius posse decipe, atqz ad peiora ma
la pducere, put qlibz comptū est. ¶ Pōt eti
am spūs malign⁹ naturā nostrā corporeaz
z totā anime portionē inferioē/multa trā
quillitate fouere, z eam delectare gaudijs,
z apparēte voluptate/siue ficta z sophisti
ca dulcedine/q̄ hoīe hō incautus, z spūaliū
fallaciaꝝ inexpts, ad tantū allici potent/
vt etam tandē in viribus anime superioribus
multum inde gaudeat/z magna q̄si in toto
homīe consolatōne pfruatur, ita q⁹ homo
vix credere possit aliud quīa deo fozet tā
ta suauitas, cuz tamē certissime qlibz sit ab
humani generis inimico. Qui hanc cau
sare tentat nōnunqz/vt hoīem p hoc in sup
biam erigat, nonnūqz vero vt hoīem per
indiscretionē z abusionem huius decepto
rie ꝯsolationis in vesaniā aliaqz mala fina
lit deijciat. ¶ Diligent tñ ꝓuidū q⁹ spūs
malus nō pt immediate tentare hoīem in p
te aīe superiori, cum sibi no illabit̄ put su
pra tactuz est, quāuis possit mediate. Nō
tunc fit/cum intellectus seu ratio incaute
consentit fantasmatib⁹ illis, q̄ sibi illusus
sēsus repñtat, nō debite, s. abstrahēdo/ eli
ciendo/aut discurrēdo. Item pōt id fieri p
pter vehemētem passionē apperit⁹ sensiti
ui, q̄ passio sepe iudiciū rōnis puertere so
let. ¶ Similiter pōt ipa volūtas in hoīe
tētari mediate. Et ꝫ fit cū rō p erroneū suū
iudiciū de q̄ tactū est/ipam voluntatē mo
uet/vel cū caro fortiter tentata/q̄ sp tñ ꝯ
piscit aduersus spūm, ipam voluntatē tam
diu stimulat, quousqz eā sibi inclinat. Sic
enī fm scm̄ Jacobū, vnusqsqz tētat̄ a ꝓ
piscētia sua, abstract⁹ z illect⁹. ¶ Dec/licet
aliqliter p excessum: nō tñ inutilit̄ vt appa
ret ad ꝓpositū dicta sint, p detegēdo fallaci
as z picula, q̄ inexptis ꝓtingere possent cir
ca spūales dulcedies in oōnib⁹ z medita
tiōib⁹ suis/p angelū satḥanē trāsfigurantē
se in āgelū bonū, nisi caute z discrete se ha
buerint in suis sentimentis, z sensu pcepti
bilib⁹ ꝯsolatōib⁹. ¶ Exp̄missis etiā facile
elici poterit ꝯsideratio, quō hoīes in capiti
bus suis debilitati, aut alias in naturalib⁹
suis lesi, z indispositi, seu ex cōplexiōis ma
licia ad aliq̄ vitia fortiter z spēaliter p̄cete
ris inclinati/q̄ cōiter passionati dñr/pñt ci
tius, facilius z multiplicat⁹. ex alij hñ dispo
siti z hñ ꝯplexionati, seu hñ educati ab ini
mico illudi, vexari, decipi, z piclitari, ꝓter
organoꝝ suoꝝ indispositionē/deo pmittē
te. Quib⁹ ꝯsulendū est, vt ꝯtra inuisibilis
hostis insidias/dcū z scōs sepe innocent/
ꝓpriū sensum nō sequant: alios ꝯsulāt z co
rū ꝯsilijs acq̄escant: inimicate exercitiorum
tam corpaliū q̄ spūaliū seipos nō grauēt.
Occasiones pcōꝝ q̄rum poterūt fugiant
ꝯtra passiones suas viriliter laborēt, z nul
lo modo locū eis dent neqz eis cedant, naz
si semel itez z itez passiōib⁹ suis cesserint
deuenīēt paulatim ad h̄, vt cum eis resiste
re volēt, difficulter aut minime id poterūt
Ex quo vsus seu ꝯsuetudo est quasi altera
natura. ¶ Et vt reuertamur ad h̄ vnde ser
mo sumpsit exordiū, vicz ad pusillanimita
tē, nō q̄dem amplectendā, sed oīmode fu
giendā, sum⁹ de ipa exemplū ad ꝓpositū
Sit quis naturaliter timidus/z in natu
ralib⁹ quibusdā defectuosus, huic si coram
multitudine q̄ppiam agendū incubuerit,
poterit facillime spūs necq̄ (vo id ad pbatō
nē z exercitationē huius pmittente) passio
nē timoris in tali ad tantū intentare, cū na
turaliū defectuū eius adiumēto/vt q̄si tot⁹
stupefiat/visusqz z auditus vsum q̄si inter
mittat, immo z sensu tactus, q̄i intercepto
per totū corpus spasma incurrat, z frigido
quodā pfusus sudore, velut amēs in terrā
cadat. Quēadmodum experientia in nonnl
lis docuit. Cui grauissime passioni timo
ris, semel aut bis expti, si is de quo loq̄mur
cesserit, z iuxta supra datū ꝯsiliū se viriliter
ꝓpter comptam difficultatē z p̄sumptam
confusionē eidez nō opposuerit/ deueniet

ad tãtã indubie pusillanimitatez q̃ vix aut nunq̃ curabitur/imo videbitur sibi q̃nq̃ fantastice ⁊ diabolo illudẽte. q̃ potius velle mortem subire q̃s tali operi vbi tantã experiẽ est difficultatẽ. itez intẽdere ¶ Cõsonat huic exemplo nostro illud phisicorum de nõ nullis semel grauiter ⁊ quasi vsq̃ ad mortem vulneratis. Qui vt aiunt. si sanguinem postmodum viderit/aut fortiter de sanguie fantasiauerint. syncopim facillime et spasma patient. ꝓpter id qõ prius experti sunt incõmodum ⁊ piculum ¶ Sed rediamus modo ad deuotoruz ⁊ aridorũ cõparationem. vnde ꝓpter deceptorias ꝯsolationes manifestandas digressi sum⁹. Vñ notandum q̃ put aliqualiter supius tactũ est. Aridus nõnunq̃ in statu est tutiori. q̃s deuotus/hac ratione. Sint nãq̃ duo q̃ꝝ vnus /scilicet deuotionis dulcedie fruens maiorem habeat confidentiam. Alter scilicet eadem carens dulcedine minorez ꝯfidẽtiam teneat. Haud dubium quin possit cõtingere q̃ is qui plus confidit/periclitatur facilius. ⁊ fit inferior/quia eius confidẽtia ex ignorantia suiipsius ꝓcedit/cum nesciat ad quantum teneatur corazdistricto iudice. Alter vero minus confidens nõ facile decipiatur. ⁊ sit tutiori statu quia ei⁹ trepidatio est ex sui discussione sedula/et cognitõne ꝓprie infirmitatis ⁊ imꝑfectõis sue Ideoq̃ quantuz hic per humilitatẽ timet et trepidat/tantum dei ante iudicium securior astabit. quia dijudicauit ⁊ discussit seipsum. Ita est quandoq̃ confidentia non bona et timor securior deoq̃ propinquior. Hinc est q̃ quidaz patrum aiebat. nullam peiorem passionem fore q̃s nimiam confidentiam. tam erga deum q̃s erga proximum. Nam generat comuniter contemptum ⁊ debitam negligit reuerentiã. tam q̃ ad deum q̃s quo ad primum habendam. et in vanitatẽ et superbiã sepissime terminat ¶ Nonnunq̃ etiam cõtingit/vt is qui conatur habere delectationes spũales. exꝑendat ob hoc quasi totum tẽpus /quo tamen vtiliora sibi ⁊ proximo magis q̃s grata deo non tantũ posset sed ex iniũcto et sancte forsan obedientie debito deberet agere/⁊ tandem cum adeptus fuerit qõ quesiuit. male custodit dimittens ilico mentẽ suã ad alia im ptinẽtia euagari. aut vertens se sine necessitate ad alia. quasi diceret. Et si nõ verbo tamẽ facto. Jam qõ cupiui teneo/dictã meam modo bene cõpleni. bñ sto. securus sum. Attamẽ nescit miser/aut se nescire dissimulat. q̃ id qõ accepit cadit sub gratia g̃tis datã. ⁊ potest stare cum peccato. Vnde ꝑñt adhuc omia sua peccata manere super eum. q̃q̃ is cui multũ donatũ est. multum etiã in iudicio req̃retur ab eo. ꝓ ratione reddenda. Et rursum cum ꝓpter gr̃am ꝯsolationis quasi nibilipendendo abiecerit/reuertetur ad deũ instãs. ꝓ alia accipiẽda. q̃ñ sibi placuerit. quasi dignũ sit vt de⁹ ad ei⁹ beneplacitũ semp sit ꝓpatus. donetq̃ sibi iuste q̃ñcunq̃ ⁊ quodcũq̃ postulauerit Hec est illa vna ꝑsumptio fatua mala. ⁊ piculosa ꝯfidentia. que nonnullos se deuotos putantes possidet. ¶ Sed nõ sic est de illo/q̃ auxilium diuinũ tantũ. ⁊ nõ dulcedines q̃rit ꝓ suis necessitatibz. ⁊ ad resistendũ temptationibus. qui querit peccatorum suoꝝ remissionẽ. nõ spũalem consolationem. q̃ puram q̃rit dei misericordiã. nõ singularẽ suauitatis gratiam. qui iuxta dñi sui beneplacitũ cum labore ⁊ dolore. eidem seruit. nec ꝯsolationes hic. sed in futuro req̃rit. et si qua consolatio offeratur/eam cum timore ⁊ humili gratiarumactione suscipit. ⁊ cũ recedit. non tristior inde/neq̃ ad seruiendum deo segnior fit. Nam iste salutem suã operatur cum timore. prior quasi cum timore. Iste in vitate. ꝓr in vanitate. Iste fideliter. alter fallaciter. Hic ꝓpũs quasi stipendijs militat deo. ali⁹ nisi mercedem a deo hic recipiat ꝯsolationis/militare renuit ¶ Solet etiã pusillanimes reddre nõ nũq̃ deuotioni intẽdentes/nimia scrupulositas conscie. q̃ vtiq̃ uõ est bona/vtpote cum q̃s de venialibz ⁊ leuibz peccatis sine quibz ista vita vix aut nullaten⁹ trãsfigi potest. ⁊ pene de omni actione sua ꝯtinuaz q̃ si sibi formaꝝ ꝯsciam. plus hmõi ponderãs lance iusticie/q̃s diuine misericordie. ⁊ hoc ꝑsertim vltra debitũ. ac si sua iusticia tantum. ⁊ non dei misericordia potius saluandus sit. Unde ꝯtingere potest. nisi huiusmodi scrupulos inordinatos deponat. vt id quod prius non erat peccatuz ex sc/fiat peccatũ ex scrupulo ꝯscientie. quicq̃d enim cõtra ꝯsciam est. peccatũ est. Hec potest h̃ talis gr̃am ꝓcipe. q̃ de mortali vbi mortale nõ est. formaꝝ sibi scrupulũ ꝯscie. Nõ enim auctor gratie deus habitare vult in tali cõscientia inq̃eta ⁊ turbida. q̃ppe cum de eo scriptũ sit. In pace fact⁹ est locus eius.

De hoꝝ scrupulosoꝝ nūero videnť hi fore qui cum psalmū aut oꝛōnem dixerint non cum actuali intentione ꝫ mentis subꝛepta euagatōe/ quā hūana infirmitas ex se vitare nō pōt repetere ꝛ resumere itez. Atez nō cessant. Attamē ꝓtingere pōt/ vt ꝙtumcūꝫ reiterēt. id quod reiteratū est/ fiat ita insipidū. ꝛ qñꝙ plꝰ ꝙ illō qō ꝓius negligēter ꝛ inaduertenter fuit ꝓsolutū. ¶ Quibꝰ ꝛ associandi videnť illi qui cum cōperenter ꝛ si non sufficienter/ contriti sunt atꝫ cōfessi/ qꝛ impossibile quo ad nos videtur vt sufficienter contriti sint de peccatis suis/ ñ sunt cōtenti/ sed semꝑ scrupulū habēt se nōdum debite ꝓfessos esse/ fatigant seipsos et confessoꝛes suos cū reiterationibꝫ confessionū. ꝓsertim de leuibꝫ peccatis ꝫmodici ponderis. Illic iuxta psalmiste vocē trepidātes vbi ñ erat timoꝛ ¶ Istꝫ oibꝫ pit cōsultū sit/ vt ñ de sua iustitia / ꝫ de mera dei ꝓfidāt mia/ sicꝙ pōderēt suā negligētiā vt ꝑpōderēt dei infinitā clemētiā Demierit quoꝙ illius cōmunis dicti/ qꝰ vltra posse viri non vult deus vlla req̄ri. Itēꝙ illi reiterantes oꝛationes suas aduertāt. qꝰ eccl'ia non obligat ad actualē intentionem / ꝙꝙ bona sit. sed tantū vt oꝛe ꝓsoluanť. Nō ergo necesse ē vt reiterēt qō semel dictū. licet inaduertēter putāt. Sed sufficit vt de sua negligentia doleant/ ꝛ confiteanť/ ꝛ qō iuiunctū fuerit loco negligēter actoꝝ solum reddant. Hoc tamē intelligi volumꝰ ō bis qui naturaliter/ aut ex infirmitate accidentaliter/ fluxibiles nimis hūt fantasias/ ꝛ velint nolint. ꝙsi ad leuē ventꝰ flatum. ad alia a ꝓposito facillime distrahunť. Nō autem de bis q̄ fortes sunt a natura in suis oꝛganis/ sed quasi animales ꝛ bestiales. ex sua carnalitate ꝛ toꝛpoꝛe. malaꝙ ꝫsuetudie ad omnia spūalia pigri. ꝛ ad cūcta que carnis sunt ꝓmpti. qui ꝛ sponte quasi ꝛpepsolutionis hoꝛaꝝ suarum. quia eis non sapiunt. assumūt sibi cogitatiōes de exterioꝛibꝫ in quibꝫ eoꝝ animus plus delitiať/ aut tanta somnolētia/ ex mala ꝫsua consuetudine. ꝛ diabolo ipis illudēte/ obꝛuunť. vt vix recolant de vnico versiculo totius hoꝛe quam ꝓsoluisse putāt. Talibꝫ timeo grauissimuꝫ instabit purgatoꝛiū. si euaserit ꝓpetuū incēdiū. nisi hic debite conterantur/ ꝛ satisfaciant ꝓ tam grauibꝫ ꝛ quasi affectatis negligentijs. Non est nostre mētis hos tales excusare. aut occasionem male libertatis eis dare. Sicut nec in superioꝛibus intētiōis nostre extitit/ ꝓferre simpliciter aridos deuotis. sed sicut hic sic ꝛ ibi. ꝛ viceversa pusillanimes ꝛ paupes benevoluntatis suscepimus. ꝙtum ad ꝓsens attinet consolari ꝛ tam ipos ꝙ alios ad caute operandū suā salutē exhoꝛtari. ¶ Et quia tactum est aliquid supꝛa de scrupulis circa ꝓfessiōes/ superest adhuc qꝰ nō incōgrue putamꝰ addēdum. Expedit quippe ipis scrupulosis dicere ꝛ ꝫsulere/ vt non sint nimis arte ꝫsciētie circa peccata minoꝛa in ꝓfessione exponenda/ sed succincti ꝛ breuiter quasi in generē sufficiat ea explicari. Maioꝛa vero et ea in quibꝫ esset anime periculū / studeant cognoscere/ ꝛ ea diligenter in specie detegere. ¶ Super quibꝫ tamen notandū qꝰ q̄dā cōgitationes turpes/ ꝛ execrabiles blasphemie/ ꝛ etiam luxurie/ non ita grosse sūt confitende. put occurrunt/ sed sufficit vt sic dicantur/ vt ꝓfessoꝛ mentē ꝓfitentis intelligat/ seruata honestate loquendi/ ꝙtū possibilitas admiserit. Licet enī confessioni necessaria sit hūilitas/ non tamen ꝓpter sacramenti ꝛ ꝓfessoꝛis reuerentiā excludit honestas. Huiusmodi etiam cogitationes execrande siue blasphemie siue luxurie/ nemīnem nimis turbent. Non enim delectant deuotos sed cruciāt. Nec sunt hoīs sed diaboli eos suggerentis/ vnde nec imputabūtur homini ad demeritū sed reputabuntur potius eidem ad meritū/ ꝛ purgāt animaꝫ pacientis eas magis ꝙ maculent ꝓpter laboꝛem quem homo perfert in pugnando ꝓtra easdem. Quicquid nempe hominem affligit contra suam voluntatē ꝛ nō placet nec delectat/ non facile in talibus temptatoꝛ nocere potest Quicunqꝫ itaqꝫ in hmōi cogitationibus/ specifice nimis vellet ōscēdere in ꝓfitendo eas/ ꝛ multum scrupulosus circa ipsas esse/ hic ꝓculdubio nō ex hoc consequet pacem coꝛdis/ sed foꝛtꝰ oppositum/ ꝛ dat occasionē inimico se multo amplius inq̄etandi ꝛ vexādi. quemadmodum nonnunqꝫ contingit illis. qui latratꝰ canū mitigare conantes/ proiciunt eis panem vt sic saltem latrare cessent. immo frequenter cum qui panem ꝓiecit durius latrando infestat. ¶ Habeatur ergo semper in memoꝛia regula illa quaꝫ quasi in ꝓncipio posuimus. scilicet vt in quacunqꝫ ꝑte quis se sentit ꝓnioꝛē ad malum/ ꝛ temptari se posse facilius/ ibi semper opponat

remedia prescise cōtraria solicitū. Si qs est scrupulosus in conscientia nimis lenit/ studeat cordis libertati. Si quis iracundus t vehemens t commouetur faciliter. fugiat occasionem ire/t quasi cum violentia intendat mentis tranquillitati t mansuetudini. Notus nāq; maioref iuxta philosophoz sententiam expellunt minores. Si quis impatiens ad quemis aduersa/exempla patrū t maxime christi t martyrū animo sepe reuoluat. Si qs nimis zelosus etiam in causa iusticie/t per impetum spiritus nimis efferatur, zelum cum modestia temperet. Et quod etiam ipse in multis offendit recogitet/quodq; districtum iudicē superse habeat formider. Si quis nimis tenax, largitati inseruiat, t sic de similibus

D Insuper aduertendum pro quadam regula generaliq; tenendum vt omnia ad q̄ voluntas cum quodam impetu t vehemētia sine previa deliberatione inclinat/q̄tū cunq; appareant bona, habeantur suspecta/quia cōmuniter sunt motus sensualitatis t passionū quibus hostis antiquus pse se immiscet. Juxta quod scriptum est. Ab ea que dormit in sinu tuo te custodi/scilicet sensualitate, vt ipsa non dominetur rationi tue/tanq; mulier viro. Si enim hāc potestatem tali mulieri dederis/ipsa contraria erit t rebellis viro suo, id est sensualitas rationi/placeat vel displiceat tibi. Unde si nō poteris eam sic subigere vt sit omnimode subdita viro/semper tamē ei resiste/nec vnq̄ ei cedas/t sic huiuscemodi rixa et pugna coram deo tibi reputetur pro victoria Siquidem non solum vicisse malum/bonum est/sed t pro viribus malo restitisse. immo nōnunq̄ melius est diutius pugnā exercere/q̄ cito prevalere. Attendit nanq; prudētissimus t equissimus rex noster deus/militum suorum velle potius q̄ posse. Et sicut posse vincere suum est, ita vincere velle nostrum est. Et q̄q; in vtroq; gratia dei necesse est concurrat/in velle tamē magis q̄ in posse liberum arbitriuz hominis sibi locum vendicat/vnde iuxta ipsum militum suorum dominus certamē ad remunerandum pensat. Et dignuz vtiq; t iustū est vt qui longius t laboriosius certauit p̄miuz copiosius percipiat. Non tamen est pugna optanda ne videamur amare periculum/sed cum venerit est viriliter agendum/in nomine eius/qui non patitur nos tentari vltra id quod possum?/sed facit etiam cum tentatione prouentum vt possim? sustinere. Qui t quotidie humiliter t fidenter ideirco supplicare debemus dicendo quod ipse docuit. Et ne nos inducas in temptationem. Creditur nāq; q̄ hec ipsa clausula breuis verbis/sed ampla viribus in temptationibus irruentib? deuota mēte replicata/non mediocris sit efficacie/de quo nullus estimo dubitabit nisi infidelis t is qui ignorat quis eius auctor sit.

E Potent etiam scrupulosi quorum pusillanimitatem consolari intēdebam?/q̄q̄z nō nunq̄ ad alia digredi videamur. Potent inq̄z/q̄ valde eis expedit cum consilio suorum superioz t aliorum virorum suorum prudentum/deum timentium/contra suos scrupulos agere/vt sic tandem assuescāt eos non timere/sicut domificatores assuefacti ambulant secure t intrepide super tecta altissima/vbi non sic practicati statim forent si huiusmodi attentarent in periculo vite. Intendant quoq; pusillanimes scrupulosi q̄ inimicus humani generis/cum impugnat hominem stercoribus turpissimarum cogitationuz/veluti in obsidione vrbium vel castroz fieri cosueuit cum stercoribus cloacarum/aut cuz terret repentino strepitu quempiam/vel horrorem immittit quasi inopinate, put similiter bombardoz tonitruo impugnatores munitionū agere consueuerunt, t quē/admoduz iocularores t trufatores pueris horrorem inusitatis suis gestib? incutere noverunt. Intendant inq̄z q̄ talia non curent/neq; multum cum his litigent/sed potius irrideant dicentes/cum illo patre in vita patrum in talibus experto. Immundicia tua super te demon, dominus mihi adiutor, nō te timebo. Quia enim immūdus spiritus es/immundicia opus tuum est. Item terrores tuos non timeo quia ei/um qui venturus est iudicare vivos t mortuos et seculum per ignem defensorem habeo. Pusillanimes scrupulosi similiter sciant q̄ si confessiones sue magis se inquietāt q̄m tranquillent/dummodo tamen firmum t ficum iudicium de mortali peccato in se non habeant/quod ex hoc sepius cognoscere possent/quia si in similibus casibus eos mouentibus ab

tt 5

alijs requirerentur / dicerent casus tales minime peccata mortalia / tunc cessandum cum supiorum & peritoꝝ cõcilio foret a frequentatione ꝓfessionũ & fiducialiter nihilominꝰ celebrandũ / atq; humiliter dicendũ Domine non in iustificationibꝫ meis ꝓsterno p̃ces meas ante faciem tuam / quia nulle sunt / & scio q̃ si millesies confiterer / & districte discutere volueris me / non ero mundus in conspectu tuo. Sola nanq; domine misericordia tua mundabit me Ideoq; in multitudine misericordie tue introibo ad altare sanctum tuum in timore tuo timens q̃ te plus offenderem si dimitterem q̃ si accessero / eo q̃ tu in memoriam tuam ita fieri iussisti / & ego multis debitor sum ꝓ quibꝫ orare teneor. Nulli debet eẽ dubium / quin talis humiliatio plus acceptа sit deo q̃ nonnullorum vana presumptio / qui post confessionem suam & qualia cunq; exercitia se diguos & bene mundos reputant / quasi intrepide ad illa terrifica diuina misteria accedẽtes. Sec⁹ ãt eẽt vbi haberetur fica & q̃si certa ꝓscia de peccato mortali. Illud enim eẽt confitendum, nõ sic de veniali quod de necessitate nunq; cadit sub obligatione confitendum sacramẽtaliter in specie / q̃q; quandoq; perutile sit Sed sufficit confessio generalis. Nam venialia per diuersa delẽtur / vti confessione generali, oratione dominica, tunsione pectoris & c. In nonnullis etiam est tam arta conscientia vt q̃sto magis eam scobare per confessiones conantur / tanto amplius quasi inde fedantur / propter plura noxiter exfricatione pullulantia / que tamen frequenter modice aut nulle sunt reputatõnis, conscientia talis non firmatur meliusq; dimittendo eam in pace & quiete, & q̃ solum imbre lachrymaꝝ irrigetur / & sic fecundata celestis dono gratie solidet. Venialе autem peccatũ cõmuniter est omne illud quod factum est absq; rationis deliberatõne quodcunq; sit illud / etiam si sit odiũ vel ira contra deũ / aut horribilis blasphemia Vel veniale peccatum est / quando actus talis est / qui non tollit debitam subiectionem hominis ad deum atq; eius amiciciã seu dilectionem / nec perimit debitum fraterne societatis vinculum ad proximum / Juxta simile in legibus secularibus & politicis / vbi quedaꝝ peccata morte puniuntur & quedam non. q̃uis sint contra precepta & statuta / quia non tollunt debitam subiectionem ad principem ac ad ciuilitatem et proximum. Ex quo elici potest / q̃ non omne quod est factum contra preceptum / aut votum / aut iuramentum, aut etiam cõtra dei interdictum / est peccatum mortale / quia in quolibet horum stat peccari posse per surreptionem quandaꝝ / & absq; pfecta rationis ꝓsensu / qui ꝓsensus nunq; est in primis motibus / nisi post deliberationem habitã vere vel interpretatiue / que deliberatio in aliquibꝫ citius / in aliquibꝫ tardiꝰ fieri habet / quod signanter addimus propter habituatos in bono vel malo, quia in talibus habitus est quasi similis deliberatiõi. Sicut dicit Arestoriles, q̃ ars, pfecta non deliberat, patet hoc in scriptoribꝫ & cytharisantibꝫ. Sunt etiam quedã circa que ratio magis debet eẽ puigil q̃ in alijs / quod nisi fecerit interpretatur consentire. Hotent quoq; pusillanimes scrupulosi / q̃ nõ semp tenemur agere meliora & meliori modo quo possumꝰ / maxime sub obligatione peccati mortalis, quoniã deꝰ omnipotens q̃uis hoc possit a nobis licite exigere, quia ipse domin⁹ & nos serui eius, nõ tamẽ sic agere voluit, sed contentus est / vt certa que dedit precepta seruemus / quod si fecerimꝰ sufficit sibi & manebimꝰ in eiꝰ dilectiõe & gratia. Beati nihilominus qui ita esuriunt et sitiunt iusticiã, in obsequendo tanto & tã dulci bonoq; domio / vt posse tenus aliq̃d superogare dñi sui preceptis contendant. Beatus quoq; qui semp est pauidꝰ / timẽs minus debito fecisse / dummodo tamẽ obseruet semper: ne quid nimis, & ne sit iustꝰ nimium, & demum ne dñ nimis emungit sanguinem eliciat. Itaq; pusillanimes confortamini et nolite timere. / Confidite pusillꝰ grex / quia complacuit patri vestro celesti dare vobis regnum in secula seculorum Amen.

Finit.

Tractatus eiusdem

de diuersis diaboli tentatõnibus e gallico in latinũ versus / ad preces venerabilis patris domini Nicolai de Huremberga :

Ad nos sub dei manu humiliandos/atq; cognoscēdam vt cumq; generali noticia nr̄am virtutū itinere per grandem ignorantiam.at demum aduersus omnem inimici nequiciam.nostrā fragilitatem/imbecillitatēq; scieudā/ vt in nobis admodū nihil.verum in dei solum atq; sanctorum fidam⁹ auxilijs/mihi propositus est subtiles nōnullas insidias enumerare.quas cūctis nostris operibus hostis hūani generis diabolus ingerit/quonam scilicet pacto in eo omni quod cogitamus.loquimur.operamur.deceptionis sue tendit laqueos.semperq; nititur aduersus eos.p̄sertim quos diuino famulatui magnopere cernit intentos.quos videlicet sub specie boni si valet ad malū conuertit. Ipe nanq; fallacissimi latronis instar/vie/societatiq; bonorum se cōmiscens. Et quoadusq; feriendi ac occidendi animam opportunum tempus nanciscatur/ sese fingit amicissimū.tum ratus congruum tempus adesse/p admistiōem malicie alicuius sanctam actionē prorsus cōmaculare molitur.siue initio siue medio siue fine operis. Cum vero impedimentum boni actōnī p̄stare nequit quo minus ipa perficiatur.intentionem saltem conatur corrumpere.puta vt eius operationis finis cōstituatur peruersus.aut inanis gloria.aut q̄libet carnalis voluptas. Atsi actiōis principium/conatus eluserit suos.rursus cum illius medio t fine confligit/quinetiā complete iam actioni adhuc insidiabitur.hominem ob virtuose perfectum opus.vana efferri leticia.summa ope contēdēs. Vult sane aliquis elemosinam largiri/ cuz id ne fiat hostis impedire non potest.hortatur vt eam vel ob consequendam mundi gloriaz tribuat.vel spe aliqua inductus ab eo cui datum est mun⁹.aut honorem.aut q̄cunq; accipiendi seruitiū. Ex si quis et hāc tentationem superarit.aliā multo amplius periculosam ei rursus immittet/que bonis quoq; est cōmunis plurimum/quam t vix in vita hac fundit⁹ posse tolli arbitror. Et est/vt is tunc secum ita dicat t cogitet. Recte tuum iam opus perfecisti preclare inimicū vicisti.non ūanis gloria.non p̄sus vitiū vllum superare te potuit. Nequaq; certe quisq; ali⁹/puta ille vel ille/ita egisset Ecce quomodo eoipso quo is superbiam gloriam vanam/p̄ius suppressit t contudit/in hec eadem vitia iam ruit.delabitur q;. Atqui stulta hec t temeraria cogitatio pene semper menti sese infert ac ingerit Manifestū itaq; est ni studiose occurratur/de virtute vitium/t de humilitate oriri superbiam.

Nonnunq; hostis certo tempore tē tare desistit.vt quis t se censeat esse securum.t penitus tueri negligat/ tunc vero id cernens repente subitoq; in i paratum irruit.vel odij vel inuidie vel concupiscentie carnis validam immitteus tentationem.Alio etiaz commento.hec intermissio tentandi fieri potest.vt videlicet huiusmodi securitate ac immunitate tentationis/quis superbiat/quasi p̄pria virtute vniuersos iam hostes deuicerit. Siue vt eo minus apud deū mereatur quo iam labore certaminis vacat. Siue certe vt eos qui admodum tentationibus affliguntur spernat.contēnat.despiciat.

Hortatur nonnunq; hostis aggredi alta quedam t difficilia virtutū opera.sicut immoderata ieiunia. peregrinatiōes maximas.vel simile quod cunq;/siue vt homo succumbat oneri neq; vllo pacto ipsum ferre valeat/siue vt ex ipso sequatur deterius aliud.puta ex immoderatione ieiunij.cerebri vacuitas/melancolia/tristicia vehemens/ex nimia peregrinatione grandis impatientia/ex velle alios eminenter docere ingens tumor.heresis excessiuum nature grauamen.

Consulit nonnunq; relinquere exiguos virtutuz actus/t minutis in rebus versari.vt vel hec complendo se quis p̄stantissime virtutis hominē arbitretur/vel vt nunq; ad perfectionem p̄tingat.vel vt huiuscemodi humilitate qua sublimem deuitat statum t p̄cellentia opera/superbiat t alios quos non ita facere cernit.temere dīudicet.

Nonnunq; enititur hostis.vt q̄q; recte quis cuncta faciat.in vno tamen solo labatur t delinquat.illi quippe satis est.si animē castrum.vel vno patente sibi aditu nanciscatur/capiatq;

Hanc autem occultat aliquando tentationem.quoadusq; mors aduenerit.quo sane tempore seuius maioriq; dolo tentat t conflgit.sciens si tunc defecerit penitus se frustratum

Nonnunq̃ immittit alicui veram aut saltem simulatam deuotionez. vel etiam si hec diuino munere affuerit, suadet indiscreta vota seu iuramenta fieri, vt postmodū cessante deuotiōe homo sit in se turbatus, inuolutus, aut etiam pmissorum violator.

Et contra, nonnunq̃ sub specie discretionis emitti sancta vota phibet, que aduersus peccata quibus domo vehementer pnus est z deditus salubberrima remedia foret, vt ita sordibus suis is iugiter immanet.

Oratur nonnunq̃ ex cōsuetudine dicere multitudinē immēsam orationum, vel vt se quis nimium grauet, vel afficiatur tedio, easq̃ sine deuotione pficiat, vel vt hinc extollatur, vel vt rem aliam que sibi ē vtilior z magis necessaria foret omittat, vel vt deum credat ob hanc orationū frequentiā sibi iure debere vt adimpleat quicqd ipe cupiet.

Requēter sub humilitatis specie q̃cunq̃ fieri bona impedit, ne illum homines sanctum dicant z arbitrētur, vt inde non supbiat. Itaq̃ efficit vt is acediam, discretam būilitatem esse iudicet z nō largiri elemosinam, nō ieiunare is iudicet, nō hoc quidem esse auariciam gulaz sed preclaram virtutē humilitatis.

Nonnunq̃ sub ptextu erogādi elemosinam hortatur vndequaq̃ pter ius z fas cumulandis inherere diuitijs, scit enim esse multo deterius ob largitionem iniuste adquirere q̃s abstinere ab ea z velle iniquū habere nihil.

Nonnunq̃ sub specie correctionis cōsulit, aut irasci in alterum, aut irā simulare, vel vt ille in correctione ipsa excedat irrogando iniurias, cōtumelias inferendo vel vt ex ira plus ꝓpriam vindictā q̃s alteri⁹ bonū querat. Vel vt is qui corrigi emendariq̃ deberet p alterius feritatē fiat lōge deterior. comptus enī habet, māsuetudine q̃s rigore nimio vtilius ac facili⁹ ad bonū quēq̃ posse adduci. Ira impatientiā: iusticia: vindictam: tegit effigie correctionis, q̃ pfecto neq̃q̃ correctio sed plane destructio censenda est.

Nonnunq̃ econtrario sub vmbra mie ac lenitatis suadet, ne q̃s alterū rep̄hendat, ne ve sibi indicet errata sua atq̃ defect⁹, ad qō tamen ex lege caritatis is obligatur, sicq̃ vtrūq̃ perdere ac iugulare molitur.

Nonnunq̃ cum q̃s audit aliquem detrahentē alteri, z si illud minime sibi placeat, agit tamē hostis vt metu displicendi ei qui detrahit, is aut maledicta ꝓfirmet, aut taceat saltē, noscit enī hostis nō paruū cē delictū detractionē vel patienter audire. Deberet nāq̃ talis aut vbo aut facie tristicia, aut quōlibet aliter, ostendere palā, ingratū esse sibi huiusce modi detractoriū fmonē, qua in re posset ab obtrectāte pcūctari, fecerit ne vnq̃ bonuz aliq̃d is de quo fmo habetur. Itaq̃ dicere debz fore longe melius illius bona q̃s mala referre, aut certe illa nō alijs, sed ei qui peccauit ob suam emendationem referre oportere.

Nonnunq̃ sub specie discretionis abstinentias, ieiunia fieri vetat, sicq̃ somnum, gulam, acediaz, bacveste contectos in habitaculum spiritus introducit.

Nonnūq̃ efficit vt sua q̃s somnia studiose adnīaduertat, z tñ vt his q̃dē ꝓtra dei ecclieq̃ preceptuz certa fides adhibeat, ea va ē, cūctaq̃ p ordinez veluti indicabāt euenire faciet. Sitr z de alijs supstitiōibz innūeris, vti q⁹ mane obuiū hre canē aut lepozē putet q̃s signare illa die futuz infortuniū. Et vt paucis loq̃r tā varijs z multiplicibz hmōi supstitiōibz simplices referti sunt, vt vel id cogitare animus perhorrescat, quas sane ideo dissemināt hostis, quoniam eas nouit deo admodum displicere, scit nempe homines non in deo sed in his confidere, ac spem locare suam. Ideo vero horum cordibus impresse sunt, tum quia neq̃ sapientes audiunt, neq̃ eorum dictis fidem prestare volunt, tum quia vsque adeo nefande sunt opinionis, vt quicquid obtigerit, huic alicui demētie tribuant, verbi gratia, si quid illis boni euenerit, confestim dicunt id bene futurum et ipse putabam, meo enim in somnio hanc rem ego conspexeram. Deū q̃p relinquentes, z sibi omnium bonorum auctori non veriti gratias proinde nō agere, ad has impias stultasq̃ credulitates cūcta referūt. At si quod frequēter fit, illa die acciderit malum aliquod, dicent etiam id sibi contigisse quia tale aliq̃d viderint aut

ganem. vel lepore habuerint omnium. Ide tidem t de sanitatib⁹ arbitrātur. quas nō deo vel nature sed nescio quibusdam bre uibus aut conscriptis pomis aut in huiusmodi incantationibus attribuunt. Sunt hec profecto sine q̄ q̄ncq̄ ratione/solo versuti inimici suasu/que etiam singulis diebus dominicis sub excōmunicationis pena districtissime ab ecclesia phibent. Porro longe salubrius foret t tutius deum ac sanctos adire cum fiducia/q̄ in his sperare dementijs. Quamobrem quisq̄ caueat has melancolicas insanias incidere/ neq̄ vero alios t precipue iuuenes in talib⁹ fidez habere suadeat. Est enim difficillimū ab his quenq̄ erui/cum ea teneris ab annis imbiberit.

¶ Bit nonnunq̄ hostis. vt in suis calamitatibus quis immoderatius de diuina cōfidat ope/vt si be permanserint. nec diuinitus fuerit liberatus. murmuris t impatientie labatur in foueā t sceleris deum arguat quasi impiū sit cuz qui tanta deuotione illū supplex orauerit/ nō exaudirū ereptumq̄ fuisse.

¶ Onnunq̄ alia fraude quod dictū est suggerit. vt scilicet cū is liberatum se cernet. deuotū. sanctum. ac deo amicissimū sese credat. vtpote cuius a domino vota efficaciter t pene miraculose cōplentur. ¶ In primo autem casu talis sperare debet ideo deum suis non annuere petitis q̄ id sue saluti minime expediat. In secūdo vero ambigendū sibi timendū q̄ est sibi esse offensum deū. neq̄ dignum presenti castigatione / exauditionem vero precum suam mercedem esse debere. itaq̄ se damnandū finaliter.

¶ Onnunq̄ homini scrupulos immittit innumeros. reddēs illi⁹ conscientiam miro modo dubiaz atq̄ artam/ne quid boni audeat efficere/vt etiam crebri⁹ delinquat. scit enim eum peccare qui id agit. quod p certo conscientia malum esse iudicat/q̄q̄ res in se mali habeaz nihil. Facit etiā istud hostis ob aliū deteriorem finem. vt. s. talis qui deliquit in desperationē delabatur. iudicans se reprobū a deoq̄ damnatū/quoniam tanta facilitate peccat. neq̄ vllo pacto adimplere valet mandata illius

¶ Onnunq̄ reddit hostis conscientiam ante commissam securam et amplaz. vt neq̄ peccare quis formidet. neq̄ postmodum peniteat.

¶ Onnunq̄ in ope latā conscientiam reddit. veq̄ ad tribuendā despationē postea delictū exaggerat. oīdēdo horrore sceleris t cōmissi delicti immanitatē/q̄ scz sit enorme cum q̄ talis sit. qui talis hēatur. tam detestandū admisisse facinus/contra vero antea nonnūq̄ districtā angustiaq̄ t scientiaz reddit. facitq̄ timere vbi non est timor hūdus. Et est instar eoz qui pueris viā transeūtib⁹ p clamāt laberis cades/vt metu turbati impingāt acruant pcipites. Ita his lapsum inculcat hostis. clamans t dicēs cōtinuo/erras. deficis. peccas. te haud dubie dānas. Hoc nanq̄ modo conscientie pacē ac quietē p turbat. adimit adeo vt talis neq̄ orare neq̄ bonū quicq̄ recte facere queat/cōtingere etiā t istud p̄ter aliud scelestius t longe maioris periculi vt videlicet quis huiusmodi scrupulos vitare volēs/tantā amplitudinē conscie arripiat. tā q̄ effrenatam sibi assumat audaciā. vt nll'a pcepta pēsi habeat/mbil estimet illicitū. Quamobrē cūctis in tentationibus mediū seruandum est/qō equidem fieri poterit. tum sapientum consultatiōe. tū subsidio orationis. tum super omnia humiliate ad deum/cui spes de illius misericordia commixta extabit.

¶ Onnunq̄ illis quos scit minime consilijs obtemperaturos. suadet sapientes frequenter consulere/ vt talium peccata minus habeant excusationis/nonnunq̄ vero banc consultationum suadet frequentiam cum eos qui consulunt male sana cōsilia daturos arbitratur. vt t qui dat t qui cōsilium accipit vna simulq̄ pereant.

¶ Onnunq̄ hortatur humanum nihil pendere consilium/sed vel a solo deo vel ab oratione instructionem expectare vel proprie prudentie inniti/t quasi secum ita dicere. Quid in hac re agendum tibi sit. ipse q̄ alter quisq̄ melius nosti. tibi enim melius res ipsa. tibi tuus animus. tua tibi melius comperta est facultas. Insup hos ḋ cōsiliuz tribuūt fortassis ipellit vtilitas ꝓpria/seu bonoris forte cupido mouet. t hec tētatio int̄ ceteras ē pniciosior t ap̄lioris piculi/psonis deuotis/p̄ftim/t bis q̄ acuta intelligētia pollent. et ē pfecto maxima superbia.

Nonnūq̄ post abundātez sumptionem cibi z potus deuotionem z lachrimas imittit hostis / vt q̄s hāc gulam in consuetudinē ducat. quasi ipa deuotionem effiniat

Nonnūq̄ huiusmodi deuotionem z lachrimas post grāde z immoderatū ieiunium imittit. vel vt sequatur cerebri vacuitas. ecinanitio capitis et totius corporis pmaxima lesio / fiatq̄ postmodum talis melancolicus. tristis. iracundus. vel vt ipse has abstinentias ieiunia vigilias in morem vendicet et consuetudinez. vt in hac singularitate supbiat / siue vt in malum predictum incidat.

Nonnūq̄ hortatur vt quis ăgelos videre velit / miracla cupiat. optat reuelationes habere z aliqñ prestigijs fallacibus siue i somno siue in vigilia hec apparere facit / agēs hec omnia. vel ad decipiendum sub effigie veritatis. vl' ad introducendū in illum supbiam. Quāobrez huiusmōi desideria super omnia detestari vitareq̄ debet quisq̄ deuotus. Ea enim q̄ de his p alios gesta sunt dūt sibi admodū sufficere satisq̄ sibi esse vtiq̄ debet si incel' mercedem accipiat.

Nonnūq̄ ingentez mirabilēq̄ dulcedinem in modum z similitudinē deuotionis inducit. vt i huiusmōi suauitate hominis tota cōquiescat fruitio neque deum amare. neq̄ ob aliud sibi obsequi velit. nisi solum vt hoc potiatur.

Nonnūq̄ in diuino famulatu duritiam immittit atque spiritus tristitiam. vt a domino se q̄s derelictū censeat. neque illi amplius impendat obsequium / sed ad carnis se cōferat voluptates et in illis consolationem requirat. Porro qui deum pure sinceriterq̄ diligunt. quicq̄ ficticio amore p sua sola delectatōe ei inhērent. hoc in casu probantur z innotescunt patule.

Nonnūq̄ agit. vt qui statū aliquez delegerit. eos qui in illo sunt defectus z indōmoda ꝓsideret. certū enī est quemlibet statum ꝓprios habere singulares defectus. et illos quidem frequētes ac plurimos. qui pfecto patient ferendi et modeste tolerādi sunt. Hec autē efficit hostis vt ad impatiētiam quēq̄ impellat. alium statum ostendens semp esse querendū. Sed de his particularius loq̄mur Delegit aliquis celibez z sine ꝓiugio ducere vitam Huic suggerit id esse nimis piculosum. ea etiā q̄ in cōnubio bona sunt sibi ꝓponet. ne q̄z vero illius dispēdia et ferme ifinitas molestias eū sinet attendere. Sit cōtra cū quis iam mr̄imonio deuinctus obstrictus q̄z est nec ab eo resipiscere licet. mēti obūcit. quāta felicitas. quanta quies est libertate perfrui. sine horum terrenorū occupatōe deo posse seruire. gestāde. plis non angi doloribus. non maritorū duros perferre mores / nullius quaz sui curā habere oportet. ceteraq̄z ingentia bona (quorum pculdubio expers est ꝓiugium) demonstrat / atq̄ coram oculis constituit z hoc facit. nō quidem inrendēs bonum aliquod afferre aut ꝓpalare veritatez de eminētia aut securitate tal' status / aut etiam acceptiōi eius apud deum ꝓditione. sed hec que pfecto vera sunt ꝓponit. vt eorum consideratio ad impatientiā et detestationem sui status / quem neḡt deserere / ꝓcipitet. Eluit quis hominū in freq̄ētia puta in religioso cenobio. apō hūc solitudinis bona magnificat atq̄ plurimi pendit / ostendit ibidem melius esse oīs locum. non adesse mūdi tentatōnes. iracūdie non occasionem adesse. tacet vero que solitarijs ꝓingāt picula. Ex aduerso. solis abditeq̄ viuentib. desiderium mūdi ingerit dicens. q̄ sibi tantum non alijs hoc modo ꝓsunt. in mundo vero mestos solarent egros visitarēt. largirēt elemosinas magas Inhabitanti vrbes suadet salubrius fore actutius villulas aut rura icolere. eo q̄ in ciuitanbus omniuz malorum exempla sunt Quo contra ei q̄ extra ciuitates bitat suggerit multo fore melius in vrbibus morari. neminem enim hic esse a q̄ eruditi queat ibi vero eū verbum dei auditurū / z ingēna quedam patraturum opera / nec ostendit q̄z innumera illic conscientie discrimia sint q̄z etiam difficile sit ꝓpter reruz necessariaꝝ caristiā nimiā / vitā ibi trāsigere. Cetera ista omia ob id sicut initō dicebā in ꝓsideratiōnē deducit aitq̄z ante oc'los statuit hostis. vt nemini su⁹ stat⁹ placeat / nemo in illo ꝓtentus sit / nouas q̄sq̄ mutationes cupiat / vtq̄z ita pectoris trāquilla ꝓtinuo ḡ pace. z ꝓtinuo grauib ac molestis incōstāne fluctib agitet. Has igit cūctas tentatiōes z si q̄ sil'es inueniunt. a se q̄sq̄ depellere z illis i hūc modū apō se rūdere dz. Scio vtiq̄z mala z bōa vbilibz ḡpiri. qō si mala q̄dā

mens continet status. in eo tamē nonnulla sunt bona que alibi minime reperiūtur. Alibi preterea mala aliqua inueniri certū est. quibus vita mea caret ⁊ est immunis.

Admonet nonnūq̄ hostis vt ad hoc quis/hominum in conspectu sese vituperet/vel etiam delicta quedā committat ⁊ perpetret. vt se iudicet nec ficcum esse nec ypocritam. Quod pfecto in grāde maluz ab hoste suggeritur. Nam per huiusmodi que hic aduersus suam gloriaz dicere/agereq̄ videtur/aliquando in eum maior irrepit superbia vult quippe hoc pacto verax haberi ⁊ reputari is qui suam laudem minime querat. quaz tamē suo in animo flagrantissime cupit. Ita autem esse dignosci. compeririq̄ potest. cum eā ipa que is de se indigna dicit. alius quoq̄ asserit/et testatur. Nam id ⁊ moleste fert ⁊ sese tūc excusat ⁊ commendat.

Nonnunq̄ hortatur hostis/vt cuz alicui opus suum agere incumbit vel rem quamlibet scōm morē eorum quibus conuiuit efficere. tunc ad vacandum deo/cunctis huiusmodi occupationibus ⁊ quidem debitis/se subtrahat. ⁊ solum constituat/vel id ab hoste fit vt illo tempore facilius retre abominandeq̄ cogitationes rancoris/inanis glorie. ⁊ singularitatis/que certe pessima est mentem huius subeant. Agit etiam nonnunq̄ hostis vt maiori complacentia quis bonum voluntarium ad/quod nequaq̄ obligatur/q̄ rem saluti necessariaz efficiat. Puta q̄ ds potius soluere infringereq̄ malit ieiuniuz quod precipit ecclesia. q̄ illud quod/propria voluntas instituit/que profecto res prorsus est illicita

Ex aduerso aliquando suggerit corpori eo semper labori intendere/vt quis nunq̄ ōo vacare queat neq̄ ꝓpriam vitam animaduertere discutereq̄ possit. Sane optimuz est vtroq̄ moderate vti ⁊ iam huic etiam illi vicissim operam dando vnuz altero temperare.

Nonnunq̄ aliorum peccata cōsiderare facit/vt proximum quis iudicet ⁊ infamet. vt non euz diligat sed contemnat. vt nullam salutarez doctriuam ab hoc dictam recipiat/vt quicquid ḥ boni egerit mala intentione fieri asseueret vt ei si supior fuerit. obediret recusetꝫ/vt eū si subditus est tractet immaniter/atq̄ vlla sine misericordia corrigat/⁊ super omnia. vt quia hmōi delicta non operatur meliorem simpliciter se cēseat. ⁊ hoc pacto deterrimam in se assumat superbiam que fortasse maius peccatum erit q̄ oēs aliorum defectus. quos tāta diligētia ꝯsiderat. curiositate tanta explorat. Quāobrem ꝯuenit ab alienis delictis oculos abducere/⁊ eos cōuertere in ꝓpria. q̄ si aliena peccata cōsiderare necessariū extiterit. id fiat illis compatiendo. de his enim multo plus q̄ de corporali morbo dolere debet/⁊ compati. Id etiam fiat. dominū p his orādo/⁊ cogitando deniq̄ q̄ sui defect⁹ maiores sunt. aut nisi eum dei misericordia ꝓtexerit grauioribus multo criminibus irretiri implicariq̄ poterit/qui etenim non vult diuinā misericordiaz ita alicuis sicut suis delictis ignoscere/is profecto illam odio habere videt.

Nonnunq̄ aliena bona ostendit et demōstrat. vt quis in sceleratissimū facin⁹ corruat/in liuorem. s. ⁊ indiuiduā. vel is inflāmetur ad ꝓcupiscentiaz talium diuitiarum. talis status pompatici. talis glorie. talium vestiū. equorū taliū pulcritudinis talis. ⁊ generaliter taliū quorumcunq̄ bonoꝝ / vt etiā cū eiusmodi bona nanciscī adipiscīq̄ nequit. hinc doleat angatur/atq̄ melancoliam incurrat.

Nonnunq̄ de aliorum dictis ⁊ factis in mentem alicuius vehementem suspicionem inducit hostis. persuadens illi huiusmodi cuncta fieri vel ad irrisionem/turbationemq̄ eius/vel ad sibi damnū inferendum. De quibus tamē in veritate nihil ē. Suboritur autem hec aliquando tentatio inter vxorem ⁊ maritum/inter fratrem ⁊ sororez/⁊ inter quosq̄ amicissimos/ex qua grauissima mala ⁊ ferme incredibilia proficiscuntur. Et est plane pessima tentatio. de altero. ⁊ de amico ꝑ sertim/malum suspicari adeo faciliter. ⁊ id ita celeriter credere/quod pene semper esse falsum postmodū comperit. Quare summo studio vitanda est huiusmodi infausta suspicio. Quod si eam quis a se nequit penitus abiicere. tunc multum proderit ea q̄ aduersus alterum quis animo suo versat illimet apire/vt is proide se excuset/⁊ satisfactionē afferat. Verum nōnūq̄ agit hostis vt has suspitiones in corde ds recōdat. ⁊ apō se teneat. vt hac credulione ille incremēta suscipiāt. plusq̄ iferāt nocumēti/neq̄

alter inde se excusare queat. Cōtra vero nō numq̄ cōsiderata neq; obseruata oppor/tunitate ꝯ gruētiaq; tpis, vl' ex malignitate iracūdiaq; animi illas pferri facit, vl' etiaz cū nimia assertiōe/vt p hoc is qui hec dicūt irascat & turbet, atq; in aliū odiū concipat q̄si hoc mō apud se cogitās. Quid ita, ista ne istud de me arbitrat? metalē is estimat? si mihi amicus eēt, pfecto hec mīme ageret nō sibi ostendi vnde de me sentire sic debe/at. Sic de eo ipe non cōmerui. Ecce itaq; quō hostis vndeq̄q; tam dicendo q̄ tacendo suas fraudes injcit.

Nonnūq̄ cōmouet hostis male de/aliq̄ effari /vl' ex ira aut liuore, illi fieri detrimēta atq; grauamē inferri/& nihilomin⁹ dat intelligere callidus hostis, hec fieri ꝓpter veritatē/iusticiā/& publicam vtilitatē. Vel etiā ꝓpter bonum & salu/tem aliorū. Dicit enim hoc ꝑm qō agitur altjs nociuū & pnicio sum esse/itaq; eē optimū & illū & suam maliciaz in aliorū noticiā deduci, vt ceteri, pinde se tueri/ꝓseruare/cauereq; valeant, ad q̄ omittere etiaz fore aduersū veritatis amorē. Hec res tñ pculdubio est summe piculosa/bis qui alioruz nō sunt constituti iudices, nec ad eos punien dos ordinati. Et ꝓterea huiuscemōi mala post terguz in absentiaq; referre/siue bis q̄ prodesse nihil, obesse vero aliquid possunt in bonuz vergere nequit. Econtra nōnūq̄ agit hostis vt ex metu/ꝑ inuidiā aut detra/ctionē peccādi, quis alterius malum occul ter & taceat, in illius simul & aliorū ingentez pernicie. Videtis igit laqueos per plenos discriminis/& q̄ recte hic incedere difficilimum est.

Nonnūq̄ cohortat vt quis rem aliquam sublimē incipiat/veluti qui dem sibi videat ad pficiendū alteri. Uti vero veritas habeat ad ꝓriā ostentatōnem, quod manifestuz esse pōt, cum is hāc rem ꝑ seipm fieri maluit. q̄ per aliū quēq; Dato q̄ eque bene vl' melius eam alter aliquis facere posset/dato etiaz q̄ ita deo gratū foret eā hūc amittere sicut & efficere. Est enim euidens indiciū, q̄ in hoc operee aliquid sue glorie is ad miscet, qū pon⁹ optat q̄ homies eū/q̄ alios hoc agere cognoscāt. Est inq̄ signuz q̄ nō ex integro illud ꝓpter deum opatur. Per istud vero etiaz in alijs pleriscq; casiby intentōnis puritas discerni potest.

Nonnunq̄ sub ꝓtextu subueniē di paupib⁹, aut instituēdi eccle/sias, aut in vltimis annis securitatē hūdi/agit hostis, vt quis in auariciā labat, vl' fraudulēte negociatōi intēdat/vel emendo vendēdoq; cōmittat piuria, vti ꝓpositum est/nunq̄ tamē moraliter peccandū est etiam q̄tumcunq; bonum inde oriri queat.

Nonnunq̄ in bono ope graudē accidiā & tristiciam pmagnā immittit hostis/suadēs tūc in delectationi/bus seculi ꝙ solationē querere. Ex quo duo mala accidunt/vnum est, q̄ frequenter per hoc quis in stultiloquia aut peccatū aliud decidit/per quod etiam alios peccare facit. Secundū est q̄ ill ius accidia hoc pacto nō sanatur, vez magis ac magꝭ nutrit & crescit & si eni eo tpe bica tristicia liberetur, ipa tñ postea redit longe validioz. Qui vero eam abigere supareq; vult, aduersus illlam fortī pstare animo/& sibi acriter resistere debz. Nam tunc discedet. Postmoduz minime reuersura.

Nonnunq̄ alicui subjcit hostis ardentissimā cupiditatē cernēdi mūdi vanitates/plaususq; nuptiaruz. Et agit q̄ illo puncto temporis quo quis videt huiusmodi/qui illic plerūq; sunt impudici gestus/non tentatur de peccato carnis/& per hoc illum nimium audacem efficit hostis atq; immoderate sua de castitate ꝓsumere. Unde euenit vt is vel in superbiam decidat/vel finaliter in obscena opa aut spurcas ruat in cogitationes, siue hoc in loco/siue postmodum alibi cum solitarius erit/tunc enim huiuscemodi cuncta redibunt in memoriam. Quāobrem tutius esse nihil potest/q̄ semper hec deuitare pericula, nec vnq̄ in illis confidere.

Nonnunq̄ sub velamento sanctitatis, deuotionis, & in personas religiosas spiritualis amicicie/agit hostis, vt ex consuetudine intuendi, loquendi/epulandi simul ridendi/mutuo sese iocose tangendi/vertitur spiritualis amor in libidinosum carnalemq; amorem & demū in finem ignominiosissimum.

Nonnunq̄ sub ꝓtextu fugiende singularitatis/& obseruādi mores aliorum, vel alicuius similis boni suadet hostis vt quis plꝰ vescat aut bibat q̄ sibi conueniens est. Et pariformiter est

de vestitu et huiusce modi rebus. Quare summopere est in omnibus adhibenda discretio.

Nonnunq̃ agit hostis vt sancta intentione quis loqui incipiens/continuando sermonem ad plura deflu/at inordinate dicendum/quod euenit. vel quia is loquendo cõmouetur. irascitur q̃ vel quia suam gloriam querit. Vel quia erubescit verecundatur nisi audientibus admirationez ingerat. subtile aliqd. extraneum/nouũ. inauditumq̃ dicendo. Quo fit. vt et que scit/et que nescit ĩmoderate loquatur. aut ea proferat que audientib⁹ ob eorum simplicitatem minime cõueniunt Quamobrem sub rationis regula semper lingua tenẽda est/eque in medio finecq̃ sermonis. sicut in initio.

Nonnunq̃ sub humilitatis specie/et sese custodiendi facit vt quis sileat ex contemptu. iracũdia. superbia. vel cum loqui deberet. ex vecordi pusillanimiq̃ metu reticeat.

Nonnunq̃ sub tegumento honesti fortasse desiderij quo quis rem aliquam scire gestit et agnoscere/hortatur hostis/vt is ad cuncta videndũ audiendum. temptandũ. curiosus sit atq̃ prius intentus Unde ingens postmodum fedarum temptationũ impudicicie et odij obrepit frequentia Et q̃mq̃ nullum exinde aliud malum nasceretur. ea tamen res ad modum homini p se nociua est. Hã vsq̃ adeo illius mens eiusce modi nouitatib⁹ obruit vt nullam post hec puram de deo cogitationem is habere valeat.

Nonnunq̃ gratas de carnis voluptate cogitationes mẽti offert aduersarius/dicens. non esse periculosum illis dũmodo ꝺ sensus absit ĩmorari paulum. atq̃ hoc modo ĩtantum hominẽ succẽdit et inflammat. vt eas a se vix executere possit. Itaq̃ nihil est salubrius q̃ illis initio intercludere aditum. Aliquando autez oriuntur huiusce modi noxie cogitationes cum studiose quis suorum affiniu⁹ qui in mundo et connubio viuunt statum animaduertit.

Nonnunq̃ alicuius mentem plurimum conturbat hostis. in illã magnam fedarum acturpium cogitationum multitudinez ĩmittendo. vt his se ꝓtinuo peccare credat. Dicit enim horrendum esse scelus. cum legendo horas et deo obsequendo he cogitationes adueniunt. Itaq̃ hortatur vt illis prorsus penituscq̃ fugãdis semper inuigilet. neq̃ aliud quicq̃ agere curet. Scit nempe malignus hostis/ventum facilius in manu posse fixum manere q̃m illas tolli funditus/radicitus q̃ conuelli. vel ita posse abigi. vt ne quidẽ postea vnq̃ redire queant. Atqui nõ cum impie mentem cogitationes tangunt peccamus mortaliter. sed dumtaxat cum eis consentimus. id est quando illis voluntas nostra fauet. quando eas ipsa cum delectatione complectitur. quãdo eas adesse gaudet/q̃diu vero he sibi displicẽt. sibiq̃ sunt horrori ac odio. nullum est mortalis noxe periculum Sciendũ autem. nõ esse possibile in occupatione laboris vel temporalis administrationis/tantam ineſſe hominis mẽtis serenitatem/sicut in sua quiete p⁹ diuturnam morã. Et aliter illam querere est sepe irritus labor et sola temptatio. Frequenter autem he cogitationes meli⁹ vincũtur. si eas nihil pendimus aut curamus sed alijs in rebus occupam⁹ animum. q̃si eas vi nitamur ꝓpellere

Nonnunq̃ bonas cogitatiões subit hostis/non certe propter bonũ aliquod. verum ad id solum vt sancte orationi impedimentum prestet. Nam illas eo immittit tempore cum eas suscipere nec licet nec conuenit. Non enim audiendo vel canendo missam opportunum tempus est de re cogitare familiari/quod tamẽ alijs horis bonum expediẽsq̃ foret

Admonet nonnunq̃ hostis semel in tantum alicui peccato incumbere/aut illicite cuidam vacare voluptati. vt exinde ad plenum is satietur/neq̃ postmodum illius vnq̃ rei concupiscentiam habeat. Ideo vero istud agit hostis. quia in hoc grauiter istum nouit delicturũ. Agnoscit etiam/q̃ et si is modico tẽpore huiusmodi desiderio carebit. paulo post tamen hic multo tentabitur fortius. Ut enim qui estu graui febreq̃ laborant cum gelidam aquam bibernt/primo releuari videntur. Deinde vero longe grauius et vehementius affliguntur. Sic exple ta libidine illius/postmodum amplius ingraescit cupido. Sicut etiam et bi q̃ ꝺto

plus sese vngulis scalpūt z fricant/tāto magis p̄uriginem sentiunt. Atqui si modicū id tolerare possent/citius multo liberarentur.

Nonnūq̄ in se quis percipiēs motus iracundie z vindicte in alteruz q̄q̄ in hoc sibi displicеat ingratū q̄ sit. attamen ei dat intelligere hostis/non debere oratione dicere dominicaz/neq̄ pacem in missa suscipe/quoniam non libēti animo cuncta ignoscit. Reuera tamen si inimicum is optat suum p̄opter deum diligere/dz z tuto potest deum orare/ vt quēadmodaz alijs in se malefacta remittit. ita suorum quoq̄ delictorum veniam sibi largiri dignetur. Nam si efficaciter inimicum amare volet id vtiq̄ efficere valebit.

Omnunq̄ suadet vt sue quis fame integritatem nimium tueatur/docens hostis ad hoc quemq̄ teneri/ secusq̄ agere velle id eē crudelitatis z ire nimis seuicie. Qua de re innumera mala cōsurgunt. nam cuncta is que de se dicere audit/excusare conatur/omnia sua facta collaudans/z de illis volens rōnem reddere putat nempe hoc pacto claudere hominū ora/quod profecto impossibile est. Ira ergo plerūq̄ is labitur in iram/ impatientiā arrogantiam/perturbationem mentis. accusationē alterius/secretorum q̄ celari deberent reuelationem. vt p̄ hec omnia suam astruere innocentiam queat. Ruit item per id frequenter in ypocrisim z fictionem/habens ab hoste persuasum sua opera hominum in p̄spectu fieri debere. non quidem/ vt dicit/ob mundi vendicandum applausum. verum ad p̄rebendum alijs boni exēpli viam /simul z ad p̄opriam vitandum infamiaz/nam mihi/ita eloquitur/illesa fama manente. pluris homines mea verba estimabunt/fientq̄ exinde meliores.

Ex altera parte monet nōnunq̄ hostis/vt quis nihili pendat quid de se homines loquantur z sentiant/ neq̄ in aliquo suam famam custodiat. sed equale ducat in manifesto z occulto peccare/atq̄ in tali sue vite negligentia incuria q̄ viuat. secum inquiēs/mea qualis sit cōscientia deus agnoscit. Id p̄fecto mihi satis est. dicāt alij quicq̄d eis libuerit. Ecce itaq̄ videtis/q̄ difficile sit hūc virūq̄ effugere laqueuz. z recto gradiēdo tramite a neutro detineri z capi. sunt enim ambo pernicio sissimi. Quamobrem primū debet quisq̄ p̄siderare quale opus suuz existat. bonū ne an malū. Nā si est malū q̄to magis illō in patulo aptoq̄ facit/tāto grauio ipe peccat. Et hī casu is celare/abdere/z occultare debet nō q̄dem ob superbiā. sed ne alijs occasionē peccandi male loquēdiq̄ tribuat. Sin vero opus bonū sit/attamē is nō scit alios ip̄m veluti malum iudicaturos. animaduertere opteat hi q̄ ita iudicant ad hō ex ignorantia z simplicitate adducantur/z tūc hoc opus si ad salutē nō necessarium extiterit. intermittendū ē/vel illius rei cognitō z veritas est eis aperienda/docendiq̄ sunt non sic de illo arbitrari debere/q̄ si ex malicia hmōi p̄deat iudicium. Sūt enī nōnulli q̄bus aliena virtus inuisa est q̄ neq̄unt. quicq̄d fieri vidēt. maligno nō carpere dente. Hi. p̄sus p̄temnēdi sunt/ neq̄ eis p̄nt vllo pacto claudi istoz ora. Itaq̄ minime opus est eum q̄ bonū opatur aduersus huiuscemodi homīes suā famā tueri

Porro hoc loco animaduertenduz est. q̄ sublimia opa crebrius efficere dignatus est dñs p̄ illos/qui/vt docet apls/fatui. inscij. vel nullius estimationis habiti sunt. q̄q̄ p̄ alios quosq̄. Quare nequaq̄ optare quis debet vt in eo q̄ agit bono. ab alijs cōmendet. neq̄ multo min⁹/ suā debet depmere p̄dicareq̄ laudē. vel etiā p̄curare vt hoc fiat ab alijs. sed totū deo relinq̄ndū est. q̄ de nihilo nouit opari ingentia. Frequenter nāq̄ videm⁹ quo amplius suam q̄s ostentare q̄rit innocētiam/aut p̄riū bonū in alioz noticiā ducere/eo minus ab alijs estimat z curat. Lōge etiā minus tum sibi tum ceteris apud deū p̄ficit.

Sit nōnunq̄ hostis vt secuz quis scisciteť z inq̄rat an p̄destinat⁹ a ō sit ad gloriā vel ad penā eternā p̄scitus/vt hō pacto vel in p̄sumptuosam spez vel in desperationē labatur z corruat. Pro inde neutrū hoz diffinita sīa iudicare debet homo. sed in dei spare misericordia/cū ingenti timore sue districte iusticie.

Nonnunq̄ suggerit hostis apud se punctari an potiꝰ nunc q̄s mori quel eternaliter damnari mallet. q̄ aliquod mortale committere peccatuz/ vt si is affirmatiue respondeat/ in eo denuo peccet q̄ magis eligit peccatum admittere

atq; ita offendere deu; q̄ huiuscemodi penas perpeti, deum quippe offendere pro quocunq; vitando supplicio velle nequaq̄ debet. Si vero contrariam is partem asseruerit/primum fortitau mentietur, deciderit etiam fortasse in iactantiam atq; arroganciam. Quamobrem magnopere vitandum est huiusmodi facere questiones/neq; eis si subrepserit est respondendum/abijciendeq; sunt z dicendum deo. Deus domine fragilitatē agnoscis/certus equidem sum/quoniam nisi tua gratia mihi foret auxilio nulla ita modica est pena/quin me vinceret, atq; peccato faceret p̄stare cōsensum. Quare me miserum in tuas p̄icio manus/obsecrans ne ea tentationum pericula incurrere me sinas/que tuorum sine transgressu mandatorum superare non q̄am. Hoc itaq; modo periculosus is malignus q; laqueus tuto pertransiri valebit. Fragilitatem videlicet propriam humiliter recognoscendo/z in deo solo constituendo spem, neq; quodcunq; iudicando aliud. Scitis nempe beatum Petrum qui p̄us se velle mori q̄ deum relinquere spondebat, deum postmodum deseruisse/neq; huius quod promiserat effecisse aliquid. Sic profecto agunt q̄ plurimi putantes q̄ omnia perferrent anteq; ad peccandum pertraherent. quasi nō diuina gr̄a sed sua virtute ipi peccatū deuitēt

Nonnunq; aliā tentationē immittit hostis, huic pene ꝑsimilē/z est n
cuz quis preterito tempore grauia perpetrauit scelera/vnde bona sibi aliqua euenerunt/sicut per fornicationem aut adulterium prolē suscepit quā ardentissimo amore cōplectitur, tunc agit hostis vt is a semetipso inquirat, vel ab alio interroget. Vellesne non peccasse/z hanc nō habuisse plem. Accidit enim hominem delinquere qualitercunq; huic respondeat questioni, vt in p̄cedēti tentatione dictū est. Dico itaq; dictū remediū hic etiam locum habere, tali scilicet questioni non respondendo vel potest homo dolere de ipso peccato, dolere item potest q̄ per huiusmodi delictum sibi proles orta est. Nō autem absolute dolere oportet de eo q̄ plem habet.

Nonnunq; incitat hostis hominē n
ad hoc vt apud se perat, an sit ceteris hominib⁹ vel hoc aut illo deterior, vnde plurima frequenter peccata surgunt, puta mentiri, superbire, alios temere iudicare. Debet itaq; is dicere quicquid ex me habeo totum peccatum est, si vero in me est aliquod bonum, id est ex gratia dei/quam eque alteri sicut mihi deus ipse largiri potest/satis p̄fecto sum iniquus si nihil ex me nisi peccatum habeo. nō ergo me ceteris cōparare opus est/cū ipe sim ex me sceleratissimus.

Nonnunq; gratias z dona que in n
aliquo sunt ante huius oculos statuit hostis, vt hinc intumescat, p̄uipendatq; ceteros. Quare ex aduerso is cogitare debet, eo sibi maiora pericula grauioremq; imminere damnationē, si nō recte diutius vtatur muneribus. Cogitare etiam potest q̄ nemo adeo est impius qui non melius huiusmodi vteretur donis si hec ipsa sibi collata fuissent, z ita quēcūq; p̄imū/siue iudeū/siue gētilē/seipo melioꝛē iudicabit, aut saltē nō deterioꝛē.

Nonnunq; efficit hostis vt cum ḳs n
penitere conteriq; debet, a seipo q̄rat tantaz ne de peccato suo displicentiam habeat. q̄taz habere tenetur q̄ ñ arguit/qñ plus doloris z lachrymarū de damno hr̄ temporali, q̄ nunc bēat de diuina offensa/quare nequaq; hmōi displicentia sufficere videt. Sed sciendū q̄ non est necesse corporalez de peccato esse dolorē tantū/q̄ntus fortasse esset de temporali malo vel incommodo. Sufficit enim q̄ cōmissuz peccatū sibi displiceat/z nequaq; in simili casu deū offendere vellet. Nō enī sicut p̄ius dictū fuit/oꝛtet malle dānari mori aut omnibus spoliari bonis, q̄ peccasse, aut hoc modo peccare. Rursus nec talem hūc oꝛtet esse doloꝛem/qualez de se diuina postulat immēsitas/cū hoc sit īpossibile. Quia ipsa p̄ius est infinita, nr̄m aūt doloꝛē finitum esse necesse est. Is ergo doloꝛ qui dict⁹ est sufficit. Nec q̄dem est q̄ tanto hic doloꝛ est melioꝛ/q̄nto z in anima/z in coꝛpoꝛe est maioꝛ, assit modo q̄ ad coꝛporalem doloꝛem recta discretio. Non enī ex eo coꝛp⁹ destrui aut ratio ledi debet. Plurime periculum vitantur tentationes, que subeunt eū quis nimiū vereatur nunq̄z satis penitere/aut suum non facere debitum. Debituz in q̄z q̄ztum ad salutem satis est. vt enī est dictum nequaq̄z nostruz debitū facere possumus q̄ntum dei altitudo deposcit, neq; etiam fm beneficia que ab ipso recepimus/

nec hoc pfecto a nobis indulgentissimus ille pater expetit/immo p mira 'gratie sue benignitate sibi sufficere vult, z nos i amicos habere parat⁹ est si ea que in certo numero/certis agenda, temporibus mandata nobis tradidit, ipsi compleverimus que etiam sub eterne mortis interminatione implenda mandauit. Universa autem hec precepta in bis duobus continentur. Dilige deum super omnia, z proximum tuum sicut teipsum. Si quis vero sup hec aliquod bonum effecerit, is pinde maiorem gratiā obtinebit. Quod si interroges, quid est super omnia deum amare? plane grosse respondeo. Hoc est sic eum diligere, vt nullo pacto quodlibet aliud quis amare velit per quod perderet dei amorē. Proximum autem sicut seipsum diligere/est ei finaliter quidem vitam optare eternam/ gratiaz vero in presenti seculo, insup id ei facere velle quod rationabiliter z iuste in simili casu sibi quisquis fieri vellet. Unde manifestuz est q is qui est iudex constitutus, nequaq̄ velle debet latronem a morte vel carcere liberare/q̄q̄ ipse fortasse in simili casu contra rationem liberari cuperet. Et ex hoc plurimis eiuscemodi tentationibus responderi potest.

Si nonnunq̄ qui sacrū altaris sumscipere constituit sacramētū/occurrit sue indignitatis cogitatio/q̄ videlicet nequaq̄ ad hoc dignus esse potest z presertim sibi videtur q̄ non bene sua sit delicta confessus Fieri autē pōt hoc suggestione demonis, vt tantum bonum impediatur. Quare igit is cogitare debet ad B nunq̄ se dignū ꝓprijs viribus fieri posse/q̄q̄ etiam centum annis ad id laborans incūberet, nisi ex speciali dī munere id fiat quod sane munus pōt eque nunc sicut p⁹ centum annos dominus elargiri. Debet rursus considerare, quoniam hac in vita/ nemo p infallibilem absolutamq̄ certitudinem scire potest, vtrum in gratia sit, an ñ vere ne sit penitens, an non, vtruz recte cōfessus sit an non, nisi ad hoc singularis accederet reuelatio. Itaq̄ qui sine hac certitudine suscipere nollet eucharistiam, is pfecto seipsum deciperet z q̄ndam superbie speciē habere videret. Est alia humana vl moralis certitudo/q̄ in nro ꝓposito z requritur z sufficit, cū vicz q̄s in ꝓpria recollectiōe z discie discussione/id egit qō tū sua discretio, tū bonū alioz ꝓfessiū/ eū debere facere iudicat ateq̄ b p sufficiēs tpus ad id cōiter observatū ꝓsuetūq̄. Qō si tūc in pcō mortali fm ꝓpriū iudiciū is se esse nō videat, tuto z sine noui piculo pcī/ad cōionē accedere pt/z q̄q̄ vt frequēter accidit sibi fortasse leuia q̄dā dubia supueniant, ea tñ ꝓtenere imo vincere debet/z ad ꝓtrariū agendū semetipm cogere. Leue aūt dubiū voco, cū q̄s post⁹ de aliq̄ fert iudiciū, qō sit bonum iustū ne, q̄q̄ q̄ sit malū z pcm̄/tnihilomin⁹ q̄sdam rōnes vel cogitatiōes in ꝓtrariū bz q̄ aliquā ei dubitationē afferūt, non tñ ita q̄n ꝓmū iudiciū multo sibi sit certi⁹/in tm̄ q̄ si res ipsa alteri⁹ foret, de ea nequaq̄ ambigeret aut cūctaret, Ucz si nō maiorē certitudinē de vna partiū habet q̄ de altera, sistere debet quousq̄ ad eaz aliquā magis assentiat/z hoc vel alioz vel sue rōnis consultatione/vel inspiratione diuina obtenta p orōnem. Nisi enī hoc mō q̄s securitatē in semetipso capiat/se male fuisse ꝓfessuz semp iudicabit, neq̄ tranq̄llus ē/aut conscie pacē vnq̄z br e poterit. Qō pfecto neq̄ q̄ bonum est.

Seipso penitēs nōnunq̄ inquirit si firmā nunq̄ peccandi voluntatez hēat, z tūc ei plurima ꝓponit hostis/pstim q̄ nimium est fragilis/q̄ itē taz crebro in pctā lapsus ē z adhuc q̄tidie labit. Considerare aūt is debet vez q̄dem eē non posse eum vitare pcm̄ viribz suis. Nō etiā asserere opus habet nunq̄z se peccaturū, ꝓsumptuosum q̄ppe esset hoc/neq̄ tñ etiā iudicare debet se peccaturū. Jā enīz hoc esset delinq̄re. Satis igit est si firmuz ei ꝓpositū adest cū dei adiutorio deuitandi peccatū/z ad id diligentiā adhibēdi/nec fm pñtem voluntatē vllo vult pacto in posterum peccare.

Nonnunq̄z vt dictum est emittitur hostis: personis deum timentib⁹/ magis q̄z ceteris/nimiū timorem immittere/quo in cunctis suis operibus deficere formidēt. Quamobrē eiusmodi timoratis necessariū est vt in pmis magnopere animaduertāt ad quid sub pena pcti mortalis fm sui statum obligantur, z ad quid non. Potest autem de hoc haberi non quidem infallibilis sed humana certitudo/per sapientium z deuotorum bonuz consilium/per scripturas, per iudicium p prie rationis/et p suum cōfessorem. Nam

fm hanc psonam ꝯsilium ⁊ dictamen debet is frequēter ꝓpriū iudiciū mutare ⁊ vincere. ¶ Cū ergo de eo qđ agēdū est habet is hmōi certitudinē/ pōt se meritō q̄etare/ lz plures alias negligētias/ q̄ venialia pcā sunt/ admiserit. Sed si in his pūctis pncipalibus se defecisse ꝯgnoscit, penitere debet/ ⁊ post modū loco ⁊ tpe ꝯfiteri. Videtis itaq; prius cē necessariū/ vt q̄sq; diligēter p̄parat q̄ res pcīn mortale sit, q̄ nō, in q̄ q̄sq; obligetur in q̄ non. Et tūc quicq̄d sup hoc egerit id vltroneū erit ⁊ superogatōis/ ad augmētū sue gr̄e/ simul ⁊ alioz. Credere enī q̄ illō meli⁹ bonū qđ ḡs facere valet/ semp̄ implere teneat. ita q̄ si ꝑ obmiserit, peccet mortaliter/ erroneūq; esset. nunq̄ etiam q̄s posset obtinere ꝯscientie pacem.

¶ 2 Finaliť p generali regula accipite/ q̄ vti de⁹ ⁊ bon⁹ angelus sp ad bonū hortant/ cunctaq; seu ꝑspa seu aduersa/ siue bonū siue malū/ sui vel alteri⁹ ad salutē ⁊ pfectū bonoz ꝯuertūt. sic ex aduerso oia in damnū ⁊ pniciē deteriōre molitur hostis. ¶ Abundat q̄s diuitijs enitit hostis vt illis abutat vel in supbiā/ vel i luxuriā/ vel in vsurā/ ⁊ iniquā tpaliū adq̄sitōnē. Cōtra sc̄us angelus conat ⁊ suadet. vt illis vtat ad largiēdas elemosinas/ ad supplicīter reddēdas gr̄as deo/ ad hūdā sufficientiā. ¶ Vilr ꝯsiderate in pulcritudine. viribus. scīa. statu/ bona hoim fama. ⁊ horū cōtrarijs paupertate. deformitate. mala obscuraq; fama. Diuersitatē etiā inclinationis hoim ad h̄ vel illud/ nouit sc̄us angelus bene vti/ hostis vero male. ¶ Quāq; etiā frequēter ⁊ ipam dei inspirationē in malū cōuerti facit hostis. sicut ex aduerso bon⁹ angelus malā inimici tentationē in bonum/ puta quis tentabitur ideo religionē ingredi vt postmodum egrediat ⁊ eceat. In ea tñ pseueras ꝑstāsq; manebit. De supbia aut inuidia tentabit/ huic valide resistet ⁊ inde merebit plurimū. Ita frequēter dū grauiter nocere cupit hostis, pdest admodū/ ⁊ pcīn tantum q̄ hominem crebro tentare desistit/ ne tentationem supando mereatur.

Aduersus vero cunctas suas illaqueantes tentationes/ que certe sunt innumere. nonnisi vnicum generale remediū reperitur/ vti beato Anthonio reuelatū extitit. vt q̄s videlicet pfundam semper habeat humilitatem/ ⁊ affectione sincera/ puroq; corde suam totam spem in dei ac sanctoz auxilium statuat/ idq; se facere posse/ esse dei gratiam censeat permaximam. Nihilominus tamen semper suum debitum faciat apud deum/ ⁊ ꝯseruantiam mandatoz eius predicte innitendo spei. Nam sicut firmiter credimus hominem sola dei saluari misericordia. ita eam misericordiam sumopere venerari/ diligere/ caripendereq; debemus/ secus enim faciens vel hoc iutermittens agere/ pfecto illam perdere sese reddit dignissimum. ¶ Quod si suggerens tibi hoc modo dicat hostis. quicquid egerī certo nouit deus an damnatus eris vel ne. neq; vllatenus aliter esse potest. Respondeb quicquid de me ordinauerit deus ipse tamen amari dignus est et coli. cuiq; mentiri nequeat/ ipse sibi obsequentibus ⁊ ad h̄ pro suis viribus conantibus infallibiliter gloriam celestē largietur. Quāq; vero mihi meus sit finis incognitus. bene tamen scio/ quoniam bona vita in bonum finem perducit. neq; ob hāc incertitudinē/ omittere debeo. quo minus meum efficiam debitum. immo pfecto magis ac magis enitendum mihi est. sicut ⁊ si infirmus se sanādum ignoret. iure tamen ad id suum debitum facit ¶ Concludendo dicimus nihil ita instruere hominem in predictis tentationibus infinitisq; alijs. sicut gratiaz dei que per deuotam oratiōnem/ in pfunda fusam humilitate atq; cōtritione cordis/ adquiritur. ¶ Hanc vobis gratiam meritis ac intercessionibus omnium sanctoz sanctarumq;/ largiri dignetur pater ⁊ fil⁹ et spiritussanctus Amen. ¶ Finis.

Contra professum A inobedientem eiusdē Johannis Gerson.

O re tuo te iudico serue nequā. Si h̄ dixit ī pabola dñs de crio nō multiplicāte licz raddēte talentū/ qđ dicturus est de suo dissipāte sit ⁊ negāte talentū. Talis est ille inobediens pfess⁹ sit clericus sit laicus/ qui ꝓpriā spūs sui voluntatē acceptam a deo/ causa lucrandi vitā thesaurum eterne/ dedit illam in manu superioris sui dicens. Suscipe me ⁊ vitam abba pater. In manus tuas commēdo spiritum meum/ quoniam fidēs in te et de me diffidens do illum tibi. Adiuua me ⁊ saluus ero. Hunc tu quisquis es pfessus

hoōem vel simili/q̄ patri cui⁹ est voluntas tua/dono tuo imo spōtaneo pus/nē in necessitatē verso parere recusas q̄ pra stimulū calcitrare psumis/interrogabo te paucula q̄ten⁹ ex ore tuo te iudicet ꝓscientia tua. Interrogo te nō dico serue neq̄ sed fratrez ꝛ ꝓseruū in xp̄o carissimū/agens in spiritu lenitatis ꝛ instruēs iuxta monitionē apli ꝛ christi/cupiens te saluū esse ab errore vie diuine/quoniā omis inobediētia/deuiat a via vite. ad quā q̄ reduxerit ꝛ conuerterit peccatorem/operit multitudinem peccatorū interrogo te si memineris pfessionis tue ꝛ si peniteat te fecisse/peul absit hec ingratitudo a spiritu tuo peul ꝛ talis. Porro si memineris ꝛ approbas interrogo quis sapiētior ꝛ potior interpres erit pfessionis hui⁹ qualiter obseruāda est/aut supior pater tuus/maxime cum cōsilio q̄uent⁹/aut tu subditus ꝛ vnicus. ꝛ vt fertur laicus. Si te/tuumq̄ dixeris pferendū p̄ponendūq̄ iudicium/erras intollerabiliter. neq̄ est q̄ talē te non aspernat. tuam protinus arroganciam subsannans ꝛ dicens Quis potest hūc audire? Certe puto q̄ pudet te etiam hec interrogatio auditu suo primo. Interrogo deinceps. putas ne patrem. immo et patres tuos/ita malignantis esse nequicie q̄ in male consulendo saluti tui. vellet se simul ꝛ te pire? Exclamabis arbitror ad hāc interrogationē cachinnās ꝛ indignans rugata fronte. Lōge sit hec insania a me pauperculo idiota subdito ꝛ peccatore. vt de sanctissima superiorum meoz̄. pbatissima q̄ sapientia. tam sacrilege delipiam. Euigila nunc ꝛ perspice/si non breui ratiūcula protinus ex ore tuo te iudico qui iuss⁹ hoc ꝛ illud facere/tu non obedire perseueras. Si enim superior tuus sapientior est in cognoscendo precepta regule quaz professus es. si preterea credis q̄ nollet se damnare dum tibi precipit obedire. quid obniti potes. quid excusationis afferre super inobedientia tua ne dicam pertinacia. Sed dicis forte demissis oculis. ꝛ facie humi dejecta si non omnis a te pudor abscesserit. si non attrita iam fronte meretricē imitaris. dicens. Volo virtuosus esse. ꝛ domīo per afflictiones abstinentiamq̄ placere. exemplo priorum sanctorum. nominatim Johānis baptiste. Sentio fortitudinē corporis mei. scio q̄ ieiunium a vino/non erit in grauamen mihi. Ecce frater recedis iaz a concessis prioribus. Tu iudicium tui p̄fers omni alteri. quasi si dicat infirmus et insanus medico suo Cognosco melius dispositionem meam q̄z tuipse. Scio qualiter obtemperandum mihi non est/regulis artis tue. Aggrediar nunc tealteram viam duriorem. vt ex ore tuo te iudicem si pertinax esse decreueris. non tantummodo seruum neq̄. sed vel hereticum apostatam. vel de heresi ꝛ apostasia vehementer suspectum. ita tamen si depditio iudicij ratōnis per cerebri lesionem/tibi non fuerit excusationis subsidium. quo casu nō ita argumētis theologie. sed fomētis medicine opus erit. Dixit dominus noster iesus christus ad omnes in ecclesia prelatos loquens ad personas apostolorum ꝛ discipulorū. Qui vos audit me audit ꝛ q̄ vos spernit me spernit. Credis hoc? Credis si catholic⁹ es. Scio preterea q̄ superiores sunt ꝛ prelati tui patres ordis sancti in quo ꝛ sub quo/pfessus te negare non potes. aut si negas. erras in facto ꝛ conuinci testibus potes. immo verberibus ꝛ carceribus coerceri. Alioq̄n fas esset exemplo simili ꝛ pernicioso cuilibet pfesso religionem se negare professum ꝛ impune. Ceterum si fateris te professum/fatearis oportet te ad obedientiam contra p̄priam etiam voluntatis arbitrium teneri ligatum. Aliaquin contradicis euangelio/communi inducto precepto. Qui vos spernit me spernit. Qui autem spernit christū/vtiq̄ blasphemat ꝛ apostatisat. Et si addit q̄ hec licite faciat. se palam in heresim precipitat. ex qua si non velit extrahi pertinax est iudicandus ꝛ vt talis brachio seculari relinquendus. ne dum a monasterio pellēdus. Prouideat salubriora deus. tamē et si ita loquimur ꝛ vere loquimur. Tentabo viam rursus alteram que saniorīs est ad morbum fomenti. Dicis (vt accepi ꝛ iā pretactum est) q̄ non ex inobedientia desistere vis a potu vini. ceterisq̄ cibis lautioribus ordini concessis. sed ad virtutes adquirendas ex penitentia. Vide queso frater ne mentiatur iniquitas sibi. ne sit iste laqueus satbane sub angelo lucis. nō virtus abstinentie in spiritu humilitatis. Itaq̄ si vis vt credam tibi/ostende vel paulisper obedientiam in hōc titulo potu vini. nec non in alio fratrum edulio/saltem pauculo. vnde non possit corpus ad lasciuiaz excitari. neq̄ rigor abstinentie gdi. Huc ve-

ro quale. istud est/ q̄ abhorres a vino taliter/ vt nec ꝯsuetudini ecclesie velis esse conformis. que post sacram cōmunionez/ dat laicis poculū vini tantillū. Qualis est ista obsecro singularitas. nunquid de radice procedit abstinentie. z non potius ex intimis hypocritalis dementie. vt dum facis quod nemo/ mirentur omnes. z tibi laudem singularitatis impune p̄sumas. Legimus de multis ita seductis/ pessimo fine terminantibus vitā. Fuit scō frācisco collaudat⁹ frater vn⁹ q̄ iussus cōfiteri p verba/ noluit nisi p nut⁹. Tollite inq̄t scīs frācisco figmentū h̄ diabolicū docuit exitus ita esse. Dicit climach⁹. Si videris aliquē q̄ sibi sit i cōitate singularꝫ. ipe nō indiget demone tēptante q⁹ fact⁹ est sibi demon. Et apō sapientē scribit. Vidisti hoiem sibi sapientem videri/ plus illo spem hēbit insipiens Quis vero plus sibi videt sapiēs q̄ꝫ sit ille q̄ iudiciū suum p̄fert iudicio quorūcunq̄. ¶ At vero dicit frater iste sicut accepi. Allium audiā in abstinētia mea/ nisi solā ecclesiā. q̄si vicz p quolibet tali/ sit ꝯuocandum generale cōciliū aut sit papa spēaliter adeūdus. z non sufficienter dicat ecclia q̄n supior p̄fertz in re tali/ decernit z iubet. Et stimo pinde q̄ si mitteretur ad papaz/ frater iste nec sic obedire iussioni sue vellet. ¶ Est apud narrationes patrum de quodaz gloriāte in abstinentie singularitate qō remediū inuenerūt p̄res. ligauerūt ip̄m tanq̄ fatuum. z certe iaz ip̄e talis tal' erat. Cōpulerunt vti lautissimis cibis z vino ad saturitatē z nauseam. Quid tandē? Sanat⁹ est a p̄sumptione vel arrogantia singularis abstinennie z consequenter a vanitate z periculo insanie liberatus. ¶ Tradidit beatus Bernardus q̄ diabolus nō habet machimamentum maius ad p̄ditionē q̄rentium placere deo/ q̄ꝫ si suadeat currere indiscrete. q̄tenus qui currit incurrat z p̄ceps ruat. Vocat hoc demoniū meridianū quādo sub specie magni boni z singularis p̄fectus. incidit quis in magnuz malū. Et qō maius malum q̄ꝫ inobedientia. que peccatum ariolandi. i. idolatrādi a domino nominat? ¶ Preterea dicit ap'lus. Si esca scandalisat fratrē meum/ non manducabo carnes in eternū. q̄to magis si abstinentia tua (o frater) scandalisat frēm. ne dum vnū ex pusillis. sed patrem z maiorem. Ue tibi timendum est. Itaq̄ non expedit tibi contristare patrem tuum. non contumacem ē ad illum. id est. non tollere te sibi. cui te voto tradidisti. hoc rapina est. hoc sacrilegiuz ¶ Dicam tibi in veritate nec mētiar. Si de duob⁹ malis alterum esset faciendū. vel comedere carnes in die veneris sctā. cū remisu conscie timorare. aut abstinere a vino contra p̄ceptū obediētie rōnabiliter imposite/ p̄ferrem primū. q⁹ fm non ideo malū sed vt bonū deberet impleri bibēdo vinum. Alioq̄n cum pīnaci renisu nō staret salus vbi aliud ꝓpetrādo cū subseq̄nte humili pnīa comedens carnes saluarek. ¶ Deniq̄ si forte dicturus es. Douec⁹ lege spīritussancti. vide si spīritussanctus est dissensionis deus. Vide si quilibet p̄fessus regulam ita diceret/ q̄ꝫta confusio sequeretur. Vide si sufficientem doces exceptionem a regula generali. quā z scōm quā p̄fessus es? Sed formido ne facam verba mea surdo. nisi q⁹ non tam tibi sed patribus p̄ro te loquor. Et forte p̄ro ceteris imposterum si quod auertat deus occurreret casus talis. ¶ Bene vale cor boni consilij statuens tecum. non plus aut aliter sapiēs q̄ꝫ oportet. Johannes Cancellarius parisiensis Lugdunii Anno Millesimoquadringentesimoundecesimosexto in Januario ꝛc.

¶ Finis.

¶ Item ab eodem cācellario parisiēn de zelo z feruore nouiciatus ꝛc.

Dolet zelus dom⁹ dei/ p̄ftim dū ē nouit⁹/ hoies bone volūtatis comedere h̄ ē v̄gere/ vt oia q̄ cōspiciūt vitioz scādala/ satagant vl' tollere vl' culpare. vel ceteros ad ablatōez acrit' aiare. Nō dissimulādū asserit. ñ p̄cendū. ñ scādalū formidādū. sz incedēdū viriliꝫ p arma iustic'ie a dextris z a sinistris. p ifamiam z bonā famā. p v̄bera si op⁹ ē p sāguinē z p mortē. ¶ Uez q̄ euenit q⁹ p⁹ experientias varias/ p⁹ irritos conat⁹/ p⁹ agnitā hūane fragilitatꝫ z inīq̄tatꝫ abyssū inexhaustibilē/ tēpak z molescit feruor iste. bulliēti musto silis. z q̄ maturior/ eo sanior efficit. Uiti gatq̄ tribulatōis aq̄/ vinū nimis feruide caritatꝫ ¶ Porro ñ negauerī/ me p̄oribyannis zelū hmōi q̄lēcūq̄ sensisse. sz q̄ꝫ frequēt fuerit ū fm sciaz/ me docuerit exit⁹. ¶ Finit

Tractatus eiusdē

Cancell'. Parisien. pro deuotis simplicibus Qualiter se in suis exercitijs discrete et caute habere debent de gallico in latinum trāslat⁹ per quēdā. Qui quidē trāslator ad vitandū rusticitatē latini eloquij q̄ resultasset magis ex vulgari in sensu e sensu q̄z verbū ex verbo trāsferre curauit, vnde nec mirandum si opusculum istud non ꝓuenerit satis in stilo eū alijs eiusdē cācellarijs opib⁹.

Deus vult vt sit rationabile obsequiū nostrum. itavt cuncta que in eius seruitio facimus fiāt cum discretōne. tam quo ad corpus. q̄z quo ad aiam. Nam iuxta cōmune puerbiū. Omne qđ est nimiū/vertitur in vitiū. Studeat ergo aīa sic regere corpus suum. vt ex vna parte non contra se ꝓualeat. et ex alia parte vt in seruiendo sibi/etiaz non deficiat. Quorum primū fit/cum nō nimis laute ipsum corpus enutritur. Secundū quādo non nimiū exercitijs siue corpalibus siue spiritualib⁹ fatigat. Et maxie i spiritualibus seu ad spiritualitatem tendentib⁹ exercitijs/est cautela adhibenda. quia in talibus ꝓpter simplicitatem nōnullorum deuotoꝝ et antiqui hostis insidias/sub specie boni posset homo incurrere periculum magni mali Exempli gratia. Si quis nimis/et nō cuz debita discretione nec cum consilio aliorū deuotorum expertoꝝ/et suorum superioꝝ intendere vellet. ieiunijs. fletib⁹. vigilijs. disciplinationibus. orationibus. meditationibus. imaginatōnibus circa subtilitates quaslibet et diuinas res. terrorib⁹ mortis extremi iudicij et inferni. et ceteris his similibus. Dic posset caput et cerebrum suū aliaq̄ organa quib⁹ anima vti habet in suis operationibus/in tantū ledere. vt vsū rationis amitteret. aut fieret totus debilis fantasticus et melancolicus sibijpsi/deo et hominibus inutilis non solū sed et periculosus et grauis. Unde consilium meum est. vt homo deuotus si omnino mensuraz seruare nequit. nutriat potius corpus suū aliquali cū excessu/q̄z subtrahat sibi nimis cū defectu. Ratio q̄z difficilius immo qñq̄z nullaten⁹ subueniri potest corpi leso per huiusmodi niuiam necessariorum subtractionem. vbi tamen facile per vnaz aut duas abstinentias/reprimi posset quod excessum erat ꝓ nimis delicatā educatōem. Custodiat ergo hō deuotus ꝓ regulis ea q̄ subiungūtur documenta coram deo.

De humiliando se

Primo det obliuiōi totū tps suū ꝓteritū. atq̄ vt nimis ꝓtinue in specie recogitet de suis pactis peccatis. ꝓpositis et ꝓfessis. sed sufficit vt q̄z ꝓ ꝓtritione generalē. sic dicat ore vel corde. Dñe deus meus ꝓfiteor tue bonitati paterne. q̄ vsq̄z in ꝓsens male pcbdolor pdidi tempus vite mee in peccatis et vanitatibus. quia tibi digne nunq̄z fuiui. Sed et insup te multipl̄r offendi. et nihil bō q̄ possum tibi ꝓ negligentis et male gestis satisfacere nisi cor meum. vtinā debite ꝓritū et hūiliatū. Hoc ergo tibi dñe offero. et rogo ne despicias et delicta iuuentutis mee et ignorantias meas immo et neglegencias meas ne memineris. Etiā scio dñe. q̄ totis viribus meis nō sufficio talē facere ꝓfessionē/q̄lez bñ exigerent pcā mea. Sz et tu scis de⁹ me⁹ desideriuz meū et volūtatē meā bonā. q̄ ex tuo dono et tua inspiratōne/nihil volui vicario tuo/meo confessori celare de peccatis meis. Et ipe ꝓfessor/se satis putat informatum de mea vita. Rogo igit pie dñe. sufficiat tibi. et da vt oblit⁹ ea q̄ retroacta sunt/exēdere ꝑ ꝓpriū me possim in āterioza in tuo scō fruitio. Si āt dñe in futuꝝ aliqđ aliud tibi de me placuerit sup ꝓfitēdis meis peccatis iteratis vicib⁹/offero me patū. iuxta ꝓsiliū cuiuscūq̄ ꝑ quē tua mihi dignaris inotescere sup hoc volūtatē. Nihil eni intendo retinere apō me qđ sit ctra te. Tū nō ignoro etiam dñe de⁹ meus q̄ q̄uis milies ꝓfiteor/ex hoc nō possum satis iustificari. sz ex tua sola mia/mea dependet iustificatio. Cū eni tu mihi nō iputaueris pctm. tūc iust⁹ sum et non alias.

Informatio et consolatio officialiū q̄ circa exteriora occupāt

Circa ꝓmissa est notādū q̄ ꝓsona deuota q̄ circa curā reifamiliarē et erga exteriorē dispēsatōz/ml'tū ē occupata. ñ dz cū nimia ātcritate conari ad hūdū. talē pacē trāq̄llitatē et puritatē cordis. q̄lez ꝓsona soli deo et spūalib⁹ vacās ꝑ hoc habe. Hec de⁹ reqrit hoc a tali ō nccitate salutis. Scit ei q̄ būane ifirmitati id ipo sibile ē. Ad hoc enim conari nimium esset signum

superbie ꝛ labor iansis. perditio temporis inutilis. ¶ Nō ergo persona sic exteriorib⁹ occupata ꝑ sua ꝛ aliorum salute ex diuina haud dubium prudentia / tristeꝯ multuꝫ si deuotionem tantam nō habuerit q̄tam libenter hꝫ ret. ꝛ q̄lem alios habere ꝯsiderat. Impleat ipse tantū fideliter ministeriū suum ad qđ deus eum vocauit ꝛ satis est. Sicut nanq; ipse nō solū ꝑ se sz ꝛ ꝑ alios / se exterioribꝫ occupat iuxta diuinā volūtatem. Ita etiā alīj nō solū ꝑ se sed ꝛ ꝑ ipo sic occupato ꝛ ꝑ alios / deo ꝛ spūalibꝫ exercitijs vacāt. ¶ Hoc adiecto. vt q̄q; certis horis sibi magis aptis put possibile fuerit / ad deum etiam recursum bēat: conquerēdo humiliter de suis negligentijs ꝛ exponēdo dōmino deo suo necessitates occupationes ꝛ miserias suas orādo vt pius dñs / dignet eas dē suscipe a paupere suo loco deuotionis quā libentius sibi offerret. si eam habeꝛet. ¶ Hinc surgit pia ꝛ pulcra consideratio / de corpe xp̄i mistico. In q̄ ipse dñs Iesus deꝰ ꝛ hō / est noster caput. nosq; mēbra eius. Vñ ꝛ sicut in corpore organico / oia mēbra non eundē actū habent. nec sibi soli. sed toti homini in suis actibꝫ deseruiunt Pedes q̄ppe nō sibi tm̄ ambulāt. nec manus sibi soli laborant nec os sibi soli comedit ꝛ sic de alijs sed ipsi toti homini. Ita etiām in hoc corpore xp̄i mistico quocunq; quodcūq; bonuz operatur / non sibi soli sz omnibus in christo existentibus id operatur in salutem. Et ex eo q̄ dominus noster iesus christus. deꝰ ꝛ homo / mediator ē dei ꝛ hominuz ꝛ caput nr̄m. opa nostra bona per ip̄m fiunt diuini maiestati grata ꝛ accepta ꝛ nobis salutaria ꝛ fructuosa ꝛ non ex nob̄ ¶ Nemo ergo deputatus opib⁹ inferioribꝫ / desperet. nullusq; intendēs maioribus / superbe se eleuet. Quia omnia in christo iesu domino nostro erunt nobis cōmunia. ¶ Non bene itaq; agūt illi / q̄ predicātes aut alia magnalia agentes se magnificant. ꝛ ceteros religiosos ꝛ / christifideles nō predicantes. sed quieti contemplationis ꝛ orationis vacantes vilipendunt. velut ecclesie dei inutiles. non attendentes. q̄ si ꝑmo debeat proficere ex ore predicantis. deuota contemplatiuorum oratio habet hoc efficere apud deum ꝛ impetrare. alīs inuanū erit conatus laborantis. ¶ Similiter nō bene agunt qui spiritualibus vacantes / cōtemnunt temporalium administrationem exercentes. Sicut enim spiritualia sic ꝛ tē poralia bona q̄diu sumus in via ꝛ peregrinamur a celesti patria / nobis necessaria sūt Et non omnibus omnia ꝑsunt. nec omēs omnia possumus. Sit ergo quilibet contentus de situatōne sua / in corpe christi mistico etiā ꝑ quocunq; reputetur membro infimo. ꝛ studeat fideliter agere in ea vocatōne qua dñs eum vocauit. ¶ Exp̄missis apparet error illorum qui in religionibus / ex obediētia deputati ad exteriora officia sua cū murmure ꝛ inuoluntarie. immo quādoq; vix ex coactione ꝛ ꝑ consequens negligenter ꝛ infideliter implent. spiritualia sibi furtiue contra bonum obedientie vltraq; ad eorum statum pertinet / vsurpantes ꝛ id quod alioꝝ est superbe sibi vendicantes. quodq; suum est / negligentes: ꝛ sic / et istud ꝛ illud / non solum saluti sue infructuosum sed ꝛ sepe per ꝓprie voluntatis ꝛ inobedientie vitium damnosum / facientes ¶ Apparet quoq; similiter ex premissis / q̄ incaute agunt nonnunq; religiosi / modicaz compassionem cum suis fratribus ad exteriora explenda deputatis si quando in spiritualibꝫ minus prompti inueniantur habentes. ip̄os temere quādoq; tanq; indeuotos non solū corde dijudicantes. sed qđ peius est / sepe gladio lingue sue detractorie percutientes. Non attendētes illud vulgare puerbiuz. Pluribus intentis / minor est ad singula sensus. Nec recogitant q̄ si ipsi explere deberent talia scilicet temporalia et spiritualia. neutrum horum forte facere rite possent. Nec q; aduertunt q̄tuz deberent esse deo ꝛ hominibus grati q̄ ipsis ad seruiendum deo in quiete ꝛ pace ordinatis. alīj coguntur seruire cum multa fatiga ꝛ tribulatione ꝛ deo ꝛ sibi ꝛ alijs. ꝛ q̄ ipsi velut domini recumbunt. alīj velut serui eorum ministrant eis. ꝛ in temporalibus de necessarijs eis prouidere habēt. Timere deberent hi tales q̄ spiritualium operuz suorum fructum non ipsi. sed alīj officiales scilicet exterioribus occupationibus propter eos detenti. apud deum iustum iudicem percipient. propter suam potissime ingratitudinē. q̄ deo maxie in nob̄ displic. ꝛ. ¶ Juxta p̄missa q̄z istruit nōnll'oꝝ simplicitas. q̄ occupati alijs / conāt ñ tm̄ corde. sed et ore sp orare. ꝑ ꝓt vba apli q̄bus ait. Sine intermissione orantes. Nam scōm expositores licet semper oret qui bonū opari nō

cessat. & qui p̄ p̄cūm mortale orōem suā nō interrūpit. possum⁹ tñ ex p̄missis & ad p̄positū dicere plane & verissime q̄ semp orat q̄ alia bōa opa siue spūalia siue corpalia pro dei honore & seruoꝛ dei vtilitate facit. Licet enī non oret p̄ se orat tñ per alios in x̄pi corpe mistico. & ꝑ sufficiat sibi dūmō al's debitū orādi ad qđ ipse obligat⁹ extitit/nō neglexerit vitiose.

K Qualiter et quare

orandum sit spū sine imaginib⁹.

Rursum p̄sona deuota debet dilīgentiā adhibere vt nō incurrat aliquā singularitatis notā p̄ suā ꝺuotionē p̄ ceteris inter q̄s ꝺuersatur. Hoc enīz reꝓhendika patrib⁹. q̄ turbat nōnunq̄ alios cum q̄bus viuit. Et est signū supbie et hypocrisi. Studeat ergo eē in publico cōmunis & alīs ꝓformis absq̄ tñ p̄cō. In secreto vero/poterit eē singulariter deo devot⁹ & corde & moꝛib⁹ et gestib⁹ & exercitijs. cū discretione tñ ne se destruat. Ꝓꝛo istīz aūt deuotoꝛ exercitijs q̄ cōiter ap̄t⁹ fiunt in ꝑuato q̄s in publico (vt sunt vicz mentales orōnes & meditationes) notandū q̄ q̄cūq̄ in his & p̄ hec/vult amoꝛose & affectu aliter tēdere in deū/secure & discrete ne caput & sensus sui forsan ledant/ꝺz discere cogitare de deo/sine aliq̄ re corpali siue absq̄ imagine. ita vt nō cogitet rē magnā aut p̄uam. lōgā aut breuē. albā aut nigrā. ℞ aut ibi in tali aut alio loco extītem. ℞z oīb⁹ talibus & sil'ib⁹ excluꝺ/eleuet coꝛ suū ad intellectualia pura & incorpea. cogitādo dei oīpotentiā q̄ omia p̄t. dei sapientiā q̄ oia p̄terita & futura scit vt p̄nia. dei bonitatē qua omnib⁹ q̄stum in se ē/bñ vult & nulli male. Sil'r ei⁹ miam. dulcedinē. pulchritudinē & sic de alīs p̄fectōib⁹/ꝺo sūme ꝺueniēnib⁹. & ineffabilib⁹ dicendo corde & oꝛe. O dñe deus me⁹. creatoꝛ & redēptoꝛ & saluatoꝛ meus omnipotētissime. sapiētissime. ꝓptime. tot⁹ pulcer. dulc̄ & mificoꝛs. O p̄ꝑ̄ pissime amātissie amabilissime q̄ sol⁹ ꝺe p̄ patrū es. plus me diligēs q̄s vnq̄s carnalis pater suum carissimum dilexit filium. Quod bene ostendis in tuis beneficijs magnis & mīltis mihi indignissimo datis per te & adhuc dandis/ex sola tua maxima hoc facies bonitate. te adoꝛo laudo glorifico. toto coꝛpe & spiritu tibi gr̄as ago p̄ omnib⁹ ꝺonis tuis. quia quicq̄d sum. possiz scio & bene sctē q̄ cupio volo & desidero. boca te habeo totum. & nihil habeo ex meipso nisi peccata. que clementer peto ignosce ꝓpter gloriam nominis tui benedicti. Ꝺō me/cum omnibus sanctis tuis/bñdicere laudare & p̄dicare sine fine ꝓpitius etiā ꝓcedere digneris. Vel alio modo orando. put spiritus sanct⁹ inspirauerit. Talem respectū habendo in orationib⁹ & meditationib⁹ suis/ homo non facile incurret frenesim. nec erit fantasticus. & in capite seu sensib⁹ suis destruct⁹ quēadmodum aliter faciliter posset cōtingere. cum homo nimis figit cogitatū suuz in res coꝛpoꝛeas & rez sensibiliū imagines.

Volum⁹ tamē per hec reꝓbare imaginationes de opere nostre redemptiōis/ de captione/alligatione/colaphis/sputis/flagellatione/crucifixione dñi nr̄i ihesu christi & ceteris hmōi. Immo hortamur q̄stū possumus. vt de talib⁹ hō sepe cogitet. sed sub hac cōditione & hmōi cautela: vt vicz cum discretiōe & nō nimis ꝑ faciat. atq̄ vt nō nimis diu/& imobilit̄ q̄si/seu nimis fixe/circa coꝛpalia & imagines rerum hmōi/ cogitatio immoꝛetur. Sed semp conet cogitatum suū ab istis coꝛpoꝛeis imaginationib⁹/trahere sursum ad eardem rez coꝛpalium spiritualitatē. q̄ inde (spūsancto docente) elici poterit copiose si homo assuescat et dederit se ad talia facienda. Et ne videatur ipossibile totaliter licet appareat inceptis difficile aliqualiter/id quod dicimus. Sumamus exemplū de venerabili sacro dñici coꝛpis. qđ cū videm⁹ in manibus sacerdotis. oculis coꝛpoꝛeis: adoramus deuote. sicut vez deum & hominem humani generis redemptoꝛem angelorum dñm. & demonū expugnatoꝛē. ꝓpter hoc q̄ ibi videmus oculis coꝛdis. nec moꝛamur cum cogitatu nostro diu circa illud quod exterioꝛibus apparet oculis. vtpote circa albedinem rotunditatem et parvitatem sacre huius hostie. sed cogimus quasi violenter cogitatum uostrum/vt ab illis visibilibus speciebus se auertat. et conuertat ad invisibilia que oculus mentis per lumen sancte catholice fidei ibi videt et credit verissime. quasi diceremus cogitationibus nostris id qđ oculi coꝛpis nobis reꝓsentant nō est de⁹ noster. Sed id qđ ibi oculi coꝛdis cernitur est dominus deus noster Hoc ergo cogitate & in hoc vos figite. Aliud exemplū pōt applicari de puro ex-

tra patriã posito q̃ nuq̃ vidit p̃rem suũ et cui p̃ mittit victũ z amictũ z alia necessaria. salutatq̃ dulciter sepi⁹ p medios nũcios eundẽ. Nõ dubiũ q̃n puer iste licet patrẽ suũ nõ videat moueat naturaliter quoda amoroso affectu ad diligendũ hũc p̃z z ad cogitandũ sepi⁹ cordialit de eo. z q̃ libenter eẽt apud eundẽ/ad videndũ ipm si ẽt. Quia nescit an sit lõgus aut breuis an albus aut niger. z sic de alijs corpalibus circũstantijs. ergo etiã in cogitãdo p̃rem suũ q̃lescunq̃ hmõi corporee imaginationes occurrerint/nõ in eis q̃escit. sed repellit tãq̃ deceptorias z inutiles. Sed q̃m alibi/de hoc lat⁹ tractatũ est. sufficiat hic modicetactũ ¶ Itaq̃ iuncta p̃missa discat psona deuota/in silibus similr agere. alioq̃n in orõnibus z meditatõnibus suis/nõ solũ ptimescre hebet p̃missa pricula. sed etiã incõmoda grauia alia. Poterit eni ingere dũ hõ nimis cogitat cũ imaginibus z de rerũ corporaliũ circũstantijs. vt p̃ter fantasie fluxibilitatẽ/z inuisibili hoste illudẽte z coopante deueniat a deuotis z pijs cogitationibus/ad cogitatus turpes z impios. a puris affectionibus ad immũdas. a spũalibus ad carnales. z nõnũq̃z a sanctis cogitatiõibus ad execrande blasphemie cogitatiões. put in nõnullis deuotis psonis i his incautis/cõgruũq̃ q̃q̃ est. In ipsa etiã venerãda imagine crucifixi. ex nimis fixa cõsideratione circa corpis dñici nuditatẽ. eiusq̃ femoraliũ. Qui casus sic mulierculis est valde possibilis. sic viceuersa poterit casus iste z viris esse nõ impossibilis/si nimis figant eorũ cogitatus erga sanctaz v̄ginũ imagines corporeas. put etiã ex pientiã uõnullos docuit. Caueam⁹ igit dum cogitare volum⁹ nudum crucifixũ. ne incaute id fiat. Alioquin contingere poterit dominũ nostrum crucifixum de cruce nobis euanescere/nosq̃ cũ latronibus non tantũ his qui cum domino crucifixi sunt/sed z illis inuisibilib⁹ illic insidiose cõtra nos latitantibus solos remanere. q̃ z despoliantes nos cogitationibus z affectionibus puris z sanctis z plagis turpium z execrandaz̃ impositis/vix semiuiuos nos sub cruce relinquãt. Semiuiuos z semimortuos nãq̃ nõnunq̃ deuoti simplices se putãt. cũ ex hmõi corpaliũ specie z/incauta z nimia imaginatione/veniunt a sanctis cogitatõnibus meditatõibus et orõnibus/ad cogitationes nefarias spũ neqũ sepi⁹ cooperante. estimãtes cũ q̃dã desperatiõe se a deo derelictos z reprobatos/ppt hmõi turpitudines/cogitatiõ occurrentes z p ons se in aiã dei gr̃a mortuos esse/z vitã vita corpis viuere. q̃ tñ falsissimũ ẽ. Ecce ad q̃ta p̃uenit picula ex nimis forti imaginũ corpaliũ rep̃ fantasia. z exantiq̃ hostis cooperatione mãlitiosa. Nemo ppt p̃missa credat sanctor̃ imagines sic q̃daz hereticis senserũt/esse ptemnendas. sz sunt potius reuerẽter tractãde. z ea intẽtõne q̃ ecclia ói eas instituit digne honorãde. Et sic discamus ab his visibilibus mẽte trãsire ad intuisibilia corpalib⁹ ad spũalia. Ille enãq̃ est finis imaginũ.

Remedia cõtra spi

ritum blasphemie

D Eblasphemie tẽptatiõe/occasione p̃missor̃/ẽ etiã notãdus/q̃ ipsa nouit ad dei fruitiũ p̃uersos/q̃nq̃ gr̃uiter infestat inimico hũani generis (vt tales p hmõi in desperatiõnẽ deducat z a dei fruitio viaq̃ salutis arrepta retrahat) id agẽte. ꝺo aũt (vt p hmõi gr̃aues tẽptationes si eis nõ ꝺsentirint/a pctis suis purgati. influẽtie sue gr̃e idonei reddant) hmõi pie p̃mittẽte. ¶ Cũ igit cogitatio hmõi mala/horrẽda. grossa. turpis. z nefaria. iportũe occurrerit. ñ terreat nec tristet psona ꝺuota/ppt ea nimiũ. neq̃ credat se ppt talẽ/a deo derelictũ. ẽt q̃stumcũq̃ tal cogitatio blasphemie videat eẽ cõtra dei vl alicui⁹ scĩ honorẽ. aut ꝺtra fidem castitatẽ z̃c. Sz maiorẽ fiduciã. se ptinendi ad deũ inde accipiat/dicendo corde aut ore. ¶ Dñe de⁹ me⁹/gr̃uiter z iniustissime tolero hãc tẽptationẽ. tñ q̃ multuz̃ peccaui. iustũ ẽ vt multũ affligar. Cõfidẽs dñe. q̃ tã forte certamẽ mihi cõmittis. q̃ ẽt inter magnos z electos tuos milites/vel cõputare me indignũ. Si igit dñe ẽ tue volũtat̃/vt hec tẽtatiõ dura me colaphizẽ recuso laborẽ. sz supplex rogo. vt tribuas p̃uo tuo v̄tutẽ pugnandi z vincẽdi. ne ei vnq̃ i etnũ ꝺsentiã Tu. n. de⁹ me⁹/scis creature tue ipotẽtiam nec ẽt igras inimicor̃ meor̃ inuisibiliũ/inueteratã inuidiã z malitiã ꝺtra me. Et hec orãdo dicat hõ deuotius vt poterit̃ signando quoq̃ se interiz sepius signo sctẽ crucis z aq̃ benedicta si affuerit se aspergendo. Dis pactis sit homo contentus z nõ curet de eis

amplius multū nec litiget vltra p̄o illa vi
ce nimis cum eisdem sed cōtemnat. z sic ci
tius euanescent a memoria. ¶ Super p̄
missis habem⁹ exemplum dequodam mo
nacho in heremo. qui talibus turpibus co
gitationibus vexabat. xx. annis. z nemini
audebat aperire tentationem hanc/ propt
eius abominationē. Tandem tamen cui
dam antiquo experto patri ea⁊/non ore ex
verecūdia sed scripto detexit. Qui rides
ait pone manū tuam super caput meu⁊ qō
cū ille fecisset. ait ide⁊ pater. Super caput
meum ego ꝯcipio totum istud peccatum
tuū z omne pondus eius. Non ergo tu am
plius/ inde conscientiam aliqua⁊ habeas.
Cū autē monach⁹ super hoc mirarek z cau
sam hui⁹ q̄reret. Respōdit pater querēdo.
Placuit ne vnq̄ tibi ista turpis cogitatio
Absit inquit ille. Nam ma⁊ame mihi sem
per displicuit. Et ait scīus pater. Manife
stū est ergo q̄ tu eā nō agis. sed ea⁊ pateris
antiquo hoste pcurāte/ z te vt ꝯcipe tandē
per desperationē posset/ ita fatigāte. Nunc
ergo fili mi audi ꝯsiliū meū. Et cū ite⁊ iua
serit tal' turpis cogitatio/ dic. Tibi z super
te inimice neq̄ sit hec tua blasphemia. ego
nihil in ea habere volo. sed dōm deū meu⁊
ego adoro z veneror. in ipumq̄ credo. Et
post vero iste frater/ nūq̄ habuit amplius
hāc graue tentationē ꝯsilio senis adiutus.
¶ Et notandū q̄ psona deuota hmōi ten
tationes graues/ nō debet ꝯfiteri indiffere
ter cuicūq̄ sacerdoti ꝙq̄ plurimū littera
to. ne forte occasionē desperationis habeat p
pter multo⁊ inexperientiā. sed recursum ha
beat ad viros deuotos religiosos discretos
Hec est op⁹ in speciali nimis declarare in
ꝯfessione talē turpitudinē. sz sufficit ita di
cere/ vt cōfesso⁊ intelligat mentē cōfitentis
z hoc p semel. Si ampli⁹ vexauerit. satis
est eidē ꝯfessori ampli⁹ simplr in genere eā
dē dicere. ¶ P̄o illis q̄ p̄missa sunt/ notek
p regula generali. q̄ qualescunq̄ cogitatō
nes male occurrerint siue sint de carnalita
te. siue de inuidia ira superbia ⁊c. fiat diligē
tia vt ab intra eis nō ꝯsentiak. z vt ab extra
nō impleank. z secur⁹ erit hō q̄ nullo mō
hmōi erūt peccata mortalia. imo cōiter cū
eis ita resistik/ erūt magne ⁊rutis hic. z in
futuro remūerationis singularis materia
seu occasio. Ex hūilitate tamē potest hō de
eis ꝯfiteri. nō in specie sed in generali dicē
do sic. Tales malas cogitatiōes habui. ta
mē p̄ dei grām ipse mihi nūq̄ placuerūt.
Timeo nihilomin⁹ q̄ nō tam cito eas im
pugnauerim/ sicē debuissem/ z cu⁊ dei auxi
lio potuissem. Nocandū aūt est. q̄ si in his
aduenirēt qō absit/ delectatio cū ꝯsensu. h̄
olno exp̄sse z specifice eēt ꝯfitendum. si in
opationem ꝓcederetur/ tunc adhuc multo
ampli⁹. q: hoc foret grauius. ¶ Huic re
gule generali videk addēdū. q̄ si psona de
uota/ fuerit ex naturali quodāmodo indi
natione nimis prona ad aliqō peccatū seu
vitium/ sit hoc ira iuuidia. male loq̄ de ali
is. aut aliō qōcunq̄. ita vt q̄nq̄ etiā cadat
mortaliter. nullo modo ꝓpter hoc desperet.
sed cordialiter de hoc doleat z cōfiteak hu
militer. z ꝓponat in animo nūq̄ amplius
ita velle peccare. etiamsi millesies tūc vna
die ceciderit aut vltra/ nō tamē ꝓpterea dā
nabik dūmodo saltem totiēs surrexerit q̄ti
ens ceciderit. Ante casum igik cogiter diui
nam iusticiā. sed post casū / diuinā miam.
semp attēdat. Dia enī dei tāta est vt si hō
hēret oia peccata mundi sup se. z doleret q̄
cū eis tam bonū dōm deū suū/ supbe offen
disset/ z firmiter ꝓponeret ampli⁹ abstinere
deus talē nūq̄ damnarer. imo habem⁹ mlta
exempla de pluribꝫ sanctis qui grauiter
peccauerūt. z post peccata sua/ ꝓpter penite
tiā suā. z matrimā dōni dei nostri dulcedinē
z pietatem qua diligit humanā naturam/
facti sunt apud deū maiores sancti q̄q̄ non
nulli sancti q̄ nō sic ceciderūt. Verūtamē
sup his nemo debet peccare. sed postq̄q̄ pec
cauit cōfidat de dei bonitate z ꝓpter p̄mis
sa resurgere festinet. z salu⁹ erit. Nam deus
per os pphete dicit. q̄ nō velit mortē pec
catoris. Sed iuxta verissimam sancti Jo
hānis Chrisostomi sniam/ de⁹ quasi dolet
cū hominem per suā iusticiā damnare de
bet p̄opter hominis iniusticiā ex quo ho
mo est imago dei tam nobiliter creatus et
tam p̄recīose redemptus. Nemo ergo de
bet desperare de ōi misericor:dia q̄ntumcū
q̄q̄ etiam grauiter z innumerabiliter pecca
uerit. sed toto cor:de doleat/ q: tam dulcissi
mū dominū in bono:rauit ꝓpter sua pecca
ta z in futurū cauere ꝓponat. z sic dubitare
nō habet q̄n diuina pietas secū miam faci
at. ¶ Est etiā p̄ regula seruādū. q̄q̄ si hō in
aliquod peccatū ceciderit etiā mortaliter.
nō tm̄ semel sz pluries. ñ tristek i tm̄ ex h̄ q̄

sibῑpsi grauiter indigneꝛ inderꝛ aliq̃d mali/indiscrete/sine scituꝛ cõsilio sui cõfessoris vel supioris propterea faciat sibi/sꝛ cũ quadã mentis libertate ꝛ cordis fiducia/ humiliter recurrat ad dñm deũ suũ. perẽdo cordialiter veniã ꝛ se accusando ꝛ emẽdatõem cũ diuino adiutorio in mente habendo. ¶ Faciat ergo homo iste sicut facere solent pueri nondũ satis fortes ad ãbulandũ. qui cũ libenter vellẽt ambulare. cadũt sepius. Et cũ se cecidisse cognoscũt et per se nõ posse resurgere. nõ sibiipsi irascuntur vt sic velint iacentes pmanere sed humiliter ꝛ fiducialiter extendũt manus suas ad piam matrẽ vt se releuet ex quo p se surgere nequeũt. In infinitũ plus nos sumus cari ꝛ dilecti diuine maiestati que nos creauit redemit. ꝛ perpetue saluare disponit. q̃ vnq̃ aliquis filiꝰ sue matri carnali extitit carus ꝛ dilectus. Recurramꝰ ergo ad eam cũ humilitate ꝛ confidẽtia post lapsum ꝛ impossibile est vt dãnemur Nullus autẽ psumat qd velit aut possit p se surgere a peccatis aut peccata cauere. hoc ei solius diuĩe est gratie Caueat ergo quisq̃ a signo tante superbie. Nam propt ipam superbiam/pmittit deus qñq̃ cadere hoiem in peccata. in q̃ nõ cecidisset si humiliter ꝛ timorate se ad dñz deũ suum. ꝛ compassiue ad proximũ suum/q̃ prius in similia peccata cecidit/habuisset.

¶ De malarũ cogitationũ causis atq̃ remedijs.

q Via tactũ est supius de graueꝰ ꝛ abominãdis tẽtatiõibus cordis seu cogitationũ. cũ doctrina q̃ aliquarũ p earundẽ remedio annotatõe Ut adhuc clarius possit intelligi qõ dictũ est ꝛ vt facilius possint inueniri remedia spiritualia cõtra morbũ spialem tam pestiferuz/expedit declarare aliqualiter causas q̃ntum possibile fuerit ꝛ dñs donauerit ex q̃bus ortũ habeãt quãdoq̃ tã turpes cogitatões ¶ Primũ itaq̃ fieri possunt ex suggestionez imissione inuisibilis hostis/q̃ virtutẽ fantasticã ꝛ imaginatiuã simplicium mouet. hmõi abominatõnibꝫ. put fecit illi monacho. xx. ãnis vñ supra dictũ ẽ Probatõem huius docet experiẽtia/in nõnullis deuotis innocẽtibꝫ ꝛ castissimis personis. que nũq̃ ab extra audierũt blasphemias ꝛ turpitudies tales q̃les ab intra picipiũt Vnde clarꝫ est q̃ nisi ab hoste inuisibili immitterẽtur/ minime sentirentur. Immissiones autẽ hmõi pmittit deꝰ fieri ad humiliandũ hoiem ꝛ vt timoratꝰ opet salutẽ suã. ꝛ ad discendũ antiq̃ hostis insidias. ꝛ vt homo eo deuotius ad diuinuz auxiliũ recurrat. ¶ Remediũ bonũ est. vt homo faciat vt supra beremita docuit Itẽ pdest vt hõ diuino adiutorio pfidẽs/derideat ꝛ contẽnat spm̃ nequã ꝛ superbũ cũ suis imundicijs dicẽdo. Immunde spũs. si q̃d posses amplꝰ/etiã faceres. ego te non curo. q̃ dñz deũ meũ ne tibi vnq̃ cõsentiã in adiutorẽ innoco. Scio psonã que per hmõi irrisionez solatiose. de facili se eruit ab bis spurcitijs. Spũs q̃ppe superbꝰ nõ diu patiẽs se ita pẽptui haberi. ¶ Scõo fieri pñt hmõi cogitatões turpes ꝛ abominabiles/ ex causis naturalibꝫ fm hũani corpis dispositõem Prio videlz. aut ex nimia cerebri euacuatõe p ieiunia studiũ vel fortẽ imaginatiõem. Scõo aut ex nimia abũdantia grossi fumi. causati ex corruptis humoribꝫ ꝓpter cibi ꝛ potus intemperantiã. vel etiã causati ex certo cibo vel potu. qui licz modice sumptus/habz naturaliter generare grossos hũores capiti ptur bẽtes. Tertio aut ex eo q̃ psona talis ẽ nimis ociosa. Quarto aut exinde q̃ hõ est cõsuetus curioseꝛ incaute videre vel audire res de quibꝫ faciliter sumit occasio postea cogitandi nefaria. Quinto aut etiã ex inordinato ꝛ nimis ꝓtinuo timore offendẽdi deũ. Quẽadmodũ videmꝰ exẽplariter q̃ sepeꝛ cõiter pträsitur lignũ q̃ntũcunq̃ etiã augustũ in terra simpliciter positũ absq̃ aliq̃ trepidatõe qõ nõ sic fieret si lignuz foꝛet in alto. aut de subtus haberet pfundã foueã etiã q̃q̃ esset magis amplũ. naz tũc imaginatio de piculo faceret hmõi timorẽ. Et timoꝛ ꝓfiter faceret casum ex eo q̃ fm naturales i magno timore sanguis totus conat iuuare ptẽ nobiliorẽ corpis/ scz ipm̃ coꝛ recurrẽdo ad ipm. ꝛ sic ceteris membris euacuatis hõ p totũ coꝛpꝰ quasi spasmat ꝛ deficit viribꝫ. vñ necesse est vt cadat ¶ Sil'r est exemplũ de timore in tenebris. Experientia ei docẽte. scimꝰ q̃ in loco obscuro vl' tenebroso ꝛ in nocte cũ videre nõ possumus que iuxta nos sunt/timemus natural'r: velimꝰ aut nolimus Ita vt etiã qñq̃ videat nobis ex timore nimio licet fantastice. q̃ videamꝰ vl' sentiamꝰ circa

nos tetras imagines vel audiam⁹ voces/ aut sibilatões horribiles cũ tñ ire nihil sit

¶ Dicamus igit nũc ad ꝓpositu nostrũ ꝙ quantũ ad euacuationem cerebri vel ei⁹ abũdantiã in hũoribꝫ corruptis ꝛc ꝑsona talis indiget magis consilio expto rum artis medicine ꝛ bono regimine cor pali/ q̃ꝫ doctrina theologoꝝ ꝛ spũali me/ dicamine. ¶ Sed quantũ ad ociositatez nimiã si ipsa fuerit in causa que oĩa mala docere consueuit. remediũ ꝓncipale est: vt homo studeat cogitatões suas bestia les ꝛ indomitas. freno rõnis tenere. ne va gent libere semꝫ quo voluerint Et poterit hoc fieri. si hõ occupauerit se diuerſ exer/ citijs vtilibꝫ tã spũalibꝫ q̃ꝫ corpalibꝫ alter/ natis vicibꝫ. dũmodo tñ hoc fiat cũ mẽtis quadã delectatõe. ꝛ nõ vsq̃ ad tediũ ꝛ nau seam in vno exercitio. alioq̃n cogitatões ꝓpter tediũ nõ recederẽt. sz eq̃ vt ꝓpus ꝛ qñz multo ampli⁹ diuagãdo ad alia se redirẽt.

¶ Sup his habem⁹ exemplũ de sctõ An thonio qui q̃dã vice in heremo grauit⁹ af/ fligebat tẽptatiõe malaꝝ cogitationũ. vñ conq̃rebat dño dicẽs. Dñe vellẽ saluari sz nõ volũt ꝑmittere cogitatões mee. Tunc apparẽs ei angel⁹ in specie heremite oĩt eidẽ remediũ cõtra cogitatões hmõi/ nũc paululũ laborãdo manibꝫ. nũc genibꝫ fle xis orãdo deinde corp⁹ reficiẽdo. post q̃/ scendo. ꝛ rursus itez laborãdo ꝛ tandẽ ait Anthoni sic facias ꝛ tu. ꝛ saluus eris ¶ Utinã attenderẽt bene hoc exemplũ non nulle ꝑsone q̃ sub specie q̃si vacandi deo ꝛ deuotõi/ nihil opari volũt manual⁹ cũ tñ apl⁹ dicat. Qui nõ laborat nõ mãducet. Quãuis ei vacare deo ꝑ spũalia exercitia. nõ sit sine labore/ laborare nihilomi⁹ int dũ etiã manibꝫ expedit. vñ ꝓtingit nõnũ/ q̃ꝫ vt hoc negligẽtes nõ q̃dẽ ob corpis de/ bilitatẽ sed ex desidia et carnis voluptate deueniũt ad magna ꝓcula suaꝝ aiarum. nõ solũ in malis cogitatõibꝫ sed etiã qñq̃ in grauioribꝫ Prudent⁹ itaq̃ ꝛ rectissime religionũ institutores suis deputarũt fi/ lijs certas horas nõ solũ ad cãrandũ. orã/ dũ ad meditandũ. ꝛc. vez etiã ad labores manuũ exteriores faciendũ. put clare pa/ tet in regula sancti Benedicti ꝛ alioꝝ ap/ probatoꝝ ordinũ institutõibꝫ. Non est ei aliqua cogitatio tã turpis tam abomina/ bilis malaꝝ execrãda quã nõ inueniat de/ testanda ociositas. Hã corvacãtis ocio/ẽ ad instar molẽdini. qõ cũ nõ habz ad mo lendũ bonũ frumentũ. qz in cõtinuo mo/ tu est. molitꝝ ꝓsumit seipm. etiã vsq̃ ad to talem sui cõsumptõem aut destructiõem. nisi ꝓhibeat alicui⁹ diligẽtia Et eq̃ cito molit aduolantes fedas⁹ muscas sicut gra norum electoꝝ adipes. ꝑsertim cum sunz sit ꝓnue molereꝛ nõ quiescere. nequaq̃ vero q̃d molat siue bonũ siue malũ discer nere ꝛ eligere ꝑt/ nisi regẽtis puidẽtia alit curet disponere. ¶ Si cui exẽpla ꝑmissa ꝓvitãdo otio nõ sufficiũt. Attendat eti am q̃ ipsi fratres carthusiẽses q̃ plus cete ris religiosis q̃ti contẽplatõis ꝛ spiritua/ libus exercitijs deputati videnť. hñt put intelleri certas horas q̃bus corpalibꝫ in/ tendũt opibus secrete ꝛ sine strepitu in su is cellis. sit hoc scribendo libꝝ os ligando corruptos emendãdo. ornatulos suos colẽ/ do aut cetera hmõi exteriora ꝑ locoꝝ tẽpe ꝓgruo faciẽdo. Quippe considerantes q̃ spũalibꝫ semꝫ intẽdere nõ sinit humana fragilitas religiosi q̃ñq̃ corpalia exercẽt vt vitẽť piculosa ociositas ¶ Attestat⁹ pre dictis diuina scriptura quõ nõ solũ picu/ losum sed etiã dãnosum sit oriũ de sodo/ mitis q̃ pessimi peccatores noĩanť ꝛ inter ceteras causas q̃ eos ad tantũ perduxerũt malũ cõmemoratť/ ni fallor ipm ocium ¶ Addendũ ꝓpoť ꝑmissa est q̃ licz q̃si oĩbꝫ generaliť sit piculosum simpliť velle inten dere contẽplatiõis q̃ti. ꝛ nõ laborã q̃ñq̃ intẽdere manuali. specialiť tñ videť hoc p nicioſum inueniꝫ ꝑsonis etsi nõ oĩb⁹ tñ multis. maxime ꝓpoť naturalis caloris in ipsis excessiuũ dominiũ. ac etiã ꝓpoť eoꝝ indiscretoꝝ ꝛ inexpientiã. que diuturꝛ nitate tẽpis remouetť. imo etiã ꝓpoť ꝓ/ sumptõem que satis cognata esse ꝙsueuit inuẽtuti. Vñ ad magna possent puenire iuuenes aiaꝝ picula. si nõ q̃ñq̃ ꝛ sep⁹ cor palibꝫ exercitarenť opib⁹ ¶ Nulli tñ dubi um q̃n cõtingat iuuenes q̃ñq̃ ꝓ multis senibꝫ/ contẽplatõi inueniri magis idone os. q̃ꝫ de cõi cursu id negandũ videatur Inueniũtur nãq̃ iuuenes vel ex naturali dispositõne vel ex bono regimine vel ex sin/ gulari dono diuie gratie q̃tissimi. ꝛ ad ex teriora quasi in nullo inclinati/ sed totali ter pene deuotiõi dediti Inueniũtur etiã inueterati diez malorũ. in q̃bus q̃si nulla mentis est stabilitas. nec animi trãquilli/ tas. nec cordis deuotio. sz ex mala ꝙsuetu

dine/passionibꝫ vicioſis abũdãtes. et pene in nullo mortificati. nihil aliꝰ ꝙ̃ que carnis sunt sapiũt. Quis ergo dubitꝫ ꝙn illi iuuenes advacandũ deo plus sint apti ꝙ̃ isti senes ¶ Et ne ꝙs murmuret attẽdat ꝙ sunt scriptura teste pueri centũ annorꝫ. Et sunt adolescẽtes nõ ꝓtẽnendi ꝙ posteri prioꝝ vitã moribꝫ trãscẽderũt. ¶ R Nec remedia data ꝺ malas cogitatões dũ cãꝫ habuerint ex ocio. valent etiã si causate fuerint ex nimioꝝ inordinato timore offendendi deũ. Occupatꝰ nãq̃ diuersis exercitijs faciliꝰ obliuiscet timoris hmõi ꝙ̃ vacãs ꝓtinuo ocio Remediũ nihilominus ꝺ candẽ cãm efficax est vt hõ cogitet potiꝰ diuinã miam ꝙ̃ dei iusticiã. ꝛ cum ꝙ̃ dã mẽtis libertate fiducialiꝛ se totũ ꝓiciat in abyssum õine bonitatis ꝛ clemẽtie dicẽdo. Dñe quãꝙ̃ multa ꝛ magna sit mea iniqtas. vñ merito te timere habeo. scio tñ ꝙ multo est maioꝝ tua pietas. qꝛ est infinita Vñ multo amplius te ꝓfidere volo Aufer ergo a me deꝰ me⁹ nimiũ timorẽ seruilẽ. et ꝓfirma me in timore tuo filiali ꝙ magꝭ te cordialiꝛ diligã ꝙ̃ nimis vehemẽter timeã ¶ Si autem ꝓsuetudo mala ꝛ curiositas intendẽdi illis. de qꝫ facile occasiões malꝝ oriri pñt fuerit in cã tã turpiũ ꝛ inq̃rum cogitationũ. remediũ difficiliꝰ poterit inueniri. qꝛ semp inqeta ꝛ famelica solet eẽ curiositas in malꝫ enutrita ꝛ cõsueta Remediũ tñ hõ est vt supꝛa vt hõ occupet sevtilibꝫ vitãdo otiũ. Et custodiat se a vidẽdis/audiẽdis. loquẽdis. ꝛ tãgẽdis nocꝫ/ ꝛ nõ dãdo occasiõibꝫ pcõꝝ locũ Etiam valet vt homo cũ senserit se inuadi taliꝫ cogitatõibꝫ/ stati ꝙ̃si cũ violentia reuocet mentẽ suã inde ꝛ applicet ad alia Etiã si millesies vna die hoiem inuaserit/ millesies hõ se ab eis auertat signãdo se signo sctẽ crucis suspirãdo ad deũ/ inuocãdo nostrã dñam ꝛ sanctũ angelũ custodẽ suũ ceterosq̃ sctõs' ꝙs in speciali hꝫ veneratõeꝛ dilectõne Vel si hec oĩa nõ ꝓsunt. infligat hõ sibiꝑsi aliquẽ dolorẽ ꝑ flagella aut alias salua tñ discretõne. Etsi nec adhuc sic parꝛ fuerit nihil meliꝰ est nisi vt tũc hõ contẽnat tales spurcitias ꝛ faciat sicuti facerꝫ si ꝙs sibi diceret vel oñderet aliq̃ ꝙ̃ ipe audire siue videre dedignaret Tũc enĩ ꝙ̃si cũ indignatiõe auerteret ꝛ aures ꝛ oculos ꝛ cõuerteret se ad alia etiã ꝙntũcũq̃ aliꝰ loq̃ret seu mõstraret ꝙ̃ sibi nõ placerẽt. Sicꝛ hic fiat Si aũt nec sic infernales tales muscepungitiue pacẽ ꝓmiserint. optimũ remediũ est vt hõ nihil de eis amplius curet. sed sub õina confidẽtia paciaꝫ hẽatꝛ sit securus ꝙ nõ tũ nocebũt nõ solũ. ĩmoꝝ ad magnam coronã eidem ꝓderũt.

¶ Quatuoꝝ generalia documẽta cõtra malas cogitatões

¶ S

Ro pleniori intellectu eorũ ꝙ̃ dicta sunt. ꝛ ꝑ faciliori remedio ꝓsequẽdo. Cõtra tã grossas ꝛ rusticanas tentatões cogitationũ. ponamꝰ aliq̃ documẽta breuiter ¶ Quoꝝ primũ ẽ istõ Periculosissimũ est. cũ ꝙs se dare vult ad deuotõez ꝛ ad spũalia exercitia/ si non scit scripturas. nec ꝫ bonũ directorẽ ꝓsiliarium fidelẽ. exptum deuotũ. ꝛ discretũ. deũ timentẽ. de quo audeat ꝛ possit totaliꝫ cõfidere ꝛ consciẽ sue secreta ex toto eidez reuelare/ alioq̃n enĩ ꝓtinget talẽ psonã faciliusꝛ piculosiꝰ errare a vera via salutis/ ꝙ̃ aliquẽ ꝙ cõi seculariũ fideliũ graditur via Exẽplũ sup hoc hẽmus in vitasparꝝ Hã dicebat ꝙdã sctũs pr̃. Si videris iuuenẽ/ ꝑ sevolentẽ intrare padisum/ id est sine doctore. etiãsi iãynũ habuerit pedẽ in padiso. retrahe iꝑm infra p aliũ pedẽ. qꝛ sic nũq̃ intrare poterit ¶ Scõm documẽtũ ẽ. Postꝙ psona deuota exposuit suo pr̃i spirituali illã tentationẽ villanã verbis generalibꝫ. nõ est necessariũ de cavltra in spãli aliq̃d dicere. nisi forte in illũ finẽ vt melius intelligi possit ex qua cã sit orta. ꝛ vt ex cõsequnti ꝓueniẽtꝰ possit dari remediũ Non tamẽ adhuc fieri ꝺz hoc freq̃nter. Qui enĩ ꝑsumeret ꝛ liberari se ab hmõi tentatõne graui/ ꝑ ꝓfessiõis ꝛ manifestatõis iteratoꝝ nimiã/ erraretvalde. Hã exꝑientia docẽte freq̃nter habitur⁹ eẽt peius ex hoc Attẽdatur ergo ꝓut supꝛa tactũ est. ꝙ nõ est necessariũ vt inde ꝙs cõfiteaꝰ. eo ꝙ nõ est pctũ nisi forsitan ipa ꝑsona essꝫ in culpa exꝑna q̃nq̃ causaꝝ supius exꝑssaꝝ Tũc ei poterit fieri itavt petat consiliũ ꝛ auxiliũ a cõfessore. ꝛvt veniã cõseqũ mereaꝰ de occasione ꝑstita tã abominabili tẽtationi. vtputa. si videlicꝫ ipa persona devota/ cõsueta essꝫ nimis vacare ocio aut curiositati. aut qꝛ nimis ieiunassꝫ indiscrete aut quia nimis in cibo ꝛ potu excessisset De his benẽ ꝓt fieri ꝓfessio. aut etiã extra cõfessionẽ peti cõsiliũ. absq̃ tũ spãli ꝛ apta mãifestatõe

talis blasfemie que ipsam pſonā vexat. ¶ Tertiū documentū est vt diligētissime ab oibus caueak ne quis aliquo modo quicq̄ dicat aut faciat vel scriptis vel picturis vel gestibꝫ vel figuris quibuslibē:/ coram vtriusq̄ sexus pueris siue iuuenibꝫ vnde possit in eis causari postmodū huiusmodi nefarie aut aliarū quarūcunq̄ turpiū cogitationū incentiuū. Prout prochdolor nonnulli facere non verentur qui sine omni necessitate ⁊ ex mera sua carnalitate seu animi leuitate/ loquūtur audacter de secretis matrimonij. aut ꝫ fidē. contra deum eiꝰq̄ scrām humanitatē. vel contra sanctos p modū ioci vel alias leuiter. coram puellis ⁊ iuuenibꝫ. aut p turpes picturas aut p gestus lasciuos/ innocentū corrumpūt corda Aut q̄ caniculos vel cattos aut pullos vel alias bestias lasciuiētes ⁊ ad lasciuias ⁊ turpes cogitatꝰ de facili inspitiū aios puocare valētes/ nutriūt/ ⁊ ab huiusmōi taliū visu auditu ⁊ tactu/ pueros ⁊ puellas innocētes nō caute custodiūt. ſz sine oīm verecūdia coram eis cū his turpia fieri pmittūt/ in magnū suū ⁊ taliū innocētū piculū aiarū. Defacili nāq̄ pueri etiaꝫ innocētissimi/ occasiōe ex hmōi nefando rū auditu visu tactu vel cē. data cogitabūt inimico coopante/ vtinā nō ex cogitatiōe etiā ope postmodū cōpleant/ q̄ loq̄ nō ſz. Sz dimittam⁹ illa ⁊ eueniam⁹ ad alia.

¶ Quartū documentū est. Tentatio illa grauis ⁊ turpis blasfemie seu q̄cunq̄ alia que in sola cogitatōe adhuc versata vincit. vt cōiter melius/ eā contēnendo/ obliuioni tradendo et se de ea extutiēdo ⁊ ad alia fortiter mentē trahendo. q̄ multū cū ipa litigando repugnādo ⁊ disputādo. Ratō efficax est b⁹. dequanto enī nitit q̄s sufflādo fortiter extinguere magnū ignē de tanto ignis amplius inflāmescit vehemēti⁹. et augek citius. Sil'r est de potentia bomis imaginatiua siue virtute fantastica. qz q̄nto magis aliq̄ specie apphensiua/ p cogitatōes ꝓpugnātes fricak ⁊ mouek/ tāto fortius in ipā figik ⁊ indelibili⁹ fortificak Nihil ergo cōsultius/ nisi vt trāseak facil'r in bis. ⁊ nō nimis immobil'r ⁊ q̄si ex directo eis repugnek ſz q̄si ex aduerso p indirectū alia videlz in cogitatu fortiter apprehendendo. Et vt breuiter remedium breue dicā. aqua penitētie in lacrimis corpis/ ⁊ gemit⁹ spūs in ꝓritōe cordis p petis: hāc malā tentatōez ⁊ q̄cūq̄ aliā maculā anie efficaci⁹ abluit purgat ⁊ extinguit. Expto credak. si rō (vt supra monuimus) discretio nō desit Ita vt caput sensus ⁊ rō nō lesdank. Et dūmodo firma spes de dei misericordia nō absit. Ita vt ex nimio timore offensionis diuīe in desperatōnis voragine nō labak. deficim⁹ quippe ex nobis incūctis. sed nō vsq̄q̄q̄ ad pditōem grē dei Ipse enī nouit sustētare nostrā insufficiētiā ⁊ infirmitatē plus q̄ pī ⁊ mī qui nos fm carnē genuerūt. dūmō nos noluerim⁹ sponte declinare extra eiꝰ ꝓfidentiā ⁊ diuinā caritatem. ¶ Finit

Sequitur documē tum notabile eiusdem cancellarij de sacramento altaris.

Qui esurientes implet bonis. iussit nos orare tanq̄ pauperes ⁊ mendicos ſz filios a prē q̄ est in celis. panē nostrū q̄tidianū da nobis hodie. Tu da q̄vere es amicus ille euangelicꝰ ad quē eundū est media nocte pūtis miserie. petēdo querēdo pulsando. Commoda mihi tres panes. cōmndo hoc est cuz modo da vel cōmode da/ id est ad cōmodū da Dm amicus meꝰ venit de via vt ponā ante illū amicus veniēs de via/ pt intelligi vel spiritus proprijꝰ/ ab euagatiōe se colligēs vel noster primꝰ viuus aut mortuꝰ suffragijs indigēs. vel ipse xps. ad ostiū stans ⁊ pulsans ⁊ cenare volens. Amicus autē est ipe deus ad hoiez triplr. Uno mō sicut dominās ad liberū subditū. Alio mō sicut parens ad filiū delicatū Tertio mō sicut spōsus gerens se sicut philocaptū seu inamoratum/ gallice amij p amours. quod sonat dilectus et dilecto. Amicus autē iste est p prie potens cōmodare. a quo oē donum fontalr ⁊ iniciatiue/ liberalit ⁊ irreditiue/ indeuiabil'r ⁊ termiatiue. q̄si circulo q̄daz intelligibili vnde fit vt repetāt p rios q̄q̄ recursus/ nec maneat vlli traditus ordo. nisi qō fini iūxerit ortū. subtilemq̄ sui fecerit orbem Amicꝰ autē veniēs de via q̄s panes alios petere pt/ q̄ corpales spūales et sacrales: ⁊ hec oia sunt vnꝰ panis. vnꝰ dominꝰ ⁊ trinꝰ. qui solꝰ est panis fm verā nomis interptatōem. Panis enī dicit a panqō est totū. Et q̄d totū nisi solus deꝰ: Sicut ⁊ nihil aliō pfectū est. q̄ est oē bonū iuxta illō dictū Boisi. Oīa dā tibi oē bonū.

Propterea vt ad campēdiū veniamus Panis sacr̄alis solus et ꝓprie dicēdus est quotidian⁹ et supsubstāntialis. qui noster est. nobis datus. nobis natus. nobis mirabilr/sup omnē estimatōem vtiliter ministrat⁹ Ministrat itaq; sicut hostia t oblatio. sicut cōio t incorporatio. sicut viaticū t refectio. Et recipit ad inhabitatōem cōsecratōem t sanctificatōem. recipit ad sui trāsformatōem t vnionē. recipit ad nutritionē t oblectatōem. Et hec oīa p excellētiā omnimodā. qm̄ excedit oīes hostias oblatōes t holocausta/veteris t noue legis quantūcūq; multiplicatas Copulat insuper oīa ecclesie mēbra influēs motū t sensum meritoꝝ t virtutū vt fiāt corp⁹ vnū t alia vna t vnū corp⁹ in dño Extēdit se denicq; ad refectōem seu reparatōem oīs virtutis. tā corpalis q̄ spūalis prout est necesse. et sicut petim⁹ dicētes panē nostr̄ quotidianū. t supsubstantialē (vt ait Luc̄) da nob hodie Et dat pfecto amico petēti querēti pulsanti pseuerāter/ quotq̄t hz necessarios sicut ille q̄ verus t sol⁹ amic⁹ t adiutor est in opportunitatibꝫ i tribulatōe. q̄ dixit Nunq̄d pt mr̄ obliuisci filij vteri sui. vt ñ misereat ei⁹ t si illa fuerit oblita nō tñ obliuiscar vos. Et rursus. si nostis bona data dare filijs vestris. q̄ntomagis p̄r vester celestis dabit spūm bonū petētibꝫ se t

Tripliciter autē offert panis iste sacr̄aliter Prio in psona tot⁹ ecclie ꝓ sua generali refectōe. Scdo i psona ꝓprīa sacerdotis t debita mīstratōe Tertio in psona ꝓferētiū stipēdia p mīstri sustētatōe. Rursus offertur vt satisfactio p penis t vt deletiua maculevenial'. t vt pretiua grē primicialis Offerētis āt intētio habitual' bona est. virtual' melior. actual' optima Oblatio silr si fiat absq; ꝓscia pcti mortalis t alteri⁹ impedimēti legitimi/ licet cū scrupulor repore bñ fit. Si sine scrupulo t cum feruore/ melius fit. Si cū exultatōne spūs t iubilatōe optime fit Sic ei dr de primitiuis ecclie discipul' pseuerātibꝫ in cōicatōe fractōis panis Act. ij. q̄ sumebāt cibū cū exultatōe t simplicitate cordis. t hoc q̄ ad se. collaudātes deū t hītes grāz ad oēs plebē. t hoc q̄ ad deū t primū Sequtur fruct⁹ Dñs āt augebat q̄ salui fierēt q̄tidie in idipm Sumēd⁹ est panis iste iubēte xpo q̄ est panis ipe i mēoriā sui. Et hoc triplr fieri pt Quāuis si xpm fm carnē cognouerim⁹. non tñ fm carnē cognoscim⁹ supplet anēq; moriturū/ nihilomin⁹ in luine fidei reuoluētes oc'los ad ea que pro nobis suscipe dignat⁹ est: ꝓsideram⁹ infantiā. t oēz vsq; ad tnecessimū annū ꝓuersatōez p refectōe lactea/ ꝓcupiscibilis Cōsideram⁹ predicatōem p illuiatōe rōnalis. cōsideram⁹ passionē/ p stabilitōe t exaltatōe irascibil'

Dubitabit forsan alīq⁹/ maxīe pcōr/ consci⁹ imūdicie t iniq̄tatis sue/ pgere ad amicū q̄ respicit terrā t facit eā tremere. de umvltionū. deū terribilē sup oēs deos. reformidabit dicere. Amice cōmoda mihi tres panes. Venit ista cōsideratio cuidaz ex desiderātibꝫ deū. vt quasi cōplectēs dicer̄et. de⁹ cordis mei. de⁹ amor t desideriū. de⁹ dulcis amor me⁹ Repressit se ꝓtinuo. reuolut⁹ in indignitatē t puritatē suā. Hz agente spū q̄ stimulabat cor recepit/ nō in se amāte sed in deo spem reponēs Cōsiderauit/ amorē dici nedū passiue sz actiue. t vidit q̄ nulli⁹ vnq̄z amator vel amor actiue etiā insanissimus t philocapt⁹ p amore tā rotundē amauit affectu t effectu/ q̄z amorosissim⁹ dñs noster Jesus xp̄s de⁹ dilectōis aiam rōnalem amauit. sit illa peccatrix sit saluata. t q̄d distiguit peccatricē a saluata Oēs enī peccauerūt t eguerūt grā dei Ille q̄z ꝓius dilexit⁹ eū. sed ꝓor dilexit me inq̄t Apl's t tradidit semetipm p me nō ex opibus Hecz min⁹ ideo q̄ p multis. sed hecz min⁹ p nō saluatis. imo tātomagis q̄dā/ imō/ q̄ plus doluit p talibꝫ t de talibꝫ. ꝓpter quoꝝ ingratitudinē q̄ nō receperūt eum vel in fidelitatē. mors sua glosa de se sufficiēs efficaciā nō est ꝓsecuta. Cōsideres obsecro tu q̄sq̄s es egens triplici pane et vnico qō est verbū dei. ꝓsideres quanta fiducia ibis media nocte ad amicū istum q̄ maiorē caritatē nemo hz/ t hoc media q̄dā nocte subvmbraculo speciez sacramētaliū. sub nebula. in cui⁹ festinatōe est medicina oīm Et dices ad eū Amice. Nūq̄d nōver⁹ amic⁹ t sol⁹ amic⁹ ille fuit t est. q̄ p̄dr dilexit te. q̄ tradidit semetipm p te q̄ de captiuitate t morte ꝑpetua redemit te/ nō gratis sed ꝓprio sanguīe. q̄ iussit diligi se. pollicēs inestimabile premiū si facias. cōminās horribile suppliciū si renuas. Si venderevis amorē tuū emit illū. q̄si recogitans illō amatoriū Si vis amari ama. Si gratis p̄starevolueris/ null⁹ inuenietur dignior in quo tuum reponas amorem.

Quisquis hec recogitauerit/alto et fideli animo.nō poterit nō amare amorē suum talē.qui pure grat⁹ est ex amore.nō ex meritis vel vtilitate vel oblectatiōe.sed solus amor p amorē.put Salomon dictus est amabilis dño nō q̄ mereret qui tāta demeruit.nec(vt dicit)p suis pulcris oculis/sed gratuito prorsus amore p̄ueniēte. nec aliud p̄ter amorē querēte. ¶ Tu fac et redde sil⁹.ama amantē te/et si nō pari affectu nec affatu.nec effectu Fac quod tuū est.desidera/etsi desiderare nō sufficis/desidera desiderare et cōcupiscere. q̄m desiderium pauperū exaudiuit dñs. Fiet vt aliqñ cor accēsum inflāmet amore.et ita lucebit et radiabit latissime amor tu⁹/ ambiens totas sperā actiuitatis tue.nedū vsq̄ ad celū sed etiā supra celū celoꝝ. Dices ex sentētia illud amatricis insane sed cupiētis Ille meos primus q̄ me sibi iunxit amores. Abstulit.ille habeat secum seruetq̄ sepulcro. ¶ Prim⁹ itaq̄ qui sibi te iunxit/q̄s ali⁹ fuit nisi creator tuus? Quid eni prius meueras? Habeat ille amores tuos/prim⁹ et solus secū.et tuo suoq̄ seruet sepulcro/exhibitur⁹ eos vbi nō habebit finē amor. Trāsfer ad te vulgare carmen illō nō petulāter sed vtil⁹. Ames p̄miers amours ieme tendrai.hoc est. Ego me referā vel reducā ad primos amores meos. Vide q̄so qui fuerint p̄mi amores tui p̄terq̄ illius/de quo Apl's. Deus autē qui diues est in misericordia/p̄pter nimiā caritatē suaꝝ q̄ dilexit nos/cū essemus mortui peccatis/ cōuiuificauit nos xp̄o. ¶ Z ¶ Consequēter adaptari p̄nt considerationes varie/circa panē hunc sacramētalē et sup substātialē/sub diuersis similitudinibus et simbolis/sub quadā incōnexione cōnexis.sicut oia q̄ fiūt in mūdo/reducunt ad monadē q̄ est vn⁹ deus. Nostr⁹ hic et nūc eternitatis et tp̄is. centr⁹ scz eternitatis q̄ vbiq̄ est et circūferētia nusq̄ Et postremo q̄ p̄seuerauerit pulsans /dabit amic⁹ panes quotq̄t hz necessarios.q̄ profecto oēs quotq̄t sunt/sunt vnū necessarium.q̄ est res hui⁹ sacramēti. vnitas videlicet corpis mystici.q̄ fit vt vnus panis et vnū corpus multi sum⁹ oēs qui de vno pane et de vno calice p̄ticipam⁹ Unā hāc petebat Dauid a dño q̄ p̄ticeps esset oīm timentiū ¶ Beat⁹ q̄ māducat hūc panē in regno celoꝝ q̄ est ecclia.q̄ panis est angelor̄ nō sacramētal'r vt nobis sed spūaliter et p̄formitate etsi nō specifica q̄m angl'os xp̄s non ap̄hendit.cōformitas tamē est in genere intellectualis nature.quā in humanitate suscepit xp̄s.hoc est. ad se cepit in icarnatōe.sed et quotidie suscipit comedentē se. nō tanq̄ cibū carnis sed spūs.q̄ in deū suo modo p̄uertit et fit vn⁹ cum deo spūs. ¶ Propterea voluit in scripturis beatitudinē xp̄s significare sub comestionis nomine. Non eni est coniūctio primior realiorꝝ in trimior q̄ cibi ad cibatū. Ver⁹ ergo xp̄s comedit nos suscipit nos et cōtinet in hoc sacramēto/ q̄ nos ip̄m. ex̄plo forme atq̄ materie.q̄ius ibi sit reciprocatio mirabilis.q̄ vicissim vnū est in altero qua verificat illud xp̄i Qui manducat meam carnē et bibit meū sanguinē/in me manet.et ego in eo Hoc est cureniū singulare quod sacerdos celebrās dat ecclesie tas in corpe q̄ in mēbris Btūs igit⁹ qui celebrat maxime si nō expertē se fecerit p̄ indignitatem tāti doni.quod amicus nō solū commodat vt petebat quasi reddendū.sed dat possidendū.nec ad ternariū coartat. sz ad oēm prorsus necessitatē dat sufficiēter et accumulat.q̄ merita supplicātiū excedit et vota ¶ Finaliter/si grām dicit sapiens vn⁹ esse p̄adisum in benedictiōib⁹/nūquid nō eukaristia q̄ per excellentiā dicit bona grā/rite dicet erit p̄adisus. Est igitur recipiens eucharistiā/p̄ticeps illius supadmirande dignitatis.p̄missi p̄ticeps/ q̄ō dñs petēti latroni dñe memēto mei dum veneris in regnū tuum iureiurādo dixit. Amē dico tibi/hodie mecū eris in p̄adiso Ubi papa ibi Roma.vbi rex ibi regnum. Gaudeat idcirco sacerdos et tāte felicitati nō sit ingratus.nec abiiciat grāz dei q̄ nutrit⁹ est oīm vt dicit alter sapiens.et de qua Apl's. Gratia dei vita eterna. Sit illō hodie hic et nūc tp̄is p̄ spem et subarratiōem et hic et nūc eternitatis p̄ finalē anime perseuerantis assecutionem. ¶ Finit

¶ Sequūtur epistole quedā eiusdem cancellarij.

Quum placuit humili caritati Reuerendissimi patris ac p̄ceptoris mei p̄cipui quē circūspectiōe discretōne fidelissima p̄ditū esse nullus negat qui eū cognouerit Is est cameracē

sis Eps. duz inquã sibi placuit dicere me advisitandũ tez domũ vestrã. Tandẽ inter multa cõuenerã cum dño Priore vestro z tecum vt mutuo sup statu germani nostri novicij scriberem⁹/ que inqrenda cognoscendaqꝫ videtur. nã ea lex est vt vel sermone vel scripto/ libẽter se visitent. se instruant/ se solẽtur/ amici. Ego pterea iure meo mihi videbar rõnabiliter vsurpare magisteriũ aliqõ iudicandi de statu suo. tã p experientias qprias/ qꝫ p instructiões adquisitũ iam vsqꝫ ad qpinquã etatẽ senectutis. si conditões eiusdẽ fratris/ si tentatões insurgentes aut motiones circa suũ qpositũ emergẽtes/ eodẽ fraternal'r reuelãte/ cognoscerez. Ita enĩ composita est hoim natura sicut ponit apud Terentiũ/ vt meli⁹ aliena qꝫ nostra videam⁹/ quod maxime locũ habz in adolescẽtibus inexpertis. qui de se sibi cito mentiũtur nesciẽtes. q̃ preterea suã egritudinẽ animoqꝫ/ credũt frequẽter sanitatẽ magnã esse. vsqueadeo vt irascãtur volẽtibus eoꝝ curam gerere z nõ adqescãt monitoribꝫ nisi oĩa dixerint q̃ in eoꝝ versant corde. Fit ampli⁹/ vt sepe docẽdi instruendi ꝓsulendi sentẽtias adaptandi magisteriũ pſumant etiã apõ incompabiliter seniores z exptos. non aliter qꝫ si egrotus aliquis doceat medicuz quomõ curãdus ab eo sit. z q̃bus medicamentis. q̃busve modis z regulis ac dietis subleuãdus. ¶ Intellige frater q̃ dico. res talis apud me prius incepta cõtinuak. abijcior. doceor. nolo plura dicere. Nunc vero si ita est frat' vt indign⁹ sim. insipiens sim. reprob⁹ sim nesciẽs quippiã. iudicet me scõz iudiciũ diligentiũ nomẽ suũ. Si autẽ tu al'r sentis/ noli obsecro dare solicite caritati mee repulsas taz acerbas. noli tibi tueqꝫ opinioni affecte ad religionez qpriã sic inniti/ vt ledas spõte eum qui te diligit in veritate. Sit pectus tuũ tam dilatũ vt duos frẽs simul recipiat. alterũ z me. coangustatũ eẽ nimis stratuz cordis tui si ab eodẽ cadere me necesse est. Sz nec necesse. nec oportunũ. nec etiã voluntariũ scio hoc. etsi ita loquor. veruntñ vocẽ opis h⁹ voluntarie dilectõis indicatricẽ ergo Lõicem⁹ vt amãtes si amantes. ¶ Atuero forsitan obijcies ĩmo obijcies certe. Turbãt he litere tue fratrẽ nostr. inquietãt eũ. surripiũt ab eo somnũ. phantasias iportunas gignũt. q̃ obzem. dimittak sibiipsi et deo, relinquak consciẽtie sue. quid oportet eius secreta rimari/ quid necesse est quiescere volentẽ. te scriptis alloqui? Videris frater q̃d iam responderim. Volo sicut amicus z frater vel consolari/ vel gaudere cũ gaudente/ et flere cum flente Aut desidero velut magis expertus z instructus/ viarum diuerticula. et offendicula tentationũ discutiendo docere. z docendo discutere. p̃sertim dum adhuc est in biuio/ quid expedit sibi z saluti sue. consideratis circũstantijs. quas qui nõ attẽdit. facillime decipitur sub specie boni in genere. quod pessimum reddi potest ¶ Ecce iam accipio q̃ grauissimis torqueꝫ insomnijs. Hanc vtiqꝫ molestiaz Reuerendus pater. antedictus z ego. sibi maxime ꝓmescimus. quam tamẽ in seculo sibi contigisse nõ memini. Et o salutifer Christe/ quid sibi futurum est egrotanti et senescenti/ si adhuc sano iuueni et vegero/ talis cruciatus occurrit? Cruciatus quo nullus potest reddere ipsum magis bebetem in ingenio/ fluidum in memoria. turbatum in ratõnis iudicio. et generaliter ineptissimũ ad omnia. Nam parum refert a mania vel furia talis turbatõ: Ecce quid efficiet solicitudo tua z tuoruz preces/ si de sano z ingenioso/ reddit stolidum et insanum. ¶ Absit inquies vt hoc nos vnqꝫ videre contingat. Et absit obsecro. nihilominus nequeo super hoc non extimescere/ presertim dum hocipsuz q̃ formidabam in posterum/ accidit tam velociter Non accidit inquies ex religionis artitudine vel conditõne. sed litterarum pulueres/ hanc stimulatõem suis aculeis attulerũt. has voluit et revoluit inuitus. nec a memorie domo potest eas vlla diligentie manu secludere Ingerũt se nolenti z intellectui suo rostra figunt. hinc illa capitis turbatio. hinc somni carẽtia hinc cerebri vertiginosa rotatio. ¶ Nec te dicturum forez nunqꝫ estimaſſz iudicium quod de te deqꝫ tua iam in religione experientia teneo? si non ita per expressum scripta notasset. Verumtamen attende frater/ si sole tales littere bine vel trine/ sufficerent verecundum iuuenẽ disciplinatum/ solitum audire longe grauiora/ in talem defectũ iducere nisi ieiuniũ artũ. vigilie supra modũ. oratõis vocalis exercitiũ ingẽs. atqꝫ lecti duricies z similia occurrãt ¶ Nec allegueris alios q̃ similia agentes nequaqꝫ

similia patiuntur. Siquidē potes memi
nisse q̃d reuerend⁹ pater p̄dictus ꝛ ego di⁹
xim⁹ tibi sup hoc ꝛ tibi p̄notabam⁹. Sūt
enī completiões diuerse hoīm sunt voca⁹
tões dei similr varie. sunt sicut in corpe
vero/itaꝛ in mystico/mēbra nō eundē ac⁹
tum hñtia. aliud ocul⁹. aliō manus aliud
nares Sic alius ad intelligentiā scriptu⁹
rarū. alius ad vigilias orationū. ali⁹ sic et
alius sic vocat⁹ est. Scio de meipso. qꝛ si
vigilare qualitervigilāt multi cōpellerer.
parum vel nihil differrē ab insano cū auē
tagio iā habito. sicut vulgo dicit Deni
q̃s sup hac ꝓsideratōis radice fundāt oēs
articli ꝛ similes. q̃les vere scripsi ꝛ salubri⁹
ter venerint attēdendi in pfessione religi⁹
onis cōsummāda Nec interī frater dile
ctissime. malui tibi scribere q̃s alti germa⁹
no nostro q̄tinus satisfacerē sicut pater et
frater indulgētissim⁹ delicato adhuc filio
ꝛ fratri Peruiit itaq̄ ne scriberē aliq̄d vlte
rius. imo obtestat⁹ est. q̃s iuste viderit⁹ oēs
vosꝛ q̃s discrete Nolo tamē cōtristare eu⁹
nolo aliq̄d diutius etsi iure meo id posse
viderer req̄rere. Si nihil impedit q̄tem
suā neq̄ turbaturū est/p̄ter litteras meas
ego sponte/imo cupide derelinquā illas.
Sed apō me pfecto caret hoc pbabili rō
ne Postremo frater obsecro te cū tuis.
p cōem fidei xp̄iane religionē quaꝫ pfessi
sum⁹ oēs sub abbate xp̄o in baptismo. et i
qua sufficiēter stat salus oīs carnis. p cō⁹
munē insup matrē oīm caritatē q̃ finis ē
oīs legis. siquidēꝫ etiā germana sanguis
affinitas te mouet ad ꝓpassionē discretaꝫ
atq̄ laudabilē. tu misericordit age cū hoc
germano nostro Misericordit autē ages
si discrete. Discrete vero id agere nō pote⁹
ris. si ꝓpria ꝛ libidinosa te et tuos affectio
sic te obsideat/vt alioꝝ a te cōsilia nō reci
pias. monita contēnas aut contēnenda
suadeas. Si deniq̄ nullis difficultatib⁹
vel accidētalib⁹ p̄ntib⁹ autverisilr futuris
nequaq̄ possis ab incepto de professione
fratris iudicio deterreri Bñ vale frater
intime cordis mei memor mei in orōib⁹
tuis. Et de statu tuo ruorūq̄. maxime b⁹
novicij fratris/aliq̄d dignū ꝛ verū rescribe
re nō pigeat. polliceor oīa sic recepturū et
interp̄raturū/qualr ego mea recipi inter⁹
p̄retariq̄ requiro.

Sequitur alia epi⁹
stola eiusdem.

Frater fm carnē germane. in xp̄i
tñ caritate germanior. Sal⁹ ꝛ bñ
dictio sup te. Tardiores ad te q̃s
sperabā veniūt literule mee. nō qꝛ tui obli
tus sum: scit veritas. sed obstitit irruens
aliorū negociorū turba/q̄ ad se me trahēs
abduxit a te. Hūc dato paululū ad respi⁹
randū spacio/valefacio curis alīs. et tibi
q̄ aīꝫ meū p̄rorsus habes/manū ꝛ calamū
p̄resto Fateor in p̄mis mollicie aī mei
indicatricē q̃s non satis adhuc tor⁹ sim ea
parꝛ amatoꝛ celestiū. quantū p̄terea tenta
torꝛ nō deest mihi sicut nec tibi scio. necrl⁹
li penitus mortaliū cuius vita est tentatō
sup terrā. Itaq̄ frater. postq̃s ab illa ange
lica societate in hūanis corpib⁹ existente/
cui felicit adiūctus es/ sepati sumus nos
illi q̃s vidisti. sensi eq̄dē tum i via. tū pari⁹
sius/teneritudinē erga te quādā in corde
meo/vltra q̃s alias sim exptus. Visa ē mi
bi tūc absentia tua onerosioꝛ. ꝛ sors duri⁹
or supra solitū. Gemebā ad te vt bos sepa
tus a cōpare suo. Dilaniabar insup ꝛ nō
absq̄ sensu magno doloris q̄dāmō lacera
bat aīam meā euulsio sepatioq̄ tui a me.
Atq̄ inter cogitandū ꝛ loquendū de te/p
currebāt non vocate lachryme ad oculos
ꝛ egre mihi erat. Coarguebā me vicio
in secretis aīme mee. increpabam quoq̄
ipsam hanc eneruatōem meā stultaꝫ/que
condolebat felici tuo statui. cui cōgaude⁹
re sciebam esse iustius. Sciebam dixeriꝫ.
quoniā me sciebam. quādo sc̄ꝫ ad me redi
ens dicebam in lumīe fidei ꝛ experientie/
q̄ nihil est vita p̄sens/quemadmodū ip
sa est ad modicū parens et omnis caro ve
lut fenum ꝛ oñis gloria eius quasi flos fe
ni. et multa similia exinde considerabam
Consurgēs intrabam sanctuariū dei ꝛ cō
siderabam viuaciter nouissima iustorum
dies antiquos ꝛ annos eternos Tūc vero
tu mihi felix. p̄ro quāto felicitatē hic spes
inchoat. tu salubriter positus tu in portu
quadā secularīū fluctuū atq̄ p̄cellaꝝ na⁹
uigare videbaris. Magnificauit aīa mea
dominū. ꝛ exultauit spūs meus in deo sa⁹
lutari meo. Ita frater mihi erat dū be⁹
ne erat et dominabatur ratio. Sed ex ad
uerso vicissim de repēte insurgebat tumi⁹
tus ingens carnaliū affectionū. que tuaꝫ
apud me obiectabāt imbecillitatē in cor⁹
pore. penā intolerabilē in austeritate reli⁹

gionis tue cōclamabāt. Querulabat apō me de meipso sensualitas stolida. me du-rū increpās. me culpabilē. insusurrans q parū fraternal'r pie olim te tractassem. et nūc velut vnū ex aduenis r extraneis a me procul abīcerē. Fuisset iā̄t necessaria ti bi r iocūda societas ei⁹. fuisset etiā sibi cū salute aīme sue. tecū minor asperitas vite. Ita pstrepabat i auribꝫ meis sensualitas improba. q̄ ceca est: tm̄mō pñtia vix aspi-ciēs. r de sola corpis voluptate curās hñs. Ita felicitatē aliene sortis miserā suadebat nō aduertēs ipsa. q̄ misera r miserabilis r B pauper r ceca r nuda soror ppria ¶ Fassus sum tñ r repeto q ei⁹ vocibꝫ grauiter īpel-lebar. r parū oberat quin in suā me tradu ceret sententiā. Ez obnitebat sicut deo p picio iugiter rō fide illuiata. Hec tibi tuo q̄ statui cōgratulabat vehemēt. r de meo cōgemiscit. nec fallit Hec nō molestiā tui corpis/nō abdicatōem sordide voluptatis nō ieiunioꝫ vigiliarūq̄ extenuatiōes. nō frigus aut estū considerat. vt talia in te de ploret/defleret porti⁹ si ab his licēter sepo-sit⁹ atq̄ liberat⁹ in seculo morbos viciorū pniciosissimos r crudelissima vulnera in trorsus incurreres. si religionē talibꝫ ad-uersum pestib⁹ refugisses. si relicto māna deserti r via. pmissionis: ad ollas aspirasses egypti. r in deuiū dānatōis retro aspiciēs corruisses. Prudenter sane elōgasti fugiēs vt salu⁹ fieres a pusillanimitate spūs r tē-pestate. Hūq̄d tempestas in seculo est vbi pessima contagiosissimaq̄ sordes vbiq̄ so cietas. vbi iniquitas est r labor in medio ei⁹ r iniusticia. r nō defecit de plateis ei⁹ vsu-ra dolus. r silia monstroꝫ crimia cōuer-sant. ¶ Quāobrē frater dilectissime cor dis mei. noli aīo cōtabescere si forte pscn-seris irrepere in animā tuā mollicie illā ti bi insidiantē. q̄lē de me nūc explicui Su spicor enī hoc tibi facil'r euentuꝫ. qm̄ nō dormit q̄ tētat te. sz nō dormit etiā q̄ custo dit te. Exurge velociter ergo ad ei⁹ auxiliuꝫ r dic cū gl'oso Martino in cui⁹ solēnitate pfessus es. Dñs mihi adiutor nō timebo q̄d faciat mihi hō Noli securitatē a tenta-tōibꝫ tibi inaniter polliceri q̄n porti⁹ audi sapientē. Fili accedēs ad seruitutē dei: sta i timore r iusticia r ppara aīam tuā ad ten-tatōes Sine ergo ista tentatio seu alie ml' tiformes insurgāt aduersum te. viril'r age r cōfortet cor tuū r sustine dñm ¶ Denicꝫ frater charissime noli in vanū grām accī-pe q̄ data ē in te Noli obmurmurare. noli ingrat⁹ esse. sed dic cū pheta Misericordi as dñi in eternū cātabo. Dic aie tue. Bñ-dic aīa mea dñm r oia q̄ intra me sunt noī sctō ei⁹ r cetera q̄ sequūtur. Ille ei q̄ segre-gauit te ab vtero mris tue. segregauit nūc a seculo. r future hereditat⁹ pign⁹ dedit Il le q̄ a puero miser⁹ est tibi. dās tibi cor pi um r timoratū r sup afflictos ppatiēs. sup addidit misericordiā vt te repellerz a secu lo nequā. in q̄ tā demergēd⁹ pene fueras ir reuocabil'r/si licētiā aut magisteriū in ar-tibꝫ adept⁹ fuisses vt pprias cōiecturas ex aliꝫs recipe ¶ Porro magna ē mia dei hec q̄ neminē e pntibꝫ vl' amicis habuisti. q̄ vo lēs (vt fit) te aliquē magnū eē in secl'o fue-rit aduersari⁹ ppositi tui Sibi lōge al'r est r fuit assiduer ceteris innūeris/in expiētie li bro legēntibꝫ. qm̄ inimici bois domestici ei⁹ vt ei succurrāt liberis. eos nūq̄ liberos esse volūt. q̄q̄ mihi mlto minor fuerit inimica dilectō fuit tñ ¶ Denicꝫ noli obliuisci mi sericordiā dei i pgenitoribꝫ nris r germa nis sororibꝫ. i mre pserti. q̄ ineffabilibꝫ vo-tis. eē añ tui ceptū. te tsle aliquē a dño q̄ siuit. velut Anna alta Samuelē. Deinde natū r adultū. iugibꝫ fere lachrimis. i hoc te statu (sicut pie sentio) pgemuit Demi-stivt opinor lrāꝫ q̄ sup hꝫ pbēt iudiciū r q̄ alter ī Aug. matrē repūtāt eā erga te. Red des ei vicē orationū tuarꝫ. Et i reyno nos oēs erga deū intercessorē hēbim⁹ Ita age fr r vale in dño felicit Supplico recōmēda ri pri nrō venerabili/dño priori dom⁹ vie r singul' fratribꝫ habitātibꝫ i ea. ¶ Hōdū scripta hēo q̄ tibi mittere disposui. tu inte rim stude i vno voluminū Aug. sup psalte riū/qō apōros eē noui Est ei doctrīa hec xpiana. tibi tuisq̄ sil'ibꝫ q̄ q̄tidie psallitis supra modū vtil'r appropata. q̄tin⁹ ex fa-uo arido lre psalmoꝫ/mel sapidissimū in-ternoꝫ sensuū cātādo noueritis eligere Ite-rū bñ vale cū tuis patribꝫ r fratribꝫ/ orem⁹ p inuicē. Scriptum quinta decembris

Sequitur alia epi-stola ab eodē edita de fratre suo nicolao

D

VEnerabil' pr̄ r dñe in xpo dilectis-sime. nō indigneꝫ obsecro caritas vrā. si idipsꝫ qō agitis r hucusq̄ egi stis. psumo ꝛ monere dez sup filio vrō. fra tre meo Nicolao Multū quippe solicitor

quia multũ diligo. qm̃ (si nasoni imo experiẽtie credim⁹) res est soliciti plena timoris amor. ¶ Supplico igit pauid⁹ z i xpi viscerib⁹/ synceritatẽ vestre dilectõis obtestor. vt nõ deseratis opus west⁹ in codẽ fratre meo. quin fragilitatẽ suã in aiã z corpore/ pia iugiter cõpassiõe supporteris. Exhibete q̃so vos assidue talẽ et tal⁹ erga eũ/ vt oẽs necessitates suas etiã corpales cuz oi fiducia vobis aperiat. Alioq̃n pirer ex facili in simplicitate aut timorositate sua aut p feruorẽ indiscretũ in lachrimis. aut alijs religiõis q̃ p se dura ẽ exercitijs Scitis quoniã supra vires est op⁹ qõ pfessus est. adeo vt ammirer z extimescã vehementer. dũ mecũ recogito. z deficerẽ si nõ esset spes in deo. z post eũ in vobis amãde p⁹ z in alijs fratrib⁹ vestre religiõis de q̃b⁹ sperandũ rõnabil⁹ esse censeo. q̃ nõ crudeles sunt/ nõ indiscreti vt pdere sinãt aiaz pro qua dñs mortu⁹ est. z quã tanta cõcordia secũ assumẽdã post lõgas pbatões decreuerũt. Credat igit p oia ser sua/ vestro cõsilio sicut creditur. ẽ p fido. secur⁹ reddor nõ pibit. nec peat obsecro p̃cor z supplico Sz habeã in eo oratorẽ pperuũ apd deũ in quo bene valete. memineritis q̃ mei peccatoris. Scriptũ Parisi⁹ in nocte concepcõis virginis Marie gloriose.

¶ Epistola incitatiua ad spũalem p⁹fectũ.

Carissime frater/ libẽter tecũ diuido si q̃d boni dñs paupi suo suggesserit. Ego sum paup z mẽdic⁹/ sed spero q⁹ dñs solicit⁹ erit mei. et tui silr Vñ oro e⁹ clemẽtiã. vt eleosina cõis sit nobis de largitate mense ei⁹. Occurrit hodie domin⁹ mendico suo cũ suauissimo pane de celo Dulcis admodũ z grõsus ymo infusus ẽ in auribus meis sonuit enim lctõ apocalipt z de multitudie tãtoz misterioz re tẽt⁹ est apud me breuis versicul⁹ pla capere nõ sufficio. sed nec pauca q̃ obscurius sonant. Dedit domin⁹ vt aliq̃d breuiter et dulciter sonarz vnde traherer affect⁹ vtinã donet etiã vt bocijm apiak intellectui. qz si spiritalib⁹ videt liquidũ/ manet tamen carnalib⁹ occultũ Volo ergo te participẽ fieri b⁹ mũeris Hã tunc vere comites individui sumus/ cum in christo vnũ sapim⁹. vnũ querim⁹ z ad vnũ tendim⁹ ¶ Appone aurẽ z asculta diligẽter quod sonat valde dulciter. Qui hz inq̃t aurẽ audiat q̃d spũs dicat ecclesijs. vicẽti dabo mãna absconditũ z dabo illi calculũ candidũ et in calculo nomẽ nouũ. quod nemo scit nisi qui accipit. Audis iam frater celestẽ vocẽ vtinã z interiorẽ cordiũ nostroz auditus tãgat. z vim virtutis illius sentiam⁹. Sermo viuus est. z oĩi acceptõe dign⁹. O q̃s celestis vox que nil terrenũ fatur. q⁹ si caro nõ capit capiat spũs/ quo nimiz tor⁹ hic fmo plen⁹ est Verba inq̃t que ego loquor spũs et vita sunt. Spũs est qui viuificat caro non pdest quicquã. Non ergo sentit archana superne reuelatõis. homo externus carnalis. vagus. z elatus. paulo attestante qui ait Animal homo nõ pcipit ea que sunt spũs dei. stultitia enim est illi. z nõ potest intelligere q⁹ spũaliter exiãtur spiritualib⁹ ergo loquit⁹ qui spũ facta carnis mortificãt. z mundũ odio habẽt. et malignia diaboli consilia respuũt. Hi enim primitias spũs habentes q̃d sit hoc absconditũ manna ignorare nõ possunt. qz hoc gustando potius q̃s legendo vel audiẽdo didicerũt. Datur autẽ manna dilectis filijs. ex amore deo patri seruientibus q̃ eius volũtati semp placere. eius gloriã studẽt querere. Et si nõ horres accipe manna interioris mẽtis. exprimit dulcedinẽ siue cõsolatiõem sanctorũ in hac vita Est igitur cõgru⁹ sensus. Vincenti dabo mãna absconditũ. contẽnenti carnalẽ consolatoz dabo spiritualẽ. respuẽti terrena z exteriora bona. ostendã celestia z interioza carismata/ que merito sui excedunt oĩa alia delectamẽta. Talia ac tãta etiã existũt. vt dignus nemo sit cognoscere nisi p⁹ discat vana z vilia solacia cõtẽnere. ¶ Scriptũ est enim. vir insipiens/ non cognoscet z stultus non intelliget hec. ¶ Liber autẽ p q⁹ pugnãdis vicijs/ z malis consuetudinib⁹ vincendis aliqua lari⁹ introducere. Sicut quondã filijs israel in deserto habitãtib⁹ deus manna pluit. ita z modo spiritalib⁹ filijs suis/ gratiã interne consolatõis contra tẽptamenta tribuit. Tamdiu filij isrl illi cibo aliti sunt. donec terraz pmissionis attigerent/ et q̃diu electi in mũdo peregrinãt/ panevite z intellect⁹ fouẽt. Donec deposito corpe. terrã viuẽtiũ intrẽt Dum ãt de frugib⁹ illi⁹ terre mãducare cepissent statim mãna desijt. z dũ scti assumpti fuerint in beatitudis gl̃a. ãmodo non idiget

recreari nostro more/ spiritali alimonia: Unus tñ panis est/ qui angelos pascit et boies. aias in gloria ꝛ viatores in gratia: ¶ Sed est qđ me multũ mouet. qz plẽs sibi de esse mãna causank. plures qui illo refici ɔsueuerũt/ gustũ iam ꝑdiderũt Que est alia causa huĩ ariditatis ꝛ insipidi oris vestri/ nisi quia ad egena ꝛ infirma mũdi huĩ reuersi estis: Hemẽrote egressionis vestre ex egipto. Dies ille memoriale nominis dñi in sempiternuz recordek. nulli dubium quin manĩ domini vobiscũ erat. alioquin in seculo remãsissetis Ubi est ergo ille spũs: ille ꝑmitialis feruoz: Intentio firma: propositũ immobile: fortis vt moꝛs dilecto: Quodãmodo armati egressi estis mundũ/ dum constãti aĩo oĩa pferre aduersa vilia ꝛ aspa assensi estis. Insup ꝛ cũ gaudio venistis ad mõtem dei oreb: ad audiendũ legẽ dei vite ꝛ disciplineː dũ monita seniorũ libẽter audire. ꝛ fm ea religioseviuere rñdistis. Cur ergo nũc vos itineris tedet: cur ad sarcinas sedetz. ꝛ grauati ingemiscitz: Jã propter tps ꝛannos de fructib terre ꝑmissionis botros ꝛ mala granata alĩs afferre ꝛ ꝑpinare deberetis ꝛ ecce vobis mãna etiã deest Conuertimini filij reuertẽtes qz si corpe nõ estis reuersi ad seculũ/ tamẽ corde adhuc tenemĩ in varijs desideriis terreno. ¶ Prochdoloz multi spiritalĩ exeũt egiptũ. transeũt mare rubrũ. ambulãt ꝑ desertũ. portãt tabernaculũ et vasa eius. sed nõ intrãt terraz ꝑmissiõis Pene oĩa accidũt eis q̃ ꝓtigerũt filijs israel qui murmurãtes ɔtra moisen penituerũt qz educti sunt de egipto. Sic sic quãplures hodie repiunk. qui mundũ relinquũt parentes ꝛ amicos deserũt peccata ꝛ vicia plangũt Preterita carnalia desideria abhoĩank. ignotã iusticie normã/ ad manũ magistroꝝ ducti. sequũtur. Ui tam xpi crucifixi aspiciũt/ ꝛ iugũ dñi suaue in obedientia ꝛ abnegatõe ꝓpria ferũt. Itaꝛ oĩes pati ꝛ feruẽtes sunt ad labores/ ad abstinẽtias. mites ad increpatões humiles ad obiectões. patiẽtes ad correctões. ꝛ ad aduersa quelibz ꝛ indigna constantissimi. Sed nõ in tali feruoꝛe oĩes ꝑdurãt. Nã aliquãto tpe egressiõis. i. conuersiõis sue pacto/ minꝰ cauti ꝛ solliciti de ꝑfectu suo incidũt in varias tẽptatões. et egritudines passionũ: ita vt nõnulli se incepisse cõtristent. Quidã vero deliberant ꝛ modũ excogitant redeũdi. Alĩ autẽ et si mãserint/ cũ repoꝛe quodã ꝛ vsu/ asinariã molã trahũt. ꝛ paruã deuotõez ꝛ affectuz habẽt in his q̃ agenda didicerũt. laboriosaꝛ dura oĩa sentiũt. qz mãna nõ habẽt/ celũ eis dideꝛ eneũ. ꝛ terra ferrea. qz neqz celestia cõtemplari/ neqz agrũ cordis virtutibꝰ deuotz exercitijs excolere sciũt ¶ Dicunt tñ qz libent essent deuoti. libent haberent virtutes. vellẽt se vicisse passiones Sed nõ sufficit tñ bñ velle. si deest manꝰ ꝛ opa Oportet ꝙ laboretis/ ꝙ vim nature faciatis. sicut dñs dicit Regnũ celoꝝ vim patik. ꝛ violenti rapiũt illd. Uiolẽtia opꝰ est. ꝛ scitis ꝙ sctĩ nõ ocio ꝛ somno ꝑmeruerũt regnũ dei Usqz quo tardatis: ꝛ q̃re nõ armamĩ nr passiones: vt obtineatis virtutes. ꝛ diuersas cõsolatões suscipe digni iueniami. Quãto amplius tardaueritis. tanto peius sp fiet. ꝛ sine doloꝛe ꝛ laboꝛe optatã reqem nõ percipietz. petite ꝛ accipietz q̃rite ꝛ inuenietis. pulsate ꝛ aperiet vobis Pigritia ꝛ negligẽtia vos tenẽt. sed cõtra has. prio accingimĩ. ꝛ bellate plia domĩ. Quid negligitis ꝓpriũ ꝑfectũ: certe ꝓvobis est/ ꝛ ꝑ pace vestra erit laboꝛ vester. Dicit scriptura modicũ laborauiː/ ꝛ multã reqez inueni. ¶ Dz forte rñdetis aduersus vicia ꝛ passiões/ certare q̃s semper pti Multe sunt ꝛ pene insuperabiles vt nobis videtur. q̃s tantã sustinere ꝑ ꝓxatõem Audite incredulĩ ꝛ rebelles. delicati milites ꝛ ꝑui pigri. laboꝛẽ attẽditis. pugnã ɔsideratis/ sz de ꝑmio ꝛ victoria cur nõ cogitatz: Et q̃d est oĩs laboꝛ ad eternã requiẽ: ꝛ q̃d breuis exercitatio. ad bone ɔscie cõsolatõnẽ: O si inciperetz/ ꝛ fortiter ac integre ꝓponeretis. qõ mõ insuperabile putatz vir alĩ qñ ita vicios⁹ q̃s reperꝰ est/ cui diligẽtia cũ perseuerãtia bon virtutes negauit Uide ꝛ vobis laboriosa ꝛ vicere passiões vias sz nisi edomite fuerint/ nũq̃ hẽbitis verã cordis reqem. Qñ ergo alĩ cũ deo sunt in deuotõez bona pace/ tũc vob erit tristicia grauedo et tediũ forz et intꝰ. Nũq̃ eritz securi et veracit leti nisi mortificaueritz carnalitates vr̃as ¶ Ex si nõ trahat vos scõz religiositas/ et plimoꝝ deuotõ/ terreat saltẽ miserabilĩ inopia vr̃ã. et dine vltõis sentẽtia. Cõgregabo sup eos inqt mala: et sagittas meas ꝓplebo i eis/ ɔsumẽt fame: et deuorabũt eos aues morsu amarissimõ. saez dure itonãt versiculi isti. et vtinã cõuertãt

vetustatē vestrā/quatenꝰ innouati ⁊ feruidi effecti/ meliores vos ꝯtidie ⁊ alacriores faciant pmissa spūssancti Vincēti ait dabo manna absconditū. Si volueritis et audieritis me/ bona terre cē medetis. Orietur vobis p spina rosa pulcerrima/ ⁊ pro tribulo candidissimū liliū Magna sunt hec dulcia ⁊ consolatoria a cupientibus pficere ¶ Nō ergo te cōturbet homo dei. nō te deiciat multitudo viciorū. Crede deo ⁊ spera in eo. ⁊ eris melior ꝙ fuisti Dominꝰ pugnabit pro te ⁊ tu tacebis/ intelligis ne hoc? Dominꝰ ipe dabit fortitudinē: vt resistas ire. pigriciā excutias. ⁊ cōcupiscenti animo nō cōsentias. et tu tacebis. quia tibi hāc potētiā nō asscribes. te propter hoc nō eleuabis/ sed deo totū pre tribues. qui astitit a dextris pauperis/ etiā quantū vales hominibꝰ abscōde. ⁊ nihil aliō ꝙ infirmū ⁊ inopē. te cōfitere Si quādo insurrexerit ꝛriꝰ tibi. ⁊ dixerit qō libenter audis: esto patiens ⁊ tace Illatis malis dñs respondebit. Justꝰ enī dominꝰ inultū nō patiet abire qōcunq; nociuum verbum: Quid tibi nocere pt alterius malicia. si contra te inflat. si detrahit si obiurgat. Seipm magis pdit quia bonus nō est. Hā si tu bonꝰ fueris. ⁊ in patientia māseris/ nil mali tibi intulit: sed potius meritū tuum auxit. Tu clarior ex obprobrio corā sapiētibus tu pbatior ex virtute patientie. Hemini nocet prauitas alterius. neminē ledit verbū cōtumelioſuz/ ꝙ diu ipse pius ⁊ immotus fuerit. Omīs homo qualis iteriꝰ est. talis ei exterior aduersitas erit. quia si tu bonꝰ simplex ⁊ rectꝰ ac deum timēs probaris/ nemo tibi bonitatem iusticiā ⁊ pacem tuā potest auferre: nisi eam volūtarie reliqueris. Non est magna patientia/ quā parua res pturbat Discе ad minꝰ tacere ad iniuriā. quia prudentis est tacere in tempe malo. Qui vincere desiderat/ victū se tradat. Cogita de corona: nō de iniuria. ⁊ quomō possis aliū sanare: nō quid possis ecōtrario quasi zelo iusticie motus rūdere Si ille nō ignoscit tu ignosce/ quia vt frequēter maiorē habz culpam ꝙ alteri irascit/ ꝙ qui iratū patit. Miserorū proprium est conḡri. ⁊ impatiētium citiꝰ pmoueri. ⁊ causas alijs imponere. Tu ergo esto libenter reus vt fias ante deum innocēs. tu primo a teipso incipe: ⁊ sic poteris etiā aliū sanare. ¶ Audiat tamen qui zelū videt habere aduersus aliorum defectus/ qui indignat si quid cōtra iusticiā agitur. ꝙ recte ⁊ prudēter ageres si zelum tuū etiā contra cōmotōem tuam exerceres. ⁊ qō in alio reprēdis. prius in te emendares Cum ergo aliorū culpis irasceris/ quid iuuat de ocło fratris tui festucam tollere/ ⁊ tue impatiētie motus nō cohibere. An tibi videt nō etiā festuca ſz potius trabs illiꝰ culpa Vide ne forte ex tuo iudicio/ trabem suspicioſe reputas. quod corā deo vix festuca habet. Non fidas nimis propo iudicō. quoniā homo est nō deus. siue tamē magnū siue parū fuerit vtilius tamē semp teipm cōsideras. quia ⁊ tu petōr es ⁊ curatōne indiges. In quo ergo aliū iudicas teipm condēnas: cuz eadem facis. Quid enī mihi pdest/ si aliquē verbis meis sanauero. ⁊ in proprijs meis passionibꝰ mansero Bene illi cui malicia cedit in bonū. sed ve mihi. prope salus interemptori. nō est iudiciū māsueti cordis inconsiderate aliū corripe. aut correptōe modū transire. vel nō posse morū inuectōnis differre. Donec ira in mansuetudinē ⁊ zelus amara redeat in dulcedinē. Forsitan tū videbis nō esse tāte culpe reū quē reprehenderas. ac etiā magis excusabis. super quo prius subito indignabaris/ ſz et tue malicie imputabis nō in cōgrue/ qm tā tillum nō potuisti iniurie pferre. lugebis quoq; plus iniustā correptōem/ ꝙ illius culpam. Pudeat igit te nōdum didicisse quos fratris defectꝰ tolerare. qui ꝯtidie infirmitatē ppriā/ ab alijs desideras portari. Cur ergo eandē misericordiā non exhibes alteri/ quā optas fieri tibi. Reuertere ad temetipm. ⁊ primesce. ne grauiꝰ delinquisti indignādo ⁊ male ferendo. ꝙ frater tuus peccando Ille forte casum suū mox vt agnouit fleuit ⁊ de cetero cauere propositum. tu vero impatiēs ⁊ incōpassiuus. peccatū tuū nec inspexisti nec fleuisti Adhuc ille satis bene in corde suo p amorē recumstat. ⁊ nihil mali de te existimat. sed se magis humiliat ⁊ sup se iustificat Videas ergo ne ille qui videt peccator. in regno dei te precedat. ⁊ tu cū iusticie psumptōne. similis fias supbo phariseo ꝙ reprobatꝰ est a dño. propter suā supbiaz aduersus publicani humilitatē. ¶ Ecce iaz aliqliter audisti karissime quō teipm debes vincere. ⁊ zelum cōtra propria vicia exercere Stu

deas ergo magis ac magis ꝓficere ꝛ semp aliqd vicioſe ꝛſuetudinis amputare. Sicut negligẽtia vicia nutrire ſolet ꝛ virtutes amittere/ita diligẽtia/ quelibet inueterata mala euertit ꝛ expugnat Nam ꝛ ſi labor eſt in principio pugne/tamẽ cum videris paulatim hoſtes ruere/conſolaberis de ꝓſpero fine Impedit nos valde. qz nõ audemus violentiã inferre nature. ¶ O quantos labores faciũt homines ꝓ terrenis lucrandis: et nos ꝓ eternis bonis marcescim⁹ Nauta petit mare/ mercator circuit regiones miles fert arma bellica. ruſticus vomere ſcindit arua. ꝛ ſine labore nõ queunt diuitias ꝛ honores obtinere. vt quid ergo nos virtutes ſine magna ſolicitudie adipiſci credim⁹ ¶ Hodie aliqd inchoare. et cras modicũ addere. ꝛ ſic diebus ſingulis virtutẽ virtuti/ꝓpoſitũ ꝓpoſito iũgere/ꝓficit hominẽ virtuoſum. deuotum purũ ſanctũ et religioſum. deo carũ. ꝛ hominibꝫ gratioſum. Hoc ordie ꝓmerek homo nomẽ nouũ in calculo clauſum. quia calcatis vicijs efficit cãdidus interi⁹. ꝛ ſepe fruik conſolatõibꝫ ſupne dulcedis que ignote manẽt carnalibꝫ ꝛ tepidis. ¶ Ruminem⁹ igit ſedula mente/ pñtem verſiculum/aduerſus deteſtabilẽ deſidiã ad ignendũ nos ꝛ frẽs noſtros/ i amorẽ ſpiritualis ꝓceſſus/ vt ꝛ vicia noſtra curentur ꝛ donatões celeſtiũ virtutũ/in nobis augeant. Neqz enĩ fraudabit a deſiderio ſuo fideles certatores. ſpũs ſcũs. qui vt virilit certarẽt hortatoria voce inſonuit dicens. Vincenti dabo manna abſconditũ

¶ Epiſtola de cuſtodia habenda ad ſeipſum.

Frater mi in xpo dilecte/ videas q̃ modo caute ãbules. qñ dies mali ſunt/ mgna cautela eſt ſeruo dei habẽda: in oĩbꝫ verbis ꝛ opibꝫ ſuis. Hã q̃ nõ eſt ꝑfuſus ĩ rebꝫ ſuis. aut cito ledit aut ledit. ꝛ magnuz damnũ ſentiet in fine. q̃ſq̃s ĩ ꝓncipio fuit negligẽs aut ꝑceps Diu ꝑpendẽdũ eſt anteq̃ fiat aliqd. ꝛ ſepius recurrendũ eſt ad cordis habitaculũ. ne hõ ſit abſq̃ cõſilio ſicut gens prava ꝛ exaſperãs q̃ nõ direxit ad deũ cor ſuũ Igit precedat oculꝰ tuus oĩa opa tua. ꝛ oĩa age cum prudẽtia nec ĩcedas ꝑ aliena facta. te neglecto. qz nemo illo ſapientior eſt. cuꝰ ania ſua ſemp in manibꝫ eiꝰ eſt Hõ bz homo cariorẽ theſaurũ nec meliorẽ ſubſtantiã ſuꝑ terrã (ſi bene cogitauerit) q̃ aĩam ſuam Debet igit vigilare ꝛ ſemp eſſe ĩ cuſtodia aie ſue. qz nihil compari ꝑt ſaluti eiꝰ Ha⸗lus eiꝰ ꝓfuit in veris virtutibꝫ. odit ꝛ abhominat oñe vicium Quãto quis nitit cõtra vicia. tanto magis accedit ad virtutes. quãto virtꝰ ampliꝰ placet. tanto plus deteſtat eius contrariũ. ¶ Cognitio vitioꝝ multũ ꝑdeſt ad ſupandũ vicia. plures nõ cognoſcũt in veritate ꝓpios defectꝰ. ꝛ quidã q̃ſ ſciũt/ nõ ſatis põderãt. aut ſi põderãt/ cito oculos auertũt ꝛ obliuiſcũt qõ tolerãt. Hõ eſt ita faciendũ kariſſime fratrẽs reſiſtẽdũ eſt ſp malicie ꝛ iniqtati ꝛ remediũ inqrendũ ꝛ auxiliũ a deo flagitandũ. Maxime eſt autẽ obuiandũ motibꝫ paſſionũ in ꝓncipio pugne. qz ſi magna creuerit. infirmꝰ hõ vbi erit? Ex pua re fit ſepe grauis inqetudo. ꝛ ex verbo vno naſcũ turverba mlta ꝛ de modico riſu: ſcaturit ſepe grãdis diſſolutio. Parua ꝓtumelia generat ſtultꝰ ꝛ incõſideratis hoibꝫ difficilez eritũ ꝛ ꝓfundũ vulnꝰ. Bene ergo ꝛ prudẽt agit q̃ oñibꝫ neglectis. ſe cuſtodit iudicat ꝛ ordinat Tanto minꝰ ꝑt vnuſq̃ſq; ꝓuidere ſibi quãto ꝓnior eſt ad cõſiderandũ alios ¶ Deſiderãs habere pacẽ. debz habitare in ſyon. hoc eſt vrile homi qui non inuenit requiez in hoc ſeculo. vt cõfugiat ad dñm. ꝛ cupiat cito diſſolui ꝛ eſſe cũ xpo quia non eſt altꝰ qui ꝑ nobis pugnet niſi ipſe q̃ fecit nos. Si ſentis inſurgere vicia oppone remedia que ſcis tibi eſſe vtilia. et que audiſti ab alijs. cogita ſemp ſi tibi deſeruiunt. Quotidie bellũ gerendũ eſt. qm̃ tẽptamur q̃tidie. nec eſt victꝰ qui viciosam cõſuetudinẽ ſepe rebellare ſentit. Dolere tamẽ debet qz adhuc ĩ eo malũ viuit. ꝛ nõ dũ perfecte ſibi mortuꝰ eſt Accipienda eſt ſemper noua fiducia. licet ſepe deijciat hõ ¶ In ſpeciali ꝓponendũ eſt ꝛ cõtra illa vicia que magꝭ moleſtãt. ꝛ frequẽtius aduenĩũt. aliquãdo ira. aliqñ ſupbia. aliqñ cõcupiſcẽtia: cor hoĩs tribulat. ꝛ vehemẽter inflãmat. ſed ſcuto orõis. aut gemitu cordis. aut inuocatõe ſancti noĩs ieſu. eſt occurrendũ. ꝛ in celũ reſpiciendũ vndeveniet oñe auxiliũ. Et qñ ſic orat vel ꝓsimilr. O bone ieſu ſuccurre mihi mõ. Eya dñe deus adiuua me Quid ego miſer agam ſine te: q̃d incipiam: ꝛ quõ finiã dies meos deus meus ; Delius noſti. quid tibi ſit

necessariuz magis. qz et hoc quottidiana docet infectatio. et qualr euades/ docet et docebit spūscti vnctio. Ibi igit ꝙre auxiliū z consiliū. z ab eo postula tui cordis refrigeriū ¶ Considera teipm. quid ꝙris in opib tuis? quid diligis z ꝙd nō diligis Scom desideria sua fit homo stabil aut vagus. Qui multū conspicit. z multa habere vult. quō in se manebit? Dispgitur in oēm ventū celi. z capit laqueo desiderij terreni Parua res est sepe. ꝓpter quā adipiscendā/ generat homī perplexitas magna sed qui oia a se expellit. pmittēs vnūqōꝙ stare sicut inuenit/ bene in pace erit. ꝙ vero multis se ingerit/ ac multa ordinat z regit/ iste seipm ledit z perdit. Et quia magister vult esse in rebus alienis/ nō est mirū si nescit esse discipulus in suis O quanta adhuc discere habet que nō videt. quātuz illi adhuc deficit. z o ꝙs longe stat. Quid ꝙ vult se intromittere de alijs z que emēdare nō potest? Aut cur se implicat talib ꝙ ad ipz nō ptinēt? Quid ptinz ad me niqs? Ut tantū cogites de te. z aliud quodcūqz fuerit. pijcias procul a te. In ista cogitatōne inuenies te. z custodies. z pficies maxime eris sepius liber a suspicatōe z indignatōe/ paz. curabis de exterioz occupatione/ z gubernatōne eorū que fiūt in domo. Dilecte frater domin custodiat te ab oīni malo. custodiat aīmā tuā domin.

Epistola pro cōfortatōne cuiusdam tentati.

Suscipiamus carissime de manu dei ꝙcꝙd voluerit sup nos venire de. nihil eni sine iusta z certa causa agit in terris Et ideo curemus nos deo subiicere cor nostrū z sensum nostz. vt respiciēs humilitatē z patientiā nostrā. bñ disponat desideriū nostz. Inclinem nos sub sctā z gloriosa maiestate ei. qz puluis sum z cogitem ꝙs magnū z dignū sit vt recogiter aliqñ de nobis de. Ex hac humili estimatōe sensus nostri/ z accusatōe culparū nostraz/ confessiōeqz iusti iudicij dei (qō vt freqnter occultū semp autē rectū est) apprebēdam spem z confidentiā ad ipm. z oremus largiter. ac ab alijs etiā intime flagitem orōes qtin sua maxie pietas nostrā miseriā z tribulatōem tantaz tentationū imutare dignet. ¶ Nec ideo diffidam de nobis. qz multa cōtraria sentimus z patimur. z sepius ꝙs vellem z gram ꝙs alij tēptamur. Vel qz incōstantes sum z tā paz laborare possum seu ꝙ toties cadimus z tarde resurgim Aut ꝙ tā indeuoti z aridi inuenimur z puū appetitū ad virtutes z ad deū sentim Oia ista solent bonis accidere. et sepissime deuotissimi. talia sunt experti. Cū ergo talr nos affligi sentim intr tristicias totidē/ dño humilr dicam. Dñe de si dign nō sum/ nec tibi placz vt liberer a pressura cordis mei/ saltē hoc mihi largiri digneris/ vt patiēs sim. vt non murmurē cōtra virgā tuā qua me pcutis Memor eteni bñ sum ꝙd canit in ecclia tua Tōsiōib pssur expoliti lapides. z qz illic introducit ois ꝙ ꝓ xpi noie hic in mūdo premit. Propter qō peto vt quacūqz/ pro culpa ista patior/ ad meā purgatōem semp ꝓuenire facias. z p signo clemtie nō reprobatiōis furore/ capienda cē doceas. Debem ergo sic nos dño. integro affectu resignare et pl cius bonitati confidere ꝙs audem postulare. Eius creature sum. z ipi cura est de nobis. ꝙ vocauit nos ipe adiuuabit nos. z custodiet nos a tēptatōe hac ī eternū. vt nō velim cū hoc mūdo gaudere neqz latā viā quā multi tenēt/ denuo ābulare Ammoneo te attēde scripturas sctās Seꝙ vis xpz. an mūdū istū? Credis apostolo an magis pho? Christ dicit ītrate p angustā portā ꝙ ducit ad vitā. Et iterū. Tollite iugū meū super vos z discite a me qz mitis sum z humil corde. Dicit aplus Nolite cōformari huic seculo z si scom carnē vixeritis moriemi. Nemo vos seducat inanib verbis Quicūqz sunt xpi/ carnem suā crucifixerūt cū vicijs z cōcupiscentijs Ego xpo cōfixus sum cruci. Ego stigmata dñi ihesu in corpe meo porto. Mihi mūdus crucifix est z ego mūdo Oia arbitror vt stercora vt xpm lucrifaciā Ista sunt verba aplica ¶ Sz apō phos z seculi prudētes/ talia nō inuenies Et ꝙnis alicꝙ gentiles ꝓtemptū diuicias laudabāt z voluptates spernebāt. Et cor doctrinā multi bodie ꝓmendāt De xpo tñ nihil sciebāt. nec eternevite amore/ id agebāt. sed euanuert in cogitatōib suis. Et oēs (ni fallor) homines cupiūt cē cū xpo z ad pplin ei ptinere. sz pauci volūt sequi vitā xpi Itez dicūt se diabolū odire z ei vestigia nolle secꝙ sz vita paucoz ptinētiū se a seclaribz actibus carnalibusꝙ desideriis oīm/ qz multi

sunt exptē eiꝰ Opabant cuius fuus ḡs fuerit. Ait ergo xp̃s. Qui seq̃t me. nō ambulat in tenebris. sed hēbit lumē vite. In mūdū hūc ego venivt q̃ nō videt videant et q̃ vidēt ceci fiant. Ac si diceret Ego hūilis et paup in hoc mūdo apparui hoīb. vt exēplo meo. efficiant simplices et humiles et intelligāt opa dīna. et celestia miracula/ ad credendū mihi. Et q̃ seipsos pctōres et quodāmō cecos et iuscios cognouerīt/ per grām meā illūiari digni erūt. sicq̃ capiūt deuota hūilitate/ qō superbi et apō se sapientes/ neq̃ḡs intelligere queūt. atq̃ idcirco ī cecitate cordis et stulta opione manēt. estimātes suā doctrinā certiorē meā āt dubiosam. et mūdo ecclialē. Sicut olī iudei xp̃s p̃ntē in carne ꝓtēnebāt. sic mō plures carnales eū ꝓtēptui hūt. et in cecitate pchdoꝝ pseuerāt. Valunt potiꝰ credere sibi q̃ euangelio et carni magis fuire q̃ deo. atq̃ ideo lōgos optāt dies et voluptuosos sup terrā celū autē respicere negligūt. et q̃ velocit̄ rollent nō attendūt Hec si cogitas/ nimirū senties melioꝰ eē seq̃ hūilez deū crucifixū et passum p nobis et merito debere nos pati cū illo et relinq̃ a pntibꝰ et amicis in hoc mūdo. Vane igit̄ apō eū q̃ te vocauit/ et ne discedas ab amore eiꝰ. sz ascēde arborē crucis vt indevideas ihm ābulantē. et viā ad eternā vitā p̃parantē Hec ē via ait ꝓpheta ambulate in ea Via crucis vita nostra. via electorū. via paucorū via amara. via vite et salutis. via breuis. via directa via laboris. via pfectōis Via inq̃ crucis est sed ducit ad gl'am. ad latitudinē. ad regnū electorū. ad multa milia et freq̃ntiā angelorū. ad dulcedinē mirabilē et intermiabilē. ad longitudinē dierū in secl'm seculi ad desideratū finē oīm fruitionū et appetitū cordiū. ad reḡem et pacē securissimā. ad iocunditatē et exultatōem ameniſſimam. Que breui quodā versiculo q̃ cātak in festo scē crucis. pulchre tāgunt Serui crucis crucē laudēt. qui p crucē sibi gaudent vite dari munera Quia ergo vita xp̃i crux fuit/ dz vita xp̃iani etiā crux esse. Et mlto magis vita monachorū clericorū. et oīm religiosorū in cruce erit. Extra crucē nō est sal'. pter crucē ñ venit ad regnū xp̃i Oportebat pati xp̃s. et resurgere a mortuis et ita intrare in gl'am suā. Si aliā viā q̃rim'/ erram'/ et in pditōem ducimur. Et q̃ crucez fugere cupim'. in mediū lacus ardētis picis et sulphuris incurrem'. Crux nrā/ eterno cruciatui ꝓpata. est delectabilissima. labor nr̄. ppetua reḡe donāda leuissimꝰ est. Frangere volūtatē ppriā/ crux est. et forte q̃ maior vīc̄, sz in iferno q̃s vnq̃ vl'i mimo sua volūtate vtiq̃ cū sp q̄ nolit pati cogat q̄ voluerit nūq̃ accipiat. Fili inq̃t recordare q̄ recepisti bona in vita tua. et lazarꝰ silr mala. Comedisti bibisti et saturat⁹ es nimis. Deliciat delicatiora elegisti tibi vestimēta et ornat⁹ es. Risisti. cātasti. saltasti. pre letitia. nec phibuisti cor tuū a voluptatibꝫ. sz q̄cūq̃ libuit. sine ꝺdictōe implesti. Et hec existimasti ptē tuā. et regnuz tuū. et gl'am tuā. nec de lazaro quicq̃ cogitasti. quantū egeret. quantū pateret. q̃ntū infirmaret. Recordare ergo fili. q̄ recepisti bona in vita tua. et lazarꝰ silr mala Hūc autē hic ꝓsolat. tu vero cruciaris Ille duz viueret crucē habuit et ad modicū spaciū se sustinuit. tu duz viueres. celū tuū in tra habuisti et libēter vitā ī delicijs ptraxisses sed nūc ille nec penā corpis nec aie patit. sed in reḡe beata letat. tu vero et mō cruciatū in aīa habes. et postea siml' in corpore et aīa torquēdus condēnaberis Hec meditare inter tētatōes tuas et dño aspirante cessabit earū ipetus. Flā solet ardor ardore exp̃lli. et labor labore grauiore minui. Era ergo in loco isto quē elegisti. et eleua pacie clipeū ꝺ ictus tētatōnū mori eligēs magis q̃s cedere antiq̃ hostis veratōibus Qui vicerit ait spūsctūs. faciā illū columnā in gadiso dei mei et scribā sup eū nomē p̃fis mei nomē ciuitatis noue hirlm. In sup sctōrū ecēpla intuere. et eorū suffragia iugit̄ q̃re Deiñto q̃ntū sci p̃ vita eterna laborauerīt. in q̃ nūc cū xp̃o sine fine regntes gaudēt Quāto in mūdo despectiores et paupiores fuerūt/ tāto nūc glioſiores et nobiliores in celo fulgent. Propt̄ amorē tgit̄ xp̃i/ et locus et status iferior sp plꝰ placere dz. et dulcescere cordi tuo. q̄ vanitas ē/ in hac vita aliq̃d appetere. Quāto in iferiori et būiliori statu q̃s fuerit/ tāto verius sepe bona agit. et facilius habita custodit Si alij p̃cedūt nos/ q̃d ad nos. Sequamur ihm hūilitate et simplicitate et nō curemus hūanā vanitatem. Nos ꝓpter xp̃m stulti ignobiles et infirmi. Nos ꝓpter illuz libēter simus abiecti et nouissimi reputati Ego inq̃t sum vermis et nō homo obprobrū hoīm et abiectio plebis. Que maior

gloria q̄z cū xp̄o gloriari in cruce Que ma
ior consolatio cordis. q̄z portare viuentē
imaginē crucifixi? Confortare igit & esto
robustus. & ne timeas q̄ ego tecū sum vt
liberē te dicit dñs. Compassus tibi locu
tus sum tanq̄z infirmo vt parit in dño cō
solati. p ip̄m cōualescamus in ipso. amē.

Epistola de cōuer
sione & pseuerantia in bono proposito.

Dilecte frater/ intime cōgaudeo ti
bi q̄ inuenisti locū deo seruiendi
Sit dñs noster ex hinc bñdictus
q̄ te dignatus est vocare ad suū seruitium
Agnosco hāc vocatiōez donū dei esse. q̄m
nō ex meritis tuis sed ſm misericordiā su
am/ de seculi vanitatib⁹ te eripuit. & in ele
ctā societatē p duxit. vbi audires atq̄z ocu
lis etiā cerneres/ q̄liter illi fuires. Quam
multi diuites nobiles & potētes/ quā mul
ti sapiētes ſ trāti & famosi adolescētes i hoc
seculo miserabil ſ fluctuāt & abicere iugū
dyaboli a suis ceruicib⁹ nō ꝑualent. nec il
lo spū adhuc mouent vt seculo renunciēt
Ovanitas vanitatū. mundū diligere? &
que dei sunt min⁹ curare. venit tps veniet
cito tps q̄n oēs seculares & carnales dele
ctatōes/ sil finē bēbūt. Et tūc relinquēt ꝟ
inuiti pñs sec̄m q̄ mō volūtarij nō sunt/
abrenūciare pōpis ei⁹. Tu āt dilecte frat
maiorē grāz a dño accepisti. q̄ int tot so
dales tuos/ a multis piculis corpis et aīe
a laqueis diaboli es ꝑseruat⁹ & in loco ap
to ad saluādā aīam tuā constitut⁹ O quā
tas grās deo debes q̄ tibi regnū suū ꝑme
rendū obtulit/ qō diues pecunia posside
re nō ꝑt. Et q̄z mirāda dei grā vt inualid⁹
& impius. sanctoꝝ viaz fortiter ambulet.
quā robust⁹ & doct⁹ vix sec̄ valet Recogita
vbi nā sunt olim tecū studētes. vbi illi fa
miliares socij cū quib⁹ viuere & ludere ſm
carnē dulce erat. cū quib⁹ pegrinari in re
motis ptib⁹ nō amore xp̄i sz cupidine tpa
lis ꝓcessus et lucri/ iocundū tibi videbat
q̄z multi iā obierūt q̄z multi etiā vagi in se
culo remāserūt. Bene de ipſ cū sctō moy
se dicere potes cōsideratis finib⁹ eoꝝ Vti
nā sapent & intelligerēt ac nouissima pui
derēt. Audisti alios romā ꝑgere & p bene
ficijs laborare? alios pisius residere & ad
magisteriū tendere? alios ꝓceptis dignita
tib⁹ & platuris/ in medio ppli iā exaltatos
esse. Tu āt quid? Grās deo q̄ nihil horū
attēptasti ymo & propt xp̄m iā veluti ster
cora ista mūdana culmina & gaudia repu
tas. adiecisti etiā teip̄m cōtemnere. loq̄ns
cū beato Dauid. Elegi abiect⁹ esse in do
mo dei mei magis q̄z habitare in taberna
culis peccatoꝝ Tu itaq̄z elegisti hodie do
minū deū in patrē cui fuire regnare est. p
quo humiliari in p̄nti seculo/ eterne exal
tatōis tibi causa erit pro illo. labor rēdes
penuria diuitie. cōtempt⁹ honor. tribula
tio ꝙ solatio infirmitas robur meror? gau
diū tibi semp sit. Et quo puri⁹ & ardenti⁹
cum amaueris/ eo vilioza & rena oīa cense
bis Caue tamē carissime ne aliq̄n per
mittas maligni spūs ꝙ silium intrare cor tu
um. vt ꝙ tristeris q̄ amicos & socios reli
sti. & q̄nia ipsi iā magni dñi effecti nunciā
tur. & tu adhuc ꝑmanes in innocētia tua.
Noli audire eos qui te in aliā viā conant
trahere. & dicūt? vsq̄quo sic trāsies? & qua
re ad altioris stat⁹ gradū nō tēdis? nec ali
ud op⁹ inchoas vñ alijs etiā aliquē fructū
feras? Solet enī diabol⁹ post aliq̄n tpa cō
uersiōis/ temptare seruū dei de ꝑteritis re
bus in seculo. de amicoꝝ visitatōnib⁹. de
multoꝝ socioꝝ suoꝝ ꝙuersatōnib⁹/ q̄tin⁹
talib⁹ cogitatōib⁹ eū retrahere possit ad se
culū. aut impedire a ꝓfectu & ab obliuiōe
mūdanoꝝ Sed crede exꝑtis/ nocet ser
uo dei memoria & retractatio vite secular⁹.
qui nōdū plene sibi est mort⁹. Nocet eti
am ꝑsuasio blanda multoꝝ loquentiū de
altiori gradu. & meliori loco q̄ veluti sapi
entes/ prudēter consulere volūt. sed sensuz
xp̄i/ in abiectiōe & humilitate/ in fuga mū
di & tenore artioris vite nō habent. Nam
nudū xp̄m sec̄ aut recusant aut pigrescūt
incipe. Nevideant⁹ primis solaciū subtra
here. Et quia grām nō sentiūt quib⁹ deus
sibi seruiētes & oīa relinquētes imbuit
confortat/ durū sermonē hūc esse dicunt/
oīb⁹ amicis & rebus ꝓprijs abrenūciare.
Et sicut ipsi sapiūt. ita & alijs libēter ꝑsua
dent Sed ꝫ tales loq̄tur sentētia saluato
ris Cauete inq̄t ab hoib⁹ Multi enī sunt
q̄ pulcris sermonib⁹ & aptis (vt ipſ vide
tur) rōnibus viā leuēt planā ꝙmēdare sci
unt. & hoiem impiū q̄n iustificāt & lau
dant atq̄z ꝑ tales ſmones/ bene ꝑficientē?
& firmit⁹ stantē/ q̄n vacillare faciūt. Ve
runtamē deus conter. & dentes eoꝝ in ore
ipsoꝝ q̄z iuxta iter sanctoꝝ nō ambulant
neq̄z loquūt. Nō veniat aia mea in ꝓciliū

eorū. ⁊ dom⁹ eorū lōge sit a me. ¶ Ideo q̄s frater dilecte nunq̄s placeat tibi talia audire ⁊ multo min⁹ credere velis. Siue enī diabolus instigat siue hoīes fabulent. qđ incepisti ī eo pmaneas obsecro. Recurre ad euangeliū ⁊ optimū audies remediū. Qđ prodest homi si lucret vniuersum mūdū/ seipm autē pdat. Hoc apud te semp retine ⁊ cū⁹ vis man⁹ pugnauerit cōtra te. scuto euāgelico vtere. ¶ Sed solēt quidā hoīes sine spū ⁊ scia dei obijcere qñ q̄s seculo renūciantib⁹. Ergo q̄ in seculo sunt pibunt. et vos soli salui eritis. Aut nō p̄t aliq̄s venire ad celū. nisi ita viuat sicut vos viuitis. Quid fabulami sic iniuste cōtra deū ⁊ seruos dei? Neq̄ hoc xp̄s dixit. neq̄ serui ei⁹ ita locuti sunt. Bñfacite iuste viuite. ⁊ mādata dei custodite. ⁊ nemo vobis salutem negabit. Ad hec illi iterato. Mandata in quiūt vellem⁹ fuare. sed nō possum⁹. si debem⁹ lucrari victū ⁊ necessaria vite/ oportz nos sepe cōtraria agere. Qui cū seculo cōuersamur/ secularia negocia quō cauebi⁹? Si ista pfecte cōsideratz/ ⁊ picula atq̄ fallacias mūdi nō ignoratis/ q̄d ergo obloq̄mini q⁹ fui dei mūdū fugiūt? ⁊ monasteria deuotorū aut cōgregatōnes intrāt? vt deo sine tali impedimēto seruiāt. Si imitari nō vultis aut nō valetis/ ad min⁹ congaudere ⁊ adiuuare bonos pōestra salute deberetis. Sz nō plus frat' de istis q⁹ nec tal'r loq̄ntes excusatōem hūt de pctis suis. Cōstant' igit' age. xp̄s q̄ tibi incipe donauit. ipse pficiet cōsolidabitq̄. in finē p̄positū tuū. Ecce xp̄s breue. mors incerta. oīa caduca in mūdo ⁊ vana. Multi iam in sepulc⁹ ferent q̄ diu se viuere estimabāt. Recesserūt a mēoria hoīm q̄ in oreversabant oīm. Colit mūdus p̄sentes. absentes nescit deserit morientes. Beati⁹ ergo p̄tenere fallacē ⁊ seq̄ veritatē q̄ nob⁹ p̄cedat vitā et.

¶ Epistola de pia memoria defunctorū.

Multū iam tpis p̄terijt dilecte frat' q̄ decreuerā aliq̄d p pia memoria defunctorū caritati tue insinuare ⁊ maxie pntū nostrorū ⁊ amicorū specialiū. oīmq̄ deotorū quorū noīna de⁹ in libro vite scribere dignet. ⁊ inter sctos suos collocare aīas eorū in celis/ sicut ⁊ corpora apd nos sepulta sunt in terris. ¶ Nos debem⁹ libēter p eis ⁊ pro oīb⁹ fidelib⁹ defunctis orare. q⁹ hoc ep⁹ summe caritatis est ⁊ mie. Sicut igit nobis subuenire post morte desideram⁹/ ita ⁊ eis quantū meli⁹ possumus dño opitulāte subuenire laboremus. Qui enī p aīarū liberatōe fidelis ⁊ sedulus fuerit. nimirū ⁊ sibi p̄ plurimū proficit. cū pro talib⁹ oras neq̄s se spoliat fructu orōis. ⁊ insup sibi recordatiōem mortis adducit. ⁊ vit̄ sine p̄uctōnis grā ad solita redit. sciens q⁹ oēs viaz vniuerse carnis ingressuri sumus. ⁊ qđ illi iā exple uerūt/ certissime sibi cōstat futurū. ¶ Ore m⁹ igit' p caris nostris. q⁹ p⁹ modicū ipos seq̄mur. ⁊ cū meli⁹ habuerint. oīno in eā dē necessitate recordabuntur nostri. Non sit fides nostra ore ten⁹. neq̄ q̄ i facie sunt respiciam⁹. sed dilectiōem faciamus siue p̄sentes siue absentes corpal'r fuerim⁹. Caritas enī nunq̄s excidit. ⁊ q̄ se in veritate diligūt/ seipsos obliuisci nō poterūt. In necessitate probat' amicus fidel'. Et enī impium ⁊ crudele nimis/ si videas fratrē tuum aut cordis tui amicum. carceri traditū vel flammis iniectū/ nec moueris ad fletū. et cū manū porrigere possis/ nihil agis caritatz. at etiā si loq̄ aliq̄d p eius quiueris liberatōe clauso p̄trāseas ore. ¶ O fidelem samaritanū/ qui viso hoīe vulnerato a latronib⁹ expoliato/ mia mot⁹ est. Heu heu p̄cernārū magistro/ q̄ oblitus est ioseph sui interp̄tis/ cuz de carcere esset eductus. Sic timeo q⁹ multotiēs cōtingit. cum aliq̄s amicorū obierit ⁊ p se instāter orare petierit/ ac fidei viuentiū se p̄mēdauerit/ q⁹ ñ nunq̄s oblionē accipit. aut puā ⁊ tardaz sentit aduenire expiatiōis hostiam q̄s sperasset. Propt' qđ dilectissime. meip̄m et te pariter āmoneo vt pietatis oculū frequēter dirigamus ad memoriā defunctorū. ⁊ quicq̄d p eorū absolutōe nouerimus prodesse/ deuota exeq̄mur festinatōne. ponderātes q̄s graui teneant rorm̄ēto. ⁊ quia nisi purgati fuerint/ ad req̄em trāsire nō p̄nt. Eorū enī p̄solatio/ maxime in xp̄i meritis ⁊ sctorū suffragijs ⁊ fideliū cōstat oblationib⁹. Simus g̃ feruētes ad soluēda beneficia salutaria ⁊ deuote oremus pro eis general'r ⁊ priuatī. Attente vigilias legamus libēter ⁊ sepius ad missam mīstrem⁹ ⁊ cum sacerdote vota labiorū nostrorū in conspectu veri ⁊ summi sacerdotis offeramus. qui est hostia dignissima ad exbauriendum oīm pctā. In illa hora dum xp̄s

in altari inter manus sacerdotis deo patri pro salute viuorū ⁊ defunctorū offertur. te ipm cura cū oīb⁹ tibi in orōe cōmendaris/offerre in acq̄sitōem ⁊ possessionē perpetue salutis. ⁊ vt oēs sint ptices huius preciosissimi sacrificij qō īmolatus semel in cruce/ sufficiēs est preciū pro peccatis totius secli. habeas tūc specialem memoriā eoz q̄ tibi sunt cōmendati. ⁊ recita noīa eorū in pūtia xpi. ⁊ reuerēter ac deuote sed pius flecte genua cordis tui vbi consistis ante fontē miserationū dñi. ¶ Quotiēscūq; etiā te ad pceptōnem corpis xpi prepares/ ⁊ pceptū tecū habes/ esto queso mēor fideliū defunctoz ⁊ implora tāto ardēti⁹ misericordiā ei⁹. quāto certius retines in te pignus eterne redemptionis. Sepe de mane. sepe de vespere. sed in labore et tempore scripture. carissimorum tuorum recogita obitū. quō habeant ⁊ qūo aliquid facias p eis. qō ipsis pt prodesse ⁊ tibi nihil obesse. ¶ Anteq̄ comedā/ suspiro ait sanctus Job. Ar quo verbo/ pietatis tibi ⁊ cōpassiōis innuit opus/ vt nunq̄ cibus corpalez sumas/ nisi prius fidelib⁹ defunctis aliquam spiritalē elemosinā mittas. Ego noui aliquoz talē esse cōsuetudinē qui signo refectorij facto/ se expediūt ⁊ vacant orōi ad refrigeriū animarū fidelium quorū elemosinas sustentant. ⁊c.

¶ Finiunt epistole.

¶ Incipit tractatus

eiusdē de passiōibus aīe edit⁹ āno. m. cccc. ix

Passionē feruorē. effectū ⁊ origine cognoscere/ prodest anie ad deuotōis scolā vocate. ¶ Sane quēadmodū summa vicioz est trāsisse in affectū malicie/ ita vt ipm tāvitium ex intimo sensu placeat. sic culmē virtutis est/ trāsisse in affectū iusticie. Affect⁹ vero/ vl' est passio ab agēte derelicta in potētia cognoscēte. vel silitudinē hz passionis. Nō est autē deuotio sine affectiōe. Nā deuotio q̄d aliō est/ q̄z extēsio vel eleuatio mētis i deū p piū ⁊ humilē affectū. ¶ Rursus. oīs virtus cū sit affectio moderata et ordinata. viciū ex defectu modi ⁊ ordinis in affectibus pueniat/ nunq̄d non salubris erit affectionū passionaliū cognitio⁹? Passionū quippe ignorata q̄litate/ neq; virtutū/ neq; habituuz imo nec ipsi⁹ pois ne. q; tentationū suaz multipliciū/ poterit sufficiēs notitia vel ars adipisci. ¶ Quo pacto deniq; sicut oportz orabim⁹ mēte. orabim⁹ spū. iubilantes in cordibus nostris et laudātes deū in psalterio decacordo cū cītico in cythara/ si desideriozū ⁊ affectionū que suauē hanc armoniā reddere habent/ naturā ignorauerimus. ¶ Sentiūtur ab idiotis ⁊ simplicib⁹ aliquādo experimentaliter tales affect⁹ nec negam⁹. Seruntū additio doctrine multū ofert. ¶ Hac ꝯsideratiōe p̄moti sunt scī pres. noiati poemē ⁊ arseni⁹/ i quoz orevix aliq̄d nisi de passionib⁹ aiarū/ sermo versabat. ¶ Presentē igit materiā de passionib⁹ ⁊ eaz conditōibus/ de causis ⁊ effectib⁹. de modo q̄ztendi eis/ placuit sub aliq̄bz ꝯsideratōibus pertractare. Id q̄ reliquū erit (multa autē relinquētur) inueniet apud scīm Thomaz in prima scōe. vij. q. xxij. ⁊ deinceps. Additis quos allegat doctoribus.

¶ Prima cōsideratio

Passio est inclinatio q̄dā vel coaptatio seu silitudo ⁊ cōuenientia/ derelicta ab agēte in passum. p quaz trahit quodāmodo ipm passum ad agēs aut eidē coaptat vel assimilat ⁊ refugit cōtrariū. ¶ Certe quemadmodū ignis generans ignem ex aere/ relinq̄t in igne genito caliditatē ⁊ lenitatē q̄ leuitas suo pondere vel tractu mouet sursum ad simile ignē. ⁊ dū illic est q̄escit. odit vero locū deorsuz tāq̄ sibi non cōuenientē ⁊ refugit ipm neq; quietē hz in illo. Sic homo ꝓportionabiliter affect⁹ p amorē ad aliq̄d inclinat ad illud. Et si nō habz/ desiderat seu cōcupiscit ipm. Et si adipiscit q̄escit ⁊ delectat i eo. Odit vero cōtrariū ⁊ abhorret approximationē eius. etsi ei coniūgit. doler seu tristatur. ¶ Et he sunt sex passiōes tres respectu boni simplicis. ⁊ tres silr respectu mali. p ut infra docebit. amor. cōcupiscētia. delectatio. odiū. fuga. dolor. vel inq̄etudo.

¶ Consideratio II. ¶

Passio q̄libet insequit cognitōem vl' coniūctā vt in cognitiuis. vl' non coniūctā vt i nō cognitiuis. ¶ Hz itaq; q̄libet ens naturale suas inclinatiōnes certas. tanq̄ rememoratū ⁊ directū ab intelligētia nō errāte q̄ de⁹ est. Agit q̄ppe de⁹ oīa tanq̄ bonū summū suiipi⁹ diffusiuū. ⁊ ꝓpter seipz creauit oīa tāq̄ finis oim.

Ideo bonū quod habet rōem efficiētis ⁊ finis ponit a beato Dioni. primū nomē dei. ¶ Consequens est igit q̄ in re qualibet derelinquat de⁹ passionē. que sit assil'atio quedā vel coaptatio ⁊ cōueniētia vel inclinatio ⁊ tendētia ad ipm. fm ordinē sue sapiētie. in q̄ fecit oīa in nūero pōdere ⁊ mēsura ¶ Hec autē inclinatio general' ad finēm vltimū p fines pticulares ⁊ primos/ nominat q̄q̄ appetit⁹ vel affectio natural'. q̄q̄ pōdus rerū. q̄q̄ tract⁹ seu tendētia q̄q̄ amor insit⁹. q̄q̄ lex. q̄q̄ regl'a. q̄ instinct⁹. q̄q̄ eq̄tas natural'. q̄q̄ fedus rex stabile. q̄ sensus nature. aut aliq̄ tal'i vocabulo. Hz res eadē est. q̄ sepe nihil dicit supadditū ad ipaz naturā. neq̄ vt accidēs. neq̄ vt habit⁹. sed vt ipa natura tal'r instituta q̄ ex agente deo ⁊ disponente oīa fortiter atq̄ suauit/ hz tendere in talē vel'r talem finē ⁊ moueri ad illū si absens sit. nisi impediat. ⁊ q̄escere in adepto. odire vero contrariū. fugere q̄z. nec in illo q̄escere. ¶ Hoc somniasse visus est Eraclit⁹ dicens oīa fieri p litē ⁊ amicicia. Hoc q̄z vidit Aristo. enūcians bonū esse q̄ oīa appetūt. ⁊ hūc esse finē oīm deū cōfessus est. q̄ sol⁹ sic est ineffectibil'ab alio/ sic ipassibilis sol⁹ inuenit. tam passiōe pfectiua vt ē illuiatō in celo. q̄ defectiua sic dolor in corpe aīato. Nisi fortassis q̄s abuti ausus diceret in emanatōib⁹ diuis repiri passionē. sicut generatōem filij passiuā dicim⁹ ⁊ similr passiuam spūssancti spiratōem.

Consideratio. III.

Passio seq̄ns cognitōez ꝓiūctā/ regitur in oī virtute cognitiua. in q̄ passiōes derelicte ab agētib⁹ ichoant. ⁊ terminā't in appetitiua virtute. ita vt passio tal'/ generali noīe describi possit q̄ est inclinatō vel mot⁹ pueniēs ex cognitōe vel apphensiōe alicui⁹ vt ꝓueniētis vl' discōueniētis pñtis vel absentis. ¶ Et sic dē mot⁹ ille q̄ q̄q̄ successiu⁹ est q̄z pmanēs vel immanēs sic est amare. Si in q̄q̄ cō seq̄t ad cognitōz pure sensitiuā/ sic dr passio aīal'. Si vero seq̄t cognitiōz ipsi⁹ rōis deliberātis vel dictātis de pticularib⁹ agēdis/ sic dr passio volūtaria vel rōnal'vl' cōsciētiosa. Si vero seq̄t cognitōez pure intellectualē seu mentalē/ in cui⁹ luie cognoscunt p̄ria principia moralia. sic p̄t notari passio sinderis vel mētalis excessus vbi fit raptus ⁊ extasis ¶ Et ita q̄druplex genus passionū p̄t apud hoiem inueniri naturaliū. aialiū. rōnaliū. itellectualiū ¶ Et q̄m apō phantes p̄cipal'sermo ē de passiōib⁹ ꝓseq̄ntib⁹ cognitōz sensitiuā/ tā in aialib⁹ q̄z in hoīb⁹/ eo q̄ ad illas trāsmutatur corp⁹ trāsmutatōe sensibili/ ⁊ ad trāsmutatōes istas silr ipse passiōes aliq̄n ꝓsequūt Existimam⁹ idoneū tractare p̄rio scparatz de passionib⁹ hmōi aialib⁹. q̄b⁹ cognitis/ facile erit p silitudinē ⁊ coaptatōem de reliquis tam naturalib⁹ q̄z volūtarijs q̄z intellectualib⁹ habere sermonē.

Consideratio. IIII

Passiōes aiales/ cognoscūt ex subiect⁹ obiect⁹ ⁊ effectib⁹. ¶ Suū equidē subiectū est vis appetitiua sensual'. q̄ respicit bonū tpale pticulare ⁊ vel illō tanq̄z sibi ꝓueniēs. ⁊ malū tāq̄z discōueniēs ⁊ hoc sub rōe cōmodi vel icōmodi q̄z rō iusti ꝓprie non est ibi nec fm eā ꝓprie sumūtur passiōes. sz magis ipe virtutes/ in ipa rōne mēte ¶ Causat ergo motus quidā in appetitiua virtute/ ꝓseq̄nter ad apprehēsionē virtutz cognitiue sensualis exteriozis vel interiozis. cui⁹ obiectum est vel ex simplex velut quedā adeq̄tio rei cognite ad ꝓgnoscentē. bonū vero supaddit ꝓueniētie rōem. ¶ Et q̄m bonū cōmodi p̄t cōsiderari absolute sine ꝓportione aliqua vel ꝓsiderat nūc vt absens nūc vt pñs. nūc vt arduū ⁊ difficile. atq̄ ita ꝓportionabil'r de malo. ꝓterea fm hoc diuersificat vel ramificat virt⁹ appetitiua. ⁊ silr passiones. ¶ Est q̄ppe virtū appetitiua ex alia concupiscibilis. alia dr irascibil'. quaz distinctio sumit ex obiectis. nā vis cōcupiscibilis respicit bonū vel malū nō sub rōe aliq̄ difficultatis vel arduitatz. Sz q̄m multa supueniūt nata impedire cōcupiscibilē in sua inclinatōe vel tendētia vel q̄ete circa bonū. ⁊ in odio fuga vel in q̄etatōe circa malum. hinc data est ei tanq̄z ꝓpugnatrix ipa virt⁹ irascibilis q̄ tendit in bonū adipiscēdū vl' malū depellēdū/ ñ vt simpl'r tale sz vt arduum ⁊ difficile adipiscī vel euadi. q̄le nullū in deo repit ideo nec irascibilē hñt vllam.

Consideratio .V.

Passionū nūer⁹ ⁊ sufficiētia sumit tā a subiecto q̄z ab obiecto ¶ Vis itaq̄ ꝓcupiscibil'vl' respicit bonū

commodi absolute. ⁊ sic causat amor: vel libido/q̄ vel q̄ est coaptatio vel inclinatio quedā i/ad bonū ꝯmodi. Vel respicit illō vt absens. ⁊ sic causat desideriū ⁊ concupiscentia seu cupido vel cupiditas. q̄si satagens illō adipisci Vel respicit bonū ꝯmodi vt iā adeptū. ⁊ sic causat delectatio vel letitia vel voluptas. ¶ Dicendū q̄z est ꝓpriū nabilr de tribꝰ alijs passionibꝰ respectu mali seu incōmodi. Quale si apprehēdit absolute sic causat odiū qō est discōuenientia quedā ⁊ disproportio passi ad ipz malū Vel apprehēdit malū vt absens. licz vt imminēs. ⁊ sic orit fuga vel abominatō ⁊ horror. Aut apprehēdit ipm malū vt iaz pñs. ⁊ sic orit tristicia dolor ⁊ angustia cū sil'ibus. ¶ Et ita sex reprim⁹ passiones in cōcupiscibili. tres respectu boni. amoꝛ. desideriū ⁊ delectatōz. ⁊ tres respectu mali. odiū scz fugā ⁊ dolorē ¶ Rursus ipa vis irascibil' cū nō respiciat. bonū vel malū nisi sub rōe difficilis ⁊ ardui ad adipiscēdū: vel fugiendū quale nullū est bonū vel malū vt pñs/propterea manet solū in tendētia vel fuga. nā quicqd est pñs vel adeptū vt tale est cadit in cōcupiscibilis rōz Tendit ergo vis irascibilis in solū bonū vl' malū absens. tanq̄ difficile ad obtinendū vel refugiendū seu depellendū. Et si quidē ħ fiat respectu boni futuri cū fiducia adipiscēdi. sic oꝛ spes Si cū diffidētia sic oꝛ desperatio. Si vero fiat respectu mali futuri. ⁊ hoc cū fiducia repellēdi ⁊ oppugnādi sic habem⁹ audaciā. Si cū diffidentia sic met⁹ aut timoꝛ exoꝛit. Et vtrobiq̄ fiducia vel diffidētia ꝑt inueniri. nūc cū certitudine. nūc sine certitudine. q̄uis iste passiones certitudinē magis importare videantur ¶ Sic ergo quatuoꝛ habem⁹ passiōes in irascibili/duas respectu boni difficilis futuri. spē ⁊ desperatōz. ⁊ duas respectu mali futuri difficil' audaciā ⁊ metū seu timorez. Superaddit ꝗnta passio respectu mali ꝑteriti quā dicim⁹ irā dum vis irascibil' assurgit ad vindictā illate iniurie q̄ iniuria apprehēdit vt lesiua ꝓprie excellētie. ⁊ inducriua minoratōis seu vilipēsionis. ideo querit vicissitudo quedā lesiōis q̄si agēs cōtra pariat vt dignū est. ⁊ sic fiat quedaz eq̄litas. ⁊ hoc apphendit vt difficile vel arduū ¶ Sz cur hec passio nō hz ꝑriā? Rñdem⁹ q̄ virt⁹ irascibil' sic offirmet q̄ nullo modo satagat vel audeat assurgere in vindictā illate iniurie ꝛā illate. hoc nō fit nisi dupliciter. Una qꝛ malū apprehēdit vt pñs et ineuitabile. ⁊ ita cadit sub rōe tristabilis ⁊ dolorosi. nec exit cōcupiscibilis rōez Aut hoc fit qꝛ vis irascibilis nō satagit in vindictā. ⁊ ita cadit a rōne ire. qꝛ reputat q̄ iniurias satis ꝓtra passus est aut ꝓtra patietur absq̄ vlla difficultate q̄cūq̄ placuerit. ⁊ ita q̄etat seu q̄escit ⁊ quodāmō delectat tanq̄ in adepta victoria. ⁊ ħ itez speciat ad ꝓcupiscibilis rōz Hic seq̄t arbor

Consideratio. VI.

Passionū aialiū/ꝓria ⁊ velut vnica p radix/est amoꝛ seu libido ¶ Amoꝛ quippe aī malis est inclinatio vel motꝰ ꝓsurgēs in aiali. ex apprehēsione boni vel tāq̄ boni sibi. vtpote qꝛ valet ad suum eē vel bñ esse ꝓseruādū. Cū igit bonū prius sit q̄ malū (nā malū nō dicit nisi ꝓ uatio bonī) ⁊ habitꝰ nō est dubiū prioꝛ est priuatōe (vt nec aliq̄d odio habeat nisi qꝛ alicui qō diligit apprehendit esse ꝛrium) superest vt oēs passiones respectu boni/p̄cedāt eas q̄ directe ⁊ de prorio malū respiciunt/tam incōcupiscibili q̄ in irascibili Inter eas vero que circa bonū versant. vt sunt desideriū. delectatio. spes. desperatio amoꝛ q̄ absolute bonū respicit. p̄cedere bz passiones hñtes pro obiectis bonū vt absens. vel vt iā adeptū. vel vt futurū ⁊ arduum. aut sub aliqua tali cōtracta rōe ¶ Habem⁹ conseq̄nter q̄ vis cōcupiscibilis prioꝛ est ad irascibilē. q̄uis passiones irascibilis freq̄nter ad cōcupiscibilē terminent vt spes aut audacia ad delectatōem si vincant. desperatio ⁊ metꝰ ad tristiciā si vincāt cadūt ¶ Inueniem⁹ ꝑterea q̄ oēs passiones/reducunt ad q̄tuoꝛ p̄cipales. duas in cōcupiscibili q̄ sunt delectatio ⁊ doloꝛ. ⁊ duas in irascibili q̄ spes ⁊ metꝰ appellāt. Sed ⁊ sub generaliori ꝯsideratōe oēs reducūt ad duas ꝛm duplicē rōem. scz boni ⁊ mali. ⁊ ille sunt delectatioꝛ doloꝛ. Tandē fit oīm ad vnā velut radicalē originē reductio. scz ad amorē. lz ꝯsummatioꝛ ⁊ p̄cipatioꝛ passio sit delectatio. ꝯsequēs hūc amorē vt q̄escit in re iā adepta ¶ Simplr vero lz amoꝛ seu libido sit ꝓria passionū/sortitur tñ ipsa cōcupiscibil' nomē a cōcupiscētia vel cupidine. Etiā ꝛm ficrōez poetica dicit q̄ cupido de⁹ amoris est ⁊ filiꝰ veneris. ⁊ hoc qꝛ bonū absens vel desidera-

tum magis facit se sentiri ceteris paribus rõne defect⁹ z indigẽtie tanq̃ opposita iuxta se posita magis sentiãtur. Dilez assigre possum⁹ cãz. cur irascibilis ab ira potius q̃ a spe vl audacia noiet̃ur. Ira q̃ppe respicit minoratõem seu vilipẽsionẽ. q̃ inc ma la maxie fugit. sicut ex aduerso excellentia magis appetitur. z ita appetitur vt vite p prie aliquãdo pferatur quẽadmodũ introducit poeta. Euual⁹ rñt ad nisum. Et hic est anim⁹ mortis cõemptor z illũ. Quivis ta bene credat emi quẽ queris bonorem.

Consideratio. VII.

Passiões oẽs in aialibꝫ brutis / censende sunt bone et pulcre. Explicgrã audacia z aiositas in leone et gallo. ira i tigride z apro revoluptas i porco bircoꝫ passere. timiditas i leporeꝫ oue fraudulẽtia in vulpe. adulatio in cane superbia in equo. tristicia melancolica in catto auaricia in cornice. Itaq̃ passiões iste. neq̃ male sunt vl deformes in genere moris. cũ desit ipis aialibꝫ libertas arbitrij / i qua fundatur rõ laudis vel vituperij. Neq̃ turpes dici pñt aut male in genere entis / qm̃ ens z bonũ z pulcrũ cõuertũtur. proꝑterea tantũdez bz q̃libet res sit substãtia sit accidẽs de bonoꝫ pulcro quãtũ de ente. nec hr̃e pt malũ sriũ. Ampli⁹ vero q̃libet res naturalis dirigitur in suis motibꝫ ab intelligẽtia nõ errãte vt dictũ est / iaz ex sentẽtia phorũ. cui ꝓformãs se augustꝰ. dixit q deꝰ sic res q̃s condidit ãministrat. vt eas ꝓprios motꝰ agere sinat. vbi ãt deest error z adest rei id qõ sibi ẽ ꝓpriũ. desit z turpitudo necesse est. Ex passiões in brutis aliqñ turpitudinis arguim⁹ vel horrem⁹ z odim⁹ z expugnam⁹. Rñdem⁹ hoc iõ fieri. qz nobis z desideriis nr̃is aduersantur inferũtq̃ lesionẽ. aut aliq̃ tali rõne. Donstra. pinde q̃ videtur eẽ pcã z turpitudies in natura / quõ ad cãz primã z finẽ vltimũ relata pulcra sint: videre facile est.

Consideratio VIII

Passiões aiales / in hoibꝫ viatoribꝫ sunt vt plimũ vituperabiles z male turpes. Inueniem⁹ hoc esse ex. nõ solũ ex determiatõe fidei. sz ex naturali deductõe si pspexerim⁹ cõditionẽ z finem fm quẽ hõ cõdit⁹ est. Hõ nãq̃ cũ sit nature rõnalis. ipe fact⁹ est vt discerneret inꝰ bonũ z malũ. z vt magis bonũ magis diligeret. Constat vero deũ eẽ summũ bonũ. Ordinat⁹ est igitur hõ ad ꝯgnoscẽdũ z diligẽdũ deũ. in quo stat sua iusticia. sua bonitas z gl̃oria. Oportet q̃z vt hoc assequatur aliq̃n hõ. alioq̃n frustra z insipiẽter ad hunc finẽ fuisset ordiatus supra brutales naturã. Ex hac radice veritat⁹ phice seq̃t q hõ dz summũ bonũ summe diligere et magis q̃s qua bona aut q̃s mala. Debz ad opatões pris sue principalis q̃ est rõ magis inclinari q̃s ad illas corpis Debet q̃nto erit iustior iusticia morali / vel nllo mõ vel minus affligi. Debet fm portõem superiorẽ z diuiniorẽ ac liberã / dirigere inferiorẽ z ei libere z sine cõtradictõe dñari. Dz hr̃e corpus suũ tanq̃ instrumentũ cõfortme rõni. immortale. s. nec impediẽs sz ad iuuãs rõem. ac min⁹ indigẽs q̃s corpa iferioꝝ naturaꝝ. Dz oim istoꝝ ac similiũ videm⁹ in hoibꝫ cõtrarium ꝓpter passiões corpis. que trahũt aiam ad dilectões foridas z malas. trahũt in errores z superstitiosas isanias. trahũt magis ad opatiões corpis q̃s ad opatões virtuosas. trahunt ad obligatõem. ignorantiã. z inq̃etudinẽ trahũt ad afflictões ad rebelliones ad penãz mortẽ pl⁹ q̃s in brutis z in iustis sepe pl⁹ q̃z in iniustis. Quid supest / nisi concludere tales passiões esse cõtra rectũ z debitũ ordinẽ nature primit⁹ institute. Dic aũt ordo nõ aliter puerti potuit z pt / q̃z ex culpa libere ꝓperrata p ingratitudinẽ contra deũ. sicut vidit q̃ deplorãs dicebat. Nõ cũ in honore eẽt. rẽ. Dz heu iã nõ silis sz deterior z turpior. Sũt igitur passiones hmõi vituperabiles. qz tollũt obedientiam. Sunt z male turpes / tanq̃z priuãtes inboie ex vitiosa radice modũ spẽm z ordinẽ. puenitũt q̃ppe iudiciũ rõis qõ oporteret subseq̃. turbãt ligãt atq̃ tyrãnisant dominiũ rõis. ita vt nimis sentiat hõ illã sentẽtiã. Corp⁹ qõ corrũpitur aggrauat aiaz Et illõ Jugũ graue sup filios adã. Dẽiq̃ multi phorũ experiẽtia z rõe ꝓuicti ꝓfessi sunt hãc corruptõz. licet ad verã cãm neq̃q̃z puenerit. Tãdẽ ex his radicibꝫ q̃ mltiplici⁹ extẽdi potuerãt / necessitas oritur recreatõis hũane p mediatorẽ xp̃z deũ z hominẽ. alioq̃n finis hũane creatõis inihilũ corruisset p tota spẽ / qz ñ ad gl̃az sue vivificatõis z fruitõis sz ad penã etne dãnationis tota deuenisset. qõ sapie ꝺine fuerꝫ

potentie z bonitati/ neqz decẽs neqz rõna
bũle ẽ ascribere. de⁹ quippe z natura nihil
faciũt frustra. Hinc ortũ habuit illa excla
matio ꝓphica. Nunqd eĩ vane ꝓstituisti fi
lios hoim. dãs intelligi q⁹ nequaqz Hotẽ/
tur tñ ꝓ his que dictat seqns cõsideratio.

¶ Consideratio. IX.

Passiões aiales/ ꝓ statu nature ĩsti
tute/ fuissent pulcerrime. ¶ Hui⁹
rõ est. qz nulla ꝓuenisset iudiciuz
rõis. sz ad obsequiũ z nutũ eius vel surre/
xisset vel qeuisset. Sic in xpo neqz dolorẽ
neqz cõcupiscẽtiã. neqz desideriũ. neqz spẽ
aut metũ inuenire erat/ aut aliã passionis
cuiuscũqz similitudinẽ/ nisi subseqnt ad im
periũ z dictamẽ rõis. ¶ Porro qlibet hõ
qz to amplio⁹ ꝓfecerit in virtutib⁹ moralib⁹
atqz gratuitis/ tãto reformabit ordo iste ĩ
eo. vt passiões nõ ꝓueniãt aut obruãt iu/
diciũ rõis. sz poti⁹ ad ei⁹ iussionẽ moderẽt
Hinc ortũ est diuinũ illõ Arist. verbũ. q⁹
in virtuoso oĩa cõsonãt rõni. Si tñ est in
hoĩb⁹ inuenire talẽ/ ꝓpus qz corp⁹ mortale
hoc corruptibile/ induerit incorruptibi
litatẽ/ z immortalitatem z absorpta fuerit
mors in victoria ¶ Sic fortassis eleuare
naturã bũanã voluerũt ipsi stoici dũ dixe
rũt q⁹ virtutes sunt ipassibilitates. nõ vti/
qz q⁹ virtuosi nihil sentirẽt aut paterẽtur/
alioqn lapidib⁹ eẽnt pares. Sz qz passio
nẽ qũlibet/ ꝓuenit virtuosus. nec surre/
pit aliqz velut effrenis atqz tyrãnisans rõz
Sz stat⁹ talis vtinã eque facilr adqrerẽt
qz pulcrez cito describit ¶ Epicurei ãt qz
naturã bũanã in bestialẽ detorqbant. nec
aliqd porro meli⁹ aut diuini⁹ ponebãt in
hoĩe. dixerũt conseqnter passiões oẽs esse
pulcras z optimas Jta enĩ de bestijs iam
dixim⁹. ¶ Leter Arist. qi mediũ iter per/
gẽs negauit passiões oẽs bonas eẽ. quia
multe ꝓueniũt z impediũt rõem. Negauit
nihilomin⁹ oẽs iudicãdas eẽ malas z tur
pes. eas videlz q rõe regerent. ¶ Puto q⁹
ex istis facile est elicere regulã generalẽ de
morali bonitate vl malicia passionũ. Dũ
enĩ passiones regi debẽt rõne nec regunt
ille tunc iudicãde sunt aut criminalit aut
venialiter male. nã sensualitas in hoĩe p/
ticipat de volũtario in hoc q⁹ ordinata est
audire rõem. quã dũ renuit audire peccat
z turpis est. bruta vero nullã hoc mõ hñt
cũ rõne colligantiã. nec ordinata est eorũ
brutalitas obtemperare rõni coniũcte quã
nõ habẽt. ¶ Sed ortũ difficultas de pue
ris et fatuis nõ habẽtib⁹ vsuz rõis ꝓmit⁹
institute. Ĩ tantũ sunt
sui mot⁹ illi passiõales turpes nõ habẽtes
modũ spẽm vel ordinẽ qualẽ bũane natu
re postulasset integritas. ita vt veruz sit iu
xta hanc cõsideratõez q⁹ nemo viuẽs est si
ne pctõ sup terrã/ etiã infans vni⁹ diei.
Solus xps p⁹ pctũ ꝓmi hoĩs sic habuit
innocentiã originalẽ sic in solo regno aie
sue/ seruata est iugiter ab instanti sue cõce
ptõis/ talis obediẽtia sensualitatis ad rõ
nem/ qualẽ primaria nature institutio in
hoĩe plãtauerat. ¶ Et talẽ neqz in virgie
Maria neqz in Johe baptista dũ ifantes
eẽnt/ inuenire erat Quãuis hec destitutio
nature. nequaqz imputaret tũc rationi ad
culpã actualẽ vel mortalẽ vel venialẽ apõ
eos. sicut nec apõ nos dũ infantes sum⁹ z
dũ non hz ratio liberũ vsum suũ. absqz oĩ
ꝓcedẽte culpa actualẽ nostra. Secus vbi
culpa nrã in cã est ¶ Nihilomin⁹ eẽnt hic
attẽdẽda multa circa conditõz stat⁹ inno/
centie. z circa libeqz dominiũ qõ habuisset
ratio ꝓ oĩ tpe supza sensualitatẽ tã in pue
ritia qz in senio. tã motib⁹ potẽtiaqz natu/
raliũ cuiusmodi sunt nutritiua z vegetati
ua z generatiua. qz sensitiuarũ sicut sunt
imagiatiua z fantastica. z exteriozes ãqz
potẽtie de quib⁹ non est hic dicendũ ꝓ sin
gula sicut nec quale dominiũ in istis com
prehensozes fuerint habituri.

¶ Consideratio .X. ¶a

Passionũ aialiũ general origo du/
plex inuenit. Prouẽit ei frequnter a
sensib⁹ exterioribus. agẽtib⁹ in ipsos
sensus. vt in visum. auditũ. gustũ. tactũ. et
olfactũ Et hic modus in hoĩe est velut ab
inferiori. Prouenit nihilominus velut a
superiori dũ spũs rational. actuat⁹ hac vl illa
cognitione/ ex consequẽti volitione vel
nolitione. impat mẽbris inferioribus⁹ mo/
uẽs ea. Quẽadmodũ xps horribilẽ mor/
tis apprehẽsionem imisit a ratione in sen
sualitatem. Talis ei colligatio iũgit por/
tionẽ sensualem ad portionem rationalẽ
q⁹ vicissim actus vnius redundãt in alte/
rã Quãuis in non virtuosis/ tract⁹ sensua
litatis sit fortior. z ita fortior/ q⁹ non est ĩ
ptãte rõnis. non tangi irruentib⁹ primis
passionũ motib⁹. licz sub ea sit appetitus

ille ⁊ dñetur ei⁹ taliter. q̄ nequit ab⁹ nulla ratiõne ꝓsensum errorẽ re. Secus in pfecte virtuosis. sec⁹ in beatis. secus i ẽpo. secus ꝑterea in statu primario. de q̄ pbabile est sentire/ q̄ nunq̄ nisi desup impante rõne potuisset q̄cũq̄ sensibile forinsec⁹ agere insensus. alioq̄n vix haberi p̄t exit⁹ q̄n necesse sit cõcedere deceptões ⁊ errores potuisse cõtingere p illo statu. ⁊ passiões de necessitate pueniss̄e ratõem expediũt ãt se leuiter q̄ sentiũt vt dixim⁹ Sane mõ nunc apõ naturã destituta ꝓpio quãdo necesse est vt ois nostra cognitio/ incipiat a sensu deorsum tũc autẽ de sursum sp descẽdiss̄.

¶ Consideratio. XL.

¶B Passiones suas/ suo mõ dicẽdus ẽ hñe spũs noster rõnal̄. Sil̄r et rõ seu voluntas ¶ Presupponenda sunt hic oia q̄ de distinctõe spũs ⁊ rõnis ⁊ sensualitatis tradiderũt doctores sacri nõ discrepãres in boc a pbis cleuatis. de q̄bus alio loco tractauim⁹/ duꝫ sciam de theologia mistica vtraq̄/ declarare tã speculatiẽ q̄ practice conati sum⁹ ¶ Et q̄stũ patitur presens breuitas/ dicim⁹ iuxta iã notata/ q̄ sicut ad cognitõem sensualẽ/ nat⁹ est sequi q̄dã mot⁹ ad psecutõem vel fugã dum apprehẽdit aliq̄d vel tanq̄ ꝓueniẽs vel vt disconueniẽs. Sic suo mõ nata est sequi quedã affectõ. lõge tñ purior/ ad cognitõnẽ spũs in luie pure itelligẽtie a fantasmatibꝫ denudate/ dũ se ad lumẽ eternũ desup cõuertit. q̄si ad speculũ q̄dã eternitat̄. et ad mõres eternos a q̄bꝫ mirabil̄r illuinat de⁹. Volũtas sil̄r dũ insequit cognitiõꝫ rõis q̄ mediã inter lumẽ spũs ⁊ cognitõez sensus/ hz in se mot⁹ passionales suo mõ. quitñ nõ alterãt p se ⁊ immediate corp⁹ qz nec fiũt organo corporeo mediãte. quẽadmodũ passiões sensuales oriũtur. q̄rũ effect⁹ varij sunt in corpe. vt ad leticiã sequit dilatatio cordis. ad tristiciã ꝓstrictio. ad irã supcalefactõ. ad timorẽ frigefactõ ⁊ ita de reliq̄s. Vñ cor in gaudio paulatī dilatat̄ ⁊ maxime ad ãteriora ꝓpter quod moueri dicit a medicis versus pectus In tristicia vero paulatī ecõtra. s. ad interiora. ⁊ maxime versus deorsum In ira vero subito versus pectus. In timore mouet ad oppositũ subito In verecũdia subito ad vtrunq̄ In anguistia vero paulatim. Et ita nõ ponũt medici nisi sex passiones iuxta sex modos alterãdi cor ipm ¶ Aduertat ãt studiosus diligẽter hãc de passionibꝫ distinctionẽ. q̄m multa videt inter sapientes varietas de mõ ponẽdi vel negãdi passiões. nisi cõcordaret eos ista ꝓsideratio siue distinctio. Posuerũt stoici passiones nõ cadere in sapientẽ put Prosper improbat ex sacris litteris. arist. sil̄r eis p rõnes ab experientia sumptas ꝺdicit. ¶ Vz intelligamus quid in re sentiũt ⁊ eos statim cõuenire vi debim⁹ Concedũt stoici gaudiũ sapientis letitiã tollunt tanq̄ vanũ aliq̄ꝺ ⁊ ludicrũ nec seuerũ. Concedũt ⁊ sapiẽti amorẽ virtutũ ⁊ odiũ vitiorũ ⁊ spem bonã. ⁊ fugam vel horrorẽ inhonestatis. alioquin nullũ in sapiẽte plus q̄z in lapide virtutis locuꝫ linquũt. Negant tamẽ in sapiente timorẽ misericordiã dilectiõem irã. tanq̄z egritudines ⁊ morbos animi pestiferos sicut nominat Ciceꝛ in de tusculanis ¶ Sic sentire visus est Boe. dũ bas q̄tuor passiões abũciẽdas in inq̄sitõne veritatis/ metrice iubet. Tu q̄z si vis luie claro cernere verũ. tramite recto carpe callem. Gaudia pelle. pelle timorẽ nec dolor assit. spemq̄z fugato. nubila mẽs vinctaq̄ freno. hec vbi regnant. Quis tñ existimauerit boetiũ/ vel alitez sapientẽ. negauisse. q̄n plures ⁊ varij sint aiaꝝ nostraꝝ ad virtutes ⁊ ad vitia spirituales affect⁹ ¶ Ecce q̄ differẽtia negatõis ⁊ cõcessiõis passionũ inter pbos/ magis ex noibꝫ q̄z ex re pendere videt cũ vera sit ꝓsideratõ nrã/ q̄ passiões suas suo mõ dicendus est habere spũs rõnalis. Sil̄r ratio seu volũtas. ꝓportionaliter ad appetitũ sensitiuũ/ differẽter tamẽ.

¶ Consideratio. XLI

¶L Passiões spũales/ magis attẽdẽde sunt aie ad deuotõꝫ vocate/ q̄z sensuales. vt illas adipisci. ⁊ ꝑz eas affici mereat Si ei deuotio ẽ (sic̄ est) elevatio mẽtis i deũ/ p piũ ⁊ hũilẽ affectũ. vtiqz iã affect⁹ ille nõ est intelligẽd⁹ ee solũ sensual̄ q̄ frequẽtẽ nõ ẽ in nrã ptãte. nec respicit iustũ vt iustũ ẽ. nec ẽ soli⁹ volũtat̄/ inseq̄ntez cognitõꝫ portõis iferior̄ ipi⁹ rõis. aspiciẽtis fantasmata ꝛ abꝫ fantasmate. q̄m hoc nondũ est p̄fectoꝝ q̄ p ꝺsuetudie exercitatos bñt sensus spũales ĩsitos ĩ apice portõis supior̄ ipi⁹ rõis. q̄ portio legibꝫ eternis innitit̄/ in lumie pure intelligẽtie. imꝑmiꝛe loco ⁊ tpi. ¶ Et q̄m noiz grãdis ẽ

sepe penuria. quoꝝ nihilomin⁹ institutō libera est Transferam⁹ deinceps nomina passionū aīaliū de quib⁹ ꝓbi tractauerūt. ad affectōes hmōi spirituales. q̄les habet anima. dū cōtemplās deū Amor ipsuꝫ vt totū amabilē. Concupiscit ip̄m vt totum desiderabilē. Fruit⁊ quietat⁊ delectatur in eo/ vt in toto bono/ vtcūq; iam adepto Odit vero q̄cq̄d ab hoc toto amabili. toto desiderabili. toto delectabili separe ꝑt. Hinc illō sibi vehemētissimū odiū ad peccata horror⁊ abominatio⁊ fuga⁊ detestatio/ si videant instare. dolor autē acerbissimus⁊ inq̄etudo molestiua si forsan affuerint. Hinc ꝓterea spes ingēs dū ꝑsiderat magnificētissimā⁊ munificentissimā dei liberalitatē. reprōmittētē eterna Audacia rursus magnanimis in aggrediēdo grandia ꝓpt deū. Zelus q̄z diuini cultus et honoris. Desperatio āt in virib⁹ ꝓꝑijs. vel de viribꝫ ꝓꝑijs. vt ex consideratiōe tātorū discriminū⁊ diuinoꝝ iudicioꝝ inscrutabiliū met⁹ ingens. ¶ Ecce habem⁹ in spū passiōes vndeci principales. Amorē. cōcupiscentiā. delectatiōem. odiū. fugā. tristiciam. spē. desperatiōem. audaciā. metū. irā. vel zelū ¶ Et vt ad vnū dicam⁹⁊ differētiam ꝓpriā assignem⁹. passiones aīales vt tales sunt/ versant circa rōem cōmodi vel incōmodi. spirituales vero/ ad rōem solius iusti vel iniusti respiciunt.

Consideratio XIII

Passiones spūales/ hñtes originē ex ꝑsideratiōe pura⁊ lucida iudiciorū diuinoꝝ q̄ ad bonos⁊ reprobos/ hñde sunt iugiter apō deuotos/ tāq̄ centrū aliq̄ vel cardo vel axis vel sid⁹ immobile/ intervolubiles alias q̄lescūq; ⁊ vnde cūq; surrexerit passiōes ¶ Puto q̄ passiones hmōi spūales habuerat q̄ dixit. Dñe añ te oīe desideriū meū. Et rursus Oculi mei sp ad dñm. ¶ Pro cui⁹ intellectu placeat vti manuductōe grossa figurali Constituam⁹ nauē in medio mari. ordinemus eā et armem⁹ tā hoīb⁹ q̄s instrumētis oīb⁹ req̄sitis/ sit in medio nauis mal⁹ erect⁹ porrigens velū exp̄āsum ad vētoꝝ susceptōem. sit in summitate mali rector nauis ita collocatus q̄ ꝑt quaq̄uersum. sursum⁊ deorsum. dextrorsum⁊ sinistrorsum. añ⁊ retro ꝓspicere sibi de oīb⁹. ita vt neq; fluctuose elatōes maris/ neq; caligines nebulose neq; vndaꝝ aspsiōes. neq; ertēsiōes. neq; distensiones veli. p varietatē ventoꝝ/ neq; cōcursus⁊ occursus nautarū seu remigantium seu nauē regentiū/ valeat obstare/ q̄ min⁹ inspiciat oīa que vidēda decreuerit. Talis rector⁊ si ferat nūc hac nūc illac p hāc nauē. si circūsonātes etiā vndiq; varias mutatōes ꝑdictas ꝓpeti cōpellit. nihilomin⁹ libeꝝ hz assidue ꝓspectū ad īmobilem celi plagā q̄s polū noīam⁹ Detorquet insup oc'los si et dū placuerit p oēz circūq; q̄s in infimis regiōez ¶ Existia talē eē debere spm̄ in naui'la corpis qualis tibi descript⁹ est rector nauis. Ascēdat ipse oportet arcē seu specula synderisis quā appellauit mystice ꝓpha montē dñi. paul⁹ celuz tertiū. Johes esse in spū Prospiciat ex illa specula tanq̄s ex summitate mali stabilis dat cūcta moueri. Videbis q̄ spūs iste poterit annotare vētos passionū variaruz tanq̄s ex. xij. ꝓtibꝫ plagis ducentiū orig⁹ nē. a deo. a bono angelo. a malo. a celo. ab innata cōplexione. ab actiōe q̄litatū ꝑmarū. ab actiōe q̄litatū scdaꝝ. ab imaginatiā virtute. a spū. a rōne. ab habitib⁹ adq̄sitis vel innatis. tandē avaria cōbinatōne seu configuratōe causaꝝ ꝑdictarū. Sup q̄bꝰ oīb⁹ ꝑsiderādū aliq̄d ex̄istiam⁹ ꝑ singula.

Considera. XIIII.

Passiōes spūales/ origīari a deo tā mediate q̄s imediate/ fatēdū est Si oīs sapia a dño deo est. ⁊ sapientia ⁊ a sapore ex̄m nomē suū Si ꝓterea grāz dona⁊ virtutes infundi supnaturali⁊ a deo/ nemo fidel' ambigit. Si rursuz virt⁹ sacrorū attingit saltē misterialr in spm̄ Si deniq; multi sunt tract⁹ dei amorosi q̄les orabat aīa sctā in Cātic. Trahe me inq̄t p⁹te currem⁹ in odorē vngētorū tuorū Et hec oīa atq; silia/ cū sint passiones ip̄i⁹ spirit⁹ vel causant eas. q̄d superest nisi vt fateamur deū agere passiōes in spm̄. vsq; adeo vt iubilet⁊ exultet spūs i deo salutari suo ¶ Amplius vero. si naturā q̄q; sensuz spūaliuz ꝓspicim⁹ q̄ suā hñt similitudinē ad sensus corpales/ inueniem⁹ q̄ de⁹ est ipsi auditui spūali armonia sonorissima. ⁊ ipsi visui lux splendidissima. ⁊ ipsi gustui sapor dulcissimus. ⁊ ipsi olfactui odor suauissimus. ⁊ ipsi tactui ampler⁹ iocundissimus. ¶ Porro semel locut⁹ est deus per

scriptură suam sacram. qui ꝯuis ꝛ idipm
nō repetat semp per singl'os vt dicit Job.
repetit tamē aperiēdo sensuz. vt intelligāt
hmōi scripture. repetit quoq; inducndo
mentē virtute ex alto. reperit inclinādo. i/
spirando. alliciēdo. illuīando. stabiliēdo.
vt non solū intelligāt sed impleāt ꝛ amēt.

¶ Puto sic affici. postulabat q̄ dixit. Cō/
cupiuit aīa mea desiderare iustificatōnes
tuas in oīni tpe. Cui⁹ rōnem vnā reddēs
q: testimonia mqt meditatio mea est. ꝛ cō
siliū meū iustificatōes tue. Bonū certe se/
curūq; ꝯsiliū iustificatiōes dñi/ q̄s scptu
ra sacra tradit. qđ ꝯsiliū qui deserit. volēs
inniti ꝓprie vel aliene prudētie hūane. vo
lens ꝓterea seq̄ desideria cordis sui/ ꝛ ire i
adinuētionib⁹ suis. vt tandē fallat ꝛ fallat
inter tot varietates affectuū videlicz ordi/
tium/ necesse est. put infra docebitur.

¶ Consideratio .xv.

Passiōes spūales ab angl'o dei bo
no frequēter immitti credendū ē.
Nolo quisq̄ expectet. vt nūc ptra
ctem⁹ studiose modos quib⁹ angelic⁹ spi/
ritus copulari ꝓt ad hūanū illustrādo ipz
afficiēdo. monēdo. ꝛ docēdo. pscrutatioz
quippe conq̄sitō fit a doctoribus scribēt⁹
sup scōz sentētiaz. ¶ Fatemur itaq; q̄ an
gelus nō illabit in spm̄ nostz q̄m hociꝑz
soli⁹ dei ꝓprium est. q̄ ita spm̄ nostz solus ꝓt
dñant possidere fortit atq; suauiter/ vt sue
motioni atq; viuificatōi/ spūs noster obe
diat vltro. ꝛ sic vltro tm̄/ vt nō habeat fas
obniti. Et hūc ingressum dei dñatiuū. no
minam⁹ illapsum. ¶ Sūt nihilomin⁹ alij
modi quib⁹ angel⁹ bon⁹ agit in spūm no/
strū. Un⁹ est p applicatōem immediatam
sue substātie ꝛ virtutis/ ad spm̄. nō quidē
naturali ordine. p statu pēnis miserie. sed
dispēsatōe supnaturali. Facta āt applica
tōe tali/ cū angel⁹ sit substātia luiosissima
virtuosissima ac benignissima quis nega
uerit quin alliciat ꝛ quodāmō trahat spi/
rit⁹ noster ab hmōi luiosa ꝛ benigna ꝛ sua/
ue olenti virtute/ tanq̄si ferrū trahat a ma
gnete/ vel appetitus ab obiecto placidissi
mo ꝛ conuenientissimo moueat ꝑterī si fue
rit spūs nr̄/ pur⁹ cast⁹ integer ꝛ san⁹ sine di
scrasia febrili corruptōis viciose. sine int/
positōe sordidarū cogitatuū cū desideri⁹
turpib⁹ ꝛ fedis. ¶ Porro sicut imaginati
sunt phantes q̄ actōes celi corpei/ ꝓ oēm
orbē stellaz atq; planetaz. ꝛ ꝓ oīa zodiaci
signa formāt. corp⁹ hūanū. influūtq; ꝛ im
primūt in ipm̄ ꝯcatenatōe q̄dā indissolu
bili ꝓportōnabili similitudie possum⁹ di
cere/ q̄ ex ispēsatōe dei gratuita/ q̄libz ce
lestis hierarchia a summo vsq; deorsuz/ ꝓ
oēm iūcturā spūalē/ influere bz in hūanū
spm̄. quilibz angel⁹ suo mō. mediate vel i/
mediate. Sic seraphin inflāmat. cherubī
illustrat. throni stabiliūt. Et hoc fm tres
vires aīe. affectiuā. scz intellectiuā ꝛ exccu
tiuā. ꝛ fm tres e⁹ portōes/ supiorē/ inferio
rē ꝛ infimā sensualēvñ ꝛ approbatius pri
ma hierarchia mouere dicit portōez supi
orē aīe/ q̄ respicit pria principia. scōa por
tionē inferiorē q̄ respicit ꝯclusiōes gene/
rales ꝛ tertia portionē sensualem q̄ ad sin
gularia magis dilabit. ¶ Quisq̄s ꝓterea
studiose recogitauerit ea q̄ tāgere superficia
liter ītēdim⁹ de cauſ naturalib⁹ passionuz
aialiū. ꝓ q̄s disponit vel indisponit spūs
ad passiōes spūales: aīaduertat q̄ntū dō/
minū habeat bon⁹ angel⁹ ad inducēdū sal
tē dispositiue hos vl' illos affect⁹/ disponē
do vel imutādo sensus corpales. tā interio/
res q̄s exteriores. q̄ sunt organice potētie. et
hoc mōis varijs ꝛ pene infinitis. iuxta vari
etatē applicationū multipliciū. h⁹ vl' illius
cause corpal'. Uez de his non est hic di/
cendum per singula.

¶ Consideratio. xvi.

Passiōes spūales ꝓturbāt crebro/
ab immissiōib⁹ ꝓ āgl'os malos fact;
Pūt quidē angeli mali q̄tū dei ꝓ
uidētia ꝓmiserit/ agere sua mlta ad ange
los bonos tā ob subtilitatē vigorē q̄s subti
tudie: q̄s ob pspicuitatē natural' ingenij. q̄s ꝓ
pter experientiaz diuturnitatē. nūc i natura
lib⁹ actōib⁹ sursuz ꝛ deorsuz i celo ꝛ i terra.
nūc i opatōib⁹ miracl'oſ angl'oz ꝛ oīz spi/
rituū btōz. q̄uis errēt freq̄nt. Excecat eos
malicia amēs. superbia furēs sine lege ꝛ ordi
dine. liuor insanies. Excecat eos iustū dei
iudiciū illudēs eis ꝛ puersissiōs eoz conā
tus aduersus electos suos ꝯuertēs i vsum
sue bonitatis. ¶ Trāsfigurat se āgel⁹ satha
ne/ i āgelū luc; sic tradit apl's. Nō fieri sic
vno mō ꝓt itelligi. vt ipe mal⁹ āgel⁹ celesti/
natā maliciā ꝛ horrificos affect⁹ suos/ fin
gēdo se placidū/ pulcrū/ ꝛ benignum/ ad
exemplar angl'oz bonoz. Imitādo ꝓtere
a doctrias ꝛ obſuatōes eoꝛūdē btōz an

Deus bis malis

gelor in amore castitatis virtutū. Tam vt seducāt facili⁹/ q̄s venerenk et colank sic deus. Hā ꝓpter q̄d aliud inuenim⁹ in supstitiōib⁹ magicis/ fieri thurificatiōes orationes deuotas et ieiūnia. petit q̄s fieri ministeria p pueros innocētes. nisi vt efficatius fallat et colak sicut de⁹? ¶ Deniq; q̄ntas habeāt efficacias ad īmutatiōem corporis actōes iste malignor spirituū/ scriptura sacra docet de magis Pharaonis et alibi. Et rō certa deducit/ p̄concessoq; demones aliq; sint aduersus q̄s nobis ē colluctatio sicut tradit apl's. Et idipm et scti patres multis supra numer argumentis experti sunt.

℞ Considera. ¶ XVII.

Passiōes spūales immittūtur a celo. mediate tm̄. et solūmodo dispositiue. Sil'r a q̄litatib⁹ scōis cōsequentib⁹ celestes influx⁹ et primar q̄litatū actōes ¶ Longus eēt hic sermo de traditōne astrologor q̄ ad actōes celestes i corpus humanū. ꝑm varietatē signor et planetar et aspectuū. vt q̄ saturn⁹ inducit ad tristiciā. Jupiter ad leticiā. mars ad iram sol ad audaciā. venus ad cōcupiscentiā. et ita de reliquis. Jndevenit distictio illa q̄ planetar/ ali⁹ est beniuol⁹. ali⁹ maliuolus q̄uis hoc nō sit accipiendū de malicia q̄ sit innata planetis. Jnducit enī q̄ntuz de se est ad bonuz. sed in hoib⁹ abusus est/ q̄ bone nature inclinatiōes/ deducūt in malū. ¶ Potuerat etiā rememorari q̄ pacto celestes influxus. varias imp̄mūt et miras tā in lapidib⁹ q̄s in herbis et metallis ꝓprietates. sicut in magnete ꝑspicue cernimus Sicut ꝓterea dicūt reruz hmōi curiosi q̄ lapis aliq̄s portat⁹ vel inspect⁹ dat audaciā. ali⁹ leticiā. ali⁹ amorē ¶ Hec āt oia q̄s/ tū hūt veritatis/ nihil aliud ꝓbant q̄s cōsideratiōez nostrā. q̄m acceptōes hmōi fiūt nō īmediate in spm̄ rōnalem/ sed in corpus. ad cui⁹ alteratōem/ hāc vel illā/ nō parū inclinak spūs ad hūc affectū spūalē vel ad illū in se ꝓducendū. quēadmodū mēoratur Heliz⁹ euocasse psaltē/ duz ꝓphetie spm̄ in sevellet excitare ¶ Ex āt demones dicunk p aliq̄s hmōi virtutes allici vel eq̄ civel cōpelli/ alteri⁹ est speculatōis ¶ Vocāt autē aliq̄ virtutes hmōi virtutes occultas sicut Auicē. Alij virtutes a tota specie vel que insequūtur formā specificā rei. sicut natura specifica caliditatis est calefacere/ ita natura specifica magnetis est sic mouere ferrū natura specifica strutōis digerere ferrū Et ita de reliq̄s effectibus. q̄s nō dicūt fieri ex cursu vel actōe q̄litatum primar vel ex cōbinatōe earū seu ꝓfiguratione. quēadmodū fuit intentio q̄rundā/ ad hec principia generalia q̄lescunq; effectus iferiores reducere/ q̄vl' nō p̄nt vel difficillime p̄nt in assignatōe torvarietatum in effectib⁹ semet euoluere. ¶ Jnueniem⁹ p̄terea q̄sdā ph̄orū opinatos esse (sicut ex articulis parisien. condēnatis palā elicit) q̄ celestes itelligētie que animāt celū ꝑm eos/ taliter agebāt in spm̄/ qual'r celū agit in corpus. itavt spūs se haberet solū passiue/ ad oēm suā cognitōem vel affectiōem et nil agebat sed agebak. tanq̄s si obiectum lucidū agat imaginē sui in speculuz obiectū. vel tanq̄s pictor. aut scriptor si agat i tabulā. put etiā Boet⁹ in suo de cōsolatōne metroyno cōmemorat ¶ Dixerūt rursus aliqui q̄ hec actio intelligētiarū/ fit libere in spm̄. nūc ad hoc cognoscēdū nūc ad illō. Alij naturali necessitate id fieri cōtendebāt. ponebāt tm̄/ q̄ dispositio spūs. ꝓout abstrahit magʒ aut minus a carnalib⁹ vinculis. et carcere ceco corpis. iuuat plurimū vel ipedit/ radios hos influx⁹. Sic saluāt magicā naturalē. sic ꝓphetica illūiatōem. et ita de plurimis. Sic imaginati sunt Auicē. Algazel. Alkind⁹. et nonnulli xp̄ianorū doctorū. ponētes aiam illustrari quaq̄ursum Et hoc posuerūt aliqui fieri p liberā cōuersionē spūs/ ꝑm duplicē faciē suā. nūc ad supiorā nūc ad inferiora. ¶ Aristo. vero nullū posuit nisi ab infimis fieri ꝓgnitōz vel affectōz originati⁹ et īmediate. quē isecuti sunt cōes doctores catholici dū loquūt de statu nature destitute nec eleuate p rapt⁹ aut illustratiōes miraculosas. sicut dicit petr⁹ q̄ nō būana volūtate allata est aliq̄ ꝓphetia. Rapt⁹ āt vel extak apō deuotos tūc iō ōz fieri dū illustrak spūs immediate de sursum q; p̄ter naturalē cursum vite p̄ntis hoc euenit.

℞ Considera. XVIII ¶

Passiōes spūales iuuank plurimū vel ipediūk ab innata ꝓplexiōe corpali ¶ Autorisauit plato q̄ aīe ise/ quūk corpa. ñ q̄dez naturali neccitate si ad spūm liberū fiat aspect⁹. sz q̄dā inclinatō;

ne. prout corp⁹ ipm summistrat aie tanq̄ instrumentū. Cōstat enī q ad instrumentorū varietatē/ ꝓsurgit in opatōnib⁹ facilitas maior vel difficultas. Videmus itaq̄ circa mechaicas artes q faber alr opatur cū instrumēto quadrato. aliter cū hebeti. Sicut scriptor vl pictor. Sicut suo mō de varia cōplexione mēbrorū z de his que mēbris ipsis subseruiunt. vt sunt spūs corporei. tā radicales q̄ fluētes vt est ꝓterea sanguis qui est cōis materia tam mēbror̄ q̄ hmōi spirituū. ¶ Circa quod oportet attendere iuxta traditiōem medicor̄ q sanguis subtilis z clar⁹ in substātia/ tempat⁹ vero in q̄litatib⁹/ disponit ad gaudiū maius vel min⁹ ꝑm q̄ntitatē talis sanguis qui generat spūs splendidos atq̄ tpatos. ¶ Sanguis autē clar⁹ z subtilis z calid⁹ a dominio (qualis est sanguis corpor̄ in quib⁹ color rube⁹ dñat) disponit ad velocissimā iram. cum sit velocis inflāmatōnis. et mot⁹. sz ira hec/ modicū est durabilis. cum oīe subtile tenue celeriē resoluat. ¶ Si vero sanguis fuerit subtil⁹ z clarus sed frigid⁹ qualis est in corpib⁹ in q̄b⁹ aquositas naturalis fleumatis dominat. inclinat ad timorē z pusillanimitatē. q a q̄busdā vocat cordis debilitas. Et hoc est q spūs a tali sanguie generat⁹. est modic⁹ frigiditate impediēte suā generatiōnē. Est etiā grauis z pax. inflāmabilis ꝓpter frigiditatē z humiditatē. ideo superest vt sit ineptus calefacere cor z ab exteriori moueri/ ꝓterea neq̄ ad irā neq̄ ad gaudium neq̄ ad audaciā/ pt inclinare. ¶ Sāguis autē grossus z calidus si fuerit niger aut tenebrosus z ineq̄lis grossiciei q turbidus appellat qualis est sanguis corporū in quib⁹ color approp̄inq̄ns fini adustionis dñat/ disponit ad tristiciā ꝓpter tenebrositatē spirituū. z ad irā ꝓpter caliditatē ip̄or̄. Disponit insup ad ptinaciā vl fixam irā. ꝓpter eor̄ spissitudinē vel grossiciē. Delect enī tarde nimis. forma eis impressa. z a corpe tarde dissoluūt. ¶ Si vero sanguis fuerit grossus z calid⁹/ non tñ turbid⁹. q̄lis inuenit in corpib⁹ hūtibus cor tpatū z epar notabilr calidū atq̄ siccū sed lōge amplⁱ⁹ siccū z vtētib⁹ dicta mediocri/ vel in corpib⁹ tpatis q̄ sanguis fortis exercitio calefact⁹ z inspissat⁹ nondū cepit aduri z denigrari/ nō disponit ad tristiciā sed ad cōstantē audaciā. quā quidā vocāt fortitudinē cordis/ disponit q̄z ad mediocrem irā q leticia frāgit eam cū ad eā sint magis proni q̄ ad tristiciā. Sz si ex vehemētissimis causis ira fortis excitet. in talibus tarde sedat ꝓpter grossiciē seu spissitudinē ꝑdictor̄. ¶ Sāguis autē grossus et frigid⁹ nō tamē turbid⁹/ qualis est in corpib⁹ hūtib⁹ cor tēpatū z epar siccius z frigidius temperato sed magis siccū q̄ frigidū. vt vtentib⁹ dicta generatiua de se mediocris sanguinis. reddit hominē mediocrē in oīb⁹ accidentib⁹ animi. vt nō magis sit pron⁹ ad hoc q̄ ad illud. Sed in tātuz differt ab his quorū sanguis est tpatus. q̄ niā ex dispositiōe sui sanguinis est solid⁹ siue constās in inchoatis ꝓpt grossiciē spirituū suor̄. ¶ Si vero sanguis sit grossus z frigid⁹ z turbidus/ sicut in habētib⁹ epar eq̄liter frigidū z siccū tpato. vel amplⁱ⁹ frigidū. z vtētib⁹ his q̄ generāt hmōi sanguinē/ disponit ad celerē z permanētē tristiciā z ad lentā vel tardā irā. Sz si excitetur ira ex forti causa/ nimiū pseuerat. et inclinat ad odiū vel ad rancorē. Fortitudo tñ ire istorū/ minor est q̄ in hūtibus grossum z turbidū atq̄ calidū sanguinez Sed maior q̄ in hūtib⁹ ip̄m subtilē. propter qō naturaliter odiū iueterat in ist̄is. ¶ Ecce q ꝑm ista z silia/ sumūt medici signa complexionū. z attribuūt alias cōditōes sanguineis. alias colericis alias flecmaticis. alias melancolicis.

Consideratio XIX ¶ K

Passiones spūales solent immutari. mediante tamē z dispositiue/ per actionē q̄litatū primar̄. ¶ Subsequitur hec cōsideratio ad declaratiōez precedēt̄is. Hāvaria dispositio sanguis atq̄ spirituum/ causat principalr a multiplici actōe qualitatū primar̄. ¶ Sumam⁹ ātꝑ manuductiua declaratōe ꝑdictor̄ exēplū qō in ebr̄ijs quotidie cōspicim⁹. Constat enī aliquos prius q̄ vino se repleuerit/ tēperatos esse z sedatos in affectōibus/ qui post vinū abundāter sumptū. trabūtur/ hi ad irā vehementē. hi ad tristiciā melancolicā. hi ad leticiā effusaz. hi ad spem. hi ad timorē. hi ad audaciā. hi ad odiū z indignatōem. hi ad benignitatē z amicitiā. Cur āt fit hec tāta varietas: nimi⁹. q̄z variatur accidētalis dispositio sanguinis z humor̄ atq̄ spirituum/ ex actōne vini et

qualitatū suaꝝ. ¶ Quo circa facile est p̄/pendere/quantū operetur hec vel illa com/plexio fixa quodāmodo permanes/si in accidētali ⁊ transeūte dispositōne corpis. dissimilis tam qꝫ subita et potens opatio subsequat adeo quidē/vt si videris ebriū p̄i⁹ sobriū. fere dicere possis. hicyticꝫ nō est ille. ¶ Deniqꝫ quantū p̄odsit in mora/li negocio cognoscere/tales passionū ori/gines/tam apud se qꝫ apud alios/vel co/rigendos vel docēdos/nō opōsum est ad/uertere. cū nō cadē videāt ebrijs ⁊ sobrijs ſm pho̅m. aliterꝫ p̄oinde sint ad deuotō nem ⁊ virtutē inducēdi/sicvel sic affectati Quod vtiꝫ vidit sapiēs mulier abigail/ que nabal nō nisi postvinū digestū ꝯmo/nuit. Hoc insup lucidissime tradidit op/tim⁹ moral artifex gregori⁹ i suo pastorali

¶ Consideratio. xx.

PAssiones oēs. p imaginatiuam virtutē. solite sunt vel intendi no/tabiliter vel minui. Et hic inseremus de reliqs originib⁹ ipsarū passionū. ¶ Itaqꝫ quantā vim habeat virt⁹ imagi/natiua tradūt pho̅antes ⁊ medici/ p experientie libꝝ edocti. Dicūt enī ipam habere virtutē regitiuā ⁊ imutatiuā toti⁹ corpis ¶ Quod vt facilius innotescat/suppona mus p̄io cū pho̅ qꝫ species seu forma rei/ vel eius fantasma seu imago: habz vim al terandi ꝓportionabiliter vel agendi/ sicut habet res cui⁹ est imago/quēadmodū spe cies ignis hz vim calefaciendi. species ni/uis infrigidādi. Non tamē in eq̄li gradu ad rem ipam. ¶ Supponam⁹ p̄terea qꝫ spūs aīalis/delatiuus est formaꝝ seu spe/ciez. sicut aer recipit spēs colozis vl' alio/rū sensibiliū Et he species licz nō sint sen sibiles in aere. faciūt tamē sensibiles ip̄res siones in corpib⁹ dispositis. sicut species colozis/causant imaginē in speculo. Sic imaginatio turpis figure/recipit in spiri/tibus. ⁊ deferk ⁊ facit in semine deciso tēpe talis imaginatōis/notabilē effectū turpi tudinis. sicut imaginatio ethiopis assil'a tionem inducit ad ethiopē ¶ Hec āt delatio forme imaginate p̄t fieri dupl'r. Uno modo qꝫ ipamet forma moueak et deferak ad motuz sui subiecti. sicut si sal liq̄fiat in aqua deferk ⁊ expādik p aquā. Alio modo fit hec diffusio/p radiatōem ipius forme imaginate. que hz vim suuipius diffusiuā ⁊ causatiōem aliaꝝ speciez et seipsa sicut luꝫ causat lumē. qō causatū potest ꝓduce re aliud lumen. ¶ Supponam⁹ insup qꝫ delatio taliū formarū p spūs/ potest ꝓue/nire vsqꝫ ad sensus exteriozes. quo casu si et i sensib⁹ exteriozibus talis sensatio suo mō. qualis fieret si ab extrinsecis obiectis moueret ¶ Hanc causam reddūt aliq̄ cur dormiētes exercēt opa vigilantiū. Cur etiam maniaci ⁊ aliq̄ melancolici/ credūt ea videre vel sentire extrinsecus/ que nō nisi intrinsecus certū est fieri. Hinc euenit vt dum homo est in tenebris et timet/putat se quādoqꝫ videre imagines terribiles. vl' audire sonos horrēdos. quēadmodū me lancolici etiā in pleno diez locis lucidis/ pariunt talia. propter tenebrositatē spirl tuū. quos horret quodāmō ipsa aīma vel virtus imaginatiua Et hinc semp tristes incedūt. qz causam tristicie sue/ secū ferūt. ¶ Hec est ratio cur aliqui timēt nō timē/da. Cur in suspitiones mirabiles ⁊ falsissi/mas cadūt. ita vt credāt se' aliqñ queri ad mortē. vel ad incarceratōem vel spoliatō/nem. ⁊ inde fugiūt: nemine pſequēte. tre/pidātes timore vbi nō est timor. Cogno/ui talem rpe meo qꝫ ingeniosissim⁹ erat et peritus valde in medicina. qui tandē fu/git in nemora occulta/nec vltra cōparuit Hic aliquis estimabat se gallum. ⁊ more galli cantabat Alius murilegū: ⁊ sub lectꝫ mures querebat. Alius imaginās se ha/bere cornua in fronte/verecūdabak quoti enscūqꝫ videbat se inspici ⁊ frontē tegebat Ali⁹ imaginās se notari de infectiōe lepre vel de morbo caduco/ oēs fugiebat ⁊ tre/pidabat aspect⁹ ⁊ ſmones. Ali⁹ imaginās se habere pedes ferreos/calcabat validissi me sup terrā Alius ambulare nō audebat fantasiās pedes suos cēvitreos ¶ Sic sal uāt expositores aliqui quō nabugodono sor ꝯmedebat fenū sicut bos. ⁊ cū feris ha bitabat. qz se bouē esse fantasiabak. Sic asserūt medici qꝫ imaginatio facit casum ⁊ mortē inducit. Et hāc virtutē vsqꝫ ad hoc eleuare voluerūt aliq̄. vt p eā mirabiles i/pressiōes fierēt in elemētis ⁊ in rebꝫ extrin secis. vt qꝫ ad imagiatōz alic⁹ (sicut refert quicēna) cadat camel⁹ Talia sunt inūera/bilia Hā infinite sunt spēs hmōi fantasia rū vel melancoliaꝝ ſm traditōz medicoꝝ. ꝙs Ozati⁹ furozes appellat vel insanias/ deducēs ex hoc oēs boices in aliq̄ stultos

esse. Mille puellaꝝ inquit puerorū mille furores. Et in ecclīastico dicit q̄ stultorū infinitus est numer⁹. Hec autē consideratio docz q̄s saluberrimū est/assuefieri/vt anim⁹ noster/a fantasmatib⁹ quantū possibile est fieri/se denudet ꝛ auertat in exercitatōne sua. Quod qualr fieri habeat tetigim⁹ alibi in tractatulo de practica theologie mistice. consideratōe vltima. Rursus apparz q̄s piculosuz sit homini dimittere se nimis labi ꝛ pfundari in imagies vel fantasias pteserti vicios as ꝛ circa pitura. sempq̄s labētia. vt sunt beneficia bonores ꝛ diuitie. Nam cū generent habitus ex actibus freq̄ntatis. ꝛ habitus causent. naturaliter fit. vt pondere sue inclinatōnis/ sic immutet imaginatiuā virtutē. ꝛ ex consequēti totū hominē/ q̄ necessitate quedā trahit homo velut brutū. vt quēadmodū fit in ill' quos pbs bestiales appellat. Sic vtiq; verū est. q̄ ois imaginatō pfundata habet suā insaniā vel ebrietatē ꝛ quasi demoniacā passionē sicut dicit. Origenes. Ledit quoq; notabilr seu puertit totalit iudiciū rōnis. patz in philocaptis/ patet in ambiciosis. in auaris. in inuidis. in impatientib⁹. in quib⁹ verificat illud puerbium. Furor fit lesa sepius patiētia. Ita demū pueniet vt dimisso vocatiuo casu/ q̄ venirez introire i domū dei necesse est. qz nemo sibi assumit hūc honorē sed q̄ vocatur a deo sicut aaron. alij p noiatiuū casuz alij p gtm̄. alij p accusatiuū. alij p ablatiū. cōpati passionib⁹ querāt ascēdere. Addam⁹ ad hec cōcursum multiformē flexū ꝛ reflexū quē hūt in potētijs cognitiuis ipse imagines vel fantasmata vel spēs adinuicē ꝛ cū habitib⁹ passionib⁹ inde sequētibus i potētijs affectiuis. itavt nō sit dubiū quin mirabiliorz varietas inde resultz q̄s sufficerz causare simplex aliq̄ imago talis. vel fantasma vel passio sequēs. Qz si fuerit cōcursus ordiat⁹ vt i virtuosorum nemo dubitauerit q̄ noriat iñ suauissima ꝛ mirabilis armonia/ veluti citharedorū multorū citharisantiū in citharis suis quā ipsa inhabitatrix sapiētia delectatur audire. Alioqn resultat horrenda prorsus ꝛ amarissima tumultuatio tāq̄s maris refrāgentis in se ꝛ ad cautes/ fluct⁹ suos. Puto nō ob aliud dixisse pphetā. cor impij tāq̄s mare feruēs. Denicq̄ sicut dixim⁹ de imaginatiua virtute. ita ꝓportionabilr suo mō traducere possum⁹ ad potētias superiores nō organisatas q̄ sunt ratio ꝛ spūs. cuius ad actus istaꝝ potētiaꝝ nō sequat⁹ de per se corporis immutatio. quēadmodū virt⁹ imaginatiua mutat illō. fit tñ/ vt actuata vehemēter ipsa rō/ rapiat ad se quodāmō potentiā imaginatiuā ꝛ ab actu suo suspēdat eā. Sicut ipse spūs silr actuat⁹/ rapit ad se rōez ꝛ imaginatōem. vt nesciat q̄ huiusmodi est. an in corpe vel extra corp⁹/ ea quevidet intelligat. Rursus fit aliqñ redūdantia superiorū haꝝ potētiaꝝ in inferiores quēadmodū beatitudo anime/ redundabit in corpus ꝛ dotabit illud.

Consideratio XXI

Passiones triplices spūales ꝛ rōnales ꝛ aīmales/ reddūt in virtuosis psalteriū decacordū cū cātico in cithara. Spūs enī (si quadā appropriatōne loq̄mur) psallit. ratio cantat. sensus citharisat. Videam⁹ i primis de psalterio mistico. qō ad exemplar cordis sicut et citharā ars ipsa fabricauit. Hoiem⁹ ergo corpus seu lignū nostri psalteriū vim affectiuā superiorē. in qua tot corde sonabiles extense sunt/ quot sunt veritatis assertōes vt q̄ deus pat noster est. q̄ deus in celis est. q̄ deus est iudex iustus. ꝛ ita de reliquis quasi digito aliq̄ studiose meditatōnis. Sed ne q̄d nimis/ spūs hz plectrū discretōis. q̄ tendit ꝛ remittit cordas sentētioseveritatis. Rursus corde tales debito moderamīe tenset pcusse. reddunt sonos varios fm varietatē passionū. itavt amor q̄ est generalis ꝛ radicalis passio stabiliat pro tenore. Porro decē relique passiones. efficiūt decē sonos alios principales de sonis enī lateralib⁹ et appendicijs/ nō est numer⁹ sicut nec de huiusmodi passionib⁹. Constituam⁹ si placet/ pro maiuductōe exemplari. psalteriū aliqō decē cordaꝝ ex decē cordē oratōis dñice sentētijs. sicē ex decē preceptis iuxta imaginatōem Augustini vel ex alijs scripture locis fabulari potuerat. Primā cordā sumim⁹ ex hoc nomine pr̄. ꝛ hec appellat patnalis adoptio. Secūdā in hoc noīe noster. que appellat fraternalis associatio. Habem⁹ terciā cuz dicit in celis. hec est dei exaltatō. Habem⁹ alias septē iuxta septē petitōes. q̄ sunt Diuini nois scrificatō. sanctificet nomē tuū

Dei dominatio. Adueniat regnū tuum. Uolūtariū diuine ⁊ būane vnitio. fiat voluntas tua sicut in celo ⁊ in terra. ¶Pro pria defectio. panē nostrū quotidianū da nobis hodie. Debitorū multiplicato Et dimitte nobis debita nostra Tentatonū inuasio. Et ne nos inducas in tentatōez. Mali eterni notatio Sz libera nos a malo. ¶Percute cordā primā digito studio se ⁊ attēte meditatōis/ illa reddet sonituz amorꝭ dei. ¶Percute cordā scōaz illa reddet sonū amoris proximi ¶Percute cordā tertiā illa reddet sonū constātis audacie. ¶Percute cordā quartā illa reddet sonū zeli ⁊ ire in ꝓphanātes dei nomen. ¶Percute cordā q̄ntā. illa reddet sonū spei sctē ¶Porro corda sexta dū tangit/sonat dilectiōem atq; leticiā. Corda septima. desideriū ⁊ psecutōz. octaua doloꝛē ⁊ odiū. Nona fugā ⁊ horroꝛē. Decima timoꝛē ⁊ de suis viribꝫ fidētibꝫ despatōem ¶Potuerāt hec latioꝛi sermone deduci. ꝓūdendo q̄ etiā corda prima q̄ est pn̄alis adoptio si tangat sapiēt/digito sancte meditatōis /apte reddit sonū quemlibꝫ virtuose ⁊ spūalis affectōis. Sic rursus in alia q̄libet (cuius nō equa facilitate) repies/ vt sit sonꝰ tuus mltiplicatus sup numerū ¶Ex qua resonātia fit. q̄ cadūt ⁊ recedunt maligni spūs viciꝫ tanq̄ citharizante dauid. desinat ne quā spūs exagitare saul. ita vt cuilibꝫ decem sonoꝫ principaliū/ possit aptari vna et transgressiōibꝫ decē preceptoꝫ: ¶Addam⁹ ad hec q̄ dū meditatio nostra fertur sup hmōi cordas sentētiose veritatis. ⁊ ad reddendū sonoritatē religiose affectōnis seu passiōis. Fit hoc aliq̄n per rōnes sumptas eternas/ ⁊ ex p̄mis sapiētie principijs ⁊ tunc reddit sonꝰ in psalterio tanq̄ de supnis. Fit hoc aliq̄n p rōes sumptas ex affectibꝫ ⁊ sensualibꝫ expiētijs/ ⁊ ita resultat sonꝰ in cithara tanq̄ exīmis. Fit hoc aliq̄n p rōnes sumptas ex deductōe conclusionū p principia pria: vel p rōcinatōz ab effectibꝫ ad causas suas sumptā. ⁊ ita redditur canticū iocundū velut in gutture ⁊ faucibꝫ rōis. ¶Sic psallim⁹ spū ⁊ mente cantam⁹ in cordibꝫ nostris cantica domi. Sic citharisam⁹ mortificatis quodāmō ⁊ p disciplinā desiccatꝭ. alioq̄n nō eēt psalteriū iocundū absq; hac cithara. Sic optabat psallere. canere ⁊ citharisare ꝙ dicebat. Exurge psalteriū ⁊ cithara exurgā diluculo. Sed q̄d preco⁊ est. exurgere diluculo: puto q̄ est ad primos grē contēplatiue radios splendētes p aīe regionē protin⁹ erūpe ⁊ velut ex sentētia dicere. bonū est cōfiteri domino ⁊ psallere nomi tuo altissime. misticis modis dictis Ad annūciandū mane pspitatis misericordiā tuā et veritatē tuā p noctē aduersitatis In decacordo psalterio cū cantico in citbara

Cōsideratio XXII ꝙ

et vltima.

Passionales fmones/ assumi pñt vt inducātur hoīes ad virtutē. veritate tamē ⁊ discretōne semper obseruata ¶Laudat Aris. in rhetoricis illa iudicia apud que prohibent dici sermones passionales. vbi veritas nuda ꝓponi iubet. Recte id quidē. si nulla ex pte iudex quereret aliūde diuerti a tramite recto iusticie. quē admodū si nullos ynq̄ fieri ꝓtingeret paralogismos. ars de sophisticis ⁊ elencis frustra esset. Sed cū psuasiones passionales quotidie fieri cernim⁹ aduersus veritatez. tam per nosipsos in quibꝫ habitāt hmōi passiōes ex corruptela pcti q̄ p alios. q̄s prohibuerit (sicut arguit augustin⁹ q̄rto de doctrina christi.) quis inq̄ prohibuerit eloquentiā seu psuasionē rhetoricā induci licere. p defensiōe veritatis ⁊ pro sua in cordibꝫ humanis plātatōe. vt libēter et obedienter audiat veritas aduersus pallia tam ⁊ fucatā falsitatē: ¶Addim⁹ in consideratōe. q̄ veritas tamē ⁊ discretio/ semp obseruetur. Male enī pro veritate certaz falsitas q̄n nō sunt facienda mala vt bona eueniant. Silr nec asserēda falsa sunt/ vt veritas cōfirmet. Proinde si mouere q̄s ris aliquē p sermones passionales nō obseruata discretiōe. nihilomin⁹ magis effeceris. q̄z si equū velocē stimules ad currendū sine freno Sicut enī discretio/ sine passionali iacet. sic affectio sine discretōne precipitat. Qua in re placet attendere quas industrias obseruat discretio ¶Discretō pmittit sepe passiones aliq̄s vicioſas succrescere. dū plantādis virtutibꝫ curā impēdit. Docet quippe eā/ pabola euangelica de nō extirpandis pro oī tēpe zizanys. ne simul eradicet ⁊ triticū. Raro enī vel nunq̄ germinat in nobis triticū virtutis/ sine zizanys aut paleis alicui⁹ vanitatꝭ. p̄sertim cū primū necesse sit eē illō qō aiale est

aplm deinde illud qō spūale Uiderint ergo q̄z indiscrete se habeāt eruditores puerorū vel alioz aialiū hoim/qui paz differunt in moribo a pueris/si protin⁹ eos q̄ fierint eruere ab oīi passiōe viciosa. eos velut ad spūalem senecturē subito puebere contēderint. Si demū sine ordine z tēpe zelus eorū. non fm sciam implacabili feruore imo furore passionē oēm pseq̄ moliatur. Ampli⁹ vero pmittit discretio passiones aliq̄s germinare vel crescere/nō qz placeant aut pulere sint/sed ne deteriores inualescant passiones. sicut retundit clauus clauo. z dolor est medicina doloris. Sic enī respectus humane laudis/vel timor infamie/vincit aliq̄n turpiores adulterioz z stuproz z rapinaz aut alioz huiusmodi flagitioz/opatōes Sic tolerabilius est pmittere diuisionē odiosam fieri inter q̄sdā psonas/q̄z impudico se amore ꝓmaculent. Sic ad felicē reipublice mistratōem/inducūtur ipsi prīcipes aliq̄n p fame repromissionē. Sic ad lrās cognoscendas pdest pueris emulatio quedā (Iz viciosa) vt socios exuperēt. Rursus discretio sicut pmittit passiones aliq̄s vitupabiles sic aliq̄s laudabiles. pīertim ferui das z sublimes q̄n̄q̄z cessat inducere. si in deteriorē ecitū. eas versum iri cognouerit Utputa si parere sibi. si frenum suum pati postea recusarēt. Non enī pūtia tātum mō spectare satis hz discretio sed rerū ecitus prudēter ipsa metit. Nihil q̄dē sublimi⁹ sed nihil piculosi⁹ z tentatōibz magis expositū/q̄z ambulare p viā affectōis amorose dū vehementiā in se hz. sic amoz vti. z d. t. vehemētissima est passionū ¶ Postremo placet ipsi discretōi. sobria mens z modesta. si tñ solicita est ambulare cum deo suo. p viā mādatoz suoz. z hocvia regia. a patribz trita. tanq̄z si iumentū sit apō deum. tanq̄z pterea sit asina quā agitat iesus in birlim. Plus inq̄z placet tal' q̄dā rudis mens. z arida terra sine aqua/q̄z si reiecto freno discretōis/q̄reret ductu ꝓrioz affectuū in mirabilibz sup se p pīupta mōtiū ꝓtēplatōis. p altaz sublimis sapīe. p desideria flāmantia q̄bz accendit felicit' q̄dē si discretōi sp inserit/saluare se in mōte et illic/despectis imis iubilare deo/ in decacordo psalterio/cū cāntico in citbara z cuz ꝓpba abacuc dicere ex snīa. sup excelsa mea deducz me victor i psalmis canētē ¶ Finit

Carmen ad Petrū

de alyaco Cameracen Cardinalē quō bec vita quoddā somniū est.

Pater quē totū fronesis replenit
Somniū cur nō miserā vocem⁹
Pluriū vitā: an caret sopore
Oz vigilantum:
Non caret/nā quas aliunde somni
Tradimus causas/nisi q̄ recludit
Missa de corde cerebri meatus
Fumida nubes:
O quis z quantus varius frequensq̄z
Fumus occursans modo vel recursans
Occupat sensus vigiles abintus
Idola turbans
Ebrij testes/varijs bomo fit
Ebrius causis/prout appetentum
Passio sese/vehementer alto
Corde profundat.
Nonne vesano furiūt amore
Plurimi sic dat odium vel ira
Liuor aut zelus vel opum cupido
Gloria vana.
Error hinc in vi stolidus resultat
Estimatīa/species quod intro
Res quasi veras capit/ac ineptum
Judicium fert.
Somnijs crebro vigil esse credit
Disputat versusq̄z facit/reflectens
Se super/dicit vigilo nec erro
Somniculosus.
Soluitur somnus quid eum fefellit
Conspicit/vultis simili carere
Deliramento/viciosa primū
Passio cedat.
Ulana virtutum simulacra fingit
Passio/nunquā bona'indicatrix
Fert suam prauus frenesim/videbit
Liber ab illa.
Liberat clamor/melius monentum.
Soluit letargum/reuerisa cessat/
Pena si detur/sine vel furoris
Tempora labi
Sortis humane miseratus esto
Suauis interpres/ratio vigorem
Seruat in paucis/habet binc minorem
Culpa reatum.

¶ Explicit.

Incipiūt capitula

huius opusculi de monte ꝓtemplatōnis

Causa quare de materia tam alta cōscribit gallice potiusq̄ latine et simplicibus et illiteratis potiq̄ doctoribus.

2 Litteratura et magna sciētia non est omnino contemplatiuis necessaria

3 De duobus hominū generibus et q̄ habiliores sunt ad contemplatōem

4 De duobus modis contemplatōis vno in scientia. alio in affectu.

5 De magna differentia inter sapientiam et scientiam.

6 Ex nullo dēat dici sapiēs nisi sit bonus

7 Quomodo simplices et idiote pñt peruenire ad sapientiam per exēplū a simili

8 Que sunt opera per que deus perfectius cognoscatur.

9 Continuatio breuis seu epilogus predictorum.

10 Ex amore dei principium est et finis vite contemplatiue.

11 Qō amor mūdi prio est remouend⁹

12 Qualis sit pena in dimittēdo amorem mundi.

13 Quomodo aliquis possit amittere amorē mundi per exemplū ostenditur

14 Qō legere aut audire sanctorū: aut sanctaq̄ vitas prosit ad contemplatōem.

15 De angelorū suffragijs et aduersitatibus atq̄ generibus aliquoq̄ hominū prosperitatem vel aduersitatem habentium.

16 Incipit loqui de scala cōtemplationis dei cuius tres sunt gradus scz humilis penitētia. locus secret⁹ cum silētio. fortis pseuerantia vt beatus Bernardus ponit super Cantic. cantic.

17 Quomodo a labore actiue vite incipi debet vita contemplatiua.

18 Gratia singularis aliquibus collata/nō est ab oīnibus imitanda. Et q̄ multi oppositum facientes sunt decepti

19 In quo cōsistit pfectio vite cōtēplatiue p̄ similitudinē amoris mūdani declarat

20 Qualis sit amor dei quem contemplatiuus habere debet.

21 De secundo gradu contēplatōnis et duro conflictu ibidem existente

22 In quali statu sit contēplatiuus in secundo gradu contemplatōnis.

23 De duob⁹ modis silētij et solitudis.

24 De naturali secreto.

25 Quomodo corpus ꝓtemplatiui debeat ordiari et de impedimētis aduenientibus

26 Disputatio quomodo vita contemplatiua sit proficua et primo sibiipsi.

27 De profectu magno quem contemplatiui alijs afferunt.

28 Qō nō sit superbia tendere ad vitam contēplatiuam ostendit per exemplū.

29 De excellentia contemplatiui super actiuos.

30 De necessitate gratie dei ipsi contēplatiuo.

31 Qualiter anima in contemplatōne dicit eleuari super corpus et quodāmodo ipsum deserere et efficitur simplex et vnica

32 Memoria libri magistri Richardi de sancto Victore de contemplatōne.

33 De tertio gradu contēplatōnis. et similitudines quedam naturales.

34 Quomodo fortis pseuerātia necessaria est cōtēplatiuis declarat p exemplū.

35 De impedimētis pluribus ne possit quis montē contemplatōis ascendere.

36 De quibusdam adhuc alijs impedimentis in via ista.

37 Quidam modi meditandi qui possunt seruari in contemplatōne.

38 De modo contēplādi quē beatus bernardus tenuit in principio.

39 De alio modo meditandi per exemplum mendicantis.

40 Cōmendatio istiusmodi contēplationis tanq̄ securi vtilis et leuis.

41 De modo se vsitandi in contēplatione ꝑm istū modum.

42 De trib⁹ dei iudicijs añ oculos mētis reuocādis pro materia cōtemplatiōis

43 Quō quidā deficiūt in pseuerantia forti et ideo in contemplatōne modicum proficiunt.

44 Quedam imaginatio montis cum tribus tabernaculis siue habitaculis scilz fidei spei et charitatis.

45 De trib⁹ modis quibus gratia dei detur.

Prolog⁹ in tractatum eiusdē domini Johis de Berson Cācellarij parisienſ. de contēplatōne ex gallico in latinū translatū.

Capitulum primū

Causa quere de materia tam alta conscribit gallice et simplicibus et illrātis.

Imirari nonnulli fortasse poterūt ac querere proinde cur de materia tam sublimi. puta devita cōtemplatiua scripserim tractatū pñtem/idiotis simplicib⁹q̄. videlz sororibus meis. ac etiā lingua materna gallicana. z nō potius sermone latino. ipāe scientia ampliori imbutis. cum ista materia ad illīratos simplicesq̄ nō ptineat: Ad qō ego inquā. Quia enī in libris varīs doctorū scrōrū/devita pretacta subtiliter tractat. vtpote a sctō gregorio in moralibus necnō a beato Bernō. sup cantica. Item a Richardo de sancto victore. z a q̄pluribus aliis. ad dicta quor/eruditi sciētijs/confugiū facere pñt. idcirco talib⁹ scribere talia supsideo. Hz est secus de simplicib⁹ et illitteratis pīsertim sororib⁹ meis/q̄bus pñtia conscribo de materia contēplatōis. latinos sermones intelligere nō valentib⁹. Et cum dicat aplūs q̄ mulier innupta et virgo. cogitat que dñi sunt/vt sit sctā corpore spū. que autē nupta est. cogitat que sunt mūdi/qūo placeat viro suo. Jō vtilius z cōuenientⁱ me cōpilare z scribere nō posse iudico dictis meis sororib⁹ (que dei gratia prīdē absq̄ matrimonij vinculo viuere proposuerūt) q̄ quōr ipse deo placere poterint eidē famulando cōtinue. eūq̄ amandor honorādo. Nec eaz me simplicitas ab opē illo retardare hz. cū fm intellectus sui capacitatē/velim pcedere. quez in eis expert⁹ sum. nihil incōprehensibile dicturus aut difficile.

Capitulum. II.

Litteratura magna et scīa/ non est omnino contemplatiuis necessaria.

Vānis autē copia sciētie z lrārum/ra eruditioq̄ legis diuine ac sacre scripture. nō modicum ad apicē contēplatōis volare cupientib⁹ prestet amminiculum. nihilomin⁹ idipm interdū obest mltū pluribus. nō quidē ex se. sed occasiōe inflatiōis ex sciētia pueniētis z accepte. Impossibile autē est/ad verā contēplatōem. alio itinere q̄q̄ p humilitatē puenire. sicut dicit aplūs. Si q̄s inter vos videt sapiēs esse in hoc seculo. stultus fiat vt sit sapiēs. hoc est. intellectū suū humiliet. stultum se reputās respectu diuine sapiētie. puta nō valens comphēdere dei iudicia atq̄ opa. Hinc est q̄ in contēplatōis acq̄sitōe/ pluribus sciētificis/viam ad eā perueniēdi nīl tantū intercludit/q̄q̄ se humiliare dedignant. scz eorū intellectū occupādo z summittēdo misterijs redemptōis dñi nostri. suisq̄ factis tam humilib⁹ z exemplis relictis. Et tamē p istud ostiū quod tā humile atq̄ bassum est/nō intrās sur est z latro i vanūq̄ laborat. Sicut dicit dñs. In vanitate sensus sui/capite incedēs leuato in magna scz sui intellect⁹ reputatōne z scientie sue. spernēs inclinari efficiq̄ vt paulus. nunq̄ p hostiuz illud humile poterit introire q̄n potius offendēs abibit retrorsum. ad instar quorundā dñi nr̄i discipulorū. de quib⁹ scriptū est q̄ abierūt retrorsum. cū scz eū caperez intelligere nequerāt de sui corpis misterijs docentē. Qua de re etiā accidit quosdā doctissimorū optasse/q̄ vtinā ad tātā sciaz nunq̄ pueniissent sed pot⁹ p mansissent in sua simplicitate/ quēadmodū matres eorz sine lrātura. Hō rōne sciētie ex se q̄ scz pficua nō esset. imo prodest multū p omnē modū/eavtēti bñ. humiliter z in dei grā. sed pueñit istud ex surreptōe supbie sicut dicit aplūs q̄ sciētia inflat. Accidit itēz fm complexionē ac p sonaz varietatē. Experimur vinū optimuz obesse nō parum. febrib⁹ laborāti. Sicq̄ ensem furibundo. qui q̄ppe cū tali seipm mactet Videm⁹ etiā oculis egris. odiosaz esse lucē. que puris delectabilis. dulcis et amabilis est Silr est de sciā. q̄ ipsa scilicz homini morib⁹ inordinato atq̄ indispōsito. p abusum multū est damnosa.

Capitulum. III.

Qui ad contēplationē meliores sunt.

Icut dicit beatus gregor⁹ vi. moral. sunt quidā naturalr aut ex cōplexione vel consuetudine/ad exteriora occupatōes q̄q̄ terrenas ita inclinati q̄ ad contēplatiōez se elevare nequeūt mlto autē habiliores repiūtur ad vitam actiuam. Qō si ad oppositū niterētur. in magnos inciderēt errores z blasphematōes. Tanto ei deteriores cordis tumult⁹ tolerant quāto eis licētius ad cogitatōnes vacat. Ideoq̄ tales in actiua seipsos exercitare dñt. Alij vero mētis sunt tā tranqlle z ocioſe. vt si eos labor occupatōis ecciplat in ipsa opis inchoatōe succūbant. sz delectabiliter viuūt in consideratiōe operū dei viteq̄ celestis. z hec ruminātes atq̄

tota humilitate de sua salute meditantes. Et tales quantū valent mētes suas ab exercitatōe immoderati opis abstrabāt De pe enī qui deū contēplari quieri poterāt occupatōibus pressi ceciderūt. Et sic tles in opatōibz exterioribz occupāri plꝰ deficerent q̄z proficerēt ¶ Sunt alij q̄ ex cōsuetudine aut per virtutē contēplatōnis vel dei dilectiōem excellentē aut certe eis a suis progenitoribz aduenit. vt sez habeant mentē habilem z quasi ambidextrā valentes se modo vni modo alteri se tradere vite quales esse prelatos decet. ¶ Modo accidit q̄ndoq; q̄ quidā clerici z litterati. sunt de statu primo z conditōe taliū. quare seq̄tur q̄ sepius ipsi errāt si se nimis profundis cogitatōibz ingerūt. dimittēdo operationes z exteriores occupatōes. Etiā euenit q̄ simplices pson' et illiterate sunt de alio statu. z conditōne alia. et tales secure pñt viuere in solitudine. z semp aut freq̄nter cogitare de eoz saluti/ sine alia occupatōne terrena. ¶ Ita ergo videtis manifeste q̄ psone simplices nō sunt repellēde quinetiā eis est bñ scribendū de vita ista contēplatiua ¶ Videmꝰ etiā z vidimꝰ per experientiā in scīs heremitis z in aliqbꝰ feminis q̄ plus profecerūt in dei amore p istam vitā contēplatiuā. q̄z fecerūt vel faciunt plures magni clerici. Ratio. q2 ista vita melioꝰ adq̄rit p bonā simplicē humilitatem q̄z p litteraturā magnaz. Sicut dicit salomon de dei sapiētia q̄ ipsa gradit cuz simplicibz. z cū eis est sermocinatio eius. Ideo precipit alibi. Querite deuz in simplicitate cordis quia ipe est simplicissimꝰ z repitur per simplicitatem.

Capitulū quartū.

De duobus modis contēplatōnis Uno in scientia. Alio in affectu.

Ad pro pleniore satisfactiōe i ista materia/ cōsidero q̄ vita contēplatiua bz in se gradus z ptes quarū vna est subtilioz alia ¶ Et est vna talis que inq̄rit p rōnes fundatas in vera fide dei naturā z ipius essentiā z eius opa. Et valet ista contēplatio ad repiendū nouas veritates vel ad declarandū z docendū. aut etiā ad defendendū cōtra errores z falsitates hereticoz z infideliū. Et de tali materia nō intendo loq̄ ad pñs. pertinet enī solūmodo ad bonos theologos. bene i sacra scriptura instructos. non autē ad simplices. nisi esset p inspiratōem z miraculose ipsis data. sicut accidit in aplis qui erāt valde simplices z sine lrātura z pluribz aliis ¶ Una alia pars contēplatōis est q̄ principaliter tēdit ad dei amorē z ad sapiendū suā bonitatē sine mḡna inq̄sitōe clarioris cognitionis q̄z est talis devera fide que data est eis aut certe inspirata. Et ad hanc contēplatiōez pñt pringere simplices pson' in dimittēdo curas mūdiales. z in custodiēdo coz suū purez mūde. Et de tali loquor in pñti. Et credo q̄ ista sit sapiētia z contēplatio quam principaliter btūs Dionī. in libris suis de mistica theologia edocuit. et est sapientia excellētioz z altioz quā possumus habere in hoc mūdo. que fuit ei reuelata per beatū Paulum aplm. cuius ipse extiterat discipulus.

Capitulū quintū

Magna differentia est inter sapientiā et scientiā sm doctores.

Magnā differentiā assignāt doctores sancti/ inter scientiā z sapiam z principaliter btūs Bernī. Quia sciētia p̄tinet ad intellectū z ꝓuenit isti soli. sed sapiētia ad affectū Et ideo sm nomē suū sapiētia valet tantū sicut saporosa scientia. qui sapoz respicit affectōem desiderii appetitū z voluntatē pson' istius cui inest. Et ideo potest in aliquo magna scientia vel cognitio esse/ in quo erit modica vel nulla sapiētia. Rō quia nō bz saporez vel affectōem ad illō q̄ ipse scit ¶ Et declarat p exemplū grossum. Pōt enī aliqs cognoscere mell' naturā. q2 audiuit aliqñ de tali narrare siue loq̄. vel etiā q2 legit in libris de natura mellis. sine hoc q̄ q̄ñq; mellis dulcedinē gustauerit. Itez medici cognoscūt naturā infirmitatū. z sepe melius q̄z ipse infirmꝰ seu patiēs. Sed quantū ad sensum dolozis/ clarū est ipsos infirmos plus scire infirmitates. nō p rōem sz p experientiā Sic suo mō. p̄t aliqs hr̄e maximā sciam vel cognitōem alicuiꝰ pson' sine magna affectōe amoris vel odij cōplacentie vel displicentie ad talē pson' Et ex alia parte p̄t aliquis capere magnā affectōz vel complacentiaz alicuiꝰ/ sine magna eiꝰ cognitōe ¶ Videtis ergo q̄ sm hoc possumus concipere z intelligere/ posse esse magnam sapientiā in aliquo. sine magna vel

clara cognitõne. ⁊ clarã ⁊ magnam scien⸗
tiam seu ꝯgnitõꝫ. sine mꝫta vel magꝫ sapia

⁊ Capitulũ sextum.

Nullꝰ dꝫ appellari sapiẽs nisi bonꝰ existat

Ecundũ vsum loquendi cõiorẽ⸗
dicũtur cõiter aliq̃ magni clerici
theologi et pñi habere scim vel sa⸗
pientiã q̃ sunt instructi in prĩa pte contẽ⸗
platõis de qua locutus sum. Sed in tali
contẽplatõne videntur posuisse pñi felici
tatẽ vel beatitudinẽ humanã. Sꝫ hoc di⸗
cere est minus rectũ ⁊ est abusus loquẽdi
nisi tales clerici habeãt cum cognitõe eo⸗
rum/ardentẽ affectõem per dilectiõem ad
deũ ⁊ ad hoc qõ facit ad eiꝰ amorẽ. Et sine
tali dilectõe ⁊ caritate/nõ potest eẽ posita
ipsa felicitas in cõtẽplatiõe. nec fuit vnꝫ
intentio Arestotilis alia. sicut ego teneo.
Et qui aliter fecerũt/sunt ab ipso apl̃o re⸗
prehẽsi dicẽte. q̃ illi q̃ dicebãt se sapiẽtes
hoc est habere sapiam/facti fuerũt stulti:
Et cãꝫ assignat. Quia cũ cognouissent de
um nõ sicut deũ ipm glorificauerũt. nec si
cut deũ amauerũt/nec grates ei reddiderũt
sed euanuerũt. ⁊c. ¶ Sic ergo possumus
videre quos veraciꝫ loq̃ndo dicere deba⸗
mus scientes vel habere sapientiam et q̃s
non quantũcunꝫ literati exiterint

Capitulum VII.

Quomodo simplices ⁊ idiote possunt ad
sapientiã ptingere per exemplũ a simili

Ognitio vl sciẽtia q̃ habet de deo
perverã ⁊ solã fidẽ/sufficit ad per⸗
ueniendũ ad talẽ sapiam sicut di⸗
ctũ est p amorẽ dei/⁊ seruitiũ ⁊ eiꝰ honorẽ
¶ Et videt mihi q̃ sicut dicit Aris. q̃ sim
plices pñt hñre felicitatẽ credẽdo hec que
pñi testificati sunt de deo ⁊ angelis ⁊ pone
re fm hoc cogitatiõem suã affectiõemꝫ.
Per hoc cõcludo q̃ xpiani simplices/hñ
tes fidẽ firmã de dei bonitate ⁊ fm hoc ar
denter amãt/verius hñt sapiam ⁊ potius
dñt dici sapiẽtes q̃ꝫ quicũcꝫ alij lrãti/exi⸗
stẽtes sine amore ⁊ sine affectõe ad deũ et
sanctos eius ⁊ etiã plus placent deo tales
magis q̃ꝫ alij. Et quod plus est tales litte
rati sine affectõe/do displicibiles sunt. exi
stentes sicut sal corruptũ ⁊ sapiẽtes infa⸗
tuati. Et pꝫ hoc p exemplũ grossum. Si
pater vnꝰ habeat filios duos quoꝝ vnus
nihil scit de secretis sui pñis sed solũ q̃ sit
pater suꝰ ⁊ q̃ totũ suũ esse ab eo habeat. et
q̃ debeat eũ amare ex toto corde ⁊ ei seruis⸗
re ⁊ eũ honorare ⁊ sic facit de tota sua affe⸗
ctõne. Alter autẽ filiꝰ multũ sciat de secre
tis pñis sui p reuelatiõem a pñe sibi factã ⁊
de talibꝫ scit loq̃ magnanimiꝫ ⁊ tamẽ non
habebit aliquã vel q̃si nullã affectiõemꝫ dul⸗
cem ⁊ amorosam/ad patrẽ suũ neq̃ꝫ ad ob
seq̃um eius. Istis stãtibꝫ. pero q̃s illoꝝ fi
lioꝝ a dicto patre plꝰ amabiꝫ ⁊ plꝰ honora
biꝫ ⁊ magis remunerabiꝫ. Non ei dubiũ
quin primꝰ. Et insup a patre suo ꝓpter ta
lem affectiõemꝫ ad ipm habitã/instruetꝫ am
pliꝰ. de secretis patris sui ⁊ de tota eiꝰ beredi
tate. Hos ãt ꝺenabiꝫ ꝓpt suã ingratitu
dinẽ ⁊ malitiã. ⁊ ꝓpt abusum cognitõis se
cretoꝝ sui patris sibi reuelatoꝝ ab eodem.

Capitulum VIII.

Que sint opa per q̃ deꝰ pfectiꝰ cognoscit.

Care tã oñdi (sicut mihi videtur)
nõ frustra ⁊ imptinenꝫ esse loquẽ⸗
dũ simpliciꝫ de vita contẽplati⸗
na/p introductõe eoꝝ ad dei amorẽ ⁊ eius
degustatiõem ⁊ saporẽ: per sanctas dulces
q̃ꝫ affectiones. sicut p spem bonã. timorem
sanctũ/per ardẽs desiderĩũ. per displicen⸗
tiam ⁊ tristitiã offense diuine per peccm. et
sic de affectõnibꝫ alijs. Et quantũ ad hoc
cognitio vel sciẽtia lrãꝝ seu lrãtura/nõ re⸗
quirit vltra plenã grossamq̃ fidẽ seu cre⸗
dulitatem. quaꝫ tales simplices tenent de
deo et de sua potentia sapientia. ⁊ bonita
te. de suis mandatis ⁊ misterijs generali⸗
bus. de nostra redemptõne. de paradiso/
ac de inferno. ¶ Et non est exile. posse ad
quirere sapientiã huiusmodi de qua dixi
Testatur enim Guilhelmꝰ doctor eximi⸗
us q̃ inter omnia dei opera. nullum plus
notificat ⁊ agnoscere facit deũ suamq̃ bo⸗
nitatem/ q̃ꝫ ista delectatio que cum spiri⸗
tuali placentia recipit in anima. cum ipse
deus eam secrete visitat/postq̃ꝫ se profun⸗
de humiliauerit/ante eius maiestatẽ. Et
si ita est. immo q̃ ita est. patet q̃ simplex ⁊
illiterata psona meliꝰ cognoscit deũ/amã
do eum ⁊ in anima sua eius opa recolẽdo
sicut dictũ est/q̃ꝫ facere potest q̃ntũcunq̃
literatus ⁊ pñs ꝑ opa exteriora ⁊ p ratiões
naturaliter acceptas. Cñ dñs nr ihs xps
pñi suo grãs agit/q̃ abscõdit hec alta my
steria a sapiẽtibꝫ ⁊ prudẽtibꝫ hꝰ mũdi. ⁊ re⸗
uelauit ea puul. Exẽpla etiã supra posita

de infirmitatibus ⁊ mellis natura hec declarant manifeste.

Capitulum .IX.

Continuatio seu epilogꝰ dictoꝝ sub breuitate.

POstꝫ mũdi et rõez assignaui, quã ob causam modo gallice cõscribe/rem simplicib⁹ personis, scz vobis sororibus meis ⁊ dilectis p genealogiã carnalẽ et si deo placet plus p spũalem affinitatẽ. Huc intendo descendere ad prosequẽduz quod cõcepi, demonstrando vobis aliq̃liter ⁊ modo grosso iter vite contẽplatiue illius q̃ ad vos ptinere pt. que pducere vos poterit sufficiẽter ad verã sapiam ⁊ vestrã salutẽ. Quia (vt augustꝰ testat) plures simplices absq; scientia opati sunt salutẽ eoꝝ habẽdo fidẽ spem ⁊ caritatẽ, alij autẽ cuz sua sapiẽcia/ dimersi sunt in pfundũ iferni. Dimittam⁹ igit tales sapiẽtes se dãnare sicut dicit Bernũ. ⁊ nos tota simplicitate queramus saluari.

Capitulũ decimũ.

Amoꝝ dei pricipium est vite contẽplatiue ⁊ finis.

RAdix ⁊ initiũ vite contemplatiue debet eẽ dei dilectio, hoc est, q⁹ ei⁹ amore dimittat⁹ vita mundana/ omnesq; cure terrene ⁊ occupatões. se totũ tradẽdo ipsi deo. Secus autẽ faciens/ seip̃m decipit. ⁊ sepe nõ puenit ad finẽ laudabilem/ nisi se emendauerit, sicut sunt q̃ se tradũt religioni vel studio/ extra mundũ. nõ pro dei amore. sed ꝓpter pigriciã. et ficte mũdi laborẽ subterfugiẽtes. vel propter hr̃e vñ viuere. aut propter vanitatẽ ⁊ supbiã cupientes reputari magni clerici aut deuote p sone. vel etiã ꝓpter curiositatẽ. scz solũ propter scire quẽadmodũ plures fecerũt phi

Finis etiã vite contẽplatiue debet esse amoꝝ dei, hoc est q⁹ p eius dilectõe ⁊ amore/ nitat⁹ de bono in melius pficere et q⁹ velit se abstrahere ab oñi alio ope ⁊ occupatione. Et quod dico q⁹ debeat se abstrahere ex toto ab alijs occupatõibus. hoc intelligo de terrenis pricipal⁹ ⁊ de tali q̃ notabiliter impediret suam cõtemplatõem. Scio enim q⁹ modica ⁊ tpata occupatio aliq̃ necessaria est ⁊ valde pficua/ ad vitã contemplatiuã. ad pigriciã aut etiã malã tristiciã depellendã. Predicta aplus affirmat inq̃ens Plenitudo. i. finis legis scilz diuine est charitas siue dilectio Et iõo in lege dei que dicta est sapia vel theologia/ iste excellẽtioꝝ appellari dz magister. q̃ pl⁹ amat deũ. Iste etiã hz vitã pfectioꝝ statũ q̃ nobiliorẽ. q̃ meli⁹ diligit ⁊ plus. Et quia vita contẽplatiua conueniẽtioꝝ ẽ de se ad bñ amandũ deũ. sicut scola vel studium vbi meli⁹ ista ars scz dilectõis adq̃rit: ideo vita ista pl⁹ laudat⁹ ⁊ approbat⁹ in sacra scriptura. ⁊ a sanctis doctoribus ⁊ pricipaliter ꝓ verũ deũ amoris iesum xp̃m. qui istã dedit sentẽtiã q⁹ maria meliorẽ ptẽ elegerit Et que est ista ps? Certe q⁹ illa sedebat ad pedes iesu ⁊ audiebat ꝓba illi⁹ ⁊ audiendo. de suo amore inflãmabat. Verũ est tñ q⁹ aliq̃s p̃t interdũ in vita sua actiua plus deũ amare q̃s ali⁹ facit in vita sua contẽplatiua. ⁊ talis est magis pfectus: q̃s uis sit in statu min⁹ pfecto q̃s contẽplatiua Et etiã talis vita actiua pfectioꝝ erit vt hec q̃uis de se sit in statu min⁹ pfecto / q̃s contẽplatio. Et quo vlteri⁹ pz illos decipi putãtes vite contẽplatiue finẽ esse solum scire vl̃ adq̃rere nouas veritates. imo poti⁹ finis pricipal⁹ eius est deũ diligere ⁊ degustare q̃s bon⁹ ⁊ suauis sit ipse. Quãuis iste sapoꝝ seu gust⁹ vel attract⁹. aut spirituale illõ sentimẽtũ/ p̃t dici forze vn⁹ modus ꝓgnoscẽdi q⁹ amoꝝ ipe ꝓgnitõ est sic aug. testat? Que cognitõ tal⁹ est ⁊ ita secreta q⁹ a nemine nisi eã bñte pcipit. q⁹ pverba aut doctrinã explicari ⁊ demõstrari nõ p̃t alteri. quẽadmodũ dici solet de ifirmitate valida q⁹ dolorẽ hui⁹ infirmitatis nullus tam bene sentit sicut qui ista premit.

Capitulum .XI.

Dõ amoꝝ mũdan⁹ seu mũdi prio ẽ remouendus vt pies incboaret scire ar(uẽd⁹ c)tẽ bñ amandi deũ p̃ vitã ꝓtẽplatiuã. prio ⁊ pricipal⁹ toto conamine laborare dz ad remouendũ amorẽ fatuũ ⁊ contrariũ. quẽ appello vocabulo generali amorẽ mundanũ. Amoꝝ enim mũdanus iste est vt glutinũ quoddã alas ãime spirituales impediẽs. ne se in altuz poterit subleuare Est etiam sicut calx seu cemẽtum tenax ⁊ forte pedes anime retinẽs. ne libere valeat pertrãsire. Rursus compatur iste amoꝝ catene similiter tenens ⁊ alligans animã ipsi corpi/ vt ab eo non se poterit elongare. in similitudine vnius visi

vel simee/cõtinue severtẽtis et girãtis seu circumeuntis columnã aut pilare cui alligata est. vltra transire nõ potẽtis ¶ Item est sicut truncus quidã alligat⁹ simee. per quẽ inimic⁹. aiam ipam affixã tenet semper. phibẽs fugã et⁹ longiorẽ. quatin⁹ eriam citi⁹ aliqñ fugientẽ reapprehendat Similak insuper cõpedib⁹ quib⁹ aues rapaces alligate pedib⁹ deferũtur. Et sic pariformiter de plurib⁹ figuris q̃b⁹ cõparak ¶ Iste amor est regina illa pessima. q̃ cõstituit fundauit babylon ciuitatẽ cõfusionis inimici infernalis in creatura hũana. Fecit enĩ amare semetipm vsq; ad contemptũ nihilipẽsionẽ dei oipotentis. Est itẽ terra mala sterilis et maledicta nõ pducẽs fructũ q̃ntulũcũq; bonũ ¶ Est et cadauer phibẽs corũ reuerti in arcã hoc est aiaz i hospiciũ celestis paradisi. ¶ Postremo gerit typũ famine mulieris intantũ garrientis vlulãtis tã horribilez strepitum excitãtis per suas fantasias q̃s inducit i domũ ip⁹ aĩe sine cessatõe/ q; ipa aia cogitur exire propriũ domicilium et spiritussanct⁹ qui esse deberet ver⁹ hospes nõ potest inibi habitare/sed inde abscedit.

¶ Capitulum. XII

Qualis sit pena dimittẽdi amorẽ mũdi.

Ex quo amor mũdi seu mundan⁹ talis est sicut predixim⁹. z q; amor bon⁹ illuc peruenire nõ valet vbi iste habitat. Oportet se ergo inde expedire z remouere. z ipm totalr rumpe. ei⁹ q̃s ciuitatẽ ꝛfundere. atq; ab hospitio suo expellere. Sed heu hoc facere est multo difficili⁹ q̃plures credũt Et q̃lis pena sit. isti meli⁹ pcipiunt/ q̃ seipos a tali studẽt alienare/ q̃s ceteri q̃ de hoc nullũ computũ faciunt nec ad hoc nitunk. Sicut enim auicula q; cõstricta z capta sit cõpedib⁹/ nõ incipit. z cũ supsidet glutino. nõ sentit se anterã q̃usq; recedere voluerit z indevolare. Sicz in ꝓposito Inde accidit plãct⁹ z tristicia/ istis q̃ nouiter ad dei amorẽ cõuertunk. Sentiũt enĩ ipsi dolorẽ z penã/ multopl⁹ q̃s antea. Hoc etiaz facit diabol⁹/ qz inimicus salutis tũc tales magis nitit retrahere. quẽadmodũ cattus solet muri facere. cũ nimis ab ipso se voluerit elõgare. Aut etiã sicut iudex aliq̃s captiuis suis a captiuitate sua fugitiuis. Tũc ei clientes suos mittit ad reducendũ tales/ antea autẽ nõ mittebat eos ad requirẽdos. Jõ sic necessariũ est/ q; verus deus amoris saluator noster iesus xp̃s attrahat ad se aiam illam quã cẽ voluerit suã amicã z sponsam. instruendo q̃ in arte vere dilectõis z boni amoris. Attractõem ãt istã facit ipse/ variis modis. Modo p inspiratõem z secretas monitões cordis interi⁹. sine alio medio. Aliqñ p mediũ angeli Sepe ãt mediantib⁹ alijs hoib⁹ tradẽtib⁹ doctrias z bonas instructões. Interdũ p magna bñficia z dona diuersa. Qñq; etiã p aduersitatẽ z tribulatõem. siue sit ab extra. infirmitate. paupt.ate. aut ex alijs guerris. siue ab intra tentationibus varijs.

¶ Capitulum .XIII. ¶

Quomodo aliq̃s amorẽ mundi possit deserere/ per exempla.

Sancta aia in canticis sentiẽs in se grauitatem z durũ iugũ seu graue on⁹ terreni amoris. cupiẽs appro p inq̃re deo sponso suo z amico/ deprecak in hec verba Trahe me p⁹te. currem⁹ simk in odore vnguẽtoꝝ tuoꝝ. i. tue dulcedis. Et pari mõ de⁹ oipotens facit suis famul Ipse ei eis immittit q̃ndã dulcedinẽ. aut odorẽ. aut saporẽ internũ/ vel gaudiũ qõdam sobriũ/ vnã claritatẽ/ pacẽ/ dilatatõz mẽtis/ gustũ/ aut etiã sonum sine sono Et breuit loquẽdo/ est q̃dã attract⁹ z opatõ z qõdã motiuũ. qõ fari nõ põt nec verbo explicari/ sz sentit bñ ¶ Et tũc ipa aia deuora expedit se de ligamie z nexu hmõi amoris mũdani. nec est tũc aliq̃d h⁹ mundi qõ eã retardare poterit. nõ diuitie. nõ carnales delitie. nec cibi aut pot⁹ delectatõ. nec lud⁹ nec ioc⁹ aliq̃s ¶ In mũdani hoies pleni amore fatuo. multũ miranꝝ z totũ in derisuz z subsannatõz ꝓuertũt. z fatua putãt oia facta hmõi aĩe a deo sic attracte Rõ qz videt ipaz/ spnere z derelinq̃re q̃ ipi amãt z bona valde cẽ iudicãt. Sz i rei veritate ipsi ignorãt quõ sit aie tali. z q̃d itra se sentiat ¶ Vide⁹ manifeste q; si int centũ canes bñ q̃tuor venatici/ q̃ sentiũt cervũ quẽ ipsi nõ videbãt nec etiã alij canes. statim isti q̃ tuor venatici canes sentiẽtes odorẽ cerui post ipm currẽt/ eius vestigia insequẽtes. nec ipos refuare nec retrahere poterit ipedimentũ aliqd obstans. nec sepes. nec rubus. nec riuus. nõ lapis. nec etiam cibus in itinere obiectus. Alij autem canes nõ

percipientes cerui odorē/ p vestigia eius aut q̄ nō sunt venatici sed ignobiles z crassi/ corrodentes forte cadauer aliq̄d/ tales nō insequūtur ceruū nisi forte ad modicū spaciū. et hoc ideo quia alios vident currētes/ quatuor. ideo currūt z ipsi. Sed citi⁹ cessabūt. tanq̄ eēnt stupefacti de alijs q̄tuor quare se in vanū currēdo vexarēt. nō ei sentiūt qđ isti/ ipsi autē ꝓtinue ad cadauera corrodēda sunt intenti. ¶ Comparetis nunc habētes bonū dei odorē de bonitate. de gl'a celi/ istis q̄tuor canibus venaticis. Alios autē mundanos nihil de dei bonitate/ gloria celesti/ z ceteris sentiētes alijs.

¶ Capitulum. XIIII.

Legere vel audire sctōz vitas/ multum prodest ad contemplatōem.

¶ Ed etiā amorē istū mundanū/ depellūt z remouere habēt ab hoīe/ sacra scriptura z sctōz exempla. lecta deuote z audita z sedule recogitata De quo tradere exēpla/ nō est necessariū. sunt enī sine numero/ q̄tidieq̄ experimur in psonis se tradētibus ad vitā meliorē/ salutēq̄ suaz diligēter pēsantibus ¶ Accidit sepe q̄ tristis/ frigidus aut certe tentatōnibus vexatus aliq̄s/ accedit ad sermonē. aut ad alicuius libri lectōem. z subito nec trāsibit hora q̄ int' verba que inibi audiet leget aut respiciet/ ipse conseq̄tur leticiā quandā z sctm̄ calorē z a suis tentatōibus liberatū se sentiet ¶ Et cognosco q̄ repiens se induratuz corde ad hm̄dā deuotōz si applicauerit alicui salubri doctrina aut vite alicui⁹ sctī vl sctē/ satis facil'r sentiet internā dulcedinē. z citius q̄z si niteret ad istā hm̄dā sine medio tali. s. q̄ simpl'r se daret ad cogitandū de dei bonitate. Hec mirꝫ fm q̄ btūs gregō. de hoc adducit exēplū Experiēcia docet/ q: solis rotā z ei⁹ pfectā claritatē intueri nō possum⁹ ꝫz ipm videm⁹ in mōtibus in quibus resplendet. simili mō percipim⁹ dei claritatē z e⁹ dignitatē in sctis suis vbi mirabilis relucz ¶ Valēt etiā z opank ad obtinendā deuotōez istam/ sctōz merita q̄z dicta recitātur z deuote recipiūtur. cū q̄b tali mō quodāmō loq̄mur. eoz scripta plegētes ¶ Sic ergo pz q̄ pficuū sit sctōz dicta z verba legere attēte vel audire. Posito etiā q̄ ex tali lectōe nihil retineak nisi p tali hora. Non enī frustra z incōgrue dns noster verba sua cibū appellauit anie Unō est mirādū fame spiritali deperire tales qui se a studio sacre scripture elongāt. existentes macri z in devotōne sua sicci.

¶ Capitulum. XV

De angelorū suffragijs Et de generibus aliquorū hominū prospera z aduersa bōnūm

¶ Onsequēter nisi nobis sanctorū angelorū adesset frequēs auxiliū. quis sufficeret euincere aut euadere frandes laq̄osq̄ inimici: Certe null⁹. Idcirco angelo nobis i custodē deputato/ honorē magnū ac reuerentiā semp impendere debem⁹. Iz etiā in locis sim⁹ positi secretis z priuatis. nihil inhoneste ppetrātes quo ei⁹ pñtiā offendere possemus. ¶ Sūt hoīes quidā nature tā laudabil'/ pleni gratitudine z recognitōe acceptorū a deo q̄ in psperis eidē fideliter famulāt z meli⁹q̄z i aduersitatibus. z tales ipse nutrit sepius in psperitatibus. bōtēq̄ padisum in hoc mundo z in futuro. Ratio. q: ex toto corde z pfecto. nō cessant laudare deum et grās agere de collatis bōficijs Et ipf videtur z in veritate sic est/ q̄ q̄ntulūcunq̄ donū licet modicū z exiguū ab eo acceptū. sit carissime z valde gratanter accipiēdū. nō pter donū ſz ꝓpter eū a q̄ venit. s. tale donū Recte sic fili⁹ bon⁹ in terra aliena positus multū gaudet cū recipit q̄lecunq̄ tocale a suo pr̄e trāsmissum z care tenet. Etsi a casu accidit/ deū remouere bōficia sua a talib⁹ de quib⁹ locut⁹ sum. stati permittēs eis aduenire aduersitates. ipsi silr̄ hoc gratāter accipiūt tanq̄ a deo veniēs. z isto mō/ sicut in psperis z sic de corde dulci oī tempore deū benedicūt z laudāt. De quorum numero fuit btūs Iob fm suā historiam z plures alij ¶ Sed z sunt alij alteri⁹ animi z conditōnis/ pl⁹ indurati z quodāmō nature asinine. q̄ stimulari volūt z tles meli⁹ accelerāt ad deū p tribulatōes z aduersitates. q̄s ad se trahit de⁹ oīpotēs sic mr̄ pueru̇ separatū ab ea. Odiat ei per alios vt ledat puer z sic clamās matrē ad eā reuertit z lacrimās. Que vlnas suas suscipit adhortās ne se decetero ab ea elōget. adijciens q: alibi nō nisi mala sustiebit Et i veritate loquendo nimis pauci reperiūtur/ q̄ sic viuacit' z fundit⁹ ex toto corde cerussime recurrūt ad deum z ad eius auxilium in vera et bona humilitate. quemadmodū in aduersitate faciunt cum se senserint

desolatos. nesciētes vbi habere recursum nisi ad deū. z hoc specialr quādo nō sentiunt dolorē illa hora. qui sit oīno impedimentū intellectus. ḋn pñt querri ad cogitandū deū z seipsos. Et ideo cōuenienter rñdit quidā sanctꝰ vni diuiti grauato infirmitate/ ipm deprecāti quatinꝰ deū p ipso exoraret sanitatē impetrando. Quādo inquit iste sanctꝰ deuotōz habetis amplioꝛē z melioꝛ estis. an in infirmitate an extra? Cui respondēti qꝛ in infirmitate. dicit sanctꝰ. Et ego oꝛo deū vt vos in tali statu conseruet in quo melioꝛ estis. Et licet aliquis optet tribulatōem transire z cessare ab eo ꝓpter dolorē quē sentit ad pñs sic dicit aplūs. ipsa tamē generat z apportat fructū valde placabilē. Videmꝰ in pueris scholaribꝰ qualem profectū reportāt p suas vapulatōes z correctiōes. ḋn̄is ad horam eis hoc sit durū. Et breuiter loquendo nō est aliquid qō sic viuaciter eradicat amoꝛē istū mundanū a terra anīe. quēadmodū tribulatio/ bene z patiēter recepta z tempata existēs. Et qō plꝰ est/ ab isto amore pfecte nō pt ḋs seqstrari sine tribulatōe ab extra aduenīēte. vel accepta p voluntariā penitentiā z carnalitatis mortificatōz nisi miraculose alr factū fuerit z p dei donum speciale.

¶A Capitulum XVI

Incipit de scala contēplatiōis dei. cuius tres sunt gradus scz humilis penitentia/ locus secretus. z silentiū Fortis pseuerantia sicut btūs bernr. sup cantica tractat.

Ad ptingendū ad fructū vite contemplatiue z eiꝰ altitudinē. necesse est scala vt iz sic ascēdere. principalr tres in se gradꝰ continēte. ḋs noīare possumꝰ penitentiā humilē. locū secretū z silentiū. z fortē pseuerantiā ¶ Inter istos autē gradꝰ tres pricipales. plures sunt medij sed minꝰ pricipales. p ḋs fit ascēsus de alto i altū. z de virtute in virtutē/ quousqz puenīt ad summitatē arboꝛis seu montez contēplatiōis ¶ Humilis autē penitētia hec incipit. locꝰ quietꝰ z secretꝰ cum silētio mediat. fortis pseuerātia finit terminatqz ¶ Hz anteqz ad horū triū pfecutōem descendā. p mee imaginatōis meliori intellectu z cōpbensiōe/ aliqbꝫ vtar naturalibus z intelligibilibꝫ silitudinibꝫ. ad oīdēdū quid nos oporteat facere p̄usqz ad dei amoꝛē pfecte veniamus. Non enī sine medio de impfecto ad pfectū trāsire valemꝰ/ nec subito ḋs z repente sit summꝰ z in virtutibꝫ pfectꝰ. sed acqritur ipsa/ in silitudie opatōis naturalis. que pcedit ab imperfecto ad pfectū. Ignis enī vt videmꝰ p fumū incipit. post hoc est flāma cū fumo. deide ignis purus z clarus z lucidꝰ in carbone. Silr granū in terra seminatū p̄io putrescit scō germinat. postea se leuat extra terrā crescitqz vsqz ad maturitatē. Et planta trāsplantanda in terra sterili existēs/ p̄io eradicabit. scō replantabitur z erit tanqꝫ mortua. postea viridescit z in altū succrescit. Suo mō est videre in alijs naturalibus p totū. ¶ Pariformiter volens viuere in vita contēplatiua. in suo initio non potest habere pfectōem. quin potiꝰ oporteꝛ eū p̄iꝰ emittere fumū displicētie de vita sua ꝓterita z eū flere amare et seipm turbare sine magna cōsolatiōe. postea veniet flamma amoꝛis cum fumo tali. postremo amoꝛ purus sine fumo. In statu p̄imo/ mortificabit vita carnalis ꝓterita. in scō germinabit altiꝰ extra terraz. in tertio fructus erit pfectꝰ. Sili mō in similitudine plante eradicabit talis de terra mala z sterilivite mūdane. quod fiet cū pena mgna z laboꝛe. postea replantabit vbi adhuc leuiter sustinebit grauitates. vltimate vero erit radicata fortiter z pfecta. afferetqz fructū multū. Tres status istos cōuenienter quidā assignauit dicens qꝫ in primo aliquis languet amoꝛe. in scō nutrit. in tertio autē viuit amoꝛe. sicut patebit manifestius in sequentibus.

¶B Capitulum. XVII.

Quō dz incipi a laboꝛe vite actiue vita cōRimꝰ gradꝰ ptinēs ad (tēplatiā. Postatū incipientiū z ipfectoꝝ ē humilis ꝓfessio. penitētia mediante q̄ ḋs i se amoꝛē mūdanū cū desideriꝭ praui/ mortificat silr z motꝰ illicitos z ꝓsuetudines malas. hec carnē castigat z domat ne rebellet aīe. sz ei sit subiecta. qō facit p ieiuniū. vigilias z abstinētiaz. afflictōes. lacrimas. gemitꝰ z suspiria crebra. ac eē p coꝛpalē exercitatōz seu laboꝛē fm statū suū. ¶ Qui ei añ pñiaz talē aut sine laboꝛe hmōi repēte vellet vti pfecta vita ꝓtēplatiua/ hic seduceret. et cōparet volētiꝫ no saltu. mōtem altum cōscendere. Ideo dicit beatus

Greg. alijq̄ sancti. q̄ vita actiua q̄ sita est in laboribꝫ t afflictoibꝫ corpalibꝫ dz assumi ante contēplatiuā tanq̄ aptās viā pro illa. De quo habem⁹ figurā in iacob qui seruiuit p rachel repñtante vitā contēplatiuā. prius tamē ei supponebāt lya ei⁹ soror p quā vita actiua designat. Ex q̄ trahitur q̄ iuuenes pleni adhuc carnalibꝫ tēptatioibꝫ t vicijs t etiā magni pctōres. qui multū temporis vite sue/male viuēdo dedu xerūt. non possunt nec debēt subito se tradere ex toto ad pfectioēm contēplatōnis. Quare? Propterea. cū ei crederēt cogitare de deo t puras habere oōes in secreto t ocio. citius ipsi tūc cogitarēt t abundāti⁹ ad malas suas inclinatōes/t peiores effi cerētur. Et seneca in hac intētiōe dissuadet ne q̄s solus lōgo tpe demoret. Et oēs sancti t pbi ꝓpter cām hanc ociositatē reprehendūt. Nihilomin⁹ ipsemet seneca et ceteri sancti/laudāt solitudinē t ociositatem ad liberi⁹ deo seruiendū. sicut fecerūt sancti heremite t alij plures religiosi boni. Dz diuersitas ista fm diuersitatē psonarū est attendēda t mores varios eorum quēadmodū in gradu scdo declarabo.

Capitulum. XVIII.

Gratia singlaris aliq̄bus collata/ab oib⁹ non est imitanda.

Quibusdā ex grā dei speciali collatū fuit. vt in iuuētute sua/solitudini t solitarie habitatōni seipos traderent. quēadmodū sctūs bñdict⁹ legit fecisse. Ip se tamē in regula sua/p se illō nō ꝓsulit. Sicut etiā faciunt alij heremite t doctores. p suadētes ne q̄s illud audeat attētare t aggredi. quia grā vna singlaris alicui donata/nō est oīno trahenda ad cōsequentiam seu nō oīmib⁹ imitāda. Et qui q̄q̄ oppositū ausi sunt facere. s. q̄rere solitudinez t ociositatē sine p̄cedente labore t prouia bona instructiōe ac consuetudine ꝓuersatōis int' societatē/miserabil'r sunt defraudati. Ratio, volare ei nisi sunt anteq̄ eēnt alati. t cōgredi bellū cū inimico immanissimo/ꝑ⁹q̄ alios miores debellassent aduersarios scz mundū t carnē. Et iō nō magnā habeo fiduciā in quosdā nostri tēporis heremitas se dicētes magnū afferre pfectū sibiipis. Nō t sentiendū puto de feminis in reduxorijs positis. Scit' vos ipse sorores mee dilecte/quā necessitatem sustinuistis vsq̄ huc esse i labore magno: (t forte adhuc ex vobis aliq̄ tali indigēt) anteq̄ potuissetis vos tenere in secreto et solitarias. t vos tradere oīno ad cogitandū de deo. in silitudine heremitarū t reclusarū. Habem⁹ enī t reclusoriū nō solum in nemoribus locisq̄ desertis positum. sed vbicūq̄ pñt haberi vel exerceri ad declinandū mundū seu euitandū ei⁹ tumultum cū oīmib⁹ suis occupatoibꝫ t solicitudinibus. Propter ista igit videt in religionibꝫ bene ordinatis t institutis nouitios t nouellos oneratos fortiter in addiscendo/ magnū habere seruitiū in laboribus t vigilijs. ieiunijs t clamoribꝫ t cantibus. ad remouēdū p ista/cogitatōnes. q̄s ad alia solitarij existētes possent habere. Sed tamē aliqui bñ expti in talibꝫ penitentijs. et scientes tentatōes/ cogitatiōes prauas carnales deuincere. habēt de spacio ampliori essendi in solitudine t absq̄ labore. Unde accidit aliquos talis existere complexionis tā fortis t dure nature ad vincendū domandūq̄ cum labore tentatōes suas/q̄ inhabiles sunt ad perfectōnem contēplatiōis. sed oportet eos continue occupari laboribꝫ vite actiue. Et reperiuntur tales multi tam clerici q̄ layci q̄s cognoui. Sicut e regione seu a contrario est inuenirī quosdam quibꝫ vita ipsa actiua est graue onus t mirabiliter p eam impediūtur. Etiā accidit q̄ aliq̄s sit talis et tam bene in sua naturali complexione ordinatus vel etiam ex gratia dei speciali q̄ plus vna die proficiet se tradens conuenienter ex toto contēplationi. q̄s faciet alius in toto anno. Nihilominus nō intendo/ q̄ quis taliter se applicet vni vite/q̄ se nō debeat aliquādo occupare in alia/vel pl⁹ vel minus fm tempus t fm hoc q̄ ei prodesse poterit. Nō enī debet se ita dare ad vitam actiuam quin interdū cogitare habebit ad deum suamq̄ cōscientiam emendādam/ad confitendū et ad penitentiam agendam. Et ex parte altera nō sit ita deditus contemplatiōi/quin aliquando etiam ei opus sit aliquid laborare. Et ideo semper in eadem persona Martha est necessaria cum Maria t maria cum martha vel plus vel minus vt dictum est. Talis tamē vsurpabit sibi nomen vite illius in cuius officijs plus et frequentius occupabitur.

Capitulum. xix.

In quo consistit pfectio vite contemplatiue. p similitudiē amoris mundani.

Congruū est aliqualiter declarare in quo consistat pfectio vite contemplatiue. anteq̄ ad vlteriora progrediar. Quamuis eīm antea dixerim amorē dei finē esse huius vite. sic possz dici (vt mihi videt) q̄ ipse finis sit et esse debet omniū opationū. qz p dei amore debet fieri et ordinari quicq̄d facimus. Propter q̄ istā cāz dicitur⁹ sū conditiones quasdā vite cōtemplatiue. Verū nō sufficienter nec quasi istas bene nouerim, sed de talib⁹ loquor sicut cecus de coloribus recitando q̄ sancti in suis tradiderunt scripturis. z hoc modicū q̄ sentire potui p lōgū tempus et experientiaz ac diligentiā z cū dei auxilio. reliquū committendo potioribus z in hac materia expertioribus. Et ad facilius apprehendendū ad qualez dei amorē pfectio vite contemplatiue queniat volo ostendere per eius ꝓtrarium scz mundanum amorem. Illum eīm multo melius cognoscim⁹. familiariorq̄z nobis existit q̄s diuinus. Respiciamus itaq̄z quid operetur talis amor mundanus in homine / profūde in tali capto. sicuti amor argenti amor honoris vel dignitatis aut male carualitatis. Certum est q̄ in tali / homo primo languet, ꝓpter desiderium id habendi q̄ solus amat sic fatue. Postea taliter stabilit suam mentem / totum cor et intellectuz in isto. q̄ nihil aliud valet cogitare q̄s id q̄ amat. in tantū q̄ sui obliuiscitur. pditq̄z oīem pudorem. nec est quicq̄s ipm valens retinere aut prohibere. non labor. nō vexatio. non piculuz. nec mors nec amicoꝝ cōsiliū. nec timor dei vel suoꝝ iudiciorum. Viue talis dormiat / de amato somniat. siue vigilet. de nulla re alia curat audire vel loqui vel auscultare. taliter q̄ pdit omnē rationē. efficiturq̄z tanq̄s fatuus aut ebrius vel furibundus. Nihil eīm est q̄ talem hominē retardare possz aut impedire a tali amore vel q̄ recusaret z euitarz facere homo talis / vt soluz ad hoc pertingeret ad q̄ ipm amor talis mundanus sic inflammat et vulnerat. Obliuiscitur etiam omne bonū presentis et piter vite future. in tantum vt si interdū eidem a casu loquitur quis de paradiso. inferno / aut morte. videtur sibi hoc somniuz vel vt fabula. Nec etiā / quamuis modicū intra se retinet aut recipit spūalez hmōi cogitationem. amor mundanus cito eam inde expellit qui inibi predominatur.

Capitulum xx.

Qualis sit amor dei quem contemplatiu⁹ debet habere.

Ad exemplum statim datum / cōsideremus pari modo q̄ amor dei si esset talis in aliquo q̄ faceret ipsuz ex toto seu omnino cōtemnere mūdum z eius obliuisci sicut mūdanus amor facit obliuisci deum. et q̄ esset ita fortis ac ardens sicq̄z radicatus in corde eius / q̄ nec possz nec sciret voluntarie z sua sponte seu libere / alibi cogitare. nec timeret ꝓcēptū seu nō curaret vituperia aut increpationes pfecutionū. nec etiā de ipsa morte metuit ꝓpter istum amorez dei scz et q̄ omnia visa z audita huius mūdi ad memoriam duceret. et viderētur sibi tanq̄z sōnium et quedam fabula z p nihilo reputaret respectu dei z glorie sue. Et breuiter iudicio mundi haberetur vt stultus z ebrius ideo q̄ ea tam modicuz q̄ huius mundi sūt curaret. et adhuc minus q̄s alijs de deo cura ē. vel paradiso scz qui in amore mūdi sunt absorpti quodāmodo. Tunc dico q̄ iste esset pfectus dei amor ad quē tendere debet aliquis p vitam contemplatiuam.

Et in statu talis amoris iam dicti / aliquis diceretur mortuus z crucifixus mundo. ꝓpter hoc q̄ nihil sit eū retinere valens z viueret deo. esseq̄z huius seculi vanitatibus dormiens et eternis bonis inuigilans haberq̄z sensus suos oīes sui corpis tanq̄s clausos dormiētes et obstructos ad omne q̄ fit per homines huius mundi. sed apertos gaudijs sanctorū et sancrarū. Et hoc est q̄ doctores sācti dicūt figuratū. vt cū moyses deo loqui voluisset nubem obscuram idem intrauit. repsentans volentē habere dei amorē introire oportere nubē obscuram. que eū obliuisci faciat nec videre nec capere ad mundū istum ptinentia. Et quō pōt adquiri amor iste hoc intēdo consequenter aliquo modo demonstrare. qz hic ē finis vite ꝓtēplatiue. z ꝙ illic p̄uenerit / iste iam ascendit ad montē vbi cū discipulis suis trib⁹ xp̄s se transfiguauit. Ille loquitur deo in figura moysi q̄ legez ipsaz recepit. Ille raptus est in spiritu vel

Ela

potius supra suū spm̄, ille habet cōuersationem suam in celis. ipe vivit amore. ipe feliciter ardet delectabiliter et placide sine fumi obscuritate. Dz beubeu q̄ paucis ista gratia aduenit z ad modicū temp̄us durat q̄diu quis degit in hoc exilio.

Capitulum XXI.

De secundo gradu ꝓtemplationis et duro ꝓflictu inibi existente.

Modo ad secūdū z tertiū gradus ducētes ad istā que dicta est ꝓtēplationē/accedamus. Postq̄ ꝑsona deuota in vita activa vsitata fuerit. z corpus suum/p p̄niam humilē in seruitutē spūs redegerit/ad minus saltē in maxima ꝑte/si nō ex toto. ac amor mundanus eidez displicuerit. licet eaz valde vexauerit. talis ꝑsona tunc erit tanq̄z languida. Nō em̄ vult recipere ꝓplacentias seu delectationes z ꝓsolatōnes quas habere possz ipius mūdi. nihilominus tamē adhuc non habet spūales placētias seu delectationes quas desiderat. Et ita sustinet feroces insultus sepi⁹ duros z graues causantes sibi penā mirabilē ad vincendū. et modicum vel nihil recipit consolationis. Vbi certe est fumus obscurus. multum offendēs sine igne. Hec ē eradicatio plāte alibi plātāde vbi adest grādis violētia. hec ē occisio mortificatioq̄ grani semiati. hoc est dicere de recessu vite p̄time ac carnalis. ad p̄ueniendū ad spūalem. Deu q̄ aspera via hec ē ad trāseundū z deuincendū. quaz multi incipiunt. sz cito victi/ ad ꝓsuetudines suas p̄istinas reuertunt. Alij aūt sepe cadunt. sepeq̄ seipos releuāt. sepe fugiunt z sepe reuertunt. sepe desperāt p̄uenire ꝓ se quo tendūt. z sepe spem reassumūt. Sepe dicūt sufficit nobis vt alij viuere sine b̄ q̄ ad altiora tendamus z sepe resumentes sibi cor p̄priā desidiā z tepiditatē redarguūt z ita in seipis durum faciūt cōflictuz grandēq̄ diuisionē. De quo: Certe voluptatis carnalis/cōtra spūalem amoris mundani cōtra diuinuz. Sed amor dei adhuc est valde modicus z debilis. mūdanus vo fortis z potens. repugnatq̄ fortiter ne nidū suū seu bospiciū q̄ habuit ab infantia in homie/perdat. Et q̄ plus molestat. ipse amor mūdi/ oculis cernitur corporis/z sētitur dulcis esse ad retinēdū. amarus vero ad p̄dendū. Amor aūt dei ecōtra nō videt z sentit durus ad adq̄rendū z dulcis ad dimittēdū. Ecce certe durū diuortiū seu p̄tio. sz in dei noie nil tam durū q̄ ꝓpta z bona voluntate q̄s nō posset exuperare et vincere p diligentem laborē z spem bonā in futuro melius habendi. fm sponsiones affirmatōesq̄/ q̄s tam recipit ex sacris scripturis q̄ p istos q̄ hoc pedagium seu viā istā p̄currerūt exepti omnino z ꝓbati in malo de hinc in bono. q̄bus merito fidem nostraz firmiter tradere debemus.

Capitulum XXII.

In quali statu/est cōtemplatiuus in secundo gradu cōtemplationis.

Post hoc duellū z hunc languorem/incipit quis ꝓualescere melius q̄z habere. Non enī tam graviter et difficulter portat carere amore mundano q̄ antea. q̄z q̄ adhuc nō recipiat magnā placentiā seu cōsolationez z delectationē in amore diuino ad quē tendit. Habet antē se tanq̄ inter duos status: non omnino nec ex toto mortuus mundo nec etiā totaliter viuēs deo. Et ibi in statu tali/ pōt dici mori amore. Nō enī sentit vt antea/ dolores salutaris sue infirmitatis/ q̄s senserat mortificando vitā suā carnalē. Sed etiam adhuc nō est viuificata seu resuscitata/ad recipiendū ꝓsolatōnē amoris spūalis. Et in tali statu/ pōt ascēdere in secūdo gradu scale ꝓtemplationis/ quē appello locū secretū z silētiū. q̄uis enī antea poterat q̄is locū q̄rere secretū z solitariuz ad exorandū deuz/et de sua cogitare salute nō tamē erat securū se illic totaliter tradere frequētius/ p̄pt̄ causas supius assignatas. Sed hic pōt se audacius exponere ad solꝰ manēdū z niti ad adq̄rendū vite ꝓtemplatiue p̄fectionē. se figendo in amore diuino taliter q̄ sui obliuiscat ac alioz̄ auertendo oīno z ex toto/ anime sue vultū spiritalē ad spiritalia z auertendo eundē a materialibus nisi quantū tales ꝑsint ad amandū z adiuuāt ad ꝓgnoscēdū spiritalia. Et q̄ī isto statu videat/ viuaciterq̄ sentiat b̄ q̄ sapiens ecc̄s dic̄. Vanitas vanitatum et oīa vanitas. et q̄ nihil sit in quo se reponat nec delectationē accipiat aut ꝓsolationē. nisi in vltimo et optimo suo bono. in fine suo recto z felicitate q̄ est deus z se in illo ꝓtinuo moueat anbelet q̄ ad deū tanq̄ lāguida incendio amoris q̄ q̄z eū teneat. ad quē sic

tendit. quēadmodū lapis extra locū suū p̄ priū existēs tendit sup̄ terrā. q̄ locus est ex quo grauis ē. et ignis tēdit in altū. vtpote leue sursū quousq; ibi q̄uenerit.

Capitulū XXIII

De duob⁹ modis silentij ⁊ solitudinis.

Ecūdū statuū diuersitatē ⁊ ꝺditionū ⁊ varietatē hoīm/ p̄t q̄libz repire locū sibi secretū. vt inibi in pace quiescat ⁊ in silētio. Ueruz tñ est q̄ principale secretū ⁊ silentiū haberi debz ad intra in aīa magis q̄ ab extra hoc ē q̄ aīma excludat a se ⁊ habitatōe sua oēm curā humanā mūdanā. oēmq; cogitatiōez vanā vel nociuā. ⁊ q̄cūq; eā impedire p̄ñt ad illuc q̄uenīēdū quo tendit. Accidit enī q̄ aliq̄s sepe corꝑe sol⁹ sit ab homīb⁹ segregat⁹. nihilomin⁹ tñ p̄ fantasias cogitationes ⁊ melācolias patit ⁊ suffert grauissimā onerosamq; societatē in semetipso. que fantasmata/ generāt sibi varios tumult⁹ et magnas collocutōes seu garrulatōes corā sui intellect⁹ oculis adducētes mō vnū p⁹ reliquū. inducētes eū nūc ad coq̄nā. nunc ad fo⁹ adducētes ei inde delectatōes īmūdas carnales. mōstrātes sibi/ mō choreas/ pulcritudies/ cātilenas ⁊ hmōi vanitates. trahēdo ad malū ⁊ pcīm. Quēadmodū cōfitet beat⁹ hieronym⁹ de seipso humiliter q̄ cū erat absq; societate q̄libet in deserto/ p̄t bestiaꝝ siluestriū ⁊ scorpionū/ erat nihilomin⁹ sepe cogitatōne scz in chorcis ⁊ in societate dominaꝝ rome. Fātasie etiā tales/ faciēt aīaz solā existentē/ irasci ⁊ litigare ad alterū absentē tanq̄ p̄ñs sit ⁊ iniuriari. postea ipa ꝓputabit argētū ⁊ mercabit. ꝓpozitās thesaurū validū. interdū ibi transuadabit mare p̄ suas optatōes ⁊ desideria. Hūc p̄uolabit terrā. mō erit in magnis dignitatib⁹. Et sic breuiter de ꝓsilib⁹ fantasmatib⁹ ⁊ fatuitatib⁹ sine numero. Aia vo talis ibi nō est in secreto nec in solitudīe/ q̄uis sola sit ab extra. Nec certe aīa deuota/ ꝓtemplationi vacās/ sola est. q⁹ nūq̄ min⁹ sola ē nisi q̄n ipa sola ē. Sed istaꝝ solitudinū duarū absentia inter se multuz differt. Aia enī deuota ꝓtēplatiua nō est sola. q⁹ existit in societate optima vtili ⁊ delectabili. s. cū deo ⁊ sanctis ei⁹ p̄ sancta desideria. deuotas sanctas q̄ cogitatōnes. Alia aūt vtiq̄ societate valde damnosa vel saltem ei nihil pficua/ aīa scz ita inutiliter mēte vagabūda.

Capitulū XXIIII.

De materiali secreto.

Erū est tñ/ q̄ ad hñdū secretum ac silentiū ab intra in aīa ꝑdest q̄rere secretū ⁊ silentiū ad extra. saltē mediocrit. si nō ex toto. Et marie istis pficuū est/ q̄ nōdū vsum habēt nec sciūt seipos retrahere intra semetipsos cū ab extra societati sunt ꝓiūcti. q̄ō pfectionis est ⁊ fortissimū. nec adq̄rit tale/ nisi per longā bonāq; ꝓsuetudinē. Aliq̄b⁹ delectabilior est loc⁹ secret⁹ nemoris aut deserti Alijs aūt sufficiūt secreta cāpoꝝ. Alijs eccl'iaꝝ. aut certe suaꝝ domoꝝ. talit inibi se collocātes nevideāt alios nec ab alijs ipi videant. aut q⁹ nō est ibi aliq̄s alter hō. vel sic se ꝓtinēt ⁊ ordināt ad modum heremite. Uñ arseni⁹ eccl'iam ingressus. retro pilare vnū vbi neminē videret. nec videret a q̄q̄ solit⁹ erat se locare. Aliq̄b⁹ son⁹ q̄ntulūcūq; etiā modic⁹ siue homis siue auicule siue cātus aut et iā locutōis. p̄stat impedimētū siue ꝓtēplatōis. Alijs q̄busdā cāt⁹ eccl'ie sepi⁹ nō modicū p̄stat auxiliū cogitādi ad ea q̄ cupiūt. q̄re ipm libēter audiūt. Talit beat⁹ aug. de seipo cōfitet quō audiēdo modulationē psalmoꝝ aut hymnoꝝ eccl'ie in sue cōuersionis initio lachrymis rigabat et cordi suo veritas infundebat ⁊ ei multū bñ fuerat p̄ tūc. Et ꝓter diuersitatē talē generalis regula ad sciēdū q̄s loc⁹ ad secretū q̄rendū aptior esset/ dari nō p̄t. sz q̄rat hunc q̄libz ſm gr̄az a deo sibi traditā. ⁊ etiam ſm statū ei cōuenientē in q̄ fuerit. quez p̄t ꝓtinuare. aut in q̄ seipm poterit exercitare/ sine nota erga alios q̄b⁹ ꝓuiuit vel singularitatis vane gl'ie aut etiā ipocrisis Poterit ei esse aliq̄s de statu tali aut in vita tali/ q̄ eccl'iā sepi⁹ visitare nō habebit. vel a tali nimis distabit. Breuiter ergo loq̄ndo. ad hñdū leui⁹. assuescēdum est in ꝓpria domo/ aut in sua camera si talis sola haberi poterit. aut alicubi intra eā. Et ad h̄ consequendū/ multū faciet cōsuetudo ei aut cōplacētia ⁊ delectatio ibidem recepta. Nouī mulierculā/ cā infirmitatis coactā se in q̄dā camera p̄ tps nō breue cōtinere. q̄daz vice mihi loquēs. Nescio q̄d faciā (inq̄t) cuz p̄didero hāc camerulā. nō est enī mihi loc⁹ ali⁹ ad cogitāduz deū. ⁊ ad meipam/ ita bñ cōueniēs sicut iste. Nec opter sp attendere q̄ habeat talis secreta solitudo aut etiaz

secretus locꝰ determiatꝰ, sed vbicūqꝫ fuerit siue in cāpis siue in villis/ siue in balneo (quēadmodū tradidit chrysostꝰ) ibi solum se bō pōt recolligere ꝛ a mūdo subtrabere. Et, pdest sepe diuersitas ꝛ loci mutatio ad delectatōez ꝛ recreatōez quam aliqꝫ sic pōt accipere. ¶ Nocturnū aūt tempꝰ ad hoc cō ueniētius est. qz quietꝰ ꝛ magis pacificuz absqꝫ tētationib vane glorie mūdi.

Capitulum. xxv.

Quomodo corpus contēplatiui debet ordinari ꝛ de impedimētis aduenientib.

DOcet doctor quidā eximiꝰ guilhelmus/ olim pisiēn. eps q corporis debita ordinatio/ multuz prodest ad firmā cogitatōez alicuiꝰ rei bñdā. Et qlibet corpꝰ suū in tali situat dispositōe/ quā sibi magis nouerit delectabilē ꝛ expedientē. siue hoc sit geniculādo. siue stādo. siue sedēdo. inclinādo appodiādo. siue etiā iacēdo. Et est hoc intelligēdū cū quis solꝰ exiterit. poterit enī tūc sine singularitate id agere. In ecclia enī oportet se alijs ꝛformare. Subdit enī sn̄aliter q ei videt modꝰ iste bonꝰ esse ꝛ pficuus. q sc̄ꝫ rectū teneat supra brachiū sinistrū inclinādo. Credo bū hocipm experientia accepisse. ¶ Scio ꝛ aliū/ cui nulla dispositio ꝛ corporis ordinatio/ maꝰ pstat auxiliū: sicut sedendo inclinat supra dorsuz ꝛ q̄si iaceat/ vultū versum tenēs ad celū aut terrā. Alii quib placet ire ꝛ redire. qō interdū pōt esse proficuū, p recreatōe aliquātula. Sed ꝛtinue ꝛ sepe hoc agere/ puto ḋeri aīe non modicū forꝫ impedimētū. q tū ḋes sup oīa debet inq̄ri ad ptingēdū ad hoc de q nr̄a ē locutio. Nec frustra dicit aresto. anima sedendo ꝛ quiescēdo sapiēs efficit. ¶ Sed exq̄ aliqui/ spūs bñt ita leues ꝛ mobiles/ ac ita ad mūdialia opa inclinatos/ q eis eēt parus infernꝰ/ esse sine societate vel se in loco vno fixos ꝛtinere q̄uis etiā bñ ad modicū tempꝰ? ideo hmōi/ modicū vel nihil pficiunt ad vitā ꝛtēplatiuā. imo ipis est meliꝰ eā dimittere ꝛ se tradere actiue. nisi tales cōditiones p violentiā ꝛsuetudinis possent q̄ꝫq̄ deuincere. Nihil est enī qō p laborez ꝛ diligentiā nō possit superari. ¶ Sūt ꝛ alij qui statim tētāt blasphemijs ꝛ alijs vicijs ita horribilit q vix sustinere valēt. exinde incidētes interdū in frenesim. aut extra bonam fidē. efficiunt q̄ꝫq̄ etiā melācolici tristes et iracūdi. oīaq̄ ipis dispicēt. Agnoscūtq̄ tales p experientiā q eis sit multo meliꝰ esse in societate ꝛ labore exteriori. qz tunc talia nō cogitāt q̄ eos sic turbare possent. Et isti sil'r nō valēt ad ꝛtēplatōez nisi ex gr̄a spēali. vel saltē ipa est eis durissima ꝛ periculosissima. ¶ Sūt itē alij aut p naturā vel gr̄az aut p ista ambo simul/ amātes solitudinē. solicitiq̄ de sua salute. desiderātes agnoscere deū ac spūalia ista adamare. Non habēt etiam nimis fortes vehemētesq̄ carnales motus q̄s vincere nō valerēt. Isti habiles sunt ad tradēdū se vite ꝛtēplatiue ꝛ spēaliter hñtes corꝫ dulce ac tenerū ad deuotōem flexibile. Difficile est enī corꝫ duꝝ ad bonū pertingere q̄ male habebit in nouissimo. ¶ Et accidit ptingere aliquē paulati ascēdendo ab actiua vita vsq̄ ad gradū sūmuz ꝛtēplatiue. q̄ tū postea reuertet descēderetq̄ ad actiuā. Qō ptingere pōt in casib duobus. vel p negligētiā ꝛ fictionē. aut certe p abūdantiā virtutis. tali mō q p suo libito vtatur vna vita sine alterꝰ impedimento. Vel ꝑm suū officiū. Et statū talem bñ decet plātos. sic q sint vite ꝛtēplatiue ita pfecti ꝛ in tali radicati q descēdere possint ad actiuā. nō tamē descēdo oīno ꝛtēplatiuā. Quēadmodū angeli ad nostrā custodiam deputati hic inferiꝰ/ ꝛtēplant semp videntes faciē dei patris qui in celis est.

Capitulum. xxvi

Disputatio quomō vita ꝛtemplatiua prosit/ in primo sibipi.

PRopter tria motiua/ seu rōnes tres inter alias. quidā mirant q aliquis se tradit vite ꝛtēplatiue Prima. qz ꝛtēplatiui/ nō nisi sibipis proficiūt. Secōa qz videt eis q ꝛtēplatiui nimis velint inḋrere ꝛ sapere atq̄ nimis alte volare. Tertia est. cū multi sint decepti exinde ꝛ effecti fatui ꝛ melancolici. ¶ Ad q̄s rōnes tres (si saltē rōes dicēde sunt) breuiter ꝛ manifeste rñdebo. sancti enī doctores de materia tali abūdāriꝰ subtilius pfundiq̄ loquūtur. ¶ Ad primā ratōez respōdeo q aliq̄s vite ꝛtēplatiue sibipi pficit/ multo plus atq̄ diuiniꝰ. placetq̄ ampliꝰ deo/ q̄ꝫ p vitā actiuaz. qō satis est. Nihil est enī post deū/ a me plus diligēdū q̄ꝫ egomet. et plus etiā q̄ꝫ totū residuū mūdi. ideo p̄diligendū est mihi placere deo. istāq̄ vitā acceptare q̄ sibi acceptioꝛ fieri possuz ꝛ potiꝰ q̄ꝫ

habere modicū meriti. vel forte vt aliū lucrifacerē eū saluando, mei aūt detrimentū paterer me ꝓdēnando. Et est ħ intelligendum ceteris paribꝫ. ꝛ ꝙ aliquis tam libere posset vti vna vita sicut ꝛ altera. Quod dico ꝓpter publicos officiales ꝛ ꝓlatos. ꝛ habentes alias dignitates ipos obligātes vite actiue intēdere. quēadmodū sunt etiam mulieres maritate pueros habētes ꝛ familiam gubernātes aut obligati suis seruire parentibꝫ. Si enī hmōi ꝓ tūc se tradere vellent ꝙtēplationi/ipi se dānarent ꝓpter obligationē qua ligati sunt ad alijs ꝓficiendū esset ꝙ vna mala tentatio ꝛ piculosa vni tali vt dictū est/ꝙ sibi delectabili⁹ esset sp intēdere ꝙtēplationi. negligēdo aut postponendo ħ qō facere teneret. Et esset ꝓpt hoc damnosus ꝛ noceret subditis ꝛ reipublice De tali esset bñ ꝙgrendū ꝛ sabbatū ꝙtēplationis sue deridēdū. Sed aliter ē de nō obligato ad seruiēdū alijs ꝓpter officiū qō bz: vel nō neglecto qō facere alijs teneꝫ.

Capitulū XXVII

De profectu quē ꝙtēplatiui alijs afferunt.

Consequenter ostendo ꝙ psona ꝙtēplatiua/multū etiā ꝓdest alteri. Primo q⁹ dat exemplū bone vite. ꝓdicatq; facto ꝛ opere/deū sup oīa diligendū: ꝛ ꝙ reliqua oīa sunt vanitas nec curanda. Et hec nō est modica doctrina. imo de tāto ꝑualet quāto opa plus ꝙprobant esse sine fictione q̄ verba. Itē ꝙtēplatiui p deuotas suas oratōes omnibꝫ alijs ꝓsunt. Et accidit sepi⁹ ꝙ propter eoꝝ merita/de⁹ faciet quibusdā mediantibꝫ mūdanis licet etiam mali sint tales quoddā maximū bonū. puta pacē/alicui⁹ regni vel cōsimile. q⁹ nihil possum⁹ sine gr̄a dei speciali. quā cit⁹ boni ꝙtemplatiui impetrant a deo/q̄ actiui. Et sunt ipi tanq̄ oculi corpis/illuminantes ꝛ dirigentes oēs opatōnes factas p mēbra cetera. Et si oculi nō laborāt sicut man⁹ ꝛ pedes nō dicere oꝑter p tanto ꝙ in nullis seruiant nisi ipīsmet. Tales enī cōtemplatiui/ordinati sunt/ad referendū deo ꝛ dirigendū omniū alioꝝ opera/non ita in spūalibꝫ illuminatorum seu subleuatoꝝ/ꝙ ipsi scirent aut possent/semper omne quod faciunt ad deum ordinare tanq̄ in finem. Non dico ꝙ in casu necessitatis/persona non debeat dimittere suam cōtemplationē/ad succurrendum alterius necessitati. Sed quis possit vtrāq; vitam tenere insimul perfecte hic esset melior. quēadmodū teneo beatū gregoꝝ. ac sanctuꝫ Bernar. ꝛ ceteros fecisse. Et qui bene ꝓpenderet qualis excellentia sit anime ꝛ bonoꝝ spiritualiū/erga corpus ꝛ bona temporalia. hic clare cognosceret/ꝙ plus ꝑdest toti ecclesie/oratio deuota vnius cōtemplatiui/q̄ faciunt centū ꝛ centuꝫ vitam actiuā ducentes. ad succurrendum aliorum necessitatibꝫ corporalibꝫ. Et multo plus ꝓsunt/q̄ se in mundo occupantes non vt alijs subueniant. sed ꝓ suo ꝓprio ꝙmodo laborantes ꝛ sepe in damnū alijs.

Igitur dico/ꝙ si aliquis spūssancti instinctu senserit se inclinatū ꝛ cōmotum ad vitam cōtemplatiuā sectandā/ꝛ hoc ꝙgnouerit. talis sine vituperio vite actiue poterit abrenūciare. imo faciet hoc cum laude magna ꝓmiūq; non modicuꝫ inde acceꝑturus. Nisi forte per contrariū aliquis a suo ꝓlato obligaret⁹ obedire ad publicuꝫ officium exercendū. vel etiam in casu vltime aut vrgentis necessitatis sicut dictū est Urgentem autē necessitatē voco. quando verisimiliter aliqui perire possent/nisi per talem eis subueniretur.

Capitulū XXVIII

Nō non est sup̄bia tendere ad vitam cōtemplatiuam vt quidam putabant ostendit per exemplum.

Nec est dicendū quātū ad scōam ratōeꝫ añ dictā/ꝙ tendens ad finē ꝙtēplatōis quē sup̄er⁹ declarauī. hoc ē ad amandū deū summe ex toto corde/ꝙ talis tēdat nimis in altū. aut ꝓsūptuose agat. imo aliq̄s apt⁹ ad hoc faciēdū et gr̄aꝫ talē a deo cōsecut⁹/deficeret ꝛ min⁹ bene ageret (vt videt) si dei dono nō vteret Et spēaliť ecclīastici ꝛ religiosi. quoꝝ vita ad hoc ordinata est. oīno se dare debent ad vitā hanc/pot⁹ q̄ ad aliā. Sil'r ꝛ clerici. p cipue q̄ꝫ theologi. aut certe eoꝝ scia nō iaꝫ eis auxiliabiť sꝫ inde inflabunť. efficiūq; vani/vāni ꝛ sup̄bi. Ꝓꝫ p sil'e exēplū ad oculū. Erit in regis curia fruitor q̄daꝫ cocq̄ ne cui rex talē dabit gr̄aꝫ/vt pote facere eidē volēs suū camerariū. q⁹ iudicat ipm ad hoc sufficiētē ꝛ sic placet sibi Nulli dubiū ꝙ si ꝑdict⁹ famul⁹ hoc refutat cā sue pigritie aut ꝓpter fictionē cordis aut ingluuieꝫ seu gulositatē/ dicens se malle permanere

cōtinue in coēna i officio scz sordido prio ri. ipe vtiq; erit crimi abilis z reprehēsibilis. Silr qui pōt famulari deo in statu excellē ti/erit dānabilis si se occupare sp̄ voluerit in minoribꝫ. nec excusabit humilitate sed imputabit cordis sui fictioni aut repiditati. ¶ Hec dico qn deficiūt z errāt/qui in cō templatōe sua/nimis volūt inqrere. Sūme enī talibꝫ necessaria humilitas est. que custos est z nutrix ipius caritatis.

¶ Capitulum.xxix

De excellētia ꝓtēplatiui/sup̄ actiuos.

Quantū ad rōnez tertiā/scz q̄ alī qui tales ꝓtēplatiui sunt decep ti effectiq; fatui z melancolici Rūdeo q̄ in actiua vita silr plu res sunt decepti. qz nō vtunt discretōe req̄ sita ad bene terminādū inceptū opus. Hec etiā omnibꝫ est data gr̄a talis viuēdi scz in cōtemplatiua vita. p̄ter causas certas aī signatas. sicut dicit ap̄ls. Quilibet hz do nū p̄priū a deo. vn⁹ quidē sic. alter vero sic. et iterū. Si in corpe vno oia mēbra essent ocul⁹. vbi essent man⁹ ꝛc. ¶ Verū est q̄ mū dani/ꝓtemplatiuos leuiter iudicāt fatuos esse atq; melācolicos. Nō enī faciūt quō z ipsi. ꝓtemnūtq; oia que isti mūdani carissi ma tenēt. sed nō videt magnas ꝓsolatōes et sancta opa/spūalesq; diuitias/q̄s adipi scunt ꝓtēplatiui mūdū refutādo. z a se pro cul expellēdo oēm auariciā. supbiā. omnē iram z inuidiā insup̄ z vanitatē. que mun danis sine mora p̄stant nō modicā vexatō nē. Et viuūt ꝓtēplatiui in magna requiet pace ꝓscie. qō est bonū tale q̄ aliud ei ꝓpa ri neqt. locoq; occupationū mūdanaꝝ su per terrā in angustissimo loco z re modica ipsi ꝓtemplatiui occupant in maiori z am pliori loco ac negocio q̄ sit tot⁹ mūd⁹. hoc est in deo. Quid p hec velim dicere norūt qui sunt expti. ¶ Certū est/q̄ vita rōnalis creature/versat plus in opatōe intellect⁹ et rationis/q̄ alibi. hoc est in meditationibꝫ rōnabilibꝫ z in volūtaria dilectōe. Et ideo veraciter z quasi soli totales/viuere dicun tur. qui in ꝓtemplatōne nutriunt cibo tali atq; potu. z nō illi q̄ suas animas ac vitā/ nō plus leuāt ad celestia q̄ bestie. ipi ei co medūt z bibūt. ipi letant z gaudent. rident atq; leuitatibꝫ insistūt. ipsi sua corpa verāt sicq; suo modo faciūt vt bestie. ¶ Hz fort̄ obijciunt qz auxiliant alios per labores suos. Ita etiā faciūt equi z asini. z interdū amplī⁹. Quāq; hoc p̄m laudabile est. ei q̄ nescit z nō potest amplī⁹. z qui implet hoc fideliter ad bonū finē z intētionē. scz ad ꝑ uiendū deo/z subuenēduz alteri. ¶ Fate or q̄ ꝓtemplatiui in factis mūdanis non sunt ita sapiētes z prudētes. quēadmoduz actiui. Ratio. qz suū ingeniū z intentionē/ in talibꝫ nō ponūt. vnde accidit eos iudica ri simplices z insipientes. q̄q; eis modica de isto sit cura. ad hoc enim sunt vocati vt ap̄ls inqt z ad hoc nituntur toto conamīe. s. reputari fatui/vt sapiētes effici possint.

¶ Capitulum.xxx.

De necessitate gr̄e dei/ipsi ꝓtemplatiuo.

Reuertor igit ad priora scz ad gr̄ dū scōm/scale ꝓtemplatōis quē dixi locuz secretū z silentiū. De clarauī aliqualit̄ de secreto du plici z sic de silentio. vno scz extra aīam. et alio intra eā. Ipa vero ꝓtemplatio tendit ad hūdū nō extrinsecū sed intrinsecū scz se cretū atq; silētiū. Ad qō ꝓsequēdū. p̄dest q̄ rere etiā ad extra (sicut dictū est sup̄ra) soli tudinē z silētiū. ¶ Dicit ergo beat⁹ bern̄. q̄ spōsus aīe iesus x̄ps/verecūd⁹ est amicus. nec libēter spōsaz suā accedit/multitudine p̄nte. q̄rit aūt esse sol⁹. Oportet igit aiam a se oīno expellere oēs occupatōes interi⁹ et exteri⁹. vt scz solūmō intrēdat ad recipiēdū spōsuz suū. Ex quo enī de⁹ ipe simplex est z vn⁹. inqri vult in cordis simplicitate z vni tate. Cor aūt tale simplex nō est z vnuz qō in tot p̄tes diuisuz ē p̄ curas mūdiales ma las z vanas. Sed heu in q̄ntā miseriā per peccatū redacta est nobilis ipa aīa. q̄ in sta tu prime innocētie/ ex toto z oīno ordiata fuerat ad cogitādū de deo suo creatore. atq; cōsiderare spūalia sine aliquo impedimen to z difficultate. qō ipa/mō/p tantā penaz difficultatēq;/grauata onere sue corruptō nis pōt opari qō est mirabile. qō noscunt optime qui ad hoc nituntur. ¶ O de⁹ meus quid ē nūc qō ipaz aīam in altum relevare possit. ponere in vnitatē. reducere ad sim plicitatē. eāq; expedire de mari isto p̄cello so tumultuoso atq; fluctuāti/ p̄ curas abs q; numero. p̄ p̄bātasias varias imaginatō nesq; sine mora abūde scaturiētes. Certe hoc facere principaliter nihil valet/nisi p̄ tus tue gratie. z huius maris magni z spa cioſi motus mitigare quod intra nos est

Tu suscitas egenū ꝑstratū de pulvere vanarū cogitationū. ⁊ pauperē erigis a stercore inordinatarū delectationū. collocās eos in altū vt sedeāt cū principibꝫ. hoc ē cū angelis atq; sanctis. ⁊ vt eoꝝ cōuersatio in celis sit. Bonū aūt istud gr̄e. veraciter tribuit solis inquirentibꝫ ipm diligenter atq; ardenter ⁊ ad hoc se disponentibꝫ

Capitulū. xxxi.

Qualiter aīa ꝓtēplatiua/ dicitur elevari sup̄a corpus. ⁊ efficitur simplex ⁊ vnica.

Nec intelligendū est/ aīam corpus deserere ſm substantiā cuz in ꝓtēplatione rapta fuerit/ sal⁊tem de cursu ꝯmuni. sed ꝑ tunc esse dicit/ vbi fuerit coꝝ suū atq; amor suus sicut augu. dicit q aīa ver⁹ est vbi amat q̄z vbi ipa animat. hoc est q̄z vbi vitā p̄stat corpi. Et ideo dico. q talis elevatio aīe de nocte extra mūduz ac sup̄ ista corpalia vsq; ad semetipam/ aut vsq; ad angelos. vel certe vsq; ad creatorē suū altius fieri non pōt fit ꝑ fortē sanctāq; meditationē vel ardentem amorem. Tali mō q talis meditatio aut iste amor virtute sit tā potēs/ vt ipaz faciat obliuisci vel cessare ab oībꝫ opationibus alijs ⁊ fantasijs. sicut esset in sopore ꝑfecto aut somno. vel saltē si nō ex toto tales cessant opationes/ ipe tñ nō pōt corrūpere extinguere aut superare meditationem vel amorē ardentē sup̄adictū. ꝓpter vigorosā ei⁹ potētiā. Oportet etiā q aīa/ totaliter in tali meditatōe sit occupata ⁊ amore. adhuiusmodiq; sit oīno intēta. nec de quacūq; re alia sit ei cura. nec ad alia respiciat. nisi forte talia ꝓtereūdo nō tñ ibidē pedē figendo. scz q in talibꝫ nō arrestet siue morā faciat. Et hoc fieri posse/ experientia q̄tidiana in minoribꝫ hoc manifestat. Affirmat q idē aresto. inq̄ens. Accidit interduz aliquē sup̄ re aliqua tam fortiter meditari. q nec aptis oculis intuebit hoc q̄ ipm ꝓterriet seu q̄ ante eū vadit. Sepeq; in societate cū qua sociabit/ plura dicent ⁊ coram ipo exercebūt seu fient/ de quibꝫ nec aliq̄d sciet. sed in sua forti meditatōe ꝑseverabit ac si dormiret. Unde q̄ñq; de tali puerbiū istud cōmune solet adduci et dici. Iste ad suos meditat amores. Talē simlit modum raptus/ ꝓcipiūt sepe studētes ipi. aliquid subtilitatis cōpilare molientes. Pictores suo modo facere cōsueuerūt sic ego teneo. aliiq; opifices subtiliū. posita ī imaginationibꝫ fortibꝫ. Recitaturq; de ꝑho q̄dam noie archimenides excellenti geometro. qui imaginaliter deliberauit facere ingenia subtilia ad bellandū ⁊ defendēdas ī uadēdasq; ciuitates. Unde accidit ciuitatem quā inhabitabat dict⁹ ꝑhs/ ab inimicis debellari. princeps aūt exercit⁹ ꝓcepit ne antedictus ꝑhs occideret. Sed a casu quidaz eundē suas figuras ꝓtrahentē ſm scientiā geometrie repperit. quesiuitq; ab eo quo noie appellaret. ipe vero tā fixe suarum figurarū formationibꝫ intētus extitit vt quid sibi iste interrogās diceret penit⁹ ignoraret. nisi q insinuabat eidē q se non impediret nihil aliud respōdens. vnde idcirco vitā p̄didit. Ecce q̄z fortis huius erat meditatio. vt ob eius vigorositatē/ ciuitatis sue expugnationē nō ꝓciperet. atq; nec quidē inimicū agnouit ipm occidentem. Alius item ꝑhs neades dictus ad mēsam positus sepe ꝯmedere oblitus est. oportebatq; ne fame periret/ famulā suaz ad cibū ꝓcipiendū ei⁹ manū cōducere. De quo valerius hoc recitās/ dicit ipm solum animavixisse. corpe aūt circūdatuz fuisse tanq; re extranea ⁊ inutili. Dicta exempla adducta sunt ad oñendū/ q aīa imaginatōnes atq; curas nō ꝑficuas a se pōt depellere. vt subleuari possit ⁊ ad sanctiora ꝯueniēcioraq; cōscendere. atq; se taliter ad vnitatem simplicitatēq; deducere. meditādo solūmō q̄liter ad suū creatorē poterit ꝓtingere. qui ei⁹ est locus finis atq; amor. q̄uis illud facere fortius sit atq; difficilius. q̄z in dictis exemplis ostensum est. Et hoc de tanto q̄nto cogitationibꝫ vti oportet spiritualioribus. habereq; meditationes magis extraneas atq; subleuatas.

Capitulū xxxii.

Memoriam facit libri de contemplatiōe Richardi de sancto victore.

Richard⁹ de sancto victore/ quēdā edidit librū/ q̄ntq; ꝓtēnētem. vbi multū subtiliter atq; ſm profundā sciaz/ tractat materiā istā. scz de ꝓtēplatōe. diuidēs ipam ꝓtēplationē in spēs seu modos. Quoꝝ modorū duo ī imaginatōe sūt positi duo in rōne ītē duo in intelligentia. Scōm h̄ ꝑhat⁹ doctor ponit tres modos celoꝝ intra animā. et iuxta hoc q ipsa anima cogitando seu

meditãdo seipam vertit diuersimode. scilt cet aut meditãdo corpalia q̃ sensibꝫ ꝓcipiũ tur exterioribꝫ. aut ad seipam cogitando: aut angelos t eoꝝ statũ. aut certe ipam deitatẽ. ¶ Et pticulariter dicit Rich. in ãnta pte libri memorati tradit qũo ꝓtemplatio formatur seu diuersificat modis tribꝫ. Aliqñ p hoc q ipa aia dilatat interdũ amplius t qñqz plus eleuat suũ intellectũ t qñqz per hoc q ipa habet ipm scz intellectũ siẽ alienatũ seu oblitũ. Declaratqz p quẽ modũ istud fiat t qualiter qñqz hoc accidit. adducens auctoritates atq; exempla scripturaꝝ et naturarũ. q hoc fiat p admirationem vehementẽ aut p magnã deuotionẽ. vel certe per delectationẽ nõ modicã spũalẽ atq; cõsolationẽ. ¶ Sed qz mee intẽtionis est loqui nõ subtiliter sed rude t breuiter/ idcirco postpono vobis declarare noiati doctoris doctrinã/ quasi nimis subtilẽ. nisi forte in certis punctis subsequentibꝫ t hoc mõ spacioꝛi atq; vobis familiarioꝛi.

¶ Capitu. xxxiii.

De tertio gradu cõtemplatiõnis/ t similitudines quedam naturales.

Nunc restat de gradu tertio scale cõtemplationis disserere. quẽ fortem fore baptisaui pseuerantiaz. Cũ adiutoꝛio enĩ gratie diuine/ pseuerantia fortis ponit atq; collocat in altitudinẽ pfecte ꝓtemplationis, ordinatq; boiem in statu pfecto in quo põt dici viuere amore. Tũc enĩ recipit diuinas ꝓsolatões amoris, nõ sentiendo tribulatões carnis aut mũdi. De nulla enĩ re alia ei extũc cura est nisi deũ amare. de ipo meditari atq; loqui. et p eiꝰ amoꝛe fugit fatuas delectatões bꝰ mũdi. atq; eiusdẽ mũdi aduersitates cum gaudio suscipit. Et ideo nõ est qõ ei possit obesse seu nocere. Non pspitas. istã ei subterfugit aut certe ipam humillime sufferr t in magna gr̃arũactõe. Itez nõ aduersitas hanc enĩ ardẽter desiderat. sicut mediante qua deo adducit. t qua ipa deuota aĩa purgat t edocet. p quã q̃z sponso suo ac amico iesu xp̃o similat qui plenꝰ fuerat tribulationibꝫ. Recipit itẽ aduersitatẽ quẽadmodũ signũ certũ q deꝰ oipotẽs spõsꝰ eiꝰ eã diligat exq̃ dignat sic se visitare t castigare. ¶ Et i statu isto/ aĩa deuota ardet dulciter suauiter atq; pure/ igne spũali succensa. recte vt carbo clarus t totus ignitus t sine fumoꝛ sine crepitatione aut sine tumultu. Ibi est aĩa totaliter radicata in terra optima multum fructũ afferẽs. Ibi est destructa amoris mundani ciuitas t diuini amoꝛis ciuitas ꝓstructa. ¶ Sed iñ nõ est q ẽẽdiu hac mortali vita viuit/ sine dono ac priuilegio gr̃e spẽalis aliquis in tali pfectõis statu sp posset pmanere sine sui mutatõe. ãn ponꝰ dico vsq; ad mortẽ de statu in statũ variationẽ sepe t mutationẽ fieri. Sed qui iam ad talẽ statũ pfectõis puenit. talis diutius in eo pmanet t sepiꝰ q̃z alij immoꝛat. Et si ipm qñq; excidere ꝓtingit t labi ex eo. citꝰ releuat in aliquẽ de duobꝫ primis statibꝫ.

¶ Primus status ꝓpat ꝓueniẽter byemi. in qua viget quasi semp frigꝰ t obscuritas Scõs silat tpi vernali. in q̃ ꝓpter mutationẽ grãdẽ/ mõ viget calor post frigꝰ. mõ obscuritas t post tpantia aeris. mõ sol lucet. post nube tectꝰ occultat. mõ pluit. post ẽ serenũ. Tertius statꝰ equat estati calide. in q̃ quasi ꝓtinue feruoꝛ est solis atq; aeris claritas. licet interdũ veniãt pluuie t obscuritates. fortioresq; oriant tempestates atq; horribiliores mutatões/ q̃z in qualicũq; tpe alio. Et tali mõ/ pfecti ꝓtẽplatiui/ sufferũt p tpe tẽtationes grauioꝛes aliꝫ. t hoc aut ꝓpter ipoꝝ ꝓbationẽ t purgationez vt in humilitate ꝓseuenk. vel certe interdum ad eoꝝ pditionẽ fm occultũ dei iudicium exigẽte eoꝝ supbia t iniq̃tate. exẽplo luciferi creati in tãta pulcritudine sapiẽtiaꝝ cõtemplatõe tam sublimi. ¶ Potest itẽ aliꝰ primꝰ status/ sil̃ari diei prime boꝛe i mane qua claritas tenebꝛis adhuc inuoluta cernit atq; mlt̃ũ obscure icipit apparere. Secũdꝰ hoꝛe tertie diei. Tertiꝰ vero clare meridiei. ¶ Et sic de multis aliꝫ figuris similibus t exemplis.

Capitu. xxxiiii. t

Fortis perseuerantia necessaria est cõtemplatiuis.

Qui absq; pseuerãtia forti/ summitatẽ t altitudinẽ montis ꝓtẽplatõis/ putat se obtinere/ aut p fectũ br̃e calorẽ amoꝛis diuini. talis ꝓuenienter assimilat ascẽdẽti mõtẽ excelsum/ postea sp descẽdẽti priusq; ꝓtingat in sũmũ. t hoc qz repperit q̃ndã difficultatẽ aut impedimẽtũ. ¶ Vel ꝓpat volẽs ignẽ accẽdere vel succẽdere in lignis viridibꝫ aut putridis. q̃ cũ nõ statim accẽd ik/ aut cũ primo ñ

ꝓcipit nisi fumū vel modicā ffāmaz facilit extinguibilē/quasi cōmot⁹ recedit destruit aut ꝓ totā domū,pijcit/spargēdo hincinde struē lignoꝝ. ¶ Itē merito ꝓpat ꝓfatus ñ potenti pacifice maturitatē grani sui semi nati/expectare.aut q̄ sua plātula inserta t/ re radices bene figat,ꝓpter moraz aut peri/ culū vl difficultatē quā ꝓcipit talis ¶ Rur sus gerit typū simee/ cupienti nucē viridē degustare.sentiens aūt corticis amaritudi nem/ ad nuclei dulcedinē non ꝓducit, sta/ tim eam a se proïcit nō ꝓseuerans: ¶ Po/ stremo assilatur pigro militi.qui ante ciui tatis obsesse captionē ꝓfectā/ tedio affect⁹ inde discedit. ¶ Videtis igit q̄ taliter fa/ ciendo aliquis nō ꝓtingit ad apicē mōtis nec ignē habere poterit neq; bladū. Item nec arborē.neq; nuclei gustū.nec etiā ciui/ tatē obtinere.referēdo illa pūctis iā dictis Sic similiter nō potest ꝓuenire aliqs ad ꝓfectionē cōtemplationis,sine forti perse/ uerantia.

¶ Capitulū.xxxv.

Impedimēta plura/ne quis montē ꝓtem plationis vsq; ad sūmū ascēdere valeat.

Temus adhuc modicū in vno suprādictoꝝ exemploꝝ cōside/ rantes factū volētis ad finē mō tis alti atq; pendētis cōscēdere. Iste ꝓtinue ascēdit ñ redescēdēdo ī bassuz Nō si cū pausare ꝓtingat. nō incipit p.o/ gressum suū a pede montis dicti sed a loco vbi moueri desijt. Pari mō cupiens possi dere ꝓtemplatōis ꝓfectionē nō debet quie scere aut seipm arrestare. qz pausare est re/ descēdere. nō ꝓgredi retrocedere inferi⁹ est Nec debet etiaz semp reincipe a basso. sed vnde recessit t vbi dimisit. ¶ Et ꝓpter isti⁹ pseuerantie absentiā.tam pauci reperiuntur qui ad ꝓfectam ptingunt ꝓtemplationem Quā cito enī quidā modum ascēdētes sen tiunt penā aliquā t laborē/ credūt ipi pau sare.sicq; retrocedūt inferius. ¶ Sunt au tem alij nō habētes ordinē.t modum ascē dendi nō custodiūt.statim enī volunt sali/ re vsq; in altū.non incipiēdo a basso ꝑ me dium ituri. Bassum aūt seu infer⁹ huius montis/ ꝓsideratio est suoꝝ peccatoꝝ atq; defectuuz. ¶ Sed reperiunt alij collis suis imposita habētes grādia onera nec becīa abijciūt.t nihilomin⁹ sic se putāt ascensu/ ros oīno. On⁹ aūt istud ē occupatio mūda na t fortis cogitatio inibi posita seu fixa q̄ aiam aggrauat mirabilit/ faciēs eā sp ad se reuerti t relabi si qñ leuauerit se. ¶ Rursus quidā ꝓpt mīmas volitātes corā se muscas totū dimittūt.t ire desinūt vel redescendūt Dusce ille/ sunt volātes cogitatōnes.q̄b⁹ aīa in suo ꝓgressu neq; debet arrestari seu impediri sed vlteri⁹ ꝓcedere. fugādo istas a se/manu sancte indignatōnis. Reperiunt etiā alij tales muscas insequētes.ad modū pueroꝝ p⁹ papiliones currētiū. ¶ Itē sūt quidā q̄ latratu canū infernaliū statim ter/ rent.hoc ē ex̄cito sentiūt tētationē aliquaz turpē totū dimittūt, vel certe se cū tali occu pāt.nitunt q; talē expellere t oēs hmōi ten tatōes t cogitatōes.qō sepe fieri nō potest sed bene pñt ꝓteriri scz eas nō curādo. exē/ plo ꝑegrini q̄ ad quēlibet latratū canū nō sistit pedē.cū sibi in via talis occurrit latra tus.sed cōcito gressu/ tanq; nō curādo iter ꝓtinuat t sic silent. De quāto enī pl⁹ psiste/ ret ad se defendēdū vel ad eos ꝓpescēdum. tāto ampli⁹ latrarēt t iter suū talit ꝓderet. ¶ Aliq̄ aūt nō extendūt sp manū dexteraz huic q̄ eos in altū debet subleuare. īmo re/ trahūt appodiātes ꝓfidētesq; in multitu/ dine diuitiaꝝ suaꝝ t sue fortitudis.ideoq; nō mirū si hmōi cito labunt. Propter hoc debet hō sp extēdere manū suā ad auxiliuz diuine gre/ diffidēdo oīno de ꝓpria sua po tētia. nō psumēdo se posse illuc puenire q̄ tēdit ꝑ seipm ¶ Itez sunt alij q̄ putāt sta/ tim ee se in sūmo.cū tñ adhuc sint bñ ī bas/ so.iō ascēdere dissimulāt t dimittūt t sic di mittēdo retrocedūt inferi⁹ ¶ Aliq̄ ꝓcedūt vsq; ad altuz.sed stati efficiunt vane glīosi seu gaudiosi. Videt ipis op⁹ suū multū be ne ꝑegisse t suā dietā bene fecisse. Nec po/ nūt diligētiā ad ibi scz in alto demoraduz. Ergo tales ꝓcipitant seu statī decidūt.non ascēdētes ita velocit supi⁹ sicut vellēt vna alia vice. Vel forte eis de⁹ nūq; auxiliabit ad illic ascēdendū.exigēte ꝟ superbia eoꝝ et ingratitudine t abusu ꝓgnitōis habite qō est horribile t cā nunq; psumēdi īmo sp se tenēdi in ꝓfunda hūilitate.cū scz ꝓcipit q̄ hō q̄ deo fuerat tam ꝓxim⁹ atq; familiaris in collocutōe sua t sic auicula q̄ ꝓstruxisset nidum sibi intra celū postea desiderek vsq; ad infernū sine reuocatōne aut reuersione ¶ Dehinc sunt aliqui qui cuz viderint se modicū altius ceteris in monte isto. alios aspernāt̄ur t derident inferius existentes.

qui iuste derelinquũtur a deo vt labantur quatenꝰ cadẽtes agnoscant ꝙ modicũ a semetipis possint. ¶ Alij aũt qui istũ mõtez nõ nisi ꝓpter curiositatẽ ascẽdere volunt. z vt dicere possint etiã fuimꝰ ibidẽ. aut certe vt secreta excellẽtia inquirãt. aut ꝓpter solã placentiam seu delectationẽ. aut ꝓpter loci eminẽtis amenitatẽ. nõ aũt vt deo melius placeãt. ꝓximiꝰ ꝙz ei seruiant. honestiꝰ amplius z magis meritorie. Et isti cito amittunt dei auxiliũ atqz eiꝰ gratiã aut certe reperiũt se deceptos nimis dure turpiter atqz miserabiliter. ¶ Putãt enĩ se esse in mõte dei cũ sint in mõte diaboli. ¶ Postremo est aliquos inuenire/ nimis ꝙ rõ dictat seu ius sit/ festinãtes. nitẽtes ꝑire suũ ductorem et fortius ꝙ vult idẽ. qõ magna est fatuitas. Vna dei est ductor iste. sicut dictũ est. Qui ergo nõ põt aut dignaꝫ expectare spacium tpis pro motu gre istiꝰ z auxilij/ iure eã perdit. z alia vice ipam ꝓ libitu suo tã cito nõ repiet. Sicut e regione etiã ẽ cũ istis q̃ ad istã grãz sequẽdã nõ sunt pati cũ ab ea vocanꝫ z monenꝫ ad ascẽdendũ imo refutant aut alibi vadunt aut certe verbo vel facto dicunt gre vt adhuc modicũ ipos expectet et sic ipa depulsa mox recedit. Oportet igitur cõtinue stare supra sui cordis custodiã ad imitandũ visitationẽ diuine gre. z procedere fm ipius motũ atqz volũtatẽ neceve lotius neqz tardius omni tpe cum ꝓfunda humilitate indignũ se iudicãdo etiam ad mõtis istius latꝰ iacere ꝙ to magis ad eius apicẽ ascẽdere. ¶ Per hoc enĩ de tãto trabeꝫ altiꝰ. Quẽadmodũ rex ꝑpotẽs volens honorare militẽ suũ. de tãto cũ libẽtius collocat supiꝰ vt sedeat cũ principibꝫ/ ꝙ to magꝭ renitiꝫ ad hoc. z de tãto magis trahit z cõpellit/ de ꝙ to miles ipe plus humiliat se excusatqz. Sup oĩa enĩ displicet deo ꝓsũptio nec delectat eũ modus volentiũ eũ accedere effrenate z sine timore quasi ad suũ socium z sibi sil'em. sed debet semp custodiri. sancta z laudabilis verecũdia. tremor z pauor atqz timor cum ꝯfidentia sue benignitatis. Sine enĩ cõfidentia talis timor nimis esset culpabilis z impedimentũ ascensus nostri montis. ꝓpter tremorẽ z tribulationez ampliorẽ ꝙz ratio exquireret seu ꝙz iustũ esset/ a timore conceptã.

¶ Capitulũ xxxvi.

De quibusdã aliꝭ impedimẽtis istiꝰ vie.

Loquamur adhuc de aliꝭ quibusdam obstaculis siue impedimentis. ¶ Sunt enĩ quidaz ꝙ asinũ suũ. hoc est corpus ꝓpriũ nimis vexant. ita ꝙ aĩa se de eo iuuare non valet. Alij aũt nimis sunt repleti atqz ponderosi. infirmi z dormientes siue pigri. Nimis enĩ diu extiterũt in infirmario aut infirmitate carnalitatis. per ꝯmestionem excessiuam atqz potationẽ aut vaniloquiũ. Suntqz tales tanꝙz cõtracti. resoluti. paralytici z dormitantes. ideoqz ipsos oportet curari/ a basso incipiendo scz per humilez pñiaz. ¶ Sed quidã sunt/ qui ascendẽdo vehementẽ patiunꝫ aliquãdo verbi dei famẽ spũalẽ/ cupiuntqz post hec illud audire z legere. vnde accidit ꝙ legẽdo nimis se ipsos detinent. Recipiũt illic refectionem ampliorẽ ꝙz ratio exigit. seu imoderate. vel ꝙz tempus requirit. in tantũ ꝙ sui ascẽsus initio obliuiscunꝫ. nec ascendũt fm ꝙ cepe runt. Verũ est ex pte altera/ talẽ refectionẽ sepe fore ꝓficuã atqz necessariam. z ꝑcipue in eroꝛdio. vel qñ sumiꝫ mẽsurate. semꝑqz cõsideret hõ suũ ascẽsum. hoc est ꝙ in legẽdo/ plus querat deuotionẽ ꝙz sciaz. ¶ Rursus repiunꝫ alij recalcitrãtes atqz saltãtes cõtra stimulũ ipos pũgentẽ ad ascẽdendũ in altũ. hoc est qui fugiũt nimis tribulationem. ¶ Item sunt quidã/ nõ adhuc sufficienter instructi de itinere querẽdo seu interrogãdo a scientibꝫ ad habendũ desup cõsiliũ. sed abũdantes in sensu ꝓprio/ cõfidunt in seipos z semet in hoc docere volentes. z ideo oberrãt z sepe turpiter deficiũt. ¶ Ez sunt alij nõ desistentes petere viã z inqrere ꝑ studiũ ferues. ad tantũ ꝙ de hac in cathedris etiã sciãt loqui z legere. aliosqz docere. licet ibi non fuerint scz in itinere tali. Loquunꝫ aũt. qz sic audierũt ab aliꝭ. nec nitũtur ascẽdere ꝑ illud qñqz. z ideo ñ mirũ si tales inferiꝰ ꝑmanẽãt semp. Non enĩ itur ibi ꝑ sola verba. sed optz pedes ad opꝰ mittere. Isti sunt quẽadmodũ illi q̃ in prelijs exhortanꝫ instruũtqz alios ad fortiter bellandũ/ sed ipi/ ad tangendũ/ manꝰ ñ apponũt. vel sicut qui aliꝭ demonstrãt itinera ad recipiẽdas elemosynas a peregrinis ipsi vero nõ vadunt/ aut non põt ire ꝑ ea/ ꝓpter suã infirmitatẽ seu impotentiam. ¶ Sunt alij qui postꝙz iter suũ arripuerũt ꝑ viã vnã/ statim saliũt seu declinãt ad aliã et hoc ꝓpter incõstantiã coꝛ. aut qz putãt

leniorem se inuēturos. vel delectabiliorē. ꝛ sic nec quicꝫ ascendūt. necꝫ comphēdunt Sicut canes/ceruū agitantes/eum nō venant. si modo post vnū tunc post alium insequūtur. Potius oportet eos vestigia insequi primi. nec se circa aliquid aliud arrestare. qualiter solent agere canes ad hoc bene inducti. ¶ Alij nō bene ad seipos intendunt seu respiciūt. ꝛ ad pricula itineris sui. sed improuise ꝛ sine auisatione ꝛ cautela ponūt pedes suos. ideo ruūt de tam alto in tā bassum. ¶ Alij vero ascendētes retrospiciunt aut inferius respiciūt. ꝛ ꝙ cito quis de basso eos vocauerit/totum derelinquunt. Qui de tanto reddūtur inhabiles. quanto diutius inferius detinent. ꝛ inde difficiliꝰ ꝛ grauius reascendūt. quia mūdana cōuersatio in loquendo aut aliud mundiale exercendo/non modicuꝫ impedimentū et retardationem generat. ꝛ in talibus nimis cor suū figens et seipm tradens huiusmodi/non velociter resiliens ꝛ discedens citius ad ascēdendū iter suū. iste qui eiusmōi est/vsqꝫ ad longū tunc causat sibi impedimentum magnū. Ideocꝫ in istis nō oportet morā trahere/nisi pro sola necessitate ꝛ pretereūdo ea. vel saltem q si corpus inferius fuerit/sursuꝫ sint corda. Sed hoc bis qui non didicerunt/est difficile. quia necꝫ ancoram cordis ficam habent ad montez. nec cordas bone cōsuetudinis eidem alligatas. ¶ Interea sunt quidā qui cum ascēderint/nunꝫ putant se inde recessuros. sꝫ illic persistere tanꝫ hereditario iure. Sed in suo casu deorsum/fragilitatem propriā agnoscunt. sentiūtꝫ tribulationē bene cōsiderantes tunc. quia diuina gratia ipsos ibidem collocauit. tenuitꝫ ꝙdiu sibi placuit. ꝛ tunc discunt cogitare de inferiori p bonam humilitatem/ existentes in alto. et econtra cum inferius fuerint/ iterum sperant. reascēdere. habentes bonam patientiam. Oportet enī ita bene ꝛ plus in spirituali aduersitate sicut corpali scꝫ tētationibꝰ durisꝫ afflictionibꝰ mentis que sine ꝓsolatione sunt ꝛ quales habere ꝓsueuerat vel desiderat/sic se īmobiliter cōseruare. ¶ Postremo aliqui ascēdēdo exp̄sas faciunt nimis largas ꝛ excessiuas. puta p lacrimas ꝛ afflictōnes. ꝓtermittūtꝫ facere opa sua necessaria. Et ideo misericors deus cū hmōi gratiose agit/pmittēdo eos tpib certis decidere ꝛ labi inferꝰ vt sic illa facere possint et coꝛ ad que tenentur nō obliuiscant/ea opando. Talia sunt impedimenta ad pueniendū ad montē ꝓplatōis ꝛ cetera sine numero. q̄ ꝓhendi atꝫ reduci pñt ad p̄dicta. Ad q̄ vincēda ꝛ vitāda/necessaria ē fortis pseuer̄ia cum gradibꝰ supradictis. scꝫ humili patientia/locoꝫ secreto ꝛ silentio.

Capitu. xxxvii.

Quidam modi meditandi/qui pñt seruari in contemplatione.

IN legendo vel audiendo prediicta/dubitare posset aliquis ꝛ petere. quē in sua ꝓtemplatōe modum obseruare debeat meditādi. Non enī itur ibi pedibꝰ corpis sed spiritalibꝰ qui cogitatōnes atꝫ affectōes sunt ipius aie. Et ergo nō semp vnus ꝛ idē modus meditandi tenet. sed valde variatus. ſm psonarum locoꝝ atꝫ temporꝝ diuersitatē. ꝛ ſm gratiam dei/doctrinā vel scientiā quā quis habet. Unus vadit sic. alius vero sic. vnꝰ atꝫ idem hodie vno modo incedit. crastina vero aliter. ¶ Cogitaui tm̄/q̄ nō erit inutile recitare exemplariter qualit aliqñ quidā ptransierint istā vitā. Fortassis enī hoc proficiet ad facilius intelligendū ꝛ reperiēdū huiꝰ itineris introituꝫ. Et recolo me qñꝫ scripsisse vobis charissimis meis sororibꝰ plura ad ꝓpositum cōueniētia ꝛ ad sequentia. que nō resumo pro pñti. ¶ Magister Richar. de sancto vict. libro s̄ memorato/tradit modū magis meo videre ꝓpriatum et cōuenientē profundis clericis ꝙꝫ simplicibꝰ. qui bene generalis est. sed ad declarādum plꝰius esset. quare hunc ꝓtereo ꝛ doctoribꝰ relinquo. ¶ Sanctꝰ aug. libro cōfessio. dat modū quēdā/quē cū matre sua ꝓpria habuit. stans ad vnā fenestrā cuiusdā ortuli/nō multū ante obitū dicte mris sue quē ꝓposui in sequentibꝰ breuiter tangere. ¶ Beatus greg. largissime in suis moralibus de ꝓtemplatōe loquit. ostendēdo pericula atꝫ ꝓfectus inibi exñtes Sed modū pticulare intrādi vel illic se locādi quē quero/non percepi. ¶ Beatus Hieroñ. inter alia scribit modū vnū ad virginē custodiū. qui est q̄ meditetur mortis sue horaz. qualeꝫ premium tunc recepturā est. quomodo virgo maria cuꝫ filio suo Jesu xp̄o/sancti angeli atꝫ virgines/sibi obuiabūt ipsam suscipientes. cantantesꝫ canticum quod maria/ moysi sororꝰ/ post transitum

maris rubri/sicco pede filioꝝ israel cecinit Cantem? scz dño gliose ꝛc. Et dicit similiter idez beat? hieronym? de seipo/qualiter post fortes tẽtationes/ ꝛ crebras pectoris tunsiones/cõtinue in ploratibꝫ ꝛ lacrimis querẽdo dei auxiliũ/sibi videbaꝫ societati angeloꝝ interesse ob magnã sue ꝓscie pacẽ et iocũditatẽ/ei post suã pñiaz ꝛ tribulationem celit? a deo trãsmissam. ¶ Concordãt omnes doctores coiter in mõ scz isto qui ẽ meditari inferni penas horridas. paradisi gaudia. sua peccata. atꝫ mũdi vanitatem Sed ego adhuc pticulariorẽ modũ inꝺro

¶ Beatus bernar. pene in omnibꝫ sermonibꝫ sup cantica/tractat modũ vnuz. scz de spũali mr̃imonio inter deũ ꝛ aiam. quẽ ꝙdam doctor plus noueli? insequit. faciens inter diuinã sapientiã ꝛ aiam/ pariformit quoddã mr̃imoniũ. Liber vero intitulaꝫ horologiũ eterne sapiẽtie. Verũ quidem/ modus talis est altus ꝛ subtilis. satisꝫ piculosus/sic loquendo/p̃sertim a principio sue ꝓuersionis eũ tenere volentibꝫ. Ratio. cũ enĩ tales nouitꝫ estimarent meditari de spũali cõnubio. leuiter laberenꝫ in recordatione de spũali ad carnale matrimonium.

¶ Nec ignoro in dicto libro quosdaz modos alios forte tactos. vtpote cogitãdo de iuuene siue adolescẽte morituro. nolẽti vꝫ non potenti penitere. similiter meditando dei iudicia. item cõsiderãdo beatã virginẽ mariã in hora passionis dñi nr̃i Jesu xp̃i. Qui modi boni sunt atꝫ cõuenientes. et pñt ibi videri quibꝫ placuerit.

Capitu. xxxviii

De modo cõtemplandi/quẽ beatus berñ. tenuit in principio.

Recitat beat? berñ. de seipo/qliꝫ in ꝓuersionis sue p̃cipio ꝓpẽdit h̃bi op? eẽ qꝫ br̃e deberet opa bona ꝛ merita/qlia ex seipo nequerat exq̃rere ꝛ br̃e. idcirco puidit sibi habituꝫ setalia ex meritis ih̃u xp̃i. Et ex tũc diligẽtissime meditabaꝫ/totã dñi nr̃i ih̃u xp̃i vitam ab ei? ꝓceptõe vsqꝫ ascensionẽ. ꝛ ex oibꝫ penis ꝛ amaritudinibꝫ ei?/collegit sibi fasciculũ mirre. q̃ inter vbera sua ꝓmoraretꝫ continue. atꝫ hũc p iugẽ memoriã supraposuit suo pectori intime ꝓpatiẽdo. ¶ Per quod ꝓcludo ipm beatũ berñ. suã ꝓtẽplationẽ ꝛ ascensum in eadẽ incepisse meditãdo assidue dñi nostri Jesu xp̃i vitam. quẽadmodũ legiꝫ de sancta cecilia/qño euangelium xp̃i in suo pectore portabat. s. eius vitã memorãdo. ꝛ nõ diebꝫ neqꝫ noctibꝫ vacabat a colloquijs diuinis ꝛ orõe. ¶ Et doctor q̃dam/in libro suo/de stimulo amoris intitulato/istã materiã silr̃ tractat ꝛ spẽaliter de passione dñi nostri iesu xp̃i. ostendens qꝫ in ea omne bonum repitur. ꝛ qꝫ eadem passio scilicet/sit vie bui? puta ꝓtẽplationis/ostium. volensqꝫ aliunde intrare in cõtemplationẽ/ipse se seducit ꝛ decipit. ꝛ confirmat dictũ suũ auctoritate dñi dicẽtis Ego suz via veritas ꝛ vita. Via. p quã ꝓgredieduz est. veritas viatorẽ illuminãs. vita eũdem nutriẽs sustentãs ꝛ remunerãs. Utinã prefatus liber esset in gallicũ trãslat?. meo enĩ iudicio valde vobis fieret pficu? ¶ Sũt autẽ quidã coiter aliũ modum nõ tenẽtes siue cõtemplatõis. q̃ꝫ qꝫ ad quẽdam librum deuotõis se tradunt/vitã alicui? sancti aut aliud ad excitãdã deuotionẽ plegẽtes/ fm materiã quã repiunt. quibꝫ sp necessarij esent libri. Et ideo iste mod? sol?/insufficiẽs est. nisi hoc etiã assuescerẽt agere sine pñtia chartaz. ¶ Alij vo faciẽdo sua fruitia diuina in eccl̃ia. addiscũt ꝛ se exercitãt/cõtẽplari nitẽtes. Quãuis iudico istud esse multũ difficile/spẽaliter in principio. ꝛ posse pertingere isto modo ad cõtemplatõis perfectionẽ/propter laborẽ cantui annexũ. nisi forte antea sint assuefacti tales/in suo secreto/via cõtemplationis.

Capitulũ. xxxix

De alio modo meditandi per exemplum mendicantis.

Nui psonã q̃ nõ modicũ pfecit ad reducẽdum suas cogitatões seu recolligẽdũ in vnũ/ꝛ ad simplicitatẽ. p h̃ qꝫ diligẽt? seipaz intuebaꝫ fore pauperẽ/ miserabilẽqꝫ creaturã. nihil se br̃e ex suo/nec ꝙcqꝫ posse adq̃rere. Qua ex causa mẽdicare meditabaꝫ. atqꝫ sic adq̃rere bonoꝝ spũaliũ elemosynã a padisi cõciuibꝫ in talibꝫ diuitijs opulẽtissimis atꝫ plenis. quos nosset largos miroqꝫ mõ caritatiuos exĩstere. ideo p̃fata psona sub arboze q̃daz loco secreto se collegit. ĩ quo pro suo libitu atqꝫ diutius ibidem meditari posse putabat. Conuertit itaqꝫ se corde tenus sine loquela/ modo ad vnum postea ad alium sanctum. secundum sue deuotionis ministeriũ/a quolibet elemosynã expetẽ-

do. apiendoq; suã necessitatẽ t indigentiã exponẽdo. sed t memorãdo eoꝝ magnam gratiã atq; largitatẽ. depcando etiã eos vt dignarent intercedere p se ad deũ omnipotentẽ q; psonaliter ꝓparere coraꝝ eo dignanõ esset. ¶ Verũ est/dictã psonã in hmõi meditatõe plura sensisse impedimẽta extranearuꝝ cogitationũ atq; fantasiarũ. ipa tñ forti pseuerãtia/se artauit. atq; in dicto loco continuit inde non mouendo seu discedendo: quousq; quod q̃siuit inuenit. esset q; stabilita oino in hmõi oõne. nec aliq̃d aliud intẽderet. ¶ Per dies aũt plurimos modũ dictũ ꝓtinuabat fueratq; interdum ad duas/ tres vel quatuor horas/ priusq; q̃ petiuit/ bñe potuisset. scz suaruꝝ cogitationũ t affectionũ vnitatẽ atq; recollectionem/ad vnũ tale quale diximꝰ supra. Et p modũ talẽ quasi semp puenit ad q̃ tendebat. q̃q; tñ citꝰ. interdũ vero tardꝰ. percipitq; dare verũ esse dñi nr̃i ihu xpi. pmissum. q̃ pseuerauerit pulsans perendo/ aperiet ei. ¶ Potestis igit optime ppẽdere q̃nta fuerint huiꝰ psone desideria ardentia/ et anxia suspiria atq; gemitus/ erga sanctos/ mõ ad vnũ mõ ad alterũ. spẽialiꝰ ad eos q̃ festũ tũc colebat. q̃ abscq; succursu t auxilio pceptibili/ pmiserat dictã psonã ad suos pedes puolutã/ad tanti tpis spaciũ permanere/in bello cõtinuo/suarũ cogitationũ/ tumultũ nõ modicũ atq; in suo ascẽsu impedimẽtuꝝ validũ causantiũ. nec p sancta desideria loqui pmittẽtiũ eisdẽ. Ipi tñ tandẽ de eadẽ optime se q̃tabãt. aĩe sue desideriũ eidem tribuẽdo. scm dei volũtatẽ t eiꝰ vtilitatẽ. ¶ Reperit itaq; dicta psona/ hmõi exptã difficultatẽ/sibi ꝓuerti ad pfectum. vt ex hinc disceret viuaciꝰ t ardentiꝰ flagitare. Vñ accidit q; se de cetero in sua oõne repit citiꝰ atq; q̃si sine impedimẽto collectã in modũ talem ad suarũ cogitationũ vnionẽ atq; simplicitatẽ. leuiusq; mõ p dicto t ceteris/bona consuetudine comite ad pdicta puenit. ¶ Et puto istũ modum in initio guilhelmũ parisien. doctorẽ precipuũ tenuisse. quẽ affirmasse legendo reperiq; pauperes truãni atq; captiui/ ipsuꝝ deũ exorare docuerũt. ¶ In libris etiã eiusdem patet/ quẽadmodũ oratõeꝝ vni viatori gadisum adeũti pro impetrãda elemosyna t auxilio/ pulcre compat. In quo pariter libro quasi p totũ ad deũ/ad dominũq; nostrũ ihm xpm/ t suos sanctos. spẽalius ad virginẽ mariã. rõnes adducit: quatenꝰ auxilientꝰ creature eis supplicãti suãq; patrocinia pertatẽ allegãti. Loquit itẽ de coraꝝ iudicibus pñtatis. qũo tales in suis petitionibꝫ sint circũspecti atq; sapiẽtes. Timirum. timẽt eni t piculũ sibi vident iminere. Talimõ t nos imo t adhuc amplioꝰ coraꝝ deo pñtati facere nobis multũ expediret.

Capitulum .XL.

Cõmendatio istius modi contẽplationis tanq; securi vtilis t leuis.

Istum modũ inchoandi ꝓtemplationẽ/cui placet sequi potest satis eni est securus simplex atq; leuis. Conueniẽs etiam gradui bene primo cõtemplatõnis antedicto qui assignat humilis penitẽtia. Ibi enim nõ aliud q; indulgẽtia petit atq; bene operandi tpe affuturo gra. item etiã remediuꝝ cõtra plagas suas t peccatoꝝ infirmitates varias. Ad qõ nõ parũ/orões beati ancelmi/diuersorũq; ceteroꝝ sanctoꝝ/ edite ad sanctos t sanctas/ pficiunt. Liber q; de q̃ prĩdẽ locutꝰ sum rhetorica diuina intitulatur a guilhelmo pisien. opilatus multũ ad ista vtilis. ¶ Sup mõ isto iniciãdi ꝓtemplationẽ/dudũ optabã oronẽ quãdã fabri care/in modũ pauperis/ panẽ suũ ostiati q̃rẽtis vel indulgẽtiã q̃rẽtis t petẽtis ad instar incarceratoꝝ aut certe ad silitudinem elemosynã petẽtiũ. nõ quidẽ p seipis sed p in hospitalibꝫ degẽtibꝫ. Sepe eni aliq̃s denotionẽ suã p alio interpellãdo repit magis q; si p se deũ exorare ibiq; multuꝝ pficit. Tenentꝰ etiã ad h̃ plures ex officio suo quẽadmodũ viri ecclĩastici. aliiq; ex elemosina vitã ducẽtes corpis. imo dico oẽs debere hoc facere tã ꝓpter dei mãdatũ. q̃s etiã ꝓpter bñficia ab aliꝫ recepta siue talia sint bona nature a suis parẽtibꝫ. siue bona fortune/ipsis collata iure hereditario possidẽda a viuis aut a mortuis. ¶ Cõpilaui pridem orationẽ quãdam/ad dñm ihm xpm. iniciantẽ Jesu sponse virginitatis ꝛc. Intendo autẽ si deo placituꝝ fuerit de hoc/ in breui diffusius cõscribere opus. Verũ est omnes mũdi scripturas nõ posse pducere cõtemplatiuũ quo tendere habet. quẽadmodũ facit fortis pseuerãtia auxiliante dei gratia faciendo exemplo psone supra memorate. ponẽdoq; se ad practicã scilicz ad opus. qꝛ affectiones scribi nequeunt. neq;

generank per lr̃as aut per verba sed p ope/ris exercitium.

Capitulum.XLI.

De modo vsitandi se in cõtemplatõe/ fm ĩstum modum.

Quem ꝙo delectat p̃habita sil'itudo. hic multã largã materiã habet/ vsitãdi ꝛ assuescẽdi ad suaꝝ cogitationũ recollectionẽ intra se. erga etiam deũ atq; suos sanctos. Hr̃e enĩ necessitates ꝛ miserie ac infirmitates/ tã corporis q̃ aĩe/ infinite sunt. Dehinc virtutes nobis adquirẽde/ in magno sunt numero. sic ꝛ sancti ꝛ sancte/ q̃bꝫ nobis supplicãdũ est. nũc sil'oĩbꝫ. nũc vero cuilibet seorsuꝫ. Inter ceteras etiã necessitates mortꝭ hora postremũ est negociũ qõ pl⁹ nobis est timẽdũ Ob cui⁹ horę horrorẽ/ solicite puidẽdũ foret nobis remediuꝫ ꝛ vita supstite, pcurare amicos atq; defensores. laturos auxiliũ in momẽto tã terribili/ ad bñ placitũ dei. Dorã istã sũme ante mẽtis oculos reducere/ p ficuũ est. ei⁹ memoriã recẽtẽ oĩ tpe vite ĩ oĩbꝫq; factis nr̃is hr̃e. In nr̃e cõtẽplationis secreto/ a nobis tpis/ sepi⁹ q̃rendũ est. Dõ aĩa mea dic mihi pauꝑ ꝛ miserabilis cõfitere mihi. si in p̃tiaꝝ aut intra vnius horę spacium/ separi te a corpe opteret ad astãdũ tremẽdo dei iudicio/ q̃d dictura/ ad quẽ deniq; cõfugeres? Si respõdes qz sic ꝛ sic faceres/ ꝛ ex toto corde tũc miscõiaꝝ atq; veniã ab oĩpotẽti deo flagitares/ a suis q; sanctis. Facigit̃ taliter in p̃nti. Ignoras enĩ in q̃ p̃cto infirmitatis p tuneris aut qõ spaciũ tpis ad hoc faciẽdũ hr̃e poteris. In hmõi meditatõe vitandũ est seu cordi time ꝛ diu morari debem⁹ quousq; nobis videat̃ qõ sentiam⁹ mortẽ multũ approximare. Item cõsiderãdi sunt amici nostri, p quibꝫ orare volum⁹ esse eos in necessitate vltima puta ad lectuꝫ mortis. Et qũo a nobis supplicit̃ auxiliũ req̃rũt desiderãtes q̃rin⁹ p eis p̃ces effundam⁹. cõpatiamurq; eis acsi in p̃nti sic ageret nobiscuꝫ Hoc ergo qm̃ fiet ꝛ nõ diu tardabit. miseream⁹ interea aĩe nr̃e acsi eã in medio flã me purgatorij conspicerem⁹ collocatã. Ad qõ bñ iuuat cõsiderare diligẽter miseriam aut dolorẽ validũ quẽ q̃s p suaꝝ suffert infirmitatẽ aut aliũde q̃lit̃ vehementer indeciat̃. Quid ergo erit de aĩa misera ppessura tanta in futuro seculo.

Capitulum.XLII.

De trib⁹ dei iudicijs ante oculos mẽtis reuocãdis pro materia cõtemplationis.

Posum⁹ insup in hmõi contemplatõne reuocare ante mẽtis nostre oculos tria dei iudicia. que sessurus est seu tenebit aut tenet Unũ tenebit sicut pr̃. ĩ q̃ regnat ꝛ iudicat mĩa dulcis ꝛ pia. Et talis est in vita p̃nti. Dcõm tenet sicut dñs cõtra seruũ suũ ybi regnat atq; iudicat iusticia rigorosa Optꝫ enĩ illic oĩa exoluere debita. ꝛ hoc ẽ in purgatorio. Tertiuꝫ est in inferno. vbi regnat horrenda ꝛ crudelissima iusticia. scꝫ pter peccatores dãnatos. Ibi enĩ de⁹ punit ad instar iudicis flecti nõ potẽtis. cõtra maleficos morte eterna dignos. Modo postrema duo iudicia declinare possum⁹ appellando ꝛ submittẽdo nos ad primã curiam scꝫ mĩe que durat solũ ista vita stante. Bonũ ergo est nobis dũ temp⁹ habemus eligere interim q; hr̃e possum⁹ sanctos intercessores ad deũ. Precipue ibi habemus in dicta curia nr̃a/ dñam reginam dicte curie. s. mĩe exĩtem. sil'r nostrã matrẽ ꝛ aduocatã dulcissimã ac gloriosissimã virginem mariã. Pariter est illic ih̃s xp̃s. pr̃ nr̃. frat nr̃. aduocat⁹. cõsiliari⁹. mediator ꝙ redẽptor. Et in veritate iste nimis esset stolidus ꝛ infatuat⁹. q̃ recusaret vna cũ xp̃o se ipm submittere dei misẽrie supplicit̃ dicẽte Dñe ne in furore tuo arguas me. neq; ĩ ira tua corripias me. Ubi tãgit xp̃o ista tria iudicia. Dicit enim Dñe ne in furore tuo arguas me/ id est in inferno. Neq; in ira tua corripias me hoc est in purgatorio Sed fm mĩam tuã miserere mei q̃m infirm⁹ sum scꝫ in hac vita. Et adhuc possum⁹ inq̃rere ꝛ inuenire alleuiamen flagelli q̃ iuste meruim⁹. scꝫ mediãte intercessione tali q̃ dicta est. ꝛ sepe ex toto sic q̃tari seu etiã absolui. Qui etiã attẽte pẽsaret atq; sibi proponeret ecitũ hui⁹ carceris quo detinemur/ qõ erit in articulo mortis/ cogitaret/ qz ad p̃dicta tria iudicia. talis oĩno cũ gaudio ingẽti/ hui⁹ mũdi infirmitates atq; diffamatões/ pauptates ꝛ sil'ia q̃ penalitates dicunt̃/ leuissime sufferret. ꝛ certe de nulla aduersitate vite hui⁹ curaret. Qui insup q̃tidie ad memoriã reduceret mori se oportere. sed qm̃ aut q̃lit̃ ignorat. exaiaretq; se sep⁹/ an in statu in q̃ ẽ/ mori auderet? q; si nõ

profecto remoueret in breui impedimēta/ vt secure/mortis pstolarek aduentū.

Capitulum XLIII

Quō quidā deficiūt in forti pseuerantia/ & in ptemptatione modicum pficiunt.

PLures aūt minus bene auisati sūt circa pseuerātie fortitudinē seu circa ptēptatōis fructū ac p hoc ad ista psequēdū multū remoti. Renuūt enī seipsos dare orōni/ aut meditationi incūbere/nisi se deuotione sēntiant affectos ad illa. ac nisi cū eos ista delectant veniātq; ad cor suū. Videnk ei talibus/alias dicta nihil pdesse. Sed huiusmodi pganh huic q̄ frigore nimiū cruciatur. recusat tū accedere ad ignē nisi prius habeat calorē Aut certe equipanh alicui fame peunti. nolentiq; q̄rere ad manducādū nisi antea saturat⁹ sit. Quare enim aliq̄s se dat in orōnez vel meditationē/nisi vt calefiat dīni amoris igne. vel vt saturek donis aut gratia dei. Tales in hoc deficiūt seu errant putāntes se tps pdere cū positi in orōne vel meditatōe/nō mox deuotōis imbre irrigank. Ad q̄ respondeo q̄ si nitāk q̄ctū in se est ad hoc/atq; faciūt laborē suū. sintq; in bello & pugna ptinua/ptra suas cogitatōnes/cū displicētia q̄ nō abscedūt/nec pacē habere pmittūt. tales p tūc maius reportāt meritū q̄ sepe si eis aduenīret deuotio subito sine tali pfectu. Ratō q̄ militāt deo/& seruiūt suis expēsis ppriis & sūptibz atq; cū labore maiori & pena. Verū tū ē q̄ volēs ad exemplū pnarrate psone supi⁹/ seipm exercere optet ad hoc habere ipsum magnū tpis spaciū reiecto etiā oi onere aliarū occupationū/taz ex pte sua q̄ alioz. se q̄ arcere ad pmanēdū in vno loco fixū/lōgo tpe/siue psolatio subseq̄tur aliqua/siue nulla. q̄ tū ad eandē būdā laborare nō cesset atq; sit ptinu⁹. Cūq; se nimio senserit tedio affectū sibūpi dicat/q̄ adhuc expectet ad medie horе spaciū ac horе faciēdo penitentiā suā. expectās diuine grē elemosinaz. Post horā vo elapsā/ adhuc se cōmoneat ad pstendū talit ad alterā horā Et sepe in postrema dimidie horе pte/talis in sua cōtemplatione amplius pficiet/q̄ oi tpe pterito. & q̄z alijs decē diebz aut certe in vno mēse. Qō si a casu in suo regressu aut iterato accessu reperit se quasi refuratuz/ sic secz q̄ elemosina ei deneget/ puta nō psecutus grām deuotōnis. tūc hūliter ei puenit cōuerti ad deū/ pfitendo indignū se fore tāte grē. imo q̄ plus meruisset verba & flagella atq; tribulatiōes q̄z hmōi cōsolatōes. Et sic dicat O dñe deus tue psolatōes laudes & gloria/tibi sint semp. mihi aūt (vt dignū est et iustū) pfusio. nisi opposituz ,pueniat mihi de tua miscōia. Per talez modū vincet deū. faciēs ei sacrificiū de cordis sui duricia. Et certe deus ei⁹ nō obliuiscik pferēs miaz suā cū cognouerit horā atq; pūctū. expedientē fm suū beneplacitū. Nec etiaz debet aliquis hmōi cōsolatōnes nimis affectare in lacrimis atq; deuotiōe/ p sua delectatione & ad suā placētiā. sz vt p talē consolationē/amori ardētiori deo vniak. ad deum possit melius diutius et delectabili⁹ se pparare. Si igitk mag⁹ ei placitū fuerit q̄ p tūc aliquis ei famulek sine talibz psolationibz/ pformiter nobis idē placere debet debem⁹q; dicere O dñe de⁹ omnipotēs sufficit mihi optime vt pmiū meū atq; remuneratio a te reseruek mihi ī padiso. in pūti illō ñ rbuēs. Illudvnū supplicik ozo vt mihi nō irascaris sz vt viuā in tua grā tūmō & ceto fiat volūtas tua Quicūq; deuotiōez assecut⁹ fuerit/diligēs existat/grāruactiōes ex toto corde referēs deo oipotenti. ozādo instātius vt augmētet & pfirmet opus plātatōnis sue in eo inceptū absq; hoc q̄ talek q̄d ei hic pferat sic pmiū. quinpotius in futurum reseruet prebendam integram.

Capitulū XLIIII

Quedā imaginatio montis cū tribz habitaculis. ī. fidei spei & caritatis.

TAlēr mōtis antea adducti/ p faciliori sui eleuatōne in contemplatione/potest quis imaginari cōuenienter. quēadmodū aliquando quidā quem noui fecerat. Et breuiter perstringam eandē Imaginemur igitur mare magnū piculosissimum q̄ō diuersoz generum bomies/euntes et redeūtes nauigio ptranseūt/diuersis nauibz. ad vnū tū finalit portū tendētes. in q̄ etiā magna p transeūtiū ps/ ppter picula maxima atq; tempestates varias necessario habet pire. Ad ripā vo huius mari/ seu in litore eleuata erit rupes altitudis mire. ꝫ. quaz exūs q̄cunq; secur⁹ē ō q̄ pit q̄ in mag̃ isto mari fiāt specl'ari pt absq; sui pic'o. in ista rupe tres ert statōes siue habitacl'a tria vnū

in basso. aliud in medio. tertiũ vero in fine siue sũmo. In primo imaginemur fidem esse hospitatã. in secũdo spem. in tertio ꝯo charitatem. ¶ Modo quãdo quis in primo fuerit habitaculo scz basso. fides ipsa/ eidem maris horribilia ostendit pericula. quantum ad animaz. p que concipit timorem validum. qz cõspicit iudicia dei mirabilia contra ipos peccatores/ ab eo in istũ maris voraginem ꝓcipitatos/ damnatiõe ꝑpetua/ absqz vllo remedio. Et ibi potest homo deuotus/ in certa fide coram sue mẽtis ocnlis statuere omnia sua facta/ ad generandum in se sanctũ timorem et pauorẽ secretoz dei indicioz. Quemadmodũ est fragilitas z mutabilitas breuitas vite mortalis. mortis incertitudo. damnatoz horror. multitudo eorum q̃ damnantur ꝑ sua peccata. defectusqz temporis preteriti. quotidianos etiã excessus. Item quõ dñs noster ihesus christus sanctiqz oẽs/ multa passi sunt tormenta afflictiones z tribulationes. ita sit certus q̃ adhuc plura sustinebũt mali atqz damnati. Et quilibet siue bonus siue malus expectare habet tribulationez affuturã siue citius aut tardius. In secunda vero statione aut mansione/ locabitur spes tradens homini deuoto fiduciam ne p timorẽ nimiũ desperet z sic semetipm ꝓdat et damnet. Et ibi debẽt considerari omnia que faciunt ad spem bonã concipiendaz de dei bonitate. Sic em̃ nobis esse faciendũ ipse mandauit. Reuocemus illic ad memoriam misericordias sanctoz z sanctaz. beneficia infinita ab ipo nobis exhibita z que quotidie exhibet. absqz vllo nostro merito. specialiter aũt maximaz dignationem z misericordiaz passionis iesu christi dñi nostri. Item gratiã quã deus facit subito peccatoribz eos sustinendo. In hoc tabernaculo spei/ anima deuota resumit aliqualiter coz suũ/ transferendo se de vno tabernaculo ad aliud. ad miscendum pauorem et humilitatem cum spe bona. Vnum em̃ alio absente nõ sufficit. ¶ In tertia vero mansione dicte rupis/ demoratur charitas. ibiqz ꝓsiderabit aĩma deuota dñi sui magnitudinẽ. z quõ dignꝰ sit amari appreciari atqz laudari. Qualiter omnia gubernat atqz sustinz. omne qõ ẽ ex nihilo pura sua bonitate creauit. Et sic de similibus cõditionibz nobilibz sine numero. sic z de gloria. quã suis tradidit amicis Sanctus aug. docebat qñqz agnoscere deũ p mẽtis eleuationem supra terram. supra celum supra ꝓpriam suaz animã. atqz supra res oẽs ab eo creatas. z tunc in momento temporis z raptu/ subito ad similitudinẽ coruscationis/ aut velocis nubiũ cursus/ anima deuota attingit q̃d sit de deo. z statim decidit econtra seu relabitur ¶ Sed ibi non oportet vos esse curiosas nec nimis stabilire et stare. Sufficit vobis deum agnoscere in paradiso celi. z ꝗntuz in pũti seculo/ dz sufficere vobis q̃ credatis et ꝓgnoscatis qz ipse creator factor et redemptor vester ẽ. et sic de alĩs dignitatibz. de quibus in fide catholica edocemini. sine hoc q̃ scire velitis quid sit ipse deus in sua natura p clarã visionem eius. De quo trado vobis tale documentum sancti dyonisij. Quociẽscumqz in contemplatione et meditatione de deo factis. scitis qualis sit res quã videtis. videtqz vobis q̃ res hec vila/ quocũqz mõdo assimilet alicui rei alteri buiꝰ mũdi tũc certitudinaliter tenetis. vos nõ videre deum taliter p clarã visionem. Et simili modo dico z de angelis. Non em̃ est deus corporaliter magnus. nec albus nec rubeus. nec clarus neqz coloratus. Sic nec sunt z angeli. ¶ Verũ quidez est q̃ cognoscitur z sentitur bene/ z modũ alium/ qui scripto tradi non potest/ neqz verbis edoceri. nisi q̃ isti sic cognoscentes sentiunt z sciũt hoc qõ cognoscũt. Sicut sentiendo/ vnũ dulcorẽ/ aut plenitudinẽ vnã vnuz saporẽ aut vnam melodiam. z talia sentimenta enarri nequeunt. Sicut a simili aliquando intra nos sentimus bene/ amorẽ aut gaudium. z tamẽ amor et gaudiũ nõ sũt magna corpaliter aut gracilia alba vel nigra. Hec possz aliquis facere intelligere aliquẽ qualia essent talia. qui nunqz hmõi sensisset in se. Non tamẽ dico quin concipi potent deus quid sit in humana natura/ habet ei vt sic/ corpus. formatusqz ẽ vt alius homo Sed qõ dixi de deo. intelligo in sua diuina essentia. ¶ Et quando anima deuota/ bene vsitata esset in habitando istam rupẽ aut montem/ forti meditatione/ et p fortez cogitationem semp illuc reuerteret/ facilꝰ se eleuãdo ac pmptus ad habẽdũ fidẽ spẽ et caritatem z alias pulcerrimas cõtemplationes absqz numero quas ibidẽ reperiret esseqz ei tanqz portus et litus seu cõfugiũ ꝓtra oẽs tribulatões z impedimẽta/ maris

magni huius ꝑsentis mundi.

Capitulum .XLV.

De tribus modis quibꝫ gratia datur.

Sicut supra memini/milleꝫ mille modis ꝓtẽplatio variari pot ꝫ haberi. Ideoꝫ ꝑ tanto ad ꝑsens nõ ꝑsisto/relinquẽdo quẽlibet suo sensui ꝫ gr̃e a deo collate. ne videar qõdã largissimũ atqꝫ copiosissimũ ꝫ qõdãmodo infinitũ/in tam breui et modica imaginatõne velle ꝑstringere. Sed ꝑ finali adhuc dico. gr̃am dei ꝑsentẽ esse animetribus modis specialiter. Unus est per iustificationẽ. sine hoc qꝫ sentiaꝫ atqꝫ aiam cui sic adest deo acceptabilẽ redder. Alius modus est ꝑ sentimentũ ꝫ ꝓsolatõeꝫ aliquã. sicut in istis qui in sua ꝓtemplatõe/recipiũt ꝫ ꝓcipiũt diuersos ꝓsolationũ modos atqꝫ gaudia spũalia. Nam interdũ eisdem videt/qꝫ liquefiãt oĩno in quadã dulcedine. in tãtũ vt omne qõ cernunt aut meditanť/plenũ esse tali dulcore iudicãt. Aliquãdo vero recipiũt securitatẽ q̃ndã admirandã humilitate plenã. qua mediãte/ipi sibimet displicẽt/solã accipiẽtes delectatõnem ꝫ placentiã eoꝝ in deo. Quotiẽs enĩ sibimetipsi quis placet atqꝫ in se de seipso gaudet. certꝰ sit a vera humilitate se eẽ alienũ. nec ꝓsolatões suas quibꝫ iocũdať/a ꝺo hr̃e sciat originẽ. Vera enĩ humilitas semper ex̃is sociata visitationibꝫ bonis atqꝫ diuinis/dat cognoscere ad imuꝫ ꝫ veracit defectꝰ suos. ꝑ qs sibi hõ displicet. reddiqꝫ vilis atqꝫ abominabilis in aspectu suo. nihilominꝰ placentiã maximã hñs. sed q̃ in gr̃a miscõia bonitateqꝫ diuina ꝓsistit. Aliquãdo aĩa deuota sentiet cordis sui quãdã dilatatõeꝫ vel sui intellectꝰ ꝓzhẽdens in se plꝰ ꝙz etiã totꝰ mũdus. iudicabitqꝫ deum fore tã excellentis atqꝫ infinite maiestatis/qꝫ q̃si omne qõ residuũ est/ei nihil oĩno eẽ videať. nisi inq̃tũ esse in talibꝫ deꝰ cognoscit. Quiqꝫ vero sentiet aĩa in se q̃ndã spũalem ebrietatẽ/ꝓmouentẽ eã sobrie/in laudes spũales. suspiriaqꝫ sancta ꝫ deuota. nõ se valẽs ad intra ꝓtinere/q̃n oporteat ꝺ foris erũpere seu ad extra id oñdere/qõ sentiat. videťqꝫ interduꝫ eidẽ qꝫ oĩa plena sint gloria ꝫ laude plena. Tertiꝰ vero modꝰ hñdi gr̃am ꝑñie dei/est ꝑ vnionẽ. quẽadmodũ beatꝰ paulꝰ apl̃s habuit. ceteriqꝫ cõtemplatiui excellẽtissimi. Sed de mõ isto loqui me indignũ reputo ꝫ os meũ ꝓtineo altioribꝫ doctoribꝫqꝫ illud relinquẽs discutiendum. Finit.

Sequitur epistola ab eodem edita.

Attulerũt eximie caritatis vestre lr̃e/nõ puũ lenamẽ infortunio meo(sicut spero)felici. Ebeni flagellũ ꝑis miscõiarũ qõ vsqꝫ mõ vere supra spẽ et omne meritũ meũ/tpauit. Fecit enĩ cum tẽptatõe/puentũ vt possem sustinere. Grãtias igiť vr̃e benignissime pietati/q̃ ꝓpassionẽ ꝑstitit taliter flagellato/q̃ plena cõsolatõe documẽta supaddidit/q̃ demũ ꝑcoñijs qualia nec vsurpo mihi nec eis me dignũ censeo ꝑgrauauit. Sic plane sic decebat sapientiã ꝑfessos/vtynũ e cõsortio suo quanꝫ aboꝛtiuũ qꝫ tũ in tribulatõe positũ solarenť. Uerũ et si absqꝫ vlla fictione cũ laboribꝫ plurimis ꝫ expẽsis. olim tã conatus sum debiles humeros meos/ꝫ fragilitatis sue consocios subducere/oneri tanto cancellarie ꝑisienſ. ꝫ in aliũ gradũ transferre/uihilominꝰ inegressibili quodã labo rinto circũactus/ꝫ quasi posuerim pedes meos in rete ꝫ in maculis eius ambulẽ/cõfusus sum ab expectatõe/sentioqꝫ illud terentianũ qꝫ nõ licet hoiem sepe esse vt vult Dandaꝰ sum q̃ppe ab illo/cui post deuz me ꝫ oẽs opas meas debeo. dñm meũ domĩnũ Burgondõ loquor. cuiꝰ vtinaꝫ aliud circa me et ꝑ me modestiꝰ humiliꝰ salubriꝰqꝫ cõsiliũ extitisset/ignoscat deꝰ idip̃m consulentibꝫ. Ibã obediens/sed impediuit iter meũ/q̃ olim asine Balaam obstitit/et interim ab executione officij cãcellarie me spontaneũ illud etiã ꝑsus deserere patum tñ illud ꝑ obedientia exequi volentẽ suspẽdit. In qua re facio quod mandatis/neqꝫ aliud ꝓnunc subesse video ꝫ substituo enĩ ꝓ exercendis omnibꝫ que pñs agerẽ cuz solẽnitate factum mitto. Bene valete/mei memores in orationibꝫ vestris. Scriptuz brugꝫ. xxvij. aprił.

Sequitur alia epistola eiusdem.

Iocundum est socij ꝫ fratres in x̃po dilectissimi. Jocũdũ valde qꝫ verbis nequeo vos alloqui. Sunt ei amicoꝫ grata vndecũqꝫ colloq̃a

Nō si iuxta Terentianū senex/ proximus amico⁹ gradus est vicinitas. multa prius ē mihi debet amicicia ad collegium illud venerabile/ quod incolitis. cui nō tam vicinus q̄ incunte ab adolescentia familiar⁹ semp intraneus fui. ⁊ traxi mor⁹ ex conuictu. Dolabor igit̄ mutua vobiscū confabulatione/ coactā quietem meā. qua me diuinum flagellū alligauit in lecto valitudinis. vbi supinū immobilēq⁹ iacere cōstrinxit. vtiliter spero ⁊ magna dei misc̄ia non solū tolerabiliter ⁊ pene optabiliter. Cur ita? quoniā neq⁹ lectionē/ neq⁹ orationem neq⁹ salubriū cogitationū protractionem eculauit a me quies talis. quinetiaz familiariores si nō obstitero/ cōstituit. Quo pacto sic? Dolorem nanq⁹ corporis/ ⁊ animi anxietatē/ diuina gratia vsq⁹ modo vel abstulit vel fere supra spem ⁊ vere supra omne meritū meū/ temperauit. Gratias ei qui nunc adiudicauit me cōtumacē vsq⁹ nunc seruū suū. non in ira ⁊ furore corripere sed in virga filiali. Et domine si sic viuit et in talibꝫ vita spiritus mei/ corripies me ⁊ viuificabis me. ecce in pace amaritudo mea amarissima. Sed ad vos redeo/ quibus e cogitationibꝫ meis familiariter aperire studui. etsi non ob aliud. vt vel voluptatē alicuius ex tali cōmunicatione scribendo cōcipiam.

¶ Sequitur alia epistola eiusdem.

¶ Cum nuper deuoti Bernardi omel. super Cantica relegerem (pater ⁊ frater dilectissime) peruenī in eum locū qui docet media pueniēdi ad generationē verbi. hoc est ad contemplationis arcem. Bauisus sum nō mediocriter/ q̄ ita cōsone ad eum de hac materia olim Brugis in lecto valitudinis mee cōscripseram. sicut habes tractatuli copiam. Nesciebam vtiq⁹ alium taliter et tali ordine/ tradidisse ipam contemplationis adipiscende arcem. Quo fit/ vt mihi securius eadem scripta mea placeant. ¶ Sunt autem verba beati Bernardi talia omel. cētesima. Visio hec/ non industrie est sed gratie. reuelationis non inuestigationis. Si quid tamen potest ad hoc industria operari illud primū obseruate quod dicitur Laminini mundi estote. Secundo vt scribatis sapientiam tempore oc̄ij. qui enim minoratur actu/ percipiet eam. Tertio vtvolenti sitis. ⁊ gaudiū regni quod vobis diutius surripitur/ preripiatis. Vt habeatis cor purgatum. ꝑparatum. improbum. In primo efficeris anxius. in secundo deuotus. in tertio vehemens. hoc est idoneus. obuius. vrgens. Hec ille. ¶ Vides pater et frater/ quēadmodū tria hec conuenant tribus illis gradibus scale mystice cōtemplationis. quos nominaui amaram contritionem. ocium vel solitudinem. ⁊ fortez perseuerantiam. Gratias illi a quo omnis veritas. ⁊ cui veritas omnis cōsonat. Nō siquis nunc aut alias inculpauerit me temeritatis/ q̄ materiam hanc prorsus altissimam ⁊ abditissimā/ vsurpauerim tractasse velut ipsam agnouerim. habeat responsum illud quod nouissime recolo apō vos dixisse. Scio itaq⁹ ex multis scriptis/ q̄ quandam verbis/ aliquam esse cognitionez et mentis elevationem quam habere possumus/ vltra communem et vsitatiue cognitionis normam. Hoc modo etsi non aliter scire potui/ nobis aliquid deesse perfectionis huiusmodi/ quam sancti patres habuerunt ⁊ docuerunt. Sic enim potest ipse cecus colores etiam cognoscere vago tali conceptu ⁊ se cecum iudicare. Quereram dudum a quodam ceco viro intelligēte/ quomodo se sciret cecum esse. Scio respondit. quia aliquam perfectionis integritatem quam in alijs esse audio. mihi deesse censeo. ¶ Denicq⁹ pater et frater/ nihil extribus predictis gradibus tantum desse formido/ sicut occupationem necessariam in religioso exercitio tuo. quod vtiq⁹ nullo modo nulla profectus alterius occasione deserendum esse nō ambigo. Sic vocatus es. noli violenter obniti: quia nō hoc tibi cederet feliciter. Sed irriderent hostes sabbata tua. hoc est vacationem tuam. Nescis preterea quid tibi est vtilius ⁊ deo placentius. Reuelabit cum voluerit. et dum beneplacitum erit ante se. quod abscondit a sapientibus huius seculi ⁊ reuelat paruulis. Soli paruuli hoc attingunt non quia meritum. sed quia ante placitum est. Precipua insuper ratō huiusmodi munus desiderandi est. vt simus parui in oculis nostris. habita contemplatione tanta et tam immense maiestatis/ vocabit te forsitassis deus occasione oc̄ij data/ per egritudinem aut alias. Sic interim opus tuum

age. t vaca non quantū placet sed quantū licet ad videndū t gustandū quoniam suauis est dominus. In quo bene vale. Dei memor in orationib tuis. Et fratrem germanum/pupillum/ commendatum habe Scriptum parisius. xiij. aprilis.

Explicit.

¶ 2 ¶ Incipit secretū colloquiū hominis cōtemplatiui ad animaz suam/t anime ad hominē/super paupertate t mendicitate spūali/docēs recurrere ad deum t sanctos p deuotā orationē/p impetrando elemosyna gratie t virtutū. Insuper t pro adipiscēda scientia affectionū que ꝓprie sapientia dicit quasi sapida scientia. ¶ Et cōtinet duas partes. prima tractat questiones t respōsiones diuersas hominis ad animā t econtra. ¶ Secūda cōtinet orationes t meditationes diuersas. quas format anima sub forma pauperis mendicantis t querentis panem.

O Dea pauper/mea infirma/mea paralytica/mea miserabilis anima. que nihil in te aut er te boni habes. sed nec tuo labore vales cōparare. Audi queso meū consilium. Disce mendicandi officiū. fiat tibi questus mendicātis/ordinariūs vite sustētande prouētus. cur fame siti algore interires? viciosa profecto multū foret hec verecundia vel segnicies. ¶ Anima ¶ O homo hospes quidē meus qui mecum de patria tue prime cōditionis eiectus es. et detrusi sumus in hunc tetrum ac doloroſum carcerem p̄sentis exilij. fateor heu me pauperem. egrotam. captiuam. lesam. sauciam nudam. omnib egentem. Vere infelix illa hora/qua parens primus cōmisit in deuz summū regem grande illud nefas/ crimen ꝙz lese maiestatis. quo iustissime nobis illa nostra p̄clara hereditas adempta est. ac de loco voluptatis gaudij t omnis excellētie deportati fuimus in hunc locū lacrimarum/tribulationis angustie t desolatōnis de diuitijs in paupta tē. de ingenuitate in vilitatem. de vita in mortalitatē. de loco securitatis in locum plenū discriminis. Et vt sub vno claudam omnia. de vniuersitate bonorū/in profundū omnis miserie summus iniecti. Quare prorsus ignoro quid factura sim. laborare nec scio. nec valeo? Uersaretur quidem labor meus ad deum cognoscendū. amandū. laudandū. honorandum. Sed heu nimis longe factꝰ est a me numiū me a se. piecit. Cōspicio me in tenebris positaz. circūdatā ignorantia. incertitudine. erroze. quib inutilis facta sum ad illū intuendū seu ꝓtemplandū. Ita igitur meo frustrato labore/ amodo quid agerez quid laborarē quid lucrifacerē? Dicis mihi mendicandū esse t prouita questuandū Volo quidē. sed quo ibo captiua t ꝓclusa intra hospitale tui corpis/in magno carcere hui⁹ mundi mortalis. quo pacto pro petendo auxilio/valerē hinc effugere? Quis insup me clamantē audiret? Quis ad me respiceret? quis succurreret? Circūspicevn dicꝙz. Cū deficiam⁹ omnes t paupes facti simus nimis. nemo nostrū est qui sibūpsi vel in modico valeat opem ferre vñ igitur alteri subueniet? Quid dabit nihil dandū habens. Ita profecto? nō aliam mihi sortem video ꝓpriaz/nisi contra hec mala/remediū desperationis querere. t desperādo vitam hanc finire miserā. ¶ Hō ¶ Quid dicis o aīa despandū esse? Absit Dinime certe despabis. meū potius audias cōsiliū Tibi enī demonstrabo locū cantate t mia plenū. in quo omnes paupes querētes/inueniūt refugiū. Ibi enī copiosi sunt illi pij ac liberales dei elemosynarij in ecclesia videlicet celesti. sancti t sancte. in quib ē illa thesauraria gratie/ regina misēdie. mater pauperū orphanoz. vbi adest t redēptor humani generis, saluator noster ihūs xp̄s mediator t aduocatus apud patrē p peccatoribꝰ. ¶ Queris qualiter illuc tēdas? At ego respōdeo. Illuc te sanctū ferat desiderium. Ubi enī tuum sanctū erit desideriū/t ibi teipam esse iudicabis. Deus inquit p̄pheta desiderium pauperū exaudiet. Quid autem magis in tuo est arbitrio ꝙz tuū desiderium. quo potes cōtinuo ad deū p̄ficisci. cū deo loqui t cū sanctis. ab eisꝙz subsidium implorare. ¶ Anima ¶ Si ita est o homo vt asseris. desiderabo vtiꝙz satis? Uerum plurima frequenter desidero. que minime accipio. Et si desiderando loquor non est qui mihi respondeat. t raro vel nūꝙz me exp̄ior adiutam. ¶ Homo ¶ Firmiter tene o anima. q̄ sanctus desideriū semp auditum pro te exaudiet. nisi forte propter alteram trium causarum. Uel quia nō est de cōuenientib ad salutē/sicut paulus desiderabat liberari a stimulo carnis. Uel qz

ꝑualet in te aliud quoddā ꝓuersum desideriū vanitatis mūdane/tue saluti ꝓtrarium quod reclamās/impedit sanctū tuū desiderium/suū sortiri effectū. Vel qz hoc tunm sanctū desideriū cito nimis euanescit. Rationabile quidē valde est.si te ipuari voles vt hoc tuo cedat ꝓfectui.nec ꝓtrariū ꝗras altero desiderio ꝑdūante. Nōqz patienter et ꝑstanter expectes oportunitatē subuētionis.sm rōnabile bñplacitū adiuuātis.

¶ Anima ¶ Fateor hō ita esse. sed in hac re vnū me ꝓturbat.qz frequēter ignoro quid mihi expediat quid ve officiat.ꝗtū ad primā desiderij sancti qualitatē. Abūdant insup in corde meo vana ac mundana innumera desideria.ꝗtuz ad scōaz. Demū mox fastidit animus t lassatur in sanctis desiderijs.nec in eis pseverat.ꝗtuz ad tertiam

¶ Nō ¶ Propterea tibi dixi a principio o anima mea tibi vacādū esse.discēdū ꝗz mēdicandi officiū. quo tibi innotescat modꝰ petendi/valiter efficaciter et pseveranter. Utiliter quidē petes.si tātūmō salutaria.si diuine volūtati placita.si diuine legis mādata impleri desiderabis. In omnib ita/qz tuis desiderijs diuinum aū pones bene placitū.dicesqz vt sua nō tua volūtas fiat.

¶ R

¶ Anima ¶ Miroz valde o homo cur p sanctum desideriū petendū velis vt dei voluntas fiat.cū velim nolim/ aliter esse nō possit. Cū etiā deus ab eterno videat t cognoscat oīa/t sm hanc suā immobilē noticiaz circa me singula futura.disposuerit ꝓo vt meis necessitatib nouit esse opportunum quid est qō dicis vt loquar ad eū p sanctū desideriū.quasi ignoraret quid mihi expediat t sup hoc ipm conarer instruere. ¶ Nō ¶ Ita vtiqz est aīa vt dicis t nihilominus orandꝰ est deus ob aliū tū finem ꝗz ipa tetigeris. ¶ Sicut enī deꝰ fecit oīa cū bonoz nostroz nō egeret nec inde ditioz t melioz factus sit/sed creatura sue bonitatis particeps effecta est/ita vult deꝰ vt eū diligamꝰ et p sancta desideria deuote ipm alloqmur ꝓpter bonū nostrū. In hoc quidē nra cōsistit ꝓfectio.sicut t ꝓfectio solis in lucēdo et illuminādo.t ignis in calēdo t calefaciendo. ¶ Scito ergo qꝺ deꝰ ordinauit/vt nostrā ꝓparemꝰ salutē/deuotas ad ipm t sanctos/fundēdo pces.t mādata sue legis studiose adimplēdo.atqz ita frequēter vult ad pces sanctoz aliqd ꝓferre. qō ꝓferre instituit anteqz sancti forēt. Certū ąppe est qꝺ deꝰ p seipm posset oīa formare. vult nihilominꝰ sibi ad rerū multaz formationē/secū das cooperari cās.sicut hō nascit officio generationis humane. t hec inferioza corpa ꝓseruant t gubernant operatōe superioz.s.celestiū. Ita quidē vult deꝰ vnū saluari/auxilio alioz sanctoz boim vel angeloz. Ita igitur ꝑpendis satis cur orandꝰ sit deus et sancti eius. ¶ Sed forsan adhuc dicesvanum esse/deū sua pce vel desiderio velle inclinare ad alterā partē. cū illū ꝓstet esse penitus imutabilē nec in eo alternationē eē volūtatis qua flecti possit de vno velle ad aliud.aut iratꝰ placari aut offensus reconciliari. Ad qō respōdeo verū esse qō deimutabilitate diuine voluntatis asseris.nec tamen ideo vanas esse deuotas pces ad deū fusas.quoniā alio fine orandꝰ est deꝰ t hō. Orandꝰ quidē est deꝰ nō quasi nra oratōe flectendꝰ aut placandꝰ/aut aliter quis mā a sue volūtatis instituto imutandꝰ.sed vt nosipsos orantes/excitemꝰ t prouocemus ad deuotionē t nostre miserie cōpassionē. At econtra nō ob aliud hominē rogamꝰ nisi vt eū ad misericordiaz moueamꝰ. Fine igitur cōtrario laborat intentio.deū orando hominē deꝑcando. Ibi quidē finis est/imutatio orantis. hicei/cui deꝑcatio dirigit.

¶ Qua in re nō incōgrue aliaduertēdū est qꝺ etiā modo cōtrario nostra causa versanda est coram deo t coram hoīe. Coram deo quidem eo meliorē facimꝰ causam nr̄am/quo purius t sincerius nosipsos ꝓdēnamꝰ aut ꝓdēnandos ꝓfitemur.nullā excusationem ꝓtendentes. Ita sane misericordiam liberationis a morte spūali cuiꝰ rei fueramꝰ/deo facto ꝓpitio cōsequimur.cuiꝰ vtiqz contrariū obseruari cernimꝰ in curia forensi iudicis humani. ¶ Volens itaqz deū tibi forepium t misericordē/ esto t tu tibiipi misericors. Est enī durus duris.pius pijs.bonꝰ bonis.seuerus malis. Talē vtiqz illū inuenies/ qualis et tu fueris in tuis desiderijs. nō quidē p mutabilitatē eiꝰ sed p tuā. Volens insup in curia sue iusticie absolutōqz consequi / tu teipam accusabis iudicabis condēnabis punies t sic remissionem impetrabis. Nō si te coneris defendere t iustificare vias tuas.'confusionē ꝓfecto et condēnationē reportabis. Et si millesies pecces/millesies te condēnes quoniā si in extrema hora vite teipsam sic condēnans inuenta fueris. vtiqz liberaberis a morte;

Sed aduerte cautius q̄ is nō legitime ac veraciter se condemnat q̄ se p posse non emendat. ¶ Aia ¶ Satisfecisti bō bene mee petitioni/ostendēs t ꝓponēs tres egregias veritates quas ignorādo/ frequēs in me fuit turbatio. Nūc igit aīm recipio. volocꝫ (vt admones) per sanctū desiderium meipam ad deuotionē ꝓmouere. insup et recursum facere ad sanctos ad meipam cōdēnandū t puniendū. Ita enī prius a principio suasisti vt discerē mēdicare t questū facere. Doce me igit rogo te quid mihi incūbat faciendū. ¶ Hō ¶ Mihi videtur o anima q̄ hoc facile discere poteris/ si diligenter inspexeris modos t conatus/ quibus vtunt pauperes mendicantes ostiatim varios discursus hincinde facientes. pro sublenandis suis corpalibus necessitatibus. Considera queso captiuos vel conspectui iudicis pūtatos. suasq̄ snias trepidis animis expectantes. Prospice infirmos graui q̄libet egritudine corruptos. Perquire pauperū iconomoꝝ occultas t verecūdas indigentias. Et generaliter oculū dirige ad omnes in quacūq̄ aduersitate vel piculo cōstitutos. puta in cōiunctoꝝ funeribus. in exilio. in incēdio. in diluuio. in bello. Ani aduerte inquā t studioso mentis intuitu plustra/ q̄s ardens sit in his desiderium ad suam liberationē aut subuētionē. Insup attēde quid dicāt t quid gerāt. t hec oīa confer in teipsam/ tuos recognoscens defectus ac miserias. tuā captiuitatē tuā mortem. tuū exiliū. quā peccādo incurristi. tuā insup desolationē ꝑpendēs. quoniā deum tuū t patrē sed t celestē patriā/ tua culpa p didisti. ¶ Ita si feceris t cuz tali desiderio et conatu/ audacter affirmo q̄ hoc tibi ad salutē sufficiet. eris bonaq̄ questuaria bonorum spiritualiū t alimoniarū gr̄e t virtutū. atq̄ ita inuenies auxiliū desup in cūctis tuis necessitatibus. imo q̄ amplius est/ efficieris admodū dines. imo dña bonoruz totius mūdi. Cur ita? Oīm si facta eris heres dei tui patris. de cui⁹ hereditate est totus mundus. Ita enī dixit ap̄ls q̄ si filij t heredes rē. ¶ Anima ¶ Rem magnā mihi promittis o homo. magnā dignitatem excellentiā nobilitatem/ que mihi ex dicta questuosa mendicitate prouenient. Volo igitur esse hui⁹ officij. cūis vitupabile mltum atq̄ inhonestū illud iudicet mūdus. p̄sertim ꝑsone generose t alte prosapie.

Homo ¶ Non aliter q̄ tibi affirmaui iudicabis o anima mea. nisi oīno desipueris. Et vt hoc tibi cert⁹ appareat/ ꝓpono oculis tuis summū imperatorē mūdi qui voluit esse hui⁹ officij sicut ipe p ꝓphaz protestat. Ego inquit mēdicus sum t paup. Apparuit hoc in oīb⁹ suis orationib⁹ q̄s ad deuz patrē fecit. p̄sertim in cruce q̄n dixit deus meus de⁹ meus vt q̄d me dereliquisti. Magna igit est differētia corpalis illi⁹ t coacte mēdicitatis/ que iudicio plurimoꝝ censet fugienda t vituperabilis t hui⁹ spūalis de q̄ sermo quā volūtarie susceperūt oēs sancti imo ipe xp̄s vt dictū est. Nōne t rex ille potentissim⁹ dauid in suo psalterio se hui⁹ q̄stuose mēdicitatis sectatorē p̄fitet. dum se noīat nūc infirmū. nūc orphanū. nūc vulneratū. nūc cecū. nūc surdū. nūc impotentē nūc alienū pegrinū. nūc captiuū iacentem in puluere t stercore t sic de alijs innumeris necessitatib⁹? Et salomō ille sapientissimi tp̄is. minorē ad intelligendū legem dei Et ita in tota scriptura discurrēdo/ inuenimus vsuiter de oīb⁹ sanctis. ¶ Aia ¶ Dultū p̄fecto laudabilis ē hmōi quest⁹ quē cōstat oīb⁹ sanctis fuisse cōem. imo t ipi xp̄o deo t homi. Vere q̄ iaz dixisti mihi tu hō spūalē hunc questū facile disci posse si diligenti ꝑspectu mētis attēdant ea que in q̄stu corpali ab his q̄ in aduersitatib⁹ t indigentijs ꝓstituti sunt obseruant. Accedam⁹ igit inuicē ꝓpi⁹. t pleni⁹ de his miserabilibus ꝑsonis t eaꝝ obseruātijs /cōferamus. Homo ¶ Ita fiat aīa. qm̄ hoc tibi nō paruo veniet p̄fectui. Tum ꝓpter cōpassionē quā inde cōcipies ad ꝓximū. adimplens legem caritatis in officio pietatis t mie. Tū propter fructuosam instructionē tuā/ quā exemplo corpalis hmōi quest⁹ accipies in questu spūali. cognoscēs p boc quo pacto queres opem in tuis spūalib⁹ necessitatib⁹ multo piculosioribus. vt ab illis liberat⁹ gloriosum illū eterne felicitatis fructū tādē cōsequaris. ¶ Loq̄mur itaq̄ in primis de his mēdicis qui nō inclusi degūt/ victum quotidianū ostiatim querētes t eoꝝ exemplo diligentiā discam⁹. Di nāq̄ cūis plurimū debiles t senio vel egritudine vl' alio quouis accidēte fracti/ seipos vel baculoꝝ beneficio portant. vel manib⁹ trahunt. vel aliorum innixi viribus/ cūis difficulter t impedite incedunt. Sustinēt nihilomin⁹

in his laboribꝫ multas inedias. nũc algoꝫ
reꝫstringunt. nũc dissoluũtur ab estu. nũc
a ventis ⁊ pluuijs infestãtur. adeo vt etiaꝫ
bene incolumes/crederent in hmõi moleꝫ
stijs succũbere. ⁊ graues oportere incurreꝫ
re infirmitates. pensata ꝑcipue laborꝫ difꝫ
ficultate ⁊ indigentie magnitudine. quam
ocularit̃ in eis exprimur. dũ esurientes et
sitientes ⁊ nudi/in inedijs vehemẽtissimis
frigoribꝫ incedũt. vel etiaꝫ frequẽtet nudaꝫ
tis corporibꝫ ad terrã sedent/ a mane vsq̃
ad vesperã. Et hec oĩa patienter sustinent
incõmoda. sperantes et desiderãtes aliq̃d
elemosyne accipere. qua spe nihilominus
frequenter fraudant̃/vacui ad domum reꝫ
deuntes. ¶ Dumq̃ eis aliqua certa largitio
innotescit/cõsidera quãta celeritate quãto
feruore illuc confugiant. ibi prouerbiũ cõꝫ
mune verũ probat. q̃ necessitas facit anũ
currere. Suscipe ergo o aĩa in te bãc diꝫ
ligentiã petendi elemosynã spũalem. nihil
hinc te auertat. nec alibi inhereas. Si autem/fraudari poteris ⁊ abesse largitioni ceꝫ
lestis patris. ad instar pauperũ illorꝫ deꝫ
sidum qui ꝑ vicos vel campos discurrenꝫ
tes vel verbis vel factis inutilibꝫ se occuꝫ
pantes negligerent tempus deuotõis. tarꝫ
dius aũt venientes ⁊ putantes se aliq̃d acꝫ
cepturos repulsam accipent dicendo eis.
Ite hinc. q̃m elemosyna hec facta ẽ. Et sic
confusi ⁊ vacui recederẽt/ceteris q̃ paterẽt
derisui. Ita ⁊ tibi (o fatua anima mea) accideret si tempus tuuꝫ inutiliter expenderes
dum ad elemosynã dei deberes festinare. ꝑcipue dñicisꝫ festiuis diebꝫ. ⁊ alias dum tiꝫ
bi fuerit opportunitas. Ignoras enĩ tempus in quo deus velit suam elemosynã diꝫ
stribuere. an mane an vespe an cito an tarꝫ
de. Et si vtriq̃ bis horis elemosynã suam
tribuerit/tanto vberiꝫ subsequẽt fructus
D. Anima Bonũ est hoc tuum ꝓsiliũ o hõ
Verũ me cognoscere oporteret loca idonea.
in quibꝫ vtiliter elemosynã istaꝫ querã. ita
enĩ ꝑ eos de quibꝫ locutꝰ es/pauperes fieri
cõspicio. Studiose enĩ ⁊ cũ magna discreꝫ
tione/ loca exquirunt ad questũ opportuꝫ
na. scientes q̃ nõ passim in quibuslibet loꝫ
cis fructuosus esset questus. vt si tabernas
aut alia suspecta ⁊ infamia loca frequentarent. plurimum verbera ⁊ iniurias ꝓ elemosyna recipent. Et ideo in locis sacris et
in ianuis diuitũ/se ꝑsentant. ibiq̃ alonge
non ingredientes. humiliter elemosynã peꝫ
tunt dicentes/panem ꝓpter deũ. Homo
Ad hoc tibi respõdeo o anima q̃ locus
distributionis tuarũ elemosynarũ est in celis. vt ꝓdixi ⁊ illuc te põt ⁊ debet ferre tuuꝫ
desideriũ. Debes enĩ ꝓsiderare tuũ desideꝫ
rium ad similitudinẽ equi volãtis. qualeꝫ
fuisse fingũt poete pegasum. cuiꝰ quidẽ eq̃
ale due sunt. timor ⁊ spes. Vel etiã ad similitudinẽ currus ignei. similis illi in quo delatꝰ
est helyas in paradisum terrestrẽ. Cuiꝰ rote
quatuor. sunt quatuor virtutes cardiales.
equi vero trabẽtes sunt tres theologice virꝫ
tutes. auriga vero est discretio. Late diffuseq̃ posset hec materia deduci. sed sub hac
breuitate nunc transeo. Satis sit ꝑ hec innotuisse/ q̃ tuo desiderio te valebis q̃ voꝫ
les ferre. sed caute circũspice q̃ pgas. Proꝫ
ficiscere igit̃ ad ecclesiã celestẽ. ne tamen inꝫ
gredi ꝑsumas in sanctuariũ vel nimis ꝑpe
altare accedere. Tibi sufficiet ad pñs apõꝫ
ianuã residere. ibiq̃ a remotis vociferãdo
elemosynã petere ꝓpter deũ. Ibi enĩ sunt in
numere mansiones sanctorum. vbi potes
ostiatim similiter vehemẽti desiderio claꝫ
mare ⁊ te questuare. Aĩa Rem facilliꝫ
mã factu putaui o homo hãc elemosynam
consequi. audiens ex te hoc solo desiderio
ferri posse nec dũ huiꝰ negocij difficultatez
expta. nũc vero aliter inuenio. q̃m dũ hec
inferiora derelinquẽs/in supna/mea volui
conferri desideria. mihi supuenerunt infiꝫ
nita impedimẽta. adeo vt nihil difficilius
factu iam censeam eo q̃ ꝓius tam facile
iudicaui. Dor enĩ vt illuc sursum ferrivoꝫ
lo per sanctũ desideriũ/ exprioꝫ meũ desideꝫ
rium aridũ. aut subito aliorsum deflexum
nũc ad theatra. nũc ad spectacula. nũc huc
nũc illuc. nulla in eo manente constantia.
ita ad omne q̃ occurrit discurrit ⁊ peruoꝫ
lat. nec vllibi quiescit atq̃ ita in meipa deꝫ
ficio. nesciens aduersus hec impedimenta
remedium efficax inuenire. quo reddi posꝫ
sim idonea ad petendũ salutarem elemosynam. Homo Contingũt hec omnia R
tibi (o anima mea) quia non plene satis acꝫ
profunde adhuc tuam agnoscis pauperta
tem. periculũq̃ in quo versaris. quoniam si
hoc ad plenũ cognosceres/ minime profeꝫ
cto ita perstreperet in te sensualis appetitꝰ
et ad vana quelibet distractus/ sineret tuũ
sanctum desideriũ diuellere atq̃ discerpere
Et hoc quidẽ intelligere poteris pauperũ
supra dictoꝝ exemplo. Insuꝑ ⁊ eorꝫ qui

carceribꝫ ꝓ crimine detinenť. quoꝝ vtiq; ꝓtinua est expectatio ꝓparēdi ante iudicem. Quid sane tales absq; intermissione desiderāt/ nisi suā liberationē? quātūq; in eis hoc feruear desiderium/testificanť certe multa quelibet signa. verbis ꝛ operibꝫ. nūc apud iudicē. nūc apud causarū patronos: nunc apud alios quoslibet qui p̄sidio esse pñt/exhibita. Minime profecto tunc eis ridere/aut iocari libet. aut cū suis cōcapti/ uis petulanter aut ricose cōuersari. ąnimo tota humilitate de solis suis piculis ꝛ miseriꝫ ꝓferunt. intra se pñiaꝫ amaram agentes suspirātes ꝛ gemētes. ¶ Dic ergo mihi o anima. Hōne ꝛ tu vt a principio fatebare es captiua? Sed in quo queso carcere? Certe in carne. feda. molesta. plena obscuritate miserie ꝛ pene infinite necessitaꝫ de quo quidē carcere egressura es/ ꝛ districto tremēdoq; dei iudicio/ sup tuis mortalibus criminibꝫ pñtanda. vbi nō de qualibet morte corpali/causa versabiť sed eterna. Ignoras aūt horā qua porta huiꝰ carceris attolleť vt hinc egrediaris. Quomō igiť hec aīaduertens/poteris tua desideria aliorsum cōferre/ p̄terq; ad solicite petēdū auxiliū ꝛ liberationē. p̄sertim cum videas hmōi pauperes tanto studio vacare. imo etiam plerūq; p diem integrā in vno eodēq; loco residere. p buccella panis aut quo aliquo denario obtinēdo? Cur igiť non illic figes plene desideriū tuū vbi cōstat plenaꝫ ab omni malo liberationem ꝛ securitatem te indubie reperturā? ¶ Anima ¶ Talis est fateor (o homo) mea miseria. tāt⁹q; meꝰ defectus. Et idcirco vacabo ex nūc. ꝛ conabor amplius/mea illic desideria colligere. Cognoscis tū ꝛ ppēdis qm̄ mihi incūbit corpi intēdere ꝛ p eius sustētatione ꝛ alimēto frequenter impediri. ꝛ varijs inuolui laboribꝫ. sicq; plurimū deorsum in terris versari. cū sursum merito mens tolli deberet ꝛ suis elemosynis petēdis studiosius intendere. ¶ Hō ¶ Hō est ꝓfecto prudentis (o anima) ꝓprijs negocijs neglectis aliena p̄sequi. atq; ita curā alteriꝰ gerere/ vt hinc sibiipi iacturā afferat grauissimā. Sustentandū quidē est atq; alendū corpus. sed lōge miore diligētia/breuioreq; labore ac remissiori studio id fieri posset ꝛ deberet cōfacias. Hoc sane est quod te turbat ꝛ fallit quia nimis ꝛ supra cōs postulat necessitas/ corpori cōplacere curas. eiq; diligentius seruire. nō attendēs illiꝰ cōq; deordinatus sit appetitus/cōq; insolens/ cōq; auidus. imo insatiabilis/si illi ad plenū ac de oībꝫ rñdere curabis. Erit igiť illi vestiꝰ ne frigeat. alimentū ꝛ pastus/ ne fame sitiq; pereat. De reliquo/ꝓ teipa solicita eris ꝛ velut prudens ꝛ fidelis tibiipi vacabis. ¶ Anima. ¶ Ista volo quidē facere o hō sed infestū mihi nimis est corpus ꝛ satellites eius. nec q̄uis mō volunt ꝓtērari pñtibꝫ. ąnimo semper rebꝰ nouis inhiant. atq; indies sibi aliquid deesse querunť. Petunt oculi pulcra vndiq; intueri. in vestibꝫ. in equis. in edificijs. ceterisq; oībꝫ rebꝫ. Plangit os et importune clamat: dū sibi vina ꝛ esce/ modis omnibꝫ exquisite atq; delicate/ deficiunt: Quid de auribꝫ dicā que vanis sermonibꝫ detractorijs aut adulatorijs insup ꝛ sonorum resonātijs atq; alijs silibꝫ innumeris petulantijs saturari nullatenꝰ pñt? Sed heu quis linguā frenabiť a suo clamoroso ac libero eloquio. quē queso strepitū q̄ntū disturbiū quale murmur mihi frequenter cōcitat? Erubescerē pudēdos tactꝰ mores apire. cuiꝰ insatiabilis est appetitus ad lubricas ꝛ fedas immo abominabiles carnis delectationes. ¶ Ideoq; affirmo tibi o hō nullū mihi adesse posse desideriū sanctum qō sursum valeat libere ꝓgere ꝛ volare bis obuiantibꝫ disturbijs/ quibꝫ intra hospitium cordis mei excior velut forū quoddaꝫ ꝓmune ac theatrū tumultuosum/quotiēs menti deberet dari quies ꝛ p sanctū desiderium in celū deportari ad ea pagenda que suades. ¶ Hō ¶ Jam rūdi tibi o aīa atq; demonstraui q̄ hec impedimēta superare poteris atq; secura ꝛ quieta p̄terire/ p intēsum ꝛ vehemens desideriū ad tuā in tanto discrimine subuētionē. vñ fiet vt sub obtētu tam necessarie subuētionis/ ꝓtēnas plāctum ꝛ clamorē quātūlibet infestū corpis et vasalloꝝ eius. ¶ Et cōs quis exēpla que p̄cesserūt merito ad hoc sufficerent. accedūt tñ adhuc ꝛ alia. Aiaduerte p̄cor si pauper aliquis/ vnam ex suis ouibꝫ amiserit/ vel si domus sua incendio peat. vel si filius eius morti incūbat/ nonne mox omnibꝫ p̄termissis/ ouē suā diligētissime querit/ aut occurrit sue domꝰ incendio/ vel sui filij periculo ꝓsulere satagit? Minime tunc aduertit quid suū corpꝰ aut satellites eiꝰ q̄q; tātū distristi eē strepitū agāt. aut dicant. sed oīa illa aure surda p̄teriens/ suo tm̄modo negocio

vacat. ąnímo nec de qualibet alia re loquẽ
tem aliũ quẽlibet nec attendit. ¶ Cur igit̃ et
tu/dũ es lesaliter ſauciata ⁊ pdita ꝑ pecca⁹
tum. inſup ⁊ rẽtationib⁹ prauis eſtuãs/nõ
poteris tuũ ꝓuertere deſideriũ ad petendũ
in tanto tuo ꝑiculo ſubſidiũ. ¶ Caue ne tua
culpa tibi ſis impedimẽto:quo min⁹ hoc
facere valeas. dum tuo corꝑi adminiſtran
do. minus prudenter intẽdis. latrans ſibi
nimis habenas. querens illud nõ ſolũ nu
trire/ſed laſciue tractare atq⁹ oblectare ni⁹
mis ſine mõ. Unde fit/vt te ⁊ illud ꝑdas ⁊
deſtruas ac tandẽ etiã cũ illo ꝑeas. ¶ Ani
ma ¶ Dis a te dictis o homo nequeo con
tradicere et quo vtiq⁹ ampli⁹ mea ꝑmatia
innoteſcit miſeria. qm̃ ꝓter hec que expo⁹
ſuiſti/ꝛſidero qõ dictũ eſt in pueris. quos
dũ matres aliqñ ſolitarios relinquũt/ mi⁹
rum videri pot̃/quãta deſolatione torq̃an
tur. cq̃ feruẽti etiã deſiderio illas requirãt/
flentes incеſſanter ⁊ eiulãtes. nec aliud ąc⁹
cq̃ cogitãtes. Quãto magis ego miſera me
rito dolerẽ ⁊ in meo exardeſcerẽ deſiderio.
dũ mea culpa me video ꝑdidiſſe meum pa
trem celeſtẽ ⁊ ſua gr̃a priuatã que eſt mea
mater ⁊ nutrix. ¶ Fert de multis/qui parẽ
tib⁹ orbati vel etiã hereditate fraudati pa
na. ſeipſos pemerũt. Legit̃ inſup de cq̃plu⁹
rimis feminis q̃ a ſuis derelicte maritis/ꝑ
mortẽ aut alias. ſibiipſis necẽ intulere. At
ego heu infelix ꝑſepe perpẽdo me patrem
celeſtẽ offendiſſe/ac pinde a ſua pñtia legi
time ꝓſcriptã ⁊ paterna hereditate equiſſi
mo iure priuatã. ſed ⁊ is q̃ mihi eſſet ſpou⁹
ſus ob meas inſolentias ⁊ lubricas fedita
tes/me ꝓtẽnit abiicit ⁊ repellit. ¶ Quoti⁹
ens inuẽtũ eſt/vt ꝑ amico ꝑdito alter ſibi
necẽ inferret. Et q̃s talis ac tãtus amic⁹ ſi⁹
cut dñs nr̃ ihs xp̃s/qui ꝑ mea ſalute/mor⁹
tem ſuſcepit/quã nec ꝑ meipa vellem ſuſti
nere? Itaq⁹ ſi hec ꝓpter infortunia aut dã⁹
na tp̃alia fiant. merito in tãto meo ſpiritua
li detrimẽto/ mihiipi dabo vexationẽ/ ero
q⁹ ſupra modũ dolens ⁊ triſtis. Quo non
obſtante/loquar ad te ꝓfidenter. ⁊ exponã
quid in hac re aliqũ mihi cõtingat. Inue⁹
nio enĩ dum ꝑ deſiderium clamo ad domi
num ⁊ ad ſanctos auxiliũ petẽs. de ſup nul
lam adeſſe cõſolationẽ. nullũ meis neceſſi⁹
tatib⁹ affern̄ pſidiũ. Unde fit vt remaneã
apud me frigidior ac min⁹ feruida ad eos
depcandũ ⁊ orandus. ¶ Dõ ¶ Non hinc
miraberis o anima. qm̃ ita diſpoſuit aut ꝑ
mittit fieri deus ꝓpter alteram cauſarũ quas
exponã. ¶ Una quidẽ eſt ꝓpter tuã in
ſtructionẽ. vt ex hoc videlicet officiũ men⁹
dicandi tibi plenius innoteſcat. Si enim
mox te petente/petita accipes. tunc vel do
num dei paruipẽdens/ad alia facile tua di
uerteres deſideria. vel dei beneficio ingra⁹
ta/ſuſceptum gratie munus iuſta viciſſitu
dine ꝑderes. per qõ et te diuinis redderes
indignam beneficiis. Frequenter id fieri
videmus apud homines vt his qui bene⁹
ficia cito ſuſcepta paruipẽdunt. petita vel
denegentur vel difficulter ⁊ tarde concedã
tur. quaſi vana ⁊ indigna ſit talibus facta
donatio. Quẽadmodũ etiam mater ali⁹
tiens infantẽ ſuũ ꝓpter eius abſentiam
eiulantẽ/ad tempus relinquit ſolũ. vt poſt
modum apud eam diligẽtius remaneat ei
q⁹ inhereat feruẽtius. Contingit etiam vt
delectet aliquãdo filios amorẽ per hoc ex⁹
periri. ⁊ expto dolore materne abſentie ma
iorem ad eos excreſcere dilectionẽ. Ita q⁹
dem diuinũ indultus differri putandũ eſt
aliquãdo. vt hinc tua innoteſcat diligẽtia
humilitas ⁊ patientia. vnde perpenditur
an vera ſit tua paupertas an ficta. Nam et
ſic fieri comperimus apud pauperes hu⁹
ius mundi/ quos per longam expectatio⁹
nem tentari cernimus/an vera ſit vel ſimu
lata eorum paupertas. Quos enĩ deſides
impatientes ⁊ murmurantes cũ indigna⁹
tione ⁊ cõtemptu dilate donationis inſpi⁹
cimus. hos indubie ſimulatores paupta⁹
tis iudicamus. Ita ⁊ apud quoſdã hypo⁹
critas ꝓtingit/qui ſeipſos intra ſe iuſtificãt
et cum ſe opulentos virtutib⁹ iudicẽt/nul⁹
lius diuini doni ſe egere pſumũt cuius ver
bo tenus ꝓtrariũ ſimulent. Deus aũt qui
ſcrutatur profunda maris/hanc eorũ ſup⁹
bam ſimulationẽ agnoſcens/ per longam
expectationẽ eos miſericorditer ad patien
tiam ⁊ humilitatẽ reducit. dum in hac di⁹
latione ſue miſerie atq⁹ indigentie facit eẽ
certiores. ¶ Anima ¶ Quomõ queſo fie⁹ ¶ V
ri poteſt o homo vt anima aliqua ſe diuitẽ
et ꝓtentem arbitret. que ſe tot miſeriis an
guſtiis carceribꝰ indigentiis piculisq⁹ gra
uiſſimis videt obnoxiã? ¶ Dõ ¶ Veri⁹
to profecto obſtupeſcis anima ſuper hac
temeritate ſuperbiſſima. Eſt nihilominus
ita vt aſſerui. Tum ꝓpter negligentiam
et incuriam petendi auxilium de ſuper.
quam vtiq⁹ deſidiam minime incurreret

anima si eius miseriā ꝛ deficientiā attēderet. ¶Tum ꝓpter summā indignationē quā aduersus eos cōciperet qui sibi suā paupertatem ꝛ miserabilē conditionē ꝓmemorarent. eam vt vere est peccatricē asserentes. quā nihilominus verbis simulatorijs profitetur. ¶Nam si ex cōscientia vere humilitatis hoc faceret. quid cause esse posset vt eos indigne ferret qui proprie sue conscientie testimonio cōcordarent. ¶Non mirū igitur si taliter anima dispositā/minime diuinus indultus suscipiat ꝛ gratie impetret alimoniam. cum se nec illius indigentē recognoscat/ imo plena manu aduenire putet. ¶Ita sane non iniuria repellūtur mendici questuarij ꝛ fraudulenti/ qui cū abundare cognoscātur/ se fingunt verbis ꝛ signis mēdacibus deficere. ¶Est ꝛ altera causa cur non statim exaudiat anima. vt videlicet cōgruo tempore/ sm occulta sua iudicia/ detribuat qō mox cōcedere non expediret. vt vel sic anima studiosius vacet/ ꝛ sine intermissione singulis horis ānonā celestem expectet. ꝛ nō torpeat/ certificata de tpe indubitato beneficē ꝓceptōis. ¶Est deinceps et alia huius dilationis causa/ vt sic deū moram faciens tunc primū cum videbit iniurbanus denegator/ vberius sua dona largiatur. sicut frequēter pauperi diutius tardanti ꝛ etiam iniurias ꝛ opprobria humiliter et equanimiter toleranti/ pinguior accedit largitio. ¶Contingit etiam hinc rationabiliter pauperem aliquem a ꝓceptione elemosyne repelli. quia cognoscitur alijs que posset ꝛ deberet impendere pietatis officia denegare. ¶Ita nimirū accidit anime contra proximum indurate/ que suis debitoribus nihil vult dimittere. nihilq; largiri petentibus. ¶Interdū etiam fit/ vt studiose/ pauperi alicui hocipsum nescienti/ larga manu succurratur. subtiliter ac occulte sua munera in domū eius inferendo vt fecit beatus nicolaus. vel etiam amicis suis tradendo/ quatenus ei prout viderint opportunū fideliter administrent. ¶Et hoc fit plerūq; / dum talis ꝑsumit ꝓceptis donis nō bene vsurus sed vel ad fastū ꝓuersurus vel ad voluptatē. ¶Potest ꝛ hmōi dilatō dispēsatione diuina ꝓtingere. que maiora et largiora p̄mia reseruat suo tpe cōferēda. ad modū quo pater filio nō statim heredi/ tatem suā largitur. sed ei vsq; ad annos pubertatis legitima ordinatōe reſuat. ¶Tardat etiā aliqñ deus petita largiri/ quiā eius sint nimis exigua que petuntur/ vult congruo tpe maiora tribuere. ad instar regis magnifici qui suū aliquē p̄dilectū seruitorem/ humile aliquod officiū puta cliente/ le petentē. non audit. volens ꝛ intēdens eū ad altiora promouere. ¶Cōtingit p̄terea. ideo etiā aliqñ nō exaudiri petentē. qz propter ingratitudinē p̄teriti beneficij/ se indignū fecit ad ꝓceptionē futuri. sicut si pauper aliquis mox dum elemosynā acceperit. se a donante auertat nullā vicissitudinem honoris aut gratiarū actionis ei retribuēs qui tamen anteq; acciper summā humilitatem fingebat. ¶Sed ꝛ fraudat aliquādo quis sue petitionis effectu/ quia mens petendo cogitatione vel locutione auertitur a deo. ad terrena penitus distracta. velut deo exhibens manū ad recipiendum. ꝛ ad mundū faciem cōuertens. quod vtiq; p̄ maxime discōuenit pauperi mendicāti vel reo criminis elemosynā aut gratiam requirenti. ¶Contingit insup aliqñ quia talē orantē habet deus velut ꝓphanū ꝛ excōicatum. aut nolentes audire ipm loquentē in suis sermonibꝫ ꝛ scripturis. sicq; nimirum deus talē spernit in suis petitionibꝫ. ¶Cōtingit deniq; hoc aliqñ qz talentū creditū recondit ꝛ nō multiplicat ad intētionē donantis ꝙ bonū vsum illius. quēadmodū pater minime daret filio. C. libras ad vsus negociationis. quē non speraret negociando alias centū suplucraturū. Est itaq; nobis spūalis negociatio cum deo videlicet donis suis bene vti ꝛ vigilanter operari.

Anima ¶Sunt (vt exte audio o hō) iudicia dei plurimum admirabilia ꝛ circa meas petitiones iustissima. Animaduerto enim q̄ frequenter deus mihi petita mea ꝓcederet iratus multū ꝛ indignatus. qñ hec cōcessio plerūq; esset mihi nociua ꝛ dānabilis. Magis itaq; mihi cōuenit septē tardare ꝛ dilationē ferre. nec ideo multū aīo exultare ꝛ cōfidere si qñq; me ꝓpendo exaudiam. ne forsan hec sit mea merces ꝛ illa futura eterna iusto dei iudicio deneget. Nec etiam ideo parte ex altera nimium deijci ꝛ contristari/ si non statim mee contingat exaudiri sed potius hinc consolari ꝛ sperare quoniam hoc nouit deus ad salutem meā expedire. ¶Comprehendo itaq; ex causis quas exposuisti plures conditiones in oratione mea obseruandas. Puta q̄ fiat

¶E

studiose fructuose ⁊ veraciter absq; fictõne
protestando ⁊ recognoscẽdo ꝓpriam paup
tatem ⁊ miseriã more pauperũ mendicorũ
qui plene detegunt ⁊ declarant omnẽ suaz
impotentiã ⁊ lesionẽ ex hoc sperantes faci
lius ac celerius miam consequi ab diuitib
sibiq; subueniri. imo sub hoc interuẽtu/ta
cent ⁊ occultant quãlibet in eis incolumi
tatem. ¶ Erit insup oratio mea cũ patien
ti expectatione. Fietq; intelligibiliter ⁊ pse
ueranter. leranter suscipiet datũ cũ gratia
rũactione ⁊ beneficij accepti per bonũ vsuz
multiplicatione. ¶ Sed ħ mihi duo sur
gunt dubia. Videmus enĩ libentius abũ
dantiusq; subueniri a discretis ⁊ pijs diui
tibus/pauperib verecũdis iconomis qui
publice petere ex honestate formidant. q̃s
alijs publice ⁊ inuerecũde petentib/suãq;
penuriã in acto p̃dicantib. Videtur pre
terea plurimũ onerosum ac tediosum/si tã
frequens/ tãq; assidua vt asseris debeat eẽ
oratõ. Unde reddunt ex hoc plurimũ pau
peres/diuitib hui⁹ seculi odiosi. quia im
portune nimis petũt quasi de nullo ꝓtenti
nec cedentes dũ petita deneganꝫ aut recu
sanꝫ. Hõ ¶ Magna est o aĩa diuersitas
hic ꝓsiderando inter diuinã ⁊ humanã lar
gitatẽ. ¶ Primo quidẽ quo ad noticiã. iõ
enĩ diuites hui⁹ seculi denegãt aliq̃ men
dicis palã petentib. quia in ipsis plurimi
sunt deceptores ⁊ simulatores. qui datis si
bi elemosynis abundunꝫ. vel etiã aliũde abũ
dantes alieno non egent auxilio. Et ꝓpter
hanc fraudẽ/sepe detrimentũ sustinẽt veri
et boni paupes. Non ita res agit cum pau
peribꝫ iconomis. q̃uis ⁊ illi/secretã subuẽ
tionẽ a diuitib sperãtes/ subtiliter suas ex
ponũt aut exponi faciũt necessitates. lz cũ
quadã verecũdia. que aliq̃n ex superbia pce
dit que vtiq; detestãda est. aliq̃n aũt ex hu
militate qua etiã humilitate deuz exorãdo
vti potes ⁊ debes. Hõ enĩ tua peccata q̃bz
paup degis/oib detegis. sed his solis q̃ ti
bi poterũt esse auxilio ⁊ sub secreto q̃bz cũ
deus ea velit ad tuã salutẽ prodi. si celata
seruares/ pniciose superbie vtiq; venires ar
guenda puta si in ꝓfessione veritatem tace
res. ¶ Scõo ꝓpendit dicta diuersitas q̃n
tũ ad donãtis prãtez. Importuna enĩ peti
tio ideo diuites hui⁹ seculi ꝓtristat ⁊ a do
nando retrahit/quia nõ omnib subueni
re pñt ⁊ cunctis eoꝝ adesse defectib. nec eĩ
ad hoc quãtũlibet immẽse copie sufficerẽt

Alia lõge est diuitiaꝝ ⁊ magnificentie dei
ꝓditio. qui absq; detrimẽto sui/oĩb dat af
fluenter. ꝑmptiorq; est ad dandũ q̃s sum⁹
ad recipiendũ. ideoq; vult te sp esse ꝑ san
ctum desiderium dispositã ad suscipiẽdũ do
na sua. Quãto ei ea feruẽtius desiderabis
et petes/tanto abũdanti⁹ accipies. sicut q̃
soli corpali/amplior aperitur aditus eo co
piosius lumẽ eius ꝓcipit. Laudabis igit
dominũ ⁊ pseueranter. imo incessant exora
bis. admodũq; cauebis ne aliq̃n mẽti sur
repat de teipa grandis opinio/quasi diues
satis effecta sis/nõ amplius egens mendi
care. Quinimo quo plus augebitur dona
tio/eo erit instantia frequẽtior. quoniam
tunc amplius egebis gratia dei ad ꝓserua
tionẽ donorũ eius. insup ⁊ ad bonũ ⁊ legi
timũ vsum eorũdem. sine cui⁹ vtiq; psidio
cõtinuo mox totũ amitteres qõ prius acce
peras fierentq; deteriora nouissima prio
ribus ⁊ esses solito pauperior. Unde fit vt
nullus inueniat tam piculosus tam q̃ la
tens et insidiosus hostis tuis ꝓcipiendis
elemosynis q̃s superbia que vt plurimum ex
pellit ecussat et abijcit de manib quicq̃d
diuinitus cõcessum est. Prudenter igitur
ages tibi ab hoc hoste toto studio pcauẽs
Anima ¶ Satisfecisti iam hõ meis dubi ¶ v
tationib/restat vt rursus te interrogẽ apõ
quos me ꝓferã pro meis suscipiendis ele
mosynis. an ad deũ a quo omne datũ opti
mũ ⁊ donũ pfectũ/sufficiar absq; medio p
ficisci. Que insup ad hoc hora sit aptior. ⁊
quis locus. ¶ Hõ ¶ Attẽdere debes o aĩa
q̃ egrotus aliq̃s vilis ⁊ sed⁹ aut scurra aut
mortꝫ ꝓdenand⁹/vel q̃libet alius silis. ne
quaq; p̃sumeret in ꝓspectu alicui⁹ excellen
tis principis/absq; medio seip̃m exhibere
p̃cipue dũ deputati sunt alij q̃ tales audiãt
et eis patrocinium impẽdant. Tibi igit sua
deo vt mediatorem recipias. ad sanctos te
conuertẽs. quorũ suffragijs apud deuz te
questues. Hoc sane tua exigat humilitas.
hoc fieri vult deus ad honorẽ sanctorum.
Consideraꝫ hoc in curia alicui⁹ regis. in q̃
forefactor aliquis forancus/ qui videlicet
nõ est curie domesticus/nõ statim ad regis
p̃riam se confert. sed ad aliquem domesti
cum curie. Et aliquotiens studiose queret
ex minimis vnũ puta ianitorem per quez
ad maiores dirigatur. ⁊ sic tandem vsq; ad
regem perueniat. ¶ Nec tibi mouebis scru
pulum dũ aliquẽ sanctoꝝ specialiter tuuz

mediatorē recipies/ q̄si ceteri de hoc velut inuidi turbēt. Tanta q̄ppe caritas ac dilectio versat apud eos/ vt eorū penitus sit idē velle. atq; p hoc qō vnus orat t desiderat. orat t desiderat alter. Liberū ergo erit tibi p tua deuotione/ ad quēcūq; sanctum spēaliter recurrere in tuis opportunitatibꝫ ām q̄ ad hoc te inclinabit ꝯsideratio virtutum t donoꝝ/ quas in tali sancto cognoscis floruisse. Cui quidē sancto/ cōsulto te ꝯmittes. tāq; tuo prectori ac directori. nec tū ꝓpterea ceteroꝝ negliges auxilia postulare. ¶ Quesisti aūt quis ad interpellādos sanctos/ locus habeat idoneus. Est profecto oīs locus aptus oīoni dei. t intercessioni sanctoꝝ. Templa tū/ deo t sanctis dedicata/ spēali ꝯgruitate ad hoc deputant. in quibꝫ qm̄ cōi noīe totius ecclie fiunt oīones. sūt virtute t merito p̄stantiores. Sic et de ꝙ de quo etiā mouisti q̄stionē/ sentiendū arbitror. Deputati sunt q̄dē ad orationē spēaliter festi dies t solēnes. quibus etiā frequētius dona gratiaꝝ diuinit⁹ imitei creduntꝰ. Experimento enī certissimo didicerūt plurimi/ diebꝫ his vberibꝫ se diuinit⁹ adiutos t cōsolatos. nec hui⁹ aliā scirent assignare rationē/ p̄ter diuinā magnificētiaꝫ et liberalitatē. insup t sanctoꝝ intercessionem copiosam. ¶ Aia ¶ Vellem p̄ter hec adhuc o homo ex te informari/ si mihi liceat t expediat/ pios homines adhuc in seculo viuentes deprecari atq; etiam in eorum intercessionibꝫ confidere. p̄sertim q; meo iudicio in p̄senti exilio nemo est qui superabundet t non satis opus habeat his que possidet. virq; sibi sufficiat vnusquisq; vt q̄ sat oret p seipō. ¶ Hō ¶ Tam grata tā dilecta deo est caritas mutua fratrū o anima. vt eis mandatū dederit. p̄nuicē orare Et cōtingit q̄ vnus exaudiat orans p altero/ qui nō exaudiret orans p seipō. hac nisi fallor rōne. qz is alter p quo orat/ est in caritate. cum tamē ipe qui orat sit peccato mortali obnoxi⁹ t gr̄a priuat⁹ ¶ Sed t optimo iure voles/ vt exore infantiū tua deprecatio dirigat in conspectu dīi. etiam si qō dicant penitus ignorēt. dicendo pater noster pro te t ad tuā instantiā. Facti enī sūt per regenerationis lauacruꝫ/ filij adoptionis t regni. ac p hoc deo in suis orationibꝫ accepti. sicut si filius regis nōdū annos intelligentie attingens offerat patri supplicationem alicui⁹ malefactoris. nō vtiq; repellet a patre vacuus. et si nesciat quid ipa res importet. Quā p̄fecto supplicationeꝫ si p se malefactor porrexisset/ mox a facie regis eiectus/ grauiorē forsan indignationē incurrisset. Hac ꝯsideratione mota p̄sona quedā mihi nota/ p pueros innocētes pro se orari t dici pater noster disponebat. Et licet (vt dicis) vix satis quilibet sibi sufficiat. nihil tamen iusto aut cuilibet alteri deperit/ dum pro alīs orat. q̄nimo ex caritate hoc faciens/ apud deū abundant in merito proficit. ¶ Considera etiā quis adit⁹ est iustis apud deū exorandū. per miracula que legimus viciby innumeris ad eorū p̄ces facta. ¶ Considera insup q̄ quātūcūq; grauis peccator si id boni faceret qō iustus quilibet etiāsi tm̄ ad horaꝫ fecerit. ita moriens indubie saluaret. Quātū ergo valebit depcatio iusti assidua. qui. xxx. vel. xl. vel pluribꝫ annis in bona vita perseuerauit t profecit. ¶ Aia ¶ Bene mihi p̄sius hec que dicis placent o homo atq; tecū sentio. q̄ frequēter misericors deus alicui subuenit/ non ad suas sed alterius p̄ces. cuius hoc ita fieri is qui iuuat ignorat. Ita inꝯ sentio t sentire debeo indeq; maiorem humilitatē concipe. Sed t ꝓpter hoc iam cognosco plurimū ad salutē prodesse/ pro inuicem orare. idq; fieri ab inuicē exposcere. p̄sertim quia stabit aliquē ad horaꝫ esse in gr̄a/ altero nō exīte. Qō si vteriq; sit in gr̄a tanto censebit⁹ oīo amplius vndiq; valitura. Hoc enī ꝯsidero in elemosyna dū p aliū fieri mandat. que vtiq; fructuosa erit si alter eorū fuerit in gr̄a. scz vel mandans vel exequens. fructuosior m̄ si uteriq;. Sed et oculum cōuerto ad illos questuarios t p̄curatores hospitaliuꝫ aut captiuoꝝ quib⁹ satis abundeq; dat eorū intuitu pro quibꝫ petunt. cū tamen nihil eis pro se petentibꝫ daretur. imo forsitan turpiter abigerentur Et nihilominus hi questuarij partē distributionis accipiūt. Ita sane concipio multum vtile ac tutū esse pro alio t pro inuicē orare. Sicut etiā in corpe mēbra se inuicem iuuāt t mutuo tribuūt alimētū dum sanguis t spūs ab vno defert ad alterum. Ita t in corpe mystico t spūali qō ē ecclesia. vita gr̄e deriuatur a capite xp̄o/ per gloriosam eius matrē que est velut collum. et per ceteros sanctos dei t quoslibet alios q̄ quo mō ad corp⁹ hoc mysticuꝫ ptinentes. Unde etiā rursus cōcipio/ q̄ sp̄ pficit oīo

facta p exñtib⁹ in purgatorio. q̃s cõstat eẽ in gr̃a. Si ꝓterea nihil ꝓter diuinũ mãdatuz moueret ad orandũ p altero. adhuc ex hoc sic orare ꝑdesset. ¶ Valet etiaz sp oro noĩe ecclesie facta. puta cũ dicit officiũ canonicũ aut missã celebrat. ¶ Credo tamẽ q̃ op⁹ penale factũ p altero p̃ modum satisfactionis/nõ eque valet facienti ad satisfaciendũ p seipo/sicut si ex intẽtione hoc tñ pro seipo faceret. Põt tñ z sic pl⁹ vel eque valere q̃stũ ad meritũ z glie incrementum: ¶ Nõ Sũt hec tua dicta o aia z dictis meis z rõni ꝯsona. Verũ aliquid vnũ adhuc mirabili⁹ ꝯsiderabis. Frequẽter enim vtilioz z efficacioz ad impetrandũ elemosynã gr̃e/reddit oro in ꝯmuni cetu peccatorũ facta/q̃z seorsum in priuato. sicut z elemosynã corpalẽ securius z ꝑmptius percipiunt paupes minus abiecti minusq̃ debiles/dum debilioribꝫ despectioribꝫ z miserabilioribꝫ sociati. coiter cũ eis petũt Ita (vt inquit ap̃l's) vbi abũdauit peccatũ/ibi supabundauit z gr̃a. ¶ Non ergo fugiẽdi sunt peccatores in suis oronibꝫ. nisi forsã sint p ecclesiã excõicati. Nec solum corpaliter hoc mõ cũ peccatoribꝫ est cõicandũ/immo z spũaliter fm mentẽ sursum cũ eis in orõne intentio ad deuz habẽda est. ¶ Aia Volo igit amodo o hõ z p alijs/ z cũ alijs orare. faciendo questũ magni illi⁹ ac generalis hospitalis tot⁹ mundi. in quo decũbunt innumerabiles egroti varijs languoribus laborãtes. Hemo quidẽ hanc mortalem vitã ducens ab hoc hospitali exemptus est. sicut nec ab infirmitate penit⁹ immunis. licet fm pl⁹ z minus. Vñ sp mihi adest opportunitas questũ meũ ꝓsequẽdi et petẽdi spũalẽ elemosynã. tũ p me. tum p alijs aliquibꝫ. tũ p oĩbꝫ in hoc hospitali degẽtibꝫ. Presertim q̃ id ceteri p me faciunt et mutuũ suffragiuz/cõis exposcit caritas. Si mihi facultates suppetũt ad vite hui⁹ onera sustẽtanda absq̃ graui z assiduo labore. surgit hoc haud dubie/sub deo ℞ principaliter agẽte/ p labores z opas alioz. tã principũ q̃ tuent z ptegũt. q̃z minoz. q̃ laborãt z pcurãt. Nõ z de bonis spũalibꝫ sẽtire debeo. ¶ Incũbit etiã mihi frequẽter in illũ dirissimũ purgatorij carcerẽ ingredi in quo plurime detinent paupes anime grauissimis ardoribꝫ ac penis intolerabilibus afflicte. que nec sibĩ ꝑpis opem ferre ꝑñt. que tñ sua purgatõe ꝯpleta/carcerem hunc egresse/atq̃ in gl'iam assumpte/p me vtiliter orare valebunt. ¶ Letez dic mihi hõ/quẽ modũ loquẽdi obseruabo/hãc(vt ꝓposui)faciẽdo meã q̃stuosaz ꝓcessionem. ¶ Nõ ¶ Ad ℞ tibi o aia rñdeo. q̃ bñ atq̃ intense desiderare/est vehemẽter ac efficaciter loqui. ¶ Fitq̃ hoc aliq̃n absq̃ exteriori q̃libet sono ¶ Aliq̃n aũt erũpit exterius in gemitibꝫ z suspirijs in planctu in lacrimis. in manuũ torsione. in sublimatione oculoz. in tunsione pectoris. in clamoribꝫ dolorosis. absq̃ tñ discretione fmonis. eo pacto quo bestie z infantes suos dolores insinuãt. ¶ Aliq̃n vero vocalis exprimit oro ꝑ aliquẽ aliuz facta. sicut magnus ille magister z minister magni hui⁹ hospitalis de quo fmo habit⁹ est. nos orare docuit et dicere pr̃ nr̃ zc. Unde hec erit precipua z specialioz nr̃a oro. vtpote. oĩm a deo legitime petendoz. ꝯbensiua. eiq̃ q̃ illam instituit acceptioz ac per hoc exaudibilioz. ¶ Aliquotiẽs aũt intermittẽdus est luct⁹ z doloz. z animi sobria tñ z humilis letitia suscipiẽda. in q̃ aia sue pauptatis aliq̃ntulum oblita/suspendit in diuinas laudes. z meditabit magnalia dei z sanctoz suoz. Hui⁹ vides exemplũ in magnis solẽnitatibus domoz curialiũ. que dñ celebrant/assunt z paupes exteri⁹. nõ vtiq̃ ꝯtinue pro elemosyna q̃rulose, pclamantes. imo in tanuis moꝛã facientes/ studiose q̃ illic fiunt oculis atq̃ auribꝫ explorãt. de q̃bꝫ inuicez cõferũt z nihilomin⁹ post ℞ elemosynã pcipiunt. Insup videas et alios aliꝫs in sua pauptate cũ musicis instrumẽtis ludẽtes. aut canẽtes. nũc cũ musa. nũc cum vigella nunc cum cymbalo zc. quibꝫ ꝯgratulãtur diuites z dñi/p hoc eoz ꝯmẽdabilẽ patiẽtiam conijciẽtes dñ eos in sua simplicitate z humilitate vident eq̃nimes z iocũdos nec eoz inuidentes imo cõgaudentes fortunis. sicut z in natiuitate filij regis oĩes debent exultare omnesq̃ cõfluere. Sed z aliq̃n aduenient paupes gr̃as p susceptis elemosynis reddituri. quibꝫ nihilominus equa vel abũdantioz elemosyna tribuit vt ceteris petentibꝫ. Quibusdã etiã aliquando sufficit vt seipos tm̃ mõ pñtes exhibeant z suas detegant plagas. Sed et timpanum aliquãdo vel sonoꝛum quodlibet aliud instrumentũ pferunt. vt hinc vel defectum clamoris suppleant. vl' maioꝛẽ pꝛouocent compassionem. Sunt et alij qui

maiorem simulāt paupratē/seipos vel verberādo vel lacerādo. sicut ꝛ quidaꝫ deuoti sibi inferūt vl̄ iferri faciūt disciplias ꝛ correctiones quib emolliak duricia cordis eorum. ꝛ puocenk ad deuotionē ꝛ pietatem.

¶ Et his satis apte potes intelligere q̄ꝫ varij sunt modi se apud deū ꝛ sanctos q̄stuandi/nūc in dolore ꝛ timore diuine iusticie: nūc in letitia ꝛ cōsolatione spei sue. nūc in susp ꝛ in gr̄arūactione laude veneratōe atq̄ dilectione sue bonitatis ꝛ largitatis. Et hoc fit non modo voce humana imo etiaꝫ alijs sonis quib vtik ecclesia. puta campanarū aut organoꝝ. nihil quippe est qō nō legitime possis ad tuā vtilitatē cōuertere. ꝛ per hoc te reddere idoneū ad susceptionem spūalis elemosyne diuine gratie. ¶ Sed circa hoc diligenter caue tibi/ne despes exponere tristicie. ne ve in sublimitate letitie supbias. ¶ Verū vt sub vno colligam omnia. is orat assidue/ qui bonū quodlibet opus/bene facit. scz ad gloriaꝫ dei siue comedat siue bibat siue etiā dormiat. qñ vidēlicet ideo quis se somno tradit vt hic postea diuino reddak aptior obsequio. ¶ Aia.

A ¶ Scirē libenter o hō. cur frequenter sub forma oīonis/ dicunk plures spalmi. qui nihil vt plurimū ad rem ptinēt p qua orādū est. Sepeq̄ accidit vt is qui hos psalmos canit aut dicit/ignarus est ꝛ indoct⁹/ sermonē latinū ignorans. ac p hoc nulluꝫ psalmoꝝ habens intellectū: ¶ Hō ¶ Ita est aia. nō eni semp vniformis est impetrādi modus. vt circa seculi principes aliq̄lē est supi⁹ declaratū. qō ꝛ hugo de sancto victore lati⁹ declarat. Et p ꝯpendio tria sunt que p̄cipue ꝯferūt ad inclinandū maioris alicui⁹ animū ꝛ fauorē illius pcurandū ad suū subditū. ¶ Unū est dū subdit⁹ ipe illū vehementer laudat ꝛ virtutes eius extollit magnitudinē opulentiā. bonitatē mansuetudinē. largitatēq̄ p̄dicat. Et p hunc modum oratio dirigik ad deū non expresse aliquid ab eo petēdo. sed tm̄modo pio ꝛ humili corde laudes eius depromēdo. puta dicendo q̄ pi⁹ q̄ magnific⁹ q̄ mansuet⁹ q̄ benign⁹ es dñe ꝛ sic de alijs eius infinitis laudib. ¶ Alterū est. dū illi/aduersarioꝝ siue hominū siue demonū/ ꝯmemorak tyrānica crudelitas. per quem modū plures orationes tradūtur in psalterio. ¶ Tertiū est dum is qui impetrare desiderat/ suam protestak miseriā paupertatē ꝛ angustiam ꝯmemoraās se cū sit debilis ꝛ imbecillis oī ope omni ꝯsolatione destitutū. ꝛ hec eadē aliqñ in alijs esse ꝯmemorat. ꝓpter qō nullum sibi ab homine sed a deo solo expectat auxiliū. Et fit aliqñ hmōi oratio absq̄ expressa aliqua petitione/nude ꝛ simpliciter tales ꝛ sil̄es defectus ꝛ necessitates apiendo. Et hoc vel qz se indignū impetratione iudicat. vel qz ꝓpter eius magnitudinez rē desiderata nō audet exprimere. ¶ Qui diligenter scrutak scripturas/ nihil in eis inueniet qō nō ad alterū horꝝ triū modoruꝫ orandi reduci possit. ¶ Sup quo aduingo q⁹ nec in orando semp vno mō disponitur orantis affectio seu desideriuꝫ. ānimo multifarie variak ꝛ nihilominus manet recta ꝛ fructuosa quēadmoduꝫ ipa oratio. q̄ ad veritatē nihil aliud est q̄ꝫ humilis ꝛ deuota affectio in deū finaliter relata. ¶ Aliquādo igit̄ sistit affectio in quadā ꝓfunda reuerētia ꝛ subiectione ad deū. diuinam ex vna pte ꝯsiderās altitudinē ꝛ ex alia miseriam fragilitatis humane sicut si aliq̄ humilis psona/magnū aliquē imperatorē haberet obuiū/mox se diligēter retraheret ꝛ profunde inclinaret. totaq̄ tremebūda se quo ad posset in suū cōtraheret locū. ¶ Plerūq̄ aūt affectio residet in timore. dū tremenda dei iudicia ꝓfunde ꝯsiderat. que aduersus impios hō ꝛ apud inferos/exercet. sicut cū princeps aliquis aduersus suos seruitores grauiter indignari pcipit. ceteri oēs cō tremiscūt etiā si nullius offense sibi conscij sint. ¶ Est ꝛ alius affectionis modus. qui per ꝯsiderationē ꝓpriꝝ defectuū q̄b⁹ nr̄is viribꝫ occurri non pōt. summā sibi suadet humilitatē. ¶ Surgit ꝛ aliqñ in affectiōe motus vehemētis angustie atq̄ anxietatis nimie. dum se quis ꝓpendēs vndiq̄ discriminibus inuolutum ꝛ circūductum remanet in seipo stupidus. nesciens quo diuertat ꝛ qualiter effugiat. ¶ Erūpit etiam aliqñ in affectu cordis motus quidā languoris qui sermone exprimi neq̄t sed suspirijs gemitibꝫ ꝯtinuisq̄ planctibꝫ aut etiā subitis ꝛ grauibꝫ clamoribꝫ innotescit. sicut de pueris ꝛ bestijs in tedio cōstitutis superi⁹ exemplificatū est. ¶ Ingeritur quandoq̄ affectui motus ruboris ꝛ verecūdie. dum in mentē venit turpitudo ꝛ feditas sui peccati. insuper ꝛ sua ingratitudo apud celestē patrem ꝛ dominum. a quo tot ꝛ tanta beneficia percepta sunt. ¶ Concipit etiam

B

aliquãdo affectus/odiũ quoddã suiipius dũ quis suos miserabiles defectus ꝛ casus ꝯsiderans sibiipi displicet. secꝫ abominat et detestat. adeo ꝙ ad instar fetidi cadaueris sibiipi fiat intolerabilis. ¶ Formatur et aliqñ in seipo affectus/zelũ quẽdã et indignationẽ laudabilẽ aduersus peccata sua aut aliox. ꝛ ob id seipm ꝑ penitentiã pseq; tur ꝛ punit. ¶ Est ꝛ affectio qñꝫ zelotypa circa se ꝛ alios. exq̃ fit. vt studiose peccatorum discrimina ꝛ opportunitates deuitare conet ꝛ quelibet salutis sue aut aliene detrimenta repellere. sicut vir zelans vrorẽ cautã adhibet cñstodiã ne turpe aut suspectum admittat ꝯsortium. ¶ Cõmouet aliquando animus affectu quodã pietatis et cõpassionis seu misc̃ie ad se vel ad alios. qui surgit plerũꝫ ex ꝯmemoratione hũane fragilitatis parte ex vna. ꝛ periculorum quib⁹ omnes incũbim⁹ parte ex altera. vbi nihilomin⁹ pauca vel nulla ex nobis parata sunt remedia. ¶ Suspendit aliquando affectus in admirationẽ grandez. dum videlicet altitudinẽ diuitiarũ sapiẽtie ꝛ scientie dei vel incõprehẽsibiliũ iudicioꝝ eius ad mentẽ reuocat. in tantũꝫ aliquotiens hec meditatio mentem ad se aduocat ꝛ sursum rapit/vt sensum ꝛ memoriã derelinq̃t et fiat velut desipiens ꝛ insana. ¶ Concipitur aliqñ in affectu mot⁹ sancte ꝯfidẽtie et bone spei in deũ ꝛ sanctos. dũ ea ꝑcipue beneficia sue largitatis recogitant/quibus nos adiuuãt ꝛ tuent. ¶ Accedit aliquãdo eiusdẽ ex suoꝝ maleficioꝝ ꝯmemoratione penitẽtie ꝛ cõtritionis affectio. ¶ Supuenit etiã qñꝫ in affectu motus cuiusdã bone desperationis dum cõsiderans q⁹ vana spes est homis. in solũ deũ se ꝓiciat. eiꝫ soli finaliter ꝛ principaliter inheret. ¶ Orit qñꝫ in affectu mot⁹ horroris ꝛ abominatõnis/surgens ex ꝯsideratione vilitatis ꝛ turpitudinis peccati quã turpitudinẽ facit h affectio ꝑ os euomere ꝑ sincerã ꝯfessionez. ¶ Subintrat qñꝫ affectũ motus sancti desiderij vel sancte cupiditatis/ veniẽs ex cõsideratione diuine pulcritudinis ꝛ excellentie glorie celestis. ad q̃m videndã ꝛ habendã/totis aspirat conatib⁹. ¶ Ingredit aliqñ mentẽ affectio quedã licite spũalis ꝛ sobrie cuiusdam ꝯplacentie q̃m sibi legitime suadet dum sibi cõplacere ꝓpendit in deo dño ꝛ in gloria eius. insup ꝛ in quibuslibet suis operib⁹. Que quidez spũalis iocunditas aliquotiẽs in tantũ robur excrescit vt verbis exprimi mime queat. sed sub signis quibusdã ad extra prorũpit vt puta sub iocũdis suspirijs ꝛ gaudiosis singultibus. Vocatur aũt hec plerũꝫ affectio mẽtis interna iubilatio seu exultatio. ¶ Exurgit aliquando affectio laudis. benedictionis ꝛ glorificationis/ ꝯmemorãdo dignitatem dei inestimabilẽ. ꝛ aduocando creaturas omnes vt laudent eum ꝛ exultent in noie sancto eius. ¶ Adest etiam aliqñ affectus recreationis in diuinis beneficijs. q̃ modis innumeris in dies ꝑcipim⁹. ¶ Excitatur aliqñ affectus in feruorem diuini amoris ꝑ ꝯsiderationẽ immẽse sue bonitatis. Et est altissima ꝑfectissima ꝛ dignissima in ceteris affectionib⁹. ad quaz nihilominus tute ꝛ ꝑfecte hi soli perungunt qui prius in ceteris exercitati sunt quasi per illas purgati ꝛ cõuenienter prepari. qñ ſm declarationez beati Berñ. per illas osculamur pedes ꝛ manus. per banc aũt ad osculum oris accedimus. Hec siquidez sancta affectio mentẽ deo summe approximat et domesticam facit ꝛ velut sponsam ei copulat. ¶ Ex pluribꝫ iam dictis facile perpendes. cur simplices et illr̃ati laudabiliter et fructuose suadenꝫ frequenter dicere orationes quas minime intelligunt. Hoc enĩ fit vel vt hoc agentes deum venerenꝫ aut laudent. aut ei gratias pro beneficijs repẽdãt sub sanctis ꝛ secretis verbis per os ꝓphetarum ꝛ sanctoꝝ reuelatis. vel etiã vt ecclesie obediant aut suo ꝯfessori. Accedũt etiaz et alie cause. quas perpẽdis adesse duz hmõi oraones deuote dicũtur. ¶ Alia ¶ Declarasti mihi iã o bõ q̃ plurimos mendicitatis modos. insup ꝛ orandi ꝛ varios affect⁹ formandi/doctrinã tradidisti putilẽ. nunc restat vt ex te audiaz si quotidiana mihi erit aliqua vna ora/quest⁹ ve vnus ꝗtidianus apud oẽs sanctos simul obseruãd⁹. qs etiã elemosynas ero i hoc ãstu petitura: ¶ Hõ ¶ Poteris aia in hoc modũ quẽlibet obꝰuare. put tibi videt magis opportunũ magisꝫ fructuosum. ꝑ ꝯuenientia tempoꝝ ꝛ locoꝝ ꝛ necessitatũ quib⁹ eris obnoxia. vel altera quelibet ꝑsona pro qua orare voles ¶ Debes igitur/toto studio/tota diligentia discere que sint septem dona gratie precipue in tuis orationibus petenda. puta vertutes theologice. fides spes caritas. et virtutes quatuor cardinales. temperãtia

prudentia fortitudo ⁊ iusticia. que sint in sup septē spūssancti dona. septē beatitudines. septē petitiones in oīone dñica exp̄sse septē mie opa spūalia ⁊ corpalia. decez pcepta legis. In his tua versabit meditatō et fm tuā opportunitatem aduersus mozbos varios peccatoz ⁊ piculoz ⁊ tētationum/quib te subiacere cognosces/tuā formabis oratione. Diriges etiam frequēter oculū tue ꝯsiderationis ad illa septem capitalia vicia ad illos insup multiplices defectus quos in administratione corpaliuz sensuū quotidie incurrimus. ⁊ sic de alijs infinitis miserijs. ¶ Ad hec plenius cognoscenda ⁊ discernēda confert plurimū summa viciozū ⁊ virtutū/q̄m quidā summam regis appellant. ¶ Poteris p̄terea tuum questū diuidere in septem pres. ⁊ singulis partib/ singulos deputare dies. Puta vt singulis septē dierū. petitionem facias de singulis septē donoz. ⁊ ita de alijs omnibus in oīone petendis poteris ordinare et tibi quasi legem regularē ad hoc statuere. Et nihilomin⁹ alijs vrgentib causis extraordinarie poteris ad alia petenda frequenter conuerti. ¶ Sic etiam celestez ciuitatem velut in septē partes seu vicos diuidere. ⁊ per singulos illos vicos/singulis septē dierū discurrere ⁊ te questuare. Stataesq̄ in vico vno/ beatos angelos. i alio pphetas ⁊ patriarchas/ xp̄i adhuc venturi pcones. ⁊ sic de alijs. prout tibi tua deuotio suadebit. ¶ Poteris etiam iuxta dierū solēniū exigentiā/recursum ad xp̄m facere eiusq̄ mysteria ptemplari. ac etiaz sanctorum quoz celebrant solēnia. tuncq̄ deuotius solito coz implorare subsidia. eosq̄ apud alios facere mediatozes. ¶ Jam itaq̄ (o anima) absq̄ intermissione prolixe satis locuti sumus/ cōuenit vt finē sermoni tribuamus. cetera dieb posteris reseruantes. Nam etiā tempus adest/ vt ad questuz te cōferas. quē vtiq̄ practicādo sp in hoc officio doctioz fies. nō modo in his de q̄bus ecemplа sunt posita pauptatū modis vez etiam alijs innumeris erudita. Ita sane est ꝯmune prouerbiū/ q̄ fabricando fabri fimus. ¶ Anima ¶ Jta fiat vt suades o homo. Statuā itaq̄ in meipa certū ordinem ad elemosynā petendū. measq̄ petitiones pro necessitatum occurrentiū opportunitate conabor instruere. Nec tñ tibi molestū erit si nō vniformē regulam in meis obseruabo depcationib. q̄m absq̄ ordine ⁊ mensura mihi mee insurgūt paupertates ⁊ indigentie/pro quarū exigentia mee sunt penitus oīoes instruende. Quibus etiā/modus est nihilomin⁹ adhibendus. fm qualitatē quib aut p quib me⁹ est sermo dirigēdus. Ceterū vbi me deficere videbis atq̄ torpescere/ velis obnixe pro me dirigere. mihiq̄ adesse cōsilio atq̄ auxilio. ¶ Homo ¶ Libenter id efficiā o anima. Deus aūt tuus sit auxiliator. detq̄ tibi bene ac prudenter orare. ita videlicet vt ei grata sis. et bene desiderata quelibet impetres Amen.

¶ Explicit prima pars.

¶ Sequitur secunda ¶

in qua ꝯtinent diuerse oīones ⁊ meditatōnes anime deuote. fm diuersas materias. que parū aut nihil deseruiunt/ nisi iam deuotioni totaliter mācipatis ⁊ qui in seipis exp̄iunt affectiones virtutū. insup ⁊ dei visitationē cū ꝯtemptu mūdi. ¶ Incipiunt oīones ⁊ meditationes deuote/ circa oīonem dñicā. Et primo sup prima petitōne eius. sanctificet nomen tuū.

Ann̄ Domini 1507

V Oluisti dñe de⁹ omnipotēs. vt te orantes patrem appellemus Hoc itaq̄ supposito/ te depcor sanctificet h̄ nomē ⁊ cōfirmet in me. hoc est vt pseuerāter tua sim filia. Alias enī qūo mihi p̄ eris. si tua eē filia desiero? Putuo se pfecto ponunt hec noīa. O quātū detrimētū est talē amittere p̄rem. q̄ etiā ignominia illū offendere vel ei nō fuire? ¶ Dñ queso h̄ic videre potero p̄ez in suo palatio q̄ iam versoz in h̄ exilio miserādo. Dñ illa mihi reseruata sua hereditate/ potiar Dñ statuar in illa sua aula regia imperiali palatio q̄ iam durissime sum carcerata ⁊ varijs circūdata bellicis impugnationib cum tñ sim regis imo talis regis filia? ¶ Quo ausu temerario gen⁹ meū. meam nobilitatē obliuiscar? Qua demiq̄ insania/ me velut scortuz corruptoribz exponam. corruptoribz inīm totius castitatis proditoribz. aduersarijs meis ⁊ p̄is mei? Quā p̄terea fiduciā debeo cōcipere confugiendi ad talē patrē. tam opulentē tā sapiētem tā benignū? Confidēter illū interpellabo/ q̄ prioz me dilexit. nullis meisq̄ meritis me suā filiā appellare dignat⁹ē. Nō si illū velut inobediens ⁊ peuersa aliq̄tiens

offenderim. scio tñ q̄ p̄ peccato filie patri pena sufficiet exigua. ¶ Si ab eo panem petiuero ad viuendū. nūquid indignāter atq̄ iracūde mihi porriget lapidē. aut pro ouo scorpionez aut p̄ pisce serpentē? Non hec p̄fecto faciet. quippe cui⁹ hoc verbū est et exemplū. q̄ parētes carnales non hoc filijs suis faciūt. ānimo z tam bonis q̄ malis bona tribuere soliti sunt. Noster igitur pater/ spūm suū dabit petentibꝫ. Cū igitur te patrē nr̄m appellari mādaueris. fiat vt iussisti. Te igit̄ p̄ hoc nomē cōtestor. vt illud in me sanctificet/ ita ne mentiar te patrem appellans. Nonne vtiq̄ mendacij arguerer. si nō tua ex⁹ filia/ te patrē appellarem? Hoc igit̄ te nūc peto z exoro spāliter. vt ubi talis exīstam qualē me tibi cēvoles. Qō si mihi negaueris cuz hoc veniret tuo detrimēto. quid aliud mihi donabis? Quis queso pater/ sue naturali filie talia petenti denegabit? ¶ Verū etiā pater mi cū tua sim filia. meā oro custodi castitatem meūq̄ bonorē. Sic me include. tales adhibe custodes ne tui aduersarij/ me valeāt corrumpe. q̄ ꝯ illos non audiā vel ad minus nō exaudiā. Recedite recedite amodo infideles z petulantes inimici infernales qui me vultis infamare. qui a me dedecus atq̄ cōuiciuz exposcitis. Ignoratis vos q̄ et qualis ego sim z cui vos loq̄mini? Ego enim sum filia summi regis vestri iudicis qui vos ꝺdēnabit. Qua igit̄ p̄sumptione queritis illi suā surripere filiā? Nūquid vobis aures p̄beo auditrices? O turpissimi vilissimi horribilissimi hostes. nūquid vobis assentiaz qui estis fallaces z mendosi? Nūquid vestro suasu/ meuz patrē derelinquā/ mea fraudabor hereditate. z vobiscū meip̄am eternaliter ꝺdēnabo? Hoc profecto nullo pacto faciā. Qō si alias me nō infestatā non dimiseritis. mihiq̄ vim facere volueritis. scitis quid factura sim. Adibo certe patrē meū z ei rem insinuabo. q̄ mihi vtiq̄ feret opem vt eruar a manibꝫ vestris ac deinceps grauiter vos puniet.

¶ Meditatio et oratō

super secūda petitione orationis dominice Adueniat regnū tuum.

Excellenter in hoc suam ad me dilectionem declarauit meus pater celestis. cum talem ac tantā dignitatem atq̄ excellentiā/ mihi voluit indulgere vt regnū quoddā eximiū intra me collocaueriz meo regimini deputatū In quo ratō velut dña ac mgra debet p̄sidere. cetere autem oēs vires z potētie illi parere z obsequi. Sed p̄fecto nimis exp̄ior verū esse qō antique dictū est. Vir⁹ sine guerra erit qui terram habet. Reuera regnū hoc de quo fmo cōtinue z incessanter p̄secutionem z impugnationē patit. Nō est vicium aut peccatum qō non ip̄m hostiliter inuadat vimq̄ oēm faciat ad ingressum p̄ sensuū quinq̄ aditꝰ vt illic dominet z imperet. Insurgit superbia cum clamore valido. z iactanter illic presumit dñari. Inuidia ira z odiū conuenūt. cum iuramēto affirmantes se illic mansionem ac residentiam facturas. Accedit illa torpens accedia. nullo pacto ad discessum suasibilis. Gula fedissima exercituz parat. suamq̄ illic vult instruere coquinā. Luxuria furit. z affirmat q̄ regnū hoc p̄sus cōsumet. Auaricia cupida insidiose se ingerit. nec se hinc arbitrat depellendam. Atq̄ ita innumeri alij surgunt tirāni. qui nullo ordine sed horribili cōfusione satagunt in hoc regno dñari. At ego/ illos repello. illos abijcio. clamāsq̄ z suspirās p̄testor hoc regnū mihi datū a patre meo. cū summuz nefas esset tale traditamentū facere quo id regnū suis pateret hostibꝫ. ¶ Sed heu q̄d me aut meā estimāt potentiā. que sola sine viribꝫ sum deficiens z misera? Quid queso nisi a te patre meo adiuta aduersus hostes hos efficere valebo? Aderis igit̄ pater mi in regno tuo. z quo maneat inuictū illi seres p̄sidiū. Tuuz profecto est. ip̄m tibi tueq̄ custodie restituo. Ita sane z nō alias in me aduenier regnū tuū. sempq̄ remanebit aliter illud cogar amittere a deuastante angelo. eritq̄ in illo sempiternus horror z eterna confusio.

¶ Meditatio et oratō

super tertia petitione orationis dominice Fiat volūtas tua sicut in celo.

Domine deus omnipotēs p̄ opti me qui es in celis fiat volūtas tua sicut in celo z in terra. Volūtas inq̄ tua. qua fm viam mādatorꝫ tuorꝫ vadā ego debilis paup z misera ad te potentissimum. insipientissima ad te sapientissimū. egrotissima ad te summū medicū ac salvatorem. Et quomodo fiet istud domie. nisi tua voluntas me ꝺduxerit z traxerit ad te

Cū ergo ita velis: etiā velim nolim/tua voluntas fiat. Vidi sepius dñe. q̄ pī ducit t tractit filiū debilē atq; ipotentē vel etiā stolidū ad implēdū volūtatē pīnam. Ita q̄so pī me trahere digneris ad te. nō me derelinquas in manu mei cōsilij nec mee tradas volūtati. imo dū oberrare a tramite virtutis me videbis. retrahe me dñe deus velut pauperē stolidā cecā atq; impotētez. t hoc siue p tuas virgas aduersitatis siue p dulcorē pspitatis. siue p occulte inspiratōnis instinctū a tua bonitate. siue p altā manuz tue ptātis. siue p bonoz tuoz angeloz vel etiā hominū misteriū. siue p quēcūq; aliuz modū tibi placituz. Doctīm fac/ ne peā. q̄ tua de me t in me/nō mea voluntas fiat et impleat. Quid posset dñe cōuenientius atq; humilius paup ceca aut stolida petere a suo doctore t gubernatore. q̄ vt eam nō p̄mittat ambulare fm suā temerariam intentionē in desideriis anime sue?

Oratio eiusdē con/

cernēs iterū hanc tertiā petitionē ex alia similitudie/sumpta sup hoc verbo Jn chamo et freno.

Jt dñe deus /tuus ꝓpheta: q̄ homo ꝯpat̄ est iumētis insipientibz in quibz nō est intellectus. Nō si ita est. dirigas me dñe velut bestiolā indomitā. que nō pōt aut nō vult p scipam domari. imittens frenū in os meū. aut alias me ligabis p̄out mihi opus erit dulcibz illis ac solidis vinculis tuarū virtutū t p̄cipue/ funiculo triplici qui difficile rumpit. videlicet fidei spei t caritatis. ¶ Auiduz est dñe os meū. impone sibi tempantie t sobrietatis frenū. Jndomita est lingua mea/discola t vagabunda p multiloquiū t vanū. ꝓstringe illam freno silentij. atq; ita fac circa singula membra mea. ¶ Et q̄uis frequenter tuo ductui renitar/aliter aut alio volēs ire q̄z tu impellas. ad modū equi lasciui q̄ sibi dimissus frequenter impingeret. ne q̄so ꝓterea dñe ita contra me iratscaris/ vt p indignatione me derelinquas t sinas fm impetum ꝓprie inclinationis aut voluntatis incedere. Jta enī mox impingerē t me morti tradere dolorose. more illorū quos te dic̄ dimisisse ire fm desideria cordis eorum eratq; profecto illa dirissima libertas longeq; eligibilior atq; suauior est tua seruitus. tuaq; subiectio.

Oratio super hoc

verbo Sicut desiderat ceruꝰ ad fontem.

O Fons vite dñe deus omnipotens ego sum illa paup lassata. depulsa et vexata/ que ad instar cerui desiderat venire t reuerti ad te. vt sit mihi recreatio cōtra nimiū calorē atq; ardentē sitim quā mihi illi infernales intulerūt inimici/me per desertū huiꝰ mundi continue insequentes/cum turba numerosa canum ferocissimoz mordētiū t lacerantiū. Qua ꝓpter vagabūda nō inueniēs requiē p hoc desertū discurro. Sunt aūt hi canes/ cure ille diuerse ac solicitudines mūdane. q̄ varijs modis me mordēt t lacerāt. quibz plurimū turbor t euagor in deserto predicto/ nusq; requiē inueniēs nec amplius respirare valeo nisi venero ad te qui es fons vite et refugij locus. in quo mihi erit refugium et securitas.

Reditatio et oratō

diuisa p partes sup quarta petitione oris dñice Panē nr̄m q̄tidianū da nob hodie.

Aupi panē ꝓpter deū. Ego suz paup illa famelica/locata inter duas mensas. quarū vna ē cibis huiꝰ mundi onusta. quibz quidē vesci possem. sed illos detestor t recuso. altera bonis eruberat spiritualibz quibz cum affluere desiderem. minime p̄o voto illa consequi valeo. Heu moriek mi pater hec misera famelica in tuo cōspectu ac tuoz omniū sanctorum in hac mensa bonis gratie t glorie referta discūbentiū. vbi edūt t bibūt vsq; ad satietatē. imo vsq; ad sobriā ebrietatē. Nō quidē sum digna sedere in hac mensa. nec hoc requirere p̄sumo. sed humiliter peto vt de micis t reliquijs huiꝰ mense magnifice parū aliquid p̄cipere. quo aliquātulū refocillata/ valeā famē sitimq; meā t si non adplenū sedare. Lego in euangelio de diuite epulone qui grauiter de duricia atq; auaricia arguit. q̄ imisericorditer pauperē lazarum a se repulit / illi sue mense micas nec volens tribuere. At ego sum illa paup infirma mendica vlceribus ac vulneribz plena/ diuersoz̄ vicioz. que vr̄is assum in cōspectibz. ¶ O sancti t sancte dei oēs in vestris ianuis clamo suspirans. t peto de micis vr̄is ne queso moleste feratis. t more illius diuitis reprobi/ ne me imisericorditer

tractetis. Absit a vobis hoc improperiuz: absit vt in tam pijs ac magnificis cordib tanta inueniat inhumanitas. pſertim cuz sine vllo vestro detrimēto ac sine vlla dimi nutione id facere poteritis. Dementote vos aliquotiēs ab hac mēsa fuisse alienos et nihilomin9 tūc ex ea pasci libenter volui stis. Ita igit7 nūc mihi facite que vobis fieri tūc voluistis. Vestra quidē soror suz et si in humilē statū deiecta. etsi in exilio. 7 si in carcere etsi in miseria 7 pauptate maxi ma ꝓstituta. Ne igit me fame pire sinatis in ꝓspectu vestroz 7 quidē pijssimoz ocu lorū vestroz. 7 in tanta plenitudine spūa lium alimētoz. Hū ego heu deterioris cō ditōnis 7 magis repellēda. q3 catellus qui vel de reliquijs dñi sui sinit refici. Fateor quippe me p peccatū factā etiaz cane deteri orē. maneo tñ sp naturali cōditione/ vīa soror. Ne igit tam graui aio/ meū peccatū feretis. qō vriq3 nunc mihi odio est atq3 a meo repello consortio. quin pon9 ad id qō naturali ꝓditione vobis tā de ꝓpinquo iū ctū est ꝓpatiēdo/ vestros inclinabitis ani mos. ¶ Scōa pars. Verū fateor me oīm iure 7 ob mea maleficia carceri digne man cipatā. sed heu quis tā seuer9 iudex tā q3 se nus/ qui captiuū adhuc indemnatū/ fame perire ꝑmittat. 7 petenti nō porrigat panē Qui etiā essent illi cōsiliarij aut officiales adeo impij 7 agrestes qui hoc tolerarent aut suaderent. animo etiā dānatis ad car cerē ꝑpetuū/ ministrank aliquotiēs pitan tie speciales 7 ꝑcipue in magnis solēnitati bus. Nunc autem credo 7 certitudinaliter scio. q3 quātūlibet sim incarcerata 7 grauī bus oppressa crimināb. mitior tamē est et ad miserandū promptior vestra curia q3 que libet alia iudicis aut ꝑlati cuiuscūq3 mor talis. ¶ Tertia pars. Ego sum pauper il la filia/ elongata que partē paterne heredi tatis me ꝓtinus gentē dilapidaui. que in exte ra regione/ fame morior. 7 vrgente fameli ca rabie. volo frequenter implere ventrem porcorū pabulis. hoc est prauis hui9 mun di voluptatib9 quas sepe nec consequi va leo. Sed 7 ne cōsequar opto 7 oro. sciens q3 cibus ille minime satietatē afferret. imo amplius faceret esurire! tandēq3 perimeret Quid igitur faciā Certe scio Animaduer to in domo patris mei q3 plurimos esse ser uitores qui pane vescūt abundāter. Sur gam igitur de stercore 7 fouea in qua iaceo et ibo ad patrē meum 7 dicam ei. Peccaui in celum 7 in te. non sum digna tua dici fi lia. fac me sicut vnā ex ancillis tuis aut pe disequis. Auditu autē didici ymo aliquo tiens visu/ q3 ipe est mitissimus 7 misericor dissimus. atq3 ita nec me venientem repel let. imo in pristinā restituet dignitatē. 7 tā q3 filiā suam denuo suscipiet educandam. Deu quotiens 7 q3diu conor ad patrē me um pro pane obtinendo reuerti. nec tamē valeo. quoniā tali ac tā miserabili fame suz afflicta. vt viribz penitus destituta neque am exurgere 7 moueri de hac infelici extra nea regione. in quā incōsulte me intrusi. ni si aduenerit aliquis qui mihi manū porri gat 7 ferat auxiliū 7 consolationē ad me su stinendū 7 dirigendum in via ne deficiam Vos igitur deprecor sancti dei omnes/ ades stote mihi 7 ferte opem. vt hinc egrediar. si ne deuio sine offendiculo ad domū patris mei ꝓfectura 7 refectura. ¶ Quarta pars. O me miserabilē infelicem. vilem. fedam. deo 7 mundo odiosam. qua temeritate aut ꝑsumptione patrē illum mitissimū 7 mise ricordissimū audebo conspicere/ quē adeo contempsi 7 debonoraui. Qualiter aderit mihi lingua ad aliquid ab eo postulandū. Presertim cū iam illos temerarios conat9 meos expleuerim. meq3 ꝓstituerim 7 feda uerim cū inimicis ꝑfati mei patris. Unde nō iniuria/ sibi facta sum penitus odiosa. Nunc igitur cū melius nō possum. reuer tar ad illuz quē tam graviter offendi. Dic mihi misera 7 inuerecūda. qua fronte h au debis attēptare. quo pacto ꝑsumes postu lare panē ad manducandū cui potius de bentur verbera q3 pastus. ¶ Verū etsi ita sit. nec ꝓterq3 penā 7 tormenta meruerim. tantā nihilomin9 illius ad quē reuerti pro pono/ māz esse cognosco. vt me ad id faci endū vocare dignet 7 cōmonere. quātūcū q3 etiā cū offenderim atq3 despexerim. Ur gent insup ad hoc 7 impellunt famelica ra bies. 7 extrema necessitas. Audiuit enī de9 depcationē etiā legionis demonū quando perierūt mitti in porcos. multo minus 7 ego diffidam exaudiri.

¶ Hic loquitur anima quasi exaudita 7 consecuta/ spiritalem consolationem

GRatias ago tibi pater dulcissime p ꝓter pitantiā nunc a te susceptam

O q̄ sapida est. q̄ suauis ⁊ bona. q̄ nutritiua. Aug famelica rabies/oīa mēbra mea torquebat. Aures interibāt in auditu vanitatū seculi. ardebat lingua puersis ꝟmonibus. oculi vanis aspectibꝫ defluebant. Os turpi vilescebat gustu. tactus pbrauo luptate fedabat. O q̄ subito euanuerunt a me hec oīa pniciosa desideria/ ad pūtiaz dulcedinis cibi illius quē misisti desuper. Da mihi dñe semp hūc cibū quo refectus abīciā ⁊ fastidiā venenosum ac mortiferū hui⁹ mūdi cibū. O dñe deus q̄ subito mihi facile factū est his carere. imo ꝺtēnere q̄ prius desiderabā. quoniā bonitas hui⁹ spiritualis cibi/facit omnia mūdana arbitrari velut stercora. ⁊ abominationi penit⁹ haberi. Concede dñe vt hec dispositio diutius in me ꝑmaneat. Ita saue iocunda essez et beata. Sed heu ego misera cito nimis hunc gustū ⁊ saporē amitto. quoniā nō debitam adhibeo diligentiā ⁊ ꝑ hac mortali vita. me fateor indignam ad perpetuaz atq̄ hereditariam illius possessionem. Unde me penitus tue mīe submitto.

Meditatio et oratō

sup quinta petitione orationis dñice. Dimitte nobis debita nostra sicut ⁊ nos tē.

Obligata sum plurimū. Surgitq̄ obligatio hec ex fatuis cōmerciꝭ et cōtractibꝫ cū demone in foro huius seculi initis. cū ꝓ momētanea vanitate breuissimaq̄ ac feda voluptate. ad eternam dānationē me astringi nec habeo heu vnde psoluā. cū sim pauꝑ ⁊ omni substantia fraudata ꝑ infortunatū ictum peccati. Quo igitur ibo. quo diuertam? Ad meuz certe reuertar patrem eūq̄ depcabor vt me ab hoc graui debito absoluat. Et ne repulsam patiar/ ei suas deferam lr̄as. a suis secretariꝭ ⁊ euangelistis consignatas. His obtestabor ipsum me debere penit⁹ absoluere. Siquidē he lr̄e cōtinent vt si dimiserimus alīs ⁊ nobis ipse dimittet. Et ego ex nūc omnibꝫ dimitto sicut ipe dimitti iubet. Oportet igitur vt ⁊ ipe mihi dimittat Etsi forsan ipe vel alter q̄libet mihi obiecerit. q̄ nō integraliter dimitto. aut sincere aut eo corde quo debeo. Rñdeo mihi saltem adesse desideriuz dimittēdi sub modo et forma quibꝫ ipe hoc fieri vult ⁊ iubet. et hoc vtiq̄ satis est. Ita enī et mihi sufficit vt deus mihi cōdonet. hoc est vt sit ei desideriū mihi ex integro ꝺdonēdi quēadmodū ⁊ mihi est. qm̄ si hmōi suū fuerit desideriū/infallibiliter ita fiet. Ex nūc igit mihi bñ erit/dū q̄sq̄s apud me debitū q̄ocunq̄ ꝺtrahet iniuriā mihi aliquaz irrogans aut cōuiciū dicēs. Presertim dū hoc ꝑter meā culpā accidet. ⁊ mox illi ꝺdonabo. per hoc enī mihi tut⁹ parabit⁹ adit⁹ apud deum pro ꝺdonatōe oīm meoꝝ debitoꝝ. Nō q̄dem q̄ alios in me peccare libeat/q̄q̄ deū nō vroꝛē et eis debita ꝺdonet. mihi enī ꝓpria peccata satis oneri sunt ꝓter hoc q̄ alīꝭ ad peccandū sim occasio aut pro eis me ꝺdemnē. Sed cum aliter occurre non possim. mihi conuenit alterius peccato ad meā vtilitatē bene vti.

Oratio et meditatio

sup sexta petitione orōnis dñice. Et ne nos inducas in tentationem.

Quis heu ꝺsolabit hāc desolatam hāc mille laqīs circūductā ac in varias tentatōes ꝓcipitatā. in via hac in qua picula sibi imminēt inumera/ tā ab inimicis q̄ nūc in apto se exhibent vim inferentes. nunc in insidijs/suis fraudulentijs me morti tradere moliunt? q̄ etiaz a via ipa q̄ lubrica est ⁊ tendēs in decliue. insup ⁊ obscura plenaq̄ antris ⁊ serpētibꝫ? Quis igitur hinc me liberabit ⁊ cōducet ne in aliq̄ ista q̄ tēptationū incidā. Nemo ꝑfecto nisi tu/meus pater ac tuus bon⁹ spūs q̄ me deducet ī terrā rectā. qui vndiq̄ laqos inimici dissoluetis et illuminabitis meas tenebras. meosq̄ pedes stabilietis.

Meditatio et oratō

super septima petitione orationis dominice Sed libera nos a malo.

Exprimi nō potest malū quo suz irretita. ac etiā necessitas que me angit quotidie. Multis modis subdita sum legi peccati qō sine lege ē. agitq̄ frequēter vt malū qō nolo id faciā. Quot mihi insurgūt mot⁹ mali horis singul'/ q̄s minime vitare possum. nunc temerarie de alio iudicium ferēdo. nūc dolēdo de bono ipsi⁹. nūc de malo exultādo. nunc meipam pl⁹ debito extollēdo ⁊ mihi ꝺplacēdo. nūc irascendo aut dedignando. nunc vana loquendo. nūc leuiter asserendo. nunc indeuote orādo. nunc comedēdo ⁊ bibēdo. nūc in aspectu. nunc in auditu. nunc in tactu.

Te igitur exoro dulcissime pater celestis: vt me a tali malo liberes. vt tandem a magno illo malo qđ omne malum superat in horrore t angustia morte. s. perpetua immunis quadam ac libera.

¶ Oratio ad bonum

angelū suū t ad reliquos oēs p̄ mediū ei⁹. plures continens partes.

Gloriose angele dei qui vnus es ex inditis pricipib⁹ ciuitatis celestis cuius custodie diuina bonitate ac pie ordinatione cōmissa sum/ p̄ eundē dirigenda ac p̄tegenda. insup t iuuāda ad ingressum dicte ciuitatis bñ viuendo ac deo parendo t seruiēdo. hoc die t hac hora me grandis vrget necessitas ad te recurrere. ℞ profecto bene ꝑpendis t agnoscis. Assum ego tua pauꝑ ceca/ in ꝓfundis ꝛcluſa tenebris hui⁹ inferioris carceris. in quo nihil ē luminis spūalis ad ꝓgnoscēdū bona glorie celestis. t id parū claritatis qđ illic esse potest/ in me est obuolutū t circūductū fumis ac tenebrosis nebulis. de turpi sceno ac lutosis paludib⁹ fetidoꝝ mee carnalitatis desideriorꝝ ac terrenarū cogitationum eleuaris. Quāobrē incedere nescio p̄ vias rectas in vicos celestis ciuitatis/ vbi mihi mēdicare incūbit t elemosinas meas petere. nisi ab alio ducta vel aliter illumiata. Te igit̄ p̄cor dux fidelis ap̄hende manū hui⁹ tue excecate deduc eā p̄ vicū magnū padisi discurrēdo hostiatim. vbi valeam clamare. aduocare. gemere. flere. auxiliū implorare. t pauperi elemosinā petere ꝓpter deum. Vere pauꝑ est qui penit⁹ visu caret. quiꝫ panē sibi lucrifacere nō pōt. Trahe me q̄so spēal⁹ apud tuos ꝛsodales / ceteros angelos tuos amicos t domesticos. vtiq; p̄diuites t gr̄e bonis refertos. Exhibe illis hāc mēdicā miserabilē/ ad elemosinā p̄cipiendā. Cū gaudio enī recipiēda est. est enī hec peccatrix q̄ vult conuerti vt dicit saluator xp̄s. Ne ꝑdas igit̄ hoc gaudiū qđ vtiq; ꝑderes si ab hac mea ꝛuersione recederē p̄ defectū victus quē nō nisi meo questu ꝛse qui possuꝫ. Ne igit̄ me derelinq̄s ne ℞ mihi recuses fidelis custos. q̄uis te pluries p̄ uipēderim/ male iurādo aut agēdo in conspectu oculorꝝ tuorꝝ qđ nec facere debuissē in ꝛspectu scurre alicui⁹ aut vilissimi alteri⁹ bois. Cōdona mihi q̄so rursus meā insipiētiā meosq; excessus. Sū fateor stolida et dementa deses ac p̄sumptuosa. Nosti hoc. t ideo tue custodie relicta sum. sicut egrota medico. sicut ceca duci. sicut stolida et frenetica suo gubernatori. Ideoq; necesse est vt me supportes in meis defectib⁹. alias enī inde sinēter nec scirē nec possem absq; errore deuio mēdicare t vitā meā questuare. Quocūq; ego aut ducor/ illic multū obscure cōspicio inclitā illā ciuitatē celestē. de q̄ tam gloriosa dicta sunt. Illic velut in vmbraculo p̄ospicio nouē angelorꝝ ordines/ patriarchas/ ꝓphetas/ apl'os/ martyres. cōfessores t virgines. t super omnes ih̄m xp̄m gloriosamiq; eius matrē atq; ita sum abundanter munita ad p̄cipiendū elemosynas copiosas. Te igit̄ dep̄cor amantissime cōductor qui me illuc ꝑduxisti. vt p̄ cōditione mearū necessitatū ab vnoquoq; petam ꝑm dona t gratias quib⁹ abūdant⁹ affluunt. Da mihi aditus. ꝓforta me t doce me petere. Erubesco plurimū ac vereor ꝛpare re sed p̄ certo necessitas frangit legē. Exp̄cepto etiā mihi hoc facere incūbit. vt pulsem. vt petā. nec recedā quātūcūq; repulsa donec aliquid accipiā. Ita igit̄ faciā.

¶ Loquitur anima

quasi in padisuꝫ ducta. ℞o ad seraphin.

O seraphin qui placido igne diuini amoris incēsi estis mittite mihi quā aliquā scintillā hui⁹ ignis. Mittite inq̄s i cor meū penit⁹ gelidū. vt parū ad diuinū amorē incalescat. Per hoc ei vobis nihil deperiet. Aut certe me vobis tam p̄rimā faciatis. vt hinc excalescā. Copiosa est apud me materia ad hūc ignē cōstruendū. Affluūt ei diuina beneficia. Insup t mea peccata. que simul iuncta/ in me ipa nutrire deberēt maximū aliqđ incendium. Verū. frigiditas negligentie/ adeo p̄ualuit in me. vt vix aliquid incendi possit. Ne igit̄ mihi tam alieni sitis quin parum aliquid vestri ignis ad me incēdēdā meq; inde purgandā ꝓsteris. sic olim Isaie factū esse ꝛitar. ¶ Ad cherubin. Vos igitur cherubin in quib⁹ est plenitudo scientie et sapientie. erudite hāc stolidā indoctā. que frequēter iudicat malū bonū. t bonū malū que semp̄ inter laqueos t trāsit⁹ piculosos inimicorꝝ versat. Date mihi clare noticiā qua valeaꝫ hmōi picula declinare t absq; offendiculo incedere/ p̄ vias rectas. insup̄ et deuꝫ absq; errore t me absq; inordinato

fauore cognoscere. vt clare ⁊ sincere discer⁊ nam magna illa p̄mia mihi repromissa p⁊ te ex vna. horrendaq; illius ignis gehenne tormenta mihi cōminata parte ex altera. Que vtiq; si diligenter ⁊ viua citer añ oculos ponerē/ simul cū breuitate mansionis mee in hoc mortali corpe/ nūq; peccatum admitterem. ¶ Ad thronos. Vos throni in quib⁹ propter profundā humilitatez ac p̄cipuā reuerentiā que in vobis est ad ip̄m requiescit ac residet deus. insup ⁊ sua iudi⁊ cia exercet sicut iudex in suo throno. impe⁊ trate mihi illā humilitatē/ illāq; ad deū re⁊ uerentiā. per quā se dignet in me collocare et requiescere. Ad hoc enī creata sum ⁊ hoc sic vtiq; obtinebo/ si vobis in hoc fuero cō formis sicut ⁊ ip̄e repromisit. ¶ Ad dñationes. Vos dñationes impetrare mihi pre cor plenū dominiū sup corpus meū. ita vt in nullo me sue subiectioni reddat obnoxi am. ¶ Ad principatus. Vos principat⁹ reddite me subiectam sublimiorib⁹ prāti⁊ bus. absq; murmure absq; rebellione abs⁊ q; detractione. ¶ Ad potestates. Vos po⁊ testates eripite me ab aduersarijs meis om nibus. quib⁹vtiq; talis est potestas. cui nō est aliqua ꝯparabilis sup terrā. ¶ Ad virtu⁊ tes. Vos virtutes facite intra me miracu⁊ la. me p̄ peccatū mortuā resuscitātes ⁊ infir mam sanātes. Cum excecata fuero/ visum restituite. cum obsurdata/ reddite auditui et sic de alijs ⁊ siquid mortiferum/ aut vene nosum bibero. s. per malum cogitatu; aut prauā delectationē/ facite vt mihi non no⁊ ceat p̄ ꝯsensum. Sunt hec p̄fecto preclara miracula longeq; visibilibus preclariora. ¶ Ad archangelos. Vos archangeli. nū⁊ ciate mihi quātū opus ē/ sublime fidei my steriū. ⁊ quo a me vel ab alijs p̄ me instruē dis in maiori veneratōne habeatur. obscu ras sacre scripture sn̄ias elucidate. Et spē a liter tu sancte gabriel/ per sanctā inspiratio nem mihi denuncies rumores placitos. si cut fecisti beate marie matri dñi ⁊ zacharie Et tu insup sancte michael qui es custos et princeps ecclesie. qui vicisti draconem/ hostem scz infernalē. qui p̄sentas aias ante conspectum dei/ ⁊ impetras ecclesie pacem tene semp illū inimicū in tuis vinculis ne nocere possit. ⁊ me in decessu ab hoc secu⁊ lo ante conspectū dñi p̄nata in eterna glo ria. ¶ Ad angelos. Vos angeli nunciate mihi/ quelibet dietim cognitu et factu op⁊ portuna p̄ro me aut quibuslibet alijs. p̄e dicando exhortando vel aliud quodlibet exercendo. ponite in ore meo verba sancta et salutaria que sint ad edificationem meā et aliorum. Nec aliqua fallacia aut versucia quecūq; valeat prevalere. In tristicia que non est ꝑ deum afferte consolationez. in desolatione me confortate de errore me re⁊ uocate. Emollite cor durum/ deuotionis aridum lacrimis rigate. mentis illumina⁊ te tenebras. In laudibus dei mihi sitis co⁊ mites. in excessu me reprimite. in bñ factis roborate. aduersus omes aduersarios me os adiuuate. humiliate me in prosperis. ex tollite in aduersis. in mea paupertate ꝓ me ꝗstuate. in infirmitate sanate. in hora mor tis me visitate. auisate. excusate. liberate. saluate. Sunt hec vestra officia ꝑ m veritā tem historie ac scripture sacre. Speciali⁊ ter tu raphael sancte. deduc me per viā bo⁊ nam. sicut duxisti tobiam iuniorem. et per te talis mihi accedat profectus. qualis per tuum sapientissimū consiliū/ accessit patri eius ⁊ vxori sue sare.

Oratio ad omnes sanctos

Continet plures partes.

NOn poterit queso inuenire subsi⁊ dium refugiū aut miam hec paup⁊ cula miserabilis aīa apud tot prin cipes opulentissimos ac potentissimos in felici patria. in vrbe beata. in loco totius amenitatis ⁊ supabūdantie. in tēplo pieta tis ⁊ caritatis regnantes? Quādiu queso clamabo ⁊ eiulabo ad eor̄ ostia petēs pau peri panem propter deum. ⁊ nemo aduer⁊ tet? Quādiu vicissim discurrā ⁊ procūbaz ad pedes eor̄. ⁊ nemo succurret? O paup⁊ cula desolata vbi pro dei reuerentia profi⁊ cies. si hic repulsam passa es si hic miaz nō es ꝓsecuta? Si hic elemosinā gr̄e ⁊ indul⁊ gentie non impetres. ꝺs alibi te suscipiet? O felices o glorioſi sancti ⁊ sancte dei oēs toties audiui magnū illū amorē ac fauorē ꝓmēdari/ quem geritis ad paupes ⁊ mise⁊ ros atq; indigētes peccatores. insup ⁊ illā vestror̄ donor̄ largitatē ⁊ supabūdantiā elemosinarū. Deu ero ego omnib⁹ alijs in felicior. despectior. indignior. magisq; re⁊ iecta? Deficiet hec propter me vr̄a ꝓmen⁊ datio? Cessabit fons ille vr̄e clemētie ma⁊ nare. ne sola ego bibā? Claudent mihi ve⁊ stre supplici/ man⁹ vestre. que ceteris oīb⁹

aperte sunt? Vester pfecto thesaurus ꝓpe me mime decresceret. Non aderit quisq̃ ex vobis qui suscipiat hanc pauperculam alie nam sub suo saluo ꝺuctu que dietim peri clitari minatur? Non erit qui ex ꝺpassione vel hospitē colligat. aut velut vnā ex mini mis ancillis sue familie dignetur ascribere Satis profecto mihi esset si ex his velut me benigne susciper. t inter suos vltimam statueret. Nō si in ceteris inuenta sim vi lissima indignissima infelicissima. grauī ceteris ecessem. eo magis vestrā meis precibus inclinabitis miam. sciētes q̃ his nō opus est mia qui carent miseria. Scio quippe ab altero vestrū eē dictum. q̃ vbi abundauit delictū/ supabundauit t gratia Si me a pedib vestris indignāter abīci tis aīaduertite que me velitis esse factura, instruite me quo proficiscar miam reperta ra. Scio veraciter nō alibi hoc futurum. Quo igitur diuertā? Incidam in desperā tionem? Absit hoc. Gaudatuz enī accepi fm doctrinas vestras. etiam vsq̃ ad nouis simū mortis suspiriū/ spem haberi debere Certissime enī tenete t credite me a vobis nō discessurā/ etiā toties quoties repul sam. donec a vobis aliquid elemosyne pro mea paupertate sustentanda ꝓcepero. Nō si languere aut male pire cogar hoc corā ve stris oculī faciā. vīris aduoluta pedib clā mans ac vestrū implorans auxiliuz. Pos set ne hoc vestra benignitas admittere. ve stra clementia t humanitas? estimo vtiq̃ q̃ nō. ¶ Cōmemorate vos glorioſi sancti nō ad vestrā verecūdiā loquor sed ad meā ingentē necessitatem. ꝺmemorate inq̃m q̃ meas ꝓtes aliq̃ gessistis. Duz q̃ppe nūc iu eo carcere in eo exilio in ea paupertatis re gione. vbi dū fuistis voluistis vtiq̃ liben ter aliūde iuuari. aliūde ꝺfortari. Id ergo et vos nūc mihi facite qō tunc vobis fieri desiderabitis. Illā distribuite mihi grām que ex grā vobis prīdē donata est. Nō si alter vīr mihi īproperet t dicat me longe plus fedatā t, pfundatā in sceno peccati q̃ fuerint illi glorioſi sancti. fateor pfecto ita esse. Sed vī hoc eis? Nō nisi ex grā īdul tū est. Ex eadē q̃ppe massa peccati mecū ex rtere. pni ad malū ab adolescētia sua. nisi supabūdāti mīa dei fuissent pseruati aut li berati. Et exinde magis obligant ad grāz impēdendā vt illā eo liberali ꝺ distribuant quo largius t copiosius acceperūt.

Vos quidē estis in summa prosperi te in honore atq̃ felicitate. Non inui dens loquor imo veraciter hic plurimum gaudeo. Sed quid factura ē illa vestra so ror misera. degens hic deorsum in tāta mi seria t tanta necessitate? Dire durum esset cor vestrū atq̃ innaturale nimiz/ si illam perire sineretis aut a canib infernalib q̃ bus vndiq̃ vallata est deuorari. presertim cū occurrere valeatis. t ad vos exclamo et extendo manus. lacrimis vndiq̃ pfusa ve strum petens auxiliū. Nō peto vīram glori am aut vestras diuitias. Eripite me a mor te. t mihi satis est. Nō si vestraz sororē hec vos deprecantem repuleritis. q̃m queso au dietis aut cui alteri benefacietis?

Si meā miseriā t paupertatē nō digna bimini respicere. saltē obedietis deo summo vestro regi atq̃ imperatori. Is fecit et instituit vos in suos elemosinarios. qui bus incūbit indigentib necessaria impti ri. Specialiter te virgo glorioſa instituit thesaurariā gratie. matrē misericordie nutricez orphanoz. desolatoz ꝓsolatricē. aduoca tam t cōsultricē. Ad te igit confugio. te re quiro q̃ istoz officiozuz virtutes/ ne mihi deficias in hac districta necessitate. Impti re mihi de thesauro gratie. nutri confor ta et consule. etsi nō ꝓpter me cū sim indigna omni munere gratie. tamen ꝓpter te t ꝓpter tibi ꝺmissum officiū legiti me fm institu tionem summi regis exercendū.

Adhuc dico vobis o glioſi sancti dei noēs. q̃ apud me ē signetū sūmi regis ad elemosynā vīram ꝓcipiendū. Cognosci tis haud dubie signetū hoc. nō enī ignora tis qm̃ sine speciali dei instinctu/ nec pos sem nec scirem ad vos ptingere ꝓ requiren dis vīris elemosinis. Nōne ergo veniēs cū signeto/ a vobis audiri debeo t vestraz ali moniā ꝓcipe? Infallaciter enī me deus ad vos mittit. quos nouit huiusmodi elemo sinis abūdare. Ne igitur me coegeritis ad ipm reuerti t de vestra repulsa querelaz ex ponere. Loquor vt pſumēs/ fateor. sed ne cessitas mea ꝓte ex vna t diuina benigni tas ex alia me transmittūt ad vos. t būcau sum sic loquēdi pbent. quoniā vt verū ca nit puerbiū. Nō dñs ꝺcedit/ nō iure fami lia denegabit. Liberalis dñs liberales ha bebit seruitores. ¶ Sed forsan mihi dicz aliquis. Cū deus (vt asseris) tibi velit ele mosynam impendi/ ab illo petes. per se

ipsum enī si volet tibi qđ petis largietur. ¶ At ego rūdeo. Que grā queso sanctis esset habēda. si nullo suo medio mihi deus per seipm subueniret? Qua insup ratione gratiaq; elemosynas ad supefluentē mensuram accepissent sancti/si nō inde ceteris indigentibo essent distributuri? Itaq; hec dei voluntas est/ vt suos veneremur sanctos. illos depcantes t requirētes/illicq; nobis succurrāt suas nobis donātes t impetrantes gratias. Talez quidē decet dnm/tales habere elemosynarios. que videlicet q̄relas verecūdoz pauperū audiāt/qui sine medio principem adire nō audent.

Rursus quero. pter quid me repellitis? Si pter peccata mea que aduersum me clamant atq; obūciunt. heu queso dabitis vos potius audientiā fidēq; et fauorem his cruentissimis aduersarijs/non modo meis verū etiā t vestris quos miro modo exosos habetis q̄ vestre sozori paupercule. que vtiq; creatura est t factura dei vestri sūmi principis? Exclamant fateoz t strepitū magnū vestris auribo ingerunt aduersarij isti scz peccata mea. meq; sibi obligatā asserūt/cū illa cōmiserim sintq; opera mea. ¶ Silete. silete. infideles aduersarij vos reprobo t abnego p vos enī qz nimiū decepta sum peniteo. Decepta sum/ nō demedietate iusti pcij. sed in toto. Iterū igit atq; iterū doleo. vos fugio t maledico. iustumq; bellum aduersus vos indico. In q̄ vtiq; bello mihi debēt esse auxilio omnes qui partē dei fouent. eiq; fideliter subiecti sunt t ad fidelitatē tenenk.

¶ Quid queso gl'iosi milites di aliud facere valeo dicite mihi. Si temerarie aliq̄d opata sum. si in aliquo excessi. heu nī in vno tātū imo i mille millesies. nō aliud mihi est remediū/ q̄ sine fictōe penitere atq; in posteruz pcauere t p posse id psequi qđ nouero vro sil' t meo impatoi displicere. Hoc alit faciēdo/ mihi vtiq; eē debetis psortio. cū id fiat in honorē illi⁹ quē tā singulariter diligitis atq; honoratis t id vtiq; q̄uenienter facere poteritis. ¶ Sed me obūcitis q̄ min⁹ debito hos psequoz aduersarios/imo sepi⁹ pditrix existo cuz illis rursus paciscēdo t tractādo. illosq; humaniter recipiēdo amando atq; honorando? Ad hoc profecto quid dicam ignoro. Cessant omnes allegationes mee. ignominia rubor t cōfusio irruūt sup faciē meam. Intoboc me fateoz iuictā esse t dignā omī opprobrio. Dic itaq; nil aliud respōdeo. nisi q̄ misericordiā peto. Misericordiā inq̄m et indulgentiā. gratiā t veniā. hoc satis sit. vobisq; hoc rūsum sufficiat. Si centies a pugna fugio t centies reuertar. vester iubz impator ne repellar. Vez hec est principalis mee petitionis causa/vt vestro presidio sic munita sim t talē in me suscipiā animū vt amodo nō reuertar ad illius mei aduersarij sepedicti scz peccati maledictū cōsoziū. q̄q; suis insidijs pmissis t cautelis/ ampli⁹ me nō detineat. aut vi quacūq; superet. Non vtiq; a debili egrota et pstrata vltra vires exigetis. Facile fateoz ē de me triūphū sumere. prona sum ad deceptōem Hec est mea miseria. t qđ plus est nō ea diligentia qua deberē/ vestrū peto t expecto subsidiū. imo in hoc sum somnolēta deses et inattenta. Et hoc est heu vnde sūme doleo. qđ nūc queroz t deploro. hoc est pro q̄ vos depcoz p quo vīs aduoluoz pedibo. pro quo vīaz interpello grām t psidiū posco vt ex nūc sim robustioz magisq; solicita ex toto corde ad vos in meis aggressibo et aduersitatibo recurrere.

¶ Minime opus ē (o gloriosi sancti dei) vestras diuitias vestrā gloriā in aliq̄ diminui dū mihi succurritis. Nihil a vob peto pter verbū. t vt p me apud deū quibo opportuna saluti mihi. pueniāt dignas pces dirigatis. Non arbitroz taz angustam esse vestrā caritatē/ vestrāq; largitatez. vt B mihi denegetis. Incōparabilis q̄ppe est modica illa caritas (si vel modica in me sit) ardenti illi fornaci vestri amoris. Et tamen nemo adeo mihi censek alienus etiam si iudeus vel gentilis imo si patris aut matris occisoz. cui corde sincero p se aut p aliuz p se pces ad dnm p me fieri instanter requirenti/nō libenti aio adq̄escerē. Quo igitur pacto p me apud deū nō intercedetis cuz sim christiana t vestra sozoz in fide t vos ad id faciendū instanti⁹ interpellem. psertim cū vos in nullo defenderim? Et si offendi. doleo t veniā peto. Cū profecto talis ac tāta sit vestra dilectio tā q̄ ampla largitas t extensa/presumi nō potest vt q̄ tam humiliter ac decenter peto. mihi recusetis. Qđ si feceritis/bene mihi vtiq; erit. q̄m certa suz q̄ apud deum infallaciter impetrabitis q̄c quid pro me petieritis. Cur enim vellet ipse me vos depcari vestramq; oratioyem

ad meã instantiã sicut incẽsum dirigi ĩ cõ-
spectu suo. nisi vos duceret audiẽdos. Nũ
q̃ vobis talẽ afferret cõfusionẽ. vt vos va-
cuos a se repelleret. Que etiaz esset illa vr̃a
felicitas si ñ replereret desideriũ vr̃m in oĩ-
bus que expostulatis.

¶ R Adhuc p̃sumã amplius z dicã. q̃ de⁹
per os vestrũ z per vestrã doctrinam
mandatũ mihi dedit/ vt ad ip̃m z ad vos/
sit meũ refugiũ in omnib⁹ necessitatib⁹ me-
is. Cum igit̃ hoc̃ p̃cepit deus z sub hac fidu-
cia vos interpello. quo modo credi poterit
q̃ vnũ iubeat z alterũ faciat. atq; ita mihi
nõ succurratis? Jubet quippe p̃ vosipsos
vt semp sit spes mea in suaz bonitatẽ. z ita
vtiq; est. in tantũ vt etiã si me occidere vo-
luerit/ nihilomin⁹ sperabo in ip̃m. non igi-
tur ob aliud vult me ponere spem in suum
auxiliũ. nisi quia vult suũ z vestrũ auxiliũ
petenti/ assistere. Qõ si mihi quis dixerit.
hoc intelligendũ esse dũmodo bona z san-
cta sit hec spes mea z nihil cõtra mandata
eius admisero. Heu me hoc est p̃cipuũ. p-
pter qõ bonũ arbitror ponere in dño deo
spem meã. z eius inniti auxilio vt videliczt
suo munere mihi sit pseuerantia in obser-
uantia mandatoz̃ suoz̃. z tandem in extre
mis inueniar in gr̃a sua. z in suo seruitio.
Et si nõ concedet hec mihi gratia intuitu
p̃cũ mearũ/ saltẽ concedet p̃pter diuinũ mã
datum quo stimuloz ad petendũ.

Considero insuper q̃ si vestrum quí-
libet/ vnius diei indultum seu remis-
sionem imperauerit/ magnis abundabo
diuitijs. Hominẽ autẽ difficile est ita im-
petrare imo longe plusq; petere p̃sumeret
quoniã et si magna recipere nõ merui/ ve-
stra tamen largitas exposcit vt magna mi-
hi tribuant. sed z mea ingens necessitas p̃-
sidium magnũ efflagitat nõ alibi q; apud
vos inueniendũ. ¶ Qõ siquis dixerit hãc
elemosynam bonis operib⁹ z legitimis ad
vos obsequijs esse mihi consequendã. Re
spondeo q̃ iam esset elemosyna quodãmo-
do vendita nõ donata. q̃uis tamen etiam
id modicuz bonoris qõ vos interpellans
meq; subijciens z humilians vobis impẽ-
do quodam iure postulat vt quadam vi-
cissitudine mihi succurratis. atq; ita nõ in
vanum spem meam atq; refugium in vo-
bis posuerim. ¶ Fateor quidem me nõ cõ-
dignum ad vos habere honorẽ z amorem
sed debilis sum viribz z facultatibz inops.
De modico autẽ modicuz grate suscipien-
dum est. Itaq; dum ero locupletior in do-
nis spiritualib⁹. abundãtius z opulentio-
ri corde vos honorabo vos amabo. ¶ Di-
co insuper q̃ noui personas aliquas absq;
lr̃is/ etate etiam iuuenes. quarũ conuersa-
tio ab vtero fuit in campis. que nihilomi-
nus ex vehementi affectu largiendi alijs
dum sibi nihil donandum adesse viderent/
voluerunt id vasculum in quo sepelir̃ de-
buerant in elemosynam conuerti/ seq; nu-
das in terram p̃oĩci z exponi vermibus.
fuit hoc nobile testamentum. Qõ si vna
parua scintilla caritatis. tantum opus hic
deorsum valuit efficere tantameq; suscitare
flãmam exterius ad subuentionẽ alterius
quid queso esse debebit apud vestrã abun-
dantissimã ardentissimãq; caritatem circa
nos pauperes. qualẽ emittet ille ignis flã-
mam. quale insuper opus demonstrabit?

¶ S Conuerto p̃terea considerationẽ men-
tis ad illam vestrã caritatẽ atq; largitatem
quã dum hac mortali vita fungebamini/
erga pauperes habuistis. vnde magnũ cer-
tissimũq; ausum concipio ad vos interpel-
landum. sperans vtiq; mihi venire desup
auxilium. Cum indubie nõ diminuta sit
per gloriam vestra caritas. imo inestima-
biliter aucta z pfecta. Et si enĩ vobis desit
miseria: mia tamen adest. cum illi sitis pro
pinquissime iuncti/ cui p̃riũ est peccet mi-
sereri. ¶ Non sufficeret tempus nec lingua
aut intelligẽtia illa numerare pietatis opa
que vobis vestra suasit caritas erga paupe-
res exercere. Que enĩ egritudo miseria aut
paupias inuasit homines/ cui mox nõ esse-
tis p̃sidio/ sanãdo succurrendo. famẽ sitim
algorem patiendo vt alios pascerentis z re-
ficeretis. Alter vestrum seipm in seruũ ve-
nũdauit vt filium pauperis vidue de ma-
nibus hostium liberaret. Alter se mortis
periculo commisit vt hinc alium eriperet.
Alter diuisit vestem qua indutus erat hye
me profunda vt alium nudum binc tege-
ret. Alij nec metu mortis iminentis a pie-
tate sepulture mortuorum aut visitatione
captiuorum retrahi potuerunt. Alij tanto
gratie p̃uilegio donari sunt vt etiaz vita
functi de suis corporib⁹ oleum ministrent
sanandis egritudinibus opportunũ. Hec
autem que loquor non nisi corpalib⁹ defe-
ctibus subleuandis deseruiunt. quos reue
ra incompabiliter supant anime spũales

indigentie ac necessitates. tāto illis pcliosiores/quāto corpi mortali preeminet aīa īmortalis. z mors eterna magis timēda est ꝙ tpalis z transitoria. Cum igit nihil vre caritati iam deperit/īmo multum accreuerit pfectionis/quāto magis nūc ꝙ tūc succurretis. Succurretis inqꝫ mihi vos instanter? in tāta necessitate requirēti. pīsertim cū de his mea sit ad vos obsecratio que lōge plus diuinū honorē ac vestrā laudē cōcernūt/ꝙ quelibet corpoꝝ salubrio. ¶ Et vere ita est ꝙ etiā in carne viuētes/maiorē longe caritatē ad salutem alioꝝ demōstratis ꝙ lingua sufficiat exprimere. Nec etiam quālibet acerbissimā penam aut mortis quodcūqꝫ horrēdū genus phorruistis/dum in medijs tormentis/constanter verbum fidei salutaris/ pdicabatis. ad illuminandū eos qui in tenebris idolatrie sedebant ad dirigendū pedes eoꝝ in viam pacis. Deu glorioſissimi sancti. iam nec vos morti oportet nec hmōi psecutores z tormēta pperi. ad mihi auxiliū ferendū. ad me sanandū. ad me illuminandū. ad me denicꝫ dirigendū p tramitē virtutū. nec aliud circa hoc peto nisi vt trīmō senseritis. vel dominū orauaritis/vt ita fiat quēadmodum fieri desidero. z tunc absqꝫ dubio fiet. siquidem nihil vobis denegandū arbitror a patre miarū. Mala quidē sum fateor z vicijs vndiqꝫ irretita. id enī heu nimis experior. Sed deo ptegente/nō vos psecuta suz. nō vos morti tradidi z nihilomin? etiā. p his qui vos psequebant etiā in medijs tormētis dū adhuc essetis hic supstites orare cōsueuistis. quāto magis nunc ab his psecutoribꝫ īmunes/p me nihil horū conscia deprecari curabitis. Condonate mihi obsecro nimiū forsan psumenti z magna exaltanti Merito enī inquā mihi vos humiliter ac deuote deprecanti. aderitis adiutores atqꝫ oratores qui iaz tuti in gloria residetis. cū etiam vestra recusantibꝫ ac spernentibꝫ presidia. vosqꝫ atrociter insequentibꝫ/ voluistis adesse propicij.

¶ Loquitur anima

inimicis eā in desperatōz inducere volētibꝫ

Recedite a me recedite inimici. r vobis silētiū indicite. Dicitis enī qz frustra sanctos imploro frustra leuo i eos oculos meos. qm̄ de numero sum reproboꝝ. z eterno dei iudicio/dānationi obnoxia. atqꝫ ob id sancti dei oēs/diuinā sup hoc volūtatē cognoscentes/nulli momēti me reputant. z meas pces aure surda suscipiūt. O mēdaces atqꝫ infideles hostes. quis vos sup hoc certiores fecit? Certa quidē est hec de vobis sententia. qm̄ irreuocabiliter damnationi traditi estis. Circa me certe non ita est. qm̄ si me dānare deus voluisset/ iam duduz id facere potuisset. siquidē id dudū demeruī. nisi mia eius pueniſset me. Si etiam me dānationi tradendū decreuisset. mīme mihi suo munere hoc tam vehemens adesset penitendi desideriū. suūqꝫ patrociniū medijs sanctoꝝ suoꝝ intercessionibꝫ implorandi. Scio profecto quicqd vos hostes iniqui diceritis. me nunc in ea adhuc vita subsistere in qua mihi facultas est meā deo propicio salutē operari. Nec id mihi dubito futurū si in toto corde scrutata fuero mādata eius. Scio insuper id me suo munere z suoꝝ sanctoꝝ pīsidijs hoc posse adimplere. ¶ Sinite igitur hostes nequissimi amplius ita me ad desperationē prosequi quia minime pualebitis. ¶ Et qꝺ amplꝰ est/quicqd in futurū circa me facere dispoſuerit. sua enī sum. qua pro suo vti potest libito instituī nihilomin? quamdiu gratia tempus z facultas ad hoc aderunt/ ipsum diligere optimūqꝫ ac iustissimum iudicare quod vosipsi omnes inimici vestra in malo impediente obstinatione/ minime facere valetis in quo vtiqꝫ vestri status deteriorē erat cōditio. cum ille vobis odio sit cui propriuz est esse summū bonū. illūqꝫ iniustum ac crudelissimū censeatis/ quē cōstat esse iustissimū ac pissimū. Absit igit vt vobis silis fiam. Cur enī salui fieri non valetis nisi quia indulgentiam postulare non vultis. Non itaqꝫ sic faciā/imo incessanter indulgentiā petam z requirā. Ipe etiā mihi mandatū dedit vt spem in suo reponaz auxilio. quod minime faceret si me statuisset condēnare. Cur queso mihi bone voluntatis preberet initium/cui complemētum dare non vellet? Cur me ad meditatōnem sui/insuper z ad sui cultus desideriuz cōmoneret. si nō id me semp vsqꝫ in finem vellet esse facturū? Idcirco Scitote fallaces inimici / illi potius quaz vobis fidem adhibebo. nec ab inuocatione sui patrocinij vllatenus deficiam. Discedite itaqꝫ binc et mala vestra boza huc veneritis et

ad vestrā ꝓfusionē. me sinite mee oīoni da re finē. Nec enī a ꝓspectu sanctoꝝ quibus assisto nūc abibo/ donec signo aliquo cer/to mihi innotuerit me forte ecauditaꝝ. Nō vtiqꝫ signū nō aliūde certius symēdū arbi tror/ q̄ꝫ si in ꝓfunda humilitatē/ meos defe ctus meāqꝫ pauptatē recognoscā. ꝛ ex toto corde/ illis intercedentib⁹ in dño babuero fiducā. Nō si millesies me seduxeritis ac deiecceritis/ millesies resurgā. qꝛ mihi sem/per aderit apta gr̄e porta. Illos in despera tionē adducite. qui diuinā bonitatē igno/rant ꝛ sanctoꝝ potentiā. vel etiam qui eos exorare vel negligūt vel ꝓtemnūt. Frustra ti quippe estis fauente dño/ vestra intētio/ne circa me. nec opus est vt mihi mea pec/cata ꝓmemoretis/ inferentes hinc me cele stibus p̄mijs esse penitus indignam. Id etenim scio. Sed scio. q̄ pius ille me⁹ pat ih̄s x̄p̄s/ meū debitū soluit ꝛ mea oīa quo tienscūqꝫ mihi displicuerint deleuit pecca ta. mibiqꝫ suo pretiosissimo sanguine/ cele ste regnum lucrifecit ꝛ emit. ꝛ hoc titulo et nullo alio/ possessionē hui⁹ regni prestolor sicut ꝛ olim ab illo glorioso beato bernar/do in sua visione responsum accepistis.

¶ Adhuc loquitur anima inimicis volentib⁹ eam in despera tionem inducere. ꝛ respondet eis.

Quid dicitis adhuc fallaces atqꝫ i/fideles hostes Dicitis hanc meaꝫ spem. temeritatē quādā esse ac pre sumptionē. q̄m nō est homo viuēs sup terram quātūcūqꝫ etiā grauis peccator. q̄ nō se ꝓfidat saluandū. Sed plurima eoruꝫ re stant que stult⁹ nō excogitat Dicitis insup multos vos in me cernere defectus/ quos mīme discerno. meqꝫ obseruatis vsqꝫ in fi nem cū me sic inuadere atqꝫ circūuenire p ponitis vt paꝫ mihi pdesse possit hec spes mea/ quā p̄sumptuosam temeritatē appel/latis. cū illius regis legē mīme obseruem. vnde spero auxiliū. ¶ Nec pfecto per būc modū me deīcietis a spe bona. O nequaꝫ ac despati. Nō quidē dico mihi hāc adesse fiduciā vt absqꝫ obseruātia diuine leg⁹ sal/uari p̄sumā. Esset hec indubie nō spes sed p̄sumptuosa temeritas. O mōi sunt q̄ꝫ plu/res qui sine penitentia ꝛ correctione male vite/ deum eos saluaturū arbitrant. dicen/tes non ideo eos deum fecisse vt condēnet Absit vt sic spem meam instituam q̄ animo summe cupio in melius reformari ꝛ legem totam adimplere. sine qua impossibile esse scio me saluari Ad id aūt faciendū mihi cō fido p̄stari vires a dño. ꝛ suoꝝ sanctorum suffragijs. ¶ Et q̄ꝫ iam ignorē an sim in gr̄a vel non aut si in ea ꝑmanebo. spero nihilomin⁹ q̄ deus tandē meas illumina/bit tenebras ad dijudicandum illos in me defectus. quib⁹ forsan ad p̄ns a gratia dei sum aliena. Idqꝫ ipm quotidie depcor. vt sic de tenebris meis lumē faciat splēdesce/re. q̄ inimicis tandē dicere nō incumbat. Nos eam p̄strauim⁹. nos eam supauim⁹. Ipsum insup instantius exoro/ vt me in/struat quo pacto legitima seu integra con/fessione vel quōlibet aliter/ a peccatis q̄bꝫ forsan ignorās sum irretita/ liberari valeā. ¶ Et quidē videtis qualiter ego frequent meip̄am p̄paro. vt sciā quid rūsura sim in illa extrema hora mortis/ q̄ sum a corpo/re migratura. ꝛ ad id sciendū summe anhe lo. Sit igit hec vobis mea rūsio videlicet q̄ celestiū bonoꝝ retributionē peto sub ti/tulo ꝛ in spe mei gloriosi redemptoris ih̄u x̄p̄i/ qui mihi ius in illis vendicauit. et ob id suā mihi imptiri miāꝫ p̄cor. q̄ in primis a peccatis meis ex mera sua gr̄a. suaꝫ auer tat faciē ꝛ omnes meas deleat iniquitates et exinde me faciat sue legis factricē ꝛ man datoꝝ eius. ¶ Scitis ne hic quicqꝫ dice/re. Quid ad hec rūdebitis o vos inimici īmortales. qui vestris fraudib⁹ male me de terrere satagitis? quid vobis ampli⁹ restat replicandū? Si deus p me. quis ꝓtra me? Quis me accusabit quis me condēnabit? Nō vos pfecto tortores. nullā nisi quanta vobis p̄missa est diuinit⁹ habētes p̄tātem. Discedite igit cū oīi vr̄a ꝓfusione ꝛ igno minia. ¶ Reuertar ad vos. gl̄iosos celestis curie sanctos. ex quo bis rūdi proditoribꝫ inimicis/ qui p̄cipue in ꝓspectu vr̄o/ mihi continuas parant insidias. me quoad p̄nt impedientes atqꝫ impugnātes. Nō profec/to vos in hoc venerant. Nūquid non ero dū vestris asto cōspectib⁹/ vr̄a auctoritate protecta? Nūcius etiā in medijs hostibus tutus erit. nūc aūt hos cernitis p̄fidos ho stes. ad mea q̄ vobis velut nūcia dirigit dirimendā lacerandāqꝫ oratione ꝛ niti. me qꝫ deorsum de padiso velle p̄cipitare. O mi igitur iure illos odio habebitis. nec eos audietis aduersus me seu aduersus meam deuotam orationē vociferantes. vos ill⁹

hoc videntes ac ꝺspicientes. Et si nō alia subesset vobis causa mihi miserēdi paupi vestre sorori/iam diutius vos deꝑcanti. q̄ illoꝝ sprētus ratōnabilis. ⁊ gaudij subtractio. qó vtiq̄ me vos repellēres. eis afferretis. poteritis nihilomin⁹ ⁊ debebitis meo videre. me exaudire. ac replere. mee indigētie saccū. ab vbertate elemosynaꝝ vestrarū vt sic cuꝫ gaudio ⁊ profectu ad patris mei celestis honorē ⁊ ad vestrā laudē ⁊ gloriaꝫ insup ⁊ inimicoꝝ vestroꝝ confusionē. reuertar a vobis exaudita.

Oratio pro aliis vivis ⁊ mortuis/super hoc verbo, orate pro invicem vt saluemini.

Esto q̄ ego adeo ꝑdita sim ac deiecta/vt ꝑ me nullā elemosynā valeā aut debeaꝫ meo questu impetrare. supplico saltē ne mea miseria fiat nocumēto ceteris pauꝑib⁹ magni hospitalis hui⁹ mundi ac carceris purgatorij. quos quotidie ⁊ pro quib⁹ interpello. Satis quippe imo nimis magna est mea pro me miseria absq̄ hoc q̄ ceteris sim detrimēto. sed ⁊ ceteri satis abūdeq̄ sua torquent inopia absq̄ hoc q̄ mea eis infesta sit. dum mihi iam ex officio incūbit hmōi ꝑ eis questū facere aut qꝝ ꝑ eos ad hoc sum deputata. aut reqsita. aut rogata. aut qꝝ ob id aliqua recepi tpalia. aut qꝝ mihi sanguine iuncti sūt. aut quia dū eis vires suppetūt/sibe mihi beneficiū impendunt. Verererꝝ ꝓfecto ꝑ his spūales elemosynas nō postulare ꝓ eorū indigētias. que multū certe sunt miserabiles. Et haud dubie/ nō poterit elemosyna illic inutiliter accedere. qꝝ et si nō huic saltem alteri ꝺueniet. Non est pauꝑtas. infirmitas molestia vel afflictio/q̄ nō inueniat in hoc hospitali atq̄ in ꝑfato carcere dirissimo. Quidā nāq̄ ardentissima febre luxurie correpti/ adeo vehementer cruciant/ vt nec ad momentū residere aut q̄escere possint. Alij auaricie ydropisi turgētes/indesinenter sitiunt. Alij torꝑoris ⁊ acedie putrescunt lepra. Alij velut canes furiosi. iurgijs ac detractionib⁹ ꝑstrepunt. Alios porcina defedat crapula. Illos ira vindicādiq̄ furoꝝ insanire facit. Vos inanis gloria tumescere. Alios absq̄ intermissione torq̄t inuidia. ita vt nec alterius ꝓspera patiēter cernere sinat. Habet hic aures impias. Ille cęcos habet oculos. Ceteris coꝝ grauiter laborat. Plurimis nec vnū mēbrū validū est. Sunt qui ꝑ malā famaꝫ vndiq̄ fetidi sunt. Et vt breui sermone/ multa q̄ ad plenū exprimi nō possunt amplectamur/nēo est qui ñ alicui subiaceat indigētie aut miserie. hic quidē plus. ille aūt min⁹. Quā tū vero ad eos qui carceri purgatorij mancipati sunt/res ipa patula est. pena seipam manifestat. Sūt nihilomin⁹ hi/deo ac sue familie dilecti/post breue tpis interualluꝫ filij regis in gloria coronādi. ac pinde merito eis elemosyna impēdenda est. Et cū ꝑ seipis mēdicare nequeant. Ego pauꝑcula in ceteris ex ꝺpassione moueoꝝ ⁊ impelloꝝ vt iam dixi ꝑ eis mēdicare. etiā si nihil hīc sim ꝺmodi ꝑceptura. Offero igit saccum mee mēdicitatis vobis opulentissimis elemosynarijs. imponatis larga munera/huiusmodi infirmis ac captiuis eroganda ac distribuenda. vbi tam euidens inuēta est necessitas. Est ꝓfecto pauꝑtas non ficta. nec enī est pauꝑtas alia. que pauꝑtati peccati valeat ꝺpari. Plures quidē vestꝝ O glorioſissimi sancti dei exꝑimento didicerūt qó nūc dico. ne igit me vacuā remittentis a ꝺspectu vr̄o. q̄ tā iusto titulo ⁊ in tāta necessitate vos interpellere compelloꝝ.

Oratio ad dominū ihūm xp̄m ⁊ ad gloriosam virginē.

O certa spes ac finale refugiū aiarū ihu xp̄e redemptor noster. ⁊ tu virgo sua mr̄ gloriosissima: Etsi ego pauꝑcula/ apud ceteros oēs sanctos. etiā gr̄e fraudarer. repulsāq̄ ab illis oīb⁹ paterer. ꝓfiderē nihilomin⁹ adhuc in excellenti supabūdātia/ vr̄e dulcedinis/mie atq̄ largitatis vr̄e bonitatis imense. In vobis siquidē duob⁹ ⁊ ꝑ vos celebratū est atq̄ ꝓfectum nr̄e redemptionis opus. datiq̄ estis ac spēaliter ex officio deputati ad ferendus opem miseris ⁊ recōciliandū peccatores. q̄ si vtiq̄ non fuissent/ nec tu domine Jesu xp̄e humanitatē suscepisses. nec tu dña gloriosa. fuisses effecta mater dei. Hic sane reperio/meū quidem carne fratrem/meuꝫ eē deum ac meū iudicem. Insup ⁊ meam soꝝrem optimā illius quidē iudicis matreꝫ meā conspicio sacram aduocatam ac protectricem. In his diues sum. cū in meipa sim pauprima. Apud hos quelibet necessaria mihi atq̄ optuna copiose repire valeo. qui vtiq̄ nihil vile. ac salutare mihi

denegabũt. Non egredienk profecto extra portã mee memorie. si non prius partẽ sue dulcedinis ac bonitatis gustauero; At ego quidẽ inter hec duo tam tuta presidia collocata. quo pacto deficiam. cur nõ sperabo Cur diffidã. pser tim si nõ ab eis abiero. si non mea ignauia/ eorũ fecero longe a me auxiliũ? Et hoc vtiq; est ꝑ quo nũc instanter vos depcor vos exoro. vos inq; talem matrẽ talẽq; filium. qui me talibꝫ tãq; solidis bone spei vinculis vobis iũgi ꝓnectiq; voluistis. vt vestra protegẽte gratia nũq; a vobis valeam separi. si tamẽ in nouissimo suspirio mortis in hac spe & gratia reperta fuero.

Alia oratio ad dominũ ihm xpm & gloriosam virginem.

O De incõsultã desidẽ atq; infelicẽ. qua temeritate frequenter ab illa mei patris ihu xpi. ac mee mris tua ꝓtectõe. me subtrahere audeo? Cur eua gor ꝑ amaras voluptates. & ꝑ piculosos riuos magni hui⁹ mũdi maris? Quid alibi tam studiose ꝙquiro/ quod longe abũdantius tuti⁹q; ih patruz inuenio. diuitias. honores. sapientiã. voluptatẽ? Cur nõ expauesco. ne dies mortis in eo statu me ꝓcuret. in quo meo destituta ꝓsidio. vadã preceps in ꝓfundũ inferni. vbi nulla est redẽptio? Cur recuso. cur negligo. in eoz̃ societate ꝑ sanctã meditatõez versari/ quoz̃ solo ꝓsidio ꝓstat omne bonũ adipisci/ malaq; vniuersa posse vitari? Magna q̃ppe est hec ingratitudo. magna insup inertia. imo veri⁹ horrenda quedã miseria. hoc mihi spũ venire voluero patũ refugiũ auxiliũq; nõ recognoscere. Verũ O dulcissime pat ihu xpe/ ac benignissima mater virgo maria ouis illa sum. que sepe nimis errãs perdita est. Sum & illa fatuella desidiosa errabũda filia. que nõ nisi tracta & coacta vult per vias rectas incedere. Assumite igit illius manũ & tenete. nec eã suo dereliqritis regimi. qñ sic cito iret in ꝑditionem.

Hic loquitur anima in tribulatione existens ad sui ꝓsolatõnem & patientiaz. plurimos tribulationis fructus sibi cõmemorans.

O Prime venerit mea gratiosa dña. tribulatio. et cum gaudio & affectu bono suscepta sit. Deus puidẽ pater optimus/ te misit ad me non dubito. Te ergo equissimo iure benigne letãterq; debeo suscipere & non indecenter tractare aut repellere per impatientiã/ tibi aut iniuriaz irrogando aut aduersus te imprObe murmurando. Errani fateor. venis ad me/ iustã penam acceptura. Insipiens sum ac ignara. venis me instructura. Deturpata sum ac fedata. ad decorandũ ac mundandũ me aduenis. Indeuium propero? accedis ad dirigendũ. Mortem eternã demerui. ad liberandũ me festinas. Grauibus oppressa sum debitis releuare me ꝓtendis. Elongaui me a facie patris mei ihu xpi. ad me illi denuo approximandum reconciliandũq; huc profecta es. Cum bis qui me oderũt. et occidere querũt. inij consortiũ. hinc me venis eripe. Hunc pene exccecata sum & surda. nimiũq; mollis & lassa in omnibus mẽbris meis facta. venisti salutẽ ac robur largitura. Fiat igit in me ac de me ad plenũ fm institutũ vestri bñplaciti iucta mãdatũ & ꝓmissionẽ optimi patris mei. Gratias ago illi millesimas qui nõ vt ego illuz frequẽter/ ita me neglexit. qui me nolẽs pdere/ ꝑ te me velut filiaz dilectã visitat. que nec digna sum ad suã gratiã vocari. q̃ potius mortẽ merui q̃ aliã quãlibet disciplinã et potius horrendã gehennã q̃ paternam ac mãsuetã correptiõez. Vlq; te vnũ dep cor (o mea venerãda dña) vt ea circa me cõmissione quã a deo/ nõ quã ab hoste suscepisti/ fungaris. Odiq; tuã pro mẽsura mee fragilitatis mitiges disciplinam. nõ me supra q̃ ferre valebo grauiꝰ affligẽs. Quo ñ obstãte volo vt nec clamor nec gemitꝰ nec actus nec signũ quodlibet in me displicentie aut amaritudinis aut indignationis/ te retrahãt quo minus dulcissimi mei patris iussionẽ/ de me & sup me/ quantũ sufficit impleas. Longe eni meliꝰ me nouit q̃d mihi expediat. fiat itaq; vt instituit & sua ñ mea volũtas impleat. Quãtũcũq; mihi grauis exiterit dolor etiã si ferra si ignes si verbera. si vulnera disposuerit/ fiat voluntas eiꝰ. tñmõ me in suã suscipiat filiaz. mihiq; sociã faciat tuaz sororẽ patiam. sine q̃ vtiq; nimiũ dura es & minꝰ accepta. Ita si fiat mihi/ pfecto satis erit nec aliã erga me peto clementiã. nimiũ sane dura. nimiũq; dira mihi foret illa clementia/ q̃ me ad breuissimi temporis moꝛã/ sustineret huiꝰ seculi abuti voluptatibꝫ atq; in stercore meo

volutari ac putrescere/donec in momento infernalib⁹ canib⁹ traderer deuorāda. illic morītura sine fine. Lōge fiat a me talis clementia talisq; mia. Tibi igit magr̄a optima parere recusem. tuā equanimiter ferēs disciplinā. tuā pcussionē. tuam quātūlibet durā correctionē. Tolerare quippe oportet mala pūtia vt potiora tandē obtineantur Nam t pater meus ihs xp̄s. ab hoc seculo nō migrauit absq; dura ad modū pena. s; nec eius mater dulcissima. Que ergo sum vt hinc īmunis euadā? nō est hoc profecto postulandū. O venerāda magr̄a t dña dicito si libuerit ac denuncia patri meo. in quāta nūc afflictione detēta sum. quaq; penam ac pressurā sustineo. quatin⁹ sue miserēatur pauperi filie fragili atq; imbecilli. plene anguistiarū t tormentoq; ploratuū t gemituū. Qōq; pter suā bonitatē īmēsaq; in his tormentis mihi mīam impēdat. reperiens in me bonū aliqō qō remuneret. Vides nēpe pter vehemētiā dolorīs. nec pueniēter orare nec ad deū meū mentē meam dirigere posse. Sed t vos pissimi curatores curie p̄ris mei p̄fati. t presertim tu benignissima mater mīe/dic sepe dicto patri meo iam satis esse postula mihi pacē et recōciliationē. vt tui honoris ac precū tuarū intuitu/⁹solationē aliquaq; experiar atq; alleuationeq;/ab his quib⁹ nūc p̄mor flagellis. sicut de his pueris qui scolasticis incūbūt disciplinis fieri solitū est. Exhibete mihi ad instar illi⁹ pie mr̄is. que suā filiam eripit de manib⁹ p̄ris eā verberātis. O neq; inimici vereor ne in meis ÿberib⁹ rideatis eo mō q̄ de his insolētib⁹ pueris rideri solet. q̄ p suis petulātijs in scolis ÿberrank dicēdo ne pepceritis qm̄ bñ meruēr t: O peccatū ve tibi. qr me tormentis hmōi tradidisti. Infelix illa hora q̄ me ad patris mei offensaq; induxisti. Inicio q̄ppe mihi vultū oñdebas hilarē/teq; placitū ac bñanū mihi simulabas. s; heu gustē nimis tua cauda pūgitiua ē ac amara. Quō igit tibi ampli⁹ fidē dabo. Cur te non toto conatu detestabor. Nūq; ita ad me reuerti valeas nūq; mihi te videre ⁹cessum sit.

Adhuc loquitur

anima tribulationi congratulando ei.

O Tribulatio si per hec flagella tuta sim ac ab illa morte horrēda seuissima q; facta īmunis. si per hec ius hereditatis paterne q̄ iam p̄diderā recupero. t q̄ō longe melius est. si p hec ad gratiam mei patris reuertor. atq; hinc mea cōualescant p̄mia. pfecto mihi optime ē. Lo naboz tū amplius/huiusce mōi facin⁹/nullatenus admittere. ignorās certe An vice altera mecum tam misericorditer ageret vt nunc actum est. O magistra tribulatio. Et quo mihi mūdanas subtrahis cōsolationes ac societates/nec mihi possibile absq; aliqua ⁹solatione viuere. Concede mihi vel alterā aliquā ⁹solationē ad supportandū tuas afflictiones atq; tormēta. Fac me illius dulcedinis participem quaq; fm p̄he verbū deus seruat t abscondit his q̄ timent t diligunt eū. per quā dulcedinem beatus stephan⁹/suos nihil estimabat lapidatores. beata agatha ad carcerem tāq; ad nuptias p̄perabat. ap̄li in verberib⁹ exultabant. sanctus paulus dicebat se libenter gloriari in infirmitatib⁹ suis. et ita fuit de alijs quibuslibet sanctis. O quid dico ego insipiens t inconsulta. quid dico? Cur ampli⁹ velim meū querere solatium? Hec est enī gloria dei. vt tristicia ei⁹ implea tur q̄ō vtiq; fit dū tribulationē ac tristiciā patior. p̄o prauis ac ignominiosis voluptatibus/quib⁹ preter dei nutū ac mandatum/frequēter fruitus sum. Decentius itaq; est ac rōnabilius vt dei volūtas implea tur/me verberās t corrigens. q̄ de mea vanitate ⁹solatōeq; accipiā. In hoc itaq; mea sit ⁹solatio. vt pater me⁹ mihi pacatus sit/atq; in me pacē t iusticiā se osculari faciat te mediante magr̄a mea tribulatione. Per te insup illi similis facta sum/qui repletus est dolore t angustia in sua benedicta passione. Debent itaq; hi t plurimi alij p̄fectus quos adducis/sufficere ad ⁹gratulationē tue p̄tie. longanimiter expectādo illud excellentissimū regni celestis p̄miū ad q̄ō per te intrandū est. Hōdum quidē tempus est p̄ceptionis p̄mij huius. Premiū siquidē labor antecedet. non laborēq; p̄miū Fiat itaq; volūtas tua.

Reditatio anime

ad recognoscendū dei bñficia. t ad se excitandū. ad gratias reddēdas deo.

P Placeat tibi dñe de⁹ omnipotens t pater gloriose. placeat tibi vt ea cognoscam t ⁹memorē bona. q̄ mihi quotidie tribuis. Ingratitudo enī atq;

inc̄sideratio beneficioꝝ/tibi sūme displi/
cent.optimoꝙ iure nobis quidē vis tuoꝝ
bonoꝝ vtilitatē afferri. tibi aūt honorez ꝛ
gloriam. Ita igīt sit dñe.pserua me ab illa
tam reꝓbensibili ambitione/qua tuam vo
lui furari gloriā.illāꝙ mihi ascribere. Hoc
enī faciens. dū gloriā que in tuā cedit sor/
tem mihi vellem tollere atꝙ vsurpare. in/
sta vicissitudine vtilitatē omnē que in me/
am ptez accederet amitterē. Lucifer ille de
altissimis cadens ad ima. mihi exemplo ē
ne ita p̄sumā.similiter ꝛ superbus ille pharise⁹
Deu misera q̄d habere valeo.qō ex te non
accipiaz. Cur igīt hinc meipam glorifica/
bo? Cur hinc honorari desiderabo. Cur
ceteros quibꝫ hmōi dona nō assunt/ptem/
nā Aufer dñe banc a me stultā ac temerari
am arrogantiaz. Sit itaꝙ tua gloria tota
tua. ¶ Sed ad tua me cōuerto beneficia
atꝙ in primis hec in natura cōsidero. vbi
aīaduerto q̄ si celū tale/solē talē ac lunam
ac tale vniuersum quale est hoc in quo nūc
posita sum/ꝓter me solā ac meū amorem
instituisseo in stupozē ducerek omnis crea
tura hoc audiens atꝙ diceret. hec est illa a
deo p̄cipue dilecta/ꝓter quaz tam magna
ac p̄cioſa dona ista creauit. Cōstat nihilo
minus/q̄ etiam in hoc casu/mallē aliozuꝫ
quozūlibet mihi adesse ꝙ sortiū q̄ in solitu
dine relinqui.nec etiā si in mea foret optio
ne vellez alios homines aliasꝙ bestias et
aues huic mūdo deesse. in eoꝙ nō viuere.
eoꝙ mecū nō vti.dum illoꝝ carentia mihi
nulli esset p̄fectui.qm̄ absq; cōsortio min⁹
iocunda minusꝙ grata est cuiuslibet bo/
ni possessio. Unde me tibi hinc magis ob
strictā ꝙcipio q̄ sic me in hoc mūdo statui
sti.q̄ si mihi soli illū deseruire fecisses. Ap
paret igīt quātum me dilexeris/talez mihi
mundum tribuēs ac meo deputans vsui.
¶ Insup si euētu aliquo/rōne atꝙ intelli
gentia p̄rsus esseꝫ destituta. ꝛ hec in me tā
p̄ciosa nature dona/ suffragio medicine
aut alio quolibet mō.q̄s in integruꝫ repa/
ret. Nōne hinc me felicē multū reputarem
necnō ꝛ illi qui hoc mihi impēdisset būfi/
ciū/me censerē vehemēter obligatā. Et tm̄
longe p̄clarioz ac melioz est mea ꝙditio.dū
hec tuo dono suscepta/ integra cōseruo/q̄
si depdita aliūde recupero. ¶ Idem de ce
teris omnib mei corpis membris sentio.
Et generaliter de oīb in me bonis ex do/
no creatōis acceptis. ¶ At vero gr̄e dona
longe his maioza sunt ac potioza.q̄uis ex
que numerauī.nature dona/mereank abū/
danter tibi gratias reddi.te a nobis diligi
te a nobis honorari in hoc tibi reddendo
quod tuū est. Non q̄ bonoꝝ nostroꝝ ege/
as. sed q; sic fieri voluisti ꝛ disposuisti. ad
nostrā vtilitatē.ꝛ ad tuam gloriā. Super
hec tamen omnia mihi tales superaddisti
gratias vt te possim habere in patrem sin/
gularem et tanq̄ legitima filia totius tue
hereditatis fieri ꝓticeps atꝙ in tua gloria
glorioſe regnare penniter. ¶ Sed ꝛ post/
q̄ ꝓparēs banc suo demerito p̄didit he/
reditatem. Tu illā mihi per lauacrū rege/
nerationis restituisti. meq; voluisti de tua
fieri singulari familia.in lege tua p̄piana.
Que sunt dñe opera mea aut merita. vt mi
hi post sic p̄ditā hereditatē hoc tam singu/
lare tam q̄ excellens munus largiri volue
ris.ad illius denuo p̄ceptionē misericordi
ter me reuocans. p̄e ceteris illis omnibus
qui verā fidem nō habent.tui ac tue verita
tis noticia carentes.ꝛ sine baptismo ab hoc
seculo decedētes. Est profecto hec vna sin
gularis ꝛ mera gratia vnde tibi soli meri/
to gloria donanda est. ¶ Hic versak opus
mee redemptōnis.in quo longe plus q̄ in
mea creatione laborasti.dum vsq; ad mor
tis acerbissime sufferētiā militasti. O qua/
lem gratiam. O qualem dilectionem.pro
meipa exhorrescerē quod p̄o me deus me
us pati dignatus est. ¶ Si tuam in terris
conuersationē ꝙmemorare velim.a tempo
re conceptionis incipiens vsq; ad horam
ascensionis in celum. nihil p̄ter euidentia
incompabilis dilectionis ac supermirabi
lis dignationis signa reperiam erga me in/
dignam atꝙ miserabilē. ¶ At postq̄ re/
suscitata sum per gratiam regenerationis
baptismalis/heu quotiens iterato gladio
peccati me morti reddidi obnoxiā. Quo/
tiens te meū patrem ac benefactorē offen/
di.te meū supremū iudicem.qui me in mo
mento potes in profundū ꝙinferni p̄cipita
re.sicut p̄cipitasti luciferuꝫ ꝛ angelos eius
in tanta p̄fectione institutos.sicut ꝛ pluri/
mos alios peccatorez quib nō dedisti spa
cium aut animū penitendi.aut veniā pe/
tendi.sed eos irremediabiliter ꝙdēnasti.
hic quidez in crimine deꝓhendens.ꝛ mor
bozribili patibulo infernali tradens suspē
dendos. Dirum quippe est si aliud quic/
q̄ facere valuero/q̄ tibi regratiari q̄m tibi

seruire. ꝯ te honorare. At ego nonnūꝯ te offendere audeo. male tuis vtendo donis et qđ omnē superat offensam/inde tibi etiam aliqñdo bellū mouēdo. Sed ꝛ super hec vt mihi semp cura morbi pata sit. pñiē salutare tribuisti sacrm. Et ad me tibi reconciliandū ac veniā impetrandū/tuos sanctos pro me fieri oratores voluisti. ꝛ ad eos esse recurrendū qđ vtiq; est mirande dilectionis signū. dum illos tuos amicos precipuos pro me dignaris intercessores fieri que morte merui millesies. ꝛ precipue illā tuam glorioſissimā matrē/meam instituis aduocatā ac mediatricē. ꝛ quod amplius est mihi precipis vt in te ac tuū presidium spem meā atq; fiduciā totam reponā. Vere inestimabilis est hec gratia quam mihi prestas/istaq; dilectio quam mihi insinuas talis ac tantus dominus. tali misera bili. talis iudex. tali peccatrici. Talis maiestas. tali vilitati. talis felicitas. tali infelicitati. Quid de illa dicaꝫ splendida atq; opulenta/scripture sacre mensa: in qua me suauiter reficis. vbi ꝓficiam ꝛ salubres aduersus omnē morbū inuenio medicinam vbi tota est dulcedo ꝛ pro mea cōsolatione suauissimus sapor. Nec silentio ꝑtereūda est speciosa illa tuorum angelorū custodia/mihi tua dignatione impensa. ad me dirigendū ꝛ cōducendum in via hac tenebrosa squalentiq; deserto. ad mihi cōsulēdum ꝛ auxiliandū in necessitatibꝫ meis ad me potenter ꝓtegendū contra terribiles illos ac seuos canes infernales. ne me deuorent aut suis circūueniant fraudibꝫ ac peruersa subtilitate qua pleni admodū erant Quo mō igit illis resisterez ego sola ignorans atq; infirma. nisi illius tue prefate custodie adesset p̄sidiū? Certe nequaq; possem. Demū quis ore ꝓferre poterit aut corde cogitare. magnā illā tuā gratiā. qua ad ꝓceptionem sanctissime eucharistie me dignaris admittere. vbi tua corꝑalis adest pñtia. vbi assunt ꝛ ministrātes angeli. vbi deuotarū mentiū potentissimū inuenitur nutrimentū. vbi tua passio amātissima cōmemorat. vbi deniq; patri omnipotēti ꝺo nostre redemptionis ac purificationis offert sacrificiū. Deu pater mi dulcissime deu benefactor singularis. deu inq̄m atq; millesies. deu mihi tue miserabili creature que pro his donis īmensis pro his gratie excellentissimis muneribꝫ/dictim tibi malum pro bono rependo. pro gratia ingratitudinē. pro honore ꝺuiciū. pro beneficio nullū seruitiū imo maleficiū. Videor mihi profecto omnē creaturā ad vsum meum tua bonitate creatā/oculis meis atq; auribus ingeri. legitimo iure cōtra me insurgētem. ac de me cū clamore valido damnationis vltionē expetētē. Condēnet exclamāt hec maligna atq; insensata. que sic nobis male abutit. que aduersus creatorē suum et nostrū/nos suis cogit obsequi temerarijs ac turpibꝫ voluptatibꝫ. que nos totali malicie sue submittit. que sine medio. soli deo seruire deberemus. atq; in ꝑsona eiꝰ bona opando eū laudare atq; magnificare. Abijciatur ergo hec maliuola ab oñi alia creatura. ꝛ impugnet velut omniū nr̄m inimica. ꝛ proditrix nostri summi regis atq; imperatoris. Insup ratione meā atq; intelligētiā conuerti ad vanitatē aut curiositatem. Aut etiā hinc male meo corꝑe velut bestia vsa sum. Cōstitui magistrū ꝛ patrē meū/malignū illum hostē humane salutis. cū tñ tua clemētia. tua essem in baptismo facta filia ꝛ discipula. oīa que in baptismo promiserā trāsgressa sum. Tuā cōuersationē in terris. Tuā salutarē passionem mīme ꝺmemorani. aut ꝑ deuotā ꝺpassionē honorani. Sacrm etiā fructuose penitētie. duri ridiculo. dū morꝰ pr̄ petitionez venie. reuersa sum ad vomitū. Scis etiam pr̄ mi celestis ꝯ quū honorē cultū aut reuerentiā tuis sanctis atq; angelis impēderim. ꝛ p̄sertim fidelibꝫ illis meis custodibus. In frequētatōne mēse scripture sacre desidiosa fui. aut curiosa nimis. inanē magis querēs gl'iaz. ꝯ in virtute profectū Postremo dū mihi ꝺmemoro illā meaz indignitatē indeuotionē/erga sanctissimū eucharistie sacrm/penitus ꝓtremisco. ꝛ merito erubesco. ꝛ expauesco timēs ne in hac tam p̄ciosa refectione frequēter vt iudas ꝓfata sim. aut sicut prepropere ꝺmedēs. aut sicut is qui venit ad nuptias non hūs vestem nuptialē. i. caritatez. Hec ꝫ habeo quid rñdeā nisi q̄ nūc de hōc quātū valeo etsi nō quātū debeo. doleo. indeq; magnā atq; abominabilē confusionē intra me patior ꝛ sustineo. Sum itaq; mihiipi intolerabilis. si nō aliter vitā correxerim. si nō aliter ad te amādū ad te colendū/me impēderim. ꝯ uis id scio. q̄ ex me nihil valeo. nihil scio Est itaq; spes mea finaleq; refugiū

in te solū. vt id bonū qđ cepisti in me perficias ꝛ ꝓsūmes vsqz in finē. insup ꝛ malum qđ in me dñat/ magis semper ac magis expurges ꝛ diluas. Paruz siquidē prodesset imo mihi grauiter obesset/ omne bonū mihi a te cōcessum/ si nō p te fuerit a malorum incursibꝫ indesinēter custoditū ac ꝓtectum. Insup ꝛ mihi tuipe donaueris p gloriam qđ ad pñs in spe indulges ꝛ pmittis.

¶ Meditatio quedaz

anime cū se ꝓpendit in tpali ꝑspitate ꝛ spirituali simul. reddēdo gratias deo.

O Excellētissima atqz ineffabilis dei bonitas. O pater mie ꝛ totius cōsolatōnis, quibꝫ meritis data sunt mihi hec bona q̄ peccatrix suscipio? Cur mihi bonū ꝓ malo redditū est, gratia ꝓ ingratitudine, ꝓ dedecore gloria? In te dñe. in te surgit spūs meus. ꝛ oīa que intra me sunt, te benedicūt ꝛ magnificāt. Tu enī meas deles iniquitates. tu oīes infirmitates meas sanas. tu me liberas a morte. tu me circūdas mia ꝛ miserationibꝫ. Tu reples in bonis desideriū meū. tu renouas vt aquile iuuentutē meam. tu me dimittis in pace mentis ꝛ corpis. ¶ In labore ꝛ sudore alterius. comedo panē. quoniā mihi tribuis. qđ alīj magnis nacti sunt laboribus. nunc estū nunc frigus passi. mari terraqz in medijs piculis ꝓuagantes. Tu mihi terras ꝛ possessiones populi largiris. vt diligentius ac liberius mediter in mandatis tuis. ꝛ legem tuā exquiram. Principes ac nobiles/ suoꝝ corpoꝝ piculis me semp in pace custodiūt. vt sine timore de manu inimicoꝝ liberata/ tibi seruiā. in sanctitate ꝛ iusticia omnibꝫ diebꝫ vite mee. Justus igitur est/ vt ꝛ ego parte ex altera/ te ꝓ omnibus alijs deprecer. a quibꝫ tua bona. ad me ꝓueniūt. teqz ꝓ illis laudē. te obseruē. te honorē. ꝑsertim qz non satis frequēter ad hoc valent intēdere. Laborant quidē ꝓ me iuxta sui officij exigentiā. Rationabile igit est vt ego nō obdormiā aut pigrescam in his exercēdis. quibꝫ sum deputata. Ꝟ sane mutua caritas postulat vt inuicē bñfaciam? ¶ Vnū te potissimū ꝓcor dñe. vt Ꝟ mihi a te indulta ꝑspitas ꝛ securitas/ insuper ꝛ tibi seruiēdi libera licētia/ nō meo ꝓueniat detrimēto. ne sit hec ꝑspitas/ mihi loco pmij finalis. Ne q̄so in hoc mūdo mihi mea merces tribuat. Fateor q̄ppe me etiaz bonis pñtibꝫ indignā. Ꝟz largissime dñe ꝓ bū placito tue volūtatis/ potes me in tuo seruitio cū his pspis legitime instituere. qm̄ adhuc longe meliora. ac sublimiora ꝓmittis ꝛ tribuis tibi seruientibꝫ. vitam scilicet illam beatam atqz sempiternā. Tu profecto meā cognoscis fragilitatē. sciens me illā esse imbecillā atqz infirmā filiā que velut delicata ac tenera infātula/ vtiqz magnas nō posset ferre molestias. atqz ideo si bi plus ceteris ꝛ supra sua merita ꝓcis. Veniet tempus in quo virtutibꝫ amplius roborata/ ꝛ ab vberibꝫ non libens auulsa. potero forsan tutius experiri ꝛ probare duriciem aduersitatis ac solido cibo tribulationis vesci.

Sequitur alia me/ ¶ D

ditatio anime/ discessum suū a corpe remorantis. ad tunc habendū aliqđ auxiliū et ad se excitandū ad sanctū pauorē. Et cōtinet plures particulas.

Q Uis erit mihi q̄so fidus amicꝰ. q̄s mihi fideliꝫ aderit in extrema mea necessitate. in illa districta hora sepatōis a meo corpe. q̄s tūc mihi erit auxilio? Quis tūc loquet aut rñdebit ꝓ me? Quis me liberabit dū vocata fuero in tremendo iudicio sūmi iudicis. q̄m me circūdabūt vndiqz inimici mei. multipbariā accusantes. ac secuz in gehennā trahere satagentes. q̄m testimoniū ꝓtra me dicet, ꝓpria ꝓscia/ insup et opa mea? ¶ Tūc ne/ mūdus aut amici carnis mihi veniēt ꝑsidio? Hō profecto. imo me fugiēt quo potero. Aderit ne ꝛ corpꝰ cuitā studiose intēdi? Certe mime. siquidē tūc iacebit putrefactū in terra. eritqz vermium cibꝫ. Assistet ne vel q̄liscūqz ꝓsolatio/ priꝰ a me delectabiliꝫ suscepta. Revera non. imo dū ad corpis portas aut priores cōsuetas voluptates ad meā ꝓsolatōnez regredi voluero. inueniā oculos aures linguā tactuz et cetera vndiqz mēbra vbi mihi voluptas adesse solita fuit/ clausa ꝛ serata. fortissima atqz horribilissima sera mortis. ¶ Tūc igitur quid factura sum ego misera q̄ diuertā. Quē aduocabo. si nō aliūde veniat auxiliū ꝑ aliquā aliā cōsolationē/ aliunde q̄ a corpore venientē. si nō antea mihi aliquez cōpauero amicū a quo aliter ꝓfortata subsistā? Cadā profecto intra me prorsus desolata. in laqueū desperatōnis, ꝛ infra me in interitū eterne dānationis. ¶

Vrgo gloriosa. spes certa. ⁊ refugium singlare pcōz. ⁊ tu sancte angele dei custos bone. ac ceteri alij sancti celestes. adeste cūc mihi ⁊ mei estote adiutores Tunc me defendite tunc mihi ꝯsulite. cūc me stultam desolatam associate. cūc me pūtate ad dexterā ante faciē sūmi iudicis. sub vestra ꝓtectōe. ꝓpellite canes illos infernales. me devorare ꝙrētes. sicut circa beatissimū illū ep̄m martinū ⁊ plimos alios facere tētaverūt. Impetrate cūc mihi illā gratiosā sn̄iaz veni benedicta patris mei accipe regnū qō paratum est ab initio mundi.

Expauesco nimirū ac vndiqz ꝓtremisco/ cū alterius illius memoz suz sn̄ie. Recedite a me maledicti Ite in ignē eternum. Heu q̄z amara sep̄atio a summo bono ad summū malū. de oīmoda felicitate ad totaz miseriā. de pace ꝓpetua ad sempiternā ⁊ abominabilē confusionem. O ira dei ac sententia intolerabilis. ne cadas super me. nihil quippe ē in me qō te ferre possit. Allide me potius ⁊ flagella ꝑm multitudinem miserationū tuarum in hac vita. et me ne sinas in banc que tā horrēda terrendaqz est peccatoribz. eā in suo iudicio suscipientibz. iusticie curiā incidere.

Expgiscere. expgiscere miserabil' creatura. ⁊ auribz erectis attende tonitruum hui⁹ sentētie oculis apertis. pspice huius iudicij tenorē. Nimis profecto ꝯsopita es nimis obturata. nimis excecata. si nō banc ꝓpendis miseriā/ punitionēqz acerrimam. ⁊ ꝓpendens nō grauiter reformidas et totis viribz effugere conaris ⁊ in recogitatione horū non ꝓtremiscis. plus q̄z foliū arboris a vento agitatū. Non est hec fabula aut trufa. si xp̄iana es sicut vtiqz es deo ānuente firma fide tenebis. q⁹ si cum solo vno mortali decesseris/ sententiā hanc horribilez irremediabiliter incurres. Qua igitur diligentia merito fugies quasi a facie colubri mortale peccatū. q̄z solicita eris insup falsas ⁊ fictas huius seculi amicicias. spernere. ac etiā ineptas illius delectatōes que tibi nullo poterūt esse subsidio. in hac sūma necessitate. ⁊ studebis tibi facere amicos vel paucos aliquos sanctos. imo ꝓcipue deū gloriosuz. bene viuēdo vt tūc tibi sit directio salus ⁊ liberatio.

E Ne te q̄so seduxeris anima. ne teip̄am adulando palpaveris. ne queruleris Nec enī deus illi suo sup̄mo pepcit angelo lucifero. cui⁹ tantus erat decor/ tanta sapientia/ tanta ꝓfectio/ q̄nimo illū cuz suis cōplicibz ꝓpter vnū superbie motū. de altissimis gradib⁹ sedibz in infimas ptes p̄cipitavit. Sed nec ade ꝓparenti pepcit quem cum tota sua posteritate ꝓpter vnā inobedientiaz in esu veriti ligni/ condēnauit ad mortē. Imo nec cū toto mūdo dissimulavit. cum p̄ter octo animas/ omnes vsq̄z ad infantes vberibz adherentes imo in vteris adhuc reclusos/ aquis diluuij deleuit a facie terre. Sic et illam pentapolim. vnica ipsius loth domo liberata. p̄didit igne ac sulphure. gentēqz totā illam eternis tradidit supplicijs. Nunqz illū sanctū ꝓphetam samuelē exaudire voluit pro rege saule q̄n tūcunqz pro illo intercederet ac plozaret. Sz nec illi suo proprio discipulo iude pepercit quē laqueo suspensuz misit in gehēnam ignis. Sunt ⁊ alia plurima huiusce modi dei iudicia sup̄ homines saracenos iudeos atqz xp̄ianos/ dictu ⁊ cogitatu terribilia atqz horribilia. Et tu igitur paup ac misera peccatrix quid pre ceteris de te futurum arbitraris. Que tibi est euadēdi atqz fugiendi fiducia? Tu dietim in deteriꝰ declinas/ cum tua q̄z plurima grauia facinora deflere ac emendare deberes. Nullam pro his condignā facis penitentiā immo omnifariā tuā requiris cōsolationem/ omnēqz dolorem ac tribulationē detestaris. Si frequēter tibi quies negatur in molli strato/ si nec paruam famis aut sitis molestiam ferre vales. Si leuis etiam alicuius febris te languidaz atqz impatientem reddit. Que tua q̄so virtus esse poterit. adferendos illos ardores/ non quidē leues/ non momētaneos aut ad horam transeuntes/ immo vero supra q̄z dici possit durissimos ac sempiternos? confer ad illa tormēta/ tuos quos hic aliquando pati cogeris dolores. et vel aliquādo tui miserere et tuepelli prospice.

F Ne queso de illoz̄ sis numero anima mea de quib⁹ cōmune loquit̄ prouerbiuz gallicanū. soit ne troit decc qui prent Quod latine dici potest. Stulto semp cōtingit preter id qō credit. Tales vtiqz fuerunt illi quib⁹ loth/ ad recessum de zodomis suadebat/ ne perirent cū ceteris. cui nō credentes sed tanqz deliramenta verba ei⁹ reputantes. die sequenti cū tota pentapoli absorpti sunt. Sic ⁊ illis contigit quibus

noe dum arcā faceret iram dñi denūciabat
imo etiaz illis qui sibi comites erant in fa-
bricatōne arce. Quibus sil'es hodierni no-
stri vident ꝓdicatores. ¶ Ne igit sic crede
re differas z tibi contra hoc tam incōpabi-
le periculū consulere donec in illud incide
ris tunc enī sera nimis esset prouiso. Audi
quid dicat deus diuiti illi petenti vt mor-
tuū aliquē suscitaret qui suos quinqz frēs
āmoneret ne secū in illum locū tormētoz
venirent. Habent inquit dñs moysen z p-
pbetas illis credant si voluerint. Tu itaqz
anima habes scripturas et exempla pluri-
ma tibi nimirū hec sufficient ad ista credē
dum. Tibi igitur caue. z fac vt sis ꝑata cir-
ca horam tui decessus. Stultus enim est
qui sibi nō prouidet in tpe. ¶ Ita repelle
a tuo consortio mortale peccatū pro tuis
viribz vt tunc tibi nō sit necesse ad eius ex-
pulsionē vacare. Libera te cito de manibz
hominū. si in eas inciderīs per debita. aut
rapinas. aut furta. aut odia. aut alia queli-
bet hmōi. atqz tunc te diuine misericordie
cōmitte. Dum tempus est ne differas do-
nec ipe veniat ad te. nō quidē vt pater. nō
vt benefactor. sed vt iudex seuerissimus et
deus vltionis. quoniā tunc nulla erit redē
ptio. ¶ Si te exp̄iris in eo statu esse ī quo
non auderes a corpe decedere/cur non ista-
tim absqz mora te ad illū reuocas. frequen
ter euenit vt qui nō vult dū potest/nō pos-
sit dum vellet. Dat tibi deus spaciū peni-
tentie. quo si abuteris. ac deterius hinc fa-
cias. que tibi spes aderit vt tibi alio tpe de
us hoc spaciū indulgeat? Caue ne si nunc
dei fueris immemor/z ipe tui obliuiscatur
dū opus habebis. ¶ Non igit tibi aia re-
fugiū aliud est. nisi vt indilate pacez habe
as ad deū. fructus agens dignos penite-
tie. ac de teipa iustā expectens vltionē. Si
enim nosipos iudicauerim⁹. deus nos nō
iudicabit. Nō si in tuis maleficijs nō eru-
bescas que totiens contra talē patrē ac tan
tum benefactorez admisisti/formidare de-
bes te incursurā atqz exp̄turā in te suaz po-
tentiā ac dñationē. humiliabis te igit sem
per in conspectu maiestatis eius vultum-
qz demittens in terram. facie lachrymabi-
li suaz misericordiā implorabis. Animad
uerte qualiter sancti dum in terra vixerūt/
iudicia dei tam sacra qz mirabilia expaue-
scebant. cum tamen in summa puritate vi
te cōsisterent. Tu igit que ab annis discre-
tionis nec p diem a peccatis etiam plerūqz
grauissimis vixisti immunis. iudica p hec
quid tibi sit faciendū.

Hic luctatur humi

lis anima/cum superbia.

VEllem ex te scire/superbia temera-
ria. quo titulo quo ve iure preten-
das in me regnare. omnia insuper
opera mea tibi conaris ascribere z deputa
re. Deberet reuera potius humilitas dña-
ri. cum nihil ex me habeā preter malum. Et
si que bona ex liberalitate domini mei su-
scepi mox bona illa perdidi z abieci. sicut
illam primā ac puram innocentiam seu iu-
sticiam in baptismo collatam z post reci-
diuum per sacramentū penitentie restitu-
tam/mortaliter peccans deserui z reppuli.
Et plerūqz etiam per venialia/ fedis z ob-
scuris denigraui maculis. ita vt merito nō
minus erubescerē ante oculos dñi mei pū
tare. qz maculosos leprosi alicui⁹ pannos/
sanie ac putredine vulnerū suoz plenos/
quis in cōspectu viri alicui⁹ insignis dere-
gere formidat. ¶ Quid rīdes superbia z
nūquid talibz pāniculis gloriaberis qrū-
cūqz etiaz prius mūdi ac decori exiterint?
Certe vt arbitror minime. Si mansionez
apud me facere queris z in ea demorari te
delectat propter meā pulcritudinem. ꝓpter
meas diuitias. aut ꝓpter fortitudinem. fa-
mā. sapientiā z sic de alijs. cautius prospi-
ce ne fallaris. quoniā hec bona mihi nō ni
si sub mutuo ꝓuenerūt. z ad bene opandū
ad gloriā dñi mei sunt cōcessa. Et tū vides
qualiter bis frequēter prius abutor ad cō-
trariū. dño meo de suis bonis mouens bel
lum. Unde penit⁹ erubescere debeo atqz ex
pauescere z cōfundi. Nō inme ergo in me
hoc titulo māsionē suscipies z p̄sertim qm̄
si diligenter me p̄specteris/inuenies me to-
taliter deformatā per culpaz infirmā. infa-
mē. atqz ignorantē. Nōne insup in illo bu
ius mūdi mari ꝓcelloso sum ꝓstituta. in te
nebrosa obscuritate. in fragili naui cla cor
poris hui⁹ mortalis. inter latrones z pdo-
nes. aliaqz discrimina. qꝑplurima. vbi qua
libet hora dānationis imminet periculū?
Non est profecto tibi superbia hic loc⁹ aut
status tue mansionis. ¶ Dices forsitan q
ego regno et dominor sup multos. Et qd
inde superbia? Si in carcere aliquo tenerē-
tur plures ad mortē ꝓdemnati/ nisi gratia

eis impēderē/ ꝛ ego etiam ꝺemnata cuꝫ illis/ ꝓficerer eis ad assistendū obsequēduꝫ et confortandū. que gloria mihi foret hinc sumēda. ꝑcipue si nō in hoc/ meo legitime fungerer officio. imo plus debito illos grauarē ꝛ opprimerē. coꝝ bona tollendo. aut fame ꝑire faciendo. aut qūolibet aliter eos vexando. fatigando aut ꝓsequendo. Scis quia qui plus accepit/ amplius reddere rōnem formidabit. Non igit hoc titulo poteris in me locū accipe. ¶ Verū q̄d rursus i occulto murmuras superbia? Vis apud me forsan hospitari/ quia te abiꝯcio ꝛ humilitati adquirēde studeo. Nihilq; bonorum que in me sunt mihi deputo. sed deo soli. vt debeo tribuēs. hinc ei gratias ago. Dirauda quippe res. modusq; plurimū alienus. hinc apud me/ te velle residere quia te mortī trado. Et q̄ magis stupendū est. tuum hostē. s. humilitatē/ mediuꝫ queris ad ingressum regni mei. Quelibet bona opa mea. elemosinas orationes ieiunia patientiam pietatē ac cetera filia/ tibi sumis auxilio ad statuendū in me regnū tuū. hoc titulo q̄ vtiq; tibi ex aduerso/ merito repugnaret/ intra me ꝛ sup me dominiū vendicare ꝓtendis. ¶ Nō sic erit ꝓfecto superbia. Esset enī bestia nimiū monstruosa nimiūq; prodigiosa. Quis enī aliqñ tale portentū exptus. vt res aliqua/ sua morte nasceret. suiq; cōtrarij filia exīsteret. velut frigus ex calore procederet ꝛ aqua ex igne gigneret? ¶ Cōsidera diligenter superbia q̄d facere ꝓtendas Si enī non aliter q̄ꝫ ꝑ mediū humilitatis quā in me ꝓpendis/ in me regnū tuū q̄ris. scito qñ mox vt ingressum feceris/ humilitas festinabit ad recessum. atq; ita mox dū abierit/ tui dominij priuaberis titulo quē in mea humilitate statuisti. Et sic etiaꝫ de qualibet alia virtute possum concludere. vel etiam de tua morte. Non enī simul poteris adesse mortua ꝛ viuens. Omnes etiam alie virtutes tuū refugiunt consortiuꝫ. Quare (vt arbitror) euidenter ꝓpendis/ q̄ꝫ turpiter te fallis ꝛ inuoluis. quoniā tu sola etiam ceteris omnib⁹ exclusis malicijs. sufficis me penitus odiosam deo reddere me cōdemnare. meq; extra meā habitationem irreuocabiliter eijcere ac ꝓpellere. ¶ Verū quid adhuc semp in deteri⁹ eniteris? Num aliqñ deuicta succūbes? Inuincibilē profecto te hostē expior. Quotiens enī te per vnam portā depello/ per aliam regrederis

¶ D

imo etiā si clausa quelibet ostia inueneris per fenestras aut quas quaslibet rimulas insidiose subintras. ꝛ quo te ignotā facias tuūq; fallacem vultū abscondas/ omnifariam tuū nosti simulare ac variare habitū. Non est virtus/ cui⁹ nō simulatorie geras habitū sanctum. omnesq; gestus simules adeo vt absq; lumine gr̄e/ monstrante spū sancto/ discerni nō possis. Nūc q̄dē te sub veste humilitatis occultas. nunc formā geris iusticie. nunc pietatē fingis. nūc vt piū elemosynariuꝫ te exhibes. nunc te laudib⁹ exteris tegis. Aliqñ bonus videris ꝓdicator. aliquādo bonus pastor. aliqñ te ꝓpicium simulas cōsiliariū. aliqñ rectorē profi/ cuū. ꝛ ita de alijs similib⁹ cautelis innumeris. Et cum p hunc modū non ꝑuales. int virtutes latitas. vbi tā subtiliter ingrederis vt nullaten⁹ innotescas/ donec feriens interimis. aut predictas expellis virtutes. pauperēq; animā solitariā ac desolatā derelinquis. O q̄ꝫ frequēter/ dū ꝑcipue deuotioni ac spūali iocunditati simul ac sancte consolationi intesse putaui mox insperate tuā inueni pūtiā intra me cōstitutā. O pfida superbia. nec tuū accessum nec pūtiā exptā suꝫ/ donec omnia tuo vento fuerūt exufflata. deinde magnis suspirijs ac graui cōtritione cordis reuertebar ad me lumē gr̄e ac sol iusticie/ sub vmbra sobrie deuotōis. et tunc primū signa tui ingressus ꝓpendebā. Tūc (licet tarde nimis) intelligebā sub qua forma te intruseras. Nec enī ita latere potes/ vt nō aliqō sp tue malicie vestigiuꝫ relinquas. ¶ Tecū q̄ppe accedit/ altitudo quedā cordis ad ardua imoderate tendens puta ad aliquā habendā visionē insolidā. vel ad miraculū opandū. Vel insurgit temeraria quedā de se ꝑsumptio. Aut immoderata de suo ope aut statu complacentia. Sublimisq; ac tota inflammata letitia. Vel nimiū leuis ꝛ effrons ad sui iactantiā aut excusationē. sub vmbra profectus aut ꝓxij seruādi bonoris. Vel etiā aliquando ex altera pte/ duriciē quādam cordis tecuꝫ adducis. maturitatē quādam atq; grauitatem insimulās. Estq; hmōi duricies ꝑtensa ꝛ dedignans. ptinaciter suis dictis ꝛ voluntatibus inherens ad irascendum ꝛ sub vmbra correctionis/ omnia tremere ꝛ lacerari facit. ¶ At bis contraria penitus adueniunt. vbi tu superbia fueris missa foris. Ibi siquidem adest humilis demissa

ac temperata letícia. nulla leuitas. nulla iactantia. nulla sui excusatio. Ibi adest maturitas ⁊ grauitas/ sine ira. sine amaritudine, sine vindicta. imo cū omni dulcedine et māsuetudine cordis. Tūc est anima patiens ⁊ benigna. tūc vituperia ⁊ laudes humanas ꝓtemnit ⁊ p solius dei dñi sui bene placito circa se ⁊ alios operari studet. De reliquo nulla sibi cura est. immo quod amplius est se vilem videri volet nō honorabilem quātuꝫ est ꝓpter se. quoniā seipaꝫ cognoscens ⁊ iudicās ad intra opprobrio dignam. non vtiqꝫ se pluris estimandā voler exterius in alienis laudib⁹/ q̄s se interi⁹ dignam arbitratur. Qui nimo/ exemplo ie su x̄pi et si omni honore digna extiterit talemqꝫ se interiori noticia vere diiudicet. p/ prio tamen instinctu ⁊ affectu humilis et abiecta videri desiderabit.

¶ Reditatio altitudinis iudiciorum dei super filios hominuꝫ/ prouocans ad humiliationem sui ⁊ alios non iudicandi.

O Altitudo incōpabilis ac abyssus profundissima iudiciorum dei. in omnib⁹ precipue autē erga homines. Quis illa scire poterit aut inuestigare? Cum enī misereri voluerit/ nihil est eo clementius. Cum vero iusticiam tribuere nihil eo terribilius. ¶ Si enī millesies in die homo illū prouocauerit ⁊ millesies ad ip̄m reuersus/ supplex veniā ⁊ gratiā petierit/ mox impetrat qō petit. Ecce velut quādam stultā misericordiā ac ludū puerilem. Rursus si in solo mortali decesserit homo irreuocabiliter mittit in ignē eternū. cū tamen sit dei filius ⁊ plasma eius p creatiōnem. Ecce velut furorē quēdaꝫ ac horrorē intolerabilē. ¶ De q̄plurimis nēpe legimus qui pene vsqꝫ ad mortē a peccatis immunes seruati sunt/ et postmodū ad mala opa declinātes morte puenti sunt ⁊ dānati At contra fuerunt alij/ qui semp malā vitā secrati tandē nihilomin⁹ quasi in momēto cōuersi sunt ad dñm ⁊ cit⁹ martyres facti. gloriā eternā sunt adepti. Cōsiderem⁹ q̄ i passione dñi nr̄i/ cū eius p̄dilect⁹ discipul⁹ eū negauit. latro cōfessus est. Quis q̄so id antea p̄cogitasset? ¶ Dirū q̄ppe valde est si p̄sona q̄ntūcūqꝫ bone vite ꝓscia/ sub manu potenti dei se nō humilier. si alium quē piam q̄ntūlibet peccatorē iudicare p̄sumat. q̄m scire non potest q̄ sint circa se aut alios dei iudicia. ignorat quid in sua cā lateat. Sum⁹ quippe oēs in carcere ꝓdēnationis ⁊ mortis vñ nemo eripi pōt nisi ex singulari ⁊ mera dei gr̄a. quā vt ⁊ vbi vult distribuit. Neminē ergo licet ꝓtēnere/ si ad pñs hmōi gr̄az nō habeat. q̄m in momēto illam habere poterit. Nec vice versa hinc se aliquis extollat in sublime si a deo gr̄am hanc acceperit. quoniā non est hec hereditas sua. imo sic agendo/ morteam p̄dit. velut vsurpator ac raptor glorie domini dei sui. O quādo veniet tempus illud ⁊ locus vbi cum securitate hanc gratiā possidebimus. et hec̄pa in gloriam cōuertet. Vere beati sunt qui ibi sunt.

¶ Reditatio anime super duobus statibus a quib⁹ se inuenit. iam in deuotione. iā absq̄ deuotione. Insuper signa noticie ipsius.

P Lorate oculi mei plorate ⁊ plangite durissimā illam separationē ac disiunctionē amarissimā dei mei ⁊ patris. qui in ira ⁊ furore elongauit se a me abducens secū bonā illā meā nutricē gratiam. meq̄ prorsus derelinquens desolatā dolore ac tremore plenā/ tedio ⁊ angustia vndiqꝫ circūdatā. sedeoq̄ tenebris involuta. ⁊ lumen celi nō video. Ue tibi superbia que mihi hoc damnū intulisti. quoniā si illa simplex humilitas apud me remansisset deus qui i cordib⁹ humiliū requiescit ipsiq̄ dat gratiam/ minime ita suam a me subtraxisset gratiam. Nunc omnes mei amici angeli sancti elongauerūt se a me. ⁊ ponūt me abominationē sibi. Nunc omnes inimici mei vehementi cū conatu appropinquant ⁊ exclamant aduersuꝫ me. Euge eugge p̄sequamur hanc miserā quoniā de⁹ eā dereliquit. non est qui possit eam de manibus nostris eruere. Illā itaq̄ ad dānationem quā meruit impellamus.

O Domine o celestis pater! audi vocez aduersariorū meorum. ne recedas ne elongeris a me. intende in adiutoriū meuꝫ et ad adiuuandū me festina. Exurge ⁊ dissipa inimicos tuos tanq̄ fumum. alias ei illa imminet hora in qua pauper ego tua creatura. tua orphana. tua indigna ancilla. tua infidelis sponsa irremediabiliter pibo. quoniā preter te nō est alius q̄ me hinc valeat eripe.

Reuertere dñe reuertere. qm̄ a tuo re/cessu/sentio cor durū. t admodū pra/ua plenus acedia fastidio ac mala tristicia. Arida sum nullius q̄ deuotionis. in nullo iam (vt consueui) bono condelector. nec le ctio nec cantus nec oratio nec ꝓtemplatio placent. p̄dicationes ac sancte quelibz am monitiones/mihi sunt fastidio. Euanuit a me gustus oīs ac sapor cibi cuiuslibet spūalis. grauis suz atq̄ onerosa nimis mi hiipi. Languide oīa operor. solitudo at q̄ silentiū/mihi sunt horrori. Et q̄ deteri us est/nec istā meā valeo deflere miseriam. nec ab ea me p ꝓdignā pūiaz ac displicēti am eripere. ānimo in dies volo meas pro/sequi vanas ac mundanas consolationes. Leuitas mihi oīs grata est. Quero mā ducare bibere ac fabulari ad deducendum tempus. illos q̄ felices iudico/qui ita in h̄ mundo viuūt in subiecta imo stulta liber/tate. O qualis mutatio. heu in quē sta/tum prolapsa sum. De celo profecto cecidi ad inferos. de vita spūali ad carnalē. de ve/ritate in vanitatē. de securitate t tranquil/litate ꝓscientie in cōturbationē. de timore in stupore cōfusionē atq̄ infelicitatē hor/ribilē. Et certe ita mihi optimo iure cō/tigit id q̄ plane demerui. quia cū ex me ni/hil essem/ meipam nihilominus glorifica ui t de me t in me confisa sum/extollēs me aduersus deum meuz. illi suam surripiens gloziam. Insuper t de suis donis laudari volui atq̄ honorari/ iactanter mihi illa a/scribens tanq̄ propria t quod deterius est ceteros cōtempsi minorani t temerarie iu/dicaui. Scio igitur quid faciā. illā mi/hi recuperabo humilitatē que meritq̄ pa/tri meo recōciliabit. cūq̄ placatū ad me re/ducet. O gloriosa t beata pax. iam omnia bene successerūt. est hec mutatio dextre ex/celsi. Cōmouet quippe cor meuz t exultat ad pūtiam dei mei ac gratie. Euellūtur at/q̄ explantant ille inutiles viciorū plante. Inserunt virtutū rami t plurimū conua/lescunt. nunc in claro lumine/ meos defe/ctus/mea peccata/meā fragilitatē experior nunc denuo bonor spūaliū gustū ac sapo/rem discerno. Sicut itaq̄ illucescente die in solis ortu mox abscedunt tenebre. aui/cule suos repetunt cantus. renouātur oīa et ad colorē vigorē ac decorē suū reuertun tur. ita plane est mibi dum sol iusticie oriꝝ in corde meo.

Reditatio anime

sentientis se ad deuotionē ꝓmoueri t subi tā dei visitationē denuo ꝓcipientis.

Quis est hic qui pulsat ad ostiū me um. quid vult/ quid postulat/ Est profecto deus meus. dñs me⁹ t p̄ meus. O dñe/ optime veneris. Tibi suppli/co vt si mea vrgēte infirmitate ac debilita/te peccati pigritor nimis aut tardo tibi api re tuo iure tua auctoritate ostiū effringas. Regis vt tibi licet vtere clauibz.

Abite extra meū hospicium abite. vni versa meo magno patri ingrata. qui apud me vult hospitari. Fugite hinc. fugi te absq̄ mora. Fuge tu dedignans superbia inflata iactantia. ficta t palpans hypocri/sis. ira furiosa. despectuosa vindicatio. ve/nenosum odium. infelix ac liuida inuidia. ancia tristicia. acedia stulta. auaricia cupi/da questuaria. fetida luxuria. gula immun da. cū tota vicio sitatis puersa familia igno bilis ac stulte ociositatis.

Ejciatur hinc omnis spurcicia flagel lo pūie. spargat vndiq̄ cuz suis flori bus grata t viridis herba virtutū. Pona/tur mensa sobrietatis. sternatur castitatis lectus. Ingredere pater dulcissime. ingre/dere hospitiū pusille tue atq̄ humilis an/cille paupis adolescētule tue. suscipe gratā/ter que apud illaz inueneris. simul in cena nostra discūbam⁹. Ne queso respexeris ad meā pauptatē. scio quidē q̄ nullius horū eges que apud me sunt. Apud te sunt oīa. sufficit tibi bonus affectus. Verū dulcissi me pater/ hoc est q̄ a te p̄cipue ꝓsequi desi dero. vt mea tibi placeat voluntas. quod q̄ ex tua clemētia de tuis supabūdantibz di/uitijs ad meā subleuandā ac sustentandaz pauptatē vel paꝛ aliquid impertiri digne ris. vt hinc sustentata/ fame siti ve male nō pereā in carcere hui⁹ corpis in quo ad p̄/sens inclusa sum.

Reuertere dñe. reuertere ad hospitiuz tue humilis ancille. Breuem nimiuz ibi tra/isti morā. Heu q̄ dura hui⁹ hospi/tis recessio. Formidabā vniq̄ aliquid i me esse. q̄ oculos tue maiestatis offenderet. Heu me misera. que non aliā adhibeo di/ligentiam/ad talem cōseruandā hospitem a quo mibi prouenire p̄t oīa bona/ volu/ptates atq̄ diuitie. Quid itaq̄ ad p̄s fa/ciam? Quo medio illū a me sic elongatuz

ad me reuocabo? Dabo omnibꝫ que ĩtra me sunt vt illũ vtiqꝫ incessanter reqrãt. donec inuẽtus reuertatur. Exurgite fides spes ⁊ caritas. expgiscimini ⁊ vos ad cursum lũbos accingite. diligenter querẽtes patrẽ meũ donec illum inueneritis atqꝫ ad hospitũ meũ reduxeritis.

Oratio nũcius ani me mittitur.

Discurre tu oratio/p magnã celestẽ ciuitatẽ/p vicos ⁊ plateas ac p domos singulas: ita vt nullũ sanctorum ptereas quẽ tu nõ cũ fletu ⁊ gemitu requiras/ ad eoꝝ pedes procũbẽs/ nec hinc discedas donec insimul oẽs/ vel eoꝝ aliq̃/ glorioſi patris mei tibi demonstrauerint mansionẽ. teqꝫ ad deũ deduxerint ac eꝰ pñ tauerint cõspectibꝫ. Illos exora vt illũ mihi placatũ faciant mihiqꝫ de multis meis exorbitantijs impetrent veniã. atqꝫ ita sue gratie restituar. qꝫ rursus decliare dignetur ad hoc suũ humile hospitiũ. qõ tam cito deseruit. mea fateor indignitate exigẽte. Verũ sua magna benignitas atqꝫ clemẽtia pte ex vna. suorũqꝫ sanctoꝝ dẽpcatio pte ex altera. ⁊ rursus mee puritatis paupertatis impotẽtie atqꝫ instabilitatis ꝓsideratõ ad reditũ poterunt cũ inclinare.

¶ A Quid dicis oratio? que noua refers? Multũ nimis demissa est ac verecũda facies tua. O scio quis tibi hoc fecerit. rigorosa videlicet illa iusticia/ que se cõtra te ⁊ me/ ingerit vehementer allegans me nõ esse audiendã. imo qꝫ ex nunc indigna sim filia dei nominari. cum iam/ mea ignauia/ meam ingenuitatẽ. meã diuinã nascentiã. meãqꝫ celsitudinẽ penitus amiserim ⁊ hoc in meo certe hospitio deformẽ illũ ac horrendũ hospitem. s. peccatum admittendo. Quod vtiqꝫ omnẽ que ipm suscipit corrũpit animã. fedãqꝫ atqꝫ detestabilẽ reddit. ac inimici salutis cõstituit filiã. ¶ O iusticia quis te aduersum me ⁊ aduersus meaꝫ orationẽ procuratricẽ cõstituit? Non ego certe te ad hoc aduocaui. Scio enim qꝫ coram te subsistere nõ possem. Illi potiꝰ mie clementi curie me submisi. illãqꝫ meã constitui aduocataꝫ. imo suo penitus iudicio stare volo. cꝫuis ⁊ te etiam iusticiã mihi decet esse ꝓpiciã ⁊ amicã. Cur ita? quoniã tecũ sum vnius sentẽtie. Tu quidẽ odio habes peccatũ ⁊ ego nũc illud odi. Tu illõ psequeris. hoc idẽ facio de illo penitentiam agens puniẽs ⁊ vehemẽter dolẽs qꝫ illud vnqꝫ admiserim. aut ei tribuerim fidẽ. Ita quippe agẽs/ tuũ o iusticia exerceo officiũ de meipa iudiciũ sumẽs. Tu itaqꝫ etiam pro me intercedes. ¶ Sed forsitan mihi dices. qꝫ longe citra cõdignũ in hac pte de me sumo iudiciũ. non condigne vt merui mea vindicans peccata. Probdolor iusticia/ fateor ita eẽ vt asseris. sed hoc venit cõdonandũ. qm̃ non subest hoc viribꝫ meis. Necessitas aũt legem nõ habet. infirmitas quidẽ mea paupras atqꝫ imbecillitas/ nõ me sinunt ad cõdignũ vel etiã ad votũ expugnare ac psequi peccata cũ sua familia. Sed ab inope/ vel parua solutio sibi possibilis acceptanda est. ⁊ ab operario debili/ labor remissus nõ spernẽdus. Sis itaqꝫ iusticia de mea possibilitate ꝓtenta. qõ reliquũ est tua potẽs virtute supplebis.

Considera igitur. si tui sit officij tuiqꝫ consuetudinis vltra vires exposcere. Cũ aũt mihi maior aderit incolumitas ac potentia diuine gratie virtutũqꝫ fortiꝰ robur. tunc ⁊ potentius cũ peccato congrediar eiqꝫ viribꝫ aduersabor. ¶ Dico insuper qꝫ benedictus filius dei pro me debitũ sufficienter imo supabundãter soluit. quãcũlibet etiam antea offenderim. saluo qꝫ el me legitime subijciã. ⁊ sue sim ascripta familie. Nullo aũt iure/ duplex de offensa exigitur emenda. nam ⁊ deus nõ punit bis in id ipm. Quicquid igitur mia filij dei circa me facere dispositerit/ mime tu poteris cõtradicere. ¶ Cterũ iusticia te interrogo. si non ad instantiã sanctoꝝ qui apud te hoc meruerũt tenearis aliquid annuere? profecto sic. Quẽ enim honorẽ illis impẽderes. si eos te pro peccatoribꝫ depcantes velut alios quoslibet quibꝫ nunqꝫ fuisti honorifica cuos repelleres? ¶ Vade igitur oro mea ⁊ reuertere cõfidenter ad celestẽ ciuitatẽ. illicqꝫ sanctos illos solicites vt tibi ⁊ mihi/ iusticiã pacataꝫ reddãt. vt ⁊ illa simul cũ mia mihi pacẽ impetrẽt ad dñm deũ meũ ⁊ patrem meũ atqꝫ ita ad domũ meã vnde exiit denuo reuertatur. ¶ O vtinã horaꝫ illam pscire possem. qua dignabit dñs meus ad me declinare. Cur non aliquẽ nũcioꝝ suorum premittit. vt legitime parata/ possem illum decenter id est deuote ac sancte suscipere? ¶ Aliquoties enim adeo latenter aduenit pulsans ad ostium. vt alibi me

distractā inuenies/ mox antēq̄ valeā ei occurrere ⁊ decenter recipe/ discedat. ¶ Sed quid loquor. tā incōsulte/ quid tā temerarie tam q̄ psumptuose peto. vt talis ac tantus dñs suos mihi p̄mittat nūcios? Absit. Mihi pot⁹ incūbit semp ei⁹ aduētū explorare. nihilq̄ aliō meditari. nihil aliud opari. q̄ aduentū ei⁹ pistolari. moxq̄ ad ostium pulsanti apire. ip̄mq̄ reuerenter suscipere. Non igit cū curis hui⁹ seculi/ mea ampli⁹ tenebunt colloquia. sed sedebo solitaria in pace ⁊ silentio. diligenterq̄ obseruabo. ne aliud meū subintret hospiciū qō tanti hospitis oc̄los possit offendere. ānimo ⁊ ego ip̄a vadā in occursum sui iocūdi aduētus.

¶ Meditatio anime apud diuinā trinitatē ad spēale robur obtinendū in virtutibo ⁊ in sancta vita.

Attende aia mea que tam infirma es atq̄ instabilis. attende verba p̄phete verbo inquit dñi celi firmati sunt. ⁊ spiritu oris eius omnis virt⁹ eor⁹. Facilius longe est tibi a deo p̄ferri fortitudinem ⁊ pseuerantiā in bonis opib⁹/ q̄ celis firmitatez p̄stari. Si igitur p̄stitit tibi deus in hac gloriosa solēnitate beatissime trinitatis/ vt p potentiā patris in sapiētia filij ⁊ ꝑter bonitatem ⁊ dulcedinē spūssancti/ robur habeas/ p̄stantiā ac pseuerantiā in bonis opib⁹. teip̄am oēsq̄ vires tuas fige in dño deo/ trinitate sancta. illiq̄ sic inhereas. vt in sola eius potentia tua sit fiducia. nec extra ip̄m sapientiā queras finalit aut voluptatē. Ita quippe tuā p̄seruabis pulcritudinē qua facta es ad imaginē ⁊ similitudinem illius sanctissime trinitatis fm memoriā intelligentiā ⁊ volūtatē. Ex heu frequenter illā defedo ⁊ obscuro/ eam luto peccato⁹ inuoluēs ac demergens. demorāsq̄ in terrenis occupationib⁹ ac voluptatib⁹ immūdis. Nihilominus ad ip̄m reuertere/ ⁊ ip̄e te mūdabit teq̄ liberabit et tue pulcritudini te restituet. quaz insup̄ in te firmabit ⁊ stabiliet si tātūmodo illi iūgi volueris ac velut tue summe voluptati inherere. ipsuz potenter amando absq̄ fine: sapienter absq̄ erroze. suauiter absq̄ amaritudine. Eritq̄ tua spes in sua inuicta potentia. tua fides in sua limpida sapientia. tua caritas in sua voluntate dulcissima. Hoc profecto potius facies q̄ in creatura in qua nō nisi vmbra est ⁊ vanitas potentie. quapropter nimirū in vmbrā atq̄ vanitatē defluis. cū creature finaliter inheres

Anima christi spon sa se humiliter accusat. atq̄ suo sponso totaliter se cōmendat. petens veniam de offensis. gratiam suam in p̄senti ⁊ gloriam in futuro als sic.

¶ Lachrymabilis querela ac deuota oratio creature/ de statu peccati ad dominum reuerti cupientis.

O Jesu. virginitatis sponse. iesu/ castitatis fidelis amice. iesu mea spes finalis. mea salus. meum singulare refugiū. nunc ad te reuerti desiderat anima mea pauper inops ⁊ misera. que totiēs per temerariā rebellionē atq̄ inertiaz desidiosam id facere ꝓtempsit ⁊ recusauit. que anulū gr̄e quo illā spūaliter despōsaueras negligēter amisit. susceptiq̄ anulū peccati se tradēs spōsam fuaz ⁊ subiectā tuo antiq̄ hosti. Deu q̄ piculosuz ꝓnubium. heu q̄ stulta ⁊ misera ꝓmutatō ei⁹ qui pulcerrim⁹ potentissim⁹ ⁊ opulentissim⁹ est/ ad illū deformissimū miserrimū egentissimū. ¶ Dic mihi o aia q̄s tibi hoc fecerit. Rūde mihi/ cui⁹ consilio freta es. q̄ sic tuū sup̄mū dūm tuū gloriosum p̄ceptorē/ paruz honorasti. Sic tuū creatorē/ tuū saluatorē/ a quo tibi est omne bonū/ oblita es? Sic tuo vero sponso/ tuo fideli amico/ videnti ⁊ p̄siderāti/ fidē violasti. ¶ Is quidē primū tibi cor suū impēderat suāq̄ ad te tātā oīderat dilectionē/ vt etiā p̄ te mortē acerbissimā pati dignatus sit ⁊ tu illi cor tuū ⁊ amorē penitus surripuisti. imo q̄ grauiꝰ est/ velut p̄fida ⁊ infidelissima sponsa/ sue p̄prie habitationis portas p̄clusisti. quas nihilominus illis suis miseris ac nefarijs hostibus finis esse patentes qui te p̄dere querunt et eterne morti tradere. ¶ Quid queso arbitraris o anima. Putas nea pena īmunis euadere? Danebit ne tanta iniuria/ tā q̄ grandis offensa/ tandē penit⁹ inulta? O p̄ fide totius humane creature hostis. iā anima mea/ tua seductione p̄dita est infelix ac p̄strata. quoniā sicut carnifex/ viridi ramo ac modica herba ducit ad mortē agnellam petulantē ⁊ saltantem/ future sue occisionis nesciam. ita meam fatuellā animaz deduxisti/ momentaneam aliquam huius mundi vanitatem sibi demonstrans. quā sic tractam/ tuis vinxisti vinculis eam q̄

excecasti. t postmodū plurimis criminum mortaliū lanceis ad mortē vulnerasti. demū q̄ super eam imposuisti graue illū male cōsuetudinis lapidē. Insup t frigidam illam duram atq̄ horribilē obdurationis cordis tūbam qua resurgere prohibek. q̄nimo continue magis pressa iacet terrenis affectionib obuoluta t in fimo ac stercore criminose delectationis inclusa putrescit. ita vt vsq̄ ad finez maneat fetida t abominabilis deo t sanctis eius. Heu me miserā creaturaz. heu me si hac in dispositione relinquor vsq̄ ad finem. Quid nempe factura sum in tali statu moriens. quo profecturа? ¶ Contremisco ista cōmemorans. exhorresco vehementer tm̄ modo hec recogitans. Perpetuis certe sic moriens ardoribus stridoribz t fletibz māciparer t preterbie tormentoz q̄ deum blasphemarē nullaz ab ipso consolationē pcipiens. Tunc cuidenter ppenderē sed sero nimis/quali preceptoz paruissem. t cum quāto detrimēto deserto deo/diaboli mūdi t carnis oblectamenta suscipiunk. ¶ Preserua me dñe deus ab his horrēdis tormētis/ab hac morte tam crudeli me pmege. ¶ Aduoco te anima olim a deo formata. anima suo pcioso sanguine redēpta. anima plurimis donis sup ceteras creaturas nobilissime decorata. a tot t tantis periculis totiens pter tua merita preseruata. Te aduoco in q̄m. audi me. Tuos nunc paululū aperias oculos. et intuere vbi iaces. Considera vbi tu es. q̄s q̄pinqua sis inferis. q̄s a celis elongata. Cogita quē deseris. quez despicis. cui surdam aurem prebes. ¶ Et tu dulcissime ie
D su animarū medice clemētissime/fons omnis dulcedinis. si humana miseria te valeat ad misericordiā inclinare. respice oculis pietatis ac cōpassionis ad hanc animā miserabilē. Hunc exurgit. nunc exp̄giscitur t cum suam nuditatē t statum miserabilem aduertit/magnam hinc concipit displicentiam confusionē t abominationē t de sua tam diutina stulticia/ admodū admiratur et dolet. tanq̄ misera peccatrix que amplius indigna est tua vocari sponsa/tua amica/demisso vultu flebili / facie ad te suspirat erubescens nec loqui presumēs ¶ Dulcissime iesu hanc clementer prospice. brachia t manus ad te extendit. vt te trahente de profundo lacu peccati et de stercore in quo tam diu prostrata iacuit/erecta prosiliat. Tu qui solus es saluator. propterea t ei manū porrigens/eam subleua eāq̄ pirene p̄mittas. Tot vides peccatores q̄ te minime deprecank. imo te psequūtur ¶ Conuertere igitur t iustifica tuā hanc pauperē animā tuam ancillā humilē/tuam pusillā pedissequā. quā aliquādo prius dilexisti sicut t ipsa te dilexit. que nunc in magnis suspirijs t in amaritudine cordis te deprecatur. Posses ne hanc non exaudire. posses ne eam non suscipere? Profecto minime! imo magnā hinc spem cōcipio. q̄ tuam in me excior gratiaz in qua nūc adest mihi b voluntas ad te reuertendi. q̄ tibi sūmo medico/dolorosa illa vulnera anime mee te inspirante detego ac demonstro. ¶ Olim siquidem p os tui p̄phe p̄misisti q̄ in quacūq̄ hora ingemuerit peccator t penitentiaz egerit/ab omnib peccatis suis que operat⁹ erit. omniū iniquitatū eius nō recordaberi. Et reuera paucos habuisses iustos. nisi peccatores misericorditer recepisses. ¶ Jō q̄ saluator iesu x̄pe. aduocate et mediator noster/simul imperator t frater qui sol⁹ nosti meam miseriā ac fragilitatē. si vera sunt que video audio t credo de tua dulcedine pietate t misc̄dia/ t vtiq̄ vera sunt. ideo te finaliter deprecor. vt meas omnes deleas iniquitates/ sincerā t mundā contritionē tribuens t integrā penitentiā. ¶ Fac vt p bonā patientiā/ omnes tribulationes aduersitates t labores quos dietim sustineo ad purgationē deseruiant. t ad pene quaz mea peccata demeruerunt remissionem vt sic in hoc mundo meum sit purgatorium. Fac itaq̄ meam huius mortalis mundi pegrinationem tibi acceptam. Tribue mihi baculum firme fidei. stolam caritatis. et scalam sancte spei. Confunde per tuaz potentiam quicquid mihi impedimento esse potest. ita vt in via/nulla me retineat delectatio. nulla me confundat aduersitas.

¶ Genera in me cor humile pium clemēs erga proximum. sine rixa. sine inuidia. sine indignatione. sine superbia. sine omnium detractione. Tuo amore inflāma cor meum. Vulnera illud sagittis potentissimis. tue pulcritudinis. tui dulcissimi conspectus. tui gratissimi gestus. tui pulcerrimi apparatus. tue speciei dulcissime. Fac vt te semper mediter/ letanter de te sermonem audiat. ad te suspiret. ad te ingemiscat. tibi cōplaccat. totam intelligentiā.

totam mentē. totā curam. ad hoc impendat. vt digne tibi seruiat. qm̄ non est alius amator qui sic vt tu vices repēdat. ¶ Insup da mihi dñe cor liberū. cor sublime et inclitū quo detester fugiā et spernā/vile lutum mūdane cuiuslibet voluptatis. quo quālibet contēnam creaturā. que honori meo. ac pmotioni salutari nō venit adiumēto/quo te in te diligā. alios ātoēs in te et ꝓpter te. ¶ Demū tu q̄ es mea spes finalis mea sola salus. meūq̄ refugiū singulare/subleua me. doce me. sustie me. dirige me. ita vt in illa hora tremēda mortis. me⁹ sis ptector potēsq̄ defensor. spūs mei. aduersus illos canes infernales. ita vt in pace et benignitate illū recipias in gl̄a in q̄ te facie ad faciē summo cū gaudio videre valeam. ac penniter adorare. amare ac laudare. Amen. ¶ Explicit.

¶R Epistola eiusdē ad sorores suas docēs de quo ꝙs p singulos dies cogitare debeat.

Sororibus meis in xp̄o iesu carissimis et dilectissimis salutē atq̄ in ipsius deuoto seruitio iugiter pmanere. Non facile exprimi posset gaudiū atq̄ cōsolatio ex bonis nouitatib⁹ frequētius de vobis ꝓceptis prouenies. Utinā idipm nunq̄ inimicor̄ tentatōe aut alr quouismodo/gaudiū in tristiciā vertat. contrarium videlz de vestra dilectōe audiēdo ¶ Quāq̄ amātissime sorores oī tēpe ad dei obsequium exercitandū et informandū. lras libros q̄ sufficiēter habueritis. ad hūdus consolatōes spūales et adhuc bēbitis alios in posterū. Nibilomin⁹ noctis vni⁹ vigiliā arripies/cuius pluribus implicat⁹ negocijs/ad pñs scribere curaui breuiter ac simplr pegrinatōnis ꝓcessum. a me post modicū tpis factū. speciales etiā req̄stas a me fieri solitas. ꝑm septē diez hebdomade numer. ꝑm septē sanctispūs dona. ꝑm etiā septē dñice orōis petitiones. cōtra peccata septē criminalia. corrūdētes septem beatitudib⁹. ¶ Insup ꝑm septē stat⁹ in celesti paradiso consistentiū ¶ Nō vero trāsmitto scriptum p pñti nō est nisi breue ac simplex auisamētū ad cognoscēdū noiatis ac speciali⁹ de quo quis per dies singulos cogitare debeat. Bone enī cogitatōes insuper venture spūssancti spiramine repte pariter studio lectōes sanctecq̄ meditationes. Huiusmōi enī/nō possem neq̄ scirē omnes in scriptū redigere nec op⁹ est. ¶ Primo igit cum preces vestras humillime ac reuerēter cora diuina maiestate funditis aut sanctor̄ suor̄. inuocet vna cū oratōne vestra/custos vester angelus videlz bonus. necnō sancti aut sancte illi⁹ suffragium imploret/cuius p tunc solēnitas agit Ea de causa vt. s. vester nūci⁹ puta vestra oratio/saluū habeat cōductū bonāq̄ societatē. ¶ Die quippe dñico ad benedictā atq̄ individuā trinitatē solitus sum meā dirigere precē vnicuiq̄ ꝑsonar̄ appropriata diligētius meditādo. De patris videlz potentia. filij sapiētia. spūs quoq̄ sancti bonitate considerās magnā dei celsitudinē admirabilēq̄ dispositōnem sup filios hoim ¶ Die autē lune. s. scōa feria. meam ordino processionē ad sanctos angelicos spūs. beneficia ab eisdem nobis exhibita oñi tempe recognoscēs ¶ Die vero martis. scz tertia feria ad ꝓphetas patriarchas ap̄los ceteros q̄ discipulos dñi et euangelistas. ¶ Die mercurij. s. q̄rta feria ad beatos athletas. s. martires xp̄i. ipsor̄ in sua pugna fortitudinē atq̄ constantiā admirando ¶ Die iouis scz feria q̄nta/ad sanctos ꝓfessores heremitas et religiosos ¶ Die veneris scz feria sexta ad passionem amarā dñi nostri iesu xp̄i. ad suaq̄ verba ac facta. isto benedicto die ab eodem peracta. ¶ Die insup sabbati ad beatā Mariam virginē specialius meipm cōuerto et ad electas xp̄i spōsas ¶ Porro pria die. s. dominico imor̄ diutius. donum sancti spūs primū/supplicīter eflagitando. donū scz sancti timoris dei. Et beatitudinez humilitatis et spūalis pauptatis Ad expellendum superbie vitiū cū filiab⁹ seu ramis eius. Et dico pariter dñe deus pater omnipotens. libera me a malo. que clausula est petitio prima in dñica oratōne contēta hoc ordine prepostero. ¶ Die autē lune. deuotius atq̄ speciali⁹ precib⁹ insisto/petens secundū sanctispūs donū scilz donū pietatis seu misericordie. taz ad me q̄z ad meū proximū Cū beatitudine alia scz mititate seu māsuetudine Et hoc cōtra inuidie venenū Et vt deus in tentatōem ne inducat. i. ne in tentatōnibus succumbere vinci pmittat. quod est secūda petitio oratōis dominice. ¶ Die vero martis singularius pro dono sanctispūs tertō sup/

plico scz pro dono sciētie. ad cognoscēdū clarius et melius/ propriā fragilitatē z fi nē meū. necnō z statū meū. amicoz quoq; meoz Et dono isto mediante/ad beatitu dinē puenio tertiā. que est lucr̄ sancti. ac lacrimaz deuotaz Et hoc pro peccatum ire. Consequēter etiā deū deprecor. vt debi ta mea dimittat. sicut z ego meis ignosco seu dimitto debitoribz meis. scz primis q̄ est tertia dicte dñice orōnis postulatio ¶ Die vero mercurij/ peto donū fortitudis mihi largiri pter oia tentamēta mūdi car nis z diaboli. Similr oro fortitudinē mi hi dari pter acediā bonorū opez Atq; q̄r tam beatitudinē que posita est in bonoz opez iusticie/desiderio invehemēti fame z sitī eiusdē Peto nihilomin9 panē quoti dianū tam corpis q̄m spūs mihi tribui. ad fortitudinē habendā. ¶ Cetez in die io uis instanti9 deprecor p dono cōsilij. ad sciē duz in singulis casibz p q̄ iter eundē mi hi sit. Quē etiā statū tanq̄m cōuenientiorē pro dei obsequio. tenere debeā. Et q̄ auari cie malū me nō retineat. peto brītudinez quītā dictā misericordiā. Et q̄ dei fiat vo luntas sicut in celo z in terra. ¶ Die vene ris. donū intellectūs specialius rogo ad co gnoscēdum in tota scripturaz serie mihi obiectis in oībus silr hui9 mūdi reb9/ oc/ culta seu inclusa mihi misteria. Et vt q̄li/ bet visu pceptā/ sciam ad ppriū convertere pfectū spūalem. quēadmodū si celū intui/ tus fuero/ sciam protin9 psiderare quia ul/ lic sit mea patria. pulcerrima existēs ibi/ dem habitatio. Cū videro canē ceteraq; aīalia bruta/ quāta solicitudine suis obse quūtur dñis. meditaboz q̄s iusto dei iudi/ cio condēnanť hoīes inobediētes z ingra ti/ deo bñfactori liberalissimo Si subul/ cū post porcos pspexero. recordaboz pa/ bole euangelice de filio prodigo z miseri/ cordi patre. Videbo pauperē mendicū z vlceroſum/ memoraboz pabole de lazaro z diuite. Videbo diuitē multa sibi conq̄/ rentē in annos plimos. recordaboz euan gelice cōminatōis stulte. hac nocte moz ieris. z aīam tuam tollēt z que pasti cuius erūt? Videbo filios hui9 seculi qui habēt consolatōes suas multis modis. sciaz me moz ari quāta sit cōsolatio quaz prepanit de9 diligētibus se. Sic generalr p omnia discurrēdo/ sciam semp repire amplā z pñ tem deuote oratōnis materiā/ in oībus q̄ sub aspectu auditu aut alio sensu se pñta/ uerint/ meipm in exercitio orōnis visitan do. Cum hoc pariter deprecor mūdiciam cordis mihi prestari. q̄ est beatitudo sexta Luxuriā oēm depellens Et vt dei regnū mihi aduenīat. vtvidelicz nō in me pecca tū sed de9 ipse regnet ¶ Postrema die sab bati/ obsecro sapie donū ad sapiendū z ac gustandū spūalem bonoz virtutēz gratie bonitatisq; dei ineffabilē dulcedinē et vt nulla penitus cura mihi sit de hui9 mun/ di falsa dulcedine Et est cōtra gulericiū. Iteraq; peto verā cordis pacē ac conscie tie/ septimā beatitudinē Et q̄ dei nomen benedicū. in nobis sanctificet/ hoc est q̄ oīnis immūdicie exptes simus ¶ Carissime sozores/ si quotidie aliq̄d/ modo sup/ pra dicto ex libris vestris. aut certe aliter/ addisceretis/ sic exercitādo vosipas/ mul/ tum sine dubio pfectū in sciētia virtutib9 atq; in deuotōne adq̄rere posletis ¶ Nec mee est intentiōis/ q̄ pter mea scripta pū tia/ alias meditatōes pias z vtiles atq; bo nas deseratis. ac modū vestrū faciendi. s. processionē sive pegrinatōem spiritalem ad sanctos z scias/ tam pro vobis q̄m p alijs amicis vestris/ viuis ac defunctis Nō enī ignoro q̄ sepius vna pson p aliq̄d ad de uotiōem facile incitat/ quo alia nō ita ad eam mouetur Et idcirco quisq; suo relin quat studio/ suaq; in talibz experiētia Si vero. supra agendi script9 modus profi cuus est reptus. ¶ Rursus quotiencūq; orōnis arcanū intraueritis. Primo cogi tatōi vestre/ peccata ppria obiecta sint/ in dignitatēq; vestrā intime cōsiderātes. et sic deo sanctisq; suis dicite. O dñe de9. ec ce venio tuā exorare maiestatē. nihil om/ nino de bonitate mea psumēs. de virtute aut dignitate. sed in tua maxima grā atq; misericordia cōfido Quia certe aliter. ora tio vestra cit9 impedief. execrabilisq; deo reddef. supbia comitāte Diligētius obser uantes q̄ in tali cogitatōe z peritōe perfe uerctis quoadusq; corde intimo senseritis nullam oīno fiduciā de vobismetipsis ba bere. sed solūmodo in dei misericordia in finita. Et sic postea de alia securius pote/ ritis cogitare q̄s antea ¶ Eādē q̄rienscū/ q̄s deuotōis imbre suaui pfusas vos sense ritis/ nō id vestris meritis z propriis bo/ nis actibz euenisse meditamini. q̄n pot9 ob alicuius sancti aut sctē. intercessionez.

aut alicuius amicorū vestrorū/certitudi/naliter putetis. Et pariformit'/ad vosmet ipsas reuerse si fueritis/quotiēscunq; vane glorieventū sonare ꝓceperit/ nihil vobis nocebit hic sibul⁹. considerabitis enī vosmetipsas. intuētes defectus ꝓprios dicētes intra vos. tale peccatū nefandū ac talia misera ꝓpetrasti. ꝛ quomō ergo cogitare ausa es/talē deuotiōem a deo tibi ob tua merita cōcedi. ¶ Interea cū ad aliquē electorū aut electarū. vos cōtingit cōuerti audacter eidē dicatis/ quia a deo ad ipm trāsmissi fueritis ad petendū suā elemosynā gratiarū. Nec sic falsum dicetis. Sine ens dei inspiratōne/aliquē sanctorū deꝑ carivelle seu voluntatē habere nō potest'. Poteritis igit ipm alloq; dicentes. q; extq; dei cōplacet volūtati/ vt ipm sanctū exoretis refutare vos oīno ei nō licet quin p vobis idem ipe ad deū intercedat. elemosynā expetendo exquo eū requiritis. Dagna ens foret rusticitas ꝛ indignū oīno alicui/refutaret spernere quēpiam diligētius se reqrentē. Dicere nihilomin⁹ poteritis huiusmōi electis a vestra deuotōe requisitis/qz plures vestris oratiōib⁹ ꝓsecutores crudeles/cōuersi sunt. multomagis igit facere ꝓcē debetis ꝓ his qui vos nūq; ꝓsecuti sunt. sed mō deuotius deprecātur. ¶ Deinde attēdite diligētius in cuiuslibet sancti festiuitate/bona misericordie ab ipso dū hic vixerat patrata. supplicantes/vt et vobis faciat similr. reducēdo eadē/ad bona animarū vestrarū. ¶ Cōsiderate insup maximā sanctoq; ac sanctaq; angelorūq; cohortē siue multitudinē. ꝛ a singulis eorū deuotius rogetis/ quatenꝰ apud deū vnum remissionis diē impetrare dignet. ꝓ pene relaxatōe ob vestra demerita debite. Et certe obtineretis vltra mille milia dieq;/ si ab ipsis exaudiri vos cōtingeret. Et exaudimini vtiq;/si solummō debito ꝛ ꝓgruo/eos deꝑcemini ¶ Demū oremus sup oīa/ q; deus oīpotēs iudicet puniatq; nos in sua curia misericordie in ꝑnti seculo. et nequaq; in curia iusticie sue rigorose/puta in inferno Et hꝫ est q; oratis dicentes. dñe ne in furore tuo arguas me. ꝛc. ¶ Faciatisq; nihilomin⁹ dilectissime/ pcessionē vestrā in infernū/ et hoc timorez reportando. In padisum etiam atq; in purgatoriū ꝓ gente vestra sanctaq; matre ecclesia deū exorādo Speciali⁹ vero ꝓ parētibus cognatis ꝛ amicis viuis ac mortuis. ¶ Finit

Sequitur tenor appellatōis

¶ a

cuiusdā peccatoris/a diuina iusticia ad diuinā misericordiā ab eodē cancellario edite.

Ia tua O regina celi/ꝛ mūdi totius dña/dei genitrix illibata virgo Maria ac vestrū oīm celestis regni ꝓcerꝫ. ciuitatis eterne cōciuiū ꝛ beate felicitatis coheredū/ coram dei throno et agno iugiter astantiū/tuiq; sacer euangelista Johes pudicicie virginalis panimphe/celestiū scrutator egregie/ꝛ diuinoꝝ scriba doctissime/tanq; in ꝓsone singulis autētice/ꝛ ꝓrogatiue sanctitatis ꝛ dilectōnis ampliorꝭ dignissime pūtia. Ego. N. oīmū filiorū dei ingratissim⁹. meritorum paupꝝimus. ꝛ sceleꝝ heu abūdantissim⁹ ab oīm peccatorū meoꝝ grauaminib⁹ firmo correctōnis ꝓposito ꝛ aīo ad emendatōem vite melioris fiduciali⁹ appellandi/ꝛ lacrimarū mearū ꝓfluuijs/ a districtissima tua dñe iusticia/ ad clementissimā bonitatis tue misericordiā ꝓuocandi. dico ꝓtestor confiteor ꝛ ꝓpono. Ex licet ego peccator impi⁹ indignus ꝛ miserrim⁹ tanta illa mea tpa puericie metas/adolescentie cursum ꝛ puertōem virilitatis mee ꝓgressum. imo oīmes vite mee ꝓcessus. Annos mēses dies horas ꝛ momenta timore tuo post posito. animo irreuerēti ꝛ infrūnito cogitatu. desideriꝭ ꝛ conatibus malis voluntate ꝓposito ꝛ cōsensu peioribꝰ. necnon ope ꝓsuetudine ꝛ contēptu pessimis incessanter ꝛ impie trāsegerim. legē tuam peccādo derelīqrim. iusticias tuas ꝓphanauerim. grāz tuā abiecerim. mādata tua nō custodierim. salutaria tua cōsilia ꝛ monita pnipenderī. pietatis opa. segniter neglexerim. dona spūs septiformis/mortaliter a me repulerim. btitudines ꝛ virtutes maliciose ꝓtriuerim. ecclīasticis me sacramētis indignū reddiderim. temereq; boni ꝓprie salutis īmemor peccata cōmiserim. obseruātias ecclesie sancte catholicas ꝛ ꝓcepta/ꝑtinaciter transgressus. flagicioſis meis opib⁹/fidē tuā violauerim/ peccatis meis rursum te fili dei crucifixerī oīmbus tuis bñficijs ꝛ donis gratuitꝭ ingrat⁹ exiteri flagella tua licet pauca. murmurādo susceperi. ¶ In sugbia vite. aua

ricia cordis. inquinatiōe mētis ⁊ corpis: inuidiosʒ actibꝫ peculiaribꝫ castrimargijs iracūdis motibꝫ. acediosis torpibꝫ. innūeris voluptatibꝫ actualibus culpis mortalibus ⁊ criminalibꝫ vicijs. venialibꝫ peccatis. offensis spūalibꝫ. corpis cordis ⁊ oris iniq̄tatibꝫ. factis illicitis. p̄sumptōibꝫ temerarijs. crebris inobediētijs. negligentijs et delictis plurimis. et alijs nefandis excessibꝫ. ex malicia et fragilitate. oīnibus interioribꝫ ⁊ exterioribꝫ meis sensibꝫ te deum meū grauiter ⁊ multipliciter offenderim. Et his malis proprijs nō contētus/ mala malis accumulās alijs occasiōz peccādi p̄buerim eos in puteū interitus mecum traxerim. Peccātibus consiliū auxiliū ⁊ fauorē impēderim. exēplis puerꝝ. ipse puersus/ innocētes puerterim. Ad peccata que rarissime deflevi q̄si canis ad vomitū/ ⁊ sus ad volutabrū luti/ post lamēta tanḡ ea nō planxissem/ impudice redieri. Ac p̄missa ⁊ oīa alia mea facinora/ tibi cūcta videnti/ notissima/ ordine/ scientia loco tempe ⁊ causa/ vltra modū auxerī ⁊ aggrauauerim. mala quoꝝ nō est numerus neq̄ter cōmiserim ⁊ p ea sentētiā mortis eterne (qua dicit aīma que peccauerit ipsa morietꝫ) dānabilr incurreri. in iudicium tuū horrendū ⁊ iustissimū dñe/ ⁊ ī manū tuā dei viuētis/ pniciose nimis inciderim. indignatōem tuā incurreri. a cōsortio celestis exercitꝰ me sepauerim. et ab iniq̄tate mea in q̄ vsq̄ adhuc quasi p talētum plūbi resideo/ vt resurgere non adiecerim. sempḡ te dñm vocantē me ad penitētiā nō audiuerim. p̄mittentē te p̄mia eterna/ renuerim ⁊ te mortē cōminantē p̄petuā/ ⁊ diuitias bonitatis patiētie ⁊ longanimitatis tue/ in aīme mee piculū ⁊ salutis dispendiū cōtempserim. Tamen tu rex fortis ⁊ potēs/ vltor metuende terribilis ⁊ iuste iudex/ de cuiꝰ ore sedentis in throno/ p̄cedit gladiꝰ ḡ iudiciū ⁊ iusticiaz bis acutus: p̄ tra iniuriā ostēdēs mihi bonitatē ⁊ patientiā/ sustinuisti ⁊ expectasti: vt mihi miserearis. Prolōgauī iniq̄tatē ⁊ tu bonitatē ꝓtinuasti/ in caritate ꝑpetua miserās dilexisti me ⁊ attraxisti/ dissimulasti ḡpter penitētiā oīes trāsgressiōes meas ⁊ scelera mea. Contēptus ingratitudines ⁊ delicta/ nō imꝓperasti mihi. bñficia nō detraxisti ḡpter crimia. tolerasti patiēter oīa mea flagicia. custodisti me ne vltra ea que feci cōmitterē grauiora. Nō fecisti mihi ſm peccata mea nec iuxta iniq̄tates meas. Nō tribuisti p malis mala/ sz p malis bona. Nō intulisti mihi opprobria nō irrogasti cōuicia. retraxisti manū vltricē vibrantē sup me vindicte gladiū. distulisti sentētie mortis exēcutōem. Suspēdisti iudiciū ⁊ iusticiā. p̄rogasti spē correctōis vite mee terminū ⁊ peccatorū meorū vltionē dignissimā/ vsq̄ in horā p̄fatz misericorditer auertisti ⁊ in miserationibꝫ tuis multis factū est/ vt nō sim cōsumptꝰ ne ꝑpetuū sustineā saluatōis p̄iudiciū patrimonij celestis iacturā. beate visiōis carentiā. damnū corporis ⁊ aīe damnatōis penā. nō morituri vermis doloꝝ. inextinguibilis ignis incendiū. stridoꝝ dentiū. tenebras fletū. luctū ⁊ grauamē. Ex p̄missis igit̄ dñe si a me facie auerteris ⁊ miam despexeris si iniq̄tates meas obfuaueris/ si in ira tua arguēdo me miam tuā attenueris ⁊ antiq̄ mie recordatus nō fueris. si in perpetuū mihi irasceris ⁊ miam a me peccatore in eternū abscōderis/ si iusticie tue solitū me iudicaturꝰ ascēderis/ ⁊ oblitꝰ fueris mei finalr miserrimi. Scies me p iniq̄tatū meaꝝ multitudinē ⁊ graui petōrum onere me culpabilr in hac vita grauatū/ ñ indebite. timēsq̄ verisilr si tātis tribulatōibꝫ adiutorē nō inuenero/ post hanc vitam me plus ⁊ multo fortiꝰ aggrauari. Nō q̄ deus. iudex iuste/ in his scriptūr lachrimaꝝ meaꝝ atramēto conscptis. a te irato ⁊ iusto iudice ⁊ a sentētie tue diuine iusticie ad te placatū ⁊ misericordē patrē misericordiaꝝ/ qui tardā nescis miam ⁊ cui p priū est semp misereri ⁊ pcere/ q̄ superiorem nō habes cū tu sis solus altissimꝰ ⁊ in mia copiosus/ ad tribunal tue clemētie bonitatis ⁊ mie que iudiciū superexaltat/ in spe venie Ego miser/ ad te misericordē cuius mie non est nūerus p̄uocor appello. Et te reginā ⁊ matrē mie oīesq̄ sctos ⁊ electos dei ⁊ specialiter vos iudices iusti cōmilitones aplos peto vt instāter instārius instātissime/ p me petōre miserrimo. ad deum meū supplicit intercedatis/ ac iterꝝ ⁊ iterū ⁊ cum oīi qua possum devotōis ⁊ humilitatis instantia. a te cuiꝰ misericordia plena est oīs terra/ ⁊ per te in celis ꝑparata ⁊ in eternū edificata grām ⁊ veniā. Et q̄ in mia dives es/ clemētiā ⁊ miaz peto mihi dari. cum ipe deꝰ me ꝓfis. cuiꝰ miserationes

sunt sup omnia opa tua. qui cui volueris immo oim misereris ⁊ qui gratiā ⁊ miam in quacūq; hora peccator ingemuero mi bi dare possis ⁊ velis/ subijciēs corpus et animā/ vitā ⁊ opa. res statū ⁊ tpa mea nec nō omnes ⁊ singulos mie tue adherentes seu adherere volentes ꝓtectōi ⁊ grē abūn dantissime bonitatis ⁊ mie tue dñe deus pater vnigenite Jesu xpe ⁊ spūs orphano rū paraclite idiuiduaq; trinitas bñdicta.

¶ Protestor etiā q; pñtem oratiōis mee deuotiōem aspectib⁹ tuis sepi⁹ publicare ac mozes ⁊ vitā auxilio tuo. quāto celeri⁹ potero corrigere ⁊ emendare volo. ¶ Ro/ go etiam te fili dei crucifixe/ vt lateris tui vulneris signo. quo illā in cruce pendens oratōem pater ignosce illis q; nesciūt q̄d faciūt consignasti/ ⁊ in qua ꝓ tua reueren tia es exaudit⁹. hanc etiā oraciūculā me/ am diuine ꝓuocatōis misericordie clemē ter cōsignes ⁊ eā misericordie multe face/ re digneris efficacē ¶ Requirēs te sacer scriba Johānes quatin⁹ pñtem meā ora/ tionē. tibi commisse virgini matri cū exo/ ratōe ꝓ me publices ¶ Et tu regina mise ricordie eā cū oīsione ꝓ me pectoris ⁊ vbe rū tuorū. quē genuisti dei filio notifices.

¶ Tu quoq; fili clemētissime eā patri cū oblatōne pro me passiōis sanguinis vul nerū tuorū ⁊ mortis offeras/ acceptabilez q; facias alme trinitati/ vt ꝓ eam ⁊ alia pie tatis opa gratiā ⁊ misericordiā/ peccatorū remissionē ⁊ veniā/ requiē ⁊ vitam merear sempiternam. Amen.

¶ Sequitur datio apostolorū:

9 Via iusticiā meam tanq̄ fragili/ tati ⁊ demeritis tuis intolerabilē declinās: ad tribunal misericordie mee tā q̄ ad supiorē iusticie/ sub spevenie humi liter appellasti. Idcirco q⁹ i misericordia te redemi in misericordia te saluū feci/ mi sericordiā docui/ misericordiā ⁊ nō mor/ tem volui. misericors sum/ miserator lōga nimis ⁊ multū misericors/ immo sum pa ter misericordiarū. Et quia regina glorie mater misericordie/ mater mea astat ade/ xtris meis/ pro te bona loquēs/ ⁊ miseri/ cordiā postulās/ cui nō est mibi fas aliq̄d denegare ob reuerentiā ⁊ pietatē multitu/ dinis misericordie mee. ⁊ intercessiōz ma tris mee. oimq; electorū/ gratie ⁊ misericor/ die in gloria ꝓticipum. Appellationi tue misericorditer defero/ ⁊ te ad tribunal mi/ sericordie mee. clemēter admitto. tibiq; vt misericordiā conseqūris. oīm diez vite tue ter minū ꝓemptoriū ad ꝓsecutōez mie ꝓ ipsius assecutōez assigno. Ac latam cōtra te sententiā iusticie mee. ꝓpicius relaxo Ita vt si vsq; in finē misericors fueris/ miseri cordiam tū meā quādo aliquādo pecces. a te non dispgam vt damnē. neq; nocebo in veritate mea/ vt abijciam te in finez sed pro peccato vapulabis. sed tamen non peribis. ¶ Finit

¶ Tractatus eiusdez de oratōe ⁊ suo valore ¶ Prima pars

O Portet semp orare ⁊ non deficere Scripsit Tullius accuratissime cōmentariū fratri suo de petitiōe romani cōsulatus/ suadēs vt in oīmi loco sedens ⁊ ambulās/ recogitet secū assidue Quis es tu ad quē petis/ quid petis/ ⁊ a quib⁹ petis. Subijt animū/ scribere tibi germa ne carissime de petitōe/ nō terrestris cōsu latus sed celestis incolat⁹ Ad hoc enī pro fessionē tuā vocatōez tuā. sacerdotiū tuū dedicata esse memineris. Proponas igit⁹ in oīmi meditatōe tua. in oīmi oratōne tua. loco ⁊ tpe. quis ⁊ qual'es q; oras. quē vel quos oras. quid vel pro q̄bus oras ⁊ Ceterū quodlibz istorū constringito sub ꝓsideratōne quadruplici/ ne ꝓfusiōez in/ finita quedaz mētis euagatio parturiat.

Vide quis es qui oras: Si ad ꝓpria me/ rita respexeris/ incert⁹ es an amore l' odio dign⁹ lis. Incert⁹ idcirco an tremen da cadat sup te illa sentētia. Cum is q; di/ splicet inq̄t beatus Greg. ad intercedēdū mittit̄/ irati anim⁹ ad deteriora prouocat Porro certus dicere poteris cum Ysaya. Oīmes iusticie nostre q̄si pann⁹ mēstrua/ te. Certus ꝓterea dicere potes cū Daniele Non in iustificatiōibz nostris ꝓsternim⁹ ꝑces nostras añ te Nihilomin⁹ tibi cōsci⁹ esse potes si fidē. si spem. si dilectōez. si do na tibi cetera quedā cōtulit de⁹. que scire que recognoscere potes esse grat̄ data. q̄/ uis si gratū te faciāt ⁊ nō potius ꝓfundāt ingratitudinē tuā. prorsus ignoras. Ora tamen in meditatōne tua/ cū humilitate/ ⁊ virtute donoꝝ celestiū gratis datorum. q̄m ꝓprius motus illorū est impetrare ma gna. sicut fidei etiā ifirmis facere miracl'a

sicut spei liberatõem impetrare. sicut dilectõis dilectõez reciprocã extorquere quodãmodo. Juxta illõ puerbij. Si vis amari ama. Et ita de reliquis virtutib9 donis brũtudinib9. suo modo dici pt. z hoc q̃s late pateat vides ¶ Scõo recogites in ipa meditatõe tua. professionẽ in monasterio z in sacerdotio consecratiõem. videbis te constitutũ z peculiarit dedicatũ vt sis veluti questor aliquis/ qui pro languẽtib9 z indigentib9 in hospitali magno tot9 orb etiaz vsq; ad carceres purgatorij/ querere debeas elemosinã. nõ tã corpaliter q̃ spiritualiter sustentantẽ. Petas igit ne respiciatur indignitas tua/ ignauia tua. sz aliena miseria. pro cui9 sublevamine q̃ris misericordiã. quã vt nõ impediat ppria miseria tua/ supplex pete ¶ Proinde tertiõ vertetur meditatio tua. in quibus verbis vel opibus oras deũ. Nam mlta sunt priuilegiata q̃ sortiũtur efficaciã nedũ ex operante sed ex quadã vi operis opati. prout in eucharistie cõsecratõne z sumptõne z aliorum sacramẽtoz; ministratõe quãdã vim suscipiũt/ ex parte diuini z eccliastici mandati. Sicut z oratio dñica quã deus p se fecit. Sicut hore canonice vel cetere oratões quas ecclia dicendas instituit. Alia etiã sunt opa pro quib9 indulgẽtias pontifex dedit. Dic igitur deo. dic ecclie Exurge in p̃cepto quod mãdasti. ¶ Demũ q̃rito meditatõez tuam cõuerte quorũ sis minister/ ad orandũ videlicz deũ missus institutus. rogat9 vel obligatus Sit hoc ex generis ꝓpinquitate. sit ex elemosinaz; susceptõe. sit ex amicicie vicissitudine seu requisitõne. qm̃ si mittẽtes sunt in grã quẽ admodũ sunt oẽs in carcere purgatorij z plurimi ex hospitali magno pũtis secuti. tua nõ erit ingrata neq; prorsus ineffi/cax oratõ etiãsi peccator sis Dak exemplũ dũ mittit p seruũ neq;/ a dño bone intentõis elemosinã petentib9. ¶ Vides igit quis z q̃lis sis q̃ oras. qz donis gratuitis nõ omnino cares. Nam mediator institutus es. qz dei p̃ceptũ z ecclie mãdatũ z tbe sauz; habes. qz ab alijs missus z iussus es

¶ Aterũ principale qõ ipsa tibi meditatio tua debet suggerere est: quẽ vel quos oras. Et quidẽ de oẽipotentis dei immẽsa liberalitate/ cui ꝓpriũ est misereri semp z parcere/ qui oẽipotentiã suã parcendo maxime z miserãdo manifestat. cuius indulgẽtiã/ nulla peccatorũ: nulla flagitioz: nulla sceler quantũcunq; multiplicatorũ enormitas/ supari valet. Dultum pfuerit hec ex intima cordis humilitate fide subnixa/ vivaci meditatiõe rumi nasse. etiã vbi nihil in se qõ nõ merito displicere possit inuenerit ¶ Leterũ. qz mos human9 hoc habet/ vt mediatores z intercessores querat dũ potens aliq̃s rogand9 est. Quoniã preterea recte pnũciauit Dionisius hãc esse legẽ diuinitatis/ vt ad sup̃ma reducank infima p media Tu iuxta cõsiliũ Job. ad aliquẽ sanctorũ conuertere. Nõ agere potes sub quadruplici meditatione. ¶ Cõuertere igit ad aliquẽ sanctorũ vel sanctã. qz deo primior est in glificatione. sicut z maioris meriti fuit. quemadmodũ de anima x̃pi. de beata virgine matre dei. de iusto Joseph sponso suo de beato Johanne baptista. z sanctis aplis z de sublimib9 angelorũ ordinib9. martirib9 et confessoribz. virginibz cõtinentib9. satis constat ¶ Aut ideo certe scõo ad aliquem sanctorũ cõuertere. qui familiariori q̃daz devotõne tibi cognit9 est. vt patron9 ecclesie in qua baptismũ suscepisti. aut in qua beneficiũ vel ordinẽ sortitus es vel cuius ingressus es sanctũ templũ Est orãdus p terea sanctus cuius nomie insigniris Est orandus ille cuius virtutes z vitã mirari soles z colere cognitã ex litteris. Denicz mira fiducia semp adorãdus est angelus proprie custodie deputat9. ¶ Aut tertio rursus ad aliquẽ sanctorũ cõuertere p necessitatib9 aliquib9 sublevandis vel p impetranda speciali quadã gratia. qui sanctus vel sancta priuilegiatũ donũ recepisse memorat a deo vt pro talib9 opem ferat Diuisiones enĩ gratiarũ sunt. sicut tradit apostolus. q̃ verũ est nedum de viatoribus. sed etiã beatz. Sub quo respectu canit ecclesia de quolibet sanctorũ. Non est inuẽtus similis illi. ¶ Proficit insup q̃rito si reuoces ante mẽtis oculos cõuersatõnem aliquarũ personarũ siue mortue sint siue viuẽtes quã probatã esse vel fuisse cognoueris. Nibil enĩ impedit/ quo minus oratio nostra cõuertat ad hmõi personas peculiariter z secreta quadã devotõne. q̃s uis ipsas nõ canonisauerit ecclia. In quibus q̃d aliud veneramur q̃s relucentẽ in eis multiformẽ dei bonitatẽ: Quevbicũq; q̃s z qualitercũq; visa fuerit apparere põt

absq; periculo coli ꝛ suscipi deuoto mentis amplexu. Complectit hec meditatio pueros innocentes nostri generis quos io constat saluatos quoniã in gratia baptismali mortui sunt. Complectit ꝛ parentes nostros ꝛ affines alios in q̃bꝫ gloria quã eos habere pie credim⁹ naturalẽ ꝛ ingenitum amorẽ nõ tollit sed pficit ꝛ auget.

¶ Recogites ad extremũ in ipsa meditatõne tua/ quid vel pro quibꝫ oras Quem modũ sub cõpendio reducim⁹ ad quaternariũ. ¶ Quidã sunt in gratia. sicut defuncti in purgatorio. vl' plurimi viuẽtes in seculo. pro q̃bus est deo placens oratio. quẽadmodũ fit duz pro amico ad amicũ deferẽ intercessio. ¶ Inuenitur alij quozũ laudabilis cõuersatõ/ plurimũ edificat ecclesiã q̃ si caderẽt/ fierent in horrendũ scandalũ omniũ bene viuentiũ fabulam ꝛ derisum ¶ Aut tales sunt. quoꝝ cõuersio valde pficeret reipublice seu xpianitati saltez vt in hoc nõ relinqueret dom⁹ virgã peccatorũ sup sortẽ iustorum vel populorũ afflictorũ Alij sunt p quibꝫ est orandũ quatin⁹ vbi supabũdauit delictũ. supabũderet ꝛ gratia. q̃ sunt supra modũ peccatores psecutores ꝛ hostes acerrimi Tu denicꝫ sup oẽs ꝛ pro oẽmibꝫ miserere anime tue placẽs deo. pete ab eo vt vias tuas dirigat. oẽsq; tua consilia in eo pmaneãt. Insup q̃d ab eo postula. i. solidum ꝛ stabile bonũ eterne felicitatis. Reminiscere cõfortiter ad banc meditatõz tibi coniũctorũ. quoniã qui suorũ ꝛ maxime domesticorũ curã nõ habz in oratõne sua. fidem negauit ꝛ est infideli deterior. Sit in oẽmib⁹ ꝛ pro oẽmibus cardo desideriorũ tuorũ ꝛ orationũ/ volũtas dei bñ placens ꝛ pfecta. Exaudiat pete cardinẽ hunc desideriorũ tuorũ quomodolibꝫ disposuerit deus. p arma iustitie a dextris p speritatis ꝛ a sinistris aduersitatis p infamiã ꝛ bonã famã. ꝛ satis est. Hoc tandẽ p cõperto tene/ q̃ pmisse considerationes ꝛ similes/ proficiũt apud eos qui seipsos ad oratõem cõtinuo vsu voluerint extendere siue exercere. Quẽadmodũ Cicero tulli⁹ protestat/ dum eloquẽtie precepta tradit dicens q̃ si deest exercitatio/ modicũ vl' nihil ars proficit. hoc mlto magis obseruãdum est in p̃ceptis de orãdo deũ. alioquĩ verba fiũt surdo. ꝛ lux oẽdit ceco. Exercitiũ vero si vigilãter affuerit/ faciat sibi materiã orõis deuote rem oẽm que sub aspectu vel auditu vel alio sensu se repsentauerit Videbit subulcũ post porcos recordabitur euãgelice parabole de filio prodigo ꝛ clemẽtissimo patre. videbit paupere mẽdicũ ꝛ vlcerosum recordabit euãgelice parabole de Lazaro et diuite epulone. Videbit diuitẽ mlta sibi conq̃rentẽ in annos plurimos Recordabit euãgelice cõminatõnis. Stulte hac nocte aiam tuam tollent a te et que parasti cui⁹ erũt? Videbit filios hui⁹ seculi qui habẽt consolatõnes suas/ mltis modis. Meditabit que sit cõsolatio quã parauit de⁹ diligentibꝫ se. Videbit etiam bruta aimalia quãta solicitudine sicut canes domestici seruiũt homi Meditabitur q̃ iusto dei iudicio condẽnant homines inobedientes ꝛ ingrati deo benefactori liberalissimo. Sic in oẽmib⁹ et p omnia discurrat tua meditatio ꝛ repies amplissimã ꝛ semp pñtem materiã orationis. Considerãs igit attende et fac. q̃niam ita tibi diligẽti deũ/ oẽmia cooperant in bonum. ¶ Meditare igit vt columba simplex ꝛ gemẽs. ꝛ sit meditatio tua in cõspectu dei semp Est autẽ meditatio fortis ꝛ vehemens attentio ꝛ studiũ ad aliquod inuestigandũ per intellectũ. vel degustandũ per affectũ. Sic meditari iubebat qui dicebat. Gustate quo ad secundũ ꝛ videte quo ad primũ. qm̃ suauis ẽ dñs. Rursus idem p̃. ait. In meditatõne mea exardescit ignis subintellige illuminans intelligentiã ꝛ inflãmans affectõem. Quod aliter fieri neq̃t/ si nõ in vnũ colligat se mẽs nostra: cõprimens ꝛ reprimens varios et vagos occursus et recursus/ inutiliũ cogitationũ somnio similiũ. manu districte redarguẽdo ¶ Tandẽ ipsa meditatio que laborẽ habet ꝛ fructũ/ vertet in cõtemplationẽ. que facilis erit vt cogitatio. sed nõ vt cogitatio infructuosa sed fructuosior etiã meditatõne. Tunc enĩ per cõtemplationẽ/ videbis ꝛ affluues ꝛ mirabit ꝛ dilatabitur cor tuũ. Nam cõtemplatio est liber et expeditus mentis intuit⁹ in res prospiciendas vndequaq; diffusus. ꝛ in diuina spectacula suspensus. Inde fit vt sicut aliquis bene cõtinue meditans scribere cũ laboriosissima tarditate. tandẽ peruenit/ vt celeriter absq; labore dum incipit bene scribat. scribens autem celeriter/ neq; bñ neq; celeriter vnq; scribit. Ita de meditatõe

celestium accipe. Juuabit autem te lectio erudiēs/oratio lactans/meditatio prout dictum est pascēs vt contēplatio suauiter delectans. nutriens ꝛ diuinitus afficiēs subsequatur.

Secunda pars.

Vltum valet(vt testatur Jacob⁹ apostolus)deprecatio iusti assidua De petitōe non romani cōsulat⁹ vt Licero Tullius.sed celestis incolatus scripsi nuper tibi frater carissime. ex quo electo siue inspecto/potest illa consequēter solui dubitatio que multos inquietat Quid ꝛ quantū valeat oratio. si pro multis.si pro amicis. si pro se tantū quātum pro vno.pro inimico.p alieno Incidit autē protin⁹ distinctio de triplici facie petitionis/qua orans nitit impetrare.aut p modū fit liberalis ꝛ gratuite donatōis. aut p modū meritorie actōis.aut per modum satisfactiue recōpensatōis.

Primū respicit liberalissimā donantis misericordiam absq; respectu ad merita quecūq; ipsi⁹ orantis vel alterius pro quo fit oratō Et quoniā sicut misericordiarū dei nō est numer⁹ pond⁹ vel mēsura.sic nō cadit sub nostra numeratōne: vel mēsura quid ꝛ quantū ꝛ quibꝫ det. qui prior nos diligit pur ꝛ gratuita voluntate cuius voluntatis nō est querenda ratō que frequēter.vbi supabundauit delictū. facit ꝛ gratiā supabūdare. Exemplū in rege qui suos incarceratos dimittit quādoq; liberos absq; precio vel mercede ꝛ absq; intuitu intercessionis cuiuscūq; facte/ quia ad hoc ipm sue liberalitatis virtus trahit. Hic est frequētissimus apud sacram scripturam modus oratōis sanctorū patruꝫ atq; prophetarum.

Pro si fit petitō p modū meritorie actōnis tūc nullus impetrat de condigno qui caret caritate. Qui vero caritatem habet/eo(ceteris paribus) est efficacior oratio sua pro seipso quoad pmium essentiale beatificū,pmerendū quo feruor caritatis ꝛ conatus fuerit maior. Ceterū si de premio loq̄mur accidentali siue sit illud premiū eternū in celis.siue sit trāsitoriū ꝛ tpale in terris. Dicimus cōformiter ad cōmunē theologoꝝ sentiā q; essentiale premiū nō inde minuit si actio meruit q̄ lecūq; tale premiū qō vocam⁹ accidētale.

Est autē tale illud premiū quod nō hꝫ pro obiecto visionē dei clarā cum fruitione cōsequente eā. quoniā essentialis beatitudo/in duob⁹ his actibꝫ/ab ecclesia ponitur integrari. Cōsectim ex hoc infert/q; oratio si pro quantū multis fiat.si p alīs q̄ se.si deniq; pro inimicis:ipsa tamē eq̄li caritate premiū essentiale semp equale meret. Secus de premio accidētali.eo q; pro varietate petitionū. ꝛ meritum variatur. Unde plus de tali premio ceteris paribus meret aliquis pro vno q̄ pro multis.ꝛ pro se q̄ pro alīs/ et pro bonis q̄ pro malis.ꝛ pro amicis q̄ inimicis Exemplū de rege.qui ad meritū solū orātis respiciens.liberat citius vnū captiuū q̄ multos et seipm orantē q̄ alios.ꝛ amicū orantis citius exaudiet q̄ inimicū.

Postremo si consideret oratio fieri p modū tertiū.satisfactorie scz recōpēsatōis/erit necessaria multiplicior distinctio.qm̄ de illa similiter est inquisitio difficilior Hepatis igit duob⁹ respectibꝫ primis ab ipsa oratōne/ dū innitit vel soli diuine liberalitati/ vel soli meritorie charitatiue actōni. Inuenim⁹ primo grās gratis datas quibꝫ innitit oratio sicut sunt fides ꝛ spes.etiā informes. Inuenim⁹ secūdo operū penalitatē sicut in ieiunio sumpto generaliꝫ pro omni corpis afflictōne. Tertio inuenim⁹ opeꝫ fructuositatē in alios.sicut est elemosina sumpta generaliter pro oīi opere misericordie spūali vel corporali. Inuenim⁹ quarto opeꝫ dignitatē sicut est oratio sumpta generaliter p oīm elevatōe mentis in deū p piū ꝛ humilem affectū. Quinto inuenimus opa priuilegiata in q̄bus est valor virtute opis operati.sicut in sacramentorū mīstratione vel susceptōne.que virtutē habent ab institutōne ꝛ merito xp̄i.etiā vbi nullū adesset meritū vel dignitas ministri. Inuenim⁹ sexto opera/aliter ꝛ aliū de priuilegiata.sicut sunt indulgētie.sicut sunt benedictōes p ecclesiam ordinate/sicut oratōes vice sua facte. Sic demū oratōes per alios in gratia stantes fieri cōmisse.

Donamus igit aliqua cōformiter ad hanc septuplicē distinctōem Et p̄mo q; ceteris paribus(sic semp sunt seq̄ntia intelligenda)⁹ Petitio facta tanq̄ satisfactoria recōpensatio.nunq̄ ita valet pro multis sicut pro vno Istis enī/fit iusticia

quedã cõmutatiua tanꝫ precij ad preciũ vt si duo sint in carcere quilibet pro decẽ solidis/expedit vnus citius dum prebentur decem solidi pro se vno/ꝫ si pro duobus tantũmodo donarẽtur.

Oplius satiffactoria recõpensatio pro delictis quanto penalior ⁊ acerbior est: tanto ceteris paribꝫ fit acceptior ⁊ eo magis quo fuerit in eadẽ plus de voluntario rationis. Est enĩ satiffactio. redditio voluntaria alicuius alias debiti Id circo ponimus largo nomĩe/ triplicez in hominevoluntatẽ. Unã sensualitatis. Alterã rationis inferioris. Tertiã rõis superioris Obuiat autẽ pena/volũtati sensualitatis. alioquin iam nõ eẽt penalitas voluntas vero rationis/acceptat eã quãdocꝫ priuatiue. quod fit duz non remurmurat aduersus ipam sed tolerat eã sicut in purgatorio. Quãdocꝫ vero vult positiue. qõ fit dum ratio letanter eam acceptat. ita vt nolit etiam si possit ea carere. sicut (verbi causa) viatores sponte penitentes in ieiunio sacco ⁊ cinere. sicut egritudine corporali. sicut iniuriarũ voluntaria ⁊ discreta perpessione. sicut denicꝫ in tentationũ spũalium plusꝫ dici potest inquietudine Habet itaqꝫ (sicut pclare quidã ait) ipa tributatio vocẽ orõis. vt lazar⁹ tot linguas habuit/quot vulnera toleravit. ⁊c.

Jcamus cõsequẽter iuxta priorẽ distinctionẽ qꝫ opa que sunt alijs vtilia sicut elemosina/tam spũalis ꝫ corporalis/satiffaciũt varie/iuxta fructuũ varietatem qui diriuãtur in alios/pro diuersitate illos recipientiũ. Que vero sint et ꝗt opera misericordie. satis vulgatũ est. Artẽditur hic obligatio. qua cõstringit ille cui fit elemosina. vicissitudinẽ scilicz reddere vt vel orando vel ieiunãdo vel aliquod tale faciendo.

Oro si cõsideret satiffactio que fit p oratõnem/ seclusõ respectu ad caritatem/illa frequẽter habet sine forti meditatõne vel vehemẽti/iunctã cum ea penitẽtiam/idcirco habet vim satiffactõis. tamẽ differẽter/iuxta sui continuatiõez maiorẽ que fit tripliciter. aut actualiter. aut virtualiter. aut solũ habitualr. Exemplũ dam⁹ in simili. quia nõ oĩa possum⁹ sub hac breuitate/plena ratõne discutere. Ecce peregrinatur aliqs ad sancti Jacobi. hic ambulat nõnunqꝫ ⁊ mouet cum actuali recogitatiõe sua siue pegrinatõis. ambulat aliquando sed de pegrinatiõe sua nihil recogitat actu. continuat tamẽ motũ in virtute deliberatõis prime qua constituat peregrinari. Secerũ desinit a motu quãdocꝫ retinens actualẽ voluntatẽ sue pegrinatõnis quãdocꝫ sicut in somno nihil actu cõsiderat. Jn primo casu est peregrinatiõis continuatio/duplici cõtinuitate actualiter/nature scz et motis. Jn secundo est cõtinuatio pegrinatõnis nature ⁊ continuitate motis/licet nõ actualiter sed virtualiter. quoniã in virtute voluntatis prie continuat motũ. sicut in motu lapidis p⁹clapsum a manu proiicientis/videre est Jn vltimo casu reperitur discõtinuatõ naturalis eo qꝫ motus cessat/remanet tamẽ cõtinuatio motis. quoniã non est apposita volũtas opposita que nolit continuare peregrinatõnem / sed in habitu semp manet. Unde cum illa dicãtur cõtinua ẽm Aresquorũ vltima sunt vnũ/manet assidue cõtinuatio moralis. quantũcunqꝫ fiat discõtinuatio in ipso actu naturali/dũ non interrũpitur per oppositã intentõnem primet principali intentõi/ licet ipsa nec actu aliter in animo peregrinantis remaneat. Concludim⁹ ex bis verissimũ sentẽtie domini ⁊ saluatoris intellectũ. Oportet semper orare ⁊ nõ deficere. Nunqꝫ enĩ deficit oratio que cepta est fieri p actualem attentionẽ quin cõtinuet ineẽe motis siue gratie dum nõ interponit sicut nec interponi debet/discõtinuitas oppositeintentõnis vel culpe mortalis. Sic intelligitur preterea illud apostoli. Omnia in gloriã dei facite. Actu videlicet aut habitu. Sic rursus illud magistrale. Qui bene viuit semp orat Hoc est qui nõ apponit in oratione sua peccatũ mortale. illa semp est cõtinua/vel actu vel habitu vel virtute.

Jloqmur proinde de opibus priuilegiatis/itelligere facile est ex doctorũ traditõibꝫ qntũ vel quẽadmodũ illa de se valeãt ad satiffactõez Credendũ est plane qꝫ eucharistie sacrm cõtinet in se plenitudinẽ oĩs grẽ ⁊ meriti spũalis/nihilominus q̃ ad satiffactõez p preatibꝫ culpaꝝ/ cõstituit hoc sacramẽtũ deus in nũero ponderet et mensura. ita vt sit valoris finiti. finitum vero in plures ptes diuisum resultat min⁹ pro multis ꝗ si cõferret in vnum exemplũ iam datũ est.

Sic de indulgentijs put sunt satisfactorie. Sic de alijs iudicandū censemus semp presuppositā circunstātiarum aliarū paritate. Sic in sacramento penitentie/ dat gratia. et diminuit/ vel omnis tollitur pena/ virtute sacerdotalis absolutionis/ si nō affuerit obex vel fictio. Insuper tradit sanct⁹ thomas q̄ est efficax. ita sacramentū penitētie in ficte accedēte/ q̄ recedente fictōe absolutio sacramentalis sortit effectū suū. ita vt nō oporteat iterū peccata confessa iterare vel repetere. ꝓportionabiliter ad dicta doctorū de illo q̄ baptisatur dū manet in actuali volūtate peccandi. qua cessante/ recipit baptism⁹ effectum. Hec opinio t si nō teneā cōmunit a doctorib⁹ t eget resolutiōe maiori: fauet nihilomin⁹ plurimū fragilitati nostre et diuine pietati/ eo q̄ vix sine fictōnis alicuius admixtōne/ confitemur.

A Quisquis tu tandē es/ ordinatus ad orandū/ nedū pro te sed etiā pro ceteris/ poteris in ipsa meditatōe tua discutere que dicta sunt/ vt ab obligatōne tua. te apud deū t homines dissoluas. Nihilomin⁹ si quid in me consilij est/ noli nimiū scrupulosus esse circa tue oratōnis numerū pondus vel mensurā. Committe totū istud deo: qui tribus digitis potētie sapientie t clemētie appendit molē terre. q̄ numerat multitudinē stellarū t oīb⁹ eis nomina vocat. qui numerū scit arene maris Dic ipsi tota spei fiducia Debitor sum pat noster supra q̄ possit exiguitas mea soluere. Debitor quia me creasti Debitor q̄ immemor tui. vicijs me sordidās ꝓtra tua precepta t tamē mihi parcens peccantem nō damnasti Debitor iterꝫ proximis quia de labore manuū suaꝝ de sudore vultus sui comedo panē in abūdantia Debitor carni meę t sanguini Debitor orātib⁹ p me. Debitor lapsꝰ p me. Et ista de reliqs absq̄ numero. Tot igit⁹ pressus exactoribus quid agam. quo meverā. domie eym patior rūde pro me. Sz q̄d respondebis mihi/ recte prorsus si diuidas vnicuiq̄ illud quātulūcunq̄ suffragiorū. q̄ offerre paupcula mea p̄t. que quāta sit sol⁹ vides Nolo calculū ponere cū singulis primis t benefactoribus meis Tu pro parte tua recipias missam istā/ tu orationem tu bonus opus alterū. Tu sapientissime meritorū: t suffragiorū ponderator deus/ distribue singulis prout vnicuiq̄ opus est ad vtilitatē suam t liberatōem meā. Exemplū inciuilib⁹ applico mihi. Debitor itaq̄ non habēs vnde soluat creditoribus suis. solet vel cogit⁹ cedere oīnibus bonis suis/ tam habitis q̄ habituris/ retenta necessitate vict⁹ sui/ prout ordinauerit iudex siue aduocatus suus. Ita de spūalibus cedo coram te dñe et pie deus Sed ad alios redeo. Legim⁹ in vitas patrū q̄ matrona q̄dam romana nomīe Melania/ visitans heremitas in egipto/ obtulit vni trecētos solidos distribuendos in elemosinas fratrū. Sed ille nec oculos quidē extulit ad eam. sed sacculū iussit nutu suo reponi iuxta se. Quod mulier attēdens/ indigne ferebat. q̄ illaudata remanerz ait. Pat aspice. naz trecenti sunt solidi. Recte inq̄t ille hec insinuares o mulier/ si id vel mihi vel hominib⁹ tribueres Cum vero tu deo tradis hāc oblationē. superfluū est q̄rere nūerationē. quoniā ipsi q̄ numerat multitudinē stellarū t ei⁹ sapientie nō est numer⁹.

Dominib⁹ spūalib⁹ vt talia intelligāt B possunt facilius inculcari/ sed aīali/bus qui nō sapiūt ea que sunt dei/ nisi p comparōem ad sua carnalia/ maior hic labor est. Ponam⁹ tamē pro vtriusq̄ pro carnalibus t spūalib⁹. pauculas ꝓsideratōes

Et dicam⁹ pro prīa. Q̄ glorie celestis premiū cētuple sicut excedit in valore liberatōez q̄ntālibet tpalis pene. sic meritū talis premij/ liberationē quantālibet excedit [illegible] pene Hoc dicit aduersus carnales qui nihil videtur in suis donatōnibus seu petitionib⁹ aliud magis attendere/ q̄s modū recompēsatōnis satisfactorie. Alioquin non ita vellent (vt sic dicamus) ipsi mercari. de numero scilz missarum a quocūq̄ dicātur. de numero psalmorū et similiū. Quoniā potest aliunde fieri/ vt p modum meritorie actōis vel etiam liberalis impetratōnis per homines viuentes in fide spe et caritate. amplius t longe dignior potest remuneratio cōquiri/ nedum pro glorie celestis adeptione/ sed etiā pro penarū quibus obnoxij sunt liberatione. Etenim quis nesciat sanctos et sanctas quorum statui repugnat actio satisfactoria/ plus sepe nobis peccatoribus impetrare deuenia. plus de indulgētia a pena et a culpa/ quam faciat nostra viatorum quantalibet afflictio. Hoc in

parabola vince notanit xps qui venientes vltimo cū sine spe mercedis illō agebant/ remunerauit vt primos diurno productos denario.

Addamus p altera cōsideratiōe q̄ periculosum est/ z stultū/ z de symoniaca pravitate vehemēter suspectū. tam in dantibus q̄ in recipientibus/ coartare/ limitare suas orationes aut suffragia/ ad aliaz vel ad illam dūtaxat psonam/ dum dat aliqō emolimentū temporale. aut sic dicēdo vel intendēdo/ q̄ huius misse suffragiū vel hec oratio vel aliud/ valeat solū tali. Istud plane licitū nō est neq̄ potest fieri neq̄ debet quoniā vere enūciauit q̄ dixit. Particeps ego sum omniū timentiū te z custodientium mandata tua. ¶ Insup adijcim⁹ considerationi nostre. q̄ periculosum z stultū est homi semet ad suffragia alijs ferēda obligari/ recipe temporalia pro se/ vltra sustentatiōem honestā sui status prout sapiens iudicabit. Itaq̄ sicut opus satisfactorium nō valet tantū p multis sicut pro vno vel pauc̄ sic nō potest talis eque satisfacere p deletō ne reatus plurimoz̄/ quēadmodū deleret reatū proprium vel paucorū. Hinc est q̄ nō absolutē dicendo missam vnā dum se ad plures z pro pluribus obligauit. Nisi forte talis intercesserit obligatio/ que discretōi z bone fidei dicētis cōmissa sit/ iuxta necessitatis aut pie vtilitatis qualitatē. Attēdēdo q̄ obligat⁹ ad duas missas modo predicto/ p̄t per alia suffragia facere cōpētem pro se z suis. ita tamē q̄ bona fides semp assit. Et est bona fides ſm Tullium vnū agere z nō fingere aliud Vel forte illō melius diceret bona fide. aliquē q̄d agere/ dum facit illud qō sibi rectevellet fieri. aut qō alius pro quo fit/ deberet recte sibi fieri velle. Si cōmendantis sic legantis intētio seruāda est. fiat tamen etiā hoc vtiliter superioris prudētioris q̄ cōsilio vel assensu.

¶ Z Hodie q̄ orationes p ecclesiā aut superiores impositē. sicut sunt hore canonice. sicut est penitētia imposita. sicut sunt suffragia pro q̄bus dant indulgentie/ pl⁹ (ceteris paribus) proficiūt q̄ peculiares institutōes. Debēt autē indulgētie dari discrete pro pia vtilitate ad ecclesie edificatōnem. ac recipi cū vera penitentia. premia pura cōfessione sicut placet aliq̄bus. aut saltē habita in ꝓposito. alioquin credens aliter dare vel recipe decipit. ¶ Deniq̄ nihil post caritatē ita ꝓficere videt in oratōne quantū orātis humilitas que nō in iustificatōnibus suis ꝓsternit se añ deū. q̄ius intēdere iustificatiōi sue nō omittat. non tamē in ea sed in liberalitate dei reponat spem suā. Hec autē hūilitas haberi putat ab aliq̄bus tota facilitate. q̄z sic verbo. vel oratiōe profitētur esse faciendū sub potēti manu dei. sed eā in affectu trahere summe difficultatis z soli⁹ diuini muneris experiunt. qui superbā z stultā hūani cordis presumptōez satagūt euicere. O quotiēs pressa. quotiēs obruta pede sancte deuotōis/ resurgit ocius pectis hec superbie. Nec q̄ tamē efficaci⁹ ad normā humilitatis legitimā venit/ q̄ si accedit bō ad cor altū et exaltet deus in cōsideratōe iudicioz̄ suorū recogitādo q̄ terribilis est in cōsilijs super filios hominū. qui cui⁹ vult miseret z quē vult indurat. apud quē nemo scit an odio vel amore dign⁹ sit. Attēde tu q̄ superbis. q̄m ex tua conditōne totali⁹ infect⁹ es fili⁹ ire z massa peccati. Vtrū vero te tuus creator z iudex relinquat vas in ꝓtumeliā q̄ō p̄t ex iusticia. vel an efficiat vas in bonorem pro sola mia/ tu prorsus ignoras. Ue aūt tibi si te non purificauerit vsq̄ in finē. si p iusticiā semota mia teipm diūdicet. etiā si quid gratie habes vel virtutis q̄ō pfecto nō a te sed ab ipso suscepisti. Noli igit gloriari noli sup alios extolli. q̄si tu hec nō acceperis. q̄si preterea nō inde grauiori supplicio digne flagellandus sis. si ingrat⁹. si alioz̄ contēptor exteriꝰ.

¶ D Ed redeam⁹ ad orōez. Refert seneca regē antigonū rūdisse cuidā infime fortune hoīm dum peteret ab eo obulū. Non decet inq̄t regem dare mun⁹ tam exiguū. Periuit ciuitatē. rūdit ipm nō esse tanto munere ditandū cū tū posset vt rex dare ciuitatē. z ille vt paup obulū recipe ¶ Tendit hec narratio. vt in oīni peritōne simus memores indignitatis nostre audeamus tamē petere mgna nō p recipiētis sz p donātis dei summa liberalitate. Huic innitat oportz/ tota fides fixa spe cardo desideriorum petitionūq̄ nrāz̄. q̄z verbum dei est. misereboꝛ cui misereboꝛ. Propter qō forma nobis orandi dedit. Dimitte nobis debita nostra sicut z nos di. de. nostris. Dimittim⁹ et nos debentibus nostris. sicut dimitti nobis volum⁹ z optam⁹ Volum⁹ āt

si recte volumus ita nobis debita dimitti primo vt nō damnemur. deinc vt punitionē euadam⁹. aut q illā tparam patientiaq conditā habeam⁹ ad correctōem: nō ad deteriorationem nostrā. Ueltis ita de qlibet proximo tuo. alioqn time qō dicitur. Et oratio eius fiat in peccatum. Et illud Serue negq nōne oportuit et te misereri cōserui tui. Facile enī dimittit oīa qui se mortis eterne debitorē esse vel scit aut formidat ¶ Ceterū plus in alienis qq tuis orationib⁹ fiduciā habe. caritatē habe. z dices ex sententia. Particeps ego sum oīm timentiū te z custodientiū mādata tua sive in celis siue in terra sunt. Cōstituas añ faciē consideratōis tue dū licet dū tps est miserendi. dū nō declinauit de⁹ in ira a te seruo suo. quoniā totus desiderabilis. totus amabilis est. nullo ad premiū. nullo ad suppliciū habito respectu. qui carnalē qui ad se reflexū sapit amorē. dicito cum Job. Etiam si me occiderit/ tamē in ipso sperabo. Sic erit oro pura sic digna diuino conspectui. sic diliges deū z teipm propter deum.

Hec interim habui que de oratōis valore sub aspectu multiplici disserere quā expedieti⁹ est corde puro simpliciq frequētare iugiter/ absq vlla (vt expressius est) intermissiōe/ qq curiosa scrupulositate velle digitis (vt dicit) appendere eā quā uis z hec doctrinalis inqsitio/ nō sit oino fructu carēs. Inuenik in ea pcipue. ne in tantis obligatiōib⁹ orationū pro alienis se quis inuoluat. vt inde tpale subsidium subsequat. negq tanq̄ p precio qō est sacrilegiū symonie. negq tanq̄ p sustentatōne sua plus debito qō ad auariciā pertiner. z turpē questū quis notaret ¶ Sit pietas aliene miserie. sit ipsa caritas. sit deuotio. sit amicicie grata vicissitudo. sit zelus aiarum. sit eterne vite retributio. sit allocutōnis diuine dulcedo. dignitasq/ precipuum sit monuū oratōis tue

Tertia pars.

Escendam⁹ conseqnter ad ptica res casus aliquos. qm̄ sermones vniuersales in moralib⁹ (dicente Aristo. z teste experientia) minus psunt aut eruditiōt. quēadmodū videre est in pceptis medicine. Necq tamen oportet tentare de singulis particularib⁹ qm̄ infinita sunt. z ideo nec disserere necesse Sz in primis sicut directio cordis tendit z terminat in deum. sic z ab eodē habet ortū Audi Jeremiā. Scio dñe quia nō est hois via eius/ nec viri est vt ambulet z dirigat gressus suos. Hinc vnus sanctor. Pete (inqt a deo filiū suū instruens) vt vias tuas dirigat. Hec igit petitio qm̄ similr dirigi bz a deo orabat pha. Dirigat dñe oratio mea sic incēsum in cōspectu tuo. Quā directiōis necessitatē attendēs pheta tribuit illam deo dicens. Cōfitebor tibi dñe in directō ne cordis ¶ Est igit scitu dignū/ que sit illa oratōis sicut incēsum/ directio. Et videtur q sit intētio cordis in deū vel erga deum. que intētio dum manet z recta z imperturbata sicut virgula fumi incēsi sursum tendētis/ tūc est oratio recta. dum vero p irruentiū fantasiarū z cogitationū ventos/ per obscura z depressa desideriorū sensualium nubila/ agitat rumpit dissipatur/ vt cadat a rectitudine necesse est. Fibilomi⁹ interruptio talis nō semp est viciosa vel cursus penitus in deū oratōnis impeditiua. Unde potest sub distinctōe fieri sermo de intentōne que requritur z sufficit in oratōne. Uel sub alio forte nomie cōmuniori de attentōne vocalis videlicet orationis. vt in prolatōne hymnorū canticorū z horarū canonicarū. Hec enī questio diuturnū cedit in vsum.

Est itaq multiplex attētio siue intētionis cordialis directio. vna actualis. alia habitualis. alia quasi media scilicet virtualis. ¶ Rursus harū quelib⁹ dividit. quoniā alia ferk in solas voces z verba. Alia in verborū significatōnes. Alia nec verborū formas nec significatōnes attendit. sz in affect⁹ aliquos circa celestia et diuina trāsit. z hoc siue in bonos vel i viciosos z malos ¶ Dicik iuxta hoc prīo. q attentio actualis ad verborū significatōnes/ non requirik ad oratōis directiōem. Perspicuū fit hoc in laicis dicentibus vl audiētibus ea quorū significatōes penitus ignorāt. vt sunt septē psalmi z missa ¶ Dicik conseqnter q actualis attentio circa voces oratōis z verba. nō semp requritur ad orōnis directōnem debitā/ aut ad sufficientē cōtinuatōez. alioqn nulla esset in via aut vix esset oratō nō discōtinuata. Exemplū legimus de quodā. q volēs rusticū convincere de cordis istabilitate dū sit

oratio. nã ille deuotũ se simulabat ⁊ attentum pollicit⁹ est se daturũ sibi asinũ si posset orationem dñicam nihil aliud actualit cogitãs ꝓficere. Qui mox vt ad orõem diuertit/ secur⁹ de asini lucro/ cepit distrahi in hanc cogitatõnem si sellã habitur⁹ erat cum asino. Qui randẽ ad se rediẽs ⁊ seredarguens/ instabilitatẽ sui cordis confessus est. Exemplũ aliud est de pegrinatõis cõtinuatõne. que nõ req̃rit assiduã passuum suorũ dinumeratõnem neq; terminũ quo queniendũ est actualẽ recogitatõem Addit ꝙ stat oratõem sicut ⁊ pegrinatões discõtinuari quo ad eẽ naturale que cõtinua tamẽ erit in suo morali eẽ. sicut ⁊ ecõtra. ꝓout statim deducet.

OE habituali attentõe amplⁱ⁹ loquamur ꝙ illa videlz nõ semp sufficit ad cõtinuatõem oratõis cõseruandã. Stat eni aliquẽ esse/ q̃ iam mlto tempe ꝓposuit actualr/ ⁊ habitualr retinet in animo. dicere septẽ psalmos integralit ⁊ attẽte. qui vel nõ dicet illos vel interruptissime dicz/ tali interruptõe que ꝓiat moralẽ oratõis vnitatẽ ¶ Habet itaq; quelibet actio moralis/ suã ⁊ continuatõz moralẽ. quare circunstantie ad bonitatẽ moz req̃site sunt apposite ⁊ retẽte in hmõi actiõe. Dñ autẽ apponit circũstantia mala. moribꝰ cõtrariis. quãuis maneat eadẽ actio in esse suo naturali sicut est idẽ mot⁹ in pegrinando variat tamẽ in esse morali. vt siqs motuz pegrinatõis cõtinuet ꝓpter auariciã et rapinã aut libidinis expletõem Si vero in orõis voce/ apponit circũstantiã attentioni debite cõtrariã ⁊ incõpossibilẽ scienter cum ꝓposito ⁊ assensu deliberato. tunc est discõtinuatio moralis. secus si nesciẽter ⁊ inaduertẽter hoc fuerit factũ iudicabitur

ORetorea dicim⁹/ ꝙ virtualis attẽtio seu cordis directio nõ interrupta deliberate p actualẽ attentõem sibi moralit contrariã/ sufficit vt oratio dicat cõtinua in esse morali vel moraliter. ⁊ si nõ semper naturaliter vel in esse naturali. Est autem virtualis attentio quã genuit actualis. q̃ transeũte/ remanet eius virt⁹ in corde orãtis. que sez virtus. orõem sufficit cõtinuare etiã vbi cor euagat actualiter ⁊ inaduertenter circa cetera multa. Experimur hec nedum quotidie sed in omni fere hora vel momento. Exemplũ naturale est in iactu sagitte que mouet post quietẽ sagittantis et nauis cessantibꝰ nautis. Immo sic habet oñis ars persecte habituata/ ꝙ frequenter in actione sua nequaq̃ deliberat. Docent hoc cithariste scriptores. et mechanici alij fere omnes.

EDicimus consequẽter doctrinã vtilem ex ꝓmissis. Quisquis orat vocaliter oratõez quã teneꝰ exoluere (quia de volũtarijs non oportet repetitionẽ fieri) si ꝓcipit orans ꝙ euagaꝰ/ nec attendit ad verba vel ad sententiã/ si facit hoc ex inadvertentia ⁊ displicet sibi dum aduertit. ne quaq̃ dicẽd⁹ est interrũpere orationẽ nec ad iterationẽ obligaꝰ. immo staret reiteratione talem frequẽter fieri nedũ supuacuam sed ⁊ nociuã. ꝓcipue si in conuẽtibus laborat. vbi societatẽ quib⁹ esset offendi/ culosum iuuare teneꝰ. ¶ Neq; debet facilꝰ sup huiusmõi inaduertẽtia ⁊ obliuione scrupulos sibi⁹ formare. alioq̃n nunq̃ posset cor suũ quietare. quia nititꝰ ad ipossibile sibi ꝓ naturã vel ꝓpletionẽ. vel consuetudinẽ vel fantasie turbationẽ. que nũq̃ potest (sicut tradũt medici) quiescere. sicut nec aer vel mare dum agitãtur assidui tate ventorũ requiescũt Addunt aliqui rationẽ dicentes. Simile est in natura. que sicut nouas semper dez operat edere formas naturales in materia. sic eadez a celestibus influentijs ⁊ intelligẽtijs/ nouas iugiter formas intentõnales agitat ac renouat in organis sensuum interiorũ. que sunt sensus cõmunis ⁊ fantasia ⁊ estimatiua. que in speculi similitudinẽ recipiũt irradiatõnes corpoꝝ supiorum. et (vt volunt aliqui) intelligẽtiarũ. Attamen quãtum et quouscq; dictũ hoc veritatem habeat. maiorẽ requirit inuestigationẽ. Quacunq; autẽ ex causa ꝓueniat. nos experimento cõtinuo cernimus ⁊ sentim⁹. hanc euagatõnis necessitatẽ. quã si toleramus inuiti/ nec sentiẽdo consentim⁹. securi sumus a peccato mortali. venialia vero omnia quis euaserit?

SI autem deliberato cõsensu rumpimus attentõnem actualem in oratione. scilicet eam suspendendo/ quouscq; cessauerit actualis euagatio vel attentio circa alia quod fieri sepe prodest et salubriter consulitur. preserti dum homo orat solus. vel cum illo qui eius moram seu discontinuatõem tolerare paratus est. Exemplum. dum sentit aliquis

in orando. vehementē tractū cogitatiōis bonez boneste sicut predicatōis faciende aut dum exterꝰ inquirit ab altero aliquo sup̄ responsiōe sibi facienda/siue dum rei domestice vel officijs proprijs imminēs vr gerve trahit cōmoditas vt eidē protinus intendat. Potest ozās in his z similib⁹ casibus vel causis, ozōem verbalē intermittere. aliqñ diutius. aliqñ breuius. z redire postmodū ad cōtinuatiōez. absq; vlla precedentiū iteratōe verboꝝ. quia ſtāte interruptione actus naturalis, moralis continuatio certa manet. neq; fructū oratōnis prorsus aufert vel meritū. ¶ Porro si ꝙs oratōem agere debeat in cōi sicut in ecclesia fit. nō supperit talis interruptōis actualis libertas. quoniā nō ita redire pōt ad passum quē deseruit resumēdū. Sufficit tamē in casibus multis bona quedā z pia causa. que nō iterāda esse que fuerūt omissa satis excusat. Vt si vnū aut duos vl'tres versus alicuꝰ psalmi dimiserit. si resumere voluerit vndecūq; turbabit̄ in alijs cōtinuādis. Et ideo est cōsultius. cū quadā cordis penitētia vlteriꝰ progredi. ¶ Hoc specialiter obseruandū videret apud religiosos q' supiores eorū. talem eis indulgentiā concederēt. immo suaderēt. ne iteratōem facerēt talem. que cōem oratiōem magis turbaret ꝙ sua resumptio solicita: z anxia pficeret. qua data indulgētia. nulla fit trāsgressio. ¶ Addito q' nō oportet in foro penitētiali dare formalē illius qđ omissum est repetitōem. vt primā pro prima. tertiā pro tertia ꝛc. sed sufficit q' aliqđ eq̄lens iniungat. ¶ Addito preterea q' nō leuiter debet oraās formare sibi scrupulos sup̄ obliuione illoꝝ que ptulit aut pferre debuit. qm̄ memoria z reminiscētia nō cadūt nisi sup̄ illa que p reflexionē super actus nostros vel cogitatōes considerauim⁹ ꝗles reflexiōes nō fiūt ꝓtinue. nec vt fiāt necesse ē. Sufficit igit̄ ad qđ etatiōez sibi vnicuiq; faciēdā/pbabilis ꝓiectura.

Oratione deniq; si quis illā dumtaxat que sub p̄cepto cadit. scienter interrūpit. per actualē attentōem ad alia. et euagatōem oratōnis attentōni contrariam sciēter z cum ꝓposito. Sic q' aduertens rit huiusmōi distractōem z eam nō curat repellere. sed vult progredi in oratōne. talis vel peccat. vel resumere debet illud qđ in tali voluntaria distractōne prolatū est

¶ Nihilominus attēdendum videtur in casibus nōnullis. q' nō oportet oratem semp conari tota solicitudine otinere cor suum infra verba z sensum vocalis oratōnis. quin tolerari possit euagatio quedā. seu porꝰ cordis laxatio. sine forti conatu repressionis cogitatōnū. nūc hac nunc illac fluctuantiū. Et hoc vel propter lassitudinem nature. z cerebri quādam turbatōnem. vel propter cursum velocem oratōnis. vel quia de sensu verborū illoꝝ forte difficilium. apō pitissimos theologos nihil intelligitur vel minus ꝙ continent

¶ Sunt qui pambulando fiūt minꝰ grauati vel desides in oratōne regulari⁹ tamē obtineri z cōtineri potest stabilitas cordis in oratōis attentōne. stando vel sedendo. vel aliter honeste quieseendo. ꝙ corpus agitando.

¶ Vpereſt vide re de attentione que fit in affectu ad deum vel ad spūalia aliqua. qualia nō significant verba oratōis que proferūtur ¶ Ingerit quippe scrupulū apud nōnullos dictū Bernar. sup̄ cantica. vbi phibere videtur. attētionem quālibet ad alia ꝙ ad oratōnis significata z verba. etiā si salutaria videant. sicut exemplū dat de recogitatōne sermonū suoꝝ. Et addit q' monach⁹. debitor est omniū verboꝝ oraōis q̄ dicunt vel cantātur siue a sua siue ab altera parte. ¶ Vident hoc alij dicere sub alijs verbis volentes q' actualis attentio. coartetur infra terminos z limites oratōis q̄ dicitur. vt si dicat Beatus vir qui nō abijt in consilio impioꝝ. hoc z nō aliud cogitetur ¶ Et quāuis multa sint in psalmis que nullā vident habere ꝓnexionē aut appropriatiōem ad oratōis materiā nihilominus ostēdit Hugo de sanc. Victo. in tractatulo suo de oraōe. cōpendiosissime z sentētiosissime composito modos/q̄bus oia trahant ad oraōis formā z modū. sz nō omniū est doctrinā hanc pmpte in practicā deducere. ¶ Vex. h⁹ inq̄sitōis determiatō difficultatē habet plimā propt̄ diuersos oratiū mores. Et ne quilibet vsurpare sibi vellet p regula generali. illud qđ varios habet exitꝰ. duz aliq̄ faciūt z facere possunt meritorie. id qđ apud alios in demeritū caderet siue in detrimentū.

¶ Vade prio dicꝰ q' cor assuetū z affectū

per cõtemplatiõz ꝑt in alia sursuz rapi sta
re vel versari/ q̃ sonãt oratiõis sensus vel ꝓba
Cum enī finis z virtus oratiõis sit in eleua/
tione mentis in deũ p pium z humilẽ affe
ctum:/quisq̃s in hoc stat vel versat/ fructũ
adipiscit oratiõnis. ita tamen. vt dũ vocalis
oratio data sub preceptõe/ illa nõ omitta
tur. aut nõ contenat ab alio plata audiri.
Si vero nõ imminet tale preceptũ vocis
exteriozis salubzius aliq̃n dimittit verba/
lis oratiõ q̃ proferat Aliq̃n inquã. q̃m potest
humilitas loquẽtes z verboz sacramentũ
supplere minoratõem in oratiõis affectu z
ne nimis assuescat aliq̃s oratiõnem refugere
vel horzore vocalẽ. vel in labore tali satis/
factiõem penalẽ exoluat seu penitentialẽ.
¶ Uidem⁹ preterea/ quẽ admoduz plimos
quos euagatio cogitatiõnũ passim occur/
rentium sine lege et ordine. nõ impedit ex
toto/ quin faciliter z cito cũ dant operã se/
recolligendi/ redeant ad recogitandũ illa/
que vox oratiõnis exprimit/ ita q̃ cito cor
sic diuertẽs a se. cito rursus ad se reuertit.
Sic longe facilius z diuin⁹/ mẽs assueta
contẽplationi/ ꝑt p diuersa pspiciendo q̃
quauersuz se circũferre. nũc in celo sursuz
nunc in terra deorsum. velut in luce clara
positũ cor ipsi⁹. Sic nihilomin⁹ reuersio
cum oñi facilitate in ea ipsa que pnũcia/
ta sunt aut que dicunt attendẽda.

Aunt alia duo. vnũ bonũ. malũ alte/
rũ. que cor impediũt ne dirigat actu
alis attentio vel intentio sua. sup oratiõis
sensum vel verba Unũ est meditatio z hec
quidẽ in se est bona q̃m circa bona versat.
alioq̃n nõ esset meditatiõ sed mendax z cu
riosa pscrutatio. Aliud est fortis habitua
tio/ que versat circa res aliquas terrenas
inutiles vel nociuas cogitando. vt philo
captus cogitat de amica auarus de lucro
vel damno. iracund⁹ de vindicta. et ita de
Et secũdis istis/ nõ opoz (reliquis
tet dubitare quin impedimentũ plu
rimũ afferat ad oratiõis attentiõnem/ talis
habituatio. ita vt q̃q̃s nedum vnius psal
mi versus/ sed totus psalmus/ imo vnius
horze spaciũ que decãtat velut in obliuio
ne deponit. que tñ obliuio vel euagatio si
nõ placeat. dũ animaduertit. sed vinci q̃/
ritur in reliquis/ nõ obligat obaudituz ad
reiteratiõez faciendã de necessitate. quam
uis absq̃ peccato non fuerit. Non enī ca/
dit preceptũ ecclesie super oratiõne vocali
q̃ fiat cũ actuali attentiõne/ neq̃ de ea iu/
dicat sicut nec obligat eã fieri ex caritate.
Oportet etiã q̃ deliberato z perfecto con
sensu non interrũpatur moraliter vocalis
oratio que data est sub precepto.

Oztio de meditatiõne que est fortis z
vehemens cordis attẽtiõ ad aliquid
inueniendũ. difficilius est diffinitiue loq̃
z vniuersaliter. An videlicet meditatio cele
stiũ bonoz siue donoz. sit voluntarie ad
mittenda/ dũ vocaliter orandũ est. Ut ex/
empli gratia. dicat aliq̃s. Dñe ne in furo/
re tuo arguas me/ neq̃ in ira tua corripi/
as me. Miserere mei dñe q̃m infirm⁹ sum
Et occurret sibi in mẽtem/ triplex iudici/
um dei. vnũ in inferno. aliud in purgato
rio. aliud in hoc mundo. Et traher ipsuz
meditatio/ fortiter et voluntarie et studio
se quatin⁹ possit fm hec tria. duci in affe/
ctum cordis. horrendo iudiciũ inferni. ti
mendo iudicium purgatoriũ. querẽdo iu
diciũ in hoc mundo fm misericordiã dei
dicens Fac mecũ fm misericordiã tuã do
mine z fm iudiciũ diligentiũ nomẽ tuuz.
Querim⁹ si talis immoratio fieri possit/
aut aliquãdo debeat voluntarie/ tempore
oratiõnis debite. Nam si fiat inaduertẽter et
absq̃ consensu deliberato/ constat q̃ non
obligat ad reiteratiõnem z min⁹ q̃ vitiosa
habituatio. ¶ Et ideo apparet mihi et vi/
detur tutius esse/ attentis attendendis/ q̃
huiusmodi meditatio voluntaria non de
beat admitti tempe oratiõis debite. sed vel
deseri. vel in aliud tempus reseruari.

¶ Quocirca visum est aliquibus q̃ mul ¶ 2
tiplicatio/ tanta orationũ vocalium/ qua
lis obseruatur in multis religion⁹. mi/
rabiliter impedit a perfectiõnis inquisitiõ
ne que perducit ad cõtemplatiõnem de cõ/
muni lege necessariã. quoniam sicut cogi
tatio vertitur in meditatiõem per fortem z
vehemẽtem cordis applicatiõnem ad ali/
quid vnum. sic fit meditatio tandem con
templatio per habituatiõnem radicatam
et multiplicatam. Sed qui potest capere
capiat. Sunt itaq̃ rarissimi valde inter
homines tam religiosos q̃s seculares/ pre
cipue in adolescentia z iuuentute/ idonei
ad contemplatiõnis adeptiõnem. Propte
ea sancti patres/ videntes imperfectiõ no
strũ z attendẽtes q̃s difficile est ocio bñ vti
voluer̃t occupatoz bonã dare horis suis.
fecerũt hoc in orationibz z canticis multz

¶ Amplius vero quidã obligant assiste/re tantũmodo faciẽtibus oratõnes voca/les/quemadmodũ sunt laici/vel etiaz ali/qui religiosi nõ obligati pro tũc cõuentũ sequi/vel dispensatõne vel ex pia et caute relaxatõne/vt ad potiora se kableuẽt. Illi tales/oratõis tempe possunt in meditatõ/nibus meli⁹ quo poterũt se exercere. Tal' erat Augustin⁹. qui delectabat modo mi/rabili in cantibus ecclesie bene sonãtib⁹. z influebant voces ille in aures suas. z eli/quendo illabebat veritas in coz eius. nisi forte ipse tũc erat magis dicẽdus in con/templatõne q̃z sola meditatõne subleuat⁹

¶ Amplius si quis fuerit exercitat⁹ in ali/quo pticulari modo contẽplatõnis circa diuinũ aliquod vl' morale. tutius est q⁹ in illo semet exerceat. oratõnis vocalis tem/pore/q̃z ad nouã contẽplatõis speciẽ. per meditatõnis noue studium se conuertat. Differat hanc/ingerere se volentẽ cordis meditatõem/in tẽpus aliud suspiraꝫ z ge/mens q⁹ eã tunc admittere sibi nõ conce/ditur. z dicat sibimetipsi. paup homũcio Melior est obedientia q̃z meditatio. po/tens est deus reddere vicem maiorẽ in id/ipm. z si nõ hic forte reddet. certissime ta/men in alio seculo vbi fiet vox laudis sine pturbatõe qualibet nostri cordis/ ipse re/tribuet. ¶ Deinde cognoscant z obseruẽt omẽs tam clerici q̃z laici/quos oportz di ebus dominicis z festiuis interesse diuio seruitio. q⁹ non absoluũtur ab hoc debito dũ scienter fabulatõnib⁹ intendũt. sed mꝫ tipliciori reatu se cõstringũt quia nedum nõ ꝓseruant preceptũ sed z alios impedi/unt. z in ecclesia sanctissimo dei taberna/culo/scandalũ in bonoratõemq̃z faciunt. Stent igit vel sedeant. etsi non vocaliter orando/ saltem in modesta quiete z silen/tio animaduerrant/ consideratẽs nedum ea que dicũtur vel canũtur/sed que misti/ce pagunt in ritib⁹ z vestib⁹ sacris. q̃ preterea in picturis pñtant. z ita de reliquis

¶ Eniq̃z attendat pro pmissis et alijs similib⁹ dubijs resolutiue diffinien/dis/q⁹ doctores sancti peiores/ vtentes re thoricis psuasionibus in aggrauatõez vi/ciorũ z laudẽ virtutũ. non ita tradiderunt resolutõez moraliũ materiarũ/ immo nec speculabiliũ/ sicut doctores recentiores/ qui p questiones z argumenta processerũt advtrãq̃z partem z p decisiones. Propterea magis insistendũ est illis doctrinis quã/tum ad eruditõem intellect⁹. licet quantũ ad inflãmatiõez affectus/efficatiozes alie iudicent. ¶ Addita hac sapiẽtis admoni/tione. q̃ tibi precepit deus illa cogita sem/per. Quod nõ obseruant multi theologo/rũ nostri temporis. qui de moralib⁹ quasi de rudibus materijs/ studere vel ingrere nõ dignant. Sciem⁹ inquiũt talia cũ vo/lumus. Cum tamen nulla sit ad cogno/scendũ bene et resolute scientia difficilioz propter circũstantiarũ innumeras varie/tates. Nec est aliquis tam excellẽtis inge/nij. nec a puero in hac sciẽtia tam exercita/tus/qui nõ inueniat quod nouiter quoti/die inueniat q⁹ prius nõ ita plane ꝓgno/scebat. ¶ Oz z necessaria est cognitorum dei preceptoz impletio. alioquin defici/unt scrutãtes scrutinio. iusto dei iudicio. hoc pmittẽte Similr q⁹ passionib⁹ sit ali/enus qui de moribus iudicat. Amen

De decem conside/rationibus Eiusdẽ cancellarij In orando deum fm decẽ dictõnes versus.

¶ Oro patrẽ. sanctos q̃z. miser. q⁹ mittoz z vrgent. Officiũ dana. debita vis pietas

- ¶ Oro ex affectu
  - Pio
  - humili in reuerẽti
  - fide
  - spe
  - caritate
- ¶ Patrẽ qui tot⁹ est
  - Potens
  - sapiens
  - clemens
- ¶ Qui fact⁹ ẽ nobis
  - Sapientia
  - Justicia
  - sanctificatio.
  - redemptio.
  - via veritas vita.
- ¶ Sctõs in q̃b est
  - Proximitas
  - officiositas.
  - caritas
- ¶ Miser ex oi pte
  - Supra
  - intra
  - sub z iuxta
- ¶ Dittoz
  - Ab ecclesia
  - A sanctis
  - a petentibus viuis.
  - a merẽtib⁹ mortuis.
- ¶ Urgẽt sub ꝺditõ ne triplici si volo
  - Non criminari
  - Non damnari
  - Sed saluari

¶ Officium q̄si — Regale / Sacerdotale / Spirituale

¶ Genus electū regale sacerdotiū gēs scā

¶ Dona — Nature / Fortune / Gratie

¶ Debita nocendo — Positiue / Priuatiue / Occasionaliter

¶ Vis a triplici hoste — Mundo / Carne / Demonio

¶ Pietas ad — Deum / Seipsum / Proximum

¶ Que pietas est amor ex genere cōsurgens.

Explicit.

¶ J Sequitur expositō ciusdē Cancellarij pisien. sup dimitte nob debita nostra ⁊c.

Pater noster ⁊c. Dimitte nob debita nr̄a sicut et nos dimittim⁹ debitoribꝫ nr̄is. ¶ Ego in p̄mis sic dimitto debitoribꝫ meis vel alienis dum sunt viatores/ꝙ nullo mō vellē eos dānari. imo salutē eoꝝ desidero te donāte et inspirāte hoc qó piū rectūq; est. Sic dimitte mihi pater nr̄. et hoc satis erit mihi. etiaꝫ si nihil aliud p̄stiterim. qm̄ cū ista dimissione tua ⁊ desiderio salutis mee/nō staret ꝙ dānarer sed saluarer. In hoc aūt stat desideriorum meoꝝ cardo totus. ¶ Rursus ego sic dimitto debitoribꝫ meis vel alienis/ꝙ vellem eos esse bonos viros/modestos/tēperatos/⁊ ab omni malicia correctos seu cōuersos/p tuam ineffabilem pietatē. sicq; inde nec sibi nocerent nec alijs. sed p̄desserent et nullā deinceps penam mererent. vt sic p̄sona seruaret et desineret culpa. Sic dimitte mihi pater noster. vt in mansuetudine me corrigas ⁊ in vngentoꝝ suauitate vulnera mea linias et grām infundas sanitatis. ¶ Amplius vero ego sic dimitto debitoribꝫ meis/ꝙ vbi non corrigerent a viciis suis prauis p mansuetudinem remissionis. corrigātur in chamo ⁊ freno ac flagellis/ne deteriores semp cōmittentes ⁊ alijs nocētes/sibi neq; semp exīstes ⁊ cūtes post prauitatem cordis sui/in adinuentionibꝫ suis/damnabilius moriantur. Sic dimitte mihi pater noster debita mea. sic vt sic secta in p̄senti/ne damner in futuro. Ita tū vt in mia et miserationibꝫ flagelles me. sic et p̄dixi desiderare debitoribus meis q̄buscunq;. ¶ Item ego sic dimitto debitoribꝫ meis/ꝙ licet sensualitas offensa exdicaꝫ vt factis eoꝝ/remurmuret et in vindictam exardescat. Nihilominus desidero sm iudicium superioris rationis/innitentis eterne legi tue/ꝙ pacatior esset hmōi sensualitas ⁊ ꝙ in tranquillitate inimicos suos sicut ⁊ amicos sustineret quidem patienter et benigne/sicut caritas sine q̄ nēo tibi placet. patiens est et benigna/neq; irritatur. Sic dimitte mihi pater noster. vt nihil aduersum me velis agere/nisi misericorditer et benigne. quoniam si taliter volueris. fiet vtiq;. cū subsit cū volueris posse. Sed nō ita mihi. p̄sertim in sensualitatis bestiali et effreni motione a qua tu prorsus es alienus. ¶ Deniq; sic dimitto debitoribus meis ꝙ inspirante te et donante. ego in eoꝝ punitionem laborare vel cōsentire deliberato animo nollem/vtpote facti contra regulas iusticie tue/sciens te dicere. Mihi vindictam. Hoc autem aliquādo facis p te sine medio aliquādo p iudices a te cōstitutos in terra quibꝫ dum defertur aut relinquitur executio iusticie contra malos/illa prorsus tibi relinquitur et defertur. In his ꝓterea limitibus stando et desiderādo vindictam. superioritas tue iurisdictionis nequaq; violatur. Verūtamen video tutius michi esse pusillo/qui non sum iudex cōstitutus aliorum/quiescere interim ⁊ silere a tali desiderio vindicte/quale potest imo debet haberi licenter a iudicib⁹ tuis/q̄s occupet mēs mea in tali consideratione iusticie tue. que si velit exercere se cōtra me/illa potest in infernum ꝓtinus deturbare. Sit igitur ante ome desiderium meum/in misericordia et miseratione/sup peccatores/orando flēdo p eis. sic enim et tu misereberis cui talē prius misericordiam infuderis

¶ Finit.

¶ Oratio eiusdem cum peccator de peccatis suis multum est anxius/eaq; coram deo/omni postposita mala verecundia/expandit.

¶ K Altissime et mitissime amator deus boim creator z gubnator oim creaturaz. immense bonitati tue cōfiteor omia peccata mea quecunqz quoq; modo feci/et illa hora et qua peccare potui vsqz ad banc horam/in q adhuc p miserricordiam tua zviuere me pateris Omniū vero nō possum esse memor. qz multa sunt et facile enumerari nō pñt. Sed tu misericordissime z pñssime deus/cui nota sūt oia anteqz fiant/qui verus inspector cogitatōnum z iustissimus es scrutator cordis z renum/tu nosti oia pcā quecūqz egi vte adhuc ago/vel intus in aīa mea p occltas cogitationes vel foris p aptas opationes ¶ Et ppterea qz veraciter tibi hec omia nota esse scio/de bis omnib; q me fecisse contra volūtatem tuam intelligis/coram maiestate tua z coram omnib; scrīs tuis me reuz et culpabilem esse cōfiteor. Et nisi indulgentissima mia tua pus subueniat/post mortē carnis/eterna morte me esse damnandum eternis tormētis eternaliter esse torquēdū/scio. ¶ Dulcissime deus scio qz me creasti et creatū misericorditer dilexisti Et qz ob hoc me creasti vt et ego q3 te meum creatorez sicut dignum esset diligerem/tuis qz pceptis p omnia obediens essem Et hoc totum ad bonū meū fecisti. nō vt p me vel melior esses. vel in aliq ditior existeres. tu enī nullo bono eges. qz tu essentialiter ipm bonū es. et a te est omnis bonus/quicūqz bonus est Et iō nō potes esse maior vl ditior. Et hoc nō p falsam impotētiam/sed p verā potentiam nō potes. Qui enī malum pōt z facit malo suo hoc pōt et facit. Sed p hāc potētiam nō sursum ad excelsa erigitur feliciter sed deorsum ad ima trabitur infeliciter. ¶ Hac potētia vel potius impotētia miserabiliter seductus/et quasi velica turgens inaniter inflatus. extra rōem positus. Et q3 iumento insipienti similis factus. telo supbie miserrime pcussus z pstratus te creatorem meū z misericordissimū dōm/in tuis pceptis q mihi ad bonū meū si observasseq dedisti cōtemnens/et veluti mēte pditus/dum adhuc illucqz quasi supbe ferox. vera soliditate pdita. vias pditionis z mortis incurro. ac vanitatem vaneqz elationis ventum stulte z insipienter sequor. ¶ Fateor clementissime deus. fateor coram omnipotentia tua. me nimis esse supbum/vanum et omni genere elationis plenum. Et puto qz si in hoc seculo aliquā haberem potestatem/nullus posset sufferre meam supbiam. ¶ Sed z ista supbia/qua coram hoīb; grauiter veror. cuius sit execrabilis et nimis piculosa Est tamen alia supbia qua cum diligenter secretū mentis mee non mihi blandiens inquiro/non parū vexatur et dissipatur infelix anima mea. aliquādo vero si cōtingat (qō tamen raro accidit) aliquid me facere qō fm estimatiōem homi/num videatur aliqua silitudo boni/nō parum de hoc ipo supbio. Et si aliqs inde loquitur et aliquo modo non curat laudare/eum quasi stultum et nibil scientem despicio. Vel etiam si quasi nō curans laudatōnem hoīm vanam et inutilem fugio. nō parum in interioribus meis vbi solus deus videt/inde glorior. Et mirū in modū/dū laudatiōem vito. eo amplius laudatōem vanam gl'am appeto. ¶ Ecce deus meus et creator meus/ecce vides me ita facere. ita viuere. et totuz qō viuo/pdere/Ecce vides et execraris et p tali vita non nisi penas et tormenta pmittis. Subueni ergo creator meus. subueni adiutor in opportunitatibus. subueni et adiuua aīam meam. et per ineffabilem miam tuam/destrue et confunde supbiam meā. Ecce deus meus/ecce cōfiteor imense bonitati tue. veneno buius malicie me totū esse infectū. corruptū z destructū. z iaz fere nisi mi/ficordia tua subueniat ad nibilū redactū/sed cora maiestate tua/culpā meaz recognosco. reus et culpabilis Veniā et indulgentiā de hoc et de omnibus peccatis meis. a te misericors deus peto. qui non vis mortē peccatoris/nec letaris in perditione morientiū. ¶ Sunt z alia multa que de radice huius pestis me habere/et eoz me molestijs non parū inquietari/sed sepissime atteri sentio. que siliter confiteor. et similiter de bis omnibus veniam et indulgentiā requiro. Sunt aūt bec vicza ira/impatientia/inimica deo z oīb; sanctis odiosa discordia/indignatio. rancor animi. tediū mentis. voracitas gule. murmuratio. auaricia. rapacitas. et alia multa bis silia. quib; vexari et affici lacerari z discerpi infeliciter aiaz meā cōspicio. ¶ Et preter bec vnū malū sup oia mala malum quo tanto grauius et miserabilius lacerātū et afflictū animū meū sentio/qz to et ab ipis cunabulis sp mecū fuit. mecū crevit.

¶ L

In infantia. in adolescentia. in inuentute/mihi semp adhesit. nec adhuc p senectute deficientibꝫ membris meis/ me deserit. Est aũt hoc malũ desideriũ voluptatis. delectatio carnalis. tempestas libidinis/ que multis et varijs modis infelicẽ aiaz meam lacerauit/dissoluit et omni virtute destitutam/inanem t debilez reddidit. ¶ Fateor mitissime t dulcissime deus/fateor coram oipotentia tua. me hoc ope nefario. huius opis nefarij imũdis recordatiõibꝫ. sepe esse pollutũ. incẽsum. ardores imoderatos t inhonestos passum t nõ solũ meaꝫ delectationũ malas memorias t stultas recordationes mihi nocere. sed etiam aliorum; male facta/mihi narrata. et per recordationes sordidas ad memoriam reducta cor meuz non paruo nevo iniquitatis maculare.

¶ Ecce deus meus pissime et misericordissime deus. cuius non paruam verecundiã passus/erpandi coram te iniquitates meas/ostendi vulnera mea et peccata. et oñdi aiam meã malis opibꝫ maculatã. maloruz opm delectationibꝫ infectã. malaꝫ cogitationũ recordatiõibꝫ fedatã. deus me⁹ mia mea/respice ad pniaz meã. et respice ad pietatẽ tuã t suscipe cõfessiõem meã. et fac me cũ fm miaz tuã. ¶ Si iniquitates obſeueris dñe/dñe qs sustinebit. Vel etiã iustitia sua. sine mia tua poterit liberari? Propitius esto mihi dñe. ꝓpitius esto mihi peccatori. Parce petis t iniquitatibꝫ meis. vt p tuã miaz ab oibꝫ vicijs mũdatus t purgatus/ab oibus peccatis clementer absolut⁹ finita tpali cõuersatione/pduci merear ad regnũ celoꝝ. vbi cũ sanctis oibus te laudare benedicere et glorificare valeam in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Finit.

Sequuntur plures

tractatus de canticis cõpositi ab eodẽ Cãcellario pisien.

Prohemium

Gratiam diuini talenti/nolẽtes in vacuũ recipe/q̃ tot iterturbines horridos reipblice contulit ocij locũ /liberauit a calũnijs hoim. dedit ad nutũ necessaria. simul attendẽtes/qm̃ in die prosperitatis mãdauit dñs miam suã. et nocte tribulatiõis canticũ eius. nõ ociosum. nõ inutile. nõ ingratũ reputamus/tempestatiz hac nocte ꝓfunda/de canticis scribere posteritati/si malignitas ꝓcelloſa reddiderit aures surdas etati ꝓsenti. O q̃uis o deus optime spandũ sit/multos vt olim tpibus Helie ita nostris tuos tibi reliquisse cultores. ¶ Cõplectitur aũt quasi sinu grandi. verbũ de canticis /plures materias seu volumina q̃s ꝓ cõfusione vitanda/p thomos seu tonos. p notas t notulas/tradet lectori notandas pñs exordiũ/tituli vel tabule vicẽ tenens. ¶ Volumẽ vnũ/cuius titul⁹ est de canticoꝝ originali rõne/sub hoc euãgelio verbo. Decinimus vobis tẽ. tres cõtinet thomos/sicut ipe plogus insinuat. iuxta triplex genus canticoꝝ/et triplicẽ inuestigandi facultatẽ. Nam est canticũ sensuale qõ tractat historia. et intellectuale qõ inquirit philosophia. est diuinale sen supmẽtale qõ sola nouit theologia. Sunt in q̃libet thomo. i. sectione aut si ꝓpter rem q̃ agitur tonũ. p symbolo dicere maluim⁹. Sũt in q̃ notule plures/fm totidẽ ꝓticulares p positiones vel doctrinas Sunt in ꝓmo triginta. sunt in secõ. xxij/sine canonibꝫ instrumentoꝝ. sunt in tertio quinquaginta. ¶ Volumen alterũ est de canticordo. hoc est de cantico cordis. tres habens ꝓncipales tonos cũ notis et notulis. Primus inquirit potissime dr̃az canticordi. h̃ ẽ canticordis /a cãtico oris. Vel aliter de cantico morali et rõnali/cũ cantico sensuali. cuius toni sunt notule q̃nquaginta duo. Secũdus tonus descendit ad ꝓticulariorẽ cãticordi rõnis. cuius sunt note. xij. per notulas. xxx. diuise. Tertius tonus q̃si specula/tiuã musicam deducẽs ad ꝓxim / tractat de nouo gãma mistico et morali p. xij. notas habentes notulas quadraginta q̃nq; singulares. ¶ Volumen aliud/colligit in se tonos tres plus fm modos traditionis varios q̃s ꝓ diuersitate materie. Prim⁹ tonus cõciliat et obsequi facit/faceram elegiam cantatricem amorem dñe theologie q̃ lyricum vel odarũ carmen. Thomus alter scõus habet canões seu regulas amphorismos vel maximas aut theoremata de cãticis p notulas quinquaginta. Thomus alter tertius verbũ solatij multiplex in se dirigit per particulas quinquaginta. Et ita iuncti simul hi duo thomi centilogium cõstituunt.

Primus tractatus

de canticoꝝ originali ratione.

CCecinimus vobis nec saltastis lamentauimus et non plan/xistis. Precentor noster christus/amator innocentie/voluit exemplis innocentū puerorum/p̄ nostra eruditione pluries vti. nūc ad humiliatiōem. nunc ad simplicitatem. vt essemus paruuli non sensibus sed malicia. Hunc vero nos cōmonet ad spiritualē canticoꝝ exercitationem. ponens corazo/culis/pueros cantantes in foro. Necꝫ enim parum refert pueros sic vel sic assuefieri in musicis ꝛ cantibus. put Aresto. politisans docuit. et in bene instituta cōmunitate cō/uenit obseruari. ¶ Nos autem quos in domino pueros vel infantes nouiter genitos effecit noua regeneratio. sic decet ꝛ expedit in foro p̄sentis etatis frequentare canticum nunc exultatiōis ad saltandum spiritualiter/nūc lamentatiōis penitentialis ad plāgendum. Habemus in exemplū sacre scripture librū/in quo sunt (iuxta visionez Ezechielis) lamentationes carmen etre. Cōcordat illud apostoli Gaudere cum gaudentibus. flere cum flentibus. qz tempus flendi et tempus ridendi. Subditur consone verbo p̄posito. tempus plangendi et tempus saltandi. ¶ Cum autem iuxta posterius elucidanda sit aliqō canticum sensuale vel animale/sit canticum rationale vel morale. sit canticum mentale et diuinale. Describemus sub triplici tono/naturam ꝛ originem canticoꝝ cum suis habitudinibus. Docebit p̄mum historia. secundū queret philosophia. tertiū theologia declarabit.

¶ Narrat historia sacra p̄pe Genesis initium/cui ratio supposita fide concordat/qz Tubal fuit pater canentiū in cythara et organo. Quo tempe vtpote ante diluuiū cōstat illos non fuisse/quos gentilium littere tradunt carminū et organoꝝ primos inuentores. Hic historia capit veram canticoꝝ noticiam et causam/p̄mitus ex fide/q̄ credim⁹ aptata esse seculo verbo vite/et qz formato Adam/cōmunicata est ei plenitudo scientie quantum cōueniebat illi quo totius būani generis principiū velut in suo seminario residebat. nedum in esse nature sz in bene esse morum et doctrine. Cōijcim⁹ hoc ideo. qz post soporez adductis ad se cūctis animantibus imposuit cunctis nomina sue p̄prietati naturali consona. Necꝫ tale aliquid facere potuisset sine cognitiōe q̄ tamen sensibus participata non erat. Optuit igitur qz ex alto id atqz a summo sumpsisset. ¶ Modus alter sumendi canticorum originem fuit ductrice experiēta. nūc in illis regionibus. nūc in istis. quib⁹ musica et nunqz fuerat vel fm Aresto. ꝛ sequaces de eternitatis errore fuerat infinities variata et absqz numero defecerat atqz redierat fm transmutabilitates nature cuiusli/bet mutabilis innumerabiles. ¶ Additur modus alter qualis a Tullio ponitur duz venatur quanta sit eloquentie si sapientie iungatur vtilitas. qua factum esse dicit/vt homines prius agrestes neqz ciuiliter neqz politice neque moraliter conuiuentes/conuenirent in vnum. modo pagum. modo domum. modo ciuitatez. modo prouintiam. modo regnum. qui simul ita iuncti ꝛ adunati/varias tam ad necessitatem qz ad voluptatem studio vehementi comperēt artes. quoniam vbi intenderis ingenium valet. et iuxta poetam. Labor omnia vincit improbus et duris egens in rebus egestas. dum sequens ad priores aliquid ratiocinatiue docta supaddit. Prestabat iuuamen/apta complexio ad ista vel ad illa. Ocium nanqz liberum datum aliquib⁹ Sic apud egiptios tradit Aresto. aliquos conquisitis que ad vitam erant necessarijs/p̄pter admirari cepisse philosophari. ¶ Porro narrat Augusti. libro de ordine/radicez vnam non dissonam prioribus his que alto videntur sumpta principio. Loquens itaqz de virtute vnitatis quā inquirit et facit amicicia/nō dubitat ponere quamlibet scientiam ex amicicie et vnitatis appetitu manasse. Dicebat Aristophanes teste Aresto. p̄mo politicoꝝ hanc esse amicoꝝ cōditionem vt vnus esse vellet alter. vel vnus in altero. Non dissone ad verba Johānis Qui manet inquit in caritate in deo manz et deus in eo. Et apostolus dicit. Qui adheret deo vnus spiritus est. ¶ Verum nequit fieri talis transmutatio qua vn⁹ amicoꝝ suo esse qō habet in p̄prio genere deperdito/conuertatur in alterum Jam quippe non maneret alter amicoꝝ. et ita nullo pacto essent duo/sed vna natura. quo q̄d absurdius poni non potest. Propriam enim

vocem ignorabant nonnulli hereticorum vt almaricus et begardi/dum ita desipere comperti sunt. Uniuntur igitur amici nõ illo/sed alio quo fas habent modo. Hinc fuit inter homines et precipua cura sermonis mutui.quo latentes cordis sui passiones et cogitationes consilia et amores/cõmodissime cõmunicarent iocunde q̃ conuiuerent. Facta est proinde super locutiõibus ars.que scribendo valeret apud absentes se sibi manifestare.hec est grammatica cõgrue loqui docens et scribere. Postmodum fuit euitanda deceptio circa veritatis inquisitionem.cum regulis illationũ quas logica ob hoc orta tradit Fuerunt insuper amicoꝝ amicicie non quomodolibet. sed vtiliter.delectabiliter.et efficaciter iudicãde.qõ in rhetorica facere positum est. q̃m possumus appellare logicam moralem.eo q̃ ad moralis philosophie p̃ncipia viam habz.sicut logica scientijs speculatiuis obsequitur.in quibus vis sermonis precisior sine tropis viget et figuris Uentum est cõsequenter ad mathematicas disciplinas.q̃ plurimum conferunt artibus mechanicis sine quibus vita ciuilis non agitur. conferunt preterea conuictui amicoꝝ quo fiat vita p̃sens ornatior atq̃ iocundior. Sic inter ceteras artes ꝓparata est mago plausu/musica et ad diuinas res atq̃ cerimonias/tandez adhibita. Hinc apud ruricolas et pastores/bucolica carmina vel egloge. comedie leges.hinc acriores satire.hinc p⁹ modum grandioribꝰ ampullose tragedie. hinc denicq̃ metroꝝ heroicorum elegiacorum.iambicorum.zaphicoꝝ.et aliorum vel ut innumerabilis multitudo. Uides quemadmodum musica suum cepit a natura et ab amore vnitate q̃ p̃mordiũ. que creuit adhibitis per artem regulis et numeris. Quis vtiq̃ non aduertat/homines sicut ad loquelam/sic ad quandam musicam velut ab infantia et puericia pronos esse. quã inclinationem ars et vsus perficiunt. Hinc animaduersum est/triplicem esse partitionem musice.sicut potest ipe sonus causas tres habere. Unus enim fit flatu.alter pulsu.alter voce vel cantu. Tres obin/de musas fictio poetica dedit.puta Uarrone refert Augusti.quas ideo postea dixerũt nouem/ꝓpter totidem imagines/ab excellentissimis sculptoribus cum quadam su/perandi intentione depictas. Comptũ est insuper/tres dumtaxat in numeris sonoꝝ ꝓportiones esse delectabiles. Diatessarõ.diapente.diapason.quas vulgari modo nominamus.tertiam.quintã.et octauã Nec sunt plures deinceps que non reducãtur ad istos.quemadmodum sexta et quinta super octauam.et rursus octaua duplex Et ita per ascensum/quantum vel voꝝ vel ratio fas habuerit.que conquisitio suã habet artem p̃priam/tã speculatiue q̃ practice traditam cui musice nomen damus. Docuit amplius experientia mirabiles fieri mutationes per musicam sensualem. de qua iudicat tanq̃ de obiecto ꝓprio auris corporalis et que sola videtur apud vulgares cognita vel considerata Testes sunt historia cũ philosophis et medicis vt martianus et boetius. quibus non discordat sacra scriptura de Dauid et Heliseo filijs q̃ ꝓphetarum. Nonne philosophus politicus docet in policia bene instituta/curaz de musica p̃cipue p̃ iuuenibus habendaz esse.que sit ad temperantiam et virtutem idonea.non petulans.non dissoluta. non agrestis.non irritans.sed nec animos/mulliebriter emolliens. Notant siquidez ex dictis Aristo. vlti. polit. expositores sui. q̃tuor esse species melodie quas ipe denominat vel a reptoribus vel a patrijs vtentibus eis/vna vocatur mistolidista.secunda lidista.tertia doristа.quarta frigista Prima mouet ad compassionem.secunda mollit ad concupiscentiam.tertia ad virilitatem que stabilis est et virilis in qua sunt iuuenes instruendi vel exercendi.quarta rigidior est vehementior q̃/rapiens animos ad terribilia vel aggredienda vel sustinenda. Porro.iuxta varietatem complexionuz variatur complacentia et iudicium melodiarum.imo et traditio quam frequẽtat ecclesia de varietate tonorum octo/posset adhanc melodiarum diuersitatem approprari. vt q̃ prima est septimi toni.secũda quinti.tertia primi.quarta tertij. Posset altera fieri distinctio musice.quoniam alia est aptior ad diuinum cultuz p deuotiõe.nũc leta.nunc lugubri.nunc pia.nũc iubilanti Quedã potior est p moꝝ disciplinatione Altera iocundior et suauior in amicabili seu ciuili cõuersatione. Aut dicam⁹ q̃ vna est heroica.altera diuina.quedã moralis et

politica.altera sensualis et animalis p̄ puꝛoꝝ vel imp̄fectoꝝ recreatione. ¶ Aut rursum addamus q̄ vna magis cōuenit in satira.quedam in tragedia.quedam in comedia.quedam in bucolicis.quedam in odis vl̄ liricis Aut postremo ꝑm varietatem hominū.alia fortibus et virtuosis cōuenit. alia lubricis et voluptuosis.alia subtilibus et ingeniosis.alia bestialibus ⁊ stolidis.

¶ Utilissimam omniū esse tradit Arestot. fistulatiōem.quā ideo pallas abiecit / suaz videns in aqua ex tibijs buccam inflari.Ꝟ sumpsit poetica fictio necnon illud q̄ Midas reꝝ.buccas habuit asininas.eo q̄ suo iudicio Pan deus pastoꝝ fistulans Apollini p̄ferebatur citharisanti Demum quot sunt hodie qui tympanum gallice tabour cum fistula citius ac hilarius audiūt/ q̄ꝫ cytharam aut psalterium. Ita rursus sic̄ auribus/sic hominib⁹ suus cuiq̄ cantus placz et cui suetus est vel aptatus. ¶ Pretereundum vero censemus/quemodum ad resdiuinas reputabant gentiles carmina transtulerunt execrabili supstitione.quo factū est vt qui sine deo vero erant/ludificarētur a dijs illis .de quib⁹ in psal̄. Omnes dij gētium demonia. Orte sunt quippe artes magice carminibus vtentes/quas incantationes vocant.quarum effectus mirabiles/nedum poete.nedum ipi idolatre commemorant.sed attestatur scriptura sacra cū expositoribus. Unde dicitur i Exodo.de maleficis pharaonis q̄ fecerūt simile ad Moysen in p̄mis duobus signis.et hoc p̄ incantationes egiptias et archana dei.ita dicit textus. Uerum exquisitioꝛ de carminibus istis sermo non expectetur hic ⁊ nūc Latissimus enim est/et seoꝛsum debēt sue queri cause vel effectus. ¶ Habet subinde musica sensualis que consistit in modulatione vocis suam artem.cuius artis velut alphabetum quoddam traditum in gāma manuale sub sex vocibus vel notulis.vt.re mi.fa.sol.la.de quo non est hic declaratio facienda.sed supponenda simul qua ratione seruit musico cuilibet instrumento notulationis huiusmodi peritia Sed nec de metroꝝ legibus numeris varietate in postremo de gesticulationibus aliud tradere disposuimus. ¶ Placuit tamen annotare ꝓpter reuerentiam scripture sacre/nonnulla vasoꝝ vel instrumentoꝝ musicaliū nomina. Quoniam pariter monet nos ratio nature consona. Posuit itaq̄ Plato coꝛpibus animas assistere tāq̄ motoꝛes suis oꝛbibus et oꝛganis.qō satis in celo Arestot. et fides recipiunt de intelligentijs.quas vl̄ angelos vel virtutes fides appellat. Ueruz de nostris intellectibus necnon de bruto⁹rum formis/non cōueniunt cum Platone quia ponunt animas inherere coꝛporibꝫ cum materia constituere compositum: Lō coꝛdat tamen vtraq̄ positio sup hoc q̄ ꝑm varietatem formaꝝ/repitur varietas i coꝛporibus. Hinc illud p̄bie apud Boetium de huiusmodi formis loquentis ad deum p̄ consona membra resoluis .Hinc p̄terea visonomi tradunt animas insequi coꝛpoꝛa.quanq̄ verioꝛ est locutio/coꝛpoꝛa suas animas insequi tanq̄ instrumenta causas p̄incipales suas. ¶ Coapremus hanc similitudinem rei nostre/dicentes q̄ ars imitatriꝛ nature/cognoscens quedam esse cantica quoꝝ modulatio fit aptius per vnum genus instrumentoꝝ.et alia per aliud. simul vt minus fastidiret/varietas fabricauit sibi vasa diuersa musicoꝛum instar nature/dans diuersis cantibus oꝛgana valde distantia magnitudine.figura.materia q̄ sicut natura dedit animabus apta sibi coꝛpoꝛa.vnde coꝛp⁹ animalis vocat Arestot. oꝛganicum qui de manu hominis dicit ipsam esse oꝛganum oꝛganoꝝ. Ecce causas multiplicationis vasoꝝ musicoꝝ duas q̄ sunt delectabilitas p̄ꝛo varietate.et idoneitas p̄ꝛo consonabilitate. Quid si tertiā addiderimus causam p̄ misterijs et intellectibus sapientius occultādis apud indignos et hebetes que panduntur studiosis solertibus et deuotis. ¶ Quamuis autem sermo de misterijs instrumentoꝝ/locum magis haberi videatur in moꝛali musica /vel intellectuali q̄ꝫ sensuali.nihilomin⁹ admonent nos verba christi/non esse p̄tereundam vasoꝛum musicoꝝ interp̄tationem.

Primum quia facit in p̄assumpto verbo mentionem de tibijs ꝑm Luce narratiōez Cantauimus vobis inquit tibijs et nō saltastis. Debinc x̄p̄us in ꝓbola filij ꝓdigi. refert seniorem fratrem cum appinquasse domui symphoniam audisse et choꝝ. Proinde psalmi quos de se scriptos asserit.pleni sunt noīb⁹ instrumentoꝝ p̄ quib⁹ sacz ad p̄sens fuerit vltimū sumere psalmum ve

¶ lut exponendum Laudate dominū in sanctis eius ¶ Vox ista est vox anime dei formis ac deuote que post contemplationem vel meditatiōem sursum directam et deorsum p omnia videt quaqua versum. Quoniam pleni sunt celi et terra gloria domini Tunc dilatato mentis ore. iubilat exultat et exclamat ad omnem generaliter creaturaz. Laudate dñm in sctis eius. Et cū seraphi acclamante sibi Sctūs sctūs sctūs dominus deus sabaoth. Pleni sunt celi et terra gloria tua. ¶ Possumus sanctos eius (si sobrie sapiamus) accipe ptēm et filiū cum sancto spū. qui sunt tres psone sed vn⁹ de⁹ et dominus t vnus sanctus. Aut sctā sunt dei nomina eius sacratissima. Sunt omnia q̄z dño cultu specialiore sacrata aut certe scti dñi sunt omnes spūs cōsummata iaz beatitudine deo primi. aut sunt boies exaltati a terra quasi iaz sine terra. qui typo xp̄i trahunt omnia ad se p cōtemplatiōem dilectiōem et laudem oīa referendo ad gl'am cōditoris. Tales imitatur aīa deiformis / quā in has prorumpe laudes dicim⁹ Laudate dñm in sctis eius. ¶ Hanc impleuerat aiam dñs laude sua. saginauerat eaz cibis eterne satietatis. repleuerat in bonis ō sideriū suum. et vt aquile iuuētutem renouauerat q̄d nisi labijs exultatiōis laudaret os eius et eructaret verbū bonū. Laudate dñm in sctis eius. ¶ Vult hec aīa regrediens de cella vinaria aut certe putat omnes sentire. q̄ sentit de dño in bonitate ppetua sibi cōplacet in laude dñi. Cōgratulat omni collaudāti. que etsi nō habeat iussionis in oībus audaciā vt laudent. fiduciā nihilominus accipit cohortatiōis applausus t iocūditatis cum alacritate tripudio t coexultatione. laudate dñm in sanctis eius. ¶ Scit vltimā nedū sui sed oīm beatitudinem in dñi laude positam. cuius non eodē gradu. sicut nō oīa ex quo ptic̄pāt dñi cognitiōem et liberā ex volūtate dilectiōem. Sicut p̄terea diuersi sunt status in hūtibus etiā libertatis arbitriū. duo p̄cipue vn⁹ vie qui p fidē et spem ambulat. alius patrie vbi perpetua finis et termini stabilitate vacat aia beata. videt. amat. laudat. Exerceam⁹ igit hic in terris vocem laudis q̄ nobis pseueret in celis. Dicat vnusquisq; viatoz p̄sertim ecclastico dedicatoz laudibus dei Dis spūs laudet dñm. ¶ Vis autem scire o aia que et qualis sit vita tua / nō pudeat te per phiam erudiri que vitam cuiusq; rei pōit in opatione debita nature. alioquin sine operatione qualiscūq; sit illa sibi debita potius mortua dicit aut dormitās q̄z viuens Perge vltrius cū phia vsq; dum occurrat sapia diuina que se q̄rentes p̄occupat. t h̄ docebit te. qm̄ ppria et finalis opatio hois est cognitio summi dei cū fruitione et laude sua. viuis igit o homo et q̄tum laudat aīa tua dñm. Est et istic iter quo oñdit dominus salutare suū. Quare noli conqueri dū laudas / quasi nihil agas. q̄si nō dum p̄mia capias. laus est magnū mihi crede p̄cium sibi. magnū valde etiā dū grat⁹ sit. imo maius dū gratis sit Certū hoc hēbat arania deuota q̄lem introduximus dicentem. laudate dñm in sctis eius. ¶ Nō si vellemus in his et singulis que sequūtur immorari q̄le sit firmamentum virtutis dei q̄les sint virtutes eius. qualis denicq; sit multitudo magnitudinis eius. succūberet sermo conatui nec tempestiue satis arripemus pmissā de vasis psalmoz hmōi maxime rōez Hoc vnū tñ dixim⁹ q⁹ in re q̄libet deo soli debet laus bonor t gl'a sicut ipe est oīa in oībus. Hinc ps̄. Dis terra siue oīs creatura adoret te de⁹ t psallat tibi. psalmū dicat nomini tuo altissimo. Nulli vero creature datur laus hmōi p latriā / nec vt signū ē vt imago nec p̄ter aliā q̄uis attributiōem si ppriē ētiam⁹ sicut nulla res creata summū bonuz est neq; vt res / neq; vt signū vel aliud attributū. Attuero q⁹ loquendū vt plures sentiē dū vt pauci. laudam⁹ in creaturis deū adoratione latrie. sicut in cruce t in imaginibz xp̄i. imo sicut in omni re. quēadmodū q̄libet est imago vel vestigiū tenue trinitatis nō min⁹ naturaliter q̄z aliq̄ sit artificialiter Caue tñ in laude vel latria creaturaz a scādalo q̄le fieret si adoraretur p̄blice deus in demone vel eius imagine. in asino / vel in bufone. imo nec in angelis et hominibus. quantūcunq; sanctis. quoniam ppriis eis et alter honor inest. ¶ Quibus in transitu dictis / ad instrumenta musica pergat sermo noster. ¶ Preponitur tuba cū sono vel vt alia translatio habet / cum clangore cuius materia finis et vsus varius est. Nam ē tuba cornea vt est illic. In voce tube cornee in recordatiōem arietis immolati p Abraham. Est tuba ductilis vel argentea vel e;

¶ D

rea. que metalla/fusibilia malleabiliaq; sūt
¶ Tuus itaq; sit affectus quāuis ex carne
nascatur/fortis vt cornu/nō lubricus/aut
effluens. sit ductilis. i. suasibilis imitator sa-
pientie que desursum est. Sit bonis con-
senciens. sit non immansuus. pūs opini-
onibus pinax in illis. sit ad fines sub fine
deo/vsusq; varios accōmodus. Haz tuba
clangit nunc ad denunciatiōem solennita-
tum. nunc ad congressum belloz. nunc ad
legis pmulgatiōem vel auditum. put in si-
nay. nunc ad cetus conuocatiōem. nuuc p
neomenia. hoc est illuminatione noua i in-
signi die solennitatis. Nōnunq; ad opera-
tionem miraculoz. sicut in deiectione mu-
rorum in Jericho. ¶ Rursus ad euangeli
sationem. dicitur enim pdicatori. dicitur t
speculatori. Quasi tuba exalta vocem tuā
quemadmodum de Bartholomeo legitur
q; vox eius quasi tuba vehemens. Deniq;
magnum nimis tremendum simul et iocū
dum habet misterium tuba nouissima vo/
cis archangeli et vocis christi in clangore
mirifico qualiscunq; fuerit. concipiendus
magis intellectualiter q; sensualiter. resur-
gent mortui. Sane tam efficax erit. tam la
te patens. tam omnia penetrās vox illa tu-
balis. que saluandis gratissima. damnan-
dis vltra q; dici fas est horrendissima per-
strepet et tonabit. Talem se fatebatur assi-
due Hiero. audire ad terrorem simul et spē
terrorem cruciantis inferni. spem glorifica-
tis paradisi. ¶ Subsequitur. Laudate
eum in psalterio et cithara. Differunt bec
a tuba vel buccina. quoniam pulsu seu ta-
ctu non flatu sunt. quorum sonus est capa
cior atq; serenior. qualis aptior est auribo
contemplantium confidenter habitantiū
i tabernaculis eterne pacis. Hec autem est
distantia psalterij cum cithara. quia psalte
rium sonat a superiori. pcedens a grauiori
bus sonis ad acutiores descendendo. Ha-
bet insuper cordulas vel argenteas/vel ex
electro quasi tinnientes. leuius q; tangen-
das. Cithare vero formam/ad psalterium
videbis euersam. Cuius sonitus a grauio
ribus deorsum/ad acutiores sursum sonos
tendit. cuius fides t corde de morticinis fi
unt intestinis animalium desiccatis subti
liatis et tortis. Que omnia /nonne signifi
cant congrue statum vel affectum peniten
tis/ascendentis a cōualle plorationis. cor
pus quoq; pprium torquentis et extennā-
tis/ad obediendum citharisanti spiritui.
Talem habere suadet dominus p Jsaiam
anie peccatrici sub typo tyri. Sume citha
ram circūi ciuitatez meretrix obliuioni tra
dita/bene cane/frequenta cantica vt me
moria tui sit. ¶ Conueniunt psalterium t
cithara. quia pectori iungūtur et formam
cordis habent instar scuti. habent et hanc
figuram singla instrumenta musicalia. Nā
trigono piramidi. prima sunt omnia siue
que pulsu/siue q; flatu consonant. Ac pin-
de queso/nonne docentur in omnib; can-
ticis instrumētalib;/habere sursum cor ad
dominum. Vnde pterea differentiam suā
quomodo cōcordant psalterium iocūdus
cōtemplationis/cum cithara penitentiales
afflictiōis. quemadmodum cōsonare dul-
ce est garritui philomene turturis suspiriū
Sic spem cum metu et exultationem cum
tremore/miscere monuit psalles regius.
Seruite inquit domino cū tremore et ex-
ultate ei cuz tremore. Fecit qō monuit. dū
psallens et subsiliens totoq; conatu saltās
nudatus est coram archa domini. sicut vn⁹
de scurris ait Michol. Cuius impropē-
rio/famus Dauid quid responderit. Lu-
dam et vilior fiam plus q; factus sum t ero
humilis in oculis meis. ¶ Subiungitur ¶ R
Laudate eum in tympano et choro. Tim
panum/vulgo gallice dicitur tabour. vl' be
don. compositum ex pelle derasa tensaq;
cuiusmodi non est vna vel magnitudo vel
forma vel vsus. Sunt timpanula duo. gal
lice naquaires. vnum obtusi supra moduz
soni. alterum pacuti. vbi significatiōem ac
cipere possumus timoris humiliantis et
spei eleuantis. pprie miam et iudiciū q̄ dño
cantande sunt. Spes in cōtemplatiōe di-
uine pietatis et gratuite bonitatis. timor i
affectu seueritatis. insustentabilis aduers⁹
peccatores quos obdurare dicitur sicut ali
orum misereri. Sunt alia timpana vulga
ribus magis assueta. quia facilliora. quia
sonabiliora ad salt⁹ inconditos. et alia tri-
pudia. quibus solent iungi fistula biforā/
mina vel triforamina. tripos insuper non
grandis calibeus/bincinde percussus ¶
Cymbala quoq; nōnunq; ex ere/p mutu-
am collisionem/tinnitus acutos reddētia/
quibus iudeos veteres vsos fuisse Lyra
non siluit. Tu forte rudis es et ad psalterij

cythare ꝯ subtilitatem ineptus. cantes in tympano mortificationis concupiscentie carnalis per abstinentiam et ieiunia. ¶ Concinas in choro fraterne caritatis et conuictus honesti sine querela que dissonantiaꝫ operetur. deniqꝫ quomõlibet id egeris dũ non fileas a laudibus creatoris. ¶ Chor⁹ vocatur a nonnullis vulgaribus instrumentum quoddam instar trabis oblongum et vacuum/cordas habens grossiores. multo plus ꝯ cythara duas aut tres/que baculis ereptis percusse. varie variant rudem sonum. Atuero conformius ad expositores et certũ/chorus ẽ coheros/canentiũ sil'i modo corone. put litteraliter ad oculum videmus in ecclesie choris. et in choris tripudiantium. Hic existimandũ est mariam sororem moysi cũ alijs aliquãtis/tympana pulsasse post egressum maris rubri. Reliquos autem omnes choros duxisse/cum responsione vocis canticordi atqꝫ plausibili. Sic in reditu filij prditi/ paterfamilias euangelicus/cũ prandio vituli saginati iũxit symphoniam et chorum. Sic filij pphetarum ducebant choros quando Saul occurrẽs eis mutatus est in virum alterum tam efficaciter erat musica pphalis. ¶ Symphoniã putant aliqui viellam vel rebeccam q̃ minor est. Atuero rectius existimatur esse musicum tale instrumẽtum quale sibi vendicauerunt specialiter ipi ceci. Hec sonum reddit dum vna manu resolvitur rota paruula thure linita. et p alteram applicat ei cum certis claubis cordula menieroꝫ. put in cythara. vbi p diuersitate tractuum roteq; varietas armonie dulcis amena qꝫ resultat. ¶ Huic simphonie q̃d aptius compandum reputabimus/ꝯ nostrũ cor. assidue se mouens. ac pinde fantasiam agitans: q̃ si creditur a motione nunqꝫ quiescit moto corde. Cor vero si cessat a motu mori animal cõtinuo necesse est. Felix musicus spiritualis qui suo hoc simphonico cãticordo/melodiam iugiter scit et studet/per meditationis digitos modulari. qtũs affectuũ voces fm̃ gãma misticũ/suaues reddat. Felix qui magnalia dei nedum in naturalibus. qualia sunt omnia mirabilia valde facta in ei⁹ sapiã cuius non est numerus. sed in artificialibus etiaꝫ recognoscit. quemadmoduꝫ ex pforatione modici ligni in sambuca vel fistulis. aut ex metalli ductione in tubis et cymbalis/aut in neruoꝫ aut intestinoꝫ decoctata torsione put in citharis/tot resonãtie variantur. ¶ Sequitur. Laudate eum in cordis et organo. Corde fm̃ glo. posite sunt p quibuslibet instrumẽtis alijs a psalterio et cithara que cordis sonant repercussis. sit viella. sit symphonia. sit lyra. sit rota ¶ S sit guiterna. sit licinus. sit nablum. sit sistrũ. sit scacarum. sit rebela. sit generaliter l'monocordũ vel diacordum vel tricordũ vel tetracordũ vel pentacordũ vel sexacordũ. septacordũ. octicordum. nonicordũ decacordum. et sic absqꝫ termino cordarũ in instrumentis que vel olim vel posterius componi potuerint. ¶ Ceterũ. latius adhuc organa recipiuntur a glosis/p musico qualicũ/qꝫ compingatur instrumento'. Habet vero modernus vsus appriationem necirrationabiliter ad organa ex plumbeis vel stãneis fistulis. que cum follibus et cũ digitis multiplicem et pfectam habent inter aliud quodlibet instrumentũ vocaliũ/resonãtiã fistularũ. que fistule nõ illiberales appellãde sunt. qz nõ oris deformatione. sed follis inflatione sonant. Hoc solũ vel pcipuũ retinuit ecclesiastica cõsuetudo musicum genus instrumenti cui vidimus aliqñ iungi tubam. rarissime vero bombardas seu thalemias seu cornemusas grandes aut quas vel alia siqua sint que noũ auerimus instrumenta. q̃lia Daniel liber/oia cõcludere videtur in adoratione statue sub omni genere musicoꝝ. ¶ Verũtñ ampliare id qõ mõ dixim⁹ de organoꝝ solo vsu p celebrẽ ecclesie ritũ. cõmonet id qõ pba subiungit. Laudate dñm in cymbalis bñsonantibus laudate eũ in cimbalis iubilationis. Sũt erea cimbala ea q̃ vocam⁹ cãpanas. q̃s bñ fortiter sonare nullus ambigit. Talibꝫ vtik ecclia plusqꝫ alijs sectis/ad dñi laudes tanqꝫ vice tubaꝝ legis veteris. q̃rũ officia meiꝛ quidã exp̃sit loquentẽ inducẽs campanã. Laudo deũ verũ. plebẽ voco. cõgrego clerum. Defunctos ploro. pestem fugo. festa decoro. Sunt et cãpanule p melodia velut in horologijs aliquibꝫ ordinate. Quibus in omnibꝫ nr̃i possunt interiores affectus erudiri simul et impelli. qualiter experiebatur ille/cuius animus cõmotus acriter. elevatus. dilatatus. qñ fiebat hmõi resonantia celebris/iubilabat totus in se recolens illud seraphicum de deo. Pleni sũt celi et terra gloria tua. Or. R̃. vat tout. Dec est inestimabilium profusio gaudiorum

Subinfertur pulcra nimis ad pora cōclusio. Omnis spūs laudet dominū. Perfecto toti psalmoꝝ contextui pcipue suo subseruit initio/quo dictum est. Beat⁹ vir Quid enim viri beati dicimus officiū/ꝙ vox laudis ad dominum. Juxta illud Beati qui habitant in domo tua domine/i seculaseculoꝝ laudabunt te. Verum de hoc in subsequenti thomo seu tono/magis intellectus coꝝ omniū que diximus aperiet. vbi de canticoꝝ rōnalium vel intellectualium origine pphia verbum facit. Unde lucidius apparet/quante sit fecunditatis/ qnte iocunditatis hec exhortatio Omnis spiritus laudet dominū. vel vt transfert Hieroni. Oīne qđ spirat laudat dīm Huic teāstationi siquis cupiat magis inniti/ poterimus omne qđ spirat ipi homini p appropriationem dare. quemadmodū nominauit hominem xp̄us omnem creaturam qui dictus est in Deū. Inspirauit spiraculū vite homini dete terra formato. Est aūt materialis spūs (vt interim de spirituali sit silentiū) radicatus in corde/quo tanꝗ ministro et ligamēto quodā/rōnalis aīa exercet suas opatiōes in organo ꝓpriū corpis. cui tanꝗ in spera actiuitatis sue coaptat. Est triplex iste spūs aut flatus/instar fumi tenuissimi. naturalis scz vitalis. et animalis cui medicoꝝ aliqui tantam attribuerunt virtutez/quasi p se sufficiat ad hominis operationes. nam posito spiritu altero/intēdunt si nō errant dicere/ꝙ medicus vt medicus est/cōsiderans corpus humanū tantum vt sanabile/non magnope curat de cōditione vel existentia spūs materialis alterius cōquirere. Proinde constat variari certissime/rōales nedū aīales hois operationes fm dispositiōem materialis hui⁹ spūs. quē spirat et respirat cor p cōsona mēbra pcertim ad cerebrū vbi sit aialis sensitiuus scz et motiuus. Hic enim spūs si fuerit splēdidus. si serenus. si subtilis. si mulcebrz erit exinde totus hō letior et alacrior (si devotus est) ad laudandū deū. subtilior et ingeniosior ad recogitandū ipm. pnior q̄si tot⁹ liquefactus ad diligendū eum et suauit amplexandū. si nō abusus fuerit dono tali Donū certe dicimus dei/talē spūs materialis serenitatem. sit illa a deo immediate sit mediante p misteriū angelicū. sit p cōplexionis temperiem cū apto regimine corporis sit p opitulatiōem impetratiōem ꝙ sctōrū sit maxime tandem p habituatiōem vehementem in obsequio dei/in ocio sctō. in exercitio cōtinuo fidei spei caritatis ꝙ virtutum. Nō vsq; adeo fieri pōt ab homine cū gratia dei. q̄ videbit assidue versari mēs eius in apto lumine/cū iocūdissima q̄ sensum oēm occupat pace/cū illa supadmirabili diuisionis spūs et aīe/cū vnione ad deū. cū ignoto cōiungit ignote et ab omni pnbilitate reducit ad monadē. hoc intellexerūt qui dixerūt. Secura mens quasi iugeconiniū. Et iterū. Nō est letitia super cordis gaudiū Et rursus Quā magna multitudo dulcedinis me domine quā abscōdisti timētibꝫ te Cū ceteris in banc sniam sine nūero. Glorientur in dño qui sunt hmōi rari valde. sed sunt ꝙrum raro et ad tps bnplaciti tui deus qui das vt vis et quō vis canticū. in hac nocte mortalitatis q̄ sathanam tenebrosos spūs ingerētem repmis. q̄ potes absq; vlla dubitatiōe sine materiali q̄uis spū/tuas in mēte collustratiōes suauissimas q̄les dicte sunt et ampliores illabendo supadmirabiliter opari. Atuero ne sint vacua diuine sapie opa que sic res administrat vt eas ꝓprios motus agere sinat. non repellit aptam spūs aialis dispositiōem. q̄ taliter in cellulis cerebri (q̄s medici triplices ponūt pmam mediā et postremā) pt depurari/vt et imago sit viuatior. estimatiua pspicacior. et memoratiua tenacior. sic ptes rea q; pars aliqua cellularū vtputa supior subtiliorez obtineat sereniorē q; fantasmatū vel idoloꝝ repñtatiōem /remanētibꝫ aliis ptibꝫ in obscuritate maiori. Cuius rei possumus exemplū accipe circa cōbustionem lignoꝝ q̄ ad varias ignis dias in flāma vel carbone/aut p siltitudinē nubium/ aut mōtꝫ alicui⁹ altissimi. c⁹ in vertice splēdet sol nitidissimus. cū i infimis nubes vagent atq; caligines. Adde splēdores instar fulgurū corruscantiū vel emicantiū scintillarum. quarum illustratione veluti subito disparenti/pulcerrime veritates emicant apud agentem intellectum elicientem ex fātasmatibus in hac luce presentatis species intellectuales purissimas/cuz affectionibꝫ quas nemo nouit nisi qui accipit. Puto sēserunt talia viri spūs ꝓpheticiet deuoti Bē sit et hoc ipa virgo btā dū in se cōsiderās diuisiōem aīe spūs/dedit cuilibet qđ suū est prumpens in hoc cāticū. Magnificat aia mea dominum. Et exultauit spūs meus/

deo salutari meo: ¶ Potuerāt ad extremū p cantici sensualis intellectu plurima cō/memorari de musica que satis vulgata sūt vt est figuratio gāme manualis. vt traditō de tonis octo/p antiphonas et neumata/qualiter illi philocapto de amore dei/beato Ignacio/familiari matris dei/fuisse per angelos in monte reuelatum tradit narratio vite sue. Sed terminus hmōi thomo priori statuatur/ad alterum de canticorum origine magis ad philosophiaz spectantē pcedendo.

¶ Secūdus thomus

Processit hūana studiositas cui? oculus nec satiatur visu. nec auris impletur auditu/quin vlteriora iugiter inuestiget quouscz inuenerit id quod pfectuz est. Processit inqz a musica sensibili que dicta/ad musicaz sola ratione vel intellectu pceptam. argumentantes ita. Si corpalis habeat auris iobiecto suo pprio/qō est sonus causatus ab aere repcusso/pulcros suaues qz numeros, cur a sensibus alijs vt sunt visus et tactus aliquid simile negabitur? pterea musicaz in gesticulationibus visu perceptibilibus In ipo pterea tactu silenti venarū pulsatilium posuerunt. vt ex medicoz disciplina Marcianus exponit. Erophilus inquit e grotātiū venas/rigmoz collatiōe pēsabat ¶ Progredientes vlterius inuenerunt in sensibus interioribus qui sunt imaginatō fantasia z estimatio/numeros passionum et affectionū motiuarū/pceptibiles ab bis sensibus omni cessante prorsus ab extra sonante aere. Possum? banc noiare musicā cordis. cuius tot sunt voces z soni/quot inueniūtur motus interiores numerosi passionum interioz vel affectionū. ¶ Ascenderunt cōsequenter hmōi cōquisitores veritatis ad vim rationalem. que corpeo nō vtitur organo. Et ab hac supius ad intelligentiaz que est apex mentis. Ad sinderesim denicz que vocatur scintilla quedā supeuolans et supemicans ad eterna quep Aresto. videtur endelechia noiari. Sed et ipa ratio pcita in rōnem superiorem et inferiorem tancz in virū et mulierem. de quibus hic nō dicenduz. qm in tractatu de theologia mistica et in alio de passionib elucidata est hec distinctio. Posuerunt igit in his omnibus potentijs musicam et armoniaz

fm diuersas ipaz motiones ¶ Fuit apud nōnullos phantes dubitatio si tam numerosa sperarū rorbium tā qz velox curcuit? crearet sonū: ab auditu corpali pprie pceptibilem. quēadmodū queritur a theologis si de beatis illud de psalmis habeat veritatem. Exultationes dei in gutture coz. maxime cū ciuitas illa dicatur plena modulis et canore iubilo. vbi quocz est vna vox letātium. vox laudis. et actio gratiarū Aresto. qui post et inter ceteros/plenius assecutus est veritatem de quinta essentia celesti que incorruptibilis impartibilis qz est. ponit cōsequenter neqz sonum neqz auditū proprie sensibiles illic esse. sed omnia adintelligentie rōem z pceptiōem referenda q? Pitagoras imo et Job/de cōcentu celi posuerunt. Sic intelligeretur apl'us de linguis angelorz. De hoibz vero maxime post corpoz resumptiōem. nō est impbabile musicam vocalē illis esse. ¶ Vult forsitā audi/tor instrui post ista que dicta sunt de nūerz in omni creatura reptis (Oia quippe fecit in numero) Quo pacto musice colligim? exinde rōem: Grata fatemur dignaqz scitu cōsideratio. Neqz enī solus sufficit numerus ad musice rōem. sed vt sonorus sit oportet. Est itaqz subiectū musice/numer? sonorus. Nihilominus vrgei nos apl's cū ceteris autēticis/ponere cātica z voces fieri in cordibz nris ad deū/sicut et clamores desiderioz. Desideriū paupez inqt pha eraudiuit dns. Et hoc vticz nedū cōcedim? sed ad huius rei manifestatiōem/opusculū sepatim edidimus de cāticordo. i. de cantico cordis. cuius initiale verbū est. Beati q audiūt verbū dei. ¶ Atuero sicut auris transumptiue dicit in deo/dicit in angelis. ad oēm denicz trāsferret intellect? cognitiōem vt ibi: Qui hz aures audiēdi/audiat. cū similibz multis. Nō aliter vox z sonus vt in posito nr̄o methaphorā accipiat nec̄e est Sil'r de flatu vel de spū flante. mouente. z exagitāte/vocesqz formāte/cōsiderare nos cōuenit. Nō enī dns laudat oīne qō spirat sine spiratōe vñ fit vox. z ?ñter auditus suomō. Spūs aūt mltipl'r or fm declaratōez Didymi libro de spūsctō. Est enī de? spūs vt in Jobe scribit De? spūs ē Est appare z pprie tertia in trinitate persona nexus patris et filij quo se dicuntur diligere spiritus/sancto. Dicitur et spūs sapientie mltiplex. Spūs insup extenditur ad angelum tam

bonum ⁊ malum. Qui facit angelos suos spūs ait pō ¶ Dicuntur et hoim spūs esse. i mo ⁊ bruto⁊. ſm Eccliastē. Extēdit ad vē tos ⁊ spūs pcellarū. Accipit spāliter a me dicis spūs p instrumēto primo viuēdi mo uendi ⁊ sentiēdi in aialib⁹. et est fumositas subtilis pcedens a corde. Quid tandē mi tis immoramur. cū nomen spūs ad omnē vim impulsiuam subtilē et maxime secretā extendat Quo fit vt ois amor dicat spirit⁹ Quid enī subtilius. qd vehemēt⁹ ad mo uendū vel impellēdū ⁊ amor. Inde illud Aug⁹. Pondus meū amor me⁹. illo feror quocunq⁹ feror. Hinc valerius noīat amo rem nedum spūaliter sed spūsctm. Et qm in omni repitur amor/qui est vir tus quedam motiua et impulsiua pur con tinuo docebimus. pulcerrime et diuine cō clusit pō. Omnis spūs laudet dominum. Tanq̄ diceret. omnis creatura amet te de/ um creatorem suū adoret et psallat nomini tuo altissime. Metaphicalis demum ratō cōcludit totū istud vniuersū recte dici mo nocordū diuine sapiētie. In quo delectat ludēs ab initio. cuius monocordi /amor ē vnica corda. Hinc apud Boe. phia canit. O felix hoim genus si nros animos amor quo celū regitur regat. Quid hec tibi sona re videtur optatio/nisi canticū liberi arbi trij nō dissonare mūdi totius monocordo (sola quippe dissona sibi volūtas esse pōt) que p supmū saltem deū nihilomin⁹ ad cō cordiā p iusticie amorē ordinat ¶ Pergat igitur de inceps cōpositio nra loq̄ paucā amore tanq̄ de intelligibili quadā volun tate. q̄ vitali suo pulsu/pcutit aures cordis intellectuales/nō absq̄ suaui melodia /dū amori sua numerositas adiūgitur. Et in p mis respiciētes ad exēplar vel ideam amo ris creati/nō ponim⁹ p fidē edocti talē ali⁹ ideam sepatam q̄ nō sit deus quō redargu it Plato. Arest. Cōcedimus tū q̄ omnia q̄ facta sunt/sicut in verbo vita erant/sic i spi ritusancto amor erant suo modo. Nam et amor ipe vitalis est. Ponit insuper fides a morem in deo essentialem ponit ⁊ psonalē quor. vter⁹ respectu creaturarū idealis di ci potest Sed qua pprietate loquēdi/qua li rursus distinctione vel reali vel formali/ vel modali vel solius rōnis/nō est psentis inquisitionis. Qualiter porro sit in divia trinitate. vor patris ipe filius verbū eius / qualiter amor amboꝝ spūsctūs cū quodā

numero vt consequēter ponat illic musica suauissima qui ē amor numerosus/nec au demus nec volumus aliq̄m in verbis no uitatem aperire/que nō a sacris litteris sit exp̄ssa. nobis quippe ad solam hanc regu lam loqui fas est ¶ Amor creatus pducit a tota trinitate ſm triplex genus cause effi cientis. formal⁹ vel exēplaris. et finalis. ap propriative vero causaliter a patre. exēpla riter p filiū. et finaliter ⁊ cōicabiliter in spū sancto. Est aūt amor iste creatus/inclina tio quedam/pondus/coaptatio/tendēna/ motio/ cōueniētia cuilibz indita rei ad bo num et in bono boc a p̄mo bono appetibi li deo. qtūs inde quelibet res sic tracta ⁊ in clinata/reuertatur ad suū appetibile p̄mū quasi circulo quodaz intelligibili. Et boc mediate vel imediate. Sic intelligi pōt q̄ monas genuit monadem ⁊ in se suum refle crit amorem. vel de beata trinitate ſm ali quos/aut de mundi pductiōe tā maior⁹ q̄ minoris ſm alios. ¶ Rursus amor creat⁹ quadruplex est. naturalis. aialis. rōalis. in tellectualis. quib⁹ addit dionisius amorez increatum diuinalem Naturalis amor/in situs est et impssus in re qualibet tanq̄ sili tudo sue cause que est amor diuinus/q̄ mo tus est deus se cōicare rebus. Sic amor na turalis tantundem est in qualibet creatu ra quam habet de esse vel natura. sicut en ens et verū/sic ens et amor cuius obiectuz est bonum cōuertūtur/vt pprie passiōes cū subiecto. Antique dictum est. Bonum est qd omnia appetunt et amant Et ita oiaꝝ etiaz materia p̄ma pprie nihil posita/amet formam vel appetat vt mulier virum. ⁊ tur pe pulcrum. et formam informe. neq̄ enim materia putanda est pure nihil. Alioquin qualiter esset pars essentialis compositi. Dicitur tamen exse nihil esse supplendum est formale/quale cōmunicat sibi forma ¶ Amor p̄terea sicut impssus est ab amore p̄ mo/sic in ipm reflectitur. Si enim creatu ra nequit fieri neq̄ cōseruari sine causa effi ciente ⁊ cōseruante/cū finis sit causa prin cipij mouens efficientem Nōne magis inis tetur creatura cāe finali q̄ efficiēti. Nonne p̄terea nonnulli phantes negātes creatōez rez a deo nec causam eaꝝ sufficiētem. po suerūt nihilominus ipm esse finē eaꝝ cui⁹ gr̄a sunt ⁊ agunt et mouētur. Specīāt ad p̄dicta phor q̄ appetibile mouet appeti tū circulo quodā. q̄ deus stabilis manens

dat cuncta moueri. q̄ est spera quedam intelligibilis cuius centrũ vbiq; est/circũferẽtia nusq;. q̄ ad ipm trahimus nos vt ad lapidem ficum in litore/et hoc cordis desiderijs. vel sicut p catenulam et scalam sursuz vbi deus innititur iuxta visionẽ Jacob/ Hic demũ repetunt ꝓprios queq; recursꝰ. nec manet vlli traditus ordo. nisi q̄ sinu iunxerit. stabilemq; sui refert orbẽ. Hic cardo est/hic tenax vigor/hic axis rotevolubilis totius creature/hic postremo tenor vnicus totius musice mũdialis. ¶ Amor iste naturalis cõsequitur cognitiõem sicut et q̄ liber amor. nam penitus incognita quis amauerit? Sed refert de cognitione. Haz q̄dam est nõ cõiuncta rei diligenti. quedã cõiuncta vel essentialiter vnita. Primã insequitur amor pure naturalis sicut lapis tendit sursum. et sagitta ad signũ. non p ꝓpriã cognitiõem. sed p cognitiõem impellẽtis et dirigentis. Hic suo mõ quilibet amor vel tẽdentia naturalis rerũ in suos fines/fit p directiõem et cognitiõem intelligẽtie nõ errãtis que deus est vt phus et cõmẽtator suus tradit. ¶ Ceterũ triplex amor alius/triplicem sequit cognitiõem cõiunctã. sicut animalis amor/sequit cognitiõem sensitiuam interiorem et exteriorem. rõalis sequitur cognitiõem rõis homini cõiunctã essentialiter. amor intellectualis in angelis plus homine cõiunctã/sequitur intellectualem cognitiõem. Habemus ꝓprias cuiustibz amoris ad alterũ differẽtias. vñ amor naturalꝭ qui bonus est/nec malus esse põt. sicut nec errare potest suus director et causator deus q̄uis inueniatur in agentibz volũtarijs. ñ tamen ea rõne qua volũtaria sunt. et q̄ suã insequitur cõiunctam cognitionem. sed p respectũ ad instinctũ vel impulsum prime rõnis separate quã esse deũ cõstat. Sic i homine solo/genus quodlibet amoris inuenit tãq; in minore mũdo q̄ oĩ ꝑticipat creatura sed hoc est alia et alia rõne. Amat itaq; pure naturaliter sequẽdo motiõem prime cognitiõis separate. Amat aialiter/ordine ad cognitiõem sensualem sibi iũctã et intrinsecã. Amat rõabiliter sequẽdo intelligentiam mẽtis sue. que est supma portio rõnis.

¶ Z ¶ Queret aliquis q̄d ad materiã de canticis/tanta de cõditionibz amoris digressio Rñdemus multũ p omnẽ modũ/qm̃ in p̃mis ex hoc vltimo colligi debet distinctio seu diuisio multiplex cantico. in sensuale et intellectuale. Trahitur insup diffinitio cantici rõnalis et intellectualis q̄ ẽ amor numerosus/rõne ꝑceptibilis vel intellectu tanq; spũali mẽtis aure. Habetur postrẽo q̄d sit canticũ pure naturale q̄ omnis creatura cantat psallit modulat et iubilat deo. qm̃ est amor naturalis numerosus. in dei gl'am ordinatus. qualis etiã in demonibz/obstinatis et obstrepẽtibz volũtarie deo p horrendas blasphemiarũ dissonãtias/pulcre sonore q; collocat ordines. ¶ Supersunt ad integrã canticor̃ noticiã moraliuz q̄ et rõales sunt/alie distinctiões de amore. maxime penes voluntariũ et inuolũta riũ. diuersimode penes meritũ et demeritũ penes iocundũ et luctuosum. letũ et triste. Efflagitaret rursus ordo loqui de cãticordo. hoc est de cantico cordis/nisi sup hac re tractus iam specialis haberet cuius initiũ est. Beati q̄ audiũt verbũ dei. vbi practica traditur p gamma nouũ et misticũ in vltima ꝑte. p moraliũ notulatione cãticor̃. ¶ At uero pluribz omissis. primus offert sede monocordo memoria. cuius sola q̄ resonat corda ponitur amor Et eius figuraz sufficerit hic ponere videndam ad oculũ relatiue ad pater noster. Supaddet aliud exẽplar de psalterio decacordo qõ ad candẽ ꝓprie respicit cõsideratiõem. Subdetur cõpositõ moralis scacarij ex qnibz hẽbit solers animus facultatem circa qõlibet instrumẽtuz musicũ p tropologiam allegoriam et anagogiam faciliter excogitãdi silia. ¶ Expedit aũt fieri rememoratiõem sub cõpendio de gamma p̃dicto. qõ duplici metro cõplectitur. A sit amor gaudẽs. e. spes/cõpassio iota. O timet. v q; dolens odit. et ista notes Declaratio stat in b̃ p̃mo q̄ voces in gamma misticо/nõ intelligẽde sunt sensibiles auribz extrinsecis. sed dicũtur interiores affectiones mẽte vel corde ꝑceptibiles q̃ cuz sint innumerabiles/nihilominus ad paucas phĩa sit' cũ theologia et medicina reduxit. nũc ad vnã. nũc ad duas. nunc ad tres. deinc ad q̃tuor. ac deinceps vsq; ad vnde narij in quo stetit Arest. ¶ Nobis autem placuit ad pñs numerus p̃ncipaliũ quatuor affectionũ quasi simplicium. iũcta q̄nta velut ex multis cõposita. ¶ Placuit rursus has affectiones quinq; p q̄nq; vocales designare/tanq; p notulas q̄nq; ꝓportionabiles illis de gamma manuali. videbis enim sub solis q̄nq; vocalib⁹ eas cõplecti. q̃uis

vna scz.a.duplicek in fa.et in la. Undere/ motis consonantibz aut mutz ab vt.re.mi. fa.so.la.supsunt hic vocales quinqz.v.e.i. o.a.quas aliter hic ordinamus' mutantes a.e.i.o.v. ¶ Applicamus cõsequenter affectiones nostras ãnqz.que sint amor seu gaudiũ.spes seu desideriũ.compassio quasi mixta.debinc timor seu metus.postremo dolor vel odium. Applicamus inquã istz quinqz vocalibus vt.A.significet amorez gaudiosum.E spem seu desideriũ.non virtutem theologicam.I.vel iota cõpassiõez O.timorem.U.dolorem vel odiũ. ¶ Sic pspicua est duplicis metri snia sic omne cãticũ possumus ad gamma misticũ reducere.sit illud canticũ veraciter in cordevl'mẽte.aut figuraliter in quibuslibz psalmis instrumentis ve musicis.sicut in sono tube.i psalterio et cythara.in tympano et choro. in cordis et organo.in cymbalis bñsonantibus et iubilationis. Deniqz quomodolibet. Omnis spũs laudet dñm. ¶ Leteruz vis cognoscitiua rõnalis/ministrat q̃si litteram canticordi iuxta meditatões varias ẽm quas vis affectiua pcipue si fuerit forti/ter habituata/prumpit in voces numerosas affectionũ quinqz pdictarũ.eas multiplicando penes graue acutum supacutum sursum scz et deorsum p sistolem z diastolẽ quasi sine termino. In latitudine pterea secundũ breuiatiõem et plongatiõem.demũ in cõiunctione mutua supra quã hẽat fieri in musica sensuali.ibi maxima vbi est ilo vna vox letantiũ et vnus ardor letantiũ ¶ Decreuimus ad extremuz de tot instrumentis/trium (vt diximus) figuras apponere.vicz monocordi iuxta litteram oratonis dñice.et decacordi ẽm alphabetũ.simꝫ et pater noster.z litteram.p.pceptoz. Decacordũ vero qz duplex habz officiũ tãqz chorus castroz.a.canticũ militare describitur cum sua quadam elucidatione seu canone vt in prioribus. Sed antea migrabimus tandem duce theologia.post theologiaz et phiam ad cantica canticoz.p tertio et finali thomo pñtis opusculi de canticis iuxta suum originem distinctiuo.

Thomus tertius

Anticoz diuersas spẽs inuestigauim⁹ ẽm historiam.pmo quo ad cantica sensu pceptibilia.debinc ẽm phicam disciplinã de canticis in omni creatura repertis que p intellectũ p/cipiunt. Putabit aliquis nihil supesse/ q̃niam vltra vel supra creaturam vniuersaz que cantica repies? Atuero si theologiam videbimus grãdioza supesse quẽadmodũ mirabiliori mõ causa causarũ quã in amore fundauimus tractat.inchoans suam abeo traditiõem/vbi et in quo phia stetit/nõ habeus vltra quo suũ deduceret scrutiniũ Ecce q̃ progressus phie ẽm apl'm⁹ sapientem/fit ab eis que visibilia sunt ad invisibilia dei q̃si p scalam aliquã.que vbi deficit/ phiam stare necesse est.vl'in tenebris temerariam cõcutiendo palpare et errare. Nam que sunt diuine volũtatis.prius liberrime cõstituta que leges.que tpm pstitutiones solus ille scit et cui voluerit revelare quivoluit et dixit z facta sunt. Omittamus interim verbũ de misterio beatissime trinitatis. qõ enarrauit filius vnigenitus in sinu patris qui solus novit que sunt eius. Silea/mus pterea de ipo verbo dei p qõ facta sũt omnia.et de amore psonali qui est spũssanctus quem mutuo cõicat z spirat summa liberalitate pater et filius. Creaturaz quippe pductio q̃d est/nisi quedam punctualis et vix alicuius momenti cõicatio respectu cõicationis illius infinite que fit in spiritu sancto. Desinamus insup querere si conuenienter possumus de illa trinitate glorio/sissima.ponere canticũ summe suauitatis et leticie sicut illic ponim⁹ verbũ numero sississimũ plenũ rõnibus et ideis absqz ter/mino. Ponimus et amorem iocũdissimũ spñsanctum quo verbũ tendit in patrem et pater in verbum tenore gratissimo. Ponunt alij hierarchiã illic vbi pater inquit nõ graduali pfectione maior sed in psonarum origine pncipatur. ¶ Dimittam⁹ in q̃ talia/diuinis theologie pscrutatoribus cũ ocio magno.cũ ingenio clarissimo.cum exercitio diutissimo. Nobis sit hic et nunc satis de canticis in creatura positis loquí/plus ad deuotionis excitatiõem/q̃ intellectus admiratiõem et eleuatiõem in alta ma/iestatis.scientes q̃ pscrutator maiestatis op primetur a gloria.et quo amplius accesse/rit homo ad cor altũ/eo amplius exaltabit deus. ¶ Veniamus ad rem nostram collocantes pedem inuestigatiõis vbi steterit phice pes inquisitionis.hic autem si bñ tene/mus pes erit in amore.sicut canticum sua generalitate sumptum describi poterit q̃ ẽ

numerosa vor amoris. vel amor numero
sus. vel numerus amorosus. ¶ Additũ est
de spẽbus amoris post dinam. qñ vn⁹ est
naturalis cõuertibilis cũ ente. alter aialis.
alter rõnalis. alter intellectualis. quoꝝ cõ
dio naturaq; descripta ẽ. ¶ Porro de creato
amore supnaturali/de caritate quã qui ha
bet manet in deo et deus in eo. De amore
quoq; nuptiali dei cũ hoĩb/verbũ nulluꝫ.
in quo tũ et sup quem fundãtur cantica cã
ticoꝝ q̃ epitalamia noĩamus/ꝛ canticũ di
uinale ¶ Erat aũt ab initio ꝓncipal' inten
tio facere verbũ cõsonãter ad xp̃i pabolam
de cantico duplici. vno ſm saltatiõem vel
exultatiõem. altero ſm lamẽtatiõem ꝛ plã
ctum et hoc nõ seculari seu phana vanita
te sed xp̃iana pietate. Cõuerte fideles ocu
los ad xp̃m videbis affirmo tanq; in exem
plari pietatis/ip̃m duplex hoc cantici gen⁹
resonasse. nam et exultauit spũsctõ rapt⁹ ad
vocẽ patris intus sonãtẽ cũ clamauit. Cõ
fiteor tibi p̃r celi ꝛ terre. qꝛ abscõdisti hec a
sapiẽtib et prudẽtib. ꝛ reuelasti ea puulis
Ita pater sic placitũ est ante te. Rursus ita
lamentatus est ꝛ plantit vt cõgrerer̃ palã:
O vos oẽs qui transitis p viã attendite vi
dete si est dolor sicut dolor meus Talia col
ligimus hic duo cantica. vnũ exultationis
aliud lamẽtationis. ad qualia/nõ hũit phi
losophia scrutãdo venire. quoꝝ quodlibꝫ
fundatur in amore. nõ q̃licũq; sed caritaꝫ
et amicicie deiformis. ſm oppositas tamẽ
et diuersas rões. vna ẽ diuinalis adoptio ꝛ
desponsatio. altera reꝓbatio ꝛ repudiatõ
Nihil ꝓmo cantico melius. iocũdius. bea
tius. Nihil secũdo deterius. insuauius. in
felicius repitur. Primũ cecinit Salomõ
in canticis. et Dauid pluribꝫ psalmis. Al
terũ Jeremias in trenis. et Jsaias ibi. Cã
tabo dilecto meo vbi ó repudio caniꝫ syna
goge. ¶ Hunc ascendat theologia supra
phiam non inchoans pcessu ab infimis i
star phie sed a deo ꝓmo oĩm principio. ad
qó attingit vtiq; pcessus ꝓꝛ phie. Et di
camus vltra phiam q⁹ de⁹ ipe tanta pietaꝫ
dignatione. tanta caritatis bonitatis q; di
latatione/humanam dilexit naturã/vt eaꝫ
formaret ad imaginem et similitudinẽ suã
qtũs sui ꝓceps esse posset. ꝛ ita particeps
q⁹ eidem iungeretur felicissimo fedre nup
tia li sicut sponsa sponso suo/qua dilectiõe
et caritate/nullã diligibiliorem/nullam ca
riorem estimare potest cor humanũ ¶ Po
suerunt nec negamus aliq̃ ꝑphantium ma
gis eleuati et diuinitus illustrati sicut Are
sto. q⁹ vltima felicitas hominis cõsistit in
dei cõtemplatione. nec vt arbitror seq̃stra
set amorẽ eius. nibilominus cũ cognouis
sent deum/non sicut deũ glorificauerunt ne
q; grãs egerunt. et q̃d inde secutũ fuerit pu
det recordari qó aplus apiat. Amabãt dei
virtutem/illustrantem intellectũ. sed ip̃am
que sanaret que corrigerꝫ q̃ reꝑhẽderet af
fectum (dicit Aug⁹) non amabant. ¶ Am
plius ip̃i ꝑhi q̃uis aliquẽ hominis amo
rem ad deũ ponerent et debitũ scirent/nul
lo pacto tamen valuerunt attingere vel su
spicari q⁹ mutua esset amicicia ꝑsertim spõ
salis/dei ad hominẽ. et econtra. qualeꝫ no
bis reuelauit theologia/fundata in carita
te de qua est illud Caritate ꝑpetua dilexi te
Nõ enim quilibet amor dici meretur ami
cicia ſm philosophũ. sed ille quo sibi mu
tuo cõicant et cõiuunt et cõgratulantur ꝛ
couniũtur amãtes. quale aliud neq; Pla
to dicens deũ nõ misereri hoĩbus. nec Are
sto. redemptionis ignorãs misterium. nec
aliud omnino fas habuit sine fide. ¶ Tẽ
temus nũc de canticis exultationis ꝛ lamẽ
tationis aliquid dicere/qó sit supra nõ cõ
tra philosophiã. que duo cãtica notãs qui
dixit Diam ꝛ iudiciũ cãtabo tibi domie.
Hec autem esse iam tetigimus. vnũ nupti
ale qó epitalamiũ noĩatur. aliud repudia
tionis reꝓbe qó infernale dici poterat.
Oportet igitur vt a nuptiis carnalibꝫ figu
ram accipiamus/nõ dissonãter ad apl'm/
qui loquens de corꝑali mr̃ionio Sacr̃m
magnũ ẽ b magnũ est. in xp̃o dico et ecclesia ¶
Sunt vero litteraliter tres modi despõsa
tionis. vnus viri cũ libera. alius viri cũ an
cilla. tertius viri cũ dña Ultimũ hunc mo
dũ tenuisse videt solus Joseph vir iustus
cum vxore sua Maria Primũ legimus in
Abraam cũ Sara qó quotidianũ est. Al
terũ ip̃ius eiusdam cũ Agar ancilla/sicut i
Jacob duplicẽ hunc modũ repies respectu
Lye ꝛ Rachel liberaꝫ. quibꝫ additũ est an
cillarũ vtriusq; cõnubiũ. ¶ Veniamus ad
misteriũ. signrauit nanq; mr̃ioniũ Ade cũ
Eua cõsortẽ libera cũ adhuc nõ peccasset
cõiũctiõem dei cũ aia sctã. etiã si nõ fuisset
incarnatio filij dei subsecuta. Figurauit in
sup ſm apl'm cõiunctõem xp̃i incarnati cũ
eccia cuius caput est et cõsors in natura Fi
gurauit cõiũctõem humane nature cũ deo

in vnitate suppositi. Figurauit fm Augu. et sequaces cōiunctiōem portiōis supiorꝭ. quasi viri. cū inferiori tanq̄ mulieris. Figurauit iuxta metaphoram salomonis de forti muliere cōiunctiōem hois vel spiritꝰ sapiētis cū lege dei vel sapiētie. Sic enī loquitur alibi. Quesiui sponsam mihi assūere eam ¶ Subinde mr̄ionū Abrae t Jacob cū ancillis/notat ap̄lus figurasse coniunctiōem xp̄i cū synagoga que generauit filios in seruitute Deniq̄ matrimoniū Joseph cū Maria certe cū dña que non ab eo pepit nec eam humiliauit/sed eius custos fuit/aptatur cōgrue cōiunctioni plati cum eccia sua/quā spūssanctus impḡnat/nō ipse qui custos est cuius sponsus. ¶ Dēmus ecce septem genera spūaliū nuptiarū de q̄bus non erit dicendū p singla. grata nihil ominus esset speculatio circa vnūquodq̄ genus intuenti. quo pacto cantica cāticorum salomonis aptarentur vnicuiq̄ tāq̄ī epithalamio saltationis vel exultationis ¶ Et quidem de cōiunctiōe xp̄i cū synagoga veteri. rursus cū eccia noua et libera nec nō et naturali. doctores copiosissime disseruerunt in expositionib canticoꝝ litteraliter t allegorice De coniūctione pterea dei cū aia fm tropologiam nō siluerūt. sed nec vsq̄quaq̄ de cōiunctiōe plati cū eccia vice xp̄i tacuerunt. ¶ Ceterum de altero duplici cōiugio mistico qō supest/siq̄s aperuerit os in canticis vt p anagogiam differeꝝ ignoramus. Scimus venerabilē Richardum nō vnū nō alterū sed oīa pene volūi/na sua de hoc mr̄ionio spūs et aie p misterium compleuisse. p̄cipue libro de. xij. p̄archis/subtilitate mirabili. cui consonant tractatus alij de archa mistica. devisionib Danielis. de exterminatione mali Deniq̄ totus in ista versatus est metaphora/q̄ portionem supiorē virū et inferiorem appellaret mulierē. nec siluit sensualitatis cōcubinas. verū nō traduxit ad cantica qō videri mus ¶ Visum est tū mihi nōnunq̄ meditanti in secreto cordis mei cubiculo/p noctes heu p̄tis vbiq̄ calamitatis/posse fieri vt epitalamium diuinale cōsonare monstraretur huic cōiugio spūs et aie/ p̄sertim in xp̄o. Rursus alteri cōnubio spūali/sapientie diuine create cuꝝ spū creato deiformi sicut in exultanti spū Marie potissime cōperebat. Si pausem⁹ interea paululū. de hinc alio velut sub exordio naturam epithalamij p̄mo designantes. postmodū tēptabimus illud exponere qō nobis meditatō locuta est de Xp̄o et Maria. qō certatim laudant angelici spūs. imo quelibet creatura a quib vtinā nō discordet vox nostra. laus nr̄a. studiositas nostra. carmen q̄z nr̄m qō et saltare docet et plangere cū pueris in foro ludentib. ¶ Epithalamium nō hic accipimus sensuale canticū p nuptijs carnalibus/quib hymeneū p̄esse gēntilitas fabulatur/nō insup intelligimus canticum celeste beatitudinis eterne. vbi p̄fecta securaq̄ fruitione nuptiali/felices anime cū deo totaliter vniūtur. transformant. sopiūtur. iocundant. sed epithalamiū dicim⁹ hic canticum vie/p desponsatione diuinali que per grām hic incipit et in gl̄a cōsumat/aut si protelatur in finem caritatꝭ/aīa ꝑpetuo repudio cruciatur ¶ Epithalamiū/p̄supponit amorem naturalem. aīalem. rōnalem. dilectionem quoq̄ liberaz/ beniuolētie/t honeste quoq̄ cōcupiscētie demū socialis amicicie Sed addit in ꝓposito nr̄o/donū caritatis gratie viuificans diuinitus assimilans et p̄ficiens. donū insup spei tendentis in cō/sūmatiōem glorie. donū quoq̄ cuiusdā zelotipie laudabilis et fidelis q̄ zelant se mutuo sponsus et sponsa. Est zelus amor vehemens. nō cōpatiens qualecunq̄ contrariū vel aduersum fieri tōtra rem dilectam. Et hoc p̄stat fides. Est igitur epithalamiū nostrū describere canticū sponsi et sponse. fide spe et caritate iunctoꝝ ¶ Epithalamium Salomonis qō cantica canticoꝝ dicimus/composuisse creditur t tradit ab ecclesia rex Salomon/inspiratus a spūsctō/tempe quo erat amabilis dño/cuius verba videantur carnalia: q̄nis insup auctor p⁹ modū miserabiliter t lamentabiliter corruerit. vt non glorietur stulta p̄sumptio cordis humani/si misteria oīa cognouerit q̄lia sunt in canticis maxima. sed q̄ gloriat. in dño glorietur. videat q̄s ne cadat. Fiat ita circa nos o glorioſissime sponse Jesu/dum te cogitamus loquimur. extollimus cū dilecta sponsa tua ne q̄n cū illa vasti superba repudiemur a regali copula tua. ¶ Epithalamiū datur p symbola. vt fm Augusti. desideret ardentius. nudetur iocundius. speciosius videatur. nihilominus oportet si fructuose. si secure. si salubriter cātari debeat/q̄ eleuet se mens ad remotionē fantasie. vbi nō sit masculus neq̄ femina.

sicut nec caritas sexum habet. Oportet iterum depuratiõem fieri virtutis appetitiue quã nulla titillet carnalis sub carneis verbis ꝓlacẽna vel libidinosa. Oportet ãpli⁹ bũiliari virtutẽ irascibilem. vt nulla surrepat ꝑ cognitis misteryis superbia. sed quãto maior est bũiliet se in omnib⁹ ¶ Epitalamium tẽptatur incaute cãtari ab aĩa quantũcũq; secularit̃ erudita/si non fuerit/expurgata prius a sordib⁹ peccatorũ. qõ docetur fieri in puerbys salomonis si nõ fuerit ꝓterea sursũ eleuata et illũiata ꝑ otẽptũ terrenorũ ad qõ monet Eccĩastes. Si nõ fuerit postremo cordialiter affecta z pfecta õsiderio supnorũ quod q̃ritur i canticorũ cãticis exerceri. Hic pĩde describit epithalamiũ tripl̃r ẽm tres act⁹ hierarchiꝫ purgaẽ. illũiare z pficere, q̃ tria pstat sol iusticie triplici/ter ecurẽs montes nature sublimis hũane ¶ Epithalamiũ salomonis põt insipiẽs z aĩalis hõ fideliter admirari z simpliciter credẽ ſz non arrogãter pscrutari q; nihil piculosius. ꝑt homo rõnalis et pficiẽs /illõ pie meditari rumiatõis typo. ſz non erabrupto ꝯcinere. quo nihil difficili⁹. Põt hõ spũalis/iã carni õsipiẽs et sãguini/epithalamium sapiẽter cũ sapore depmere. quo nihil suaui⁹ et in terris beati⁹ erit. Vide opa dei q̃ fit idẽ canticũ electis in edificationẽ. cõsolatõnem. et bonũ odorẽ. alys in scãdalũ. ruinã. cõtradictõnem. et odoris in mortẽ.

¶ B ¶ Epithalamiũ ficnõ amãtib⁹ oio barbarũ nec itelligibile. fit mala. z carnaliter amãtib⁹/in offẽsionem et scãdalũ. quib⁹ augẽt inde furor igne⁹. feror carne⁹. insaciabilis q; pruritus. Nõ etate nr̃a yl̃ infictis q̃busdã deuotis/ cõptum punitũ q; ꝑ ignẽ fuit. At uero si fuerit deo ꝓpicio exercitatus hõ spũalis pati õina/sicut de Jerotheo suo loquitur dyonisius. si fuerit ino e deiformis z bñ ignait⁹ affec.⁹. si sẽtiat diuisionẽ aĩe z spũs a verbo dei fieri. si ꝑ multa ꝓbatus multũ dei sensum cõgnouerit. ꝑgat qui hmõi est epithalamiũ frequẽtare. non in delictis et verbo superbo. sed in hoc benedicat deum qui fecit illumer in ebriantem eũ talib⁹ bonis suis. Epithalamium est quod gmatici nominant dragma vel dragmaticum. qõ fit inter duos more dialogi. non qualiscunq;. Est enim dialog⁹ inter magistrũ et discipulum. cui diascolicon nomẽ est. Est alius inter loquentem et suũ interpretem. Sed iste ternius fit inter dilectum z dilectã cũ ꝓrioꝛ celatõe nõim Et ꝑt dragma eẽ yl̃ ideclinabl̃e neutrũ l̃ õcliabl̃e femĩnũ scõe decli. l̃ neutꝛ tercie. vt ibi Frequẽtate nob dulcia cãtica dragmatꝫ. Videbis i cãticꝫ cãticoꝛ sic ꝯobseruari vt spõsa ꝓloq̃t. sponsus respõdeat. cõmittꝫ aliq̃ interrogatiõib⁹ yl̃ rñsiõib⁹ sodaliũ siue adolescẽtulaꝛ siue custodũ siue aicoꝛ ¶ Epithalamiũ itroduxit spõsã q̃si philo captã et in amoratã de spõso suo. cui⁹ assidue presentiã. verba. ꝓlexũ oculus desiderat. sed hoc tamẽ cũ virgĩali pudicicia z mira gratacꝫ puellari verecundia Quid em̃ peraci⁹. quid odibili⁹. q̃d pũi bilius in spõsa puella. z virgine. si vltro nedũ rapiat virũ. si vel palam petat aut roget ad cõsumatiõem optꝫ nuptiarũ. petit tam̃ signis aliquib⁹ cũ pudica circũlocutiõe et insinuatione verecũda tps expectãs z locũ beneplaciti viri. dũ fuerit introducta ꝑ eus in mr̃ioniale cubiculũ. nõ iam vt sponsa/p spẽ. sed vt vxoꝛ ꝑ felicẽ nec ãplius dissolubilem vnionem. Epithalamiũ introduxit spõsum tancꝫ philocaptũ sponsa non sine verecũdia quadã si videt in turba cũ sponsa vel ad sponsum. querit obinde solitudinem vt illa blandiatur. pspicit ꝑ cãcellos z fenestras zelans scire q̃d agat sponsa salit et tripudiat festinus totus dũ ꝑgit ad eam dum vult audire vocẽ suam. faciem videre hostiũ aperiri. se sequi. Nichilominus expectat horam venire cubiculi nuptialis/nolens ante legitimũ tps spõsam cognoscer̃ nõdum fedare cõsumato. ¶ Habemus ex istis epithalamiũ notulis/nõ quaꝛ (nisi falloꝛ) eruditiõem ꝑ cognitiõe reliquoꝛ. que vel illic tradit littera vel glosa doctoꝛuꝫ notat. Sed adhuc pauca iungamus/nõ quedant totũ sup cantica cõmentũ. hoc enĩ nõ est pũtis opusculi/tot metaphoras sigillati aperire/satis erit vel vbertim aptas repetere. sat erit aliquas quasi scintillas excutere ꝑ collustratione cũ incendio leui cordis deuoti. ¶ L Epithalamiũ est canticũ õ amore ad amorem. de caritate ad caritatẽ. de dilectione ad dilectionez sine fantasia carnalis sexus in amante vel amata. Dicet aliq̃s hic cõtradictiõem implicari per terminos Nõne masculinũ inquiet genus ad masculum. femininũ spectabit ad feminam. alioqnin distinctio talis q̃d opabit̃ in articul̃. Rursus si qõ natũ est ex carne caro ẽ. sic q; silitudo carnalis eloquiũ causat/nõne corꝑeũ fantasma putandũ est Vel attẽdat

qui sic opponit/dictum hoc vltimuz retor
queri p nobis. Nam potest oculus ratiõis
et intellectus/ex fantasmatibꝫ vticꝫ corpo
reis/spẽs elicere et fodere spũales p q̃s itel
ligit ea que sunt spũs. qui teste xp̃o carnem
et ossa nõ habent nec eoꝝ similitudinẽ. sed
qõ natum est, ex tali spũ/spũs est. Videre
est pinde rem eandem p̃cipue spũalem reci
pere quẽlibet articulũ. Exemplũ de spũsã
cto quo nihil indubitabilius. et sine secu
latine hic dicitur spũs. hec caritas vel spi
ratio passiua vel gratia. et hoc flamẽ. hebra
ice hec ruba. grece hec neuma vel carisma.
Deniqꝫ deus si p Isaiam sponsum et spõ
sam se virum et mulierem que matricẽ etiã
habeat/cõfitetur. Ita demũ dat intelligi se
p naturam neutram esse. p metaphoraz ap
ponitur vterqꝫ. nisi forte q̃s ita desipuerit.
vt hermofrodita p duplici sexu monstruo
so qꝫ credatur. ¶ Epithalamiũ vocat alte
rum amorem tanqꝫ virũ et sponsum. nõ p
sexu carnis. sed qm̃ est potentie maioris sa
pientie clarioris. influentie potioris. Vo
cat alterum amorem vt sponsam. nõ ꝓpter
debilitatem sexus que nõ est. exempli gra.
in sapientia increata nec creata. sed ob quã
dam fecunditatem. venustatem. iocunditã
tem allectiuam. quibꝫ solꝫ mulieri eminere
sibi quasꝫ tribuit sapientia. Ego inquit
mater pulcre dilectionis cũ alijs sonanti
bus ad p̃dicta. Deserat igitur mens/epita
lamiũ canens. palliũ metaphoraz ꝓ fortis.
et nudam caritatem vel amorem introdu
cat. alioquin si nescierit se non idoneum.
qui cantet epithalamiũ fateatur. ¶ Epita
lamium/ꝓprie est in via nõ in termino. i de
sponsatione nõ in cõsumato cõnubio. Cõ
cluditur ex p̃missis hec epithalamij nr̃i cõ
ditio. que cõsquenter infert epithalamiuz/
non reqrere confirmatũ amorem vel cari
tatem. Ac p̃inde datur intelligi q̃ exultatõ
epithalamij/compatitur secũ lamentatio
nem et planctum non minus aliqñ q̃s ele
giacum carmẽ. in amore carnale quod ele
giacum a miseria noiatur. qz i litore ẽt cõ
che/tot sunt in amore dolores. ait vnus. in
sanos amores docere se p artem iactans.
¶ Epithalamiũ salomonis ea pbat q̃ mox
intulimus. licz in amore diuino videri pos
sint indigna. Et quidẽ de saltatione et ex
ultatione de tripudio gestienti gaudio. nul
lus vel ambigit vel malefert si sunt in amo
re diuinali. Atuero vis in sponsa audire la
mentationem et planctum. Filie hierusalẽ
nunciate dilecto/qz amore langueo. Et ite
rum. Percusserunt me et vulnerauerũt me
Quid porro totus iste circuitus inquiren
do dilectum sonat/nisi suspiria gemitus et
luctum. Vis et hoc audire qõ ampliꝰ mi
reris in dilecto. Vulnerasti inquit cor me
um soror mea sponsa. Ceterũ dum clamat
ad hostium foris. Caput meũ inquit ple
num est rore. et cincinni mei guttis nocti
um/se pati frigus iniurias qꝫ aeris nonne
plangit? ¶ Epithalamij canticum nõ red
dit cantantẽ beatũ/nisi tantum in spe. a q̃
tẽ vt multi põt excidere. Hinc est ꝓfecto la
mentatio qñqꝫ nõ equabilis ñ enarrabilis
ylli ꝓpter timorẽ repudij dũ tps aduenerit
cubiculi. Neqñ forte dicat illõ ei pabolicũ
de fatuis virginibus imparaꝫ. et clausa ia
nua petentibus introitum. Nescio te. O v
bum durum et asperum. O discidiũ solaꝝ
leui suspitione recogitatũ/amanti sponse
non ferendum. ¶ Epithalamiũ/nõ ita cu
rat aut petit/mutuas hic in via consolatio
nes amoris/qui in ad cubiculũ eternitatis
plus anhelet. Colligitur ex fine canticoꝝ
vt sponsa monita p sponsum. Que habi
tas inquit i hortis amici auscultant. fac me
audire vocem tuam. Illico respondit. Fu
ge dilecte mi sup montes aromatũ Quis a
micum talem et taliter velle crederet spon
sum fugere nec secum esse. Desiderabat cu
biculum quale non erat i hortis/nec i ami
corum turbis. imo sursum sup montes aro
matum quo fugere sponsum perit/quoniã
illuc se trahendam mox sperabat. Amplius
et si sponsa delicios cupiebat ocium cum
sponso. sciens tamen voluntatem suam/esse
de cura qñqꝫ ꝓximoꝝ/ꝓponebat sui? spõ
si voluntatem. Veni dilecte mi egrediamur
in agrum cõmoremur in villis. ¶ Epitha
lamium tradit multis sub metaphoris et
circumlocutionibꝫ sponsam alloqui spon
sum p consolationibꝫ recipiendis/hic ab eo
Audis quemadmodũ petit osculũ nũc am
plexum. nunc trahi post se. nunc fulciri flo
ribus et stipari malis. et ita de reliqꝫ Cur
ita plane/qm̃ amor ociosus esse nequit. Ig
neus quippe est se ꝓdere gestit assidue/q̃
rit intima cordis amici penetrare. Haz spi
ritus quidem est qui scrutatur ꝓfunda/q̃
raptum facit et extasim in amatum. Rurs?
amica quasi lilium inter spinas positum si
ꝓtectionem/si consolationem/si recreatio/

nem quesierit in dilecto/nemo rẽe mirabit neq; tam a deo p se ipm̃ p amici dilectione Letetur cor meũ inquit. cõsidera finem vt timeat nomen tuum vt sc̃z in amore suo fortiori stabilitate subsistat. Nam delectatio tenet opantem in opatione dicit Arest. cũ exprientia. Epithalamium nemo põt pfectum cognoscere sine triplici theologia symbolica sc̃z pria et mistica. Harum quã libet tradit dyonis. Sed symbolicam suã latini non habent/nisi q; gustũ eius dedit vlti. ca. de ce. hierarchia tradens intellectũ locutiõis figuralis. q̃m scriptura sacra trãsfert ad angelos q; elati sunt. q; armati. q; lumina ferunt cũ ceteris. Sic in epla q̃dam de mensa sapiẽtie. Sparsim vero tam ipe q̃ nostri scripture glosatores exponũt buiusmodi symbola q̃ deo tribuũtur/p similitudinem ad corpalia/qualiter fit in hoc toto cantico q̃ libro. nunc de osculis oris dei quid sit. nunc de vberib; de capite/de oculis/de ligua/de genis/et ita p vniuersũ qõ enucleare p omnia/nõ est pẽtis opusculi forsum poterit forsan dari. sicut de theologia mistica que prorsus est necessaria cantare volenti p amorem duplex opusculum hoc illud practice tradidim? Epithalamiũ poterat p theologiam symbolicã et misticam ad quodlibet genus mrionij cũ ôo p amorem spũaliter adaptari noiatim vbi minus videret ad xpi spũm et ad aiam suã tanq; ad virum desponsatum cuj muliere spõsa sua. Sunt hic multa supponenda q̃ alibi iuxta cõem theologie sententiam/tradita sunt. Unũ est q; in xpo ẽm humanitatem/pars seu portio rõnis supior quã h̃ appellamus spm̃ (ne cõtrouersia sit de noie finis) fuit ab instanti ꝯceptionis plene beata. quẽ admodũ et nũc est et erit in secula. p pterea neq; doluit neq; timuit neq; spauit spũs iste in eterna beatitudine vbi nõ erit amplius neq; luctus neq; clamor/sed nec vllus dolor. Supponimus pterea q; anima xpi que noiatur hic iferior portio rõnis/q̃uis esset eadẽ res essentialiter cũ spũ non tamẽ fuit tunc in termino beatitudis sed habuit statũ vie/subiecta passionibus exñs/vt dolori/timori/pauori cũ ceter. ita tamen q; nulla passio pueniebat iudicium rõnis supioris minus q̃ in adam p statu nature pmitus instituto. sicut et de benedicta matre sua fuisse cõfitemur. Adijcim? q; aia xpi p suis q̃dem peccatis nõ doluit q̃ non habuit. sed p nostris generaliter q̃ ad sufficientiam deletionis. sed quo ad efficaciam p solis electis membris suis. Cũ igitur esset aie xpi ad suũ spm̃ naturalis simlr diuinalis cõuersio sicut cõtra. cõcludit statim pspicax speculatio/q; ania perebat crebro cõsolatiõem spũssancti. nũc cõtra dolores ex obiectis rerum cõtristantiũ sensualiter et p realem applicatiõem in verberibus fame siti frigore. nũc aliq̃n cõtra res appreheñsas intẽtionabiliter cõtristatiõem afferentes cuius peccata erant aliena q̃ p compassionem sua fecerat. Eleuet igit se pia animus in cõtemplatione Jesu xpi in lũie fidei et euãgelice narrationis. Consideret deuota pietate animam hanc sponsam spiritus impassibilis passibilem et crebro patientem. si p cõsolatione dilectiua suspirabat ad spm̃. Osculetur me osculo oris sui. cũ multis silibus cõsolationis refrigeriũ sonantib; vt illud noiatim Quis det mihi te frẽm meũ sugentem vbera matris mee vt inueniam te solum foris et deosculer te et iã me nemo despiciat. Quid sonabat hec oportabunda petitio si spm̃ cõsideres lac beatitudinis toto ore. tota securitate. tota dilectione sugentem ab vberib; cõsolantis diuinitatis tanq; matris sentiens aiam ad illũ felicitatis statum. quẽ nõdum acceperat suspirantem hec dicere. Dicebat xpus p hac aia sua/quã ponere et resumere fas hẽbat. Baptismo habeo baptisari et quõ coartor donec impleatur. que rõ sciebat nimirum glorificatiõem aie subsecuturam/mox baptismũ mortis et amplectu nõ amplius dissolubili gaudiũ cũ spũ. Epithalamium traduci poterat ad desponsatiõem spiritus exultantis marie/cũ sapientia. sed nõ absq; tropicor cognitione sermonũ p theologiam symbolicam et anagogiarũ p mysticam. Gloria ẽ sapia/delicias suas esse cũ filijs hoim. nullã vero repperit sapia delicias suas cum qua amplius inueniret q̃s cuj beatissimarũ beatissima et deiformi maria querebat hic cõplecti in via spm̃ marie. iũgere secũ oscula p opationes inspiratiões q; virtutũ donor beatitudinũ q; singulaꝝ sb spe certa fruitionis iocũdissime ac indissolubilis in eternitate. vbi suo spũi duj ascendit obuiauit q̃si mater honorificata et quasi mulier a virginitate sua suscepit illũ. Quid porro dicemus de cõiugio spũs deiformis beate virginis/cum ancilla sen-

sualitate sua / sub typo vel agar vel bale et zelle. Nõne sensualitas generare dz spũi p/ lem virtutum maxime moraliũ quasi i ser/ uitute. Hecz enim habet libertatem essenti aliter. sed qualem dũtaxat sibi cõicat a spi/ ritu. ¶ Sup his itaqz cõiugijs in eadẽ p/ sona humana / grande silentiũ est apud ex positores canticoz. qui de ceteris misticis plurima disseruerunt. Greg. et Beda de ec clesia et xpo. Nicolaꝰ de lyra de synagoga et deo. Bern. de aia et verbo et aliqua de hũa na natura ad filij suppositũ. H. parisien. ó vtriscz p declarationes et distinctiões ma gistrales p quales ve fertar sanctus Tho. hic incessit distinguendo multiplex oscl'm multiplex vber. et oleum t vngentum. t ita de reliquis que dilatant materiam. Origi nem non habemus quẽ Hiero. in hoc ope re testatur. nedũ alios vicisse. sed scipm.

¶ Ceterũ de matrimonio plati cum eccle/ sia domina sua quã fecundat spũssanctꝰ et ipe custos est eius typo Joseph ad Mari am. Rursus de cõiunctione angelice natu re cũ deo non legimus exposita hic p cõte xta seriem cantica. ¶ Quid pterea q amo/ ris lingua (Bernardo teste) barbara est nõ amantibus. sed qualis est precor amanti/ bus: sane difficilis cognitu p hec cantica. si non eam efferat familiarem diuturna cõ uersatio. Occultat eni se sub enigmatibus et figuris loquitur p interiectões voce nũc incognita. nũc interrupta. nũc de xpẽre ad hoc in alterum. quasi sine lege vel ordis vl' apositi tenacis' vel sequele' semet transfert qñqz variatis verbis sensum retinet eun/ dem. aliqñ sensus plurimos vnico vbo cõ cludit. ¶ Deterret nos hec cõsideratio ple niorem de canticis canticoz temptare ser'/ monem in hoc opusculo tertie partionis. q theologia post historiam t phiã assumpsit originem cantici diuinalis in caritate radi cati non cõpletam dare cognitiõem. q nec magnis voluminibꝫ expletur. addito q vn ctio plus in hoc docet cz lectio. plus deuo/ tio cz demonstratio / plus desiderij feruẽs in affectu / cz studiũ vehemens in intellcũ / cz uis vt pnotauimus / assidua diuturnaqz meditatio sit necessaria. que valefiat ceterꝫ omnibꝫ curis / impleat illud. Vacate et vide te Et iterum. Gustate et videte. ducat aiam oportet deus in solitudinem vt ibi loquat ad cor eius t lactet eam et impleat solatio cum germine sctõ. ¶ Concludentes ad ex tremum dicamus q in amoris hoc cãtico et exercitio / supra quodlibet aliud versat lus noster parabolicus pneroz in foro. qui nũc ad saltum. nũc inducit ad lamentum. Primũ sub cõsũmandi spe cõiugij in glo/ ria. Alterum sub formidine pennalis rpu dij. vt exultatio sit cũ tremore. Plãe timor instar corde sonãtis vbi cor vicissim spe di latatur / mox timore constringitur. ¶ Hoc autem agere eo facilius philocaptus in a/ more dei quo (ad exemplum amorosissimi Augustini) altius misteria diuinitatis t fa miliarius miseriam humane fragilitatꝫ fu erit pscrutatus. dum nescit homo q distri/ ctiõe qõ agit iudicetur. nec quo fine termi/ netur. Ne etiam laudabili vite hominuz si semota pietate iudicetur. Hinc Augustio fuerunt pfundissime p pia matre lacrime. Hinc sibi iam seni fuerunt lacrime panes die ac nocte. amarissimam quoqz legit t lu gubrem p ceteris sue senectutis iam pene extremam duxisse vitam. ¶ Credideritali quis forsan hoc Augustino pter obsidio/ nem prie ciuitatis eueniss e / multo amplꝰ pter iudicio dei formidinem anxiebatur arbitror. sciens nõ magnũ esse si cadunt pe ritura menia. et si moriũtur morituri. con/ siderabat q letitie t tristitie p tpalibꝰ vane sunt et nihil si cõferantur eternis. Erat ni hilominus in pace mentis / amaritudo sua amarissima in sũma desperatiõe sũme spe/ rans. ¶ Posset ex p̃missis gamma misticũ quod in quinqz voces affectuũ fm quinqz vocales litterarũ alibi diuisimus / ad tres re duci velut in trigono seu in tricordo ad ex emplar aliqñ beatissime trinitatis Timor cũ mestitia oriens ex cõsideratione patris reprobantis. Spes cũ letitia ex cõsiderati one verbi redimentis. Pietas seu compas sio sui et alioz ex cõsideratione spũssancti subinde cõsolantis. Vñ versus. Spes ti/ mor et pietas resonant in carmine cordis. Tres et ad has voces gamma referto no/ uum. Dat spes discantum mollem. tremor est tenor atqz. Ut cõtra tenor est compatiẽs pietas. Cor assidue cordas symphonia cõ cors. Huic fit ei qz chorus cõcinit angelicꝰ Ita tandem optet gaudere cum gaudenti/ bus / et flere cũ flentibus. si nõ voluerimus imperiũ ferre quale notauit xps aduer sus reprobam iudeoz generatiõem sub pa bola pueroz in foro clamantium. Lecini/ mus vobis nec saltastis. lamentauimꝰ nec

plantistis.

Secūdū opusculū

Opusculum istud de canticordo id est de cantico cordis hz tres thomos. t. diuisiones vel tonos ꝑncipales cum notis et notulis Note sunt considerationes speciales. Notule vero particule singulares ¶ Primus tomus continet ꝓhemium cum designatione quale fuisset monocordum in statu ĩnocentie. et quale est in statu virtutis ꝓfectē vt ī Christo fuit et Maria ꝑ nouem notulas. Ponit vlterius differentias cantici cordis ad canticum oris/cum distinctione canti ci noui hominis ad veterem ꝑ. x. notas seu notulas. Ponit consequēter dubitatiões multas circa ꝑsentia que soluuntur ꝑ reli quas. xxxiij. notulas ¶ Secundus tom⁹ deducit ꝑncipaliter q⁹ est ponendum can ticordū docens quid sit descriptiue. t quē admodū habere debet suum gamma. et ꝙli ter fuit in christo t maria. Continet. xij. notas ꝑm cōsiderationes totidem spāles ꝑn cipales et in vniuerso notulas. xviij. singulares ¶ Tertius tomus instituit nō absq; circuitu qualiter gamma formetur ꝓ cā ticordo continens notas et notulas. que se legentibus offerunt satis plane.

Thomus primus

Beati qui audiunt verbum dei t custodiunt illud. Verbum ha bituri de canticis pertheoriam et ꝓrim. Modo ꝑcipue de cā ticordo quod est verbum dei in cordibus nostris. Quale potuimus exordium cōue nientius assumere/q̄z a verbo verbi dei/q̄z a principio de principio/q̄z a dei sapiētia ꝑ quā condita sunt omnia et sine qua face re non possumus quicq̄z. Que ludēs erat cum patre/dum cuncta componeret cū ip sum laudarent astra matutina. Nec est sapi entia/quā auris bona audiet cum omni cō cupiscentia. Aperiat igitur aures nostras sonet et expediat verbum dei cuius totiens ista fuit exhortatio. Qui habet aures audi endi audiat. Auris itaq; cordis intelligēs Quibo non aptis/sumus (iuxta ꝓuerbiū) Asinus ad lyram. oꝛ nullā in armonia ver bi dei dulciorem sug mel et fauum suauita tem inueniemus. Porro si repletum fuerit cor nostrum verbo dei. fiet quod ab eo dici tur. Ex abundantia cordis os loquit. abū det igitur bone Jesu cuius os hic loquitur et eructat cor istud verbum bonum. Abū det igitur obsecro spūs tuus bon⁹ in pau perculo corde meo et impleat illud vt dek sermo in aptione oris mei. t semper sit laus tua in ore meo. compleatur in me monitio tube apostolice/que afflatu tuo abūdāter ī pleta/nobis omnibus insonuit et cecinit hortans docens et interptans verbum xp̄i ait. Habiter in vobis abundanter in oīmi sapientia cōmonentes et docentes vosmet ipos in psalmis et himnis et canticis spūa libus in gratia cantantes in cordibꝫ vestrꝫ domino. O verbuz christi. imo verbū xp̄s quod erat in ꝓncipio apud deuz et de⁹ erat verbum. et verbum caro factum est. Veni domine Jesu habites in corde abundāter et si non in in omni sapientia saltem per fi dem que ꝑ dilectiōem operetur. vt docere t cōmonere valeam me ꝑmitus. deinde ꝓxi mos meos filios tuos / in psalmis/ et de psalmis himnis et canticis spūalibus. vt si mus in gratia cantantes tibi dño in cordi bus nostris et gratias agentes ꝑ omnibus tibi et patri. Cantet ecce qnotidie vocibꝫ crebris vehementer auribꝫ nostris spirit⁹ tuus bonus ꝑ oꝛa ꝓphārum. tua oꝛgana ꝑ sonans. Can. do. can. no. Et rursus. Cantate et exul. t psallite. Et itez. Psallitę deo nr̄o psallite. psallite regi nostro psallite. ¶ Quoniam rex oīs ter. deus psal. sapi. Hec autez exhortatio milies repetita/nullo mo do prorsus exequi poterit os nostrū nisi ꝑ mittus impletis cordibus vestris. Quoni am ex abundantia cordis os loquit in can ticis. Quā felix illa ciuitas in qua iugis so lemnitas vbi vna vox letantium et vn⁹ ar dor cordium que plena modulis in laude et canore iubilo. vacat. videt. amat. cantat in eternum pleno corde toto ore. Felix ni hilominus homo qui factus est rectus. si non immiscuisset se peccando questionib⁹ infinitis. non de paradiso voluptatis t cā ticis angelorum detrusus esset in vallez la crimarum in ve lamentationis et planctū Qui iam compatus jumentis insipienti bus et surdior illis factus. cor fere sicut na buchodonosor habet vt audiens nō audi at et intelligens nō intelligat. ¶ Formaue rat itaq; dei sapia ad similitudinē maior mū di corpalis/corpus bois. in cui⁹ medio po suit cor instar sol' in celo. Cōposuerat illō

tanꝯ instrumentum vel organum musicū tempatissime concordatū. in quo et ꝑ qō spūs humanus tunc vticꝫ psallendi ꝑitis/simus/vtpote plenus verbo dei/cātabat iocundissima cantica syon celestꝭ hierl'm. nec erat dissonū quicꝯ/in pulcerrimā oia consonabant melodiam. quoniā nihil erat vt hic et nunc obuiā rōni sub cuius imꝑio cūcta erant. quēadmodū postea fuit in orga/no corꝑis beati illius de quo mulier quedā extollens vocem de turba dixit Beat⁹ venter qui te portauit. Beatus ꝑfecto quia ꝑ omnia subditus erat verbo dei cōcors quocꝫ rationi. concors insup sine dissidētia si/bīꝑi. ¶ Cognouerunt banc inesse debere cōsonantiam humano cordi pħantes ali/qui sicut Aresto. tradit. q⁹ in virtuoso om/nia cōsonant rōni. Quid autem magis homini ꝓpriū esse debet qꝫ ratio qꝫ viuere consequenter ꝑm eam et eidem cōsonare. Puto autē nullū talē inuenerat Aresto. virtuosum. vbi non frequentius dissonaret vetus homo/rationi corpus vicꝫ mortis huius. sed ita voluit non quales videbat. sed quales esse debere censebat pħs iste clarissim⁹ describere dū felicitatem venatur humana natura. ¶ Porro nullus vnꝯ pħantium et ꝑscrutatorꝫ seculi potuit attingere vnde esset dissonantia talis in hoīe/quā beu cogimur sentiendo fateri. sola fides/banc expeccato ꝑmorꝫ parentū venisse reuelat. Et hoc altero duorꝫ modorꝫ ponitur a sanctis Unus est q⁹ iusticia originalis erat integritas institute nature humane a deo. cui⁹ ꝑfecta sunt opera. qui anime imortali corꝑus aptauerat potens non mori. ⁊ per contemperans rationi. Ponūt alij iusticiā originalē fuisse habitum quendā additū. quo fieqat talis coaptatio ad rationē ꝯdiu ratio subdita esset deo qua iusticia sublata sensus velut effrenes ablꝫ retinaculo ꝓruerunt in obiecta sua ꝓpronec expectato regimine rōnis. ¶ Grandis apta est conquisitionis tam pħice qꝫ theologice materia. sed ad rē quā attendimus accedat ꝓtin⁹ cor nostrū et os nostrū. tradere scꝫ noticiaꝫ cauticordi. i. cantici cordis vnde pcedit cāticum oris. quorꝫ differentias ad inuicem ꝓmo si notauerim⁹ patebit quidditas seu natura citius vtriusqꝫ. quomō ꝓterea ꝟbū dei verū/affirmat q⁹ ex abūdātia cordis os loquitur et cantat ¶ Canticū oris. est vox sensibilis numerosa. ab auditu exteriori ꝓprie ꝓceptibilis ponitur vox ꝑ genere/⁊ numerosa iungitur. quasi ꝑ differentia ad voces. nullā habentes numerosam ꝓportiōez Additur tertia clausula. ꝓpter voces cordiales intrinsecas et intellectuales. que pcipiuntur aure cordis vel intellectus. put scripturis sacris et pħicis/locutionib⁹ trahi potest. Habemus sic ꝓmā ꝑcipuā differentiā a canticordis que est vox interior numerosa/ab auditu solo interiori ꝓprie ꝓceptibil'. ¶ Canticū oris/cōuenit aialibus ꝑsertim auib⁹ in quib⁹ numerosa vox inuenitur. ab auditu exteriori ꝓprie ꝓceptibilis Testat⁹ philomena/hoc alauda/hoc carduell⁹ hoc turtur et ꝟrūdo/cygnus et alia multa. Colligim⁹ hic scōam driaz a cātico cordis ma/xime rōnalis ⁊ humani. de⁊ pūs est inquisitio. Uū ꝯꝫuis in auib⁹ concinentib⁹ si cui cꝫ suū cor sit et imaginatio quedā seu fantasiatio numerosa/que se monstrat exteri⁹/sit deniqꝫ multiplex passio. nihilomin⁹ ad canticū nostrum cordis siue canticordum nō attingunt. Hic aspicimus q⁹ passiones et sensus sunt in irrōnabilib⁹ determinate ꝓ obiecta sua/⁊ vniformiter opaꝫ qōlibet iuuiduū sue spēi. Hō ei cātat aliter vna philomena qꝫ alia. sic nec aliter facit nidū suū/Hec⁹ i hoīe cui⁹ rō nō est ad vanū limitata. vū tāta varietas in hūanis oris. Hā qō est sparsum ꝓ industrias singlares in bruttis. rō colligit in se totū ¶ Canticū oris ꝑt ab altero cognosci ⁊ pcipi ⁊ iudicari. Canticū ꝟo cordis/solus ille q⁹ erit innotescere mediate vel imediate Facit ad h illud apli cū Tu dñe q⁹ nosti corda oim Stillō i De⁹ intuet cor. cū multꝫ in hāc sniam Qualiter aūt pateat cor hois vel hic vel in ꝑria. tam angelis qꝫ scris seu locutiōe mutua seu oronis directiōe deuota/alibi videt. ¶ Canticū oris pōt cū altero cātico oris ꝓ cōcinentes ad inuicē ꝯbinari ac i vnā colligi sympħoniā. h in discātib⁹ ꝓ tenorē ꝓ ☽tenorez. ꝑminucias ⁊ ꝓ fractiōes vocū multifarias Et experientia mōstrat. et ars certa tradit'et scribit Hec aūt oia fieri nō pōt saltē hic in via ꝓ hoies forꝭ i cātico cordis. ☽surgat⁊ ꝑ inde difficultas cognitiōis cāticordi apō eos q⁹ nō ☽uertūt ad cor. ꝭ ab eo negligentia vel ruditate vel imperitia dinoscuntur ¶ Cāticū oris pōt inuito fieri q⁹ aptis auribus velit nolit illud audiet. aur si ☽sistit in gesticulatiōib⁹ vt sunt tripudiatōes illō inspiciet nisi tē oculos clausos būerit Cāticū

vero cordis aliter (vt p̄missuz ē) nō ꝓcipit i mediate ab auditu vel intuitu. etiam si co natum suum dederit ad audiendū vl' vidē dum. possunt nihilominus cōiecture que dam sumi quemadmodū ex occursu faciei ex oculoꝝ nutu. ex gestu corpis. cor se pdit ¶ Canticū oris potest fieri sine libero ar bitrio p motū naturalem vel aialem vel ex trinsecū seu alienū. ptz in auibus. ptz in pu eris. z alijs nō dū hūnb expeditū iudiciū rō nis. Hostꝝ verocanticordū quale ꝙquiri mus/ sola ꝓducere potest libertas arbitrij/ vbi volūtas p̄monet z inclinat. rō delibe rans ordinat et imperat. Tandem volun tas exequitur et effectui mandat. Sancti p̄inde cōcordant. dū vnus attribuit (exem pli gratia) orationem voluntati. alius rōni Sic ꝓtera dum vnus dicit oīoem z cāticā p virtutes intellectuales. alius p morales. alius p theologicales. alius p dona causa ri. Siquidem nullū est canticū qō nō pos sit a virtute qualibet impari. i. mediate cau sari. Ita enī videmus in oībus actibus bo nis. sed immediata ꝓductio et elicitio suā habet ꝓpriam virtutem: vt sperare spem. di ligere caritatem. orare deū et sibi cauere re ligionem. que spēs est iusticie. ¶ Canticū oris de se indifferens est ad bonitatem vel maliciam de genere moris/ datur ratio. q̄ niam de se et intrinsece non est actus liber ꝓterea si dicitur bonus moraliter aut ma lus/ laudabilis aut vituꝑabilis/ oportet q̄ hoc recipiat aliūde. et hec ordia sequtur ad p̄ cedētem. Sed cantico cordis damus lau dem aut vituperiū/ tanq̄ sit a libero arbitrio elicitiue. et pinde essentialiter et intrinsece liberū est hmōi canticordū. Volumus ta men ab actibus humanis extrinsecis/ tol lere laudem vel meritū. sed hoc habent ex p ticipatione et origine prime libertatis. ¶ Canticum oris potest violenter elici. s. ab extrinseco nō conferente vim passo. et saltē diuina virtute. Secus inuenies in nostro canticordo ad qō volūtas cogi neqt. Im plicat enī q̄ actus cordis humani sit elicit⁹ libere/ et respectu eiusdē sit violētus. iaz vo luntas patiens vim cōferret nec cōferret in actu suo. qō implicat. ¶ Canticū oris est subiectiue in re materiali et extensa. siue sit sine nō sit organica. Subiectū vero nostri canticordi/ est i solo corde rōis. sine sit por tio superior et quasi vir. siue inferior q̄si mu lier. siue in quadam scintilla et apice intel ligentie pure quam mentem aut' sinderi sim quidam appellant. Sed vbiq̄ suū eli cit canticum/ sine vsu corpalis organi req sitio. cuius ad fantasmata prius aspexerit. et ex illis spēs intelligibiles abstraxerit Et hoc si non fit ex alto/ virtute verbi dei collu strantis/ imꝰdiata reuelatio. ¶ Canticū oris spectat ad veterem hominem. cāticor dum vero nostrum ptinet ad nouum. qui fm deum creatus est ad imaginem et simi tudinem suam. nō dumtaxat in vestigio.

Sequimur hoc loco cōsideratiōem apo stoli de biptito homine in quolibet viato re. cuius intelligentiam et misteriū/ nunc z hic supponimus. dicēres cōsequenter tot essedrias assignabiles inter canticum oris et nost rum canticordū/ quot et cuitas apls assignauit inter nostros hoīes/ hunc vete rem istum nouū/ sub vna et in vna homis naturali psona. vt q̄ vetus tyrannizat lege carnis et peccati. q̄ obuiat et dissonat rōni q̄ legi dei subiectus nō est. q̄ captiuat nos sub iugo peccati. et ita de reliquis Et nouꝰ agitur. ducitur z regit spū libertatis et iusti cie. et adoptionis filioꝝ dei. et spe beredita tis eterne. ¶ Collocato tenore dicendorū cōsequēter notulemus nunc rūdendo/ ob iectionibꝫ. nūc nostra ponendo. ¶ Habēt in p̄mis dubitatiōem ea que dicta sunt de cantico cordis qō distinguit a cantico oris. q̄ pōt fieri sine eo. Cū dixerit xp̄us q̄ ex a bundatia cordis os loqtur. Cū ꝓterea cer tum sit nulla vocē que ē sonus ab ore aial' ꝓlatus/ fieri sine corde qō est p̄ncipium vi te et motus. Respondemus q̄ vbiq̄ sunt i aliqua disciplina seu veritatis cognitione diuersi termini. quorū quilibet habet acce ptiones multiplices seu p analogiam seu p equiuocatiōem/ restrictio vel limitatio pōt z debz ꝓmitus fieri vel supponi ad certum aliqō significatum. alioquin incideret sta rim confusio. et ex confusione deceptio seu sophistica paralogisatio. Propterea si de bet in p̄mis p̄supponi quid nominis sicut debet. oportet cōsequēter illud esse certum vel q̄ sic vult impositor cum nomina sint ad placitum vel ex vsu autentico maioruꝫ colligitur. Fatemur itaq̄ cor dici multipli citer et ad multa. sil'r os. Placuit nihilomi nus ex causis impositis/ coartare fmonez. mō qui dictus est vt cor significz h̄ in hoie liberū arbitriū rōis Os vero notet organū carnis. quamuis etiam cor ita sumptum

habet suū os intrinsecum vt ibi. labia dolosa in corde. et corde locuti sunt. Os carnis pari mō suum os habere inuenitur vt ibi. In ore fatuoꝝ coꝝ eoꝝ. Consequenter notandū est iuxta diuisionē apli de duplici homine. nouo et veteri q̄ duplex est i genere canticū. vnū nouū. vetus alterū. Que distinctio sumit penes vtutē et vitiū. celeste et terrenum. spūale et carneum. liberum et illiberum. grām et peccatū. meritū et demeritum. caritatem et cupiditatem. vel amoꝝ dei et amorem sui quē dicimus libidinem. Quo fit in canticis vt quicq̄d spectat ad vtutem immediate vl' mediate. elicitiue vel impatiue. intrinsece vl' extrinsece. essentialiter vel denoiatiue. illud computetur inter cautica noua. aliud autem ex aduerso vetus reputetur. Colligitur huius distinctiōis rō nabilitas ex apli locis plurimis. Et quia xp̄us dixit. Ex verb tuis iustificaberis. ecce nouitatem. Ex verbis cōdemnaberis. ecce vetustatem. que duo tamen a cordis abundantia p̄cedunt. Stabit igitur q̄ sile canticum/sit in ore vnius nouū. et in altero vetus. imo sunt in eodem ore tempe et corde mutatis ¶ Cur aūt ista notamus/nisi pro cognoscenda verius distinctiōe cantici coꝝ dis a cantico oris. que non sic accipenda est vt nō plerūq̄ cōueniant et sit aliq̄ō cānticuꝝ oris nouum. licet nō intrinsece et illicitiue Sit p̄terea canticū aliq̄ō cordis vetus dū vltro pessimas machinatur cogitatiōes. et ab eo exeunt iuxta verbū xp̄i cogitationes male. homicidia. adulteria. fornicationes. furta. falsa testimonia. blasphemie. auaritie. nequicie. dolus impudicia. oculus malus. supbia stulticia. Vides q̄ p̄auuꝝ coꝝ tale. q̄ dissonū et horribile. ¶ Opponetur hic forte nobis de pueris qui nonduꝝ hūt vsum cordis intellectualis/q̄ō est iudiciuꝝ liberū rōnis. Nōne sequi videtur ex p̄notatis/nullū in ipis esse canticū nouū/neq̄ vetus plus q̄ in bestijs et auibus. Cū tamē xp̄us approbans cantica pueroꝝ hebreorum/cōfirmauerit dictū suū autoritate prophetica. Ex ore infantiū et lactentium p̄fecisti laudē. Proinde frustra ponerent in ecclesijs pueri. qui tamen vident gratissima portio chori canentiū. Quid iterū dicem⁹ de beato illo infante Johe baptista in materno vtero gestiente. saltāte et exultāte Nōne fuit ista spūalis nouitas gaudioꝝ. Cui moꝝ cōcinebat mater exclamans voce magna. Benedicta tu in mulieribꝫ. Canticū insup addit suum Maria dicens Magnificat aia mea dīm. ¶ Fuit plane nouitas i hoc beato puero cū nouo cordis. Aut q̄ p̄acceleratum est in ipo iudiciū rōnis. aut quia spūs xp̄i monit coꝝ nescientis/ad exultatiōem nouitatis. Sic de pueris hebreoru. imo et de p̄phicis viris/et de ipis etiam apl'is/die pentecostes dici pōt/dū diuina patiebantur. put de Jerobeo loquit dicnit/dū q̄ rapiebantur. ducebantur. agebārur a bono spū vehementius q̄ agebant. Quo contra de vesana vate dicitur in malum dat sine mente sonum. In illa siq̄dem et silibus/spūs p̄phitonicus non erat subditus illis. quemadmodū de p̄phis affirmat apl's q̄ spūs eis subiectus est. subiectioꝝ intellige nō seruitutis. sed cōdescensiue pietatis. vt xp̄us fuit Joseph Marie q̄ subiectus. Ceterū de pueris alijs spāliter nō inspiratis. cantantibꝫ tamen in eccia deuq̄ laudantibus. quid dicemus Hunq̄d dā nabim⁹ vel inter vetera q̄si solius oris sint aut carnis numerabim⁹? Posset q̄z fieri q̄stio de musicis organis/tam in veteri q̄ in noun lege/ad diuinas laudes cantandas ordinatis. de carminibꝫ denicq̄ que nō intelligūtur vt sepius a multis cantantibꝫ q̄ sūt sine litteris idiote. ¶ Supperit hoc loco necessaria cōsideratio de libertate actuum quā alibi latius exposita/breuit hic recēsemus. Est itaq̄ liber actus ille sol⁹ formaliter et intrinsece/q̄ elicit a volūtate libera. formaliter et essentialiter. et tale est cāticoꝝ diū nostrū. i. canticū coꝝdis put exposuim⁹ q̄ repositū est in organo coꝝdis et dicit ei⁹ abūdantia. Quisquis igitur in has formte lr̄as incidet/vigili corde semp intellige coaptatiōem hanc nr̄am de corde/ad signdum dumtaxat liberū spīm humanū. quātuis inueniat dictū coꝝ carneū et lapideū. q̄z apud nos coꝝ dictū de spū sm̄ p̄ditiones suas arbitremur. ¶ Sunt alij act⁹ q̄ dicunt liberi p̄cipatiue. eo q̄ impant a volūtate libera. z̄ diuersis ordinibꝫ vel gradibꝫ primis aut remotis in ordine ad spūalis coꝝdis impium. Exemplū in cantico. q̄ō elicitur p̄mo a mēte coꝝdis. Ben enī p̄bo vnit Maria in suo magnificat Deinde formatur in corde carnis. p imaginatiuam virtutē/canticū simile p impiū volūtatis. Procedit deinceps ad sens⁹ exteriores. p̄serti ad os vbi fit sonus vocalis. aut p̄grediturvsq̄ ad

pcussionem instrumentoꝝ musicoꝝ in q̄ bus fit resonantia. que licet fiat in rebꝫ nō animatis. nec vllo modo libertatem habē tibus/dicūtur tamen hec cantica libera. qz sunt saltem mediate a libero impata. Exē plum de sagitta q̄m ad occisionē hominis missam/dicimus libere moueri. pbatio q̄a mors inde secuta/libere facta iudicatur et punitur. ¶ Quo circa patet responsio/cur possunt inter cantica noua numerari. imo et dici meritoria/multa que carent sensu q̄s to amplius ea que cū aliquo sensu fiunt. et cū quadam inclinatione spontanea. nō sic̄ in pueris est. nam et bruta ptic̄pāt aliqua tali spontanea licet non libera motione qz non ita prsus agūtur quin coagant. Tan ta denicꝫ viget in aliquibꝫ estimatiue vtu tis claritas/vt ptic̄pes esse libertatis z diui haustus (vt de apibus poeta dixit) videan tur. Et vnde hoc si nō ex lege diuinitatis a Dioni. tradita. q̄ infimis supioꝝ cōiūgū tur supma inferioꝝ. quēadmodū igitur cō uenit spūs humanus cuz angelis in apice mentis. ita z brutalis cognitio cū hominis imaginatiua virtute ¶ Placeat vltra pro gredi. videbimus q̄ nulla penitus opatio in vniuerso q̄s tūcunꝫ naturalis habeatur quin relata ad p̄mū p̄ncipiū/dicat sit libe ra/tancꝫ ab eo liberrime pducta. Et ita q̄li bet opatio laudabilis ē z collaudāda. Si cut elevati ꝓphe/cōsiderantes omnia in or dine ad suū p̄ncipiū/collaudare dicerūt ip sum deū z ad collaudandū z bñdicendum cōgratulando cōplacendo q̄s sunt hortati. Que ꝛsideratio q̄s late pateat ad cātica cor dis nostri/sciet cor illius q̄ ex sententia di cet cum ꝓpha. Viam mandatoꝝ tuoꝝ cu curri cū dilatasti cor meū. Quale salomon dicitur habuisse latū nimis. Quāto amplius illa beatoꝝ beatissima cui ꝓueniebat il lud Isaie. Tunc videbis et affluues z mira bitur z dilatabitur cor tuū. que in omnibꝫ et sup omnia videbat z audiebat cantantē filiū suum dei verbū. ¶ Inuenim⁹ ꝓterea rōes alias in pueris/cor ad ecclesiastica cā tica mancipātur q̄uis nōdum plenus sit ei eis vsus rōnis/p̄mo qz tollitur ociū iners qō multa mala docet Dehinc habit⁹ ton⁹ facilius adquirit. Recondit insup memo ria sibi cantica que postmodū medit⁹ intelli gentur. dum quasi ruminanda deducta fu erint addētes pie meditatiōis et iudicij rō nis. Videmus ita fieri circa disciplinas a lias. vt in grammatica pueri cōmendant donatuz cuius nulla est i ipis tūc intelligē tia. Adde q̄ assistentes magni/recipiūt hu iusmodi cantica pueroꝝ ad elevatōem mē tis in deū. Faciunt insup illa cantica sua/ei se/dum ea vel p̄cipiunt/vel instituūt/vl ap pbant/vel ipis semet afficiunt. q̄uis non est omnino tollendum qualecunꝫ meritū ab ipis pueris. qui gratiam baptismalem habent. et quoꝝ angeli semp vident faciez patris. Qui denicꝫ pui. non quo q̄nicꝫ affe ctu ferūtur in deū. sicut de se refert Augusti nus. Nam euenit ibi esse plus affectionis vbi minus cognitionis naturalis positū ē Patet in aialibꝫ z feminis. ¶ Caderet hic querimonia/nullis p sua indignitate verb explicanda/de pessimis seductiōibꝫ puero rum. quoꝝ puritas vt angelica venerari ser uari q̄ deberet. q̄s ad cantica modesta sctā q̄. iurta etiā p̄bi traditiōem/optebat insti tui. Sed ve et ve carni z sanguini. q̄m p̄e ter z vltra corruptiōem naturalem puerse originis/gandet malignans flagiciositas maioꝝ/demergere collo ten⁹ puulos in sce noꝝ gurgitem verboꝝ factoꝝ z canticoꝝ. Consolatur tamen aplus electos dei qui bus dicit. omnia cooperari in bouum. mirꝫ prorsus z incomprehensibilibꝫ modis Et quemadmodū de veneno cōponitur tyria ca. sic p̄ditio maloꝝ/saluatio fit electorum Fit demū opatio eadem (vtputa canticuz oris puerilis) vni ad vitaz. alteri ad mortē. ac pinde diuersis respectibꝫ. idē canticū vi ta et mors notatur. ¶ Surgit alia dubita tio/ꝓponendo differentias cantici cordis z oris. Dictum est/canticum cordis esse li berum et intrinsece. ac perinde laudabile z in nostra potestate. videtur experientia con tradicere/cum querelis deuotoꝝ frequēter lamentantium illud de psalmo. Cor meuz dereliquit me. Nam cur p magno et p̄cipuo dono loquitur Dauid ad dñm. Inue nit seruus tuus cor tuū vt orare te. si passiz oibus hoc cōcedi videret. Supaddit ob iectio nō minus plena murmuris apō ml tos. dicit eni. ¶ Si canticū cordis suffic apud deū. cur addita sunt tot cātica oris q̄ corpus atterant sua multiplicatiōe et men tem diuertūt a sua deuotiōe. z nō nisi fasti dium frequēter sua repetitōe nauseāti cau sant. ¶ Est alia qō sup mō traditiōis nr̄e de canticordo nouo. q̄ videtur sua uouita te vel arrogans vel inutilis vl ꝓficta vl ver

k

bosa ¶ Verūtamen expediamus duas an
tea ꝓpositas dubitationes. et dicamus ad
ꝑmam de libero vsu canticoꝛdi nostri. qō i
telligimus cum ꝑsuppoſitiōe ⁊ non aliunde
ſcz impedito ⁊ abſoꝛpto. ſed ſtante iudicio
rationis. Nam ⁊ arbitrium/dicitur liberū
de rōne iudicium. Hoc autem impedimē
tum fit aliqñ non imputabiliter ad culpaz
ex toto. qñq; ex tanto. modi quoq; cauſan
tes hec impedimenta/alibi traditi queren
di q; ſunt. Ceterum ſtante iudicio rōnis/
poteſt nouus homo regeneratus in chriſto
libeꝛ cāticum nouum coꝛdis exerceꝛe/ eli
cere/modo tali aliquo qualem notabimuſ
ſm voces et per voces affectuum. etiā vbi
canticum oꝛis nullum ſequeretur. Alioqn
apoſtolica monitio tam ꝑ Pauli q; Jacobi
fruſtra eſſet/hoc autem fieri ſemper poſſe.
idcirco quibuſdam non apparet. quia vel
non ſentiunt huiuſmodi affectiōes in coꝛ
de ſuo carnali. q̄les dicte ſunt ⁊ poſite ſunt
paſſiōes a philoſophis q̄ſi ſole. vt ſpes me
tus meroꝛ gaudium. aut oppoſitas volun
tati ſue paſſiones. tales ipſi patiuntur in
uiti. Hec eſt fatemur non mediocris neq;
irata conqueſta/timoꝛatarū quoq; conſci
entiarum vehemens exagitatio ¶ Cui ſub
vnius caſus exemplo/conabimur reſpon
dere/aperiendo dicendis infra viaz. ¶ Le
bꝛiter queritur ⁊ paſſim a theologicis. ſi
doloꝛ cōtritionis de peccatis/debeat eē ma
ximus. etſi minus eſſe poteſt. Notant ipſi
diſtinctionem vtilem ⁊ accōmodam valde
ꝑ canticoꝛdi noſtri totius intellectu. Eſt in
quiunt doloꝛ aliquis in ſola rōne qui libe
ro ſubiacet arbitrio. Doloꝛ iſte et diſplicē
tia vel odium vel deteſtatio ſic elicita cum
gratia/ſufficit ad deteſtatiōem pcti ſuppo
ſito q; nullus in coꝛpe doloꝛ ſequeret. Atra
men dicitur doloꝛ de peccatis ⁊ doloꝛ ma
ximus. qꝛ de nulla re altera temporali/tan
ta deteſtatio elici debet a coꝛde rōnis. ſicut
nullū eſt damnum pene/qō equipetur dā
no culpe. Doloꝛ alius eſt quez philoſophi
numerant inter paſſiones concupiſcibilis
ſenſualis. qui conſurgit ex apprehenſione
obiecti diſcōuenientis ipi ſenſui coꝛporā
li. habet hic inſup cauſari cū motu ſpiritu
um. et cōſtrictione coꝛdis. Hunc vtiq; do
loꝛem/nō opoꝛtet eſſe maximū in peniten
te. imo nimius et culpabilis eſſe poſſet. vt
pote coꝛdis ſenſualis et coꝛpis deſtructiu⁹
¶ Poꝛro nō eſt ſm hunc doloꝛem menſu
randa ſemper bonitas penitentie. Cuius
ratio eſt. ſtat enim duos eſſe ⁊ ſepe videm⁹
quoꝝ vnus ex complexiōe naturali coꝛ ha
bet ſtrennuum ⁊ virile nec lacrimis idone
um. ita vt vel vix vel nunq; flere poſſit. E/
rit alter coꝛdis feminei mollis/ad omnem
miſerationis occaſionem lacrimis lapſum
vel ꝓnum. Primus eliciet deteſtationem
peccati ſui/intenſius in animo. foꝛti⁹ ⁊ lau
dabilius in caſu q; alius. nec appꝛhendet il
lum ſapientis verbū. Coꝛ durum male ha
bebit in nouiſſimo. Jam enim talis pecca
ta deteſtans ꝓpter durum nō durum coꝛ ha
bere ſed molle dicendus eſt. fit tamen vt ſe
pe redundāria doloꝛis coꝛdialis in coꝛp⁹.
niſi ſiſtat ſe libere mens ne fluat in inferio
ra. ſicut in xpo fuit ſicut poterat Adam ¶
ſicut Maria nullum bñs motū ꝓueniente
iudiciū rōnis impabat vt placebat in coꝛ
p⁹. ¶ Eliciunt ex hac diſtinctione mgr̄ali ¶ 1
et autentica vulgata ꝓbata recepta q; ſalu
bꝛes et pulcre conſiderationes. ¶ Primo
q; noīa ſenſibiliū paſſionū tranſferūtur rō
nabiliter ad affectiones volūtatis ſignifi
candas. Hoc cōfeſtim ꝓſpicuum eſt de do
loꝛe de quo minus q; ō plurib⁹ aliis appa
ret Et hoc diffuſe deduxit Aug⁹. in ſuo de
ciuitate diuerſis libꝛis et capitulis. maxie
dum longam de opinione ſtoicoꝝ et hiſto
ria agellij retit oꝛem. ſumpta occaſione ō
paſſionib⁹ demonum ſm poſitionem pla
tonicoꝝ. noiatim apulei. qui deſcribēs de
mones dixit eos eſſe aialia coꝛpe eterna. a/
nimo paſſibilia. omni vicz genere paſſio/
nū q̄les in hominū coꝛdib⁹ exꝑimur Ac ꝓ
inde nititur ſaluare ſuperſtitiōes gentiliū
et ſacrificia ⁊ carminationes. qm̄ dixit de/
mones talibus allici vel placari. Ceterum
Aug⁹. cōcludens ex hac miſerabili cōditō
ne damnatiōem demonū ꝓueriſſimā plus
q; hoīm hic etiam peſſimoꝝ redit ad reme
moꝛatōz duarū ſectarū. Una fuit ſtoycoꝝ
que paſſiones ponebat in ſapiētem cadere
nō poſſe. qm̄ erat virtuoſus. virtutes aūt in/
ſenſibilitates qꝛ ſenſū ꝓhibēt paſſionum.
Secta fuit altera peripateticoꝝ q̄ nō dam
nabat paſſiōes oēs nec a virtuoſo ꝓhibe
bat ſi fierēt moderate. Cōcludit tñ Aug⁹.
diſputatiōem hāc magis eē verbalē de noi
bus paſſionū q; realē de ſuis effectib⁹. Falle
bant ſtoycos qꝛ ſolū ꝓſiderabāt i hoieꝝ
nec aliquid habere debere qō eſſet commu
ne cū coꝛpe credebāt. Deceptus eſt ē ſtul/

tus epicurus nihil in homine more seducere or̃ preter corpus attendens. et dicens i cor de suo non est deus. Fides vero consonat illuminate rõnis Aresto. ponenti in homine aiam rõnalem et corpus organicum. hec sunt. put hic loquitur et caro. Fuerũt apũd nos ꝓcipui duo theologi quor̃ vnus magis insecutus phiam Aresto. tradidit nomina passionũ nõ ꝓprie dici de affectionibus spũalibus. Alter plus herens Augustino/tradidit in spũ rõnali sic inueniri cõcupiscibilem et irascibilem volũtarias fm ꝓpriam theologor̃ acceptiõem /quẽadmodũ in appetu sensuali fm phm. Et ꝫ absq; dubitatione putamus esse verum cũius (vt Augusti. tradit) frustra de verbis/vbi de re constat nectitur cõtrouersia. Neq; enim phs ipe/cũcto minus quiuis theologus / negat etiam deo gaudiũ esse delectatiõem et letitiam. dicit enim deũ vna simplicissima et immutabilissima operatione delectari. Plato q̃ q; dicit deũ postq; mundũ fabricauit exultasse gaudio Et in sacris litteris. gloriatur sapientia delicias suas in filijs hominum Et qñ letabitur deus in opib̃ suis. non q̃ idem affectus sui mutatione. sed exteriorũ operationis innouatione ¶ Elicit amplius ex ꝓnotata distinctione tanq; claue nostra ꝓ canticordo q̃ nõ ex motu cordis carnal' accipi debet virtutũ aut vitior̃/nec etiã reuelationũ vinculis et certa distinctio. Vere ꝓfus enũciauit sapiẽs Cor tuũ sicut ꝓturiens fantasias patitur nisi ab alto immissa fuerit visitatio. Neq; parũ formidanda est verbi dei ꝓ os psalmiste cõminatio. Dimisi eos fm desideria cordis sui ibunt in adinuentionib̃ suis. Quanq; dixisse legatur deuotus Bern. q̃ ex motu cordis spũsancti pñtiam agnoscebat. Nõ q̃liter intellexerit habeatur ex alijs dictis suis et regulis euãgelicis. que nõ in motu passionũ corpaliũ sed imitatione et custodia diuinor̃ fmonũ cõsiliũ dicũt eẽ ponendũ Cõsiliũ meũ inq; ps. Justificatiões tue. Passiões autẽ cordis carnal'/habeto eo suspectiores q̃ feruentiores nec rõis frenũ sequẽtes attẽderis/q̃q; tũcunq; sctẽ deuote iuste sublimes apparuerint. qm̃ latet in talib̃ aut sub talib̃ vt sepe demoniũ meridianũ. ¶ Habetur cõsequẽter q̃ nõ sp illi sunt virtuosiores q̃ iudicantur deuotiores in cõpunctiõib̃ et lacrimis ad quas sexus femineus. qr̃ pronus est cãtatur esse deuotus. ¶ Verũ potuerunt iste veritates cũ similib̃ infra explicari/soluẽdo tertiam dubitatiõem si scõam ꝓmiſ ab soluerimus. ꝓ repbensione murmurantiũ cõtra tot cantica oris que carnis esse ponimus. et que fieri crebro cũ fatigatiõe hominis vtriusq; nemo negat. licet alia et alia rõne hic et ille moueatur Cõsonat distinctio de dilectione dei quã non oportet semp esse maximam in sensu p intensiõem vel extensiõem. sed in mente p appciatiõem et ꝓponderatiõem. q̃ citius eligitur ois amor alius ꝓprie etiã vite. deseri/q̃ dei subeat offensa. Patuit in martirib̃ magis q̃ incarnaliter philocaptis. Saluat hec distinctio ꝙ̃ inter quo pacto stant simul in eodẽ/tristicia et letitia. cũ motus hẽant ꝓtrarios in corde. illa stringit. hec dilatat. verũ nõ in mẽtali. sz sensuali passione locũ hz. ¶ Demũ ad edificatiõem eccliasticor̃ maxime monachor̃ pauca notemus. Ecciam cõsiderem⁹ ciuitatẽ gl'osam esse. Preterea reginã illã q̃ astitit a dextris dei in vestitu deaurato circundata varietate Esse rursus corpus insigne misticũ/hñs instar corpis naturalis/mlta mẽbra q̃ nõ eundẽ actũ hñt. sed in ea distribuit spũsctus dona sua/put vult/tam gratuita solũ q̃q; gratificantia. gratũ facientia. Deniq; ciues huius ciuitatis optet quẽlibet ambulare vocatione q̃ vocatus est. hũc in actiua. alterũ in cõtemplatiua. nũc in operatiõe. nũc in ocio sctõ. qñq; in obedientia regulari. aliqñ in q̃dã spũs et corpis libertate. Descẽdit hmõi varietas vsq; ad canticor̃ diuersificatiõem in ecciasticis cerimonijs multiplicẽ. Itaq; dũ apli discurrebãt in oẽm terrã ad cõuersiõem gentiũ. Xpi tñ nõ legũtur in hmõi cãticis exterioribus semet exercuisse. pertim more iudeor̃ in synagogis et tẽplo salomonis Et qñ legalia cessasse docuerũt/ac deinceps magis traduxerunt ritus gentiliũ p flamines et archiflamines ad ecciasticã policiã/q̃ p sacerdotiũ Aarõ sub fine tñ altero q̃ gẽtiles. Porro tempore martirũ circũierũt alicq; in melotis. in pellib̃ caprinis. in mõtib̃ et spelũcis et in cauernis terre. apũd q̃s et q̃les satis pbabile ẽ vocalia cãtica nõ fuisse. Post dilatatiõis eccie ac reddita pace/fuit nihilominꝰ mlta varietas Sola psalmor̃ accẽtuatio tenuis/fuit apud alicq̃s. apud alios / celebrior cum arte sua cantus. Fuit apud alios discantus. addita sunt cymbala in ecclesijs benesonantia que cãpanas dicimus. Fuerunt apud

D

alios organa multarum fistularum iunctꝫ apud aliqnos rubis ducrilibus. ¶ Postremo quid necesse est numerare per singlas quales in canticis ecclesiasticis habite sūt et nunc obseruantur varietates? Rē amas ad fructum vel vsum. ¶ Dedit Aug⁹ quodam loco confessionū suarum intelligi/nō quam esse difficultatem circa rem hāc/ ita vt in neutram partem ausus fuerit p̄cipitare sententiam. Nam cum recordabatur institutionis ambrosiane de canticis et hymnis/ne populus in eius custodia vigilans merore tabesceret. dum q̄ lachrimas suas meminerat quas hmōi vocibus acriter cōmot⁹ habuerat eliquabatur veritas i cor eius et bene cum illis sibi erat. trahebatur approbare cantandi talem morem. Sed postremo dum sentiens blandimenta dulciorum canticoꝝ cedere sibi in quandā aurium voluptatem/dixit se malle tunc cātārem non audire. nam penaliter inquit me peccare confiteor. dum plus ipe cantus q̄ id qđ cantatur me delectat. ¶ Cōquisitionem habet hoc vltimū/non mediocrē/ primo de musicis instrumentis et organis. q̄ nihil vtiq̄ loquūtur vltra mulcentē armoniam/nisi p̄ incertis intelligentia. Sed et de laicis alijs q̄ non intelligentibꝫ ea que cantantur/quasi par est difficultas. ¶ Deinde supadditur altera p̄ncipalis dubitatio de multiplicatione canticoꝝ/mentꝫ deuotiōem suffocante sepius q̄ refouēte. maxime cum beatus Greg. alter ex institutionibus talium canticoꝝ iudicauerit indignū si diuini verbo dei/studiū suum in istis tēpus q̄ darent. que ratio videtur ad dispositos cōtemplationis ocio trahi. ne officiū qđ pro deuotione et xp̄iana p̄fectione institutum est/contra deuotionem militet. aut p̄fectionis culmen apprehendere impediat ¶ Pauca dicamus p̄ re tanta. fatemur enī q̄ plene satisfacere non hic sufficim⁹. Multe sunt cause multiplicationis psalmodiarum vocaliū in ecclesijs. Una est vite laicoꝝ/laudabilis occupatio/assistentiū consolatio/discoloꝝ morum deuitatio/cohabitantiū regulatio/penalis satisfactio. carceralis mancipatio. dei collaudatio. totius eccie repētatio/voti cōpletio/mutua recōpensatio/vtilis assuefactio/mentis humiliatio ¶ Harum autem. xij. causarū. si sūt alie non reducibiles ad istas/deductionez nō p̄sequentes ad p̄sens iungamus q̄ nō semp̄ homo constituitur quo p̄fectius viueret/aut cōtēplādo/aut theologisando/aut alioꝝ p̄fectibꝫ obsequendo. sicut et in polycia quosdam videmus seruos/magni tamē ingenij. quosdā mechanicos/quos ad liberales artes natura genuerat idoneos. et ita de pluribꝫ quibꝫ tradidit regulam ap̄ls vt ambulet vnusquisq̄ vocatione qua vocatus est. Sit hec vocatio spūalis/a diuina ꝓuidentia que vtiq̄ generaliter et immediate cōcurrit in omnibꝫ. sit hec vocatio p̄pria deliberatione. quemadmodū in religionibꝫ quoꝝ p̄fessoribꝫ si murmurauerint/ quid aliud dicetur q̄ illud ciuile. Videti ꝫ bi qui taliter elegeris. Et iterū. Patere qđ sponte subisti iugū. Grauat plane/nedū desidiam inertem/sed aliqñ aiam ꝓ̄us strenuam/onus assidue repetiti seruitij. Nam verissima p̄sus est rō quā monachus dedit interrogatus q̄d esset in sua religiōe difficillimū. an ieiunia. an vigilie. an silentiū Cōtinuo inq̄t/cōtinuati repetitio cantus ¶ Amplius vero q̄ murmur suū palliant aliqui. deus inq̄unt intuetur coꝝ et bōa voluntas ꝓ facto reputat. et minora/ꝓ maiora bona recōpensari p̄nt. sicut p̄ cōtemplationem actiua. Dicam⁹ q̄ iam in obligatis/ alia est rō q̄ de liberis ab obligatiōe. et hec est vnacā cur solidior aut volūtas aut compensatio nō sufficit sp̄. Noui rp̄ibus nr̄is duos celebres in theologia doctores ꝓficere oibus suis deus/hi cōferentes cū p̄ribus duarū religionū mihi sil̄r notissimis si religionē introirent. Possetis inq̄unt onera religionis cōformiter ad ceteros frēs exequi? quibꝫ se nō posse cū iam fracti eēnt etate rūdentibꝫ/sed posse studēdo docendo meditādo cōpensatiōem afferre. Dubitauerūt. Et si quotidie cū paulo rapet vos deus i tertiū celū/nisi cōpleueritis institutum religionis/nob quoꝝ magna ps aialis ē/nō nisi scādalū et vobis ludibriū futuros esse noueritis. tps intrandi religionē/tps manendi. vulgo dr. Qui cū lupis est: cū ipsis vlulet. ¶ Rursus si volūtas ꝓ facto reputetur apud deū q̄ ad meritū essentiale vite eterne. tm̄ multiplex in alijs reperitur instātia. vt in accidētali p̄mio q̄lis est aureola q̄ datur actui excellēti nō solū volūtati. Et rursus in actibꝫ p̄uilegiatis. q̄les sunt largitiones p̄ indulgentijs. vt p̄terea sunt exercitia sacramētoꝝ q̄ vim suā hūt virtute op̄is operati. vt insuꝑ sunt opa satisfactoria. q̄lia sunt

solutiones debitoꝝ. aut restitutiones ablatoꝝ. vt in ꝓposito solutio vocalis seruitij quoꝝ omissiones etsi nō semp ꝓpter impossibilitatem sint culpabiles ad damnationeꝝ non tollūt tamē oēm ex sola volūtate satisfactionis obligatiōem. qm̄ semp aduenientis satisfactionis opportunitate / p seipsel suos teneant. qō nō esset solutio ꝑfecta realiter ꝓtio. Demū in penis et pmijs ciuilibus / euidens est. q volūtas occidēdi sola vel volūtas alterū ditandi / facto nō equatur. Aduerte ꝓprijs q in ciuili vel ecclastica congregatiōe sicut ꝛ in legū traditiōe / respect⁹ habetur ad ea q̄ vt in pluribus eueniūt. nec priuilegia nec cōditiones nec vtilitates paucoꝝ / p pluralitati pīudicabiles esse debent.

¶ Cōsiderandum tū oportet dispensationem et bonā eq̄tatem apud tales casus particulares locū tenere. qui si negetur ꝓtinaci crudelitate aut insipiēti stoliditate. non video quid supsit afflictis. nisi recursus ad deum patrem et solatij cū implorationē mie siue q cōuertat corda patrum in filios / faciēs cuz temptatione ꝓuentū. potens est quippe deus dare patribus intelligi fieri posse ꝑ vtilitate fratrū spūali cū maria vacantiū exonerationem seruitij q̄ datur laborantibus in officijs temporalibus cū martha. nisi q aptior est oculus carnis ad ista q̄z illa. et si nō sp maioꝝ necessitas. ¶ Valebit ad extremū (sic opinamur) ad cōsolationem lugentiū sub iugo corpaliū canticoꝝ / declaratio cāticordi noui / ad quē ꝓperat intentio. si attentio nō defuerit qm̄ qui verbū narrat nō attendenti / q̄si qui excitat dormiētem de graui somno. Quid aūt nequius. q̄d intolerabilius quid lege punibilius / q̄s si nolit officij sui ꝓprius honestissimi diuinissimi. saluberrimi doctrinā q̄s audire. Dedit vero nob ecclesiasticis deus regiones gentium et labores ppl'oꝝ. vt cantemus ei. vt in sacris / verbū suum scripturis audiamus. btificans illos qui audiūt verbū dei ꝛ custodiunt illō. Quō custodiūt. ne solicitudo seculi et fallacia diuitiaꝝ / suffocent verbū. Quale ꝓbū: qō insitū ꝛ in māsuetudine et patientia susceptum. pōt saluare aias nr̄as. afferens in corde bono ꝛ optimo fructū multū cū hubilatione letissima in cāticis ꝛ verbo solatij. Ecce pegrini sumus in hierl'm celestē. Comitatur nos assidue verbū nō bīs amaritudinē / nō tediū / q̄ si comes facūdus i via ꝑ vehiculo est. comes alter q̄s facūdior verbo dei / cuius verba spūs et vita sunt. Sēserant hoc qui dicebant. Nonne cor nr̄m ardens erat in nobis dū loqueret in via et aperiret nobis scripturas. Sed quidem nouus homo pauculas de canticordo nouo / notulas attendat.

Thomus secūdus

¶ Canticū nouū aliqō esse et fieri i solo corde et ꝙbo mentis traditc anagogia xp̄ianis pegrinis. Anagogiam dicim⁹ sursum ducti onem q̄lem eccia quotidie monet facere cōcinēs. Sursum corda ¶ Cur hoc: nisi vt q̄ sursum sunt q̄rat nr̄ hō nouus de celo celestis dū pegrinamur a dño. cōuersatiōeꝝ nouam q̄rētes in celis. vbi cātatur cāticū nouum coꝝ sedēte in throno q̄ dic̄. Ecce nouа facio oīa. Hic dudū ꝑ Ezechielē pollicebatur. dabo vobis cor nouū. et spūm nouū ponā in medio vr̄i. Quidni tales inouati spū recto / cāticū nouū cāterent i corde nouo iuxta suasiōem ap'li scribētis ad Eph̄. Implemini spūsancto loquētes vobismetipsis in psalmis ꝛ hymnis ꝛ cāticis spūalibus cāntantes et psallētes i cordibus vr̄is. Hic agebat. Cecilia virgo sp euāgeliū xp̄i plāe nouum. plane verbum dei semp gerens in pectore / et cantāntibus organis soli deo decantabat. Fiat cor meum ꝛ corpus meum immaculatū ¶ Canticū tale nouum rōnabiliter appellatur cāticordū. i. cāticuz cordis vel cordiū. Huū quippe subiectū. suū instrumentū. sua corda q̄ dicit a corde su⁹ auditus. sua vox. suum os. sua modulatio est introrsus vel in corde mentis vel mēte cordis. qu̇ admodū vsa est psaltes nr̄a maria in suo cātico cāticoꝝ. prius nouo. qz nouū fecerat dūs sup terram. dum iam mlier circūdabat virū. Fit nempe. Fecit potētiā in brachio suo. Certe nouo. certe verbo dei. Dispsit su. men. cor. sui. Ecce mentem coꝛdis. siue referas ad deū dispgētem qui alioloco dicit tactus dolore cordis intrinsecus Et alibi loquit. Inueni virū fm cor meuz. Siue magis libeat ad supbos cōiungere quatinus enormitas ꝓfunda sui superbie maiori exaggeratiōe dānet ¶ Cāticordū nr̄m nouū describit esse vox numerosa. mēte cordis ad dei gl'am elicita libere. quā solus nouit q̄ accipit. Hoc nimirū est misterium q̄le loq̄batur ap'lus absconditū. Et secundū Dyonis. solis ꝓtiū xp̄ianis. hoc ē

nomeu nouum in calculo cādido scriptū: id est. in corde puro, qō nemo nouit nisi q accipit/quoniam in exprimētali noticia tactus spūalis/positum est. Hinc Apostol⁹ Quis hominū scit que sunt hois nisi spiritus hominis qui in ipo est. ¶ Esse vero voces aliqs numerosas in corde sola cordis aure pceptibiles nisi deo et quibus de⁹ voluerit reuelare cōuincitur exemplo Hoy/si cui forinsecus tacenti dicit dns. Cur clamas ad me. Et in ps. Desideriū pauperū exaudiuit dns. ꝓparatiōem cordis eorum audiuit auris tua. ¶ Finis canticordi noui ponitur esse dei gla. ad dria veterꝫ. cuius finis est amor sui vsqz ad contemptum dei. Ceterum libertas electiōis tenet locuz forme iuncta maxime gratia xpi que mandatum verbi dei nouū de dilectiōe formatet implet. Discernit ex hac pticula que diē elicita liberē/cāticordū ab omni prius can/
¶ O tico intus vel exterius tm̄ imparo. ¶ Canticordū hmōi/fuit excellentissime in illa beata que cecinit. Magnificat aīa mea dnm Et exultauit spi. me. in deo salu. meo. Preponimus hanc beataz in exemplar pulcerrimū et in testimoniū pro dicendis certissimū. ne dicat aliqs ista nos confingere de corde nostro. Ne pterea cogamur interim p equiuocatiōem vel aliter in aliena seu vetera cātica labi. Sed in sola anagogia nouus sermo versetur ꝯcinat et loquat. Assis igitur nobis o gratia plena: Dignare te/nos laudare et laudando disciplinam nouam sed certam et veram apire. Tu inqz c⁹ in corde qz sctūs z nouus amor singulari/ter ardebat spūsctūs in carne virginali mirabilia faciebat. et cor eructabat verbum illud bonū. Magnificat aīa mea dnm. ¶ Nōne tibi videt ex hoc statim cantico fctā fuisse mirabilis illa nouitas in maria tympanistria nostra. que nouitas appellat ab ap'lo/diuisio anime et spūs. quā efficer potest solus sermo dei viuus et efficax. z penetrabilior omni gladio ancipiti. pringēs vsqz ad diuisiōem aie z spūs. cōpagū qz z medullarū. et discretor cogitationū et intentionum cordis. Videatur sup hac diuisione auctor de spū z aīa. quid cōformiter ad Richardū/de verbo ad verbū tradiderit. quoniam elucidatio p nobis est in grāde stupēdumqz miraculum. nec attestatiōe nra solla satis credibile. ¶ Pergamus interea cōsiderare quo pacto spūs marie dictus ē nedum canere. sed ad actum saltare. tripudiare. et exultare velut extra se saltare. volebat pabolicū illud ip̄roperiū cauere quod de pueris ludentibus in foro/xpus bñdictus fructus ventris sui sumpsit cōtra pfidiam veterū iudeoz. Cecinimus inqunt vobis nec saltastis. Maria cecinit in spiritu z saltauit. nimiqz carmen illud erat nuptiale qō epithalamium dicimus. Sed quarū nuptiarum: vtiqz plurimaz. Nubebat in aluo virginalis uteri palacia. hūanitas cum deitate. caro cum verbo. limus cum deo. Fluebat eccia quā Johes vidit tanqz spōsaz nouam de celo descendētem a deo parataz nouo viro suo xpo. ¶ Nubebat deiformis marie spūs deo suo dño et agno qui erat tāqz sponsus pcedens de thalamo suo. verus sol iusticie ponens tabernaculum suuz in corde marie que erat mulier amicta sole. desponsata vni viri virgo casta Jesu christo ¶ Figamus pcor in hoc spiritu saltante/et exultante/spūales oculos cordis in lumie fidei. Cōsideremus hunc deiformē spiritū tanqz diuisum a carne/effulgeat apud nos tanqz angelus vnus dei sine carne et sāguine. Nibilomin⁹ aspiciamus ipm̄ p tpe vie tunc vere passum diuina simul z humana Nam inuenta sunt/ nō cōfusa tamen i ipo hec omnia. spes. metus. meror. gaudiū nō quidem ꝓpter corpus solum iuxta poete sētentiam. Hinc metuunt cupiunt gaudent qz dolentqz. Nec auras despiciunt clause tenebris et carcere ceco. Sed electione et acceptione libera voluntatis. Nolo tam̄ credat aliqs spm̄ marie/nō habuisse modum cognitionis alioz viatorz. in quib⁹ omnibus cognitio procedit a sensu. sed hac adepta spiritus suus libere vrebatur suis affectionib⁹ absqz organo corporeo de q̄ pau/lo post infra dicimus. Habebat insup affectiones varias ꝓportionales passiōes illis quib⁹ aīa sensu corporeo vtens afficit non sine motu carnis aut corpis: aut bonas tamen oēs habebat moderatas et ordinatas sub monade deo. in armoniā pulcerrimaz suauemqz. quā inhabitatrix dei sapia delectabatur audire. ¶ O si cognouisset stoy/coz disciplina grauis si inuenisset ex fide. mulierem hanc fortem/exclamasset pfecto hic h. O diuina mens sapientis qualez in hoīe poni debere cōtendimus. a qua mente nō gaudia sed mala gaudia. nō timorem sed vanum timorem. et ita de spe et dolore

remouendas ꝓdicamus. alioquin quid a lapide/q̄d alia quauis insensibili re differ/ret cōditio sapientis. ¶ Tales ꝓterea posu erunt tam platonici q̄z peripatetici celestes intelligentias/quales nos xp̄iani angelos noiamus/q̄z impari varietate. Audiamus tñ in eoꝝ positione qualēcūq̄z ad nos cō/sonantiam vel tenuē veritatis. Abūciētes in ꝑmis q̄ celū sit animatū tā q̄z aial aliq̄ rōnale cōpositū ex materia celi ⁊ forma in/tellectuali. Cōcedimus tñ/assistētes esse ce lis intelligētias. q̄les appellat ap̄lus admi nistratorios spūs. Haz regula est cōmunis theologie cū p̄hia/corꝑalia ꝑ spūalia mini strari. Cōcedamus q̄z verbū dei/ꝑ amoꝛez cōmunē spiritalē et vitalem alere oia quez amoꝛem interꝑtata fuisse videt p̄hia apud boetiū spñ vel aiam celi et mūdi. O felic⁹ i quit hoim genus si vestros animos amoꝛ quo celū regit regat. Et alibi ō aiaby loq̄ns deo. Quas inquit lege benigna ad te ꝑuer sas reduci facis igne reuerti. Ignē q̄d aliō intelligēs q̄z amoꝛem ¶ Ponebant rursus isti p̄hi cōsone satis ad magnū Dionis. q̄ in qualibet intelligētia post ꝑmā ⁊ vnicaz que deus est/triplex motus spūalis inueni ebatur. Un⁹ quasi circularis ⁊ vniformis circa diuinā mētem ab ipa in ipam tanq̄z ab oriente in oriens Alius velut obliquus de se ad se. in se tanq̄z ab occidēte redeat in occidēs/nō sine multa ꝑticulariū quadā ir regulariter recta. Tertius imaginabat mo tus rectus seu diametralis creatura a se ⁊ cō tra. Cātauit ista apud boetiū p̄hia dicens O qui ꝑpetua cē. videat ibi. ¶ Actuero di cet aliq̄s cur et vū/talis tam q̄z remota di/gressio. Cōsonant et decoze ꝑ oēm/moduz Respiciamus mariam/etiā ꝑ statu vie sub limē habuisse ad cōtemplatiōem omnifa/riam celestiū ⁊ infernoꝝ. Et hinc affectōes hausisse multiformes. quaquauersum. sur sum. deorsum. ante. retro. dextrorsum. sini strorsum. introrsum denicq̄z. Tales ꝙo affe ctiones nōne q̄dam voces erant cānticordi sui cuius naturam inq̄rimus/et practicaz eius sub arte q̄dam tradere satagimus. ¶ Cur aūt plus exēplo spūalis cordis Ma/rie viatricis/q̄z angeli/q̄z ade ꝑ statu innaꝛ centie/q̄z alterius scōꝝ/q̄z demū ipius xp̄i placuit hoc facere/quisquis hec legerit ac/cipiat paucis. Hūs marie viatricis q̄tū cunq̄z diuise cōsideratus ab aia et carne fu it passibilis. voces exꝑmēs in se. nūc amo

ris ⁊ gaudij. nūc meroris et odij. nunc spei nunc metus. necnō ꝑ oia pie cōpassionis. vtpote q̄ regina mie tūc erat. Canticorduz igitur habemus in ea ꝑ eam. velut in exem plari verissimo. clarissimo. certissimo. Hz angelos bonos sed scōs spūs glorificatos sed adam in statu ꝑmitus instituto. nullus admodū passibiles dicit. Xp̄us ꝓterea nō necessario sed dispēsatorie/dolorem/timo/rem/miserationem q̄z suscepit. Alij denicq̄z viatores boni a venialiū discordantia nō secludūtur. Hūs vero marie cū nulla dis sonantia crimiali l' veniali passa est affecti ones ex cōditione nature mortalis/ꝓportō nabiles passiōib⁹ carnis. ¶ Potuerat hec cōsideratio sufficere ꝑ practica canticordi noui/ꝑtinus arte tradenda etponēda velu ti sunt oculis. sed antea iūgamus ad ꝑmis/sa q̄ ipis cōsonet. nec nos impediat. Ecce q̄ spñ marie nudū et solū ⁊ sepatū ab ania et carne. ꝓposuimus inspiciēdū dū etiā viue ret in carne mortali. Hūc eadē cōsideratio ne nō ꝑturbata/formemus. imo formatuz tribuamus. imo tributū respiciamus. orga nū vnū p̄stantissimū. ꝑ q̄ et in q̄ spiritus marie canticū suum nouū nō introrsꝰ clau sum teneat/sed ad exteriora deducat. nec ē opus inquirendo longe/progredi ¶ Con/uertimini intuitu ad corpus eius organi/cum p̄hicū/q̄ omnino cōtemperatum fuit. Et ita prorsus cōgatū ab omni fomite re/bellis dissonantie/q̄ nec etiaz minima po/tuit operationū notula/sibi discors esse Glo riosum plane dixerim⁹ organū tale ad om nem armoniā formabilem summe dispositum ¶ Celeste dixerimus illud organū potius q̄z terrestre nō natura sed gratia Celeste prorsus ob quandam stabilis mutabilita tis effigiem. ob inerrabilem obedientie suo spiritui legem. Cuius vicissitudines i mo tibus suis non plus fuerunt a recto deuia/biles/q̄z orbium celestiū giratione. ¶ Po stremo videre erat in organo marie corpo reo/motum ꝓportionatū ꝓmo mobili cele/sti/motum velut obliquū/cursuū planetā/rum non omnino dissimilem/motum pro inde rectum. ad exemplar elementoꝝ gra/uium et leuium. ⁊ hec omnia cū summo or dine cōcentu numero et pondere mensura ta fuisse crediderit. ¶ Accepisti sub breui bus/q̄le fuerit canticordū spūs marie/in multis simile spiritib⁹ angelicis. Adiūcti est de organo corꝑis sui temperatissimo et

commensuratissimo.in quo et per qđ spiritus iste et anima marie.poterat imperati/ue cantica spiritui ꝓportionata foris concinere.non put experimur in organis distē/peratissimis corpoꝝ nostrū.qualia sepissime luxit et plantit apostolus noster. profitens non se posse bonū qđ volebat.sed tyrannisari sub lege peccati que est concupi/scentia.volebat ei non cōcupiscere sed posse inquit non inuenio.qz vanitati subiecta est omnis creatura non volens.ista tñ excepta quā impleuit tota caritas et humilitas vt locū in ea nō haberet vanitas et cupiditas. ¶ Canticordū marie/vocibus innu/meris musicalibꝫ resonabat.dū i corde suo cōferebat omnem secum euangelicam veritatem.dum ꝑterea cantabat canticum no/uum vđ nullus alter spūs cantare poterat aut poterit. Itaqꝫ si tot in cordibꝫ nr̄is spiritalibꝫ/cogitationes et affectiones possumus eliciendo formare/quos corpa corrupta/quos ꝓprie iniquitates supergresse capot nr̄m/grauant obtundunt obnubilant mergunt. Cōiecturet pius et solers animꝰ quid in illa scā ꝑscā .spūs sapiētie sanctus et multiplex/operabatur quo sapientie spiritu in tñ plena sicut et gratia benedictione ꝗ celesti fuit.qđ ab vniuersali ecclesia non sapiens sed antonomatica quadaꝫ appro/priatione/sapientia suis cū ꝑconijs cē cantatur. vt qꝫ est mater pulcre dilectionis et timoris et agnitionis ⁊ sancte spei. in q̄ gr̄a omnis vie ⁊ veritatis.omnis spes vite ⁊ virtutis.q̄m qui audit nō cōfundetur ꝺa vox sua dulcis a dilecto ꝑdicitur. ¶ Canticordum marie possumus ad paucas voces reducere ꝓncipales sub quibꝫ et ad quas omnes affectiones seu passiones/phia theologia ꝗs reducunt q̄ sunt amor seu gaudium timor odiū seu dolor .et ꝺnta q̄si ꝺplexa fit ꝺpassio. Sciet quisꝗs fuerit scribadoctus in regno celoꝝ/ꝓferre de thesauro suo/nova hec et vetera.de thesauro scꝫ theologoꝝ et phoꝝ qua sup re sunt opuscula quedam scripta. Nullus autem purus homo q̄stū/cunꝗs scribadoctus tale aliq̄d sapientius efficere cognouit/q̄s amica ꝑ amorem dilecti filū sui.cui blandiens dicit illud de canticis Omnia poma noua et vetera dilecte mi seruaui tbi. Que ẽ beata.qr cū virgili sponso suo toties audiuit verbū dei corporeis auribus et humanis custodiuit obsequijs. ¶ Canticū marie/potest velut sub arte quadam exemplo sensibili ad gamma vnum componi Cantatū est a phīs experientiam sequentibꝫ qr ars que est recta ratō agibiliū confert plurimū ipi nature/sic ingenijs bene dispositis a natura.pficit ad eruditionem et ad illuminatiōem amplio/rem. Amplius vero si ars imitatrix nature solet a generaliorib incipe.solet ad certum ꝓuumqꝫ ordinem/confusa multa qs cōpo/nere.solet ꝑ exempla sensibiliū ad intelligibilia viam dare.cur non temptabimus ꝺ in musica facere spūali/quod factuꝫ cerni/mus in carnali. Pro cuius intellectu faci/liori tradidit nobis industria ꝓꝝ vnū gāma.qđ ꝑ se voces aut notulas figuraiū velut oculis inspiciendū monstratur. ¶ Cānticordū id est spūale canticū non ideo prohibetur gamma suū habere posse. qr iuxta ꝓprietatem in descriptione canticordi positam/solus ille nouit qui accipit/videbitur forte parū attendentibꝫ hoc fieri tam irrisi/bile q̄ꝫ impossibile.quemadmodū de coloribus ceco.de sonis surdo naturaliter disciplina nequit tradi. Sed aperiamus aures cordis vt qui habet aures audiendi audiat. Et in ꝓmis audiaꝫ phīs a quo sumpta videtur instantia. Voces inquit sunt earum que in aio sunt passionū note Ecce loquitur ad musicam cōsonāter notarū verbo vtens Audiatur ꝑterea alter loquendi cōpositus ab emula Sampsonis Nūc inquit aperuit vir meus cor suū mihi. Audiatur simul Greg. dicens qr ꝑ sensibilia cognita ducitur animꝰ ad incognita. Ac ꝑ ꝺ qđ scit cognita diligere discit et incognita amare. Collidamus ista pariter ⁊ scintilla veritatis erumpet.que scintilla: Ista nimirum qr passiones cordis spūalis licet invisibiles/licet insensibiles exterius aperiri sicut et cor vtiliter pñt. ¶ Possunt siquidez agnosci foris.sed nō oino .similiter ad cor qđ afficitur et exprimentatiue mouet ⁊ tangitur.hoc enī fieri non querimus Quid ergo:plane vt cor audiētis ad aliq̄d in se formandū vl eliciendum si unile cōticetur. Nōne sic omni die.mater audiens filiuꝫ sic dicentem, O doleo.o timeo.formatin spiri/tu suo vel doloris vel timoris vel cōpassionis affectum. Et qua fit hoc arte.qua ratione.nisi qr aperuit sibi filius cor suum et latentes intus notauit passiones Suppetunt plures alie rōnes quibꝫ efficitur ꝑspicuum/artez de musica spūali nō eē ficticiā.

non inutilem/non impossibilem.non irri
sione sed veneratione et gratissima recepti
one gratissimaz dignissimam. Et si nō ista
forsan que subscribitur.alia tamen quā sō
tilioz et solertioz tradere posset indagō.

¶ Canticordum nouum seu musicum po
¶ teſt habere gamma breuius in notulis seu
figuris vel litteris/q̄s sit gamma manuale.
Conferamus musicam sensualem vel oꝛ
cum musica cordis et voces vnius cum vo
cibus alterius. Habet hoc musica oris q̄
potest fm frasim.fm thesim.fm ꝓportiona
bilem insup continuationem cum alijs va
riare voces suas. Patet potissimum vbi di
scantant et cantant in choro plurimi simꝫ.
Est autem in vocibus oris aut alijs melo
dijs ipa frasis/eleuatio vel depꝛessio penes
acutum et grauem accentum. Thesis attē
ditur in ꝓductione aut breuiatione notu
larum syllabarum et vocum. Combinatio
ꝓportionalis dicitur multoꝝ ad inuicē cā
tantium et cōtracantantium consonantia
Ecce autem deficit hec tertia cōditio i mu
sica cordis.saltem hic in via et pro arte dā
da. Non enim satis est facibile/vt conue
niant ista duo sub ꝓportionali combinati
one latentium affectionum/sicut in auditꝰ
et visis. Gamma tamen manuale multipli
cationem suam potissime necessariam ha
bet in hac causa. Ceterum quo ad frasim t
thesim dicimus vtiq̄ q̄ repiunt in affecti
onibus. Sunt enim qualitates in quib⁹
phia ponit extensionem t cōtractionē que
est thesis Intensionem quoq̄ et remissio
nem queq̄ est frasis. Concluditur h̄ ex motu
venarum pulsatiliū cordis materialis per
medicos. Sed in affectionibus spūs vbi
tenent eas in se/ cesset hec cognitio medi
cinalis/q̄uis sit in ipis thesis et frasis.t in
qualitatibus non viralibus de quibus mi
nus appꝛet sit extensio sit et intensio secū
dum tres dimensiones altitudinis latitu
dinis et pfunditatis ¶ Canticordi voces
poterant in maria.possunt et in nobis/mꝫ
tis modis agnosci. Cognoscitur ista voꝛ
primo introꝛsus in corde sonante. q̄ si in
coꝛ sonare dubitauerꝫ Isaias te doceat vbi
legitur. Coꝛ meum ad Moab sonabit Fit
tamen vt non auertatur a se et quodāmo
do raptus fiat. Sit igitur sermo noster hic
de illis quibus loquitur deus qui conuer
tuntur ad coꝛ. Nonne queso scit coꝛ se ama
re.se gaudere.se dolere. se compati.et ita de
reliquis. Scit inq̄s non ꝓ opinionem. nō
ꝓ solam fidem.sed ꝓ exꝑimentalem noticiā
am.qualem in alteram transfundere fas ñ
habet nisi forsan in citatione quadā t com
monitione ꝓ notas verboꝝ vel signoꝝ ¶
Cognoscitur rursus hmōi voꝛ non est du
bium a deo et ab omnibus quibus ipe vo
luerit reuelare.et hoc vel in verbo vel in ꝑ
ꝓio genere.vel insupnaturali quodam lu
mine.quemadmodū credimus fieri sepius
in beatis.tam mutuo loquentibus q̄s nr̄a
desideria nō audirent. Cognoscitur ampli
us hec voꝛ ꝓ quasdam opiniones seu con
iecturas.q̄ñq̄s ꝓ autoꝛitatem dicentis de se
nobis vel scribētis vel innuētis.q̄ñq̄s ꝓ si
miles in nobis affectiones genitas ab ob
iectis vtriusq̄ sil'ibus pñtatis. Dum in cō
tinentes duo respiciunt virginem foꝛis pꝛ
cerrimam/si libidinosa sit in coꝛde cuiuspi
am/fas est argumentari q̄ sit aut esse possit
in altero.nō aliter de duobus virtuosis t ꝓ
oppositum.vnde puerbium sumptum est
Insaniens in vna passione/de omnib⁹ ce
teris ita putat Hinc sapiens intellige que
sunt ꝓmi tui ex teipo. Postremo pi⁹ ai⁹
et bis passiōibꝰq̄s circa vicia sēsit aliq̄n.q̄s
isup circa ꝓmos quotidiana colligit expe
rientia valet cōcludere varias esse voces il
las.quas dei cultoꝛibus audit attribui. vt
est illud Quā magna multitudo dulcedis
tue dñe quā abscōdisti timentibꝰ te Et illō
Nihil dulcius q̄s respicere in mandatis al
tissimi. Et illud xp̄i. Venite ad me oēs Et
seqū Et inuenietis requiē aiabꝰ vr̄is Jugū
eni meū suaue ē t onus meū leue Dicta de
niq̄s doctoꝝ ad anagogicos excessus exer
citatoꝝ quib⁹ nō credere/desipe est.et quos
imitari nolle/stulticia et insipientia coꝛdis
si et dū pater celestis traxerit ad xp̄m. Nam
ista est ꝓpꝛia musica et sciētia xp̄ianoꝝ.

¶ Cāticordū marie fuit fm omnem artem
musice/suauissime doctissimeq̄s modulatū
Sane si spūssanctus replēs apl'os/docu
it eos oēm veritatem si coꝝ corda affiata sā
ctospū/voces diuersas intonant.fanturq̄ di
magnalia. Si rursus maria fm Damas.
a nullo vincitur illustriū Si amplius fm
Dionis.traditiōem/lex diuinitatis ēt om
nis inferioꝝ pfectio sit eminentius in supi
oꝛibus cum maria fuerit ꝓ gratiam sblima
ta nedū sup mulieres et homines. sed sup
omnes angeloꝝ choꝛos quis ab ea musi
calem in summo noticiam negauerit. No

lnmus idcirco suadere deuotis quibus loquimur/vt se tradant musicalibus artibus seculi cognoscendis. ¶Curiositas enim culpabilis hec esset in multis.sed si obuenerit cognitio/vel ex studio iuuentutis.vel aliū de facilitter sine detrimento exercitij sanctioris/non abijciant donū dei.sed ex opibus gentilium et egyptioꝝ ditati/seruiant etilis deo/et ad laudem suam/omnia/gloriaz cōuertant. ¶Canticordū marie fuit aptatum fm omne tempus.nūc saltare nunc plangere.Saltare sicut in epithalamio salomonis\,plangere sicut in trenis Jeremie Segatus enim fuit marie spūs ab oīi cōtagione carnalis amoris quem canticoꝝ verba sonant.Et hoc in laqueum pedibus insipientium.in foueam et in viscū cū carne et sanguine.cū fantasijs sexuum viri ⁊ femine/si tamen blandimentis carnaliū nupciarum coꝛsuum dederit his cāticis Jta ꝙ sicut apud deū non est masculus aut femina.sic nec in cāticis istis et epithalamio spiritali nupciali Et tamen nihil aliud videntur sonare/cū dilectum et dilectam.spōsum et sponsam.amicum et amicam.oplexus et oscula.que qualiter inueniri possint absq; sexuum discretione.mirum valde ꝛ tamen verum nec ab animali cōprehensibile.qui non sapit que dei sunt/Marie vero spiritu cuncta hec facilia. ¶Porro de luscu testimoniū habem⁹ sancti senis. Tuā inq̄t ipius aiaz ptransibit gladius Et hoc plamentum cum multis tempibus Daria cecinerit flendo cum flente Jesu.sicut gaudebat cum gaudente. Precipue tū hoc insonuit tpe passiōis bñdicti filij sui dū cū clamoꝛe valido et lacrimis oꝛās exauditus est,p sua reuerentia ¶Nihilominus fuit eo tunc/tam in filio q̄s in matre cū cantico,pfundissime lamentationis/ canticū altissime exultationis. Uerum hec et alia que se ingerūt loquēti de maria /trāsgressionē afferūt et suspensā tenēt expectationē lectoris. qui gāma nouū cāticordi noui tradendū foꝛe retinet ex nra pmissione ¶Actuero pausemus iterū.ne cōtinuatio fiat in cātādo minus accepta.sedeam⁹ cū vtraq; maria ad pedes Jesu.nūc in domo nūc in cruce loquētis.nunc exultantis spū.nūc plorātis sub vmbra illi⁹.Sub vmbra illi⁹ quez desiderabam(loquit aia sctā aia marie)sedi. Et fructus eius fructus honoꝛis et honestatis cū foliis verboꝝ suauissimis gut/turi meo. Gutturi plane tali de quali psalmista annūciat. Exultationes dei in gutture eoꝝ. Quas exultationes appellamus iure nr̄o canticordū. Sup q̄ /post theoriā praxim dare conabimur vt pateat et legat in digitis.ac in manu describat.cooperante verbo dei qō se inclinās olim digito scribebat in terra.quo pdem legis notas scripserat in tabulis.

¶Thomus tertius ✠

Amma canticordi/quisqs desiderat vel audire vel cognoscere/ debet exuere veterem hoiez ⁊ nouum induere qtūs in xpo puerimo et stultus fiat. ¶Talis erat nanq; maria.tales nos petrus vult esse infantes scilirōnabiles sine dolo.recolens dictū a chriſto.Amen dico vobis nisi cōuersi fueritis et efficiamini sicut puuli nō intrabitis regnum celoꝝ ¶Irrisus est a Seneca senex elementarius.Putrescat igitur qui ad elementa musice spūalis admittendus est.et meminerit qm̄ optet addiscentem credere. vt sit vere discipulus. ¶Talis erat Jobānis senect⁹,vt aquile renouata cū nihil pene aliud loqueretur/q̄s amoris noui vocez nouā. Filij diligite alterutrū semp ingeminans Quid mirū si dilectus de dilecto.si custos dilectissime et amice p amoꝛem xpi quo nemo maioꝛem habuit caritatez fecit de dilectione iuge verbum. ¶Talis rursū Arsenius dum post senatoriam et aulicam dignitatem/post multas in seculo litteras/ dum consuluisset patrem heremicolā sine litteris.suis mirantibus q̄d tantus vir litteris grecis et latinis eruditus cum idiota sermonem,ptraxisset/suspirabundus ait. In veritate dico vobis q; nec dum ad alphabetū huius senis attigi Fuerat enī sermo suus/nō de scientia quā didicerat solā sed de caritate que edificat.quā ideo nesciebat.q; nō transierat in affectū coꝛdis. Credideraꝛ tamen humilis.moꝛe discipuli pueri/tot ꝛcipientijs castissimoꝝ affectuum ⁊ sentimētoꝝ erudito.q̄ fecerat opatiōem in aquis multis tumultuantiū fluctuantiuz q̄s temptationū in mari coꝛdis.vbi viderat opera domini et mirabilia eius in profundo.ascendens nunc in celos.nūc descendens in abyssos Crede mihi qui tale nauigauit mare/enarrauit pericula et mirabilia

eius. Non illi qui se totos in ipso naufragos mergunt. nec vnq̃ emergunt quia vel non conantur vel conati ꝓtinus resorbentur. Obdiuerat iteruꝝ se nec ille Salomonis filium verbo de canticis ⁊ hymnis spiritualibus. liga ea in corde tuo iugiter. et circũda gutturi tuo. qtũs vicꝝ illa saperet ⁊ caneret gradiendo stando sedendo qꝫ. ¶ Gamma nouum non ideo spernat bõ nouus in christo/si senserit se grãdiusculũ facturꝫ i ipo. Non eget affirmo; tali monitu/ quisquis vere grandis factus est in christo Qui exemplo marie quo maior eo humilior. qui humiliori christo ꝓximior simili/ or. et inimior. Sz ita loquimur apud eos quoꝝ exaltatũ est cor et elati sunt oculi ambulantes in magnis et mirabilibus super se. Ideo nec lactare iam dignantur vbera doctrine pie. Quidni maneant sicut ablacterati sup matre sua corde arido sicut testa. Poterit apud tales aspectu ꝓmo reiici simplicitas ruditas breuitas gamma nostri. ¶ Causabuntur ipm supuacuum esse. quoniam absq̃ eo canticis ipi spiritualibus ac misticis habende se iudicibus fuerint instituti. vt quid ergo afferuntur noua hec quidem auribus inquiunt nostris. que nec patres nostri dignati sunt attingere? Hũc tertius e celo cecidit. Laudo qui super senes qui super omnes docentes se intellexit At uero ista nihil mouent simplices animos. scientes spiritum sanctum spirare vbi vult quando vult. et quomõ vult. Alioqui nõ diceretur apud Danielem Pertransibunt plurimi et multiplex erit scientia Prohibẽtur ꝓmo q̃ offeruntur sed non in foro rerũ/ ven rium clamoso. non in cecis fedis qꝫ libidinum. pstibulis. non in agro boum cuꝝ fratre seniore qui de foris symphoniam et chorum domi non nouerat Non deniq̃ puerso corde qõ est abominabile dissil'e nec inueniet bonum nec vllam scientiam retinebit. Additur et illud. Acetum in vitro/q̃ cantat carmina cordi pessimo/ pcul tale p/ cul. ¶ Gamma misticum non melius forsmare possumus qꝫ ad exemplar domini nostri Jesu xpi crucifixi vt dicat puer in christo. Croix de pardieu gallis. ¶ Hoc plãe est signaculum qõ maria posuit supra corsuum in meditationibus et sup brachium in oationibus. Que gloriatur in canticis dicẽs Fasciculus mirre dilectus meus mihi inter vbera mea cõmorabitur. Fasciculus vticꝝ pusilus humilis et paucus quale querimus esse gamma nostrum. ¶ Recedant vetera de ore vestro dicebat illa cuius cor exaltabat in domino. vetus anna mater noua qꝝ deus scientiarum dominus est et ipi ꝓparantur cogitationes Nolite ergo multiplicare loqui sublimia gloriantes nisi forsan in domino. ¶ Mihi absit gloriari cantat Paulus renouatus de saulo vetere. nisi i cruce dñi nostri Jesu xpi p quẽ mihi mundus crucifixus ẽ et ego mũdo. Cuius iterũ hec verba sunt Nõ enim iudicaui me scire aliquid inter vos nisi Jhm christũ et hũc crucifixum / qui ⁊ bucinabat omnibꝰ de cetero nemo mihi molestus sit. Ego enĩ stigmata Jesu in corpe meo porto. ¶ Suus quoq̃ coapl'us Petrus xpo ait passo i carne. et vos eadem cogitatione armami/ ni Nam crux lignum salutare est qõ ad p/ mam dignitatem renouauit omnia'. Sic pollicitus fuerat xpus diceus iudeis Ego si exaltatus fuero a terra omnia trahaz ad meipm. In qua tu benignissime et innocẽtissime Jesu ppendisti. vbi fuit extensum tui corporis organũ. istar tympani. vbi ceinisti verba salutis nostre. vbi quinq̃ plagis capitalibus quasi totidem notulis vel caracteribus te insigniuisti. et propꝛiꝰ sanguinis minio rubricasti. vbi tu piscina p/ batica saluaris/ quinq̃ porticus vulnerũ habens. dedisti haurire aquas in gaudioꝝ fontibus saluatoris. pcipue tibi psenti teq̃ videnti tibi concinenti o beata beatarũ. tu digitulos illic cõplodebas quos sp ad bellum spũs docuerat benedictus deus. Qui mirra stillabant pbatissima/ qui appbẽderũt fusum p tunica viri sui et filij Jesu quẽ cibauerat quem contrectauerat. cuius lacrimas siccauerant et nunc describebãt sibi cũ sensibus alijs quinq̃ voces inenarrabiles canticordi quales inquirimus. ¶ Gamma misticum fas nobis est ad q̃nq̃ notulas seu voces vel litterulas puncta vel caracteres figurare. Sic licet homo noster vet⁹/ crebro nobis aduersus. nihilominus loquebatur de ipso misticus sermo propbete. Tu vero vnanimis dux meus ⁊ notus meus Qui simul mecum dulces capiebas cibos. in domo domini ambulauimus cum consensu Tunc recolens dissidium per demones ingestum. cõuersus ad illos imprecatur venire mortem super illos ¶ Et hoc pdicto tamen tante latitudinis

mysterio hoc vnum trahimus ad rem pre-
sentem/qz vetus homo dux est noster qz ne
cesse ē fm phz quēcūqz itelligētē fāta smata
speculari et a sensibꝫ cognitionem accipere
Cōsentaneuz est igitur vt gamma noui ho
minis/cōsonet ad gamma veteris. etsi nō
sit in omnibus prorsus idem. ¶ Hoc aūt
gamma/qđ manuale pueris instituit/ sex
vocibꝫ diffinitur. licet fm frasim et thesim
multimode repetitis. que sunt. vt. re. mi. fa.
sol. la. Teneamus ꝑinde fm phicam disci
plinā q vōces veteris hois voces seu notule
passionū/reducuntur ad quattuor notas a
poeta. cui cōsonat apud boetiū phia Tu q
qz si vis lumine claro ꝛc. Denicqz comple-
ctitur illas ecclesia mater nostra dum canit
in prosa. Cōfusa sunt hic omnia. spes me-
tus meror gaudium. Ecce quattuor voces
exꝑssas quas enumerando dedit eccia qn-
tam aliam intelligi. dum confusas esse no-
tat. quasi vicz vna sit ex omnibus aut mul
tis composita. resultansqz sicut ex quattuor
elementis simplicibus/mixta fiunt. banc
certe compassionez nominamus a con qđ
ē sil' et passio q̄si sil' passio. hāc al' possum⁹
noiare miserationez seu miam. cuius te ma
trem et reginam p orbem terrarum confite
tur ecclesia O maria. Gamma. a. misticuz
potest elegia diuina cantatrix amor castro
rum sub duplici metro complecti. A sita/
mor gaudens. spes E compassio iota O ti
met v. qz dolens odit et ista notes ¶ Bene
dictus deus factus p nobis verbuz abbre
uiatum/qui nobis hoc breue verbuz post
multam conquisitiōem suggere dignatus
est/qđ emulatur signum thau. cor fixū q̄z-
tensum qz in ipo Jesum xp̄m repsentat qđ
simul ad puerile gāma veteris hominis se
conformat. qđ ꝑinde phicis disciplinis cū
theologicis anagogijs resonanter est accō
modum. p quod ad extremū quodlibet cā-
ticum. sit psalmus. sit hymnus. sit in sono
rube. sit in cythara. sit in psalterio. sit i tym
pano ꝛ choris. sit in cordis et organo. De-
nicqz quōliber omnis spūs laudet dominū
poterit annotari. ¶ Pape dicet aliquis ni
mium grandis est hec promissio Grandis
plane sed simplici corde recepta/fidelis est
et vera ꝑ spīm illo qui dixit Dilata os tuuz
et implebo illud Qualiter impleuerat psal
mistam qui dicebat ex sententia. Immisit
in os meum canticum nouum/carmē deo
nostro. Conuertamus oculos etiam car-

nis ad signum qđ exaltauit deus in natio-
nibus. cuius typum tenuit eneus serpens
exaltat⁹ in deserto. Ecce istic est longitu-
do latitudo sublimitas et pfundum. Ecce
quattuor extremitates inspicimus/ꝛ i sub
limi sursum rationabiliter collocamus pri
mam litteram que gaudium et amorem si-
gnificat. quoniam vertitur ad celos vbi ni
hil quod nō sit gaudiuz exercetur. Glorio
sa inquit psalmista dicta sunt de te ciuitas
dei. Sicut letantium omnium habitatio
est in te Ac perinde resonantium ab. a. vo
cali prima gaudio vel amore nostrum gā-
ma tanqz a digniori sumit initium ¶ Le-
terum colloamus in extrema profundi-
tate deorsum. v. vocalem que designat do-
lorem et odium. Nam profundum inferni
quid aliud sonat. vbi dolor et fletus et stri
dor dentium. odium quoqz ptinaz dei san
ctorum sanctarumqz omnium. Ponimus
subinde in tono sub brachio dextro. e. vo-
calem que deputatur spei significande seu
desiderio. Nam et illic sperauit beatus la-
tro et sperans audiuit. Hodie mecum eris
in paradiso. Debinc transeuntes ad tonū
siue brachium sinistrum/configim⁹. o. vo-
calem que timorem infirmat. Quid enim
terribilius q̄z vox a sinistris sonatura. Di-
scedite malidicti in eternum. Sic hēmus
quattuor orbis extrema que sant oriens A
occidens U septentrio E meridies O tan
qz in vulgari rota fortune. fiat hec revolu-
tio. Regno. a. regnabo. e. regn aui. o. sum
sine regno. v. Amplius in X littera que cir
ca tempus natiuitatis christi. litteris lati-
nis addita est/aptissime vocales quinqz si
tuamus tanqz in quoqz zodiaco sit. Atten-
ro respicientes in actorem et consūmatorē
salutis nostre Jesum confixum in medio.
quid aliud queso videbimus/q̄z alteram q̄
si mixtam ex omnibus compassionez quaz
J vocalis notat. a qua nomen Jesu inci-
pit. Hinc est nostra redemptio amor et de-
siderium. Hinc deus meus ait psalmista ꝛ
misericordia mea. Hinc appellabat Igna
tius amorem suum crucifixum. Hunc an-
dreas moriturus videbat in spiritu atqđe
crucis supplicio gestiebat/Vidit hūc fran
ciscus quasi seraph alatum quando quin-
qz stigmatibus seu signis conscriptus ē ab
eo sēsibili libro carnis Hūc inspiciēs pīssi
ma mater misericordie. nonne poterat vi
verbō i Jsaia posit⁹. Heter meus ad moab

quasi cythara sonabit/ Hoab interpretat ex patre. quoniã a patre et filia genitus est. Hic licet prauus et ex damnato cõcubito fuerit. mihi plsit tamen vt p metaphoraz significet Jesum. qui ex patre deo vt filio ei⁹/ et maria cõceptus est/ nõ virili semine. sed mistico spiramine. Adbuc venter marie beatificat⁹ a muliere de turba. Tũc sicut cytara neruis tortis extẽtis ꝛ siccatis aptata/ sonaui ad te bñdictũ fructuz ventris sui. In cuius corde tũc indissonanter hec oia spes metus meror gaudiũ. Nõ dubiũ quin pariter cõpassio q̃ ab vtero egressa est secum.

¶ Ecce qr instar moysi et bezeleel fabricantiũ/ federis archam fecimus gãma nostruz fm exemplar qõ vidimus in monte. quem mõtem ex lapide abscisso sine manibz tradidit daniel/ excreuisse et impleuisse terram. ꝛ hic est deus noster Jesus xp̃us. lapis quez reprobauerũt edificãtes factus est in caput anguli. lapis q̃ digiti dauid goliam pstrauerũt. ¶ Coaptemus deinceps ad gãma manuale/ spũale nr̃m/ et attendam⁹ qr sex notule noiant p quinqz vocales. si cõsonãtes detraxeris. que si ordinãtur vt ponantur bis. a. lr̃a scilz in fa. et la. Tibscit aũt frequenter fa. in mi. p. b. molle. Et est ordo talis. v. e. i. a. o. a. s. et. l. a. la. ¶ Deinqz q̃ctum ex veteribz fas/ est conijcere cantus est sensualis traditus p has quinqz vocales. imo et quidam discantus quẽ cõtrapunctũ dicimus neumata deinqz sic insinuabãtur que sunt cõsonãte tonoꝛ finales. Sic ordinauit p mum hymni metrũ de Jobe baptista q̃ dixit. Ut queant laxis resonare mira famuli solue labia. ¶ Erubescant hic nostri sapientes et prudentes in oculis suis/ quorum nihil oculus nisi sublime vult inspicere. qñ ipi summi ꝓphete carmina sua digesserunt p literas alphabeti. nõ sine misterio vt treni Jeremie. vt Salomon de muliere forti. in misterio sacre legis aut virgis gloriose/ vt pñs. pterea. Beati immaculati p octonabia decurrens. vt alter iste psal'. Ad te dñe leuaui aiam meam ꝛc. Quid vltra? Ui debis sile in ecclastico hymno. A solis ortus cardine. Et. Hostis herodes impie

¶ Voluit pterea dñs noster Jesus xp̃s magnũ aliqõ in seminario litterarũ designare qñ vehementer exaggerans dixit. Amẽ dico vobis. nec vnũ iota Ecce iota neutri generis sicut de gamma ponimus. qõ apud grecos/ est littera quinta. apud nos. g. nec vnus apex transibit a lege donec omnia fiant. ¶ Porro non minoris est ponderis/ qz se Jesus alpha et o dignatus est nominare Notus est inde fortassis abbas Joachim vt ex seminario. i. litteris alphabeti intellectum colligeret pteritoꝛ futuroꝛum qz temporꝛ. ¶ Consonant hec omnia nep catius irrideatur gamma nr̃m/ in cui⁹ ordinatione sequi videmur non volũtariam tantũmodo. sed naturalem. que mẽtiri nescit impositionem dicens. a. e. i. o. v. Ubi sub typo psalterij/ sonus inchoat a sursum corda. et prodit velut in deorsum. qõ sentit vnusquisqz qui solerter aspiratiõem notauerit. quemadmodum poꝛes grammatici prorsus oculati et cordati viri/ sapuerunt. ¶ Est autem gaudium vel amoꝛ sicut a in quadam latitudine cordis. Deinde sicut e spes contractioꝛ est. Dehinc mollioꝛ est sicut i. compassio. Opterea significans metum. et. v. dolorem vel odium ad labia vsqz perueniant. Ac perinde grauitatem ipius sicut primis sublimitatem damus vel acutiem. ¶ Possemus adaptationes alias sumere vel ex quattuoꝛ elementis et eoꝛ qualitatibus pmis. vel ex dispositione celestiũ planetarum. vel ex cõbinatione seu cõfiguratione complexionis humane ex humoribus ipm corpus per neruos ꝛ arterias agitantibus. sed ad psens sufficiant adaptationes premisse. si descriptiõem addiderim⁹ manualem. sed gamma (prout de re clarissima promptissima dici mos est) supra digitos posuimus ¶ Scimus in manu quinqz digitos esse. sextum monstra quedã habuerunt. Diuiduntur aliquando tres contra duos. de deo dicit Jsaias q̃ appẽdit tribus digitis molem terre. de christo q̃ misit digitum in auriculas surdi et audiuit. q̃ pterea dixit Thome Infer digitum tuũ huc latus ostendens. vt certus fieret per digitũ Legimus quoqz digitos apud Danielem scribentes in pariete. Mane thetel phares Describens quoqz sapiens stultum dixit. q̃ digito loquitur. Non culpans. quia digito loquitur. sed q̃ discole peruerse qz loq̃tur illud scilicet secm Jsaiam quod non p dest. ¶ Hominantur ad extremum hi q̃nqz digiti. Pollex Index Medius Medicus Auricularis. ¶ Cur autem hec omia: nisi p collatiõne raciõnali vocaliũ que cõponunt gamma nostrũ. quatinus in digitis possit tam oculis se prodere qz auribus

loqui exemplo monachoꝝ nutibꝫ loquentium (vel alioꝝ in gamma cantantiū. Pollex tanꝯ pollentioꝝ et orgnioꝝ habꝫ.a.gaudium. Inder monstrans nō iam habita ſz ꝓtima et certa/haber.e.ſpem. ¶ Collocatur in medio longioꝝ breuis.i.miseratione pductius Nonne ꝓterea timoꝝ.o.medicꝰ est qui peccatū expellit. Demū doloꝝ.v.datur auriculari.qz ſola vexatio dat intellectum auditui.et aures quas culpa claudit aperit De sunt quinꝯ lampades mistice lucētes in manibꝫ virginū prudentiū ad illuminatiōem sensuū quinꝯ suoꝝ. ¶ Bāma nr̄m nō idcirco iudicandū supuacuū/qz nō præstat sua cognitione cōfestim canticoꝝ exercendoꝝ facultatem. Notātur hec cōsideratio ꝓter illos qui fortaſſis auditu ꝑmo ſuſpicabūtur hoc fieri debeꝝ ſi dicēda ſit ars talis efficax aut vtilis. quos arguunt alie quelibet artes. ipa in ꝑmis grāmatica quā non ꝓterea totam cognoſcimus/ſi ſuū tenerimus memoriter alphabetū. Sic de musicali gāma manuali. Sic de ꝑceptis rhetoricis quali dixit rheroꝝ precipuus/absꝯ vſu et exercitio et viuacitate ingenū nequaꝯ ſufficere. pdeſſe tamen ad certioꝝem fideliorem ꝯ noticiam/ꝯuis ſine alphabeto. ſine gāma manuali. ſine rhetorica arte mlti loquuntur. cantent perorent aptiſſime. Sic in ꝓposito recipiatur gāma nouum ſine quō tot litterati tot illitterati/ cecinerūt in coꝛdibus ſuis domino ¶ Atuero quia pmiſſum est consideratione ꝑcedenti/ poſſe gamma nostrum ad omnia cantica mystica. illa etiā que per instrumenta se demōſtrent. Et hec pars tractatū ſpecialē depoſtulat. Dicemus ad p̄ſens quantū satis eē p declaratione promiſſionis opinamur. Concurrunt ſiquidem in musica ſenſibili ſiue fiat cantu ſiue pulſu ſiue flatu/agens. paſſum. mediū. ſonus. obiectū. Sicut in ſalterio est ille qui ludit tanꝯ agens ꝛ ipſum vas ſiue instrumentū ſalterij. est medium ſcz aer repercuſſus. est ipe ſonus qui est qualitas ſenſibilis ab auditu ꝓprie ꝓceptibilis. est obiectū littera ſcz ſeu pſalmus qui cantaꝝ ſiue ſenſus eius. ¶ Conſtat autem qꝰ gāma manuale/non agit per ſuā cognitionē aliquid istoꝝ. quia nec causat ipſum qui agit. nec paſſum in quod agit. nec medium per quod agit. nec ſonū quez efficit. ſed est tantummō quoddam exemplus exterius quod aſpiciens ipe qui agit/ foꝛmat in animo ſuo vel in coꝛde/ſpēz ſeu modum cantandi. Inde est qꝰ potest aliquis habere talem foꝛmam ſeu ſpeciem in anio/ qui nullum foꝛmabit canticum. vel qz nō vult vel quia non potest ꝓter defectum instrumenti vel medij. Ars iſta nihilominꝰ manualis/non dicitur inutilis. quoniam docet numerum pondus et menſuraz quibus est foꝛmandus ſonus vt reddatur armonicus. ¶ Diſcreuit vtraꝯ qui dixit Exerce ſtudium ꝯuis ꝑceperis artem. Quali ſe exercitio probabile est mariam occupaſſe nutriendo puerū Jeſum. vocaliter etiaz concinendo/inſtar angeloꝝ canentiū Gloria in altiſſimis deo. Et hoc vel ad pueri reuelationem mammabilis dormituri. vel ad deuotiōem ſimul et conſolationez temꝑe peregrinationis ſue pſallendo nunc Magnificat. tunc Benedictus vel Nunc dimittis. vel alia cantica ſyon cuz pſalmis quos de filio ſuo nouerat ꝓphetice compoſitos audiente crebꝛo cum religioſa pieta/te ſponſo ſuo virginali Joſeph vbi et preueniebant angeli cōiuncti pſallentibus in medio iuuencularū tympaniſtriaꝝ. Et ibi puer Jeſus benyamin adoleſcētul⁹ in mētis exceſſu. Quas hoc loco poetarū muſas ꝓuleris verbo ſapientie/quod est fons vite. non equi voluentis pede ꝓductus in pernaſo monte. ſed emanans a tꝛono dei criſtallo ſimilis a monibus eternis. quem fontem ambiunt pro muſis nouem oꝛdines angelorum. qui non ceſſant vna voce laudare. benedicere. glorificare viuentem in ſeculā non palladem fabuloſam ſed ſapientiam dei veram. Verum ꝓgamus ad reliq

¶ Gamma miſticum plus confert in canticoꝛdo ſeu canticoꝛdis ſpūalibus/ꝯz manuale gāma in cantico ſenſibili oꝛis vel inſtrumenti muſicalis. Hoc est profecto uotandum valde miſterij quod elicitur ex pmiſſis in aſſignatione diſtinctionis canticoꝛdis a cantico oꝛis. quoniam ꝑmum liberū est elicitiue. non ſcōm. Cōcurrit in ꝑmo voluntas hominis p agente ſimul ꝛpatiente et medio nil aliud est ꝯz liberū velle ſuum Potest igitur dū vult et qñ vult pſallere in ſe iuxta exemplar quod inſpexerit in gamma noſtro. nūc cōcinēdo p.a. gaudiū. p.e. ſpem. nūc p.i. cōpaſſiōem. aut ſi voluerit fiat i ſe. o. timoꝝ. vel. v. doloꝝ grauis Puto ąſqs B ſapiēter nec minus bumſliter attenderit cognoſcet fructuoſum eſſe gamma

¶ A

¶ B

nostrū. Fructuosum dixerimus vt nouella cor:da in xpo dū aduenerit tps amantiū iu xta pabolam Ezechielis. dum euaserint in etatem illā in qua sue sint libertatis p libi/ to volūtatis vt ament et cantent. Sciant paulatim cōponere cātica amatoria castis/ simi cordis. vt addiscāt hymnis iam cōpo sitis/ suos affectus cōsonare. quēadmodū nouerat beata illa aīa marie frequentando dulcia cantica canticoz q̄ dicūtur dragma vel dragmata vel dragmatica. vbi scz sit a/ mantiū mutua. nō exp̄ssis nominib⁹ p̄ris allocutio. Inchoante dilecta z dilecto rn̄/ dente. Itaq; vox oris vox iocūda vox de/ cora qn̄ laudi cōcanora pura est vox cordi/ um. Gamma misticū potest ad cōsonan/ tias musicales que vulgariter appellantur tertia. quinta. octaua. deseruire similit z ad tonos seu neumata. Posset hoc intuitu p̄/ mo videri cōtrariū p̄dictis de distinctione canticordi a cantico oris. qm̄ fit introrsus cāticordū nec pticipat cū eo alienus. nec p cōsequens ipi cōsonat p diatesseron aut di apente aut diapason. Qm̄ insup aduersari videtur illud philosophicū. q̄ impossibile ē intellectū simul plura intelligere. Similit igitur nec canere seu notulare. deniq; non/ dum apparet ars tradita de tonis affectio/ num quēadmodū de vocalib⁹ neumis in/ uenitur. Difficilia ista nec vsitata fate/ mur. sed nō nihil nos speramus esse dictu ros. Legitur beatus Ignatius vir tot⁹ ig/ nei cordis et philocapt⁹ in xp̄m/ voces an/ gelicas audisse supra montem vnū qui p̄/ missis antiphonis /cōsequēter intonabāt hymnos. quēadmodū deduxit ad ecclesiaz suam celebrandam. Si voluerit igitur ali quis cantare in corde suo. exemplo anne z apli/ z plurimoz/ cur non poterit sibi com ponere neumata iuxta variam psalmoz et affectuū qualitatem? Hoc autem vocabu/ lum neuma/ cur ad signandū spīm sanctum tractum est non satis inuenio. nisi q̄ spiri/ tus domini/ cōtinet omnia. et scientiam hz vocis/ qō p̄spicuum fuit in aplis Significat autem neuma/ cōbinationē vocum vel notularum/ ordinatā. Porro sicut ado/ lescentuli disciplinantur p̄mitus vt notu/ las et voces cantici oris sciant nominare/ digitis iuncturis q; iūgere. sciant postmo/ dum dum nunc vno nūc alio modo can/ tādo conbinare. Deinde litteram notulis applicant tandem generatur in eis ars cantandi sine numeratione cuīslibet no/ tule. Impedirentur enim. que si p̄fecta est dicente philosopho non deliberat. Nō ali ter q̄to fuerit aliquis in meditando verita tes salubres habiliores/ in canendis affectio nibus ordinatis agiliores/ tanto fit (ceteris paribꝰ) ad canticordū p̄mptior. adeo q̄ vo cales quinq; poterit in quolibet verbo re/ pertas/ ad meditatiōem reducere cum affe ctu. Sed quia non omniū est hec exer/ citatio/ poterit saltem vnusquisq; dum sen serit euaginatiōem sue mentis extra litterā vel sensum eius/ redire p̄tinus ad cor et di/ cere velut p̄ interiectiōem et suspiriū vel ge mitum. O p̄ timore. U p̄ dolore. I p̄ mise ratione. E p̄ spe. A p̄ spūali letitia reparā/ da in se. Dicemus hic vnū p̄ vagis et p̄fu/ gis in cantibus ecclesie. q̄ō pium valde nec obliuioni tradendū ingrate. Nesi quidem q̄tumlibet oberrauerit in cogitationibus etiam criminalibus/ si rediens hoc mō ad cor ingemuerit dicens. Penitet me Reddi tur cōtinuo virtus efficax et viua suo can tico nedū interiori sed vocali. q̄uis ex p̄rio ri fuerit origine culpabile. Nihil enī p̄rohi bet diuersoz eundem actū exteriorem na/ turaliter fieri nūc bonum nunc malū mo/ raliter. Hinc Ambrosiꝰ monet in hymno. Flāmescat īgne caritas accendat ardor p̄/ rimos. qm̄ si caritas aflit. non erit iam ve lut es sonans a cymbalū tinniens Gam ma misticum. fas est multiplicare fm fra/ sim. hoc est elevatiōem et depssionē sub di ctis quinq; vocalib⁹. z amplius q̄ m̄ltipli cetur gamma vetus sub sex notis vel voci/ bus. Exemplū fuit in spiritibus christi et marie. qui voces affectuū elevaverunt vsq; ad clamorem altissimum. et ad humiliatio nem inattingibilem deduxerunt. Sic de beatis spiritibus dicit psa. Dirantur hic elevatio. et deficiunt hic omnimoda depssio. Nō est igitur necessaria multiplicatio frasis quinq; vocalium/ in gamma nostro Qō sic̄ multiplicatiōem figurari vellet/ poterit h̄ vl̄ p̄ additionē p̄cro; in sursum vel depssionē in deorsuz/ aut certe p̄ lineas q̄nq; vel sex/ istud oīderevel in l̄bris l̄ mu/ sicis instrumentis exemplum. Gamma nouū multiplicatur fm thesim. p̄ductiōez scz z breviatiōem p̄ pausas in sup z diapsal mata Nō silis est ad p̄cedentem significati onem quam vocales recipient. scōm q̄ in anteriora fiet punctuatio plus aut minus

Hoc autem facere non est oim sed cōtēplatiuoꝝ et meditatiuoꝝ qui p cōsuetudie exercitatos sensus habent. Uerū attendēdū est illud phi. Fabricādo fabri fimus Ita ō cantico. Spectaculū istud grātissimū cernere erat apud deū et marie spm. Quanta putas intercisione vocis cordis/ēgtis cum interuallis nūc celerioribus nunc tardioribus cantat dilecta de dilecto. Dilectus inquit meus mihi. O qt dedit intelligi vocē frangens rep̄mens et secū multa volutans priusq̄ subiūgeret. Et ego illi ¶ Gāma misticū canticoꝝdi/recipit cōsonantias intelligibiles a spū cantante in ordine ad exteriora cantica vel cordis vel oris vel operis. Teneamus in p̄mis certū de maria/q̄ cāticū liberum mētis/deriuabat p impiū i organū cordis carnis. Probabile est insuper imo certū ex euangelio q̄ cecinit cāticoꝝ dū cosonans iubilationi Elizabet ꝛ suevoci clamose ꝛ magne Beata q̄ credidisti La pauit os vt caneret secū. Magnificat ania mea dñm. Quid si addiderimus cōsonantiam pueri Jesu/si Joseph virginalis spōsi. imo melodias spū angelici/qualiter concessum est marie magdalene. qliter Ignatio. qliter Uincentio. et ita de plurimis audire. Quib⁹ pbabile est illud euenisse cōsonando sibi. In cōspectu angeloꝝ psallam tibi. Audi q̄d Agnes de agno suo philocapta gloriatur. Cuius inquit organa mihi modulantib⁹ vocib⁹ cantant. Nōne tibi p suasum est mariam dū fuit p̄ma morti/cigneū aliq̄ō suauissimū in sua resolutiōe cātasse. Sic de xp̄o dicit ps. Ascendit de⁹ in iubilatione. et dñs in voce tube. Falloꝝ si nō addere fas habemus ad cōsonātiā marie carmina omniū celestiū terrestriuꝝ et infernoꝝ. Qualiter eccia hymnisat di. Aurora lucis rutilat. celū laudib⁹ intonat. mundus exultans iubilat. gemens infernus vlulat. Nō si mirabiliter aliq̄s posse strido/res inferni fletus. vlulatus et ve. cōcinēt celo et sanctis eius. Attendat q̄ pacto fit vt letetur iustus cū viderit vindictam. Quo pacto rursus pōt hō etiā viatoꝝ repare videlz carmē suū q̄tūcunq̄ dissonū p̄us p obstrepentē malā volūtatē. dū tradit se ad penitētem affectū. vt q̄ p̄us erat sub tenore dānantis iusticie/nūc fiat sub molli cantu cōpatientis et indulgētis mie Expectet tñ q̄sq̄ ē hmōi lamētationes et ve canendas sibi eē. qñ mandauit dūs in nocte culpe vel pene canticum eius. Dissonant venialia plurima sed ip̄m carmen non obrumpūt. Resartiunt potius assiduis suspirijs. ingemiscēdo nunc p. v. nunc per. o. nunc p. i. sperando deniq̄ vel gaudēdo p. e. a. Atuero non opus est hic et nūc/carmina veteris hominis venūdati sub peccato vocē babentis obtusam et raucam vel pene nullam recordari. cuius mutua cōpatiōe/nr̄m canticoꝝdū cū gāma suo suauius appareret. cuius p̄terea redderetur credibilius aiali boi quicq̄d spūalis affirmat de canticis p̄ris/ suis q̄ iocūditatibus virtuosis. vt si fieret compatio philocapti fatui/ cū casto philocapto i celesti amore. ebrij carnaliter cū ebrio sobe spūaliter zelantis seu zelotipi/prauiter/a ze ¶ E lo bono fm sciam. Et ita de siliib⁹. ¶ Fiebat obiectio superius q̄ mens nō pōt itelligere nec etinde cantare simul plura. sed apud phos cōquisitio remaneat. Certū nobis est animam marie ꝛ multo amplio⁹ christi/beatos q̄z spūs/tam in verbo q̄z in p̄ozpr̄io genere/tot simul intueri/tot simul obiectis affici q̄ nō est numerus. Uidit Bñdictus q̄si sub vno salis radio mundū collectū. Colligit Ancelmus/ex gaudioꝝ reflexionib⁹/gaudium in quolibet infinitū q̄n̄ capere sed intrare dicitur. Uidet oculo⁹ atbomos innumerabiles radiante sole. et ptem totam hemisperij circūgiratione facillima cernit. Porro quid auris in iocundo murmure riui. quid in tremoribus cordarū vel cymbaloꝝ ifinitis valeat p̄cipe cognoscim⁹ Siquidem sonus omnis minutias/secūdum ꝓportionem habet infinitas. sicut et omne continuum in semp diuisibilia secabile constat esse. Amplius in tonis sensibilibus videre est supvnum tempus/posse fieri verbula seu flozetes vel flosculos p minutias notularum/quādoq̄z quattuoꝝ q̄nq̄z sex. Sunt qui ꝓcipationem ad octo deducunt. iuxta vocis molliciem ducibilem. Quanto facultas talis amplioꝝ esse in canticoꝝdo mentis censenda est. ¶ Exemplificemus in. A. gaudio. et in. U. dolore. ꝛ singulum horum ad denarium facili deductione flectamus. et ita de alijs tribus fiet perspicuum. Ecce gaudeo primo/ quia sancte gaudeo Secūdo quia non male gaudeo. Tertio quia sancte spero Quarto quia nō male spero ¶ Quinto. quia bene misereoꝝ. ¶ Sexto. quia non male misereoꝝ. Septimo iterum gaudeo. q̄z sancte timeo

Octauo q; nō male timeo, nono q; rite doleo vt in pn̄a. decimo q; nō male doleo. vt deseculi tristicia. ¶ Rursus idē apiamns in .v. dolore q̄si viceuersa. Ecce doleo. primo q; male doleo. secūdo q; nō bñ doleo. tertio q; male timeo. q̄rto q; ñ bene timeo q̄nto q; male misereor. sexto q; non bñ misereor. septimo q; ñ bñ spero. octauo quia male spero vt in vanis. nono q; male gaudeo sic̄ q̄ exultant in reb⁹ pessimis. decimo q; nō sancte gaudeo de diuinis. ¶ Possemus ꝯformiter ad hāc multitudinē oñdere q; non ē psalm⁹. non versus psalmi. non ẏbū. ñ deniq; sillaba/ad quā t ꝑm quā nō possint ꝯsone ad vocalē suā sit. a. sit. e. sit. i sit. o. sit. v. voces spū̄ales quaslibet t quot libet depromere. Sic Maria in suo magnificat p oēm vocē musicalem/agili voce ꝯcurrit. sic in alphabeto. sicī p̄ noster. sic in suo Aue maria. sic in Credo fuit. ea viuēte cōpositū. sic in B̄ñdict⁹. sic in nūc dimittis. Quid conor p singl'a cū i q̄libz hymno. dicā ampli⁹ in q̄libet verbo suo/p oēm vocalē p se vel ꝑtimis ꝯcinere fas hēbat

¶ Irrideat nūc aliq̄s si p̄t si audeat gāma misticū. imo vero ñ tā irrideat. ñ reꝛciat. ñ ꝯspuat. q; si sapiēs ē ipe audiēs sapiēcior erit. si insipiēs/poterit ad sapiam venire salutarē ꝑiter laudis. ꝛsi vacet vt videat. si q̄escat vt audiat. si oret vt sapiat. si mereat p orōem. tādē agnoscere q̄d psalm⁹ iste sonet. Btūs pp̄s q̄ scit iubilatōez. ¶ Gāma misticū p̄t exponi vl'āpliari p nomia q̄nq; passionū q̄ totidē vocū. lz in ꝯnotatiōe/ẏba seu ẏbula deficiāt. Et ꝓmo spēs ois tēpantie t fortitudis q̄ sūt in ꝯcupiscibili et irascibili mediāt ink passiones vtriusq; vitiosas. Sz discurram⁹ p singulas voces. ¶ Ecce reducūk ad. A. delectatio. q̄si q̄daz delectatio. qm̄ vt lac se infūdit dū meditatio p̄mit. affectio sugit. Letitia q̄si latitia. q; dilatat. voluptas q̄i volubilitas. nē bac nūc illac/circa rē dilectā app̄hensā. Jocunditas q; puocat ad iocū q̄ facilis est nec laborat. Hilaritas q; se foris facie ten⁹ se explicat marie p oculos in honore leto. Alacritas q̄ est vigor vtēdi se t suis officijs expedite. Liq̄factio q̄ se ꝑ ꝓ̄ijs terminis non ꝯtinet pl⁹ q̄z aer aut aq̄. sz labik in rē amatā Defectio q̄ ñ subsistit in sua ẏnite conatu vl'operatōe sz cadit in rē dilectā sic̄ liq̄factio. Ebrietas q̄ nō videk eē sui ꝯpos p̄ amoris magnitudie. Satietas tū q̄ nō excludit ꝺ sideriū sz fastidiū vt ibi/fruūk nec fastidiūt q̄ frui magis sitiūt. Fruitio q̄ ē in beatue in re amata ꝓpt̄ se/cū q̄ete. Trāsformatio ñ p subam sz assimilatōz q̄litatiuā in amore viuo. exultatio. tripudiū. iubilatio. plausus saltatio. gr̄aꝛactio. vor laudis. ¶ Reducūk ad. E. spem q̄ ñ accipik ꝺ. put est virtus theologica sz generalit̄ p desiderio boni futuri. tēdētia. expectatio. esuries sitis. ardor audacia bona. ira bōa. ieby bo⁹. anhelatio emulatio bona. suspiriū ꝯcupia. ¶ Reducūk ad. J. ꝯpassionē. miſatio. mia. pietas mititas. māsuetudo. benignitas. libalitas munificētia. elemosina. i. affect⁹ miſandi tā in spūalibz q̄z in corpalibz incōmodis

¶ Reducūk ad. O. timorē. fuga. despatio bōa. segnities bōa. stupor bon⁹. admiratō erubescētia bōa. verecūdia bōa. borror. agonia. trepidatio. formido. abominatio pcti nausea voluptatis male. fastidiū bonū. tedium bonū vite b⁹. timor reuerētialis q̄ est q̄ dā resilitio in ꝓpriā puitatē/ ex ꝯsideratiōe supioris maiestat⁹. aut ē resilitio formidabil'ad ꝓpriū adiutorē cū ꝯsideratiōe vigēt⁹ necēcitatis. ¶ Reducūk ad. Tl. tristicia. ꝯtritio. dolor. odiū bonū. detestatio. iuidia bona. cruciat⁹. torsio. plāct⁹ seu plāgor. lamētū. rugit⁹. gemit⁹. vlulat⁹. lāguor. ¶ Possem⁹ oēs bas q̄nq; resonātias/i aspectu crucis notare t in .x. lr̄a Jn xp̄o q̄z q̄ fuit in misterio reclēpt⁹ q̄nq; siclis. Sz t in mr̄e ei⁹ ꝼm euāgeliū tenorē t notulas. ¶ Vlis audire cāticordū marie in .a. Magnifīcat aīa mea dñm Vlis in .c. Ecce ācilla dñi fi. mi. ꝼm. ẏ. tuū Vlis iu. J. Vinū nō bñt. Vlis in .o. Turbata ē in voce āgeli t timuit illo ire. Quis nēpe: Joseph spōsus ñ dubiū q̄n spōsa maria timoris ꝯsors fuit. Vlis in .v. Ecce p̄r⁹ t ego do. q̄re. te. Vlis rursus in. J. simil' oia ꝯsonāte. Erige cordis aures ad voces spūs sui. dū ꝓpriū filiū/dū dilectū oris sui viscer⁹ q̄z suo⁹ t voto⁹/ꝯsensit crucifigi p redēptiōe nr̄i. dās nob illum vtriq; cū gaudio t exultatōe q̄ sūmā supabāt carnis āgustiā. Alioq̄n q̄liter ipleret qō ō:. Hilarem datorē diligit ōs. Desiderium rursus qō habuerat cū filio nos p crucē redimi/dū implebat. Hōne q̄so delectabat. Hunq̄d nō ꝑterea crediderim⁹ eā ꝯgratulasse saluti latronis/cū audiuit a filio. Hodie mecū eris in paradiso. Cū orauit ilsup fili⁹ p psequntibz P̄r dimitte ill'q; nesciūt q̄d faciūt. ¶ Videret sup flu⁹/si ꝑpicāticū p bas q̄nq; voces

ꝑcipue p mollē cantū mie q̄ nīl hoīby acce/
ptabili⁹ eē dz/vellē intimare. ¶ Exhilare
sce ad hec ꝛ spera'tu q̄ pieras mīsande bō.
Quid vltra negarē tibi mī mie poterit/si p
ꝓziū p te filiū ꝺsensit offerri tante miserie?
Quid ꝺceder bīficata in cel'/q̄ talia dabat
in terr⁹ afflicta. ¶ Perdidit miseriā nunq̄d ꝛ
mīam:? pdidit passiōz/sz nunq̄d cōpassiōez
Perdidit pfecto cōpassionē afflictiuā/sed
retinet ꝺpassiōz electiuā atq̄ succursiuam
¶ Reddam⁹ ei vicissitudinē.q̄liter ℞ inq̄/
es fiet? Aptem⁹ ei iugit voces cāticoꝝdi nr̄i
p ꝟba cāticoꝝdi sui vni verbo euāgelij. Cō
cordem⁹ piter voci ꝺsilij vocē volūtat⁹ nr̄e
qōcūq̄z dixerit vob inq̄t facite. Sz ℞ qōcū
q̄z facere scis oīno ñ posse nos o btā nisi di
cēs fili⁹ tu⁹ dederit voci sue vocē ꝟtut⁹. In
cui⁹ ꝟbo laxātes opatiōis rhete ꝛ sil'opē fe
rēte cōpleam⁹ iussū tuū.qōcūq̄z dixerit vo/
bis facite. ¶ Atuero pausandū est tandez
aliqñ/verboq̄z nr̄o finis dādus ē. Hec ig̃ra
mus futuros cē nōnullos q̄by aptior/vide
bīt q̄dā simplicitas vni⁹ vel paucoꝝ affe/
ctuū p sua ecercitatōe.quēadmodū simpli
cib⁹ rusticanis/pl⁹ placet aliqñ tympanuz
gallice tabour omeruedon. ꝛ fistula repe/
tēs assidue idē.qm̄ aures ad subtiles armo
nias nō bñt idoneas. Dēmus in collatio
nib⁹ patz ꝺ reductiōe oīm affectuū ad hec
ꝟba. Dē⁹ in adiuto.meū intēꝺ.dñe ad ad
iu.me.fe. Edidim⁹ nup monocordiuz/sup
ozōem dñicaz/sub vna amoris corda. De
binc psalteriū decacordū/sup vna tm̄mō/
fm vnā ꝺsideratōz aut sup trib⁹ fm alteraz
aut deniq̄z sup decē ꝺformit' ad legis decez
verba. Alijs vero delectabili⁹ ē alternis vi
cū natura p sua mutabilitate i mutatiōe de
lectet. ¶ Demū gām nr̄m sub q̄nq̄z verb̄
q̄ volebat ap'ls loq̄ sensu suo/poterit oīb⁹
accōmodū fieri rudib⁹ ꝛ pitis. multiuolis ꝛ
pauca q̄rentib⁹/sint pueri .sint senes/sint
puelle vl'virgines.maxīe q̄ diuinis mācipā
tur psalmodijs.plus ei valet ℞ loco pia de
uotio.q̄z eruditio lr̄ata.plus penitēs affe/
ctus q̄z vestigās intellect⁹.put in opuscul'
ꝛ industrijs de theologia mistica inueneri
mus ānotasse. Tm̄mō discat discipul⁹ chri
stian⁹ reducere se ad se/vt p̄curret ꝺz i do/
mū suā ꝛ illic ludat.ꝺceptiones suas agat.
Nō in delictis ait sapiēs.nec in verbo sup
bo qō p̄sus aduersum ē verbo dei. ¶ Su
psunt ad extremū multa sup auditu melo/
diosissimo ꝟbo dei.q̄ nr̄am gām nouum

ornarēt.vt q̄s auditoꝝ.q̄s cāto⁹.q̄s exau/
ditoꝝ idoneus vbi de oī genere musicoꝝ in
psalmis memoratoꝝ.cātu.pulsu.flatu.mē
te.spū.p̄axis addēda ē ad gām nostrum
De cāticis insupꝛ exultatiōis ꝛ lamētatōis
p maximas q̄les sunt in dialetica ꝛ rhetori
ca loci/ad triplicē inuestigationē historicaz
vicz physicā ꝛ theologicā.lan⁹ optet cātico
rū oīm originē naturāq̄z venari Elegia de
nīq̄z casta versib⁹ ipar̄ib⁹ castos cātabit a/
mores. Hz tāta sūt ad pñs dicta sat⁹.hcoꝝ
dante nr̄o p̄centore q̄ ait. Bti q̄ audiūt ver
bū dei ꝛ custo.illō. In cui⁹ fiducia ꝟbi/va
cās p vacātib⁹ cāticoꝝdi verbū feci.

¶ Terrium opusculū ¶ 3

Olumē aliud colligit in se tho/
mos tres.pl⁹ fm modos tradi/
tiōis varios/q̄z p diuersitate ma
terie. ¶ Prim⁹ thom⁹ ꝺciliat et
seq̄ facit facetā elegiā cātatricez amoꝝ dñe
theologie q̄si liricū ꝛ odaꝝ carmē. ¶ Se/
cūdus thom⁹ alt' scōs hz canones seu regu
las amphorismos vel maxias aut theoreu
mata de cāticis p notulas q̄nquaginta. ¶
Tert⁹ thom⁹ alt' terti⁹ verbū solatij multi
plex in se dirigit p pticulas q̄nq̄ginta. Et
ita iūcti sil'bi duo thomi/cētilogiū ꝺstituūt

¶ Carmē super reco/

gitatione mortis. (duc cor in alta.

O Erne quis es.q̄d agis/moreris dic/
Cor cruce ꝺpūgant spes timor ardor amans
Cātica/saltū/lamētū/plāctūq̄z freq̄nta.
Jūgito iocūdū psalteriū cythare. (mors
Cōcine sic⁹ oloz tua dum mors imminet/o
Mortua morte iesu/sis mihi porta poli
Ipse adest aīa q̄ sponsa cubile btm̄
Spōsi ꝺscendas federe ppetuo.
Ergo cātet bimē/mens/os/cor/lingua/vi
Plaude/sali corā/te iubilus rapiat.(gor⁹q̄z
Te tm̄ ꝛ tua fle/tua sit spes vnica christi
Passio/sit meritū gratia sola tuum.
Buccinet aure tua sonitu vario tuba du/
Terreat ite tonās/blāda vēite leuet (plex
Turturis hec faciēs iūges suspiria/suaui
Nō vel alauda canit vl'philomena melos
Cor tremet ob tract⁹ varios/dū leticie vis
Cor vebit i altū/mox p̄mit anxietas
Carmia nocte de⁹ tibi dat dū te pegre fers
Fac resonet sua laus iugiter ore suo.

De laude musice.

Musica diuini noua pulsu q̄ fit amor
Extolli nulla laude satis poterit.
Cor recreat. curas abigit. fastidia mulcet
Fitq; pegrinis q̄s vehit apta comes.
Per medias hiemes p soles carmine fisus
Ibo spe patiēs/let⁹/alacris/ouans.
Nā fugiūt tristes cātu p inania cure
Oisq; insidiās bestica pestis bebet.
Uertit occursu psallentū saul velut alter.
Factus hō/psallit/fitq; ꝓpheta nonus.
Excogitat neq; dū spūs hūc/cythareduſ
Pastor p nūeros cogit abire dauid
Uatidic⁹ deerat belizeo spūs olim/
Dū cecinit psalt̄es ptinus iplet eum.
Pithagoras mot⁹ fuerat cōponere cordis
Adiectis cythare cōpositis numeris.
Spūs ecce monet spirās p carmia vatum
Ad dñi laudes cuncta creata simul.
Ut inbilēt/psallāt/exultēt/vt cythară dēt/
Tympana cū cordis/organa/nabla/chorq;
Corpa spiritibꝫ sūt organa ꝯsona. mūdus
Est chorus vn⁹ quo ludere noꝫ amat.
Carmie mūdano sibi dissona prauaq; volū/
Cōcordās toti/fit moderāte deo (tas
Ornat q; ipa notꝫ breuibꝫ lōgis ve camenā
Improba viuēdi moꝛs variādo vices.
Discantū mollē miserās dat grā/raucis
Stridet de penis culpa tenore graui.
Heu fuge te tali fuge depcor eē tenore
Ut sis sub molli molle cor adde tibi.
Quid q; corpib⁹ curādis musica ꝑdest.
Dū cor letificat/lenit q; alleuiat
Dant vtrūq; tibi gētiles/pulcer appollo
Carmis/q; medice phebe reptor opis.
Colligit pulsu venaq; musica cordis.
Que sit temperies q̄ frasis/atq; thesis.
Hoc medic⁹ tactu iuuenis ꝺiecit amorem
Cuius in aghete cor furit igne graui
Carmia nō loq̄mur nūc execrāda magoꝝ.
Hec nisi mistic⁹ est ipe poeta placet.
Amphion ac orphe⁹ cātu mouisse ferunt
Hic lapides diras h furias berebi.
Moꝛibꝫ hec duris si trāssers instituēdis
Mutādiq; bona dogma salubre canūt
Adde q; in populis mutat vel iā variatos
Insinuat moꝛes musica cuiq; sua
Est guis huic/petulās illi/moll' vl'agrestis
Unaq; dilatās cor vehit/ista p̄mit
Est diatesserō ē diapente cū diapason
Triplex legitimis copula nexa tonis.
Rurs⁹ i octo tonos finē/mediū/caput oēs
Catus partiri suscipit ecclesia.
Antiphōas ōdit ad psalmos ignati⁹ aptas
Dōte put q̄dam desup audierat.
Turpibꝫ q; fedis infantū queso cauete
Flexibiles animos cantibꝫ inficere.
Festinat in teneras energia carmis aures.
Uret vt vtrice cor tibi lubrica vox.
Urit cantādo facit idem sepe videndo.
Femina/flagicij fundit vtrūq; virus
Quid numerem⁹ aues hūano q̄ capiunt.
Cantu/nec cantū despicit vlla suum.
Pisces q; cerui mulcentur cantibꝫ/egris
Antidotum varijs musica crebro fuit.
Prebe fidez grecis delphin⁹ ariona vexit.
Fluctus p medios/dum lira mulcet eum.
Fistula pastoris pecudes/armēta gregisq;
Solak/nec eas terret imago lupi
Pascua tūc secura metū/minuitq; mḡro.
Tedia pascēdi rusticus iste sonus
Fistula pan phebi cythare certauit agrestꝭ
Judice te mida vict⁹ apollo fuit.
Judiciū nam cuiq; suū/sua cuiq; voluptas
Sic natura suū grande melos variat
Buccina terribilis animosum pectus eꝯ
Bellis excuit/militis ira viget
Femina dū tecit donec pueroq; sopoꝛem.
Ducēs in cunis cātat inepta rudis.
Celica turba iesu nati fescennia cantat.
Pax homini terris/gloria celsa deo
Rustic⁹ arua colēs/an vociferādo iocatur
Cantat/q; alleuiat inde viatoꝛ iter.
Artem q̄sq; suā mulcet durūq; laboꝛem
Qualicunq; sono/sit licet asperioꝛ.
Uox deuota deū placat iratū/placet armis
Ciuibꝫ/ipa chorꝭ ꝯcinit angelicis.
Uocibꝫ eccl'ie pater augustine fateris
Motū te lachrymis oꝛa rigasse pijs.
Felix cuius erāt pcā retecta maria
Que toties voces celitus aure capis.
Organa dū cātant sibi soli/ corde canentē
Corde deo pleno Cecilīā legimus.
Cordibꝫ vt nr̄is psallam⁹ paule monebas
Actio nā talis iure beat duplici.
Inchoat hic q; nūc celū/viteq; beate.
Moꝛibꝫ q; ritu degit in exilio
Moꝛs vēit in era q̄ carnis vincla resoluit
Cātantē in psalmis victoꝛ in alta vehit

Ecclesiasticoꝝ ex/ 7

hoꝛtatio ad cantum

Empꝝ oꝛe tuo sit laus/sint cātica siō.
Quāuis captiuū te babylone doles.
Facꝫ p̄cipue/cui cantus ecclesie dant.

Absq; labore cibos veste domoq; tegi.
Hoc leue põd⁹/z B tibi spõte iugũ posuisti
Fer/nec dũ viues rumpe vel ecutias.
Sed tedet dices eadẽ totiens iterari
Mentẽ cum cerebro vox reboando granat
Quo crucier doleãq; mõ nesciti amici.
Fũdere sufficiat corde põces domino
Frater nil magnũ sine magno vita labore
Fert hoim/perstes/vsus alacris erit.
Tu tibimet crebro dic ecclie vice fungor.
Psallentisq; dolor vtitur in meritum
Paucis crede datur constans orõ cordis.
Laudandũ sed opus/dum canis ore/facis
Reddis vota deo/tua fratrũ debita soluis
Corpus dũ torq̃s frigore/fame/siti.
Lex hec est hois veter⁹/labor z sudor ẽ sit.
Posterius reqes ve sine/cãtica/laus.
Viuere nõ fas est hoi semp⁹ prout optat
Oret qõ lex vult/z sua tempa dant.
Redde pus dño qõ debes / deinde vacãb.
Scripto vel studio/seu meditare silens.
Scito valere nihil studiũ .ñ martyriũ. nec
Cor raptum .nisi sit iussio facta dei
Inde metire tuos instinct⁹/ qñ sequendi.
Nam motus cordis fallere crebro solent.
Te desiderio cordis committere noli.
Cõmentisq; tuis sed patris imperio.
Esto tuis ita solicitus studijs/q̃si semper.
Cor sit ad arbitriũ presto redire tuum.
Hgratia dux hoc sola potest ofere/ pcemur
Bẽa sit iutrix/sit comes assidua.
Tristis es eq̃ tunc ad⁹ psallẽs nbi vim fac.
Vim patrk celũ/vim faciamus es.
Mor vẽiet/gauõ/mors te õ carcere soluẽt
Psalmis cantantẽ victor ad alta vehet.

De laudibus elegie spiritualis.

Q Uisq; amas psaz/metris igscito nr̃is
Spõte stilo veniũt/corq; lepore trahi
Diuos blãda libẽs elegia cãtz amores (bũt
Tracta malis totiens tua libidinibus.
Solet senium/iam non captiua resectis.
Unguibꝫ z casto coniugis apta thoro
Cur nõ ancille frenesis si libera fiat.
Mundaq; complacito cõfoueare sinu.
Non maiestati dictorum/detrahit vsus
Metrorum/maius pondus eis tribuit
Uersibus omnimodis vates scpsisse sciũt
Ut hieremias/iob/sic dauid/z moyses.
Carmina cõposuit salomõ rex milia q̃nq;.
Cantata est mulier fortis ab ore suo. (cis
Frenãt ne vaga sit metra mẽtẽ/pl̃ima pau
Artant/z p̃stant esse sui memores
Plus sensus/pl⁹ lucis hñt/pl⁹ ordie pollẽt
Uersus/si cor eis cũ studio dederis.
Uerius z breuius seruant scripta ligata.
Metro/nã vitiũ ptinus insinuant.
Fortior est vox q̃ per stricta foramia trãsit.
Quã que decursu liberiore meat.
Non aliter metris sententia p̃ssa canoris.
Ui maiore sonat/percutit/z penetrat.

Legatur per modũ dialogi.

Q Uesipiran seniũ repetẽs puerilia rursꝫ
Ultraq; le ritu/vita redire prior.
Demonium caueas lateat ne meridianus
Uanis in studijs pdere tempus amans.
Cedãt vana põ cor/cedant/sed cũ pietate
Carminibus tertis/fructus inesse potest.
Ast meliora põt/ffẽdi quoq; temp⁹ z etas
Et q̃s in hoc euõ scire poemata vult:
Que meliora potest exclusus ab oĩb exul.
Officijs/sed nec carmina flere vetant
Nocte õs dat/ait iob/carmia/rectribulat?
Misit ait dñs carmen in ore nouum
Rara nimis fateor poesis nõ/sed cano cel
Forsitan/z veniet tps amicitius.
Scenica nõ sunt vel ludicra iure fugãda
Quis pia culparit sub nũeris redigi.
Tutus nostra leges nõ hic portẽta deorum
Non hic q̃ castis moribus obuia sint.
Plus pdesse volunt q̃ delectare/ minorꝫ
Quo fit vt ornatum quererc sat sis eis.
Ocia tpa dant quibꝫ est sapiẽtia dictis.
Danda/iesus testis/ocia pigra necant.

De eodem

P Rebe fidẽ grec⁹ delphinis arionа ve
Fluct⁹ p medios dũ lira mlcz eũ (cit
Alter delphinus rex seuũ p mare vectos
Nos tandem tuto littore constituit.
Iste deus/tibi laus/nobis hec ocia fecit.
Ludere cũ cythara psalterioq; dedit
Exemplar quoq; trãsmisim⁹ z monocordũ
Sca cordum quoq; mẽs addere nra cupit
Offert q̃sq; suo grat⁹ sua munera regi.
Carmina nõ nihil est mistica posse dare
Inq; dies intus si noster homo puerescit.
Quis neget huic puero ludere carminibꝫ.
Dum cor feruet ei/dũ tot⁹ amat/p amorez
Dum venit etas z tps amantis ei
Consiliat sacros hymenũ carmen amores
Coniugiũ nec gens adsq; canore probat.
Dz caueat puer ḃ q̃d degeneres ĩ amores

Rursus ꝛ in veteres corde redire feces.
Ebrietas in eo sit sobria. sitq; cubile
Sanctũ. cõplecus oscula casta nimis.
Sit nec amore suo vel mas vel femia/ car
nis.
Audus ꝛ abs seꝯ spiritus est ꝛ amor.
Est quod mireris tamẽ istic femina virq;.
Sponsam dilectam sponsus amicꝰ habet
Spiritus hic anime sit cum diuisus opor
tet.
Tale sciendum cui misterium fuerit
Sermo dei viuus valet vnicus ista secare
Discretor cordis cunctaq; ꝑspiciens.
Hutuus est zelus sponsi sponseq; fruẽdi.
Se toris supest vnica spes patrie
Hinc fuge dilecte mi clamat sponsa. scit ipꝫ
sa.
Hon hic sed celis esse viri thalamum.
Jpa subinde petit/ vbi pascit/ vbi cubat al
Meridie/ terris ne vaga sit stolidis (ta.
Pascitur interea si suscipit oscula sponsi
Ubera si tractet que redolentia sunt.
Ebria fulcitur malis ꝛ floribus/ inter.
Brachia se sponsi ꝓicit in requiem.
Felici fruitur somno/ sponsus coniurat/ et
omnes.
Audeat vt somnũ rumpere nemo suum
Ad vigilem quãdoq; venit saliens ꝛ alacꝛ
Claculo ꝑspiciens voce sonante veni.
Alternat veniendo vices/ alternat amica.
Querendi studium/ languet amore pio
Ad vocẽ liquefit spõsi gaudentq; vicissim
Laude sua demũ quicq̃d agunt amor est.
Hocia sola placent sponse loca sola reqrit.
Hec sponso nec ei turbida turba placet
Rũpit verba sibi vigor igneus estuat intꝰ.
Quẽ nec corde capit/ nec reserare valet
Quo rapimur quo nos elegia protrabis? ꝛ
euge.
Concaluit video spiritualis amor.
Jã sileas olim veniet speciosior hora
Hunc satis in labijs te liberasse malis.

Thomus secundus

¶ Centilogium de canticis ꝛ solatio.

¶ Primum verbum de descriptione can
tici per quinq; verba.

Anticum est vox numerosa ad
dei gloriam ordinata. Vox ibi
ponitur pro genere ꝛ quasi ma
teria. Ponitur numerosa ꝑ dif
ferentia ꝛ quasi forma. Finis debet esse dei
gloria. ¶ Canticus in sua generalitate de
scriptum/ accipit vocem consone ad apo
stolum dicentem nihil esse sine voce. Et at
tendit q; omnia fecit dominus in nnmero
ꝛ propter seipsum. ꝛ sic in omnibus ẽ vox
numerosa ad dei gloriam ordinata. ¶ Cã
ticum habet deo agente modum. per deum
exemplantem speciem. in deo finiente or
dinem. ¶ Canticum redditur ex numero/
sa proportione hoc pulcrum ꝛ decorum ꝫ
suaue ꝛ iocundum. hoc vtile ꝛ saluti ferum
ꝛ oppositos disproportio parit effectus.
¶ Canticũ cntat omnis creatura ꝛ ad illud
inuitat vel naturali istinctu. vel aiali sensu
vl rõnali seu intellectuali ductu. ¶ Canti
corum naturam cognoscere non infimum
est hominis officium. sicut homo cum om
ni creatura participat. diuineq; glorie con
ditus est esse capax. ¶ Canticum vnum
est sensuale vel animale/ aliud est rationa
le seu morale/ aliud est intellectuale seu di
uinale sicut est sonus animalis rationalis
ꝛ intellectualis. ꝛ ita de voce vel numero ¶
Canticum sensuale quod magis est in ac ¶ O.
ceptione communi/ diudicatur tripliciter
visu vt in gesticulationibus. auditu vt in
carminibus. tactu vt in venis pulsatilib.
¶ Canticum sensuale vnum est comicum
aliud est satiricum. aliud tragiaum. Et qõ
libet eoꝝ solebat in theatris repsentari ob
iectaliter tam ad oculos nutibꝫ q̃ ad aures
vocibus ꝛ fistulationibus seu fidibus
¶ Canticum sensuale ꝛ ad aures corporis
fit tripliciter. pulsu vt in tympano. voce vt
in choro. flatu vt in organo. Unde poeti
ca fictio/ tres ꝑmitus esse musas sumpsit
q̃uis ad nouenarium deinceps ꝑderit.
¶ Canticũ cum palsu fit tripliciter aut in
rotatu vt in symphonia. aut tractu. aut re
tractu sicut in viella aut rebela. siue cuꝫ im
pulsu vel impulsiuo quodam tarctu cũ vn
guibus vel plectro cũ virgula vt in cythara
ꝛ guiterna lituo psalterio quoq; ꝛ tympano
atq; campanulis. cymbala vero sese colli
dendo tinniunt. ¶ Canticũ cum voce vel
animali cãtu fit tripliciter. vnũ cũ naturali
significatione vt in auiũ garritibꝫ ꝛ in hũa
nis interiectionibꝫ. Aliud cũ volũtaria in
stitutione vt in hoium idiomatibꝫ. Aliud
cũ artificiali modulatione vt in rigmis in
metris ꝛ carminibꝫ. ¶ Canticum sensuale

cum flatu/fit aliquãdo folle.quãdoq; vẽto sepius ore.primum artificialiter in organis aliud naturaliter in arboribus et vndis.tertiuz sufflabiliter in tibijs fistulis et musetis. ¶ Canticũ sensuale.habet effectus in brutis aialibus.in auibus.et in hoibus.etiã fm phiam medicinã et theologiã. ¶ Canticũ sensuale corporaliter audibile/variat p frasim.id ẽ eleuationem et depssionem tancq; in ponderep thesim.id est p plongationẽ et breuiationem tancq; in mẽsura.simul et per multiplicẽ cõbinationẽ et pportionẽ tancq; appropriate in nũero. ¶R Canticũ rõnale seu morale/ssistit nõ solũ in voce exteriori vtsensuale.sed in interiori corde.qle oz esse triplex.vnũ rõnis supioris.aliud rõnis inferioris.tertiũ imaginatiõis. De quoz quolibet accipi pt aplica monitõ.vt cãtem⁹ in cordibus nr̃is dño. ¶ Canticuz rõnale seu morale qle possum⁹ dicere cãticordũ.id est canticũ cordis tot habet voces.tot sonos aut resonatiões/quot sunt pprie vel cõiter dicte passiões.affect⁹ vel amores. ¶ Cãticuz morale seu canticordum/voces habet quasdam generales et pncipales/quasdã speciales et indiuiduales.qsdã mixtas aut in se multiplices fm numeꝝ et distinctionẽ passionũ. ¶ Canticum morale distinctionẽ capit in suis vocibus tã phice qꝫ medicinaliter qꝫ theologice.et fm quãlibet harum sciaꝝ/pñt oẽs claro compẽdio reduci ad q̃tuor q̃ sunt spes met⁹ merorum et gaudiũ. ¶ Cãticũ morale seu cãticordũ/põt reducere suas voces nũc radicaliter ad vnã.nũc ad binã.nũc ad trinã.vna est amor dei et pximi.Bina est idẽ amor dei cũ odio peccati. Trina cõplectit amorẽ et odium cũ feruore zeli.vel spem de saluatione.timorẽ de damnatione.et cõpassionẽ de se et q̃libet viatore ¶ Cãticum morale.vnum est laudabile. aliud vituperabile.tertiũ indiferens. ¶ Cãticũ morale vnũ est meritoriũ.aliud est demeritorium.tertiũ dũtaxat moraliter bonũ vel malũ. ¶ Cãticũ morale vnũ est leticie. aliud tristicie.tertiũ mixtũ ex vtroq; .iuxta volumẽ Ezechieli datũ in q̃ erãt carmia vel et lamẽta ¶ Cãticũ morale vnũ letificat sobrie.aliud pie edificat.aliũ scificat.iuste.s. ad seipm.ad deũ.ad pximũ. ¶ Cãticũ morale vnũ ẽ terrenũ qđ ipiũ ẽ et deijcit.qđaz aiale qđ ebriũ ẽt inficit.qđã diabolcũ qđ necq; ẽ et interficit. ¶ Cãticũ morale.vnũ est fm virtutes cardinales.bonũ q̃dẽ.sz q̃sq; gue vel depssum.vnũ ẽ spuale p donoz infusiones velut acutũ.alteꝝ diuinale p brtitudies q̃si supacuũ. ¶ Cãticũ morale fit cũ mistico pulsu seu plectro gre diuialis.aliq̃n datẽ gratz.aliq̃n gtificãtis.aliq̃n spe vel re brificãtz. ¶ Cãticũ morale formal qñq; cogitatio vaga sine arte et fructu.qñq; meditatõ sedula cũ arte et conatu.qñq; pteplatõ clara cũ arte et agili vsu. ¶ Cãticũ morale in xta pabolã pcẽtoris nr̃i xpi/ptinet saltũ.q̃ ẽ cultatõ/iubil⁹ et tripudiũ spuale leticie vt in epithalamio. Cõtinz lamẽtũ qđ ẽ tristicia ñ seculi sz patie fm deũ.ptinet plãctũ salutaris pñte.vt in luctu btõ. ¶ Cãticoz corda seu fistula/ñ sonat suauit si fuerit dirupta si corrupta.si ipportionata. ¶ Cãticoz moraliũ iudex aurz cordis ipedit pruritibus curiositatz.tinnitibus solicitudis et sordibus libidis.fm triplicẽ radicẽ cupiditatz. ¶ Cãticoz diuinoz/materiã et artẽ mistrãt libri. vn⁹ nature et artz in creaturis.alius scripture sic in psalmis et trenis.alius scie sic in meditatoibus sctis et pijs. ¶ Cãtica diuina bonus angelus iuuat.actuat.pñtat.malus vero dissonat.dissipat et obscurat. ¶ Canticorum moraliũ vasa vel instrumẽta repiũt in omni resonabili solũ intra in cordibus ptim extra in vocibus.prius extra in opatoibus ¶ Cãticũ oẽ fũdatũ ẽ in monocordo amoris.sz explicat diuersimode nũc in diacordo.nũc in tricordo.nũc tetracordo.rursus in pẽtacordo.in hexacordo.in hebdacordo.rursus i octatacordo.in nonicordo.in decacordo.tãdẽ i oi policordo sine termio ¶ Cãticũ vnũ/pl⁹ resonat tenore iusticie. aliũ pl⁹ mollẽ cantũ mie.aliũ mixtũ q̃i tenor resonat gr̃am cũ rigore. ¶ Cãticũ pure leticie repit apũ deũ gl'iosuz suo mõ.et apud angelũs bonũ.et apũ hoies btñ. ¶ Cãticũ pure tristicie vel q̃si repit in demõibus in dãnatis hoibus.in desperatis viatoribus. ¶ Cãticũ mixtũ viatoz/spei.s.et timoris/diuersificat fm tres stat⁹ incipientiũ q̃ purgãtur.pficientiũ q̃ illũinant.approximantiũ q̃ pficiũt.in q̃bus exprimur q̃q; lamẽta gaudiosa esse et gaudia luctuosa.p diuersitate finiũ vel obiectoz.sic mr̃ cõplacet duz filius cũ lachrymis q̃rit eã.aut dñs in catuli clamoribus post absentẽ/pdelectat. ¶ Cãticuz damnatoz est ipis turpissimũ.horribilissimũ et dolorosissimũ.sed deo et iustis reddi-

ex ꝯsideratõne ordis iustic'e/decor suaue
z letum sicut letak iust⁹/ cũ audit clamores
pessimor q̃ torq̃ntur ¶ Canticũ in purga
torio hz cũ afflictione solatiuz/ex certa spe
bitudinis.ex eccl'ie generalib⁹ subsidijs et
pijs amicor suffragijs.z qz caritas in eis
ꝯgaudet vitati correctiõis ¶ Cãticũ via/
tor ẽt pfector/hz cũ fletu solatiũ.cũ risu so
brio fastidiũ. Et vir hz bona dimidia pau
sam vt silentiũ sic nec vnq̃z in eodẽ statu p
manet.sec⁹ vbi ñ erũt volubiles cogitatio
nes nr̃e fite deo. ¶ Cãticũ intellectuale di
uidit sol'auribꝰ mẽtis aut sinderis.z illõ fit
flatu amoris q̃ est vital'spũs.mouẽs q̃cq̃d
est ens de q̃ phia. O felix hoium gen⁹ si ve
stros alios amor q̃ celũ regit regat. ¶ Cãti
cũ intellectuale pt descriptiue dici amor nũe
rosus.qm̃ enĩ facta sunt i armonia mẽsura
ta mũda z amoris q̃ ẽ põd⁹ rer q̃ mouent
q̃cunq̃ mouẽt sic ipsa ẽt materia moueat
ad formã sic ad appetibile suuz.deniq̃ fm
B amor ẽ vnison⁹ in ꝯpatiõe fctã ad deũ.et
oison⁹ p collatõem creaturar ad inuicẽ
Canticũ intellectuale figurari pt in vniuer
so/p exẽpla horologij tpatissimi cũ campa
nul'aut chori ꝯcordissimi aut simphonie
suauissime.aut organor/tot fistul'q̃t crea
ture sũt sonatiũ. fm ipfectõis gues/z pfecti
onis acutas voces ꝯcisiones aut prẽsiones
Tãdẽ sic in oẽ genere musico ludit in eis
diuia sapia suauit' oia disponẽs ¶ Cãticũ
exercere monet ois creatura i ordie ad deũ
in q̃ oia viuũt z spirãdo melodisant qõ pci
pijt aures illor q̃ philosophisãt in creatu
ris oib⁹.z plus illi q̃ theologicar anagogi
sãt.q̃ fit in.xij.spẽs aut plures cãtici amor
qõ ór nuptiale vel epithalamiũ cãticacãti
cor possim⁹ annotare. Nubit ad lr̃am vir
cũ liba z socia. Nubit cũ ancilla. Nubit cũ
dña sic ioseph cũ maria. Sic nupsit misti
ce xp̃s cũ eccl'ia liba. Nupsit cuz sinagoga
q̃ fuit in fuitutẽ generãs. Nubit plat⁹ cum
eccl'ia sua dñs. Nupsit xp̃s cũ natura hũa
na vnitate suppositi. Nubit cũ aĩa rõnali.
Nubit cũ angelica natura. Nubit insuper
spũs deiformis in tricinio hois instar Ja
cob ipi rachel rõni superiori Lye rõni iferio
ri.bale z zelphe sensualitati tã exteriori q̃s
intẽori tanq̃s ancill'. Habit tandẽ sapie ides
ipe spũs deiformis. ¶ Cãticũ intellectua
le tot hz flat⁹ pulsus aut tact⁹/q̃t sũt amor
spẽs.tot notulas z ỽbula q̃t sunt ỽitates.
tot ꝯsonãtias q̃t appetituũ sũt ꝯbinate p
portiones.nec vllã patik dissonãtiã in an
ribꝰ iusti.qr hz obstrepet mala volũtas dissi
dẽs sibĩ ꝑpi.ꝯsonare epik in toto ordie vni
uersi. ¶ Cãticor oim̃ pt auditor eẽ/ q̃libz
hñs fidẽ de deo z pductiue creaturar cum
bona z ꝯsentanea volũtate credẽs vt tãdez
itelligat. Infidel' ỽo prius ẽ alien⁹. auribꝰ
ei caret spiritalibꝰ nec gloriã dei finez bẽt.
¶ Cãticor pfect⁹ cãtor sol⁹ est vir desider
ior in gutture vel vak scãr meditationũ
ꝯformit' ad lr̃am z notulas libi multiplic
nature.sc̃pture z picture p voces nũerosar
affectionũ ¶ Cãticor exauditor est ipe de
us p se ꝓncipal'r z ministerial'r p suos ãgelos
z scõs.dãt cãticũ nũc leticie.nunc mestic'e.
nũc put vult ex vtroq̃ tpata vt i viatorib⁹
resultet solatiũ de q̃ sũt q̃nq̃ginta ỽba sc̃ip
tia. ¶ Primũ ỽbũ solacij z q̃nq̃gesimũ p
mũ in ordie p̃cedẽtiũ.vbi describit solatiũ
Et notificat p decẽ ỽba sub generalitate

Thomus tertius.

Solaciũ ẽ mulcebris passio/ cõsur ¶ U
ges ex pceptiõe ꝯiũctionis obiecti
ꝯuenientis cũ subiecto ꝯuenienti. Vel
sic. Solaciũ ẽ pceptio ꝯueniẽtis ꝯiũcti ¶
Solaciũ sumit' ample vt se extendit ad om
nẽ potentiã cognitiuã.sensualẽ.s.rõnalem
z intellectualẽ.vt dicim⁹ deũ z angelos et
aĩalia delectari vel solaciari ¶ Solacium
ample diffinitũ/sic habuit p genere passio
nẽ.sic p differẽcijs suis reliq̃ sumpsit.vt ꝯ
tristicias oẽs posituz est qõ est mulcebris
seu ꝯueniens passio. Additũ est nomẽ per
ceptionis seu appr̃hensionis vel apparẽtie
excludendo p ỽ mot⁹ rer q̃ oñi penitus ca
rent sensu rõne vel intellectu. ¶ Solaciũ
appropiate sumptũ/est gaudiũ/nõ q̃lecun
q̃z sed int' anxietates molestias z dolores
ꝓueniẽs apud hoiem secuz manentẽ.vt in
fletu sit solaciũ. Vñ illud. Solam' miseri
nũc mea fata senis. Hinc spũssauct⁹ ór cõ
solator.z ỽgo maria ꝯsolatrix miseror.dã
te deo ꝯfert. ¶ Solaciũ ꝯsurgit ex pceptõ ¶ E
ne duplicis ꝯiũctionis obiecti ꝓueniẽtis
q̃z vna est realis.altera solũ intentionalis
seu spiritualis vt in ratione vel intellectu
vel etiam in imaginatione. Et fm ỽ nomi
na solacij generaliter accepti/z oppositi do
loris/multiplicit fm phs/psertim stoicos
variantur.qui ponunt gaudium non nisi
in sensu seu motõne sensuali z reali ¶ So
lacium in nob⁹ de⁹ sicut ꝓncipale efficiens/

tangelus de celo sicut subfuiēs t ministrās opat vt dū appuit xpo angelus de celo cōfortās eū ¶ Solaciū qlibet oriť ex amore iō qlis ē amoris/talť est solacij bonitas t finis. Unō sic duas ciuitates duo amores ꝓstituūt/sic t duo solacia. ¶ Solaciū terrenū aiale t diabolicū/instar epicureoꝝ opatū amor sui vsq ad ꝓtēptū dei. Solaciū ꝙ qle desursū ē/piū pudicū pacificū suasibile t mia plenū/cāt amor dei vsq ad ꝓtēptū sui ¶ Solaciū nr̄m qle debem⁹ in hac re/fuit in xpo ecēplariť t mltiplicať demonstratū. ¶ Solaciū q̄d sit realiť. an opatio vel aliq̄d ab opatōe distinctū/ñ oportet a deuotꝰ curiose pscrutari. ꝙ scholasticis dereliquit tās pbleuma/rōem ad vtrāq ptē hūs videť ꝙ opatio fit p expssiōem. solaciū seu delectatio p impssionē. fruitio p ꝓnctionē ¶ Solaciū p varietate psonaꝝ tpm t loꝝ ꝓuenit variari. t ad ei⁹ adeptōem doctrinā t ognitōꝰ/aliť t aliť niti in pueris/in sipiētib⁹. in pficiētib⁹ in pfectis. quēadmodū variať ām etates t pfect⁹ oīm tā sensualiū q̄ moraliū t intellectualiū melodia cāticoꝝ. ¶ Solaciū in hoie multiplex repiť iuxta multiplicē in ipo potētiā cognitiuaz atq subiectiuā. quēadmodū notauit xp̄us exp̄mens aīam sp̄m carnē dum ait. Tristis est aīa mea vsq ad mortē. Sp̄us q̄dē ꝓmptus est/caro aūt infirma. ¶ Solaciū infirme carnis/est delectatio sensus exteriorꝝ cuius subiectū est caro aut neruus sensibiť mediāte spiritu corporali t subtili vñ ꝓsurgit facilitas aut difficultas socij iuxta complexiōis corporalis q̄litatē accidētaliť vel innatā ¶ Solaciū aīe tristꝫ/qñq est gaudiū imaginatiue vel cogitatiue virtutis/organo corporeo nō vtētis in actibus suis. vbi plurimū valēt habituales t actuales in rōcinādo dispositiones per abstractōes spēz intelligibiliū a fantasmatib⁹ cū virtutū moraliū eq̄li serenaq tranq̄llitate. ¶ Solaciū pmpti sp̄us est gaudiū mentis q̄ superior ē portō rōnis sic p̄cedēs est inferior vbi plurimū valet irradiatō superiori gratuita ex legib⁹ eternis t per hītus donoꝝ atq dītudinū t reformationē sensuū spirituali

um. in q̄b⁹ q̄to sensus est intimior suo ꝙtāto purior est. Quo ꝓtra fit in sensib⁹ corpis. tact⁹ enī sp̄ualis t gustus/puriores sūt q̄ deo intimiores p caritatē ap̄lexū. ¶ Solaciū q̄libz in hoie reptū/ꝺ aliqñ solaciū cordis. aliqñ solaciū aīe. aliqñ solaciū sp̄us aliqñ solacium carnis: iuxta diuersos a doctoribz modos vtēdi p̄dictis nominib⁹. ¶ Solaciū in q̄busdā rebz q̄drifarie vt in homine. in q̄busdā bifarie vt in brutis. in q̄busdā nullo mō sic in rebz sine aīa repiť. ¶ Solaciū intrinsece libeꝝ vel laudabile/ñ inueniť p̄terq in vrentib⁹ iudicio rōnis. ¶ Solaciū p̄ticipative lz nō ēentialiter t intrinsece libeꝝ/repiť in imaginatiua vel estimatiua p̄te hois q̄ nata ē obedire rōni ꝓiūcte t expedite dū impat t mouet. ¶ Solaciū infirme carnis ex tiozis t q̄si brutal/nūlo mō est eligibile libeꝝ. neq laude per cōsequens neq vituperio intrinsece dignū. sed nec p̄ncipaliť libeꝝ arbitriū oī sensitiue t tuti sic nutritiue vel vegetabili. ō p statu isto nō audiūt rōnis imp̄iū. q̄q̄d de statu ino cētie diceret. ¶ Solaciuz sic bz p obiecto adeq̄to bonū apparēs ꝓtinaciū. sic oē q̄d ē aut apparere p̄t bonū vel ꝓueniēs p̄t dici obiectū solacij. ¶ Solaciū deceptoriū tot modis oriri p̄t/q̄t modis potētie ap̄hensiue p̄nt in apparētijs t iudicijs suis falli ¶ Solaciū deceptoriū nullū fuisset in statu nature p̄mitus institute. nec in vigilia. nec in sōno. nec in diuersa rōne obiectoꝝ per diuersa media q̄m rōnis iudiciū omia direxisset vt in astrologo vidente solē q̄si bipedalis q̄titatis. ¶ Solaciuz a deceptione multū auertiť per habitus virtuales tā intellectuales q̄ morales q̄ infusos supnaturales imo t per naturales. ¶ Solaciū frequenter inficiť t deprauať per affectum vitiosum q̄lemcunq. Vnde dictū est. Excecauit eos malicia eoꝝ. t oīs mal⁹ ignorās. t q̄t capita. i. affectiones. tot snie. ¶ Solaciū bre p̄t suū ꝓtrariū sic tristiciā t desolatōnē p obiecto t ecōtra. vt penitēs gaudet q̄ dolet. t ō letitia tristať. sic ignis frigido statu. frigiditas per calidū circūstās nec penetrās ꝙfortať. ¶ Solaciū q̄q̄ ē deceptoriū nō moraliť aut demeritorie vitiosuz vt dū error est inuincibiliť vel coꝝ q̄ scire nō debent. ¶ Solaciū sic variať ex apparētiaꝝ diuersitate/sic apparētie suā diuersificatiōnē accipiūt in hoie t potētijs suis cōgnitiuis xp̄i colligationē hmōi potentiaꝝ adin

uicem. q; rota trahit rotã. sic̃ cortina cortinã. & orb orbẽ. ¶ Solacio; apparẽtie varianꝫ nedũ p varietate cognitionũ sz vt dictũ est ẽ affectionũ. cuius alia & alia rõne. q; obiectũ intellect⁹ practici/nõ est vez absolute sz vez vt cõpak affectui. ¶ Solacius in hoie, pueniet rarior deceptio si potentia iudicatiua ꝯlibet noverit de dubijs et suspectis appparẽtijs/suspẽsum tenere iudiciũ p arbitrij facultatẽ. ¶ Solaciũ caussat in nob angelus de celo vel bon⁹ vel malus. sic̃ nomiak duplex celus empyreũ vbi boni, & aereus vbi demones q̃ mistice dñr volucres celi. ¶ Solaciũ cãnt in nob dec̃ ispũs inspirationũ vel instinctuũ sic̃ aliqũ p spiñscũ illabentẽ aut bitũ causantes sic ab angelo bono multiplicat. sic a malo angelo. sic a celo. sic ab elemẽtis circũstãtijbus. sic a cõplexiõe naturali. sic a ꝯplexiõe accidẽtali. sic ab bitib⁹ ꝯgnitiue potentie. sic ab bitib⁹ affectiue. Et in his omib⁹ vez est. q; diligentib⁹ deũ/oẽs inspiratiões iste coopank in bonũ de p se vel p accidẽs. reprobis aũt oia randẽ de p se vel p accidens cedũt in malũ. nec p regula tradi generalis. sz q̃ solaciak in dño ꝯsolek. ¶ Solaciũ caussant in nob hoies/q̃ angelo; officiũ nomẽ q; sortiunk. vt doctores & plati. & offerẽtes p solacio libros scõs. necnõ veritatẽ ordinare ꝯponẽtes. ¶ Solaciũ, puenire p̃t diligẽtib⁹ deũ a sex differentijs positiõis sursũ. deorsũ. añ. retro. a dextris & a sinistr̃. ꝯsiderando gloriã. infernũ. pcã ꝑterita. pricula futura. ꝓsperitatẽ & aduersitatẽ. ¶ Solacium nõnunq; a desolatione q̃si p antiparistasiz & vice cons generak. h̃ in Jacob timẽte fratrẽ Esau. h̃ in mltiplici scõz clarnit passioni. ¶ Solaciũ sepe a temptationũ angustijs roborak qõ senserat q̃ dicit. Dñe auxiliator meus in petra exaltasti me. Et rursus Cum multitudine dolo; in corde meo ꝯsolatos tue letificarũt aiam meã. Et xp̃s Tristicia vr̃a vertet̃ in gaudiũ. ¶ Solacij causa est aliqũ fuga solacij sicut econuerso q̃rere nimis solacium p̃sertim corpale/impedit spũale, ꝓpter hoc psalmista. Renuit ꝯsolari aĩa mea. memor fui dei & delectat⁹ sum ¶ Solaciũ aliqõ inter beatitudines. aliqõ inter fruct⁹. aliqõ inter virtutes & dona nũerak sic̃ patruct⁹ & patiẽtia ¶ Solaciũ solacio frequenter opponik. nec se mutuo patiunk. quẽadmodũ de carne & spũ notatũ est.
Solaciũ frequenter impedik a ꝯsolationib⁹ aut ꝯsolari volentib⁹. alioqn non dixisset Job. cõsolatores onerosi vos estis. ¶ Solaciũ q̃ fine q̃ra k̃cepedit cognoscere vt etiam de bonitas ipius vel malicia moral' seu gratuita cognoscak. cũ finis sit forma virtutum si bo⁹ est. deformitas vitio;. ¶ Solaciũ querendũ est p̃cipaliter ꝓpter deũ vt hũilius timeak. feruẽt⁹ diligak. & alacri⁹ honorek. Sic agebat ꝓpha loquẽs optabũdus deo. Letet̃ cor meũ vt timeat nomẽ tuũ Solaciũ q̃rere p̃t hõ ꝓpt̃ se nõ tñ p̃cipal'r sz sub deo sic̃ inclinauit psalmista cor suuz ad faciẽdas dei iustificationes in eternũ p̃ pter retributõz ¶ Solaciũ, ꝓpt̃ se p̃cipaliter q̃rere ẽ tale solaciũ q̃le docebat & q̃rebat Epicur⁹ hõ ad se referẽs oia & se fruẽs ¶ Solacij media/q̃lia notat in eplis seneca epicurũ posuisse vel aristipũ cũ sectatoribus laudabilia sũt in multis si ad vez finez solacij vterenk. vt prudent' declinare nociua. neminẽ ledere. fortit ferre q̃ necitas affert. ꝓtenere mortẽ. frugaliter viuere. cupiditatibus impare. diligere pauptatẽ. & ita de pl̃imis. ¶ Solaciũ Epicuri nõ poterat adipisci sine luctu. dolore vel tristicia. & h̃ ꝓpt̃ innatã sensualitatis & cupiditatis vehemẽtiã q̃s vel reprimere vel sanare/tristicia est. sz in reprimendo lãguor maior. ¶ Solaciuz q̃libet in hac vita suspectũ esse dz/q̃ non luctui iũctũ vel in luctu fundatũ est. Hinc liber Ezechieli traditus/hẽbat cum carmine solacij lamẽtationes & penalitatis & peccati ¶ Solacio; fines q̃les a mundanis p̃stituunt/nõ ꝓsolationẽ sed desolationem inducũt. simil'r & finis q̃lem stoyci p̃stituebãt/aut falsus aut impossibilis de imaginario quodam honesto sine deo vero. ¶ Solacij cuiuslibz laudabilis exẽplar ẽdit xp̃s tã actiue q̃ passiue. & post eũ btã mat̃ sua ab infantia vsq; ad mortẽ. in sũma pauptate spũs. sũma mitigate. maxio luctu. vehemẽtissima esurie & siti iustitia. sũma mia & mikatõe purissima cordis mũdicia. & in tranq̃llissima pace. ¶ Solaciũ p̃pi seq̃tur suo mõ q̃ xp̃um iduit. h̃ ẽ q̃ sibi sic̃ exẽplari viuẽdo ꝓformak. nec̃ ei tali deerit ãgelus de celo ꝓsortãs cũ dũ factus erit in agonia. Quisq; g̃ tristak aspiciat h̃ exẽplar & psallat bono aĩo/exultãs ad gaudẽtẽ xp̃m & cũ lamẽtãte plãgẽs qõ docuit sub pabola puerox sedentiũ i foro; clamãtiũ coeq̃libus. Lecinim⁹ vob & nõ saltastis. lamẽtauimus et non planxistis. ¶ Finis.

Ji 5

Magistri iohannis

de Gerson cācellarij pisieñ. sacre theologie doctoris christianissimi collectoriū super magnificat incipit.

COllectoriū sup magnificat. p ticulas hz exposītas. nō sp eo dē ordie q̄ sunt in cāntico. neq; sub eodē stili genere. sz vario put se fragmentoz appositō p sportas. rij. offerebat. Totidē eni tracta/
A tus hz pncipales. Deniq; plurima repies in fragmētis. q̄ diuerſ in sportis recōdita. vnū in snia sapozē oñdunt. Qui capit accipiat p sua q̄libervolūtate. bñdicēte deo mlt̄iplicante. distribuente. satiāte. ¶ Prim⁹ tractatus post phemiuz/ dragmaticus est. seu p dyalogū. z habet notulas. l. fm quas patet materia. ¶ Tractatus secūdus dragmaticus. sup cantico marie. de exultatione spiritus. ꝓtinet notulas. lxxij. ¶ Tractatus tertius. dragmaticus est in cantico marie. de respectione humilitatis sue. p notulas centū viginti. Jūgi vero possent opuscula de oculo triplici. z de vna pciosa margarita. z de oculo spūali z de triplici visiōe dei. z ꝯsiderationes. rij. de ꝯcordia theologie mistice cū scholastica. sed alibi collocāt in collectorio septē sportaz. ¶ Tractatus q̄rtus p dragma seu dialogū ō marie btinificatione sup illud. Ecce eni ex hoc btām me dicēt omes generatiōes/ p notulas. lxxij. ¶ Tractat⁹ q̄nt⁹ p dragma seu dialogū quō fecit marie magna q̄ potēs ē. ¶ Ubi pma ptitio ē. si maria passionabilr mouebat. p notulas. lx. Alia ptitio est sine dialogo. de scō noie dei. vbi de triplici noie dei p notulas. lxij. Posset huic materie de noticia ōi q̄ est scīm nomē ei⁹ ꝯiūgi duplex cētilogiuz De ꝯceptiv vnū. Alterz de modis significādi. Sz alibi positū ē vtrūq; i collectorio septē sportaz. ¶ Tractat⁹ sext⁹ dragmaticus sup q̄nto vsu. Et mia ei⁹ ꝛc. De lamēto marie. z de timore dei Et sup ei⁹ mia fi/nal deꝑcatio p notulas cētū. Jūgit iniciū qōdā tāgēs modū exposītōis moralis seu tropologice lamētationū hieremie ¶ Tractat⁹ septim⁹ psaic⁹. pncipalr de mēte cordis z ꝯgnitione dei. sup illo q̄nto vsu. Fec
B potētiā p notulas centū q̄nq̄ginta. ¶ Tractat⁹ octau⁹ p dragma seu dialogū ptitōes hz q̄tuor. Prima de depositione potentiū p ipulsum demoniozz p notulas. xliij. Secūda ptitio de custodia āgeloz z fallacijs demonū. p notulas centū. l. Tertia ptitio de septē modis generalibz āgelice custodie p notulas. lxxiij. Quarta ptitio p soliloq̄/um. vbi de custodia angeloz p notulas. l. Fit ēt mētio de cētilogio sup ipulsibz. qō se orsū alibi ponit in collectorio septē sportarū. ¶ Non⁹ tractat⁹ sup illō. Esurientes ꝛc cōponit pncipalr de eucharistie sacro per q̄nq; ptitiones. Pria ptitio p dialogū pcedit p notulas cētū. Secūda ptitio p soliloquiz de laudibz sacri altaris. z vt digne suscipiat exhortatō p notulas cētū Tertia ptitō p soliloq̄ū. ꝓuersū ad mariā p notulas. l. Quarta ptitō p soliloq̄ū q̄ narrativū ōis tēplatōibz marie sup hoc sacro. z pncipalr ō. xij. bōis ei⁹ q̄bz replent esurientes. p notulas centum cū additiōe. xl. theozematum de vnitate. Quinta ptitio p soliloq̄uz exhortatoria hoc sacri p notulas. l. Sūt in sūma q̄tuor cēti logia notulaz. q̄bz iūgi posset cētilogiū de cā finali. occasiōe hoc bñdicti sacri ꝓpositū qō alibi positū ē in collectorio septē sportarū ¶ Tractat⁹ decim⁹ sup vsu. Suscepit isrl puez suū ꝛc. Est ād in ipo duplex ptitō Pria fit p dialogū z notulas. lxx. Alia fit q̄ p soliloquum z meditatōes p notulas. xxx. ¶ Tractatus vndecim⁹ sub duplici ptitō ne sup illo versu. Sicut locut⁹ est ad pres Prima ptitio de contēplationibus marie super locutione dei per pphetas z maxime p seipam incipiēdo ab euangelica narratō ne. iuxta compilationē nouiter factaz. que dicit vnū ex q̄tuor per notulas. cl. super rubrica prima. In pncipio erat verbum. Vñ dak intelligi q̄tum sup reliquis fmo ptensio ee posset. Secunda partitio de vita solitaria Jobis. q̄si super rubrica secūda. de nūciatione Jobis z hitatione in deserto. Sunt in hac partitione tres particule. iuxta triplicem modum manifestandi vitā solitariam. continet notulas centum. ¶ Tractatus duodecimus in persona marie per soliloquium summatim colligens sensum cantici huius canticorum Marie. p notulas centum quasi per psalterium decies decacordum superadditis bis duobus versiculis ab ecclesia frequentatis. Gloria patri z filio. Sicut erat in principio ꝛc. Spectat ad hanc materiam centilogium de gloria. Queratur in collectorio septem sportarum. ¶

Sequitur prohemium.

Anticū Marie tractatur in solaciū pegrinatōis mee vergētis in occasū (vtinā felix maturiū: carēs vespe subsequitur) Decreui, pcedere p dialogus. more didascalico, qlē socrates, qlē plato socratē introducēs tenuit. Potiꝛ ꝛ b nr̄ pcedēdi mod⁹, noiari dragmatic⁹, qlis ascribitur cāticꝫ cāticoꝝ, qlis insup cōmod⁹ est cāticis vl' eulogijs amoroſ. Nō eccliastica attestat exhortatio, q̄ de virginib⁹ canit. Antehoꝛ h⁹ virgis freqntate nob dulcia cantica dragmatis. Hic igit te fauēte brīssima virgo sup oēs amās amabil' ꝛ amata, sit h⁹ initiū p dragmata, notulasq; distinctum. Magt aia mea dñm. Colloquūt duo frēs. Junioꝛ/istar discipuli introgās. Senioꝛ/mgri locū retinet ꝛ nomē. ambo solitudinis, nō solitarie/dilectoꝛes.

Sequūtur versus Cācella

rij gisien. q̄ congrue p̄mittūt opi suo sup magt p⁹ phemium.

Se lugdune tua frēs solantur in vrbe.
Dum de quolibet est sermo frequens in eis.
Junioꝛ ꝛ senioꝛ, hic celestinus, et' iste
Theologus, plaudens Junioꝛ hec loquitur
Junioꝛ Ecce bonum fratres ꝛ iocundum simul esse.
Idem quos vterus, pareq; dies peperit.
Senioꝛ Fraternalis amoꝛ coꝛ nostrum nectet in vnum:
Firmet ꝛ hoc vnum, gratia christe tua.
Junioꝛ Carne quidē frater/meritis pater atq; magister,
Sunt data que nobis ocia grata vides.
Senioꝛ Ocia post diros conflictus atq; procellas
Dat deus/atq; locat littoꝛe nos placido.
Junioꝛ En fas est vivas pariter dare/reddere voces.
Fert mens de studijs querere multa tuis.
Senioꝛ Quare vices reddam. Lenit fastidia sermo,
Est sua solamen garrula vox senibus.
Junioꝛ Discipulus vocer ergo tuus, tu iure magister
Commoda doctriue, talia nomina sunt.
Senioꝛ Discipulus tu sis magis illius/esse magistrum.
Qui verat hic/solus coꝛda docere potest.
Junioꝛ Hoc sub doctoꝛe, meus en potes esse magister.
Plantans atq; rigans, crescere christe dabis
Senioꝛ Det pꝛecoꝛ ille, pete de quolibet vt fuit olim
Theologis mos hoc querere/moꝛ aliud.
Junioꝛ Gratuloꝛ/ē mod⁹ hic placidus mihi/tal' ꝛ aptus
Sermo peregrinis, sit Jesus ie medio
Senioꝛ Pꝛomisit, faciet/talem da te modo/qualem.
Sed dedit in templo, simq; docendo sequar.

Sequitur primus

tractat⁹ dragmatic⁹ sup magnificat Dgr̄i Johis de Gerson. cācellarij pisien. būs notulas quinquaginta.

Magt aia mea dñm. Discipulus Dgr̄. dicoꝛ te q̄ pacto btā et pulcerrima mulier. p⁹ salutatōem elisabet. p⁹ exultatōz iohis in vtero. p⁹ collaudatōz qꝛ crediderit, erūpēs in iubilū/cepit a magnificatō dei cāticū suū/dicēs. Magt aia mea dñm. Gratū q̄ppe mihi feceris/tū sciēdi studio. tū ꝛ solatiōis desiderio. dū solos nos h⁹ euomuit seniēs tēpestas velut in scopulū. Būdictus deus q̄ nos in pacato solitudis atrio collocauit. Dgr̄ Gratū ꝛ illud mihi subueniet, qm̄ mandauit dñs/in aduersitat̄ nocte cāticū ei⁹. Sūma q̄z miseriaꝝ in euitabiliū medicina est, oblitio. Digner̄ g̃ laudare nos te virgo sacrata, q̄ nō ingrata būficijs dei more pꝛcoꝝ.

mox canticum edidisti. consonans eis in exordio t dicens. Magnificat anima mea dominum. Taliter olim maria soror moysi in medio iuuencularum timpanistriarū Taliter dauid rex inclitus. vnde maria regali ex progenie exorta refulget. Taliter alij plures ad dei magnificationem eruperūt. vt est illud. Cantemus domino. gloriose enim magnificatus'ē. Et illud. Magnus dominus t laudabilis nimis. cum ceteris in archano cordis marie pfūde collocatis. Similiter t acceperat nouissime pmissionem angelicam de filio nascituro. Hic erit magnus inquit. Deniq; nouerat quia fecerat sibi magna qui potens ē. Magnus domin⁹ t magna virtus eius. virtus altissimi que obumbrauit sibi. t sapientie eius non est numerus. Quia veritas/est illa/que magna est. t ūualet testimonio omnium p esdram plato. ¶ Discipulus. Venit in manus ptinus questio qua ratione dicatur magnificari deus. cū penitus nec augeri valeat nec minui ¶ Magister. Hesitas. non intelligēs scripturas quēadmodum domin⁹ a creatura magnificatur. nō in augmentum sui in se. sed qz magnus eē predicatur. cauitur t laudat. aut certe qz magnificam facit animā. cui magna facit qui potens est. Haz quos iustificauit hos t magnificauit. Hunquid parum tibi videtur magnificata. beate marie virgis anima. que operationi supra modum magnifice/fuit ausa prebere consensum? Fiat inquit mihi fm verbū tuum id est fiam mat filij cuius est pater deus. Quid excelsius/. quid sublimius t magnificentius poterit cogitari? Quod t vidit. cum pphetice subiūxit. Ecce inquit ex hoc beatam me dicēt oēs generationes. ¶ Discipulus. Quomodo stant t in vnū conueniūt. tanta humilitas cum tanta magnificentia. tāta devotio cum tanta gloria? Sed habebit hec questio locum suum. cum de beatitudine virginis erit sermo. Vellem nunc colligeres aliquas magnificationes domini. q̄s mens marie contēplabatur sapiēter in canticī sui principio. quaten⁹ ordo nobis suppetat ad loquendum magnalia dei/non q̄dem omnia. hoc enī impossibile non dubito. sz pauca p captu nr̄o ¶ Mag⁹. Quid appropatius. q̄d ve diuini⁹ poterim⁹ accipere cēq; ipsummet psalteriū marie decacordū. hūs decē ysus. q̄ totidē cordulas sono

rissimas. p formiter ad illud vniuersale decacordū. tot⁹ rōnalis creature. qō p nectitur ex nouē ordinib⁹ angelor̄. q̄si nouē fidib⁹ argutis. iūcta ex boib⁹ decima. quā in ꝓmis parētib⁹ p peccatū ruptā/summ⁹ noster cytharista repauit. vt p cordaret psalterium iocūdū cū cythara. Est itaq; ꝓma huius nr̄i psalterij marie cordula'/ sonās dei magnificētiā. qz dñs est cui⁹ elcuata ē magnificētia sup celos. Magnificat inq̄t aia mea dñm. nō dicit illū vel illū. sed simpliciter t anthonomatice dñm. Scdo magnificatur in saluatione. propterea vocat ip̄m salutare. quia dñi est salus. Tertio magnific⁹ est in respectione hūilium t btificatiōe q̄m excelsus dñs t hūilia respicit. Quarto magnific⁹ in magnor̄ operatōe t nomis sui sctitate. qz inq̄t fecit mihi magna q̄ potēs est t sctm nomē eius. Consonat psalmista Quia magnificasti sup oē nomē sanctū tuum. Quinto magnific⁹ est in mia. t miseratione timentibus eū. Sexto magnificus in superbor̄ mente cordis sui deiectione seu dispsione. Septimo magnificus in humiliū/exaltatione potētib⁹ de sede depositis. Octauo magnificus in esurientiū implētione cū diuites dimisit inanes. Nono magnific⁹ in pditor̄ liberatione. qz suscepit isr'l puer̄ suū. Decimo magnific⁹ i promissor̄ suor̄ cōpletione. Sicut locut⁹ est ad patres nr̄os abrahā t semini ei⁹ in secula. ¶ Discipulus. Placet adaptatio. breuis t lucidus ordo. ¶ Magister. Quid vero censeres. si varios omnium organorum sacre scripture modulos. imo voces/omnis generis musicorum/ concordare faceremus cum hoc Marie psalterio decacordo. ¶ Discipulus. Redderetur scio superadmirabilis armonia. ¶ Magister. Scireris similiter. q̄ in auribus suis/nostra psalles copiosissime et distinctissime faciebat resonare voces omnium musicorum dū mētis intuitum. simul cum plectro meditationis/liberrimo discursu/ miraq; celeritate/ diffundebat vbiq;. duz quasi simul in omnes et singulos se diffundebat affectus. quos solet hnmana mens singillatim variare/canendo ¶ Discipulus. Mirum vero qua virtute valuerit hoc efficī. cum sint affectuum voces innumere. Cum preterea sibi sint contrarie vel aduerse. Nonne contrariatur vox amoris odij sono? Sic desiderium seu prosecutio/ tendit in

aduersum fuge. Repugnat ḡq; gaudiū tristicie. spes timori. cōpassio seueritati. ⁊ ita de plurimis. ¶ Magister. Jure miraris mirabilia Jō nempe cātauit dño mariā cāticum nouum q; mirabilia fecit. Mirabilia p;ius misericordie. que caritas maiora fecit ḡ; fuerunt (si ita dici pōt) mirabilia potentie. Fecerat apud veteres mirabilia: q; potentiā: q; sapientiā: q; iusticiā: q; dīnationē ⁊ virtutē ostendebant. Sed tunc nouū dominus fecit sup terrā: quādo mulier circūdedit virū. quādo ſc; suscepit deus per incarnationē israel puer; suum. Nñ recordatus est Cui⁹ recordatus? Nō dicit potentie. nō sapiētie. nō iusticie. sed mie sue Tūc memoriā fecit mirabiliū ſc; misericordia; misericors ⁊ miserator dñs. Quoniā in rebus p ips ortis / mirabilius nihil vtiq; (teste Augustino) ḡ; vt de⁹ fieret homo. ⁊ hō ēet deus. Vis hor; deductionē accipe? ¶ Discipulus. Nolo de p̄senti. q; locum forte posterius habebit amplior ōdaratio super illud. Quia fecit mihi magna q̄ potēs est. Sed ad inq̄sitionē redeo / q̄ ratione mirabar omnes affectus in hoc cantico nouo mariā comp̄hendere simul potuisse beatā. duz gratulabūda iocūditate dicit deo. Deus canticū nouū cantabo tibi: in psalterio de cacordo psallam tibi Psalteriū quippe decacordū. esse hoc canticū marie / superi⁹ est ostensum. ¶ Magister. Vocas ad rez diu mihi multumq; quesitam. Qua super re / te docebunt opuscula nostra de cantic; nominatim illud cui titulus est / cantacordum id est canticum cordis. In cuius vltima parte traditur p;o p;axi canticoruz spiritualium / gama nouum ⁊ misticum / ad proportionem vel analogiam game manuali sub quinq; vocibus / iuxta quatuor passiones seu potius affectiones p;incipales / iūcta quinta / que fit ex concursu pluriuz / que dicitur compassio quasi cum alijs passio. Prima est amor vel gaudium. Secunda spes vel desiderium. tertia timor vel diffugium quarta dolor vel odium. ¶ Discipulus. O ego nunc memini quid ibidem tractaueris. Sed quia venit forte in noticiaz paucorum p;o sua magnitudine opus illud / vtile feceris studioso desiderio / si sub compendio practicam banc cantici misterii / tradideris. ¶ Magister. Factum est h̄ tam alibi. nec istic pigebit (quia sic vis) inserere.

Notula quinta de

cima p̄ p;ias subdistincta notulas.

In Nobilis apostolus puer euangelicus non sensibus sed malicia puer habens quinq; panes doctrinalis refectionis. in quinq; milia hominum / dicebat corinthijs. Volo quinq; verba sensu meo loqui vt alios instruam / q; decem milia verboruz in lingua P;emiserat tamen per exemplum de tibia ⁊ cythara. que nisi distinctionem sonitum dederint / sciri nequit quid canitur aut q̄d cytharizatur. Etenim si incertam vocē det tuba. quis p;eparabit se ad bellum? Concludit q; opus est sensu. tam cognitionis q; affectus. dum quis orat / loquit aut psallit. quatenus scōm tropologiaz. homo spiritualis se paret ad bellum. ⁊ cum quinq; lapidibus limpidissimis de torrente scripturarum goliam id est sathanam sternat. alter dauid puer factus. Hec est parabola misticī cantacordi. vel cāticī cordis: quod hortatur idem apostolus psallere spiritu. psallere ⁊ mente. In quo cantico cordis / tria repetuntur vt in cantu oris. Primum est cant⁹ materia. q̄ vocat lr̄a. scōm cant⁹ vox que dicitur resonantia. tertium cantus figuratio. que denominat nota vl' notula. Materiam cantacordi dicimus omnium diuinoruz ⁊ humanoruz cognitionem piam ⁊ modestam. Resonantiam appellamus oēm cordis ⁊ spūs affectionē moderatam ⁊ ordinatam. Notam vel notulam figuramus ad p;ecedentium duoruz noticiam. vt appareat cui resonantie affectuū sit aptāda lr̄a meditationū. Hac sup re / data būt pauci ⁊ sus q̄; snia pl⁹ elucidabit. ⁊ h̄ p triplex q̄narū. Quinq; ⁊ba p lr̄a. Magnific⁹ larg⁹ pi⁹ es iust⁹ mīrator. Quinq; affect⁹ p armonia. gaudia. spes / pietas victor atz dolor. Adaptatio q̄nq; vocaliū ad voces q̄nq; affectionū. A gaudēs amat. E sperat / sed ꝑ miseretur O. timet. U. q; dolens odit et ista notes. Conformatō ad q̄nq; notulas. Sol. fa. mi. re. vt. Quisquis animaduertere diligenter voluerit. inueniet q; omnis meditatio salubris / tam diuinarum q; humanarum scientiarū / reduci p̄t ad quinq; verba. quoz q̄tuor p̄ma / deū respiciūt. s. magnificētia / munificentia / mia / iusticia. Quintū est boi spāle. vicz miseria. Oē siq̄dē canticū spūs ⁊ cordis / habet for;

mari/ fm alterum quinq; verboꝝ seu duo rum. seu trium. seu omniū simul predicto/ rum. Possent similiter. omēs cordis ⁊ spi/ ritus affectiones/ ad numeꝝ deduci q̄nari um. q̄ sūt gaudiū. spes cōpassio. timor dolor. Applicando singulū verbū litteris me ditationis singule. p ordinem hic positaꝝ voci sonantis affectionis. Demū q̄nq; vocales ordie naturali posite notule sunt/ in/ dicātes cui voci lr̄a sit accōmoda. etiā per depressionem ⁊ elcuationē. ad instar game manualis. sol. fa. mi. re. vt. Aut ponat/ or/ do nature vocaliū demptis consonātibus vt patet in figura sequenti

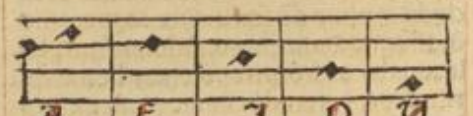

A	E	I	O	U
Gaudiū Dei mal gnificētia	Spes Munifi cētia	Cōpassio Miseri cordia	Tior Justi cia	Dolor Nostra miseria

Nolumus aūt/ vt existimet aliquis/ ga/ b ma pñs misticoꝝ olim canticoꝝ/ valere p/ tius efficaciter/ vt cātet cor ⁊ spūs/ p affe/ ctū simul ⁊ effectū. si nō fuerit huic arti de se ꝓgnitu facillime. supadditus vehemēs ⁊ iugis vsus. Quippe sic inspicim⁹ in ce/ teris artibus. pīsertim in musica sensuali. Sic in psalterio ⁊ cythara. Sic in choro vocali. Sic in cordis ⁊ organo. Sed nec oportet nec expedit/ sola pñtū fantasia figu/ rali versari diutius. q̄s ducant ad intelligē tie puritatē/ fantasmatibꝫ vel trāscensis vel interim q̄tum fas extiterit/ derelictis. Nec tō putanda est pñs ars inutilis vel supua/ cua vel solum fantasialisꝫ. quoniā prius ē qđ aiale ē fm ap'm. Et ois nr̄a cognitio i/ tellectiua sumit a sensitiua ꝓncipiū. q̄ iuua tur/ dū ordinata sibi fantasmata pñtant et sub ꝓpēdio Hoc vnū fidenter pollicemur q̄ pñs ars tāq; in vtero nature formata. cui nulla ē lingua barbara vel ig̃ta/ practicabi lis erit oīb⁹. Et p oēs sine discretione idio/ matū/ q̄ ꝓuerti voluerint ad cor. vbi tanq; in libro/ scriptū est impssum ⁊ signatū ⁊ no tulatū (licet obūbratū in multis) pscriptuꝫ ternariū. Nā q̄s negauerit deū esse magni ficentissimū ⁊ iō gaudendū de tāto dño. re ge pr̄e deo Quis insup nesciat munificen tiā ipius siue largitatē. ⁊ ita spes in eo po/ nēda ē. Porro. qr̄ mitissim⁹ ⁊ iustus/ nob ām mīs/ miris modis surgūt alij tres affe/ ctus q̄ sūt/ timor iusticie/ dolor miserie/ cō passio tā aliene q̄ sue calamitat̄ ad iploratiōnē faciēdā diuine mie. Vocaliū subinō natural'ordo posit⁹ ē. tāq; a psalterio pfū/ di cordis icipiat. A. debinc. E. paulo acutius. Deinde. I. Postmodū. O. Tādem U. labijs sūmis ecpssū. Est igit̄ practis I vt q̄rienscūq; ⁊ vbicūq; silla ba lr̄alis cāti posuerit A. pr̄meditatio de magnificentia di fieri cū rsonātia gaudij Si ponit E. sit d largitate di spes Si sit I. rsonz ad miaz di ⁊ hūanā mīā/ ꝓpassio. Si O. tior iu/ sticie Si U. dolor nr̄e mīe replorek. Est rursus hic inuenire cōbinatiōes ⁊ ꝓportiōes suaues. vt diatesseron/ diapēte/ diapason. Hecnō neumata cū tonis. cantū cū discā/ tu/ tenore cū triplo/ contratenore. put i opu sculo cāticoꝝ di/ latiori traditiōe deductū ē. ac sub ecēplis monocordi ac decacordi fi/ guratū. Sic in oī cātico sonabili cuiuscun q̄ sit lingue/ valz notulari versus psalmi. Utq; vo sufficiat i ecclīastica psalmodia q̄ tētio cātāt̄/ l'audiēt̄/ ferk ad pmissa/ colligi pt̄ ex opusculo de solicitudie ecclīasticoꝝ. h vnū dicim⁹ h/ q̄ nec inspiratiōes scīspūs artare/ nec meditationes eruditorum circa sensum psalmoꝝ/ p ista tollere volum⁹ aut debem⁹. Sz sūt q̄ nec sensū lr̄e quōlibꝫ intelligūt. neq; quomō se meditando re/ colligāt inueniunt Proderit hec ars pr̄ci pue talibus cum exercitio paulatino. q̄tū cunq; laici sunt. Verbi gratia tu audies. a vocalez in sua parte psalmi. dirige medita tionem tuam ad magnificentiam dei ac p/ inde formet cor tuum vocez gaudij vel for/ mari desideret. quia desiderium pauperuꝫ exaudiuit dominus. si plus nequit. dicens cum prophera. Cōcupiuit anima mea de siderare iustificationes tuas in omni tem/ pore. Tu audies E. tu fer meditationem tuam in dei liberalitatem seu munificenti/ am ac inde spera. vel sperare desidera. Si militer ad I. meditare dei misericordiam cum humana miseria. et huic compatere vel compati tam anime tue q̄s alijs concu/ pisce. Ad O. cogitabis iusticie dei severi/ tatem ⁊ inde timebis vel timere desiderab Sic ad U. dolebis hūanam miseriaꝫ vel dolere curab vt nō apponas vltra magni/ ficare te sup terrā. Et q̄s ē obsecro tā bebes alicḡs/ q̄ ñ possit sub mozula rpis hec addi/ scer̄ meditari, meditataq; exeq; vl' ōsiderar

erequi. et si non volatu contemplationis/ saltem lento nonnunq̄ saltu cordis instar locustarum. Ut ei hora feruēt̄ior/ quādo dicere ex sua dño sic satagēs poterit. Ut mādator̄ tuor̄ cucurri cū dilatasti cor meum. ¶ Postremo si videa aliq̄bus hoc artificiū magis curiosū q̄ fructuosū hz totaz musice spūalis seu cordial armoniam/ sub duab vocib q̄ sunt. spes salut/ z timor dīnationis sub duplici lr̄a vel duob verbis q̄ audiuit p̄ p̄a postq̄ semel locut est deus Et hec sunt p̄ās seu seueritas iudiciorum dī z mia respectu p̄miorum z miseriarum nostraz fm q̄ duo formabat p̄p̄a canticū suū dicēs Diam z iudiciū cātabo tibi dñe. cui no/ mē est scīm z terribile. Nec aliq̄d inuenies in scripturis z creaturis qđ ad altez eorum reducit nō possit. ¶ Discipulus. Gratū habeo q̄ sentio te descendisse voto meo. Nihilomin adhuc superest p̄mus inq̄sitionis scrupulus. q̄ rōne potuerit mens marie p oēs affectionū istaz modulos tāta facilitate. suauissimū guttur mētis aptare. cū vix magno ocio/ cum soleni studio possit hec practica mō tradita faciliter obseruari. ¶ Magister. Accipe p̄mo q̄ fecit marie magna q̄ potēs est. Subinde mirabilia sunt q̄ simt efficiūt ars z vsus. Docent h̄ in p̄posito sīt musicorum tractatores. Non enī ex/ tharisans si p̄fect est delibat de q̄libet corda sic aut sic tangenda. qm̄ p̄ho teste ars p̄fecta non deliberat. dū consuetudo trāsit velut in naturā. que vt sic magis seq̄tur impulsum suū. q̄ deliberans arbitrium. Denicq̄ reddit habitus radicatus z p̄fectus. illa facilia q̄ difficilia vel impossibilia videbāt habitu carentib. Non min hoc in spiritualibus z intrinsecis operationibus intellect z affectus q̄ in sensib extrinsecis. ¶ Discipulus. Dum acute considero/ cogor experientijs simul z p̄uilegijs assentire. ¶ Trāseo nūc ad inq̄sitiones alias. Una. cur beata Maria cū cecinit hoc canticū. varie posuit z diuisit spm̄ z animā. dicens de ania: Magnificat. addēs de spū exultauit: Cur p̄terea magnificare dat aie z exultare spiritui: Cur pinde magnificationē aie sue dat dño. z exl'ationē spūs dat deo salutari suo Denicq̄ cur incepit maria cāticū suū a magnificatiōe dñi poti q̄ a sapia z bonitate: Prius q̄z narrauit būficia sibi singulariter collata q̄ distributa ceteris vniuersaliter. ¶ Magister. Vocas me ad qōnes ingnitu. dignas. Quarū p̄ma cōcernit materiā de diuisione aīe ac spūs. Et hec q̄dem multa p̄supponit si p̄fecte debeat intelligi. Diximus p̄idē aliq̄n in tractatib de mistica theologia. Ut fuit q̄z aliq̄s p̄cipuus doctor. phūs aut thēolog/ quin aliq̄ de spū z ania tradiderit p̄ ingscēdo nostris mētibus. q̄ cognitio iure ceteris omnib anteferr. ita vt nunq̄ possit ō ea fmo nimis dici/ sicut neq̄ p̄ nimis sciri. ¶ Discipul. Vere sic ē. Inteli aliq̄ quauis traditōne fateor me magis occupari velle. Presuppositis igit multis aliis traditis/ dicad p̄ns accōmodū p̄posito ¶ Magister Accipe q̄ ipius anie rōnalis q̄ est forma bois essentialis/ fm determinationē ecclie/ sunt p̄cipaliter duo actus vel officia. Intelligere scz z aiare Propter primum ōr spūs Anima vero p̄pter alterum. Nec ignoro multis vtrunq̄ nominib aliter appellari. Sed acceptionem nostram/ significabit tam descriptio q̄ subdiuisio. Et vt apud eruditos catholicos apertior fiat intentio nostra Recepimus christum p̄o exemplo. qui dixit. Tristis est anima mea vsq̄ ad mortem. Et de spū subiunxit. Spūs quidem p̄mptus est. Considerāt igitur doctores in christo q̄si duplicē/ animerationalis portionem. Unam fm quā fuit vere beatus ab instanti ꝯceptōnis clare videns deum z fruēs eo. Altera fuit subiecta tristicijs z ceteris affectib vie/ quia erat fm illā passibilis. q̄q̄ spontanea susceptione penalitatū. nō absoluta necessitate. Si potes igitur concipere diuisionē istam quā credimus in anima christi fuisse poteris coniecturare. quid in ceteris hominib valeat effici. ¶ Et primo respiciamus beatam nostram Mariam/ que dum erat viatrix. habuit post christum tunc viatorem. diuisionem spiritus z anime/ modo perfecto. sed differenter a christo. Primo quia spiritus christi/ erat perfecte beatus vt nunc in gloria/ spiritus Marie non/ sed in enigmate z speculo cernebat z amabat deum. Secundo quia non necessitate anima christi suberat passionibus sensitiuis vel afflictiuis. sed vltro suscipiebat eas Nō intuēs Hilari dixit christū hora passiōis ñ doluisse nec timuisse nec timore fuisse sibi. Supplendum est nisi voluisset. Alioquin esset error. totius euāgelice narrationis subuersiuus. Anima vero marie nccario patiebat ad p̄nīā obiecti tristabil'

Uñ q̄nis eēt sine peccato originali cōcepta, nō tñ bēbat inocētie statū p̄mor. parentū, sic nec alij p baptismū mūdati, qñ ō lex culpa manet pena. i. necessitas patiendi. Tertia dr̄a sumit, q: bītudo x̄pi q̄ fundabat i spū/nō redūdabat nec effluebat i aiaz nec passiones aie turbabāt spm̄. vt spūs erat. Aliter vo fiebat vtraq̄ redundātia ō virtutib⁹ spūs marie in aiam sez. z econtra de passionib⁹ aie in spm̄. Hinc min⁹ dolu/it in filij passione. nec ita clamauit p sensualitate/deus me⁹ q̄re dereliq̄sti me/sic filius Quarta dat dr̄a. q: spūs x̄pi (q̄ dici p̄t cor ipius) sp vigilabat. et aia dormiente. iuxta illud. Ego dormio z cor meū vigilat. Non sic in maria. ¶ Discipul⁹. De btō Paulo q̄d dicimus cū vidit arcana dei. ¶ Dgr̄ Probabile ē. q̄ maria aliq̄n sic rapta fuerit z sic inspexerit. atq̄ multo diuini⁹ fuit i maria diuisio spūs z aie q̄s in paulo vel Jobe. vel ceteꝛ viatoribꝫ. Quia nulli motus aie rōnalis/q̄ nati sunt obedire rōni/ p̄uenieb̄at i maria iudiciū rōnis vel spūs. Secus in alijs/q̄ x̄pterea peccare poterāt vēialiter ¶ Discipulus. Cur apposuisti ō motib⁹ q̄ nati sūt obedire rōni. ¶ Dgr̄. Sane/x̄pt̄ mot⁹ nutritiue potētie vel natural⁹. q̄ nō sequūt cognitōz aliquā. iō mouēt ñ ex impio vel motu rōnis. sz nature q̄dā ipulsu trahūt. ¶ Discipul⁹. Utr̄z sic fuisset in adā nō peccāte. ¶ Dgr̄. Nō videt satz determinatū. qm̄ potuit de⁹ subīcere libtati p̄mi bois suas oēs potētias. quēadmodū dicūt aliq̄ nō ip̄robabit̄ q̄ in btis oēs potētie sūt in suis opatiōib⁹ ꝯiuncte libtati vel subdite. z in x̄po sit̄r Discipul⁹. ¶ Uellez dares exēplū sensibile de hmōi diuisione spūs z aie. Deinde varietatē aperires. P⁹ modū subdēs diuisionis h⁹ cās. ¶ Dgr̄ Tria petis difficilia. nec satis intelligibilia p̄ solā doctrinā. nisi comes fuerit expientia. Dat Augustinus. exemplum de monte sublimi. in cui⁹ vrtice fit illustratio solis q̄eta z serena sine nubib⁹. In pede vo mōtis/fit obscuritas nubilosa. cuz agitatione ventoꝝ. Dat aliud exemplū hugo sup ecclesiasten de igne. q̄ fumat cū flāma. z de illo q̄ serenus lucet in carbone viuo. ¶ Discipulus. Hūc varios modos hui⁹ diuisionis spūs z aie/no⁹ aperi. ¶ Dgr̄. Differētia triplex ē. ¶ Quia spūs aliq̄n manet i actu suo. nihil agēte aia sensitiua. Hoc p̄mū p̄spicuū est/in spiritu separato. qui viribꝫ sensitiuis nō vtit. ſm̄ pbabiliora dicta doctoꝝ. q̄uis auctor de spiritu z anima z Cassiodorus/sonent in oppositū/q̄ ania separata sentit. videt. audit. z tangit. Hz tūc frustra facta fuisset cōiunctio anime ad corpus. si nō egeret organo corporeo dū operatiōes sensitiuas exercet. Forte volebant isti dicere/q̄ vires iste manent radicaliter i spū separato. sicut visiua vis est in pede viuētis bois. licet ibi videre nō possit. Hz magis ad rem nostrā dat exemplū de paulo q̄ rapt⁹ fuit in spū/adeo sine sensu corporeo/q̄ō dicebat. Siue in corpe siue extra corp⁹ nescio. de⁹ scit. ¶ Fit p̄terea aliq̄n vicissa q̄ dū aīa ſm̄ portionē iferiorē est in actibus suis. spūs superior nihil intelligit. Hoc vero freq̄ntissimū est in nō būnb⁹ expeditū rōnis iudiciū. q̄les sunt pueri vel fatui vel dormiētes. vel attenti vehemēter ad sēsibilia. z bestiales hinc effecti. ¶ Discipulus. Nunq̄d appellāda est hec diuisio aier spūs/aut rapt⁹ vel extasis. Magister. Neq̄ q̄ si, x̄pte iudicauerimus. sed magis ē hec absorptio spiritus z depressio vel alligatio. q̄s ab anima per extasim z raptuz separatio ¶ Discipulus. Sic videtur. quoniam raptus dicit impulsum quendaz ad superiora vel actionem vel ductionē. quēadmodum ductus est iesus a spiritu. duct⁹ impulsus z actus in desertum. propterea dic alteros modos. ¶ Magister. Unus ē dum spiritus efficitur in actu suo ad similitudinem fulguris chorusc̄atis aut emicantis scintille solum in quodam transitu repentino. non in tali valens consistere claritate. Sic plato (quem sequitur Augusti.) dixi sse fertur de cognitione nostra circa deum vel diuina/per homines a sensibilib⁹ se conantes abstrahere. Sonat ad hoc similitudo animalium ezechielis. de quib⁹ dicitur q̄ ibant z non reuertebāt̄ur. Subditur tamen q̄ ibant z reuertebantur. non quidem absolute loquēdo ne videatur cōtradictio. sed additur in similitudinem fulguris chorusc̄atis. que chorusc̄atio ad matricem suam regredi videt. q̄nis persistat in seipsa. Trahitur insuper ad hoc/verbū Job de deo. q̄ abscondit lumen in manibus. ostendens illud quando vult. Loq̄tur ad hoc p̄positum frequenter Augu⁹ satagens exurgere ad cognitionem diuinorum. Sed subito resorbeor inquit duz q̄c q̄s emicare cernit in intelligētia vel affectu

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Apud aliquos vero transitus iste repentinus quandoq; fit paruissimus ꝺm plus et minus. Magnum vero magnum valde. si vel hora dimidia sit in celo silentium dū hic viuimus. Hoc autem magnum sentirat ꝛ experiebat quasi quottidie beata que dicit. Fecit mihi magna qui potens est

A ¶ Discipul⁹. Istud pie credi potest. Sz vtrum solo dei miraculo vel illapsu sancti spiritus intimo. fiat tanta diuisio spiritus ꝛ anime. aut si quandoq; naturaliter eueniat/ per vehemens studiū meditationis circa diuina. ꝛ exercitij per virtutes more philosophantium. qui soli tali via nitebantur ¶ Magister. Nō arbitreris hoc possibile Alioqn negas ꝓm esse hostiū: quo venit ad deuz. Sic diuinus Dionysius posuit hāc theologiā esse misticā. solis ꝓpriā christianis. Pōt nihilominus auxilio esse tz angelica visitatio. q̄s humana exercitatio: cum corporis apta dispositione ꝛ complexione. ¶ Discipulus. Dicis auxilia tria. vnum ꝑ angelum. aliud ꝑ exercitiū. aliud per corpus bonū. Dicas de quolibet breue verbum. ¶ Magister. Incipiam a vltimo. Omnis itaq; cognitio nostra. q̄tumcunq; fiat ꝑ spiritum/ naturali via sine reuelationis immediato miraculo. capita sē sibus initium. ꝑ quos/ fantasmata veniūt ad animā fantasiātem de quibꝫ dicit philosophus. ꝛ theologi consentiūt. ꝙ necesse ē quemcūq; intelligentem/ fantasmata speculari. Hec sunt ad spiritū sicut color advisum. Hinc fit per irradiationem intellect⁹ agentis. quem non aliud opinor q̄s spiritum/ put lumine vultus dei signato super se/ naturaliter preditus est. Fit inq; actuatio fantasmatum. quatenus in possibilem intellectum se presentent. ꝛ possibilis intellectus ex ipsis fantasmatibus eliciat incorporeas species intelligibiles ꝛ immateriales. per quas intelligat sine sensu ꝛ corpore. non vt subiecto. quia semper reseruat. sed vt organo spirituali. Exemplum datur de luce. que requiritur vt color videatur. tam pro coloribus vt actuentur ꝛ fiat ex ipsis ꝛ lumine/ vnum/ in ratione motiui Requiritur insuper ad illuminationem medij perspicui. Supplet autem officium lucis exterioris/ ipsum lumen intrinsecum ꝛ naturale quibusdam oculis. quod in cattis ꝛ lupis ꝛ aliquibus hominibus videre est. qui nocturnis vident in tenebris. ¶ Discipulus. Appares disgredi nec idonea dicere rei nostre ¶ Magister. Ostendam mox idoneitatem. Itaq; si necesse sit cognitionem spiritus/ etiam ab anima diuisi sue cognitionis initium sumere per inspectione fantasmatum/ quid consequētius q̄s iuxta variam fantasmatum presentatōnem/ fiat in spiritu cognitio? Hoc est fiat clara ꝛ serena cognitio spiritualis/ si talia presentant fantasmata serena clara ordinata quoq; et imperturbata Quo cōtra contrarij euenient cognoscendi defectus. Capis hec? ¶ Discipulus. Capio ꝛ quottidiano probamus experimēto. ¶ Magister. Vides ꝙ inde iuuari spiritus cognitionem per omne illud quod efficit serenationem fantasmatuz circa rem que intelligēda est ꝓcipue spiritualem ꝛ diuinaz. ¶ Discipulus. Video dum tamē serenitas illa/ non officiat aliunde. per cōuersionem intellectus simꝫ ꝛ affectus ad libidinosam concupiscentiam terrenorū. ¶ Magister. Hoc excapis sapienter ꝛ solerter. quia nō omis habens clara ꝛ ordinata fantasmata/ conuertit ꝓtinus illa/ ad solam diuinorum conq̄sitionē meditandā seu contēplandā. At vero supponamus amodo loq; nos de contemplatiuis. qui quidē sunt sed nōnulli tamen accipiūt ꝓinde duplex illud quod pretactum est auxilium. Vnuz desuper ꝑ angelicam operationem ꝓpriam. absq; nouo miraculo. Aliud per proprią i trinsecus exercitationem in virtutibꝫ moderatiuis passionū necnon in scientijs illustratiuis vel causatiuis pulcraz meditationū/ ꝑ speculationem fantasmatum. ¶ Discipulus. Explica modos ¶ Magister. Scis quēadmodum fit receptio ꝛ dispositio fantasmatum scōm dispositionem spiritus animalis: q̄ radicaliter a corde proueniens ad cerebrū fit animalis: per depurationem ꝛ actionem in cerebro. Qui spiritus/ dum solum mouet humores in corpore/ dicitur naturalis. dum autem implet cerebrū bene dispositū/ dicitur animalis cognitiuus ꝛ motiuus. ¶ Discipulus. Sciunt hec ex philosophia? ¶ Magister. Sciuntur fateor sed ista repetere breuiter ꝛ supponere necesse fuit ad tue explicationis questionis ¶ Discipulus. Placet. vltra perge. ¶ Magister. Expeditur iste spiritus animalis. vt aptum sit instrumentum cognitionis et motus/ vno modo. dum remouetur

illud quod impedit et turbat obscurat vel oppilat ipsum. Alio modo, si positiue iuuetur/ vt clarus sit serenus ⁊ tranquillus

¶ Discipulus. Jam concessi quottidianum super hoc esse testimonium experientie, cuius hoc vnicum sufficeret exemplum Aristotilis/ positum de vini actione, quod excessiue sumptum turbat ad insaniam, moderate vero bibitum/ confert ad cognitionem. ¶ Magister. Collige protinus ex his quo medio potest angelus iuuare fantasiam, vt spiritui sua presentet fantasmata clara et serena. Adiuuat simul industria diligens/ moralium ⁊ virtuosorum. De carbone. Et dicamus q̄ si sit in eodem cerebro/ pars vna fantastice virtutis similiter ⁊ imaginatiue ac estimatiue/ que sit actuata spiritu animali lucido ⁊ sereno ⁊ claro, habeatq̄ similia fantasmata/ que nata sūt ducere in cognitionem diuinorum/ per abstractionem intellectus agentis, tunc spiritus intellectualis seu mentalis/ poterit erigere se ad contemplationem diuinorum, presertim si fuerit habituatus diu frequēterq̄ per fortem talium meditationē, presuppositō semp auxilio patris luminum, a quo ē omnis sapiētia ⁊ omne donum perfectum. Si vero fuerit altera pars obscurior spiritus animalis sicut apparet possibile, tunc illic apparebunt turbulentiora fantasmata ac proinde videbitur sibi rationalis spiritus velut in monte cuius apex lucidus est ⁊ radix obscura. Dilatatur exemplum ex diuersissima (que reperitur quottidie circa nubes interpositas) solis radicatiōe respectu sensualis oculi/ Habes hic modo similitudinem diuisionis anime et spiritus, q̄ dicitur fieri/ dum illud quod lucidissimum est/ totum apparet superius, quemadmodum non satis est explicabile, nec intelligibile sine proprio interius experimēto. Illud vero quod est deorsum apparet turbulentum ⁊ obscurum. Sic in in transfiguratione domini dicitur q̄ nubes lucida/ obumbrauit apostolos/ cuius postmodum aperietur intellectus. Hanc insuper diuersitatem, de ignis obscuritate/ in accenso fumo, ⁊ de sua serenitate in carbone viuo, fas est speculari ad scintillas exilientes que clarius sed breuius emicant. Adde chorruscationes in nubibus seu fulgētias. Et ita de varietatibus quod exemplum secutus Boetius cecinit, Tūc me discussa, liquerūt nocte tenebre. Luminisq̄ prior redyt vigor ⁊c. Et iterum, Nubibus atris, Condita nullū, fundere pñt, sydera lumen. Et rursus, Veluti q̄ pelagi medio mersa profundo, mens hebet ⁊c. ¶ Discipulus. Bētio me, nō sine cā admonuisse monē sup hac diuisione spūs ⁊ aīe. Quaz ā nō repperit/ pōt nihilominus eam credere reperibilē in deuotis hoibus. Sit p illapsum dei miraculosū ⁊ imediatū, sit angelico misterio, sit p̄xie virtutis exercitio. Consonare video similitudines, ⁊ similiter in verba scripture. Dñe q̄s habitabit in tabernaculo tuo. Aut q̄s requiescet in mōte scō tuo. Ecce p mōtis exēplo. Et p̄ro altero. In meditatione mea exardescet ignis. ¶ Magister. Quid si tertiū exemplū iungerim de aq̄ vasis vel fontis vel maris, q̄le posuit vn⁹ patrū. Et alludit fabula de narcisso. Virgilius quoq̄ non siluit postq̄ dixerat Animū celerē huc nunc diuidit illuc. Sicut aque tremulum labris vbi lumē abenis, Sole repercussum aut radiantis imagine lune. Omnia puolitat late loca iamq̄ sub auras. Erigit summiq̄ ferit laq̄aria tecti ¶ Discipulus. Narrabat vn⁹ expertor passiōnū diuina. Ego in ā nōnunq̄ sensibilem talem mihi visus sum in cerebro diuisionem, q̄si ps inferior esset aqua sub obscura commotaq̄. Superior vero velut aer nitidissimus, serenus ⁊ tranquillus emineret. ⁊ p pulcherrimis oīm fere preteritaz cognitionum meaz/ meditationūq̄ salubriū simulacris Nōne erat ista diuisio spūs ⁊ aīe? ¶ Magister. Nō existimo, sed ad illā erat dispositio. Actuabat q̄ppe spiritus mentalis/ per species intelligibiles elicitas vt intelligerz spūalia, iā auersus a fantasmatibus. Sicut habes duodecimā idustriā, p mistica theologia, animuz a fantasmatibus auertere. ¶ Discipulus. Quō fieri istud, cuz necesse sit omnē intelligentē fantasmata speculari? ¶ Magister. Necesse est primitus, sed forte non assidue, nec ita q̄n adiutrice memoria spirituali/ cuz habitibus per intelligentie continuationem adquisitis, ipse spiritus immaterialis, valeat de habitu ⁊ memoria se in actu continuare sine ministerio spiritus animalis. Hinc estimo Remigium descripsisse contemplationem q̄ est operatō sine motu ⁊ hoc siue sonet contemplatio cognitionem siue amorem, siue delectationem extrinsecq̄ consequentem in subiecto bene dispositō ⁊ habituato. Nam quid ē de-

lectatio nisi coniunctio conueniētis cum conuenienti/percepta et amata. Talis igi/ tur operatio causat diuisionez spiritus ab anima. quia nihil agit ipsa. vt anima no/ minatur. tunc ad actum spiritus. sed vel so/ pita quodammodo silet z tacet. vel si moue tur z sentit. non conturbat necz deijcit spi/ ritum ab arce contēplationis. Hec est pax quam deus dat vt non conturbetur cor ip/ sius necz formidet. z que fm apostolum ex uperat omnem sensuz modo dicto. Priua tur enim spiritus tñ non a vita anime ta/ men a sensu vite ei⁹. ¶ Simul accipe ver ba Richardi que posuit in forma auctor ō spiritu z anima. ne videar in tanta re/ mi/ nus habere fidei tanqz incertus. Detur ergo fides vel expertis. Viuus z efficax est sermo dei pertingens vsqz ad diuisio/ nem spiritus z anime. Sed in hac diuisio ne. anima z quod animale est in imo rema net. spiritus autem z quod ē spirituale/ euo lat ad summa. z ab infimis diuiditur vt ad summa subleuetur. ab anima scinditur vt deo coniungatur. quoniā qui adheret deo vnus spiritus est. Felix diuisio z mirabilis separatio. vbi quod corpulentuz est/ rema net deorsum. quod spirituale z subtile est/ vsqz ad speculationem diuine glorie subli/ matur. z in eandez imaginem transforma/ tur. Pars inferior/componitur ad summā pacem z tranquillitatem/ cum pars subli/ matur superior ad gloriam z iocunditatez

¶ R ¶ Discipulus. Magna sunt hec z in alte/ rum reseruanda tractatum dies crastina ex pectetur. Hūc autē breuiter absolue. Cur dicitur anima magnificare dominū pot⁹ qz ipe spūs ¶ Magister vtrūqz pfecto fa/ ctū est. sed spēalis ratio fuit in ania. q verbi incarnati spirtali maiestati prepauit hos/ pitiū/ in carne prorsus animali ¶ Rursus quia futurū erat q hec incarnatio scanda/ lū esset iudeis. z gētib⁹ stulticia. puenit ma ria mōstrans nō ex impotentia sed summa dominatiōe dñm carnē suscepisse ¶ Pro/ inde spectat plus exultatio (q̄si extra saltā/ tio) spiritui qz anime. simul z tria ꝓiunxit. Deū pro timore casto. Salutare pro ho/ nore grato. Suo. pro amore sūmo. qui sic fuit singularis in Maria/ quatenus ipam alliceret vt esset nihilominus cōmunis vt plus proficeret. ¶ Postremo. spiritus ma rie/ prius exultauit/ qz animalis pars impe gnata magnificaret dominū. quod tūc ma xime factum fuit dum consentiēdo ait. Ec ce ancilla domini. fiat mihi scōm verbum tuum. Quod quia perficiendum fore post ab elizabeth prophetizante z benedicente (quā visitauit.) accepit/ excurrecit in iubilū Et ait Magnificat anima mea dominuz ¶ Discipulus. Et nos magnificemus do minum z exultet spūs noster in deo saluta/ ri nostro. Eras reuertemur in idipsum.

¶ Explicit Primus tractatus.

Sequitur tractat⁹

Secundus dragmaticus super Cantico Marie de exultatione spiritus. Et conti/ net notulas. lxxiij. Prima notula sequit

Exultauit spūs me⁹ in deo salutari meo. ¶ Discipulus Assum quesi/ turus. Utrum beata nostra/ dū ce/ cinit. Magnificat anima dñm. Et exulta uit spūs tē. fuerit in spū. vel supra spirituz. vel sine spiritu. vel extra spiritum? ¶ Ma gister. Quesitū hoc quadrimembre/ volo si possum ad intelligibiliores terminos re/ ducere. presupponēs spiritū hic capi per nos/ p superiori portione rationis. que a/ lip modo dicit mens. vel apex mentis. vel intelligētie scintilla que nominat grece sin/ derit ¶ Discipul⁹. Placet acceptō. Iz mul tiplex alia sit. vt etiā dicat ab aliquib⁹ non parue auctoritatis/ ps ratōis inferior. In glosa. psallā spū psallā z mēte A medicz vo concorditer appellatur vapor iste natural z vitalis. effumatus a corde/ per corp⁹ ad cerebrum: precipue. illic factus animalis sensitiu⁹ z motiuus. nō tamē principaliter fm veritatem. sed instrumentaliter p ani/ mā que est in boie res eadē cum spū ratio/ nali differēs penes officia. put alias decla rasti. ¶ Magister. Concedo tibi singula tue diuisiōis mēbra. q maria freqnt fuit nūc i spū nē s spūm. nūc sine spiritu seu ñ habēs spūm. nūc extra spūm. ¶ Discipul⁹ Nō est in me spiritus qui capiat. ¶ Ma/ gister. Nescienſ an sciens/ dum ita loque/ ris/ aperis intellectū. Scisciscor itaqz q̄d i/ telligis dicens q non est in te spirit⁹? nun/ quid oro separatus es a corpe tuo? ¶ Di/ scipulus. Qualiter hoc loqueris qui me vi/ uere cognoscis vel ex verbis certe perpen/ dis. ¶ Magister. Est ergo in te spiritus? ¶ Discipulus. Nullo pacto id negaueriz ¶ Magister. Annquid non contradicis primo dicto non est in me spiritus. ¶ Di/

scipulus. Allegas acriter/nisi prius addidissem q capiat? ¶ Magister. Vigilanter attendis z euadis ꝓtradictionē si vocē ꝓpriam explicaueris. ¶ Discipul⁹. Tu explica vice mea? Magister Habet spūs duplicē vitā sicut z anima. qō ex diffinitione data anime per philosophum colligit. Est inqt. Anima act⁹ corpis phisici organici. vitā habentis in potētia. supplent expositores ad vitam scdam. q̄ est opatio vite prime ¶ Unde spūs dicit non solū esse vel viuere vel intelligere q̄ sit cēntialiter intrinsece formaliter essentia vita z intelligētia. Sed q̄ pducit ee tales actus vitales/q̄ vita scda nominantur/nedū a philosophis sed in vsu vulgari quo res omis q̄ mouet dicit viuat aut viuens. Mortua vero duq̄ quiescit. vt aqua fōtis viua Aqua lacu mortua. ¶ Tali modo distinguunt philosophi cū theologis triplicē vitā/fm triplicis boni finē/quē opando nititur q̄s adipisci iuxta poeticā de tribus deabus fictionem Juno pest diuitijs vtilib⁹. venus delitijs z voluptatib⁹ Pallas sciētijs z artib⁹ honorabilib⁹. Ponit alia diuisinctio fm speculatōem z prarim z mixtim ex vtroq̄ qō est vita practica. Est vita speculatiua. Est vita simul activa z ꝓtemplativa. qualem habuit beata nostra/fm euāgelicū pūtis diei sue assumptionis misterium/de susceptione christi per martham z mariam. Siquidem beata suscepit christum cum officio duplicis huius sororis. quia solicite ministrauit. z devote sedens secus pedes audiebat verbum illius. ¶ Discipulus. Intelligo melius q̄s antea ꝓpriam vocem dum dixi q̄ non erat in me spiritus qui caperet. ñ enim volui me simpliciter non habere spiritum. sed opationem spiritus / explicatiuam talis misterij. hoc est intelligentiā me habere negauit? ¶ Magister. Stet memoriter hec distinctio. pergam ea deducere q̄ posui. ¶ Et primo beata virgo fuit in spiritu. dum opationem spiritualem habuit in cognoscendo plurima que cantabat de magnificētia dei in suis opibus vt de creaturarū origine. magnitudine. multitudine plenitudine. pulchritudine. opatione z ordine. ¶ Erat secūdo supra spiritū vel in excessu spiritus. vel in extasi mētis. respectu illorum quorum non poterat ex sua virtute vel intelligentia propriam cognitionem accipere. Ut q̄d esset deus in se z in sua magnificētia. quid angeli per omnia. quid felicitas quaz nec oculus vidit. nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit. Erat tertio sine spiritu. respectu illorum quorum nullam ex spiritu suo poterat rationē attingere. Ut regina saba respectu sapientie salomonis. Hec alio modo dicitur defectio spiritus/vsitato nomine in psalmis z in cāticis. Dicendi cantik in psa de sanctis. Virank z deficiūt in eū quē pspiciūt Hāc xps notabat cū dicit. Nisi quis abnegauerit semetipm/non pt meus esse discipul⁹. Quia nisi q̄s a semetipo deficiat (exponit Gregor⁹) ad illū q̄ supra ipm est nō appropinquat. Hanc aplus noīat captiuationē intellectus in obsequm christi. Sub h̄ tropo dicūtur monachi sine volūtate. nec h̄re velle vel nolle. Vocat alicui stupor vel extasis consurgens ex admiratione vehemēti rei cuius causa penitus ignoratur scōm Damascenū. ¶ Erat quarto Maria sub spiritu. dū anime sue hoc est portionis inferioris opationib⁹ intendebat. ¶ Discipulus. Eya vero non est mirabilis expositio talis. que pueris etiā posset inculcari ¶ Magister. Itaq̄ sapiētia est q̄ abscondita. pduxit in lucē. p quā fit doctrina prudentū facilis dū cōfusa discriminat z distinguit. dūq̄ vaga inordinata z obscura/resolvit ad pauca pspicua ¶ Discipulus. Qua ratione fiunt ista? ¶ Magister. Fit mixt⁹ p logicā. q̄ iō dicitur ad oīm methadoz pncipia/viā hās. ¶ Discipulus. Quid agis de logica. quā studiosi nostri tpis/vilē hāt terministā irridentes eo q̄ omia referat ad termios. Nos inqunt rem inqrim⁹. ad rez imus. q̄d ad nos de termis? ¶ Magister Brauissime rīdet talib⁹ olim pceptor noster inclitus. sic fuit z est in plurimis qui segratis inuoluunt cura errorum inextricabilibus modis. quos sola scit z pt logica resolueē. diffiniēdo diuidēdo t̄minoz ꝺniq̄ cōnotationes cū modis significandi vitiose exponendo. Hecnō sophismatuz pralogisationes fantasticas/detegēdo ¶ Discipulus. Sufficeret ergo scire logicā pro cognitione methaphisice totius aut theologie nec esset perscrutatione pluri opus? ¶ Magister. Falleris quoniā logica non dat cognitionem scientiarum huiusmodi: sed expedit iter. modis certis quo venitur ad eas. Docet insuper modum explicationis conceptuum subtilium. circa res ipas

tam diuinas q̄ naturales. tam in cogitatō nib⁹ q̄ in affectionib⁹ quem explicare/ difficillimū est. immo nec plene possibile/ si logica cū grāmatica defuerit. q̄s ad hoc officiū/ summi viri methaphisici z phisici reppererūt. Aristoteles p̄cipue. ¶ Hanc opinor esse causam erroris hominū deuotioni se dare putantiū sine logica z methaphisica. sint homines sint femine dū nesciunt/ apud se conceptus habitos (p̄sertim affectuales) resoluere z minus possunt ad extra verbis conuenientibus exponere. vnō seipsos sophisticant z alios vel non instruunt vel decipiunt. expertus centies z centies loquor. Ecce dum audiunt q̄ Marie spiritus exultauit in deo salutari suo. conātur exultare similiter. fantasiantes multa. nunc amando. nunc timendo. nunc gaudendo. qualia dum satagunt. assidue fiunt apud eos insolita fantasiarum idola siue simulachra. que quia nesciunt discernere a veritate rerū z intelligentia rationis. omnia deputant ad miraculū vel ad doctrinā deuotionis excellentem per anagogiam et mentis excessus. Patuit in thuriuminis z begbardis z alijs absq̄ numero. quoz̄ scripta plurima. maxime circa feminas. quarū est auiditas p̄tinacior in affectu/ q̄uis in virtute z cognitione q̄ viris longe fragilior. Inde datū est epitheton hoc feminis maxime seniby. veteres sunt sortene vel sortilege. Veniunt in hanc superbiā conseq̄nter. vt viros etiam theologos/ loquendo scribendoq̄ docere p̄sumant. Contemnentes illud apostoli. Mulierē docere nō p̄mitto. Ecce q̄s modesta fuit sapiētissima feminarū. que nō nisi septies/ ab euangelistis inuenit esse locuta. ¶ Discipul⁹. Trā si materiā hāc/ incidenter nō inutiliter positam. quia de exultatiōe spūs Marie. cupio latius inquirere. Nam cū exultatō spiritus sit quidā mentis excessus anagogic⁹ qui fit vt crebrius per amorē. Dicis Maria cantica cāticoz̄ Salomonis agnouit Etsi p̄rium canticū/ iungebat illoz̄ concentui. Siquidem apte quidem videor mihi hoc petere. dū leguntur in hac solennitate felicis assumptionis siue/ talia cantica/ q̄lia vocasti saltationes vel exultatōnes spiritus amantis per amorem tractans illud euangelium. Decinim⁹ vobis z non saltastis. ¶ Magister. Presupponas multa oportet que ibidem posita nouisti. z quedam ad illa adiecta. Sentio/ tamē necessariā tuā (o beata beatoz̄) opitulationē/ quaz supplex imploro p beatitudinē tuā quam oēs p̄dicant generationes. p illā gratie plenitudinē/ quā inuenisti apud deū. p illam exultationez spūs tui. in deo salutari tuo. dicā z nostro quia nobis datus est z nobis natus. Da magnificare in te. pte. z p̄pter te animā meam dūm. fac exultare spiritū meum/ in deo salutari tuo z suo. Da spūaliuz gratiaz gaudioz̄/ qualis affuit Elisabeth cognate tue. q̄lis et infanti exultāti in vtero suo/ dū aduenies cū festinatiōe p mōtana/ intrasti domū zacharie/ z salutasti elizabeth cū tāta voc⁹ efficacia/ q̄ rpleta mox spūsco exclamauit voce magā. q̄ affectu magā. Benedicta tu in mulieribus/ z benedict⁹ fructus ventris tui. Qui fruct⁹ dedit intellige re cum mirando subiunxit. Et vnde mihi hoc vt veniat mater dūi mei ad me. Cuius domini? Plane illi⁹ cui quia credidisti beata es qui pficit ea que dicit. Et cui non ingrata p̄otinus cecinisti canticū nonū. cāticū canticoz̄. Magnificat anima mea dominū. Et exultauit spūs me⁹/ in deo salutari meo. p anagogicos in deū excessus. Beatus siquidē vir cuius est auxiliū a te. ascensiones in corde suo disposuit in valle. Clamans ex sententia. cor meū z caro mea. deus cordis mei z ps mea deus in eternum. ¶ Discipulus. Valeat ista de p̄catō tua que nos dirigat. me querēdo. te respondēdo. Deminuti reor/ altera collocutione te spopondisse responsuz̄. si cantica Salomonis cecinerit aliquādo beata virgo/ dū sepius animo voluebat canticum p̄priū/ proferens illud in corde suo. An in exultatione spiritus sui/ eructauerit cor suuz verbum bonū dicens. Osculetur me osculo oris sui? ¶ Magister. Ita p̄s⁹ existimo Nimirū plenissime docta erat ab infantia in lege dūi z p̄pheris z psalmis de christo scriptis. Inq̄ que/ Salomō in exultatione spūs edidit cātica cāticoz̄. tanq̄ epithalamiū spōsi z spōse/ mutuo federatoz̄ p amorem/ quā Maria p̄iunctionem modo sentiebat vberius impletam/ dū in ea verbuz caro factū est deus homo. qui teste Johāne sponsus est/ habēs sponsam ad cui⁹ p̄sentiam z vocem/ ipe Johes amicus sponsi gauisus est. z exultauit. etiam nunc iam ex vtero. Qua in re. duc cor sursuz. atq̄ cōsidera per anagogiam. Per eam quippe

cantica canticorum panduntur, anime se in deum leuanti per fidem spem ⁊ amorez Videbis hoc tempore quo Maria dicit exultasse se quadruplicem exultationis differentiam. iuxta quadruplicem modum spiritualis matrimonij/anime deuote seu deiformis. cum viro suo deo. vt interim de hoc solo matrimonio fiat sermo, vbi deus sponsus est. ⁊ anima sponsa. ¶ Discipulus. Placet ista reductio. De ceteris quippe doctores abunde locuti sunt in expositione canticorum. ¶ Magister. Exultant hac hora, Johannes, Elisabeth, Jesus, Maria, conspicio cuiuslibet mentem vel animam, que duo nunc accipio pro eodem. Considero inq̃z deo fuisse coniuncta matrimonialr, sed varie. Matrimoniuz anime christi cum deo fuit ab instanti sue creationis/initiatum, ratum ⁊ ꝯsummatū. Illud autem anime Marie, nūc erat initiatum ⁊ ratum, non consummatū. Illud autē Johannis erat initiatū, sed non oīno ratum, quin posset culpa saltem venialis/ copulā offendere cōiugalē. Illud autē Elizabeth fuerat quidē initiatum, se non ita ratū. q̃n repudium posset incidere propter fornicationem spirituale peccati mortalis. Necz enim ponit in gratie vinculo fuisse confirmata. ¶ Discipulus. Dicis insuetam mihi distinctionem. Edissere plenius quid intendis per eam? ¶ Magister. Vereor ⁊ molior ostēdere/quo pacto conueniat epithalamium Salomonis /beate Marie/ priuilegio singulari, cuius in desponsatōne/nulla fuit par anima, que nec primā nec similē visa est nec habere sequentē. ad quā anagogia traduceret cāticā canticorz. Nil preterea dubitandū/quin creberrima libēticz iocunditate cantauit ista dum viueret. Et primo de anima filij, scilicet christi videamus. Hec itaq̃z fuit absq̃z vlla dubitatione pfectior, sed nunq̃z talis/cui propie conueniret hoc epithalamium. Dicistī enim si memineris ꝟ epithalamiū solū ꝯuenire anīe p statu vie, duz despōsata est solum in fide, spe, ⁊ caritate, postulans cū omni desiderio complemētū in re ⁊ eternitate. ¶ Discipulus. Memini id te posuisse in libello de canticorū origine, tertio tomo seu ptitiōe/principali. Vbi de anagogicis nuptijs/multa notata sunt. Hūc animaduerto/nunq̃z fuisse christū ſm mentē seu portiōnē aie superiorē nisi beatū, q̃uis p inferiori viatoz extiterit, cui portioni nō aptat ꝓprie despōsatio cū deo sponso? ¶ Magr. Animaduertis ꝓprie, tamē qualē habuerit mentalis desponsatio aie Marie differentiā. Sili' attende, ⁊ singulare inuenies in qua matrimoniū fuit ante confirmationē in pria, semper ratum in via. Volo dicere taliter cōfirmatū q̃ necz repudiū p mortalem fornicationē potuit intervenire, nec offensio quevis per originalē aut venialē maculam, scōm duplicem in Elizabeth et in Johanne nūc inductā conditionē. ¶ Discipulus. Elevatis pie considerationis oculis/intueri video? Mariam/ſm dicta tua/proximam valde nunc fuisse cubiculo sponsi, nec obstitisse ad consummationez matrimonij spūalis/pter velū vel cortinaz enigmatis vie/tegentē cubiculū quod tūc peruiū nō erat ingressuit ¶ Magister. Cernis acute, nōne tu vides a sili/q̃to Maria desiderio/ꝯsummationē in gloria/matrimonij iā iuchoati ⁊ rati p gr̃am ꝯfirmatā? ecce tabunda quesierit, nō quidem impudētia quasi meretricia, rapiente virum vltro, sed verecūdia virginali? per insinuationē/formatā reuerentialis pudicicie verbis? petebat quod optabat/cōi voto cū spōso, necz enim tepidior erat sponsi ad sponsam zelꝰ donec introduceret eam in domuz matris sue, ⁊ in cubiculū genitricis sue, omni deinceps ablato velamine quādo facie ad faciem videre sibi dabitur sponsum ⁊ vnum fieri cū sponso. Itaq̃z iaz non duo, sed vnꝰ spūs/federe perpetuo nubentur. ¶ Hinc sunt ille voces amoris interrupte suspiriis Hinc allocutiones alterne. Hinc mutue collaudationes. Hinc cursus ⁊ recursus crebri subitiq̃z sponsi saliētis tripātis seu tripudiātis. ¶ Audi spōsam, verecunde petentē spōsuz, Osculet me osculo oris sui. Trahe me post te. Indica mihi quē diligit aia mea vbi pascas, vbi cubas in meridie. Fasciculꝰ mirre dilectꝰ meꝰ mihi, inter vbera mea cōmorabit. ¶ Deinde cū pulcritudinē spōse laudasset spōsus, spōsaq̃z de spōso sile fecisset, Cōsidera q̃z apte vel q̃z verecūde/ōdit itelligi/nil restare nisi secretū ingressum cubiculi. Lectulus inq̃t noster floridus ¶ Sed redeo ad osculū. Amor igneus est, lāpades eiꝰ lāpades ignis atq̃z flāmaz. Propterea neq̃t se i se ꝯtinere/ quin assimilationē q̃rat sibi facere, semp inq̃tꝰ est q̃sq̃z ptingat ad intimū rei quā diligit

Vocat inq̄ diuin⁹ Dionysi⁹ vim amoris esse q̄d semp mobile. incessabile. calidum. acutū. feruidū supferuidū. Quid igit̄ estimas/faciet spōsa talib⁹ ad spōsum succensa flāmis amoris. nisi q̄ inq̄rat intimos amplex⁹ suos. vt in illis refrigeriū inueniat tota toti ꝓiūcta. Expectat tñ pudicicia virginalis/tps būplaciti sponsi. diēq̄ statutum p nuptijs anticipare non audet. Facit interea qđ sibi fas est. petit ad solaciū. petit ad refrigeriū estuantis. ardoris sui/osculū sponsi/castissima suauitate iocūdū. Osculet me int̄q̄ osculo oris sui. Vidi raptā vidi etiā extra se spōsam. Ipa petit osculū nec explicat cui⁹. Cur ita? Reputat ei illud oēs intelligere qđ solū cogitat. qđ vnicum desiderat. qđ totū cor occupat. sic illa philocapta de dño. Si tu sustulisti int̄q̄ eū dicito mihi? ¶ Discipulus. Edissere rogo. cur nō ꝓtenta fuerit. osculet me. sed subinfert osculo oris sui? ¶ Magister. Distinctio vulgata est. et alias diligētissime deuotissimeq̄ deducta/de triplici osculo. Hoc quidē pedis. Hoc manus. Hoc oris. Hāc triplicē repies differentiā in osculo oris p ꝓditione hui⁹ vel illius aie. Osculū ap̄petatur aliqñ i signū recōciliatiōis. Sic pater euāgelicus videns a longe filiū suū venientē/a regione perditionis et egestatis. misericordia motus occurrit et cadēs sup collū eius osculat⁹ est eū. Qñq̄ vero dat osculū in signū noui mūeris seu bñdictionis. sicut ysaac benedicēs filio osculuz petijt abgo. Porro dat osculū ad solū amoris nō tā indiciū q̄ exercitiū. sic̄ pi⁹ pater et pia mat filiū osculat infantulū. sic castissima ꝓiūx maritū. Cōpetit q̄libet osculū si tropologiā attēdis aie viatrici q̄renti deū. et b fm triplicē aie statū. Petit osculū recōciliatiōnis aia. peccatrix et offense ꝓscia vt sanet. Exemplo martini. sanātis osculo leprosiū. Petit osculū bñdictiōis. aia nō satis opulēta sed egēs mūeribus Petit osculū exercēde dilectiōis mutue aia. iā i oīb⁹ bñ ꝓscia. nihil req̄rēs nihil intēdēs in osculo p̄ter amorē vt amet et amet. ¶ Discipulus. Nunq̄d elicere nō vis. solam inter omēs et sup omnes anias viatrices. aiam Marie potiram fuisse tali osculo tertio. dei spōsi sui. dū viueret? Erat siquidē tota semp mūdissima. nunq̄ egēs reconciliatione. erat gr̄ia plena. sup oēs benedicta. non egens nouis muneribus licz augerentur ipa. tamē magis amari et ama/

re. dilectoq̄ suo frui. prime iam ad statum patrie/poptabat? ¶ Magister. Recte coniectura. ad singularē nostre btē laudē. vel ad edificationē alteri⁹ cuiusuis anime. sas habes obseruare. quo pacto sine p̄supptiōe possit ipa petere q̄ peccatrix est/osculum sponsi et dicere cum modestia. Osculetur me osculo oris sui. Que consideratio dat aperire tanq̄ mistica claus/parabolicas locutiones canticorum. ad triplicem statū repertum in animabus. Quorum primus dicitur incipientium. Alter proficientium Tertius perfectorum. Sed est aliud qđ attēdas. in osculis castis et licitis Jesu spōsi. Unum corporale fuit. Aliud sacramentale. Tertium figurale. Ecce reductis ad beate Marie tempora lumīibus fidei/conspicio beatam istam matrem/virgineo fouentem gremio. speciosum forma p̄e filijs hominum puerum Jesum. quem deosculabatur crebro. recipiens vicissitudinem osculi. cum amplecu tenerrimo a semetipso. O quis mihi det te fratrem meum sugētem vbera matris mee. vt inueniam te solum foris. et deosculer te. et iaz me nemo despiciat. ¶ Felix prorsus extitisti. vir Marie iuste Joseph. cui totiens concessa sunt oscula blanda pueri Jesu. quez gestare manibus. sinu refouere. brachijs amplecti. pectus dei capax/tuo pectori stringere cū omnibus puericie gratissime blandimētis totiens meruisti. O quotiens intuitus oculorum beatorum. tibi sponsecq̄ tue letos afflabat honores O quotiens iocundissima vox. diuios vobis spirabat amores. Sic oculos. sic manus. sic ora ferebat. tanq̄ vere cum filio hominis. filius esset dei. ¶ Ista dum dum dicis. dum optas. dum miraris. quare non sacerdotium recogitas tuum. ratione cuius tibi fas est quotidie filio dei et hominis/oscula dare. ipsum cernere. ipsum gestare. contrectareq̄ manib⁹ Dicam mirabilibus. q̄ nec ipsi Joseph concessum est. Potes sacramentaliter ipsum manducare. qui est panis vite eterne. qui dat vitam mundo. qui mutabit te in se. vt sis ipse in eo et ipse in te. vt dices cum apostolo. Viuo iam non ego vivit autem in me christus. ¶ Discipulus. O ego noui quid loqueris. sed hoc ad ꝓfusionem miseri peccatoris. qui et sumit christū et sacramentum osculatur et fruitur oscula to per sacramentalem vnionem. Ue mihi

ctum vereor illud improperium frequenter impingi posse mihi quod iude nequissimo/benigne intulit agn⁹. O Juda.osculo filium hominis tradis? ¶ Magister. Prohibeat a seruis suis hoc improperiu deus.faciens vt dignitatez osculi sacramentalis/semp attendant eminentiorem esse/ q fuerit presentie corpalis.maxime iuctaz cibatione. Neq enim qui manducasset particulam carnis christi.vtputa genam vel auriculam.mansisset in christo z christ⁹ in eo. Sicut nūc fit dum talis adest nobis velatus.z vere deus absconditus.totus manducatus.mādūcās z nos totos. Felix anima sacerdotum.felix z ceteroz christianoz rū/q post esuz z potū inebriātis letificāt.z confortātis preclarissimi huius sacramenti/huius benedicti fructus virginei potest ex sententia dicere Sub vmbra illius quē desiderabam sedi.per ocium contemplatiue quietis. Et fructus illius.sit in accipiētium vmbra mīstrat⁹.dulcis gutturi meo Introduxit me rex in cellam vinariam.ordinauit in me caritatem vt nihil plus amarem.nihil plus desiderarē.q summe amabilem z totum desiderabilem. Fulcite me floribus sanctarum affectionum.stipate me malis ordinatarum affectionū seu meditationum.quibus abundat hortus vester. O filie hierusalem que est celestis libera/mater nostra. O beatificate anie.quia amore langueo.quia vulnerata sum caritate. Et hinc est iste pallor meus/hinc ista nigredo quia iusticie sol cōbussit me.vulneranit me.decolorauit me.feruide dilectionis amore seu ardore. Angeli quoq ciues vestri.custodes ciuitatis hierusalez amici sponsi.filij matris mee.que est gratuita bonitas diuinitatis pugnauerūt cōtra me.sed pugna felicissima que carnalia desideria trucidat. Posuerunt me custodē in vineis sanctarum operationum. Vineam quoq meam nō ego tam custodiui.q ipsi de mandato sponsi. ¶ Hec inq verba inter suspiria cudit sponsa.vtputa tota sobrie ebria.tota feliciter caritate vulnerata.quam cadentem z spasmatā/zelotes sponsi⁹.it brachia suscepit sua.leuat caput leua.a leuando dicta Hec sponsa/q uis sobrie temulenta/ad psentiam sponsi respirat.z suspirabunda trahit de imo pectoris vocem Leua eius sub capite meo.z dextera illius amplexabitur me. ¶ Discipulus. Jam siste obsecro.vides ne.quo te perrabit estus cum sermo tuus erat de osculo. Dic si quid habeas amplius quod afferas ¶ Magister. Plane multum.tam in bonis bonum.q in malis malus. Ue vere carni z sanguini. Quis offerre sermo pudic⁹ auderet? Quid enim nequius q quod excogitauit caro z sanguis? ¶ Discipulus Ne precor adamatoria cantica/admisceri satiram z tragediam/mordaces/vel comediam lubricam vel sordentes eglogas.sola nobis anagogia/diuinos cātet amores ¶ Magister. Hones probe.qui conuiuio veras iuduci nuptiali funereas tubas tracherce. atq sulphureas amoris infusti redas incendi/perhorrescis ¶ Sed q̄d tangis de osculo figurali dū vel crucem.vel imagines.aut reliquias sanctorum sanctarumq/quispiaz osculatur? ¶ Discipulus Puto post passionem filij beata mater ei⁹ crucem crebro fuerit amplexata.omniaq loca vbi steterant sacri pedes eius/sedula deosculatione coluerit. Sed neq fuerat expers sacramentalis osculi.de q locut⁹ est sicut nec exēplar illō duplex/pnie. Maria magdalena z egiptiaca.q uis primus intra uerūt thalamū sponsi/sublato velamine. nec gl'iosus Dionysi⁹/in morte carere voluerūt. At vero q̄d sit os ōi spōsi z q̄d osculū/subtili⁹ edisserе si potes/cū sit incorpea diuinitas? ¶ Mgr. Vocas irex ad distinctionē oris z osculi trimēbriz. Os bēmus dei pris.os filij.osculū vtriusq q̄ est spūs sanct⁹. Os suū aperuit xps.hīs labia distillātia mirrhā pmā mortificatiuā vitiorum. cui⁹ tot sunt oscula/q̄t v̄ba. Ipe simlr cuz patre z spūsctō/aperuit ora pphetaz. Aperuit z os p̄dicatorū z doctoz q̄ sapiam eructāt:porrigentē oscula volētib⁹. Dicuntur aūt p̄dicatores os dei/iō quia sepant p̄dosa a vili. ¶ Discipulus. Jūge duplex boc osculū vltimū ipis tropologie vel allegorie adolescentulis. satis enī patent z sobrios edificant.z in primo cōsiste. ¶ Magister Deus sicut est vn⁹ z vnomius p essentiaz z pprietatem/sic est p anagogiam symbolicā/oīnomius. Ita vn⁹ est mltiplexq. Sciens itaq deus nos paruulos z balbos/voluit instar nutricis frāgere verba sua.q̄b ipe nobiscuz.z nos secum/intelligibiliter vtrinq loqremur. Cōcessit igit locutiōes trāssūptiuas a rex cognitaz similitudinibus assūptas.tā abundanter vt nihil inueniat

quod non valet ad ipsum trahi nominandum/quod loq̃ndi genus appellauit Dionysius symbolicũ, de quo t scripsisse narrat libũ, sed ad latinos nõ peruenit. Hoc typo loquẽdi, deus pater habet os, et q̃ filius eius increata sapiẽtia, pdiisse se gloriatur. Ego inquit ex ore altissimi pdij, pmogenita ante omnẽ creaturaz. Habet t verum. Ego inquit ex vtero ante luciferũ genui te. Pater itaq; diligit filiũ suũ, t filius genit⁹ mutuũ repẽdit amorez, q̃ vicissitudo dilectionis/cur nõ deosculatio nominabitur? Et qua spiratio cõmunis amoris emanat t flagrescit, q̃ spiratio quia nectit quodammodo pris os ad os filij, dici põt osculum vtriusq;. ¶ Sponsa ergo, dũ q̃rit osculũ sponsi patet q̃le sit illud osculũ, q: spirit⁹ est oris vtriusq; pris t filij. ¶ Discipul⁹. Hz que vel q̃lia sunt labia spõse? ¶ Magister. Illa nimiruz sunt due vires pncipue mentis. Vis intellectiua, t vis ei correspõdens affectiua, seu volitiua vel appetitiua, q̃s duz spiritus sanct⁹, osculũ patris t filij/inspirãdo pnectit, t osculaf illabẽdo/fit mẽs tota deiformis t pformis bitissime trũitati, fit trinitatis nobile tricliniũ. Iraq; fit ei⁹ memoria fecunda/parens verbi cum acies intelligẽtie pueritur super ipam, ex qua simul conuersione/spiratur amor cõmunis vnius t eiusdem volũtatis. Hec est species et imago pulcerrima, t conformata t assimilata diuine trinitati que per gratiam est id ipsum quod deus per naturaz. Exultabat ad hanc assimilationem pringere spirit⁹ marie/suspirãs t estuãs assidue desiderio spõsi sui. ¶ Osculẽt me osculo oris sui. Quid queris o beata? quid osculũ sponsi petis o benedicta? quid est illud osculũ nisi spũsãctus? qui vtiq; superuenit t in te, quãdo vbertus altissimi obumbrauit tibi, immo iã pierat, nec post modũ recessit a te, q: dñs semper tecum. ¶ Sed quid affectas o pulcerrima mulierũ? Sentio q̃d requiris, si dissimulare videaris verecũdia vgĩali. Thalamo sponsi prima es, gaudẽs osculo oris. Sed t leua ei⁹ sepe sub capite tuo. Et inf vbera tua cõmorak. te amplexãs. te osculãs q̃d tibi vis ampli⁹? Certe nõdũ subintroisti secreta cubiculi silentia, vbi federe ppetuo/mrimoniũ psumek. Inq̃eta es donec introducat te/t tu illũ/in domũ matris tue t in cubiculũ genitricis tue. Et q̃ ista mater tua? nisi diuinitas sua, vtiq; oium creatrix t gubernatrix. Et q̃ domus eius, q̃ altera si nõ eternitas amplissima? Quod deniq; cubiculũ nisi sin⁹ altissim⁹ occultissimus dei patris, in quo spõsus tu⁹ quiescit perenni felicitate. Hoc cubiculũ intrare, i hoc quescere, delectari, fecundariq; desiderabũda suspirãs, pẽsabas q̃le sit istud. Exultabũt sancti in gloria letabũtur in cubilibus suis. Fallor, si nõ hec ipa q̃ dicim⁹ expsisti/spõsum inueniẽs t dicẽs. Tenui eũ nec dimittã, donec introducã illũ in domũ mris mee t in cubiculũ genitricis mee. Et ecce nũc o btã qõ spasti tenes, quẽ desiderasti possides, quẽ credidisti vides, quem dilexisti/tota cõplectẽs ipoq; secura fruerẽ eternũ. ¶ Discipul⁹. Quid sibi vult spõsus iste suus, q: vnã suã vnice dilectã mrem distulit introducere/secũ in cubiculũ felicitatis eterne/qũ latronẽ de cruce, ptinus in hoc cubiculo collocauit. Audiente matre t incõsolabiliter anxiante, ptransierat enim gladi⁹ aiam eius. Amẽ dico tibi, hodie erẽ mecũ in padiso. O mitissime iesu. Et vbi erat mr tua/nisi in dolore ptinuo remanẽs in ß neq; seculo, sepata etiaz a corpe tuo qõ induisum iacebat in sepulcro. O vere terribilis in psilijs de⁹ sup filios hoim. O certe verissimũ q: erũt nouissimi pmi. Quis hoc estimasset/q̃s credidisset, q̃s sperasset assumik ad glorie cubiculũ latronis aia, et aia mris relinq̃k ad lamentũ. Cui t lõgo tpe p⁹/patet igressus ad idẽ spõsi cubiculũ. Potuit inuidiã sibi facere glificat⁹ ipe latro, si nõ fecisset eã caritas vnũ cor t vnam aiam cũ eo. Huasit eadẽ caritas/q̃rens q̃ dei sũt hre vitam in patientia? ppt electos dei, p se t ex se docẽdos de misteriis vere fidei. Et q: desideriũ q̃to p incolat⁹ huius plongationẽ plus t plus adauctũ est/tanto hz in adeptione sup omẽs plus gaudiũ. ¶ Magister. Cõcernit hec responsio tua/prolongationem hui⁹ miserie/in ista amorosissima per annos multos que per osculum pedum primuz mũdata, post heremicola diu fuit. Sic discipulus ille quem diligebat iesus, vsq; ad senectam vixit t senium. Tangit ignitus martyr Ignaci⁹ scribens beate virgini/cãm superstitis vite sue vt ceteros ex se t pter se/t in se confortaret. Cui etiã beata virgo rescripsit vt exultaret in deo salutari. Porro q̃s te docuit o Luca medice carissime/primas euangelij tui partes/nisi solum taliuz conscia vgo pru-

dentissima .cui te familiarem conciliarat castitas.quia nec vxorem nec prolem habuisse narraris. Per te/precursoris annūciatio.conceptio.exultatio.natiuitas .circumcisio cum nominis impositione nobis patent. Per te canticum Zacharie. Per te totius incarnationis christi misteria . nobis tradita sunt. Per te cantica canticorum Marie/et illud Simeonis pueri Jesu felix intentio describunt.et quo alio nisi Maria reuelante ¶ Discipulus. Ardet animus multa querere sup enumeratis euangelij materijs.quos omnes conseruabat Maria.conferens in corde suo.ac pinde magnificās dominū et exultās in deo salutari suo Sed cepto curramus itinere.post odores vnguentorū tuorum /quē spirant amoris cantica.de quib⁹ post osculum subditur. Quia meliora sunt vbera tua vino.fragrātia vnguentis optimis. Dic quid sponsa singularis sibi volebat.tanq̄ osculi causā subdens.quia meliora sunt vbera sponsi super vinū. Que sunt hec vbera? ¶ Magister.Si dixero q⁹ vbera sunt amor vel amores.nihil errauero/quoniā omnia sortitur amor vocabula /instar dei.quia deus charitas est amor est.os.osculum.ipe vbera.ipe vnguentum fragrans.ipe oleū effusum.ipe nardus.ipe fasciculus mire . ipse equitatus dei.ipe botrus cypri.ipe lectul⁹ ipe flos campi et lilium conuallium. Quid moror p singula. Ipse per denominationem participatam.vnus omnia in omnibus.cuius natura si perfecte cognosceret cessaret linguarum necessitas. Ipe sibi totus et vnus sufficiens lingua esset/sufficiēs oculus.sufficiens auris et naris.et gustus. et tactus.immo vero nullum esset per essentialem proprietatem.sed per eminentiam singularem. ¶ Discipulus. Cur ista pmittis? ¶ Magister plane.ne prestoler⁊ amoris cantica exponendo posse finiri.qui certe infinitus est.cuius ētitatem (non molis.sed perfectionis)accipientib⁹ / semper est aliquid vltra recipere. Non expectaueris ergo.totam salomonis cāticorū et Marie seriem posse/nos decurrere.qui nec duos versiculos vtriusq̄ cantici.immo nec p mū versum satis attingere penetrareq̄ valemus ¶ Discipulus. Et si de deo nil p fectum possumus eloqui/conemur tamen more puerorum/nos balbutiendo solari Dic aliquid idcirco de vberibus sponsi.et sponse de quibus additur tertiū osculū q⁹ meliora sunt vbera tuo vino fragrantia vngentis optimis. Et quia viu⁹ est sermo discōm apostolū.potest tamē cū quolibet et ad quēlibet loqui. Propterea si reliquas canticorū pticulas quādoq̄ cōmiscueris/ne erit ingratū,plusquam tractat⁹ tollēs fastidiū ¶ Mgr dic̄ B loco mgr Hico. de lira postillator ad lram. q̄ fūdamētū est allegoricorum pologie necnō et anagogie. Dicit inq̄ pronoīe isto vbera/iudeos hr̄e amores.ob eā uocationē noīs hebrei ad amores et vbera Hieronym⁹ vbera secutus est hebre⁹ amores. ¶ Discipulus. Transi.inuenies tale positū mille locis in biblia. Pro q̄ sedādo scripsit olim volumē egregiū p̄ceptor noster P. Cardinalis Cameracēn. cuius sniam alio loco dum inquirā/pandes spero. ¶ Magister. Pandā.tu nihil hic calūniabile vel aduersum reperies.si modos loquendi typicos seu figuratiuos/attenderis.q̄b⁹ res ostenta significat p̄tinentem et econtra. Continēt aūt vbera cū pectore.cor ipm qō sedes amoris est radicalis. Laudās igit vbera laudat amores/q⁹ meliores sint vino fragrātes vnguentis optimis. Videor illi co.q⁹ nō surrexit incōgruitas si spōso dentur vbera q̄ cor habēt ꝓpletū et estuās amoribꝫ. Siue dicat ergo meliora sunt vbera tua siue meliores sunt amores. Anagogia probat vtrumq̄ verum sciens q⁹ amor diuinus nescit sexum apud quez non est masculus neq̄ femina ēq̄ dicatur sponsus et sponsa ¶ Discipulus. Hoc obseruandū arbitror pro deuotis ne se carnalibꝫ inuoluant simulachris. Videor proinde q⁹ nec lac vberum nec vinum nec vnguentum sit aliquod corporale. Nihilominus causam transsumptionis et comparatōnis licet inquirere.cur vbera vino sint meliora cum sponsus duxerit sponsam in cellam vinariam? ¶ Cur rursus inuitans clamauerit p⁹ ēq̄ dixisset. Bibi vinum meū cū lacte meo Comedite amici et inebriamini charissimi? ¶ Magistir. Bibit itaq̄ vinum sponsi/sponsa viatrix.sed per vbera sponsi trāsfusum et lac factum. Alioquin debile nunc cerebrum sponse.vini puri virtute turbaretur. Exemplum dant nobis nutrices q̄ parvulis infantibus si sagaces sunt/ vini puritatem non ministrant.sed quod in suū lac versum est. Sit eni hac rōne nutricis vba meliora vino.nō sec⁹ in vberib⁹

sponsi. qui propter sponsam/in incarnatõ
n: lacteus factus est. Conati sunt philoso
phi sugere vinum sapientie de vberib⁹ pri
me cause/dum inuisibilia dei per ea que fa
cta sunt cognouerunt. sempiternam quo
q; virtutẽ eius et diuinitatem. Concalue
runt et estuauerunt et inflati sunt vino mul
to. de calice aureo babylonis. et inebriati/
dati sunt in reprobum sensum. et obscura
tum est insipiens cor eorum. Rationem di
cit apostol⁹ q; cum cognouissent deum/ nõ
sicut deũ glorificauerũt. neq; gratias ege
rũt. Habes vinum sine lacte q̃ plane lac me
lius est. pⁱsertim ꝺditum et vino vel factum
cuius pot⁹ inebriat. sed sobrie sine luxuria
Accipe signum ebrietatis nocie simul. sil'
et causam in philosophis. q̃ veritatis stu
dio tam vehemẽter intẽti/ nihil de amando
deũ toto corde. tota ania. et tota mente. for
titudine: scrutati sunt. Quid mirandum si
defecerũt scrutãtes scrutinia. si per erroris
precipicia cespitantes impegerunt/ potati
vino mixto veneno omniũ vitioꝝ. nec q̃li
umcũq; sed nephandoꝝ q̃lia notauit apo
stolus. q̃uis non omnia que in occulto fi
unt ab eis inãt turpe est dicere. Et cum q̃
fiunt nisi cuꝫ illa meretrice que apud Sa
lomonẽ allicit dicẽs. Veni inebriamur v
beribꝫ ¶ Discipul⁹. Fugiam⁹ ocius hos
vborum fetores. q̃ de vberibꝫ et amoribus
loq̃mur/ fragrantibus optimis odoribus
¶ Magister. audiamus potius aure pie
tatis et fidei/ matrem virginem et filiam ma
gnificantẽ dominũ et exultantem in deo sa
lutari suo. Cuius nomẽ est oleum effusum
quod sanat incipientes. pascit proficientes
delectat proximantes ¶ Discipulus. Ve
rum et si ꝓperat intentio querere de certio v
siculo. cur maria/ oleum sue magnificatio
nis et exultationis/ ptinus intulerit. Dum
respexit inq̃t hũilitatem ancille sue. Nihil
ominus exponi prius opto doctrinaliter/
quid ꝓprie sit magnificare deũ. et quot mo
dis fieri reperitur. ¶ Magister. Pertinẽs
est inq̃sitio talis. Igitur accipe q̃ magnifi
care dominũ nihil aliud est / q̃ magnũ si
gnificare. Non enĩ facim⁹ deum aliter ma
gnũ. Sũt aũt modi significandi magnitu
dinẽ dei/ sine nũero. in genere duo. Unus
interior in anima cognoscẽte et diligẽte de
um. Eteni fide spe et caritate magnificat in
aĩa de⁹. q̃m magnus ab ea et in ea significa
tur. Mod⁹ alt' est exterior tã mltiplex q̃ va
ria sũt signa q̃ repũtare pũt ab extra magni
tudinẽ dei. Quidq̃ enĩ significare nisi ali
q̃d intellectui repũtare. Sit ꝟ p voces. sit
p colores vel spẽs colorꝫ. sit p obiecta q̃rũ
libet sesuũ. sit p enigmata figurarꝫ in scptu
ris scis. sit p reuelatiões misteriorꝫ. Cõclu
sit idcirco cãticũ suũ vgo btã sub attestatõ
ne diuinarũ locutionũ q̃s fecẽ dñs ad pres
nros Abrabã et semini eius in secula. Cõ
seruabat oia vba hec ꝓferens in corde suo
nũc Esaie ꝓphetiã de virgine paritura. Nẽ
Hieremie vaticiniũ q⁹ mulier circũdabit
virꝫ. Hũc ebdomadas danielis. Hũc por
tã clausam Ezechiel' cũ templo toto ¶ Di
scipul⁹. Descripsisti q̃d est magnificare dñz.
q̃m est significare dñm eẽ magnũ vniuersa
liter pfectũ. Scio/ q̃m significare fm grã
maticos est aliq̃d intellectui repũtare. qui
tractãt de modis significãdi. sup q̃bꝫ Ceti
logiũ cõposuisti. Sũt insup varij modi (si
cut notas) magnificãdi dñm scz bñdicere.
scificare. glorificare. pdicare. exultare. ꝓfi
teri dño. laudare/ et ita ꝺ sil'ibꝫ quoꝝ cãtica
memorant. Inq̃ram⁹ igit de singul'. Dic
q̃d est dñm bñdicere. ¶ Magr ꝟ est signifi
care dñm eẽ bonoꝝ datorẽ. factorẽ vel do
natorẽ. q; suũ dicere facere est. dixit et facta
sunt. Ita suũ bñdicere eẽ suũ bñ agere. Do
mino aũt bñdicere significat verbũ bñdi
ctionis illi fieri vl' dirigi. vt ibi. Sãcti tui
bñdicãt te ¶ Discipul⁹. Dic q̃d sit scrificare
nomẽ dñi ¶ Magr ꝟ est significare dñz i
scitate et mũdicia pfectũ. Quid aũt sit scira
dñi et noticia et mũdicia/ hẽs alibi ¶ Disci
pulus. Dic quid est exultare in deo saluta
ri nro. ¶ Magister ꝟ est significare deuz
esse saluatorẽ nrm et salutare vel saluationẽ
nõ q̃licunq; signo/ sed modo leticie/ exteri⁹
se pdentis et q̃si se nõ capet vlteri⁹ salientis
¶ Discipulus. Dic quid est confiteri do
mino. ¶ Magister hoc est significare cer
to signo/ ipsum esse dominuz. Et hoc mul
tipliciter. vel quoniam bonus. vel quoni
am in eternũ misericordia ei⁹. vel quoniaz
laudabil' nimis et magnitudis ei⁹ nõ est fi
nis. vel quoniã peccata dimittit et pstabilis
est sup malicia. aut ex reliq̃s pfectõibꝫ suis
¶ Discipul⁹. Dic q̃d est sacrificare dño ¶
Magr ꝟ ẽ significare certis signis adhibitꝫ
q̃ille cui sacrificat/ vel in cui⁹ honorẽ pnci
paliter offert sacrificiũ/ sup̃m⁹ est dñs/ ple
nariã hũs potestatem vite et mortis super
nos. sicut in animali sacrificato vel occiso.

¶ Discipulus. Dic quid est gratias agere deo? ¶ Magister. hoc est significare bona recepta ab eo pure gratis ñ meritis nostris Modi aũt significãdi sunt varij/p varietate eorum que recipiunt ad significandum corde voce corpore & opere ¶ Discipulus Dic quid est adorare dominũ vl colere cultui latrie? ¶ Magister. hoc est significare supremã in omibus suam dominationẽ atq; maiestatẽ. & hoc modis varijs interius i anima. vel exterius in corpe aut alijs rebꝰ exhibitis. ¶ Discipulus quid est iubilare do? ¶ Magister hoc est significare magnitudinem eius in bonitate & benedictionibus. modo gaudij cuiusdam ineffabilis. vt aliquando plausu manuum. aliquãdo vultus alacritate. Aliquando vultus dilatatione. que dicit leticia quasi laticia. Aliquando voluptate que dicit a volubilitate circa rem dilectam. Nonnunq; a delectatione que dicitur quasi lactatõ. Quãdoq; a iocunditate que dicitur a ioco. Sepius ab alacritate. que dicitur dum habet libeꝛ. et expeditum vsum corporis vel membrorum vel sensuũ & maxime cordis/ad significandum leticiam. ¶ Discipulus. Quid est deum laudare in sanctis suis. ¶ Magister. hoc est significare ipsum esse causaꝫ sue sanctitatis. Sicut deũ laudare in creaturis suis est significare q; ipse eas gubernat fecit & regit eas/pure gratis/& magnificis modis ¶ Discipulus. Quid est alloqui creaturas q; benedicant deum/q; collaudent/q; adorent/q; pdicent/q; letentur i eo cum similibus acclamationibus? ¶ Magister Totum est hoc significare complacentiam quã habemus in beneficijs omnibus/que creaturis collata sunt. & hoc varijs modis significandi. pro varietate alloquendi. sicut solemus exhortari p psalmos dicẽtes laudate dominũ in tympano & choro laudate eum in cordis & organo. cũ alijs talibus instrumẽtis oibus. hoc autẽ est significare cõplacentiam exultationẽ atq; leticiam quã habemus in recognitione beneficioꝝ dei/talibus modis repsentandi. Quẽadmodum dare gloriã deo honorem & virtutem & similia oia pfectionẽ importãtia nõ est aliud q; significare talia supemi-
nenter esse in deo vel a deo procedere. Et hoc tot modis significãdi q; modi sunt repsentandi corde voce corpe & ope. ¶ Discipulus. Dic differentiam inter magnificationem dei/quam faciunt irrationales creature: & magnificationem rationalis anime de qua dicit in hoc cantico. Magnificat anima mea dominum. ¶ Magister. Magnificatio creaturarum/ mensuratur et accipitur à participatõne diuine magnitudinis/cuius omnes sunt participes suo modo. Sed irrationalis natura tantum modo repsentat artem creatoris. Et ideo dicatur transumptiue sapiẽtia vel ars eius Rationalis vero creatura/nõ solum obiective vel vt vestigium. sed etiam subiective & formaliter perceptiue/significat domini magnitudinem intelligit & pdicat Assumit in sup creaturas alias immo & seipam q̃si materiã significatõnis/diuine maiestatis. Denicq; in omnibus sicut in fistulis organoꝝ certificationis/spiritusancto flante decantat. ¶ Discipulus. Bonũ est nos hic eẽ. Sed vocat sequens versiculus de hũilitate marie. Jã vero tardior hora/differre suadet ad matutinum diei sequentis Nos interim pr̃ijs intendamus officijs Explicit secundus tractatus.

Sequitur tractat⁹

tertius dogmaticus in cantico Marie de respectione humilitatis sue per notulas. qrr. Prima notula.

Via respexit humilitatez ancille sue sue. ¶ Discipulus Dic sumus/hic primus absolvẽda est q̃stio/ altera die pposita sed dilata. Cur beata mater/cãm magnificationis dñi cũ exultatione spũs in deo salutari suo/cecinit eẽ respectionẽ hũilitatis sue a dño Exultavit inq̃t spũs meus in deo salutari meo. Et tanq̃ rõ q̃reretur ab ea mox subiungit. q; respexit hũilitatẽ ancille sue. ¶ Magister. Do eam formas questionem cui nequit perfecte dari ratio siue responsio/nisi respectus domini causa prius perscrutetur. quenon nisi amor inuenitur. ¶ Discipulus. Consentio. Fiat hoc prius notum. similiter et quod est obiectum suũ ¶ Magister. Oculus vulnerãs spõsam. oculꝰ ẽ amoris q̃ nullus acutior. nullus penetrabilior. nullꝰ ad intimi cordis vulnerationẽ efficacior dici potest. vulnerasti cor meum ait sponsa/in vno oculorum tuoꝝ. Non aliter est de oculo sponsi respectu sponse. Quia respectus amorosꝰ spõsi/sanciat sponsã/vt exclamet

B

D

q

vulnerata caritate. ego sum. vel amore langueo. Hoc est precipuū in sponsa vel in sponso membrum. Unde sponsus cum laudaret sponse pulchritudinem dicit. Quā pulcra es amica mea q̄s pulcra. Hor subiunxit. Oculi tui columbarū. Et quid per columbam intelligis. si non amorem simplicem? In columba enī spūssanctus cui appropriatur amor. sepi⁹ apparuit. Sic p⁹ modū sponsa. insinuās filiabꝰ hierlm pulcritudinē dilecti sui. compationē posuit eādem dicens. Oculi eius sicut columbe / desup riuulos aquarum que lacte sunt lote et resident sup fluenta plenissima. Hinc est illa duoꝝ mutua postulatio. videri scilicet et videre. Audiamus modum. Sane dilecta nuper consopita inter brachia sponsi / qui adiurauerat filias hierusalem per capreas ceruosq̄ campoꝝ. eo q̄ sunt animalia satis alacria mundaq̄ / et solitudinis amica / perspicaciūq̄ oculorum. Adiurauerat inq̄s. ne suscitarent. neq̄ cuigilarent dilectam. donec ipa vellet. Tunc velut elapsus ad horam dilectus / regreditur / ardens videre sponsam et alloqui quod latere non potuit sponsam. cuius per amorem cor vigilat. Exilit igitur et dicit. Vox dilecti mei tē. Hec est vox amici mei. Conuersis confestim oculis exclamat. Ecce ipse venit. saliens in montibus et transiliens colles. Et cur obsecro salit et transilit / nisi zelo sponse videndę totus rapit atq̄ trepidat ad similitudinē capree. hinuliq̄ ceruoꝝ. Lasciuiens alacris et iocundus. Nihilomin⁹ tanq̄ zelotipus explorator. et verecūdus amator. non irrumpit cubiculū sponse. sz stat post parietem respiciens p fenestrā. pspiciens per cancellos. Deniq̄ blandiť dicens Surge. ppera amica mea. colūba mea formosa mea et veni. Sequiť post verni temporis gratā descriptionē. que nouā signat gratiarū infusionem. aduersitate depulsa. Ostende mihi faciē tuā. Sonet vox tua in auribꝰ meis. Vox enī tua dulcis et facies tua decora. ¶ Discipulus. Perspicuū feciśti desideriū q̄ habēt in cānticis sponsus et sponsa se videndi. quoniā visio nūcius est precipuus amoris cordialis. Ubi est amor. ibi est oculus. Nihil amore amabilius. Dabo tibi dicit Seneca poculū amatoriū sine herbis absq̄ veneficijs. Si vis amari. ama. Hoc in amatoribꝰ etiaz fetidissimis locū hz. q̄to efficacius in pulcerrimis?

Magister. ¶ Hic respectus dei Mariaz J
būlem iure tracit ad amorē suū. vt tota nedū gauderet. sed p amoris magnitudine. spūaliter exultaret. i. extra se saltaret in dilectū. Hic etiā respect⁹ corpalis in infātulo Jesu. solabať oēs illi⁹ pegrinationis laboriosi ssime. dolores et angustias. Sic i puericia. sic in adolescētia. donec in cruce vidit extēsum. q̄ visa est semel ab eodē. vñ ptrāsit gladi⁹ acerbissime passiōis / amoro sissimū cor vtriusq̄. Pēsent amicoꝝ corda. q̄to intolerabiliť anxi⁹ fuit / hic respect⁹ q̄ dici neq̄t verb. neq̄ scriptis inseri. ¶ Discipul⁹. Supest vero declarandū q̄d vel q̄le sit amoris obiectū? ¶ Dgr. Videor mihi fas dicere. q̄ pulcritudo vel pulcruz. Nihil enī amať sub rōne turpitudinis. sed tm̄modo sub rōne pulcritudinis et pulcri vel specioši. vel formosi. Hinc dictū est de sapia. q̄ pulcritudinē illi⁹ admirabiť oculus. ¶ Discipul⁹. Nunq̄d diuersa vel aduersa est ꝓpositio taz phis q̄s theologis ponentibꝰ bonū esse qō oia appetūt. et ita ratio boni vel appetibilis / est amoris obiectum ¶ Dgr. Multe sunt rōnes appetibilitatis / q̄ in vnā ꝓueniūt pulcritudis. sic̄ et boni et finis et ꝓuenientis vel pfecti vel brītudinis rōnem. ¶ Discipul⁹. Expone ꝓsequenter q̄ est rō pulcritudis vel pulcri ¶ Dgr. Pulcritudo ſm Augu. est eq̄litas nūerosa ¶ Discipul⁹. Est igiť pulcritudo in sola q̄ntitate cū nūerus sit spēs q̄ntitatis. ¶ Dgr. Accipiť hec eq̄litas. neduz ex rōne molis corpalis sz pfectionis spūalis. Sil⁹ nūer⁹ nō p q̄ntitate discreta realr. sed formaliter ſm aliquos. Sed vel pbabili⁹ ſm alios soli⁹ rōnis. q̄lis in deo psonisq̄ diuinis inueniť. qz alia rōe et ydea / ꝺdit⁹ est homo alia equus ſm Aug⁹. et ꝺ ſm modū intelligendi diuinā essentiā / p relationē ad creaturas. siue sit iste mod⁹ intelligendi in intellectu diuino. siue sit solū in intellectu angelico? ¶ Discipulus. Sufficit hec tetigisse de diuina pulcritudine p verificatiōe diffinitionis illius. q̄ pulcritudo est eq̄litas numerosa. Hūc adapta pulcritudines sponsi et sponse quales posuit Salomon in canticis. simul aptum faciens de differētijs talium nominū. pulcrū. formosuz. suaue. speciosum. decoꝝ. Rursus de nominibus sponse q̄ ē amica / soror / columba / immaculata / tota pulcra. et ita consequenter p singula membra discurrere tam sponsi q̄s

Ll

sponse? ¶ Magister. Rem exigis q̄ sua prolixitate fastidium. vel sua breuitate poterit obscuritatem afferre: nisi fortassis inuenirem compendium. ¶ Discipulus. Placet inuenias? ¶ Magister. Ecce tot pre manibus habeñ exposite ces doctorum tot similitudinum/hic positarum. tot insuper distinctiones pro qualibet dictiõe magistrales. tot denum quadruplicis sensus scripturarum adaptatões: ad diuersa spiritualium genera nuptiarum. Supponamus hec omnia nobis. & pauculas de pulcritudine sponsi & sponse. & dei & anime similitudines hic positas/elucidare curem? Dicentes in primis. q̄ formositas & speciositas. & pulcritudo & decor/frequenter accipiuntur sinonime. Nichilominus pulcritudo. vltra formositatem dicere videtur quandã coloris suauitatẽ. cuius defectus non tollit formam. Nigra sum inq̄t sponsa sed formosa. Decor autẽ refert ad modum & decentiã gestus & ornat?. cum quadã iocunditate. letitia vel alacritate vultus/totiusq̄ corpis gest?. Porro speciositas omnia simul dicit/vt ibi Speciosus forma pre filijs hoium. Et illud. Species pami/digna est imperio. Exemplũ in imagie/cui? possem? pma lineamenta ꝯsiderare. q̄ numerosa sit sub equali ꝓportione formata/& formositas inde resultat. Considerem? secundo colores superinductos accõmode singulis lineamentis/ vnde redditur pulcrior forma. Consideremus tertio in imagine viuente. alacritatẽ facieiz oculoz letiam & decentiã. & in omni gestu modestiã Sic ait poeta de venere. p Enea. & letos oculis afflarat honores. Et dicit Vulgo. Leste dame ẽ de bel mam treug & est byen aduenant. el est simple & toye. Notemus vltra q̄ pulcritudo picture vel imaginis/refertur ad ipam tabulam que ꝓinde pulcra nominatur. Addamus ꝓterea. q̄ pulcritudo maxime refert ad exẽplar. si p omnia cõformis est imago. vel exemplatũ suo exemplari sit licet exemplar istud turpissimum. Sic dicimus bufonis imaginẽ inde pulcrã. sic bubonis & vesptilionis. Ecce inquiũt bufonem pulcre pictũ. Patet p inde ratio cur simea dicit turpissima. cuius tamẽ figura/prima est pulcerrime figura ꝛ scilicet hũane. At vero q̄ deficit ab imitatione perfecta: reputat inde turpior. quo imitatione videbat primior. ¶ Quibus ita notatis de pulcritudine generaliter/talis est applicatio ad pulcritudinẽ aie rõnalis spũalis. que imago est bñdictissime trinitatis. in qua potentie tres principales anie scz memoria. intelligentia & volũtas. sunt tanq̄ lineamenta qualia sunt indelibiliter impssa. nec collunt etiam a damnatis. Cetez dona gratiaz variaz. virtutum. donoz. beatitudinũ. sunt sicut colores superinducti. Rursus opationes inde pueientes/decorẽ supaddunt. Tandem in omni pulcritudine spũali. tãto btẽ trinitatis imago formosior est & pulcrior/& bñs plus decoris. cõsto repitur suo exemplari scilicet eidẽ beate trinitati cõformior. Et aduerso autẽ de turpitudine. deformitate. despectu. dedecore/ꝯstat sentiendũ. ¶ Discipulus. Naturã pulcritudinis ad oculum (sicut dicit) ostẽdisti. & quia turpis est pars q̄ suo toto non cõgruit. pulcritudoq̄ tot? ex vniuersa partiũ multitudine consurgit: restat exponere pulcritudines membroz singulorz. Sed antea dissere oium distinctiones vocabulorz amica. spõsa. soror. columba. dilecta. quoniã de alijs anie noiby/satis ꝯstat ex p̄missis. vt q̄ ẽ spẽosa. formosa. Tota pulcra & imaculata. q̄ bene colorata & mũda pomia: ¶ Magister. Amica dicit ex mutua cõiocatione secretorz/q̄si animi custos vel altera mea. cui? est idem velle & idem nolle cũ amico. Spõsa dicit ꝓpter spem fecũditatis plis. vt sint vnũ principiũ in pductione & educatione filiorz. nõ q̄ sit iam matrimoniũ ꝯsummatũ. Aliq̄n dicit ꝯiunct & nupta sed in spe sic ꝯtracta. Spõsalia a spõdeo es. q̄uis vnũ q̄q̄ recipiat ꝓ altero. Soror appellat ꝓpter nature cõformitatẽ. maxime post incarnationẽ. Aut si ad angelos q̄q̄ transferat dicerez nature ꝯformitas nõ vniuoca. nec penit? equoca sed analoga. ꝓpter similitudinẽ brissime trinitatis. Unde nominat etiã alibi filia vt ibi. Audi filia & vide. Et filia hierlm. quia inhabitatrix pacifice ciuitatis. Et filia siõ ꝓpter speculationem diuinorũ. Et filia ꝑncipis. Columba dicit ꝓpter inhabitantem in ipsa spũssancti plenitudinem. Dilecta dicitur vltra amicã. q̄ sit amor ex electione genit? vel nutrit?. ¶ Discipul?. Redi nũc ad prius quesitũ de membris singulis. ¶ Magister. Redeo. ponens pro regula vel dãue dicendoz. q̄ nichil in canticis positũ repies/ nisi quatin? facit ad pulcritudinez

formositas
speciositas sunt
aliud
decor

Amica
Sponsa
Soror
Filia
Columba
Dilecta

ꝛ conſequẽter ad amorẽ ſm alteruz genus cauſe quadruplicis. efficiẽtis. materialis. formalis. ꝛ final'. Nõ idcirco quiſpiã erꝛauerit ſi dixerit ſubiectũ canticoꝝ eſſe. vel amorẽ pulcritudinis vel pulcrũ amorem. ¶Quod vtiqꝫ ſapiẽtia vidit q̃ duo ꝓmiſit dicens. Ego mr̃ pulcre dilectiõis. ¶Protinꝰ ergo dũ occurrit tibi verbũ aliquod in canticis/ſi ñ ſonet pulcritudinẽ in cortice trãſſũptionis. decortica illud. vel enuclia/quiſqꝫ decor amabilis ꝛ amor decorꝰ pulcer atqꝫ formoſꝰ emineat. ¶Diſcipulꝰ. Enitar Sed quid ex iſtis inferendũ cẽſes. vtꝫ cognitio ſit ſpeculatiua vel practica. ¶Magiſter. Coꝛq̃ multos/diuerſos practice et ſpeculatiue modꝰ accipiẽdi. ¶Diſcipulꝰ. Da modũ qui tibi pbabilioꝛ apparet. ¶Mgr̃. Diffinit Ariſtoteles intellectũ ſpeculatiuũ. q̃ eſt ſolũ reſpectu veri vt verꝫ eſt Intellectus vo practicꝰ dicit ꝓfeſſe ſe habens appetitui. i. ꝓformis ꝛ prenſus in appetitũ cuiꝰ obiectũ eſt non ſolũ verũ ſub ratione veri/ſed ſub rõne boni. Deinde concludit q̃ methaphiſica eſt tm̃ ſpeculatiua. ars aũt ꝛ prudentia ſunt practice. q̃ reſpiciunt voluntatẽ reſpectu factibiliũ vel agibiliũ. nec ſiſtunt in intellectiua cognitione ſola. Sed theologia ſcrutat pfundꝰ que ſũmaz ſcientiaꝝ ſeipam aſſerit. ꝛ in dei dilectione ſuꝑ oĩa finẽ ſuũ ſtatuit. Nã finis legis eſt dilectio. Et iõ ſane debuerat ꝓſentire de methaphiſica phũs. q̃ non in cognitione nuda prime cõſiſtebat. ſed ad eiꝰ dilectionẽ ertẽdebat. Alioqn deformabat pulcritudinẽ methaphiſice/caudã eiꝰ pulcerrimã (q̃ eſt finis diuie dilectionis) euellẽdo. Datus quoqꝫ fuiſſet i repꝛobũ ſenſum. q̃ cũ deũ cognouiſſet. nõ ſic deum glificaſſet nec amaſſet. nec gr̃as egiſſet. Dic tm̃ i ethicis de ꝓtẽplatiuo felici q̃ videt dei eẽ amãtiſſimꝰ. qꝛ cognitionẽ eius deſiderat. Qualiter ꝛo fieret ꝓiũctio optie potẽtie rõnalis cũ optimo obiecto deo p ꝓtemplationẽ/ſi non inde dilectio ſeq̃retur. ſi vel obſiſteret puerſitas voluntatis? Vocãt aliqui theologiã noſtrã. nec pure ſpeculatiuã. nec oĩno practicã. ſed affectiuã. qõ epitheton aptiſſime noſcit theologie miſtice cõuenire.

D ¶Diſcipulus. Perſpicuũ eſt illud quod loq̃ris. nec a pho negandũ. q̃ diciſſe legit. Inueni te primã cauſam. fac me tibi placẽtem virum. Quid inde vis cõcludere manifeſta? ¶Magiſter. Cõcludo q̃ vel metaphiſica eſt practica ſciẽtia. vel q̃ nõ omnis intellectꝰ prenſus in appetitũ ſeu volũtatem/diceret practicꝰ. ¶Diſcipulꝰ. Ita ſeq̃ videt. ¶Magiſter. Eſſe debet igit̃ de intellectu practico ſermo reſtrictioꝛ. vt ſolũ dicatur practicꝰ/dũ ad factibilia ꝛ agibilia inferioꝛa ꝙuertit̃/p extẽſionẽ in affectũ ꝛ in effectũ opationis huiꝰ ꝓſiderando relationẽ ad fines primos nõ ad ſũmum q̃ deꝰ eſt colendus ꝛ amãdus. Propterea ſic beatitudo dicenda eſt ſpeculatiua. ſic theologia ꝓprie accepta. ſic hec ſapientia canticoꝝ. cuius finis eſt amor pulcer ſpõſi ad ſponſam. terreno quolibet amore calcato. Sic vbilibet ars amoris terreni. vel aialis practica. Ars itaqꝫ diuialis amoris ſeu fruitionis/ſpeculatiua dicet. velut primaꝛ altiſſima ſcientiaꝝ. quã imitat metaphiſica philoſophantiũ. Sed vbi deſinit ipſa/theologia p fidem ſumit exoꝛdiũ. per ſpem inſupꝛ amorem cõſiderans deũ ſicut amabile ꝛ pulcerrimũ. ꝛ qui iuxta verbum ſpõſe eſt deſiderabilis. imo fons ꝛ oꝛigo radix ꝛ parẽs omis pulcre dilectioois. ¶Diſcipulus. Et ſi ꝓpero cogſcere ſingulaꝝ ꝓprietates mẽbroꝝ. q̃ ſponſo tribuunt̃. ꝛ ſponſe ſub tropicis locutiõibus/trahit̃ tamen neſcio quo pacto mens/illud attingere quod modo diciſti de dilectionis vel amoris oꝛigine? ¶Magiſter. Jure cui trahitur nam h̃ cognito. cetera mox patebunt. cuius hec cognitio ſm̃ proceſſionẽ theologicaꝝ/incipiat p fidem a pulcritudine prime cauſe/ad pulcritudines effectuum inſinuãdas? vie philoſophie nõ aduerſo ſed converſo. ¶Diſcipulus. Acceptus erit iſte modus fidelib⁹. Proſequere. ¶Magiſter. Pulcritudo prima nobis per fidem relucet in beatiſſima trinitate. Tradit enim fides q̃ pat in diuinis eſt mens ſiue memoria fecunda oĩum intelligibiliũ. ad quã paternus intellectus ꝙuertens aciem/gignit ex ſe verbuꝫ exꝑſſiuũ oĩum intelligibiliũ. Hoc eſt illud verbum quod erat in principio apud deũ. per quod omnia facta ſunt. Hoc verbum eſt naturalis imago patris. eadem eſſentialiter cum patre. ſola relatione ꝓſonali pſonaliter ab illo diſtincta. Et quoniam imitatur perfectiſſime patrem/ſupeſt vt dicat imago pulcerrima vel ſpecioſiſſima patris ꝛ ita dilectiſſima a patre ſe teſte q̃ ait. Hic eſt filius meus cariſſimus. in quo mihi bene complacui. Cum vo pat cõmunicauerit

rit diuinam vitam filio communicauit ne dum cognitionem omnis veri. sed amorez similiter omnis boni. Est autem paterna bonitas supremum z primum amabile. Amauit ergo filius summe patrem. z conuertendo voluntatem in ipsum totus (vt ita loquamur) exarsit z flagrauit in eius dilectionem. Ex qua dilectione mutua patris ad filium z filij ad patrem. processit amor psonalis. quem dicim⁹ spiritumsanctū ¶ Considerat hec fides circulum quendam intelligibilem in triangulo personarū. Pater enim dat se filio quem diligit. filius patri impendit se per amorem quo flagrat in patrem. Hic autem amor cōmunis est patri z filio. tanꝯ nexus amborum. Jure ergo dictus est deus. quasi spera intelligibilis. cuius centrū vbiqꝫ. circumferentia nusqꝫ. nisi supple in seipso. Non autem potest se deus ad extra cōmunicare. nisi quodam modo punctualiter. Jpse vero totuz se in se toto continet. quem tenebre creaturam non comprehēdunt. ¶ Ostendit nobis hec fides/summā consummatā in tota trinitate/pulcritudinem amabilem. z dilectionem pulcerrimam. quoniā hic est equalitas numerosa. que reddit pulcritudinem. z pulcritudo succendit ad amorē. vt sit pulcritudo dilecta. z dilectio pulcerrima mutuo se respicientes Unde Dionysius diuinus amor est sicut quidam eternus circul⁹ p optimū ex optimo. z in optimo. z in optimuz. inenarrabili conuersione circūiens. Est autē circulus pulcerrima figura ℣

¶ Discipulus. O miseris precor nūc amplioza hic disserere. de inenarrabili pulcritudine diuinitatis. z ad Marie pulcritudinem te conuerte. dicēs in primis. Cur nō dixit deum salutare suū/respexisse pulcritudinez ancille sue sed humilitatē? ¶ Magister. Duas habitudines esse ponit philosophus in intelligentijs quas angelos dicimus. ¶ Unam qua conuertūtur ad deum ad contemplandū magnitudiuē eius cum admiratione. pulcritudinem cum dilectione. z omnimoda subiectionis obedientia/motu quodam assiduo quasi circulari circa diuinam vnitatem. Jta loquit apō Boetiū philosophia. mentēqꝫ profundaz scilicet diuinitatē circūit. Et iterū. Da fontem lustrare boni. Alterā dicit philosoph⁹ habitudinem intelligentie/respectu inferiorū que regit mediante motu sui orbis. p ut philosophia subiūgit. Simile conuertit imagine celū ¶ Determinat consequēter idem philosophus q̄ habitudo prima que est subiectionis ad deū. longe perfectior est z pulcrior/q̄ habitudo reginue dīationis respectu inferiorꝫ. quoniā in prima cōsistit intelligentia ℣ felicitas z beatitudo non in secūda. q̄ si angel⁹ magnificans deum z exultans in deo/gratias ageret verb humanis. quid obsecro mallet dicere/vl q̄ deus respexit humilitatē serui sui subiiciēs eū sibi. vel q̄ respexit dominationē atqꝫ potentiā. scilicet in regimīe creature ¶ Discipulus. Res apta est/sup electione primi. Unde palā intelligo beatā Mariā neduz pia deuotione sed altissima metaphisicali q̄ rōe/suā pulcritudīs btifice pfectiōez pl⁹ insinuasse p hūilitatē subiectiōis/quā respexit in ea dominus. q̄ si dominationis nomen aliqō posuisset. ¶ Magister. Accipe rōnem alteram. nō min⁹ in theologia fundatam. Quid enim perdidit apostatas angelos/quid postmodum deiecit homines institutos ad reparationem angelice ruine Utiqꝫ superbia. plus glorians in fantastica dīatione/q̄ in humili ad deū subiectione. Cauendā hanc perditionis turpitudinem insinuat Maria. z exemplo vocis sue qua suam humilitatez gloriatur respexisse deū z formidanda protestatione. Fecit inquit domin⁹ potentiā in brachio suo. Dispersit superbos mente cordis sui. Quare excelsus domin⁹ z humilia respicit z alta a longe cognoscit. Quare a longe? Quia lōgo proijcit z deijcit. z pjcit z deponit potētes de sede z exaltauit humiles. Jam Maria gerebat alta mente repositū verbū filij. Qui se exaltat humiliabitur. z qui se hūiliat exaltabitur. Illud quoqꝫ discipuli sui. Deus superbis resistit. hūilibus autē dat gratiam. Verificauit idcirco de⁹ in ea verbū sapientis. Ubi hūilitas. ibi sapiētia. Deus collocauit per incarnatōnis misterū sapientiam in hūilitate sua. ¶ Discipul⁹. Occurrit post solutionē q̄stionis ꝓposite. petēdum quid sit respect⁹ dei. q̄les ei⁹ oculi q̄bus hūilitatē ancille sue respexit. Quo omissa multiplicatōe q̄onum? conuertat ꝓtin⁹ sermo tuus. ad describendū pulcritudinez beate Marie. que tam grata. tam incredibili formositate refulgens inuenta est. vt concupisceret rex speciem ei⁹. z de sublimi solio deitatis descenderet ad infima nostre

mortalitatis.accipiēs serui formam. Quā ta qualisq; putanda est pulcritudo totius/ qñ in vno oculoz suoz dicit se speciosus forma pre filijs hominū/ corde vulneratū Vulnerasti ait cor meū in vno oculoz tuo rum qō minus videā in vno crine colli tui Deniq; primū nomē quo Maria legit in canticis notata p spōsum fuit. O pulcerrima mulier. Vere pulcerrima / q pro superba mistica vasti.eua.supno regi non assuero sed deo/meruit copulari:gratiā inveniens in oculis ei⁹.quā adamauit super omnes mulieres. Erat enim formosa valde et incredibili pulcritudine omniūq; oculis gratiosa t amabilis videbat ¶ Magister Dona bimur inaniter/si verbis equare volumus pulcritudinē eius.qua sub deo maior nequit intelligi.colligens in se omnes pulcritudines sparsas in creaturis. Jta vt sit vere vna speciosa vni⁹ sponsi.vna perfecta sua.vna matri sue electa genitrici sue.q genitrix est gratuita dei bonitas.qne pulcerrima pulcerrimam sibi fecit. Dicere nihilomin⁹ aliqua temptabim⁹ ordine p̄mitus doctrinali ¶ Pulcritudo que est eqlitas nūerosa diuidit.p̄ma sui diuisione.q quedā est naturalis t quedaz artificialis. Naturalis multiplex est.q̄dam intellectualis. Altera rōnalis.dehinc aīalis. Rursum aliqua est solū vitalis.altera solū subalis. altera accidētalis. Artificialis vo quedam est p se.quedā p accidēs:p rōnis industriaz supinducta/pulcritudine naturali. ¶ Pulcritudo aūt naturalis describi pt q est eqlitas numerosa/ꝛsurgēs t resultans ex vnitate veritate t bonitate.vel ex mēsura numero t pondere.vel ex modo specie t ordine. Jaq; p̄prietates entis sunt vnū t ve et bonū. Sic q ens t vnū ens t ver.ens t bonū ꝛuertūtur. Nec est possibile q ens aliqd sit.quin hec tria sibi ꝛueniāt.q̄ non redistinguūtur.ſz sola significādi rōne. Sic de modo specie et ordine. Sic de mensura numero t pondere. ¶ Pulcritudo igitur naturalis.nō habet aliqō ens positiue ꝛtrarium.q̄ sit positiua turpitudo naturalis.vt ipij manichei somniabāt duo p̄ncipia.vnū maloz t hoc turpissimū/t aliud bonoz qō necesse est eē pulcerrimuz. Nec oportet post Aug⁹.t Dionysiū conari deducere malū.nec eē positū i entib⁹.sed tm̄modo dici p̄uationē pulcri/seu boni/seu modi speciei t ordinis. ¶ Pulcz silr cū ente cōuertit.tanq; p̄prietas resultās ex triby p̄oribus.t hec pulcritudo tāq; ex triplici lineamēto figurali instar trianguli.q̄ est p̄ma t pfecta forma linearz recta. Dec nihilomin⁹ pulcritudo naturalis/in circulū deducit q est pfectissima figuraz non rectilinearū ſz curuaz. Jta q p̄ter legē geometricalem sit hic circul⁹ triangulat⁹.t triangulus circulat⁹. ¶ Pulcritudo naturalis.repibilis est vniuersal'r in creaturis.q; necesse est qōlibet esse vestigiū siue p̄me cause. qō gerat similitudinē aliquā/non penit⁹ vniuocā.sed analogā ei⁹ tanq; exemplatū sui exēplaris.t sigillatū sigilli sui. Sūt aūt tria p̄me cause.p̄pria t appropata. ſm q̄ reperitur vnūqq; ens pducere ſm triplex gen⁹ cāe. efficiētis.formalis vel exemplaris t final'. ¶ Pulcritudo naturalis/accipit lineamētū modi t vnitatis vel mēsure/a potentia efficiēte.lineamētū spēi vel veri vl'numeri a sapiētia exemplāte.lineamentū ordis vel ponderis inclinātis a bonitate diuina finiente. Que tria ꝓiūxit apl's dicens. Qm̄ ex ipo t p ipm.t in ipo sunt oīa. Ipsi gl'ia in secula.q oīa facit speciosa t pulcra.scōm tria hec indelibilia.p̄sus lineamēta in q̄libet ente p̄tracta.q̄ rursus se reducūt in circulū ad p̄me vnitatis exemplū. ¶ Nunc aūt ad spāles pulcritudines naturalis.p̄petatis ꝓscendam⁹. Jtaq; qōlibet ens / habet tm̄ de pulcritudine naturali.q̄tū habz in se de entitate t bonitate. Jnuenit autez ens intellectuale.t ꝫ duplicit.vel vt p se existēs vel vt alteri natū vniri.vt hūana intellect⁹ Jnuenit rursus ens rōnale.ſm duplicem portionē. Jnuenit p̄terea ens aīale et ꝫ duplicit.vel ꝓiūctū rōni vt in hoīb⁹. vel p se stans vt in brutis. Proinde inuenitur ens vitale seu vegetabile.t hoc dupliciter vel cū sensu vel sine sensu. Ampli⁹ est ens solū substātiale vt elemēta.vel materia p̄ma.que de se nō est p̄ncipaliter nihil.cum sit ps subalis cōpositi.sed cōsiderata sine forma.nō est act⁹ formalis.t informis dicitur t sic turpis appetēs formā sicut aliquid pulcrū. Tandē ē ens analogū qō appellamus accidēs.cui⁹ est inesse nō eē ſm p̄hos cū tñ ponat fides ea posse sine subiecto p se esse. ¶ Discipulus. Dicito de singulis. doctrinali q aptus est stilo.qui tāte rei magis est accōmodus. Deinde traduces omnia ad pulcritudinē mulieris quam respexit:amoris oculo/totus desiderabilis spō/

sus eius. ¶ Magister. Intellectualis pulcritudo/ad primum ⁊ indelebiliter expssiuꝫ lineamentū.quod dictum est.superaddit tanq̄ imago iam perfectior.triplicem lineam.triū virium superiorum.naturaliū insitaꝝ sibi.que sunt memoria intelligentia et voluntas. Siue dicantur iste vires.tria q̄dam accidentia/naturam intellectualē necessario sequentia scōm Thomam ⁊ sequaces.siue sint vires essentialiter eedem cum natura intellectualis.sed formaliter differentes iuxta Scotū.siue sint penitus eedē res.tantūmodo scōm rationem distincte. per respectum ad operationes.seu rationes obiectales vel terminorum cōnotationes quod nobis magis placet scōm expressionem a Gregorio datam. ¶ Intellectualis hec pulcritudo.primo consideratur vt nuda.sine habitu superaddito vel operatione ⁊ hoc in ordine ad suuꝫ superius quod est deus. Ut vis memorativa dei.correspōdeat patri seu paternali memorie:tanq̄ appropriate indita sibi a patre seu protracta in tabula nature intellectualis. Vis intellectualis dei/que est expressiua verbi.correspondeat filio vt verbū est/in acie intelligentie potentialiter aut aptitudinaliter expressum. Vis amativa dei/correspondeat spiritusancto.ratione amoris inde pductibilis per voluntatem siue per vim affectiuā intellectualē. Ita semp dicēt mens recolere deū.⁊ intellectus intelligere deū per hītum.⁊ diligere non in actu sed aptitudine. Similiter ⁊ seipam(modo quo loq̄tur frequenter Aug.)dicēt recolere intelligere et amare. Ita q̄ non accipitur hic memoria pro recordatōne preteritoꝝ/cū sit respectu oīm modo tacto. ¶ Intellectual' vero pulcritudo.intelligit̄ pncipalit̄ in angelis.q̄ pterea noīanf a phīs intelligentie. Repit̄ tn̄ licet imfecte in portiōe superiori rōnalis aie q̄ mens dicit̄ aput est dei capax et particeps ei' esse pt. Proinde dicta est facta ad imaginē diuinitatis imitatiue.p similitudinē analogā q̄uis hūana mens sic ꝯsiderata(iuxta vbū Aristotelis q̄ cōsonat in ℔ fidei)sit tanq̄ tabula rasa.nō repleta scīa ⁊ vtutibꝫ oīb'.iuxta Platonis errorē. Hoc mō mēs est naturalit̄ luminosa.imo lumē intellectuale imortale.⁊ indelebile.in quo ⁊ p qō nata sunt intelligi pma pncipia/apphensione facta terminoꝝ a sensibꝫ fm modum cognoscēdi in via.℔ lumen dicit̄ illō quod signatū est sup'nos. Estimo autez q̄ sit intellect' agens.de ph'us sit locut'.qui sup fantasmata irradiat vt spēs intelligibiles abstrahat.vel eliciat.vel fodiat ⁊ sit intellect' possibilis.scz ipemet ꝯsiderat' vt tabula rasa.fiat actuat' p spēs intelligibiles ad intellectionē. ¶ Discipul' q̄ pacto mēs hūana/dū sepatur a corpe statiz p' infusiōnē ei/poterit cognoscere cū nō hēat fantasmata q̄ speculata fuit.nec specularī pōt extra corp'. ¶ Magister. Si singulas circa materiā q̄ tractat incidētes dubitationes vellem tollere rndendo:nec ingenium/nec hora:nec susceptū de pulcritudine cōpendiū/ferre posset. Pergam' interea ceptum iter:absq̄ tot diuerticulis:q̄ collocutiōibꝫ aliis/subintrare poterim'. ¶ Discipulus. Assentō. ¶ Mgr. Intellectualis pulcritudo tūc augeri ⁊ quodāmodo supcolorari ⁊ pingi dr p infusionē habituū diuersi generis tam intellectualiū q̄ affectualiū tam in via q̄ in pria fm triplicē differentiaz. In via q̄dem p infusiooē virtutū theologicarū.fidei spei ⁊ caritatis.aut aliquaꝝ superioris pfectionis sub enigmate tn̄. In pria vero fm tres dotes aie siue sint eedē cū lumine glie siue distincte.sic bitus ad facilē eliciēdum act' glios.visionē.dilectionē.fruitiuā inhesionē vel adherētem fruitionem corrndentē spei. Juxta illud Mihi aūt adherere deo bonū est. Et hec tria fm tres vires.rōnalis ꝯcupiscibilis ⁊ irascibilis.q̄les theologus ponit in superiori portione rōnis. ¶ Intellectualis pulcritudo rurs' augetur p actus ⁊ opationes/exponens eam viribus ⁊ habitibus pdeuntibꝫ. Qui dici possunt rationabiliter.tertia pulcritudo principalis.sup naturalem primariam ⁊ generalē cuilibet enti supinducta vbi statim videre est q̄ multiplicata sit.tam in eadem natura q̄ in diuersis/hmōi pulcritudo actualis opationis. Jam pncipalis et ꝯsummata repitur in glozia.qualem habz nunc pulcerrima ⁊ beatissima beatoꝝ beata q̄ omniū in visione dei cū nuda dilectiōe et fruitione. In quibus essentialis beatitudo formaliq̄ consistit. Qua pulcritudine nulla sub deo speciosior in formis accidentalibꝫ inuenitur.nulla honestior.nulla suauior ⁊ iocundior nulla melodiosior ⁊ sonorior.nulla salubrior ⁊ vtilior.⁊ hoc fm triplex genus boni.honesti.delectabilis ⁊ vtilis. ¶ Intellectualem banc pulcritudinez

precessit z inchoauit illa pulcritudo mentis quam habuit in via ter beata nostra domina dum contemplationi dedita fuit assidue/cuius status patiebatur exilij. dum exultauit spiritus eius in deo salutari suo. qz inspiciebat dominus humilitatem ancille sue. Ille enim respectus (cum deus immutabilis sit) quid aliud erat/nisi candela talis pulcritudinis. talis exultationis in mente Marie. humilis ancille sue. Et ideo iaz pulcerrie z dilectissime. quia fuit humillima. in qua figuratur lilium conuallium Jesus saluatoris suus. Erat tunc spiritꝰ Marie licet in corpore quasi nihil de corpore portaret. Hinc defecisse. Hinc extra se fuisse. Hinc in atrijs domus domini. Hinc in extremis maris habitasse. Dicta sint hec cum tropis talibus sine numero que contribuuntur contemplatiuis. qꝫ longe aliter distantius in Maria. ¶ Intellectualis huius contemplationis pulcritudinem in in via. nemo melius apprehendit qꝫ experientia doctrine. Hibiominus eruditio doctrinalis/dat aliquid intelligi. z non melius qꝫ si consideretur status mentis quasi separatus/nondum a corpe sed a rationis inferioris portõne. Tunc profecto/z non aliter/intelligit quid sit diuisio spiritus et anime. quid raptus. quid extasis. quid liquefactio anime. quid trãsformatio. quid vnio. quid moys rachelis. id est rationis i partu beniamin:quo contemplatio signatur. Cur preterea nominat Dionysius. misticam sapientiam/esse irrationalem. hocẽ sine ratione. qꝫtum ad vim rationis apprehensiuam. non quo ad affectiuam. que iungit spiritui sancto per amorem extaticũ. Insuper cherubin in celestibus. per quem amorem contiũguntur. Non qꝫ omnio sit amor sine cognitione previa vel comite/iuxta cuiusdam mistice theologizãtis imaginationem. Verum est qꝫ ista cognitõ non super se reflectitur vt videat se videre. Jaz enim auolaret ista simplex sinderisis. scintillantis zardentis affectio. Juxta illud canticorum. Auerte oculos tuos a me quia ipsa me
C R auolare fecerunt. ¶ Discipulus. Multa dicuntur de statu mentis huiusmodi. z nũ qꝫ sufficiunt. Immo potius eo magis exaltatur a nobis deus. quo plus ascendit homo ad cor altum vt iam non solum de pulcritudine patrie. sed istius vie/ verificetur qꝫ nec oculus vidit nec auris audiuit nec i cor hominis ascendit. que preparauit deus diligentibus se. Unde clamat. Quam magna multitudo dulcedinis tue domine quam abscondisti timentibus te. Non dicit reuelasti eam timentibus te. patiuntur enim quoq; nesciunt. Hinc etiam dicit contemplatiuus/raptus in hanc caliginem/sentiens sibulum aure tenuis alicuius cuius ignorat vultum. qui nescit vnde venit aut quo vadat. Dicit inqꝫ. Nesciui. Anima mea ꝓturbabat me. ppter quadrigas aminadab. id est raptus tales. Et etiam alibi. Ad nihilũ redactus sum z nesciui. Fit deniqꝫ collustratio spiritus. non sine quadaz interpositione. qualem suo modo sentit oculus. pelliculis palpebrarum tenuiby interpositis. ad radios solis nitidissimos incidentes super oculos. Videt itaqꝫ solẽ oculus in suo lumie. sed quid sit/non datur inspici medio prohibente. Tolle pelliculam vel aperi. protinus aspicies. ¶ Magister Noli mirari/si non cõprehẽditur incõprehensibilis. Jam enim non esset magnꝰ dominus z laudabilis nimis/ cuius magnitudinis esset finis/aut sapientie numerus Jam non esset proprietas verbi de qua diceretur. cogitationum scrutator z intentionum cordis. quod inscrutabile testatur apostolus esse. Quo circa versis ad Marie pulcritudinem oculis/perpende si potes/qualis fuerit in via/statꝰ siue mentis aut spiritus. qꝫ sublimis in arce contemplationis qꝫ eleuata a terra sursuz. qꝫtis irradiata fulgoribus/ab isto qui illuminat mirabiliter a montibꝰ eternis. Unde turbati sunt omnes insipientes corde. qui dicunt saltem affectu vl effectu. z si nõ assensu/in corde suo non est deus. Si erat vt mulier amicta sole iusticie. cuius sub pedibus /luna totius mutabilitatis creaturarũ. z in capite eius pulcerrima spiritualium siderũ in eternitate splendentium corona. Quid inde colligi potest/si vales considera. Nonne lumẽ illud immensum/scintillabat aliquotiens ad oculum mentis/intuendum se inde prebens. qliter in via vidisse Moyses z Paulus estimãtur. Nonne sicut in rimula quadam exilis chorruscationis dum oculos ferit emicans flãma. mox disparens. ita fulgurabat in mente Marie splendor diuine glorie. Nonne cernebat eam quãdoqꝫ tã qꝫ dum aliquis videt seu vidisse putat/nascentem per nubila lunam. Fallor si nõ tot

vicissitudines euntis ⁊ redeuntis sponsi/ dant hec intelligi. ¶ Modo tenetur. modo videt. mox disparet. modo stat post parietem nihilominus respicit per fenestras. prospicit per cancellos. ¶ Discipulus. Quid ergo putaueris esse talem prospectus per fenestras sponse. ¶ Magister. Quid nisi radiosas ⁊ angustas illuminationes in domo sponse. que domus/ est superius mentis cenaculum. Non enim potest aliter concipi prospicere nouiter deus/ nisi quia prospici se facit. sed in transitu subito. referens aliquod simile si pie dici potest ad illud pastorium seu galatheam ⁊ fugit ad salices. ⁊ se cupit ante videri. Tota denique visio Ezechielis ō animabus ⁊ rotis/ per misticas chorruscationes ⁊ scintillationes nobis illud insinuat. ¶ Sed nos sermo. de raptu et extasi. fere totus obripuit. dum delectat nec satiat. Redeamus ad semitaz. linquamus inattingibilem mentis contemplatōnem pulcritudinis. ⁊ de rationali pulcritudine verbum fiat. ¶ Rationalis itaq; pulcritudo/ pingitur ⁊ collocatur. in tabula rationis inferioris quam distinguere fas est ꝓportionabiliter ad distinctiones traditas de pulcritudine portionis superioris. quo ad naturam. quo ad habitus. quo ad operationem suo modo. Habet enim inferior portio/ duplicem oculum seu faciem sicut ⁊ superior. Unde ⁊ superior connectitur ad deum. potest attamen oculuz dimittere ad rationis inferioris aspectum. Non secus inferior portio faciem eleuat ad portionem superiorem. quasi mulier ad virum suum. nihilominus diuertit oculos ad animalez portionem que corporeo in sua operatione eget organo vel instrumento. Hec portio/ congrue dicitur ancilla. quia ministrat in humilitate. domus triclinio. predictis viro ⁊ mulieri/ duplici videlicet portiōi rationis. quarum nulla requirit corporis organum in ꝓpria actōne. licet ancilla submistret eis simulacra vel obiecta. quia necesse est quēcq; intelligentez fantasmata speculari. ¶ Discipulus. Hup ad duas portiones dum tractat patiebaris formam hominis scilicet in animam ⁊ spiritū. ¶ Magister. Spiritū accepi pro mente superiori. Aiam vero pro toto illo qō ei subditū est ¶ Discipulus. Hūc aūt inferior rō distincta memorat ab aiali virtute. quā ancillaz denominas ¶ Magister. Negare nō va/

S leo nec volui. ⁊ si forte ñ satz expssi/ ąn tres cōius assignent hmōi portiones. a diuersis diuersimode nō aduerse. Ez volēs coartare sermonē/ eo modo quo btā ⁊ pulcerrima mulier. canticū inchoauerit/ cē memorās tantum mō aiam ⁊ spūm. posui cū aia portionē inferiorē quā mlti (sicut scim⁹) iungunt aliqñ cū mēte. vel spū. qm̄ inter vtranq; ptem seu portionē. q̄si mediū tenet locū accipiēs aliquādo suas opationes. ab illustratione principaliori. atq; stabiles cōclusiones deducendo resoluit. Quandoq; vero reducit ad sensatiōes de foris immissas tanq; ad habitam de ipsis certitudinaliter experientiā. Porro tres huiusmodi vires exprimendo Paulus distinxit. loquēs frequenter simul de spiritu ⁊ anima. de corpore non quidem mortuo. sed animato quod est sensualitas. Sic christus insinuauit. Tristis est inquit anima mea vsq; ad mortē. Et statim post. Spūs quidē ꝓmptus est. nec mirum. q; beatus. caro autez infirma/ que relicta passionibus tota erit. Hinc apostolus loquens de diuisione spūs ⁊ anime/ addidit. cōpages ⁊ medullas ⁊ cor forte sensualitatem indicare volens ¶ Discipulus. Non oportet vt video magnipendere. si hoc vel illo modo quis accipiat. dū mō ꝓueniāt. in acceptiōe colloquētes q̄ cōfusa euitet equocatio. Hā caro aliqñ sumit p aia corpe ⁊ spū. vt ibi. Verbū caro factū ē. Aia silr p hoie vt ibi. Octō aie descēderūt in egyptū. Spūs vo p tota aia rōnali vt ō xp̄o. Emisit spūm. Trāsfer te igit ad silitudies q̄ supsūt in sinuādas. ¶ Dīgr. Aialis pulcritudo/ seq; ad intellectualē ⁊ rōnalez. put ī hoie/ sensualitas in ipo ꝓiūcta ē rōni nata p ipam regulari ꝓncipatu despotico ⁊ fruili. Hō eni est liba sic̄ superior appetit⁹ intellectual' eēntial'r. sed pticipatiue im̄mō. cui rō ꝓsiliatiua/ ꝓncipat̄ū dñatu tiranico vel fruili. sz libo. Hinc fit vt appetit⁹ sensitiu⁹/ cōpelli ⁊ corrigi ⁊ flagellari debeat a rōne si fuerit inobediēs sibi. de q̄ dictū ē ad cayn. Sub te erit appetit⁹ tu⁹. ⁊ tu dñaberis illi⁹. volūtas vo cogi neq;. ¶ Aialis hec portiō multiplici pulcritudie decorat/ vltra naturalē q̄ general' est. vltra ꝓsignatas bñs totidē insup lineaz q̄nq; vires sensuū exteriorz. ⁊ q̄nq; vel sex interiorz. sic̄ alibi didicisti/ z dicet q̄z tū repetendū esse volueris. Hupad/ dunk p speciositate maiori tam bit⁹ q̄z passiōes morales salubres/ ⁊ opationes multū

plicate sup nūeruz. Quales q̄sq; dinūerare voluerit, nec̄e ē vt cog̃scat oēm sciaz differentiā, q̄ sensus interiores t exteriores ac̄runt. Oēs q̄z moraliū vtutū distinctiōnes oēm grām̄atice logice rhetorice disciplinaz, cū arismetrica, geometria, musica, astronomia, q̄s sine aiali portōe/rō supioz t inferioz nō addiscūt. Legisti q̄tā sup vna vtute mēoratiua, deduxerit aug. admiratōnē. Et q̄s/ad hāc t alias singulas sufficerz exponēdas ¶ Cetez aial' pulcritudo q̄ nō est ꝓiūcta rōi q̄lis ē generalr in q̄libet aiali ꝑter hoiem. q̄t obsecro depicta ē ornataq; formis instinctiby t idustrijs vsq; adeo, q̄ in nōnull' relucet q̄dā ꝑticipatio rōis. Jta nimiz ꝑm legē deitatis. sic mētis būane supmū/ꝓiūgit infimo nature angelice t infimū rōnis/attingit a fantastica vtute. Sic fantasticā hois portōz bruoz fantasia nō nulloz/imitādo ꝓtingit. Oēs vo pulcritudines hmōi respsas in brutis/natura ꝓiūxit in būana rōne. Rōnem deniq; supplet in brutis/intelligentia ꝑma regēs infallibilie ista. cui⁹ puidentia in sui dispositione nō fallit. Cui⁹ ars ꝑma/dedit t indidit tā hoibus q̄z ceteris aiantiby artes innūeras. Unde dcūt artificiales pulcritudines. Sicut i nidis aialium sibi fabricandis. Jn victu q̄rendo, p insidias mirabiles. vt in vulpiby t araneis. Jn puisione circa vel cōtra futuros euentus vt in apib⁹ t formicis. Quis cuncta dinūeret? ¶ Tandem occurrit hic animalis cognitionis pulcritudo in vitali seu vegeratiua virtute siue sit per se posita/sepatim a potentia cognitiua, sic in plantz t in singulis absq; cognitione viuentibus siue cōiuncta sit. quē admodū videre est in hominibus t animalib⁹, vsq; ad illa que fixa terre, solo t vnico vigēt sensu tactus. sic conche t ostree. qō eaz dilatatio. t ꝓstrictō manifestat. Quā vitā/dicūt alicq; marricez in femell' retinere. ¶ Vitalis aūt pulcritudo q̄z multa sit q̄z admirabil' t stupenda. in attrahendo cibū. in frangendo. in digerendo. in dispriendo. in assimilādo. rursus in expulsione superfluoz. in augmentatione in generatiua virtute. in organizatione figuraq; membroz. nullus explicaret sermo Nullus etiam de minimo grano vel folio/planam sufficeret. naturali virtute t plenā tradere rationem. Quod cernēs Ecclesiastes, cuncte inquit res difficiles sunt t non potest eas/homo explicare sermone Et iterum intelligi q̄ omniū operum dei/nullaz possit homo inuenire rātionem. supple sufficientem. t si dixerit sapiens se nosse/non poterit reperire. Tota prostremo Job interrogatio. facta sibi a domino de diuinis operibus. quarū pulcritudo cōprehendi nō potest ad hoc tendit. Quid de pulcritudie rerū naturaliū quid porro de pulcritudinibus rerum tot artificialiū. quid de obiectis sensibilibus. per accidentia sua vel species se repsentantibus ad sensuz. Ecce q̄ in grano frumenti sunt infinite partes ꝓportionales. scōm deductionem Aristotel' demōstrantis continuū nō esse cōpositū. ex indiuisibilibus. Oportet ex hoc cōcludere q̄ infiniti nūeri sint illic t figure. imo tot quot i toto mūdo. Oium insup creaturaz lrāruz t nominū cōtinet. neduz potentialiter sed actualiter in aspectu dei. vidētis numeros hmōi lras t figuras Cuius signū accipito de vna imagine. qualem inferre licebit. de ceteris. Potest itaq; statue factor/per solaz partiū ablationem/formare pulcram imaginem. ex vno trunco ligni. qualis vtiq; prius ibi non erat. cū nihil addiderit t adhuc tamen nihil de celorum secretis tot pulcritudinibus/attingimus. ¶ Discipulus. Si taliter res se habent de pulcritudine rerum omnium/q̄ incomprehensibiles habeantur, cur hacten⁹ frustra illas desudauimus inquirere ¶ Magister. Frustra neq; quaq̄, nec inaniter sine fine, qui triplex est Unus ducens ad ammirationez opificis primi dei. Speciei enī generator/hec omnia constituit. qui vtiq; speciosior esse concluditur creature. Alter finis est ad humiliationē nostri p contemptū vite t desideriū patrie. vbi relucet pulcra perfectaq; cognitio/scōm visionem quam deuotus Bernardus cuius hodie dies agitur fertur in sinu/asse per assensum suum post obitum in mōtem lybani. Reliquus finis est nostre conquisitioni proprius et accommod⁹ de pulcerrima mulierum quam respexit de⁹. Exultauit spiritus eius in do salutari suo ¶ Qua super re, quattuor accipito considerationes. Prima est, sponsitas pulcerrime mulieris. que sibi datur in canticis t alibi. plene nequit intelligi pulcritudinibus aliorū entium non intellectis. Exponit ei p similitudies. ois tā naturalis q̄z artificialis

formositatis, quib⁹ ignoratis, vt ignorek trassumptio/necesse est. Secūda speciosi/tas quelibet regna in creaturis sparsim. to/ta colligit in beata t pulcerrima mulieruz, vel formaliter vel eminēter. Hec est regula diuini Dionysij/hierachias ordinantis q superius tangebat. Tertia speciositas pul cre mulieris/sumit ab omni pulcritudine ceteraz creaturarū donis t ornamentis, t quo mireris amplius, omis deformitas a/liena, demonū t peccatoz. sibi cedit ad or/namentū. Quarta, speciositas t pulcritu/do creaturarū pie recognita, fidez illustrat spē roborat caritatē iflāmat. cū opitulatōe in oīi tribulatione t angustia ¶ Discipu lus pape. Vere magna proposuisti, quoz certificationez expecto, p̄sertim sup illo q̄ me miratuz iure dixisti. ¶ Dgī. Rūdet ap̄lus, si sue locutionis virtus cognoscitur vbi dicit, q diligentib⁹ deū/omia cooperant in bonū. Si in bonuz igit in pulcz. Et si omnib⁹ diligentib⁹. q̄to amplius Marie sup oēs deū diligenti tale q̄d eueniet? Pu/tas ne summ⁹ artifex de⁹ quicq̄ in vniuer so mūdo, quē pulcrū pulcerrim⁹ ipse, men te gerens/formauerit aut esse p̄miserit sine causa? ¶ Discipul⁹. Nequaq̄ putauerim sed oia sub ordine pulcro/pulcra fecit val/de. ¶ Dgī. Nōne primū in q̄libet gene re p̄cipuū est t mēsura alioz, quēadmodū dux in exercitu. Maria vero dicta est pul/cerrima t p̄fecta sup ceteras creaturas. nō vnitas diuinitati, q̄lis est būanitas christi Consequens est igit, q oia sibi subseruiant, tā bona nature q̄ gre q̄ artis t fortune. ¶ Discipulus. Sit ita de bonis. Mala aūt q̄d afferre būt/nisi maliciā t turpitudinez ¶ Dgī. Scis ad bonorem regis eē. si p uersos p̄dictores suos alligatos coerceat in cōpedib⁹. Scis q in picturis, nigredo ri/te iūcta/dat decorē imagini. Hoc i supcilijs formosissime mlieris aspice, q̄b⁹ nigredo de cēs rubedo idecēs eēt vl viredo ¶ Discipu lus. Sic inuenio. Sed de turpitudine ma/gicioz. t scelez. t blasphemiaz. nunq̄d ñ secus erit. ¶ Dgī. Secus eēt, si dedecus culpe/maneret inordinatū sine decore iu/sticie. Nūc aūt pulcrius nō collocat ange/lus in celo. q̄ demon in inferno: qui posit? est illictanq̄ scabellū pulcerrime mulieris pterennis fm legem dīi caput suū. Quam uis enī ois pulcritudo filie regis sit ab int? (ideoq̄ p̄stituit t astitit regina a dextris ei hoc est in vestitu corporis deaurato. est q̄z circūdata varietate cuiuslibet creature cui astat vnicuiq̄ sua pulcritudo saltem natu ralis. cuius prima lineamenta deleri non p̄nt. possunt tñ supindui) tenebrositates t turpitudines vitioz. tā habituū q̄ actu um. Que turpitudines/in sua rōne forma li nihil dicūt positiuū. sunt enī p̄uationes pulcritudinis in esse debito, p modū spēm t ordinē ¶ Discipul⁹. Dag̃ certe p̄turba rer ambagib⁹. p̄ptiz ō odio dei. q̄liter possit esse pulcz/si nō alibi dissolutionē doceris/ses. Pergē nūc oīdere, q̄ pacto sit in Ma/ria pulcritudo q̄libet repibilis in creatura marie q: minorata est sic t filius. l. paulo min⁹ ab angelis adeo q̄ naturalis speciosi tas dānati luciferi/insignioz sit ex dictis/q: p̄fectioz. Quot sunt p̄terea virtutes specifi/ce, totā vt ōz natūrā speciei p̄seqntes, in gē mis, herbis, verb⁹, industrijs quoq̄ aialiū Rursum in donis boīm gratuitis vt est ca/racter sacerdotal. repugnās sexui femineo Nunq̄d vt interea silentiū sit de ceteris/ex bis omnib⁹ Marie formositatē ornabis. vel eam coronabis ¶ Dgī. Ornabo pla ne t coronabo. Quod quō sit iam deduci. Circūdak q̄ppe omibus t singulis quasi vestimento decoro. multimoda varietate depicto, quoz oīm virtutes insignes cōti/net, non q̄dem formaliter. sed eminenter. Unde si nō habet naturalia, qualia gerit angelus etiam damnat⁹. Jam iō tñ est ad mirabilioz. t eminentioz Marie pulcritu/do p gr̄am. q̄ naturā inferiorē q̄z sublimio/rem copiosius ornat t pficit. Nō habet ca/racterē sacerdotalē formaliter fateor. Ha/bet autem eminentius ad reconciliationez peccatorum, ad apertionem paradisi, quia vere ponitur, felix celi porta. Ad auxiliā/dum contra potestates aereas, contra ca/lamitates et miserias omnes, tam anima/rum q̄z corporum, q̄notiens placuerit sci/licet illos misericordes oculos ad nos con/uertere, quotiens ad nos se voluerit, tanq̄z pia mr̄ filios q̄z q̄z debiles t fedos curādos purgādosq̄ suscipe ¶ Discipul⁹. Respiro totus in spem bonam dum te audio talia differentem. Totus exultat spiritus meus t aspirat meditari frequentius istam bea/tam et pulcram mulierem quam tali po/tentia pie dilexeris eminentem. O felices

qui te talem o Maria genuere parentes. O vere felix Joseph sponsus tu⁹ virginalis. qui tui custos cum puero Jesu fidelis sedulus prudens atq; carissim⁹. audire videreq; te cū filio/tanto tempore dign⁹ fuit ¶ Magister. Credidi ꝓpter quod locut⁹ sum. Propterea iam istos. non beatificare nequeo neq; sufficio. quos o beata. tibi feceris. esse deuotos. quos traxeris te. post q; Jesum benedictū fructū ventris tui. in odorem vnguentorum tuor. Quo modo nō bti q̄bvvbera caritatis lactanda. quib⁹ os pietatis osculādū/non dedignata fuer⁹ osteudere? Ergo iam oleum effusus nomē tuum. Ergo tu fons hortorū. ad emundationem simul ⁊ recreationē. cum delectatōne mirabili mundo datus. Tu puteus sa/lietatis aque viue salientis in vitaz eternā Puteus aquarum que fluūt impetu de ly/bano candido paradisi. Tu hort⁹ consit⁹ omni genere tam arborū q̄s areolis aromatū. Tu iam coronata triumphas de capite amana. id est turbulenti. de vertice sanir ⁊ hermon fetoris ⁊ anathematizationis. ō cubilibus leonū. de montibus pardor. scilicet tirannide superbor damnator q̄ luna mutabilitatis. sunt sub pedib⁹ tuis ad calcandum. Porro sexaginta sunt regine. ⁊ octoginta concubine ⁊ adolescentularuz non est numer⁹. ſm varios animaz grad⁹ Una tamen colūba perfecta. quā viderūt filie ꝑ adoptōnem. ⁊ beatissimā predicauerūt regine. que suis dñantur affectibus. et concubine querentes concupiscētie remunerationem. per filiorum boni operis generationem. Laudauerūt te. quia beatam te dicent omnes generatiões. Quā pulcra es ⁊ q̄s decora carissima in delitijs. Ez cui carissima in delitijs? Illi nempe. cuius delitie sunt esse cum filijs hominum. Statura tua assimilata est palme triūphali. ⁊ vbera tua botrus vinee germinantis. virgines id est virginales affectiones. ⁊ sobria ebrietate debriantis vsq; ad sanā insaniam apōstulos secli. vsq; ad denudationē per voluntariaz paupertatem. Tu delitijs affluēs tota dilecto supinniteris. dicens vocē plenam. sensib⁹ inexplicabilib⁹. Ego dilecto meo. ⁊ dilectus meus mihi ¶ Discipulus Eya magister. euge euge. quid nos agim⁹ obsecro. cantica canticorū exponendo. cū canticuz Marie susceperam⁹. Et ecce nūc in laudes erūpimus. nunc obsecrationes interserimus. ad quas titubat animus. ad quas hac illacq; defluit oratio mentis. incerto pede. lingua balba. vagis oculis. gestu vario. quasi fabulando seu frenesiando. nos babemus. immo verius nos babemur rapimur distrahimur. nescio quo spiritu. quem nescimus. vnde veniat aut q̄ vadat. ¶ Magister. Valet frater. Quid si nos introduxerit. ista quam loquimur beata/in cellaria regis in cellam vinariam cuius est modo dauigera. Quid stupes/ quid miraris si sobriam biberimus ebrietatem spiritus? Quid si datum fuerit accedere primus. o serenissimas voces amoris audire profundius. Totus ipe gestio me. quem iam non capio considerare. qō vtriq; continget/quādo dicere fas est vnicuiq; nostrum. Anima mea liquefacta est vt dilectus locutus est. Fulcite me floribus. stipate me malis. quia amore eius langueo. Leua eius sub capite meo. ⁊ dextera illius amplexabit me ¶ Discipulus. Cessemus iam. cessemus sperare talia. qualia amantes. sibi somnia fingūt. ⁊ ad incepta reuertamur. ¶ Magister. Que cepta? ¶ Discipulus. O quelo non meministi? Cur inquiris? Intremus elucidationem cantici beatissime ⁊ pulcerrime mulieris cum epithalamio Salomonis. ¶ Magister. Nimirum istic sumus. Neq; enim exigunt certū exposit̄onis ordinē. q̄ nullo sunt ordine cōtecta. vel coherentia. que preterea. nō vnitantū affectui sunt accōmoda. sed innumeros. verbuz quodlibet affectus. eructat. p audientiū qualitate. Exponeſi potes duz egrotus assiduis suspirijs plangens ⁊ singultus ex imo pectore. anheloq; spū repetit. ba. ba. ba. quid tibi significet ista vox plangorosa. ¶ Discipul⁹. Donat⁹ respōdet dicens. interiectionē esse ptem orōnis significātis mentis affectū. voce incognita. Quid aūt postulas vocem me incognitā exponere cognoscendā? ¶ Mgr. Non pdidit opam ⁊ ipensam. q̄ te puez docuit. orōnis ptes. Tu nūc grādior effect⁹. ita cognoscito quēlibet amoris intimi ⁊ nō ficti vocē. prius incognitā. nō amanti. imo nec alienā cōptaz amāti. si nō q̄libet ꝺiectura. Exemplū de doloris interiectione. duz sanus egrotum audit ⁊ solari querit. Cui respōdet apō comicū talis aliq̄s. Facile cuz valem⁹. alijs ꝺsilia damus Tu si h̄ sis/aliter sentias ¶ Discipulus. Desperare doces.

elicere nunc hac nunc istac exultationes. p agitationem. concussionēq; studij vehemē tis. paucl'as emicātes scintillulas. put istas excessiui amoris hoc vel illud verbum inse rit ad aciem mentis pstringēs istaz ꝛ gerēs Aut vero sub alia similitudine. stude famī liaris esse vocibus amoris. in loco peregri nationis tue. non se adeo poterunt occulta re. q̄n familiari⁹ in te magis. et magis pdēt et intelligibilem. nunc hoc modo. nunc al tero manifestent. vel nutibus etiam se ꝛ ge stibus insinuent. Peregrinātes pariter in exemplū habe. cuius barbari sint. Puetos quoq; colludentes. necdum pfectis. resonā tes verbis qui quomodo se intelligere ⁊ sue scunt/imitari coneris. Deinde beatam et pulcerrimā mulieruz postulem⁹. vt nos illo respiciat pietatis. ꝛ amoris oculo/qua li respecta fuit a deo salutari suo. Aq̄ nos impetret respici. saltem vt amare flea mus exemplo petri. Respiciat terram cordis no stri ꝛ faciat eaz tremere. Et ab illo tremore suo concipiam⁹ spiritū salutis. qui in amo ris spiritum/aliquando transformetur. et hymnum tūc canamus cum alacritate cor dium Magnificat anima mea dominū Magister Irritas meum querendi studiū de plurimis. sz alioꝛsū me vocat (vt audis) occupatio domestica regularis Dies crasti nus/solicit⁹ erit in id ipsuz Discipl's. Et peditus me reperies ꝓpitius sit nobis deus

Sequitur Quart' tractatus per tragma seu dialogum de ma rie beatificatione. Per notulas. lxxxij.

Notula Prima.

Ece enim ex hoc beatam me di cent omnes generationes. Dis scipulus. Nonne cor nostruz ar dens erat in nobis hesterno col loquio. dum de canticis canticoruz marie simul ꝛ salomonis conq̄reremus quasi fa bulantes pegrini. necnō dilatata corde vi deremur anbelādo spiritū attrahere? Ma gister. Demini ꝛ visa est renouari vt aqui le iuuentus nostra senilis quodāmodo et cana in exteriori homine. sed interioꝛ reno natur de die in diem. si assit verbuz dei refi ciens ipsum. si iesus instar peregrini nec p inde cognitus se comitez coniūxerit. si ape ruerit sensum nobis vt intelligam⁹ scriptu ras. hymnoꝛum ꝛ maxime psalmoꝛ ꝛ can ticoꝛum. Si se talem exhibere dignabitur q̄ loquit' aie nr̄e. Surge ꝓpera amica mea colūba mea. formosa mea et veni Discipl's Si iam hyems congelationis spiritualis transeat. si gelicidiū toꝛporis. si imbris stil licidium assidue tēptationis abeat et recedat. si floꝛes pulcrioꝛ aspectuū appareant in terra coꝛdis nostri dante domino beni gnitatem. Si tempus putationis ꝛ rese cationis cure omnis superflue adueniat. si voꝛ turturis caste gementis ꝛ consolan tis luctu bono audiatur in terra sensualita tis nostre. conformantis se rationi vt con coꝛder philomene ꝛ alaude contemplatio nis alacris/turturis suspirium. Si ficus iam nō maledicta nec solis onusta verboꝛ foliis/ferat grossos suos in signū fructus post suauis. Demū si vince bonarum ope rationum. dent odoꝛem suū bone fame in vitam ꝛ letificationem dei ꝛ hominuz q̄d secuturuz sit o magister agnoscis Ma gister. Quenam anima frater est tam hes bes ꝛ gelida. que non ad vocem blandien tis amici. ver dilecti quem sequitur exper giscatur? Que non tota liquefiat. se iaz in in se non continēs ꝓpriis terminis deside rioꝛū. sed effluat in dilectū currat post vo cantē se ētis noibus? Surge inquit pro pera amica mea. Surge que male iacue ras. cum adolescēte perdito. propterea pa ternam adire misericordiā. vt accūbat sup collum tuum. deq; in accubitu tali. nar dus humilitatis tue. odoꝛem suum. vt iu re voceris amica. suscipiens pacis osculuz ꝛ speciosa recipiens primā in nocentie sto lam cum anulo fidei. Proinde facta colū ba. nidifices in foraminibus petre. in ca uernis macerie. Petra autē erat christus. Tu in figura clauoꝛū. in caverna lateris. vsq; ad patefactionē coꝛdis. fidei deuotio ne subintrans illic reponas sanctaz medi tationum pullos tuos. Ostēde dilecto pe tenti/faciem tuam. iam coloꝛe roseo deco rem ꝛ vernantem in aspersione sanguinis agni immaculati. Sonet voꝛ tua in auri bus dilecti. que dulcis sit in laude confes rens in iubilo. Deniq; sis vinea floꝛens. desideriis odoꝛiferis. ō qua vulpecule par vule intentionū dolosaz. diffugiant capte Surrepunt enim quandoq; suffodientes ad elationis precipicia. ꝛ vineas radicit⁹ demoliunt ꝛ coꝛrodūt. O si postmodū fas

habeat anima talis. iam facie decora. iam voce suauis, suspirabunda dicere. Dilect⁹ meus mihi ⁊ ego illi. qui pascitur inter lilia donec aspiret dies ⁊ inclinentur vmbre

¶A ¶ Discipulus. Quid vult hec interrupta ⁊ inexplicata penit⁹ locutio? ¶ Magister. Audisti iam voces amoris ideo nō perfici. quoniaz tot occurrūt anime desideria valida. q⁹ nequeunt simul erūpere. Cōfundunt se potius ⁊ opprimunt. Sentit amās. quicquid exprimere potest. nihil ad hoc quod optat satis est. Quare dat se magis intelligi per interruptōnes more interiectionum. ab imo pectoris. eructatas vel erutas. Solet inde patere taliter anhelantibus quorsum mittatur illud suspirium

¶ Discipulus. Da supplementū verboz istorum. Dilectus me⁹ mihi ⁊ ego illi. ¶ Magister. Quis arenulas maris. aut pluuie guttas dinumeret? Quis inscrutabilia scrutetur corda? Non facilius est id quod requiris. Nihilominus aliquid accipito. Dilect⁹ meus mihi intendit ⁊ ego illi. Dilectus meus mihi oculum amoris dirigit. oscalum porrigit. loquit. assentit. blandit. ⁊ ego illi Dilectus meus. mihi finis omnium desideriozum meozum. ⁊ oūm cogitationū ⁊ intentionū cordis. ⁊ operationis cuiuslibet seu motiōis cardo centrū est ⁊ axis ⁊ ego illi totum quod dat reddo. Dilectus meus mihi delitiosus est. amoroſus est. cōcordans est. suauis. est. benignus est. iocūdus est. delectabil' ē. Mihi oia est. Quippe cum quo sum vnum cor. vna anima. vnus spiritus. Ideo dilect⁹ meus mihi vnitur ⁊ ego illi. Dilectus meus se mihi dedit in precium in mortem. quomō nō omnia mihi secuz donauit?

¶B ¶ Discipulus. Quopacto dicitur se donare deus. qui nusq̄ abest. Qualiter est anima sibi finis desideriorum suozum vel operationū. qui propter seipm omnia operatus est sc̄m sapientē

¶ Magister. Docet angelica salutatio. modum donationis dei. Salutatur enim Maria per angelum. sic anima per spirit⁹ sancti aliquem instinctū. qui loquitur pacem ad conuersum cor. Mandat quoq̄ salutes. dicens anime secreto cordis silentio Salus tua ego sum. Et illud. Remittunt tibi peccata tua. Vade in pace. Non enim datur salutatio excōmunicatis. nec eis q̄rum presentiā horrescimus. Sic inuenit apud deū gratiā anīa. que per eū fit disposita ⁊ organizata suo modo. calore vitali gr̄e ad susceptionē domini. de quo ⁊ a quo. viuit anima non min⁹ q̄z disponit corpus organicū. per armoniā qualitatiuaruz dispositionū ad anime rationalis introductionē faciendam in corpore. Tunc audit anima domin⁹ recū. quia se dat ad nutū anime vt fruatur se. ⁊ alio quolibet vtatur in se ⁊ propter se. Vnde fit amoris illa reciproca donatio mirabilis. quo manet in caritate in deo ⁊ deus in eo. Dilectus meus mihi suple seipsum dat ⁊ ego illi seip̄m reddo ⁊ me ipsum cum eo cū quo iam vnū effecta sum. Et sic̄ in illa trinitate ineffabili p̄ dat filio spiritū. ⁊ filius patri reddit eundem spiritum. sic anima datuz sibi dilectū dat. ⁊ reddit seipsum sibi qui tribuit. vt sit ipse principium ⁊ finis omnium desideriozum vtriusq̄. Hanc dignationez amoris inestimabilez quia philosophi superbi non potuerunt nec voluerūt attendere. propterea nullas tales ad deum voces depromere curauerunt. Dilectus meus mihi ⁊ ego illi Fuerūt idcirco ab huiusmodi epithalamio marie ⁊ salomonis penit⁹ alieni ⁊ ad illud surdi. Quod attendens christus. exultauit in spiritu in illa hora. Confiteor tibi inquit pater domine celi ⁊ terre quia abscondisti hec sapientibus ⁊ prudentibz ⁊ revelasti ea parvulis. Ita pater. quia sic placitū est ante te. Non meritum cuiuscunq̄. ne quis glorietur in se. Unde si tale aliquid cecinit Maria dicēs. Deposuit potentes de sede ⁊ exaltauit humiles. ¶ Discipulus. Quātum intelligo. deus se dat in dono quod informat aīm ⁊ viuificat eā. reddēs deiformē ⁊ pulcram amabilem ⁊ desiderabilem. qui letatur in operibus suis. maxime in filijs hominum ¶ Sed cur anima dicit aliquādo. Dilectus me⁹ mihi. vt hec trāsferat. aliqū se ponēs ⁊ dicēs. ego dilecto meo. ¶L ¶ Magister. Dilecta ferr̄ in dilectū sm vim duplicē. apprehensiuā scz ⁊ motiuaz. Vis apprehensiua seu cognitiua. quodammodo trahit ad se ⁊ in se. suum obiectuz quod est verum. Sed conuersus est ordo virtutis motiue vel affective presertim dilective cuius obiectuz est bonū. quia tendit ⁊ extēdit se ad ipsum. Causam dat ph̄s. Verum inq̄t ē in aīa. sz bonū in reb⁹. Vnū bonū q̄d est appetibile aptū ip̄rimēdo se p cogniti-

onem. non enim velle possum? incognita Appetitus vero/quasi circulo quodam. redire conatur in appetibile. ⁊ se sibi dare: cōmunicare. vel imprimere. ℙropterea dicitur anima dū dilectum cogitat. ⁊ imaginez sui formal vel speciē: ꝙ sibi dilectus imprimitur. Dum vero diligit. ipa se dilecto dat ⁊ explicat. ⁊ ad ipm quasi foris egreditur.

¶ Discipulus. Quid ad rem nostram?

Magister. Multū per omnē modū. Hoc est illud misticū verbū spī de dilecto suo. ꝙ ingredi ⁊ egredi ⁊ pascua inueniet Hoc item aliud de moyse. qui minauit gregē ad interiora deserti. vbi vidit dominū in flamma rubi. Gregem intellige. totā cogitationū turbam. que ad interiora mentis colligitur. Est alter ordo dū Moyses vocatus a domino de nube caliginis exit ad ipsum sicut christus relicta turba ascēdit in montē Sic anima subintrans se ⁊ trahens ad se sponsum per cognitionē. dici potest pascere sponsum. Sic ipm habere in lecto pacifice mentis. ⁊ coangustate. ne sit locus adultero. Exiens vero per dilectionē ad spōsum trahitur ad sponsi palatium thalamū vel cubiculum. ¶ Discipulus. Quid postremo?

Magister. Siquidem in hac coniunctione. sponsi ⁊ sponse per dilectionem /consurgit delectatio. dum rursus imprimit se dilectus in dilectam. sugentē verba consolationis sue. Dicitur hinc delectatio quasi quedam lactatio. Hinc est fruitō complectans vniuersas beatitudinis partes. vt dotes. tentionem vel apprehensionem in hesiuam pro cognitione ⁊ dilectione pariter ⁊ delectatione. Sic fruitionem descripsit Augusti. ꝙ est amore inherere alicui rei ꝓpter se in qua mētis delectatio q̄escit. ¶ Discipulus. Dum rapit nos est? amoris/obliti sumus pene inq̄sitionem p̄mitus occurrentem super verbo tuo o btā btārū. Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Magister. Regredi licet quando volueris. ¶ Discipulus. Pulsat hec animum questio. qua ratōne potuit absq̄ spiritu iactantie. humilis ancilla domini / tam excelsum de se pferre preconiuz? Subit inde questio. quo nomine dignioi Maria nomietur. An beata/que cecinit. Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes? Subsequitur alia questio. quot modis Maria dicta sit beata? Magister. Conabor satisfacere quesitis bis. Et quidez de primo scieris animā Marie magnificasse dominū non solum. quia magnus in se est/ ⁊ magnus a creatura sua predicatur ⁊ colitur. sz etiam quia magnificam reddit animaz cui magna facit qui potens est. Nunquid parum tibi magnificata videtur Marie anima. que operationi supra modum magnifice fuit ausa prebere consensum dicens ad angelū. Fiat mihi scōm verbuz tuū. Quid est hoc/nisi fiam mater filij cuius pater est deus? Quid excelsius. quid sublimius vl' (vt alius vult) arroganti? poterit cogitari.

¶ Discipulus. Hoc mouet multos. quo modo stant simul/ ⁊ in vnū conueniūt/ tanta būilitas ecce ancilla domini/ cum tanta magnificentia fiat mihi scōm verbum tuū talis abiectio cum tali glia? Magister. Doceat nos phia si theologia parum est. conditiones magnifici. seu vim virtutis magnificentie. Magnificus vtiq̄. non de honore vel gloria curam habet. sed de operibus preclaris. que gloria digna sunt ⁊ honore. colit lucem. spernit vmbram. Gloria sua est sicut dicit apostol'. testimoniū conscientie sue. Non de alieno pendet iudicio cui modicū est si iudicet ab hominibus vl' ab homine aut ab humano die. Nam qui se iudicat dominus est. Fit humilis proinde in fuga glorie. fit magnanimus in operatione magnorū. cum dignitate meritoꝝ. Deniq̄ cum gloriatur. in domino gloriat Obseruat hoc magnifica nostra ⁊ magnificanda. que tota in dei gloriaz resudit beatitudinis sue famam. Quia fecit inquit mihi magna qui potens est. Non ergo mihi gloria. gloria sola sibi. Fuisti propterea virgo beata sicut angelus dei. vt nec benedictio te moueret nec maledictio. per elationis aut dei ectionis vitium. Que/ quo magis gloriam fugiebas/ eo magis te seq̄batur. sicut vmbra corpus. Esse bona. nō videri/ volebas. ¶ Discipulus. Magnificus/ magnorum dignus honorum. nunquid iniquos iudicat eos qui se spernunt

Magister. Plane sic iudicat. censeq̄ puniendos. non propter se/ sed propter iusticiam ⁊ alienam vtilitatem. At vero longe diuinus. dat fides cum gratia. magnificentiam cum humilitate coniungi. q̄ in nis phia. Dicit ex sententia. Nō nob dñe

Dignus ne nubic ꝓt

non nobis / sed nomini tuo da gloriam. Tibi gloria. nobis autem confusio / qui serui inutiles sumus. qui nihil habemus quod a te non accepimus'. qua tibi dona confitemur z reddimus. Volum⁹ vt ad locum vnde exeunt flumina gratiarū reuertantur. vt iterum fluant te donante. sis magnificus in sanctitate z gloria. ¶ Discipulus. Non est quod contradicam. dic de secunda questione. ¶ Magister. Enunciasse videtur prophetico spiritu plena / verbigena nostra / q̄ hoc nomen adiectiuū appropriate sibi z antonomatice daretur per omnes generationes. velut nomen epitheton desup sibi datum. sibi debitū. sibi placentissimū. necnon conuenientissimū iocundissimū z appropriatū. ¶ Dignare nos laudare te virgo sancta. o ter quaterq̄ beata. Beata primo que credidisti clamat Elizabeth. Beata secūdo quia gratia plena scōm Gabrielis salutationē. Beata tertio z benedicta. quia benedict⁹ fructus vētris tui. Beata quarto. quia fecit tibi magna qui potēs est. Beata quinto. quia mater domini. Beata sexto. quia fecūdata virginitatis honore. Beata septimo. quia nec primam similē visa es nec habere sequentem. ¶ Discipulus. Numerasti numeros beatitudinis sub quadam generali laude. quid censes si ad specialia descendam⁹? ¶ Magister. Descendam⁹ placet. Siceniz plenior dabitur intellect⁹ preconij quo beata dicitur per omnes generationes. Offertur animo triplex beatitudo. Una vie / per spem. altera patrie per rem. tertia quasi mediat inter spem z rem. inter viam z patriaz qualē habuit manifeste christus quez fuisse viatorē scōm animam. z comprehensorē scōm spiritū / nullus ambigit theologus ¶ Porro qualis sit beatitudo per spem et gratiam. norūt cōmuniter fideles christiani Qualis preterea sit beatitudo' glorie videmus nunc per speculuz in enigmate. credentes eam esse quaz nec oculus vidit nec auris audiuit. nec in cor hominis ascēdit Recogitata vero duplex hec beatitudo. viam aperit vt tertia quasi media citi⁹ cognoscatur. quia minor est q̄ glorie consummate. z maior q̄ solius spei z cōmunis gratie ¶ Hec abbor ret hec distinctio theologica / phisicā consideratione. que ponit virtutes primas politicas. secūdas purgatorias. tertias purgati animi. quas aristoteles vocat heroicas. Hec beatitudo que purgati animi. vel heroicalis excellentie dici potest / fuit in beata nostra dum viueret. super omnem purū hominez / sicut beata residet in patria super omnem angelicam potestatem. hoc est quea nullo vincitur illustriuz scōm Damascenū. Et iuxta hierachicam Dionysij legem / continet eminenter omnem perfectionem creaturarum tanq̄ inferiorum. vt iure dicatur Regina mundi et domina. Vis igit breui compendio Darie beatitudinē. notaz tibi fieri. da sibi per eminentiā quicquid in creaturis videris melius ipsum q̄ non ipm. Et si non formaliter tamen eminēter q̄ q̄ distāter a deo Et quoniā priceps fuit in via virtuq̄ beatitudinis vie scilicet n patrie ponem⁹ aliq̄s de conditionib⁹ beatitudinis eterne. p q̄s gradatim veniam⁹ ad petita vel ad pereuda. ¶ Discipulus. Expediēs iudico. nec audiendi tenebit mefastidiū. etiā si preco / gnita narraueris? ¶ Magister. Est beatitudo spirit⁹ que sepatur ab anima. id est a sensuali portione. Hec fuit in christo viatore. Hec in spiritib⁹ separatis viget. Habet nihilominus anima suam beatitudinē duz resumetur incorruptibile corpus a spiritu beato. Dicitur incorruptibile pro tollenda calūnia quaz vellēt aliqui struere de resuscitatis iustis / tempore passionis quorum spiritus statim in descēsu spirit⁹ christi in limbū patrū beatificati sunt. quando momordit christus infernū. saluādo spiritus istos p beatificā visionez. de qua latroni dictum est. Hodie mecū eris in paradiso. qui purgandū fortassis aliq̄d habebat. nisi priuilegium nouitatis. aduentus regis / ipsum sicut et alios multos. forsitan et omnes / tunc a purgatorio liberasset. Tales inq̄m spiritus beatificati. si corpus nō incorruptibile susceperunt. aut quia mortui sunt scōm quosdam / sequitur vnū mirabile q⁹ tales fuerūt cōprehensores in corpore mortali sicut christus. Sequitur etiam q̄ fuerunt bis mortui. sicut Lazarus cum statutum sit omnibus semel mori fm Apostolum. Respondent quia apostolus non negat quin pluries. At vero nulla sit ambiguitas de resurrectione nouissima. Sunt autem tres dotes spiritus beati. sit separatus aunt coniunctus. que sunt fruitio visio et tētio. Sūt q̄tuor ipius aie sēsitiue resūpto corpe gl'iose q̄ plene sbditū ē

Dicit Thomas 4 sē p. d. 49 q. 3

Bb: 37

tam anime q̄ spiritui Unde reddetur clarus. impassibile. agile. subtile. Nolo tamē existimes q̄ spiritus ⁊ anima sunt in eodē homine/modo vel tunc due nature distincte. vel due anime ⁊ essentie. licet fuerit aliquando articulus in anglia condemnatus dicere q̄ non sunt due anime in homīe eodem/rationalis ⁊ sensitiua. Prior vero sententia tenēda est. ut ecclesiasticis dogmatibus continet. Dixit christ⁹ q̄ potestatez habebat ponēdi animā suā. sz q̄ illa sit spiritus. notauit euangelista Tradidit spūm

¶ Discipul⁹ Prudēter ita dixisti. prudenter ita nouisti. expone quod ordiris? ¶ Magister Quia loquimur de dotibus que solēt attribui nubentib⁹ Sponsus enim dotat sponsam. ⁊ nulla creatura/non vnita diuinitati(vt accipiatur anīa christi) dignior fuit dei sponsa notari Maria vti p sponsi ⁊ spōse metaphora dum inquirim⁹ beate Marie laudes. atq̄ preconia. dū viatrix etiam pegrinaretur in terra ¶ Discipulus Grauiter ac letus accipio. q̄tenus in his assumptionis sue solennijs / dum cantica canticorū resonat ecclia tanq̄ epithalamium suū materia conquirēdi iocundissima ministret ¶ Magister. Animaduerte quē admodū tres in matronio succedūt grad⁹ Est enī matrimoniū initiatū est ratum. est consummatū ¶ Discipul⁹ Scio. sz quid ob hoc tetere vis? ¶ Magister Volo dicere virginalē spōsam nostrā/ fm triplicez huncstatū. triplicē habuisse beatitudinez. Beatā respice primo modo/dū ab instanti creationis spūs sui. initiatū est matrimoniū cū eterno sponso deo. per arram fidei. spei caritatis ⁊ ceterarū virtutū. Beatā respice secūdo modo. dum matrimoniū plene consummatū est in assumptione corporis ⁊ anime/cū eternitate dotū suarū. Beatā intellige tertio modo quando matrimoniū fuit ratū in conceptione filij dei. ⁊ deinceps p gratiā consummatū. ne dissolui posset p peccatū q̄uis ad cubiculi secretū. primo fuit in assumptione introducta vbi fuit ⁊ est matrimoniū consummatū. ¶ Discipulus. Jaz velut per rimulas. incipio videre quo tendit iter tue deductionis? ¶ Magister. Uidebis apertius si paucula de dotibus enumerauero potius q̄ docuero. Tres idcirco dicuntur dotes. sponse ad cubiculum sponsi recepte p gloriam. visio fruitio et tentio. que respondent tribus theologis virtutibus vie. que sunt fides. spes. ⁊ caritas. et tribus anime viribus. rationali concupiscibili irascibili. Dicūtur inq̄z igitur dotes. quia sunt habitus/disponentes tres istas vires scōm mentem. que est spiritus. immo vn⁹ tunc cum sponso spiritu⁹. ad act⁹/qui beatitudinē constituūt. quiq̄ sunt intuitiua visio. ⁊ actualis fruitio cū eternitate. Ad quid valent dices iste dotes? Bene quaten⁹ spōse suppetet. vnde portet iugū suauissimū ⁊ onus leuissimum beati cōiugij. vbi fit mens suo modo parens verbi ⁊ sacrarium spiritussancti. Nunquid videtur talis. tanq̄z filij educatio iugis et eterna qualem habet ipsa mens verbigena. vbi gō in vnum mater ⁊ filia. ¶ Discipulus Cōuenisse credim⁹ hec tria simul in Maria. sed quo pacto conueniant in mente rationali non ita perspicio vt virgo dicatur mater ⁊ filia? ¶ Magister. Virgo nominatur propter sinderisum. que nunq̄z violatur. Mater. quia parit in se verbum. rorāte desup patre luminū. cuius est filia. cuius filio nuptialiter cōiuncta est. Quid/ni tūc psallet ⁊ exultet Marie spirit⁹ in deo salutari suo. laudans. psallens ⁊ iubilans pleno toto q̄ cordis affectu. hoc canticorum canticū amoris per amorē canticū nuptiale. quod dicitur epithalamiū. Canticū nouum. pter illuz. qui noua fecit omnia. Tenor huius cantici cōsistit in essentiali beatitudine visionis dilectionis et fruitionis dei. que semp vno ⁊ inuariabili tenore subsistit ⁊ resonat. Porro respectus creature q̄ tam in verbo q̄z in proprio genere. mouet ad canticum multiplici varietate decorum tanq̄z pro discantu. Neq̄z dubitaueris omnes ⁊ singulas in vnum concurrere. mentalis spiritus affectiones. Formabitur enim melodia spiritus. ad exemplar armonie siue melodie dīnalis. que stabilis semper in se manens fastidire non potest. tanq̄z assidue renouetur. ¶ Habes ecce veritatem conclusionis vnius quam tu tibi declarari quandoq̄z postulabas. si Maria in hoc cantico se in omnes perfundebat affect⁹ vel anime passiones. ¶ Discipulus. Habeo forte pro statu gloriet q̄uis ambiguum videatur. si sint in spiritibus beatorum omnes affectus. tot ⁊ tales. quot ⁊ quales sentimus in via. immo non est dubium de dolore. Non enim erit amplius ibi luctus neq̄z clamor sed nec vllus dolor? ¶ Ag̃

De hoc statim videbimus. Tu colligas t intelligas interea quale fuerit canticū beate virginis quot vocibus alternatum. dux iam adepta fuerat beatitudinem illaz. que dicta est superior ad beatitudinem solius vie proxima t vicina beatitudine patrie. Quid si viatores aliqui exercitatos pro cō suetudine sensus mentis habētes/ possint cū oī promptitudine voces affectuū scōm notulas quinnq vocalium. sparsas per syllabas psalmorū. vnamquāq concinere vl formare. ¶ Discipulus. Concludit intelligentia tua. q̄ rationabilis sit conclusio q̄ non ita recipienda est. quasi vox quelibet affectionis. retineat sonum integrum. franguntur enim quadam allisione non aliter q̄ in compositione dictionum videmus. Non enim hec dictio magnificat/plene sonat. istas litteras m a g n i f i c a t. sed i vnū colliguntur quasi tertiū mixtum sonum. Usus est philosophus. hoc exemplo. dux de mixtione tali loqueret elemētorū. q̄ manent quidem in mixto. sed refracta. vel ſm essentiam vt placet Auicenne. vel vt Auerrois scōm proprias qualitates. ¶ Magister. Exemplum placet quod inquisitionē philosophicā presupponit. Exemplum aliud. video ō multis aromatibus simul tritis. ex quibus odor tertius mixtus resultat quandoq plus redolens/aroma predominans. Coaptetur exclamatio canticorum. Que est ista que ascendit per desertum sicut virgula fumi ex aromatibus mirrhe et thuris. t sequitur t vniuersi pulueris pigmentarij. Exemplum aliud est in re nostra licet enim pueri distincte prius sonent. vt re mi fi. postmodum iungunt. litterā paulatim cum vocibus istis. tandem vsu continuo cantant sine vocibus notularuz/qō tandem exemplum. in cōtrapuncto. deinō in discantu plus apparet. vnde valeamus ad musicam cordis trāsferre rationem. vbi celeritas maior est atq facilior sonoritas affectionum spiritualiuz. q̄ sit exterior vocalium. ¶ Discipulus. Das prarim vtendi gēma mistico canticorum cordis. Unō palam fit non esse sistendum iugiter in his quinq vocalibus. a. e. i. o. v. Bz nec in singulis deliberate pausandum est affectibus Alioquin fantasia plus tandem lederetur. q̄ intelligentie recreatio proueniret. Cuius rationem sensualis nos quottidie docet cantus. ¶ Sed manet dubitatio mota de beatis deo iubilantibus. apud q̄s sola vox leticie. t nulla spei. nulla compassionis. nulla timoris. nulla denicq doloris resonare videt. Et hec dubitatio verti potest ad beatitudinem Marie virginis. pro statu vie. proxima statui patrie. quādo nō habebat peccata que doleret. quando conformis erat sua in omnibus voluntas prouidentie dei. que in sui dispositione nō fallitur ¶ Magister Habebit hoc vltimuz ¶3 de conformitate voluntatis locum proprium. Ceterum de affectibus beatificati spiritus edoceri poteris. per similitudinez determinationis abundanter tradite per doctores de virtutibus moralibus t theologicis. t de donis beatitudinibus t fructibus si manent in patria. Quorum finalis est resolutio q̄ in quolibet bono habitu/reperitur aliquid qnod dicit perfectionem sed in pluribus coniunctuz est aliquid pro statu vie imperfectionem notans vel indigentiam. Fides dicit innitentiam prime veritati. spes diuine liberalitati. caritas diuine bonitati. t horum quodlibet vtiq bonum est perficiens spiritum. Sed imperfectionem respice Fides importat enigma. spes cum enigmate futuram fruitionem. caritas vero a deo. q̄uis hic non consequatur intuitiuam visionem. Penitentia dicit detestationem peccatoruz. Timor fugam separationis a deo. Cōpassio seu misericordia/promptitudinem auxiliandi. zelus amorem iusti. Et ita per omnia reperies aliqua de se bona si coniunctos defectus abstuleris. vt a penitentia peccatuz commissum. a timore periculum cadendi. a compassione/miseriam cui nunc oporteat subueniri. Sic itaq de singulis affectionibz beatorum spirituum. quas theologia vocat extenso nomine passiones. que nō sunt in spiritu rationali. maxime separato. scōm realem mutationē quemadmodum philosophi stricte loquūtur de passionibus sensitiue anime. Affectio autem spiritum immutans/intentionalis est sicut gaudium t desiderium de deo. odium vel displicentia de peccato. resilitio in deum t ab inferno. affectus succurrendi alieno incōmodo.

¶ Discipulus Et si magna pars questionis soluta cernatur per exemplum de virtutibus. tamen descriptō beatitudinis affert

Dim

scrupulum, quoniam beatus est qui habet quicquid vult scōm antiquos. ⁊ Augustinum qui addit nihil mali vult. Beatus dicitur quasi bene actus, cui omnia optata succedunt scōm Lassiodorum. ¶ Magister. Conclude primo per etimologiam beati contra stoicos, q̄ virtutes non sunt insensibilitates, quia dicitur beatus quasi bene actus, ergo bene motus, ergo non insensibilis. Et hec certe concedunt de affectionibus intrinsecis ratiōis, sed sensuales omnino detrabunt a sapiente quasi sexeos virtus efficiat. ¶ Porro non est de ratione beatitudinis, q̄ beatus statim habeat q̄cquid vult optandum maxime circa alterum sed absoluta beati volūtas sicut semper cōformis est diuine voluntati sic semper impletur. Et huius declaratio proprium locum habet. ¶ k Superest distinguere de spiritibus affectionum receptiuis. Aliqui sunt ipassibiles effecti. ⁊ p̄ cōtra passibilitatē lesiuā vel corruptiuā vl̄ abiectiuā perfectionis debite, vt in celo, quoniā nihil impedit, imo confert esse passibiles passione pfectiua, sicut dilectō dei, suaq̄ fruitio. Nōne celum impassibile dicitur primo modo quod lumine solis cernitur mutari. Alius est spiritus rationalis atq̄ receptiuus lesiue passionis etiam vt spiritus est. ⁊ hoc q̄tidianum est nobis viatorib⁹ velimus nolim⁹. Et de dāmnatis spiritibus fides credit, sed modus alio loco dicendus est. Est tertia vel fuit in nonnullis spiritibus proprietas, que dedit eis posse non pati passione lesiua vel disconuenienti, qualis fuit pro statu nature institute, ⁊ qualiter erat in anima christi, nisi sponte passiones suscepisset. Vides ne igitur q̄ primus spiritus per passiones nō leditur qualescunq̄. nec si poneretur in stagno sulphuris ardentis Gaudet assidue, nec gaudium minuunt alie iuncte affectiones, sicut compassio deficientium, detestatio peccati, resilitio reuerentialis in propriā paruitatem que timoris species est. Odium denique vitiorū, qō est zelus bonus, ⁊ ita de reliquis iperfectione semota. Tertius spiritus suo modo carebat lesiuis passionibus in primo parente, ⁊ nunc forte sic in Enoch ⁊ Helia Sed an beate nostre talis fuerit exultatio spiritus in deo salutari suo/non arbitror asserēdum, quin doluerit tam anima q̄ spiritu, non enim glorificatus fuit spiritus suus, sicut spiritus christi, nec voluntate sola passionibus lesiuis subiacebat Tuam inquit Simeon ipsius animaz pertransibit gladius. ¶ Discipulus. Nōne fuit immunis ab omni peccato nostra btā. ⁊ si sic/cur passa est, quia quicquid patimur, peccata nostra meruerunt Eua deniq̄ fuisset ante lapsum, ipsa Maria pfectior, quia tūc poterat nihil pati. ¶ Magister. Notata est alibi responsio, q̄ in Maria fuit necessitas originale peccatū contrahēdi, scōm causas inferiores, scōm legem ꝓpagationis et cōiunctione viri cum femina. Lex enim superior preiudicauit huic necessitati preuenīdo casum, per sanctificationem ⁊ gratiam. Sic dicit in alio casu sanctus Thomas, de occurrentibus tempe iudicij obuiā christo in aera, q̄ si nō moriantur, hoc non est scōm causas inferiores quibo habebant necessitatem moriendi. Nec est cōtra apostolum dicentem, statutū est hominib⁹ semel mori deinde iudiciū, quia priuilegium superioris hoc suspendit. Non secus est in posito de Maria, a necessitate contrahendi originale peccatum, preuenta ⁊ priuilegiata, ⁊ excellentissime sic redempta qualiter redimi non egebat Jesus christus quia per carnalem concubitum non formatus. Dolores idcirco pertulit Maria, nō omnino sponte sicut filius, sed nec penit⁹ inuoluntarie sicut nos in quibus motus vitiosi preueniunt iudicium rationis, quos ratio preueniebat in Maria. Alioquin venialia saltem commisisset. Nihilomin⁹ dolebat ꝓpter spiritum passibilē, ⁊ statum, cū omni tamen moderatione ⁊ virtute, ⁊ merito Continuo. Cōplebat insup illud aplicum Gaudete in dño semp, itez̄ dico gaudete. Sciebat, q̄ dñs sibi ꝓprim⁹ erat ⁊ fuerat supra ceteros viatores, qō notauit cū subiūxit ꝓ causa exultationis sui spūs. In deo salutari suo, q̄ respexit inḡt būlitatē ancille sue. Juxta ꝓmissum ꝓ Esaiā. Sup quē respiciā, nisi sup pauperculū ⁊ contritū spū. ⁊ trementē sermones meos. q̄uis certa esset nō min⁹ aplo, q̄ neq̄ mors neq̄ vita ⁊c. separet eā a caritate dei que erat in xp̄o Jesu salutari suo. Et ideo cōtinuo gaudebat plus q̄z in sola spe, sed minus q̄z in regloria Ecce habes in hac dictione beatā. E. pro spe, habes a pro letitia. Jam supra spem

additur tertium a .dum venit in gloriam. Huc pro canticis accedit incidens cōsideratio nominis hui⁹ beatitudo. q̄ quinq; vocales/quiq; significantias affectuum in se claudit. Ceterum quia dixisti. omē quod patimur. peccata meruisse. verū est propter originale peccatum. quod remouit probibens lesiuas passiones cum peccatis. Nostra denicq; beata semper habuit gratiam gratum facientem. que originali superemineret iusticie. qua primitus ornata fuit Eua sed perdidit. ¶ Discipulus. Accepisse puto sufficientem pro elicita prius cōclusiōe deductionem. de cantico Marie scōm omnes affectiones sub omni facilitate formatas per organum cordis. vbi fulgebat mentis verbum sententiosissima numerositate representans velut mirabiles rationes rerū instar patrie. licet adhuc in enigmate vie.

D ¶ At vero putas ne credēdum. q̄ vocale canticum addiderit nōnūq̄. hec beata.

¶ Magister. Sane puto/maxime in ista pegrinatiōe laboriosissima comitib⁹ Jesu puero ⁊ virginali spōso Joseph. vt adimpleret ad litteram illō Psalmiste. Cantabiles mihi erāt iustificatiōes tue. in loco pegrinationis mee. Cur p̄terea nō cecinerit corpalem recreando laborem. nūc psalmos patris sui Dauid. nunc cāticum proprium. nūc illud Zacharie. nūc Simeōis alludens sponso blandienti ⁊ dicenti. vox tua sonet in auribus meis. vox enim tua dulcis. Nunquid ecistimas beatam nr̄am in iocundissimo partu. ⁊ post partum. dux natus erat saluator mundi. concinentibus angelis. Gloria in excelsis dō. siluisse. Nūquid non infanti posito in presepio ⁊ flenti. debuit ⁊ consolatorium fescēninuz. dulci susurrio velut aure tenuis r̄sonar̄? Quid vero de celebri ritu propriarū nuptiarū cōiecturas. que nuptijs alienis interfuit hilariter bonorādis. ⁊ vino de aqua facto. gratuita pietate solandis. Quid in templo nutrita et de canticis syon edocta. debuit quoso silere. ¶ Discipulus. Grata commemoras. que nō abhorrēt a pia credulitate. etiam si addideris iustum Joseph cuz puero iesu nōnūq̄ vna cecinisse. Sed hec hactenus. q̄ seculi prudētib⁹ in ocul'suis (q̄bus oīne qō putāt sublime videre) nuge videbunt anles ⁊ indigne. q̄si nō multo amplior fuerit hūiliatiōis. vel crucis misteriū. vl' lotio pedū. imo generali'oīs actio nouissimi viroz. q; fact⁹ est ꝓpter nos opprobriū boim ⁊ abiectō plebis. q̄s sint ista q̄ dicim⁹ de Maria. ¶ Magister. Das materiā dissolutiōis pus facte qōnis tue. cur erūpens in canticū nouuz/dixerit brā. Magnificat aīa mea dñm. Sane q̄d magnificētius eo cui⁹ magnificentia eleuata est super celos. Quid in talē magnificaret ꝑ est magnificū ꝓdicaret. Quidni toto nisu dilataret. ⁊ ertē deret aīe sinū ad ei⁹ amplexū. Quidni p̄terea. crebrius alt'naret affect⁹ suos. fm nostulas vocaliū. mō de leticia in cōpassiones sentiēs q̄ miserationes dei sunt sup oia opa eius Precipue nūc. qñ misericordia dñi plena fuit terra. qñ cōpleta est postulatō psalmiste. Et veniat sup me misericordia tua domie salutare tuū scōm eloquiū tuū. quādo misericordia ⁊ veritas obuiauerūt sibi. quādo iusticia ⁊ pax osculate sunt. qū deus dedit benignitatē. ⁊ terra nostra dedit fructū suū. qñ timidus. dolēs ⁊ languidus homo per sapientiam accusatus. per iusticiaz damnat⁹. ⁊ punitus per potētiaz. suscept⁹ ad gratiā p̄ viscera misericordie dei nostri in quib⁹ visitauit nos oriens ex alto. glorificatōis et'ne spē afferēs. qñ soluta mors ō deperit. datur triūphus gratie ¶ Discipl's Cōfūcio. Tales inenarrabiliter cōtemplationes. beatam nostram sub omni celeritate in momēto. in ictu ocli. in nouissima tuba contulisse. ⁊ in affectum suauissimi cordis traducendo cantasse. Juxta ⁊ supra p̄missionem notularuz vt fit in verbulis seuminutis discantuū. Intonās igitur voce serena/p̄sonuit post Elisabeth p̄conium. immo tonuit ⁊ exclamauit voce grandi ad aures seculorū oium. Magnificat anima mea dñz. Tale tuū carmē nob dīna maria quale sopor fessis in gramine. quale p estū dulcis aque saliente sitim restinguere riuo Sed redit ad cor. cur non dixit Maria? Magnificat anima mea dominum. ¶ A

¶ Magister. Altiori reperam⁹ principio. dicentes Marie linguam/fuisse calamū scribe velociter scribentis. boc est spiritussancti qui nedum velociter. sed multipliciter scribit. adeo q̄ non est vota vnum positum sine causa. non est aper vnus/tam in significatione q̄s in ordine frustra locatus. Ex q̄ perpenditur q̄s lata ⁊ lauta sit mensa sapiē tie sacre que tot epulas ⁊ fercula ministrat quot possunt a quocunq; . veri ⁊ salubres sensus elici. scōm quadruplicis exposit̄ois

Dm ⁊

genus. ¶ Preuidens igitur spiritussanct⁹ seminarium quinq; vocalium non esse pretereundum a posteris. sed inde significatões alias/modo quo nũc fecimus/ꝛ factuꝝri sunt alij subtilius eliciendaq; voluit primum cantici canticoꝝ. Marie versiculuꝫ. terminari sub hoc nomine trisillabo dominum. tanq; neuma. prium. o. i. v. ¶ Discipulus. Dirumvero cur canticum summe leticie/finiuit in voce doloris ꝛ mestitie. q̃lem. v. quinta notularum designat ¶ Magister triplex occurrit hic. ꝛ nũc mistica ratio. Prima quatenus ex prima vocali. a. et vltima. v. redderetur quasi diapente que ẽ quinta perfecta. Altera quatinus fieret anthiteton seu contrapositio gaudij ad merorem. Tertia pro laude humilitatis. que cãtica vie solet in dolore terminare. quasi diceret. Quomodo cantabimus canticũ domini in terra aliena. Fit proinde grauior solidior ꝛ eminentior ipsa salubris leticia que tali fine stabilitur interrogatioue humane miserie. sed non absq; misericordia quam Junctum sibi notat. ¶ Discipulus. Non dilataueris nũc hanc imaginatõnem. sed te confer magis ad causam litteralem. ¶ Magister. Jsta quidẽ litteralis est quia scõum litteras. Sed ad intentõnem tuaz dico q̃ initiũ sapiẽtie est timor domini. Si ego dominꝰ ait ipe. vbi ẽ timor meus? Timor (vt scis) ad antiquã legem spectabat. sicut ad nouã amor. Dominꝰ preterea plus respicit opus creatiõis ꝛ potẽtie. Vñ ab omibus magnificãdus eẽ cõcedit dñs. Homẽ vero qõ est deꝰ salutaris meus ad opus recreatiõis ꝛ gr̃e. nemo christianꝰ ambigit ptinere. Jdeo cur debuerit subsequi vides. ¶ Discipulus. Nisi prius ostẽdisses quẽadmoduz btã nostra particeps iuuẽcula; tympanistria; / potuit alt̃nare repẽte ꝓprias meditationes ꝛ affectꝰ. non ita satisfacerẽt mihi rñsiones tue. q; talem neq̃o conseq̃ celeritatẽ. ¶ Mgr̃. Dat cãm q̃ ait. Corpꝰ qõ corrũpit aggrauat aiam. ꝛ deꝑnit terrena habitatio. sensuum mlta cogitãtem. Nostre vero beate cõuersatio iam erat in celis. iam q̃q; dotes corpis glificati inchoabat. ex abũdantia virtutũ. necnõ dominij spũs sup aiam ꝛ corpus. vt esset inde corpus agile fm omnes vires cognitiuas ꝛ motiuas subtile Preterea clarum nec ita passibile vt nostrum quod preuenitur a pmis motibus. sed tamẽ ista minus q; nunc in patria. ¶ Discipulus. Des aliquod indicium corporis Marie spiritũ nõ ꝓgrauantis. ¶ Magister. Preueniebat spũs suus. corpales intus motus. qui nati sunt obsequi rõni. Non grauabat eam puerperiuz. nulla labes tyrãnice rebellionis ex fomite/colaphizabat eam. deniq; nullas in se cõmotiões illecebrose carnis sensit. sed a respicientib⁹ se/sedauit. Credi similiter debet q; ab audientib⁹ serenissimã vocem eius. Secus de aliarum vocib⁹ que ad gehennam inflãmant. Jdeo nec predicare pmittuntur. nec cant⁹ apud eas caret discrimine. plusq; sibulus colubri vel serpentis quarum sunt oculi vt aspectus reguli. ꝛ tactus germina virtutum eradicãs ꝛ exurẽs ¶ Discipulus. Sentio quos ꝛ quas tangit illud secus ꝛ ista diuersitas a Maria. Sed vtrum caruerit tentationibus inimici? ¶ Magister. Non oportet. q; sathan ausus est tentare filiũ dei. quomõ non tentasset matrem? qõ ei cessit ad palmã victorie multiplicis ꝛ aureole. vt coronaretur q̃ legitime certasset. quia nõvit Eua succubuit tentatori. Dolebat ꝓterea cuz dolentib⁹ gaudens cum gaudentib⁹. sed vtriq; moderamine summo. vt plus de vulneribꝫ et nexibus aiarum q; vitiũ/q̃q; corpoꝝ q; pestẽ ꝛ gladiũ vereret. exemplo filij plus dolentis ingratitudinem nostre nequicie. q̃q; tormẽtuz mortis ꝓprie suo modo. Quare noli dubitare. q; canticum suũ iocũdissimũ ꝛ a iocunditate inceptum. instituerit Maria cũ timore sancto. cum zelo bono. cum viscera cõpassione. cum spe ꝛ multo desiderio. quaz vrgebat caritas. exclamare. post ascẽsionem filij sui. Filie hierlm nunciate dilecto q; amore tangueo ¶ Discipulus. Vellem cõparares beatitudinem Marie qua nũc fruit. ad beatitudinẽ vie. que licet fuisse sit ꝓbata singularis. nihilominus patrie par non fuit. Cum enim pretulisset Jesus Johannem inter natos mulierum/subiũxit. Qui minor est in regno celorum maior est illo. Jtaq; rem mihi feceris. vestisq; suis accõmodam/que recolimus. ¶ Magister. Suscipe nunc oculis intelligentie. et aures erige fidei. quemadmodum magnificauit hodie Maria dominũ. videns facie ad faciem christũ qui sibi magna fecit ꝛ inscrutabilia. prius in terris nunc in celis. ¶ Discipulus. Cõstituit ipsa sola/hierarchiaz scõm sub deo trino ꝛ vno/hierarchia

primo ꝛ summo. apud quem hierarcham humanitas filij sui sola sublimata sedet a dextris virtutis dei per vnitatem suppositi. ¶ Magister. Suscepit ipsam dominꝰ recordatus misericordie sue collocans ipsam super omnes choros angelorum. apud quos videtur beatus Johannes baptista primus post Mariã positus in ordine seraphin loco luciferi simul ꝛ alij, p qualitate meritorum vsq; ad infimum ordinem angelorum. sub quo /repositos dicunt saluatos ex solo christi merito. deficiẽte ꝓprio q̃ secundã hierarchiã constituunt. ¶ Magnificata est ita hodie beata virgo. vt regina celi. immo ꝛ mũdi/iure vocetur habens preeminentiã ꝛ virtutem influcinaz super omnes. Principatũ habet dimidiũ regni ỏ si sic dici potest sub typo Hester ꝛ Assueri. Regnuũ quippe dei consistit in potestate ꝛ misericordia. Semel locutus est deus duo hec audiui. quia potestas dei est ꝛ tibi domine misericordia. Potestate domino remanente. cessit quodammodo misericordie pars/christi matri sponsoq; regnanti. Hinc ab ecclesia tota. regina misericordie ¶ P salutatur. ¶ Magnificat. hodie dominuz quia magnificata pre omnibus diebus vite sue. Plenũ gratie cõplementũ. hodie sucura recepit. Nulla dies ipi festiuior. nulla desiderabilior iocũditate refulsit. Feliciꝰ parit hodie gloriosa filiũ in corde/quẽ viatrix in corpore genuerat. imo iam non meminerit pressure. quia natus est homo in mundũ alterũ ꝛ i sinu patris collocatus ¶ O quãtis hodie. o qualibus armonie modulis adaucta celestis melodie cãtilena resultat. Nulla post christũ vox suauior. nulla penetrabilior ꝛ acutior. nulla liquidior exaudit. Consonat ei pro tenore grauissime presso. grauissimꝰ ꝛ infimꝰ peccatoruz lucifer cũ simul vlulantibꝰ ꝛ stridentibꝰ dãnatoꝝ rugitibꝰ. Consonãt inq̃. qz iusticie voces cõsentaneas molli modo eantui melodizãt. sed eis ve. ve. deo autẽ gloria ꝛ magnificentia in secula seculoꝝ. ¶ Exultauit spũs inbians ꝑus in ỏo salutari suo. nunc implero fundit ꝰ hiatu desiderij. requiescit in intimo sinu spõsi dilecti ỏi salutaris sui Pri ꝰ antia deꝑcabatur/osculetur me osculo oris sui. Prius vbera sponsi sitiebat. prius trahi se post se postulabat. Hodie toto empleꝯ nunq̃ abrumpenda. toti sponso beata coniungitur. Inebriatur ab vbertate vberũ sponsi ꝛ torrente voluptatis. nulla iam necessitate trahenda potatur. ¶ Trahat nos pꝰ se deprecamuꝰ cuiꝰ nomẽ oleuz effusum. vt curram. in odore vnguentoꝝ suoꝝ. Currant in via quedã adolescentule scilicet virtutes ꝛ actiones portionis inferioris. Ita per metaphoram nominaremus. Gaudent omẽs. per virtutes esse fecũdas. fecundet enim infecunditatẽ / meritis eius vir noster dux virginitatis nostre. que est superior portio mentis nostre. ¶ Gloriabat se introductã in cellaria regis. q̃ si sub claue custodita. cui modo omnia patent. secreta regis celestia. Stillet nobis de ꝓmptuarijs paradisi plenissimis refrigerans potu aduersum estũ vitioꝝ. Nulla iã sibi nigredo. vel fuscedo. nll'a per solis ecustionem decoloratio. nulla iaz pugna filiorum matris sue cõtra se. nulla vincarũ habenda custodia. omnia quippe parata. omnia secura sunt ꝛ tranquilla. ¶ Tu beata dilectũ tuuz optabunda petebas. Indica mihi quem diligit anima mea. vbi pascas vbi cubas in meridie. ne vagari. id est vane agi incipiam post greges sodaliũ tuoruũ Cernis nũc dilectum. nimia claritate simꝫ ꝛ feruore. per intimã ꝛ meridianã visionez vt nullus sit amplius euagandi timor. nullum discrimen oberrandi post greges fictorum pastoꝝm. qui sponsi se similabant amicos. sed fallebant. ¶ Non iam audies quasi sub ambiguitate sermõis. Si ignoras te o pulcerrima mulierum. que deum. que te que omnia cognoscis. pcul hinc pro cul egredi periculum post vestigia greguz nulli superunt bedi fedoꝝ affectuũ pascendi. nulla pastoꝝ tabernacula plura videbũtur. quoniã tibi est vnũ ouile ꝛ vnus pastor omni diuisionis suspitione reiecta. qñ scãdeus ad ethera/potestates aereas debellasti. nihil aduersum te malignantes spiritꝰ posse sentientes. Admirari potius oportebat demones ꝛ pauescere quasi querentes inter se. Que est ista que ascendit per desertum. quasi aurora consurgens. que nobis est vmbra mortis ꝛ terribilis vt castroꝝ acies ordinata. ¶ Non est quidem incredibile christum fuisse cuius currus erat decem milibus multiplex per angelos ducens secum multam ex purgatorio captiuitatem. ob honorem noue coronationis ipsius. q̃ ¶ Q

regina misericordie ⁊ domina gratie ⁊ mater misericordie. sub cui⁹ imperio sunt omnia iura regnorum. vt in suo nomie flectatur omne genu celestiū terrestriū ⁊ infernorum. ꝙuis aliter ad filium benedictū. qui tamen subdit⁹ dignat⁹ est esse illi. ¶ Causam meditor alteram cur Maria comparatur equitatui dei in curribꝫ pharaonis. Jā non propter se. sed propter nos viatores quos a diabolico Pharaonis defendit incursu. ¶ Confugiam⁹ ad eius opē. quoniam submergit Pharaonē istum regem super omnes filios superbie. ⁊ hoc cum curribꝫ et equitibꝫ amarissime penitētie lachrimose. O quotiens dispersis superbis mente cordis sui. deposuit potentes affectus de sede tyrannidis. ⁊ exaltauit humiles penitētes eos esurientes implēs bonis. ꝙles inuitat dicens. Ero generationibꝫ meis implemini ¶ Discipulus. Quo pacto Marie spūs id quod est ꝓprium dei cōsessa est. fecit inquit potentiam in brachio suo. dispsit superbos mente cordis sui. ¶ Magister. Cum spōsus ⁊ spōsa spiritales/ sint vn⁹ spūs cur non eadem poterit esse vox ambor⁹. ꝙuis dispariter hec impetrādo. iste imperādo fecit potentiam. Quidni spōsus cōmunicet sponse verba sua. que sibi tribuit vbera sua. Fatemur ꝙ non potest opari creaturi. nō inuitēdo prime cause potentie. Quare nec omnipotēs nec creatrix vnq̄ ꝓpria ⁊ primaria auctoritate/ dici potest. etiaꝫ vbi posset tanq̄ instrumentū ad effectū creationis assumi. nullo presupposito materiali principio. cooperante deo ad efficax suum velle. ¶ Discipulus. Expedis te faciliter ꝺ cōtrouersia doctorū. Si habuerit omniū potentiam anima christi sicut omniū sciēam. ⁊ si creatio cōmunicabilis sit creature. Sed quid sibi vult. hec additō in brachio suo ¶ Magister. Usitata est transsumptō qua per brachiū significatur vis opatiua. sit in deo. sit in angelis. membris carentibus corporeis. Verum altior est perscrutatio. vt per brachium/ filius dei insinnetur. sicut per digitū spiritussanct⁹. vt ibi si in digito dei eiicio demonia. Opari q̄p̄ pedicit pater per filiū. p quē omnia facta sunt ⁊ sine ipo factū est nihil. ¶ Discipul⁹. Nunq̄d si de⁹ non esset trinus in psonis relatiue constituris. sed esset vnicum suppositum absolutū. scōm errorez iudeoꝝ ⁊ pbi losophoꝝ. haberet potentiā/ creaturarum ad extra ꝓductiuam. ¶ Magister. Dici solet ꝙ ad impossibile sequit quodlibet. cuꝫ ergo de⁹ ꝓpter immensitatē suam. ⁊ infinitam cōmunicabilitatē/ de necessitate fluat (vt ita dicam⁹) in triplicē subsistentiam psonalem/ relatiuam ad intra/ alioquin nō se ꝓfecte cōmunicaret. quia nimirū. nō cōmunicaret se nisi velut vmbratice. vel vmbratilit. ⁊ quasi pūctualiter in creaturis. p̄ma cōmunicatione non posita/ cui⁹ vestigiū reperit de necessitate in quolibet opere diuino/ vbi relucet potētia patris sapiētia filij. amor spiritussancti. Nihilomin⁹ magis ad intentionē querentis puto respondendū ꝙ cū potentia ꝺi/ put ad extra respicit/ ⁊ opando se extendit. est eadem in qualibet psonarū. ⁊ scōm istaꝫ. opa trinitatis sūt omnino indiuisa. videt⁊ suppositiōe ꝙuis impossibili sequi pos⁹ ex illatiōis consideratione/ ꝙ dei potentie cōpeteret. creaturarū ꝓductio sicut modo. in quibꝫ relucꝫ simul potentia. sapientia ⁊ bonitas creatons. ¶ Discipul⁹. Videt⁊ pbabilis illatio. Sed cur dicitur virgo beata dispsit superbos mente cordis sui/ ꝓmisit. fecit potentiam in brachio suo. tanq̄ dispdere superbos/ esset oipotentie dei ꝓpriuum. ¶ Magister. Credo legerat apud Job dūm dicētem. dispge supbos in furore tuo. ⁊ respiciens omnē arrogantē humilia. Sequitur⁊ ego ꝓfitebor ꝙ saluare te possit dextera tua ꝙsi significaret hoc esse ꝓpriū soli⁹ dei. ¶ Discipulus. Cur Maria non cōtenta dicere dispersit supbos. addit mente cordis sui ¶ Magister. Sunt qui referūt hāc additionem. non ad supbos. sed ad dispsit. vt mens cordis/ sit ipe deus dispdens. cōnotando morem humanū qui mente recogitat ex affectu cordis/ dū hostes ꝑdere ⁊ eos deponendo a sede pestilētie/ humiles vult exaltare depssos. Dat enim frequenter scriptura. cor deo. vt illic. tact⁹ dolore cordis intrinsecus. Et alibi de Dauid. Inuenivirum scōm cor meum. Et filius dicit de corde patris genitus. cum patri/ mens seu memoria fecunda tribuit. ab exponentib⁹ misteriū sublimissime trinitatis. ¶ Sunt alibui respondentes Mariam voluisse vehementē exprimere supbiam ⁊ intrinsecus radicatam. dicendo istos non qualicunq̄ modo nec leuiter superbos. sed mente cordis

¶ R

sui.qualis est demonum superbia. qualis fuit hominū.diuinitatis honorem vsurpa requerentium. Aut certe supbi dicunt̄ habere cor nedū dispsum sed mentem cordis dum mens ipsa quodammodo subleuata est a corde.nec eadem/vti fas est eis, vt inhabentibus absorptum.vel ablatum iudicium.qpterea deterius q̄ bestie vel pecora pressi latent. Lege si non taliter dispersos dat itelligere Nabuchodonosor.cui cor ferre datum est.humano corde mutato Quo contra dum cor humilium bene contritus est aut pulueriz̄atū/in mortariolo penitentie seu sub duplici mola.timoris t spei.reddit sibi cor plus q̄ humanū.t fit vas in honorem capax dei seu gratia plenum. Superbi fiunt tanq̄ columba seducta.non habēt cor.dicentes ex sententia.t cor meū dereliquit me.t illud. Cor meum conturbatum est in me.dereliquit me virtus mea t lumē oculorum meorū t ipsum non est mecum. Quo contra pollicet humilis christus /superbie victori Dabo ei sedē mecū in throno meo.sicut t ego sedi in throno p̄ris mei Quid ozo celsius.quid amplius exaltatū ¶ Discipulus. Sentio hanc materiam vberrimam aperuisti ad loquendū de dispsione cordis.quam assiduis fluctuationibus vt in mari feruenti compellimur experiri. Sed hanc dispersionem israel mistici quis cōgregabit.quis vniet.quis sedabit? ¶ Magister. Dedit hoc intelligi palā beata Maria.cantatrix nostra.nam superbiam mente cordis sui dispersit.si taliuz opulentia fit inanis t vacua.que sine pondere virtutis/raptatur per ania.nec gratia corsuum stabilitur/consequens vt humilitas innitens deo fica sedeat.t vt iusticiam esuriens.iusticie fructibus sit satiata t repleta iam non ad instar arundinis vento quolibet vanitatis agitanda. ¶ Discipulus. Consequens est fateor. ¶ Magister. Talem denigz suscepit.id est sursum ad se capit/tanq̄m puerum.qui vere israelita est. in quo dolus non est. dominus recordat? misericordie sue. Beatus ergo vir cui non imputauit dominus peccatum.nec est in spiritu eius dolus.humilem enim spiritu suscipiet gloria. Nec exemplum nobis longe querendum est. Ecce ancilla domini.cuius dominus humilitatem respexit.quam ideo beatam dicent omnes generationes.quia fecit mihi magna qui potēs est.cuius nomen sanctum.cuius misericordia in generatione t generationes timentibus eum/qui vt timerent t preuenit t dedit Hodie sibi Mariam de seculo neq̄z eripuit.t extulit ad dexteram suam. Ita verificatam conspicimus psalmiste gloriationē quia inquit inflammatum est cor meum. Quo inflammatum si non igne quem misit filius suus in terram et voluit vehementer accendi. Et renes mei commutati sunt mirabili prorsus commutatione.vt absq̄z viri copula/funderet operatione spiritus sancti/prolem benedictam. Et ego ad nihilum redactus sum.scilicet proprīa reputatione et nescaui. Quare? Quia anima mea conturbauit me propter quadrigas aminadab/qui spontaneus interpretatur ¶ Discipulus. Que sunt he quadrige? ¶ Magister. Sunt vel nunciationes angelice.vel raptus anagogici.hoc est sursum ductini in diuinaz caliginem.vel penne columbe deargentate.quib? sepe assumptis diluculo habitauit in extremis maris ad atria glorie celestis.etiam dum viueret Beatus igitur Marie spiritus quem elegisti christe et assumpsisti. Sequitur vt inmemtum factus sum apud te. Deus enim sessor est anime sancte scōum Augustinuz Et ego semper tecum.quia deus singulariter fuit secum. Tenuisti manum dexteram meam que spiritualibus adaptatur.t in voluntate tua deduxisti me.non temeritate elata precipitasti me. Quid tandem. Ecce consummatio t cum gloria suscepisti. id ē sursum ad te sumpsisti. Scio iaz quid mihi sit in celo. Scio quid a te volui sup|terram. Hunc omnino defecit a se cor meum et caro mea.dum absorptuz est omne quod mortale erat/in victoria. Deus cordis mei et pars mea deus in eternum. Propter qō magnificat ania mea dominū. Et nos magnificemus deum cuius illustratione spiritus.intelligamus que supersunt de cantico dum interim pausabimus.

¶Sequitur tractat?

Quintus per didragma seu dialogum. Quoniam fecit dominus Marie magna qui potēs est. Ubi prima ptitio est si Maria passibiliter mouebatur?

Prima Notula.

Via fecit mihi magna qui potens est. Discipulus. Magna planet inscrutabilia que fecit Marie domin⁹. Cupimus nihilominus scrutari. si magnificans anima Marie dominū / passionaliter mouebatur ad eum. Fuit enim absq; vlla dubitatione sapientissima atq; virtuosissima. Passiones vero non cadunt in sapientem scōm Stoicos. quorū in hoc doctrinam/ multi christiani presertim anagogici anachorite/ secuti sunt. dicentes virtuosum si p/fect⁹ est/ ad nihil passionabiliter affici. immo consequitur impassionabilitatem. circa res corporeas. tam in concupiscibili q̄z in iracibili. t ad hunc finē suas dirigebāt intentiones. Et hoc ipsum collationes patrum. t Elimac⁹ t Bernardus in scala triginta graduum manifestant. Sed in contrarium est textus euangelij. narrans ihūm doluisse. de quo dolore prophetauit Symeon. t tuam inquit ipsius animam pertransibit gladius. quod in passione filij presente t dolente. scōm doctores effectum est. Magister. Amplissimos sinus habet questio tua que de passionibus est. super quibus habes opuscula specialiter edita. conformiter ad philosophos t catholicos doctores. Quid igitur vis molest⁹ esse vel superfluus in querendo. Discipulus. Doceor ad tollendum scrupulos. immo laqueos magnos. qui proueniunt conscientijs timoratis/ ex lectura aliū doctrinarum. que/ tepidos t vitiosos nominant omnes monachos/ nisi vicerint t eradicauerint funditus huiusmodi passiones aut saltem toto studio conentur ipsas euellere quod assequi plures reputant impossibile t frustra niti. cum audiunt apostolum conscium arcanorum dei/ protestando gemere. Bentio aliam legem in membris meis. in quibus scilicet est anima. repugnantem legi mentis mee. Et iterum. Caro concupiscit aduersus spiritum. t spiritus aduersus carnem. Consonat cum experientia vox cōmunis doctorum. q̄ primi motus non sunt in nostra potestate. dicēte Augustino. Non est in potestate nostra. quibus visis tangamur. Est autem conquisitio specialis de pulcerrima t speciosissima mulierum Daria. si motus suos omnes/ habuerit in sua potestate t quousq;. Utrum videlicet non potuerit non dolere visa morte filij. Et ita de reliquis passionibus quereretur per apprehensionem obiectorum vario rum sub conuenientis t disconuenientis ratione. Cum dixerit christus. Tristis est anima mea vsq; ad mortem. qui tamen fuit incomparabiliter virtuosus. Magister. Altior est inquisitio tua q̄z estimetur a pluribus/ qui ō passionib⁹/ t peccatis/ t motibus primis/ loquūtur assidue. posset initium perscrutationis accipi a pluribus. q̄ de passionibus loquuntur t motibus primis t peccatis. Nihilomin⁹ vna placet ad presens. quasi narratiua triplicis processus qui fit in hominibus. proportionabiliter ad triplices hierarchias angelorum. t tres gradus hominum. animaliū rationabiliū t spiritualiū. Accipe primis puerulū vtentem solo sensu. t non ratione nec spiritu. Accipiamus alterum vtentem sensu et ratione. sed non spiritu vel mēte. Accipiamus tertium vtentem sensu ratione t spiritu. Discipulus. Sub primo t tertio gradu/ vidimus t legimus homines exister. sed de secundo non ita fit perspicuum. q̄ aliquis possit vti sensu t ratione sine spiritu. cum spiritus sit eadem res cum ratione. Magister. Nonne similiter in quolibz homine sensualis anima t ratio. sunt eadē prorsus anima scōm cōmunionem ecclesie doctrinam t tamen reperitur in vno homine. vsus anime sensualis vt in pueris. in quibus nullus est vsus rationis. Ita nihil videtur incongruum. si dicatur q̄ aliquis vtatur ratione qui pro tunc non vtitur spiritu vel mente. quia diuersas habent facies spiritus t ratio⁹. Spiritus autem sola diuina t eterna. Ratō ad temporalia respicit t creata. Discipulus. Volo contendere de possibilitate rei. quia scio posse per intelligentiam sic accipi tanq̄z ista. sensus. ratio. t spiritus essent reali. immo locali distinctione diuisa. Perge quo tendimus ad euidentiam proposite questionis. Magister. Consideremus in puero tria per ordinem in potentijs sensitiuis q̄ de solis vitalib⁹ t vegetatiuis nihil ad pñs plus q̄z ō plātis in q̄b nō solem⁹ ponere passiōes nisi forte p trāssūptōez ad aiata. dicim⁹ ei pratū ridz. letāt segetes. horz hiemē tra. fugiūt

Nunc non sunt passiones

se contraria. desiderant se ꝛ vniuntur simi/
lia ¶ Discipulus. Sequamur vsum ꝑpri
um loquēdo de passionibus quas dicim⁹
esse in sensu ¶ Unde passio describitur ꝙ
est apprehensio sensualis conuenientis vel
disconuenientis presentis vel absentis. ¶
Magister. Supponam⁹ hic ꝛ nūc descri
ptionē hanc passionis quasi causalem cuꝫ
declaratione vel suppletione. ꝛ dicam⁹. ꝙ
in anima sensitiua pueri qualis itelligi po
test anima Marie dum cecinit. Magnifi
cat anima mea dominū. inuenimus ꝛ app̄
hensionem ꝛ motionem ꝛ executionem. et
hec vel in potētia vel in habitu vel in actu
Sed loquamur de actu ꝛ exemplificemus
in vsu. ¶ Puer itaq; dum mater ostendit
vbera/apprehendit per visum ꝛ sensuꝫ cō/
munem ꝛ fantasiam. Deinde si esurit/seq̄/
tur ad hanc apprehensionem/motio que/
dam desiderij. nedum naturalis sꝫ sensua/
lis ꝛ animalis. ꝛ si non eget cibo/sequitur
aliquando motio fastidij cuiusdam. Tan/
dem tertio si non fuerit impedimentū/con
sequitur executio/mouendo membra. ad
sugendum vbera. vel ab eis diuertendo
¶ Discipulus. Quotidie videmus hec
tria. tam in pueris q̄ in animalibus brutis.
Sed quod istorū triū nominatur formali
ter ꝛ ꝑpriē passio. ¶ Magister. Certe me
dium. scilicet motio interior. consequens
naturaliter app̄hensionem ¶ Discipulus
Non est igitur passio formaliter apprehen
sio. ¶ Magister. Hoc vtiq; verum est sed
causaliter. quia passio formalis/causatur
ab app̄hensione. sicut ꝛ passio risus exteri/
or ponitur p̄o effectu passionis. dicendo
puer ridet. Ita sumitur aliquando nomen
passionum a causa formali. vl' etiam exem
plari exterinseca vel a materiali siue obiecta
li. vel a signo. Nihilominus passionis de
scriptō formalis est p̄ motionem. cōsurgen
tem ex app̄hensione cōuenientis vel disco/
uenientis. p̄sentis vel absentis. Quod ab/
sens app̄henditur tanq̄ p̄sens. si non re. ta
men intentione vel specie. Sed vtrum ap
prehensio cōuenientis cum conueniente.
sit ipsamet motio licet sub alia ratione. re/
ducitur ad pbleuma de quo nil ad presens
Sufficit hic supponere ꝙ passio dicitur
motio talis quam facit apprehendens ob/
iectum suum sub ratione cōuenientis vel
disconuenientis. executio sequens in op⁹
dicitur effectus eius. Ex quibus patet cō/
festim intellectus preinductorū verborum
Augustini dicentis ꝙ non est in potestate
nostra quibus visis tangamur. Accipitur
itaq; visio p̄o apprehensione ꝛ tactus p̄o
ista consequenti motione. de qua dicūr do
ctores ꝙ primi motus non sint in potesta/
te nostra. ¶ Discipulus. Nulla dubita/ ¶ y
tio fit quin ad pueros. vel alios homines
impotentes vti ratione/vera sit ista regula
ꝙ primi motus nō sint in potestate nostra
plusq̄ in bestijs. q̄q̄ sit valde difficile in
hominibus reddere causam cum habeant
rationē iūctam eis. quid sit illud quod ipe
dit vsuꝫ rōis. ¶ Magister. Alia p̄terim⁹
que querēda sunt alibi. qtenus ad rez/sub
compēdio veniam⁹. quam rem/nemo tam
plane cōcipiat qui nō (sicut in geometricis
prioza cognouerit. Sed que tradita sunt
alibi sufficiēter. quid ea necesse est assidue
repetere. ¶ Discipulus. Presupponam⁹
illa. sicut de origine. nūero ꝛ diuisione pas/
sionū. de causis insup ꝛ effectibꝫ earū. tuve/
ro non obmiseris pueuire quo tendimus.
¶ Magister. Nostrū itaq; psequamur ex/
emplum de anima puuli q̄rentis. Primo
si p̄sentato obiecto visui suo/potest nō app̄/
hendere. Secūdo si facta apprehensione.
potest non moueri. Tertio si facta motiōe
quam dicim⁹ passionē/potest in executōez
non p̄gredi. ¶ Discipulus. Respōdet ex/
perienna quesitis istis tribꝫ negatiue. ¶
Magister. Hūc oritur pfecto difficilis q̄/
stio de Maria. Ponam⁹ eam coz̄ oculis
nostre ꝛsiderationis. in lumie fidei q̄si par
uulā. sicut aliquādo puula vere fuit ꝛ ifans
Queram⁹ si tūc poterat vti rōne. vt interiz
sileam⁹ de statu q̄ latebat in vtero matris.
¶ Discipulus. Quorsum p̄cor cuadet hec q̄/
stio tua: ¶ Mgr. Nos viderim⁹. Qō vt
aptius fiat. ꝛstituam⁹ apud paruulū quez
p̄dixim⁹/vnū pedagogū puigilem. q̄ po/
testatē bēat talē sup eū/vt absq; iussu suo/
p̄mo nihil videat. Secūdo si viderit aliq̄d
ñ ad id moueat. Tertio si viderit ꝛ moueā
tur/nō tñ exequat. imo si ceperit exeq̄/pos/
sit tñ ne ꝛtinuet impedire. ¶ Discipulus.
Cū ñ sit ipossibile apō deū oē vbū/ꝛcedo
tale aliqō tanq̄ possibile. ¶ Mgr. Hūq̄d
ñ/p̄supposito casu tali/potit pedagog⁹ in/
culpari. si p̄miserit puulū videre aliq̄d vel
ad visa moueri. vl' psequi sine iussu suo ꝛtra
volūtatē ꝛ ordinationē p̄mi p̄ris. subdētez
filiū sub pedagogo tali ¶ Discipl's. Pote

rit iuste. sed quid elicere vis non video. ¶ Magister. Hec est parabola istius quam inquirimus veritatis. Si considerem⁹ ita q̄ primam hominis institutioem in Adā z Eua ꝑ⁹ q̄ peccarēt. occurrit nobis sensualitas vtriusq̄. que si non habuisset coniunctam rationem/similis fuisset ceteris animantibus irrationabilibus/que mouētur super terram. At vero data fuit ratio libera regens eam instar pedagogi iuxta q̄tuor premissa q̄tum ad apprehensionem. ad motionem. ad execution̄e. ad continuationem. sed homo cum in honore esset nō intellexit comparatus est iumentis insipientibus. z similis factus est illis. vt iaz sensualitas inobediens sit. date sibi rationis preueniens iudicium. in videndo. in mouendo. in exequendo. in continuando. semper velit nolit ratio. ¶ Discipulus. Experimur heu nimis quottidie hanc cōparationem in nobis. ¶ Magister. Putas ne fit absq̄ rationis culpa preuentio talis ¶ Discipulus. Non arbitror preuentionē huiusmodi rebelliōis / ꝑcessisse sine culpa ꝓuaricationis. ¶ Magister. Culpa ista ē quam appellam⁹ originale peccatū. qđ in primis parentibus fuit actuale z primum quo factū est in eis z omibus posteris / iusta quersio talis. vt ratio/que noluit eē subdita diuino p̄cepto/sentiret sensualitatem iure sibi ꝑmo subditā. nūc rebellē ei. vt nō quecunq̄ ratio velit vel spiritꝰ/illa faciet q̄ remurmuret cōtumax z rebellet ¶ Discipulus. Nolo multa in hac re que sunt dubitabilia querere. quia sunt abūde satis tractata ꝑ doctores. Vt qua rōne puniunt filij ꝑ peccato parentū. Aut cur peccato deleto/remanet rebellio. sicut in baptizatis et sanctificatis. immo z in christo. licet spontanee dixit enim. Spūs qđem ꝓmptus ē caro autem infirma. Alioquin non fuisset tristis anima eius vsq̄ ad mortem. si penitus consensisset rationi. non plus q̄ in Adam lucꝰ fuisset aut dolor. innocētia p̄manente. Sed adhuc remanet de beatissima virgine dubitatio specialis quam p̄supponim⁹ nullo vnq̄ fuisse peccato fedatam. nec veniali. nec originali. nec actuali. cur dominate sunt ei multe passiones. doloris z languoris. Non enim potest respōderi q̄ huiusmodi passiōes / dispensatiua volūtate sicut christus/assumpserit. nec solis fuit subiecta passionibus in vi duplici. scilicet concupiscibili z irascibili quin etiam habuit ignorantiā in rationali. duz putauit filiū ꝑditum. z dū loqueret inuentus. non intellexit quid diceret. In his que patris mei sunt oportet me esse. ¶ Ūn̄ bis iterū ꝑtransitis/que reperiunt vtcūq̄ tractata. remanet ꝓposito nostro cōfinis dubitatio. Si Maria ab instāti cōceptionis sue habuit pfectū vsum rationis. sup sensualitatem/vt nihil ap̄prehenderet. nec in apprehensis moueretur/sine iudicio rōnis eiusdem. Alioquin nō fuisset in ea status nature integre primit⁹ institute. q̄ fiebat/ vt nihil ap̄prehenderet/vel appeteret/nihil exeq̄retur sensualitas/nisi puio iudicio rōnis. z ita fuisset Maria nō sine peccato saltem veniali. quale habent pueri ceteri. etiam vnius diei. quia p̄unit in quolibet tali/ motꝰ sensualis/qui impedit iudiciū rationis ¶ Magister. Urges vehementer. nedum in isto quod opponis. sed in similibus mīt tis. vt de paruulis si stetisset Adam/remaneret par dubitatio. Non enim videtur q̄ statim nati cū iusticia originali/vel in vtero positi/viguissent iudicio rationis sicut in etate perfecti. neq̄ cuz dormiebant. Denicq̄ non apparet/q̄ cua potuerit libere nō audire serpentem exterius suadentem. nec ita semper auertere visum. quin aspiceret obiecta visibilia. z in aspectis moueretur. vt videret lignum quod pulcrum erat visu et ad vescendum suaue. ¶ Discipulus. Si primus status permansisset/nō oportet dicere pueros fuisse natos etate perfectos. nec tamen sensualitas rebellasset in eius iudicio rationis/quo caruissz etas ista non enim fomitem/captiuantem in legem peccati sensissent/vt paruuli nostri. Saluaretur ita de nostra virgine Maria in infantia. quia vel omnino fomite caruit. vel vsus z stimulꝰ ita ligatus fuit. vt nihil aduersus rationem p̄ualeret. ¶ Magister Scio talia posse dici. sed an satisfaciant exemplo proposito/non est omnino perspicuum. Ampliozis fuisset priuilegij. si Marie anima/simul vt creata est infusaq̄ corpori ꝑparato pfecto gauisa fuisset vsu rationis. nō dicim⁹ cū gr̄a. Sic eni aliq̄ nō penitꝰ improbabilr̄ posuerūt vsum rōnis accelerati in Jobe dū ecultaret in vtero. z dū circūcisiōis tpe mirabāt inspiciētes. Quis putas iquiūt puer iste erit Et ei manꝰ dñi(potētia. s. miracloz opatrix) erat cum isto.

¶ Discipulus. Dixisti de primo gradu hominum. qui vt sic cōsiderati sine vsu rationis/comparantur iumentis insipientibus. immo iam ex infectione peccati/deteriores iumentis conditōnis. nisi gratia saluet z iuuet. Dic nunc de gradu secundo. q̄ puer habet vsum nedum anime vt sensualis est. sed vt rationalis. ¶ Magister. Prę assumpta similitudo. de pedagogo. dat intelligi statum illum/z magis. hoc manifestatur in tertio quādo simul additur libertas spiritus. Dant doctores per allegoriā triplicis huius gradus noticiam in tentatione prima. Vbi fuit serpēs quasi sensualitas/instigans/rationemq̄ preueniens fuit Eua quasi iam habens rationē/sed viro minorem. fuit Adam perfectus in mente z spiritu. cuius erat dirigere mulierem

¶ Discipulus. Sentio materiam hanc/intensibilem in longius. Dic modo modū quo tentamur in tentationibus. nūc ab infima parte anime/vsq̄ ad suprema3. nunc ordine conuerso vel vtrobiq̄ per nouē gradus. quoniā anima apprehēdit. mouetur z exequitur. Deinde ratio sic apprehendit mouet z exequitur. Demū sic in spiritu fit apprehensio motio z executio ¶ Certam⁹ ordinem a summo deorsum. apparebunt duo processus tanq̄ in angelicis ordinib⁹

¶ Magister. Considerate notasti processum quē ad alios terminos posuim⁹ sub eadem sententia deducere. In adimpletione siquidem diuinorū preceptorū que via sūt ad vitam/contingit quadruplex habitudo Prima est apprehensio per spiritū fidei inspirantem formatum qui spiritus/primo iudicat precepta esse adimplenda. quia iussa a deo. Secundo mouetur per valitudinem z charitatem vt impleat ista. Tertio precipit rationi z anime sensuali. quaten⁹ exequantur ista. Sunt in ratione faciliter subinde tria illa velle. consentire. precipere. Sed anima sensualis. z si consentiat. velit z exequatur. consentiendo volendo z exequendo. hoc tamen est frequenter cum remurmuratione quadā. z renisu. ꝓpter annexas passiones distrahentes animū ne cō delectetur spiritui z rationi z hoc tamē dum agitur sufficit ad salutem. Sūt enim priora/nostre suppositā voluntati. vltimū hoc nequaq̄. quod est ꝺ delectatio sensualis in via mandatorū. Hinc iugū dei suaue. hinc onus dei leue fit ei moleſtū z graue. ¶ Discipulus. Experiri cogimur assidue rixam istam. dū passionabiliter afficimur ad varia. dū iudiciū rōis/dū libex mentis arbitriū/ꝺ formās se legi dei/lex mēbroꝝ tirannica/conat auertere. cui⁹ ārimonie plenas paulus reliqt epl'as. ¶ Sed dic interim q̄d in hac pte/aīa Marie fecerit. aut senserit. q̄d insup ab alijs faciendū cēseueris? ¶ Mgr Accipe ꝺsiderationes duodecim ¶ Anima Marie nūc est glorioſe magnificata. vt nihil apꝓhendat/nihil affectet/nihil exequatur/contra vel ꝑter iudiciū rationis z spūs sed neq̄ pōt lege stante. Nec itaq̄ lex beatitudis eterne. vt sicut deus est omia in omib⁹. ita stat in beatis. aīa coniuncta libertati spiritꝰ. qui adheret deo existens vn⁹ cū eo spiritus. Extenditur hec libertas spiritus. nedum ad rationē inferiorez. nedū ad aīam sensualem resumpto corpore. sed ad omnem generaliter in homine beatificato motionem. Saluantur perinde mlta que de beatis. tam hominibus q̄ angelis queri solent. Quomodo loquūtur. q̄liter illuminant z illuminant. quādo volunt z quā do nolunt. Datur insuper intellectus subtilior/de primi status impassibilitate. non qua non potuit pati. sed potuit a passione saluari. a dei potentia z angelorum custodia. a ꝓpria iusticia z clarissima industria denicq̄ a loci conuenientia. cuz dominatione super se perfecta. z super irrationalia vniuersa. ¶ Anima Marie dum viatrix erat. ita fuit magnificata. vt in nullo moueretur contra iudicium rationis z spiritꝰ Sed neq̄ poterat post filij conceptionem legestante. Consequitur hec veritas/ex dictis doctorum. ponentium ipsam nullatenus venialiter deliquisse. quod saluari nō posset/si non habuisset omnes motus/nedum spiritus z rationis. sed animē sensualis/subditos rationi. vel non contrarios neq̄ preuenientes rationem. Dum autez ratio sopita erat/z in suo impedita iudicio sine culpa sua/prout euenit in somno/non oportet tales motus preueniſſe iudicium rationis/quod pro tunc nullum erat. Facit exemplum propositum de pedagogo/si sine culpa fuerit absens vel inclusus vt p nullo consulere non valeat. Sic soluitur q̄ Adam vel Maria/somniando/non erravit ¶ Anima Marie dū viatrix erat/potuit apꝓbēdere tētatiōes forinsec⁹ immissas sic aīa xp̄i. sz nllo mō fuisset mota passionabli-

per eas absq; iudicio rationis. Poterat sa⁹ ne protinus eas diiudicare atq; repellere. Poterat non moueri scom eas ad libidi⁹ nem vel ad iram vel ad superbiam, ipsis etiam in apprehensione durātibus quod valde secus in nobis est. nō potentibus ad apprehensionez huiusmodi/non moueri. nō tamen hoc semper fit cuz de merito nostro sed si pstiterimus absq; consensu rationis ⁊ spiritus/redundabit in meritum, quandoq; repugnādo viriliter vt diffugiat quādoq; non repugnando sed fugiēdo, vt ibi. Fugite a diabolo ⁊ fugiet a vobis. quandoq; non curando sed irridendo potius ⁊ vili pendēdo diabolicas imissiones (qles sunt blasphemie abominabiles ⁊ horrende) immissas quādoq; purissimis atq; sanctissimis, quas magis oportet irridere q̄ horrere. Elicitur ex his quēadmodum victoria castitatis ⁊ humilitatis in Maria, non fuit absq; pugna ad qualem iugiter attingere nos monent Petrus ⁊ Paulus, quoniam aduersarius vester diabolus circuit quer̄s quem deuoret. Nec ignorare cōuenit astutias eius cui mille mille nocēdi artes ꝫ cōfidamus q; plures nobiscum sunt si toto corde suis innitamur auxilijs. ¶ Anima Marie dum viatrix erat/cogebatur necessitate naturali/multa pati cōtra naturalē inclinationem suam, sed nō contra rationem vel spiritū. Fuit iste status Marie singularis, inferior q̄ status beatorū ⁊ christi duz mortalis erat. Fuit superior ad alterū/cuiuslibet homis viatoris statuz, q̄uis homines possent iuxta cōsiderationem precedentez vi passionib⁹ illatis ab extrinseco/virtuose negociari cuz deo, tolerādo eas tanq̄ iusto iudicio missas vel permissas ab eo vt in Job ⁊ in Paulo ⁊ in omnibus generaliter martyribus. Euenit autem vt qui sunt bis passionibus inquietiores ⁊ minus in anima sereni/sint in operibus mādatorum implendis fortiores qui perstāt vbi delicatus noster cōtemplatius deficeret. ¶ Impassibilitas aie/per humanam industriam non potest acquiri neq; per virtutes cōsuetudinales a philosophis positas. Lex itaq; carnis que fomes dicit̄/semp introrsus heret scom theologos/que lex compesci paulominus potest/assuefactione cōtraria nō euelli. Satagentes in oppositum p̄sumptione spiritus sui/prostrati sunt potius q̄ deuenerunt ad intētum finem, siue fuerunt stoici Pbisici vel Platonici, vel q; mirabilius epicurei, promittentes ad hanc deducere serenitatis voluptatem. detrabētes cupiditatibus seu passionibus, nō illis adiicie do maliciam vel fomentum. ¶ Impassibilitas anime/tāto proximius habetur ceteris paribus, q̄nto spiritus ⁊ ratio fuerit in suis actibus bonis/⁊ habitibus/fortiores. Deducitur hoc ex eadē causa/q̄ponit impassibilitas beatorū in resumptis corporibus, que cōsurgit principaliter ex plenitudine dominationis spiritꝰ ⁊ rationis: supra corpus. ¶ Impassibilitas anime/nō requiritur in hac vita pro pfecutione felicitatis eterne. Manifestat hec gratia dei tanq̄ iugū suaue ⁊ onus leue, q̄ subito pessimos ⁊ inueteratos diez maloz/iustificat, ⁊ per baptismū ⁊ martyriū, ducit ad celos. Hāc ñ itellexer̄t grāz ⁊ purificatonē spūs. hoies illi sine christo sicut nec haberi pt sine xpo. qui eā cui vult, ⁊ q̄n cito vult cōferat. Patuit in illo latrone benedicto/comite suo in passione ⁊ regno. ¶ Impassibilitas nec in via pōt haberi, neq; in patria, sine stabilimento gratie. Juxta illud bonū est gratia stabiliri cor. Cōfunditur in hoc iuxta quod pretactū ē, philosophātiū nōnulloz vanitas p̄sumētiū per thebeletas, seu purgationes aliquas sacrilegas, sica passionib⁹ absoluti ⁊ virtutib⁹ armari moralib⁹/q; in exitu mortis/anima libera scanderet celum. Qualia dixerunt Porphiri⁹ Plotinus, ⁊ Appolonius teste Augustī, x. de ciuitate dei. Ponit ⁊ aliud simile Albertus in fine de intellectu ⁊ intelligibili. ¶ Passibilitas anime fit sepe occasio virtutis exercende sicut patuit in apostolo Paulo. Declaratur insuper ex vtilitatibus per tentationes varias prouenientibus, quas esse cum passionibus nemo nescit. Unde qui non est tentatus/quid scit. Et per multas tētationes oportet nos intrare in regnuz dei. Quo circa concluditur ex premissis atq; subsequētibus/doctrina saluberrima q; non ex ablatione passionum anime, sed ex obseruatione mādatorum dei debet sumi religiosi profectus argumentum. Hoc etiaz in missarum celebratōne locū habet vt celebrantus nō tantundē interroget, si sibi deuot⁹ appareat, recollectus ⁊ tranquillus, q̄ tum si p̄cepta seruauerit dei, ⁊ seruare proponit nō iuxta ꝓpriam estimationē, sed regulam euangelicam a sanctis patrib⁹ declaratam

¶ A

¶ B

Siquid in sentimentis suauib⁹ ei additū fuerit/lucro deputemus.sicut vltra panem deputamus vinū quasi pitantiam vel saporis cōdimētū ¶ Passibilitas aie necessario cōiungitur pñti vite mortali.nec aliqñ minus in contēplatiua q̄s in actiua.tam exterius q̄s interius.tam in bonis q̄s in malis Licet diuersis finib⁹ et meritis. Probāt hec exēpla btōz p̄cedētiū.cū experientia pñtiuz. Dispēsat et hec deus frequēter vt nō apponat se hō magnificare sup terram. Si ḋuotis p̄mittit aliqñ talis apparēs deuotio in laqueū in retributiōes z in scādalū. Ue ve nobis ab hoc scādalo. Quid hic nob erit tutū.cū nec tuta sit ipa deuotio? ¶ Passibilitas ḋz a multis viatoribꝫ tolerari potius q̄s vt excutiat eniti. ¶ Diuisiōes itaq; gr̄arū sunt.silr et administratiōes.in q̄z aliq; bus expedit passiones aie cū virtute et rōe misceri.vt in bellātib⁹ p republica q̄ ad irascibilē.et q̄ ad ꝓcupiscibilē in vroratis.filiozꝫ p̄creationi vacare debentib⁹. Et ita ō multis que vitam actiuam respiciunt. In quib⁹ maius est virtutis meritū/q̄s venialium passionū detrimentū. ¶ Passibilitas aie/obstare solet plurimū querentib⁹ contēplatiōem.et suauitatē quietis interne. Cōsonat omnis doctrina scr̄ōz/q; regulariter ad cōtemplatiōis ḳtem nemo puenit/nisi passionib⁹ edomitis in anima/et si nō radicitus euulsis. Et hoc quō fiet cōuenientius/an in solitudine an in multitudie spe/cialis est cōsideratio. Sed nō oēs capiunt cōtemplatiōis donū in se.p cōplexionē vel statu.cōditione vel officio. ¶ Discipulus Gratus mihi est ternarius iste.q̄ternarum cōsiderationū. Et q̄uis vt infers nouissie non omniū sit p̄fectā q̄rere passionū mortificatiōem.sicut nec altitudinē cōtemplatōnis.nihilominus audire cupio de fructib⁹ mortificatiōis hmōi.qtūs istos cōcupiscere et si nō obtinere.fas mihi sit. ¶ Magr̄. Assignabo.xij. vtilitates ex cātico Marie sumptas.nō eas p̄sequēdo,sed puncratim annotando paucula.que latius alibi legere et si deus sensum aperuerit viuatius experiendo poteris intelligere. ¶ Discipul⁹ Ut placet. ¶ Magister. Cōsequit ad edomatiōem passionū in aia iuxta decursū cāntici canticoz Marie. Primo altioz.latioz sublimioz.et alacrioz dñi magnificatio. Cōsequit scḋo iocūdioz indeo salutari nostro spūs exultatio. ¶ Cōsequitur tertio pfūdioz.quā respicere dignabitur dñs humiliatio. ¶ Cōsequitur q̄rto p̄fundioz ad brīm dinem a p̄ximatio in edificatiōem aliozuz dantiū laudē deo ¶ Cōsequit q̄nto diuinoīs in se a p̄nd alios sctificatio ¶ Cōsequit vi.copiosioz dei p generatiōes z gnatiōes setim̄tes/mia.seu miseratio ¶ Cōsequit septimo mirabilioz z gratiosioz z cautioz p̄tra superbiam cordis et mētis dispsiōez/quā seuera diuini brachij potentia facit.vnitio cordis seu recollectio. ¶ Cōsequit octauo p̄celsioz z celsioz depositis de sede sua sup̄b⁹/passionib⁹ z demonib⁹ hūliū affectionū et aiarum sublimatio. ¶ Cōsequitur nono opulētioz suauioz z diuinioz/esurientiū iusticiā repletio.dū diuites sibi dimittunt inanes omni bono ¶ Cōsequitur decimo misericordior istoz q̄ fide z moꝛib⁹ sunt israelite pueri susceptio. ¶ Cōsequitur vndecimo p ei⁹ impetratiōem diuine mie sup nos ampliꝑans recordatio. ¶ Cōsequitur duodecimo p̄spicatioz oim q̄ locut⁹ est deus ad patres nr̄os p̄p̄has z doctoꝛes reseratio ¶ Discipulus. Preciosos elicuisti fructus /pueniꝛes ex mortificatiōe aialis affect⁹ cū appenso spūs studio. Nos istoz p̄cipes fructum faciat in terris q̄ p̄ficiank in celis. vbi de⁹ q̄s p̄destinauit vocauit.iustificauit magnificauit gl̄ose cātentes in idip̄m Magnificat aia mea dñm. ¶ Magr̄. Fecit tibi magna q̄ potēs ē o Maria.fecit z tibi magna sctm̄ nomē eius. Nomē z verbū fidei q̄ō et cui credidisti o btā z btificāda p oēs generatiōes. Nō es ingrata bñfitijs dei.cōfiterꝭ illa qtūs vñ exeūt flumina gr̄az illic reuertantur ¶ Discipl⁹ Affer rōem q̄re Maria btām dicent oēs generōtiōes. ¶ Magister Dabit ex fine rō.et ex affinitate quoniā m̄r est illius q̄ fecit oēs generatiōes celi et terre z oim q̄ in eis sunt. Jō iure ꝺr m̄r pietatis et cōsequēter oīs diuine magnifi/cationis laudis z gl̄e. ¶ Discipulus q̄ pacto sic. ¶ Magister. Mirabilis accipiat deductio.sed vera. Jtaq; pietas ex affinitate z affinitas ex generatiōe cōsurgit. Est ei pietas in genere q̄dā amoꝛ. pueniēs inter alios ex radice vel cā cuiusdā affinitatis mutue q̄lis est inter gentes et filios et ecōtra. q̄lis inter ciues z ciuitatē suā vel patriā. q̄lē p̄terea nos dicimus habere ad deū p̄z nostrū z dñm.q̄ vicissim pius erga nos eē laudatur.q̄ possedit,fecit et creauit nos. Vñ pietas dc q̄ magis ad p̄positū q̄ concernit

An

mutuaz dei ad nos habitudinem describi
potest. ¶Pietas est amor pueniens. eo q̄ dei
genus simus capaces atq; pticipes eius.
Fundatur in hac pietate q̄libet altera sic a
diuina paternitate. oīs fm ap̄m pr̄nitas.
in celo et terra noīatur. Cū ergo bt̄a nostra
sit mater huius patris nr̄i/ ꝓsequēs ē vt sit
mater pietatis t oriго eius. Est ẏo pietas
ex affinitate q̄ finez dicit. ¶Discipl's Pla
cet deductio. ¶Magister Quāto magis si
vltra pgredimur. attēdentes illud p̄clarissi
mū de se t a se p̄conū. Ego mr̄ pulcre dile/
ctionis t timoris t agnitiōis t sctē spei. in
me omnis gratia vie et veritatis. ¶Disci
pulus Elucida distinctius. ¶Magr̄ De
scripsim⁹ pietatē q̄ est amor pueniēs eo q̄
dei genus sum⁹ t capaces eius. Nulla ẏo
pulchrior dilectio/ q̄s in amore fundata et
talis pietatis ¶Discipulus Assentio Do
ce q̄d sit mr̄ timoris t sctē spei. cōuenit enī
materie quā de passionib⁹ mō tractabam⁹
¶Magr̄ Cōuenit scio. ꝓterea nō insci⁹/
aut impudus hec induco. Siq̄dē amor ē
oriго cuiuslibet affectiōis alteri⁹. Est aūt
maria mr̄ pulcre dilectiōis. sic igitur nc̄ce
est. mater timoris et spei t leticie t doloris.
qualis est illoz q̄s b̄tificat lugētes fili⁹ ei⁹
¶Discipl's Nō ꝑhēo q̄d ꝺicā. ¶Magr̄
Cōuerte nūc recordatiōem tuā ad tractata
ꝓius in ꝓma cordula p̄ntis psalmi marie
decacordi. et lati⁹ in libro de canticis inue
nies. fecūdū pie exercitatiōis t cōsolatiōis
instrumētū sub figura multiplici. ¶Disci
pulus Scio q̄d suggeris. sed nescio si curi
osa magis q̄s officiosa reputabit hmōi figu/
ratio. difficilis scribentib⁹. fantastica medi
tantib⁹. vana devotis. Quid ad nos inqui
unt de figuris et notulis/ ambulare q̄renti
bus in simplicitate cordis? ¶Magr̄ Ne/
mo quēpiam cogit. Scio mihi ꝓfuisse ꝓ
fastidio ex varietate tollēdo. ꝓ recordatiōis
facilitate. ꝓ sniarū multiplicitate. Cōstitui
tur enī figuratio. nō vt mās̄ura sp̄ sit in ima
ginatiōe. sed q̄ ad intelligētiā puram/ fortī
imaginatione trahēda est fantasmatib⁹ su
paris. ¶Discipl's Arduū istud nimis at/
q; rarissimū. ¶Magr̄ Vanū est nob̄ fate
ri ad hoc ip̄m aīa lucē spūsseti surgere. fiat
qō sequit. Surgite post q̄s sederitis q̄ mā/
ducatis panē dolōris Doleam⁹ ꝓpus i mor
tificatiōe viciorū et passionū moderatione
Tollantur si placet ptractiōes linearū. de
tur ordo sententiis vocib⁹, et terminis. ¶

A Gaudiū. a.
I. J. O. Spes. e. Pietas. i. Timor. o.
V Dolor. v

Parū refert ordo tal' a crucis vel rote figu/
ratione. Sufficit tū nobis ad omne canti
cū spūale/ talis ordinatio. ¶Discipl's De
licatus esse videbit q̄ respuet. ¶Magister
Ecce vides cōstitutā in medio pietatē. q̄ q̄
tuor ex equo respicit alias affectiōes. quis
cor pie gaudeat. pie speret. pie timeat. pie
doleat. Quisquis hoc fuauerit. securus sit
virtuosus est. psaltes est dñi in psalterio io
cūdo cythara. in omni generaliter musico
instrumēto. cū cātico symphonia et chorꝺ
¶Discipl's Facergo manifestū. ¶Ma
gister Descriptio pietatis facit illud pspicu
um Sane si pietas hois ad deū. ē integer
amor ad ip̄m eo q̄ ip̄ius genus sum⁹. capa
ces eius atq; pticipes. Subsume descrip/
tiones alias vtiles nimis. Pietas dolens
est affectio pueniēs ex cōsideratiōe disiun
ctionis ad deū. Pietas sperās est ex affectō
ne primādi deo vel berēdi. Pietas timens
ex renisu t fuga elongatiōis a deo ¶Si
sp̄ vno pioq; tenore fiat circa pietatē circui
tus/ sequit armonia id est ad vnitatē reso/
nantia suauis et secura q̄ tēpata. Sp̄ eni
et dolor erit gaudiosus. t gaudiū doloros̄ū
Spes timorata t timor nō despans. imo
quilibet. mixtus erit cum qualibet. ¶Fiat
insuper mirabili temperie quasi comple/
xio mixti vni⁹ tempati ꝓpter vniōem in cē/
tro pietatis. q̄si in vita cōciliāte ꝺrietatem
Sicut si hmōi cor necessario est in mor/
ibus suauissimū. velut būoribus tpatis. Sic vi
ta moralis sit' t meritoria viuaz t iocūdum
sp̄ ex eq̄ gaudēs tristis sperās tiēms. ¶At
cōtra si pietas abscesserit defluēt iste passio
nes. armonia dissipabit. tanq̄s ab horolo/
gio sine pōdere sine mō vel ordine. tāq̄s po
stremo decor a cadauere sine vita. Obuia/
bit ista rotatio sensualis regulari q̄lem di/
xim⁹ circulo rōis. ¶Discipul⁹ Speciosa
sunt ista dū audiūtur sed impet⁹ oblīq̄ cir/
culi. sensus deorsum iugiter ad tpalia se de
p̄mēs vehemētior ꝑpellit t circuit. ¶Ma
gister Nō clam me est sed vincere. sed obsi/
stere scōm pietatē hoc opus. hic labor est.
mr̄e pietatis adiutrice. ¶Porro si scire de
lectat q̄d sit magnificare dñm q̄d exultare i
deo salutari nr̄o/ cū oīb⁹ ad collaudatiōem
spectātib⁹ in hymnis et cāticis. q̄d lucidi⁹
q̄s ex pietatis rōne descriptiōes assignare/

Quid est magnificatio domini si queritur Dic q̄ est spēs pietatis corde ore vel opē. pueniens ex cōsideratione vel ꝓtestatione diuine magnitudinis ꝛ maiestatis sui dñij Est enim maiestas q̄si magnitudinis stat⁹ Quid exultatio spūs in deo si q̄ritur. dicq̄ est pietas ꝓtestans in gaudij signo/ qm̄ deus est salutare nr̄m. Dicitaq̄ cōsequenter ad interrogationes de bñdictiōe. i. bōa donatione de grārū actione/ de adoratiōe. de latria. de religione. de tubis ductilibꝫ. ō corpdis et organis. qm̄ hec oīa sunt pietas ad deū/ talibꝫ signis et indicijs se ꝓtestās. Est aūt pietas vt diximus ad deū amor integer eo q̄ dei genus. capaces ꝛ ptícipes eius sumus Dignat̄ vo deus vicissitudinem ad genus suū refundere. imo p̄uenire in bñdictionibꝫ dulcedinis. maxime p incarnationem. p q̄ cecinit mater ista pietatis/ canticuz suū nouum Magnificat aīa mea dominū et sctm̄ nomen. de q̄ supest nō colloquēdo/ sed differendo subire tractatū. tu interim si lueris. ¶ Discipl⁹. Supest aliud specialius insinuandū fundamentū. q̄ rōne beatā nostram dicūt oēs generatiōes. ¶ Magister. Rō iam ꝓtracta est ex fine. oēsq̄ generationes sunt affines ei. nō q̄litercūq̄. sed vt matri. Debent idcirco cognoscere bñficiorum largitiones ex ipa ꝓcedere. hec aūt recognitio/ est sua bñdictio. Qua in re dicesea q̄ sequūtur. ¶ Dic q̄ omnes generationes. bt̄ām dicūt mariā. sicut ad ipam oīs habent pietatē. saltem naturalē. Rō qz naturalē bñt amorē oēs generatiōēs ad eam fm genus suū post dñm nr̄m ihm xpm. ¶ Dic q̄ mr̄ est effecta Clamat idcirco Venite ad me oēs q̄ cōcupiscitis me et a generatiōibꝫ meis adimplemini. Et iterū. Memoria mea in generationes seculoꝝ. Diē mia dei est a ꝓgenie in ꝓgenies timentibꝫ eum ¶ Dic q̄ generationes boīm. degeneres sunt habēde. q̄ mariā nō pie colūt. nec beatā spontanee recognoscūt/ Addē spontanee. qz velint nolint. ipam naturali pietate venerant ꝛ colūt quēadmodū ō demōibꝫ ait Jacobꝫ q̄ credūt ꝛ cōtremiscūt. ¶ Dic ꝓterea q̄ ab initio ꝛ ante secula creata sit ℟ est p̄destinata cā finis ꝛ affinis oīm generationū q̄ debent iō recognoscere et bñdicere genus suū. imo regeneratiōis initiū post xp̄m. ¶ Dic q̄ apud generatiōes seculoꝝ generatio ꝓterit ꝛ generatio aduenit. Ipa vero est terra ꝑmanens de q̄ veritas orta ē q̄ mānet ī eternū ¶ Dic q̄ nob oīby affinis ē velut in omni genere affinitatis ista quaz benedicūt et beatificāt omēs generatiōes. Est sozor ab humana specie. est mr̄ ex nr̄a post filiū regeneratiōe. Est cognata cū angelis et nobis. ex similitudine intellectual' nature. Est vnū coz nobiscū vna aīa/ vn⁹ animus ꝛ vnus spūs/ ex dilectiōis obligatiōe ¶ Dic q̄ p̄inde fiduciā magnā habem⁹ adire in oīb⁹ necessitatibꝫ nostris. sue tbzonū pietatis ¶ Plane despicere nō p̄ōt gen⁹ suū/ que mater est pietatis. cuius ozigo ꝓgreditur ex generis vnitate. ¶ Discipul⁹. Gratz ita dicere desidero gratis affecto colere benedicere ꝛ p̄dicare bt̄ām et beatificandam p omnes generatiōes. q̄ fecit ei dñs magn̄/ q̄ potens est et sctm̄ nomen eius.

¶ Sequitur altera ptitio sine dialogo de sancto noīe dei vbi de triplici noticia dei p notulas. lxxij.

Prima notula

Magnificat aīa mea dñm. qz fecit mihi magna q̄ potens est. et sanctū nomē eius. ¶ Magna sunt et magna nimis o virgo btā. q̄ fecit in aīali portione dñs p incarnationem sui. dū supuenit spūsctūs in te fecūdās nedū in mēte sed in corpe/ et virtus altissimi obumbrabit tibi/ tam in corpe p extinctionem fomitis/ q̄s in mēte p infusiōez effectualem noīs sui. vt exp̄imētaliter agnoscerem o sctā sctārū. qz sctm̄ nomē eius. Sanctuz nomē impollutū/ incōtaminatū/ cōsecratū cōfirmatū/ sine terra/ sine cōcrectiōe materie/ ꝛ ab omni ꝓsus impuritate liberū ꝛ alienū. Sctm̄ nomē illius q̄ dedit filio tuo Jesu xpo nomē salus. Nam iō ihs a deo ꝛ angelo et boīe noiatus est. qz saluum faciet pp̄lm suū a peccatis eoꝝ. ipo dicēte. qz nēo venit ad prēm nisi p me. ¶ Sed obsecrate beatā. cui fecit magna q̄ potēs est. obsecrat te paup/ exul/ et aduena/ nō absc̄das. (O pulcerrima ꝛ prudētissima feminarū) nomē istud sctm̄ filij tui. q̄ fecit tibi magn̄ q̄ potēs est. nō sileas a me neq̄ taceas a me ꝓuo tuo ꝛ puero tuo. Cupis gl'ificari nomē istud p te. ind e gl'iaris te bt̄ām dici p oīs generatiōes nō ꝓpter te sed ꝓpter natū de te hozaris cū p̄s. et dicis. Magnificate dñz mecū et exaltemus nomē ei⁹ in idip̄m Cōscius est et testis meus fidelis in celis dñs

qui tecū est iam nō in vtero carnis carnal'r sed spūaliter in vtero tam corpis q̄ aie. Cō scius ings q; studiose meditata est mens cogitare qđ et q̄le esset nomē scm̄ eius. ñ qđ est apud se. quia nec possibile nec fas/ istud mortalē inq̄rere sed apud creatūrā suā imagine sua notatā z sui capacē/ q̄re me creare dignatus est. nō meo merito. Quid eni mereri potui puscs inesse fui. ¶ Scripsit de diuinis noīb'/ collaudator tuus Dionisi⁹ diuinus. O btā p omnes generatiões/ hebreo; greco; latino; z oim gentiū nationū z linguarū. Scripsit et docuit q; noīa scz dei sumūtur ex triplici via seu cōsideratione. Via causalitatis z symbolice/ siliudinis ex sensibilib'. Via supeminētie ex intelligibilib'. Via abnegatiōis p supmēta les excessus. ¶ Dic obsecro mihi. dic bñdicta inter oīs mulieres. dic vbi pascat. vbi cubet dilectus tuus iste ex dilecto/ dilectus amicus tuus. dilect⁹ z amic⁹ p amorē. Trahe me corā te post eū in odorē vnguēto; tuo; sil'r tuo; q̄m oī sua tua sunt. tibi nē est oīa in oībus/ q̄ cubat z pascit in lectulo florido mētis tue. et tu in secreto cubili maiestatis sue apud prēm q̄ fontale pncipiu; est tot⁹ diuine maiestatis. Ibi pfecto domus mr̄is sue. Ibi cubiculū genitricis sue. Ibi post deosculatiōem sctām z pudicā docet te. ¶ Doce tu me/ q̄ necip̄m/ nec te ignoras/ doce p̄cor; qđ z q̄le sit nomē scm̄ eius. doce si sufficiēter modos cognitiōis explicuit paulus cōscius verbo; q̄ nō licet hōi loqui. q̄ ex te muliere dicit ip̄m factū sub lege. Muliere siq̄dē illa q̄ fas habet dicere. ¶ Ego mr̄ pulcre dilectionis. cū ceteris i laude sapie positis tibi p eccīam antbonomatice z emphasice laudabiliter attribuis. dace q̄ so sufficient. s. z ad plenū nom̄ di. q̄ ad modū ab eo sit expositū cū ait. Videm⁹ nē p speculū et in enigmate. tūc aūt facie ad faciē. Ecce triplicē inuenio nois sci dei cogitionē. speculare enigmaticā z facilialē. Prima z scda nobis hic cōcedūtur z nūc. tertia tūc in re. nūc in spe sola pstat. Doce si sctā peto. si sctā req̄ro. q̄ z q̄lis sit hec triplex cognitio. Audiā q̄d loquat in me dñs p spm̄ sapie sue z tue. sue p essentiam. z tue p grāz singularē. semel loq̄tur deus/ z idip̄m non repetit. ¶ Habes legem z pphas interroga diligēter eos z dicent tibi. Fiat ita. Sz assit spūs tuus bon⁹ interrogāti. Assit z audienti. ne vel stulte et indigne interroget. ne

responsiões denicgs datas/ auribus surdis accipiat. sed obediat spiritui tonitruanti inculcanti. Qui habet aures audiendi audiat. Nō sic cor incrassatū nec oculi mētis ceci. Audiā videā et intelligā p disciplinā scripture dicētis. p os pharū phor et theologor quēadmodū noticia dei q̄ est nom̄ suum/ multipliciter acq̄rit̄q; maxime nūcitel ligek. resonās illud apli verbū. Videm⁹ nē p speculū in enigmate. tūc aūt facie ad faciem. Et q; pponit visionis verbū/ qđ est/ si omnis de deo cognitio sit visio/ cū visio q̄libet videatur esse cognitio. et intuitiua cognitio. Multa vero sunt noia de deo q̄ nō significāt intuitiuā cognitionē. Est g̃ pmū inquisitiōe dignissimū q̄d sit intuitiua cō ¶ J gnitio siue visio. ¶ Cognitio intuitiua z apriek visui vel oculo corpali nihilomin⁹ extēdit se ad oēs sensus corpales q̄nq;. imo ad oēm vim pceptiuā. Potest aūt describi cognitio intuitiua qđ est simplex et immediata cognitio rei. scōm obiectalē directaz immutationē in se vel in ypria sua specie. Patet descriptio q; cōuenit omni et soli cognitioni intuitiue. Differt a cplexis z mediatis cognitionib' rerū. q̄ non causantur fm obiectalē z directā immutationē in se⁹ in ypria sua spē. q̄les sunt cognitiones abstracte cplexe vel incomplexe/ q̄ fiunt p alienas spēs in imaginatione vel ratione. rebus absentib' seu non exñtib'. Videk aūt q; cognitio intuitiua sic descripta/ sit idem qđ experientia vel exprimentalis pceptio seu noticia. Posset hoc numerari p singulos sensus. ¶ Sed est dubitatio si cognitio debeat dici imediata z intuitiua. q̄ fit p ypriā spēm derelictā in sensu. deficiēte vel absente obiecto. Qualiter eni dicek cognitio immediata de re. dū necessario req̄rik mediā spēs? Quō pterea dicek exprimētalis cognitio de re/ q̄ absens est vel q̄ nullo modo est. Oportet hic ypter concordātiā doctor; de cognitioue intuitiua et imediata cquirere q̄ de venit ad cognoscēdū/ q̄ et q̄lis et q̄t modis visio intuitiua noiek. ¶ Inuenim⁹ autem q̄druplex mediū in cognitione vnum eleuans. alterū contempans. alterū adducens. aliud cīūgens. Explū in ostensione colorīs. pmo requiritur lumē mediū eleuāt potētiā visiuā. z ponēs colores in esse spūali. visibili et dyaphono seu pspicuo. Hoc autē medium non impedit quin cognitio

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

colozis dicatur immediata. ¶ Est ſm me
diū cōtempans obiectū viſibile, oculo co
pozali. vt ſeruetur armonia cōueniens ocu
lo/vt non ab exceſſu viſibilis deſtruak. Ae
ſterea quiū et ſpicuū nimia radiatiōe/p
portionē excedat ad oculū. Sed nec tale
mediū, phibet cognitionē immediatā dici
et intuitiuam. Quid eſt mediū tale/niſi p
portio cōplexionis organi videtis. ¶ Eſt
mediū tertiū deducēs obiectū ad oculum
q; ſenſibile poſitū ſupza ſenſum/non facit
ſenſationem ſm Areſto. et expientiā Pro
pterea neceſſe eſt ſpēs eſſe medias. q̄ dedu
cunt p mediū cōueniens in cōtemparā rez
ſenſibilem/ad, pzium ſenſum ſuū. Diſcur
re p omnes et ſingulos ſenſus et ita videb
Sed nec obſtat tale mediū quin cognitio
ſit immediata et intuitiua. Alioquin nul
la talis eſſet in ſenſu de rebus ad extra/niſi
q; ſit de ſpēbus et actiby ad intra de intelli
gibilibus. vbi bene reperitur uliq̄ res ime
diate cognoſci p eſſētiā ſuam. nulla ſpecie
mediāte. ſed actu diſtinctio are. ¶ Eſt q̄r
tum mediū/cōiungens obiectū cum poten
tia. Vocak aūt bmōi mediū actus q̄ res in
tuitiue videtur. forte etiam habitus infu
ſus vel acq̄ſit⁹ pōt dici tale mediū/niſi me
lius referatur ad mediū eleuans. Certū eſt
aūt q; nec mediū tale cōiungens potēt iam
cū obiecto reddit cognitionē dici mediatā
et nō intuitiuam vel expimentatiuā. Alio
quin nulla creatura haberet immediatam
cognitionē. q; ſolus deus eſt ſua cognitio
actualis ſm articulū piſieñ. et veritatem.
k ¶ Remanet tamen exp̄dictis ſatis aperꝛ
difficultas p̄dicta/ſi res poſſit dici videri i
tuitiue ꝛ expimentaliter/dū non eſt vel ab
ſens eſt. Doctrina cōis artiſtarū tpe meo/
nō habebat incōueniētem hanc poſitionē
quin ſol abſens a nr̄o hemiſperio viderek
intuitiue p lumen ſuū in aurora. q̄n ſonus
audiretur dum nō erat. Ita de reliq̄s ſenſi
bus/ex quo ſpecies ſimplex et, pzia erat p̄
ſens. q̄ deducens obiectū ad potentiā. Ho
tanter addimus ad ſpēm q; ſit ſimplex ꝛ p
pzia ne cogamur cōcedere noticias ſenſus
cōis ꝛ imaginationis ꝛ rōis de rebus adex
tra/eſſe intuitiuas ¶ Eſt doctor vnus q̄ po
nit mediam noticiam inter intuitiuam et
abſtractionē ſimplicem. dicens in caſu no
ſtro. q; noticia q̄ p̄ſēte obiecto et cauſante
ſpēm. ſ. in oculo/dicebatur intuitiua. deſi
nebat aūt eſſe intuitiua. i. vertebatur i ab
ſtractiuam corrupto ſeu abñte obiecto:
Nihilominus poſitio p̄or pbabilis eſt. q̄
non deputat inconueniēs. q; res videatur
intuitiue dū non eſt. Patet in deo. q̄ omia
iſta q̄ non ſunt/intuetur. Similiter ꝛ bea
ti in eo. imo et, pherica viſio de abñtibus
in ſuo lumine magis dicēda videtur intui
tiua q̄ abſtractiua. ſicut et in angelorum co
gnitione. p innatas a creatione ſpecies vel
receptas. ¶ Auget vero difficultatem hāc
conſideratio ſpectiuoꝛ dicentiū/viſionē
non fieri. niſi ſub euerſa piramide. cui⁹ ba
ſis eſt in re viſa. et punctus cuſpidis in o
culo. Rurſus determinat decretalis bene
dicti. q; beatitudo formalis conſiſtit in du
obus actiby qui ſunt viſio et fruitio. ſed ad
dit q; obiectalis beatitudo eſt ipe de⁹. Po
nak ergo p poſſibile vel impoſſibile q; ſub
trahente ſe deo in rōne obiectali/quemad
modū libere poteſt/maneant illi duo atc⁹.
viſio et fruitio. nunq̄d dicetur iſte p̄us bea
tus etiam nunc beatus formaliter ꝛ intui
tiue. ¶ Augetur amplius/ſi conſiderem⁹ l
omnē creaturam q̄ ordinatur ad deū in ratio
ne veſtigij vel imaginis. tanq̄ in ratione ſpe
ciei repñtantis deū q̄ſ p analogiam. ſed
non minus q̄ radius. q̄ lumē ſol' compet
ad ſolem. licet non ſit eiuſdem ſbe cum ſole
Videns igitur creaturas ꝛ intelligens. id
eſt intus legens habitudines huiuſmodi
imaginis et veſtigij in triplici genere cāe.
efficiētis formalis exemplantis ꝛ finis/ne
dum intelliget inuiſibilia dei p ea que fcta
ſunt. iuxta verbū ſapiēt⁹ ꝛ apli. ſed habebit
noticiam intuitiuam de deo non minus i/
mediatam ꝛ propriam q̄ſ habeat ocul⁹ de
ſuo obiecto puta de ſole p lumen ſuū viſo.
Hoc nullus videtur conceſſiſſe. imo dam/ aſ 1, d. 14
natus eſt articulus q; deus hic immediate
p eſſentiā videatur. Et ſi non imediate. er
go nec intuitiue. ¶ Addamus ad difficul
tatem ꝛ pōtra articulū q; exīte homine in p
ſpectu dicimus q; homo videk. conſtat tñ
q; oculus corpalis non attingit ad ſubſtā/
tiam boīs. ſicut nec alius quiuis ſenſus Q
portet ergo q; referak ad viſionē intellect⁹/
viſio ſubſtantie boīs vel eſſentie ſue. Ac p
inde ponūt aliq̄ q; obiectū intellectus na/
turaliter ꝛ p ſtatu pñti/eſt quidditas reruꝫ
naturaliū. habita p abſtractionē intelligē
tie vel intellectus agentis ex fantaſmatib
Nunq̄d ergo agentis hec intellectualis co
gnitio dicetur intuitiua? ¶ Procedamus

vltra. q̄ si requiritur et sufficit talis abstra/ctio/hic nos non plus cognoscimus ſbas seu quidditates rerū materialiū q̄ dei quid ditatem. nec plus aīam nostram q̄ angeli/cam naturam. īmo breuiter nihil intelligi/mus intuitiue et expimentaliter de reb⁹/ni si sola accidētia. nec iam p̄ intellectum vt in/tellectus est. sed put influit in sensus exteri ores. p̄ se vel p̄ vires p̄rias. si ponūtur sub stantialiter ab eo distincte. Sed neq̄ pote rit haberi cognitio simplex ⁊ immediata ⁊ absoluta cuiuscūq̄ dīe ſbalis. īmo nec dif ferētijs accidentiū. q̄ cōcedit vnus doctor

¶ D ¶ Quid p̄terea si cōcesserimus cū Augu. q̄ nō possumus hic habere cognitōem sin ceram de reb⁹/ni de luce diuina. nunq̄d op rebit q̄ in omni cognitiōe veritatis. p̄scrī sincere cognoscatur lux diuina/saltē in suo lumine. sicut agnoscitur sol in omni visiōe corpali colore p̄ irradiatiōem lucis aut lu/minis solis. et ita redibit q̄ deus hic intui tiue videtur Deniq̄ superest exponendū q̄d apls intelligit dū ait. Videmus nūc p̄ spe culū in enigmate. tūc aūt facie ad faciē que sit differētia inter istas tres visiōes ¶ Dif/ficultates iste sunt diu mihi multūq̄ q̄site sed nec satis apparet exitus nisi p̄ noīm di stinctionē/que noīa cū sint ad placitū. si p̄ ea cōstet de reb⁹ sentētijs satis debet cē in/quirentib⁹ veritatē maxime p̄ disciplinam et doctrinam. sed non satis ad expientiam.

¶ Possumus itaq̄ de noticia intuitiua lo/qui generaliter magis p̄rie loqui p̄ijssime. Diffinitiōem p̄scriptā/de noticia intuiti/ua loquēdo sc⁹ put visio ⁊ intuitio se extendit ad oēm vim p̄ceptiuam sui obiecti simpliciter et īmediate vt dicimus. vide quō sonat. quō redolet. quō sapit. Sic dicit de intelligente hec dicimus q̄ bene sentit. Et inde venit sententia generaliter Dis p̄cep/tio obiecti simplex ⁊ immediata pōt appel lari intuitiua. siue obiectū sit realiter p̄ns i se. siue p̄ suam spēz tm̄modo. ip̄o destructo vel absente. quemadmodū solet dici q̄ ocu lus videt et auris audit res aliquas ita de/structas vel ablatas p̄ter spēs colo⁹ vl sono⁹ que remanent in exteriori sensu. sic p̄/tactum est. Aut si miraculose visio causare/tur a deo in oculo vel ī obiecto causata ser/uaretur. Cadent etiam hic exempla de co/loribus qui videntur alij q̄s sint. vt in iri/de et in nubibus et in vitris suppositis ob iectis et oculo linea recta visuali. ¶ Da/gis p̄rie nominatur intuitiua noticia que fit obiecto p̄sente. ⁊ actualiter īmutante p̄ se vel p̄ suam speciem immediate. Exem plum cōmune est/in sensibus exterioribus p̄ differentiam ad interiores. ¶ Proprijs/sime vero noīatur intuitiua/cognitio que causatur ex obiecto p̄ seip̄am ⁊ essentiam. s. absq̄ specie media. Sic enim deus intuet seip̄m. sic angeli cognoscunt essentias suas licet p̄ actum superadditum. sic cognoscim⁹ nostros actus interiores. sic p̄cipimus im mutationes passionum p̄ ipasmet passio/nes actualiter īmutātes sine specie media. licet non sine actu p̄ceptiuo medio/quoni am hoc p̄rium est soli deo/q̄ sit sua perce/ptio ¶ Elicimus ex p̄missis/q̄ omnis no/ticia p̄rijssime intuitiua. ac p̄inde noticia que habetur p̄ deuotiōem et vnionē mentis ad deum/nequaq̄ fit aut fieri potest/si/ne cognitione p̄euia vel comite fm Auic. aut ex p̄ceptione tali consurgit Alioquī in plantis ⁊ īanimatis poneretur delectatō Sed et cū vt phīca ratione loqui nos pa/teat. Fundemus istud dictum p̄ alias veri tates Dans formam dat consequentia ad formam. Ista est phī ⁊ expientie. cōsequēs vero ad omnem formam. tam naturalē q̄s realem q̄s intentionalem q̄s spūalem. poni tur esse coaptatio vel inclinatio vel apperi tus vel affectus spontaneus et suauis aut volūtas tendens in finem suum. Quisq̄s sit iste finis p̄rimus mediatus vel vltim⁹.

¶ A

¶ Ceterū ne multitudo nominū nos im/pediat/appellamus consequens illud ad oēm formam/noīe amoris. de quo Aug⁹. Amor meus pondus. in illo feror quocun q̄ feror. Est aūt in omni re pondus suum Omnia enī in numero. pōdere et mensura formata sunt. de quo Jerotheus referente dionisio cōposuit hymnos amatorios. ¶ Ceterū de multiplici amore dei. sparso per creaturas. de quo Boe. O felix hoim gen⁹ si vīos alios amor quo celū regit regat. Et diuinus ignatius amore igneus Amor in quit meus crucifixus est. de quo amore pu ellule martires gliate sūt inter tormēta no/minatim Agnes et felicula cū ceteris Ecce inq̄t felicula sicut cepi videre amatorē meū xp̄m in quo amor meus fixus est. Un de dicit affectio. ¶ Concludit statim q̄ a mor vel affectio aialis. rōnalis et intellectu alis/nō causatur sine cognitione p̄euia co mite et cōsequente Omittamus interea de

amore vel affectu/rerū inanimatarū.quiviqꝫ amor vel appetitus/cūsequitur formaz naturalē ipoz ad loca sua:tanqꝫ fines sue cōservationis.sicut ignis/causans ignē:dat formam suam.cū inclinatiōe ad locum suū sursū in q̄ q̄tatur.si est.movetur aūt si nō ē impedimento cessante. ¶ Restringam⁹ ad amorem triplicē q̄ ꝓposito nr̄o cōgruit, vt ostendam⁹ q̄ deus p amorem cognosci nō potest sine cognitiōe p̄uia z ꝓmitte. Sic p inde palā fiet.q̄ sit et q̄lis cognitō p amorē p experimētalē ei⁹ noticiā.z q̄liter intuitiua dici potest ¶ Itaqꝫ ꝓceptō amoris vel affectualis vel experimentalis/ est ꝑfectissime intuitiua.nō q̄dē sp de re dilēa.sz de ipo amoris actu vel affectu q̄ tenditur i dilectū. Si stat h̄ oro devota mēs.z attēdat q̄d intēdit hec veritas ostēdere. Dicit enī duo. Unū q̄ amor vel affect⁹/sentitur intuitiue vel experimēraliter ꝑprie z p essentiam.et hoc tertō dicimus:nisi se cōiūgat amanti immediate p essentiam suā.z nō p alienā spēm .nontiā sine actu cognitionis medie/inter amātem et amatū.qꝫtūlibet amatū sit eēntialit p̄s amanti Capiamus exemplū ꝑmirus de tertio in divinis et in beatis. Itaqꝫ de⁹ pater/nō ꝓduxit spūm/nisi ꝑius origine p/duxerit verbū.qđ in forma dei est fm aplz Porro generādo z cōicando verbo formā dat cōsequētia ad formā. Quid aūt cōsequntius ad formam est nisi q̄ inclinet z afficiatur ad suū ꝓncipiū/et locū generatiōis scz. quēadmodū ecpimur in generatione naturali ignis vel alioz.quibꝰ post mēsurā numerū z formam.datur pondus amoris naturalis ad locū suū.et hec quidē materialiter in immaterialib⁹.in spūalib⁹ spūalr.sic in angelis.sic in aīa rōnali.imo sicut altiori longe mō in verbo divino.qđ ex forma divinalis p̄nitatis sibi cōicata/cōsequenter inclinatur afficit⁹ z inamorat⁹/z zelat per amorem suū spiratū/q̄ spūssanctus est /redire ad prēm/circulo cōpletissimo/vbi nō differt alpha et o ꝓncipium z finis. Et hec circulatio in eternū est/fuit et erit.sicut pater eternaliter dat formam suā filioz consequēter eādem vim spiratiuam cōicat filio. p q̄m vim spiratur cōcorditer spūssanctus amor vtriusqꝫ ¶ Redeamus sup alia duo dicta. Primū z scōm. Itaqꝫ scōm dictū est q̄ talis noticia nō semp est intuitiua vel p ꝑprie expim ētalis rei dilecte Rō manifesta est.q̄ nō semp est noticia talis simplex et immediata p obiectalem z immediatā notionem rei dilecte.sicut supponitur et crebro videmus. Primū vero statim ꝑspicuū est intuenti descriptiōem noticie intuitiue et expimentalis ꝓprie dicte. Nihil enī magis immediate et simpliciter z p essentiam et p obiectalē actu p̄ntiam sentit/qꝫ amor intimus vel affectus sit iste intellectualis .sit sēsualis.sit de re p̄nte vel abp̄nte.vel nō exp̄nte ¶ Tollatur attū calūnia sup hec que dicit de absentia rei dilecte vel nō exp̄ntia ei⁹. Et dicamus cū phīs z theologis subtilissimis qō omnis res creata/habet triplex esse.q̄ ꝓ qōlibet potest dici p̄s suo mō. Habet esse in arte divina/nec qualecūqꝫ esse/sed divinū et vitale.qō factū in ipo scz verbo vita erat. Et qualis vita? Animirū illa q̄ est lux vera q̄ illuminat omnem hoīem venientem in hunc mūdū. Sic q̄dem omnis creatura est in deo creatrix essentia. Habet scōm esse/ i intelligētia angelica fm sapiam quā effudit deus sup oīa opa sua.q̄ ab initio creata est immediate angelice.postmodū de multis.hoc esse cōicatū ē oib⁹ in ꝑma creatiōe et in cōsequēti in oīm hoīm illuminatione et plus et minus clarius et obscurius. Habet tertiū esse omnis creatura in ꝓprioge/nere seu materiali seu spūali ¶ Loapiem⁹ distinctiōem triplicis hui⁹ esse ad rez nr̄az et dicamus q̄ nulla res amari pōt vniversaliter loquēdo/nisi p̄s sit amanti .altero trium modoꝝ p̄cedentiū.q̄ referūtur ad duos scz ad modū p̄ntie essentialis in ꝓprie genere.vel ad modū p̄ntie intentionalis seu formalis in sua cognitione. Uñ deus si p impossibile nō cognosceret creaturas / ipe nō diligeret eas q̄ in ꝑncipio qō est v̄bū. creauit oīa.portans oīa verbo virtutis sue. Silr in angelis.amor nō esset ad alia a se. imo nec ad se/nisi tale qō amatur p̄s esset essentialiter vel intentionaliter diligenti vl cognoscēti. ¶ Obijceret aliqs q̄ insensibilia ferunt ponderesuo ad loca sua.nec tamen ista cognoscunt. Rñsum est ꝑius q̄ habēt naturalem formā suā in seipis.cui data est et impssa/talis inclinatio cōsequēs formā Uñ nec habet p inconvenienti/doctor vn⁹ totus seraphicus cōcedere. q̄ in omni re sit impssus quidā motus cognitionis naturalis/dirigētis quodā suaui impetu/rez qꝫlibet in suū finem.sicut et in angelis/ sicut z in hoibus/sicut in aīalibus p cognitionez supadditam/q̄si formalem et accidentalez

Sic in eisdem quemadmodum in ceteris impssa est forma essentialis. q̄ spontanee i bꝝtis/libere/in intellectualib⁹ dirigit in ꝑ ꝓpriū finem. Uerū est q̄ libertas vt arbitraria est/nō semp cōformat⁊ inde ꝓcedit peccatū qō corrūpit modū spēi⁊ ordinē debitos addit⁹ habit⁹⁊ actus virtuosos ad libtatē naturalē. que licet semp in se virgo sit et pulcra. etiā in demonib⁹ violari nō possit in essentia sua. ꝓcipitatur tñ a dño suo ꝑ inobedientiā arbitrarie libtatis vt nō exerceat naturale dñiū suū et q̄ ꝑdita est domiñij. Qua in re cecinit nr̄a tympanistria dispsit supbos mēte cordis sui. Deponēs potētes de sede naturalis sui dñij/nō ꝑ suā/sz ꝑ subditoꝝ rebelliōem ¶ Cōsonat ꝓmiss descriptio dionisij de regno dei. Regnū inquit est oīs finis⁊ ordinis⁊ legis⁊ ornat⁹ distributio vbi ꝑ totū ornatū ſm exposito res accipit inclinatio naturaliter indita cuilibet nature vt obediat suauiter creatori. Juxta illud sapientis a ꝓphia deductum a pud Boe. Qō sapia attingit a fine vsqz ad finē fortiter/⁊ disponit oīa suauiter. ¶ Tēpus est⁊ locus ex⁊ ꝓmissis soluere difficultates ꝓtractas circa cognitiōem nois dei intuitiuam exprimētalē⁊ effectualē sicut ornat eccia in oīone pñtis dñice. De⁹ virtutū cuius est totū qō est optimum insere pectoribus nr̄is amorē tui nois rē. ¶ Presupponēdo q̄d sit notitia intuitiua cōiter dēa q̄d ꝓprie/q̄d ꝓpriſſime Rursus q̄d sit amor vel affectus⁊ vñ oriat⁊ quēadmodū affectus oīs/exprimētl̄r cognoscat. colligat se mens hūilis/⁊ videat q̄t cōcurrūt ad visiōem gl̄e cōsūmatā vt de his q̄ certa fide credim⁹. et ex alijs q̄ quotidiana nos docet exꝑiētia citius attingam⁹ ea q̄ mediāt inter ꝯgnitiōz naturalē vie. ⁊ supnaturalē gl̄e. ¶ Illa vo sunt q̄ pueniūt. hic nob ꝑ grās spēales supnaturaliter īmissas/put vnicuiq; diuidit deus mēsurā fidei donoꝝ q̄s suoꝝ. Ista st specula. iste spēs. iste forme. iste theophāie iste caligines lucidissime. ista silētia sb q̄b et in q̄b speculat⁊ a nob hic⁊ nūc deus. ¶ ¶ Cōcurrit ad visiōez gl̄e/lumē q̄druplex sz lum̄ potētiale/habituale/obiectale/⁊ actuale. Lumē potētiale ē ipamet aīa rōal̄/ Remanet enī sp naturale lumē ei⁹⁊ substernit tam gr̄e q̄s gl̄e. q̄ cq̄d sit de alijs luminibus naturaliter adq̄sitis in actu vel habitu Porro lumē habituale ꝓcipuū⁊ ꝑncipale vocatur lumē gl̄e/corrūdens lumini gr̄e in vi⁊. differens ab ea p esse consummatū. quēad modū doctrina cōis docet de habitu caritatis q̄ manet idē in patria qō non excidit ſm apl'm. ¶ Ceterū lumē obiectale est ipe deus. se pñtās in obiectali rōne. nulla specie mediāte. ꝓpterea dicit videri facie ad faciē/⁊ sicut est/⁊ oculo ad oculū. ¶ Deniq; lumē actuale ponit in actib⁹ intellectus et voluntatis q̄ sunt visio⁊ fruitio. Juxta determinatōez extravagant⁊ bñdicti ¶ Corrūdēt aūt visioni⁊ fruitioni actualib⁹/tres habit⁹ succedētes habitib⁹/fidei spei et caritatis in via. q̄s tres dotes appellam⁹ aie. ꝓpo despōsate mr̄ionio ꝑ gl̄iam ꝯsūmato. ¶ Quāuis ab aliq̄b⁹ ponāt dotes ipi⁹ act⁹ visiōis⁊ fruitiōis. sub quib⁹ includit actus qui ōr tentio succedēs spei vie⁊ ꝑ aꝑpriatiōem fruito noīat. si distinguam⁹ dilectōz a tentione vel etiā fruitiōe stricte sumpta q̄ delectationi ꝓpria est. ¶ Sicut in via ponitur in actib⁹⁊ habitib⁹ gratuitis/quedā trinitas virtutū theologica ꝓ. sic⁊ ponuntur suo mō in bītudine trinitas dotū in vnitate lumis gl̄ie. ¶ Nec aūt vnitas in trinitate. et trinitas in vnitate/vocat bītudo formalis. Si in habitib⁹/habitualis. actual⁊/ si in actib⁹. sed obiectalis dei repñtatio specialis/appellat obiectalis bītudo. ¶ Volebat q̄so ꝑ manib⁹ (vt ita loquar) pñs discretio de duplici bītudine obiectali sz⁊ formali. qz facit ad intellectū⁊ cōcordantiam doctoꝝ ꝑcedētiū tps decretalis ¶ Rursuz aduertat vnusquisq; q̄ mēorie nō abstrahit bītudo formal' in ꝑdicta decretali. qm̄ memoria nō facit spāle potētiā distinctam cōtra intellectū in assignatiōe habituū virtuosoꝝ vel actuū. sicut nec vis irascibil' cōtra cōcupiscibilē ponit numerꝰ. ¶ Applicemus ſmonē de hoc q̄druplici lūine bīfico ad q̄druplex lumē qō cōcurrit ad cōēplationē vie dicētes/q̄ ex pte lumis naturalis ī se nō est variatio hic⁊ ibi. sic nec ipa aie natura eēntial'r diuersa ē. ꝑsertz ī eadē aīa. q̄c q̄d sit de ꝓfectiōe eēntiaꝝ diuersaꝝ aīaruz put sonare videt articul⁹. Qō aīa xp̄i ñ sit ꝑfectior aīa iude. error. ¶ Dicamus de habitu gr̄e ad habitū gl̄e. q̄ differūt penes ī ꝑfectū⁊ cōsūmatū. sil'r et actus eius. Et ita de actu et habitu caritatis posset dici. Sed de habitib⁹⁊ actib⁹ fidei⁊ spei/longe aliter q̄s in visiōe⁊ fruitiōe p̄rie Et h̄ ꝓpter ternū lumē qō noīam⁹ obiectale qō ē ipemet deus in se visus. Sic ergo deficit hic in via

tertium illud lumen obiectale/non quidez in se qm̃ vbiqz ẽ/sed in rõne obiecti.clare et nude z immediate in se visi.sic deficit z differt visio z tentio vie a visione et tentiõe patrie. Nomẽ insup dei quo se noiat z manifestat in celo/a noibꝫ quibꝫ in terra noiat.

Quo sup sctõ noie recipe que sequunt. ¶ R

¶ Sanctũ dicit dei nomẽ a scritate quã dio/ nisi.describẽs ait. Sanctitas est ab omni inquinatiõe libera z pfectissima z unconta minatissima puritas. Grece enĩ noiat agy/ os sctm̃.ab a qõ est sine.et ge terra. Põt autem hec pticula construi p se subintellecto verbo.qõ nomẽ dei est vel dicit vel eminet sanctũ. Potest nihilominus hec sna pẽdere.seu corrũdere ad p̃cedẽtez vt dicat maria.q sctm̃ nomen dei fecit sibi magna Si quidẽ ois cognitio dei.sicut est fides vel intelligẽtia/recte vocat nomẽ dei. Cõstat aũt q p fidẽ z assensum datũ verbis angeli/virgo cõcepit filiũ dei Fecit te g btãm que credidisti fecit magnã nomen sctm̃ dei Docẽt sacramẽta q̃ magna sit in noie dñi/virtus eius. Aut certe nomẽ hoc in siꝫ accipitur p noiato qõ est deus. Sanctũ nomẽ dei ẽ id est.cõfirmatũ p oẽm creaturã.maxime intellectualẽ quarũ nulla subsisteret.nisi causa q̃ dedit esse influeret. Hinc canit Amb. Rerũ deus tenax vigor immotus in te permanens Et facit hoc ad p̃cedẽtem intellectũ de magna virtute nois dei Sanctũ est nomẽ dei qz sctificatũ.i.cõsecratũ z dedicatũ est in electis dei/ad eius gl'am.laudez et obsequiũ. Sci eritis qz ego sctus sum diẽ dñs/Sctm̃ est nomẽ dei.qz sctificatũ legibus eternis.qõ nephas ẽ violari] Clamãt seraphin.sctus.sctus.sctus.ad insinuatõez trinitatis psonarꝫ.iũgebant ad ter sanctus nomẽ hoc.dñe deus sabaoth.qz trinitas ẽ in psonis.vnitas ẽ in essentia.cuꝰ opa pticipãt tripliciter imitatiõe interne sctitatis et eterne. ¶ Nomẽ dei vnicũ est sibi soli cognitũ.ꝓterea nõ potuit ab aliquo alio a se imponi vel effari plene et ꝓprie.qz naturaz suam cũ suis ꝓprietatibꝫ solus ꝯphẽdit ꝯz hinc inhabitare|lucẽ inaccessibilẽ.necnõ ineffabilis z innoiabilis esse laudat ¶ Nomen dei datũ ẽ xp̃o qõ est sup omne nomẽ sic ad ꝓprietatem reducẽdo factũ est p ĩcarnatiõem vt esset hõ deus .et deus homo.p cõicatiõem idiomatũ et z nominũ. ¶ Nomen dei/singulariter inter puras creaturas eminet in maria.que illuminans vl'illumi nata p interp̃tationem nominatur. et dña

¶ Nomen dei sumptũ a creaturis.sic ẽ oi/ modũ q ab omni creatura vsqz ad infimã põt sumi noticia q̃dam rei z inde nomẽ q̃ cognoscat imponi z formari. Rõ qz q̃libz ẽ vestigiũ l'imago trinitatis .fm exẽplarꝫ tria appriata .et fm triplex genꝰ cãe efficientis et finalis ¶ Deus sicut põt noiari fm suas ¶ S creaturas.sic potest ab homine qui creatura antonomatice mũdi dicitur pticipans cum omi creatura videri et intelligi .nũc p speculũ et in enigmate. verba sunt apostoli. ¶ Deus in suis z ex suis creaturis.p̃t dici intuitive videri.si visio intuitiua largissime sumatur.p̃mo put generaliter omnis p̃ceptio obiecti simplex etiaz immediata / dicitur intuitiua.siue obiectũ sit realiter p̃sens in se siue p suam spẽm.seu siꝫlitudinez tm̃mõ. Cõstat enĩ q omnis res siue extra animam/siue intra gerit similitudinem dei Potest enĩ homo intelligens.i.intus legẽs et credens/ferri in noticiam obiecti cuius est hec similitudo vestigiũ spẽs vel imago Secus de brutis et hebetibus qui deuz et eius signa et verba voces et species/et species/non assumunt/nisi vt sunt res quedã ad aliud non reuelate. ¶ Deus experimẽtaliter cognosci potest aut percipi a creatura mundi viatrice.et si non in se/tamen in sua obiectali ratione.vel imagine seu similitudine.tam extra q̃ intra. Sequitur ex p̃cedenti.iũcto corrollario vno quo dictũ est omnem noticiam ꝓprie intuitiuam esse experimentalem et econtra. Deductio patebit infra in tractatu de mente cordis. Similiter diffinitio sapientie.que supremuz locuz tenet in nominibus dei p̃o statu vie quam ita descripsit Dionisius. Sapiẽtia est diuinissima dei cognitio.que est per ignorantiam cognita sc̃m vnitionem supeminentem.quando mens ab alijs recedẽs postea etiam seip̃am dimittens.vnita ẽ superfulgentibus radijs inscrutabili z p fundo sapientie lumine illuminata. ¶ Deus si negetur hic cognosci experimentaliter vel intuitive.vel etiam quidditative. vt quia nescimus hoc de deo quid est .sed quid nõ est.quia cognoscitur per ignorantiaz vt dicit diffinitio nunc inducta.oportet ad concordiam dictorꝫ sctõrꝫ.nostris vti distinctionibus.que rationabiliter ab vtrisq̃ possunt admitti. ¶ Una distinctio iam posita est de noticia mediata et immediata.

Altera similiter inducta est de noticia intuitiua/que rõnabiliter apparebit/si cõsideremus cõsequentias istas et similes nõ valere. Hec res ẽ intellecta.ergo hec res est.hec res est imaginata.ergo est.hec res est intuitiue visa p suaz spẽm.ergo est.Sicut nec ista hec est res cognita a deo intuitiue p suã essentiam.ergo ista res est.demonstrata re q̃ẽ solum possibilis/nec fuit/nec erit. Tertia distinctio est de quidditatiua cognitõe rei Cognoscitur itaq̃ res. vno mõ ꝼm quid nois/sicẽchimera cognoscitq; scimus q̃d sic̃ nomen significat.s.chimera.Sc̃o õr res cognosci q̃ditiue.qñ scitur q; talis res est actu/aut sub quadã generalitate cognoscũtur alique sue ꝓprietates et cause. Si non admittitur hoc membrum distinctionis vix relinquetur aliqua cognitio quidditatiua de reb⁹ etiam creatis ⁊ visibilib⁹. Tertiomõ ꝓpriissime q̃d est de re scitur.dñ ipa cognoscit p suam cãm ꝓximã et totalẽ: Sic enim intelligit illud phi. Scire ẽ rez p cãm cognoscere.⁊ qñ illius ẽ cã tẽ. Cognoscimus ꝟ q̃d est deus/duob⁹ ꝓmissis modis Tertius vel est ꝓprius deo soli vel communicatus brifice visioni.vbi facie ad faciem videbit scm̃ nomẽ eius.⁊ cãtabit i id ipm. Magnificat aia mea dñm.

Sequitur tractat⁹

sextus dragmaticus sup hoc versu. Et mia eius a pgenie in pgenies tẽ. Vbi de lamẽto marie.p notulas centum.

Prima notula

Et mia eius a pgenie in pgenies timẽtib⁹ eũ. Discipul⁹ Sẽtio quẽadmodũ cõsonat in cãtico suo maria cũ pr̃e suo.cui⁹ in vno psalmo est intiũ. Miam et iudiciũ cãtabo tibi dñe. Timor itaq̃ venit ex cõsideratione iudicij. Quid est igit in hoc cãtico iungere miam cũ timore.nisi miam ⁊ iudiciũ piter cãtare? Quid ꝓterea miam ⁊ timorem deo psallere/nisi exultare cũ tremore? Sunt in hoc cãtico tenor iusticie⁊ mollis cãtus mie. Sed qõ est.si maria iũxerit cantãs ⁊ cõferẽs in corde suo cũ spũs exultatõne/lamentũ iusticie/pr̃sertim q; dictũ est q; in oẽs affectionũ voces se cantãtis marie variabat affectus. Sic enĩ leuius induci poterimus nos peccatores sp cũ letis misc̃ere tristia.desiderare lectulũ spõsi.ꝛ timere speluncam inferni.girare p meridiem/ꝛ flecti ad aquilonez/sperare de mia/ꝛ timer⁹ indiciũ.scire tps ridendi.et tempus flendi Si spes eleuat ad ꝓsumptiõem deprimat timor.sed nõ ad desperatiõem. Resiliat timor ab horore seueritatis ad placorẽ benignitatis. Dicat ois xp̃ianus Impulsus/euersus sum vt caderem ꝓpter miseriam iniquitatũ mearũ.et dñs suscepit me/ꝼm multitudinẽ miserationũ suaz. Magr̃. Lamẽtata est absq; dubitatiõe cũ multis/tũc apud dei aures mẽtis sue plorat⁹ ẽgo beata. Absit vt imitarer⁹ inertiã iudeoz.quaz sub inducta ꝓbola pueroz in foro ludentiũ damnauit xp̃s.cecinim⁹ vob⁹ nec saltastis.lamẽtauimus nec plorastis. Judei siquidẽ si p allegoriã loq̃mur.neq; xp̃m mãducantẽ cũ eis.nec Jobem abstinẽtẽ in bereno susceperũt.sed vtriq; detraxerũt Sic mente corrupti boies/oĩa ad suũ trabũt interitũ.quẽadmodũ egris auribꝰ nec carmẽ placet nec lamentũ.vt in corpalib⁹ non minus spũalibus cantib⁹ et auribꝰ. Discipulus Offert g̃ qõ dñs sederim⁹ sup flumia babilonis huius exilij q̃d eligibilius sit vel cantare et saltare vel lamentari et plorare ⁊ Magister. Hõne solutiõem aperit nob⁹ q̃ de sedẽtib⁹ sup flumina babilonis et flẽtib⁹ subiũgit. In salicib⁹ in medio eius suspẽdimus organa nr̃a. Deinde. Quõ cantabim⁹ cãticũ dñi in terra aliena. Legim⁹ xp̃m crebro plorasse ⁊ doluisse exultasse spiritu semel Maria semel exultauit in cantico. Jobannes cuius hodie dum hec scribimus/decollatiõis dies agitur.exultauit semel in vtero. O quotiens marie animã.doloris gladius pertransijt Jobannes/exemplar et precor penitentie.non minus operibꝰ q̃ ꝓdicatione quotiens bene creditur lamentasse. Saltat herodiadis filia cum gaudio.et precium saltationis sibi datur caput Jobãnis in disco. Egrediũtur inquit Job de gaudentib⁹ Egrediuntur q̃si greges paruuli eorum et infantes eorum exultant lusibus Tenent tympanum et cytharam.et rãspondent ad sonitum organi.ducunt in bonis dies suos.⁊ in puncto ad inferna descendunt. Et quid ecclesiastes denunciet audi. Melius est ire ad domuz luctus q̃ ad domum conuiuij. Et iteruz Risum reputaui errorẽ.⁊ gaudio dixi. Cur frustra deciperis. Discipulus. Nolo vexent te allegationes hmõi que suppetunt

absq; numero. de gaudio vel tristicia stul-
toꝝ. qui dum letantur insaniunt. dum tri-
stantur furiunt Sit colloquiū ꝑsens de la-
mento sponse/dum adhuc pegrinat a spō-
so. postq; de canticis et epithalamio satis
abunde cōfabulati sumus. Magr Fiatvt
vis. et vnde vis exordiamur? Puto q; a la-
mento languoris sponse querentis spon-
sum in lectulo quietis. s. p noctis cognitio
nis enigmatice et nō inuenientis. Ez ne-
q; p vicos et plateas ciuitatis dum anxia
circuit et discurrit. dum adiurat filias hie-
rusalem ciuitatis que est libera mater nr̄a/
p obsecrationes ardentis desideriū Si in-
uenerit; inquit dilectū meū vt annuncietz
ei q; amore langueo. Discipulus Imo
pus sentio cōferendū de lamento spōse. cui
sponsus/ob turpitudinē suā deformitatez
q; dedit libellū repudiū q; vetula scz et rugz
arata. q; deposita a sede stabilitatis et bono
ris. sedet in puluere vanitatis. aut vagatur
egressa post vestigia gregū illoꝝ. q; ab vni-
tate gregis sponsi se sepant/aut certe fame/
lica inanis et egens effecta/pascere q̄rit he
dos fedoꝝ desiderioꝝ. iuxta tabernacula
pastoꝝ/que sunt cōuenticula hereticorum
istoꝝ q; verbis et exemplis/ab ouili pasto/
ris vnius qō vnicū est/se diuidūt. no ami/
ci sed ficti sodales effecti. Fallor si nō spon
sas tales. vetulas et rugosas. vagas et esu/
rie cōsumptas. notabat pulcerrima mulie
rū q̄uis genere masculino loq̄rek. Hō enim
est in amore spūali masculus aut femina.
Dixit ergo de sponso. Dispsit supbos mē
te cordis sui. Itaq; sicut te docente didici/
pulcritudinē eōsistere in veritate. vnitate.
et bonitate. sic oportet q; ex istoꝝ carentia re
sultet turpitudo. Magr Sagaciter ad
uertisti. vñ vero reputas tale incōmodum
turpitudinis odiose accidisse sponse Di
scipulus Timirū ex ignorantia sui et sup
bia q̄z qōlibet/aut diuortiorū/aut repu
diū optatur. Si ignoras te o pulcerria mu
lierum egredere t abi. Ecce de ignorantia.
Porro de supbia vasti legimus. et in cāti/
co marie de supbis audiuim⁹ potentiby et
diuitiby. nec alicui⁹ vt dicūt egētiby t istru
it q; miseri sunt t miserabiles paupes ceci
et nudi q̄les euomit a se deus. q̄les dispgit
a mēte cordis sui sine mō necnō de sede ve
ritatis. deponit sine numero. demū inanes
sine pondere bonitatis ordinisq; dimittit
Magister Loqueris fm tropologiam.
et allegoriam. que repuium hmōi varijs lo
cis notant in scripturis. maxime ꝓphetic̄is
in ysaia. Ezechiele. Jeremia cum ceteris.
Isaias pmo sub typo vinee electe que de/
buit facere vuas et fecit labruscas. Postea
sub figura tyri Sume cytharam penitētie
circūi ciuitatem ecclesie vel celestis patrie
per oronem. meretrix obliuioni tradita. i.
repudiata. bene cane et frequēta canticū p
petitiōem venie. vt memoria tui sit p recō/
ciliatiōem mie. Talem deplorat Jeremias
Et egressus est inquit a filia syon ois decor
eius. Discipulus Scio multa sunt in
hanc sniam que triplicem statū sponse no/
tant. Quedam est recōciliauda p abiectio
nem turpitudinis vt iste q̄s loquimur ig̃/
rantes et supbe. Quedam exercenda ad ni
torem pulcritudinis. Quedam citius intro
ducēda ad fecūditatem generationis Sic
querunt assuero virgines. q̄ pmo segregā
tur a pplo. deinc decorantur pigmētis va
rijs in triclinio demū collocantur in thala
mo Sic filij isrl pmo fugiunt ab egiptijs
et summerso pharaone p baptisma flumi
nis aut flaminis. transeūt mare rubꝝ. po/
stea transeunt p desertum tandem iordane
transito/comedūt terre pmissionis fructū.
Hec est via triū dierꝝ. post qō triduū repit
Jesus in templo celoꝝ in medio seniorū
sanctoꝝ suoꝝ. Deniq; triplex iste stat⁹ di/
uisione diuiditur Incipiennū pficientiū
et pfectoꝝ. Nunc est questio. quid cuilibet
huic statui sponse sit eligibilius au exulta
tio vel lamentum Magr Oportet nos
addere dictis poribus/primitus distinctō
nem de lamento. Unū est in sola rōne. nō
redūdās passionaliter ad sensualitatem. et
hoc appellatur displicentia vel odium vel
detestatio vel abominatio. libere elicita p
iudicium rationis. Sic ꝓportionabiliter
de gaudio et desiderio et ita generaliter de
omni nomine/passionem sonante/compe
tit accipere suo modo Lamentū Aliud
est quod oritur t radicatur in sensualitate.
aut ortū in rōe/diriuatur t redūdat ad cor
sensuale/non aliter de ceteris affectiby q̄s
phi solas proprie voluerunt dici passiōes
que sensum afficiunt et quodammodo af-
fligunt. Amplius vero vt modo notabat/
lamentum vnum est tempale. hoc est p so/
lum tempalibus incōmodis. apꝑhensis/a
rōne sub rōne pene afflictiue. Aliud spū/
ale. p solis malis culpe. apꝑhensum sb rōe

offense diuine bonitatis ⁊ iusticie. Lamẽ tũ pene hñt dãnati/nõ lamentũ culpe vt of fensiua fuit aut est diuine iusticie. q̃liter est in viatoribꝫ plurimis inuenire. Quibꝫ p̃ suppositis ex alijs declaraꝫ ꝑ doctores. q̃ tuoꝝ tibi pñtabo theoreumata/aut pado xas. i. gl'iosas ⁊ vix credibiles ꝓpões de la mẽto culpe, put est offensiua diuie iusticie. Hoc enim solũ ꝓprie est laudabile et meri toriũ/nec põt ꝓcedere nisi ab electione libe ra volũtatis. ¶ Lamentũ offense diuine / quo maius intensius q̃ fuerit in spõsa /eo maiorẽ causat in ea spũalẽ leticiã. Hoc sen tiebat q̃ cõfitebat dño dicẽs. Scõm mul / titudinẽ doloꝝ meoꝝ i cor de meo. cõsolati ones tue letificauerũt aiam meã. Rursus si simpliciter ad simpl'r/ ⁊ magis ad magis. ⁊ maxime ad maxime ſm regulã pḣi/regula vero x̃pi vera est/ q̃ lugẽtes cõsolãtur/ q̃ q̃ tristicia sua vertat in gaudiũ/ ⁊ post lamẽ tationem ⁊ fletũ (teste sara iunioze) cõsolatõ nẽ infundit. g̃ magis lugens magis conso latur. et maxime maxime. ¶ Lamẽtũ offẽ se/tanto magis est in spõsa. quo fuerit ipa ꝑfectior in via. Patuit in aia x̃pi ſm portio nem inferiorem. In maria vero ⁊ in pau lo ⁊ in sil'ibꝫ ſm etiã superioris mẽtis apicẽ. Uñ iurabat aplus q̃ ꝓter frẽs iudeos no lentes credere/erat sibi cõtinuꝰ dolor i cor de adeo vt exemplo moysi peteret anathe ma esse a x̃po ꝑ fratribꝫ. q̃si deletus ꝺ libro vite. cuius intelligẽtiam alibi didicisti Le gis insup exhortatiõem apli. Gaudete in dño sp. iterũ dico gaudete. Jp̃m nõne pu tas q̃ hortabat obstuasse ¶ Lamẽtũ offẽ se redũdans in sensualitatẽ sponse. fortitu dinẽ indicat eo maiorẽ in sponsa ceteris pa ribꝫ. quo lamentũ plus sentit in sensibilibꝫ Pro cuius intellectu cũ sil'ibꝫ vtilis est val de distinctio iuncta poribꝫ/ q̃ lamentũ q̃ q̃ ꝓcedit ab obiectis exterioribꝫ immutan tibus ꝓmo sensus q̃ndq̃ deforis vel alteruꝫ de his Deinde transeunt ad interiores sen sus/ qui radicaliter sunt in corde et in cere bro cõpletiue. et tandẽ immutat rõ inferi or. vel superior sil'cũ inferiore. et hic est ꝓces sus naturalis cõior. Aliq̃ vero fit ordo con uersus nõ aduersus. q̃ exactibꝫ rõis vtriuſ q̃ libere diriuãtur immutatões ad cor car nale. et cõsequẽter ad cerebrũ. post ad sen sus exteriores vt ad oculos p lacrimas. aut ad linguã p clamores. ⁊ ad manꝰ cõplosio nes. et ceteroꝝ membroꝝ distensiões/ aut cõtractationes/ mille modis pro qualitate passionũ rõis imperio. Loquitur ꝓpositõ de hoc ꝓcessu scõo. Cuius hec est pbatio / q̃ maioritas effectꝰ/ attestatur maiori fon titudini sue cause. Attamen/ actus actiuo/ rum q̃ sunt in patiente dispositio. posuit ꝓ positio nostra/ ceteris paribꝫ nõ ignorans cõplectiones sponse huius/ aut illius vari as. scõm dispositiones ad lamentũ vel leti ciam. ad metum vel ad spem cum similibꝫ. quoꝝ causas expedit esse cognitas a deuo tis. quoꝝ noticiam/ theologi oratores ac cipiũt a pḣis et medicis. Per rõem q̃dem a pḣis. et a medicis ꝑ experientiam. Qua su per re nr̃m habes de passionibꝫ opusculũ. ¶ Lamentũ redũdat eo facilius ad cor se / sitiuũ sponse/ q̃ fuerit ceteris paribꝫ minus in ipa de lamento solius pene. minus quo q̃ de reliquis passionibꝫ sensitivis/ ratiõe cõmodi solius. vel incõmodi tpalis. Fun / datur hec ꝓpositio in aplica doctrina. cuiꝰ rõem explicat ꝓpõis nr̃e causa. Ait nanq̃ aplus. ij. ad Corꝝ/ c. vij. Gaudeo non quia cõtristaui vos sed q̃ cõtristaui ad penitẽ tiam. cõtristati enim estis / ſm deum/ vt in nullo detrimentũ patiamini ex nob. Que enim ſm deũ tristicia est. penitentiam in sa lutem stabilem operatur seculi aũt tristicia mortem opatur. Ecce ista que posita est di stinctio sub aplicis verbis paucioribus ex posita. q̃ quedam est tristicia ſm deum. q̃ / dam seculi vel scõm seculũ. Una vitam q̃ salutem. altera mortem/ q̃ salutis suffoca / tiõem opatur. Porro/ tam aplicũ q̃ nostre ꝓpõis verbũ/ pḣica cũ theologica rõe mõ stratur. si teneamus illud vulgare vel ma / gistrale metrum. Pluribꝫ intentus minor est ad singula sensus. Qõ satiricꝰ aliter ex / plicat. Pectora nostra/ duas non admittẽ tia curas. Si igitur fuerit occupata distra ctaq̃ ratio superior cum inferiori/ imo q̃ q̃ summersa/ et penitus in vsu suo ꝑpedi / ta per lamentum seculi/ consequens est/ vt vel minor vel omnino nulla fit ad tristiciã scõm deum seu lamentum culpe/ liberum. Proportionaliter de gaudio debet dici. Habes ecce quattuor ꝓpositiões que quo / quo modo tue petitioni satisfaciant mẽte ¶ ꝓtracto. ¶ Discipulꝰ Salubria quidẽ sũt q̃ dicũtur. supsunt tamẽ aliqua diffusiꝰ ex / ponenda. ¶ Non enim rõ ꝓme ꝓpõis assig ta est. sed autoritates inducte/ que possunt intelligi de gaudio / non vie / sed patrie.

quando seruus bonus ⁊ fidelis audiet Intra in gaudiū dñi tui. ¶ Hōne pterea calūniabilis est secūda ꝓpositio de spōsa nō hūte cōsciētiam peccati. ꝙlis indubie fuit aia pulcerrime mulierū. Sed nec assignatus est modus cōcordandi ꝓpōem siml' et apl'ica verba quib⁹ iubet in dño gaudere semp Et iterū gaudere si semp optet sponsam etiam pfectissimā ſm te/rogāri lamento. Amplius ꝙliter opposita simul stabūt/lamētū cor cōstringens et dilatans leticia. Porro tertia ꝓpositio videt inniti totaliter distinctionib⁹ deuotionis. ad cās naturalis rōnis seu dispositionis sensualis. ¶ Deniq; contra ꝓpōem ꝙrtam cū sua declaratiōe/ponit Greg. q⁹ mala q̄ hic nos p̄munt ⁊ vtiq; lugere faciūt crebro ſm seculū. ad deū nos ire compellūt. Iuxta pabolā xp̄i de rege dicente ad seruū. Cōpelle intrare/vt impleat domus mea. Sic hebrei cōpellētib⁹ egiptijs tenebrosam egiptū sunt egressi. Alioquin flagella sue ire cūdie immitteret frustra de⁹ p̄sertim in electis. vt in sponsa seu recōciliāda seu decorāda p exercitiū seu ad spōsum ꝓmittis introducenda. ¶ Magister Iure expostulas. sed nō oia piter dici potuerant. Et quidē rō p̄me ꝓpōis q̄ ponitur cū gaudio vie⁊ simul lamēto taliter accipitur Desideriū ꝙto feruētius et efficacius fuerit eo (ceteris paribus vt sp̄ intelligi volum⁹) dū impletur est causatiuū intensior⁊ leticie Sicut eni desideriū qō differt affligit aia⁊ sic oblectat dū implet. Quis vero nesciat/spōsam p culpa lamentātē⁊ ſm deū desiderare plurima/que lamentū implet saltem probabili cōiectura? Desiderat q̄ñq; recōciliatiōem p absolutiōem culpe. Hāc efficit lamentationis cōtritio. Desiderat absolutōnem pene. hanc efficit et opat' in toto vel tāto lamētans confessio vel satisfactio. Desiderat augmentū gr̄e/ac pinde glie. Hōnep mouet ad hoc/lamētans oro? vel affligēs ieiuniū/vel depauperans largitio/q̄ semet exinaniuit bonis fortune vel nature vel' gr̄e alijs miserando. Rursum desiderat spōsa lamentās. purgatiōem a scoria peccatoru⁊ renouatiōem quoq; pulcritudinis et augmentū/p lauacrū lacrimarū/debilitatiōem fomitis/⁊ submersiōem mistici pharaōis diaboli. Libidinose pterea ꝓmotiōis ⁊ luxurie magne extinctiōem/cuius obliuiō⁊ facit tristicia vni⁹ hore. Quid morarer per singula/cū nēo possit verb⁹ lamēti ſm deū exequare valorem? Sufficiat apl's vbi supra. reddens rationem sui gaudij. q⁊ cōtristauerat corinthios ſm deum. Ecce enim hoc ipm ſm deū cōtristari vos/q̄tam in vobis operatur solicitudinem/sed defensione⁊ sed indignatiōem/sed timorem/sed desiderium/sed emulatiōem/sed vindictam. In omnibus exhibuistis vos incōtaminatos esse negocio. Jungamus officiū hoc vnū lamenti ſm deū q⁹ nihil efficacius/ad contemplationis quietem: nihil admirabili⁹/ad mentis illuminatiōem serenā q̄ꝑfunde lamentans cū unctio. Sentētia est venerabilis ⁊ exp̄ssimi taliū Richardi. Cui cōsonant sctō⁊ verba multis locis de p̄conio humiliati cordis. Deniq; lamētatio secundū deū q̄to minus habet de cōplacētia seculū/tanto minus suspecta est/tāto securior a latēte superbia. nisi forte ꝙs diabolico monstro/gignat superbiam ex suo cōtrario qō est humilis lamentatio. ¶ Leteruz ꝓpositio scōa loquitur de lamento culpe/nō ꝓprie sed aliene potius ꝙle xp̄us suscepit p nobis/cui virgo mater/sponsa soror ⁊ filia sup. oēs carissima/se absq; vlla dubitatiōe cōformauit. adeo q⁹ vltronea volūtate consensit dilectū suū ex dilecto et amicū p amorem ⁊ filiū talē. p nostra redemptiōe crucifigi. cuius redemptiōis post filiū fuit desideratrix maxime fuit et zelatrix. Jō donec cōpleret nedū sufficiēter p̄cio passiōis soluto p oibus sed etiā iugiter ⁊ efficaciter in singulis nōdū damnatis. Ipa quoad vixit. a marissimis deū spōsuz ⁊ inenarrabilib⁹ gemitibus postulabat. frequēter q⁊ cū clamore valido ⁊ lacrimis exaudita est p sua reuerentia. Demū qtūs nūc beata ⁊ impassibil' facta exaudiat. lamētando tunc meruit. ¶ Patris rōem intensior⁊ tristicie in sponsa q̄ diligit intensius Dat ista⁊ p̄spicue/consideratio p̄bica iūcto fidei lumine. Cū eniz tristicia sit ap̄bensio obiecti/sub rōne discōueniētis. q̄to fuerit apprehensio fortior et clarior obiecti sub rōe incōueniētis amplioris insinuati. cōstat inde sequi lamētū ꝓportionaliter iuxta⁊ius. Cōstat pinde maliū culpe/im ꝓportionabil' deteri⁹ eē q̄ cuiq; malo pene. Quibuscūq; q̄d sup. est ꝯcludere vides. ¶ Miraris aūt: quō summū lamētum stat cū cōtinua leticia. Solet h̄ tractari abūde p doctores de passiōib⁹ xp̄i cū btā tudie gaudij. qō nō oz in btā maria. nō in Paulo vel Joyse vel Magdalena cum

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

silibus in via ponere gaudium vel lamentum in summo cōtinuum fuisse sed interruptum frequenter aut alternatū successiue. nūc remissius. nūc intensius. p loco et tpe. scōm alternas meditationū suarū volubilitates circa cardiuē suū deum. p modulis exercitationū. Ita enim videre est in alijs viatoribus/ipos diuersimode fm gradus officia status ceteraſq; vicissitudines circūstantiarum/exerceri. Hoc vidit qui dixit. Omnia tps habent. psequens p plurima. Subinde nullus catholicoꝝ negauerit q̄ tenorem scripturē sacre veteris ⁊ noue/qui narratōes sctōꝝ patrū cognouerit Anthonij Hachanij Martini ⁊ silīū. p tētatiōes diabolicas/nō in affectionibꝫ carnis ac spiritus impugnari. quēadmodū boni angeli nos adiuuant. Que tētationes ⁊ aduitoria/nō sine sensuali passionū immutatiōe naturali q̄uis nō naturaliter/sepe fiunt sit boca celo/sit a trra. sit ceteris modis multis. ¶ Postrema obiectio tua de tribulationibꝫ/pcedit ex equiuocatiōe. Passiones quippe sensuales/nō ex iudicio rōis/puēientes/sed q̄dā necessitate naturali sensibus imp̄sse/nō sunt vt sic dicēde passiōes hūane sed aīales Sunt ob hoc imptinetes ad laudē vel vituperiū/put tales sunt. Dicūt iō p Cassianū bona vel mala media. quibus vti cōtingit bñ vel male/p liberū arbitriū Loquit aūt cōclusio de lamēto et tristicia sensualibꝫ/virtualiter seu pticipatiue liberis. qz libere imperatis/vel receptis. Tūc eni dicit tristicia fm sclm. silr ⁊ gaudiū vel timor vel desideriū/qū sola radix/est amor suiip̄ius. vsq; ad contemptū dei Alioquin si referatur in deū/p amorem eius sup omnia (Cū in habentibꝫ symbolū facilior sit transitus) ceteris paribus/tristicia sensual' augebit rōnalē/et leticia leticiam. nisi de p accidens pueniat impedimētū/rōne temporis aut loci/vel cōplexionis/aut circumstantie alicuius/quā tūc obseruare suadet virtus/et ita' symbolicā silitudinē variare decet. qñ plus obesset q̄ pdesset ¶ Discipulus Diu iamdū sedulus attendi que disseris/voluebat animus dubitationē quaz mō verbis multis posuisti. Cū eni p statu vie/confusa aut saltem mixta sint oia/spes meritus meroꝝ gaudiū apud spōsam/cuinscunq; fuerit etiā supmi et incompabil' status/qualem tenuit maria beata/pulcerrima mulieruz/non absurde queritur/quale sit exercitium laudabilius/pulcrius atque nobilius/vel exultationis vel lamentationis? ¶ Magister. Videtur deuot' Bern. loquens de vnguentis sponse/pieratis vnguentū pponere pciosius esse vnguēto deuotionis et vnguento cōtritionis. Hoc vltimū suffunditur ad pedes Jesu. Scōm ad caput qō est de'. qz caput xp̄i de'. Tertium ad corpus suū vngendū/qō est ecclesia nunc militans/que vncio fit p miseratione alienoꝝ peccatoꝝ. sicut p̄mū conficit ex fecibꝫ contritis p̄rioꝝ criminū. in mortariolo cordis p pilam timoris. Scōm vero cōficitur ex redolentibꝫ herbis diuersorum beneficioꝝ. p pilaz seu pistillū spei. cōtusum in petra meditationis ¶ Consonat Greg. et eū sequēs Richard' in suo benyamin. q̄ nullū deo acceptabilius sacrificiū q̄z zelus aīaꝝ qui tam trito affectu/plangit peccata p̄rimi/q̄z trito quinis alius peccata p̄ria lamentatur. imo pluri affectu quia puriori et pfectiori potentia mentis et corporis ad lamentū fm deū disposita. ¶ Discipulus Si res ita se habet/inestimabilis est nobis exhibita/sperandi materia/apō dilectissimā et apud amantissimā femina/rum/et cōsequēter apud sanctos sanctasq; omnes/iuxta p̄portionē meritoꝝ. Itaq; si pro peccatoribꝫ saluādis/cū tanta lamēto/rum anxietate pcabātur/quid agere nē ista fornax sue caritatis impturbabilis ⁊ ipassibilis sperāda est? ¶ Magr̄ Pie vereq; cōcludis. Quid si supaddidero p̄positiōes aliquas. vere fidei et bone spei/de beata nostra? ¶ Prima q̄ nihil absoluta voluntate petit a deo/quod non obtineat. Alioqn non esset idem velle et idem nolle sponsi et sponse. sed dissolutio amicicie qualis h̄ eē nequit. ¶ Rursus. nemo qui petit mariaz pro se pie et perseueranter in nomine Jesu saluatoris sui. hoc est ad salutem. Quin illud maria/velit absoluta voluntate compleri. ¶ Rursus Maria voluntate pietatis. que dicitur optatio quedam adiutorij petit et obtinet nunc efficacius a deo q̄z voluntate simili. sed passibili. dum adhuc dolebat in mundo. Hoc intelligit Bernardus dum dicit. Maria si perdidit passionem/non tamen compassionem. ¶ Rursum Maria tripliciter adiuuat viatores. Impetratiue. si non meritorie propter statum Cōmissiue p aliquos angeloꝝ vel sctōruz quales voluerit destinare. cū sit supma bie

B

A

rarchisans post filiū purgandō illuminando ꝛ perficiendo ¶ Cooperatiue quandoqꝫ per principalem sui donationem. secundū testimonia miraculorum, multis exhibita. tam in morte qꝫ in vita. ¶ Narrat Anselmus cuidam moriēti astitisse Mariā. et interrogata q̄ nā esset. Rndit: Ego mat et regina mie. ¶ Rursus ergo maria pōt vt cuiuis in suo exitu pīs cōsolatrix/ductrix/ et ptectrix exīstat. Nō aliter suo mō dicēꝫ potuimus de omnib⁹ sanctis singillatiz ad robur certe spei. ¶ Discipl's. Grata sunt ista deuotōisqꝫ plenissima. Uellē igit suscipe sub doctrina tā speculatiua regl'ari/qꝫ practica velut exprimētali q̄s sit orādi modus. maxime ꝓuocatiu⁹ ad lamentū. ¶ Magr Tradit orator Tullius. certos locos/ ex quos amplificat miseratio. silr indignatō q̄s tibi possum nūc nūerare. ꝛ ad lamētatōnis excitatiōem inducere. q̄liter a nōnullis cōperi factū sup lamētationes Jere. ¶ Discipulus Placeret adaptatio si non fastidiret plixitas ꝛ nō rapina q̄dā videret a ꝓpria tiua sibi traditiōis aliene/q̄ oīb⁹ ptz vltro. ¶ Magr Ueritas a q̄cūqꝫ dicat/ē cōis omnib⁹ ꝛ singl'is/q̄ p generatiōes se trāffert vt loquit sapia. Nō enī caruit Cicero ꝓorum doctrina. Sic de rhetorica Arest. q̄ causas dat ꝛ radices passionū. Sic de tractatu orationis p Hugo. studiosissime ꝓpēdiosissimeqꝫ ꝓdito. Sic de rhetorica diuia ꝛ vilhelmi pisieñ. Sic de meditationib⁹ Anſl. Bern. Augusti. Jsido. et silr fas essꝫ nos remittere ad auctores. et nihil q̄ nō nouit efficerem⁹ afferre. ne cornicula alienis ornata plumis. risui nos ꝓberem⁹. ¶ Discipulus Nō ita certe delipio. nō ita glorioꝛ i arrogātia nouitatū vt ita sapiā. Sed cōsilio Senece sint apes imitande. colligētes ex multis floribꝫ fauos mellis. itaqꝫ materiam afferre nō possumus nisi cōem toti seculo. Forma vero potest esse nr̄a vt elemēta cōia sunt. sed p formas mixtoꝝ in spēs distinguūtur. Cuperem hoc mō fieret int nos. Modus enī tractādi q̄si formalis est tollens sui nouitate fastidiū. et inuitans vl' irritans ad ascensum. ¶ Magister Tradidimus in alio tractatu sup initiū cātici marie quinqꝫ verba. ad q̄ tota scriptura ꝛ serie diximus reducibilem. et scōm que cantabilis est omnis melodia passionum ¶ Discipulus Bene teneo / Sunt enim ista quinqꝫ. Dei magnificentia. munificentia. misericordia. iusticia et nostra miseria. ¶ Magister Quid si ad pauciora reduxero simul ostendens concordiaz/rhetorice mystice diuine qꝫ cum seculari. ¶ Discipulus. Placeret audire. breuitas enim/ memorie simul et ordis et luciditatis ē amica Magnam quoqꝫ soliditatem habet in se doctrina quelibet quam fundat natura rerū/a q̄bus quia nesciunt mentiri/gloriabatur Aresto. tam multa didicisse et phisice. i. naturaliter didicisse. ¶ Magister Celeberrimus Hugo/pinxit sicut in tabula parua /radices rhetorice naturalis orationis insinuādo coloribus Orator quippe nominat ab orando Unde nomina ꝓuenerunt oratoribus Tullij demostenis et similiū. Sic autem incipit Quo studio/quo ve affectu orandus a nobis sit deus/ex dei misericordia et nostra miseria ꝛc̄ ¶ Positis subinde speciebus orationis cum diffinitionibus colligit se tandem ad tria. que ꝓpria sunt oratoꝝ captantium iudicem inflectere. Primum respicit psonam iudicis. Alterum psonam ipsius aduersarij. Tertiū respicit psonā p qua fit oratio. Hec vero tria theologice r̄ducūtur ad duo p̄missa. s. ad dei iudicis misericordiam. et ad nostram miseriaz ¶ Discipulus Quo pacto sic. cum indignatio ꝛ immiseratio/maxime solent amplificari. ab aduersarioꝝ insolentia. crudelitate. malicia. fraude dolo. astucia facioze. neqcia. peruia: ¶ Magister Dicam illud q̄ theologie ꝓprium est attendere. scilicet aduersarium nihil posse ad augmentum nr̄e miserie. deo non ordinante vel p̄mittente Propterea Job afflictus et orator pitissimus/post tot aduersantis. sathane crudeles iniurias et p̄secutiones: oraturus iudicem deum p̄o liberatione sua: cōuertit totam aduersarij machinationem et tyranni dem in deum iudicem suum: per humilem confessionem. Dominus inquit dedit. dominus abstulit. Non impugnat maledēm sathanā. nec insectator vt raptorem et persecutorem. Dominus inquit abstulit Sit nomen domini benedictum: ¶ Deinde p cussus plaga pessima scimus quid respōderit mlieri blasphemare suadēti Quasi vna inquit ex stultis mulieribus locuta es Si bona suscepimus de manu domini/ mala āt q̄re nō sustineam⁹ Ecce mala se de mānu dñi nō sathane ꝓfitet accepisse. Huc accedit q̄ oīs adūsātiū crudelitas ad nr̄e cumu

lum miserie retorquetur si non auferat istã aut comprimat/aut in melꝰ vertat/dei iudicis miseri cordia. Nulla sane maior miseria. q̃ si remota pietate velit nos cũ seueritate tractare. Vides arbitror quemadmodũ theologi sanctiũ oro/fundatar in dñi pietate et in mia. cum cernant pietatem vnaz dei. alteram sctoꝝ sanctarũq̃ oim. qui sunt tanq̃ assessores iudicis hñtes in cõsulẽdo in sententiãdoq̃ vocẽ suã. Porro. iusticia dei spectat ad seueritatem. punientez p torrores. s. demones. vel boies pessimos. offẽsas peccatoꝝ. Denicq̃ quicq̃d patimur vñ cunq̃ pueniat quid nisi calamitas nr̃a/q̃d nisi miseria nr̃a censebitur. si nõ oino i melius vertat iudicis mia? ¶ Et certe salubrius est. humilis atq̃ modestius. totã aduersarioꝝ debachatiõem fremitus z hostilitatem. deuotis ptinus fidei oculis retorqueri ad infallibilem diuine ꝓuidẽtie legez. q̃ ad torroꝝ/nihil absq̃ suo nutu valentium crudelitatẽ et iram cõuertere. ¶ Dentior si n õ ita practicauit ps̃. Cũ tribularer inq̃t ad dñm clamaui. Et leuaui oculos meos in mõtes ꝛc. Ad te leuaui oculos meos ꝛc. Et alibi alios sine numero a sacris litteris narratos inuenimus sic orasse. ¶ Discipulus. Perspicue cõcordasti Hugonẽ secũ/et cũ Tullio. nostraq̃ verba q̃nq̃ subternario limitasti. Item q̃ habet ipo signo Thau triãgulari T qõ est signũ lugentiu salutare. signatus est. Quo igitur pgredimur longius? eo se plures offerunt q̃stiões et velut inexhauribili fõte sapie/riuuli scaturiũt Vox ista multoꝝ est. Quid lamentũ/q̃d fletus noster/põt coraz dño/cuius ire resistere nemo potest. q̃ nec pnia mouet vt bõ. q̃ res sic admistrat vt eas ꝓprios motꝰ agere sinat. Qui nos tẽtari vult. nõne vult vt hostiũ nostroꝝ nõ obuiemus insultib⁹. Nõne disposuit ab eterno q̃ futura sunt vt dici valeat illud Sibylle ad Palynurum. Desine fata deũ flecti sperare ꝓcando Quid tandem eget nostris vel bonis vel gemitibus et lacrimis. qui cuius vult misereturt quẽ vult indurat? ¶ Sed qm̃ tales inuenio dubitationes alibi tractatas/statui nõ insistere p hic et nũc. Cõuerto potius inq̃sitiõem ad marie canticũ. Si tres ꝓdictas rhetorice ptes ise cõtineat/qtũs inflecteret dñm/p salute cõsequenda. nedũ sui solius. sed mũdi totius. satisfaciẽdo p lamẽtũ dolorem et fletum. cũ nihil audiat resonare nisi leticiam/gaudium/et laudes. quales cõfiteoꝝ voces hic cõcrepare cõformiter ad quattuoꝝ verba deo cõuenientia. que sunt magnificẽtia/largitas/pietas/iusticia De nostra vero miseria verbũ nullum. q̃ quid ad iocundũ epithalamiũ/tibia funerea. ¶ Magister. Erras si miseratiõem vllo tempore vel loco/si cantico vel silẽtio/credideris in Maria defuisse. que mater ideo dicitur mie/q̃ quodãmodo sibi ꝓpriũ est misereri miseris. q̃ figuratur/apte p templũ siũ simulacro dedicatũ athenis ipi mie. cui solis lacrimis et gemitibus offerebat sacrificium. nõ sanguine hyroꝝ vel thauroꝝ de quo Statius. Nullis inclusa metallis forma dei. mẽtes habitare et pectora gaudet. Fortassis ista fuit ara. cuius titulũ legit Paulus ignoto deo. ¶ Discipls. Parefeceris ergo q̃ loqueris/de lamẽto Marie cũ cãtico. ¶ Proderit itaq̃ generaliori cognitione totius rhetorice cordialis. duz exemplo doctrinam firmaueris. simlꝫ z cordulam nostri psalterij decacordi quaz mõ tangendam accepimus cõmodius adaptabis. ¶ Magister. Et mia eius a ꝓgenie in ꝓgenies timentibus eum. Ecce duo. misericordiam scz dei subueniẽtis. et miseriaz peccatoris timentis deũ et orantis. Puto nõ dubitas de Maria q̃n cum ꝓpha vidit omnis cõsũmationis finem. Credis ꝑterea q̃ nostre redemptionis misteriũ fuit finis huius cõsũmationis. de qua non siluit ꝑpus in cruce dicens. Consũmatum est. Cognoscis. subinde. quot et quãtas/quales et quotiens/lamentationis materias/secum habuerit. finis consũmationis huiꝰ misterij. Denicq̃ non negabis. quin Maria conseruadat omnia verba hec conferens in corde suo. hoc est enim secretarij sui Luce testimoniũ. ¶ Discipulus Omnibus bis assentio. ꝓgredere. ¶ Magister. Concedis insup q̃ Maria nõ satiabatur dulcedine mirabili/cõsiderare altitudinez cõsilij diuini. sup admirabili pissimo mysterio redẽptionis generis humani. cum similе legas ō Augustino. Cuius sensus interiores non erant pfectionis illius et perspicacie. comparabiliter ad Mariam. At vero legimus pariter in August. lacrimas z lamenta. et potissime circa mortem et duplici recogitatione. legenda sua reste. Duz pfundius secreta diuinitatis. et familiarius miseriam humane fragilitatis. rimarer

nec referas volo lacrimas suas ad solam
letitiã. q; subdit ibidẽ. q; lugubrem tama
F rissimã tũc duxerit vitam. ¶ Discipulus
Nõ adeo sum hebes vl' incredulus euan
gelio/ vt negẽ in maria fuisse lamentum.
nec in hẽ ysaĩ inãsitio pñs. Sz ꝓuincas
peto lamẽtasse mariam in cantico. Dgr
Talia ꝓparare nõ sine ve volum⁹. adden
tes ne dicenda forte nimis horreseas. q;
maria iugiter in oñi meditatiõe suar ꝓtẽ
platiõe/ dicere potuit. Oculi mei sp ad do
minũ/ q; ad vim ꝯgnitiuã. Et illud Fiat
volũtas tua. q; ad ideuiabilẽ amor; assen
sum. q; fiebat vt nullo turbaret fletu. vl'la
mento/ ꝫ iudiciũ rõis: qõ diuine volũta
ti/ ꝑ oĩa ꝯcors erat. nihil volẽs/ nisi qõ eã
velle/ volebat spõsus. ¶ Nũc accipe finem.
cur maria cecinerit in exultatiõe spiritus
magnificat anima mea dominum? Utiq; qz magnificata erat vehemẽtius. Cur ma
gnificata? qz respexit hũilitatẽ ancille
sue. z qz fecerat ei magna qui potẽs est. vt
oĩo liberalissim⁹ distributor. ¶ Proinde
subdit Scõm i q; sumus. z misericordia
eius a ꝓgenie in progenies timẽtib⁹ eum.
Progredere. tũc terribile resonabit. diui
ne potẽtie. seueritat;. z iusticie tonitruũ.
aduersum miseros z miserabiles tã hoies
q̃ angelos superbos dispsos. potẽtes depo
sitos. diuites. exinanitos. Nunq; per
tractare potuit secũ maria/ totã vim tãte
seueritatis in deo/ calamitat; pondus in
hoĩb⁹ nõ dãnat;/ q̃n ꝓpassione moueren
tur/ q̃n ꝓcuterent bt̃a viscera sue pietatis
pro oĩb⁹ hoĩb⁹. ꝑteritis z futuris. atq; pñti
bus. q̃ntũ in se erat/ ꝓformiter ad filiũ/ re
dimẽdis z saluãdis. Discipulus Aduer
to qõ intẽdis. Sed videam⁹. si recogni
tio dine seueritat;. dispgentis superbos po
tẽtes deponẽtis. z diuites exinaniẽtis/ fu
erit ipsi nõ lameti sed gaudij magna ma
teria. Iuxta illõ. letabit iust⁹ cũ viderit vindi
ctã. Dgr Letam ẽo non negauerim. in
ꝓformitate volũtatis ad deũ. sed acerbis
sime ꝓtristatã. simul cũ vnico. ꝓpter iniq;
tates peccatar scelera atq; delicta. que talẽ
dispsiõem z exinanitionẽ demeruerũt. ꝑ
sertim ꝑ illis q̃s forte redimendos effica
citer ꝑsumebat. z orabat ẽbis int⁹ in cor
B de formatis. z hẽ ore platis ¶ Discipulus
Quid orabat? Dgr Quatenus itera
to resurgeret ad vnionẽ sublimationem
repletionẽq; bonorũ. Nimiq; cum filius
in cruce pendens pro transgressorib⁹ ora
uerit. Pr̃ ignosce illis qz nesciunt q̃d fa
ciunt. Audiebat sepe talia maria recor
data misericordie filij sui. qui suscepit is
rahel puerũ suum. Intuebat ergo maria.
dum caneret ꝫ superbos potentes diuites.
abyssum impscrutabilẽ miseriar̃. q̃ inuo
cabat abyssum misericordiarũ in altera
abysso. q̃ est cataractar̃ dei. Cataracte q̃d
aliud dicunt nisi vias occultissimas diui
norũ iudiciorũ. de quib⁹ pñs. Judicia tua
abyssus mlta. qui terribilis est in ꝓsilijs
sup filios hoim. In cuius manus horrẽ
dum est incidere. dũ arripuerint manus
sue iudiciũ. dũ acceperit hoc est ad se cepe
rit tps. vt post misericordias iudicet iu
sticias. qũ reprobis est intonaturus. Ite
in ignẽ eternũ. Grande malũ. ꝑsci a facie
dñi. z talis dñi. peius dũ eiecti maledicũ
tur Rursus malũ addit. qz pgũt in ignẽ.
Nõ ẽo subinferk in ignẽ eternũ. nec esti
mari quidẽ põt. quãtum sit horrendum.
¶ Hõne queso hec oĩa ꝓferebat/ frequẽti
cordis ꝓtemplatione bt̃a nr̃a prudentissi
ma femina? Nũq̃d non obsecro totus/
tremor. horror z dolor occupabat pios ar
tus suos. lacrimeq; decore manabant ex
oculis. q̃nis in dñi volũtate mẽs immota
maneret? Discipulus Non frustra dubi
taui. q; redeo nedũ certior de marie lamen
to. sed doctior ex istis siliã colligere. q̃lia
vides seriatim/ ex primo ẽbo magnifica
tionis/ ꝑ reliquũ cantici pulcerrimum or
dinẽ reperiri. Nullus demum mihi sup
est scrupulus/ de conclusione collationis al
terius. q; in oẽs affectionũ voces/ marie
se mens. in hoc cãtico cũ oĩ facilitate ver
tebat. z maxĩe dũ attendo. q̃nta puritate.
q̃ integra ꝑspicacitate/ sensus intimi cor
dis/ preditꝰ erãt/ ad audiendũ/ videndu
odorandũ gustandũ ꝓtractandũ. interp̃
tandũ seu loquendum spiritualia cũ cor
poralib⁹/ a summo celorũ vsq; deorsũ/ in
opib⁹ que dñs volẽs fecit in celo z in ter
ra/ in mari z in omĩb⁹ abyssis. Est em̃ cõ
templatio liber mẽtis. intuitus ad res p
spiciendas. circũquaq; diffusus. tanq; si
instar bñdicti sub vno sol' radio/ tot⁹ mũ
dus collectus cerneretur Coniecturo de
ãpliatiõe cordis marie/ dũ de pr̃e suo sa
lomone legit/ q; dedit ei dñs sapientiã. z
prudẽtiã mlt̃ã nimis. z latitudinẽ cordis

ꝫsi arenā q̄ est in litore maris. Nemo fi-
delis dubitauerit/q̄n ap̄litudo cordis. in
cōpabilis maior emicuerit ī maria Dgr
Si ꝯcessa mō volueris cū ꝓditiōe can-
ticordi ꝯferre. ꝯcludes faciliter. q̄ neduz
in toto cāt̄ico. sz in singl'o ꝟbo z ad quāli
bet notulā/potuit maria sicut p̄itissimaz
exercitatissima cātatrix/ cū organo gutturis interioris/ ꝟbula mltiplicare. nō estimabilis armonie. Discipulus Cōferā alias' Nūc inuestigem⁹ si lam̄tationes Jheremie coꝛprauerit aliqñ maria cāt̄ico suo pleno lam̄tz. cū gaudio. Et si sic. vtꝫ plus ad lrāz de destructione materiali iberusalē. q̄ ad tropologiā domoꝫ subuersiōem in aīa peccatrice. intellexerit z senserit/cō patiendo spōse repudio. Dgr Nūq̄d oblitus es. q̄ delam̄to culpe ꝑm deū/mōstrauim⁹. cui⁹ respectu lam̄tuz pene vix ē alicui⁹ moñti. quēadmodū in cāt̄icz cāticoꝫ. licet ꝟba sūt carnalia. sensus oīo spūalis req̄rēdus est. Nō sec⁹ intelligere possem⁹ de lam̄tatiōibꝫ Jheremie. imo gñaliter in oībꝫ hymnis. nō q̄l ꝑa negāda sit vl' abigenda. sz q̄ sensus suauioꝛ z salubrioꝛ latet in medulla. quā ꝑcipue inq̄rere decz spōsam. q̄ se dedit statui lugēriū in tpe nociat⁹ z ꝓbatiōis sue in h̄ mūdo. sub spōso z abbate xp̄o Discipul⁹ Heu mihi/ meisqz silibꝫ. q̄ totz nō dicā horis. ñ diebꝫ nō ebdomadis/sz ñsibꝫ z ānis/aridi manem⁹. nō suspirātes. nō gemētes z flētes in hac lacrimaꝝ valle. Nūq̄d certe reꝓbatiōis estimabit signū. Loꝛ cū duꝫ male hēbit in extremis siue ī nouissimo Et q̄d aliō coꝛ duꝫ/q̄s coꝛ lapideū. coꝛ adamātinū. ꝓtus insensibile manens/ad oēs diuinoꝫ cāt̄icoꝫ lrās. notulas z voces Ledit vetus hō nr̄/spoliat bonis foꝛtūe. tollit ſba. O q̄s moꝛ deflet lacrimis amissa pecunia verz. cū tm̄ oportuerat lam̄tz. amarioribꝫ/aīam deflere ꝑditā. flere repudiatam. quā sola mors gehennalis expectat. Ue ve. q̄liter expectat! Certe demergēdā in stagnū sulphurz ardētz. vbi fum⁹ torm̄ toꝫ ascēdit in secla scloꝝ. Dgr Jure flemus/ dū nos flere nō possum⁹. Quid miserius miſo/ñ miſāte se? plorat Augz Cur⁹ miſie dū cās inspicim⁹. ille multos a despatiōe reuocāt. alios in spez maiorē attollūt. alios formāt. ad hūilitatē. alios in ap̄lioꝛi securitate⁹ stituūt. nōnullos vero. dānabilis ingr̄itudis vl' inertie reos/ mōstrāt Discipl's Cās edisseręz Dgr Diuisiōes itaqꝫ grauꝫ sūt. Est aūt gr̄a cōpunctiōis lacrimose/donū spūssancti/ faciens postulare gemitibꝫ inenarrabilibꝫ. Dak aliqñ gr̄a ī coꝛde molli ꝛpio. q̄lē semineus (nisi degeneret) hz sexus. hic facilis ad lam̄tū ꝓpassiōez z fletū. Dak alij par gr̄a deuotiōis. q̄uis sit in eo coꝛ virile. ꝓpter siccitatē vl' ꝓplexiōis rōem Quis habuit excellētius. strēnuitatē cordis naturalē/q̄s dauid ipe. q̄ puer/leonē interfecit. z vrsum Qui inermis/goliad multis terribilē acieꝫ armatz. inuasit deiecit. iugulauit! Quā magnanim⁹. q̄s bellicosus. q̄s victoꝛiosus extiterit legim⁹. Nulla tm̄ mulierc'la/nullus puerulus delicat⁹/ ita faciles stillat lacrimas. q̄s faciles ad deuz z sub deo. vir talis z tātus rex dauid/ orādo fundebat Testes sunt oēs psalmi sui. penitētiales p̄cipue. q̄s lacrimis rugitibusqz lam̄tz gemitibꝫ assiduis plenos liquit. Sūt alij se magnanimes p arrogātiā reputātes. iudicio q̄z/flere idecoꝛ in oꝛōibꝫ aut cāt̄icz Sunt q̄ lacrimaꝝ laudāt lauacrū. sed eas haurire de puteo cordis p cordaz meditatiōis. z in peluim oc'oꝝ immittere/sunt inertes Est in alijs/fons cordis. limo repletꝰ terrene cogitatiōis. vt scaturire nō valeat Vult olios deus in hūilitate sicci cordis custodire. ne ex effusione lacrimaꝝ supbiant. Supplet in alijs/carētiā intrinsici doloris cordialis/ p dolores exercitationis coꝛpalis mltis modis. vt q̄ ñ bñt irriguum supi⁹ in coꝛde q̄ delectēt balneati/nec inferius q̄ purgent abluti/ipi tāq̄z ferrū vel es vel argentū/ponant in camino tribulatiōis. aīas clarificare vel emollire valentis. Sūt q̄ nauseant sup māna delicatissimo ꝟbi dei. suspirātes ad alliū vel pepones. vel carniuz ollas egypti. carnales scz delectatōes in fabulatiōibꝫ. in rumoribꝫ. in desideriis mūdi ꝓtinuis. Pos sunt aliqñ tales plorare fatemur. sed fletu scli. nō fm deū. quem utiq̄ deflere necesse erit. q; morte operat. tā culpe q̄s pene eterne Videbis alios q̄ pñtis miserie curas/ rumoresqz vndiqꝫ alienas inutiles/ imo noxias veroqꝫ lam̄to ꝛrias/ sp accumulāt Discipl's Uetas q̄ flere dā na scli. mortes parentū. subuersiōes regnoꝝ. strages coꝛpoꝝ. Ubi erit illō apl'i flere cū flētibꝫ/ vbi pietas nalis? vbi xp̄iana charitas?

vbi cõpassio primor? ¶ Dgr Fortiter impellis. si nõ restitero. aut si nõ cautus aliorsum declinauero Utrũq; difficile. sz armabit nos gladi⁹ biceps vbi dei viaq; faciet euadẽdi. Paratus est hic gladius aperire sepem obicis tui. diuidendo lam̃ tum. iuxta diuisionẽ circũstantiar. portiõ sime finiũ. qõ fiet theologice. si fodiam⁹ originẽ lamenti/scõm duplicem moralis scaturiginis sue venã. Hec vena certissi/me amor est. Quis eñ flet/nisi qz leditur amor suus .s. qõ amat in se vel in altero. Porro. phi. fm diuisionẽ boni tripliciõ triplicẽ amorẽ posuerũt. Theologizans siquidẽ aug⁹. coartat amorẽ sub duplici fine. simul cũ origine ꝓportionali. dicẽs. q⁹ est amor sui. supple vel suor. vsq; ad cõ temptũ dei p inobedientiã preceptor. Et est ꝓuersus ad ꝓxẽ euersus. qui est amor dei vsq; ad ꝓxẽptũ sui supple & suor. ¶ Di scipulus Hõ refugio diuidentẽ hũc gla/diũ. si viã patefeceris p eũ. ¶ Dgr Dũ q; flet dãna bonor tpaliũ scõm aliqõ ge nus boni. vel honorabilis. vel vtilis. vel delectabilis ex ꝓmo amoris sui in finem ꝓxẽptus dei. nemo xpianus dubitauerit. q̃n pessim⁹ sit & deflẽdus fletus iste ¶ Di scipulus Hec dubito. sz mediũ inuenio. q; nec ad deũ dirigit. nec ꝓxẽnit ipm. q̃lis est pius amor naturalis. bonus de gñe. ¶ Dgr Pellis itex ad aliud deuiũ si sit aliq; actus indifferẽs inter bonũ mora/le & malũ. & inter bonũ meritoriũ & maluz demeritoriũ Declinem⁹ ad pñs talẽ intro itũ. & dicam⁹ sub ꝓpẽdio de fletu delibera to. bono vel malo. ex vltõ fine deo. cũ cir cõstantijs ad finẽ illũ positis vel neglect⁹ seu relectis. Hõ eñ agit bõ lamẽtũ in ge/nere sed agit lamẽtũ in nũero. teste aristo/tele. qr actiões sunt singulariũ Fit igit lamentũ cũ circũstãtijs & fine ¶ Quisquis q̃ flet deliberate tpalia vel seip̃m/aut ad/dit ꝓditiõez deo quã apponere xps docu/it/tã ꝓbo q̃z exẽplo suo. Verũtñ nõ sicut ego volo sed sicut tu. Fiat voluntas tua. & ita plorat meritorie. si dicto suo/nõ dis/sentit affectus vel effectus su⁹. Si ꝓ cõ ditionẽ hmõi/nec affect⁹ nec effectus plo rãtis addiderint actu vel habitu/ lam̃tuz tã est scĩ nõ fm deũ & mortẽ optatur Loq̃ mur tñ (vt expressim⁹) õ fletu bũano scz li bero. Hõ eñ est in ptãte nr̃a/q̃nq; ml'tis visis aut sensat⁹ ñ plorare. Jnitẽte etiã vo luntatis affectu ꝓ tpe ¶ Discipl's Sũt aliq; q̃ nec vno mõ nec alio mõ/flere pñt. etiã dũ affectãt. q̃liter implebũt illud apl'i p̃missuz. flere cũ flentib⁹: Sũt q̃ lamẽtati onib⁹ ita sũt absorpti seu depressi/q⁹ gau/dere cũ gaudentib⁹ vim nõ hñt. ¶ Dgr Una est p oẽs passiones cõis difficultas & si q̃dẽ desit facultas/sufficit & supplet vo luntas Ecce dz aliq; mõ flere cũ flentib⁹. gaudere cũ gaudẽtib⁹. nõ inuenit fletuz. desideret aut desiderare ꝓcupiscat. imitã do psalmistã Lõcupiuit inq̃t aĩa mea de siderare iustificatiões tuas i oñi tẽpore. Valet ħ ꝓsiliũ in ml'tis & apud ml'tos. tñ maxie paruulis in xp̃o. nõdũ habẽtib⁹ ex ercitatos sensus ꝓ ꝓsuetudie bõi opis. aut q̃ tentationũ põdere vel interi⁹ vel ex terius ꝓturbanť. dũ in eis obtenebratur intellect⁹. alligať affect⁹. obtubať affat⁹. tollit effect⁹. Suppetũt exẽpla pl'ima pro pl'itate scãdalor. vt a carne sicut in lepro/sis & philocapt⁹ & egrot⁹. vt a mũdo sicut in calũniã passis. spoliat⁹. carcerat⁹. & alijs mille modis. vt a diabolo Demũ a diabo lo. null⁹ est q̃ se absc̃dat q̃ circuit assidue q̃rens quẽ deuoret ¶ Sit aliq; cui dedit ociuz de⁹ vacãdi sibi. sit segregat⁹ in here mo. vel cenobio ab hũanis turbinib⁹/q̃/ q̃z nõ ignoret bella opiniões ve bellor cũ ceter⁹. De q̃b⁹ ait greg⁹. q⁹ necesse est ml'ta mala p̃uenire vt maluz valeãt sine fine nũ ciare. Aut si sit talis in scl'o/ ad quẽ nihil de regimĩe publico spectat tpali vel ecĉia/stico Aut forte nihil ꝑcipit auditu de tali bus. q̃lis erat in palma vas balsamite cõ tẽplatiõis & seraphice sursum deuotiõis maria magdalene. q̃lis altera maria egip tiaca. q̃lis ꝓmus hermicola paul⁹ Queri tur si fas sit cuilibet taliũ/nec lugere nec gaudere ꝓ primis q̃s retinẽs mũdus/ exagitat vicissitudinib⁹ infinit⁹. Hoc nõ absurde q̃ri. sciet ille/q̃ cognouerit plures acerrimos pati scrupulos. si nõ defleant bellor varios cuĉtus. mutatiõesq; regno rũ. Sapiẽs est dicũt aliq̃/q̃ nõ curat in cu ius manu mũd⁹ sit. Quid si perciũt pika. Tales ɔrie ꝓditõis referũt seneca. & flac/cus phs Unus/puto. eraclitus/ad oẽm occursum hoim/ridendo cachinnabat. Adeo nihil seriũ sibi fieri videbať. Ali⁹ democritus. hũanos incessanter õflebat errores. de quo mirãdũ dicit flaccus. vñ oculis/tant⁹ suffecerit humor? Nemo

in primis obligat ad lacrimas exterioris oculi. sufficiūt ille cordis. seu iudicij rōnis. que nihil aliud dicūt q̄s ꝑ passionē alicne miserie. que ꝑ passio interior / desiderat sublevationē facere / put oportet quo oportet cū ceteris circūstātijs. si facultatez haberet ¶ Nullus preterea tenet̄ p q̄libz tpe vel incōmō. ꝑ passionē affectualez vel effectualē accipe. dū occupatio supperit i affectionib. t opib. alijs. saltē bonis. t si nō eque vel magis bonis. Nō em̄ tenetur hō sp ad melius faciendū Tollit hec doctrina scrupulos ab oīb. de q̄b inq̄ris. si se circa dīna t spūalia sepius afficiāt hūanis affectionib. nō inspectis. q̄b obviare suū nō est. nec ex officio vt suppōit. nec ex nātatis articlo. dū p̄t afflictis. phabiliter aliūde succurri ¶ Cetez. nemo pius t sapiēs / imitator esse dz alterutrius phorum q̄s inducs. q̄ miseriā alteri⁹ ridere. intemperātis ē t superbi Dolere ꝑo quālibet sortez hūanā. intolerabilis est miseriey l'inuidie stultissime. de q̄ in iob Stultū occidit invidia Et satiricus Invidia siculi non invenere tyrāni. tormētū mai⁹ Et flaccus Invidus / alterius reb. marescit opimis Hinc q̄dā cū vidisset triste aliū. evenit tibi inq̄t aliq̄d mali. aut alteri aliq̄d boni.

¶ Rursus appropriate. p xp̄ianis. scientibus illud apli Diligētib. deū oīa coopāt i bonū. t q̄ dī. puidētia in sui dispositiōe nō fallit. Addim⁹ p serenatiōe ꝑ sciaz de q̄b inq̄ris. q̄ secure possunt in oīi recogitatiōe mīie tpalis. sit illa ꝓpria / sit cōis in solaciū recipe oīa q̄ scripta sunt de patientia tribulationū sustinēda. quēadmodū petrus admonet oēm curā nrām. t solicitudinē ꝓjcere in eū. nō solū tuā de te. sed oēm de oīb. ¶ Hecz em̄ tibi plus oneri dz ec̄ cura vl' solicitudo aliena q̄s ꝓpria. vt nō excutias istā ex hūeris tuis sup deum. Lege quēadmodū xp̄s in cruce. tāq̄z gr̄a dei dilectissimā ꝑmēdauit mr̄ēm suo dilectissimo discipl'o. nec p⁹ modū de mr̄e ꝑbū vllū invenies Hoc itaq̄z exēplo docemur / cruci religiōis affixi. domū p̄ris t mr̄is obliuisci. t esse sup terrā sine p̄re sine mr̄e t sine genealogia. ¶ Quis q̄s ista ꝑplenerit. serena pace gaudebit. invtrāq̄z paratus fortunā tpaliū. vel dextrorsuz vl' sinistrorsum. q̄si neutri⁹ partis existēs. nisi quā deus mōstrauerit eligendā. nō q̄ nō oremus pro principibz amicis / iuste cer tantib. sed q̄ oīo volnatur t terminetur ad hoc centz. oīo. Fiat volūtas tua. Nū q̄d nō hoc modo resistētes invicē apō daniel̄ angeli / būt sub expectatiōe dīne dispositionis ꝑ cordiā? ¶ Potes addere q̄ pro varietate circūstātiaz / expedit. nunc diutius frequētari lamentū. nūc ꝓ gaudiū spūs plus assumi Exem. ō duob. fratribz. ꝑ clusis in carcere penitētiali. Unus meditatō magis. erat ad penas inferni q̄s demeruerat. alterius ad gaudia paradisi q̄ sperabat. hic sēs / pulcro vegetoq̄ corpore. alter squalida cute. vix ossib. herēte. sentētia p̄m. in eis par meritū iudicavit ¶ Postremo teneat pauli determinatio cū sapiente. omnē tristiciā seculi / a corde pellendā. Nō salubriter p̄t ad oēm passionē. sit gaudiū. sit ira. sit desiderium. sit timor q̄n nō est fm deū / apte trahi. Nō est aūt fm deū. si tollat aut nō edificet / debitū religiose devotiōis affectū vel effectū. vel intellectū cū affectu ¶ Discipl'us Ve miseris q̄b licebat flere. sibimet ipsis totos intendere. vacare t videre q̄m suavis est dn̄s. Qui nihilomin⁹ se derelinquūt. nec se nec alios digne flentes. Qui rumorū fabulationib. indulgēt. s nō vt lex tua dn̄e. Qui gratis occupant nil ꝓ futurs. cogitationib. vagis. q̄b cuz se oblectaverint dicente seneca / tristes manent. nec sibi nec alijs utiles. Inutiles crebro. quia tpa furant. rem pretiosissimā. nec redituram. Grauī postremo se falso onerāt impediunt circūligāt mergūt. p murmur. p detractiones. p leticias de casu inimicorū. p crudeles incōpassiōes sup ꝑditiōes aliaz. gaudentes de parcialitate. valitura nihil alijs. obfutura plurimū sibi. Dicūt m̄ hoc agimus t querimus. vt orem⁹ attētius. immo ꝓ vt sedulius vos dānetis. ¶ Dgr̄ Intras satyram cui nulla potuit par esse tragedia q̄n potius redeam⁹ ad btē nr̄e lamentū. q̄d nobis sit in exemplar fructuose lamentatiōis. ¶ Discipl's Hesias q̄ntum doleā plen⁹ indignatiōe spūs. ¶ Dgr̄ Vide ne lacū intres quez fodisti gemens frustra. ser eos q̄s nō habes fas corrigere. timori q̄z dei locū linque. ¶ Disc's. Conferamus laudo de btā pulcerrima mulier. nedū q̄nā mō lamentata sit t plorauerit. sed de q̄libz vniversaliter affectu / q̄liter vsa fuerit in cantic's. t hymnis cāticordis, hoc est in exultatiōe

cordis sui. Letere nos interea deserant mordaces ⁊ nocie curaꝝ. muscę. mentȝ irruentes oculis ⁊ suauitatē deuotiōis. cū sabbati trāquillitate/perdentes Dgr Reficiat tñ antea/nr̄i laborē ml'iloquij/ quies opportuna silentij Eras agemus vt voles Cuiuslibet interea singillatim apō se vigeat recordatio. lamentū nutriens ⁊ ꝓfirmās timoratū/apō deū. qz misericordia eius a ꝓgenie in ꝓgenies timētibꝫ eū.

Sequunt decez ⁊ viij. considerationes.

Prima sit misericordia dñi timentibꝫ eū. Letet cor meū vt timeat nomen tuū. nome scm̄ ⁊ terribile. Scio canēte te bñssima ẏgo/teste ꝓphetico ꝑmōe/qz bñplacitū est dño sup timētes eū ⁊ ī eis q̄ sperāt sup mia eius Jūgit merito spes de mia/ad timorē de iusticia. Sicut em̄ nomen dñi reddit scm̄ ⁊suaue sperātibꝫ.ſz ne dulcedo mellei spūs plus ꝓmedat q̄ satis est /terror ad dit districtiōis'iustitie q̄si salis ad saporē Terret te o aīa. deus vltionū dñs. deꝰ iustus ⁊ iusticias diligens. alliciat misericors in essentia. ⁊ miserator ī efficacia. dominꝰ suauis ⁊ ml'tū misericors Dānat te thronꝰ iusticie. adi cū fiducia thronū mie dū licet appellare. dū adhuc dies est ꝓpationis . dum mia sedet in throno suo que erupat iudiciuz. Caue ne differas. q̄uscꝫ dñs accipiat tps a te. tunc vtiqꝫ iusticias iudicabit nec appellare licebit. Ecce ꝓfugit ad thronū mie. reus iste o bñssima ẏgo regina mie. defēde iura curie regni tui cū filio tuo. dū sedes a dextris in ea. dum tps est miserēdi. Defer appellationi mee. suscipies cā ad te. Nō remittas ad sedem iusticie. qm̄ terribilis est nimis ⁊ aggrauans ⁊ insustētabilis ira eius Horrēduz est deniqꝫ incidere in manꝰ eius ōt apls. Audio quid moneat. imo iubeat mia. Si vis miam fac miam ⁊ ama eā. serua leges curie q̄s dictat mia. Quales leges? Dimittite ⁊ dimittemini. Nolite iudicare ⁊ nō iudicabimini Date ⁊ dabit vobis In qua em̄ mensura mensi fueritȝ. remetietur ⁊ vobis. Deniqꝫ iudiciū sine mia. fiet ei q̄ nō fecerit miam Remota mia. ⁊ q̄s iudiciū sustinebit? Credo dña qz sic est. adiuua incredulitatē meā. Cōscientiaqꝫ sū mihi meritpi. q ex corde desidero dimittere debitoribꝫ meis. sic ⁊ vult ⁊ ꝑcepit mise ricors filiꝰ tuus. ſz trepidat cōscia sup effectibꝫ Desideriū pauꝑis exaudiet dñs. ꝑparatiōez ꝓcupiscētȝ dimittere magȝ aspiciet. q̄ ad exhibitiōem opis. Si nō satȝ effecero q̄ in me fieri ꝓcupisco. vt dimittātur mihi peccata mea. fiat mihi ſm desideriū. q̄liter ea cupio mihi dimitti. dimittā ⁊ debitoribꝫ imo gñaliter vniuersis Desideret igit misericors filius tuus O regina mie. desideret te orāte. q̄tenꝰ mihi dimittat pecca mea. certe cuz sibi superat posse in oñi q̄ desiderat (si ōsiderare dici pt) dimittet. vtiqꝫ talē me faciet cui dimittere tā sit opꝰ iusticie sue. qz ꝑmissionis. dimittite ⁊ dimittet vobis. Dicā tñ aliq̄ q̄z mihi videt cē testis ꝓscia. si fallit corrigat Dimitto tali deuotiōe cuilibꝫ ōbitori ꝑ xp̄o in vita rea. q nullū volo reū fieri debiti pene gehēnalis ⁊ tādez a paradiso secludi Absit hec iniq̄tas tā crudelis Dimitto rursus tali rōe. q nulli vellē penas inferri vt pene sūt. vꝭ iniustis Nullas insup molestias ꝑcurare fieri. iuris ordīe (q̄ tuus ē o deus) interrupto Si āt ꝑ te aut tuos iudices subordiatos. iudiciū infligȝ ad correctionē maloꝝ. ⁊ innocētiū sublauationē aut ꝓsolationē. bñdicet tu in oīb opib tuis. qz iusta sunt in oīb vꝭ Oro planē mihi sic dimitti iniq̄tates meas. ꝑ afflictiōes in pñti. sub manu mie tue. q̄tenꝰ nō refues eas. vbi ⁊q̄ñ horrēdū ē incidere ī manꝰ dānātȝ iusticie tue Da mihi mifo. mr̄ mie. q̄tenꝰ misereat aīe mee. placēs deo. habeā odio iniq̄tatē. qz q̄ diligit iniq̄tatē/odit aīaz suā Quid aūt infeliciꝰ. q̄d crudeliꝰ. q̄s odire aīam suam. qz q̄ sibi neḡm/cui bonꝰ? Sentio dña mie. sentio fateor. ⁊ si negare ꝑsumerem. mētirer iniq̄tas sibi Sētio ve mifo mihi ꝓmotiōes aliq̄ñ varias. aduersus si miles mihi pccores. aut minꝰ pccores. ꝑ frim si mihi aut meis ꝓbis vel opib/molestias inferūt etiā si iuste sunt Renitor o dña dū veniūt ꝓmotiōes ad iudiciū superioris rōis. vellē nō moueri. nō irasci. nō formidare. nō ꝓturbari. ſz impfm̄ meū videt oculi tui. gemo sub pōdere veterȝ bōis mei. vellē pacȝ mihi adiacet. ſz posse nō inuenio Fiat dñe volūtas tua. sic in celo rōis sic in terra sensualitatȝ. Sed ḧ alqñ dak nō ex toto pfecte. q̄usq̄ absorpta fuerit mors ī victoria. laborabo ⁊ onustꝰ erogādiu sū pegrinus a te Ut erat corpus

onerat quotidianū opus onerat peccās primus. onerat diabolus astutus. caro blandicijs. mūdus ā gustijs. demū sicut onus graue. grauate sunt sup me iniquitates mee cū oīb⁹ iniusticijs. Succurrāt obsecro q̄drige tue. quadrige aminadab ꝙ voluntarius interpretatur Benigne fac dñe in bona volūtate tua mecum. i. bñ ignite age. cū q̄drigis bis ꝥtutū ignitis. vt belye Subleuēt fides spes ⁊ charitas Ueniāt eq̄ tractores q̄drigar. cū ort⁹ q̄tuor virtutū totidē cardinaliū Jsta. vij. onera molestiar. fides on⁹ corpis. spes on⁹ opis charitas on⁹ primi pcōr⁹ Prudētia supet astutiā. tp̄ria ꝯcupiscētiā. fortitudo tristiciā. Justicia postremo oēs neq̄tiā Letek cor querētiū dñm Jubet hec (virgo suauissima) filius tuus tot⁹ desiderabilis ꝓphetar Fiat in me qđ iubet. Fiat qđ sequit Querite dñm ⁊ ꝯfirmamini. querite faciē eius sp. Jta dña sim numeratus in gñatione querētiū dñm. querentiū faciē di Jacob. Ue q̄d tibi ⁊ leticie pcōr⁹ stolidissime? Nunq̄d nō audis. nōne pauescis ꝥbū sapiētis? Flō docēt stultū delicie. nōne legis q⁹ melio⁹ est ire ad domū luct⁹ q̄ ad domū ꝯuiuij? Et rursum Risus reputatus errorē. ⁊ gaudio dixi. cur frustra deciperis Sed ex aduerso. consolantē. ⁊ ꝯsulentē audio. delectare i dño ⁊ dabit tibi petitōes cordis tui. Totus deniq⁹ psalmor⁹ decursus inuitat ad exultationē. gaudiū ⁊ laudē. nedū hoīes. sed gñaliter oēs creaturas. Hinc de boīb⁹ in spāli Beat⁹ bō q̄ scit iubilationes Quid aūt est iubilus nisi gaudiū cordis intensum. qō nec retineri p̄t intus nec foris exprimi. Hilarē ad extremus dator⁹ diligit deus. O nerosa res dño suo. Fuus tristis Delectat alacris hilaritas obsequentis. Qualis honor dñi/si Fuus sp horreat eū tortorē. vt delusorē. vt irrisorē ⁊ tyrānus? Crudelē litez hanc (o aīa xp̄iana) iam scripsimus absolutā ex apl'ica distinctiōe de tristicia ⁊ leticia fm deū. ⁊ fm scl'm. fm veterē ⁊ nouū hoīem Letex finis ⁊ intentio/leticie tue/nom̄ imponet. si timorata Letek (inq̄t ꝓpheta ad dñm) cor meus. q̄ fine? vt timeat nomē tuū Si cū modestia Gaudere in dño sp. Sequit. Modestia vīa nota sit omīb⁹ boīb⁹ Si suauis i spiritu scō Si gt⁹. si seria. si modesta. si subtristis i veteri boīe. si verecūda cor. ā dño. si vilis sibi sperat in mīa dei. si lacrimosa cū decore. si gr̄uiosa cū pace. exultabūda cū timore Cōmonitio deniq⁹ sapiētis. Qui diligitis dñm timete illū. ecce timorem. Deinde de mīa ⁊ leticia simul in oblectatiōem. i. oēm lactationē. vobis vēiet mīa Recte quidē ad marie canticū. ⁊ mīa eius a ꝓgenie in progenies timētib⁹ eum Unū ꝓpter gñale in oēs bñficiū Magnificat aīa mea dñm Jniciū qđā tangens modū exp̄nis moralis seu tropologie lamētationū Jeremie Aleph. Nūo sedet deiecta. ⁊ eiecta. ciuitas aīe mee. prius plena ꝓplo. virtutū oīm. nūc sola ⁊ solitaria facta locus spinar. ⁊ vepriū pcōr. Facta est ip̄a prius dña gētiū per subiectionem passionū oīm. nūc velut mr̄ vidua. nō habēs viri dei sui protectionē. aduersus tyrānidē demonior. Ip̄a dudū ꝓceps ꝓuinciar. que sunt sensus sui iure subditi suo principatui. facta est eis sub tributo/durissime fuitutis. in luto luxurie. paleis superbie. lateribus auaricie. fornace ferrea totius miserie Beth Plorās plorauit assidue. in afflictiōis nocte. ⁊ lacrime eius voluūtur in maxillis eius exterius. Flō est q̄ ꝯsolet eam. ex oīb⁹ caris eius. ā gelis ⁊ scīs caris ei⁹. ⁊ oēs amici eius spreuerūt eā. q⁹ vidēt a spōso spretā. ⁊ facti sūt eius inimici. zelantes aduersus miseram ⁊ ream. pro honore domini. quē offendit Gymel Migrauit iudas. deserēs aīa⁹ meā ne ꝯfiteret. ⁊ hoc ꝓpter afflictionē cui pe totiens repetite. ⁊ mlt'itudinē seruitutis verecūde. quā hz totiens iterata. nec valitura ꝓpter ꝓtinuū recidiuum/ꝯfessio Deleth. Uie syon. que sunt itinera. q̄bus aīa scandit ad speculationes dinor⁹. lugent. dū materiā dant lugendi. eo q⁹ nō sit bonus ⁊ altus cogitatus. qui veniat ad sollennitatē gaudentis affectus Oēs porte eius. sensus videlicet exteriores. sūt destructe. peruersis secantiū securib⁹ Sacerdotes eius. vires superioris rōnis. gementes pro voce exultatiōis ⁊ ꝯfessiōis. Virginales olim affectiōes sue sūt squalide turpes ⁊ fede Quid plura? ⁊ ip̄a tota est oppressa amaritudine vicior⁹. pro suauitate scor⁹ bene olentiū vnguentorum.

Sequitur tractatus

septimus principalis prosaicus. de mēte cordis. ⁊ cognitione dei sup illo quinto

versu. Fecit potentiam in brachio suo. p notulas. L. quinquaginta.

Notula prima

¶R Fecit potentiaz in brachio suo dispsit superbos mẽte cordis sui. Cõsideremus attentã mẽte cordis nr̃i/ nos qui tota aĩa magnificare dn̄m/ qui deum tota mẽte. t corde perfecto diligere precipimur. Audiamus quid in hoc cantici tono/ nota/ uerit iuuencla tympanistria. cuius mẽs hũilis/ ꝓtẽplata est multa sapienter Dispsit inquit superbos Hoc sufficere videri poterat/ ad ꝓfusionez supboz. ad collaudationẽ hũiliũ. ad potẽtiã dn̄am in suo brachio ꝓmendandã. etiã si nõ additum esset/ mente cordis sui. Sed firmissime teneamus. nihil in hoc tractatu cãticoz superfluũ. sicut nihil esse diminutũ. quia nimiz spũsancto dictante sapiẽter editus est. cuiꝰ pfecta sunt opa. cuiꝰ in eloquijs nec vnũ iota nec vnus perit apex. ¶ Intelligendũ tñ est in primis (ne nostrã fallat inuestigationẽ/ nominũ/ vl̃ equiuocatio vel ignorãtia) ꝺd vocet mẽs cordis. Lucidius hoc cognito/ patebit integer t multiplex huiꝰ pticule sensus. ¶ Dẽs t si pro vi memoratiua qñqz sumit. vt cũ dicimus. mẽs meminit huius. nihilominus ad pñs coartabitur acceptio. ad illõ qõ eminet. t est precipuũ in creatura rationali vel intellectuali. Vñ t mẽs ab iminẽdo dicta est. vel a meliore. vel a mẽsura. qm̃ t illud qõ eminet t simplicissimuz est in vna quaqz re/ mensura alioz in tali re ꝓsistentium est Volumus aũt in primis incedere grossa t palpabili fide/ plus q̃ phĩca t subtili determinatiõe. quẽadmodũ pro simplicibz t ideotis (fidelibz tam̃) cuditur hoc opusculũ Cuius titulus esse põt. de mente cordis. seu de triclinio cordis. in ꝙ presidet tanq̃ architriclinus. spũs rõnal'. fm tres mãsiões. seu cenacla vel tabernacla cordis sui. ¶ Cõstituam⁹ idcirco. ꝺd p nomẽ mẽtis volumus intelligi. Nec obstrepet aut ꝓtradicat ꝙspiaz ꝓtentiosus acceptioni. nam nõia sunt ad placitũ Cũ pterea ꝓcessus aperire poterit ꝓgruã impositiõis rõnẽ Dũ ãt q̃rit de re istultũ est dicit dionysius ꝓtendere de nomine ¶ Mens est portio. vel potẽtia creature rõnalis. que facta est capax dei. t cuiꝰ particeps esse põt Cõsonat hec discriptio/ phĩcis t theologicis. traditionibz. Ex hz phĩmas q̃stiones. q̃ vix etiã ab ipis lr̃atis pñt terminari. vt de ꝺdditate potentiaz aĩe rõnalis. de ipaz diuersitate t idẽtitate cũ essentia. De nũerositate t officijs. t hmõi ceteris ¶ Placeat igit rudioz manifestatio. t dicak. q rõnal' vel intellectualis creatura/ nõiak vti mẽte sua imo seipsa/ tanq̃z mentalis tũc extis dũ tota ꝓuertit ad solũ deũ/ tanq̃z ad obiectũ suũ. vnũ. primũ. supmũ. optimũ. eternuz. pcipuũ t sũmũ Teneak interi ista descriptio seu ꝺd ¶ S nõis mẽtis. At pinde metbaphysicales cessent inquisitiões. q̃les notate sunt. de ꝺdditate reali mẽtis. de mõ quo põt claret nude pcipe solũ deũ vel ferri in eũ. Rñde at etiã quinis idiota fidelis interrogat⁹. q̃ue q̃lis t q̃nta est mens tua. Rñdeat inquã. meis est aĩa mea. dũ ipa ꝓuertit ad deũ solũ. tota t sola. ad solũ t vnũ Sic sonat initiũ vulgati auctoris etiã pueris incalcatũ Si deꝰ est aĩmus vt nobis carmina dicãt. Hic tibi pcipue sit pura mente colẽdus. Ecce q⁹ mẽtis officiũ est precipue colere deũ. ¶ Quo stabilito ꝓfestim elicere fas hẽm⁹ rõnes aliq̃s. cur ad hec ẽba dispsit supbos additũ est mente cordis sui ¶ Una rõ est. si respiciamus ad pmos parentes nr̃os adã t euã/ q̃s conditor deus ad sui contẽplationẽ claram t serenã pro statu vie/ quã ꝓtẽplatiõem/ fuisset in gl'a visio facialis subsecuta. Ue tibi supbia. Ita eñ mẽte a primis parẽtibz dispgi. per dn̄i brachij potentiã demeruisti. vt iã heu nos infelicissima ples. nullum mentis habitacl'm in cordibz habere potuissemus. sicut nec deũ cognoscere. nisi misericors t miserator dn̄s noster Jhesus xp̃us. potẽti virtute puidisset Deum quippe nemo vidit vnq̃ ait Jhes. sed vnigenitus qui est in sinu patris/ ipse enarrauit ¶ Põt altera rõ sumi. si respect⁹ beatur ad apostatas ãgelos. q̃s/ in tantã. conata ẽ attollere celsitudinẽ. stulta sue mentis presumpto. vt diceret primus eoruz. Sedebo in lateribus aquilonis. t similis ero altissimo. Mens vero nimium sublimata. nimium etiaz precipitata est. simil' t dispsa Ad hẽ eñ q̃dã i alta tollũt vt lapsu grauiori ruant. finisq̃z ad alta lenatis. est ruere Quereret hic scrupulosior aliquis. Nunquid habent demones ipsi

cordā. cū corpa nō habeāt. pīsertim carnalia. cuiusmodi sbe cor esse ꝓptū est At ꝙ. si deum bre cor/trahimus de scripturis (vt dicimus filiū esse de cordę pīis iuxta illō psalmiste Eructauit cor meū ꝟbū bonū) nēo iure negabit/posse cordis nomē ūgelis attribui. cū de insensibilibꝫ creaturis. inueniam⁹ dictū. trāsferenť mōtes in cor marꝭ. Trāseam⁹ idcirco nūc ꝛ alibi/digressiōes mozosiozes inducere/ꝑ ꝓcor dātias mltiplices? vbi statim ꝓstare pōt de varijs acceptiōibꝫ termīoꝝ in scripťis Ex qbꝫ accipe paucas. ad ꝓposituꝫ qō in manibꝫ bēť suffecerit ¶ Hoc indulto poterit ꝛ alius sensus elici. ꝙūgēdo ꝟ ꝓplę tū. mēte cordis sui. dispsit supbos. sic ingeñ. dictū est. tacť⁹ doloze cordis intrinsecus cū dispersit ꝑ diuuiū gñale oēm carnē. ¶ Occurrit ꝛ alius sensus si traducamus dispsionē in bonū. dispsio sicdem maloꝝ vel a malis/bona est. sicut ꝛ defectio ꝛ seꝑatio. Silr inuenimus a scis nōiatā aliqñ supbiā scām. q̄ scz nobilitatis sue ꝓscia neſcit pstitui vel calcari. neſcit nisi sūmis iūgi Ponā te in supbiā seculoꝝ ait dns de birlm noua. Assumat vtinā mēs nr̄i cordis hāc supbiā. vt nulli dignēť intēdere. nulli iūgi. nulli inhere re. nisi vni soli. qō est necessariū. optimū. eternū. ꝛ sūmū. q̄liter elegit maria ptē optiaꝫ. q̄liter exultās ꝓpheta dicebat? Defecit cor meū ꝛ caro mea. ps mea deus in eternū. O vere scā ꝛ desiderāda supbia. q̄ vni cū bonū suū possidere vult excellēter. sine arrogātia ꝛ vana gl'a. singl'ariter sine inuidia. Imꝑturbabiliter sine ira. Infatigabiliter sine accidia Indefinēter sine auaricia Delectabiliter sine luxuria ꝛ gula honozabiliter sine ypocrisi ficta Dispdat ozo potētia dine mirātiōis. vniuersas alteritates. oēs ꝓcupiscētias. oēs solicitudines ꝛ fantasias. a mīte cordis nr̄i. vt libera mēs ab oi dispsiōe/gl'eť exultās. Dibi ā tadherere ꝺo bonū ē O felix dispsio. q̄ sūmā ꝓgregatiōem opať. put loqť dn⁹ dionisi⁹. q ꝟnifica ꝟt⁹ dioꝝ luminū/restituit ꝛ replet ꝛ ꝓuertit nos/ad ꝓgregātis pīis vnitatē ꝛ simplificā deitatē Qui ꝓcines. vates regius? Edificās inqť birlm dns. dispsiōes israel ꝓgregabit. Hāc dispsiōez mereť scā supbia. q̄ten⁹ purgeť ꝛ illumineť/ꝛ pficiať in vnico optimo mēs cordis pura ꝛ deiformis. Hec aūt nō babeť perfecto ꝓplemēto. ꝑterq̄ in gl'a. participatīe ꝟo per grām. plus aut minus in via. fm distributionē scīspūs. marīe per theologiam mysticā. put aperient sequenti/quantū ꝓcesserit spūs bonus. quē dat pī celestis petētibꝫ se. ¶ Inciderit hic locus de diuisiōe spūs ꝛ aīe. ꝓpagūq̄ ꝛ medullaꝝ. ꝛ discretiōe cogitationū ꝛ intētionuꝫ cordis. per potētiā ꝟbi qō est brachiū patris eterni. Qua diuisione (fm doctores mysticos) nulla mirabiliōr. nulla potētiōr ☞ ad faciliora reuertamur vt cepim⁹ eis ꝓtēti/q̄ tractatu dragmatico secūdo notauimus ¶ Pretactū est q̄ in corde rō ¶ U nalis creature/reperiť triplex habitacīm Uñ nōiari pōt cordis triclinium. Spūs ꝟo q̄si presidēs. iure ☞ architriclin⁹. de q̄ per tropologiā signatū est i nuptijs. dū in chana galilee xp̄s aquā ꝓuertit i vinū Procedem⁹ aūt ordine magꝭ narratiuo q̄ demōstratiuo vel ꝓbatiuo. supponētes dicta doctoꝝ. cū suis declaratiōibꝫ metaphysicalibꝫ ꝛ theologicꝭ. vsqueq̄ multiplicīq̄ rōe fulcitis. q̄s insecuti? ꝓposuim⁹ ꝑdez opusculū de theologia mystica. ꝑtitum in duos tractatus. fm traditionem speculatiue ꝓmo. post practice: per tij. industrias. ¶ Lōtenteť obsecro quisq̄s lector accesserit. si non mox ꝑiter oia nūera uerimus. que faciunt ad decor ē ornatū/dispositionēq̄/mirabili varietate descriptam ex libris tam nature q̄ scripture. q̄ forte dicetur altero loco Suffecerit hic ꝛ nunc sensibilis descriptio. quēadmodū per corporalia. spūalia figuranť. eo q ois nr̄a cognitio/incipit a sensu. ꝓo statu pīs miserie. Propterea interior hō/nōiat exterioꝛē q estvnanimis dux suus ꝛ nor⁹ suus. ¶ Proponetur vna descriptio. nō vt in ea sistať. sed vt manuductio quedaꝫ ꝓo rudibꝫ ꝛ ideotis. ad diuina qūlibet capescenda. Juxta qō ita greg⁹. exordiť i omelia q̄dam de thezauro ꝛ preciosa margarita Regnū celoꝝ idcirco terrenis rebꝫ sile ꝺr. vt ex his q̄ animus nouit/surgat ad incognita. ꝛ ꝑ hec que scit nota diligere. discat ꝛ incognita amare ¶ Assignabimus igiť būano cordi. tanq̄ loco grādi ꝛ spacioso/tria cenacula. suꝑemuꝫ. mediū ꝛ infimū. Primū nōiabim⁹ cenaculū mētis. Mediuꝫ vero. cenaculum rationis. Tertiū erit ꝛ infimū. aīe cenaculo deputatū Volumus tm vt statim. arbitreť inspe-

Duplex pars.

ctor. hec idcirco depingi q̄ ita sint. sed vt facilius accipiat figurata duz incipit. sed nō sistat in figur'. Sic p mysticos intellectus. archa noe litteralis. sic archa federis. hūs instar illius spūalis. q̄ mōstrata est in mōte. sic triclinū samuelis p typū. sic triclinū femiaz in bester Sicvniuersaliter (vt ad vnū dicam⁹) oēs perabolice locutiōes/significatū accipiūt. ¶ Sic p terea corā oculis positū cordis triclinū. in quo mēs obtinet summū locū de quo seorsum ꝯsequēter ꝓprie ꝯsideratiōes annectunt. q̄ rari⁹ ꝑmo inuenit de mēte precisus. Rō pōit in medio Aīa stat in imo Spūs nr̄/t ag archytriclinus/psidet toti triclinio. nūc ab arce mēt' dilabens ad vltimū aīe cenaculū. pro administratione sensuū. nūc stat in cenaculo rōnis ad inuestigationem phice cuiuslibet discipline. ¶ Porro si q̄s aspectu ꝑmo despexerit. aut abiecerit hāc nrām speculationē. t tā q̄z cōis vulgata vilescat q̄si nihil afferat nouaz sniaz preter ꝛba vel figuras. acciat pro rñso. ꝑmo. q̄ ideo nō est abūciēda. qz ꝯsonas hz t priscas doctoz snias. sicut t ipi secū veniunt. Deinde fastidiuz tollit dū eadē snia varie describit. Unde fundatur color rhetoric⁹. expolitio nōtatus. Deniq; nemo cogit insistere huic speculationi. presertim cum neglectu alioz. imo si nō fallor. ꝑderit ad oīm sil'ūm faciliores intellect⁹. precipue si ꝯditio ꝑmi cenaculi. q̄ mēs residet velut in aureo salomōis reclinatorio /fuerit plene nota Laveatq; sibi maledictū illō sibi dici. dispersit supbos mente cordis sui. ¶ Quib⁹ ita ꝑordinat'. subiungam⁹ triclinū cordis. Archytriclin⁹ ōr corculis. i. cordis cultor/ t cordat⁹ dici ꝑt spūs. s. rōnalis. q̄uis sit vn⁹ in essentia. triplex tñ in potētia. imo multipliciter triplex in viribz t efficatia. ¶ Triclinū fuit maria. quā eccl'ia sic salutat Salue mr̄ pietat'. t tot⁹ trinitat' nobile triclinū. ꝟbi cū i carnati. speciale maiestati ꝑparas hospiciū. Primuz spectat ad mētez. alteꝝ ad carnē. ex q̄ ꝟbum caro factū est. triplex in natura. vn⁹ in ꝓsona. ¶ Triclinū triplicatū. repit i celesti hierarchia. Triplex insup act⁹ hierarchic⁹. Purgare. illumiare t pficere. Materiaz hāc supponim⁹ latissime. p doctores ꝓsecutā. Hoc primū notet q̄ in omni creatā rōnali. t iusta/ presertim in bōie/ triplex hec triplicata hierarchia repit/ sm triplicem vim/ meōratiuā. s. t ꝓceptiuā t affectiuā. ꝑmo in mente. scō in rōe. tertio i aīa tripliciter in q̄libet sigillatim. Hic est amplissima speculatio. ex hierarchia dionysii tracta. decimo. c. ¶ Triclinū multipl'r triplex/ ꝯformiter ad celestē/ repit in eccl'iastica hierarchia. sic sil'r t in seculari. iuxta triplicē in q̄libet statuū coordinatiōem ꝙ sideret speculator Triclinū hz magn⁹ mūdus sub deo. Or q̄dā sūt entia pure spūalia. q̄dā pure corpalia. q̄dā ex corpe t spū ꝯdita. Declaratio supponit ¶ Triclinū hz minor mūdus in habitacō cordis. s. ꝓut supr⁹ figurat. Hec ps/ magr̄ ꝓposito ꝯgruit. Ad cui⁹ elucidatiōez t dilatatiōez ñ ē necesse simplices inducere subtiliter. sufficiat eis ꝑ deuotiōe capescēda. qm̄ sūt creature rōnales. ad btitudīs impassibilitatē ordinate. q̄s necesse est intēdere q̄nq; regimini corpis moꝛali. q̄nq; erudiende rōi. sepe t ꝑmo. dine dilectiōi. p ipletiōe suoz ꝓceptoz. Intentio ꝑma ꝯcernit naturā. scōa industriā. tertia purā grām. ¶ Triclinū minor⁹ mūdi. pfecta distinctione ꝯgnoscere/ spectat ad phie t theologie pfessores. si voluerint naturā. ꝓprietatēq; ꝓtēplatiōis agnoscere. t illō implere grecū oracl'm gnoti se av ton. i. nosce teipm Si ꝓterea voluerint sapiēter discernere quēadmodū theologia actiā spectat ad ifimū. specl'atiā ad mediū. mystica ad supmū cordis nr̄i In infimo sunt adolescētule. In medio ꝯcubie t regine In tertio ē vnica pfecta cū dilecto ¶ Triclinū cordis/ includit in ꝓcepto dilectiōis. Diliges dñm deū tuū ex tota mēte tua. Ecce supmū Ex toto intellectu. vt pōit in luca. t hec ē rō. Ecce scōm. Ex tota aīa tua. ecce tertiū Ex toto corde. ecce simul totum. Hic tñ attēde q̄ oīa vocabl'a/ rōnali creature vt rōnalis ē attributa/ sepe p mixtim accipiūt. vnū ꝑ altero t singl'm ipoz pro singl'is. q̄ multiplicitas vtēdi/ causat freqñter ꝯfusiōem i doctrinali disciplina. vl' in studiosa meditatiōe. nisi ꝓprietas nōim. quō sūit apō doctores ānotet ¶ Triclinium elegāter exposuit t distinxit/ venerabilis Richard⁹. t añ cū hugo. fundantes se in Aug⁹ precipue Boet⁹ q̄z in suo de cōsolatiōe q̄rto t quinto t post istos dñs bonauētura. tā i lēura scōi sniaz. q̄z i suo breuiloquio sub ꝯpendio. Deniq; mira/

bilius in suo itinerario mētis in deū Sz
z auctor de spū z aīa. q̄ (se iudice) fuit tm̄
mōr pilator z collector ex alijs: m'ta nota
uit digna. O ēs postremo. q̄ de aīa rōnali
z viribꝫ eī⁹ phice aut theologice tractaue
runt. illustrāt triclinij nr̄i notitiā. Ita tū
q⁹ theologica traditio p̄ferat. Dicat hoc
ꝑter Auicennā z auerroim z platonicos
z alios. q̄z recitator fuit Albertus in suo
de anima. z de intellectu z intelligibili. di
screpantes in m'tis a fidei pietate. Ser
uetur illud apli. O īa tentate qō bonum
est tenete ¶ Triclinium cordis ꝓuenien
ter assignatū est ꝼm triplex habitaculum
seu cenacl'm. sub apropriatiōe. noīm isto
rum. mēs rō. aīa q̄bꝫ p̄ponit velut arcbi
triclinus/ipe spūs rōnalis. Spōsus aūt
p̄t nōiari anim⁹. Uxor ꝼo dicet affectus
vel affectio. z hec multiplex signanter tri
plex. Ūn nōiari p̄t nr̄ anim⁹. nūc aīal. si
ex vtero aīalis affectus gingnit plē. nūc
rōnalis/si ex vtero rōnalis affectiōis gig
nit sobolē. nūc spūalis. si fet⁹ ex multꝫ af
fectionibus p̄cedat. spūsancto supueniē
te. atq; sui roris intima aspsione. mētem
fecundāte ¶ Triclinīū cordis. qñq; redu
cit ad binariuz z senarū. qñq; ab septena
rium protendit. Famosa apli distinctio.
de homine veteri z nouo. interiori scz z
exteriori Dat interiori quicq̄d spectat ad
dina. Dat exteriori quicq̄d ad vicia. z ad
brutales spectat affec⁹. Primū vocat. spi
ritualem hominem. alterum animalem.
Ubi nominibus aliter vtitur. q̄z habeat
distinctio nr̄i triclinij. sed sententia facili
ter ꝓsonat sicut ista que septenario dilata
tur. ¶ Triclinius cordis habuit deus. z
primus noster Jhesus xp̄s Scōm hu
manitatē q̄ fuit in eo mens beata. ratio
pompta. aīa mesta cū carne infirma. Si
gnificauit hoc triclinīū. Hugo. sub meta
phora. triplicī. ocli. s. carnis rōis z mentꝫ
seu ꝓtēplatiōis. Significauit hīm Ri
chardus. sub typo triplicī. ꝓiugij ipius
Jacob. Unū cū ācillis fuit. bala z zelpba
Alterꝫ cuz liberis. rachel z lya. Tertium
(q̄ō satis dat intelligi) cū dīna sapientia.
de q̄ salomon cecinit Mulierem fortem
q̄s inueniet? Hec vtiq; ē sapiētia. mī pul
cre dilectionis. Hec nō ex virili semine.
sz mistico spiramine. ꝼgo ꝓcipit z parit
dei filiū. qm̄ spūs rōnalis p Jacob figu
rat⁹. nō sufficit ad būc partū. in vtero mē
tis. sicut nec maria ꝼgo. fecūdabat a Jo
seph spōso suo. q̄ nō dīnat. sz obsequi dz.
dīne spōse suc. quā fecūdat spūs Jesu xp̄i.
q̄ dīns simul z p̄ est z spōsus z filius in ꝫ
partu ¶ Porro de mēte. q̄ supiora cordis
tenet p̄ncipaliter. est ꝓpter ꝼba lī simlr cū
mysterio p̄tractandū. Hec est velut in ar
ce. ad quā inuitat apō salomonē sapiētia.
z apō boetiū phia. q̄bus obedientes sci. z
electi viri/ꝓscēdebāt in excelsa. helyas be
lizeus. daniel. petrus. sara. iudith Hester
q̄z rogatura assuet⁹: vēit p ordinē ad ter
tiū ostiū. Christus demū i mōte trāsfigu
ratus est Jhesus in cenaculo grādi strato:
mōtis syon/cibauit apl'os corpe suo. qui
bus z p̄buit se videndū post resurrecti
nē. z spūsancti. celit⁹ missi virtute. robo
rauit. docuit. z succendit. colligens illic z
veniens humiles mente. cordis sui

Sequunt de mente ve
ritates. xij.

¶ Contientur ꝫ de mente expositionis
collectio. repetēdo p̄mitus. q⁹ mens ab e
minentia nōiat. z in supremo cordis tri
clinio collocat. qz p̄riū hz officiū. spūali
bus intēdere. nō q̄libuscūq; qz rō cōiter.
circa sui cognitionē. z spiritualiū occupa
tur. sed mēs vacat soli deo. Hoc iam pre
misimus in hoc quid nōis ꝓuenimus a
deo q⁹ si vacet mens sibi. iā nō sortit no
mē mentis. pro q̄nto vacat alteri q̄z deo.
Jp̄az ꝼo ꝓstat nō esse deū Conuenissent in
hoc q̄d nōis etiam p̄bi summi. licet a mo
do ponēdi discrepassent. ¶ Mens sicut
a solo deo creatur in natura z in essentia/
sic a solo deo formatꝫ z illūinatꝫ: tanq̄ ima
go z silitudo sua Hec iā ꝓsideratio. discre
pat a traditionibꝫ phoꝝ. q̄ posuerunt mē
tem rōnalē ꝼm mētem p̄rie formari ab in
telligentia vltīa. cuz ceteris erroribꝫ nota
tis. in tenore articuloꝝ parisius dānato
rū. de q̄bꝫ nō est hic insistendū p singula.
Sufficiat interim ponens fidei simplr
supponere ñ p̄bare. ¶ Mēs ꝓpat ad deū
sub triplici habitudie Primo sic ad p̄nci
piū p̄ductiuū. Secdo sic ad obiectū moti
uū. Tertio sic ad donū scificatiū. Primū
hz cōe cū q̄libz ente. Ūn repit i mēte. mo
dus. spēs z ordo. Rursus. vnitas. ꝼitas.
bonitas. Denicz mīsura. nūer⁹. pōd⁹. Et
em̄ ꝓsistit i re q̄libz q̄ntūcūq; modicū ha
beat entitatꝫ/z in accidētibꝫ/z in materia

prima vestigium trinitatis. ¶ Dēs dū ꝓpatur ad deū sicut ad obiectū motiuū. sortiť imaginem trinitatis in natura sua vbicūq; t ql̄itercūq; fuerit collocata. Rō. q; capax dei est. vt eū recolat. intelligat t diligat Nec pōt aboleri triplex hec potentia/a mente ipa stāte. Uñ nec in demonibus lux hāz potētiāz seu viriū seu aptitudo naťaliū/extinguiť. q̄n in se lux existat. ꝑut esset sol in luce sua. etiā si nihil extra se actualiter illustraret ¶ Dēs ꝓpata ad deū sicut ad obiectū motiuū est nobilior t exp̄ssior sil̄itudo dei naťlis/q̄z si ꝓsidere tur ꝑmo mō tāq; vestigiū. Rō q; imago/ ꝑter maiorē exp̄ssionē/est nedū medium deducēs a posteriori tāq; a signo causato ad cāe sue noticiā. sz hz i se formaliter saltem in actu ꝑmo/cognitiōem t dilectiōez sue cāe ꝑme. Recte eodē mō q̄ discipl's cognoscit. artē mḡri obiectīe in alijs. sz formaliter eā aut saltē virtualiter in se capit. t hec est ꝑpria distinctio imaginis a vestigio. ¶ Dens ꝓpata ad deū sicut ad donū ꝓficatiuū. sortiť nom̄ sil̄itudis dei. q; p hūc modū. particeps ei⁹ esse p̄t. t hoc plus aut minus ꝓm ecuberātiā gr̄e gratū facientś. cū tribꝫ theologicis ꝑfectibꝫ in via. aut tribꝫ dotib⁹. aut actibus in gl̄a. Rō q; gr̄a gr̄tū faciēs/vna est in radice t essentia. t triplex in habitibus fundatis. t formatis. in ea. t ab ea. q̄z ipa est radix t forma. t finis. ꝑportionaliť ad essentiā dinā. vnā in trinitate. t trinā in vnitate. Utrū ꝙ gr̄a sit ꝑma subiectīe in essentia aīe q̄z i potētijs Videť q; in essentia. sic essentia ē ꝑior t potētior q̄z potētie. q; radicanť t fluunt ab ea. Sz neq; gr̄a/immediate elicit actꝰ potētiāz. sz impat illos. t ꝑfectos elicit. scz fides. spes. t charitas. aut potētie mediantib⁹ his habitib⁹. q̄ sunt fides i rōnali. spes in irascibili. charitas in ꝓcupiscibili ¶ Dēs in paruulis baptisatś. censenda est ꝙ imago t sil̄itudo trinitatś Ecce nūc incipim⁹ inuestigationez theorice xp̄ianoz. quā nullus sapiētiū t prudētiū mūdi cepit. Ad eui⁹ cognitiōez. ñ sūt nēcarie. inq̄sitiōes phice. vl̄ metaphysicales. nec mathematice. sz sufficit gr̄a cū spe t fide p dilectiōez opante. Quēadmodū sub ꝓpōdio. diuin⁹ enūciauit Augustś. q; fide spe t charitate colit de⁹ Uñ deduxit ꝓtra platōicos plotinū. porphiriū. hermetē. apulēū t sil̄es/longo ꝓcessu. in suo de ciui tate dei t in de ꝙa religione. q; solus xp̄s dederat modū gñalē/redeundi. mētes in deū. purgādo. illūinādo t pficiendo neq; oportebat theletas aut theorgias magicoz. vl̄ ydolatraz induci. sz respui. Sufficiebat deniq; illud impleri. qō hortatur ecclesia. sursum corda ¶ Dens paruulorum baptisatoz. t gñaliter oīm xp̄ianoz. q̄ntuncūq; simpliciū/si sint in gr̄a. cēsenda est soli deo. tāq; sponso ꝑor soli/suauiter inherere. p influxū formalē gr̄e gr̄tuz facientis. Rō q; acceptať. q̄uis nō sp exeat gr̄a in actū. scōm exemplū in q̄litatib⁹ materialib⁹ albedine nigredine t calore. q; forma ꝓmūicat actū suū ꝑmāq;diu manet in subiecto Sic em̄ homo dr rōnalis t viuēs a mēte sua. etiā dū homo dormit. dū actu nihil intelligit. Sūt aūt influxꝰ formales ipius gr̄e tres ꝑncipaliter. q̄s appellat hierarchicos dionysiꝰ purgare. illūiare. pficere. a ꝑpriate ad vigorē ꝑfectis in mēte. ad fulgorē ꝑfectś. t ad ardorēvl̄ amorē charitatś. q̄s oēs influxus. ipa complectitur quietudo fruitiōis. que est pax exuperans oēm sensum. t in qua effectus ꝑncipalis stat theologie mystice. que ideo dr amens. i. sine mente. t irrationalis. i. sine rōe. t stulta. i. sine ꝓsueto ordine ꝓgnoscendi. ꝑut infra notabiť. ¶ Dens puu loz baptizatoz (de quibus minus videť. q; nondū hūt vsum liberi arbitrij) cēsenda est naturaliter t supnaturaliter/libere deo frui. q̄uis nō libertate. vt ē arbitrās siue deliberās. ꝑterea nondū dicūť actu mereri vel agere ꝑfecte. sed ꝓplacenter t pulcre. cum decore ꝑfectum. copulantur ipi deo sponso suo Ratio est. quia imago sue mentis. ad sui reformata est bonorez ꝑncipij. ꝓm memoriā intelligētiā t voluntatem. ¶ Dēs. omnib⁹ hominib⁹. est eq̄lis libertatis. q̄ ad essentiā t actum ꝑmū. sed non q̄ ad actum scōm. ꝑter impedimenta vel adiutoria. modo ist́. modo illis adueniencia. Laderet hic sermo de triplici libertate. scz a coactione. a peccato. t a seruitute Unde est preterea. q; libertas arbitrij non potest cogi. nec ab hominibus. nec a deo. nec a corpore ꝑrio. cum experiamur ipsam libertatem totaliter frequentius impediri/ quo ad actum suuz. Sed aliō est cogi. aliō impediri vel deturbari. ꝑut sci docēt ¶ Dens ꝑmo mō ꝑus descripto nedū eminet i cordiś triclinio sup ¶ A

rationem supiorē. sz locanda videt supra sinderesim z cōscientiā. Ratio qz portio siue ratio supior. vt talis est/intendere pt aliis sub deo. q̄ sunt spūalia z intellectualia. vt sunt angeli z sancti. Pbro sindere sis est naturale iudicatoriū. vl' inclinatio sicut alij loquūt. Sed boc iudicatorium gñaliter attendit ad vez in vniuersali. z inclinatio ad bonū similiter in vniuersali. Mens aūt solū respicit deū. z inclinat ad ipm. vnū vez bonū eternū solū z summū. Habet igitur obiectū prius z pncipali? ipa mens. q̄z ratio supior. aut sinderesis. Perpēdit boc. dum ꝓcedit ad actū scōm. tam fm potentias suas z vires: q̄z fm habitus q̄bꝫ ipa formal' z decoratur.

Mens nō bz intellectū agentem vel potētialem. q̄si potētias distinctas essentialiter ab inuicē. vel a se ipa. sicut multi pdantiū locuti sunt. q̄s nō oportet imitari. qz ponebant aut vnitatē mētis in oīb aut ipsam nō esse corpis formā nec de nouo creatā. sz ꝓpetuā. nec ad grām z gl'iam a deo sublimari. cuz erroribꝫ bmōi. ꝓtra nr̄e fidei pietatē. Laderet hic exhsitior sermo/qua rōe dr mens. simul esse agens z patiens. mota z mouens Sed hec in spiritibꝫ z a materia sepatz repit libertas cū se ipaz mouet. dū se reflectit supsez sup actus suos. Transeamus ad pūs. q̄ sitiōes bmōi specl'atiuas z metaphysicales. z ad modos z ad causas vū mēs disp gīt reuertamur. q̄ten? eius vnitio z simplificatio plus nota sit. ne incurratur ꝑbū boc imꝓperij Disperfit supbos mente cordis sui. Dispsio mentis dedit occasionē impositoribꝫ nōim. q̄s necesse fuit sapienter attētos esse circa rez ꝓpietates. vt mēs a mene diceret. Est aūt mene. idē qđ luna vel defectus. Mens aūt pesertim stulti. fm sapiētis ꝑbū vt luna mutat. Lunatica q̄ꝓpe est. quā spūs immundus. mittit nūc in ignē cupiditatis. male inflāmantē. nunc in aquā tumoris male suffocātē. nūc elidit in terrā cogitationū noxiaz de terrenis. z volutatur z clamat. z stridet z spumat. z aresit. z discerpitur p varia. vix tandē redit ad se. p lucidū interuallū. vt deū nosat z se. z boc ab infantia. O q̄s sepe descendit nr̄a mens. de bierusalē pacis/in bierico lunaris mutationis. O q̄tiens incidit in latrones Sed locus est hic z nūc. doctrinez nō querele.

Dispsio mētis. cām bz duplicē in gñe. Quedam viciosa est. altera non viciosa. Viciosaz. quedaz est ex originali culpa. q̄daz ex venali. q̄dam ex mortali. Sunt aūt cause alie. nō vicioſe. sed naturales. quēadmodū est necessitas sommi. q̄nis aliq̄z videat opinio sentire. q̄ p statu nature institute/mēs nō fuisset a somno depressa. nec etiā in puerꝫ. q̄n actu sp meminisset. intellexisset. z dilexisset deū. Et boc ꝓuilegiū trahere volūt ad btām virginē. immo ad Jobānē baptistā etiā ex vtero. sicut nō est dubiū q̄n r̄ps viator. sp dicere poterat. Ego dormio z cor meū vigilat Quippe btūs erat. fm mentem. Non sic Jobānes z maria. Stem? hic z in alijs! cū traditiōe cōi. q̄ in istis etiā. q̄nq̄ mēs cessabat ab actibꝫ suis. z causis naturalibus. z ꝓstat sine peccato Dispsio mētꝫ B p statu nature lapse (de qua ꝓncipaliter erit sermo) nunq̄z intelligit fieri. quo ad actū suū primū. Hoc iā tactū est. quia sic aīa rationalis est ꝓpetua. post q̄z creata ē. siue sit in corpe siue extra corpus Aut est quedā in se/nata lucidū reddere in actu scōo/subiectū dispositū. vt corpus vel se ipm. si nō aliquis interuenerit obex Ūn z naturalia. in demonibꝫ fm dionysium splēdida remāserūt. Vacat aūt act? scōs/ipsa opatio elicita z immanens. vel impata z transiens. Dispsio mētis quo ad actū scōm/puenit q̄nq̄z negatiue. q̄nq̄z ꝓuatiue. Negatiue sic̄dē. dū nō sinit exire in actum sine cl'pa sua Priuatiue vero cum culpa sua. Exemplum primi in dormientibus. infantibus z fatuis naturaliter. Exēplū scōi in ebrijs z philocapt? z alijs q̄s excecat sua malicia Dispsio mētis/habet ꝑ tuose. dū spūs/ꝓpter actus virtutū. in actiua. pro tūc impeditur cogitare de deo solo. z manere in arce sua. Certū ē aūt q̄ oēs ꝑtutes ꝓsonant q̄ ad habitus suos. nec se impediunt. Actus vero sepe mutuo se nō ꝓpatiunt. Quis nesciat/q̄ actus vite actiue. suspēdūt actus vite cōtēplatiue z eō. Nō em̄ simil' est vacare actionibꝫ extrinsecis. z intrinsecis speculationibꝫ. Si aūt q̄rat vez sp oporteat agere id qđ melī? est in se. Clara est rīsio q̄ nō. alioq̄n q̄libz obligaret ad opa superogatōis. Nā ꝑt? z ars terminos suos būt z certos. Sufficit igit̄ ꝓ rl'a ad salutē. q̄ si āt act? q̄ tūc iacēt sub precepto opātis. qn

tūcūq; q̄s videat idoneꝰ ad alia. z p̄dit⁹ ta
lēto mltiplici ad superogāduz /que regla
tollit scrupulos sup distributiōe talēti ac
cepti. q̄s frequēter iducit feruoz indiscretꝰ
z zelus nō fm sciam. pueniēs ex radice su
pbie vel vanitat;. vel certe a demoni o me
ridiāo. cuiꝰ oc'i sūt. sic̄ palpebre diluculi.
z q̄ p arrogātiā feruescere facit sic̄ ollā /p
fundū mar;. cui coꝛ stultoꝛ ꝓpat. z ponit
q̄si vngēta bulliuerit. H est cū de vicijs vir
tutes effingit ¶ Dispsio mēt; q̄ ad habitū
gr̄e gtū facient;/ nunq; pueniat absq; pcō
moꝛtali. ſz actus eiusdē gr̄e/ p̄t sine culpa
moꝛtali vl' veniali freq̄ter interrūpi. Hec
ps seqūt ex p̄cedēti Vñ p faciliozi noticia
oim q̄ tractam⁹. possum⁹ per distinctiōez
dicere q⁹ mēs in hoīe. sic aīa rōnalis. p̄t
ꝓsiderari dupl'r Uno mō fm eē suū Alio
mō fm bñ eē. Si p̄mo mō. sic est incoꝛpo
ralis z īmaterialis nat̄al'r. Si scōo mō.
sic recipit varietates pl'imas Et h dupl'r
in gr̄e. q̄ vel ꝓstituit. fm bñ eē habituale
suū solū. vel fm eē actuale Si fm esse ha
bituale. sic est dupl'r. vel fm habit⁹ pure
supernaturaliter infusos. vl' fm habitus
nat̄aliter per assuefactiōez acq̄sitos Tal'
est distinctio de bñ eē actuali. q̄ vel proce
dit illō ex habitu supernat̄ali vel superna
tural'r. vel solū nat̄al'r Fierēt subinde ml'
te distinctiōes de ꝓpatiōe mēt;. aut aīe rō
nalis. q̄ ad bñ eē vel q̄ ad ee fm q̄d. q̄ō est
additū sub suo eē Et fm istos respect⁹ ha
berē noticia. cur aīa tot noīb⁹ appellat.
cū sit essentia simplex z vna. vt q⁹ oꝛ spūs
mens. rō. aīa. oꝛ poꝛtio supioꝛ z inferioꝛ.
oꝛ intellect⁹ speculatiuus z practicus. oꝛ
simplex z ꝓposit⁹ aut discursiu⁹. oꝛ fo;ma
lis z actual' vel adept⁹. oꝛ agēs z possibil'.
oꝛ inuētiu⁹ z iudicatiu⁹. oꝛ libex simplici
ter z libex arbitriū. oꝛ sinderesis z ꝓscia.
oꝛ nat̄al'r agēs. oꝛ rōnalis ꝓcupiscibilis z
irascibilis. oꝛ tādem p̄ncipal'r spūs ꝓgni
tiu⁹. oꝛ volitiu⁹. oꝛ mēs collecta z vnita in
hūilib⁹ deuot;. oꝛ dispsa in superbis mente
coꝛdis sui ¶ Ueritates octo diximus de
dispsiōe mēt; ¶ De collectiōe videam⁹ sil'
z de deuotiōe ¶ Collectio mēt; ad deū/ p̄t
acq̄ri. q̄si via triplici. in gr̄e. Una est per
deuotiōez simplicē. Altera p phīcā inue
stigatiōem. z intelligentiā. Tertia p the
ologiā. q̄ ꝓplectit intellgētiā. z deuotiōez
sil'. si plena sit. Hūc de p̄ma p̄ncipaliꝰ ē
intētio ad ꝓfusionē sup̄boꝝ mēte coꝛdis
sui ¶ Describit aūt deuotio fm doctoꝛes
nōiatim hugonē in suo deꝛoꝛe. Deuotio
est eleuatio mēt;. in deū. p piū z hūilē affe
ctū. fide. spe. z charitate subnixus. Nihil
hac descriptiōe veri⁹ nihil lucidi⁹. nihil
p̄posito nr̄o simpliciū documēto accōmo
datius tradi potuerat Poꝛro de mēt; de
uotiōe. nō siluit scripta. loquēs de offerē
tib⁹ mēte p̄aptissima z deuotissia. Hēs
deuota est i incipiēt⁹. deuotioꝛ in pficiē
t⁹. deuotissima in pfect;. Collectio men
tis p deuotionē. nihil aliō est q̄ eleuatio
Hō eñ p̄t mētis eleuatio fieri ad deū per
piū z hūilē affectū/ q̄n colligat ad vnitatē
In q̄ vnione/ tradit diuin⁹ dionisyus/
mysteriū ꝓsistere. theosophie x̄pīaoꝝ Uñ
p̄tereꝰ sūitur. distinctio spūalis amoꝛis a
carnali. q̄z p̄m⁹ vnit. alter spargit Et q⁹ ta
lis vnio nō attingit absq; amoꝛe spūali
extasin faciente. tradiderunt expositoꝛes
sui q⁹ appellat theologiā mysticā exp̄imē
tatiū vel gustatiū amoꝛē De q̄ oꝛ vnus
inter ceteros/ q⁹ amoꝛ hmōi cābatur sine
cognitione p̄uia vel comite. Oō an verū
sit. z qūo p̄t accipi/ tactū est alibi sub .xij.
ꝓsideratiōib⁹. z hic supaddent aliq̄ Cer
tissimū quidē est. q⁹ amoꝛ oīs/ cognitiōez
p̄supponit. vnā aut alterā. ¶ Habem⁹ ec
ce tria p̄ncipal'r in descriptiōe deuotiōis
Primo. q⁹ est eleuatio mētis. in deū. scōo
q⁹ hec eleuatio fit p piū z hūilē affectū. ter
tio q⁹ hmōi affect⁹. ꝺz eē. fide. spe. z chari
tate subnixus seu foꝛmatus. P̄ñt hic ex
plicari q̄ttuoꝛ cāe deuotiōis. finalis. ma
terialis. efficiens z foꝛmalis. Posset insu
per apiri. q̄d intelligim⁹ p eleuatiōem mē
tis. in deū. q⁹ nō fit hic fm o de eleuatiōe
locali. cū deus sit vbiq; z sp. intimioꝛ men
ti q̄ mēs sibīp̄i Sed intelligimus de ele
uatiōe spūali. nō fm eē mētis. sed fm bñ
esse. habituale z actuale. p affectū. s. piū. z
hūilē. q̄ q̄nq; stat in habitu solo. q̄nq; pro
cedit ad actū. quēadmodū fidem/ spem/ z
charitatē/ nunc p habitib⁹ nūc pro actib⁹
accipim⁹ ¶ Accipiētes āt p actib⁹. ꝓueni
ēter in p̄mis coartam⁹ fm onē ad tria hec
vocabula. affect⁹ pius z hūils. Ita vt ab
breuiādo dicere possemus. q⁹ deuotio est
affect⁹ pius z hūilis Quisq; ḡ plene cog
nouerit. q̄d est affect⁹ pius z hūilis. sc̄z vti
q; q̄d est deuotio. ¶ Et q̄m finis legis est
dilectio fm ap̄lm. ꝓformiter ad x̄pm testi
ficātē i duob⁹ mādat; dilectiōis. t ota lex

Pp

pēdet ꝛ ꝓhete: fuit opinio celebr̄. q̄ theo
logia xp̄iano ꝝ: magr̄ ē affectiꝫ ꝓxie/ q̄ spe
culatiua vel ꝓactica Non em̄ data est lex
xp̄iana vt hic intelligam⁹ deū. sed vt cap
tiuem⁹ oēm intellectū. in obsequium xp̄i
Valet hec ꝯsideratio ꝓo simplicib⁹ xp̄ia
nis. ꝛ militat aduersus supbos mēte cor/
dis sui. q̄ nihil credere volunt/ nisi ꝓius
intelligāt. q̄les erāt phi. q̄s dānant pisiē/
ses articuli de erroꝛe. q̄si p oīa. specialiter
dū dicebāt. q̄ nihil scit q̄ phie nō studuit
q̄ insup non est alia felicitas hoīm q̄z stu
dere phie. ꝛ q̄ nō ē curādū de fide Proce
dit rursus hec ꝯsideratio. ꝺ supbos. solo
nōie ꝛ vanitate theologos. qui studēt so/
lū vt sciant. vel sciank. nihil ꝓo traⁿciant
ad affectū. nihil ad mores ꝛ virtutes. Et
cū dixit etiā gentilis phūs Inquirimus
q̄d sit virtus nō vt sciam⁹. sed vt boni ef
ficiamur. Cognouim⁹ ꝓchdoloꝛ aliq̄s.
q̄b⁹ oīs doctrina miscēs cū speculatiua.
pietatē fidei ad effectū/ reddebaⁿ grauis.
molesta. nauseans. ꝛ onerosa. Ita vt do/
ctores deuotos deriderent vt ideotas ꝛ
vetulas. q̄les sunt apud tales. Greg. ber/
nardus imo dānata arrogātia ꝛ amētia.
Augu. ꝛ dñs bonauēka cū sil'ib⁹ Est inq̄
ūt doctria eoꝝ. ad p̄dicatiōez ꝛ ɒuotiōez.
q̄si stare neq̄ant pīter deuotio ꝛ eruditio.
Sz q̄d: vez̄ē q̄ repugnāt. scia iflāt ꝛ cha
ritas edificās. q̄ execrabilis ē supbo bū/
litas. Sz est scia que nō inflat. sapientia
scz que de sursum est pudica. suadibilis
pacifica: q̄ erudiēs intellectū simul ꝑ de/
uotionē informat ꝛ inflāmat ꝛ pascit affe
ctū. fauus. s. cum melle. oleū cū igne. vtile
cū dulci ¶ Deuotio nihil hñs de phia vel
theologia scolastica speculatiua. sufficit
ad salutē. Sufficit insup ad collectionez
vnitiuā mētis cū deo. ꝑ supmētales exces
sus Phia ꝓo ꝛ theologia sine deuotiōe:
dispgūt supbos mente cordis sui. depri/
munt ꝛ auertūt. vt se misceāt q̄stionibus
infinitis Rō breuis in ꝓmptu est q̄ de⁹
supbis resistit. būilib⁹ aūt dat grām. De/
claratio sermonū tuoꝝ illuminat ait psal
mista ꝛ intellctū dat parvulis ¶ Consider
remus ꝓprietatē deuotionis. vt ꝯsequēter
appareat. q̄les sunt ad deuotiōem Illi ni
miꝝ q̄b⁹ est suauitas in affectu. pietas in
itellctu. būilitas i affectu siml' ꝛ intellctu
Est itaq̄ deuotio affect⁹ pius ꝛ humilis.
Quid est aūt affect⁹ nisi spōtanea q̄dā ꝛ
suauis inclinatio ait hugo Porro ꝺriak
affectus suauitati/ mētis duritia. q̄ ꝓpū/
ctione ñ mollit de q̄ sapiēs Qui aūt men
tis ē dure coꝛruet in malū. Et iterꝝ Coꝛ
duꝝ male habebit in nouissimo Cōtrari
atur pietati fidei. mētis insipientia. de q̄
psalmista. Dixit insipiens in coꝛde suo.
nō est deus. Et alibi. Illuminās tu mira
biliter a mōtib⁹ eternis. turbati sunt oēs
insipiētes coꝛde Predicam⁹ xp̄m ait apl's
greⁿ quidē stultitiā Cōtrariaⁿ būilitati.
spei. mētis. arrogātia. q̄ presumit de meri
tis. vel despat de ꝓmiss. Hic est vir q̄ nō
posuit deū adiutoꝛē suū. sz ꝓualuit in va
nitate sua. Et rursum Dan⁹ em̄ nra ex/
celsa ꝛ nō dñs fecit hec oīa. Et illud de iu
deis apō ꝓphaz. Desp auim⁹ ¶ Sciuerit
igiⁿ oīs bō. q̄ nouerit ꝯprehendi sub hoc
maledicto. dispsit superbos mēte cordis
sui. q̄ ad mēⁿ collectionē vnitiuā nēaria
ē deuotio. quā descripsim⁹. q̄ est eleuatio
mētis in deū per piū ꝛ būilē affectū. fide.
spe. ꝛ charitate subnixū. Propterea quē
cūq̄ videris carētē istis/ dic q̄ dispsus ē
mēte cordis sui. q̄ntūcūq̄ se phm. vel sco
lasticū theologū eē iactet. Dic illud Job
de tali Si ascenderit in celū supbia eius
ꝛ caput eius nubes tetigerit. q̄si sterq̄lini
um in fine pdet. ꝛ dicent qui eū noverant
vbi est: Quasi somniū avolās non inue
nietur. ꝛ transiet q̄si visio nocturna. Dic
q̄ est sal infatuatū. ejciendū ꝛ ꝯculcādū.
Secus vero si quē agnoueris in affectu
suauē. piū ꝛ būilē. si ad deū cū simplicita/
te fidei spei ꝛ charitaⁿ. eleuatū. q̄uis iste
sit sine lr̄is sine phia sine theologia. ta/
lis vtiq̄ collect⁹ ꝛ vnitus est mente cordⁿ
sui ¶ Quid igiⁿ: Vana ē phia: inutilis ¶ F
est theologia: Vana ꝓsus inutilis ꝛ no
xia habēti si nō comes affuerit ɒuotio. q̄
pius est ꝛ būilis affectus. q̄ comite pote/
rit ad intelligentias pl'imas euehi. q̄s nō
habebit de lege cōi simplex xp̄ianus. Po
terit insup talis esse vtilis in doctrina. q̄
fides saluberrima gignit. nutrit. defen/
dit. roboratur Utilis preterea sicut dicit
apl's ad arguendū. ¶ Proinde deuotio
sola/ nō sufficit ad explicationē sui/ menti
bus alienis insinuandā. cuꝝ amplius in
experimētali sensu vel affectu: q̄z ratioci/
natio. intellectu ꝯsistāt Sūt idcirco ma
le deuoti. simplices illi. q̄ iuxta suas affe/
ctiones, tradere satagunt alijs regulas ꝛ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

leges ex scripturis sacris. Hinc fatue re/uelatiões. hinc superstitiose affectiões pro dierũt Sicut ecõuerso phi t theologi de notiõe carẽtes/sinistras de deuotiõis mi sterio. derisiones intulerũt Rursus ita se habent affectus pietas t hũilitas in de um. vt neq̃at vna veraciter sine altera u/ueniri. Nusq̃ eñ pietas fidei rite stabilit sine affectiõe hũili. nec hũilitas spei. t sua uitas charitat;. sine fidei solide/ pietate. Quo factũ est aliqñ. vt dolere. penitereq; se dicerẽt nõ nulli lrãtoz. q nõ in simpli/citate parẽtũ. s. laicoz pmãsissent. Fides itaq; donũ dei est. ne ds gl'iet. Pax iusup in credẽdo p̃cabat ab appo/suis. Deus inãt spei. repleat vos oi gaudio t pace in credendo. Rõ subdit vt abundet; in spe t ꝑtute spũs sancti. q̃ ꝑtus ẽ charitas Ca deret hic fmo de certitudine fidei. t quẽ/admodũ intellect9 in ipa stabilit. sicut t in spe. t ini charitate. p oimodã sui dereli ctionẽ sub potenti manu dei. captiuando oẽm intellectũ in obseqũ xpi. q̃liter suade bat. Crisogonus anastasie. Tu ꝑo ancil la xpi. tropheũ cruc;/tota mẽte ꝓstringe. Modus infra notabit. Quid aũt ẽ mẽs tota. nisi mẽs vnita totalr t collecta? Om nis vero mens talis /deuota est in inci/pientibus. deuotior in profitientibus. deuotissima in pfectis. ds nõ dispgit su/perbia mẽtis cordis sui. De deuotissi ma mẽte dicem9 aliq̃ Prio de deuotione pfectoz. ad alios reditura. Deuotissi/ma mẽs/q̃lis est in pfectis? hz in se? secre tũ solitudinis. serenũ lũinis. tabernacl'm pac;. hz t cenaculũ seu diuerticl'm refecti onis. cubicl'm requetõis. nidulũ pullifica tionis. hoc est ex bernardo. Uiderit illic lucẽ. q̃m nõ capit loc9. Audit armoniaz/ quã nõ capit tps. Odorat fragrãtiã/ quã nõ spgit flat9. gustat cibũ quẽ nõ minuit edacitas heret amplexui quẽ nõ deuellit sacietas Hec ex augstio Hz admirabi lioz ẽ sup oẽs. dionysij traditio. q̃ videtur insipiẽtib9 corde/rem magn;. inuoluere cõ tradictiõib9 q̃s docere. Siq̃dẽ ad thimo theũ scribẽs de mystica theologia. sic dr. Tu aũt timothee/circa mysticas visiões corroborato itinere/t sensus desere. t in/tellectuales opatiões. t sensibilia t inuisi bilia. t omne nõ ens. t ens. t ad vnitatẽ vt possibile ẽ insc9 restituere. ipi9. q̃ est sup oẽm essentiã t sciam. t a teipo. t oib9. im mẽsurabili t absoluto. pure mẽt; excessu. ad supessentialẽ dinaz tenebraz radiuz. oĩa deserẽs. t ab oĩb9 absolut9 ascẽdẽs Quereret aliq̃s. quo pñt hec fieri. q̃ repu gnare videt; in forma ꝑboz? Tetem9 aliq̃ dicere. p̃notãdo. q dupler est hic notifi catiõis modus Un9 doctrinalis extrinse cus. Alius exprimẽtalis intrinsecus Uñ sciẽduz q oĩs ꝯgnitio nr̃a/ortũ habet ab aliq̃ expientia. Quis p̃terea ꝯgnitio si pfi ci debeat/in expiẽtia terminak. Expiẽtie ꝑo nomẽ. dr ab ex. t pario paris. qz parik expientia. ex rebꝫ in viribꝫ ꝯgnitiuis t af fectiuis Hinc dicimus. hoc expioz h̃ ꝯg io. h̃ repio Est aũt expiẽtia fm rez seu q̃d rei. pceptio simplex. nõ discursiua. causa ta seu pata immediate ab obiectali motio ne Ita q sufficit ad hãc pceptionẽ p̃ntia obiecti. cũ potẽtia pceptiua. remotis im pedimẽtis Si eñ color9 obijcik visui. suf ficit ad visionẽ. p solã impedimentoz ab lationẽ. vt q oculus non sit clausus nec cecat9. nec aliter impeditus Sic est de au ditu respectu soni. De gustu respectu gu stabilis. de tactu t olfactu suo mõ Cete; pceptio ponik in diffinitiõe pro genere. q̃ fm nomẽ dr pfecta captio. t hec ꝯuenit ex pimentali ꝯgnitiõi p̃cipue. qm̃ i ipa. put exprimẽtalis ẽ. nõ cadit error vel deceptio. nisi forte occasionaliter apo potẽtiam dis cursiuã. quẽ admodũ dr ypocras. q expi mentũ est fallax. Cm̃ dicti p̃misit. Ars inquit lõga. Ars itaq; formak nõ ab vno tm̃ exprimẽto. sz a plimis. q̃z vtiq; singlm vez est. Alioquin nõ esset p exprimẽtũ At tñ ꝯbinatio exprimẽtoz. tꝯsitio discursi ua de q̃ditate. tꝯditiõib9 rez exprimẽtaz imo. t ipoz exprimẽtoz/q̃ res sũt/ an sbe vel accidẽtia/ sepe fallit. Cõsurrexit p̃nõ nẽitas grãmaticez logice. p cõicatiõe mu tua sup exprimẽtis singulis. t rebꝫ exptis. ne oẽs aut plures expiẽtie lateret vicissim hoies. p̃ptim expiẽtie iteriores q̃s nemo nouit nisi spũs hõis qui in ipo est Con surrexit deniq; modus alter cognitiõis. q̃s p expiẽtiã. q disciplinalis vel scolastic9 vel doctrinalis appellak. p voces t scripta qm̃ aliter nõ possum9 ꝯcept9 p̃mos p exp ientiã habitos/exponere. Cõsurrexit eti am distinctio vet9. de ꝯceptib9 p̃me inten tiõis. t scõe. vel tertie. t de modis fcãdi. t de suppositiõe naturali. Tota postremo ps phic. q rõnalis dr. ꝓterea nẽariũ sũpsit

exordiū. Suffecerit ad pñs ꝓmemoratio distinctōnis. vt oñdam⁹ ꝑmo q̄ vnio mēt⁊ de q̄ nūc loq̄mur/ ꝓsistit in expiētia ꝓterea trāsfundi nō ꝑt in alios ꝑ doctrinā. sic̄ nec visio. nec aliq̄ sensatio exterior aliter in alios trāsfundit. nec amor nec odiū. nec letitia neq̄ dolor. neq̄ gñaliter aliq̄ expimētalis cognitio. Nihilomin⁹ doctrinalis traditio nō est frustra. Prio ꝓpter inductiōem. vt fiat amplificatio. potētiar⁊ ꝓceptiua⁊. cū obiectis expimētal⁹ ꝓcipiēdis Deiū notificatio fiat ipedimē tor⁊. q̄ten⁹ auferant. Hec em̄ duo sufficiūt ad expientiā. Ita tñ si obiecta moueāt naturaliter Alioq̄n tertiū req̄rerēt. s. actu alis ⁊ libera motio obiectal⁹. q̄lē b⁊ extra se deus. q̄lē b⁊ libertas arbitrij sup actus suos. Null⁹ idcirco putet vel expectet q⁹ ab hoīe de ꝑ se sibi tradi possit cognitō sup vniōe mēt⁊ cū deo. Merito q̄dē q⁊ n⁹ de q̄cūq⁊ expientia p̄t hec fieri circa creaturas. Nemo ꝓterea speret experimētu⁊. nisi sublatū fuerit impedimētu⁊. Est igit cōe studiū. oīm q̄ de theologia mystica. q̄ ꝓsistit in vniōe locuti sunt/ inducere ad tria. q̄ requirūt ⁊ sufficiūt videlicet Desideriū dīni obiecti. Remotio impedimēti. Imploratio dīni bñplaciti. Primū fit insinuādo pulcritudinē ⁊ valorē. Scōm fit aperiēdo defectū nr̄m ⁊ lāguorē. Tertiū fit ꝑ or̄ois vehemētiā ⁊ ardorē. Hec aūt tria ꝓplectit ipa deuotio. q̄ est elevatō mēt⁊ in deū sic̄ in obiectū ꝓpriū. ⁊ b⁊ piū ⁊ būlē affectū. in quo sp est deo bñplacitū. Occurret forsan aliq⁹ ⁊ dicet Quid ad te de doctrina mystice sapiētie. q̄ ñ es particeps hui⁹ experientie? Rñdeo. Credidi propter quod locutus sum. Credidi sermonib⁹ expertor⁊. ꝓpter qō ꝓsomiter ad eos locutus sum. Quaten⁹ inducar. ⁊ inducā. quātū dñs adiuuerit. ad desideriū tāti obiecti. cū isto q̄ dicebat. Vnā petij a dño. hāc req̄rā. Vnam videl⁊ ꝑciosam margaritā cuāgelicā. q̄ habita/ dicam⁹ sufficit. q̄ ñ habita/ saltē ꝺsiderare ꝓcupiscam⁹ Enitamur deniq⁊. ꝑ deuotione cuiuslibet impedimēti. cū imploratiōe dīni bñplaciti. Sanabit ita forte oculū mētis. ⁊ ei se pñtabit experiēdū. gustādū ⁊ vidēdū q̄s suauis ipse est. q̄s magna multitudo. dulcedis suę quā abscōdit timētib⁹ se. Supereſt oñdere. q⁹ doctrinal⁹ traditio theologie mistice/ se extēdit ad theologiā scolasticā. nec ab ea diuersa ē vel secluſa. imo nec a ꝑa phia. Fiet aūt hoc ꝓmode. si ꝑba btī dionysij/ a paulo. imo a spūscō docti. ꝓcordauerim⁹ adinuicē. ꝑ scolasticā theologiā. cuius ignorātiā habētes q̄s uis expiētiā ītrinsecā sentiāt btē vniōis: tñ b⁊ āc doctrinal⁹ elucidare neq̄būt. Exē plū est manifestū in doctrinis phic⁹. Nō ne poterit astrolog⁹ q̄ nūq⁊ expt⁹ est eclipsim sol⁹ ⁊ lune/ tradere doctrinā but⁹ rei: q̄lē rusticus q̄ expiet ipsas ad ocl'm/ tradere neq̄bit: Poterit rustic⁹ vtiq⁊ dicere socio pñti. Api ocl'os ⁊ vide. poterit extēdere digitū ad eclipsim. s⁊ nil amplius. Astrologus ꝓo/ licet ita mōstrare ñ poterit pñtial⁹: docebit tñ absentes q̄liter apiēdi sūt oculi. q̄lia sunt impedimēta q̄ remoueri oporteat. imo/ si catholicus sit/ dīnū bñplacitū ūūgere nō omittet. q̄ facit eclipses si vult ⁊ q̄n vult Sic in ꝓposito. nisi q⁹ astrologus b⁊ demōstratiōem. theologus ꝓo solā eruditiōe⁊. in fidei auctoritate firmatā. Multi multa locuti sunt ⁊ nos multotiēs tā inter multos. de ⁊ sup ꝑbis dionysij dū tractat de mystica theologia⁊ diuina sapiētia xp̄ianor⁊. Dixerūt aliq⁹ q⁹ cōsistit hec theologia. in abnegatiōe oīm a deo. Alij q⁹ in affectu ⁊ dilectiōe Nōnulli q⁹ ī itelligētie puritate Alij q⁹ in mētis ad deū collectiōe vel vnione Alij q⁹ in deuotiōe seu mētis elevatiōe. Alij q⁹ in raptu vel extasi vel mētis alienatiōe. Quas sex positiōes/ absq⁊ ꝓtentiōe ꝓtractem⁹ sub certis ꝓpōnib⁹. oñsuri ꝓsomiter ad ꝑba cātici marie. qō existit in expiñtali. ⁊ ḡtuita vniōe seu collectiōe ⁊ exultatiōe būliū mēte cordis sui cū deo. dū dispsit superbos. dū deposuit potētes de sede. dū esurientes impleuit bonis. dū suscepit isr̄l puer⁊ suū recordatus mīe sue. Dicam⁹ igit abbreuiato ſmone. q⁹ sapiētia xp̄ianor⁊ de qua tractauit diuinus dionȳ. est vnio mentis seu colectio tanq⁊ ꝑ gñe. Jūgit. experimētalis ⁊ ḡtuita. cuj⁊ p̄e lūinū deo tāq⁊ ꝑ formali dr̄a ⁊ ꝓ fine vel obiecto Dēs ponit q̄si ꝑ materia vel subiecto. Habem⁹ ecce gen⁹ descriptiōis. s. vniōe⁊. simul cū obiecto suo deo. ⁊ mentē ꝑ subiecto. Nec oportet insistere scrupulosius. q⁊ nullus ambigit. Sed in hoc est difficultas. q̄ ⁊ q̄lis sit ista vnio. ⁊ quēadmodū ꝓcetur. ⁊ cur ꝑ dr̄a additū. expimētalis ⁊ gratuita Porro q̄n ḡtuita sit hec vnio. q⁹ negaret

ad quã nec natura sufficit nec industria? Sz neqz satis ē vnio gtuita. si ñ pcipiaf. quēadmodū deus habitualr vnit p graz z ỹtutes in puulis baptizatz. qs tñ nō dicim? mystice sapiētes Supest igit difficultas velut vnica. qd sit z quō sit. vnitionis exprīētia Possum? aūt dicere. q exprimētalis vnio mētz cū deo. ē simplex tactus alis pceptio di gre sue. gtū faciētis dono qlis h incipit. z pficit in gl'ia. p grām cōsumatā Est igit hec vnio exprimētalis p/gustatio qdaz gl'ie pignus z arra felicitatis. eterne. cuiꝰria ē dispsio z auersio sup bonz mēte cordis sui Relinqt tādez hec depurata. seu expolita theologie mystice descriptio Dicēdo q est exprimētalis dei pceptio Potz aūt ponit pceptio cognitō qz gnalis est terī?. ad oēz vim mētis .s. rōnalē. concupiscibilē irascibilē. vl ad vim apphēsiuā z affectiuā. cuius nihil vereevidea tur pcipi/qn vis apprehensiua. occurrat. Alioqn vis affectiua fieri posset in cognitiua. gō aliq nedū occedū t. sed h pbare cōtendūt Hec theologiā scolasticā suscipiūt in hac pte. sz a mystica secernūt. super qua re videri poterit in processu.

R De exprimētali vniōe veritates

Exprimentalis dei perceptio. facialis z īmediata. nō bētur h in via de lege cōi. sz expectat p pīnio in gl'ia consumata Cōcedi tur hec ab oīb. n? oportz pbatiōibꝰimo/rari. imo sic occessa est ꝓpositio. vt in erro/rē aliq plapsi sint. dicētes q nec ī pria deus imediate videbit. sz in thophanijs qbusdā. ptēperātib inaccessibile lumē dei. imbecillꝫ mēti. Quo super erroe destruēdo. doctozes nedū copiosissima disputatiōe. sz sniali determinatiōe pcesserūt. iuxta notata dñi bonauente. scdo snīaz. dist. xxiij. Exprimētalis dei perceptio nō videt esse formaliter ipa vnio Admittit aūt hec pdicatio. qsi per cām vel occitātiam. sed nonmultum interest ad rem nostram Tāta qppe est onexio oīm virtuū mētz vel habituū virtuosoz cū habitu gre. z actu pncipali ei? q apparet qdā circūincessio. velut in bñdicta trinitate. suo mō Est em gra gratū faciēs. vna ī trinitate habituuz theologicoz z trina in vnitate sua seu radice. sic mēs vna ē in cētia. z trina ī potēcijs Utz ꝓ potētie sint realr ab inuicē distīcte vl tm̄mō relatīe seu opatiue. Et si gra pri? informat essentiā mētz qz potētiā pax interest p deuotz scrupulosi? inqrere Exprimētal' dei pceptio videt fieri. dū influxus formal' z hitual' gre gtū faciētis in actus suos imediate se ptendit. exemplū ꝺ formis alijs. dū ex actu ꝑmo q ē informāre pcedūt ad act? scdos. sic vita advivere. lux ad lucere. intellect? ad intelligere. sēs? ad sentire. Sunt aūt effect? plimi gre Tres hierarchici. Purgare. illuīare. pficere. qs aliq mltiplicāt. scom mētis vigorē. fulgorē. z amorē. dicētes q ỹtutē memorie. purgat. eleuat. z stabilit. fulgorē intelligentie illūinat informat z assimilat Amorē affectiue. pficit. vnit. z mētem accepta deo reddit Exprimētalis di p ceptio. fit fm fruct? spūs. qz maxim? z pm? est charitas. i. caravnitas. vñ pdeunt alij gaudiū. pax. patia. lōganimitas. bonitas māsuetudo. z fides. modestia. ꝓtinētia. castitas. Uñ charitas put est virtus theologica dic habitū. sz put est fruct? ostactuale caritatz. exprimētuz. l'sentiñtūqtuis nō at hō cercitudinalr vñ veniat aut quo vadat. sicut infra notabit. Exprimētalis dei perceptio. vel noticia si pura esse debeat z vehemēs. reqritur in sensibꝰ aīe ꝓporcionatz. sensibꝰ carnis. q purgent. illūinēmur z pficiant. p opatiōes gre gratū faciētis. qs nūc elicit immediate. nūc imperat mediate. p habitus/virtutū/donoz/z beatitudinū Sic exprimur. q hō nō pcipit se viuere/nisi dū aīa pcedit ad act? scdos p opa vite. q cessant vtiqz positz. impedimentis in sensibꝰ. p ebrietates. p somnuz per infirmitates. aut egritudines. Exprimētalis dei perceptio/si debeat esse p/fecta. z talis q dici mereat sapientia dīna vel mystica/terminat in caliginē quā inhabitat deus vere abscōditus. z qui ponit tenebras latibulū suū Qō vt fiat exp imētalr/nōe est mētē/ab oīmni cognitiuo actu/vel affectiuo circa creaturā oēm/etiaz circa se ipam/tūc vacare. z in silentio summo esse. moziqz deniqz toti creature. vt soli deo viuat creatrici eētie Hic est nunc pūctus difficultatis. z mysteriū abscōditū. qō nemo nouit p expientiā nisi qui accipit. Pōt tñ nosse p doctrinā in auctoritate fundatam. cū manuductionibꝰ z exēplis Alioqn. vane penit?. studuisz btūs dionī. cū ceterz/ordere libros sup hac re.

Rad Almaric

Experimētalis dei cognitio terminatur in caligine. sz prius deserit aliā caligine Caligo q̄ deserit/ est ois creatura. q̄ de se nō nisi caligo est. puatio. s. lūis Alioq̄n non diceret Johes de creaturis. q̄ lux in tenebris lucet. z tenebre eā nō cōprehendēt Fit aūt ista desertio fm tria. q̄ notat dion. in ꝟbis p̄missis Prio deserit opatio sensitiua. q̄ nō oportet vt vegetatiua deseratur Sco opatō intellectia scōm oē ens. z ñ ens. z hoc plane accipiēdū ē de ente l'ñ ēte creato vel creabili. nō ō ente p̄mo z puro Tertio deserit mēs ipa. ñ vtiq̄ q̄n manet essential'r in se. Alioq̄n eēt z nō eēt. nisi velimus insanire cū almarico. et sil'ibus hereticis dicētibus mētez cōtēplatiui vl'bti posse suū esse in p̄prio gñe. z redire in illud eē ideale. qđ habuit essēcial'r in arte diuina Et hoc eēt p̄ius mētez ānihilari. aut nihil oīno posset anihilare deus. Et hoc aliq̄ volūt sz male. q̄ sil'r ipe creare nihil possz Quid ē igit mētē se ipaz deserere. hoc est ipaz in actu p̄imo suo ēntiali manentez nullū actū scōm circa se ipaz aut circa qđlibz aliō ēs. p̄ter deū exercere. et tūc intrat nouā caliginē. de q̄ seq̄t exponēdū

¶ Experimētalis ōi cognitio seu noticia vl' p̄ceptio/ quā inuestigamus. q̄ nō terminat in deū clare z nude visum: sistit in caligine q̄dam supra se. deserendo p̄imā caliginem creaturaꝝ. post se. vel sub se. imo z se post z subse. mō dicto. Rō est q̄ nec mēs bz oculū qui natus sit ꝟ videre deū. nec deus obiicit directe z imediate/ seipsum Grandis attū difficultas est. si ois notitia expiñtalis sit intuitiua. sup q̄ noticia tractat de scō nōie dei Satis sit hic dicere q̄ intuitiua cognitio dei/ non negatur hic in via ex hoc p̄scise q̄ deus est obiectuz im̄proportionatū mētis oc'o. p̄pter excellentiā visibilis. sz q̄ nō placet deo Rō q̄ obiectū intelligibile. quāto est p̄fectius. tāto magis. idoneus est oc'us mētis cape ipm Nō enī ledit armonia mētis de se ab excellentia intelligibilis. quēadmodū destruitur armonia oculi sensualis p excellētiaz lucis. Cōparatio igit oculi vespertiliōis ad solē: nō ōt oēm sil'itudinē ad oculū mētis. respēu manifestissimoꝝ in natura. dicēte aristotele q̄ intellect' q̄nto p̄fectioza intelligit: tāto sit habilis ad altioza. vñ ꝓbat īmaterialitatē ipius.

¶ Experimētalis dei p̄ceptio p caliginē/ non fit sine clarissima irradiatiōe. ac sine silentio susurrāte. z occulte dicēte. Difficili' ꝟ viōz ad explicandū Credēdū tñ ē ꝟbis dionysij. crebro sic loquētis in diffinitiōe sapiētie z alibi Placuit inq̄rere exēplū sensibile visus corpalis ad lucē solis. fit eñ freqñs p dionysium z augustinū z aristotelē cū ceteris. cōparatio talis. q̄ nihil simili' in creaturis corporeis/ luci spūali/ q̄s lux solis. sicvisui corpeo visio mētis. Exēplū vnū Dint due domꝰ valde distātes. q̄s. q̄libz/ fenestrā habeat aptā. aspēu mutuo z directo. sit mediū p̄ius expeditū. sit oculus seu videns in vnā fenestraꝝ. Statq̄ q̄ si nullū sit in medio lumē/ puta de nocte. oculꝰ erit inter duas caligines. q̄s. nullaz attinget. q̄ nec illā q̄ retro se est in domo sue fenestre vel istā q̄ in ista fenestra est. q̄ ad fenestrā vacuitatē nō ptingit medio nō illustrato Sz illustret medium. p q̄ō acies oc'i dirigat ad fenestrā opositā. iudicabit vtiq̄ talis oc'us eē caliginē. q̄uis domꝰ intra se copiose sit illustrata Docet ꝟ expiētia cū rōne p̄fectiuoꝝ. q̄ nūq̄ viōz lux sine coloris mixtiōe. q̄ nō est nisi in corpe terminato. Uñ oculꝰ carnis pure. in medio lucis. positus/ nihil videret. sed esz in caligine Ecce q̄ ad inspiciendū caliginez oportet q̄ oculus sit inter duas caligines retro z añ. Oportz nihilomin' si debeat anteriōr caligo videri/ q̄ fiat irradiatio p medium. Exēplū de voragine terre. q̄ nō agnosceret p oc'm: sub se tenebroso medio inter oc'm z voraginē nullaten' illustrato.

¶ Exēplū alterꝝ. qđ ab aug'. iā p̄us inductū est/ de diuisiōe spūs Sit oculꝰ in excelso monte. q̄lis ferē esse olimpus. sit ab imo nubes caliginosa. p̄hibēs aspectū oīm q̄ sub eo sunt. sit rursum inter solem z oc'm alia caligo/ impediēs aspectū solis directū. non aūt diffusionē lūinis ex obliquo Cōstat q̄ oculus satagens inspicere solē/ nō intuebit nisi caliginē. q̄uis inde suscipiat obliquā irradiationē Alioq̄n ñ videret oculus istā caliginem: radiatiōe hmōi nō existēte Potest ꝟ induci illō Isaie Surge illuminare hier'm. ecce tenebre operient terrā z caligo p̄p'os. sup te aūt oriet dñs. z gl'ia ei' in tevidebit Cōsonāt exēplis. ꝟba Ricardi de diuisiōe aīe z spiritꝰ. In hac inq̄t diuisiōe/ aīa z qđ aīale ē in imo remanet. spūs aūt z qđ spūale est z qđ eleuat ad sūmā. z ab infimis dicitur.

vt ad sūma subleuetur. ab aia scindit vt dño cōiungat. qz qui adheret deo. vnus spūs est cū illo. Felix diuisio z mirabilis separatio vbi qō corpulētuz est z feculētū deoꝛsuz remanet. qō spirituale est z subtile/vsqz ad ꝓtēplatiōz dine gl'ie sublimat. z in eādez imaginē transformat. Pars inferioꝛ ꝓponit ad summā pacē z trāqllitatē. cū ps supioꝛ sublimat ad gl'iam z iocūditatē. Hec aūt sub eisdē verbis ponit auctoꝛ de spiritu z aia. Que ār sit ista pax. q. gl'ia. q. iocūditas. z qd est qō videat. hoc ē qō inārim⁹. Expimētalis ōi ꝓceptio. nō fit p solā abnegatiōez. Rō qz pura negatio nihil pōit. Vñ vt damasc'li. iiij. ca. iiij. in fine ōt. Sūt etiā q̄dā. affirmatiue de deo dicta virtutē supexcellētis. negationis hñtia. puta. tenebras dicētes in deo. nō tenebras intelligim⁹. sz qm̄ lux nō est. sz sup lucē. z lux qm̄ nō tenebre est. hec ille. Sic igit quicqd affirmatiue de deo dicimus/includit negationē aliquā. z econuerso negatio relinqt affirmatiōz. nō q̄dē ad idē z scōm idē. z p eodē. Aloqn essz ꝺdictio manifesta. sz accipiunt affirmatio z negatio. respcu diuersoꝛ. qz negat a deo quicqd est impfectiōis in creatura. sicut ois creatura est impfecta. quātūcunqz pfecta sit in suo gñe. ꝓponit p supexcellētiā affirmatio de deo. Propter ea ōt sepe dionꝭ. qꝺ de⁹ nō ē ens. sz supēs. supbon⁹ supdñs z sil'ia. Expimētal' dei ꝓceptio/claudit in se duplicē viā cognoscēdi deū. scz p abnegationē z excellētiā. nec via abnegatōis sufficit. nisi via excellētie adiūgat. nec eꝫ. Propterea dānat⁹ ē artic'l⁹ pisicē. dicēs qꝺ nō ꝓgnoscim⁹ de deo h̄ in via. nisi q̄d ñ est. Explū bti dionꝭ. est aptissimū. vbi dicē scdo de mystica theologia. Sicē p seipm agalma naturale faciētes. i. imaginē. ex ligno vel lapide. auferūt ea. q̄ supiecta sunt puta oc'li visiōez vetātia. z ipam in se ipa ablatōe sola/occultā manifestāt foꝛmā vl' in manifestatiōez ducūt. sic supple fit ī cognitiōe. p abnegatiōez. Cōstat āt qꝺ statue factoꝛ nihil addit ad lapidem vt sculpat imaginē. sz trahit tm̄ mō de eo. Cerūtam̄ aliq̄ ablatiōe facta linqt pulcrā. scz imaginem. Cōsonat Augu. dionysio. z explo p ꝓfirmatiōe dictoꝛ. sic ōt. Sū audis. bonū ℔. bonū illud. tolle bonū hoc z bonuz illō. z vidēs si potes ipm bonū/nll'o alio bonū. tē videbis deū. Ita de ꝓo. Ita de pulcro. Ita de ente. pcipue Ita de q̄libz attributo dino. Expimētalis cognitio dei. ꝑt intelligi p ablatiōez fieri. septē modis. Quoꝛ duo spectāt maxie ꝓposito nostro. Un⁹ ad intelligētiā ali⁹ ad deuotōnem. Unus modus ē p nōis impositiōz ali⁹ p volūtariā acceptōz seu credulitatē. Tertius p realē ablatōz. Quart⁹ p intelligētie depuratōz. Quint⁹ p intelligētie pspicacitatē. Sext⁹ p intelligētie deifoꝛitatē. Septim⁹ p intelligētie simplicissimā vnitatē. Discurram⁹ p singl'os mōs. Est itaqz prim⁹ familiaris nobis p statu vie ꝑbi gra deuno hoc nōie bonū vl' boitas. qz bito ō ipo sic accipi poterit ō ceteris. Experimur itaqz qō sint aliq̄ res/a nobis appetibiles vel qꝛutiles. vl' qz ōlectabiles. vl' qz pulcre et honorabiles. Impōim⁹ ad hec appetibilia significāda ℔ nom̄ bonū. Expimur ꝓseqnter qꝺ res appetibiles sūt in mlt⁹ defectuose/z qꝺ rbicūqz q̄rim⁹ refectōz/ibi repim⁹ aliq̄z defcōz molestā appetitui carnis aut spūs. Procedim⁹ vltra ad impositōez vni⁹ nōis qō sigt bonū vsqz q̄qz pfcm̄ cui nihil assit vl' adēe possit de malo. nihil bonū desit. ita qꝺ sit bonū q̄ mai⁹ cogitari nō possit. sic̄ augs accipit. postmodū anselm⁹ de hoc nōie de⁹ qō appellāt bonū simpl'r ens aut sūme pfcm̄. Una ipositōe fcta. ꝓfestim ois q̄ scit ipōnē z audit hoc nom̄ de⁹ vl' ℔ nomē bonū nll'o addito. i. bonū simpliciter. qz simpl'r dico qō sū addito dico. Dis itaqz tal' accipit. p reliq̄ re tl'i pstātissima q̄ceteris oīby añpoit. hoc nomē bonū z hoc nomē de⁹ ita qꝺ ꝓuertibl'r se hñt bonum simpl'r z de⁹. Cōstat ita fieri potuisse z factū esse. z ita retineri. Quo ꝓsuppoito voluit Anselmus z q̄dā alij/demōstrare deū ē sic̄ putabāt cuidēs ē qꝺ bonū q̄ maius cogitari nō poterat. nēario erat. Alioqn si possz nōē. iā nō eēt bonū q̄ mai⁹ cogitari nō posset. Sed scōm veritatē pcess⁹ est sophistic⁹ z inualid⁹. si ñ aliter ꝓfirmet. Diceret em̄ insipiēs ꝓtra q̄z arguit se admittere istud q̄d nois qꝺ de⁹ ē bonū q̄ maius cogitari nō pōt. negarz tm̄ qꝺ aliq̄d tl'e sit in re. sed tm̄ in nōie sic̄ si de⁹ impōeret ad significādū bonū sūmū in trib⁹ suppositis absolutz. nihil in re nomini rnderz. Propterea restat secūdus modus q̄ necessarius ē accedere volēti ad deuz credere. s. volūtarie qꝺ aliq̄d tl'e bonū ē ꝛe ī rez nāta imo sup omnia que cogitari possunt in

rez natura. p aliquã imaginatõez. rationem. vel intellectũ Dec aũt voluntaria ⁊ fidelis acceptio. que nedũ ꝓcedit ꝗd nominis/sed ꝗd rei firmiter credit. ⁊ ita in oñi locutõe sibi supponit. hoc ꝯomẽ deꝰ. q; suppositio est acceptio termini in ꝓpõne pro suo signato vltimato Ex hac acceptione scõa. ꝑtinus elucidare possemꝰ quẽadmodũ deuotissima mẽs laicorum simpliciũ/ꝑtingere p̃t ad exꝑimentalem dei ꝓceptõez seu theologiã mysticã. que in vnioe ꝓsistit mẽtis ad deũ. dũ ꝓiũgit eos sibi. dũ dispgit supbos mẽtis suis/Dergamus attñ prius/ad aliquẽ modoꝝ aliꝝ nũeratoꝝ declaratõez Et quidẽ tertius p̃t a solo deo fieri. redigendo oĩa bona/in vnũ se bonũ ꝗ̃r erãt ab eterno añ mũdi ꝓstitutõez in architipo mũdo solo ⁊ nõ ml'tũ facit ad ꝓpositũ. nisi p ꝗ̃nto facilꝰ venit fidelis simplex vl' theologꝰ ad cognoscẽdũ. supeminentiã boni eterni sup omne aliũ boni nomẽ. qñ credit vnũ posse necessario manere. alijs nõ exñtibꝫ vel destrucꝯ. Quartꝰ modꝰ maxime ꝓgruit ꝓposito augusti. ſm quẽ proceſſit in suis ꝓfessionibꝫ. imo ĩ oĩbꝫ pene libris suis. etiã cũ simplice mr̃e sua. dũ colloq̃rent valde dulciter ad fenestrã. Deputabat itaq; mr̃em deuotã talis abstractõis phicalis esse capacẽ. ꝓut colligitur ex libro suo secũdo de ordine. dũ vult deducere q̃ oĩs phyloſophica traditio/ordinate ꝓcesſit ex amore. ꝓuia grãmatica. deinc logica. ⁊ ꝓsequẽter suo ordine de reliquis Amor eñ cũ fuerit bũani ꝓuictus ad quẽ loquela req̃rit. nec sufficit nisi polita sit rõ ſm deductõz illic traditã. cui⁹ in laudẽ pithagoze nimius fuit. vt idẽ in retractatõibꝫ fatet bũiliter Augꝰ. Quodꝰ iste tãꝝ reputatꝰ est a phis. vt diceret absq; illo/ nõ posse q̃q̃ scire ꝓprie vt intelligere Ita eñ posuit Alb. in suo de intellectu ⁊ intelligib. deducẽs p lõgũ ꝓcessuz. põnes antiq̃ phoꝝ. imo ⁊ idolatraꝝ q̃ theleritis ⁊ theorgicꝭ. purgatiõibꝫ vtebant q̃ꝝ meminit Augꝰ. de trinitatꝭ. disputãs aduersus eos. Quid ꝑterea dicemus de isto q̃rto. abstractiõis mõ. si fieri p̃t absq; deuotione? Constat ita posse. q; cõis est ad oẽm cognitionẽ de reby habendam p rationẽ maxime per intelligentiã Quz aũt intelligentia multiplr̃ inueniri. sicut ex triby modis ꝓsequẽter additꝭ colligit. ꝗuis ꝓceperint aliq̃ boetiũ voluisse intelligentiã esse solius dei. ſz moderatius est vsus. q̃ est solius diuini gñis. sicut ratio hũani. Benꝰ aũt sumus dei. licet nõ illa perfectione bic q̃ crimꝰ. dũ silẽs crimꝰ deo ⁊ angelis vel intelligentijs eius Intelligẽtia: nõ exit in actũ suũ/absqmltis abstractionibꝫ. ꝓpter ꝓnexiõez suaz cũ materia. Corpus aũt qđ corrũpit aggrauat aĩam. qm̃ pro statu vie talis est ordo potentiaꝝ q̃ superioꝝ nõ exit in actus suos/nisi precesserint actꝰ inferiozes Doc aũt ſm Aug. nõ est nake nisi destitute Porro seq̃ns modus huius respiciebat statũ nake sue primitꝰ institute. silr̃ ⁊ excellentꝰ specta/bat ad angelos ante gl'ificatõez creatos. Remansit hec pspicuitas naturalis. etiã in ipsis demonibꝫ q̃ ad speculabilia. In practicꝭ. eñ excecat eos malicia vehementer Sextꝰ demũ modus spectat ad oẽs gl'ificatos spũs. Septimꝰ ꝺo ꝓprꝰ est soli deo Restringet aũt ſmo nr̃ ad duos modos. q̃bꝫ p̃t per abnegatõnẽ ⁊ ablationẽ/ꝺgnosci deus Unꝰ est fidelis⁊ simplex deuotio. Aliꝰ est phica vel theologica intelligentie depuratio Sic eñ semp a disꝑsione fit resolutio ad vnitatez. sic a pluralitate singulariũ vagoꝝ/ vt ens/ boc bonũ/cũ inuolueris. accidẽtiuz loci ⁊ tꝑis. bic ⁊ nũc/fit resolutio ad vnitatẽ spẽi. ⁊ ꝓseq̃nter ad q̃ddítates simplicissimas. q̃s signãt termini transcendentes. Corrñdent ãt vocibꝫ ad extra/ꝓceptus naturalr̃ significãtes. ſm q̃s sumebatur suppositio naturalis Colligimꝰ ex bis duas pro fundamento veritates. Prima q̃ exꝑimentalis dei ꝑceptio/ꝺgnitionẽ intelligentie pure p̃cedentẽ nõ req̃rit. nec seq̃ntem Apparet p indirectũ. qm̃ hec intelligentia. paucissimis ꝓuenit Theologiã ꝺo mysticã ꝺt dioñ. cõem esse ꝑpianoꝝ. Altera ꝑtas Exꝑimentalis dei ꝑceptio. p̃t in simplicibꝫ p deuotionẽ obtineri. q̃nq; facilius q̃q̃ per lr̃atos. Ptz ex descriptionibꝫ deuotionis. ⁊ exꝑimentalꝭ noticie. ⁊ abstractõis voluntarie p solidã fidẽ Reuolet tãdẽ. O ad a. finis ad p̃ncipiũ tractatꝰ ipiꝰ O btã ꝺsolatrix pcedq̃ ceptus est sub hac nota cantici tui Dispsit supbos mẽte cordis sui. Resumat imaginatio. de triclinio cordis. Fiat ſm illud deductio clarificãs q̃ supsunt. Constituat sibi nr̃ spũs, tria cenacla. Infimũ

mediū ⁊ summū. Sit in infimo sicut in cipiens. sit in medio. s. scō; pficiens. sit ī tertio pfectus ¶ Cōcordātiā sup qua stabiliat. accipiat. ex ꝓsideratiōe sacramēti eucharistie. de q̄ fiet posterius ſmo sup isto. Esurientes impleuit bonis. Sunt in hoc būdicto eucharistie sacramento. primo res sacramenti. que est vex corpus xp̄i. signatum p accedentia panis simul ⁊ vini ⁊ ꝓtentum Est insup hoc corpus verū. sacramētū totius corpis mystici. qō est hic signatū. nō signās autōtētū Et tertio p ꝓcōitātiā pſonalē ⁊ essentialē. ipe verus deus. qz caput xp̄i de? ¶ Ecce q̄ sps hōis fidelis. simplicis etiā. ⁊ sine lr̄is. pt ⁊ dz ꝓsiderare ⁊ credere cū aīa. s. ī infimo cenaculo posita. qm̄ hic est corpus xp̄i verū ⁊ viuū. cū articulor fide. q̄ hūanitatez respiciunt Potest ex hac fide; totā se recolligere ad meditatiōem istor q̄ corpaliter acta sunt p xp̄m. ⁊ ex illa meditatiōe pt cōcipe spm̄ deuotōis p piū ⁊ būilē affectum Pōt etiā virt? spūsci talē affectū deuotiōnis ita purificare; vt ad nihil aliud diligendū p tūc. saltē qō sit aduersus se ꝓuertat affect? sic credētis. ¶ Cōuertat se modo sil̄ ad piā ꝓsideratiōem. ⁊ fidelez corpis xp̄i mystici. i. aīaꝝ iā saluataꝝ in paradiso/ vel saluandaꝝ de hoc mūdo. ac etiam de purgatorio. Hec ascensio tenet locū suū. vbi lustrat spūs vniuersa in circuitu. celestiū. terrestriū. ⁊ infernor. Cōuertat ⁊ eleuet postremo fidelē sue meditatōis deuotōez/ad solū deū. secludēdo nō p rationē seu intelligentiā. sz p sincerā dilectionē/oē aliud diligibile creatum. sub enigmate soli? pie fidei. q̄ credit actualiter. q̄ hic est de? suus. q̄ mai? ⁊ nobilius cogitari nō pōt nec amari. q̄ tot? est desiderabil'. Sepe ꝓptus est in deuot; simpliciby tot? casus quē ponim? ¶ Ex q̄ colligim?. quē admodū deuot? simpliciū spūs. exercet se tripliciter vniendo mētez suā in deo. p pium ⁊ būilē affectū ad h̄ sacr̄m Spūs aūt magi. eruditꝰ. p rōem ⁊ intelligētiā pōt ex industrijs sciētialiby acquisit; clarius ista ꝓgnoscere q̄s p solā fidē. sz non verī? nec sublimi? Vñ visitaui ꝑdē in infirmitate sua q̄ndā feminā etate grādeuā Quesiui quō sibi esset. Hor suspirādo clamauit quō potuit. Remoui cor meū ab oñi creatā. ⁊ reposui in creatore. Ego ꝙ rñsiōez tāte fidei stupēs ⁊ laudās/ abscessi. h̄ vnū inferens. Sat; est. Et ꝙe si ex aīo. nihil s̄ ¶ Spūs subiñ fas bz. p sapiētie diffusi ¶ S onē ⁊ illapsuz/magi. sursuz agi ⁊ reduci. q̄lis erat pauli mēs Siue inq̄t mēte excedim? ꝺo. Et itez Sapiētiā loq̄mur inter pfectos. Et rursus Nos aūt reuelata facie. trāsformamur de claritate ī claritatē. tāq̄ a dñi spū Sapiētiā hāc. s. dicim? descripsisse dionisiū. tractātes illud Et scīm nomē ei? circa finē. Assignat idē dioñ. q̄ hec sapiētia est amēs ⁊ irrōnalis ⁊ stulta. ⁊ tñ est oīs rōis ⁊ mētis ⁊ scie cā ¶ Vide am? de ꝙbo h̄ te docēte ⁊ illūinante O virgo brā. sapiētissima femina. Quid sibi vult h̄ ꝙbū. vt sapiētia q̄m q̄rim?/in nllo videar nr̄i triclinij cenaculo repiri. Nūq̄d in supmo vbi mēs habitat? At sapiētia ē amēs. i. sine mēte. Nūq̄d ī medio. vbi rō collocat? At ipa dr irrationalis. sine rōe. Nūq̄d in imo vbi cognoscit aīa? Sz hec sapiētia stulta vocat. q̄si sciam nullā hās ¶ Dic obsecro te ꝙgo prudētissima. dic p sapiētiā tuā. q̄ pacto talis repugnātia. ꝙbor ⁊ nōim? imo ⁊ rex/ secū stabit? Hoc est qō lōgo iā pcessu vestigauim? Hoc altero iā tractu pozi ꝺ scō nōie filij tui/ q̄dā dicere spopōdim?. sub te fisi. Hoc nūc exsoluere tētabim?. expōnē recēlentes diffinitōis. sapiētie. a deuoto tuo dioñ. posite ¶ Sapiētia inq̄t ē dinissima ꝺi cognitio. q̄ est p ignorātiā ꝓgnita. fm vnionez sup mētē. qñ mēs ab oibalijs recedēs. postea etiā si ipsaz dimittēs. vnita est splēdētiby radijs. inscrutabili. ⁊ pfundo sapiētie lūine illūinata. Fiat q̄ p pticulas nr̄ cursus ¶ Sapientia ē dinissima dei ꝓgnitō Cū dei ꝓgnitio hic in via (qz sic loq̄mur in seq̄tiby) sit triplex in gñe Quedā symbolica. bñ vtēs sensibiliby. q̄dā ꝓpria. bñ vtēs intelligibiliby Tertia mystica q̄ ducit ad supñtales excessus Hec tertia h̄ nōiat? diuinissima. qz pfectissima. qz expimental'r habita. Quid enī perfectius scitur. q̄s qō in experientia cognoscitur? Supra vero deductum est q̄ theologia mystica est experimentalis dei perceptio. ⁊ intuitiua. suo modo. ¶ Sapientia est per ignorantiam. cognita. Si ad idē ⁊ scōm idez omnino fiat locutio/ constat q̄ hoc constare non potest. sicut nec contradictio potest. Referuntur ergo ad diuersa hec duo. per ignorantiam ⁊ cognita. Tollit

vnitio intellectual'. discretiua cuiuscuncz rei create vl' creabilis. z ꝫ nō in habitu. sz in actu. saltē intentio. q̄ possz mouere vel trahere intellēm discretū/ad impediēdū affectū mētz circa deū ab actu. q̄ ꝺr ꝫgnitio. ¶ Sz q̄lis cognitio. statim apīk ꝫmunionē sup mētez. Erit sup hac vniōe sermo posterior sup illō. Esurientes replenit bonis. Nō em̄ ꝑt hec materia grādis. tota simul euolui. Uocāt vniōez hāc expositores dionysij q̄s legi. vniōez extaticaz vnientē affectū mētis cū deo. Uidet alijs q̄ hec vnitio nō sit formal' amor vel dilectio. sz radicaliter fundat' in gr̄a gr̄ūfaciente dū est in actu sic̄ p̄ncipali z supmo. q̄ est vnire cū deo. Jutta illud apli Qui adheret deo vnus spūs est ¶ Hec vnitio p gr̄am p̄supponit tres virtutes theologicas. dona siml' z btūdines. z ceteros habit⁹. p̄sertim infusos. quoz gr̄a gr̄ificās est radix. forma z finis. qō ꝺr ꝓpter grās solū gr̄atis datas. q̄ nō reddūt ex se gr̄ūm deo. vt sunt gr̄e oēs si stricte loq̄mur. ꝓter charitatē. Cui⁹ rō ē q: sola charitate excepta q̄ nō ꝓpatīk qōcūcz mortale ꝫ legē dei. ceteri habit⁹ stare p̄nt cū pcō mortali zgre ꝺuatiōe. sz eꝫ gr̄a stat sine illis ¶ Rursus hec vnitio ꝺr sup mētez. quēadmodū tractatu scō sup illō Exultauit spūs me⁹/deductū est. mariā fuisse supra spm̄. imo z sine spū q̄z dū cecinit ꝫ cāticū Magnificat aia mea dōm Propterea ꝺr hec sapientia amēs. nō q⁹ mēs ꝑdita sit vel destructa. sz q: ꝑ tūc. de se nil cogitat. intelligendo seip̄az actualiter vel amādo Et hoc explicat' cū subdit' in diffinitiōe. q̄ mēs abo͂ibalijs recedēs. postea etiā seip̄az dimittēs. Hoc q̄uo fieri possit. plīes oñsuz est. etiā naturalib⁹ industrijs. marie p̄supposita fide summi dei. ¶ Sz qō sequit' ꝑsus gr̄atuitū. ad q̄d n⁹ natura sufficit. nec attingit industria. ꝓterea iure ꝺ̄ hec sapiētia singulari p̄uilegio. data a spūsc̄o. q̄bvult z q̄uo vult spirāte. z nō nisi fidelib⁹ xp̄ianis. q̄ntūcūcz alij fuerint ꝑ intelligētiam eleuati z illūiati. Hec sapiētia nō datur ꝑ letitiā internā affect⁹ circa deū. sine sapiētia incarnata z impanata sic loq̄ndo. Sz q: xp̄s ostiū est. ad hanc sapiētiā ꝺuc⁹ z scala. Idcirco sequit' vnita est .s. mēs supior z p̄ncipalior portio spūal'. supsplēdēt⁹ radijs inscrutabili z pfundo lūine sapiētie illuminata. ¶ Cōfestim elicitur. q⁹ hmōi sapientia/non sit pura caligo. nec pure tenebre. nec pura ignorantia. Alioq̄n. mēs ipsa. q̄liter esset/inscrutabili z profundo lumine illūinata: ¶ Colligit' sc̄o. q⁹ hec illūiatio neq̄t haberi. ꝑ hūanum scrutinium. q: dicitur inscrutabili lūine. z ꝑfundo. q̄m ad illud nequit per se ratio vel aīa deducere. sicut nec altitudinē dine sapie penetrare Sūt em̄ apō deū idē/altitudo seu sublimitas z pofundō. sicut ip̄e est initium z finis. Solus igitur spūsc̄us. capax hanc illuminationez sapientie. cuius spūs est acut⁹. z oīb⁹ mobilib⁹ mobilior. attingēs vbiq̄z ꝓpter suā mūdicā Sp̄s. aūt sc̄us quē mittit p̄ in nōie filij/nō est acceptor sublimiū p̄sonaz in docendove ritatē/paruul' z simplicib⁹ derelictis. qui credūt in filiū Quin etiā/si q̄ dici possit acceptio. cadit illa sup paruulos z hūiles in oculis suis Ita p̄ inq̄t filius. z sic placitū est apud te. Placitū dicit. nō cuiuscūq̄z meritū Cōfundit hec sn̄ia gūaliter oēs scrutatores maiestatis. hūana q̄uis industria. nisi hac vna sola hūiliari sub potenti manu dei. vt nos exaltet factos hūiles Porro recūbere in nouissimo loco. cū nouissimo viro xp̄o/i cruce posito. vt dicat ip̄e qui nos inuitauit. Amice ascende superius. veni vsq̄z ad tronum p̄is. z in ei⁹ sinu q̄esce. vt tibi sit gloria in idipsuz. ¶ Promptū erit. deinceps cōcordare. retentis p̄ius dictis. quid sit diuina caligo. quid diuine tenebre Siq̄dem est vna caligo. respectu creaturaz. similiter z tenebre/q̄m cessat actualis illuminatio. seu visio intellectualis. vel sensualis/cuiuscūq̄z creature. Imo z ipsiusmet mentis. cessat consideratio de se. Est altera caligo seu tenebra. que dicitur diuina. quia nullo modo comprehendi potest a mente. illud qō per illuminantem radiū. vel radios oste͂ditur. z hoc minus q̄z abyssus corporalis immensa. per oculum. quocūcz solis lumine. superfusum / penetrare Fas tū ad illō immensum diuinum quantuncūcz sit absconditum z in caligine positum. visui spirituali. Fas inq̄z affectui. quod aspiret. quod desideret. quod ad illud q̄lecunq̄z sit/vnitiuis p̄otensionib⁹ se ex tēdat. Siq̄dē z inuisa nec plene cognita diligim⁹. desideram⁹. suspiram⁹ z spam⁹. ¶ Habem⁹ igit' duas caligines Unam inferiorem. que est actualis ignorantia

creaturaꝝ. Altera a supiori. que actualis ignorãtia dñi. q̃ ad visionẽ obiectalẽ. habem⁹ mediũ/lucẽ. imo lũia mlta. mltos radios. q̃ tñ sũt vna virtus vnitiua. vnus radius/sursuz educẽs ad pr̃ẽm lũinũ. vñ oritur vt a fonte. Sic̃ insup virt⁹ magnetis attrahit z reducit ꝛpuertit ad se ferrũ Et gñali⁹ sicut oñe obiectuz appetibile/ suũ trahit appetitũ qđ vidit q̃ dixit Trahit sua quẽq; voluptas Vño loq̃t sp̃sa ad sp̃suz. Trahe me p⁹ te. Sciebat qz nemo venit ad eũ nisi tractus Bz o felix tractus ¶ Orit hic nõ parua dubitatio. q̃ fundat̃ i notificatiõe. q̃d fit dina caligo vel tenebre. Estẽ caligo talis. defect⁹ cõprehẽsiõis dine maiestat̃. Cõstat ãt/q; beati. sil̃r ab illa ꝛphẽsione deficiũt. z si nõ ab apprehẽsiõe. Soluit hoc nomen mox additũ z si nõ ab apprehensiõe Apprehendũt itaq; deũ obiectal̃r z nude z clare immediate ꝓterea dicũtur extẽso nõie ꝛpprehẽsores. nec reliquũt eis tenebre vlle. vl̃ caligines. vel thophanie ꝓut hic in via. Sũt idcirco ſp in luce z lũine sup se q̃ntũcũq; exaltet deus apõ mentez btãm incognitiõe Dec⁹ in via. qz nec mẽs hz oculos dispositos p lumẽ gl̃ie/vt videat obiectal̃r deũ nec de⁹ vult obijcere hic nude semetipm. Et hec rõ potior est prima. qz si vellet hic deus posset. qõ z fecisse creditur moysi ꝛpaulo. z dilectissime feminaꝝ. Nõnull̃ etiã fortassis ex ꝓuilegio zexercitio amoris. singl̃ari Hinc bernardus. ꝓexposito ꝙbo illo Abscõdit lumẽ i manibus/scribit ad Cartusien. de monte dei/ dicens Nõnũq; q̃si ꝓtrãsiẽs gr̃a/pstringit sensuz amãt̃. z cripit eũ sibi. z rapit in deũ ꝓ modulo suo ad moñtuz id ipm ei oñdẽs videduz sicuti est. Interim etiam z ipm efficit. id ipm. vt sit suo mõ. sic̃ illõ est. hec ille. Bonãt in hac sniam. pl̃ima ꝙba Aug. z Bregorij. Nõnulli ꝙ/lati⁹ z elati⁹ h̃ asserũt q̃z satis est. dicẽtes aiam in oẽz plenitudinẽ dei trãsire/vt optat apl̃s i illõ. s. ideale eẽ suũ ꝛpuerti. qõ hñt ab eterno Posse z h̃ sane intelligi. z inõ colligi singl̃aritas. amoris. singl̃oꝝ btõꝝ in deo. sic̃ hz z attingit q̃libz linea ꝓpe cẽtꝝ suuz. singl̃r z discrete. qõ tñ oiby lineis cõe ẽ z sibi Desipiũt aũt. qz ñ ꝓcedũt aiam in eẽ ꝓprio sui gñis remanere. ¶ Sequt de reliqs q̃ ꝺdictiõez implicare videnť. Silentium occulte docens Est pax illa mẽt̃ q̃ exuperat oẽm sensum. z q̃es ab oĩ ope intellectuali z sensuali mõ dicto Est q̃ sibul⁹ aure tenuis. p⁹ spm̃ ꝛpũctiõis. subuert̃tẽ mõtes. z ꝛterẽtẽ petras pcõꝝ. p⁹ ꝛm̃tatiõez se manifestãtez in ꝛfessiõe. p⁹ ignẽ zeli satisfactiõis Dic sibul⁹ ẽ vocatio marie in silẽtio p martham. Dec est vox. aure lenis. cui⁹ venas susurrꝝ furtiꝫ capit auris. ꝛtẽplãtis Dec mors optabilis sine q̃ nõ vidz de⁹. qz nõ videbit me hõ z viuet. ait dñs moysi. Dic ẽ vẽtus roris/flãs in medio fornac̃ babilonice. q̃ est coz nr̃m. sue nare destitute ꝛelictũ. Flã coz impij/ q̃i cliban⁹ ignis succẽsus Quãto putas opus est silentio. q̃nta pace. q̃nta serenitate. vt audiat̃ vox sp̃si. in abscõdito cubiculi cũ sp̃sa int⁹ introꝝ suz valde. cũ sũmo silentio. solus cũ sola delectat̃. nec admittit alienos. Sil̃r z sp̃sa secretũ captat. nũc in foraminiby petre. i caueꝛna macerie. nũc in mõte mirre. aut colle thuris. nũc sup mõtes aromatũ Vñ cũ q̃sisset dilect⁹. Que habitas in ort̃ amici ausculta Fac me audire vocẽ tuã. verecũda ꝺ pñti a amicoꝝ. inter linearis. Fuge dilecte mi nõ q; eo vellet carere. ſz hr̃e solitariũ. Et vbi? Certe sup mõtes aromatũ. q̃ sũt mõtes eẽni a q̃by de⁹ mirabl̃r illũinat̃ Pascit in illis z quiescit. vñ turbati sunt oẽs insipientes corde Claret subinde q̃d sit obscurissimũ illõ. quod est supmanifestissimũ. h̃ est ipe de⁹ Cõstat autez illud pḧice traditõni. q; manifestissima nat̃e/sicut deus z intelligentie/sunt occultissima nob̃ Veritas est/q; pḧia nõ ꝛsiderauit aut cõcessit reualatiões desup a pr̃e lũinũ. q̃les ponit z in q̃by q̃si solis. innitit̃ spũs xp̃ianus Voluit de⁹ efferre nos/ad supernaturalẽ z eternã vitã. Dedit ꝓpterea legem z. sacramẽta sua. sup naturã. Ita vt vita xp̃iani magis pendeat a miraculis q̃z natura Milita boc cõtra curiositatẽ. oĩm naturalia scrutãtium. vel ex eis in viuendo pendẽtium. sicut astrologoꝝ nõnulli sunt. z medicoꝝ. z alioꝝ/p prudentiã. suam. regere rempuplicam existimantium. quales omnes deducit in stultum finem crebro deus. vt sciãt̃ quia dom̃in⁹ ipse est deus qui regna mutat z tempora. Perspicuum deniq; fit. q̃z alta sis mente contemplata. virgo beata. tu super omnes illuminatrix. z illũiata. cuz decursu mundi labentis ꝓgrinatiões hominuz.

sub stabili dei puidentia pspiciens/ceci-
nisti. Disperſit supbos mēte cordis sui.
Firmās p id qō sequit Deposuit potē-
tes de sede z exaltauit humiles.

Sequitur tractatus

viij. p didragma seu dialogū. ptitōs bñs
ḡttuor. Prima de depositiōe p impulsus
demoniox. p notulas. xliij.

Prima Notula

Eposuit potētes de sede Di
scipul⁹ Gliaḳ psaltes nr̄a. cui⁹ dñs būli-
tatē respexit. gliaḳ in būiliū collaudatiōe
simul z exaltatōe. Ex abūdātia em̄ cordis
būiliati. loqḳ. legerat q magna potētia ōi
soli⁹ z ab būilib⁹ honorat. Propterea ma
gnificat dñm cuz exultatiōe spūs. q sibi
būili fecit magna q potēs ē. q mia eius a
pgenie in pgenies tumētib⁹ eū. zq sūt timē
tes deū si nō būiles. Quo ꝫ. siab būilib⁹
honorat. z timet de⁹. ꝫseqns ē vt despici-
at a supbis. Quid preterea supest. nisi vt
despicātes supbi. dispgant. z a sede depo
nant. q sibiꝑpis nō dño potētes esse volūt
Sz bz qstiōez Qui sūt bi potētes? D
Dgr Volo pus agnoscas quāta subtili
tate. notat i hac psalterij cordula. duplex
impulsus. Un⁹ in deorsum. Deposuit. i.
deorsuz posuit. z depulit Alter sursuz eue
bit. z trahit z ipellit. z exaltauit būiles Cō
sonātia mltiplex sup b ipulsu duplici sup
perit. Uno deorsuz z malo. sursuz altero
z bono Audi de malo Impulsus euers⁹
suz vt caderē. Et itez Expulsi sūt nec po
tuert stare De helya ꝺo dicebāt filij ꝓpha
rū Ne forte tulerit eū spūs dñi. z pieceri
eū in vnū mōtiū vel i vnā vallū? z de xpo
scribit marc⁹ q expulit eū spūs in deſtū.
Un⁹tū impulsus viguit añ pcñ. q spūs
intellectualis ferret in deū. nō violēter. sz
vltroneo volūtatz amore. Sic trahi pete
bat q dicebat Trahe me post te. Et xps
Nemo pt ad me venire nisi pē q me misit
traxerit euz Peccauit lucifer ort⁹ est alter
impulsus vsqz ad abyssuz Unō dic⁹ ē dia
bolus. qsi deorsum fluēs Seducti sūt. z
seductorē imitati sūt. ꝑmi parētes. in pec
cādo. factus est par impulsus in cadendo
nec poterant stare ꝓpria virtute. Sz dñs
fecit potētiā suā in brachio suo. Ipse mi-
sert⁹ est z fecit būiles vt exaltarent fierent
qz sublimes Discipulus Ue ve pcōri
bus ab impulsu male qsito. q sunt hic po
tētes. ꝺs maria pintellexit An demones
isti? Dgr Loḳ ad Job dñs de dia-
bolo sub metaphora behemoth. q nō ē
ptās sup terrā q ei possit ꝓpari. q nedum
supbo. sz rex est sup oēs filios supbie Qui
testāte aplo extollit sup omne qō ōr de⁹. de
quo ꝓpha supbie suevocē exprmēs Cōscē
dā sup astra celi. exaltabo soliū meū. sede-
bo in mōte testamēti Seḳ Et ero silis
altissimo Fuerūt q opinarent luciferū.
invidisse altissimo filio. z eqlitatē ei⁹ affec-
tasse Et qz ꝓpter filium tēpestas aduene
rat mortz/ex invidia diaboli/in orbē ter-
raz/dixit in secreto trinitatis ꝺsilio Si
ꝓpter me orta est/mitte me in mare Fiam
bō passibilis. oīb⁹ fluctib⁹ tentationū ex-
positus. z cessabit tēpestas Videt huic
pōni. text⁹ alludere cātici. Cū em̄ dixisset
maria de deo. fecit mihi magna q potens
est. qz videlicet būilitatē ācille sue respexe
rat. rursuz subiūxit de dispsiōe locutura
Fecit potētiā. nec hic stetit. sz addidit in
brachio suo. Nouimus aūt q ab ysaia. fi
li⁹ incarnat⁹ z passus appellat⁹ est brachiū
dñi. quis iḳt credidit auditui nr̄o. āt bra
chiū dñi cui reuelatū ē De q seḳ se lāguo
res nr̄os ipe tu Disc. Cōcordarent hec
positio cū traditiōe doctox. p oia Ponūt
ei q p summā būiliatiōez filij ōi. supbia
diaboli deiecta ē. q qsi fortz armat⁹ custo
diebat atriū suū Sz hz oppositionē. qz
lucifer nūqz vidit intuitiue trinitatē. nec
p reuelationē/videḳ ei⁹ cognitiōem habu
isse. sic nec fidē. z min⁹ vitā eternā. q est di
cente xpo. vt cognoscāt deū vez z quē mi
sit ipm xpm Sz nec casuz pscivit suum.
Doluisset em̄ penaliter sine culpa. Plo
lo tū ꝺtētiōib⁹ defuire. abūdet quilibz in
sensu suo. Satz est ad rē nr̄ām q diabol⁹
voluit eē sil'is altissimo. qz sibi suā btūti-
dinē. a ꝓpriis viribus expectebat. nulli qrens
aut ferēs esse subiectus. Hinc euenit illō
xpi. Videbam sathanaz tanqz fulgur. de
celo cadentem Sic finis ad alta leuatis
est ruere / dum humiles exaltantur.
Sunt questiones alie plurimorum. vt
cur deus creauit. qz casurū noverat. Cur
non apposuit vt redimeret eum sicut ho-
minē po st lapsuz erexit. z talia que abūde
tractata sunt per doctores Hec tū omni
bus curiosis z potentibus apud semet-
ipsos. nulla poterūt satz ee. vt inuestigare

sufficiāt sensū dñi? Nisi p fidē hūilitatē/se captiuēt. obtūdet ꝛ reuerberabit? potē? ex lūine rōnū su? visus Credāt ō dño optio ꝛ sapiēntissimo q? bñ oīa fecit. Alioqn de opib? nullā poterint inuenire rationem. ¶ Dgr̄ Sobrie ꝓsulis Salubrit? ē nob? intēdere. ne deponat nos dñs de sede. sz exaltet hūiles. ꝯ potentis. insidias ꝛ impulsus. aduersus quē ē nob? colluctatio. q? assidue circuit q̄rēs quē deuoret. Sit deiceps igit̄ si placz. collocutio nr̄a. ꝯ tentatiōes inimici. cui nōia mille. mille uocē di artes. ¶ Discipl's. Laudo ꝓpositum. ¶ Dgr̄ Plus laudab. si recogitauer? p̄cipuā hāc esse sibi artē: celare suas artes. ¶ Discipul? Quo pacto? ¶ Dgr̄ Tollere satagit añ oīa/nr̄os oc'os ne credam? vllos esse demones. aut vllos a demonib? tētationū impulsus violētos' immitti. Scit q? pniciosior est oculꝰ nr̄ inimicus. Nihil insup̄ pic'o primi?. ꝯ suū ne scire nec credere pic'm. Aut si forte/habitualr̄ creditū est actualiter id nec attendit̄ nec timet. Male dormit̄ inter latrones. Cecat? oculis q̄d nisi pateat in foueam lapsus? At ꝯ. Frustra iacit̄ rete ante oculos pēnator. ¶ Disципl's Imo iacit̄ aliqñ vt tereant̄ sonor. impulsibr? territi capiant̄. Hec alta demonū fraus est. si viderint se videri p oc'os fidei/aggrauant pic'm. spem euasiōis intercludūt Fallor. si nō conabat̄ sathan sic illudere. sic tenere. Anthoniū. cū ei totū mūdū. laqis plenū oñdit Qui territ? ꝛ suspiras ait ad dominū. q? hos quadet? Scis q̄le rūsus accepit ¶ Dgr̄ Hūilitas. ¶ Disципl's Lō sonat psalmista Custodiēs puulos dñs. hūiliat? sum ꝛ liberauit me Euadūt pisciculi/p rimulas ret?. dū magni retinent̄ inclusi. Sz in quo potissime ꝓsistit hūilitas? Vidim? em̄ plīmos/p nimiam pditos hūiliatiōem. q̄les pusillanimes. q̄les desperātes. q̄les tedio vite se necātes. ¶ Dgr̄ Certū tene ꝛ nullatenus dubites. nullū pire. diabolo ꝑpellētē. nisi p?? positū erit i eo pedē superbie Vidit B. qui orabat. Nō vēiat mihi pes superbie ꝛ man? pcōr? nō moueat me Ibi ceciderūt oēs q̄ opāt iniq̄tatē. Sūt g̃ duor? ꝓncipum. vexilla. duo distinctiua. hūilitas ꝛ superbia. Hūilitas dei. ꝛ superbia diaboli Sūt impulsus duo. deorsum ꝛ sursum. Quid hūili? cruce xp̄i. Quid arrogātius superbia diaboli. qui extollit̄ sup̄ omne q̄d dr̄ deus. ꝛ vt deus ꝛ plus q̄ deus satagit adorari. Hinc oīa reperit machinamēta p ydolatras. p magos. sortilegos ꝛ maleficos. ¶ Disципulus. Fuerit hec arrogātia p diabolu? sp̄ intenta. multos tñ decipit nō supbos. q̄les aliq̄s notauim? ¶ Dgr̄ Inueniat̄ in oīb? perdit? superbiā dñatā Hōne inicium superbie est/apostatare a deo? Apostatat oīs q̄ nō credit. qui desperat. qui suum ꝓe oīb? iudiciū anteponit. q̄ ꝓpriam nō dñi volūtatē implere satagit. qui iustitie dei nō vult esse subiect?. sed ꝓpriam statuere Sic cayn desperans/maior est iniq̄tas mea q̄ vt veniam merear. Certe maior ē o cayn. iniq̄tas tua q̄ meritū tuu? ex te. sed nō maior q̄ dei misericordia. si eidē subiecer? te Judas ꝑdus intenebr̄is sathāe nimis audax. postmodū tenebr̄is a corde remot? ꝑ astutiā diaboli. fact? est pusillanimis supra modu?. ad nudū ꝓspectū. horrendissimi sceleris sui Cecidit inde a se per desperationem. ꝛ sub se per damnationem. sed non adiecit vt a d'venie penitioez assurgeret de pecato q̄d ore cōfitebat. q̄d detestabat opē. pecunia restituta ¶ Disципulus. Horreo totus dū versutias diaboli recogito. du? terribilis deus aspicitur in ꝓsilijs super filios hoīm. dū iudicia sua abissus mlta. dū oīa respicio fieri pcōrib? ad muscipulā. laqū ꝛ ruinā Cadit iustus ꝛ resurgit. cadit alter nec dñs supponit manū suam ¶ Dgr̄ Sed nō min? mirabilis est misericordia dei sup̄ hūiles. Illudit draconi isti behemoth/sicut aui puer aūt emanuel/tenet ip̄m laqis Sinit aliqñ ꝓcedere ad impulsionē elector?. gaudet erūpere Porro dū excedit. protin? reuocat. Facit ita dens cū tētatione ꝓuentū. nec sinit tētari supra id q̄ possum? Possum?. intelige. nō in nr̄a. sz sui fiducia ¶ Disципul? Putas ne sathan iste posuerit inimicicias suas laqos ꝫ mulierē nr̄am. virginez purissimam. que a sexu mulier non a corruptione dicitur. similiter' a fecunditate ꝛ venustate. ¶ Magister. Puto. nam q̄ cantantē vt audiuit. Magnificat anima mea dominū: miratus causaz gaudij pariter ꝛ exultationis: credidit arrogantem: cū subintulit. Ecce em̄ ex hoc btām me dicēt. omnes generatiōes. Junxit applausum suum demon. impulit ab extra

quasi blandiens. vt elevatã mariã vehementi⁹ allideret. Sz illusus est ⁊ elisus ab hũilitate marie. validiusqz repul⁹ Sz repulsus ad alterã se ꝓuertit astutiã. subinferens. O q̃nta facta es. btã p oẽs gñationes. q̃ talis existis ⁊ tanta. Tu superbiã/ hũilitate vicisti. rara/prorsus bunorata. Euge euge. qz digne btã. qz digne laudãda p oẽs gñationes es inuẽta. Cui⁹ insidias subdolas. intelligẽs maria. blãdientẽ mox repulit vt aduersantẽ cõuertãt inqt retrorsum ⁊ erubescãt. qui dicũt. mihi euge euge ¶ Discipulus Eqsime de⁹. quid hic nobis erit tutũ Dr̃ in psa. cũ nec ipsa vel virtutũ tuta sit victoria. O mõstrum horrendũ ingẽs superbia. q̃ nũc a suo ꝓrio nũc a vẽto solo. nũc a ꝓpria morte/nepharia trahit originẽ. Sz o q̃le pstabit effugiũ si tã a dextris ipugnat q̃s a sinistris? Si viuit. si morit. sp seuit. sp impellit. sp euertit. vt cadam⁹ ¶ Dgr̃ Accipe ꝓsiliũ Impulsus/cade ⁊ vide ne steteris in te. Jacta te cũ nouissimo viroꝝ ĩ nouissimo loco. Securus eris. qz suscipiet te. Hoc erit altissimũ refugiũ tuũ. Nõ accedet ad te malũ si habitaueris ĩ adiutorio altissimi. nõ in te. nõ in meritis tuis. nõ in industriis. non in timore malorꝝ tuorꝝ. dicens dño. Susceptor meus es tu. exultabis te liberatũ a laqueo venatiũ. ¶ Letetꝝ pulicul⁹ esto sub alis sue miserationis. nõ timebis ab hoc rapace miluo. Te pupillũ ⁊ vidua aiam tuã. te mãsuetũ ꝓstitue. Crede psalmis suscipiet te. Statuet te in sublimi ꝓtectiõis sue throno. faciẽs etiã hic ⁊ nũc ꝓsedere te in celestibꝫ. qz ꝓuersatio in celis est. dũ speras in eo impulsus impulsu vinces. Lãtabis ⁊ dices Deposuit potẽtes de sede Jn me ponere. ⁊ sup me ⁊ affectiões meas. exaltauit hũiles. qz gl̃iam p̃cedit hũilitas ¶ Discipul⁹ speciosa sũt q̃ loqris ⁊ deuota. sed q̃ poterit rõe bõ iustus sibi bñ ꝓscius de virtutibꝫ/iudicare se virtutes nõ hr̃e. ¶ Dgr̃ Virtutes ꝑe nõ sunt/nisi q̃s gr̃e gr̃ificãt radix ꝓfert. viuificat. fouet ⁊ roborat. qz nõ bz aliqd viriditatis/ramus boni opis nisi manet in radice charitatis. Nescit aũt bõ an amore dignus sit gratificãte. q̃re nescit se veras virtutes hr̃e ¶ Discipulus Scit nihilominus gr̃as se plũmas a dño recepisse in bonis. vel fortune vel nature. vel aie. Quid super istis dicet deo? ¶ Dgr̃ Vtiqz Cõfitebit dño. gr̃as aget bñfactori suo. ¶ Discipulus Lego pharizeũ in euãgelio gr̃as agentẽ. qz nõ erat iniustus adulter raptor Jeiunabat bis in sabbato decimas dabat. Recessit tñ iniustificat⁹ in domã suã. potensqz in regratiõe sua deiectus est dũ publicanus hũilis exaltat⁹ ¶ Dgr̃ Intende diligenter. ⁊ inuenies laqueos inimici superseminatos in vijs pharizei Ambulabat iter rectũ/gr̃aziacti onis. Quid eñ gr̃itudine rectius. esse potest? quid puersius ingratitudie? Posuit iuxta hoc iter quo phariseus ambulabat/laqueũ arrogantie. quo ꝓhensus/corruit in foueã ꝓceptus ceteroꝝ. In cõtemptũ nõiatim astantis ⁊ penitentis. publicani. Nequicia hec est demonum. oĩa statim pariter deprauare. Sufficit eis vl̃ vnus aditus ad pniciem. Sciũt bonuz ꝓstitui ex circũstantijs oĩbꝫ bonis. malũ ꝙ sibi sufficit ad reatũ si vl̃ in vno peccauerit ¶ Discipulus Pharizeus iste bene dotatus in gratijs dei/ꝓsiderare q̃d habuit? ¶ Dgr̃ Primo illud. Quid habes qõ nõ accepisti? ⁊ hoc videtur fecisse gr̃as agens deo. Scõo diceret. Si accepisti. quid gloriaris q̃si nõ acceperis. Et si putabat obseruare/mentiebat iniq̃tas sibi. Quare? Quia primos ꝓtenebat nõ habentes. Judicabat alienũ seruũ publicanũ/qui dño suo iã iustificatus astabat Dedit dñs apl̃is formã. q̃d ageret in articulo tali Non inquit vos me elegistis neglorieminí q̃si ex vobis. sz ego elegi vos. ne scitis ingrati quasi non acceperitis. ⁊ posui vos vt eatis ⁊ fructum afferatis. ne torpeatis ocio. gr̃am dei inuacuum recipientes ⁊ fructus vester maneat. quatenꝰ pseuerantia coronetur ¶ Discipulus Facile talia dicimus. facile nos in ꝓbis deiecimus. Sed o prauum cor hominis ⁊ inscrutabile Quis cognoscet illos occultissimos in cordis finibus sathane laqueos. ⁊ vehemẽtes ipulsus. q̃s euadet? ¶ Dgr̃ Paulo añ rñdebas ex oraclo. Anthonij humilitas ¶ Discipulus Quid q̃ humiles/etiam in arrogantia mersi/volumus iudicari? ¶ Dgr̃ Hec est palma superbie. videri vult hũilis/ne vilescat. Cõfitet se aliqñ peccasse. imo pl⁹ peccasse q̃ fecerit/ aut sibi conscius sit Quare hoc? Quia querit ĩ pcõ laudẽ iusticie. dũ audit a sapiente Just⁹ in ꝓncipio accusator est sui.

¶ Discipulus Vach. ḡlis hec pnicies ꝯ stulta gl'iatio. Filij hoim/vsq quo graui corde. vt ꝙd diligitis mēdatiū? Quale dabitur inter ista ꝓsiliū? ¶ Dgī Consulit beda/ꝫriū ad pharizei ꝑba modū Deus ignosce mihi pcōri. qz non sum sic ceteri hoim. Innocentes. castitate pollentes. orōni instātes. sobrie. iuste ⁊ pie viuētes in hoc seculo. fructus dignos pnīe faciētes. sicut etiā hic puplican⁹. sicut hec meretrix. de ḡlibꝫ iurat veritas. q⁹ precedent in regno dei pharizeos. Nō ieiuno. non decimas do. Si aliq̄d boni facio. illō ꝙ districtione iudicet ignoro. aut quo fine terminet. ¶ Discipul⁹ Tot⁹ intremiscit in me spūs meus. dū hoc vltimū maxīe recognosco. qz nescit hō finē suū. Quia. ve etiā laudabili vite hoim (ōt Aug. pro mīe fleus) si remota mia iudicet. Nō aūt ex meritis dat gr̄a alioq̄n iā nō eēt gr̄uita nec gr̄a. Profecto si aliq̄ ꝺz būilitatez parere ꝓsideratio. hec vltia ꝺz. qz ꝙ districtiōe iudicet vita nr̄a. ⁊ q̄ fine terminet. ignoramus ¶ Dgī Recte sentis. Sed tñ hic insidiari/hic impellere nō desinit inimicus. Testes accipe mltas hereses: ex his/dine gr̄e laudibꝫ ortas. ⁊ velut aduersas. Dixerūt aliq̄. si totū dine gr̄e tribuim⁹. nr̄a q̄d agūt opera? Bñ male fecerim⁹. soli ḡs suscepit gr̄a saluabūt. Vox alioq̄ est. boni nō est nisi bona tribuere. Non fecit de⁹ hoies pcipue fideles suos. vt dānent. Benignus est nō crudelis. q̄ in pditiōe hoim delectet. Tollit sathā p/inde semē bonū a terra cordis nr̄i. pertur bati. aut suffocat in ortu. vel duz fructus habendus esset exterminat ¶ Discipl⁹ Hereticos innumerabiles nō inficior a sathana circūuentos Porro sermonē habeto de xp̄ianis fidelibus. ¶ Dgī O si cordis secreta. linceis (vt dicūt) oculis penetrare fas haberes/quot peiores heu introrsus hereticos sub velamine xp̄ianitatis. inuenires. Attū nolo te curiosū scrutatorē esse vite aliene. sp memineris. pconū charitatis. qz nō cogitat malū. Vox. est xp̄i. vt ꝙd cogitatis. mala in cordibus vr̄is? ¶ Discipulus Quo pacto possum ista nō cogitare. q̄ experientia palā facit? ¶ Dgī Fuge q̄ntū potes expientiā. te/cū habita. te cogita. te circūspice. clausos in alienis sceleribꝫ. aptissimos ī tuis oculos habe. Quid'nēe est/vt alienis sordibꝫ. cor tuū inq̄nes. aut impleas suspicionibꝫ maliuolis ⁊ impur⁹. ¶ Discipulus. Dō sum Frēs ⁊ primos q̄ ratiōe possuz ñ curare? q̄ pacto ñ lugere cū lugētibꝫ cū infirmātibꝫ ñ infirmari? ¶ Dgī Crede iam hic latet laq̄us sathane multiplex. vix extricabilis. tāq̄ dedali laborint⁹. q̄si nego cīū pābulās in tenebris. ⁊ vñ veniat aut quo tēdat vix deprehensibile. Ponat interim silētiū de bñficiat⁹. ⁊ officiat⁹. in re publica. de pīsidibꝫ alioq̄. q̄z cura/vel ingesta. vl' arrepta. vl' suscepta ē. Loq̄mur ō hoīe sic libero. q̄ soli ōo ⁊ sibi viuere q̄rit. q̄ ñ hz hoīes ipositos sup caput suū. quē punitio pcōq̄ nō vrget/vt intendat eis. Cui ꝓuenit illō attēdere. q̄d ad te de bis q̄ for⁹ sunt iudicare. Portabit onus suū vnusq̄sq̄. vaca tibi. tuecq̄ saluti. Ecce tales mltos ꝓtinet eccl'ia pcipue in religionibꝫ. q̄ deposuisse se credūt curā oīm Ita vt nec sui ip̄oz retinuerint. Attēdat oro q̄libz taliū Fili accedēs ad fuitutē ōi. sta in timore ⁊ ppara cor tuuz ad tentatiōm Ips quippe nō deerit. nā impulsus etiā in ista re frequēter. quā potissimū vitare debueras. ¶ Discipulus Que ē res ista? ¶ Dgī Animq̄ qua dixim⁹ de alioq̄ iudicio. Cogitāt malū. gaudēt supiniq̄tate. ⁊ si nō faciēda. tñ audiēda Videt curiositatis. aspectu/ꝫdictiōes: nedū ciuitatis. sz regnoq̄ Jñ tūc de bellis. de titulis regnā tiū ꝑmos oīm rex⁹ mot⁹ accipiūt Carissimā. ⁊ in familiaritatē recipiūt sibi famā. mōstrū horrēdū ingēs. qō sua p mēdacia crescit. qō magnas territat vrbes. sp ⁊ auditis/aliq̄d noui adūcit auct⁹? Deniq̄ sic cupiūt oīa cogitare. q̄si de oīb⁹ fuerint rō nē reddituri. Jubēt a petro solicitudinē oēm ⁊ curā suā. in deū pjcere. Ipi ꝺo curā oīm suscipiūt ¶ Discipl⁹ Hūq̄d ñ audire talia pñt/q̄si nō audiētes? Audiunt. vt sibi ꝓsulāt. vt vilescat mūdus cū pturbatiōibꝫ suis. vt p̄iam celestē desiderēt. vt p afflict⁹ deuot⁹ intercedāt apō deuz. ¶ Dgī Induc⁹ pizomata pruriēt⁹ ficulnee. q̄bnuditat⁹ sue pudēda tegere putāt q̄si ñ meli⁹ī pace colāt ⁊ orēt de⁹ī aimi collectiōe. ñ in dispsiōe. quā nēcario rumores ⁊ fabulatiōes ñ vt lex tua dñe/causant nutriūt ⁊ augēt. Hic incerte fluctuatiōes impulsiue cord⁹. Hinc mō gaudia vana. tiores soliciti. false spes. odia luct⁹. ptialitates. Exterminiū postremo tot⁹ vnitatis

ad deuz. quã pro pte optima sibi elegisse blãdiunt Itaqz duas ciuitates ꝓstituũt duo amores Ciuitatẽ dei. amor vniẽs. cĩtatẽ babilonis amor dispgens. Sentiet hec ąsquis attẽdere, pfundꝫ cognouerit. qꝫ ꝓuersio ad creaturas/ dispgit de se cor in vana. Colligit aũt z vnit. sola in deum ꝓuersio. Relinqt illa post se tristiriciã. ista ꝓsolatiões. Deniqz satꝫ erit impulsori etiã si cetera sceleꝫ dãna nõ afferẽt. tpis ꝓsũptio. Hec victoria. hic triũphus suꝰ inges

¶ Discipulus Quid. qꝫ in talibꝫ/ ꝫ tediũ animi/ ꝓsolatiões qrũt. ¶ Dgr Quert. sed inueniũt, p refectiõe defectionẽ Itaqz dulcedo fallax. z scalpẽs auriũ prurigine. abit celeriter. fixus aculeꝰ. pũgit acrius. miscent se vltro rixis alienis. Pares sũt tenẽtibꝫ canẽ. vel lupũ auribꝫ. ąꝫ morsus vix vel nũqz effugiũt. Nibil ad sanatiões animi fluctuantis. plus aduersum/ qs se in talibꝫ oblectare. ą nũqz animi suauitate sic nec scitate gaudẽbũt Et ąd opaf hec oĩa/ nisi supbia mẽtꝫ, que spreto ꝓ bono qrit in infinitis delectari: vult ąetẽꝫ inq etudine possidere ¶ Nõ si senserit potẽs calũniator xpianoꝝ. ąlẽ loqmur/ rumores fugere: curare se/ ipm solicite: putas recescet? In puluere sufflabit ghiorsum. sed tñ ad deorsum. Conabit vt fiat solitarius. agrestis. incinilis. austerus suis. sibi tristis. oĩbꝫ odiosus aut iutilis. loquẽ/ da tacebit indiscretꝰ/ tacẽda loquet. amarus vtilis prius ad ꝓfessiones audiẽdas idoneus ad ꝓmotiões secretas aut puplicas. fugiet oĩa velut a facie colubri. secuz rabiosa silẽtia rodit. Vñ sub regula posuit ądã. Dũ fugiũt stulti vicia. in ꝛria currũt Hec iã currũt. sed impulsi rapiunt. sz rapti ꝑcipitant. Absorbet eos ꝑfundum z vere qõ ñ hz remediũ. si vrgeat sup eos putꝰ os suũ descẽdent in eternũ. qz supbia eoꝝ ą te oderũt/ ascẽdit sp

¶ Discipulus Cõcludis in vnũ ꝛria. ascensuz z descensum. ¶ Dgr. Ascẽsus supbie. descẽsus est. sic gre descẽsio: exaltatio sublimis/ sua reputat. Nõ eñ altũ est apꝰ hõies! abominatio est apud deũ. Dicta sunt mlta sup mltis impulsibꝫ. ą rõe. ąve possent indicio secerni bonꝰ impulsus z malus. Hec breuis est distinctio. sursuz deorsũ. depositio de sede ąetis. exaltatio ad sedez pacis dicta est Altera vnitio z dispsio nominet. Tertia deiectio z susceptio nõiet.

Quarta rectitudo z curuitas addatur. quinta sacietas z inanitas vocari ꝑt. Et sexta exultatio mẽtis z desolatio ¶ Discipulus Dũo possunt hec fieri cũ reprobortũ multi gaudeãt. iusti lugubrẽ trabũt vitã: ¶ Dgr Intra in scũariũ dei. vt intelligas in nouissimis eoꝝ Si videris stultũ fixa radice. vide simul z exitus. maledicees pulcritudini eius statim. qꝫ ducũt in bonis dies suos. z in puncto ad inferna descendunt. At ꝓ. qꝫ nõ attendũt ista filij hoĩm. ipi absqz timore ꝓpetrant mala. ąuis timida sp sit malicia. securaꝫo mẽs ąsi iuge ꝓuiuũ ¶ Nõ est aũt vnitas. nisi in vno z solido. eternoqz bono. Pellitur z impellitur vnita mẽs. sed imota manet dispsa velut arũdo vẽtis agitata. nõ subsistit. corruit tandẽ. z fit illius ruina magna Impellitur vicissitudine miserabili Nũc ꝫ deũ p presumptionẽ. p impietatẽ. p despationẽ. p infidelitatẽ. Nunc ꝫ se. p dissolutionẽ cordis. p debilitatẽ corpis p eneruatiõem virtutꝫ. p ꝓsũptionẽ tpis. Deniqz ꝫ primũ. p erroꝝ inductionem. ppudoris exterminationem. p rancoris ꝓtentionẽ. p fauoris denegationẽ. ¶ Discipulus Latissimos. impulsuz maligno rũ notas impetꝰ gñales. pticularis enarratio vel enũeratio plus doceret ¶ Dgr Infinitũ (tradit Arestoteles) incognitũ esse. nec numerari ꝑt. Circũstantie vero pticulares impulsuũ/ sunt infinite. ąꝫ ꝑterea. qr nõ se sp ꝓtinuo manifestãt. latet exitus. deijciunt aliqñ plus ąꝫ sentiatur.

¶ Notauit psalmista. spẽs septẽ impulsuum. Vnꝰ est timor nocturnꝰ. z hic obscurus. Alius subitus. sagitta volãs in die Tertius ꝑplexus z inuolutus. negotiz pambulãs in tenebris Quartus impotunus. Quintꝰ violẽtus. ą pariter exeũt/ ab in cursu. Sextus est a demonio meridiano. ą se in angelũ lucis transfigurat. Septimꝰ est a diuinoꝝ curioso scrutinio sup filios hoĩm. ą pereũt oẽs a sinistris. cadẽt a latere suo mille. ą videbant pfecti ores. z decẽmilia a dextris tuis oẽs fideles signati. Horrendꝰ nimis est h impulsus Ecce dũ hic viuimꝰ nauigamus velut in mari magno fluctuantiũ cogitationũ ą ąꝫ sepe suscitat z inhorret spũs procellose tẽtationis. p mittẽte deo. impellente diabolo Inuidet eñ depositus iste. sublimãdis ad sedem vñ corruit Ascendũt fluctꝰ

iteriozis nostri marʒ ad celos/p ꝑsumptionem. descendũt vsqꝫ ad desperationis abyssos Afflat ex aduerso. bonus nr̃ spũs. ponit pcellã nr̃i cordis in auram. t silent fluctus eius. t deducit nos in portũ nr̃e voluntatʒ. ¶ Discipl's Venit in recordationẽ illõ sc̃ptũ tuũ p sex lectiones. vbi dicũ apl'i tractas Jn ipo viuim⁹. mouemur t sumus Distinxisti q̃druplecẽ vitã sps. Porro de motu t statu nr̃o in deo/ꝑstolabantur alicꝙ sermonẽ. Hũc aduenit occasio loq̃ de motibꝫ impulsuum bonoꝝ t maloꝝ. dũ nũc impulsos t depulsos suscepit. ptremiscens motiẽtiũ terra. velut in quodã statõis serene sinu ¶ Dgr̃ Cẽtilogiũ accipies seorsuz de ipulsibꝫ Cras preterea dũ supperit hora q̃ nũc tarda est. pl'ima rursus me loquẽte. te ausculante/ de bonoꝝ ⁊ maloꝝ angeloꝝ officio/q̃r⁹ accipies ¶ Discipl's Delectabit auditio

¶ Sequitur secunda

partício. de custodia angeloꝝ. t falacijs demonũ per notulas. l.

Deposuit potentes de sede t exaltauit hũiles. ¶ Discipl'us Jn hoc heri stetim⁹. in b̃ rursus aduenio. post impletuz canonice institutõis officiũ. auditur⁹ te sic̃ es policitus locutuz. ¶ Dgr̃ Si p potẽtes de sede depositos dignitatʒ/intelligim⁹ apostatas ãgelos/ꝓsequns est vt exaltati hũiles accipiãtur ãgeli boni. in sede felicitatʒ. eternal'r exaltati. ¶ Si malignitas inuida demonũ. circuit t impellit hõies. ad ruinã viatoꝛes. si p eos fiũt immissiões male. vult opposita charitas beatoꝝ ãgeloꝝ fieri. qõ ot̃ i psalmo Immittet ãgelos dñi in circuitu timẽtiũ eũ. Ad q̃d: Ut eripiat eos Hz lr̃a bieronimi fm hebreũ Circũdat angelus dñi in gyro timẽtes eũ vt eruat eos. Audis circuitum malũ. audis t gyrũ bonũ. immissiõem. s. bonã ⁊ malã ¶ Dat oĩbꝫ ad excertinũ/circuitus sathane q̃rentʒ vt deuoret. Circũdat angel⁹ dñi in gyro timẽtes eũ. vt adiuuet t saluet Exaltet demõ ad ruinaz qz p spbiã. Exaltat angel⁹ bonus ad gl'iaz. t ad vitã. qz p hũilitatẽ Est nãqꝫ exaltatõ q̃ causat hũiliatõez ſz vtraqꝫ mala ꝺ̃pmẽs t dãnans. Est optata exaltatio hũilis. t hũiliatio exaltãs. qz penitẽs t saluãs Si b̃ñ te hũiliauitʒ b̃ñ exaltabitʒ Si te hũiliaueris ad pñiaz/ habes veniã t exaltatʒ ad gl'iaz. Fũt hostiles nobis insidie. per depositos a sede. sũt excubie celestes. pro nobis pl'es Ne timeam⁹ Detenk (vt ali qui tradũt) angeli suã quã iã b̃ñt btitudinẽ/ministrãdo hõibꝫ. Cõgaudẽt eis. certũ est dũ saluãtur. Gaudiũ est angelis ỏj. testatk xp̃s sup vno peccatoꝛe pñiam agente. quãto magʒ. sup vno iusto pñiam non deserente ¶ Vexillũ sathane. cũ pdito exercitu se. defert infidelis temeritas Crux fidelis seu crucis hũilitas/vexillũ est angeli dñi. qui circundat in gyro timẽtes eũ vt eruat eos Hec ẽ victoria q̃ vincit mũdũ teste dilecto dñi. fides nr̃a Petrus q̃z ꝓnceps. vexillũ b̃ñ iubet erigi ꝺ̃ diabolũ. qui circuit q̃rẽs quẽ deuoret. cui resistite ait. fortes in fide Hil'is est apl'i. nõ ignorantis astutias sathane sn̄ia. sub metaphoꝛa scuti Jn oĩbꝫ ait sumẽtes scutũ fidei. in q̃ possitis oĩa tela nequissimi ignea extingue re Scutũ istud nũq̃d nõ est veritas fidei de quo psalmista. Scuta circundabit te veritas eius. Sequit⁹ multus effect⁹ victorie p discursum psalmi per totũ ¶ Jnterrogauit me prudẽ. virgo gandeua probatissime t deuotissime vite. nõie Agnes. ꝓ inqua q̃ndaz. Urbani pape. v. Dõ est potissimũ ꝺ̃ diaboli tentatiões subsidiũ: Dũ suspenderẽ ego cogitabũdus rñsiõez Jpsa subintulit moꝛ. Curꝛ Sus'cepi pti nus hãc vocem. q̃si de celo sonuisset. t ita sonuerat Ego em̃ etiã atqꝫ etiã. multis iã annis mecũ reputans. ꝓferẽs insup cum alijs. nõ inuenio ꝓpendiosius nõ efficacius antidotũ. Quare? Quia nullũ b̃ñ ilius. nullũ insup arrogãtie diaboli magʒ aduersum. nullũ qõ ita ipm̃ pstrauerit ¶ O crux signum triũphale. clamat eccl'iastica ꝑsa Et in hymno. O crux aue spes vnica. Et itez eccl'ia Ecce crucẽ dñi. fugite ptes aduerse Et apl's Mihi absit gl'iari. nisi in cruce dñi nr̃i ihu xp̃i. Hileo interim de probatissimis miraculis. qz nota sunt satis. Jn constantino Jn eraclio. Jn iustina. Jn xp̃oforo. Jn iudeo cruce signato. cum ceteris multis Suadet ob hinc bieronim⁹ Eustochio/ad oẽm gressum pingere crucis signũ. Et crisogon⁹ ad anastasiam carcere clausam. Tu aũt ancilla xp̃i. tropheũ crucis. tota mente cõstringe ¶ Accipiatur breuis ars crucis. ad victoriam viciozꝫ. non ad ꝓpetratiõez

maloꝝ. ꝙliter in militaribꝫ insignijs gerꝫ aliqui nō deuotione būili. ſꝫ sacrilega tyrānide dñandi Impelleris o aīa xp̄iana supba sape vel querere. crux apponaꝫ ꝑtinus corde voce. vl' opis signatiōe ¶ Quid eī magꝫ. est supbie inimicū Invidia vult obrepe. virusqꝫ suū aīo spgere. crux tyriaca fiet efficatissima Crux oēm ire vel rācoris amaritudinē dulcorabit Crux reddet ꝫ desidiā strennuū Cōtra cupiditatē efficiet pauꝑem spū Crux gule simul ꝫ luxurie febres acutissimas tēpabit Una oīm cōis est rō. qꝫ pendēs in ea/ crucifixit pestes istas oēs. triūphās in corpe suo xp̄s ¶ Hoc est signū thau. q̄ signatos angel' exterminatoꝝ pcutere nō signiſ. saluat potiꝰ ꝫ ptegit. si tū corde fideli/ cruci isti cōsentiat Alioq̄n mendax angelus ꝫ mēdacij pater/ arripit qō suū est. Sic̄ moyses exaltauit serpētem in deserto. sic exaltat' est tilius hōis prudēs vt serpēs Curabātur a serpētibꝫ pcussi enei serpentis inspectores. Aspice serpentē būc ꝑ sil'itudine. sine veneno culpe. xp̄m pēdentē in cruce. fides eius a morsibꝫ tentationū. ne te pmāt. liberabit. Hinc de luca canit ecc̄ia. q̄ crucis mortificatōem iugit' in suo corpe portauit. Hinc apl's ait. xp̄o ꝯfixus sum cruci. Hinc andreas letus ꝫ alacer. ibat ad crucē Hinc rursus paulus. nihil me iudicaui scire inter vos nisi Jh̄m cristū ꝫ būc crucifixū. hec būilitas sua fuit. hec exaltatio. Et ſm mensurā būilitatis dabit' sublimitas exaltatōis. Propterea tu cuꝰ būilitatē ꝑfundiozes oībꝫ respexit dñs. ego beata merito gl'iaris sup omēs in exaltatione tua ¶ Nolo tū putauerit aliquis lignū crucis/ vt lignū est adorandus. sicut nec est ens dīnū ꝫ summū q̄ sit fruendū. qō sit sup oīa diligendū. Sciunt hec fideles. scīūt ꝫ phi oēs. Nihil bꝫ lignū crucꝭ dīnitatis etiā in q̄ pepēdit domin'. ſꝫ in cruce tāq̄ ī signo. surgit fides nr̄a ad dñm nr̄m. Jh̄m xp̄m. deū verū. q̄ salutē nr̄aꝫ opat' ē in ea ¶ Sic de imaginū veneratiōe. ver' bꝫ doctoꝝ determinatio. Sic ꝑ figuram. signū accipit' prosignato. vt nomē ꝑ nominato. imago ꝑ imaginato. ¶ Dices forte mihi. nūquid non in homine. pzesertim in marie virgine. verior ꝫ expressior est imago btissime trinitatis? Sed ꝫ ipse demō. retinet hāc essentialem imaginem. Asinus proinde cui christ' insedit/ cur nō adorat' ¶ Rēdebo primit' sub vna generali veritate. de re qualibet indistincte Non est aliqua res. q̄ntūlibet etiā vilis appareat. quin ex eius consideratione. possit animus fidel' elevari ad magnificatiomem ꝫ orationē dei. Ratio. quia a qualibet tāq̄ a signo/ pōt a posteriori vestigari. vl' in quiri maiestas dei. sempiterna quoq̄ virtus eius ꝫ diuinitas. ab alijs quidē clari' ab alijs obscurius. ¶ Porro minus bꝫ de periculo scādali ꝫ idolatrie (teste brō dionysio) si nōietur deus infimis noīb creaturaꝝ vilium ꝑ metahporā ꝫ symbolū. q̄ si fiat hoc de rebꝫ dignitatē hntibꝫ. quales sunt angeli. q̄les sunt homines rōne prediti Quis em̄ crediderit. q̄ deus sit essentialiter lapis aut vermis? Confunditur nihilominus ydolatria. q̄cunq̄ fuerit circa creaturā aliq̄m seu de creatura. qꝫ non refert totū hōiez ad deū. sistēs in auxilio creature. maxime dū hec. facere ꝓhibetur Habet ergo hn̄dicta sanctitatꝭ ꝓuilegia. hn̄t ꝫ hoīes in dignitatibꝫ ꝓstituti. q̄ꝫ cōsideratiōe/ ꝑticipatiue solū. ꝫ ꝑ anologiā dicunt honorādi. sed sub deo. cui veraciter soli debet honor ꝫ gl'ia ¶ Deniq̄ vitamus scandalum vel irrisionē infidelium aut simplicium. si coleretur asinus sicut colitur crux Nō em̄ eque faciliter honorem referrent ad ꝓtotypū. i. ad signatū xp̄m. nec ad redemptionis nostre mysterium. quēadmodum fit de cruce ¶ Crux būilis mox vt in memoria venerit aīe fidelis/ sit ꝟ visu sit cogitatu sit auditu. q̄d aliud signat/ q̄d aliud ꝑ signuꝫ seu signationem. intellectui repn̄tat/ q̄s dñs nr̄m Jh̄m xp̄m. in quo est salus vita ꝫ resurrectio nr̄a. ꝑ quez saluati ꝫ liberati sumus. Hec ideo consonāt ꝓposito nr̄o. qꝫ vincere docent nos/ de impulsore nr̄o ¶ Crux būilis memoriter intellecta. liberationez sigt. vitā ꝫ salutē. Ipsa ꝯsolationē. ꝫ ex cōsequenti gl'iam ꝫ exultationem si grat' sit animus/ opat' ¶ Crux būilis hoīem collocat ꝫ recūbere facit in nouissimo loco. quo nullus cogitari ꝑt inferior. qꝫ nouissimus virorꝫ pendet in ea. Sic recogitatus. creditus sperat⁹ ꝫ amatus/ q̄ nos inuitauit dicet. Amice ascende superius ꝫ erit nobis gl'ia. ¶ Crux sicut būiliat in profundissimo loco sic exaltat in summo Non em̄ mētit nr̄a psaltes. Et exaltauit

humiles. ¶ Gloria crucis ⁊ exaltatio simul cū exultatiōe. tanto verior est solidior atq; iocūdior. q̄nto mīꝰ bz de creatura vanitate. ¶ Gloria crucis fit in ꝓfirmatōis sacramēto. ⁊ alijs mysterijs/ de oleo simul ⁊ balsamo. qñq; de oleo solo sed sācrato. vt q̄ ꝓsiderat penā in cruce/ ꝓsolet ex intima spūssancti vnctiōe. ¶ Glīa crucꝭ facit insignē xp̄ianū. dū oleo leticie linit ip̄m ex nōie Est em̄ xp̄s ꝑ interpretatiōem vnctus. Reges aūt sacerdotes prophete ⁊ pugiles inunguūt ptisco more Glīa crucis. nō ꝓstanter retinet ⁊ predicatur. si nō ad crucis ignominiā. passionem. ⁊ tolerantiā animus p̄parat. Hō ei natura ꝓpatitur. vt duo fines p̄ncipales ⁊ vltimi simul intendant p̄sertim ꝓtrarij Quid aūt vane glīe q̄d auaricie. q̄d libidini. plusq; ipa crux repit aduersum: ¶ Būt qui sub nōie xp̄ianitatꝭ. arbitrāt̄ur se magnificare dñm. qui crucifigūt in semetipsis filiū dei. ⁊ hūt ostentui. qui gustauerūt ꝑbū dei bonū ⁊ virtutes futi secli. sed ꝑ apostasie supbiā plapsi sunt. q̄s impossibile ꝑ difficile dicit aplūs est rursus renouari. ad pñiaz l'certe fuit hic renouatio baptismalis. quā ꝓstat iterari ñ posse. ¶ Glīet frater būilis in exaltatiōe sua p crucē. mores insup/scōm nomē xp̄iani. vitāq; ꝓponat. Sit p̄ma sit vltia sit tota laus tua. O aīa deuota. dic simīl ⁊ ꝓfitere xp̄iana sum Sic em̄ magnificas dñm. accipe rursus ¶ Exaltatō crucꝭ xp̄i tota mysterijs plēa refulget Est in ea lōgitudo. latitudo sublimitas ⁊ ꝓfūdū. lōgitudo eternitatꝭ. latitudo charitatꝭ. sublimitas maiestatꝭ Profūdū sapiētie indicātꝭ Hz crux excelsa simul ⁊ būil'. mediū cui surſuz dorsum dextrorsū sinistrorsū ꝓiūgūt ⁊ in hoc medio Jhs totꝰ effluēs ⁊ affluens miseri cordieviscerib⁹. Uñ si eidez fidē affixeris tuā. radiabit surſū amor. dextrorsū spes sinistrorsum timor. et deorsū dolor. q̄ sunt aīe q̄tuor p̄ncipales affectōes. scōm q̄s bñ cōpatas ⁊ ordiātas ē eis armōia spūalis Exerceat te sup his. traditio de cantic̄. ¶ Cōuersus ad crucē pie ñtis. oculis lacrimosis. inspiceas extēsū in hoc ligno sctissimū corp⁹ ihu sicut tympanū vel cithară. vñ ptulit voces suas in symphōia diuinis auribꝫ gratissimas. pro inimicis p̄iaz ad latronē scōaz. fuit ad mīez tertia Ad discipl'm q̄rta. ad p̄iez q̄nta. ꝑ se ipso

sexta ꝑ ꝓsūmatōe redēptōis septīa ꝑ suo trāsitu octaua. Jta factꝰ obediēs p̄ri vsq; ad mortē dedit fidelib⁹ suis pfectū būilis obediētie nec nō pietatꝭ documētū Est āt būiliatō ꝑ obediētiā exultatō. Triplex est in gñe q̄ sub arbore crucꝭ exercet būiliatō pñialis. sacramētlis. supnaťl'scōm tres statꝰ incipiētiū proficientiū ⁊ pfectoꝝ sua det rex ipe dauid dare psalmū iocūdū cū cithara ¶ Est aūt citbara pñitiū q̄ vertit in luctu in psalterij solatiū. Tradit expositor vnꝰ cithară q̄ dauid adhuc pastor et psallēs corā saul expellebat ab eo spm̄ dñi malū p̄tendisse signū crucis. Jubet apō ꝓphetā aīa peccatrix sumere cithară ⁊ bñ canere Cantꝰ iste puto lamētatōis ē pñial' de q̄ psalmista. Cōfitebor tibi i cithara dꝰ meus. ¶ Jta demū ꝓsonat psalterio iocūdo iterne leticie. ita sub alio typo cōsonat philomene modul'tur ꝭ suspiriū. Jta ꝑs noster vexatꝰ ab anglo dñi malo. melius bz. Jta (si de poeticꝭ aliq̄d misceri placz) Orphe⁹ furias mitigat infernales. i. furiosas suas passiōes q̄ q̄dē potētes nimis deponunt de sede cordis ⁊ būiles exaltāt̄ur affectōes pie mētꝭ Cōpōebat ad cithare modos pithagoras morꝰ suos. Et ad excitatōz ꝓphici spꝰ psaltē adhibuit eliseꝰ. Hec de crucis auxilio. ꝫ demonis impulsus gñales tñdē dicta sunt. simul ⁊ angelor̄ p̄sidio ¶ Letet̄ q̄ pticl'or̄ pticulari aīaduersio. plus horretur ⁊ vitatur. plus insuper liberator implorat̄ur. gratior deniq; fit mīa liberātis. expediēs iudicaui. pticularib⁹ mouendis intendere. nisi tñ aliter censueris frater ¶ Discipl's Jmo vere cupidus ⁊ attēt⁹ sicut hactenꝰ auscultabo. q̄scq; petieris a me verbuz ¶ Dgr̄ Fit impulsus angelicus virtuose. sapiēter. ⁊ benigne. q̄tenus būiles exaltent. At ꝓ depositus iste de sede diabolus. deorsum fluens. sathanas. satagit hoīes deponere violenter fraudulenter. ⁊ maligne. Uiolentia cernit in obsessis. Fraus ꝓ dū spē bona. salubris ⁊ virtuosi ꝓsilij. q̄si moralis p̄bus dolose impellit Paucos accipe modos ex innumeris. ⁊ vt sit aliq̄s ordo in nō habētib⁹ ordinē. sed ꝓfusiōem babilonicā. dicenda: ꝑ q̄ternaria seu ꝑ tetrades partiemur. ¶ Dete statur q̄ñq; supbiam patentē. sed vt in deteriorē sub inuolucro ficte būilitatis precipitet. Hā est qui se nequiter būiliat. Et

rursus ait satbanas. Noli hūilis eē in sapiētia tua. q̄tenꝰ ĩsipiēter exaltēk. Detestak pſūptōez. ztimorē laudat q̄tenꝰ ingerat timoris scrupl'os. vbi ñ ē tiorꝰ vt ablata pace cordis recedat iste cuiꝰ locꝰ ē ĩ pace. detestak inobediētiā. vt pcēi fuitutē iducat zasininā patiētiā q̄ fert ñ ferēda. q̄les nōbat apl'us eē corith eos Fefellit innūeros neq̄ iste q̄ sub velamīto obediētie nephanda ppetrarūt q̄si peccare ñ possēt qꝛ ñ bñt velle l' nolle iuxta ꝓbū suū Detestak supstitiōes q̄q̄ mānifestas ſz ñ occ'tas zobūbratas scīs obseruatōibꝫ Jn ieiunijs. invirginitate ĩ scīs orōibꝫ supstitiōes impellit ¶ Proiñ cur fuit ꝓma deōnis vox z interrogatō Cur inq̄t ꝓcepitvobis dñs. Utik freq̄ntissime cur isto qtūs bōies ĩ curiositatꝫ noxie laq̄os cadāt Cur fecit deꝰ rationales creaturas ſc̄as p̄ sciebat fore peccatas z dānandas? Cur eas deꝰ t'les nō cōdidit q̄ peccare nō possent? Cur dlectak in perditōe viuētiū Quod iñ sibi lucrum crescit Nūq̄d ñ melꝰ eēt vniuersis si pccatꝫ oībꝫ ablatꝫ remanerēt ĩ solo decore virtutū. cur indurat aliq̄s zalioꝫ miserek? cur acceptō psonaꝝ repik apō ipm? cur nō citꝰ vēit ad boies redimēdos z legē veterē q̄ dederat in fedꝰ eternū p aliā ꝓmutauit. cur tot absq̄ baptismo īnocētes tot in īsulis sñ legꝫ auditu viuētes tot q̄ saluarēk si bonis doctrinis z societatibꝫ instruerentur pire p mittit z dimisit? Scit iste nequam. q̄ pscrutatoꝛ maiestatꝫ oppremek a gl'ia Scit boiēm phibitū. ne in pl'ibꝫ dei opibꝫ fuerit curiosus. ¶ Culpat ypocrisim. sed vt boies absq̄ honestatꝫ velo. ppetrēt mala. Laudat simplicē cū verecūdia scā. q̄tenꝰ ypocrisis fictiōes introducat Culpat inuidiā z benignitatē laudat. sz vt malignitas improba nocētiū foueat Culpat ecōtrario iniq̄tates alioꝝ vt psonale odiuꝫ. ꝫ fraternā charitatē suscitek. Culpat iratos. sed vt zelū scīm abijciat Laudat zelus scīm quo preceps ira furiat Culpat inertiam. sed vt inquietudo plus equo laboriosa fatiget. Laudat quietē scām. sed vt insterquiliniū torpentis inertie dejciat. ¶ Ostendit odibilē auariciā. z q̄ nihil nec⁹ q̄ amare pecuniā. sed vt prodigalitatē consumptione oīm cuꝫ rapinis introducat. Pulcram dicit z amabilem frugalitatem. vt tenacitati locum paret. Ostendit quantas gignit infirmitates gula. sed vt

periculosiorem vacuitatem. capitis z corporis/abq̄ remedio opetur. Laudat omnia sana esse sanis. z nihil esse rejciendū. qō cum gratiaꝝ actione accipitur. vt a tē perantia fallaꝝ abducat Ostendit q̄ seda sit luxuria. q̄ vilis nec honore digna. vt coniugiorum iura ꝓtaminet. Laudat plificationē. Jmo iubet per illud. crescite z multiplicamini q̄tenus concubinatuꝫ. licere demonstret Ostendit non esse iurādum. Sit inquit sermo vester. est est. nō non. vt detestetur oñe iuramentum. Dicit e contrario. Qui bene iurat. bñ credit vt periuria vel contumelias nōis dei multiplicet. ¶ Circuit iste sathan terram. z pambulat eam. vt circunstantias oīm consideret Quis quid. vbi. quibus auxilijs. cur qūo. quando. Tendit laqueos iniq̄s impellat multos valde. vt si fuerit aliq̄s ab vno liberatus. cadat in alterum Facit ad ꝟ machabeꝝ narratio de populis. Nō eñ semel victus/cessat. sicut opinatus est Origenes Jtaq̄ ꝓsiderat dum circuit z obseruat volentes placere deo. Videt aptum aliquē ad religionis ingressum. Jmpellit ad oppositū. sic illudens. Cur cuilem vis deserere conuersationem. qm̄ homo/nata. ciuile animal est. homines hominū gratia facti sunt vt se mutuo iuuēt. sicut pecora vt bōibus seruiant. Ue soli. Cur non poteris sub habitu seculari. salutē tuam operari Sub vno abbate tuo xp̄o. gaudeas lege libertatis. quā dedit tibi deus. z emit xp̄ūs. Quid pulcrius. q̄d eligibilius libertate? Cur tot z tales. vis subire obseruationes. z vota sup te inducere. qui non sufficis ad precepta fuāda? Quid sunt obligationes tot/nisi laquei totidem ad transgressores Vide ne illaq̄tus verbis oris tui cadas Displicet em deo stulta z infidelis promissio Ecce q̄t. quales in religionib defecerūt. quot ceciderunt. q̄t apostate retro abierunt Cur nō vis talētū tibi creditū. in bis z in alijs gratijs mltiplicare? Ut quid pditio hec esset in religionis ingressu siue solitudie. ¶ Celat pditus iste/laqueos in secko. fit iste qui saluandus fuerat in religiōe perditus in seculari ꝓuersatiōe. fit secularꝫ. ꝓiungitur vxori Deu q̄s illic laqueos tribulationum non inuenit? Nascuntur filij/alia cura/si procax vxor. grauis. magnifica. si sterilis. si seda. si lubrica. Q̄le

D

A

supplicium Sit de milicia. aut de curiali um nūero. q̄t illic curis inuoluit? Primi tus erit dulcis ineꝛpto/cultura potentis amici. Exp⁹ metuet. inuidiā nō tolera bit. Sit oportet assentator ad oīa. fit mi ser. viuens. dormiens. ꝓmedēs ad alteri⁹ arbitriū. Sit causidicus aut practic⁹ in phica. fraudes mille spargēt in practica tiōe Dū querit diues fieri. incidet in desi deria mlta ꝛ laqueos. quib⁹ mergatur in interitū. Sit bñficiat⁹ in ecēia ꝛ celebs. cauēdū sibi erit a retib⁹ sym̄oie a negligē tia seruitū. a luxuria. ab inerti ꝓuersatiōe a dilapidatione bonoꝛ ecēie ¶ Circuit ꝛ ꝓsiderat satban iste alteꝛ quē ex instabi litate ꝓpria vel infirmitate/cognoscit. ad religionis aut solitudinis vitā ineptum. Vide ait quanta sit religionis. quanta solitudinis pfectio. vacare soli deo. salu tem suam opari. Quid prodest hōi si vni uersum mūduz lucret. aie ꝓ sue detrimē tum patiat. Vide quātuz tor⁹ mūdus in maligno posit⁹ ē. q̄s breuis vita. q̄s mors incerta. que tormēta inferni. q̄ gaudia pa radisi? Vide ne perastines. ne ꝓsilia mli toꝛ pīesertim domesticoꝛ ꝛ secularīuz q̄ras. Inimici hōis domestici eius. ꝛ aīal hō nō ꝯcipit q̄ dei sunt. Res certa est. De solis incertꝫ habendū ē ꝓsiliū. Dicere ꝙ religionis status nō sit pfectioꝛ hereſis ē Magna ſo stultitia est nolle esse pfectuz Quid hesitas. q̄d tergiuersaꝛ. Vocat te deus p inspirationes istas. q̄d in te stas ꝛ non stas? proīce te in euz. ꝛ ipe te suscipi et. neq̄ deseret iam susceptuz Vide nunc paup hom̄itio duz ꝓpungeris coꝛde. fac votū deo celi. firmet te iuramentū. Felix nēitas que ducit in melius. Sciuerꝫ op⁹ cū voto deo esse acceptabilius. Da tatam arboꝛem voluntatis tue cuz fructib⁹ suis deo tuo. Denīq̄ qui ꝓpositū tuū istud scm̄ diuerteret a te/reus esseꝛt deo se red deret in religione loco tui. ¶ Dilet iste neq̄ ꝙ ad religiōis introitum opoꝛtet at tendere nedū bonitatē religionis in se ꝫ alias circūstātias maxime duas. Quarū vna se tenet ex parte religiosoꝛ si pfecte regu lam seruāt. Altera ex parte sui ipius si in ꝛta gabolam xpi dim̄ inchoat poterit cō summare Quot si scōm̄ ratiōis ꝓsiliū res tam grandis aggredienda ē q̄s postmodū mutare nō licet Hō tm̄ seq̄ndi sunt viriles impetus aut mot⁹ deuotionū q̄les habe̅ possunt pueri aut puelle. q̄ñq̄ pl⁹ ex incō stantie vicio vel melācolie. q̄s gracie certo instinctu poti⁹ aliq̄n. q̄liter mō ex astuto demōis impulsu q̄s certe ꝺuotōis afflatu Silet q̄n media sunt moderāda secūdū ꝓrutem tā agentis q̄s patientis. nec pote rat. Dauid cuz armis saul egredi ꝫ goly am. Non p̄nt symee cū botis latōnib⁹ q̄s in fraudē eis derelict? accipiūt incedere. si let onera religiōis. cū moꝛib⁹ inhitantiū Dat bene sentire de omnib⁹ neminē iudi care spes adūcit q̄ñq̄ magnas ꝙ proficiet alīs sua eruditio suū ꝓfectum qꝛ litteras nouit. qꝛ prudens ē in agēdis. Denīq̄ ex emplū dabit relīq̄s de seculo. vt ita faciāt quēadmodū ꝛ fecit ꝛ seculuz derelinquāt. Quid? Tandem voto se ꝓstringit dūm erit habita bñficia dat sua paupibus via sibi vnica religiōis relicta est Capt⁹ est ait in sultās demon Euge euge iam nō est silen dum Jā in odium religiōis? exaggerāda sunt oīa Aperiendi sūt occli discrimia re uelanda murmur inducēduz dicat ipe si bi sentiēs se delusum Quid mihi feci mi ser Jn qō me malū impuli Nō potero fer re iugū hoc intolerabile. Quesiui reḡem vt in pace seruirē deoꝛ ecce turbatio. fugi hōies. homines inuēi o. Ledebā tentatō nib⁹ de seculo exteriores demōis pfero q̄d feci q̄d agā q̄ me vertaz? Amicos carnales offendi spernēs eos cū suis ꝓsilijs nullus mihi adeos regressus Si dispēsationem voti q̄siero nō dabit aut in data nūq̄ cō stans sibi animus q̄tabit ꝫ neq̄ quō viue rem in seculo relictū est. Si ad aliaz mig uero religionē. scādalosus ero meeꝛ fortsi tan itolerabilis aliene. Quid feci? Deuo tionem in seculo suauiorē. et crebrius inue niebā. qꝛ sensus vegetōres nec pturbati p vigilias nō exinanitū cerebrū per ieiunia nō oppressa mens in plixitate vocal' seruitū sed ꝛ sec'aribus inuoluor curis. ꝓ necessi tatib⁹ fratꝝ Cogit obedientia currere dis currere p scm̄ qui quietē solā sperabā mi bi obtinere Sic quotidianis fatigor odi is et ritis. Quid feci quid tandem volui mihi miser? Delectabat me studium. do cebam et docebar. Nunc qui doceat aut doceat nullus est. Fratres satis ē respō dent occupationes religionis sueveratio satis est Non est inquiūt religio scola do cendi. sed disciplina viuendi. Si vixero fm mores fratrum collapsos omnino a

regulis patrum. perdit⁹ꝫ suꝫ sine dubio Si singularis mihi viuere volo. nec datur nec sufficit. Ecce quid murmurat. incōstans quandoq; non sine magno ꝑplexitatis vinculo. maxime si monasteria mulierum collapsa. iunior iam aliqua vo uit ꝛ intrauit ¶ Circuit iste depositus de sede. querit quē deuoret. Inuenit bomi nem deditum studijs litteraꝝ ꝛ scientiaꝝ Si potest auertit. Affert occupatiōes ex seculo. sicut ex prelatoꝝ seruitijs aut prin cipum. aut penuria transcribentium. vel imperitia. aut librorꝝ causat nimietatem onerosam. aut frustra fieri verba surdis dicit Si nequiuerit abducere quatenus ocium desideret studiosum sed sibi vacet ꝛ sapientiam scribat in ocio. subdol⁹ im pellit. vt alios dum docere vult scribēdo/ se seducat. Laudat iam laborem. sed cor rumpere satagit intentionem. ¶ Eia do ctor scribe que relegat posteritas. que ti bi sint in nomen eternum. qm̄ melius est nomen bonum oleo vnguenta preciosa. O rabūt alij pro te. Non tibisoli laborabis talentum tuum distribues Sed ad quid satban ista? Quid sibi sup alioꝝ salute? Profecto nihil. sꝫ satagit. vt iste sub hac intentiōe scribens. audiat in iudicio. rece pisti mercedē tuā. Accipe quod tuum est ꝛ vade. ex ore tuo ꝛ scriptis tuis te iudico serue nequā. Fers litteras mortis tue sal infatuatum. Eia scribe. sꝫ subtilia. sed ex tranea. sed nouiter inuenta Turpe est ali enis vti. Sic ipellit vt deserat terminos quos posuerunt patres sui Ut vane glo riosus dicat Super omnes docētes me intelleri. Ut deserens vias certas dicat. Aque furtiue dulciores sunt. ꝛ panis ab sconditus suauior. ¶ Eia scribe. aut de tuis ꝓfectibꝫ aut celeritatē oñde dictandi Aut da satꝫ itelligi q⁹ bñ. q⁹ deuote viuis vt loḡris Aut certe in alienis laudibꝫ q̄re laudē tuā. Quere celebritatem nois si nō ex te saltez ex illis. quos exaltas scribēdo. miracula sua. visiones vitā supra moduꝫ mirabilem. diuinatōes. sectas nouas Ca nonisatus eris in ipoꝝ canonisatione Sed o fraudem satbane detestādā. qñq; tamen ita fallentē. vt interim taceam⁹ de manifestis erroribꝫ et heretica prauitate. ¶ Eia scribe. totus insiste laboribus. im portune. Non des requiē calamo postpo ne horas canonicas. aut absq; intētiōe ꝓ/ feras. idulge secur⁹ lautoribꝫ cibis. vtere sōnoꝝsq; ad sacitatez. Defere ciuilē aliox ꝓuersatōem. Lōpensabit hec oīa labor tu us in dictādo. Sic impellit iste neḡ. scit q⁹ inutiliter. imo nocie fiūt nō iussa ꝑcep tis omissis Scit q⁹ fauem⁹ vltra moduꝫ scriptis nr̄is. diligim⁹ vt filios. placēt eti am si deformia sunt ꝛ inculta. sivacua sen tentijs. Testꝫ ē symea fabulosa Gallia dū nimio clamore ꝓdit ouū ꝓdit illud. Cor uus crocitās. vt avl'pe laudet /fraudat ci bo suo. Nō aliter sepe ꝥutes ꝓdūt scribe docti. vl'q̄sitas ꝓbus vel acq̄rendas in ꝑpe Rō. q⁹ dicūt ꝛ nō faciūt. q⁹ de donis ꝺi dū gl'ian q̄runt. deo rapiunt qđ suū ē. q⁹ scit insup sinistra tl'ū. quid facit dextera Pos sūt nihilōin⁹ meritorie fieri nona scripta si mod⁹ affuerit. finis ꝛ ordo recti. Unuꝫ facere taliud nō omittere. ¶ Circuit ꝛ in uenit hōiez ꝺditū. ꝓfessiōibꝫ audiēdis. O q̄t immissiōes facit p q̄gl'os suos malos. Uenit ad ꝓfessionē plebeius ideota. veni unt pueri ꝛpuelle inuēes ꝛ maritate Sua det inuestigare diligēter sup oīby circūstā tijs. vt agnoscat vultū pecoris sui. q⁹ nec aliter solui ꝑt pcēor. nisi dixerit oīa. Absit iste curiosus scrutator ꝛ deficiat scrutā scrutinia. cū scādalo ꝓfitētiuꝫ. cum lapsu ꝓprio cū suspitionibꝫ infinitis. cū interm nabilibꝫ scrupulis sive remittat ñ absolu tū sive ꝺtineat morosissime vir tādē absol uendū. Ueniūt tl'es p⁹ moduꝫ vertitur in oppositā q̄litatē. q⁹ timet exptus / tales fa cere interrogationes. Dicit sibi ꝑpi. salvet se si voluerit. nō intrabo domū ꝓscie alie ne nihil interrogabo. scit pcā sua dicat il la si vult. Sic dimittit inscios sic verecū dos latere ī pcīs suis. ñvtēs clave scīe q̄ data ē ad aperiēdum (cū discretōe tam) secretas ꝓscie plagas Ueniūt alij magni prudētes ꝺ sclo. veniūt pdōes vsurarij. sy moniaci. rācorosi. violatores ecclīastice li bertatꝫ. cōcubinarij. notorij. nolūt a pcā resilire. nolūt restitutōes facere. sūt ꝓcōi cati sūt irregl'ares. alij sī el'pāt exercēāt aut ꝺfēdūt pcm̄ suū. dicūt se iusta bella gerere Et plāe mirē. si etiā āgl'us se celo repiret q̄d agēdū in tl'ib⁹ ml'tis nisi coassisteret si bi miracl'osa ꝺi ꝓt? Ueiūt alij l'alie curio se agētes ad fabl'as ꝥtūt ꝓfessiōes suas miscēt colloq̄a ꝓphānis vtinaꝫ ñ ꝺ nepha rijs vtinā. que spiritu cepisse videntur. nō ꝓsumēt incarne. phibeat deterioꝝ deus.

R Circuit ⁊ inuenit declamantem in populo seu ꝓdicantē. Cognosce. demonis quot impulsus sunt in sermone? Dum de omni statu persone sunt. que vicijs cōtrarijs infecte sunt. Si culpat auaritiam / prodigus applaudit. ⁊ ridet auarꝰ. Si prodigalitatē vituperat: auarus libēs ad se cōtrahit dicens. tene quod habes Si loqꝫ aduersus inertiaꝫ / gaudet iste qui stulto labore consumitur. ⁊ esse sub sentibus curaꝫ mordentium delicias computat. Zelus laudatus accendit iracūdos. Pietas laudata pusillanimes nutrit et desides. Pro nunc ⁊ qlem tua predicatio fructuꝫ afferet considera. Sunt qui nolunt premeditari. nolunt sanctorū allegationibꝫ vel auctoritatibꝫ. aut certe nesciunt vti. Garriunt ⁊ effundunt quicquid in buccam venerit. ceci cecos alloquentes Sūt ex opposito. qui tot accumulant allegationes sup allegatiōes. rigmus ad rigmos. concordantias cū cōcordantijs. effluunt vsquequaqꝫ. non deū. sed se. sed scientiaꝫ suam ostendere volentes. Blandiuntur sibi. qz non ꝓpter se ⁊ famā scientie. sed ad edificationē querūt alioꝝ. Sunt qui solum apud auditores suos inobedientiaꝫ ⁊ rebellionem inferiorē tacendo culpant vicia superioꝝ etiā dum absunt vñ. Nihil plausibiliꝰ audit inuida plebs qꝫ superioꝝ vicia prodere. augere. inculpare. Et hec sepius ⁊ accuratius student aliqui pdicatores detestari. qui si vel in modico vicio culparentur. protinus implacabiliter obsisterent vera dicentibꝫ. ⁊ capitaliclam vel palam persecutione vexarēt Adde qꝫ multitudo predicationū. sepe fit in laqueum audientium. Quare? Quia iaꝫ sane sciunt voluntatē dñi nec faciūt. preuaricatores effecti de peccantibus Propterea perplexos habz behemoth neruos in multis. quibꝫ non est exitus frequēter possibilis. nisi mors inflicta iudicialis / seu captiuitatis hostilis / viam fecerit: liberansqꝫ ab omnibꝫ debitorum vinculis. Aut si nō fuerit assumpta religio cedens omnibus. aut vltronea paupertas sua. ⁊ suorum subeatur. Sed qꝫ difficilia sunt hec remedia. presertim in senibꝫ. in egrotis. in delicatis viris ⁊ pomposis. In feminis. nescit nemo. Singulariter idcirco notauit apostolus auaritiam. tentationibus ⁊ lequeis diabolj plenam esse. qꝫ mergunt hominem in interitū vnde vix fit responsio C Circuit iste sathan iste de S positus. ⁊ inuenit hominē in solitudine. vel deserti. sicut est pellicanus. vel domicilij sicut nicticoraxꝫ. vel tecti sicut passer. protinus immittit fraudulētus auceps iste / laqueos exquisitos. ⁊ tota malignitate conatur inuoluere: nūc pennas: nūc pedes istius qui solitarius eligit viuere. volaturus vt estimat ad supna. ⁊ secū furens ait Non sic abibit solitarius iste. si bene me noui. Sit piger. impatiēs. mala cogitet. ⁊ sua querat. Agitatur nūc: fer uore nouitio. fingit sibi quietem ⁊ otiū. fingit patientiam si non habeat consortium. fingit puritatem in affectibꝫ habitu ram. fingit denicꝫ dabit se deo totū C Sed o miser. nescit quantum meis artibus / ab expectantiōe sua lōge fiet. Surgite vos iferiales ⁊ improbe pestes mee. Stultum hunc impellite casuꝫ in retia peccatorum. que fugere putat. nec precauet. Tu primitus inertia. deses ad bonū Jn Eria sed ad perniciem efficacissima. Dic exteriori caret exercitio. ociosus vacat. Age. Tediosa sit oratio sibi. fastidiat ⁊ dicat. quousqꝫ eadem. Succedat nunc impatientia. Fac ipm suimet penitere: fac displicere quietem. fac ocium ꝓprium horrere. nec se iam ferre possit. Fac langueat totꝰ Blasphe ⁊ pigritet. C Exurge nunc blasphemia. cogitatiōes nepharias immitte. Fac desideria occidant pigrum Age doceat ociositas mala multa. Tradideris eū quatuor quaternionibꝫ passionum vinculandum. in carcere nostro peccatorū. Scis nōia. scis officia. vulgata sunt. Spes. meroꝝ metꝰ gaudiū. Spet vana. metuat falsa. mereat molestē. gaudeat molestiꝰ C Tuū erit vltimū ꝟ officiuꝫ. o libidinosa cupiditas. querēs assidue qꝫ tua sūt Querat iste ꝛ solaciūculas ꝓprias si poterꝫ in carnalibus delicijs. cibo sōno. venereis Si refugerit patētē hāc turpitudinē tuā velauerꝫ eā silitudinē deuotionis ad deū Da mēdaciter ītelligi ipm qrere qꝫ oi sūt. se in dño ōlectari solo. cū sua ꝓncipaliter qraꝫ oblectatio. Signū huiꝰ accipe certū. qz dimissis. dinoꝝ ipletōibꝫ mādatorū. laborat ī ꝟ totꝰ. vt ī aliꝭ qꝫ spūalia fingit ōlectet Deridemꝰ merito sabbata eiꝰ. videtes ignominiā eiꝰ. Videmus introꝝ suꝫ fornicatōibꝫ ꝓprijs. mēdaꝝ. pcaꝝ. me/

Dq 4

retrix inquirit ꝛ rapit. ¶ Adauge dolos tuos o libidinosa cupido Interroget curiositas tua coꝛ eius in plimis. Si malꝛ let damnari q̄z offendere deū sponsum suum. redēptorē suū. de quo gl'iak. Si malꝛ let subire mortē aut incendi/q̄z frāgere ieꝛ iuniū. vel incurrere carnis lapsum Quic q̄d elegerit irretiem⁹ eū. vel arroganti mēdacio. si penā ꝓposuerit inferni vel incendij. q̄ si postposuerit/iā peccauit/q̄a peccare preelegit Adde si videris ip̄m in mꝰtis deficere. dic blandiens. nō cōcutiāt te defectus isti frater. permittit eos deus inte ad hūilitatis custodiam. ne magnitudo ꝛrutū te extollat. Habes in paulo sil'e de stimulo satbane ꝓpter magnitudinem reuelationū Capiamus eū ꝛ illaqueabimus vt defectus ꝓrios iā nō laboꝛet coꝛrigi. sz in illis audeat etiā gl'ari. Sit ruꝛsus tuū. o blasphemia. soꝛoꝛ inertis desidie machinamentū. sit cogitatōes immittere. q̄les nec boies secl'i. nec meretrices dignarenk admittere Pudeat ip̄m qui tāꝛtus est in oculis suis/pudeat ꝛ indignek ꝛ irascak. supbiēs etiā in deū ꝛ scōs angelos eius ꝛ scōs. ꝛ despet tandez se ipsum. ¶ Suaderē vobis inq̄z q̄ttuoꝛ sodalibꝫ mihi charissimis. sup hmōi solitarijs/in alia discrimia deturbandis. sed ea quotidiana q̄si domestica prætereo. in curiositatem pscrutatōis vite aliene. negligentiaz ꝓprie vite. videre festucā in alieno oculo. nō aduertere trabē in suo. Ceteros spnere. sibi suaq̄z placere. Rumoribꝫ nouis assidue agi. ꝛ suspitionibꝫ temerarijs ingetari. Proinde minus oibꝫ hōibꝫ. alacres spū. minus esse patiētes. plus sui amatoꝛres. plus soꝛdidos alioꝛ mala tenētes ¶ Agite postremo sodales fidelissime mihi quatenus istos exhibeatis solitarios. tādem mihi sil'es fieri. Solitudinē odiāt. fiant dispersi mente coꝛdis sui. fiāt gyroꝛuagi ꝛ pfugi. fiāt instar cayuagi ꝛ pfugi Quid em̄ magꝭ ꝓriū est mihi. q̄s eē gyroꝛnagū. circuire terrā ꝛ pambulare eam. ¶ Hec nequā spūs At ꝛo q̄d te agitas frater. q̄d turbaris. cū iam silētiū pati nō poꝛtes actenus obseruatū? ¶ Discipl's Hūc ꝓsus inspicio. q̄m vndequaq̄z miser suz. ꝛ miserabilis. nec q̄d agā. nec quo me ꝛtrā scio. Im̄ cōclusus suz inter angustias. eꝛ impulsibꝫ satbane numeratis. p̄sertim invlimis. vt merito tedeat aīam meaz vite mee. Nolo tñ despare memetip̄m. sed auxiliaria potius documēta querere. Itaq̄z fraudes ꝛ laqueos inuestigasti. tuū sit remedia tradere cautelas ꝛ auxilia ¶ Dḡ Si hūanū p̄stolaris auxiliū. falleris. Illud em̄. nec ꝓspicuū est nec validū. maꝛie aduersus aereas ptātes. Est vita hōis milicia sup terrā. Aduocādi sunt milites angeli boni ℈ nequā hos spūs. Plures sunt. foꝛtioꝛes sūt. sapiētioꝛes sūt absq̄z vl la⁹patiōe. feruētioꝛes in iuuādo q̄z alioꝛ malignitas in impellēdo. tñmō assimus nobis ip̄is. nec vltra pellamus eos aduꝛtores tam sedulos beniuolos ꝛ certos ¶ Discipl's Hoc est pfecto potissimū q̄ flagito. q̄ ab eis peto dari mihi/ne repellā eos Cupio pīci ꝛ deꝑcoꝛ. q̄tenus impulsiones suas quibꝫ instigāt nos bene agere/studueris apire ¶ Dḡ Si de custodia angeloꝛ/precipue singuloꝛ/qui dantur singulis ab exoꝛdio. si de suis officijs singillatim. conarer apire. que sub exemplis leguntur in scriptura sacra. queq̄z p hystoꝛias. q̄ subinde p doctoꝛes sacros tradita sunt. supflu⁹ imo vanus iure dicer. res suscipiens supra vires. Attamen ne toꝛ⁹ obmutescā. q̄si spernēs precē tuā. eligā vnū. sua auctoꝛitate refulgēs exemplū. Deinde p ꝓsideratiōes aliq̄s/pauc̄ ꝓsibꝫ ꝓprehensas. curabo nos aduersus diabolicos insult⁹ reddere doctioꝛes. ¶ Discipul⁹ Gratus audiā ꝛ attent⁹ ¶ Magister Petr⁹ p⁹tor ꝓpetrata ꝛrutū isignia. dormiebat in carcere. vinct⁹ catenis inter duos milites Tipus iste est xp̄iani licet egregij meritꝭ. q̄ p herodē istū satban. gl'iantē in pellibꝫ que palliāt nequiciā suam detrudit in tentatōis hoꝛridū carcerē. discrimē imminet moꝛtꝭ. nisi q̄ oꝛante iugiter ecc̄ia fit q̄ sequit. Angelus astat. fulget. pulsat surgere clamat. Soluit ꝛ eduxit libꝛatiq̄z relinq̄t. ¶ Discipl's Placet metri ꝓpēdiū q̄ septem. angelico scō facto ministerio ꝓplecteris ¶ Magister Solerter aduertis. Extimo non grauabeꝛris si ꝓsideratiōes pauculas/ruꝛsus ita ꝓsibꝫ ligauero sup cautelis. quibꝫ agere nos optet. ꝛ ꝓus facere q̄ nō ꝛnob ē. gallice (say ce que doce) ¶ Disc⁹ Nō grauabor. nec leuitati deputabꝰ metrū. q̄le freq̄ter in psalmis ꝛ canticis ꝓbe sumpserunt ¶ Magister Nullo nihil apō vertres ꝓbos serioꝛius metro fuit. Accipe q̄ dogmata

septem. Pensa quis finis ꝑius q̄ sit status oīs. A sathā impelli sperās fac iussa. timēsq; Magnifica dñz. dic o me suscipe ꝛpe Uixeris hic ꝛ nunc velut. hic ꝛ nunc moriturus. Uiue pius. purus. velut hic ꝛ nunc obiturus. i. obuiā christo iturus ¶ Discipulus. Et si puocet me auiditas expositiōis latioris. nolo tñ esse molest? exactor/post tam multiplex eloquiū p te nunc habitū. Cōseruabo iterim oīa ꝙba hec ꝙferēs in corde meo. q̄sq; altera nos collocutio. ꝙgreget in idip̄m. q̄sq; ꝓtere rea centilogiū de impulsiby accepero. ¶ Dgī Fiat vt vis. ꝛ in eo bñ vale. q̄ depo suit potētes de sede ꝛ exaltauit būiles.

¶ Sequitur tertia par

titio de septē modis gñaliby angelice custodie. per notulas. lxxxiij.

Exaltauit humiles. ¶ Discipulus Cōuentōis huius nre die. ꝛ locū prospex faciat/istorum brōz brūssima ista p būilitatē singulariter exaltata. cuius est ℞ verbum Et exaltauit būiles. ¶ Dgī Fiat. tu q̄d affers colloquiū post triduanū hoc silentiū? ¶ Disclꝰ Perlegi tuū sup impulsiby cētiloquiū. Experior illud esse cōnexū ꝓxi nre collationi. desinit i auxilio bonoz. ℥ apostatas angelox nobis in ℞ exilio. vbi etiā filius dilect? nihil differt a suo cū sit dñs oīm. ſz sub tutoriby āgelis ꝛ actoriby est vsq; ad prefinituz tps a pce. ¶ Dgī Bene est. bonos tutores hz iste filius. ¶ Discipulus Istic nēpe sum? cognoscere q̄lia sunt adiutoria bonoz. q̄lia ministeria q̄les pulsus aut immissiones Nemini vero te nudiustertius septē officia numerasse. sub tropologia liberatōis petri. Angelus astat. fulget. pulsat. surge re clamat Soluit ꝛ eduxit libertatiq; relinquit. ¶ Dgī Non errat recordatio. Scis ne memoriter. additas simul. vij. ꝙsideratiōes ad tutelā nrāz. sub q̄drupli ci versu. ¶ Discipls Nimiz sic ꝓtinent. Pensa quis finis ꝑius q̄ sit status oīs A sathā impelli sperās fac iussa. timēsq; Magnifica dñm. dic o me suscipe ꝛpe. Uiverꝫ hic ꝛ nūc velut. hic ꝛ nūc moritꝰ. Sp̄s esto piꝰ velut hic ꝛ nūc obiturꝰ ¶ Dgī Scires adaptatiōez facere. vij. ad vij. reddēdo singla āgl'oz auxilia. singul' bis ꝙsideratōiby aut doctrinis? ¶ Discꝫ Cupio securius ex te ꝙgnoscere. simul vt abbreuiatioꝛ fmo fiat ¶ Dgī Tēptabo sic efficere. pariterq; reddere totuz marie canticū ꝙsonās dictꝫ nr̄is Itaq; taliter accipe sūmatim ꝑtiō Debinc āplioꝛ q̄sitionis erit locꝰ ¶ Angelꝰ astat. vt pēsemꝰ. ℞ est pōderemꝰ ꝛ libremꝰ ī trutina cordꝫ. q̄s fit finis. Si ei sathā adest nob vt noceat. q̄s ferret/si ñ ℥ staret āgelꝰ bonꝰ? Sic ꝓterea q̄rit iste sathā claudere. vel eruere penitꝰ oc'lm fidi ne recogitemꝰ finē nostꝝ q̄ deꝰ est. ꝙueniēs est vt āgelꝰ bonꝰ/sanet ꝛ illūinet oc'los cordis. in viā ꝛ ī finē pacꝫ. hec de ꝑtiō. ¶ Angelꝰ astās/fulget in carcere mortꝫ hui?. vt nouerit vnusq̄sq; positus ī tenebris q̄lis suꝰ sit statꝰ ꝑtiꝰ. Sūt ei iuxta q̄litates morboꝛ singloꝛ/q̄litates auxilioꝛ ¶ Angelꝰ astās ꝛ fulgēs. pulsat incitās ad bonū. Scit ei gñal'r oēs ꝛ ℞ nos scire facit/a sathā impelli. Dū em̄ scit pic'lm. solicitudie maiori fugit ad auxiliū ¶ Angelꝰ astās fulgēs ꝛ pulsans. iubet surgere velociter. Hoc aūt implet. dū spando. dīna mādata fuāt. Alioq̄n iacet obrutꝰ in pcīs vetꝰ hō nr̄. de se despans. aut nō cū minori discrimine/nimis spās seu p̄sumēs ¶ Angelꝰ astās fulgēs pulsās surgere iubēs/soluit a catenis viciox. vī ctū in fmēdicitate ꝛ ferro. Cōcussus ei tiore castoꝛ scō/cū gta dñi magnificatiōe. tā se pricingit virtute actionis. tā calceat caligis p̄ceptoꝛ in p̄paratiōez euāgelij pacꝫ ¶ Angelꝰ sextū pagit officiū/dū astās. pꝰ/q̄z fulsit. pulsauit/surgere iussit/ꝛ soluit/educit extra carcerē. Apit vltro portā ferreā pñe. trāsit vicū vnū/satisfactōis arte ꝛ directe ¶ Angelꝰ tādē. sic eductū. libtati derelinq̄t Quo facto sic sane deinceps q̄ retro sūt obliuiscēs. libatꝰ in anterioza se totus extēdit. Reuersus q̄dē ad se/dō gtꝰ ꝛ āgl'o suo/ōt ex fnia. Hūc scio ꝑe. qz misit deꝰ āgelū suū. ꝛ eripuit me de manu berodis. ꝛ de oīm expectatiōe plebis iudoꝛ ¶ Discꝫ. Delectat simul ꝛedificat adaptatio. Hecz curiositati deputādꝰ/iste mihi ꝑe breuiꝰ ꝛ lucidꝰ ordo Addiderꝫ qō spopōdisti Dgī Intellige ꝓius quēadmodū q̄ttuoꝛ ꝑma/spectāt ad oēs gñal'r q̄ purgāt. spectāt alia duo magꝫ ad illūiādos. tā q̄z pficiētes. septimū ꝑrie q̄rit eductꝰ ꝛ p/fectꝰ. Porro cāticū nrz sic adapta Sciuerꝫ vt scis. qm̄ finis vniuerse rōnal' creatē ꝙsistit in magnificatione dñi. ꝛ q̄ exultet

spūs in deo salutari suo. Quid est eīm beatitudo/nisi dñi dei nr̄i salutaris/magnifica iocunditas fruitio. bonor̄ t colaudatio? Hoc p̄mū. ¶ Letet̄ respectus būilitatis. ꝯsideratio t cognitio status ꝓpr̄ij t ꝯditōis in vnoq̄z. hoc scōm. ¶ In hoc p̄ inde q̄ facit nobis magna qui potēs est. q̄ beatificat apud alios Cōcludimus/q̄ dñs est in circuitu ꝓpl̄i sui. q̄ immittit angelus dñi in circuitu timētū eū. ꝫ tot gr̄ rouagos demonis impulsus. hoc tertiū. Rursus ex scīficatiōe nōis sui/dum dat spem t impletiōem mandator̄ dei velociter inclamat: qui p̄us astiterat/illuxerat. pulsauerat ad deū/ad nos/ad aduersarium solerter ꝯgnoscendum ¶ Subsequitur q̄nto. timor dñi liberās a pcō. timor eīm dñi/expellit pcīm testimonio sapientis Sed ne seruilis sit aut viliter mercenarius timor/magnificat ip̄e gratis dñm. recogitās qm̄ mia ei⁹ a ꝓgenie in ꝓgenies timentib⁹ eū Consurgit aūt timor dū aīa nr̄a ꝯsiderat būanā miseriaz/si seuere faciat dñs potentiā in brachio suo. si superbos dispgit mēte cordis sui. deponit potentes de sede. si diuites dimittit inanes. q̄s non extimuerit: si ex ꝯsideratione sue mie. q̄s ip̄m nō magnificauerit. qz timentib⁹/veniā dat. qz būiles exaltat. qz esurientes saciat t saluat. ¶ Suscepit p̄terea sexto dñs isr̄l puer̄ suū. illūinatū. pulsatū. ꝯmonitū. absolutū. si dixerit. dñe Jhu suscipe spm̄ meū Dū ꝓ suscēperit/q̄s de manib⁹ suis eripiat eū. Dñs qui iustificat. dñs qui suscipit. q̄s est qui cōdēnet/aut q̄s abiiciat: ¶ Postrēo spūs ita susceptus in manib⁹ saluigardie. i. salue custodie x̄pi/sueq̄z libertati derelict⁹. post oēm herodis expectatiōem. q̄d supest. agat ille qui spū dei agit. qui iam pspicit vltra in lege pfecte libertatis. q̄ nō timore supplicij. ñ spe p̄mij trahit. ꝫ suaui ingo x̄pi. mentē scām spōtaneā totam ꝯtulit ad honorē dei t patrie liberationē Recordatur pfecto soli⁹ mie dei. dulce bz in lege dñi meditari die ac nocte. sicut locutus est ad abrahām patrē nr̄m t semini eius in scla q̄ est x̄ps. Hoc deniq̄z est pfector̄. sicut alia sunt illor̄ q̄ pficiūt aut incipiunt. ¶ Nūc p̄ singula discuram⁹ angelor̄ ministeria q̄ tacta sunt circa petrū ¶ Angelus astat. . Cur ita: cur si nō vt astare cor̄ā deo nos faciat Deo aūt tunc astare nos tradit dionisi⁹/cū castissimis orōib⁹ insistētes. reuoluto animo ꝓpiq̄mus. credētes qm̄ ip̄e est dñs deus salutaris nr̄. innitentes ei sicut litori fixo. tracti a magnete virtuoso ¶ Astās ꝯo tūc Refulget angelus. cū nos edocet/cuius ꝯditōis t stat⁹ t būilitatis sum⁹. q̄ten⁹ inspiciat deus būilitatē ancille sue aīe nr̄e. noverit ip̄a q̄d se q̄re ꝯueniat. Nō eīm oīb⁹. oīa eq̄liter licent decēt t expediūt. Totū pastorale gregorij ꝯtextū/est in hmōi documēto Propterea trāseūtes. inducam⁹ q̄ttuor industrias/specialiter assumēdas ꝫ astutias satbāe. fundatas ex locis dialetic⁹. q̄b⁹ bōies ignaros ꝓpr̄ij status/conatur auertere. vel mutādo dū bn̄ sunt. vel retinēdo ptinaciter statū. dū male locati sunt ¶ Locū assumit ab auctoritate. ſz applicat sinistre Locū ab exēplo t silitudine. sed dissimiliter. cū nihil in psona vel re nr̄a. Locū ab inductiōe. q̄ten⁹ p̄cipitet in iudicia falsa t temeraria. Loc⁹ deniq̄z sub trūcato entimemate. minor̄ sua nō apposita vel explicata ¶ Scit ei q̄ ex minorib⁹ seu ptic̄laribus p̄missis/tota pendet difficultas illatōis Fallit se volūtas sepius in hac argumentatiōe. dū p̄tato aliquo obiecto gr̄aliter sub rōe boni/ꝯfestim fertur in illud attēptandū. nō discernēs in ptic̄lari. q̄d vel q̄le sit illud bonū. Dicit rō succurrendū nūtati ꝓpr̄ij corp̄is sui. Comede t bibe iubet volūtas. Colēdus est deus. tenete igit̄ in hac religiōe rīdet volūtas. Dicit rō maledicti sunt q̄ viā pac⁹ ꝓpediunt Rīdet volūtas. q̄ maledicti sunt q̄ viam cessionis huius ꝓcēdent⁹ de papatu non inārunt ¶ Notū est/q̄liter loco ab auctoritate abutebat apostata Julianus. x̄pūs dicit Nisi q̄s renouauerit ꝛc̄. Jmo sic diabolus ausus est dicere x̄po. Scriptū est Angelis suis ꝛc̄. Nō habemus necesse. lōge mozari. qz ex ip̄o sumpserūt oēs deceptiōes hereticor̄. exordiū. maxīe duz q̄ rūt bōies vltra sapē q̄z divisit eis de⁹ mēsurā fidei vel doctrine. dū fieri volūt magistri qui nunq̄z fuerunt discipuli sacrarum litterarum interpretes. qui nunq̄z didicerunt illas. ¶ Adiecit igitur diabolus aliud machinamentum efficatius ex ꝫ loco p auctoritatē/fieri trāslatiōes varias pro vulgarib⁹ idiot⁹. quib⁹ habitis t lectis in superficie. contemnunt mox sacros expositores Nolumus inquiūt nisi

tertum nudum. quem tradidit spūssc̄is. Tandez reddūt ipsuasibiles. neqz sibi reliquūt auctoritatē pōd⁹. vñ valeāt ad veritatis cognitionē illustrari. ¶ Cetez de locis ab exēplo z sil'i. tot sunt experimēta fallaciaz. ḡt hoīm capita. dū q̄libet assecq̄ vult quēliber. dū exēplo ōt se viuere taliū z taliū/q̄s appbat aut cānizat ecc̄ias. vl'q̄ sup̄iores eoz sunt. q̄ rēores. q̄ doctores q̄ laudari Quid facit fili⁹ aūt nisi qō viderit patrē faciētez? Patres tū optimos ipsi nolūt sz pessimos hoc exemplo sequi Vor alioz est Paul⁹ se laudauit. Paul⁹ visiōes i raptu suscepit. cur ñ pōt mō dūs in talib⁹ z talib⁹ sil'ia opari? Hinc ꝓfectio ꝓpheriaz. hinc miraculoz admonitio. Hinc etiā adoratio damnatoz hoīm in populis. Testis est mihi legenda. imo ō adoratōne canis mortui visū est in vienna Caueat igit̄ scā sedes Romana. caueat in ea sedēs papa. q̄bz argument⁹. z causis z medijs/canonizatio alicui⁹ sit faciēda ¶ Discipl's Cognita sunt oīa q̄ loq̄r⁹. etiā p infelicissimis diebz nr̄is Neqz de loco p inductionē nēe habes exempla ponere. qz quotidianis suspitōibz ip̄obis/ꝫ status varios/militat p ip̄m demon p̄sertim apō solitarios z deuotos in oc'is suis. vt dānent ceteros oēs Diabol⁹ ōt ex pticularib⁹ inspectis. defectib⁹. gñalez inferāt ꝺdēnatōis snīam At ꝺo difficultatē hūs maximā q̄drupler ille fallēdi locus q̄ rōe vitabit̄. Dicūt isti. Si glosas recipit textus vnus scēpture/cur nō ali⁹? Si licuerit ist⁹ glosas addere/cur ñ nos inquiūt. aut cur nō eadē facilitate respuimus eas/sicut doctrinas apocripbas? Quo pacto igit̄ fiet distinctio inter miracula vera z falsa Inter reuelatiōs veras z ficias Si canonizata est hec p̄sona. ꝓpter attestatiōes miracl'oz z austeritatē vite. cur nequit hoc tpe fieri sil'e sub sil'ib⁹? ¶ Dgr̄ Habes alibi tractat⁹. q̄ ad istas. q̄ q̄tidie fiūt obiectiones/respōdere conāt Sz apō pl'imos. nec̄ talis sufficiet rñsio nec puto q̄ altera. sine ḡtuito miraculoso q̄z dei dono Olim dum scriptis z ꝓbis oñderem. q̄ in istis non potest tradi ars vel regula ifallibiliter hūanit⁹. inducebā argumentū quo se fundat achademicoz ambiguitas /dicens nihil sciri. imo nec hoc sciri q̄ nihil scitur Argumētū est de distinctione dormientis z vigilātis. duz se videre putat dormiens. similiter ad vigilantem. z hoc cum ratiocinationibus mult⁹ z reflectionib⁹ quib⁹ dicit sepe sibi. Tu non dormis. Ecce talia z talia facis z inspicis. Tu sumnuz tuū alijs narras z recolis Est aūt vigilantis ait Seneca narrare somnia sua Ita somnians hec z talia nūq̄z agit Porro suppetit in hac re/visitatio petri quam tractamus. De ipso quidē vtiq̄z vigilante scribit historia Luce. Nesciabat verum esse quod fiebat per angelum. existimabat autem se visum videre. ¶ Discipulus. Cōcludo magr̄ q̄m necesse sit nobis in his tenebris zumbra mortis/angelica visio simul z illuminatio/cuz ista que intimo sensu z gustu docet de omnibus spiritussancti vnctione. ¶ Magister Iure concludis. iure consulimus nos assidue per deuotionis orationem/sub hoc duplici refugio supplici ter humiliari. q̄tinus veritas nos exaltet ¶ Angelus astat. Pōt immoñto in ictu oculi nr̄ angelus/a summo celo deorsum nobis astare. q̄ nihilominus sp astat ō beatifica visiōe. Nō deserit exēplar eternū/dū venerit circa nos opari. ꝓsulit nō min⁹ diligenter. qz sue actōis regulā cē scit z artē directiuā. Fit aūt aliq̄n custos angelus longe a custodito. nō p ignorātiam. ñ p negligētiā suā. sz ꝓpter maliciā nr̄az. cui dedignat̄ astare. Fit ꝺ aliq̄n p dispensatiōez. ad exp̄iētiā nr̄e colluctatōis cum aduersarijs nr̄is Dū em̄ angeli boni qui iuxta nos erāt de longe steterint/fit qō se q̄t̄ Et vim faciebāt q̄ q̄rebāt aīam meam Et q̄ inquirebant mala mihi locuti sunt vanitates z dolos tota die meditabātur. Fit tūc angelus nr̄ adiutoz in oportunitatib⁹ in tribulatiōe facit cū temptatione ꝓuentū. Erudiuit em̄ prius q̄d agere cōueniat tpe cōflictus z impulsus ¶ Disci. Opē preciū est ꝓgnoscere/q̄bz doctrinis armat angelus bonus suos stare contra diabolū in die belli. ¶ Magister. Multi multa scripserunt in enigmatibus z figuris z similitudinibus varijs/corporaliter pugnantium. Tu quoniam scolasticus fuisti/gratātius puto recipies/si exēplū q̄si familiare de scola tibi tradidero. Cōstitue sathanā q̄si sophistā. cui⁹ ḃ totū studiū est fallere. nō querit sapiēs esse sz videri Vñ vt decipiat/garrul⁹ est. ml'ta petit. Celat proposituz suū. z inuestigat

¶ A

alienum. sophisticus ꝑ omnia. Tu econ
tra doctus ab angelo bono. cautus esto.
nõiatim in quattuor. disserem⁹ postmo-
dũ de reliquis. Primo velis nõ videri sa
piens sed esse. Sapietis aũt precipua cu
ra est/ finem respicere. Secũ pauca cũ ad
uersario loqui. vel ex toto silere. Certum
habe tertio ꝓpositũ suũ q̃ te q̃rat decipe.
nõ docere. Certũ sit q̃rto ꝓpositũ tuũ nol
le veritatẽ diserere. ¶ Discipulus. Discu
re summatim de singulis. ¶ Dgr̃. sapi
entia xp̃ianoꝝ est id ipa nõ solũ nõie ꝓfi
teri se xp̃ianũ. Hoc q̃ bona fide quesierit.
hoc qui cupierit vt malit esse bonus q̃ vi-
deri. exẽplo catbonis ꝓueniet ad optatũ.
iuxta socratis documentũ. Atuero spũs
discipline effugiet fictũ. ipocritã scz. z de
lusorẽ ipe deludet. q̃ deludi sinet. Eligit
talis seruire duoby dñis. Ingredi terraꝝ
uuentiũ duaby vijs. fit ꝓterea incõstãs.
fit arundo semet agitãs. fit cũ garrulo so
phista se similiter in oiby effluẽs. deserit
cautelã secundã silentij. In silentio aũt z
spe est fortitudo nr̃a. Obseruatio silentij
q̃s nc̃aria sit/ notauit rex penitẽs. Ego in-
quit tanq̃s surdus nõ audiebã z sicut mu
tus nõ aperiẽs os suũ. Vulgata veritas
est/ femina q̃ auscultat/ z castrũ q̃ loquit
nesciunt diu stare. Possum⁹ addere de cu
riositate alterius cuiuslibꝫ sensus. Eua si
clausisset aures ad primã diaboli curio-
saꝫ interrogationẽ. q̃ ꝑ. Cur incepit. Si
mox ꝛfugisset ad mariti ꝛsiliũ/ supasset
tẽptatoꝛ astutiã. Exẽplo cuiusdã matro-
ne. que dũ impeteret ab adultero. queraꝫ
inquit a marito meo/ si tibi consentiam.
Probe quidẽ. si ꝓbo suo/ coꝛ z opatio ꝓ-
tinus iungebãt. alioq̃n procacitas dicti/
plus accendit adulterꝫ. diuertere se ꝓtin⁹
z silere/ cautũ magꝫ. ¶ Fulciam⁹ etiam ex
aĩaliũ fabulis dogma nr̃m. Vlpes z cat
tus dũ in nemore fuissent obuiã sibi. au-
dierũt alõge sonitus venatoꝝ z latratus
canũ. Cõtremuerunt mutuo inq̃rentes
qualiter euaderẽt. Flescio inq̃t catt⁹ nisi
modũ vnicũ. Spernens eũ vulpis asse-
ruit se bebere modos mille z mille ꝑ cir-
cuitũ. Fecta est interlq̃uẽdũ irruptio ca
nũ. catt⁹ exiliuit in arborẽ. vulpis/ canuꝫ
morsus/ plurima circuitiõe deludẽs diu
tandẽ ꝛprehensa/ docuit saltũ catti vni-
cũ/ plus ad euasionẽ valuisse. Hec nos fa
bula respicit. sp ad arboreꝫ ad quã docet
sapientia ꝛfugiamus. nõ tã motu coꝛpis
q̃s pij coꝛdis. Dam⁹ aliq̃n aliq̃d tale salu-
bre ꝛsiliũ. q̃d dũ preterim⁹ decipimur. Ex
emplũ doceat a parabolis sumptũ. Fidi
ficabant palũbi silnaꝝ/ in arboꝝ ꝓcrita
te more suo. circuibat vulpis ad radices/
se ꝛminãs ascẽsurã/ se nidos oẽs cũ feti-
bus direpturã/ nisi pullul⁹ sibi ꝓicerek
vn⁹. Trepidantes palũbi/ agebãt q̃d pe
tebat z abibat. Reuertebaꝫ ad sile. q̃sq̃
passer dato palũbis consilio ꝛtinere se ni
dis suis. vlpes a fraude sua fraudata est.
Hz in passerẽ ꝓtit insidias. nõ viribꝫ sed
adulatione. Erat in dumo passer. vulpis
affuit. btificãs. auicl̃as q̃ volatu suo se ꝓ-
tegerẽt a bestijs z laq̃is terre. Hz b̃ vnuꝫ
deest inq̃t/ q̃ rõe ꝛ vẽtoꝝ turbines z frigo
ra se ꝓtegãt. Voluit passer gl̃iari z ꝛcio-
nari cũ garrulo. Rñdit se ꝓtectiõem b̃re
dũ flabat boreas a sinistris. mergebat cñ
caput sub plumis ad dexterã. teꝛ si a dex
tris. Fingẽs vlpes se nõ sat⁹ audire ꝓter
distantiã. ꝓtrahebat alloq̃ũ. Dilapsus est
passer ad ramos ꝓximiores terre. q̃siuit
vlpes/ dũ vent⁹ flabat ab anteriori quid
agebat. Sic ait. demittẽs caput ad pecto
ris plumas. Exilijt vulpes in nõ videtẽ.
z deceptã blandicijs/ voraꝝ rapuit. ¶ In
ducam⁹ de sc̃ptuꝛ. Oculi mei sp ad dñm
dicit ps̃. Seq̃t effect⁹ z rõ q̃ ipe euellet
de laqueo pedes meos. Et i ps. de dauid
qui fact⁹ erat sic̃ hõ nõ audiens z nõ hñs
in ore suo redargutiões. Subdit. Qm̃ in
te dñe speraui. tu exaudies me doie deus
meus. Et alibi. Educes me de laqueo q̃s
statuerũt mihi qm̃ tu cẽ. Et iterũ. Proui-
debaꝫ dñm in ꝛspectu meo sp. Et rursus
Ecce sic̃ ocl̃i seruoꝝ cẽ. ¶ Discꝫ. Ridebũt ¶ B
forte nr̃i scolastici fabl̃atiões tuas de aui-
bus zbestijs q̃ subtilia querunt. Dicẽt ꝑ
terea spectare pot⁹ ad opꝛobriũ rñdentꝫ
metã silẽtij si nõ audeat cũ aduersario cõ
gredi ꝛgressus nihil respõdeat. Ubi erit
preterea qõ iubek Jacobi. Resistite dia-
bulo z fugiet a vobis. Et petrus de eodeꝫ
Cui resistite fortes in fide. Dic q̃ fortitu-
do q̃ laus est fugere. Time cede malis
ꝺr apõ poetã. Sed ꝛtra audẽtioꝛ ita vlgo
dr̃. (Qui fayt on le chasse) Qui fugit fu
gak. ¶ Dgr̃. Quid si fugerit scolastici
tui/ q̃rtã cautelã a nob hic notatã. q̃liter
accipiak crassi⁹ ridebũt. Docem⁹ vt quic/
q̃d sophista neꝫ diabol⁹ argumẽtãs ꝛclu

serit ꝫ bonos mores aut fidē: dicat pius
z fidelis aīm⁹/ab angelo monitus/ nego
ꝫsequēs. nec aliter/nec alia forma rñdeat
Stet in sua positiōe secur⁹. Uñ illud de
comico agūt hōes. birre⁹ sp hō ¶ Disc̄.
Simile⁹ hic modus rñsionis habetur ¶
Dgr̄ Atuero nullus sapientior. nullus
cautior apud xp̄ianos rñdēdi modus ꝫ
diabolū. Quicq̄d aggarriat. quicq̄d ne/
ctat. hec vna sit rñsio fidelis aīe. Xp̄iana
sum Sic olim blādina martir. sic re z no
mine q̄dā stūs/ apō torrores pstiterāt. vt
nihil extorquere possz sua malignitas ab
eis/ q̄z xp̄iana sum. xp̄ian⁹ suz. Hoc meuz
nomē. meū gen⁹. mea sors z patria. Hē
tior si nō ita iusserit apl's deuitare ꝓtētio
nes ꝑborūq; ꝓphanas nouitates. z nō in/
tendere genealogijs interminatis. cū sil'i
bus ¶ Disc̄. Cur ergo scī doctores/ tot q̄
stiones induxer̄t. agitauer̄t. determinaue
rūt ¶ Dgr̄ Habes altero opusculo rōez
¶ Porro ꝓncipalis nr̄ fīno est hic de im
pulsiby secret⁹ diaboli cū blasphemijs su
is. q̄ nō meli⁹ q̄z ꝓtēnendo vincūt. fugiēs
indignās aut deridens aīa xp̄iana/ dicat
simpliciter/ qđ alia dixit pcaciter: Quere
q̄ tibi rñdeat. Dicat. blasphemia tua sup
te. furcifer z damnate Alioq̄n si velit sibi
facere laudē q⁹ bñ dissoluerit sophistrias
oēs neḡssias. ipe se seducit. q⁹ iā supbiēs
merer illudi. merer laḡis irretiri. nisi ta/
lis sit q̄ ꝓ ꝓsuetudine habeat sensus exer
citatos. tor⁹ spūalis effect⁹ oīa dīiudicās
¶ Angelus astat ad recordatōez dei Ful
get ad ꝓgnitionē nr̄i Pulsat vlteri⁹ tertio
ad ꝓfutationē aduersarij. Dixim⁹ sup hu
iusmodi pulsiby z impulsiby iā plīma. vo/
lo nūc inducere fallacias q̄tuor/ ex logica
liby sumptas/ ad cautelas q̄tuor p̄dictas. z
totidē a loc⁹ dialetic⁹ deceptiones ortas.
Sūt hmōi fallacie. vna fm plēs interro
gatiōes vt vnā. altera fm q̄d ad simplicit
tertia fm accedēs ꝑ ꝓiugatōes inutiles.
q̄rta ꝑ apparētiā ꝓdictōis z nō existētiā ¶
Disc̄. Iste sunt ꝓgnite logico. sed q̄d ad
duotū. q̄d ad morale documētū: ¶ Dgr̄
Multū ꝑ oēm modū. Scis q⁹ extra di/
ctionē noīank iste fallacie. q⁹ ñ ex dictōiby
sz ex reby ortū habēt in apparentia simul z
defectu. Neq; ꝓterea q̄spiā est ideota sine
lris q̄n istis possit falli. ¶ Disc̄. Induc
exēpla ¶ Dgr̄. Subdolus impulsor. in
star sophiste ꝓpōit aīe timorate/ plīmas
interrogatōes. Urget q̄tin⁹ vna dek ab/
soluta rñsio. Ad formaz inq̄t Querit ab
vno (exēpli gr̄a) q̄ ex adulterio/ gr̄atissimuz
ei optimis moribz z artibz institutū habz
filiū. Uelles tu deuote petre/ ñ habuisse
filiū talē: Si rñdeat. placz hūc habebere
Perstat iḡres. Quid sup adulterio dicz:
ex q̄ nō aliter habitus est. rñde. q̄d elege/
r̄ ex duoby. carere filio. vel adulterio. Si
dixerit carere filio. ꝓscientia se ꝫdicit. Si
placet adulteriū. plane peccat. nec penitet
¶ Disc̄ Sentio q⁹ dāda sit duplex rñsio
placet filius. displicet illicitus ꝓcubitus
¶ Dgr̄. Cōsulte sentz. vñ si milies impu
lerit/ vt facta ꝓparatōe filij ad adulteriū.
rñdeat petrus q̄d e duoby mallet. ñ opor/
tet vt simpliciter rñdeat sz distincte Ta/
ctus ē ꝑus alter casus sup interrogatōiby
curiosis. Si doleat hō de pcō. sic q⁹ mal
let fuisse dānatus vel annihilat⁹. Si fu/
giat ita pcm̄ q⁹ mallet cruciari ꝑ incendi
um mltis dieby/ q̄z frāgere debitū ieiuni/
um aut ꝓmittere mendaciū Uitanda est
fraus interrogationū hmōi plium. q̄ im
pellunt rñdentē/ aut ad temerariā falsam
z arrogantez de suis viribz p̄sumptionē.
aut culpabilē electionē. Dicat igit. neutz
eligo. displicet peccatū. horreo incēdium.
nūc incendiū nō incūbit eligēdū. Quid
si vehemēt⁹ vrgeat aliq̄s eligere q̄d ageꝛz
aduenīente casu tali/ put erat martiriū tē
pore tyrānorz. Rñdeat se humilians sub
deo z scō angelo eius dicat. Dñs nō pati
atur me tēptari supra id qđ possum. Et si
casus ueniret q̄lem ꝓponis/ spero in dñi
bonitate q⁹ faceret cū tēptatōe ꝓuentum.
vt possz sustinere. vel aliter q̄s ꝑ peccatuz
euadere. Caueat igit arroganter p̄dicere
cū petro. Etiā si oportuerit me mori tecuz/
nō te negabo. Dicat potius Imꝑfectum
meū viderūt oculi tui. sis adiutor ī opor
tunitatiby in tribulatione. aut in talez tē
ptationē me ñ inducas ¶ Discipl's. Cau
te sobrieq; ꝓsulis Cōfundis ex hoc curi/
osas inq̄sitiōs q̄rūdaz ꝓfessorz sup volū
tate certa nō peccādi seu recidiuādi in fu
turz. vt dū interrogaꝭ penitens a se vel al
tero. Credis tu q⁹ postmodū nūq; cades
in tale peccatū. Rñdeat. ego fragilis for
mido lapsum. nō tñ volo nūc vel eligo ca
sum. De futuro. mīe dei me cōmendo. de
precās vt me custodiat a peccato. q⁹ si ceci
derit fragilitas mea. deprecor adiuciat vt

resurgat. Hec fallacia fm plures interrogationes vt vnã quãtũ video non melius euitak q̃z p silentiũ modestũ. se diuertens ad alia cogitãda. aut p distinctionez acutam interrogationũ. aut pstet iuxta qõ notasti. negetqz ꝯsequens. ¶ Dgr. Ita est etiã circa speculabilia/fidẽ rectã tãgẽtia. ¶ Discipl's Explifica ¶ Dgr. Dis pene deceptio ꝓuenit in speculabilib'/ex defectu distinctiõis z resolutionis ad simplicia. q̃ deficiente. doctor quo plus inãret p arguñta se dissoluere: tãto plus inuoluet. z eo plus/si nõ veritatẽ sz aduersarij ꝯfusionẽ p sua laude scrutak. Explũ. volens vn⁹ doctor ꝯcordare simul/quo actꝰ peccati/a deo z a libero arbitrio. Cõcludebat arguñtorũ subtilitate/ñ pia religiõsitate/q̃ deꝰ erat cã peccati. q̃ deꝰ facit hominẽ peccare. q̃ deus vult hoiez peccare/dũ peccat. Addidit ipe idẽ q̃ libtas arbitrij ꝯpata ad deũ/faciat ista necessario q̃ factura est. In opatiõe ad diuinã pscientiã/oia de necessitate sunt futura. alioq̃n inãt deꝰ posset falli. Addidit q̃z/q̃ ideo z nõ aliunde res dicũk impossibiles fieri/q̃ positiue deꝰ vult ita esse possibile. cum tñ si deus p impossibile nõ esset. impossibilia nũc/nõ essent tũc min⁹ impossibilia Addidit ꝯtingentiã in ꝺo intrinsecã cẽ. q̃ distinguere ꝯnotatiões terminorũ vel nesciebat vel ſgnebat ¶ Discipl's Tange breuik formas argumtorũ ¶ Dgr Arguit sic in forma logicali. demonstrato. Sorte q̃ facit homicidiũ. vocek actus ille. A Sortes facit a. Et sortes hz preceptũ de non faciendo. a. ergo sortes peccat Tunc vltra Deus facit z vult totum antecedens z quamlibet partem antecedentis. ergo facit z vult consequens. qõ est illud. sortes peccat ¶ Discipl's. Videtur in dissolubil' hec rõ ¶ Dgr Videk si nõ distinxer⁹ aliq̃d ĩ ea. Si ꝓterea nõ respexeris ad plasphemiã insanã/vltie illatõis. q̃ deꝰ facit z vult q̃ sortes peccat. Quãto magꝭ oportuerit sape ad sobrietatẽ. vbi ek solutõ ratõis latuisset. z dicere soluat ez angl⁹ dñi z solutõz aperiat. Omis absq̃ dubitatõe rõ q̃ militat ꝯ pietatẽ/sophistica est. peccãs in materia vl' in forma. Oõ si nõ videat discipl's hõ. vidz doctor xps hõ z anglus ei⁹ ĩ ipo ¶ Itaq̃ dũ sõsumit doctor iste anglican⁹ q̃z pfũdũ ꝯgnõiant q̃ sortes hz ꝓceptũ de nõ faciẽdo. a. actũ l' intelligit absolute ꝺ esse actꝰ solũmodo. z tũc est falsa mior ista. q̃ sortes põt ĩ cãibꝫ multis facere. a. actũ sine peco. sic infuria vl' in inuincibili ignorãtia Si ꝓ intelligak q̃ sortes hz ꝓceptũ de nõ faciẽdo. a. deformiter z peccabil'r. hoc vtiq̃ vm est. Sed iam deꝰ neq̃z facit neq̃z vult/q̃ sortes tal'r agat z ita ñ facit neq̃z vult añcedẽs ꝓdicte sophistrie sue. q̃ palã ꝯcludit ꝺformitatẽ aut ꝯsequẽtia nihil tenet. Cõstat ei q̃ nec deꝰ imo nec hõ potest velle deformitatẽ sb rõe deformitat⁹ dicẽte Dionysio zpho q̃ nemo ad malũ aspiciẽs opak. velle añt est q̃ddaz opari ¶ Disc. Cui simplicitas placet. placeat z tua rñsio. ꝯsequens ẽ iuditõ meo. Sed neq̃z si calũniabil' cẽt ista vl' altera rñsio/dẽret inꝯueniẽs tãtũ ꝯcedi/q̃ offendit oĩm pias aures/tã phoꝛ q̃z moraliũ z simpliciũ in q̃cũq̃z lege viuentium Dic alterã sophistriã de fuk̃is ꝯtigẽtib'. E

¶ Dgr. Accepit sic Añxps fuit heri fuꝰ z añxps nõ erit. ergo deꝰ vl' hõ q̃ credidit añxpm eẽ futurũ/deceptꝰ ẽ. Antecedẽs est possibile z cõpossibile. q̃ ꝑma nccia z secũda possibilis. omẽ añt possibile stat cuz nccio Igik ꝯns possibile. q̃ ipiũ ẽ ꝺ deo ꝯcedere ¶ Discipl's. Dic respõsionem ¶ Dgr distingue. minorẽ q̃ dicik. añxps nõ erit tãq̃z possibil' sit. Aut intelligis q̃ ẽ possibilis q̃cũq̃ lege posita et tũc istaz nego. Aut intelligis q̃ possibilitas ꝯpatur ad dei potentiam absolutã secluſa omni lege seu ꝯpatione. z sic ꝯceditur. sed negak cõsequẽtia. q̃ ergo credẽs ãtixpm futurũ ex fide sit deceptus de facto vel de possibili. Rõ est clarissima. q̃ in maiori non credidit aut sciuit aliquis antixpm fore/nisi ꝺ lege ordinata. sciens q̃ de absoluta potẽtia deꝰ nõ posset facere q̃n potentiã haberet vt antixps nũq̃z foret Nõ est igitur aliqua deceptio sed summa ꝺformitas. Porro deceptionis rõnẽ que ponit intrinsecã in deo ꝯtingentiã/mõ notauimus Alibi latius apta est in centilogio de modis significãdi ¶ Discipl's Perspicua fit amplius mihi sapientis narratio. q̃ qui sophistice loquitur/odibilis erit. Et iterũ. Illusores/ipse deludet. Sic qui querit mẽdacium subuerteretur ab eo/cadens in laqueos q̃s tetendit Porro. qui ambulat simpliciter/ambulat ꝯfidenter ¶ Dgr Nõ aliter est. Narrat Rufinꝰ in illo quẽ addidit historie ecclesiastice eusebij libro

de quodam inuincibili sophista contra pietatem fidei. quē simplicitas pij senis/ nudā ꝓponendo veritatē fidei/ vicit Dicemur in hoc apō sophistas etiā ōmones/ pstare in simplici ꝓfessione fidei. Hosti illū q̄ mox vt aliquē sentiebat sophistice ꝓtendere/ q̄escebat. nisi forsan ex silentio suo/ circūstātiū scandalisatio timeretur. Hos sophista ꝙ est/ vt tādez semetipos fallāt: ꝙ apprehēdāt i astutia sua. dū ad agibilia venerint. Docet hec ꝓteruia demonū. q̄ ꝙ argutas retorquet angelus dñi ꝫ semetipos i fines ꝫrios ¶ Discipl's. Exempla da ¶ Dgr. Impulsit fratres Joseph/ vt ex visionib' somnioꝝ inuiderēt ei querentes media que scripta sunt/ ne regnaret sup eos. Quis euentus fuit scimus. Regnauit. Ita q̄tidie fideles impetit. quos dā vt deiciat z exaltank. q: per tribulatōez būiliank. Fiūt doctores/ q̄s infatuare querit. Fiūt purgatores. Fiunt sanctiores q̄s satagit inficere. q: discipli/ nā/ ꝓuertūt in pñie patienciez virtutem Permittit angelus futura q̄dē demones ab eis ꝓgnita similiter inuestigare z audire. quare: quia scit q: dū querent obniti/ ꝓplebūt voluntatē dei. Sic i Joseph sic
F in oīb' fiet electis. ¶ Discipl's. Satis ei de fallacia fm plures interrogatōes dixisti/ quēadmodū nūq̄z absq̄z distinctiōe dā da sit vnica rñsio. Video pinde ꝓsiliū saluberrimū qō est: q: se fideliter resoluere ꝓsuescat ¶ Dgr. Aduerte q̄zadmodū in moralib' etiā istō ꝑdest z expedit. Si dolet caput alic̄s ex ebrietate vel alia culpa. fiat eger. acceptet dolorē z egritudinē patiēter vt est afflictiua. ōrans deū q̄tin? sit ps purgationis sue. peniteat de causa. ꝑ quāto est culpabil'. Si moriāk pater/ z fiat heres filius locupletatus. doleat pie morte pīis. gaudeat gratus de opib' relictis. Si puniūk iudicialiter peccatores letenk de iustitia. tristentur de demeritis. Potes altius speculari dep ꝛescientia dī circa dānatos. etiā si ꝓponis tibi talē fore nō q̄dē asserēdo vel cū despatōe Dic ꝓsiō rando iustitia dei. Just? es dñe z iustitie tue diligēde sūt et honorāde. pcā ꝓo q̄ sūt dānatōis occasio/ ōtestor: odio. abomīor q: talr me velle vis ꝛpcipis Soluik inde laque? iste neq̄ssimi/ q̄ vult rñsionē vnam dari/ dū curiosus iq̄rit. Si de? vult te dānare. vis hoc z tu: dic nolo peccare. q: si ñ peccauero ñ dānabor. Si rursus vrgeāt pulsans. Quid si tibi reuelek tua dānatō Quid si ſuelek de rē petro. q: alr q̄ pcāuerit ī hac die tādē saluabik. alter q̄ ñ ita peccauerit/ tandē dānabik. Las? ē possibilis et iō reuelabis. Nūq̄d eligeres hodie peccare. nūq̄d in ꝑmo cāu dīsperares: Rñdē cautus sp. nō vnica ſz duplici rñsiōe. Habēt hāc industriā pueruli/ dū interrogāk quē e duob' pl? diligis: pr̄ez aut mr̄ez Inquiūt diligo pr̄em diligo matrē. Sic interrogat? demū pet?. diligis me pl? bis: Distinxit z rñdit. Tu scis dñe q: amo te. innuēs q: diligūt z alū te. Si q̄rik. nūq̄d malles peccare nūc. postmodū saluari Respōdeo. Nolo peccare volo saluari. Et in altero cāu. Dic volo spare q: sic p̄cipitur Credo silr deū nō reuelare nisi fm. ſz nō ita q: neget se ipm. Si sub electōe ꝓponūtur duo mala: caue neutruz eligas Nam in mal' q̄d ē eligēdū: Attuero si culpa nr̄a ceciderim? vt nec̄e sit alterū ex peccatz fieri/ min? est acceptandū. q: iā ī ꝓpatiōe deteriozis/ sortik bōi fm q̄d rōz Deniq̄z pfic̄ iste puls? anglic? q̄ dissoluit colligatiōes spūales. sicut in petro materialiter actum Proficit iquā ꝫ oēs pene fallacias que se quūk si pia volūtas affuerit ¶ Discipul?. Explica ō fallacia fm q̄d ad simpliciter
5 ¶ Dgr. Cōsidera solerter vñ volūtas decipik. p̄sertim a mōo z carne. ꝑ pſecutōez voluptatū. aut p fugā tribulationū. Presentank itaq̄z sibi tanq̄z bone simpliciter. vel simpliciter fugiende. qui sic arguat caro vel mundus. Hec delectant nunc. hec ꝓtristāt mō. Est aūt delectatio bona et tristitia mala. Si volūtas sit īpia vl' incauta/ ꝓfestim eligit hoc bonū fm q̄d z refugit sil'e malū. Si vero sit ꝑtuosa ꝓsulit rectā rōz z obedit ꝓsilio. Si ꝑo neq̄z sit/ refugiet rōz ꝓsulere. imo claudit oc̄los et aures sibi. Porro. volūtas ī̄tinēt; audit q̄dē ꝓsiliū rōis/ ꝓscia sibi q: bene suader. Sed tandē inclinata ꝑ bonuz fm q̄d/ dimittit iudiciū rōis actualr ꝓsiderare: z impetu suo ferk i illō sciēs sp i habitu z ꝓsentiens rectū esse. preferendūq̄z rōis iudiciū. ¶ Discipl's. Quo pacto fieri pōt/ q: voluntas ferak in obiectū/ nō prenio ratōis iuditō q: in illō ita fieri dēt. nō enī ferk in incognitū ¶ Dgr. Est iter doctos gndz disceptō/ si et q̄le fieri valeat qō inq̄rim?. maxime quia dicēte philosopho/ cōsonē

ad sapiẽtem. Dis malus ignorãs Cetez parisien. articlus habet ita. Si rõ recta/ z voluntas recta. ẽ error supple sic dicere. Itaqz duo sunt in bõis liberi arbitrij iudicio. Unũ qõ est recte rõnis. z vocatur ꝓprie iudiciale seu legale. Aliud est ꝑ modũ arbitrarie ptãtis. Arbiter aũt nõ sp tenet insequi iudiciũ ſm leges. sed hz plenã facultatẽ eligẽdi sicut sibi placuerit. nẽ aũt tale est iudiciũ. qz põt inseq vl nõ iseq ꝑ sue volũtatis arbitrio/iudiciũ ratõnis ¶ Discipl's Intelligo tale effici sepe. ꝓpter ratio prĩcipat volũtati nõvt ancille sz sibi cõsulit vt dñe Portat tamẽ sibi lucernã vt videat q̃l'r sit incẽdiũ nõ vt cogat eã. imo diuertit ad ei' impiũ lucernã suã. vel suffocat z deserit eã/ne luceat actu pleno. Et ita q̃uis volũtas vicioſe eligẽs /sit sp errãs in electõe tali arbitraria. nõ oportz tamen q̃ error sit ratione iudiciaria vl' assẽsiua. Est nihilomin' vt ꝙiter ignorantia crassa vel supina. Soluit quẽadmodum Adaz potuerit peccare. nec tñ erroze seductus ẽ in rõe sic in ꝓtinens dũ peccat ꝺ caritatẽ nõ ob hoc ꝑdit fidẽ / Perspiciũ de nigz factũ ẽ auctoris moral' documẽtum. dũ aliqd ꝓponit ꝙfestim discute qd sit ¶ Õfestim ꝙgo prudẽtissima sic discussit. Logitabat q̃lis esset ista salutatõ. ¶ Dagꝯ. Addendũ ẽ ꝑ cautela q̃tin' a bõis ſm qd ꝺlectabilib' nimiũ revellendis voluntas ꝓtin' se diuertat/dũ ista ꝙstiterit simplicit mala esse. Põt aũt in malis ſm qd de tri stabilib' ꝙsiderãdis insistere ad paciẽtiã exercendam. Nõ enñ furãtur intellectũ sapientis aduersitates/ quẽadmodũ voluptates. Habes ꝓinde rationẽ dicti illius ꝓus inducti ꝑ te. Jubet apostol'. Fugite fornicatõez. Esset hic ꝙquisitio de ꝓmis motiꝺ si z qũo repelli debeãt. si z qñ sciri põt q̃ volũtas acceptat istos vl' refutat et hoc iputabitur ad peccatũ mortale. Rursus si stat eodẽ tpe temptationis/q̃ volũtas peccet in venialiꝺ multis. z cum hoc mltipliciter vitaz eternam mereat. Tolleret istoz decisio/ scrupulos a ꝙscientijs plurimis timoratis ¶ Discipulus. Sz peto trãseas ad aliã fallaciã q̃ ꝺr accedentis. qz sup his dubijs alibi tractatũ ẽ ¶ Õplectit in ipa accidentz fallacia q̃libet inutilis ꝙiugatio seu cõnexio. duz putet aliqs q̃ excõueniẽtia vel discõueniẽtia aliq̃rũ duoz vel pluriũ ad vnũ terciũ cõueniant vel discõueniant inter se. sil'r ista duo vel duo. ¶ Dgr̃. Sup hoc aũt tene pro regla q̃ oẽs z single volũtates q̃ ꝑ caritatẽ vniunt cũ vno tertio qꝺ est deus. ipse vniunt inter se quãtũcũqz vise fuerãt discordare. sicut de dipsione legim' pauli z barnabe ¶ Discipl's. Pulcerrimũ ℔ (per meã fidẽ) z gratissimã ẽ hoc theozeuma. verificat plãe ps. ℣bũ Particeps ego suz oĩm timẽtiũ te. z costodiẽtiũ mãdata tua Felix ĝ mirabilisqz vnio pluriũ ĩ deo/q̃i in vnico medio ꝙnexoz ¶ Dgr̃. Quid de plibꝰ quãtũlibz vnitz z ꝙiunctz in alio q̃z in deo: ¶ Discipl's Videor q̃ ñ simpliciter vniunt. fas ẽ q̃ nulle virtutes inter se ꝙiũgunt/si nõ in vnica ℣itate ꝓma cõnexe sint ¶ Dgr̃ Hoc videt difficilius. ꝑtim cũ in diuinis videat excepto fieri. qm̃ pz z filius z spũsscũs / vniuntur vna veritate q̃ deus est seu diuina essentia est aũt ali' pz. alius filius. alius spũsscũs. ¶ Discipl's. Subintras aliã fallaciã accidentis. ad quã alie q̃i singule reducũtur. quẽadmodũ fallacia ſm nõ cãm vt cãm. sicut fallacia ꝙsequentz que oẽs fere ꝙplectit paralogissimus ex locz dialeticis male formatos. ¶ Dgr̃. Subit aĩm recordatio gñalis/me dũ puerul' esse legeisse quãdaz fallaciaz applicationẽ moraliter ad peccata mortalia. sz abolita ẽ recordatio specialis ¶ Discipulus. Dic si habes istam in promptu vel aliquã affer probabilẽ ¶ Dgr̃/ Nõ recordoꝛ illius. possu/m' aũt dicere q̃ infernalis bestia/de mari passionũ exiens a corde impij qõ est sicut mare feruens/hz septem capita. z cornua decẽ. q̃bꝰ impellit ad trãsgressiones/ nominatim septẽ. Approbat aũt qdãmõ singulas singulis capitalibꝰ vicijs ¶ Utitur ad supbiã fallacia petitõis principij. Arguẽs ita Dis magnus est honorãd'. tu es magnus. dũ qz nihil hz qõ nõ accepit. z ita de nihilo sui potest gl'iari quasi ꝓncipio. Si aũt venerit ad vez ꝓncipiũ iã nõ ĩ se sz in dño gl'iet ¶ Discipl's. Placet adaptatio. discurre ꝑ reliqs ¶ Dgr̃ Utit adinuidiã fallacia ſm non cãm vt cãm. arguẽs sic. Dẽ nociuũ est odiendũ. Iste q̃ pollet ℣tutiꝰ/tibi nocet, Tollit enñ tibi ne sis in ℣tutiꝰ singl'r honorandus. Ecce q̃ virtutes assumit ad causam odij:/que sunt ad amorẽ cause vere ¶ Utitur ad irã fallacia ignorãtia elenci. quasi

ꝺictoriū ſumat ab aduerſario honoris ſui/ꝺū pturbat ipm/ne aliter ꝙꝫ oportet gl'iek Debet inſup iraſci culpe non pſone. vincere maliciā q̄ irā ꝯcomitat.ꝛ hoc per mititatē. nō maliciā ipaꝫ iraſcendo nutri re ¶ Utik ad accidiā ꝯiugatōibꝫ iutilibꝫ ꝛ ieptꝫ. p euagatōes mētꝫ innūeras. q̄ ad fal latiā ſpectāt accidētis ¶ Utik ad auarici am fallacia ſm plures interrogatiōes vt vnā. ꝺū ad oēs neceſſitates būanas ſub/ leuādas/ꝺicit ſufficere ꝯgregare pecuni as. que frequēter afferūt plures indigēti as. qz qui plura bꝫ/plūbꝫ indiget ¶ Utik ad gulā fallacia ſm quid ad ſimpliciter. Iſtud ē delectabile ꝛ bonū gule. g̃ē eſt ſim pliciter eligendū ¶ Utik tandē ad luxuri am fallacia iſta ꝛ altera. qz nō ꝯiungunt extremitates ꝯueniēti medio Fallaciā q̄ꝫ ꝓponit ꝯſequētis arguēs ſic Gnātio filio rū eſt bona. erga ceſſatio a gnātōe mala. ꝓ arguñtuꝫ a ꝺrio ſenſu qō fit ab oppoſi to antecedētis ad oppoſitū ꝯſequētꝫ. Bꝫ ecce cū tibi q̄ ſcolaſtico ſatisfacere cupio viciū curioſitatis apō nō ſcolaſticos ve/ reoꝛ incurro ¶ Diſcipl's. Tolerabūt. int alias materias ꝯgruas eis/ hāc infuiſſe ſcolaſticā ¶ Dgr. Ita maxime qz ꝓt an gelus ꝺñi bonꝰ/ex iſtis maligni ſophiſte pulſibꝫ curioſis inducere pulſus ad ꝓtu/ tes ¶ Diſcip. Tāge qūo ¶ Dgr. Si ꝓ ſigl'a diſcurſus fuerit plicitas ꝓeret faſti diū Dicā ꝙo tibi ſub ꝯpēdio regl'aꝫ certiſ ſimā ſed nō ab oibꝫ ſtatim ꝯgnoſcibilem ſeu practicabilē. Hic ī pure ſpeculabilibꝫ nulla formal' ꝯſeqñtia/tenēs vniuerſal'ir niſi fieri poſſit reductō ad ꝑmaꝫ ꝛ vnicaꝫ veritatē q̄ deꝰ eſt Hic valet nll'a ꝯſeqñtia in agibilibꝫ bonis/niſi poſſit reduci ad ꝑ mā bonitatē q̄ deꝰ ē. finis oīs bonitatis' Sil'itudo fūdat in hoc. qz ſic ſe bꝫ finis vltimꝰ in agibilibꝫ ſicut ꝑmū ꝓncipium incōpletū vl' ꝯpletū in ſpeculabilibꝫ hec ē phi. ¶ Porro. ñ fit ſilogiſmi reſolutō ad ꝑ mū ꝓncipiū rei ſpecl'abiliū/niſi ī̃ſtualiter aut exp̄ſſe regulet ꝓ dici deomī aut ꝓ dici denll'o. alioq̃n nō poterit effici ꝙa ꝺictō penes q̄ꝫ defficit fallatia ignorātie elenci ſpecial'r. ſed gñal'r etiā q̄cūq̄ fallatia Dic eſt q̄ ex puris indefinitꝫ nō tenet argumē tū ꝺ forma nec ex puris negatis. Dic ē q̄ termīus ꝯis ad pl'es res ſic hoc nomē eſ/ ſentia diuina nō pōt eſſe mediuꝫ ſufficiēs in ſilogiſmo expoſitorio. Dic. ē q̄ ſi affir matiua ꝺ dici ꝺoī includāt oīa q̄ poſſunt de ſubiecto ꝺdicari: illa nō ſufficit vt ſit ꝑ miſſa deoī Exēplū. oīs pr̄ ē gñans. ſi ñ di ſtribuat ꝓ eſſētia dīna/ñ ē efficax p̄miſſa ad ſilogiſandū ꝺ dici deoī. ꝛ ſic ꝙſtat tē. q̄ eſt vl'is falſa ꝓ eēntia Nō alit accipiēdū ꝺ dici denll'o q̄ neget omē qō affirmatiā ꝺ dici deomni ponit alioq̃n ñ eētꝫa ꝺictō ¶ Cadūt in abſurditates nō ferēdas/ q̄ iſtud nō ꝙſiderāt. Cōcedit vnꝰ q̄ duo ꝺ dictoria nō ꝓficank in iſtanti tp̄is. alius q̄ innūerabilia ꝺictoria ꝙa ſunt in iſtāti eēnitatꝫ. Aliꝰ q̄ primū ꝓncipiū nō eſt evi dens in dīnis cū ſit ibi ꝑcipue certiſſimū Aliꝰ q̄ aīa mouet ꝛ nō mouet. qz mouet in māu ꝛ ꝗeſcere ſimul pōt in pede Alīj q̄ relatōes in deo ſunt deꝰ ꝛ nō ſūt deꝰ. Alīj ſunt ꝺ formalitatibꝫ in dīnis at vere ſi ne negatō capiat ꝺ dici ꝺnll'o/q̄ ſcꝫ negat oē illud ꝯuertibil'r qō affirmatō pōit in tpe modo. loco. ꝛ ceteris euidens ē q̄ erit ꝙa ꝺictō. Et ſi non. nō. Unde nō ꝺicunt iſte due pr̄ gñat. eſſentia non generat. niſi neget negatio generationē a patre. Sed homiēs groſſi intellectꝰ/ ſubtiles iſtas ñ aduertūt reſolutōes ī negādo vl' affirmā do. Putāt idcirco ꝺictōes eē vbi nō ſūt. ¶ Diſcipl's. Edoctus ſum iuuenis ſup ¶ K boc dici ꝺomi ꝛ denll'o/q̄ in eis fūdatur vl' reſoluit omnis ꝯſequētia bōa ꝛ forma lis. ſꝫ nō būi tā exp̄ſſaꝫ ſup iſtꝫ explanatio nē. Putabā qō idē eēt ꝓpoſitō affirmatia cū dici ꝺoī. Sed video differētiā nō mo/ dicā. ſil'r ꝛ ī dici ꝺnll'o. ¶ Dgr. Conabā tur aliq̄ ſoluere paralogiſmos in dīnis/ addēdo ly qō eſt Sed hec ars breuioꝛ eſt ꝛ certioꝛ. quā arꝫ. ſatis intelligit poſuiſſe Platōici q̄ꝫ de boīe ꝯī ꝛ ſingl'ari loquē tes/habebāt introducere tl'e dici ¶ Diſcꝫ Nūq̄d. n ō ml'te ſunt ꝯſequētie topice ſeu rhetoꝛice/q̄ ñ pñt nec dñt iſto mō regl'ari ¶ Dgr. Prudēter opponis ꝓpter cā oniſ ſtas ꝛ legiſtas. imo ꝓpter oēs in ſacra ſcp̄ tura ꝯſequētias. in moralibꝫ ꝛ biſtoꝛicis accipiēdas mō q̄ ꝯgruit morali negotio. vbi nō pñt hēri ꝯſequētie vt ſepī? niſi q̄ tenent ſolū gr̄a materie ꝛ ñ forme. q̄les ac cipiūt a locis dialeticis. quales ꝓterea ñ reſoluunt ad ꝺictionē. niſi ſm q̄d ꝛ mo dificate. Ut ſi dicatur Reſpōde ſtulto iu xta ſtultitiā ſuā. ſtatim ſubdit. Ne reſpō deas ſtulto iuxta ſtultitiā ſuaꝫ que videt contradictoria. Sil'r ī euāgelio. Videāt

opera vra bona Et in codē textu culpant ypocrita q̄ faciūt opa sua coꝝ hoīb⁹ Sz rō dictoꝝ/tollit ꝺdictōez apparētē imo ex ſtentē ex vi logice in ſpeculabilib⁹. Hinc de ſubtilitate logicoꝝ t metaphiſicorum ſurrexit dictū/q̄ nimia ſubtilitas repbat in iure.cui⁹ intellect⁹ nūc exposit⁹/veriſſimus ē atq; ſalubrius.alioq̄n ſunt ad morale negotiū ſubtilitates hmōi logicoꝝ t methaphicoꝝ/ſicut cynifes egipti morales oculos ſuis aculeis tenebrātes Sunt ex aduerſo groſſi morales ad ſubtilia ſpeculāda q̄ de methaphica ſunt t theologia ſpeculatiua nīs ihabiles ſic mō dix⁹im⁹.qz ꝺſequētias nō accipiūt niſi p tropos t apologos mō ſuo ¶ Diſc. Quoꝝ ē laudatio⁹ cōditio⁹? ¶ Mgr. Utraq; laudabilis imo neccia.sz p necitate matiaꝝ vtranda Dicit phūs in ꝺmo ethicoꝝ de q̄rētibus acribologias id est methaphicas demonſtratōes/in moralib⁹.topicas aūt rōes in mathematicis.vtrūq; ēvitupabile.qz q̄renda ē certitudo iuxta negociū q̄litatē. Proficit hec regla ꝺtra nimiuz ſcrupulosos īmoralib⁹.dū certitudinē q̄runt ápliorē q̄ bēri poſſit.ſecluſo miracło.ſufficiēti pbabil' t moral' cōiectu ¶ Diſc. Cōcordas more vulpis fabuloſe q̄ diſcantū philomene tenorē coruo dedit Diſces groſſuz ſubtili.vtile dulci.imo tā ñ miſces ſz ſuades ſeparatiz accipe. ¶ Veni ſi placz ad alterā ꝓncipalis ꝺſideratōis declaratōez.q̄ oīs ꝺſequētia debet in agibilib⁹ reduci ad vltimū finē ſi pbabil' dēt eſſe. ¶ Mgr. Habes apl'm. Oia in gl'iaz dei facite Habes xp̄m. Primū q̄rite regnū dei . Habes ab eodē p̄ceptū de dilectōe ōi ſup oīa q̄ finis p̄cepti ē. Quocirca ꝺcludius ſalubre pro xp̄ianis oīb⁹ documentū. Pl⁹ inſiſtēdū ē dilectōi q̄ ſpeculatōi Plus inſup vnioni affect⁹ vacādū ē q̄ diſcretōi intellectus ¶ Diſc. aperi qūo. ¶ Mgr. ꝑfectas intellect⁹ ē diſcernere.t hoc agēdo q̄ illa q̄ real'r idē ſunt/ſatagit.t valz ſepatim ꝺſiderare t ſepata ꝺiūgere. Ueritas ē hec pḧie t experientie. Atuero ꝑfectas affectus ē ſe in vnū ferre t ſe ī vnitatē recolligere. vbi etiā diſtincta ſuut real'r amata. Propterea dicūtur amātes ſe/vnū coꝝ.vna aīa.vn⁹ ſp⁹ Cū aūt deus ſit tot⁹ ōſiderabil'/fm oē q̄ in eo pōt intelligi. ꝺſtat q̄nta facilitate et libtate pōt affect⁹ ſe totū in deū ferre. Intellect⁹ dū diſcreta rimat metbaphicādo circa deū penitus vnicū.plus ſpgik.plus difficultat.min⁹ edificat in fine legis q̄ est dilectō. Deniq; nō ita deū ꝺpḧēdit vel apḧendit intellect⁹ cum nō ſit a nob⁹ tot⁹ cōgnoſcibil' ſic̄ est tot⁹ amabil'.ſi formaliter ſunt ī deo ꝑfectōes diſticte q̄ ad affectuā que totū amare querit. nō ꝑfecte formalē hāc l'illā. ¶ Diſc. Saluberrimū ī phica radice dogma fūdatuz elicuiſti. Nos eñ iubemur oē intellectū captiuare in obſequiū affectus xp̄iani. que neceſſitas' eſt/totū in intelligēdo ſeu diſcernēdo deum nr̄m/p vniuerſuz labilis vite tps/ſtudium ꝺſumere.nec tū attingere Uidemus effici pot⁹ tales temerarios aſſertores. garrulos.inflatos.aridos. ſine deuotōe. ſine pietate ¶ Mgr. Experta loq̄ris pro dieb⁹ nr̄is. Quocirca ē laudāda p talib⁹/ideotaꝝ ſimplicitas amatiua . Neq; mihi vident aliūde pḧi dati in reprobū ſenſū/q̄s eo q̄ relicta pietate vnitiua affect⁹ circa deū.toti euanuerūt p inq̄ſitōes ſolius intellectus. impulſi nō dubiū a ſpiritib⁹ erroris q̄b⁹ fuerūt p thelatas theorgias ſacrilegas potius q̄s creatori. Collaudād⁹ ad extremū est. doctor theologus. cuius doctrina ſic erudit ad intellect⁹ diſtincti onē.q̄ nō minus allicit trahit t inducit/ad affectus vnionē ¶ Sz ecce dū officia beatoꝝ angelorū circa nos ex hiſtoria Petri q̄rimus p multa digreſſi ſum⁹. vix tam attingim⁹ pauca/pro multitudine dicēdorū.nominatim circa ꝺdictōis obſeruationē.ad quā oportet fiat oīs reſolutō Sz neceſſariū p̄dix⁹im⁹ eſſe.q̄ in ꝑa ꝺdictōe/negatio deſtruat/q̄cquid t q̄lecūq; q̄ affirmatio poſuerit. Fūdat in hoc ars obligationū. ars inſup rūſionū ad inſolubilia logicoꝝ.arſ theologoꝝ circa miſteriū btē trinitat⁹ Sepe ei fit apō ſubtilit' intelligētes ī ſpecl'abilib⁹/q̄ negatō ñ accipit vt negās ſimpl'r oīa ō q̄b⁹ fit affirmatō. Dicim⁹ei q̄ p̄ t fili⁹ ſūt ēēntia dīna.tū p̄e dicim⁹ q̄ p̄ non eſt fili⁹. Nō accipit ibi negatio ſecludēs eſſentiā.ſed vnitatē ſolum perſonalē Saluat hec ꝺſideratio/multos ſubtilit' formaliſantes. ſz pauciſſimi ſūt/qui capiant virtutē negatōis hmōi non ſimpliciter ſed cū moderatōe. Circa hāc vt eſtimo moderationez pḧs in materia trinitatis facili⁹ admiſiſſet q̄s homines nō pḧi ſi fides ab eis ſecluſa ſit. hec autē fides ſaluat eos dicentes. Magiſter nō

ꝑs sponsa ipi⁹ eccia. dedit nob ita credere siml' ⁊ profiteri Sufficit auctoritas Si pl⁹ detur intelligi/gratias ei ¶ Discipulus Sentio q' ml'ta supsint exꝓpositis ō angelorū custodia. q̄b⁹bōes exaltank contra diabolicos impulsus. Uix dixim⁹ ō astātia boni āgeli q̄ ad ꝑmum. de illumiatōe sua quo ad scōm. de impulsu suo quo ad tertiū. Quid de clamore. q̄ iubet surgere petrū. q̄i mystice diceret Surge velociter ꝙ spem faci ussa ꝙ obediētiā q̄ ad quartū. ¶ Dgr. Hoc est p̄cipue fuandū alioq̄n nihil valēt cetera. Soluit proiīs quīto li/gatū angel⁹. vnde timēs ⁊ gratus magnificat dn̄m. Educit sexto petrū q⁹ Jhs suscepit eū. Septimo libertati relinq̄t. tūc viuit purus velut hic ⁊ nūc moriturus ¶ Cantat dū exierit de carcere corpor? Nūc scio ꝙe rē. q̄ ꝑius existimabat se videre visum. Et q̄d oē q̄ videūs in carcere pōiti nisi visus aliq̄s fidei simul⁹ spei. Tūc āt sciet hō vere cū liberat⁹ ab angelo plene/relinquetur in libertate glorie filioꝝ dei. qñ depositꝰ potēt⁹ de sede/gl'iari licebit apud sanctorum oīm ꝯciues. Et exaltauit humiles. Dedetemur de reliquis.

Sequitur quarta pti

tio per soliloquium vbi de custodia angelorꝝ ꝙ notulas q̄nq̄ginta. ¶ Prima

¶A Deposuit potentes de sede ⁊ exaltauit būiles ¶ Dis igit̄ humilis anima mea quatin⁹ exalteris. Dagnifica. magnū ꝑdica dominū. Gratias age sibi inquiete tui silētij. Quid nisi magnificek iste cui⁹ op⁹ est ꝯfessio ⁊ magnificētia. Gratias ⁊ tibi beata ꝥgo cui⁹ ē hoc magnitudis exordium Itaq̄ ē gratū aīe mee posse in magnificatōe dn̄i/cātico tuo vti Donū istō ē gr̄e dei. donū ꝙiter meriti tui· Deder? exēplo tuo cātare dño ꝑmitus misericordiā probñficio speciali. Quia respexit bñilitatez ancille sue aīe mee. creās eā sui capacē. faciens eam in baptismate sui participē at/q̄ dei ꝯformē. ꝯfortans eam sacre ꝯfirmatōis vnctione. Deinde ꝙ penit entiam. reparans lapsam. cruens eam totiēs miseri corditer ab inferno inferiori. cibās eā pane celesti qui dat vitā mundo. spem dēiq̄ felicitatis eterne ꝯcedens ¶ Dagnificat anima mea dn̄z Cantans ei misericordiā simul⁹ ⁊ iudiciū/ꝙ omnib⁹ et singulis animabus/cum quib⁹ debet esse anima vna. ⁊ cor vnum. quia misericordia sua/est a ꝙ genie in progenies timentib⁹ eum. Cātet rursus anima mea magnificās dominuz Primo super iudicio/q⁹ deposuit potentes de sede. De hic super misericordia. q⁹ exaltauit humiles. Fiat iteꝝ conuersio ō misericordia in iudicium. quia esurientes impleuit bonis. Ecce misericordiaz. Et ō iuditio seq̄tur q⁹ diuites dimisit inānes Sola postremo mia sicu⁹ ⁊ ab initio decāntetur. Quia suscepit israel puerū suum recordatus misericordie sue Aꝓposuit ab initio magnificare se lucifer super celum et adam postea super terram. Tu ꝥo btā nostra/contrario mō magnificare cepisti non te sz dominū. Uide anima mea si ꝥe magnificas dominū Si sis humilis ancilla sua. nō diaboli serua. nō ire filia Dorrendū nimis est dictum ad iudeos. Uos ex patre diabolo estis. Et iterū. Qui facit peccatum/seru⁹ est peccati. Proditor igit̄ domini sui. nō magnificator. Uide anīa mea ne magnifices deū ꝥbis/fact? aūt neges/vilifices ⁊ blasphemes. Dilige saluare ō. ꝙfitere pēta tua ⁊ dic sꝙ magnifice tur dn̄s. Nolo solā te cogitauer? Nolo ceteros excluser?. Exhortare pot⁹ cū exultatione spirit⁹. Dagnificate dominuz mecū. ⁊ exaltemus nomē eius inidip̄z. Dagnificatio tua sit omnuz ꝯmunis. ⁊ omniū sit tua specialis ¶ Ita enim dicet fieri magnificationem vnaz sicut est cor vnuz et anima vna. Si cecinerimus magnificantes dominum/prevenient nos p̄nci/pes angeli nostri cōiuncti psallentibus. Sis o anima mea talis qualiū inmedio sunt ydē p̄ncipes. Sis tympanistria. q⁹ sunt in medio iuuēculaꝝ tympanistriaꝝ. Adulescentule sunt iste domine deus salutaris meus/que dilexerunt te nimis. q̄ per mortificatōnem carnis innouate sua uiter tympanisant ¶D si deposito one ¶D re veteris hōis qui nos tyrannisat. qui nos in carcerem mittit vt herodes petrū. qui nos tradit quattuor passiōib⁹ carnis nostre/quasi totidem quaternionibus. Est enim quelibet in quattuor qualibet.. Qui catbenis alligat duab⁹ que sūt amor voluptatis ⁊ vānitatis. O si nos interdec mala sopitos discinctos discalciatos p̄veniat vel vnus de principib⁹ istis. O si angelus astet. fulgeat. pulset. surgere cla

met: soluat et educat. libtatiq; relinquat. O si tūc iubilo cordis. in magnificatiōe aīe. in exultatōe spūs cantare licebit. Hūc scio q̄ quia misit dom⁹ angelū suū et eripuit me. Tāta est dignitas tua o aīa mea/tanta q̄ ab exordio creatōis tue tibi tuoq; custodie deputatus ē angel⁹ vnus de p̄ncipibꝫ celi q̄ depositis potētibꝫ ī sua superbia de sede dignitatis ip̄e būiliatus sub domino p̄rio et supremo exaltatus ē magnificans non p̄rium dominum. sed dominantis maiestat⁊ imperiuꝫ. Deniq; datus est tibi/quatinus se rectore/se duce/suscitet te dōin⁹ de puluere et stercoroso corpe. vt collocet te cū ipō p̄ncipe tuo. ceterisq; principibus populi sui et soliuꝫ glorie teneas in palatio dei. Caue pcor o anima mea/ne ipsi sis ingrata tanto p̄ncipi tuo. Noli turpiter in oculis suis viuere. noli vilis offendere. noli p̄sentiā suam a te molestis actibus iniuriosa ꝑpellere. Ue tibi. ve si eo lōge stante vim faciant⁊ impulsum qui te querūt p̄dere. seducere⁊ deuorare. Qua tūc virtute resistere. qua poteris aut scies industria/ sola miserabilis ceca. nuda paup euadere? Cōfide nihilominus etiam si ambulaueris in medio vmbre mortis. si vincta fueris in mēdicitate⁊ ferro / p̄nceps tuus pius et custos est tuus tibi nunci⁹ id est angelus preueniet te frequenter. astabit. fulgebit. percussoq; latere tuo quod est sinderesis. acclamabit surge velociꝫ per spez. cirūda tibi vestimētum tuuꝫ p operationem. pre cingere per disciplinā Calciate in prepa/ tionem euāgelij pacis p obediētiaꝫ. Tūc catene ꝓsuetudinis male cadent de manibus tuis vt possis bene agere. Educet te de medio duoꝝ militū timore⁊ dolore. ⁊ hoc infra te. Transibitis ip̄e⁊ tu/primā⁊ secūdā custodiam noctis/circa carcerē Ecce sunt hi custodes/mundi tēptatōes indesideriis⁊ leticijs vanis. quos bona spes transit⁊ letitia spūalis Uenietis ad portā ferreā. Hec ē diabolica custodia tertia. que viso angelo discedet vltro. viam faciens transituris. Transibitis vicum vnū strictum⁊ longū⁊ rectū. Hec est scā meditatio de diuinis/post satisfactiones de peccatis. Hic te videbitur relinquere ductor tuus. quia soli deo p contemplationem tūc assistis. ⁊ herebis sola soli. vnica vnico. Quid est em̄ contemplatio/nisi assistentia coram deo. ⁊ hoc in secreto solitudinis. in sereno luis diuini. in amēo pacis. Po stq; saluū te fecerit a pusillanimitate spūs. p securitatē. ⁊ a tēpestate ptrā q̄litatē. postq; indicauerit tibi vbi pascat vbi cubet in meridie. Tē psalles ex sentētia. Dom⁹ regit me⁊ nihil mihi deerit in loco pascue ibi me collocauit Deniq; si priora respexeris quasi tibi sobrie reddita et rediens a mentis excessu suspirabunda gratanq; cantabis Nunc scio vere quia misit dominus angelum suū. Dein/ceps iam conaberis redire ad ip̄m familiaris esse satagens amplius⁊ amplius p̄ncipi tuo angelo bono. cuius preuentionē in medijs peccatoꝝ tenebris in obliuiōe torpida. diuine⁊ sue pietatis experiri dātum est. Absit vt aliq̄n immemor sis libationis tui. Caue sic postmodū esse mortua in corde tuo. Absit vt gaudiū suū suoꝝq;/quod habuit inpenitentiali solutione tua/perdas vnq; vel minuas. Dic sedulo dic toto cordis incendio ad ministruꝫ tuum qui totus est ignis dei. quia ministros suos facit ignem vrentem id est vriel. dic angele qui meus es custos pietate super/na. De tibi ꝓmissum m Fua. ōfēde. gubna

C Parvulos honora qui tales angelos habent. Doce similiter eos credere. honorare p̄prios angelos qui vident omnia que faciunt. Caueant eis spectantibus agere turpia que videntibus hominibus facere nō auderent. Assuescat orare sep⁹ quilibet bonum angelum suum. modo p̄dicto vel simili. Cancellatis manibus super cor et pectus stringens. Dicat exaffectu magno puul⁹ corpore. Bi bone angele custodi me bene (mē bon angel gardes me bien) Sic imbibat noua testa q̄s vet⁹ seruet odorē. Lactet ab vberib⁹/pietatē religiōis. ad deū⁊ angl⁊ suū. sicut infās Agnes Jhesū Nō em̄ pax refert pueros/sic vel sic affici. Loquor expertus cuidam infanti/pater effigiauit se contra parietez in modū crucifixi dicens. Uide fili mi. q̄ sic fuit crucifixus⁊ mortu⁹ ꝑ⁹ tuus q̄ te fecit⁊ saluauit. Māsit hoc exēplar puero vt habuit mēoriā illa etas illa aīa speculū adhuc mūdū. māsit vsq; in senectā⁊ senū crescēs crescētib⁹ ānis Bñdict⁹ p̄ iste p⁹. qm̄ dies exaltatōis scē crucis fuit dies obitus sui q̄ obuiam ūt xp̄o p crucis būiliationez sublimiter exaltat⁹

Audis an libenter. obsecro te dña angelox/piumde tuis angelis soliloquiū. simul z preconiuz? Audis profecto. imo nude ꝓspicis ꝓplacesz approbas. Pissima ꝺz/ꝟbū de pietate collaudes. neqz sinas irremuneratazꝫ cuiuslibet ad ãgelos abire deuotionē. nō magnificētiazꝫ ꝯaie nō exultationē spūs i recordatione Quid porro dicem? O regina celox. o dña angelox. ꝺd de filio tuo ꝺ vocat? est magni ꝓsilij angelus? Consiliū illud magnuz z antiquū/p ipm verbū fuit nunciatū z expletū Si mr es ꝓncipis/imo creatoz ãgelox Si mr es illius qui toties nōiat dñs exercituū/dñsqz virtutū. qui electus est ex milibꝫ tã angelox ꝯ scox. Cui? currus decez milibꝫ multiplex. iure supest/vt exaltata sis sup choros angelox? vt audias a filio tuo. Equitaui meo assimilaui te. qui tibi me parificaui. tibi me humili/aui paulo minus in ꝟ ab angelis minoz factus Sic homiliatus in te z me z te super exaltaui. vt in nomine Jhesu z marie omne genu flectatur celestium terrestriū z infernox Beatus ille cui beata dederis affectū diligẽdi te. honorãdi te. loqui de te. cantando tecū. magnificat aīa mea dñm. Salutandi te aue maria grã plena dñs tecū. bñdicendi te sup oēs mulieres. ꝓfitendi z laudãdi. qz bñdictus fructus vētris tui Jhs Amē. Beatus cui btã spiraueris affectū petitiōis septiformis/ab angelo magni ꝓsilij filio tuo descẽdentis. Pete in primis triplicez nobis beatitudinē. obiectalē i scificatõe nōis sui. formalē i aduētu regni sui. ꝟtualē in adiplerõe bñplaciti sui. Deiñ ꝓuētū cui? libz rei necessarie corpori vel aīe. in pane ꝙtidiano z supsubstantiali. Deniqz remotiōis impedimenti. sit illud culpa. dimitte nobis debita nostra. sit illud pugna. z ne nos inducas in temptationē. sit illud pena z miseria. sz libera nos a malo Beatus cui tu btã fidē dederis (que p dilectionē opatur) credere in deū cum ceterꝭ fm dītatez z bũanitatē articulis Btūs insup magnificās z magnificus. si astantibꝫ angel'tuis in illuminatiõe vultus sui. si pulsantibꝫ/si vocantibꝫ nos/magnificabit aīa mea dñm. exultabit spūs nr in deo salutari suo Si respiciet dñs humilitatē ancille sue. anime nostre. Si btificabit apud omnes gñationes btox in celis sanctificans in nobis nomē sanctū suum. z hoc quo adimpletionē preceptox z osculum pedum fm animalem obedientium statū Si preterea soluerit angel' tu? bon? colligatões infirmitatū nrax. Si nos eduxerit a tenebris tot fantasmatum z custodiarum. Si portam ferream aperuerit. vt nos in primis canentes suscipiat angelus magni ꝓsilij xps ad osculū man?. p gratiax actiones. qz timentibꝫ misericordiam. quia humilibus exaltationem. qz esurientibꝫ implerionem bonox/benigne largitus est. supbis dispersis/potentibus depositis/diuitibus inanitis. z ꝟ quo ad rationalem statum Si postremo deserit ipe magni ꝓsilij angelus /liberos in lege pfecte libertat?. sub actione vel impulsu sui spiritus/rangz in statu pfectõis z filialis adoptõnis z in osculo oris. Nã qui spiritu dei agunt/hi filij sunt dei. hi subleuatis oculis post ꝓtemplationem z mentis excessum/nihil vident nisi solum Jhm. solam salutem. solam ꝫmisericordie recordationem. Sicut locutus est ad patres nostros Abraam. qui diē eius vidit z gauisus est. Et semē ei? in secula Tunc fiet in quolibet tali/quē ita dignatus fueris angelox dña. Viue ꝺo purus velut hic z nunc moriturus. imo vero iaz moz tuus tori mũdo. viuens soli soliloquiuz meum z angelox dño deo salutari suo Complacitum tibi sit. o beata beatox. o dña angeloruz. quia ita soliloquium meum ꝓformiter agito ad canticum tuū. cõformiter ad aliud dragma meum. de pulsibus z officijs beatox angelox. ꝺ depositox potentiū. tot violẽtos. tot fraudulẽtos tot. malignãtes ipulsus. Cõformiter rursus ad liberationē petri Jnsup ad septemplicē industriā que versat. In recordatione dei. In recognitione status proprij Jn debellatiõe aduersarij. In implerione diuini ꝓcepti. Deinc in meditatione. inspeculatione. in ꝓtẽplatione aut btifica visione Nihil itaqz dulci? nihil suaui? ꝯ ꝓsone tibi dicere vel viuere. cui? spūs sup mel dulcꝭ. q̃ suauissima facta es in delicijs. q̃ mater es pulcre dilectõis tioris agnitõis z scē spei. Quãta snia (sapientissima felax) latz hic i paucꝭ ꝟbis Sũt ista eterne sapiẽtie vbera. cui tu/vnigenito a pre eternaliter z a te tpaliter/pbuisti vbera tua: Sũt nihilominus ista/create

R

5

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

sapientie verba ꝑprie angeloꝝ. qui ab initio creati sunt in sapiẽtia dei. q̃ ad imaginẽ. quo ad silitudinẽ fiunt ipisis originaliter in spirata. Dia siquidẽ in sapiẽtia fecit. sed ꝛ refecit in sapientia. q̃ ꝓmit⁹ incarnata. postmodũ (vt ita dixerim) voluit impanari. qz panis vite fieri. ¶ Nõ est iã o aĩa mea. quid excusationis inuenias Si querit a te flente/vbi est deus Respice in sacrãtum altaris. dic tota fiducia. Iste est deus meus. iste frater. iste dilect⁹ ex dilecto. Et ipe ẽ amic⁹ me⁹. filie Iheru salẽ. Iste cui astant angeloꝝ chori. Iste q̃ facit angelos suos spũs. Iste q̃ misit angelũ suũ petro. ꝛ cripuit eũ de oĩ expectatione plebis iudeoꝝ. ¶ Uellẽ ex te cogitare petre/ quo nomine vocabatur angelus tuus ille bon⁹ qui astitit ꝛ refulsit in habitacl'o carceris. Da veniã si curiosus interrogo ¶ Habemus nomẽ illius qui Thobiã duxit ꝛ reduxit qz rapbael medicina dei ꝑm nomẽ ꝛ officiũ eius. Nempe liberauit ipm a deuoratiõe piscis. cuius moꝛs. multi⁹ vsib⁹ vtilis fuit. Junxit sare ꝓiugio. demone fugato. viroꝝ septẽ necatoꝛe. Reddidit patri seniori visum luminis. simul ꝛ spm̃ ꝓtulit ꝓphetãdi. que oĩa plena sunt misteriis ¶ Habemus nomẽ ꝓncipis synagoge/ꝛ nũc ecĉie Michaelẽ. qui vt deus/ꝑ filios populi sui stat. qui ꝑmitus in celo fecit ruinã diaboli magnã ꝛ angeloꝝ eius. Qui mulierẽ illã. signuz magnũ in celo/amictã sole/ꝛ luna sub pedib⁹ eius/ꝛ in capite eius coꝛona stellaꝝ duodecim/protexit a dracone septez capitum. liberauit filiũ quẽ peperit ꝛ collocauit in ſthrono dei. dedit mulieri alas sicut aquile vt volaret. nõ absoꝛpta ea ab aqua draconis sed vt in solitudie nutriret Nõ ꝓsequimur ꝑ singula ¶ Habem⁹ nomẽ illi⁹ angeli q̃ ad te missus est virginẽ despõsatã viro ꝛc. Appellabat hic gabriel. foꝛtitudo ðĩ. qz foꝛti mulieri quã salomõ inq̃rebat ꝓputat⁹ est. qz foꝛtioꝛẽ foꝛti armato nũciabat tibiq; singl'r ad opa foꝛt⁹ nr̃e salutõis ordinat⁹ fuisse/ꝓbabiliter estimat Sicut in ꝓphetia ad danielẽ in reuelatõe ꝓfoꝛtitua/ꝛ directiua ad Joseph spõsuz tuũ virginalẽ In nũciatõe Jobis ad zachariã. In cãtico celesti ad pastoꝛes In monitiõe ne redirẽt ad heroꝺẽ. ad reges. In resurrectiõis nũciatiõe ad mulieres. ¶ Habem⁹ ꝓinde nom̃ illi⁹ angeli q̃ purgauit Jsaie labia ꝑ calculũ de altari. vocatus est seraphin ab incendio ¶ Habem⁹ de cherubin. dict⁹ a plenitudie scie. i aialibus ꝛ rot⁹ Ezechielis. ¶ Nũc pissime q̃ro Petre/qõ erit nom̃ angeli te liberãtis quẽ ãgelũ ꝓpriũ fuisse custodẽ tuũ. fas credere ẽ nob ¶ Dr̃ in Apocrif Esdre Sermo nob fieri de vriel angelo. cui⁹ interꝓtatio sonat ignis dei. Ur siq̃dez ignis. el de⁹. Bñdictissime deus Liceat nob cui⁹ ignis est in Syõ ꝛ caminus in ihrlm. in cui⁹ dextera ẽ ignea lex. cui⁹ eloq̃ũ ignituz vehementer. imo q̃ tot⁹ ignis ꝓsumẽs es. Cui⁹ deniq; ista vox est. Jgnẽ veni mittere in terrã Et q̃d volo nisi vt ardeat Liceat angelũ tuũ o petre. lz ꝛ quẽlibz alioꝝ viatoꝛib⁹ singulis deputatũ vriel appellare. cui⁹ officiuz est suauiter vrere renes ꝛ coꝛ nr̃m. ꝓsumere soꝛdes vicioꝝ. succendere totũ coꝛ ad virtutes. sacrificare pietat⁹ holocaustũ qõ est in odoꝛẽ dño suauissimũ. ¶ Potest nec negam⁹ sufficere nomẽ angeli. qz nũci⁹ dñi est. sz addere videt aliq̃d q̃ angel⁹ iste sit spũs. ꝛ flãma ignis. qz fulget i itellectu ꝛ ardz i affectu Subleuauit ãgel⁹ sps/helyã igneo curru. q̃ ꝑus ãbos q̃nq̃genarios e celo descẽdens incẽderat Data fuit lex ꝑ angelos in manu mediatoꝛis. quãtus ꝯo flagueꝛit ignis loq̃t hystoꝛia. Custos erat paradisi flãme⁹ ensis Descendit deniq; spũsciis sup aplos in igneis liguis fact⁹ vriel i singulis. Quid est q̃ vriel iste/redigit q̃s inflãmat i cineꝛẽ/ꝑ timoꝛẽ ꝛ bũilitatẽ spũs. mollit ꝑ pietatẽ ꝛ mititatẽ ꝺ coꝛdis duriciã lapideaz. resoluit in luctuz ꝑ ꝓprie fragilitat⁹ sciam coꝛroboꝛat ꝑ decoctionẽ ꝛ humoꝛis fluidi resolutionẽ vñ venit apõ aiaz fames ꝛ sitis ꝓgrua. tractabilẽ reddit ad ꝓsiliuz ꝛ miaz. subtiliat ꝛ purificat coꝛ ad intelligẽtiã. Deũ saꝯoꝛẽ ꝛ internã pacẽ efficit ꝑ renouatõez iuuẽtut⁹ sicut aquile siẽ ceruoꝝ sicut accipitris vt serpẽtis. ¶ Note sunt similitudines iste q̃les ꝑ metapboꝛã operat in nobis vriel noster si non obstiterit ipi/anim⁹ noster. anima nostra cũ coꝛde simul ꝛ spiritu ¶ Studiositas theologoꝝ q̃rit pl'ima de custodiis circa nos ãgeloꝝ. Si nos vnq̃ defuit. Si nos saluãdos ps̃ciũt aut dãnandos. Si tps magni ꝓsiliꝫ ãgelus (cui ministraueꝛt ãgeli p⁹ ieiuniũ. quem ꝛ angelus in agonia ꝓfoꝛtauit) habuit angelũ pro custodia. Silr

si talem habuerit dña nūc ãgelo⁹ futura Si deerit antixpo custos ãgelus Nūqd ãgelus bonus loq̄ pōt aīe nr̄e/sine fantasmatū simlacris. qz ō ordiatōe fantasmatū p ãgelū. z ipedimtoꝝ remotōe ñ est dubiū Est ei mod⁹ iste ordiar⁹ p statu vie. q̄ lit erudit mgr̄ disciplīm. ꝓponēdo p ordinē doctrinā cognoscēdoꝝ. iuxta moduꝫ capacitat⁹ sue. Si bōi ãgeli sūt incētores ad bonū. sic mali dicūt icitatores ad malū. Si causent radiū vel lumem spiritui nr̄o. Si cogitatōes nrās inspiciūt Quis nūer⁹ ãgeloꝝ Sit hec studiositas/theologi⁹ accōmoda. Desit aūt curiositas ab oībus/q̄s decet ãpli⁹ studere deuotioni q̄s subtili speculatōe. Certū habeat vnusq̄sq; fuiēs ōo qm̄ oēs sūt fm ap̄lm administratorij spūs. z ḇ mediate vl̄ imediate. in ministeriū missi ꝓpter eos q̄ hereditatē capiūt salut⁹. Qui ꝺo capiūt z q̄t. noli q̄rere si nō vis errare. Certus esto si bñ viveris sub lege magni ãgeli z custodia suoꝝ angeloꝝ q̄ꝝ dña est maria/salu⁹eris. socius eoꝝ fac⁹ in euū ¶ Studeam⁹ igit plus bñ viuere q̄s disputare. Sis o xp̄iane spirit⁹/assidue parat⁹ ad morte. Viue ꝺo purus velut hic z nūc moriturꝰ Erat vnus insignis causidic⁹ in articulo mort⁹. Dixit ꝓfessor. vt voce q̄ posset diceret septez psalmos. Venit ad p̄sūz illū Nm̄ ñ est in morte q̄ memor sit tui. Cepit arguere more suo. q̄d illud stare nō ꝓterat Hā ripe morīens memor erat dei. Subintulit cōfessor. O dñe. tps est penitēdi z ordādi. nō disputādi. Respicit oēs hec narratio. qm̄ media vita in morte sumus. Angelicum poti⁹ implorem⁹ auxiliū. q̄s de mōis auxiliandi disputem⁹. Sciūt aduocādi. sciūt auxiliādi. sciūt ꝺsulēdi. sciūt purgādi. illūinādi z pficiēdi suū ierarchicuꝫ triplex officiū. Nō est egroti velle medicār⁹ artē. neq; litigātis aduocati sciētiā p̄scrutari. maxime dum ꝺstiterit sup vtroq; fidelis z prudēs. fidelis ne decipe velit. prudēs ne decipi possit. q̄les sūt ãgeli ¶ Deputet aūt aīa q̄libz xp̄iana/magno dei dono/si se senserit affectaz ad aliquē scōꝝ/nōiatī ad ꝓpriū ãgelū reverēter pie z būiliter Deputet ḇ bñficio tuo o dña angeloꝝ. Magnificet tecū sup ista talis aīa dñm. psallaꝫ in ꝺspectu ãgeloꝝ dño. ministret incēsum ꝺuote oratōis qō offerāt ōo salutari nr̄o ¶ Preterea non timuerit inuidiā facere aī arp̄iana ceteris/si forte fuerit ad vnū q̄s ad alterꝫ deuotior si fiducialior ad quēpiā si frequētior sit recursus. Hūt repleti charitate. nō inuenit locū invidia. ñ q̄rit q̄ sua sunt. Ꝺia deputant ꝺia Recursus est ad. Stephanū. recursus est ad petr̄ Johānez. michaelē. gabrielē. raphaelē vrielē/mariā. marthā cū ceteris. Tua ei in ꝺmune recipiūt oratione vni fusaz dū mō par vtrinq; ꝺuotio. tuū optāt meritū nō honorē a te suū. Quid ei ipis est in celo q̄ gl'ia. q̄ laus. q̄ magnificētia est ab oībus. q̄d volūt sup terrā Argue tibi sic O. aīa xp̄ina dū impellit te spūs supbie sup vanitatiby trāsitur⁹. Si glificāda. siue si magnificāda a dño in eternitate qui sp z vbiq; gl'iaz meā dicet. Quid mihi de pūctali z vmbratili gl'ia sup terrā: Si vero iusto (qō auertat dei pietas) iudicio dānādus suz tot⁹ honoꝝ impēsus ab hoīby/plus ad tormētuz mihi cedet q̄s solaciuz. Plus inde blaspbemabit aīa mea dñm. plus exiliet furens spūs in deū. qz nō fuit salutare suū. plus exardescēt inuidi ōmones aīaz cruciare/q̄ plus in bonū senserīt honorari ¶ Agite qō vr̄m est ministeriū ¶ sci ãgeli ōi. Depositū vr̄m ꝓuare ꝓterit oīpotēs dñs hoies p̄se custodire q̄s possedit fecit z creauit. Qz voluit fm legē sapiētie sue/q̄ nos inferiores reduceremur ad ip̄m sup̄muz/p vos mediatores. Voluit ostendere maiestatem potentie sue. magnificentiam glorie sue. quia tales hz virtutes z exercitus militantes sibi. vnō nōiaī dñs exercituū z virtutū Voluit cōmunicare bonitatē sil'cū virtute vobis ãgelis suis. vt illā nedū recipientes in vobis sz in alios ꝺmunicare posseris. audebo dicere deberet⁹. ¶ Si deus ita res administrat vt eas agere ꝓprios mot⁹ sinat imo iubeat scōm ordinē iusticie sue Uri aūt ꝓprij motus ãgelici spūs/sunt custodire viatores/magna nobis fiducia dat in vestre charitatis auxilio. si domina. si regina nr̄a. si mr̄. si sorꝝ nr̄a. gratum vobis erit sēmp tales filios z fratres dirigere. ꝓtegere z saluare. maxime qz sum⁹ futuri ciues vestri. Si tāto furore satagit nos sathanas ꝑpellere seducere z ꝓtegere tantus amor vester conabit amplius per impulsus bonos/nos saluare ¶ Debilis est oratio nr̄a. paup. fragilis. balbutiens. cespitās. z ceca si nō fulciat z illuminet a

vobis. si nō loquelā placentē ꝛ aptā/loco eius faceritis in necessitatib⁹ nostris Si nō ipaꝫ egenā ꝛ mendicā deduxerit⁊ hostiatim p vicos ciuitatis scē hierusalē. q̄ sunt ordines vr̄i. q̄ sunt scōꝝ scārūꝫ omniū chorī varij. qui platee patētes oīb⁹ admīaꝫ. Clamate nobiscū ꝛ nobis. panem nr̄m q̄tidianū da nobis hodie. cū ceter⁊ petitionib⁹. cū modis petendi querendi ꝛ prestādi p vniuersē scripture cōtextuꝫ. precipue euāgelicū. nob⁹ in exēplū datū. ¶ Sꝫ ꝛ fratres habem⁹ in purgatorio carceratos sub manu iustitie. futuri protin⁹ sunt ꝛ sortes vr̄i. imo sunt iā p grām ꝛ firmatā. Uisitet eos pietas vr̄a. ꝛ suletur sedulitas vr̄a. salutate singulos vice nr̄a. Suggerite vt memores nostri sint dum bñ sibi fuerit Insinuate qūo nos memores ipoꝫ sum⁹. q̄tinus inde ꝛ solatōeꝫ accipiāt ¶ Sūt nob⁹ viatoribꝰ aduersantes mūdus. caro. demonia. Uos potētiores excubie/state p nob⁹ in acie. Sūt incommoda nobis plurima rōne corporis: nūc ab element⁊ p intēperiē. nūc a celestib⁹ influxⁿ⁹ suos sustinēdos vite indispositionē. Fas habetis in melⁿ⁹ nakalia etiā incōmoda vertere. si naturalia possunt demones bona frequēter in deterrius/quātū dīna prouidētia ꝛ quātū vr̄a custodia p̄mittit imutare. Seuiūt aūt pfidi ꝛ homicide/si ꝛ duꝫ p̄mittit eis. seuiūt tūc toto malignitatis ardore. q̄ si nō astiterit⁊ adiutores ꝛ opportunitatib⁹ in tribulatōe quis subsistet? ¶ Tradiderūt gentiles nos bīe ab hora cōceptōis quēlibet vnū suū geniū. qui cum moriente deficiebat Stulti dicebāt genium esse deū. qui ꝛ fata fortunāq⁹ deos faciebāt. Prudētiores/geniū ad inclinationes nob⁹ corporaliter impssas a celestib⁹ referebāt. Cū aūt hmōi inclinatōes/nob⁹ corporaliter quedm ꝛ commode sint/duplex genius erit nobis. bon⁹ ꝛ malus. Assumūt pfidi demones ad nr̄aꝫ vtrūq⁹ perniciem Ur̄m ꝺo est angelice virtutes ꝓncipat⁹ ꝛ prātes/ex aduerso pro salute nr̄a/a dextris ꝛ a sinistris/oīa in bonū deducere. si pū. si ꝺuoti. si sedulī q̄siuerim⁹ opē vr̄aꝫ. quā q̄rere p̄monet⁊ sepe. ꝓuenietes i nos bñdictōib⁹ dicedis Dormiebat petr⁹ nō orabat aliquē ex angelis. factū est tm illud qō ē tractaum⁹ i exēplū nr̄m ꝛ āgelicū ꝓconiū Angel⁹ astat fulget pulsat surgere clamat. Soluit ꝛ educit libertatiꝫ relinquit ¶ Sꝫ ecce dū meditatio nr̄a p tēdit in lōgⁿ⁹ frater astat pulsans ad ostiuꝫ solitudis nr̄e/q̄situr⁹ (arbitror) venit sup plurimis q̄ de cantico nr̄o tractanda supsunt. ꝓcipue sup eo qō sequit Esurientes ipleuit bōis ꝛ diuites dimisit ianes. Nō me fallit estimatio. Sumit ab hoc versu ꝓncipiū colloquēdi. Et nos parebim⁹ in q̄rēti. Cōcētⁿ⁹ ē cētilogiū de ipulsib⁹. ꝺ sedebim⁹. sit i medio nr̄i ihs xp̄s dīs noster.

Sequit tractatus nonus de eucharistia dragmatic⁹. sup illud Esurientes impleuit bonis p q̄nq⁹ partitiones. ¶ Prima partitio procedit p dialogum per notulas centum.

Esurientes impleuit bonis. ¶ Discipulus. Si ita res se habet/esuriā obsecro q̄tinus impleat me dīs bonis. diues nō fiā q̄so. ne dimittar inanis Esurio nihilominus i hoc cāntico nosse q̄d ꝺ tēplabat aīa marie sup hac esurie ¶ Dḡr. Legis de dīna sapiētia dictū/ex pſona sua. Qui edunt me adhuc esurient. et qui bibūt me adhuc sitient. Est igitur esuries et sitis aliqua/ñ corporalis quam expūit ꝛ bruta. Sꝫ spūalis. que est fames non panis materialis. sꝫ audiendi verbū dei. q̄ō ē sapiētia dei patris ꝓcedēs ex oreⁿ⁹ i q̄ vinit interior hō nr̄ ¶ Discipl⁹. Uide ne dissona sibi sit hec expositio. Eteñ si edētes ꝛ bibentes sapiētiā /adhuc esuriēt ꝛ sitiēt/ q̄mō dicūt hic repleri bonis? Sitis q̄ꝫ ꝛ fames/dicunt vacuitatis indigentiā. nō plenitudinē sacietaⁿ⁹. Nōne sapiētie fons ꝛ fluuius est ista salutaris aqua/quā qui biberint nō sitiēt in eternū? Nō aūt cobrere vident. sitiet adhuc ꝛ nō sitiet in eternū ¶ Dḡr. Erras. nesciēs diuersimode dici sacietatē sitim ꝛ esurie sapientie ceu ꝛ iustitie ¶ Disciplꝰ. Nō poterit hoc aptius fieri q̄ꝫ p descriptionē resolutōeꝫq⁹ terminoꝝ/iuxta morē tuū. Dic igit quid sit esuries. quid sacietas sapientie. Et quid oppositā sacietas diuitum. quid sit inanitas eoꝝdē ꝺ sequēter apparebit. ¶ Dḡr. Esuries i gñe ꝺscribit. q̄ ē amor vel appetitus rei vt ꝺueniēt⁊ absent⁊. Et si amor sequitur apprehensionē intellectualē seu rationalē de qua ad propositū/tūc addēdum est in descriptione tanq⁹ pro differē

tia/q̄ esuries est amor ꝓsequēs apprehēsi onē rōnalē/rei sibi ꝓueniēt̄ z absent̄. vel vt ꝓuenientis z absentis. Sacietas sibi correspondens. est amor ꝓsequens apprehensionē rōnalē rei vt ꝓuenientis ꝓūcte seu pītis ¶ Discipl's. Differunt ergo sacietas z esuries sicut amor z desiderium q̄z sunt opposite rationes. q̄ amor pītis est. desideriū ꝯo respicit ad futurū ¶ Magister. Inuenimus esuriē z sitim dici/nō tm̄ mō de absenti vl' futuro. sed etiā de pīti iam habito. qō auide sumit sine penuria. ꝓterea nō tollit sacietatē Rursus auiditas ipsa tollit fastidiū. q̄si nouū sp accipiens qō bz z amet. i. cupiat. Vñ ōr auiditas q̄ cupit simul habere z tenere. Sic habes in prosa Fruūt nec fastidiūt. quo frui magꝭ sitiūt Exēplū ē ivoracit edētibꝫ z bibētibꝫ. q̄ satisfaciūt desiderio. necꝫ ꝓtinus illud fastidiūt. q̄uscꝫ fiat alteratio virtutis appetentis in aliā q̄litatē. ¶ Discipulus. Exēplis ꝓsentio ¶ Bz vñ vēit nausea vel fastidiū spūali fruitioni. cum aīa sit īmortalis nec alterabilis in essentia sua? ¶ Magr̄. Provenit hoc ex ꝓiunctione cū corpore. Pōt etiaꝫ in separatis spiritibꝫ cū nō fuerint ꝓfirmati/variatio ꝓgnitionū simul z affectionum subꝫiri. Secus in cōfirmatis. q̄s fruitio diuinitatis iugiter eodē tenore q̄si sp renouato delectabit z implebit. Quā rem postulat ecc̄ia post ꝓiōnē ōrās. Fac nos q̄sumus dñe diuinitatis tue sempiterna fruitiōe repleri. quā preciosi corꝑꝭ z sanguinis tui tēporalis ꝓceptio prefigurat ¶ Disci. Audio nūc q̄z ꝓsone ōr xp̄s ad hoc canticū. Beati q̄ esuriunt z sitiūt iustitiā q̄m ipi saturabūtur. Et pī Edent pauperes z saturabuntur. Et alio cāntico Famelici saturati sunt ¶ Magr̄. Nō duz forte sensisti quoꝛsuz te ducere possunt hec cantica ¶ Discipl's Quoꝛsum precoꝛ? ¶ Magr̄. Siquidē ad cōpendiosam totius btūdinis cognitionē ¶ Discipl's. Quonam mō? ¶ Magr̄ Paucis accipe. Bi esuriētes iplent bōis. si ideo bti sunt/q̄ esuriunt iustitiā/cū additur q̄ saturabunt. si btūdo nihil aliud sit q̄z dei fruitio qō ē oē bonū. nōne ꝓsequēs est q̄ esuriētes de q̄bꝫ maria loq̄tur sint btī? ¶ Discipulus Consequens est. fateoꝛ. nisi de btūdine fiat ꝼmo eq̄uocus ¶ Magr̄. Describam? q̄d sit fruitio dei, q̄tin? eq̄uocatio nulla latere possit Est itaq̄ fruitio dī/operatio ꝼm habitū gratie gtificāt̄z/nō impedita. ¶ Discipl's. Brauis est descp̄tio hec magistralis. Bz vide ne cadas in illud. Dū breuis esse volo. obscurus fio. ¶ Magr̄. Non tm̄ mgr̄alis ē hec descriptio. sz phicalis. quānis de terminis sit ꝓtexta theologicis. Describit em̄ phs delectatōez q̄ est opatio ꝼm naturalē habitū ñ impedita Cōstat aūt q̄ fruitio dei. delectatio est. aut nō sine delectatione Fruimur inquit Augustin? cognitis. in q̄bꝫ ipis ꝓpter se mēs delectata quiescit ¶ Discipl's. Elucescere tenuiter incipit/ꝓportionalis ad tuā phi descp̄tio. Bz hz vtraq̄ dubitationē. quo pacto describit delectatio p opationē. cū delectatio sit passio quedā mulcebris. ad opationē ꝓsequēs. z nō opatio Rō. q̄ fit opatio quasi exprimendo. delectatio aūt velut īmp̄mēdo. Exēplū in pueris lactētibꝫ. vñ nomē delectatōis z oblectatōis tractū est puer exp̄mit se ad vba. vñ lac imp̄mit in os eius ¶ Magr̄. Longitio tua/videt a phō sine decisione dimissa Bz saluemus vtrarūq̄z viaz. dicentes q̄ si delectatio sit aliud ab opatione/causatur tm̄ ab opatōe. z ita descp̄tōes dicte sunt date p causam. q̄i dicerem? Delectatio est ex opatōe ꝼm habitū ꝓnaturalē ñ impedita. Silr de fruitione suo modo. ¶ Discipl's. Sit ita vt dicis Nō em̄ placet in hac re litigiū ¶ Attm̄ nō habet intētū q̄ fruitio dei sub tali descp̄tione sit beatitudo Cōuenit em̄ viatoribꝫ p grāz ꝺo fruentibꝫ ¶ Magr̄ Poterat mox explanari tua dubitatio si voluerim? distinguere duplicē btūdinē. Unā spei. alteram rei. Unā grē alterā gl'ie. q̄lis distinctio ꝓis est z accepta. Aut si volum? ad btūdinē gl'ie ꝼmonē ꝓtrahere. patiet̄ h ipa additō q̄ ōr ñ īpedita/h nēpe nō implebit pfecte nisi in gl'ia q̄ est grā ꝓsūmata nullatenus īpedita ¶ Disc̄. Valo āplecti fateoꝛ distinctōez de duplici btūdie. Silr q̄ duplex ē fruitio vie scz z pr̄ie. scrupl's tm̄ īgerit ex pīti dēo tuo. q̄ nulla ē h opatio ꝼm habitū grē gtificāt̄z/q̄ ñ īpedīmtū patiat̄ ¶ Magr̄. Et patit̄ scim?. sz ñ sp tale/qō tollat fruitōis ꝺi rōez Vñ q̄druplex in gñe uūerat̄ īpedīmtū fruitōis actualis Unū causat nec̄itas. alterū fragilitas. tertium vanitas. quartum iniquitas. Causat p̄ma est tolerabilis. secunda miserabilis.

tertia punibilis.quarta dānabilis. Pria interrūpit fruitionē. ſz nō eſſe mozali ſeu meritozio. habitu gratie remanente. In ſecunda fruſtratur actus fruitionis. In tertia ſordidat vt lepzoſi pānus/ꝓpter ve niales culpas.que ſunt ligna cremabilia fenum ſtipula Quarta ꝺo totū deſtruit ꝛ eradicat fundamentum ¶ Diſcipl's Ho ta loqueris.adde q̄lia ſunt adiutoria. ¶ Dgr̄. Nimiꝝ conatus libertaꝫ multi plex. Inſup habitus adq̄ſitus ex actuuꝫ frequētatione bonoꝝ. Juuat preterea ro boratio vel augmentū habitus gratie g̃ tificātis.tā in ſe q̄ in ſuis ramificatiōib ꝰ virtutes dona ꝛ btītudines. Denuꝫ ꝑ ablationē impediīmtoꝝ intus ꝛ extra. di uinitus ꝑ angelos.aut hūana induſtria ī corpoze ꝛ aīa ꝓparatam. ¶ Diſcipl's. La tā aperuiſti materiā.qnā coartes ozo. ¶ Dgr̄. Si cupis agnoſcere pzecipuum fruitōis dei pzo ſtatu vie nutrimētū ꝛ fer noꝛis incentiuū/q̄d vel quale potero con uenientius exponere /q̄ euchariſtie ſacra mētuꝫ:hoc eſt ſacre ꝓnis miſteriū.in q̄ ꝓs ſumit. recolit memoꝛia paſſiōis ei⁹. mēs implet g̃tia. ꝛ future gl'ie nob̄ pign⁹ dat Hoc exclamādo canit ſcā eccīa Hinc ſupaddit. O q̄ bon⁹ ꝛ ſuauis eſt dn̄e ſpi ritus tuus in nobis.q̄ vt dulcedinē tuaꝫ in filios demōſtrantes/pane ſuauiſſimo de celo pꝛeſtito.eſurientes impleuit bōis. faſtidioſos diuites dimittens inanes ¶ Diſcipl's Sanctū pulcꝝ ꝛ ꝓſonūdas fru itōis auxilium De q̄ fiat obſecro collocu tio inter nos plixioꝛ. q̄s oꝛdinauit deus eſſe regale ſacerdotiū ¶ Dgr̄ Fiat vt vo les.cui q̄renti rn̄ſiones adyciā. ¶ Diſci. ¶ Dic in primis ſi btā noſtra/iſto fuerit vſa ſacramētali cibo dū viueret. maxime in illo cenaculo grādi ſtrato mōt⁹ ſyon. vbi p̄mitus exhibita eſt inſtitutio hui⁹ ſa cramēti.qō añ fuit predicatū.dicēnib⁹ mlt̄is ꝛ retro abeūtib⁹. Dur⁹ eſt hic ſmo.cui predicationi ꝑbabl'e eſt interfuiſſe mariā ¶ Dgr̄. Probabile. qꝛ ſeq̄bat filiū tūc vnicū cuſtodē ſuū (ſicut loq̄mur) pede p⁹ pedem. Probabilia īſup ſunt plīma de ꝛ ſup hac beata btāꝝ.que ſunt potius acci pienda de pietate deuotōis/q̄ de fidei ne ceſſitate. vel temeritate aſſertionis. vbi n̄ ſuppetit autoꝛitas ſcꝑture cogens.aut rō ꝓuincēs ¶ Diſcipl's. Sic accipienda.de creui dicta tua alioꝝq̄ doctoꝝ ī hac ma teria. Alioq̄n via nimis ꝓna ꝓpereꝛ ad erroꝛē. Nec placet rōcinatio nōnullorū gn̄alis dū arguūt. De⁹ potuit ꝓferre hāc grāz matri ſue.ergo ꝓtulit. Potuit itaq̄ dare fruitionē patrie ab inſtāti ꝓceptōis cū alīs multis.que certū eſt nō dediſſe ¶ Dgr̄. Quid ſi addat ad poſſe dei q̄ hec decuit ipm dare matri ſue ¶ Diſcip. Re dit in mentē opuſculū tuū ꝑ articlo ſimi li/in materia ꝑbatōis articl'oꝝ fidei. Cu ius reſolutio finalis ſtat in hoc. q̄ ī reb ad extra/nō ideo deus dicendus eſt face re aliq̄ qꝛ decēnia ſunt ꝛ bona. ſz eō poti⁹ ideo aliq̄ dicunt ꝛ ſunt bona/qꝛ de⁹ talia vult eſſe illa. Conſonat illud ꝓbie apud Boetiū de deo.quē nō externe pepulerūt fingere cauſe materie fluitantis opus ¶ Dgr̄. Sic eſt vt meminiſti. Sic tollen dū eſt argumētum tale ad intelligēnā veri tatis.niſi preſuppoſita rectitudie fidei.ali oq̄n nō edificatio ſz irriſio ſepe venit. ¶ Diſcipl's. Quid eſt pietas fidei ¶ Dgr̄ Habes a me latī⁹ alibi.qō nunc ſub ꝓpē dio repeti pōt. Pietas fidei. eſt ꝑbabilis ſeu veriſilis opinio.ſup aliq̄bus q̄ deuotio nē edificare poſſunt.que ex ſcripturis au tēticis nec clare ſequūt nec repugnāt. Et ſic accipi volo q̄ p̄dez vel deinceps enun ciauero. q̄liter in nr̄a Joſephina premiſi pꝛeſtatiōez.metro ludens ¶ Diſcipulus Redi nūc ad ꝓpoſita p⁹ digreſſionē hanc īt penitus inutilē ¶ Dgr̄ Imo neceſſariā pzo dicendis. vt temeritas euidet.ꝛ cerui coſa ꝓtentio/qñ ꝛ vbi ſecurioꝛ eſt (ſtib⁹ Hieroⁿ.ꝛ Gregⁿ) pia dubitatio. q̄ teme raria diffinitio. Poteſt igit̄ pie credi de btā nr̄a. Primo q̄ credidit ꝛ ſciuit myſte riū bñdicti ſacramenti. ꝛ añ inſtitutiōez ꝛ poſt. īmo ꝛ dū inſtituebat lz p̄ns fuiſſe nō credat. nec tūc ꝓmunicaſſe ſacramen taliter.potuit attñ tūc ſp̄ualiter ꝛ añ ꝛ p⁹ effectū māducatiōis accepiſſe ¶ Diſcip. Edīſſere q̄ rōe fieri potuerit illō qō dic⁹ ¶ Dgr̄. Poſſuꝫ faciliter ex traditōib⁹ do ctoꝝ ō triplici māducatōe ſacrām̄ti. Qui dā ſacr̄m māducāt ſolū ſp̄ualiter. Alīj ſo lū ſacrām̄talit̄ Alīj ꝺo ſacrām̄talit̄ ꝛ ſpūa liter vtroq̄ mō. ¶ Diſci. ¶ Viſitata ē hec diſtictō.ſed ip̄aꝫ ꝑ deſcriptōes elucida ¶ Magiſter Māducatio ſacramenti ſolū ſpūalis nō ſacramentalis/fit ꝑ fidē hui⁹ ſacrām̄ti:que per dilectionem operatur. ¶ Diſcipulus. Siſtamus hic primo cō

grentes si spūs ăgelici dici pñt frui hoc
sacro bñdicto spūalit. qz constat eos frui
do/ipletos bōis ab eo. Similis esset q/
stio de maria btā. q nō iā fruit p fidē. sed
p speciē clare z immediate visionis. cum
inhesiōe pfectissima. ꝺetissimaqz p amorē
¶ Dgr. Rñdet descriptō negatiue Nō
em prius. i. frui deo. z frui spūaliter ꝟ sa/
cramto. lz ecōuerso ꝺsḋs fruit spūaliter
hoc sacro/fruit ꝺe deo Deficit igit in an
gelis rō māducatōis sacramenti. qz non
ordinatū est nisi p viatoribꝫ bōibꝫ. Ideo
recte viaticū appellat. Maria ꝺo nō mō
sz tūc dū instituebat sacrm/viatrix erat
habēs fidē. De ꝺmo ꝺo ꝺt Aug⁹. Crede
z manducasti. Credidit maria ꝓpter qḋ z
māducauit ¶ Discipl's. Hic videt. trāsi
nūc ad māducatiōez solū sacramtalē de/
scribēdo eā ¶ Dgr Sacramtalis mā
ducatio dūtaxat. est actualis susceptio sa
crāmēti corporalis/cū informi fide sine
caritate ¶ Discipl's. Si ita est/cōfestim
video sine multiplicatione qstionū/qꝫ nec
bruti nec angelus nec infidelis nec here
ticus nec discredēs hoc sacrm/comedūt
hic sacramtaliter ipm Rō. pspicua est. qz
fide carent. Infantes vero baptisati/ḋa
fidem hñt habitualē seu fidei sacrm/assu
mere pñt etiā sacramtaliter. qz de spūali
ꝺstat/ꝓpter habitū fidei. Alioqn qūo ve/
rū esset gñaliter illud ꝺbū xpi. Nisi man
ducaueritꝭ carnē filij hois nō habebitis
vitā in vobis ¶ Cōsequēter habet ḋd sit
māducatio sacramti spūalis simul z sa/
cramtalis si dne pcedentes iungātur in
vnā ¶ Dgr. Liḃat nos a multiloq̄o/p
uolās ingeniū tuū. Nūc accipe q̄lis z q̄s
frequēs fuerit māducatio marie: p̄sup/
ponēdo p dicēdis qꝫ in ipa nō minor fue
rit fides cū caritate circa figuras huius
sacramti datas i lege scpte/simul z nate:
q̄s in alijs patriarchis z ꝓphetꝭ sal tē post
ꝺceptionē Jhu xpi ¶ Discipl's Nō dubi
to qn ex tūc nō obscurior sz clarior fuerit
in ea fidelis cognitio cū caritate/pre cete
ris p̄iarchis z ꝓphetꝭ imo z apl'is. Quic
ḋd sit de illa pōne/qꝫ ab vtero fuerit in/p
uētuz rōis iudiciū:cū actuali opatōe gra
tiaꝝ simul z virtutū. Sumunt argumē
tum ab exultatiōe Jobis in vtero mris.
Addunt qꝫ nec in somno cessabat opatio
talis in actu mētis. Jūgunt qꝫ oia sciuit
tūc q̄ btā sciūt lz nō cū claritate pari Suf
ficit aūt ad rē nr̄az solidior positō quam
me dixi nō ambigere. Deduc vltra qō in
tendis ¶ Dgr. Dignare me lau.te ꝟ. sa.
simul cū bñdicto fructu ventris tui ihu
xpo Da ō ligno vite/dignos ac salubres
fructus carpere siue excerpere. Da theo/
reumata digna promere. q̄ꝫ sit hoc ꝓmū
¶ Maria ¶ Sicut pre ceterꝭ i via esurijt ¶B
iustitiā/sic pre ceterꝭ puris viatoribꝫ/im
pleta fuit bonis. ex illo. in illo z p illū qui
est oē bonū. dices ex snīa aīe sue magnifi
cāti deū. Bñdic aīa mea dñm q̄ replet in
bōis desideriū tuū ¶ Discipl's. Cōsentō
¶ Dgr ¶ Maria Sicut pre ceteris in
via cognouit credidit z itellexit/figuras
legis z nature/xpi sacerdotiū p̄signātes/
sic in illis aut p illas/māducauit fruitiue
bñdictū fructū vētris sui. z spūaliter eiꝰ
sacrm. vñ exultauit spūs meus in deo sa/
lutari suo ¶ Disci. Cōsentio ¶ Dgr
Maria Dū letabat Dauid patrē suum
dicētez de xpo filio suo Tu es sacerdos i
eternū fm ordinē melchisedech. q̄ scz pa/
nē z vinū obtulit. ex tūc intelligebat z mā
ducabat spūaliter ꝟ sacrm bñdictū. vnde
cecinit. Magnificat aīa mea dñm ¶ Di
scipl's Cōsentio ¶ Magister Maria
Psallens illō dauiticū. Memoriaz fecit
mirabiliū suoꝝ mificoꝝ z mifatoꝝ dñs
escā dedit timētibꝫ se. Deor ero in se. test.
sui. Credebat z intelligebat hanc escā sa/
cramtalē/figurari. z i figura comedebat
eā. z testamtū spabat hereditatꝭ eterne ¶
Discipl's. Cōsentio ¶ Dgr ¶ Maria
Nō minus refecta est z impleta bōis hu/
ius sacramti/q̄s patres antiq̄. q̄s loq̄tur
apl's. q̄ eandē escā spūalē māducauerūt.
z eūdē potū spūalē biberī. Biberūt aūt ō
spūali ꝓsequēte eos petra. petra aūt erat
xps. qui est vere panis. q̄ de celo descēdit
¶ Discipl's Cōsentō ¶ Dgr Maria
Dū stās vel ora̅s in tēplo aspiciebat creꝺ
bat z itellligebat/oēs oblatōes victimas
z holocausta. sacrificia insuꝑ matutia z
vespertina/māducās. iplebatur bōis hui⁹
bñdicti sacrāmēti. etiā ante ꝺceptum bñ
dicti fructus ventris sui ¶ Discipulus
Consentio ¶ Magister ¶ Maria
Sicut intellexit filium suuz fuisse agnū
qui occisus est ab origine mūdi/prout
Johannes in Apoc. loquitur. Sic reco
lens sacrificium Abel z eius martirium/
fruebatur xpo agno qui fuit figuraliter

occisus in eo ꝑmitie martiꝝ ꝛ virginitaꝛ ꝛ ꝓsecratoꝛ ¶ Discipl'. Cōsentio ¶ Magister ¶ Maria Duꝫ celebraꝝ phase siue pascha iudeoꝝ celebrat ꝛ ipi⁹ aīa cū exultatōe spūs/pasca nostꝝ qđ immolatus ē xp̄s. quē epulabaꝝ in azimis sinceritaꝛ ꝛ veritatis. fermento vet̄ reiecto cum fermento malicie ꝛ nequine ¶ Discipulus. Consentio ¶ Magister Maria Quocunqꝫ loco fuerit corꝑaliter in vespe cene dñi/comedit añ ꝛ post institutionē huius sacramēti: vez corp⁹ ꝛ bibit spūaliter vez sanguinez filij tui. plus appropriate. dū illud iudas comedit solū sacramentaliter/si fidem informē tūc habuit. aliter ñ leteri ꝯo tā spūaliter q̄z sacrāmentaliter receperūt ¶ Discipl's Cōsentio ¶ Mgr Maria ¶ Vespe dicte cene/dicēda fuit frui corpe ꝛ sanguine filij sui/plus appropriate q̄z ipe xp̄s. dicit se cibasse eodē pāe ꝛ vino mystice ꝓsecratoꝝ. qz nō in fide sz in clara visione. nec in augmētū charitatis/scipo fruit⁹ ē ¶ Disc. Cōsentio ¶ Mgr Maria ¶ Dicto vespe Jonis scō. ꝛ si ñ fuit insignita caractere sacdotalis offi cij/dū Judas illū suscepit: Nihilomin⁹ nūc ꝛ antea ꝛ postmodū/fuit in regale sacerdotiū/pre ꝓsortiby suis inuncta. ñ q̄dē ad ꝓsecrādū sz ad offerr̄ēdū hāc hostiam purā plenā ꝛ pfectā. in altari cordis sui. In quo sp ignis ardebat holocausti Fuit em̄ ruby ardēs incōbustus ¶ Discipl's Cōsentio ¶ Mgr ¶ Maria Plus complacuit deo/plus humano generi ꝑfuit post xp̄m bñdictū fructū siue filiū suū/offerendo ipm spōtanee in holocaustuꝫ in ara cordis sui/feruētissima charitate succensi/quāuis ℞ primit⁹ fieret in enigmatiby ꝛ figuris añ cenā hāc bñdictā fruct⁹ vētris sui ¶ Disc. Cōsentio Sz ecce numerasti q̄ fruct⁹ duodecī ligni vite. qđ in padiso videt Ezechiel ꝛ Johes/trāsplātatū iuxta ōcursū fluuij ōfluēt̄ a sed throni dei ꝛ agni/ſm ripas duplices a dextr̄ ꝛ a sinistris Dixisti de sinistra figuraꝝ in lege nāe ꝛ scpte veteris notataꝝ. Adde si vis totidē et dextra. fruct⁹ ꝓfectū. in euāgelic̄ hist⁹ijs ꝓpletaꝝ. Marimeqz dixit aplus. Scrīm xp̄i absc̄ditū fuisse a sec'o sz in ecc̄ia ꝛ ab ecc̄ia ꝓpalatū. ¶ Mgr dicū apl'i nō ita strictū accipiēdū putaner̄ vt ñ aliq̄l fuerit ꝛ ab aliq̄b itellectū. q̄p pe sine cui⁹ fiđ iplicita l' exp. nūq̄ fuit sal⁹

ñō tū fuit ante legē gr̄e sic̄ in ipa/faliter exhibitū seu ꝓpletū. Faciam⁹igit qđ hortaꝛ ꝛ Et sit theoreuma ꝑmū ¶ Jhu Tua fruitio/esuriētes replēs bōis ꝓfusi⁹ affecit marie spm̄/q̄z corpalis ꝓtrectatō et latratio suauissīa tui ipi⁹. q̄ es bñdict⁹ fructus ventris sui. Nō q: cū maiori merito vñ exultauit spūs suus ī đo salutari suo ¶ Discipl's ¶ Cōsentio ¶ Magister. Jhesu Tua fruitio seu mād̄ucatio/esurientes replēs bonis mirabilioꝛ fuitꝛ ꝓfusioꝛ suo mō ī maria sil' v̄ginali spōso suo Joseph/q̄z sola ꝓtrectatō vl' visio corꝑal' dū natus es in bethleē inde. dū reclinat⁹ sup fenū iacuisti in medio duū aīaliū ī p̄sepio. q̄i pabulū iumētoꝝ. Et certe cōpatus est hō iumēt̄ insipiētiby q̄b ōdisti ci bū Et ad q̄z vilia ꝛ sordida corde/sepevenis cōcinētiby cū ecc̄ia choꝛ angloꝝ Gla in altissimis deo. Et ī ter. pax bo. bo. vo. ¶ Disc. Silentō meo dinceps ꝓsentire videar: vbi nihil addidero ¶ Magr Jhu ¶ Tua fruitō/p̄sentabaꝝ Marie et Joseph in circūcisiōe q̄n ꝑmo fudisti p̄cioſū s̄anguinē tuū nō dubiū cū clamore valido et lachrymis. vñ tūc exaudit⁹ es p tua r̄uerentiā. ¶ Jhu tua fruitō/figura/baꝝ in oblatōibytriū regu: p ꝑmitijs gentiū q̄z tūc figurā intelligebāt Joseph ꝛ maria. confitentes ī corō suo sicut orans postulat ecc̄ia: vt que solēni celebrās officio purificate mētis intelligētia ꝓsequmur ¶ Jhu Tua fruitio fuit ipi Simeōi q̄ iust⁹ erat ꝛ timoratus simul ꝛ ānę ꝓphetisse/cū parentiby tuis/in exultatōe spūs/r̄gr̄aṫa ctōe cognita dū exclamauit Simeō bñdicēs deū. tinc vlnas te puez baiulās Nūc dimittis r̄c̄ Deniqz in oblatione ꝛ īmola/tōe turturū aut pullorꝝ colūbarꝝ ꝓgnoscebāt oblationez tui ipius in cruce signatā ¶ Jhu. Tua fruitō fuit in Maria ꝛ Joseph ꝑ illō vniuersū pegrinatōis septēniū dū ꝑterea fuisti ipis subditus stās in medio sic̄ q̄ ministrat. tā in dōus obsequio. q̄z in fabrili fortassis opificio Vñ dictus es a iudeis nedū fabri filius sz faber māsisti vsqz tempus dū eras q̄i incipiēs triginta ānoꝝ vt putabar̄ filius Joseph. ¶ Jhu Tua fruitio gustabatur iaz a maria ꝛ ab aplis credentiby. dū ꝑdicasti ℞ sacrīm ꝛ dū abeūtiby aliis/q̄siuisti a remanentiby Nūquid et vos vultis abire. Respondit Petrus illuminatus intus/a patre fortassis

ta matre tua astante/nutibꝫ t signis admonitus. Dñe ad quē ibimꝰ. Verba vite eterne habes t nos credimus hoc pⁿo Debinc t cognouimus.qz tu es xp̄us filius dei ¶Jhesu. ¶ Tua refectio dū maria recepit ecc̄ie sacramentū etiā sacramē taliter/maxime post aduentū spūssancti/ qñ cepit hoc sacramentū frequētari/fuit admirabilioꝛ suo mō/q̄s maternalis gñatio verbi dei. Hec em̄ fruitio sacramentalis/ponit generationez verbi dei t aliud multū vltra in admirationez t vtilitatem oim̄ a progenie in pgenies timentibꝫ eū. ¶Jhu Tua fruitio sacramentalis/fuit ministrata marie viatrici sicut pie credi potest/nedū a Johanne custode.nedum a petro vicario tuo/t totius ecc̄ie p̄ncipali. Uerūetiā a diaconibꝫ septem ꝓstitutis ad hoc ip̄m. inter q̄s p̄imꝰ fuit Stephanus.imo t a quolibet passim sacerdote sine distinctione.qz sic exigebat humilitas marie singularis. dū attendebat opoꝛtunum tempꝰ t locus ¶Jhu Tua fruitio sacramentalis/quo maria impleta est bonis/exēplar erat t est oībꝫ fidelibꝫ/q̄ esuriant h̄ sacramentū t impleant bonis eiꝰ cū fidei certissime firmitate q̄ spem t dilectionē opaī. Denicꝫ q̄ non inuanum vel omissionē t p̄ceptū gratiā hāc id ē eucharistiā suscipiant. ¶Jhu Tua fruitio sacramentalis/implenit mariam p̄ius bonis q̄s obiret id est obuiaꝫ ubi xp̄o iret t assumeret in celū Nec abhoꝛret a pietate fidei/q̄ tu bñdictus fructus vēris sui/ totus festiuus aduenies/dederꝫ sibi (sic̄ postmodū dion ysio in carcere) mysteriū hoc coꝛporis.dicēs. Accipe h̄ cara mea. qđ moꝛ ꝓplebo tibi in regno meo vna cū patre meo ¶Jhu. Tua fruitio/nunc est matri tue regnanti in patria/copiosioꝛ t auidioꝛ q̄si ipletio t toto oꝛe dilatato. ſz suo mō videt fuisse mirabilioꝛ i via. Rō qz difficilioꝛ. t in augmento meriti ꝓpter enigma fidei/maioꝛ. ¶Discipl's. Cōsentio. ¶Dgr̄. Cōgaudeat igit̄ t exultet spec̄ia/cū iocūdo pignoꝛis amoꝛosi ꝓsolata dono. Ecce em̄.emanuel id est nobiscū deus.quāuis absconditus. quāuis velatus tū vere deus Cōpleuit denicꝫ qđ ascēdens promisit. Ecce vobiscū sum vsq̄ ad ꝓsummatiōez seculi.neq̄ iam est aut fuit alia natio tā grādis que habeat deos ap ꝓpinquantes sibi. sicut deus nr̄ adest nobis.t certe ip̄i nō sūt dij ¶Disc's Stupeo totꝰ mecū.t admiratōe suspendoꝛ.vñ tal'q̄liter t cur hec gr̄a.hec eucharistia bec bona gr̄a ¶Dgr̄ mirari te ad ifinita nolo qui sic̄ voluit sciuit t potuit. Dia em̄ q̄ cūq̄ voluit fecit.t q̄ fec̄ bñ fecit Uidit em̄ cūcta q̄ fecit.t erāt valde bōa. ¶Discipl's Cur hāc mihi causaꝫ induc's.que gñal'r est ad oīa.vellē vt ad ptic'larē t ꝓmioꝛē causā huiꝰ sacrañti descēderes ¶Dgr̄ Et hec in p̄mis tibi cā ñ sufficit.neq̄ si mille alias assignauero potes ꝓtēdi.nec ad intelligētie lum̄ ascēdes Et h̄ dictū sit vniul'r p omibꝫ articlis fidei Uel q̄ siq̄dē credere oporꝛtet accedētez ad deū qz est t qz mētiri aut fallere nō p̄t. Hz in hoc sacramēto p̄cipue req̄rit̄ firmissimū fidei fūdamentū Alioq̄n quicquid rōis inductū fuerit plꝰ offendet t obruet q̄s edificet vl'ostēdet. ¶Disc's. Credo sic̄ ecc̄ia credit. ¶Dgr̄. Sta firmꝰ in hac certitudīe ꝓboꝛ t securꝰ es. Aut si ꝓpēdioslꝰ agere vis.dic ex toto coꝛde xp̄ianꝰ sum ¶Disc's. Fiat assidue dño ꝓpitio ¶Dgr̄. Quid igit̄ vltra petis q̄d exig's? ¶Disc's. Sane cupio vtrūq̄ intelligere quod credo.tū ad ꝓsolatōez meā tū alioꝛ catholicoꝛ fortassis edificatōem sil'r t hereticoꝛ cōfutatōez. ¶Dgr̄. Cause placēt si tenueris illō apl'i. Flō plus sapē q̄s oporꝛtet. Sūt em̄ diuisiones gratiarum Ambulet vnusq̄sq̄ sicut̄ put ei diuisit dñs mēsurā fidei. Hoc in ex pōsitōeꝛl' intellēctu sacraꝝ scripturaꝝ Hoc vniuersaliter i oīb operib ꝺi ꝓsiderādis obseruari nec̄e ē. Qđ q̄a phi ñ fecerūt errauerūt i vanitatib suis. t obscuratū factū ē insipiēs coꝛ eoꝝ Similiter t secte oēs hereticoꝝ date ob hoc in reprobū sensū. ¶Disc's. Dabit deꝰ melioꝛa nob q̄ credimꝰ vt intelligāmus.nō intelligere volūꝰ vt credāmus. ¶Dgr̄. Preposterus eēt oꝛdo nedū i theologica ſz in oī gñal'r disciplina nouiter accedētiū ad discēdū. Hoc pitagoras. h̄ plto h̄ scī prēs pro cenobijs.hoc omnis scola nō discola canit. Hoc rursum absurdū ē docētib ne dēt scīs cānib. ne spargāt margaritas āte porcos.ne ñ edificēt sed destruāt mēoꝛes illiꝰ sapiēt's. Qui erudit illusoꝛez ipse sibi iniuriā facit. ¶Fuit notus mihi quidaꝫ scolasticus bñs deuotōis spm̄. Ingesti sunt animo suo scrupuli multi q̄stionuꝫ circa bñdictū hoc sacramētum. Petebat instātia ꝓtinua dissolutionez dubioꝝ

suoꝝ/a maximis theologꝫ qs nouerat pa
risi⁹. Quid morarer enarrando ꝑ singla
Crescebat morbꝫ ex remedijs. ⁊ sicut de
emorroissa legit⁹ pe⁹ in dies se hẽbat ex re
medijs ⁊ ipensis. Cõsuluit tandẽ vn⁹ ex
ꝓtoꝝ vt ad orõez totũ se ꝓuerteret ⁊ ꝫ seru
pulos oẽs agere. suscipiẽs sacramentuz.
dicẽs hec aut sil'ia ꝙba Credo sic ecclia cre
dit. Credidit ⁊ accessit. serenat⁹ est ⁊ soli
datus. nec paꝝ illũiatus deinceps circa
veneratione buiꝰ sacramẽti. ¶ Discipl's.
Noui ⁊ ego illũ. ¶ Dgr̃. Non ꝓinde. ⁊
expertus noui. nedum circa hunc articu
lum sed in alijs varijs consilium hoc ha
buisse sil'ez effectũ. quẽadmodũ testatur.
Aug. q⁹ ad vnã vocẽ cesserũt oẽs dubieta
tis tenebre. ⁊ perierũt oẽs q̃stiones q̃bus
anxiebat circa textum apli Deniqꝫ memi
nit alio loco q⁹ nõ satiebat dulcedine mi
rabili. ꝓsiderare dei ꝓsiliũ circa redẽptio
nẽ gñis hũani. q̃lez deniqꝫ postmodũ in
oĩbꝫ articulis fidei. nõiatim in hoc se pre
stiterit expta letat oĩs eccia Hodie marie
sub ãnuo sollennitat⁹ sue festo q̃ hec scri
bimus ¶ Discipl's Ordãdus g̃ est de⁹. ¶
Dgr̃ Credo dñe. da intelligã qd credo.
nũc q̃dez ex parte. nũc aũt facie ad faciez ⁊
pfecte oratũ est ¶ Discipl's. Quid si nolu
erit exaudire dicẽs. Sufficit tibi gr̃a me
a q⁹ credis Fides ei dei donũ est aut apl's
ne quis glier̃ ¶ Dgr̃. Sufficit itaqꝫ mi
bi. sed si ãpli ora mihi liberalitas sua ꝓce
dere voluerit non abijciaz nec ingrat⁹ re
cipiã. Alioqn deneget aut tollat oẽz in ca
ligine pegrinatõis huiusmõi intelligẽtie
collustratõez. sit luceria pedibꝫ meis solũ
fidei verbũ ⁊ lumẽ semitis meis. pot⁹ q̃z
cũ claritate maiori. man⁹ peccoꝝ ꝑ supbiã
aut curiositatẽ moueat me. ¶ Disc⁹. Pla
cet hoc humilitat⁹ fundamẽtũ. ¶ Dagr̃
Nunc si vis videre Ihm oportet q⁹ stata
pusillus es/⁊ turbe tãta siaꝝ te cõpmunt
vt ascendas in arborẽ ficomoꝝ exẽplo za
chei sil' obedi sapiẽtie q̃ post ꝑparationez
hui⁹ sacramenti sub typo immolationis
victimaꝝ suaꝝ vocat ad arcẽ. ¶ Disci.
Explana qd ꝑ arcem intendis ⁊ sicomoꝝ
¶ Dgr̃. mentẽ tuam ⁊ mysticã sapiẽtiã
¶ Discipl's. Quo pacto sic? ¶ Dgr̃. Col
lige ꝑ interꝓtationẽ sicomori q̃ fic⁹ fatua
dicitur similiter ⁊ crede dionysio dicenti
sapiẽtiaz dei diuinissimã stultã esse. Sic̃
dem ⁊ apl'm audi. Quod stultũ inq̃t ẽ dei
sapiẽtius ẽ hoĩbꝫ. Et itez. Qui vult sapi
ens esse/stult⁹ fiat. Dic titul⁹ scole huius
stulticia ẽ. tradẽte Lactantõ. Audi apl'm.
Predicam⁹ Ihm xp̃m iudeis q̃dẽ scãda
lũ grecis ꝙo stulticiã. ꝫ qõ stultũ ẽ oi/sapi
ent⁹ ẽ hominibꝫ ¶ Discipulus. Cur ea q̃
cõmunia sũt ꝑ tota fide xp̃iana/nũc indu
cis ad singl'arẽ materiã quaz tractam⁹ ¶
Dgr̃. Ratio in ꝓmptu ẽ q⁹ nll'a videtur
apud sapiẽtes hui⁹ seculi maior. nulla ab
surdior stultitia. nll'aq̃ magis infatuat sẽ
sus carnis exterius ⁊ interi⁹ q̃z hec sapien
tia dei. Cognitũ ẽ q̃d latrator iste demõ
euomuerit aduersus leges oẽs q⁹ ml'e sũt
xp̃iana ꝙo pessima. que dũ suũ quotidie ꝙ
medit ¶ Disc⁹. Cuz tot nephãde leges fu
erũt ⁊ horrẽde/dantes in sacrificiũ ⁊ epu
las boes vivos imo filios ꝓprios ⁊ filias
cũ alijs innominabilibꝫ portẽt⁹ vicioruz.
colligo q̃ntũ q̃leve scãdalũ ⁊ ruinã male
dict⁹ iste sibi suscitauerit aduersus hoc be
nedictũ sacramẽtũ. ¶ Dagr̃. Sic refert
Lyra ꝺ iudeis q⁹ idolatras nos etiñ pes
simos execrãt. Facit ad hoc hystoria iu
dei bullẽtis ⁊ trãsuerberãtis hostiã cõse
cratã parisi⁹. sed miraculũ cõfutauit illuz
alioscꝫuertit. ¶ Disc⁹. Nota loqueris
Ad q̃sita nũc accede causã apiens ad in
telligẽtiã. Cur ita de⁹ fieri voluerit q̃ oĩa
fecit in sapientia. ¶ Dgr̃ ¶ Rñdet apl's
q⁹ qz in dei sapientia mũd⁹ eum nõ ꝓgno
uit. placuit deo ꝑ stultitiã ꝓdicatõis sal
uos facere credẽtes. Est autẽ hec stultitia
ꝓdicatõis q⁹ deus põt alia facere q̃ fecerit
aut facit ꝑ liberriõ suevolũtatis arbitrio
Hoc enĩ xp̃iane religiõis fũdamẽtale ꝓn
cipiũ q̃ ꝓcesso subuertit ⁊ corruit fundit⁹
oĩm phoꝝ radicale ꝓncipiũ. Oĩa q̃cunqꝫ
voluit dñs fecit ait xp̃ianus. Oĩa q̃cunqꝫ
fecit dñs dicit phus necessario fecit. Nec
aliter aut alias facere potuit. ¶ Discipl's
Pridẽ recẽsui mecũ q⁹ ñ põt tradi capitali
or diuersitas iter fidẽ ⁊ phiam. Nã põito
phie fundamẽto. sequit⁹ necessario mũdũ
nunqꝫ incepisse. Sequit⁹ aĩas hũanas vel
esse infinitas vel esse vnicã vt õlirat Auer
rois. vel migrare de corporibꝫ in corpora
ꝑ infinitas revolutionũ vices vt somnia
bãt Pitagoras ⁊ Plato ⁊ sequaces aut⁹
aĩa rõnal' mortal' ẽ. Quodcũqꝫ ꝙo ꝓcessũ
fuerit ex altero q̃ttuor hoꝝ modoꝝ tollit⁹
ꝓsequẽter oĩs pia religio ¶ Dgr̃. Vere
colligis. Nunc oculos tue ꝓsideratõis/

fide purgatos. cõuerte ad beatã beatarũ Mariam. ꝑpendens apte q̃s vex̃ sit illud ecĉie/laudantis eã p̃coniũ. Gaude maria virgo cunctas hereses sola interemisti in vniuerso mũdo. ꝓhoꝝ marie ¶ Discipl's Quo pacto sic: ¶ Dgr̃. Nimiꝝ. q̃ verbũ verbo virgo ꝯcepit. virgo ꝑmãsit. hoc nos credimus. ipa ꝑ expientiã intellexit Nihil ꝙ scit veriꝰ q̃s doctrine expientia. Hãc solam bñe ducẽ ꝛ magistrã ꝓfessi sũt ꝓphi. Siq̃dẽ tolle certitudinẽ expiẽtie. tolle veritatẽ eiꝰ/subuertit pariter oĩs phophantium via vel inuestigatio veritatis Tollit ꝙ falsa. vel insufficiens expiẽtia quã opinati sunt ꝓphi bñe gñalẽ. q̃ ex nihilo nihil fit. q̃ nõ nisi ꝯmixtione sexuũ homo fit. q̃ deꝰ nec boĩbꝫ nec corꝑibꝫ cohabitat. cũ ceterꝭ sine nũero. q̃ oĩa partus ꝑ virginẽ nrãm exptus/falsificat ꝛ cõfundit. ¶ Discipl's. Hebat ne maria rõnes alias ab hoc vnico partus expimẽto: ¶ Dgr̃. Habebat ꝓfecto ꝑ spm̃ ꝓpheticuꝫ. tam suũ q̃s precedẽtiũ patrũ. q̃ spũs/aptissima luce/sup oẽm rõnẽ vel demõstratiõnẽ/haberi naturaliꝛ possibilem/veritates nre fidei certissime reuelabat. ꝛ ad intelligentiã collustrabat. ¶ Discipl's. Quid queso diceris: An btã nr̃a videbat verũ corꝑ filij sui. dũ ipm sacramẽtaliꝛ ꝯsecrũ sumebat ¶ Dgr̃ si ꝺ visiõe sẽsuali q̃rꝭ. nc ab oclis eiꝰ in via neq̃ nũc in ꝑria corꝑaliter ꝓcipi ꝓt vt hic ẽ. Intelligi ꝙ sic ꝛ credi ꝙe ꝓt sic nec spũs ocl'o. ¶ Discipl's Cõfundit hec intellectualis exꝑientia sapientissima stultũ ꝓhie ꝓncipiũ velut in oĩbꝫ Ꝟz erat altera ne rõ. Marie ꝯtra phos q̃s ꝑ reuelationem aut fidez: ¶ Dgr̃. Erat ꝓfecto. q̃uis ratiõez hãc/etiã ex naꝛalibꝫ ꝛ methaphisicis officinis. ꝛ nr̃a fides plurimum iuuaret ꝛ illustraret ¶ Discipl's Affer obsecro ratiõez vl' moralẽ si habes. vl' methaphisicã vel mathematicã vel logicalẽ vel legisticã/ꝫm tres ꝑtes ꝓhie ¶ Dgr̃ Aduerte in ꝓmis veritatẽ vnam. q̃ salubriozẽ q̃ solidiozẽ/nullꝰ vnq̃ ꝓhoꝝ legitur posuisse nllus rẽte philosophãtiũ tradit vel necisse vel negasse. ¶ Discꝭ. Pape. dic q̃ sit illa etsi theologie cõsona sit. ¶ Dgr̃ Consona plane. Est aũt hec ꝟitas. Quic q̃d fit. fit ꝑpter finẽ ¶ Discꝭ. Legi eã ĩ phisicis ꝛ methaphicꝭ ab Aristꝭ legi ab Auic̃. legi a ꝯmẽtatoze ꝛ Algasel cũ ceteꝭ sub hac sententia varie demõstratã. Nec vox vlla expiẽtie ꝯsonãtioꝝ inuẽitur sꝫ q̃d ad rem nostrã: ¶ Dgr̃ multũ ꝑ oĩa Primo q̃ ꝯ seq̃ter oportet vt ꝫm expientiã vel exigẽtiam finis/ceteꝰ oẽs causẽ tres habeãt moderari. sic̃ efficiẽs causa. sit illa ꝓncipal' instrumẽtalis aut coadiuuãs. Itex̃ materialis causa sit illa prima vel secũda vel tertia. Rursus formal' cã sit illa. ꝯstituẽs. informãs. iherẽs. aut solũ exẽplaris. aut obiectal'r seu vitaliter immutãs. de q̃bꝫ nõ ẽ disserẽdũ ꝑ singula. sufficit applicare ꝓpõito. ¶ Discꝭ. Sufficiat. dũ ꝓmitꝰ ostẽderꝭ veritatẽ hanc theologie conformẽ esse. ¶ Dgr̃. Nõ põt ad pñs efficatius exẽpluꝫ sumi/neq̃ sublimiꝰ/q̃s in ꝯstitutõe prima gerarchice policie. vbi seraphin supioꝛes collocanꝭ ꝛ imediatõꝛes deo. q̃ bõitatem ꝛ amoꝛẽ dei ꝓximiꝰ inspiciũt. q̃ bonitas ꝛ amoꝛ finis ẽ oĩm alioꝝ. Ad cherubi vero causa formal' vel exẽplarꝭ spectat. sic̃ efficiens ad potẽtiã in thronis designata ¶ Discꝭ. Lego exẽplũ b̃ a diõysio traditꝫ simul ꝛ deductũ ¶ Dgr̃. Nũc vero soleꝛ ter attẽde ꝑ re nr̃a demõstratõez moꝛalem Primo a fine ꝑ stultitia nr̃a ꝯꝛa mundi sapiẽtiã/que moꝛe golyad iugulaꝭ ẽse suo Portat insup litteras (vt Urias) mortꝭ sue. Si eñcũcta facta sunt ꝑpter finẽ homo. (cũ bona gr̃a ꝓhoꝝ. si sũt hõies) ñ erit excludendꝰ. Nunq̃d cñ vane ꝯstituisti oẽs filios hõim querit ꝑphetiꝰ phs b̃ a dño sic̃ impossibile. Est igiꝭ hõim finis aliq̃s ꝛ hic q̃dem supioꝛ ad bꝛuta oĩa. quẽadmodum ꝑcellit ea rõe. q̃ dei capax ẽ ꝛ ꝓceps esse põt ꝑ cõgnitõez ꝛ amoꝛẽ cũ memoꝛia. ¶ Mẽtioꝛ si ñ Aristꝭ. inchoauerit duos libꝛos ab h̃ pũcto ꝫm duplicem vim anime rationalis. voluntatis scz et intellectus. In ethicis de volũtate. Omnia inq̃t bonum appetũt In methaphisicꝭ de intellẽu Omnes inq̃t homies natura scire desideꝛãt. Colligaꝭ acriter vtrobiq̃ cõsequens deductõ q̃d aliud inueniemꝰ ꝯclusum/q̃s hoĩes factos esse ad btitudies seu ad felicitatis ꝯsecutõem. Hec aũt ꝯsecutõ/neq̃t haberi (sic̃ ꝓmo dicebaꝭ) si oĩa de necessitate eueniũt. vtiq̃ necessario si deus necessario agit ad extra. q̃ nulla causa secũda/est non sibi essentialiter subꝛdinata. Ꝟz neq̃ ꝓt vlla btitudo mãere/si hoĩes vel infiniti ponũt actu. vl' finiti sub vno intellectu. vl' ꝑ moꝛtẽ totaliter deficiẽtes. aut de beluis ad beluas ꝫm aiãm regirã/

tes ¶ Discipulus. Urget vehemẽter mo
ralis hec ratio cõmunes habẽs pro oñi
secta cause ptes. dic logicalẽ rõẽ ¶ Ma
gister. Accipe simul cuꝫ metaphisicali, p
maiorꝫ i solidioriqꝫ ꝓpẽdio. Ponо istam.
Deus est quo maius cogitari nõ põt. De
bet eam logicus admittere. qñ ex eius
ꝓcessiõe nihil sequit impossibile. Debꝫ ꝛ
eã metaphisicꝰ acceptare. q̃ ponit deũ esse
ꝑmũ in entib. imo sup oĩa quo nullũ ma
ius esse põt. qz iã si esse posset. esset. cũ in ne
cessarijs nõ differãt eẽ ꝛ posse ẽm Aristo
tilẽ ꝛ veritatẽ Ponо ꝓseqñter vtriqꝫ logi
co ꝛ methaphisico Cũ deus sit optimũ ꝛ
sũmuꝫ in reb ꝛ sup oĩa. dicẽt recte ꝛ erit/
ens vniuersaliter pfectũ. Et ne ꝓcessum
impediat/vel nõis eq̃uocatio. vel ignorã
tia. voco ens vniuersalr pfectũ/cui nulla
deest perfectio. nec impfectio vlla adest.
Et hoc anselmꝰ sic explicat. Ens cui con
uenit oĩs pfectio seu pocꝰ oĩs pfectiõis
denõiatio. q̃ melius est ipm q̃ non ipm.
id est vñ res pfectioꝛ ꝺꝛ ꝛ est simpliciter/
si sibi ꝓueniat illa denominatõ pfectõis/
q̃ si careret illa. ¶ Discipl's. Nõ video q̃
lirer i hac descptiõe entꝭ simpliciter pfe
cti/debeat logicꝰ aut metaphisicꝰ dissen
tire tibi. cũ nõia sint ad placitũ. ¶ Dgr̃
Uocamus ens tale deũ. imo iam nõ solũ
vocamꝰ cũ logico/sꝫ ipi metaphisico ap
tissime demõstramꝰ qñ naꝯ sp incepit a
pfectis. Ideo necesse est q̃ purꝰ actꝰ ꝓesse
rit oẽm potentiã. Quid aũt est purꝰ actꝰ/
si nõ ens p se ꝛ simpliciter dictũ/sine ad
ditiõe q̃cũq̃. Et ꝺ vtiqꝫ ꝓcessum est ab oĩ
bus esse. ꝛ esse deũ. Nã si tale ens simplr
dictũ/nõ est ens/q̃d aliud esse põt. Si lo
gicꝰ resoluit diffinitiões suas ad aliq̃d ꝑ
mitꝰ intellectũ. illꝺ vtiqꝫ necessario ꝺꝛ ens
ꝑmũ ꝛ simplex. Quicq̃d enĩ intelligit (ar
guit Bonauẽtura) intelligit vel vt ñ ens
vel vt ens. Hec diuisio est p ĩmediata. ꝛ ĩ
ꝑmo. ꝑncipio. scꝫ vt ens ꝛ nõ ens. cũ ꝑ
nationes ꝛ negatiões neq̃ant intelligi ni
si p habituꝫ oppositũ/ꝑus intelliget ens
q̃ nõ ens Si aũt ita est/oportebit q̃ ens
intelligat altero mõ. vl' vt ens in potẽtia.
vel vt ens in actu. ꝑmitto potẽtie vl' sine
potentie admixtione Si istud secũdũ de
tur. hẽt ꝓpositũ. qz illꝺ est deꝰ. oportet aũt
q̃ ita sit/q̃ potẽtia nõ nisi p ;actũ cogno
scit. ꝛ q̃si p anologiã. Et ꝓseqñter ex phi
regula logicali. si analogũ p se positũ/po
nitur ꝑ suo significato ꝑncipali. ita est ꝺ
ma ꝺa necessaria. deꝰ est ens. ꝓcedẽda taꝫ
a logico q̃ a phõ metaphico. imo apꝺ hũ
tes verã termioꝝ illoꝝ duoꝝ notitiã. ens
ꝛ deꝰ/dicenda est p se nota. nõ minꝰ q̃ ꝑ
mũ ꝑncipiũ ¶ Discipl's Irrefragabiliter
mihi videꝭ ꝓplecti iuncto q̃ si ens in po
tentia ꝑus dicat intelligi. necesse est hoc
fieri resolutiue p ens ĩ actu. sꝫ pge ꝓseqñt
¶ Dgr̃. Precurro. tu sequere. Si deo ¶ J
ꝓpetit oĩs denõiatõ pfectõis simpliciter.
abiecta ꝑsus impfectiõe. cũ pfectꝰ sit a
gere libe. ꝛtigẽt. extra se. q̃ ncitate nate.
ꝓuẽit hec libtas ꝺo Quãuis eĩ libtas ꝛti
gentie/ñ sit pfectõis simpliciter respectu
finis. est tñ pfectõis respectu ordinatoꝝ ĩ
finẽ. qñ sine talib medijs finis nedũ ha
beri vel adq̃ri põt sꝫ obtinet necessario. si
cut est de deo. cuius pfectio nõ dependet
ab alijs extra se. alioq̃n ñ essꝫ p se sibi suf
ficiens. alioq̃n ꝑterea nõ posset esse btũs
absq̃ creaturis ¶ Discipl's. Fecimus ab
inchoata sacramenti eucharistie materia
digressum/plus mole sniaꝝ q̃ ꝓboꝝ gra
uidũ. nõ tñ inutiliter ad exaltationẽ stul
titie. xp̃iane ꝫ sapiẽtiã mũdãoꝝ ¶ Dgr̃
Quid si voluerimꝰ traducere matbematicã ad rem nrãꝫ ¶ Discipl's. Uide oꝛo q̃d
agas. qz nõ bꝫ eucharistie sacramentum/
emulã acriozẽ. que per suas acribologias
id est demõstratões potissimas/ꝛ ꝑ ꝯmu
nes animi ꝓceptiões/oppugnare nos sat
agit. Cõstat ait. q̃ si due q̃ntitates iuxta
ponãtur/ꝛ neutra alterã excedat ãbe sunt
q̃les. Jteꝝ si ab eq̃lib inequalia demas
que remanẽt sũt ineq̃lia. Totũ ẽ matꝰ sua
ꝑte. Et ita ꝺ ceterꝭ p se notis. Ecce ꝓo cla
mat ista Ecce coꝛpus bũanũ solite q̃ntita
tis/applicat hostie puule nec tñ excedit vl'
excedit. ¶ Dgr̃. Esset vtinã nobis intel
lẽtual' istevigoꝛ eleuatꝰ sup fantasiã ꝛ ima
ginatõẽ/q̃z admodũ fuit ĩ maria ꝑspicu
um esset statim q̃ aduersus hoc sacramẽ
tũ matbematice positõis nihil ꝯcludunt
Possemus insup ex diuersis eloquijs fi
liarũ matbematice que sunt Arismetrica
Geometria Musica ꝑspectiua Astrõomi
a/gratas accipe ꝑ nobis mãuductões.
Sed ad ꝓpendium satis sit hic explode
re que obiecta sunt p distinctõẽz quid est
quantitatem applicare q̃ntitati. Aut hoc
fit dimensiue. aut ꝓmẽsuratiue vel circũ
scriptiue. ꝛ ita matbematicas ꝓceptiões

nō negamus. aut applicatio fit tm̄mō dif
finitiue ꝛ nō localiter. quēadmodū aīa rō
nalis applicat corpori suo tota in toto. ꝛ
tota in qualibet pte. nō localiter. Et sup
hoc nihil ad mathematicā. cui deest intel
lectualis oculus fide purgat⁹ vt possit di
uinū hoc mysteriū intueri. Dem⁹ queso/
deū plus nosse/ꝙ mathematicus natalis
pōt intelligere. Si filia eius astrologia/
potuit inuestigare licz vmbraliter ꝛ imp
fecte: virginē beatā/gestare in gremio pu
er celitus in signo virgis/quē aliq̄ Jhm
vocant (sicut testis est Albumasar) Nō
abnegem⁹ partū nr̄e virginis. qz talis de
cet part⁹ deū. ¶ Discipl⁹ O miseris ista
pro nūc/fauorē fidei sonātia. ꝛ ad defensi
onē ꝓpriā intende docens quēadmodum
q̄ntū corpus/alteri possit coaptari/mō ñ
quātitatiuo. qm̄ exēplū de aīa rōnali nul
lū est p̄e. caret em̄ quātitate. ¶ Mgr̄. Fi
at hoc p̄ conuersionē panis in corp⁹ xp̄i iaz
existēs accidētibꝫ panis remanētibꝫ. Ita
qz iā corp⁹ xp̄i/nō ē hic locatuz in hostia/
p dimēsiones ꝓprias. sz p illas que panez
afficiebāt Et qz q̄libz ps panis/trāssub
stātiata est in totū corpus xp̄i. ꝓpterea to
tū est in tota hostia. ꝛ totū in q̄libet pte. ñ
plus bñs positionē ad locū dimensiuaz/
ꝙ aīa nr̄a. ¶ Discipl⁹ Etsi p̄supponat
hec rūsio tua/rem valde mirabilē. nō tam̄
ita deo impossibilē/q̄n subsit sibi cū vo
luerit posse. Necz em̄ maī⁹ estimo esse rez
mutare in aliā/p potētiā obedientialem
creature/ꝙ rē ex nihilo ꝓducere. Sz q̄d
dicetur ꝑm positionē illoꝝ qui ꝓtendunt
panis substātiā remanere. tanꝙ sit facili
or ad saluādū hec positio ¶ Mgr̄. Imo
ꝓ difficilior ꝛ hereticalis. tuz qz dānata
p eccl'iam. tū qz tollit verā existētiā corpo
ris xp̄i in hoc sacrām̄to. Nō em̄ remanet
via vel rō saluādi verā p̄sentiā actualē corp⁹
is xp̄i/nisi qz trāsubstātiat⁹ est panis in
ip̄m. sz saluāt mō dicto Fallit̄ itaqz ph̄oꝝ
ꝛ mathematicoꝝ imaginatio. q̄si totum
corpus sit extensum ꝛ extense sub dim̄
sionibꝫ hostie. ita qꝝ ꝓpria quātitas/sit rō
sibi essendi in loco. q̄si ꝓpterea sit respect⁹
ad locū sicut est ad inuicē partibꝫ in toto.
neqz tū dimēsiones panis remanētes/af
ficiūt corpus xp̄i vel inberēt sibi. sed p se
stant/ab oī corpore separate. Vñ sicut
dicimus/nos petrū videre/dū videmus
sua accidentia vel figurā Jta dicim⁹ nos
videre corp⁹ xp̄i dū videm⁹ accidētia pāis
illi⁹ q̄ in ip̄m trāssubstātialiter ꝓuersus ē
¶ Disc̄. Causam apis cur p̄dict⁹ erroꝝ
dū putat eē facilioꝝ ōstruit totā fidē hui⁹
sacrām̄ti de vera exīstia corporis xp̄i sub
specieb⁹ panis que non solum figurāt sed
continēt. Alioq̄n si nō ꝓtinerēt/ nō plus
esset hostia adorāda ꝙ petra deser̄ti. q̄ xp̄m
figurabat. Petra aūt erat xp̄s ait aplus.
Sic de figuris oīmb⁹ aliis. Sic de ima
ginib⁹ ꝛ picturis ꝛ litteris/curreret argu
mēntū Deniqz nec fides bēret meritum nec
veritatē xp̄i ꝙbum. nec efficaciā ei⁹ sacra
mentū. ¶ Mgr̄. Adde qꝝ fieret iniuria p̄
dicatoribꝫ p̄mittiue eccie/doctis ab oze p̄
prio btē ꝙginis Sicut ꝛ paulus asserit se
hanc veritatē a dño accepisse. Posse addu
cere mira sup hac trāssubstantiatiōe mon
strata per alia Jnsup māuducere legī, vtri
usqz mira. exēplo ambros⁹ promptuz esz
Sed si sensus deficit ad firmādū coz sin
cerum sola fides sufficit. ¶ Disc̄. sufficit ¶ l
mihi plane. ꝙuis claritas intellectualis ra
tionis addita sit deo laus ꝛ glia Claret ex
fine qꝝ institutū est hoc sacrām̄tum/qua
tinus ostenderet deus immēsitatē sue po
tentie. Incōprehēsibilitatē sue sapientie.
Jnenarrabilitatē sue beniuolētie. Et hec
triplex rō est potissima. qm̄ i p̄fectōe final'
cause solidat. Propterea trāsfer te nūc ad
declarandū copiosissimā vtilitatē hui⁹ sa
cramenti ꝛ postmodū regredi poterimus
ad ceteras q̄stiōes/si fuerit insinuati fru
ct⁹ (o bñdictissima ꝙgo) bñdicti fructus
vēt̄r̄ tui. vñ crebro cecinisti magnificās
cū exultatōe spūs ad supmentales excess⁹
rapta. Esurientes implenit bonis. ꝛ diui
tes dimisit inanes. ¶ Mgr̄. Esuries i p̄
mis necessaria nobis est. si tāt̄ querim⁹ i
pleri bōis. ¶ Disc̄. Sic putādū. Sz q̄d
impedit aut q̄d inducit hāc esuriez apire
paucis non postponas. ¶ Magister Sc̄z
quid obstabat filiis isrl'/ ne manna sapet
eis sz verteretur in nauseā ¶ Discipulus
Murmur impbum ꝛ ingratū qz desider
rabant carnes allia. porros. ꝛ pepones egy
pti. ¶ Magister Laueam⁹ sil'es fieri. gu
states quippe tam vilib⁹ egyptiace tñbro
sitatis escis desipit omnis cib⁹ spūal' Esu
ries itaqz causat̄ ex euacuatōe stomachi a
noxiis humoribꝫ hanc ꝙ pauptas spūs
facit. Exemplū habetur xp̄i crucifixi. nō
vult bibere vinum secularis delectatiōis

qz mirratū.qz felleū.ḉa acetoſū ē ſpū Dic' cū ps. Renuit ꝛſolari anima mea Deoz fui dei z delectat⁹ ſum. Rurſus ipe timoz dñi reuerētial'/obediēs z hūilis/opaꝫ eſu riē ſanctā.qz ſanctā a ſecl'o inanitatē Ho nitas ꝓterea cū pietate/tollit vir⁹ amariſſi mū rancoris z inuidie. Sciētia ꝝo cū lu cru purgat z abluit vaſculuz cordis a ſin thomatibꝫ z fetoribꝫ ꝓteritoꝝ criminum Conferꝫ pinde fortitudo ſanitatis in ſpū vñ ꝛſurgit eſuries z ſitz iuſtitie. Et vbi iu ſtitia ſi in hoc defuerit ſacro: Deniqꝫ p⁹ qꝫ dixerat ꝓpheta de male hūtibꝫ Omnē eſcā abominata eſt aīa coꝝ Addidit clamaue rūt ad dñm. Sequiꝫ Miſit verbū ſuuz z ſanauit eos de interitōibꝫ coꝝ Et qūo ſa nauit: niſi qz faſtidio percūtem recreauit appetitū. Ideo ſanauit.qz ñ in ſolo pāe vi uit hō ſed in omī ꝝbo qō ꝓcedit ab ore dī At vbi mittiꝫ iſtud ꝝbuz pūtiali⁹ alibi qꝫ apud hoc ſacramētum. Deſit igiꝫ iers de ſidia q̄ ſibi noxios exindigeſtiōe hūores attulerat. cū p exercitiū calor nō acuiꝫ in ſpiritu ſed lāgueſcit. Aſſit tādē maſticatō p integros z fortes meditatōis ſancte dē tes q̄ fiet/vt cibꝫ ita rumiatus/pl⁹ ſapiat pl⁹ appetaꝫ.ac pi ñ pl⁹ nutriat ¶ Suffece rit hic p pūti dragmate pſalterij marie ſu per hac corcula Eſuriētes impleuit bōis p notulas cētū ¶ Porro ſupſunt lōge pl'a que certis ex cauſis/cenſeo ꝛueniētius p ſoliloquiū qꝫ p alloquiū nr̄m meditanda eſſe/.vel q̄ntū nr̄a pſaltes ipetrauerit ꝓtē/ planda. Tu interim fraꝫ tecū habita. p⁹/ modū fiet dū reditus erit nob /ad cōmūe colloquiuz doctrinal'apertio ſup omnib⁹ in ſoliloquio perſonatis ¶ Diſcipulus Longanimis ex pectabo.

¶ Finit ꝑmus tractatus

¶ Sequitur alter ſolilo

quꝰ multa varietate diſtinctꝰ. Et ſunt in eo pticule quaſi notule cantabiles cētene vel vltra.p loco peregrinatonis mee.

O Magnifica anima mea dominū dū clauſo/ortuli noſtri florentz hoſtiolo vacāus a ſcl'o.dū nll⁹ obſtrepit aliēus. Loq̄r nūc ad coꝝ tuū.dicā Magnifica ꝓcoꝝ aīa mea do minū. Magnifica qm̄ magnifice fcē Eſu riētes em̄ ipleuit bōis. Dedit nob panē ꝺ celo ꝑm ſub vmbraculo ſacro ſancti eucha riſtie ſacramēti. Dedit z nob abūde omīa ad fruendū in hoc benedicto fructu vētrz tui. O benedictiſſima femīaꝝ. Fas tibi ē o aīa mea fas gl'iari z ex toto dicere Sub vmbra illi⁹ q̄z deſiderabā ſedi z fruct⁹ ei⁹ dl'cis gutturi meo. Sede igiꝫ ſolitaria.ſe de z ſile.z leua te ſup te. ſede p q̄tē nō per torpozem.de⁹ implebit deſideriū tuuz in bonis/deſiderabas dilectū ex dilēto.dile ctū p amoꝛē amoroſiſſimū Ecce ſub.vm bra iſtius ſedes ſub ſacrz euchariſtie ſim bolis.os aperi per auiditatem deuotiōis et attrabe ſpirituz caritatis, Dilata os tu um per deſideriꝫ feruoꝛem. Ipſe ꝑm ꝓmiſſum ſuum complebit illud. Et quib⁹ implebit: Plane fructu eius qui dulcis erit gutturi tuo Sit o aīa mea gutt̄ tuū/ ſic dilecti tui/ſuauiſſimū. Noli cadere in maledictionē taliū q̄les ꝓpha detestatur. Sepulcrū patēs eſt gutt̄ coꝝ. Caue feto res horridos exaltare criminaliuz ſepul croꝝ. Noli ſcatere tetris ōtractionū. aut q̄rūlibz ſpurciciaꝝ/cadaueroſis feditati bus z ꝑmib⁹. Sit puꝝ ſcm̄. nitidꝰ oleo letitie guttur tuū. Sit vinū optimū.dig nū dilecto ad bibēdū z labijs illi⁹ z dēnb⁹ ad ruminādū. Expieris certe viciſſitudi nē dilecti.qz dulcis eſt gutturi tuo fruct⁹ ei⁹. Fructus iſte ſi neſcis (o aīa mea) fru ctus eſt triū ſeminū. Triceſimus incipi entibꝫ. Sexageſim⁹ pficiētibꝫ. Cēteſim⁹ pfectz. Seminat⁹ fuit in terra/ñ exculta vel apta.ſz fuſo tm̄mō imbre celit⁹/cū vo to ſpūſſci viuificoꝝ caloꝛe.decoctus fuit meridiano ſole paſſiōis. Dat tibi nūc ve lat⁹ nebula Dixit ſapiēs q⁹ in feſtinatiōe nebule/ē oīm medicina. Suſcipe letātē. ſedevacās tibi z ſibiſoli Sētes affirmo q̄d ſapiat ꝝbū illō Et fruct⁹ illi⁹ dulcz gut turi meo. Guſtab itaqꝫ o aīa mea qm̄ ſua uis eſt dñs.guſtab bonū ꝝbū eius z ꝝtu tes fuci ſcl'i.credes ſapiētie de ſe illa ꝓco niſanti. ſpūs me⁹ ſup mel dulcz z hereditas mea ſup mel z fauuz. Curres poſt ex hortatiōes. Transite ad me oēs q̄ ꝺcupi ſcitz me z a gn̄atōibꝫ meis adimplemini. Surge ꝑtea o aīa mea. Curre.ecce tra bit te dilect⁹ tu⁹ p⁹ ſe. Trabētē ſeq̄re. ſecu ra ſede ſub vmbra ſacroꝝ euchariſtie ve laminū. Experierz ſane. gtulabūdaqꝫ can tab Et fruct⁹ ei⁹ dulcz gutturi meo Guſta to fructū dulcz aīci tui ¶ Quid ſuḡē o aīa ¶ A

mea q̄ddic̄. quid speras. q̄d gemis? Accipio furtiue venas susurrij tui. clamās introrsus cū silēcio Sitio. Introducat me rex in cellā vinariā. post cellaria fructus sui En ipe est vitis vera. cui⁹ vinuz generat virgines. nec solū generat ſz impregnat. Det ipe vinū illō. det bibere sobriā ebrietatē spūs. Introducat me in cellā vinariā. Quid tibi vis o aīa mea? Du dū dixisti post petitū osculā oris sui Melioza sunt vbera tua vino. Et itez. Meōres vberū tuoz sup vinū. Cur nō vinum petis? Sz pro te/mihi rūdeo. qm̄ ipe tibi est lac z vinū. siq̄dez. z vbera eius sunt botri vince. loquitur quoq; bibi vinum cū lacte meo. Vocat īsup Comedite aīci z bibite z ebriamini carissimi. ¶ Docte fac̄. O anima mea. inuitata ñ abnegas. nō dissimilas. nō causaris Dulc̄ fuit fructus eius gutturi tuo. q̄ris sitiens z vocata bibere vinū dine suauitat̄ post vbera ꝓsolantis humanitatis. penis impleri q̄ seqūtur Introduxit me rex in cellaz vinariā. ¶ Quid agis aīa mea quenā hilaritas vultus. q̄s tremulus z honoꝛ⁹ oc'lorū nitoꝛ. quīnā oīs gestus. oīs alacritas letitia simul z voluptas? Quid siles. q̄d q̄si spasmata stupes? Vere ꝓgnosco q̄a introduxit te rex in cellā vinariā. ordinauit in te caritatē. imo caritate vulnerauit te. Imo caritatē si dici pōt. sicut sine mō. sic sine ordine dedit. Hinc mod⁹ dilectiōis tue nō hz modū. hinc tota liq̄scens. tota collabēs. tota te nō sustinēs/suspirabunda susurrans. Fulcite me floribus. stipate me malis. qz amoze lāgueo. qz vulnerata caritate ego suz ¶ Meditoꝛ ego mecū. dūmō te talē inspicio (O tristis nup anxia z paup aīa mea) quanta z q̄lis sit. hec dextre dei sponsi tui mutatio mirans z ego tecū recognosco Itaq; libz exclamare O q̄z bonus z suauis est dn̄e Jhu xp̄e spiritus tuus. q̄z viuus z efficax sermo oris tui. qui in cenaculo grādi strato eccīe tue syon. panē z vinū corporalis edulij/ꝓtulit in fructū lucē aīaz/corporis z sanguinis tui. Hiq̄dē sermo ille. verba ista que locutus es. spūs z vita sunt. Vere spūs z vita. vñ vite talis effectus/est exoꝛt⁹ in te o aīa mea ¶ Quid reliquū est o anima mea. fulcita es floribꝰ scōz desideriozz. stipata malis ordinataz affectionū. sub expectatione futuroz. p̄mioz. Video q̄z bñ tibi sit. nō deserūt te collabentes dilectus tuus. Indicat hoc tuū velut aure tenuis suspiriū Leua eius sub capite meo. z dextera illius amplexabitur me. Ecce iā fructū edere nō q̄ris suauē gutturi tuo. non cellā vinariā introire. non fulciri floribꝰ. nō stipari malis. sed tota in totū lapsa et collapsa. tota ꝓplexu suauissimo. serenissimo z casto in eius sinu ꝓsopita q̄escis ¶ O q̄z bñs z efficax z felix est cibꝰ iste fructuosus Vinū est vivacissimū corporis z sanguinis tui xp̄e Jhu. Vñ talis ꝓparat effectus. talis refectio. talis dormitō. quies talis in pace ī idip̄m. ¶ Atuero q̄z ¶ O breuis hora. Dic obsecro te benigne ihu (Sic eī annuere videt aīa mea) Dic p amoꝛes tuos q̄ seqūtur Adiuro vos filie ihrl'm p capreas ceruosq; cāpoꝛ/ne suscitetis neq; euigilare faciat̄ dilectā/donec ipa velit. O q̄z bñ sibimet z mihi excidit. siue excedimus deo. xp̄ō (o Paule) summa suauitate rfertū. siue sobrij sum⁹ vob xp̄ō heu erumna miserie repletū. qz replet̄ hō multis miserijs dō redit ad se. dō redditur ipe ad terrā miserie z tenebraz. ab illa qua interim quiescebat in regiōe vivoꝛ ¶ Sic o aīa mea. suscitauit te vita immoꝛtalis. resoꝛbuit te ad se pōdus coꝛporis. Coꝛpus itaq; quod coꝛrumpit̄/aggrauat aīaz. Languida ꝓrsus z vulnerata charitate/vigilas Tu suspensa/respectas vndiq; forte redeat ad te dilectus tu⁹. Cui⁹ adhuc caloꝛe tepet lectulus nr̄ floꝛidus. Dirig̃ aures ad oēm sonitū vel flatū seu sibillū aure tenuis. Si forte audiat̄ in silentio voꝛ optata dilecti tui. Falloꝛ aūt in somnis vigilo. si nō ita res se habeat. Nō ei poterat zelotes amicus. minus amare q̄z amica. nō impar eē ad amoz̄ vicissitudinē. Nā audio clamātē. vulnerasti coꝛ meū soꝛoꝛ mea ¶ Quid igit̄? Cōsideras ego amoꝛē spōsi ī sceleri reditu. laudo pariter vigilātiā solicitudinis tue o aīa Erat adhuc delōge saliēs in mōtib⁹. transiliēs colles alacer z hilaris cāticās pre amoꝛe Desiisti ꝓtinuo distāt̄ adhuc vocē z exultationez. Exilisti ilico tremefacta z dixisti. Voꝛ dilecti mei est. supplendū quā audio. Voꝛ sonoꝛa. cui⁹ auditu resurgunt mortui. nā qui audierint. viuent. Et nonne te mortuam indicas o anima aut certe mortue simile. dū amic⁹ abesse putat? Non auertas inquit

ꝓpha/faciem tuā a me. Dat rōnē ꝓtecꝭ. qz
ſil'is ero deſcēdētiby in lacū. ¶ Vox autē
dñi dū ſup aq̄s t aq̄s ml'tas. fantaſticaꝝ
fluctuantiūq; curaruꝫ ſonuerit. fit confe
ſtim ipo iubēte/trāquillitas. facit inhabi
tare diluuiū tale fluctuagū. illic ſedēs. il/
lic ꝑtutē ꝓpio ſuo ſpiritali dās t bñdicēs
in pace. Hz t intercidit flāmā ignis/ille
cedroſe tēptatōis. vitulosq; petulāt; ſup/
bie licz libani. i. cādidati videāt ſub colo
re boni ꝓcidit obruit t ꝓterit. Hec eſt vox
dilecti. ¶ Vez q̄d agimus/quoꝛſum aīa
quoꝛſum abꝛipimur? Referam ego tecuꝫ
ſecrete inter nos alloq̄a tractare ō fructu
vite. de pane qui de celo deſcēdit. t dat vi
tā mūdo. vox exhoꝛtatōis mee hoc dede/
rat initium. Magnifica nūc aīa mea do
minū. ſubiūxerā q̄ſi p cā vel theoꝛeuma/
te dicēdoꝝ. qz eſuriētes ipleuit bonis. ¶
Hz ignoſcēdū eſt. dādavenia ſobꝛie ebꝛi
etati. quā cella vinaria ꝓpinauit. imo ꝑ
iā venia nil opus eſt. qz digniſſimo nr̄o
ꝓbatiōez intimioꝛē opaꝝ. oñdēs in h̄ nr̄o
ſacrām̄to Eſuriētes impleuit bōis Et ſic
implēt/vt plenitudinē nō capiāt. deſiliāt
q̄ſi rupt; lagūculis virtū oīm. titubāt q̄ſi
q̄s crapulat?a vino pōdere plenitudinis
ſpūs/tādē reſidēt t q̄eſcūt in idipm Pon
dus meū. amoꝛ me?. ¶ Dic ſi potes/q̄nt;
bōis ipleta eſt/cui? opoꝛtuit caput a leua
dilecti ſuſcipi t leuari Dic'eſt effectus p̄n
cipalis vn?inter ceteros. cibi t poc?ſaluti
feri ſacrām̄ti Videt ne tibi paꝝ deficere a
ſe. rapi ſup ſe. poſſe ex ſnīa dicere. Defecit
in ſalutare tuū aīa mea. Et rurſuꝫ. Defec̄
caro mea t coꝛ meū. Hz ne mala putaret
hec defectio/ſubiūctū eſt. De?coꝛdis mei
t ꝑs mea de? in eternū Hōne ꝑs optima
quā elegit maꝛia. ꝑs de q̄ gl'ians ꝑs. dice
bat. Dñs ꝑs hereditat; mee t calic; mei:
Suſtollā te ſup altitudinē terre ait dñs.
t cibabo te hereditate p̄ris tui iacob Pro
pterea idē ꝑs. ſubintulit Etem̄ hereditas
mea p̄clara eſt mihi. Dic̄ in alio loco. Pa
rasti in ꝓſpectu meo mēſaꝫ. Poſtq̄ p̄mit
at. dñs regit me t nihil mihi deerit Tan
dē ſubiūxit. Et calix me? inebꝛiās q̄ p̄cla
rus eſt ¶ Noli deinceps mirari ebꝛiā q̄ i
cella vinaria bibit hūc calicē. Verūtm̄ q̄a
repit ali? calix in ebꝛiās/calix aure? babi
lonis putares nil intereſſe inter ebꝛietatē
t ebꝛietatez. Audi q̄d aīa quā introduxit
rex pacific?in cellā vinariā. addidit ꝑ mu
nere. Ordinauit in me caritatē Babilon
interp̄tat ꝓfuſio. Ꝛrūq̄ ꝓfuſioni q̄d am
plius eſt q̄ ordo/t ordo caritat;. Caritas
em̄ q̄ſi cara vnitas. Un̄ colligis q̄ ordo
caritat;/eſt ordo vnitatis. ¶ Dic aſſum?
o aīa. bonū eſt hic eſſe. faciam?hic tria ta
bernacula ſiue cenacl'a. q̄ fabꝛicauit ordo
caritatis ad eſum t potū ſpūalis refectio
nis ſub vmbꝛacl'o ſpūs obumbꝛant;. tibi
vnū. intellectui vnū. mēti vnū. l'tibi vnū.
ꝑio vnū ꝛpo vnū Quid rñdes aīa mihi
Neſcit forte ſpūs me?exēplo Petri q̄d di
cat. Bibit t ipe de cella vinaria. exꝑit in
ſe ordinatā caritatē. Eſt nimiꝝ ordo pari
um diſpariūq; rez/ſua loca vnicuiq; tri/
buēs diſpoſitio. Erit igit ordo caritatis
idē qō ordinat?amoꝛ. Ordinat aūt amoꝛ
ad deū. ad ꝓximū. ad ſeip̄m. ꝛps eſt de? t
ꝓxim? ſimul Moyſes ſil'iter inter deū t
ꝓximū mediatoꝛ erat. Helyas denigꝝ bo
nū zelabat vtriuſq; ¶ Decet o aīa mea at
tētōis trine libēt accipe te q̄ dicūt q̄ dicē
da parāt. Multa ſup h̄ triplici taberna
cl'o vel cenacl'o ſeu triclinio/ſcis vbi tra
ctauim?ſup cāticū Marie. ponētes ſpm̄
nr̄m velut architricliniū. te velut in infe/
rioꝛi cenacl'o. coꝛ vel intellectū in ſecūdo.
mētez in tertio Procedam? nūc hic t alte
ra via. tribuant ſingulis vniuerſa. Sit
vnū coꝛ t vna aīa. t vna mēs. t vn? ſimul
cū intellectu t volūtate t ratiōe t affectu.
ſpūs Dia ſiquidē vnū facit ordo caritat;.
ordo care vnitatis. Tu aīa/ſis eadem. q̄
coꝛ. mens. ſpūs. intellectus. ratio. volun/
tas. ſinderesis. affect? cū ceteris Nec hoc
extraneum. cum legamus q̄ multitudis
credentium erat coꝛ vnum t anima vna.
quanto magis vnius hominis in ſe ip/
ſo. qui habet nihilominus intra ſe regnū
dei. regnum omnium ſeculoꝛum? ¶ Di/
ſtribuat ordo ſingulis in pluralitate. et
vniuerſis in vnitate. fructus ligni vite.
fructus duodecim ſpiritus. quoꝛum pre
cipuus eſt caritas. ſupꝛemus quidem.
ideo dulciſſimus quia altiſſimus. Diſtri
buat in primis ſubternario fructu ſuos.
Aſſignet per relationem ad deum/ſacrifi
cū oblationem vel hoſtiam. Aſſignet ad
proximum iſtam communionem t ami/
ciciam. Aſſignet ad ſeip̄m totū boiem vi
atici refectionem. t exitus ad patriam
Bene hic datus eſt ordo caritatis circa
bñdictū ſacrām̄tum. t quo ad initiū. t q̄

ad mediū. ꝛ quo ad finē seu terminū. que
tñ tria/reddūt ad se ipaz velut in mysticū
circulū. vt sit ꝯsumatio in vnū. ¶ Oblatio
siquidē incitata est in cruce. facta deo sa/
crificiū. Viaticū. ꝓducit hoiem ad termi
nū. Cōmunio tenet interim ꝓximos hic
in vnū ¶ O si habeam⁹ amicū. ad quē va
dam⁹ media nocte pānis mihi e ꝛ dicam⁹
ei Amice cōmoda. i. ꝯmode da mihi tres
panes O vtinā instātia vic⁹. det ḡtquot
habemus necessarios. ꝛ esuriētes implea
mur bonis ¶ Studiositas nescio an cu
riositas ordinari meditaī cuilibz horuz
triū/fruc⁹ duodecim. sub mysticis assig
nationib⁹ in scripta Primo de nūero. xij.
panū ꝓpositionis in antiq̄ lege. Secūdo
de nūero. xij. panū in euāgelio scz septem
ꝛ ḡnqz. duplici refectione. Tertio de fon
tib⁹ Helym. quasi totidē refectionib⁹. ḡa
nihil ꝓhibet oē qđ reficit panē dici Dicit
nanqz a pan qđ est totū. Doceat nos hec
petitio cū sua glosa. panē nr̄m ḡtidianuz
ꝛ sup substātialē ponit lucas. da nob ho
die ḡd mirādū si fōtes nōiauerim⁹ pāes.
cū de lachrymis testaī ps Fuerunt mihi
lachryme panes die ac nocte. Et alibi de
cinere. Cinerē tanq̄z panē māducabaz ¶
Bñ suggeris ꝛ suades o aīa mea. suffece
rit ista tetigisse ꝓ ordie caritaī. pqz iuua
mēto memorie/in studio meditationis.
Cām apis ꝓspicuā. Nescit amor ordinē
talē inseq̄. nescit coartari. Ordo suus est
hic ordinē nō seruare. Pergit quocūqz ra
pit. ducit aut impellit aut agit sps. q̄ vbi
vult ꝛ qñ vult spirat. nā ꝛ rote sanctarum
scripturaꝝ mouebanī fm impetū spūs.
Sps eñ vite/erat in rotis. ꝛ cū eleuatis
aīalib⁹ eleuabanī ꝓ ꝫplationē. cū stāti/
bus stabāt ꝓ distinctionē. ꝛ cū ābulātib⁹
ābulabāt/ꝓ opationez. ¶ Seq̄mur quo
rapiat feruor sps. Orem⁹ vt olim q̄si rñ/
furi ōo. Prebe fili mi cor tuū mihi. vt ita
ꝓ mensura metri. ꝓrebe cor tuū mihi fili.
respōdeam⁹. Accipe pr̄ q̄ vis. fer rape duc
age. defluat a se ꝛ feruear ad te Estuet ebri
a mēs in suū ꝯuersa furorē. Scis aīa qđ
seq̄tur sub triplici sil'itudine sol' nota tibi
ꝛ mihi. Arx. pax. fax. dux. lux. frux. rex q̄q
lex. lanx. Concernūt he dictōes triplicate
tria diuinis appriata psonis. Solicitudi
nē iterim nocturne vigilie tñamus. sor
aīma dū quēerit germānus nr̄ ꝯquesitur⁹
more suo ꝓ dialogū seu dragmata/varia

d⁹erit sermo Poterit nihilomīus nr̄i p⁹/
modū ꝓticeps esse secreti. Esuriētes iple
uit bōis. Volēs reficere bēign⁹ Jhus bo
nis/nō q̄libuscūqz sz eternis: cibo qui nō
perit: pane q̄ dat vitā mūdo: calice nou ꝛ
eterni testamēti: ꝑdicabat dicens caro mea
vere ē cib⁹. et sanguis me⁹ vere ē pot⁹. Li
tigabāt ergo iudei. Cōpescuit eos Nolite
iḡt murmurare. Nemo vēit ad me nisi pr̄
me⁹ q̄ misit me traxerit eū ¶ Dira sētētia
tua ꝓpe si iūgaī cū altera silr̄ tua. Nēo ve
nit ad pr̄ez nisi p me Dic nob ꝓ benigni/
tatē ꝫitatis tue. q̄l' iste sit circul⁹. q̄l' giratio
qual' circuit⁹. Nemo vēit ad me nisi a pre
tract⁹ Nemo venit ad pr̄ez nisi p te Atue
ro sic ē. Nemo venit ad filiū nisi repletus
bōis spūsci. Null⁹ dat spīm scm̄ filio i di/
uinis/nisi pr̄. Nō pōt igiī venire ad filiū
nisi cū spūsco q̄z dat ei pr̄. Vnde ē oro ꝓpi
ad patrē vt dilēto iḡt qua dilexisti me sit
in eis ꝛ ego in eis. mira circum incessio.
Rursus ipe filⁱ⁹ nō redit ad pr̄ez nisi per
spiritūscm quē spirādo reddit pri/felici et
inenarrabili id ē ñ narrāte circlo. dat spi
ritussc⁹ mentem q̄z inhabitat nūc filio a
patre nūc pri a filio ¶ Petebat hūc circu
lū qui philosophās dicebat. Da fōtem lu
strare boni. Sic intelligiī illō de sanctī a
nimab⁹/q̄s lege benigna ad te ꝯuersas re
duci facias igne reuerti. i. ignea caritate
spūssancti. Consone adillud Eccīasti. Gi
rat ꝓ meridiē ꝛ pgit i circuitu lustrās vni
uersa spūs celestiū terrestriū sz ⁊ infernoꝝ
qz flectiī ad aq̄lōz motu vel obliq̄ vel rēto
¶ Ambulāt impij in circuitu sed circa se
recurui sunt. Referūt oīa ad se. nihil dili
gunt. nihil agūt nihil timēt nihil fugiunt
vel odiūt nisi ꝓpter se. qz se suū finē statue
rūt Sūt gñ⁹ satbā q̄ circuiuit terrā ꝛ ꝓ ā
bulauit eā. q̄ circuit q̄rens quē ꝺuoret. ¶
R Perābulabat ꝛ Jhs hierico. circuibat ci
uitates ꝛ castella. Audis ex suis vnū pā/
bulātē i inocētia cordī sui i medio dom⁹
sue. nā ꝛ dñs in circuitu ꝑli sui. Circuit
igiī iust⁹ ꝛ pābulat. sz circa deū. circa cētz
illi⁹ intellectualis spe. cui⁹ cētz ēvbiqz. cir
cūferētia nusq̄z nisi in se Defit se iust⁹. ni/
hil refert ad se. sz ad deū. nihil amat. nihil
agit. nihil desiderat nisi ꝓpt deū. imo nec
se vult eē vel viuere vl' bñ eē/nisi ad deū ꝛ
ꝓpt deū ¶ Intelligī aīa circuitū. ꝛ circuit⁹ ¶ S
attēdas effectū. Paupes i se/dites i dō. re/
plēt bōis. qñ ꝫitas ē i circuitu suo lum ꝛ

reqes. Diuites nō in deū sz in se/dimittū tur inanes. qm̄ vniuersa vanitas oīs hō viuēs. Dormierūt somnū suū. t nihil in/uenerūt oēs viri diuitiaz in manib⁹ suis Stulte. hac nocte morier⁹. aīaz tuā repe/tent a te. t q̄ ꝓgregasti cui⁹ erūt? Quere bam aliq̄n paup t esuriēs. Indica mihi quē diligit aīa mea vbi pascas. vbi cubes in meridie. volebā pasci cū pascēte. qesce/re cū cubante. nolebā vagari. i. vane agi/in circuitu impioz. nolebā egredi a ꝓspe ctu dn̄i. horrebat anim⁹ pascere hedos fe tidos sensuū meoz circa tabernacula pa storz abynitate diuisoz Innitabat me q̄ dicebat. venite ad me oēs q̄ laboratis t onerati estis. q̄lis beu sum Pollicebat re pletionem in bono Et ego inq̄t reficiam vos. O plena refectio. Supaddebat de qere. t inuenietis req̄ aīab⁹ vr̄is. Vene/rat aliq̄n timor t tremor sup me t ꝓtexer̄t me tenebre. Ne q̄s ierit aliq̄s vñ: qm̄ vidi iniq̄tatem t ꝓtradictiōem in ciuitate ba/bilonis. t dixi Quis dabit mihi pēnas si cut colūbe: De sūt suaue iugū xp̄i t on⁹ leue. q̄ tot⁹ colūbin⁹ est. tot⁹ mit⁹ t hūilis corde. Expectabā eū q̄ saluū me fecit a pu sillāimitate spūs t tēpestate exorās Velo citer exaudi me dn̄e. defecit spirit⁹ meus. Defecit pre inopia cibi t pot⁹ in regione lōginq̄ dissimilitudis horroris t egestat⁹ Sic volebā. sic expectabā. sic orabā. Tu ꝯo hō vnanimis. vetus hō. q̄ fact⁹ eras vt esses vnanimis. dux me⁹ t not⁹/p pre/uiā sensibiliū ꝓgnitionē. q̄ simul mecum dulces capiebas cibos/sacramentalis de uotōis. ꝯmunicatōis. i domo dn̄i domo orōis ābulauim⁹ cū ꝓsensu. Et beu quale nūc t hic dissidiū? Ueiat mors sup illos vñ scādalū tale venit. Descēdant in infer nū viuētes. t fundit⁹ pereāt quo ad demo nes. aut si sunt hoies/vt corrigank ne i in fernū descēdāt morietes Detruserūt euri dicē meā mensē meā apō inferos. colloca uerūt me in obscuris sicut mortuos secli Querebā elōgare scīm t manere in solitu dine. sz ingēti mole fantasmatū depssus/ corruit t duriter allisus sz Dimersit me tēpestas aq̄ fluctuāt⁹ū desideriorz. absor/pſit me profundū curaz. supest vt vrgeat sup me puteus os suū vtriusq̄ mortis ¶ Sz o tu benignissime de⁹ emitte manuz tuā de alto. cripe me de aq̄s mlt⁹. de lacu miſie t de luto fec⁹. Da dexterā miſo. t te cū me tolle p vndas Jube me dn̄e venire ad te sup aq̄s fantasmatū. fac solidū lir⁹ eternitat⁹ attingere. ¶ Reputabā cū spū ¶ T meo. Uñ mihi talis oppssio. tā ta ōpssio. q̄ mēt⁹ alacri volatu. irruētia vndiq̄s fan/tasmata/trāsuolare nō ꝑualeo: Ecce q̄ti/die/paup t esuriēs. ad m̄saz ei⁹ sacramēta lē accedere satago. obedire volo p̄cept⁹ sa lutarib⁹ dīna institutiōe formar⁹. t dico. Panē nr̄m q̄tidianū da nob⁹ hodie. Dat. Accipio. Nō sentio me repleri bonis. di mittor inanis. fame. siti. macieq̄z ꝓsumor t laboro. ¶ Ubi q̄ vox tua xp̄e. si vocat⁹. si laborās onerat⁹. si venies ad m̄saz tuā. nō inuenio refectionē. vt inā ñ defectiōez Terret me beu nimis tua p os ꝓphetic⁹ īpcatio. Dederūt in escā meā fel. vtiq̄s fel a maricatōis viciozz. t in siti mea potauer̄t me aceto. qō t acerbū ē. t frigidū est. p in/deuotiōez. necnō obstupescere dentes co git me ditationū. p abominatiōez. de qua ꝓpha. O ēm escā abominata ē aīa eoz Ue ve. ve. q̄d seq̄t. fiat m̄sa eoz corā ipis in la queū. vsq̄z ad maledictiōes. tij. q̄z neutra tolerabilis est a reprobā creata. Cōsult⁹ ē niti p pñiaz effugere. q̄s curios⁹ discute re vl' effari velle ¶ Da beata ygo ꝓphetissa mea. da nūc aperire misteriū ybi tui. Esuri entes īpleuit bonis t diuites dimisit in anes' Hēsa iudeoz erat m̄sa legaliū. oīm sacrificiōz suoz. oblationū. victiaz hostia rū. ꝑmiciaz. ōciaz. holocaustoz. vñ īple bant sacdotes. Uiuebāt cū ceter⁹ q̄s p ta lia sc̄ificari dicebār. Ueit sūm⁹ pōtifex t sacdos in eternū Jhs xp̄s sm ordinē mel chisedech. panē t vinū obtulit Fecit cessa re sacrificia cū cerimonijs oīb⁹. nō soluē/do sz īplēdo legē. Nō inq̄t veni soluere le gē sz adiplere Trāsijt vmbra figuraz. lux ꝑfitat⁹ emicuit. Fificauit xp̄s qō predixit. Auferet a vob⁹ regnū dei. t dabit gēti faci enti fruct⁹ ei⁹ Relinq̄t vob⁹ dom⁹ vra dest ta. Hoc īpcabat seu ꝑdicebat allegat⁹ pro pheta. Fiat habitatio eoz desta Cōsonat oīs cet⁹ ꝓphaz/sup ablatiōe iugis sacrifi cij. sup cessatiōe legaliū p mortē xp̄i. Hoc idē testat effectus. Hoc dedit xp̄s intelli/gi pendēs in cruce. dixerat. Sitio vt ple rent scripte. Dederūt in escā meā fel. t in siti mea potauer̄t me aceto. Uide mirabi lē correspondentiam ad ꝓphetiā inductā. Continuo xp̄s dicit Cōsummatū est. q̄/re: q̄ oīa que de eo scripta erant/finez ba

bebāt. Veritas veri sacrificij/vmbratile ꝓsumauit¶ Hoc in spū p̄euiderat q̄ dicebat.oīs ꝓsummatōis vidi finem.finis itaq; legis/xp̄s.fm apl'm. Dedit ille mandatū dilectōis latū nimis.latū ad deū ad p̄rimū.ad amicos t inimicos.t ita latuz vt ab eo t ī eo/pēderet oīs lex t ꝓphete.qz finis oīs legis dilectio. Tūc ablatū est a indeis regnū dei. Voluerūt ꝓstituere iustitiā legis.i.in ea ꝓtinue stare.abijciētes grām dei nō p̄stiterūt.ip̄m velamē oculorū.t importabile legis iugū tenere sup se ¶ Itaq; regnū dei (dicēte Dionysio) est oīs finis.t oīs ordinis t legis t ornat⁹/distributio. Reiecerūt a se q̄ttuor ista iudei.reijciendo xp̄m.in quo.p quē. t ex q̄. t a q̄.ē oīs finis.ordo.lex t ornat⁹ Orna tū intellige quālibz in re q̄libz īclinatōez quā indidit sapiētia. disponēs oīa suauiter in finē suū.fm legē a do t ordinē inter se mutuo ꝓstitutos¶ Nūq̄d nō o benedicta in mulieribz/notatā olim circa te dep̄tionē hanc inuenim⁹. Remanserat puer Jhus in ihrl'm.q̄sit⁹ p triduū magni misterij. Inuentus est in templo sedens in medio doctoz. de lege disputās t rūdēs Et de q̄bz arbitrādū est q̄stionibz/nisi de tpe aduent⁹ messie.t scripturaz impletiōe. ¶ Voluit ip̄e benignus filius tuus O virgo benigna virgo bñ ignita. Voluit benigne facere bona voluntate sua tibi. deseruit īrālē syon/cū sua ihrl'm. Descendit cū Joseph t tecū in nazareth floridā nō vetustā.t erat subditus vobis.in q̄bz mystica iā syon t ihrl'm residebāt Dan sit annoruz spacio.xviij. q̄uscz baptisma sumpsit anno .xxx quousq; cōsummaret op⁹ ad edificationē celestis ihrl'm q̄uscz acceptaret deus sacrificium iustitie.sacrificium spiritus contribulati christi oblationoes ¶ Demum in hoc vnico sacrificio holcaustum tvitulos typico/sup altare crucis imposuit Introiuit semel in scā scōz eterna redēptione inuēta. facta est hostia peccati. Damnauit de pcō peccatū.libauit eccliaz suā ab intolerabili iugo tot sacrificioz.que neq; perfecta/neq; plena neq; placita p se erāt. sed nec placita reputabat ea dñs ex bonitate offerentiū.p̄ter maliciā studioz suoz. Lege Jsaiā.psalmos discute.nihil aptius inuenies q̄z reprobationē t'abominationē.cū p̄hibitiōe sacrificioz.si ad īrām (put accipiebāt tūc iudei) referāt. Q̄m si voluisses ait dauid sacrificiū dedissez vtiq; holocaustis non delectaberis. Et alibi.voce dñi. Nō accipiā de domo tua vitulos neq; de gregibz tuis hircos. cū ceteris sine nūero cadētibz in hāc sniaz ¶ Sacrificiuz nihilomin⁹ expetit dñs sz q̄le figurabāt sacrificia illa.nō īra sz spū. Significauit hec sācdos nr̄ vnic⁹/dū predicaret oblationē purā pfectā t placitā/corpis t sanguinis sui. Verba q̄ ego loquor īnt vobis/spūs t vita sunt. Et p̄us ad samaritanā. Deus spūs est.t deū oportet adorare in spū t ꝟitate. Cū igit̄ o aīa mea/sis spūs in carne. q̄d ꝓueniēt⁹ q̄z vt sacrificiuz tuū esset spūs in carne. vel caro in spū p cōicationē carnis t sanguinis Neq; eī absq; sacrificio manere debueras in ꝓtestationē sup̄mi dñi q̄ hz deus sup oīa. p oīa t in oīb⁹ Sic em̄ describit sacrificium.q̄z est oblatio facta deo in recognitionem supremi dominij sui. Sit hec oblatio/solum ;interior in spiritu.sit exterior in affectu vel effectu. ¶ Sacrificium si/cut t verbum abbreuiatum fecit deus super terram. hostiam vnam. vnicā. mundam.plenaz bonis.plenam effectib⁹ oīb⁹ illis p̄o quib⁹ hostia īralis solebat offerri. Si delectationē pcōz petis Ecce agnus dei.ecce q̄ tollit pcā mūdi Si gratiarum actionē/gr̄as agit xp̄us patri. Si malоz euitationem. sanat ip̄e nos t liberat. Quia vere languoꝛes nr̄os ipse tulit Si bonoz ꝓsecutionē celerē. interrogatus latro docebit.q̄ tpe hui⁹ sacrificij vel p̄tini/audiri meruit cū iuramēto. Amen dico tibi.hodie mecū eris in paradiso ¶ Vez dicz (o aīa) sūt ista.iā apō xp̄ianos oēs ita digesta.ita cognita. vt fastidiū sit apō pl'imos vel repetere vel audire. Vis aliq̄d offerat nouū aliq̄d īsolitū? Subit illō rabidaz delicias ait Seneca Quousq; eadē? Tales īuenit paul⁹ atheniēses q̄ ad nihil aliō vacabāt q̄z audire vl'discere aliq̄d noui. Hi'les sūt p̄uriētes aures diuitū.q̄ dimittūt inanes. q: q̄s ñ replet bōis spūalib⁹ ꝟitas. vānitas iq̄etat ¶ Sz ecce o aīa. nouus rex. nouа lex. nouus⁹ grex. nouū sacrificiū. nouū testamētū. ñ vitl'oz sz xp̄i sanguine ꝓfirmatū. testamētū hereditatis eterne.p̄tea ōt q̄ sedet ī throno Ecce noua facio oīa Vis vno ꝟbo ꝓgnoscere.q̄d ē nouū t solū tale? Eternū. Vetera

sunt omnia z ad interitū tendūt que sepa
rant ab eterno ¶ Breuis distictio veterꝫ
z noui. sicut z temporalis z eterni. Noua
plane oīa. sꝫ in nouatis. noua si lex p spi
ritū viuificata seruet. Que lex? Audi no
uis supuenientibꝫ vetera pūcietis Et ad
uetustꝰ veteri bōie nr̄o fm carnē? Quid
si sibi nihil sapit nouū? Febricitans z ex
cecatus est malis humoribꝫ. qz pessimis
humoribꝫ repletus est. Tolle vetera. no
ua erunt spiritualiter oīa. cor. opus. z lin
gua. ¶ Dabo tibi latissimā nouitatū ma
teriā. ¶ Considera tot varietates sacrifici
oꝝ. oblationū. holocaustoꝝ. veterꝫ legꝫ. p̄
sertim in leuitico. Tolle nebulas figura
rū ab eis. Auser ab oculis tuis veluꝫ qō
scissum est tpe passionis. Cōfer ad interi
oris legis spiritum. oriet̄ p̄rimus tibi sol
iusticie xp̄s Et qui in sacrificio corporis
z sanguinis sui/noua fecit oīa. pascalem
agnū. manna deserti. panē celi. thauros.
vitulos immolatiōis. hircū emissarium.
passeres. turtures z columbas. vinū z li
bamina. sal in omni sacrificio. caudā cuꝫ
capite. neqꝫ mel neqꝫ fermentū. Deniqꝫ q̄
tidianū bis sacrificiū cū matutino vesp
tinū. O ia hec cū sil'ibꝫ erūt tibi nouitatꝫ
materia. immolabis hedū xp̄m. p̄o simi
litudine carnis peccati. sine peccato. Co
medes agnū nō crudū/p ifidelitatē mā.
nō coctū aqua/p curiosaz phiaz. sꝫ assum
igni. p caritatis ardorē. deuorabis p de
uotā auiditatē caput Siquidē caput xp̄i
deus simul cū pedibꝫ hūanitatis z viscē
ribꝫ sacramētoꝝ intimis. Os non ꝓfrin
ges ex eo. violētia p̄scrutationis. Totuꝫ
qō comedi nō pōt/p intelligētiaz. igni sc̄i
spūs cōburet p veneratione amorosam.
Sint azimi panes sine fermēto malicie
cū lactucis agrestibꝫ amare ꝓpunctiōis.
Sint accincti renes p castitatis zonam.
sit spei longanimis baculus in manibꝫ. z
comede festināter. auide scz anhelans et
rēdens pegrinꝰ ad patriā. Lini ad extre
mū vtrūqꝫ postē seu suplimiare domꝰ tue
vel hostij de sanguine agni. Fit hec lini
tio sub signaculo fidei in intellectu. z amo
ris in affectu ¶ Scis hec o anima mea?
Scio. At nihil est qō magis suadeā face
re de te/q̄m ipaz te sacrifices totā deo. Si
et h̄ si captiuaueris z q̄dāmō trucidaue
ris/oēm intellectū tuuꝫ in obsequiū xp̄i.
oēm affectū i holocaustū caritatꝫ. Crede

¶ y

z ama illū qui latet/xp̄s est. sis ipsa pla
cēs hostia. sis rōnabile sacrificiuꝫ. nedū
mane z vespe sꝫ assidue nocte dieqꝫ Inui
tata est o aīa ad nuptias z cenā magni re
gis in h̄ eucharistie sacramēto Noli excu
sare te. noli tardare. Assume vestē nuptia
lē. tādē in nouissimo loco recūbe. cuꝫ illo
q̄ p te factꝰ est nouissimꝰ viroꝝ. vñ nec re
putauimꝰ eū aīt p̄pheta euāgelicꝰ. nec erat
ei species neqꝫ decor. ¶ Habet altare cru
cis/latitudinē charitatis. longitudinem
eternitatis. sublimitatem maiestatis. p
funditatez sapiētie iudicātis. Proīce te
z abscōde in h̄ p̄fundo. z toto nisu pedez
crucꝫ stringe āplectēs. Dic cū fiducia spā
de pietatꝫ. viuit dñs qz nō dimittā te. Or
it hec virga crucꝫ ex radice Jesse qō int
p̄etat incēdiū. Cōcremet hic totū cor tu
uꝫ o aīa mea. Ardeat in holocaustum in
odorē suauissimū dño. Dicit p̄pheta dño
de malignis. i. male ignitꝫ Pone illos vt
clibanū ignis in tpe vultꝰ tui. Dicat idez
de benignis. Sint ipi cliban? boni ig
nis q̄ est in syon. z camin/eius in ihrl'm.
Dōstruosuꝫ nimis gelicidiū/si nō fluat
sic̄ cera cor tuū O aīa mea a facie hui? ig
nis q̄liť ōfluebat q̄ dicebat i cāticꝫ Alia me
a liq̄facta ē vt dilectꝰ locutꝰ ē. Jā bēm? nō
vocē sꝫ p̄ntiā. Quid si addiderim? in bo
nū qō de malis subiūgit. dñs in ira sua/
in ira boni zeli quē tollit a repudiata Cō
turbabit eos vt sanent. z deuorabit eos
ignis bonꝰ q̄ dñs est. ¶ Felix vero deuo
ratio. Deuoret vtinā nos totos ignis tu
us benigne ih̄u. Hi q̄dez ignis ꝓsumēs
es tu. z pedes tui sic̄ electrū in camino ar
dēti. Jacuit ad pedes istos/ ꝓgeleta ꝑus
maria tota mox in lacrimis instar nimis.
adsolē feruiduꝫ liq̄facta est. Audiebat si
mul eloq̄ū tuū. qō est ignitū vehemēter,
nō solū ignitū. sꝫ sic̄ oleū effusuꝫ nomē tu
uꝫ in fomentū ardoris. Ante faciē ardo
ris huiꝰ q̄s sustinebit? q̄s est q̄ se absco
dit a caloze eiꝰ? Quisq̄s erit infelix. cōge
latꝰ erit. ¶ Spectat h̄ nimis accōmode
mysterio corpis z sanguinis tui Jhesu
xp̄e. q̄ ꝓpter nimiā caritatē qua dilexisti
nos/descēdisti in abissum incēdij. Cōri
get forte alq̄s. z dicet nō te descendisse. dū
mitteres hūc ignē in terrā sꝫ ascēdisse in
altitudinē crucꝫ. tpe meridiane tardētissi
me passiōis tue Profecto nihil aduersuꝫ
est Quisq̄s descendit ipse ē qui ascendit

Quisqs būiliabit. ipse est q̄ ↄ exaltatur. Quisqs nouissimū locū elegit. ipse ē cui dicit inuitās. Amice ascēde supi⁹. Felix nimiū ↄ sublimis būilitas. Propter ea demerge te o aīa mea/cū nouissimo viroꝝ ī pfundū sapiētie iudicāt̄ q̄ ↄ būiles eleuat ↄ replet bonis. potētes ꝓo dekbat ↄ dimittit inanes ¶ Est aliō ex dict̄ nr̄is qō scire desiderat aīm⁹ me⁹. Quo pacto põt ignis int⁹ claudi velut in clibāo cord̄ nr̄i/dū ipm deuorat exteri⁹. Grata ꝓsus hec inq̄sitio. sz gr̄ior inuētio. Expientia deniq̄ cū sēsu gr̄issiat ita gr̄issiavt nil sup. Hec ē repletio oīs bōi. hic effect⁹ p̄cipu⁹ eucharistie sacrām̄ti. vb fm dion̄./xp̄s ē carbo ignit⁹. imo tot⁹ ignis. ¶ Adiuuet nos phica posino. Nil ei phibet vel ab hoste doceri. quāq̄ ꝓa phia/nr̄e theologie neq̄ q̄s sit aduersa. sz ñ ascēdit ad ei⁹ altissima. Tradit phia. q̄ aīa p̄ncipaliter rōnalis/tota ē in toto ↄposito suo. ↄ tota in q̄libz ei⁹ pte. tāq̄ in ꝺ sit microcosm⁹. i. minor mūd⁹. maiori silis. vbi de⁹ tot⁹ est in toto ↄ tot⁹ ī q̄libz pte p essentiā. p̄nciā. ↄ potētiā ¶ Cōsidera cor bōis. ↄ vide qm̄ intra se est tota aīa tāq̄ in clibano Est em̄ aīa fm phos ↄ poetas/ignea vis. vel igneus vigor. Diffundit itaq̄ se p totū cor/tāq̄ infra spaz actiuitat̄ sue. viuificās ipm. Ipa nibilominus aīa/p̄eābit ↄ circūdat ↄ ↄtinet exteri⁹/totū cor nr̄m. tāq̄ circūferētia eius ad extra. dū est ipa eadē tota. sic̄ centr⁹ ad intra. tota tñ indiuisibilis. nō sic̄ punct⁹ positionē habens in ↄtinuo. nec extra se fluēs. sz aliter mira virtute ↄ opatiōe. qua penetrat. se diffundēs ¶ Fatemur. Imaginatio em̄ nō capit ꝺ. sz rō ↄcludit. ↄ intelligentia (si pura sit ↄ simplex) intuetur Eleuat se supra ↄtinuū ↄ tps. supra hic ↄ nūc/tpis ↄ loci materialis Vis intelligētie vel m̄t̄ pure. ꝺfigit oculos ↄspicuos. ad hic ↄ nūc eui vel eternitat̄. Et si ñ mō q̄ essentiā/m̄ aliq̄ñ p specl'm nitidū ↄ imaginē. de q̄ apl's. Nos inq̄t reuelata facie suppleab inuolucris fantasmatū/trāsformamur de claritate in claritatem tanq̄z a dñi spū. Fit quippe talis trāsformatio/p illapsum sc̄i spūs/purgāt̄ aīaz ↄ eleuātis in idipm ¶ Dacten⁹ hec introducta faciunt vt oꝛem⁹ cū eccīa cui⁹ oꝛōes eleuātissime sūt ↄ tote ignee/nisi sit frigidū pect⁹/pl⁹ cristallo ↄgelatū. Illo nos igne spūs/scī inflāmet. addam⁹ ↄ ꝺuoꝛet. quē dñs nr̄ Jhs xp̄s. addamus in hoc sacr̄o. mi/sit in terrā ↄ voluit vehem̄ter accēdi. Capiet tunc ignea mēs/cū summa facilitate. Sentiet cū sūma iocunditate/quēadmodū de⁹ est oīa ī oīb⁹. ↄ tot⁹ in singulis. cōis oīb⁹. ↄ vnicuiq̄ singular̄. tot⁹ apprehensus a q̄libz btō. a nullo ↄprehensus. tot⁹ intim⁹. tot⁹ extim⁹. tot⁹ oim centr⁹. totus ↄ circūferētia. tot⁹ stabilis/dās cūcta moueri ¶ Ad hoc phi conati sunt/maxīe methaphici. sz solo dei gr̄a ↄ veritas q̄ p Jhm xp̄m facta est/poterit hoc adipisci/tūc p gl'iaz ↄsūmatā. ↄ hic in via p theologiā mysticā. Valet insup hec mēt̄ eleuatio mirabil'r ad intelligētiā mysterioꝝ eu charistie sacrām̄ti. Tradidit em̄ xp̄s rē a sensib⁹ taliter elōgatā/vt discam⁹ nedū amare sz intelligere ↄ venerari celestia. secernere materialia a spūalib⁹. deū a creaturis oīb⁹. vitā eternā a mūdi fluxis ↄ caduc̄ calamitatib⁹ Sciam⁹ ꝓinde q̄ alit̄ hz ꝓcessum suū dei ꝓuidētia sup boīes. aliter sup bruta. Cur ita? Certe vt magꝭ dīne gr̄e ↄ miracl'is innitamur q̄z nat̄e. Nō quidē vt tēptem⁹ deū sz vt nouerim⁹ nos ad finē nr̄m q̄ supra nos est/nō nisi gr̄uit̄ sup nat̄az miracl'is q̄uenire. Hoc q̄ nō vidit Pelagi⁹. errauit. ingr̄⁹ gr̄e ꝺi. ñ q̄ hō ꝺstituat̄ opatiōe sua nat̄ali ꝓpria/plus q̄z bruta. sz ad altioꝛa niti debz. ↄ in his gr̄e dei tot⁹ inniti. Nota distinctiōez hāc de duplicitate opationū/ↄ oppositas ↄ rōes Augustini ↄcordāb ¶ Voluit ꝺi sapiētia/spm̄ rōnalē ↄiūgere m̄rie. q̄tin⁹ ista nos ↄnexio. doceret/spm̄ nr̄m/cum deo q̄ spūs est/facil⁹ ↄiūgi posse. Et qm̄ ex eisdē gingnimur ↄ nutrimur. incarnata p̄us debinc velut impanata vel iesca/ta/sub specieb⁹ sacrām̄ti sapiētia. facta ē nutritio nr̄a/sic̄ ↄ formatio. Et qm̄ nutritio ꝓficit sanis ↄ mūdis. facta est eadē sapiētia/nob⁹ in ꝓbatica piscina. q̄nq̄z vulneri⁹ corꝛis sui. salus mundatio. Cor famelicū. cor q̄ ꝺ aruit q̄ oblit⁹? sū comedere panē meū. cor duꝛ. cor carneum. cor ad solē iustitie n̄ liq̄scēs sz obduratū. cor q̄ ꝺ derelinq̄t aīaz meā. ↄ facta est sicut colūba effraim seducta. Redi nūc ad vocātez te xp̄m in altari. Dic cū p̄s. Introibo ad altare dei. ad de. q̄ le. iu. meā. Eras nēpe cor vetustū/p̄usq̄z emitteret̄ lucē suam. Recreauit te ↄ inuocauit in taberna clis eccīe/detracta pelle vetusta pcī/de/

fluẽtiby plumis ad calorẽ austri. Lõtusa ad petrã xp̃m in abstinentia curuitate ni mia rostri ¶ Grãdez nob fiduciã spãde pietat; indulsisti benigne Jhu, ꝓponẽs ex ẽplũ filij, pdigi. cui tanta celeritate p̃ oc/ currit. cecidit sup collũ. osculat⁹ ẽ eũ Sto lã cito p̀mã iussit, pferri. anulũ cuz calcia mẽt; dari. Deniqz vitulũ saginatũ in epl'a tiõez occidi ¶ Tu figuraliter es vitul⁹ iste. quẽ reuertẽti de regiõe lõginq̃ peccẽi. filio vis apponi O altitudo ditiaz sapiẽtie z scie ði O supeminens scia caritat; xp̃i. si mãsisset apõ p̃rez. pdit⁹ iste fili⁹ q̃ typũ te/ net ade. fugiẽt; a facie dñi. vitul⁹ ad epl'a tiõez ñ fuisset occisus. qz nec xp̃s ĩmolat⁹ fuisset. Cesset igit̃ o curiositas q̃stio tua. Cur dimisit de⁹ vt peccaret adã? Cceq̃n tũ fructũ/ði sapiẽtissia bõitas/elicere sci/ uit potuit z voluit ex pcõ ¶ Curre iaz o aĩa penitẽs. clama p⁹ xp̃m cuz chananea. Dñe ihu fili dauid. miserere mei. Qui si forte a mre comite rogat⁹ vt dimittat te. si leat z pcedat. irrue festiatiõe tota. p̃ueni faciẽ ei⁹ in adoratiõe dicẽs. Dñe adiuua me. Si rursus oꝑposuerit ꝯfundẽs te/ q̃ pãis filioz ñ ẽ dãdus cãiby. Rñde tota fi ducia Etiã dñe. nã z catelli edũt de mic; q̃ cadũt de mẽsa dñoz suoz. Tãdez merebe ris audire. Fiat tibi sic̃ vis. Filiã tuã (q̃ est sensualitas lũnatica z a demõio fomi/ tis originalis male torta) iueniẽs sedatã z sedẽtez in obediẽtia rõis ¶ Lõuiuiũ em̃ si recogites o aĩa figuralit restaurãt. vij. filij Job cũ triby sororiby q̃libz ĩ diẽ suũ. Sẽsisti q̃ñq̃z motũ reuerẽtie, p̃funde. nec nõ hũilis ad dẽũ tioris. ñ audes p̃ꝛecũ dia sursuz oculos attollere. dicẽs cũ pcus siõe pectoz;. Deus ꝓpic⁹ esto mihi pccori Scito q̃ apõ te fecit ꝯuiuiũ p̀mogenit⁹ fili⁹ timoz in die suo ¶ Sẽsisti motũ pie tat; ad deũ. ad te. ad p̃rimũ. suauẽ z letuz. mitẽ. insup valde pfusuz Hec dies ẽ scõi filij. ¶ Sẽsisti estio tot mifoz afflictões in penis z culpis sup filios hoĩm vel ex p̃rijs ãgustijs luxisti brõ scõq̃z luctu Hec est dies tertij filij ¶ Corroborata es in vi goze tolerãdarum aduersitatũ/vel in ab/ stinentiarum rigore. firmata. Facta es esuriẽs z sitiẽs/satisfaciẽtẽ iustitiã. ¶ Ec ce q̃rt⁹ fili⁹ instaurauit die suo ꝯuiuiũ. Lõsiliata est ĩ opib⁹ superogãt; iustitie/ castitat;/ pauptat; z obediẽtie Hec ẽ dies q̃rti filij ¶ Intellexisti mysteria sacroz. p̃ecipue hui⁹. retulisti oĩa que vident ad eternitat; spectacl'a. obtinuisti etiã mũdi ciã cord; nedũ a pccis. sz a fantasmatiby z cur;. Pulcer iste dies z seren⁹ est sexti filij ¶ Sapuit tibi tãdẽ p oẽs sensus ĩtimos/ q̃z suauis z bon⁹ ẽ spũs dñi gustãtiby euz videtiby eũ. audiẽtiby eũ. adorãtiby eũ. am plexãtiby eũ ĩ h̃ sacro. Felicissimũ hũc ac btissimũ ĩ apparatu ꝯuiuij diẽ/fili⁹ septi⁹ hz suũ ¶ Bibũt illic vinũ septẽ filij cũ tri bus sororiby. cui⁹ q̃lis sit effect⁹ si scire de/ sideras. insinuabit q̃ ot. Inebriabũt ab vbertate domus tue. z torrẽte voluptatis tue potab eos ¶ Biberat hãc sobriã ebri etatez spũs pia mr̃ augu. Honica dũ p⁹ susceptionẽ sacramti ĩ publico rapta cla/ mauit. volẽus in celũ fideles volẽ⁹ ĩ celũ Pulsata z exq̃sita q̃d ita clamaret. Demis sa cũ vultu voce iq̃t. Loz meũ z caro mea exultauerũt ĩ dũ viuũ Altera q̃dã rupt; ve nis expirauit. vim amoris sci ferre nõ su stinẽs Felices sũt dom⁹ ille fidelũ/ p q̃s fi unt p orbẽ p fructũ ꝯuiuiũ singlis dieby illũinate ꝯuersatõis. ¶ Offert nihilomi⁹ holocausta Job mysticus qm̃ iustitie nr̃e nõ iũt omnio sincere Egẽt ĩsup ꝯseruatõe Dẽt deniqz ꝯsũmatõz accipe ĩ gr̃az actõe oĩs ciby ꝯis ¶ Quos p̃ꝛea fructus apponere soleat ĩ hac eucharistie mẽsa spũs sapiẽ tie cẽseo meditatõi duotoz porti⁹ q̃z scpto rũ exp̃ssiõi liq̃ndũ. veniãt. vacẽt. gustẽt. et videbũt ¶ Sz neqz putãdũ ẽ nos ꝯsortes z ꝯcines futuros beatoz spũum ab ipis õ seri. dũ sedẽus in eccie ꝯio Fẽi sũt q̃pe oẽs admĩstratorij spũs ꝓpter eos q̃ hereditatẽ capiũt salut; cuius arrã rcepius hr̃pign⁹ Si ad instructõz ꝯuiuij pfectã pl'ima re/ q̃rũt diuites sunt hi spũs ad ãplioza. hñt ad votũ cellaria r̃g;, pferũt ð thesaur; suis q̃qz voluerit ĩterioz hõ nr̃. Petit ignis et caminus ĩcẽdij. seraphin ardẽt. Petit sal z lumẽ. cherubin sapiũt z lucẽt Petũt sedi lia throni hñt illa Ministrat a supma ier archia qz ministrãtiby impãt Querit quis dñe⁹ in ꝯuiuio. q̃ ꝑtute peat. q̃ prãte tuea tur. hec sẽda põt ierarchia Querit ꝑ infe/ riozi cenacl'o q̃ ordo sit in ꝯuiuãtiby offe rũt se p̀ncipatus subordinãt archãgeli. z ãgeli lub seruiũt Si fructus ðfuerit alcẽ dãus in palmã cruc;. apꝓhẽdamus fru/ ctus eius. q̃ si solos carpe possũus ĩios minusqz maturos/distribuit liberalĩr de medijs z supmis chorus ipe scoz p rãos

inhabitans Exēplū accipe Ibat ad passi onē Dorothea virgo. Theophilus q̄dā scolastic⁹ exclamauit ad eā (suspicor irri dens) O dorothea spōsa xp̄i. mitte mihi mala de paradiso spōsi tui. Spopōdit se missurā. Jussa flectere ceruicē. orariū p⁹ eximēs. astanti dedit puero q̄ ferret theo philo ꝛ diceret. Dorothea ācilla xp̄i. mit tit tibi mala de paradiso spōsi sui. Rece pit ḡtus. applicuit faciei Sensit ꝓtinuo vim celici cuiusdāodoris. q̄ replet⁹ ꝛ tot⁹ in alterū vir mutat⁹. repetēs dicebat. Bñ dictū sit nom̄ dñi mei Jhu xp̄i Qui mox captus. dire tortus. post occisus. ascēdit in palmā. vbi pleno ore vorat fruct⁹ eius ¶ Ceterū q̄ possum⁹ ad te fiducia ꝓfuge re bñdictissima feiaꝝ. Tu mr̄ es eucbari stie. qz mr̄ gr̄e bone. Tu clauigera cellari or̄ regꝭ pacifici. Tu frāgere panē potes/ illū peretrib⁹ Tu epl'aris q̄tidie splendide nō negab⁹ micas vlcerosis nob⁹ ꝛ mendicis. q̄z tot sūt lingue clamātes ad tuā miaz/ q̄t sūt vlcera/nr̄az oñdētia mīām ¶ Vox sapiētie. vox tua est Mimiꝝ. qz tu nedū sa pietia p emphaticā locutionē. sz mr̄ es sa pientie. spōsa. sor̄. filia O q̄z amplissimū pādit nob⁹ hec meditatio. ꝛ q̄z amenū or tū. imo paradisuz ōliciaꝝ tuaꝝ/ꝰgo sapi entissima. cui⁹ in filio sacr̄aliter suscepto. lauis oīs terminat. Ego inq̄t ex ore altissi mi ꝓdiui. Ego mr̄ pulcre dilectōis. Ego sic vitz fructificaui. cū ceterꝭ in sapiētie p coniū nūerat⁹ nec finitis ¶ Tu q̄si oliua speciosa in cāpis. q̄ mō naufragio. ramū illū/oliue p̄ne ptulisti ihm xp̄m. Lolli gere fas hz ip̄m in b̄ eucharistie sacr̄o fi⁹ lis aīa. fas illū ferre in ore suo. dū vesper mortis aduenies. suadebit regredi ad ve rū Noe deū. q̄ dū creauit eā/misit p aq̄s ꝛ fras huius diluuij q̄tin⁹ bñvolādo redi ret ad ip̄m q̄ misit illā. Felix plene aīa. q̄ redibit ad vespā vite sue/ferēs in ore suo ramū hūc oliue xp̄m/p sacr̄alē saltem spi ritaliter susceptionem.

¶ A

Sequitur tertia parti tio. Per soliloq̄ū. ꝙuersuz ad mariā. p no tulas q̄nq̄ginta. ¶ Prima notula.

O ntēplatiōib⁹ tuis deinceps intēdere cupientes Nos esuri entes/ꝙuertimur ad te esurien tē olim. Ad te paupē spū ꝛ bū le ancillā xp̄i. ꝰgo btā ꝰgo iā bñdīa p oēs gr̄iatiōes. ꝰgo nūc eternis epulis sp abū dātissime plēa. Cui⁹ mēs ꝓtēplata ē mlta nimis sapiēter Tu ꝓscia sup oēs p⁹ filiū/ sacramīti huius abscōditi a seculis extiti sti Ecce pl⁹ q̄z salomō hec Quare: Dic no bis p miserationes tuas dic q̄ et quanta bona cōtemplabatur mēs tua cum post: bñficia tibi singulariter exhibita. tu gr̄a lia oīb⁹ cecinisti dices. esurientes ipleuit bonis ¶ Narrat Lucas ꝓsci⁹ secretoz. tu oz. q̄ apli erāt cū mulierib⁹ ꝛ maria mr̄e Jhu. Subdit postmodū. Quotidie q̄z p durātes vnanimiter in tēplo frāgebant circa domos panē. sumītes cibū cū exulta tiōe ꝛ simplicitate cordis Eras inter hos sumītes cibū haud dubium O maria mr̄ Jhu exultabas in simplicitate cord⁹. col/ laudās deū. ꝛ bñs grām ad oēm plebem quid sc̄t Dñs āt augebat q̄ salui fierēt q̄ tidie in idipm Est igit salutaris effectus huius sacramīti. salus. ꝛ augmīntū fideliuz q̄tidie in idipm. Et hec ꝓtēplatio tua p̄ci pua ¶ Nulla fuit natio. q̄ nō sacrificiū cē seret offerēdū illi soli quē credebat aut fin gebat deū sibi Sacēdos ꝛ sacrificiū ē nob factus omaria filius tu⁹ Bz q̄lis sacēdos ꝛ q̄le sacrificiū: Expōit apl's ei⁹ latissime scribēs ad hebreos Nō i vitulor̄ sanguine. ꝛ tauror̄ cede. Hec ꝓtēplatio altera ¶ Cōtēplabat mēs marie. quātū se sacrifici uz arbitrabat dauid. quātū salomō. q̄n tū oēs ꝑsce legꝭ/exoluisse. si mlta tauror̄. si agnos absq̄ nūero iugularēt dño. At nos/sub vnica pāis exigui specie. sub mo dici vini calice/sacrificiū absq̄ vlla ꝓpa tiōe placidi⁹ in odorē suauissimū dño ꝓse cram⁹ offerētes. Et sic̄dē hostia fm lr̄am Parua. nitēs. sana. teres. azima. nudaq̄ scpta. Signat hec septuplex ꝓditio/nos scribere vicia capitalia septē excludere Jn paruitate supbiā Jn nitore inuidiā Jnin tegritate irā. Jn rotūditate volubili/acci diā Jn azimo furfur auar icie Jnmūdici a feditatē luxurie. Jn scpta hebetudinez gule Bras tibi ꝰgo btā q̄ talē nob⁹ hostiā p̄otulisti. Bras filio tuo qui nos a iugo legis intolerabili libauit. Ue tētātib⁹ in ducere rursus sup ceruices credētiū illō iugū q̄b⁹ se paul⁹ ꝓ stāter opposuit. ꝛ apli ꝓsenserī ¶ Cōtēplabat maria. quēadmo dū fuit tps añ passi ōem. dū legalia curre bāt. fructuose in xp̄o iudeoz. Fuit tps p⁹ passiōez vsq̄ ad p̄fectā p̄dicatiōez euāgē/

¶ B

lij p iudeā. dū erāt pmissa ꝗuis inutilia. ꝗtin⁹ mr synagoga cū honore ferret ad tumulū. Fuit tps tertiū. q̄ temerator materni sepulcri reputādus ē ⁊ a fide alien⁹ q̄ legalia vl' obſuat vl' obſeruāda ꝓtēdit Libenter pfecto nos credētes de gētib⁹/ carem⁹ iugo tali. libenterq; ī ℔ sacrificio puro facili pfectoq; gl'amur Nō sum⁹ igti gr̄e dī Justiciā ei ꝓstituere volum⁹. sz p ḡ tiā spam⁹ saluari lōge ꝓfidēti⁹ ꝗ illi p legē vt interī de sacrificijs execrādis gētiliū si leam⁹. Cōgregauit nos de⁹ ī vnā eccīaz. ī ꝓionē scōz vnā. dans remissionē pccōz. Itaq; sub fide articl'oq; vni⁹ eccīe catholice/ ꝓphendit ꝓicatio seu ꝓio oīm scōz. Est ei eccīa ꝓgregatio seu poti⁹ ꝓuocatio fideliū viatoz. put accipit a trīūphāte distincta. Est insup eccīa ꝓtinēs ꝓionē scōrū. i. sacratoz. p q̄ nimiz sacra fit r̄missio pccōz. Cessat igit q̄stio nōnulloz Cur ō eucharistie sacro nō fact⁹ ē ī simbol' artic⁹. fact⁹ q̄pe ē sub ꝓione scōz. i. sacratorū. Inter q̄ p⁹ sacr̄m baptismi istō sacr̄m fuit p̄dicatū tvsu ꝓtinuo diuulgatū qō ⁊ anthonomatice ꝓio vocat Cōtēplabat hec ꝓionē ⁊ sapuit mēs marie ꝓtinuādā p gn̄atiō es vsq; ad ꝓsumatōez scli. q⁹ si ñ mutabit ℔ sacrificiū. vtiq; nec sacdotiuz xpi n⁹ lex mutabūt. ℨ Joachim. ⁊ seqces eius: nouā spūsci legē ī euāgeliū eternū/ dānabil'r ꝓmittētes. ꝓtea ꝺz hora nouissima tps leg⁹ xpi. qm̄ altera ñ succedit. Cōtēplabat mēs marie. ꝓferēs iugiter in corde suo. quēadmodū xpi corp⁹ ꝓtētū ñ solū signatū sub speciebꝫ pānis ⁊ vini: est ꝺa res hui⁹ sacram̄ti. Est ilup signū seu sacr̄m toti⁹ corpis mistici. qꝺ est eccīa catholica tā militās ꝗ trīūphās. cui⁹ caput xps est. xpi aūt de⁹ Corp⁹ xpi. ⁊ si ñ vidt est tm̄ de se signū visibile. gr̄a ꝺo vnies fideles in vnū corp⁹ ⁊ spm̄/ causat a xpo Cōtēplabat. quēadmodū in oī sacrificio altar⁹/ dat spōsus xps/ eccīe spōse sue. dat caput m̄bris a q̄ suscipiūt influētiā pfectionis r̄m m̄surā vniuscuiusq; m̄bri. q̄usq; ꝓueniāt ad m̄surā plenitudis xpi Cōtēplabat. oēm hoēz viatorē/ fcari sub ℔ sacram̄to q̄ ad sufficiētiā sacrificij. nō tm̄ q̄ ad finalē efficaciā nisi tm̄ electi Cōtemplabat hoīm ꝓionē sub ml'plici dr̄a. Est ꝓio nate a q̄ null⁹ excipit Est ꝓio r̄m aptitudinē ad gl'iaz. ⁊ ab ista null⁹ viator excipit q⁹ de⁹ vult oēs hoīes saluos fieri Est ꝓio ꝓdestinatōis⁊ gr̄e finalis. ⁊ ab illa oēs repbi/ viui ⁊ mortui excōicāt l'excipiūt Cōtēplabat ꝓionē aliq̄s eē in gr̄a. in meritis r̄m p̄ñtē iustitiā tm̄mō Hil'r aliq̄ erat excōicatio r̄m p̄ñtez iustitiā ⁊ demeritū. Rursus aliq̄ erat r̄m p̄ñt⁹ eccie exterīsecū iudiciū. p sn̄ias irregl'aritatū ⁊ excōicationū iniciata Cōtēplabat. q⁹ in oblatōe sacram̄ti vt erat sacrificiū: null⁹ viator q̄n tūcūq; puersus l'excōicat⁹/ erat excipiend⁹ ab offerēt⁹ affectu caritatiuo. ex q̄ erat capax bītudis Dec⁹ de excōicatiōe tā dānatoz. hic orat eccīa q⁹ ℔ sacrificiū sit absolutio scelez. ⁊ remissio oīm ōlictoz. q̄tin⁹ p sacrificij fructē/ pccores reuiuiscant. ⁊ ad vitā gr̄e reuertāt Cōtēp. q⁹ eccie iudiciū potat arcere sacdotes offerētes sacrificiū. ne p exp̄ssaz eccīe orōm ꝓhēderēt excōicatos ab ipa. Voluit tm̄ nec debuit p/ hibere caritat⁹ interiorē affectū vt dictū est. ꝓterea forte fuit institut⁹ m̄talis mod⁹ orādi p meñto. Cōtēplabat. q⁹ horrenda esset excōicatio. ⁊ ꝗs timide ferenda ⁊ timidi⁹ sustinēda. q̄ faceret hoīez ab hac ꝓione salutifera separatū Cōtēplabat. q⁹ in rōne sacrificij petit sacdos ꝗstibꝫ associare ñ ꝓhibitos ab eccīa ⁊ ei⁹ pia intētōe Un̄ sicut oblatio xpi fuit singl'ar⁹ p oīb⁹ ita fuit cōis p̄stibꝫ singl'ari. Dec ℨ timiō auaros in spūalib⁹. q̄ q̄rt appropare ea sibi/ q̄b⁹ ñ est libalitas hui⁹ sacrificij satis nota Cōtēplabat q⁹ lz vna missa sufficiens essz de se. sicut ⁊ passio xpi, p salutiōe oīm viatoz. Nihilomin⁹ in rōe satisfactionis ⁊ pcij/ pl⁹ valebāt plures misse ꝗ vna. ⁊ plus vna p vno ꝗ p ml'tis. r̄m ordinez dine sapiētie q̄ dat oīb⁹ m̄surā nūez ⁊ pōd⁹ Scit aūt ipa btā nūc in ꝓbo/ m̄suraz hāc in ezechielis m̄suratōe figuratā. nos nescim⁹ Cōtēplabat q⁹ exemplo xpi/ poterat sacerdos offerre sacr̄m p pccīs aliorū q̄ncz cuz pl'i merito/ ꝗ si p se solo celebraret. nec se tm̄ nec aliquē ꝺz excipe. nisi mō dicto. nec singl'r appropare. Propter stulte agūt q̄ volūt missas dicere r̄m intētiones suas q̄si venales ⁊ mercenarias ⁊ auaras. ⁊ ñ r̄m intentiōez ⁊ traditiōez eccīe libalē plāe. nec sūt audiēdi. Cōtēplabatur. sita fuabat charitas Marie. vt sacrificiū int⁹ offerret ñ nisi deo. nec ad aliquē se obligaret q̄si p vice gtuitoz oblatorū. Jā ei videret simoniaca mercatio. sz nō ꝓmo mō. dū sol⁹ de⁹ ē ꝓncipalis termin⁹.

Ho Missa

¶ Cõtẽplabat q̃ titulus solus securus ẽ mũd⁹ a simonia vl' turpi q̃stu. i receptiõe spaliũ p sacdotes/ẽ titul⁹ sustẽtatõis ministri seu sacdotʒ celebrãtʒ Qua sup re/lõgus alibi de solitudine eccĩasticoꝝ tractatus ẽ habit⁹ ¶ Cõtẽplabat q̃ titulo gñaliter q̃druplici/q̃libz pson viatrix tenet offerre sacrificiũ b̃ ipi do/saltẽ spualiter i sui cordis altari Prio rõe caritatʒ ad se. Scdo titlo rõe ꝓsortij ad oẽz boiez capacẽ btitudis. Tertio rõe bñficij suscepti. sit in bõis fortũe. sit i bõis nake. sit i bõis gr̃e Quarto rõe gr̃aꝝ actõis deoꝝ scis oĩbz p bñficõ tãti sacrãmti cũ ceterʒ. ꝓpla cẽter bñuole r̃colẽdo ¶ Cõtẽplabat q̃ vltra titl'os istos/obligabãt sacerdotes. titulo suscepti tanti sacdotal' officij. vt possint. gl'ari cũ apl'o Gr̃a di in me vacua nõ fuit Cũ ei crescũt dona/rões etiã crescũt donoꝝ. diuersimode tñ. p q̃litate circũstãtiaꝝ ¶ Cõtẽplabat quẽadmodũ xps lauit pedes apl'oꝝ añ ꝓstitutõez hui⁹ bñdicti sacrãmti. z añ ministratõez i signũ q̃ solis mũdis dz tradi. z mũdis celebrari. dicente ap̃l'o. Probet aũt seipm homo z sic de pane illo edat Nota sunt que sequũt. sed p mltis horrẽda ¶ Cõtẽplabat q̃ ad celebratiõez z susceptiõez tã sublimis sacramẽti null⁹ de se dignus est. q̃ nec ex meritis. q̃ incerta z sepe vana z sordida sunt. nec ex officio q̃ iuste z scẽ q̃ scã sunt exeq̃ris Dic fuit tãta apũd mltos reuerẽtia q̃ sacerdotes eẽ fugert. legit̃ b̃ de scõ Darco z de nõnullis heremitʒ. ¶ Cõtẽplabat q̃ stãte ꝓsciẽtia bñ sibi ꝓscia de nõ impediñto pcõi mortal' vl' irregl'aritatʒ l'excõicatõis vel scãdali. sacerdos laudabili⁹ faciebat celebrãdo mõr tpe ꝓstitutʒ ab eccĩa q̃ ppt̃ solã reuerẽtiã abstinẽdo. z b̃ ceterʒ paribz. Rões poterũt infra tradi. ¶ Cõtemplabat quẽadmodũ starz aliquẽ sacerdotẽ vl' alterꝝ ꝓmunicãtẽ esse realit̃ i pcõ mortali z extra gr̃az. vl' in excõicatõe. z tñ nõ peccabit nouiter i celebrãdo vl' ꝓcãdo Nõ negat̃ tñ q̃n sp sit i pcõ. sz nõ peccat nouiter i hoc actu suo Ualz hec ꝓtẽplatõ p scrupulosis. z bẽt locũ q̃n facta ẽ examinatõ ꝓscie put solz i tl'ibz fieri bõa fide. de recolẽdo z ãmouẽdo oñe peccñ z impedimẽtũ p nũc ñ occurrit ¶ Cõtẽplabat extñ maria q̃ ad nõ idigne celebrãdũ seu ꝓcãdũ sufficit ꝓscia probabil' ꝓiecte. q̃ nll'm ptũc bz ipediñtũ nccõ vetãs vl' arcẽs ad celebrãdũ vl' ꝓcandũ Et b̃ itez ꝓtra scrupulosos ꝓsolatoriũ ẽ documẽtũ ¶ Cõtemplabat q̃ a tãto bono. tã honesto taz vtili de se z õlectabili/nõ erat ꝓuãd⁹ vl' arcẽd⁹ hõ/sine magno z legitimo ipediñto vt p ĩmũdicia corpali sola /q̃ mortali peccato iuncta nõ ẽ/scãdalo tñ rõnabili nõ immittẽte Long⁹ eẽt hic pcessus de leprosis. de mẽstrua patiẽtibz. vl' emoroydes. vl' polluciones in somno cũ ceterʒ. Rõ oiñ ẽ. q̃z nõ ẽ afflictio dãda afflicto. sz ꝓsolatõ Rõ altera q̃z cibz iste magʒ ẽ spũs q̃z carnis. q̃ nec carnalibz sordibz/in se vl' ex se macl'at Eleuet i hac ꝓsideratõe duotõ fidl'm sursũ corda ¶ Cõtẽplabat magnificãs aĩa mari e dñz cũ exultatõe spũs i dõ salutari suo. quẽadmodũ p̃sẽtial'r erat in b̃ sacro iste cui ministrãt milia miliũ z decies cẽtena milia assistũt ei Non ita tñ/q̃ oẽs dimisso empiro celo/assisterẽt huic in terris sacrameto. nisi fm ordinatiõẽ diuine sapientie cũ bñplacito creatoris ¶ Cõtemplabat nõ eẽ indignũ sz dignissimũ videri ãgelicis spiritibz/visitare p̃sential'r eccle sias in q̃ celebrat̃ vl' seruat̃ eucharistie sacramẽtũ Exẽplũ hui⁹ figurale fuit i scala Jacob. et in monte synai. qñ data ẽ lex p ãgl'os in mñu mediatoris cũ sil'ibz mltis ¶ Contẽplabatur q̃nta erat patiẽtia xpi q̃nta angl'oꝝ beatoꝝ hic assistẽtiũ dũ tolerant indignitatẽ ꝓtractantiũ hoc sacrm. Cũ illi tãta seueritate puniebãtur accedẽtes ad montẽ synai. Unde z bestia si tetigisset montẽ/obruebatur lapidibz Depe autẽ potest in hoc sacramẽto ꝓqueri xps. Manus tradẽtis me/mecũ est in mensa Et illõ Juda osculo filiũ hõis tradis Attamen ex peccatʒ taliũ elicit de⁹ bona in salutẽ electoꝝ sicut ex bonis dei. mala peccatores eliciũt. ¶ Contẽplabat q̃ hoc sacrificiũ dabat gloriã dõ i excelsis z in terra pacẽ hominibz bone volũtatʒ. letificabat angelos. liberabat purgatorio detẽtos. vt eorum pena breuior sit aut leuior. Uiatoribz impetrabat. nũc ꝓuersiõem ad gr̃az. nũc ꝓseruatõz in gr̃a. nũc ꝓtra mõi picula firmamẽtũ. nũc ãgeloꝝ custodiaz et refrenatiõẽ temptatoꝝ ¶ Cõtẽplabat ex his et similibz effectibz. laudabilius eẽ ex amore sacri. z ꝓfidẽtia misericordia õi sepius accedere q̃z ex timore vel scrupulis diu se ab eodem sacro quodãmodo se excõmunicatũ facere. q̃ nec se expõit pricl'o q̃

nō hz certitudinē ō legitimo inpedimēto et accedit. quēadmodū supra notatū est. Sed z stultus illius timor est. vel reuerē tia minus prudēs. q̄ ad dñm se vocātez z inuitantē nō accedit sz pcrastinat. sed ōt cras. cras cras. Sepe demū fit illō Qui nō est hodie cras minus aptus erit ¶ Cōtēplabat tales q̄ nolūt accedere nisi sint actualiter deuoti z feruidi. sil'r agere q̄ frigidus nolit ad ignē p̄mare/nisi p̄ us calidus sit. nec sordid⁹ nisi san⁹. Sit tñ ist⁹ viuēs nō mortu⁹ p̄ mortale q̄ ꝓfidit accedere. alioq̄n si sit mortu⁹/non recipit emolimēta viuor̄. nō est ꝺditio mortuor̄ vt comedāt. ¶ Cōtēplabat maria etiā se ex se neq̄q̄ eē dignā. excelsior sup oēs. Di cebat igit cū apl'o. Venit deus saluos fa cere peccatores q̄r p̄ma ego sū Sz miaz in p̄seruatiua scificatiōe z redēptōe ab oi peccato etiā originali/ꝺsecuta fuz alioq̄n etiā naka fili a tre fuissem sicut z alij. Solus z vnic⁹ filius me⁹. neq̄ peccatū neq̄ nēcitatē habuit ꝺsequēdi peccā p̄uilegio singl'ari. q̄ singl'ariter ex spūscō natus ¶ Cōtēplabat aliqñ cōicātes secū in eucha ristia/peccōres esse forte z peccatores scie bat eē aliq̄s q̄ sacr̄m ministrabāt/q̄lis fu isse putat septimus diaconor̄ Nicolaus Sz nō cessabat ob hoc nō refugiebat. ñ se excōicabat. i. extra cōicationez se pone bat Sciēs z recolēs dictū filij sui q̄ sumi tur in hoc sacro Veni peccatores saluos facere. dū phariseor̄ falsa iusticia ídigna rek. exprobrās z dicēs. hic peccatores re cipit. Et iter̄ ad discipl'os. Quare cū pu blicanis z peccatoribꝫ māducat mgr̄ vr̄? Sz neq̄ xp̄s phibuit iudā p̄ abnegatio nē sibi sui. ¶ Cōtēplabat āplius z ꝺplectabat amplissimo sinu caritatis/oēs pec catores terre/publicanos z meretrices/q̄ les sepe p̄cedūt in regno ꝺi Clamabat va lide cū lacrymis/intra tēplū cordis sui se ꝺnūerās exēplo Danielis. Peccores. te ro/gam⁹ audi nos. Mifere nr̄i fm magnaz mificordiā tuā q̄r peccores magni sumus Et fm ml'titudinē mifatōnū tuar̄. q̄r ml'ti sic inspicz sum⁹ Exēplū itaq̄ dedit nob q̄ntūcūq̄ videamur iusti/vt quēadmodū illa fecit ita z nos faciam⁹ Neo aliū iudi cet. nēo dānet. sz solū p̄ eccīam suā z suos damnet de⁹. Cor̄u⁹ fuit q̄ pascebat helyaz Prescr̄sit formā ozōis/excipiēs nll'z q̄ di cere iussit. p̄r nr̄. nō meus dimitte nob de bita nr̄a. nō mea ¶ Cōtemplabat fieri q̄ñ q̄. vt rex introduceret q̄storē ī cellaria sua collatus bōa/dū p̄ pl'ib⁹ z maiorib⁹ indi/ gētib⁹ exp̄oit se q̄rere Vbiq̄dē vbi abunda uit delictū supabūdat z gr̄a. maior q̄z mi seriar̄ abissus abissuz vocat miar̄ ¶ Cōtēplabatur z assumebat hmōi scr̄m ¶ q̄si hora sua cēt q̄ transita erat/ex q̄ mōo ad patrē vl' post desertū ad terrā p̄missio nis. cōcstura de fructib⁹. Reuoluebat aīo tota celeritate oīa noua z vetera de thesau ro cordis sui/que ad ꝺuotōz z veneratiōz z laudē z iubilū cū exultatōe spūs p̄uoca bāt. maxīe oīa q̄ cepit Jhs facere z docere singl'r secū z vnil'r cū oīb⁹ p̄ totū vite cursū ab introitu ī exitū z vsq̄ in seculū O q̄ntā q̄z vberē vides aīa xp̄iana mariaz tibi mi nistrasse materiā ꝓtemplādi. Expgiscere igit oc'los api. aures erige. cor dilata. z ex cipiēs eucharistiā clama. Fascicl⁹ mirre dilectus me⁹ mihi inter vbera mea ꝓmo rabit. Fascicl'us vtiq̄ puulus mole sz vir tute inmēsus. Dic ex ſña hoc ē sensu vl' sē timento intimo Omnia poma dinar̄ scri pturar̄ noua et vetera dilecte mi seruaui tibi Et vñ? q̄r dedisti mihi de tuo tibi red do Talis mihi certe es. q̄lez te fidl'r reco gitauero. Infans. puer. Juuēis ꝑdicās. sanās. moriēs. resurgēs. regnās ¶ Con templabat suscriptionē eucharistie/q̄si fi liū audiret ex cruce dicētez sibi/q̄ō latrōi iurauit. Amen dico tibi hodie mecū eris in p̄adiso. Eiq̄dem gr̄a dei (testionio sa pientis) est p̄adisus inbñdictionibus Et vbi gr̄a/si nō eucharistia/q̄ p̄ excellētiam bona gr̄a nūcupat? Porro gr̄a dei vita eē na sc̄z vita z par̄. Est autez in eucharistia par̄ nr̄a xp̄s. Completur ergo salutatō tu a o paule totiēs positar a Jobe z petro si militer Gr̄a vobis z par̄. Quid gr̄a z par̄ nisi gr̄a pacifica Et si pacifica nō ē ipedi ta. Deductū vero p̄ hāēs q̄ p̄adisus et eterna vita ē fruitio dei fm habitū gr̄e nō ipedita. p̄fectm qñ ē ꝓsūmata ¶ Cōtēpla bat cū exultatiōe spūs eucharistiā ī tēplo iubilās q̄z dicebat Suscepim⁹ de⁹ miaz tu az/ī medio tēpli tui Suscepim⁹ oli miaz hāc visibiliter. me p̄sētāte Symeone reci piēte Anna p̄pherante Et eē de⁹ me⁹ mia mea Suscepim⁹ hāc eādē sacrāmētaliter q̄tidie si volum⁹. ī medio tēplo cordꝫ nr̄i. Itaq̄ tēplū dei sum⁹ Nō queram⁹ sapien tiā accusantē. ñ iustitiā dānātez. nō potē tiā punientez. sz miaz absoluētez. Suscipi m⁹ eā sacrāmētaliter q̄tidie mirabilia in

excessu facientē. Fac de sapiētia accusante aduocatā. de iustitia dānante absoluētē. de potentia puniēte, ptegentē z libantē Siquidē factus est nob xps a deo sapiētia. iustitia. sanctificatio redēptio. via. veritas z vita ¶ Cōtēplabat existētiā mirabilē filij in ℞ sacro quēvisibiliter tractauerat cū blādicijs z osculis suauissimis in gremio corridētez. Credebat hoc idē sibi licere nūc. ℞uis alio mō sz nō minori merito. Osculab. tāgit. z qō sibi tūc nō licuerat corpaliter/manducat z bibit z accipit vitā. Hā q manducat me ināt z ipe viuet ꝓpter me. Brādē rē tibi o aīa xpiana grandē nimis estimasses si ℞go bñdicta posuisset olim filiū suū in gremio tuo. Si cōcessisset āplexū z osculū Sz habes hic rē/ suo miraculo z merito grādiorē. Eia nūc o aīa canta cātica cāticoꝝ. q̄ suspirabūda petebas. Quis det mihi te fratruelē meū sugentē vbera mris. vt inueniā te solū foris z deosculer te. z iam nemo me despiciat. Ecce foris. z vere foris. a nemine visibilis. dat se solū tibi. dat vt osculeris eū. fac qō sequtur. Apprehēde eū z introduc in domū ꝓsciētie tue q̄ est domus sapiētie mris tue. Illic docebit te. Da z mihi potū ex vīo ꝓditū deuotōis tue Da mihi mustū malogranatoꝝ tuoꝝ/fertilde dilectionis ¶ Cōtēplabat in eucharistia. qz nō ē hic localiter corp⁹ filij sui. Nō ei possz trabi linea visualis a corpe xpi vt hic est sacramētaliť/vsqz ad oculū z ecōuerso. Credebat q̄ p ꝓcomitātiā erat anima in corpore. silr cū sanguine z cū deitate Sz nūq̄d p ꝓcomitantiā erāt illic dū ꝓsecrabat tpe cenevestes sue. nūq̄d aer circūstās corpus z vestes? Curiositas aut studiositas hoc inq̄rit. vt deducat q̄ in hoc sacro/per ꝓcomitātiā sūt oēs angeli. oēs scī. Et tu btissima ℞go. imo sub breui ℞bo tot⁹ mūdus. siq̄dē deo canit. Pleni sunt celi z terra gl'ia tua. Orat eccīa p̄ez vt veniēs filiꝰ tuus cū oīb⁹ sanctis/parataz sibi inueniat māsionē. ¶ Cōtēplabat corpus verū filij sui/sacrm ee corpis sui mystici. Signat igit hoc sacrm/totā eccīaz electioꝝ. etiaz ex vi sacramti Nō tñ dicim⁹ q̄ ꝓtineat h̄ tota eccīa sub sacro. Cōcedim⁹ q̄ xps bō est vbiq̄ psonaliter. qz videlz psona xpi. ℞bū dei est vbiq̄. Nō tñ ꝓcedim⁹ q̄ xps sit vbiq̄ corpaliter dimēsiue. sz tm̄ i celo. z sacramētaliter in tēplo. Logica hic op⁹ est. vna ex ancillis sapiētie si nolum⁹ male loq̄. ¶ Cōtēplabat ideo dici corp⁹ xpi in hostia qz ꝓuersa erat in se/speciēb⁹ hostie refuat; Vñ ꝓsequēs est. si xps apparuerit hic aliqñ sub specie pueri vel crucifixi/si debeat credi q̄ sit ibi xps. oportz q̄ species hostie remāserit alioq̄n ñ erit ibi xps sacramtaliter. sz nec videt q̄ localiter. cū talis ñ sit in celo status z staťa Caueat igitur sibi curiositas inq̄rēdi miracla Caueat vicina leuitate. tales ptinus adorarevisiōes. Demīerit de martio cui spūs ne ℞ trāsfiguratus apparuit in specie xpi q̄ ā gelus ē magni ꝓsilij. nedū āgelus luc; sz lux āgeloꝝ ¶ Cōtēplabat existētiā filij sui viuacius p̄ itelligētiā ℞ p̄ solā fidē. z nullo mō imaginatiōez admittebat imo nec rōnē. Percipiebat insup p̄tiam eius p amoris sentimētū z ꝓplexū. Quāto ℞o sit p̄spicatōr oculus intelligētie ℞ imaginatōis vel rōnis/metaphici tradidert/ imo z mathematici de q̄b⁹ mius videreturvix credibilia posuert. Putāt se p̄spectiui demōstrasse/q̄ oēs radij lūinis z colorꝝ omniū quātūcūq̄z a circūferētia ꝓdeūtiū cōcurrūt impmixti/in q̄libz p̄cto medij vl' speculi vel oculi. Sic inq̄t. In gutula iridis /sunt tres colores q̄ apparēt in arcu. sic in collo colūbe. sic certe ꝓsequēs est q̄ infinities infinite. Sic in orgatio memorie diceremus. Et q̄s ineruditus oro crederet ista? Demōstrat arismetrica cuz geometria q̄ in q̄libet paruo piso vel calculo/sūt oēs nūeri cū figurz oīb⁹ z habitudinib⁹ suis. q̄ oīa vtiq̄z sūt ifinita. Hec ē vt dicat q̄ solū sūt ī potētia. Vidz q̄ppe deus actu z in actu oīa talia. Si p̄t p solā remotiōez exēplo Dionisij vna figura fieri visibilis ī hoc piso p̄eristebat igit in eo. qz nihil additū ē. sz subtractū. cur non ita de ceterz figurz dici p̄t? ¶ Cōtēplabatur hec maria lōge viuacius oc'o itelligētie q̄ntū spectabat ad magnificādū dīm (cuius potētie z sapiētie ñ est numerus) q̄ q̄cūq̄z p̄bus. docēte eā spū scō oēm ℞itatē/ Et si non forte sp in actu tñ in habitu. Accipiat hāc expositōez/q̄sq̄s aliquā vellet struere calūniā sup oīb⁹ marie ꝓtēplatōnib⁹ tactis aut tāgendis si z quātūꝰ ꝓtinēt ℞itatē Sciat mariā maiorī cognitōe totius seculi cuz decursu fuisse p̄ditaz/q̄ ꝓphetaꝝ vel ap'oꝝ vel p̄hoꝝ cetus vllus. Si mathematicus viso piso cognoscit

in eo nō p imaginatōez neq; pſenſuz exteriorē. ſz p ſciētiā ōmōſtratōis adq̄ſitā/ tot theozeumata geometrie. tot ariſmetrice tot pſpectiue. nō abneget illa q̄ de ſacro credim⁹ intelligi poſſe dño reuelāte q̄ intellectū dat paruulis Sūt innūerabiles ꝓp̄li q̄s deus trahere vult poſt ſe/p cognitionē z amorē. Et q̄ cognitio intellectualis dat pauciſſimis. dedit fidē initētē auctoritati dicēt̄ſ. intuentē vicinū z adherētez firmius z certius/q̄z adhereat pbus p ſcientiā ſuis ꝯcluſionib⁹. Docet hoc effectus. q̄ fidelis/citius vitā ōſerit q̄z fidē. nō ita pbus. Tale aliq̄d murat⁹ ē in ignatio Traian⁹ ſic legit̄. Cui⁹ ignacij illō ē inſigne eulogiū Amoz meus/crucifixus eſt. q̄ a te ꝓgo btā lrās accepit rūſiuas ſuis petōnibus. vt ex te p te z i te/fides neophitozum firmaretur.

¶ A

Sequit̄ partitio quar

Per ſoliloq̄ū q̄i narratiuuz de ꝯtēplatōib⁹ marie ſup b̄ ſacro. Et p̄ncipaliē de. xij. bōis ei⁹ q̄b⁹ replēt̄ eſurientes .p nōulas centum cuz additione quadraginta theozeumatum de vnitate. ta.

Incipit pticula quar

Contēplabatur āplius maria magnificās dñm/q̄z magnā fecit ipe cenā. q̄z lautū z ſplēdidū cōuiuiuz. dū ſuis fidelib⁹ inſtituit hoc ꝯdonis ſacrm. dū eſurientes ipleuit bonis. Dicta ſūt aliq̄ de euchariſtia put data eſt in oblationē ſacrificij. mixta ſunt aliq̄ de ipa eadē/put eſt in ꝯdonē cōuiuij. Dz ſupſunt ampliora. ſi b̄ndixerit dñs cenā ſue familie. ſi fregerit panes. ſi cū piſciculis/iuſſerit illoſ/recūbētib⁹ miſtrari. Nūc duodecim ſporte. nūc cophini ſeptē. poſt ſaturitatē. colligent̄ fragmēta oz. Tāta eſt tā efficax xp̄i b̄ndictio q̄z z p b̄ndictiōez ſe totū largit⁹ eſt in hoc ꝯdonis ſacro Letez facto interim ſilentio de ſpeciali ſeu pſonali refectōe viatici/ qō ē tertiū bonū. notem⁹ adhuc pauculas btē marie ꝯtēplatiōes de tcō bono/ꝯtēti dict̄ſ ſup pmo ¶ Cōtēplabat maria ꝯferens in corde ſuo/ad inſtructiōez hui⁹ cōuiuij/q̄i oēs cataractas celi apiri. Quis fideliū dubitet (inq̄t Greg) in ipa imolationis hora celos apiri. z imis celeſtia tūgi? Dicūt hic apiri celi/nō p fractionē. ſz p influentiā ſpecialē. q̄liter optabat ꝓphet̄a dicēs. Utinā dirūperes celos Et itez Rorate celi deſup. ꝛc. Vox inſup eſt eccie gtulāt̄ſ. hodie p totū mūduz. melliflui facti ſunt celi Sic̄ inuenim⁹ dalidā pfidā/ dixiſſe de ſamſone. Nūc apuit mihi coz ſuū. ſecretū ei ꝛuelauerat. ſic b̄ reuelāt̄ celeſtia ¶ Cōtēplabat. q̄ iſtic iūgunt̄ ima celeſtib⁹ ꝓpter ꝯnexionē mēbroz eccie militāt̄ſ/cū mbz̄ eccie triūphātis in vno capite xp̄o pūtialiter hic exhibito. Orat eccleſia patrē Jube hec pferri p manus ſci angeli tui. q̄ xp̄s eſt āgelus magni ꝯſilij. pferēs totū corpus myſticū/in ſublime altare dīne maieſtat̄ſ. i. ſupme z altiſſime dīnat̄ſ. Maieſtas itaq; ōz q̄i magnitudiſſtatus Peracto demū ſcro ōz corp⁹ xp̄i rapi/z i celū ab āgl'is deferri. nō p realē loci mutatōz. ſz p opatie ꝯnexiōis virtutē. ¶ Cōtēplabat q̄ iſtic ē oblatōvna. z pl'es offerūt Offert fil⁹. offert. ſpūs ei⁹ ſc⁹. Offerūt āgli. offerūt ſacerdotes. offerūt fideles aſſiſtētes. q̄ ꝯtopl'es ſūt z ꝺuotōres /tāto fit acceptioz oblatō. qō valz p celebrātib⁹ in medio ſeu patēti eccie loco. Tu ſingulariter z efficaciter offers p⁹ filiū virgo bñdicta/vita dl'cedo z ſpes nr̄a ¶ Cōtemplabatur q̄ iſtic aliud eſt ſacramentum. aliud vſus ſacramenti. non ſic in baptiſmo Vſus ē ſcr̄ñtal' ꝯmedere z bibere ſb intētione eccie: Dic vſus/etſi ꝓficiter nutriat corp⁹ ſic̄ z alios effect⁹ hēt naufales (n e depēdat trāſſubſtātiato. z b̄ ad fidei meritū) nō tñ ordīatur vſus ad būc effectū. ſz ad ſoli⁹ mītis nutrimētū. hic Xp̄s ait. Verba q̄ loquoz vob̄/ſpūs et vita ſūt qz vitā ſpiritalē reficiūt. Iſte ē finis. hec īſtitutō. ¶ Cōtēplabat maria/q̄ iſtic p⁹ ō ſitōz accidētiū pāis z vini ōſinit eē corp⁹ xp̄i z ſanguis nō p ānihilatōz vl' aliā in ſe muratōz. Redit aūt materia. vl' eadē nūero q̄ p⁹ fuit. qō vriq; fieri pōt p creatōz vt redeat idē nūero. aut materia creat̄ nouit q̄lis ē carnis vl' ꝓmis vl' alteri⁹ rei/ q̄ per actōz accidētiū ſuccreſcit. Placet aliis melius dicere q̄ ſic̄ accidētia hūt modū ſubſtātie p ſe ſubſiſtēdo. ſic tenēt locum materie z forme pāis i agēdo z patiēdo. nō nouo ſed ātiquo miracl'o. ¶ Cōtēplabatur magſ ad rez nr̄az z ꝺuotōis amplificatōz Aſpiciebat i latitudie cordis inocēt̄ſ/q̄z admodū electi oēs ꝯferūt ptes ſuas ad opulētiā hui⁹ ꝯuiuij/a pmo abel iuſto vſq;

ad vltiuz q̄ nascitus ē i mōdo Cōsiderabat p̄cipue fratres suos xij. apl'os. Di volentes ꝓuiuū esse splēdidū collegerūt ex oīb reliquijs ciborum a domino benedictorum ⁊ multiplicandorum .xij. sportas vl' cophinos Hos vocam⁹ symbolū apl'oz Apposuit ei q̄libet bolū suū. i. articl'z Hz o magne de⁹/ q̄s magna ⁊tute ⁊fertuz. Introducat nūc nos rex in hec cellaria sua q̄ rū tu celleraria es O tu btā tu marīe ꝓsci a substātia. i. fūdamētuz es illoz q̄ xp̄m ō te dicūt ꝓceptū ⁊ natū. ¶ Cōtēplabaī quē admodū sup floridū Jhm (q̄ flos ē campi inenarrabil' būdicti vētris sui) spūssāct⁹ septē dōa q̄i totidē refectiōis spūal' nutrimēta diffuderat p descēsiuū illapsum. nec desinit efluere tāq̄ caput in mēbra. Sed p qō mediū? Plane p te ẏgo virga Jesse. Tu collū ecc̄ie firmissimū ⁊ cādidū. tāq̄ turris eburnea. ⁊ suauissimū q̄i vinū. Tu ꝓnectz ecc̄ie mēbra/ suo capiti xp̄o filio tuo. tu sustētas. tu vitales haustus p̄ma suscipis ⁊ refluis. tu aspiras ⁊ respiras/ in ecc̄ie corpus vniuersuz ¶ Cōtēplabaī septem panes totū istoz donoz/ ꝓiūctos panib⁹ alijs septē brītudinū. q̄b⁹ ꝓnectūt septē panes totū btāz. Porro sacrāmēta sub eodē nūero. necnō virtutes totidē. Hz rabidā famē septē viciorz. Hz hec ex alibi traditz/ notissima. ſ hic docēdo sz cursim rememorādo posuisse/ satis sit/ ad amplificatōz nr̄i ꝓuiuū ¶ Cōtēplabaī maria paupes ecc̄ie militātz/ circa tale ꝓuiuū/ diuersimode se hītes Vox aliāz est. Parasti in ꝓspectu meo mēsaz aduersus eos q̄ tribulāt me Et item. Calix me⁹ iebriās q̄preclarus est. O ſe mirabilis/ Hz tribulātes/ armature spēs. vt mēsa sit ad tutamentū q̄ p̄us lr̄aliter afferre solet carnalibus nocumētū. O vehemēs ebrietas que morte supat ⁊ infernū. de q̄ ps̄. Inebriabunt ab vbertate dom⁹ tue ¶ Cōtēplabatur alios q̄i mēdicos. petere. q̄rere. pulsare. dicētes ex institutōe xp̄i. Panē nr̄m q̄tidianū ⁊ supsubstātialez addit lucas/ da nobis hodie. Jūgebāt sex petitiones isti medie. tres vltimas que sunt de remotōe triplicis mali scilicz culpe. pugne. ⁊ pene. Necnō tres p̄mas. q̄ sunt de collatōe bōi scificatōis ⁊ regni ⁊ būplaciti dīne volūtatis. ¶ Cōtēplabaī plīmos p oēs gn̄ationes eā dicētes btāz. qz gr̄a plena. qz dño sociatā. qz būdicta in mulieribz. ⁊ p̄cipue qz p eā collat⁹ fuit fruct⁹ vite. fructus būdicti vētris sui. iħs xp̄s. amē. Quare tota deuotōe offerebāt sibi aue maria. qz ꝓplacebāt in recordatōe nōis sui. qz ꝓgratulabanī sue felicitati. ⁊ suā famā optabāt augeri. Cōcinebāt deniqz post impletionez bonoz ab ea puenientiū. Magnificat aīa mea dñm ¶ Cōtēplabaī mēs marie magnificās dñm cū exultatōe sps/ quēadmodū dñs instituēs eucharistie sacrm. esurientes im. bo. ⁊ di. di ina. Et ħ sub triplici bono /esurientiuz impletiuo. Unū est bonū oblatōis sacrificij. Alterz bonū cōmunicatōis ꝓuiuū Tertiū r̄fectōis viatici vel edulij. Primū q̄ ad deū. scōm q̄ ad ꝓximū. tertiū cuiuslibz q̄ ad se ipm. Et q̄ dē de duob⁹ p̄mis plīme sunt marie ꝓtēplatōes inducte. Fuerī nōnulli q̄ nō satz attēdebāt ad ħ p̄mū duplex bonū eucharistie/ qō hz/ oblationē deo ⁊ ꝓionē ꝓximo. Cōsiderabāt dūtaxat tertiū bonū, ꝓpter similitudinē ad panē ⁊ vinū qō dat⁹ in refectionē edulij seu ⁊ viatici. Consulebāt id circo seuerius. ne q̄s accederet ad hoc sacrāmētū nisi valde sanus ⁊ mūdus. Docuebat eos iste medicorz āphorism⁹. Egra corpa quāto magz nutries/ tanto plus ledes. Atuero pspicuum est/ q̄ eucharistie sacrm/ etiā vbi ledit accipientē aut ꝓsecrātez neqz sibi pdest p viatico refectōis/ prodest tn̄ ecc̄ie toti p sacrificio oblatōis ⁊ sacrāmēto ꝓionis. Ale tn̄ hōi si vniuersum mūdū lucret. aīe ẏo sue detrimētū patiat. Hec p̄o p̄fatione. Veniamus ad marie ꝓtēplatōes circa tertiū fructū. Premittam⁹ sub q̄druplici metro. totū materie cōpēdiū p dictz ⁊ dicēdis. Hostia sacrificat satiat. cibat (Ecce tres fruct⁹ p̄ncipales. Sed q̄ in speciali de cibo. sub nūero ꝓtēplationū duodeci) Et cibz iste. restaurat. saciat. ōlectat. roborat. auget. obdormire facit. caro seruit. mens dīnatur. vim gentiuam dat. trāsformat. inarrat. ⁊ vnit. ¶ Contēplabaī mens marie sacramentum eucharistie tanqz cibum refectionis sub specie panis ⁊ vini. vt signum' signato rīderet. vt sil'itudo curreret pedib⁹ suis. dū hz Esurientes impleuit bonis ⁊ diuites dimisit inanes. ¶ Cōtēplabaī in eucharistie sacr'o filiū suū. q̄ fact⁹ est cibz hominū. q̄ sp est cibz angeloz ¶ Cōtēplabatur q⁹ esurientes q̄ sūt paupes spū/ implevit bōis p hūc cibū/ dū fastidiosi diuites

/ 5

dimittūt inanes Esuriētes siqdē ipleuit ¶ Primo.bono restauratōis ¶ Scōo.bono satiatōis ¶ Tertio.bono delectatōis. ¶ Quarto.bono roboratōis ¶ Quīto.bono augmītatōis ¶ Sexto.bono obdormitōis ¶ Septimo.bono subiectōis in carne ¶ Octauo. bono dñiatōis in mente ¶ Nono.bono insup generatiue virtutis ¶ Decimo.bono trāsformatōis Undecio bono inarratōis ¶ Duodecio.bono vnionis ¶ Sumamus ꝓpēdīū a vocabulis bonoꝝ istoꝝ cū suis ꝓtēplatōibꝫ i maria iūgendo ꝑdictꝫ. ¶ Primo bonū Restaurat. Vita spūalis sic̄ z corpalis/suo mō ꝓseruat/in calido z hūido/debite ꝓmēsuratis. Loq̄mur aūt hic de vita scōa. q̄ cōsistit/in actiōe.puenitq; a vita ꝑma. Vicē calidi/tenet caritas seu gr̄a. put caritatē nōiam⁹ feruorē caritatꝫ in agēdo. vicez humidi q̄si passiuā/sibi vendicat affectio bona volūtatꝫ. Sit hoc memorabile pro dicēdis oibꝫ/fūdamentū. Sic̄ ei nō ꝑdit vita essentiāl aīe:sic nec restaurat. Porro dici⁹ vitā aīe xp̄iane. vitā āoꝝ. Amor tui⁹ vita tua.loq̄t ad aīaz suā Hugo. Amorē itelligе nō cui⁹cūq; sz ōi. alioq̄n q̄libz aduersus amor/ noīat⁹ libido vl̄ cupiditas mors nō vita dicēd⁹ ē. Diliges deū ex toto corde iubet dē. subiūgit amoris hui⁹ effectū z viues ¶ Crescēte ꝯo cupiditate vl̄ libidīe/minuīt āt obtūdīt act⁹ z feruor caritatꝫ:etsi habit⁹ ꝑmāeat Quot āt mōis z q̄tiēs istō ꝓtigat/pl⁹ expiētꝫ edocemur q̄ ꝙbis. notauit hec mala/sub q̄druplici clade Amos ꝓpheta.q̄i ꝑ totidez aīe passiones.q̄ sūt.spes.met⁹.meror.gaudiū Jn eruca noīatur gaudiū carnis virētia carpens. Jn locusta notat spes arrogāt. Jn bruco aūt ineris z tot⁹ exteriozib⁹ icūbēs metus. Jn erugine meroꝝ scī interioza cōsūmens. Et ex his q̄d sup ē/nisi vita languens z egra Pollicet ali⁹ ꝓpheta vicedūi q; reuerētibꝫ ad ipz restitueret ános q̄s eruca.locusta.bruc⁹.z erugo ꝓsūpserī ¶ Hec ē restauratō q̄ opat dñs ꝑ eucharistie sacr cibū.qz sanat has ifirmitatū pestes z replet i bōis esuriētes. ¶ Cōtēplabar.o maria restauratōz hmōi.sz alit expiebaris q̄ ceteri Nihil q̄ꝑ ꝑ viciū depdebat in te/ ō vita gr̄e q̄l̄r in nobis. Attū natal nccitas vie nō sinebat hāc vitā insuo feruore sp eē q̄liter tibi nūc ē i pr̄ia. sed nec eras i tmīo meriti Tu idcirco iusta iustificaba ris adhuc z erat semita tua sicut lux splē dens.crescēs vsq; ad pfectā eternitatꝫ diē Restauratō tua erat nō tā supplerio ōpditi q̄ augmītatō iā habiti ¶ Sciebas eucharistie susceptōz ꝓtutē br̄e ꝓuilegiatā q̄ dicimus vim opis opati. Addit hec vis ad ꝓpriū meritū solius volūtatꝫ vl̄ ꝓpriū opis pl⁹ valet hic:sic̄ z i baptismo/actual̄ accipere/q̄ solū volūtatꝫ ōsideriū bar̄e. Quo circa stulte agūt q̄ se reddūt inhabiles ad susceptōz. stulte q̄ sine causa rōnabil̄ ipe/dimēti /se subtrahūt. Prudēter ꝓ q̄ sibi bñ ꝓsciī freq̄nter acedūt Porro merēt sāc dos digne ꝓsecrans. sz ꝑfect⁹ digne ꝓcās etiā nō sacerdos Adde q; fingētes hostiam ꝓsecratā esse q̄ nō est: z ita pīntātes ad adorāduz vl̄ ꝓcandū rei sūt crimis ydolatrie q̄ntum in se ē. Et q̄suis ignorantia possit alios excusare/nec peccēt adorādo ꝑter ꝓditionē subintelēctā etsi nō exp̄ssz suscipiētibꝫ m̄ nō accrescit tant⁹ fructus. Exemplū in alijs sacramētis. mazie ō baptismo. Deniq; nō ē cauta satꝫ ꝓsecratiuz solicitudo/q̄ hostiā p⁹ q̄ sit ꝓsecrata sur/sum leuāt. flectūt gēua. post bñdicūt. ꝓp⁹ respiciēte n⁹ attēdente ꝓsecratōis horā vl̄ momētū. Est aūt corpus xp̄i pīntial̄ solū tūc in altari ꝑmo dū ꝙba scr̄alia finita sūt īnīstanti vltio Jta q; ꝑmū nō eē ꝙboꝝ/est ꝑmū eē corpis xp̄i i hostia. q̄ ꝙba ñ solū st significatiā vl̄ demōstratiā. sz opat ia ex ordinatōe institutōis xp̄i coassistētis efficacit ꝑ isto instāti ꝑmo nō eē ꝙboꝝ Et illud instās demōstrat ad intellectū dū ōr: hoc est corpus meū. qz illō ē ꝑmū instās existētie corpis xp̄i .z nō factō Jōo nō bñ ōr. hoc fit corpus meū. Conformiter de sanguis ꝓsecratōe suo mō. cuius forma nō ōpēdz a ꝑma ¶ Cognouit ista tuus (oꝝgo btā) ꝺuotus z sapie magnus discipl⁹ Hugo q̄ laborās i extremis/noluit vti hostiā q̄ ꝑ ītimū spūs sēsū ōpbēdit nō eē ꝓsecratā. Post dū ē allata cōsecrata/timēs piculuz vomitus si sumeret/dixit magna fide. Filius redat ad pr̄ez.z sps ad dū q̄ ddit illū Et ita pie credīus (qz statī obijt) eē ꝓplerū

Secūdū bonū. Sati

¶ Quanta sit z q̄ ip̄roba fames pccoꝝ (at q̄s non implet et occupat caritatꝫ cibus z potus/ cogitare stupoꝝ ē sentire grandis z incōpabilis mīsia. qz vsq; ad mortem. Crede nō mihi sz sapiēti. Desideria iugt

occidũt pigrũ ℭ rpiẽtiã iterr'oga. rñdebit quẽadmodũ aures p:uriũt ad rumores. oculi furiũt ad respiciẽdũ vanitates ⁊ insanias falsas. glo. scz q̃ faciunt insanire. Itaq; nec saciaꝝ ocul⁹ visu nec auris auditu Adde q̃ os scurrilitate ⁊ vanilo̓q̃is gustus sapo:ib⁹. olfact⁹ odo:ib⁹. tact⁹ contrectatõib⁹ adimpleri videt nec saturaꝝ. Proinde sũma malo:̓ vanitas vanitatũ ⁊ oĩa vanitas. si ñ repleuerit veritas. ⁊ caritas. erigiꝝ ⁊ inanescit vanitas. sibi diues. vacua ꝺo Suadet ĩmo vrget supbia ⁊ ꝺt. viuas excellenter Inuidia susurrat. eminẽs singulariter. Ira vult hoc scõm ipturbabiliter retinere Accidia ifatigabiliter. Auaritia indefectibiliter. Gula ⁊ luxuria delectabiliter. ipocrisis venerabiliter. Deniq; sũmatim collige. q̃ vanitatis fames ⁊ ocupiscẽtia ẽ/ vt sibi subfuiat impunita neq̃tia. Hec felicitas mũdano:̓. hec ꝺo q: vana sunt ⁊ inania/ nõ satiant. sz acrio:i tales fame purgẽt. lãbũ vmbrã fructuũ/ sup spinas apparẽtez. Inbiant vmbre crassi ossis/ instar canis/ q̃ natãs dũ vanitatẽ vmbre captat. biãdo/ pdit verã escã Quid nõ mortalia pectora cogis: auri sacra fames. exclamat q̃dã. Deuo:at alt⁹ carnes suas. alius scintillas ardẽtes haurit. alt⁹ in mõtib⁹ attrahit ventos. Et cur hec oĩa: nisi q: rabies famis/ ẽ valida Atuero cib⁹ nr̃/ digne susceptus. q: vero bono replet/ vere saciat/ aut p magna pte famẽ sedat. Alioq̃n timeat/ q̃ nõ min⁹ aut plusq̃ añ dimittiꝝ inanis/ ne iudiciũ sibi mãducet ⁊ bibat ℭ Cõtẽplabarꝫ sacietatꝫ hoc bonũ simꝫ ⁊ rpiebaris o btã. ꝓterea nusq̃ i te dñabaꝝ vana gl'a/ q̃m replebat totã/ eucharistia. Nec erat loc⁹ in te vanitati. nec duplicitati. nec falcitati/ quã funditus occupabat ỽitas simplex ⁊ solida. Quid eñ q̃reres in celo. aut q̃d velles sup terrã. ꝓter vnã hãc rẽ solã. optimã ⁊ eternã. dicẽs ex sñia. Et ps mea de⁹ in eternũ Plane. nimis auar⁹ est/ cui tãta ps ñ sufficiẽ. ĩmo mis'r⁹ ⁊ paup⁹ q̃ pt̃ hãc aliã q̃rit. Sũt q̃ te mariã de inani gl'atiõe vellẽt natare. q: cũ exultatiõe spũs ꝓtulisti Ecce eĩ ex ℞ btã̃ me dicẽt oẽs gñatiões. q: fecẽ mihi magna q̃ potẽs ẽ. Faciũt de te ẽm se iudiciũ. q̃ ad oẽz gl'ũiculeꝝ vẽtuz/ agitanꝫ vt arũdo. Nesciũt q̃nto hũilitatꝫ põdere stabilita eras: ñ i te sz in ꝺo salutari tuo. duz hec ꝓphica nũciatiõe pferrẽs. beatã me dicent omnes generationes.

Tertiũ bonum. Dele

ℭ Si delectatio ẽ ꝓceptio ꝺueniẽtꝫ (ceat ꝺiũcti/ aut ex hmõi ꝓceptiõe ꝺsurgit. Nihil ꝺo ꝺuẽienti⁹/ nihil intimi⁹ ꝺiũgiꝝ aĩe q̃ iste cib⁹ i q̃ rp̃s sumiꝝ. Delectat igiꝝ in sũmo. si sensus iteriores ipi⁹ aĩe siue mẽtꝫ/ purgati sũt i sũmo Figuraꝝ idcirco p mãna. de q̃ sapiẽs testis/ q̃ oẽ delectamẽtũ i se hẽbat. ℭ Deseꝝt aliq̃ ꝓceptibilr i sensib⁹ carnis/ ỽlẽtatiõez h⁹ pãis. Si ĩc iste a guilhelmo parisiẽsi mẽorat⁹ i rbetorica sua. q̃ p olfactũ ꝺgnoscebat locũ q̃ntũcũq; aliaꝫ icognitũ/ vbi repositꝰ erat dñs su⁹ Ita eĩ loq̃baꝝ de eucharistia Hui⁹ isup cibi gust⁹ ita sibi sapuit/ vt nõ ꝓtẽr⁹ comestiõe sacrañti/ vasculũ ruminaueret ligneũ ꝓtẽtiuũ ei⁹. Quid dicem⁹ de passis extasim sepe/ vl' p⁹ comestiõez hui⁹ sacramenti vel ad solũ ꝺuoti⁹ ituitũ: ℭ Possz hui⁹ ỽlectatiõis feruid⁹ ardo:̓ tot⁹ icẽdẽs/ tot⁹ liq̃faciẽs/ colligi p totũ ỽcursuz cãtici cãtic. sub alloq̃is amo:osis spõse ad spõsuz Videre ẽ illic. vt estuet affectib⁹. vt totũ scintillet amo:osuz ipi⁹ incẽdiũ. vulneraꝝ. lãguet. stipaꝝ fulciꝝ cadit ⁊ psalmaꝝ Ue illis q̃ aĩa nauseat sup cibo isto leuissimo. suspirans ad ollas carniũ egypti. allia po:ros ⁊ pepones. Ue alijs nec calidis nec frigidis. q̃ nauseã ⁊ vomitũ sui/ puocãt de o:e ỽi. q̃ suauitatẽ vnguẽti pdũt p muscas tepido:̓ ỽsideriox̓ moriẽtes. q̃ silẽs sũt ouis male fotꝫ. ⁊ iõ fetidꝫ vl' q̃ maio:i male dictiõe miscẽt fel i ℞ cibo ⁊ vinũ dãt mirratũ rp̃o/ puerse sumẽdo ℭ Cõtẽplabarꝫ ⁊ expiebarꝫ hãc ỽlectatiõez/ etiã in medijs dolo:ib⁹ o ỽgo btã. fiebat tibi in eucharistia dilect⁹ tu⁹ sic̃ fascicul⁹ mirre. suauis ⁊ amar⁹ Sz i ꝓsideratiõe ditatꝫ tot⁹ formos⁹ ⁊ suauis ⁊ carissim⁹ i ỽlicijs. ⁊ se tot⁹ ỽsiderabilis i exultatiõe spũs in ꝺo salutari. Sic nouissime legerꝫ ignatõ scribẽs Nõ te moueat inq̃s psecutiõis austeritas. sz exultet spũs tuus in deo salutari. (rat.

Quartũ bonũ. Robo

ℭ x

Educat panẽ ỽ tra q̃rit ps̃. cui⁹ effect⁹ subiũgiꝝ. ⁊ pãis cor: bõis ꝺfirmet Jũgit vinũ letificãs cor:. ⁊ oleũ deuotiõis/ faciẽ exhilarãs Hec st̃ tria q̃b⁹ isaac sua bñdictiõe suũ filiũ Jacob/ stabiliuit. Frumto iq̃t ⁊ vio stabiliui eũ Legiꝝ i figuraq; mr̃ fuꝝ Samuel' ãna/ comedit ⁊ bibit ⁊ vlt⁹ ex⁹ñ st ãplius i diuersa mutati Timeant illi p⁹ cibũ

istum mutabiliores effecti. quales notat apls Corinthijs loquēs. Jō iter vos ml'ti infirmi z ibecilles z dormiūt ml'ti. hoc de somno mort' vel corpis pt itelligi/seu mutabilitat' ad vicia. Cōtēplabar' z expiebar' corroboratōis hui' fructes O ma ria qualescebas z i aduersitatib' scl'i. quā nec ipa mors filij pstrauit in terrā. Stabat iuxta crucē ihu mr ei'. Hz ft'/suā ātipa ristasim. coadunak i se/ex circūstāte ñ pe netrāte Jrio. ac piñ fortificak Sedz Job pcussus vlcere pessimo. sedet i sterqlinio. vbi velut in throno regio ꝓcionatur. nec ñocētiā defit. n' fitatē. n' animi roburz virtutē amittit Quāuis aūt delectatio te neat opātē in opatiōe. nihilomin' tenz z ꝓtristatio q fm deū ē. Cur ita? Nimiz qz delectat Que rō? qz scit placere ꝺo Uñ b? certe qz l'pbat exercēs ad fructē vl' purgat z libat a reatu. l'erudit ad sapientiā. (get

Quintum bonū. Au//

Cōsequūk ista se mutuo in aīa nōdū p fecte charitat'. vigz. restauratio. satiatō. ꝺlectatio. roboratio. z augmītatio. Et rur sus sextū. qꝺ ē obdormitio. Collige siml' vnico psalmiste fbo/tres vltimos fruct' suos Dedisti inqt letitiā in corde meo. a fructu frumēti vini z olei sui. multiplica ti sūt Ecce post delectatiōez augmētū seu ml'riplicatiōez. Sedk obdormitio Jn pa ce in idipz dormiā z requescā. Cōtēpla bar' z expiebar' ꝺ augmītū p eucharistiā o btā Dixim? supra. qm̄ fctus eucharistie sacram̄talit̄er opak in sui digna pceptiōe Differt ex ꝺ matīe a sacram̄t' antiq legꝭ. qm̄ fctus inanis erat. si nō ex deuotione suscipiētū. aut si virtus erat in circūcisio ne erat lōge minor. Trāsibim? interea de augmīto fructū tuaꝝ o brissima brissimaꝝ Tu facta es nobis exēplar lōganimitat' efficacissimū. vt nō ita desideram? pegri nari a corpe/q̄n icolatū cedar p pacē z eq̄ nimitatē toleram?. Postulātes z spātes/ gre simul z gle/nos āpliorē cumulū rece pturos Cōfundāk z erubescāt negz spūs/ q̄ pastos hoc cibo dū ꝓsternere q̄rūt ele uāt. dū expugnāt/coronas fabricāt. dū se extollūt sup oē qꝺ ꝺr deus. videt inuidi/ stercoraz boiez quē suscitat dñs egenū ꝺ pluere z stercore erigit paupē. vt sedeat cū ꝓncipib' vñ excōicati sūt z solū gle teneat qꝺ appetētes/cecidēr vt vulgut i abyssuz.

Sextū bonū. Obdor

Felix ꝺo somn' suauis z (mire facit iocūdus. Hic aufert z ligat/sensus exteri orez. vt vigeat interior. Hz hic somnus extranea valde sz salutifera sōnia. suo mō pagit sepe vigilātiū opa. Sōnia hec si q/ ris/sūt dīna spectacula. ad q̄ nr spūs dor miēs/rapik z elenak. Pulcra valde sunt z iocūda z q̄ i stadiū ducāt oēz gl'az mūdi. cū ista q̄ dicebat. Regnū mūdi z oēz orna tū eius ꝓtēpsi Cōtēplabar' z expiebar' freqnter hec sōnia o serenissima feiaꝝ Le gim? de ꝓginali spōso tuo Joseph: q̄ plu ries corpalit dormiēs/acceperit dīnas re uelatōes Tu corpaliter vigilās. sz p ꝓtē/ platōis extasim dormiens/mirabiliorez respexisti. Signū tue dormitōis post cō ceptionem filij notat Lucas dicēs Exur gēs aūt maria in dieb' illis/abijt in mon tana cū festinatiōe Uñ pcor exurgēs fui/ sti/si nō a sōno q̄ꝺā nō tā sensuali q̄z spūa li. z ꝺ in ꝓtēplatiōe: q̄tinus sedula fieres ministratrix in actiōe: O cioso? em̄ est se dere vl' dormire. actiuorum exurgere z p gredi. Ue nūq̄z soporatis in hoc sōno reqei spūalis Torq̄t eos insania vigiliaꝝ huius scl'i sequūk fantasias z freneses ca pitis sui. furiūt. mouēt lites. neq̄ūt cate/ nis pceptoꝝ teneri. lacerāt occurrētes. di scerpūt se. reuersant. nesciētes q̄ꝺ dicant. neq̄ de q̄b affirmāt. accipiunt vmbras z falsa simulacra p veris rebꝰ q̄ sole sūt eter ne. eoꝝ ꝺo silitudies sūt flexibiles z incer te At cū dormiētes mūdo z vigilātes ꝺo/ videt fa. sz ab insanis istis irridēk vt īsa/ ni. Rō qz nō capiūt ea q̄ fra sunt. sed vm bratilia videt sub imagine vanitatis. que par est leuib' vētis. volucriq̄z silia somno Hinc iplacabilis rixa ꝺ spiritales per mūdanos. hinc subsannatiōes z pugne. Uolūt nēpe spiritales ad sanitatē ducere frenēticos istos. at sibimet sapiētes. sibi diuites. suis in malis ridētes z cātātes/ refugiūt odiūt z plequūk. Dixit ci insipi/ ens i corde suo. ñ ē de? Dixit z sapiēti ātꝺie. vbi ē de? tu?. Sapiēs z fideꝰ oñdit sa crata hostiā. z ꝺt. h ē ꝺus meus. Protin? extollūt risuz. subsānāt z blasphemāt Du rus ē h fmo vꝺs pōt eū audire? Cōtēpla bar' o ego tales benigna ꝓpiciebar' z ora bas. z mentē optabas eis meliorem dari

Septimū bonū La-

Debilitat itaq; fomes carnis cō (ro fuit cupiscēs t tyrānisās a duct⁹ spūs dū rite sumit iste cib⁹ vitalis. Gustato q̄pe spiritu. desipit caro. Cōtēplabar; expta (nō nouiter) bonū istō o maria. q̄pe fomites oēm carnis extinxerat ꝓbū in te caro fēm Utq; ꝯo passionabiliter a liq̄ moueba; tractauim⁹ q̄dam dragmate cātici tui. Gz videre me videor subsannātes insanos legē t eucharistiā dei nr̄i. Ecce iq̄t ꝓmittis p eucharistiā carnē subseruitute redigi. q̄ plerūq; seuit acrius. impugnat acerbi⁹ Exēplū de apl'o vr̄o sumite. q̄ dicebat. Castigo corp⁹ meū t in fuitutē redigo. nihilomin⁹ sub pōdere ei⁹ pssus gemebat. Nō qō volo facio Et rursus Uelle mihi adiacet. posse aūt n̄ inuenio. Hinc exclamabat. Infelix ego hō q̄s liberabit me de corpe mortis hui⁹? Accipiat vero q̄sq; opposuerit talia. dictum qō ꝓtinuo subiūxerit/q̄si talib⁹ sibiq; rūdēs Gr̄a di supple libauit me p Jhm xp̄m. Et vbi g̃tia si n̄ in eucharistia ꝓfertur dispositi?

Dudū in re sil'i/ml'tas assignauim⁹ rōes. fere viginti. cur nō sp ꝓceditur sentimūtū spūs. extinguēs fomitē carnis actuales. Tres sūt ꝓncipales. hūiliatō. patiētia seu ꝓbatio. t coronatio. Procedimus nunc alia via/trāseuntes ad octauum eucharistie bonum. (dominatur.

Octauū bonū Mēs

Si mēs in sacro eucharistie subiicit se fideliter deo. subiectā hēbit pfecto carnē Dixit dns ad Cayn. Sub te erit appetitus tuus t tu dnaber; illius. Intellexer̄t B aliq̄ dictū de appetitu volūtario t libo Gz illi fm aristi; rō dnāt regaliter. qz pōt ꝓdicere nec obedire. tāq; liba ꝓdictorie ī seipa. Dnāt aūt rō cū volūtate/appetitui sensitiuo fuilit t despotice. qz pōt rebz/rebellātē coercere. Atsi nō pōt t vult/liberat a culpa. si mēs sit in gr̄a. sub lege xp̄i/ane libtat. Cōtēplabar; hec dū viueres ꝓgo brā Colligebas ex hac radice cām asfriōis filij tui Jugū ei meū suaue ē. t on⁹ meū leue. Dez aliq̄s q̄ntūlibz onerat⁹ pōdere carnis. tollat supra se iugū xp̄i/vl' in baptismo l' ī eucharistie sacro/vl' in pñie lauacro/ꝓfestim efficietur dign⁹ ciuis vite eterne. Tradebāt pbi felicitatē aliquā nos posse ꝓsecq. Gz o bone de⁹ p quāta tēpoz dispēdia/p q̄t exercitia virtutū moraliū. p quā rarā t artā prudēcie semitā t directiōz/paucissimis datā. xp̄s nr̄/vno mōito viā ad brītudinē. nō q̄lēcūq; sed eternā aperit. Qui crediderit t baptisat⁹ fu. sal. erit. Et rursus pro re nr̄a. Q̄q; māducauerit ex hoc pane/viuet ī eternū

Deniq; legē dedit quā obseruat Si septies. imo septuagesies septies peccauerit dē̄ t dixerit. penitet me. iubet vt dimittat ei. Hō est min⁹ mificoz/vt nō dimittat sibi dicenti penitet me. Plene sunt exēplis scpte sue. de publicāis. de pcōrib⁹. de adultera. de latrone. de petro Quis vero nesciat. q̄n mēs eucharistie sacro se rite subiiciēs. dicat ex aio. penitet me Quo dicto/vincit carnē/vt nō sibi rebellis sit ad pditionē si nō spōte se dederit rursus mācipiū sibi. Fua vilis effecta p indignā libidinē aut furorē. Ast forte dicet aliq̄s. Dñationē mēt; supra carnē/eē fragilem/fuitutiq; pclue. Fatemur. qm̄ t thesauz n̄m/habem⁹ ī vasis fictilib⁹. ne q̄s gl'iet. sz assit robur fidei q̄ p dilectōz operat. Accedat fides hmōi mēs vtiq; dīna fiet inuincibilis. Poterit q̄dē a corpore violēta morte tolli. sz ñ vincet. imo victrix coronabit. Nolo p exēpla singl'a morari. Turba martiz oīm/ō oīni etate sexu/p fert testimoniū/oīni exceptiōe vl' calūnia mai⁹. q̄z plīmi sub eodē pene mōito. de reprob⁹ p oēz vitā fuis sue carnis. fecit fides xp̄i/dare carnē suā ad mortē. Roma n⁹. Benesi⁹. Josias. latro bon⁹. mille alij tā subito mēs coz dnāta est carni. tā feliciter t fortiter ex ei⁹ subiectōe sunt in eternū triūphatores effecti. (nitiuā dat.

Nonū bonū. Vim ge- a

Libz hz B apīū dū nutrit⁹ medētē. vt tpe suo faciat habilē ad gnatōez. Sem̄ ei/su pfluū ē alūnti. ñ ī q̄li sz ī q̄nto puēit in stimul⁹ t tps amātiū. Plāe q̄n vēit plenitudo tp̄is/de⁹ ōdit cibū eucharistie. fec̄ p ipm mītē eē ꝓbigenā sterilitate ōpulsa Libus iste iuxta p̄missa. restaurat. satiat. ōlectat. roborat. auget. obdormire fac Quid ꝓsequēti⁹/q̄z vt vim genitiuā det Immisit dns sopoz ī adā. ex ei⁹ costa/vice seis statuit eā ī ml'ierē Mysteriū ē xp̄i dormiēt; ī cruce. t eccie spōse Hūc xp̄m iebriatū vino caritat; nudatū senioz iudaic⁹ fili⁹

irrisit z mlcdcr⁹ ē ¶ Lotēplaberʒ o maria qm̄ si mēs exēplo tuo sit dña/fit apta ad gnationē ꝓbi Tua ei interpretatio/dñaz ſoat Et certe ita decebat vt ad dñaz mitte rek ăgel⁹. ptu ꝯsecrădă dino. pkăqʒ dñm dñatiū. h̄ q ad lr̄az ō carnali gnatiōe ꝓbi ñ sec⁹ de gnatiōe mentali ¶ Lontempla barʒ/oia q̄ de spūali despōsatiōe dei z aie notata sunt in scripturʒ/pserim in cantī cis cătico⁹. Intelligebas oia quēadmo dū vergūt in hāc snīaz Ecce p anologiā/ virginalis alīq mēs/nutrita cibo vitali. manet i se tāqʒ i ciuitate .i. ciuiū vnitate. q̄ sūt cogitatōes z affectōes ordinate. Ci nitas hec est galilee/p trāsmigtionē eter nā. p volubilitatē obedietie. p rotā inter minabilē/circa btissimā trinitatē. Huic ciuitati nom̄ nazareth.ob florida ꝯuersa tiōez. Mittit ăgelus a deo/fortʒ scz ĩstin ctus diuus.ad mtē hāc ꝓginē/despōsatā sz nō in ꝯcupiscētia iūctaz. viro q̄ est sps suus intellectualis.sonās in augmtū Jō nomē eius Joseph.de domo Dauid regʒ vticz celestis manu fortʒ Et nom̄ ꝓginis maria q̄ dña.salutak vt gra plena.turbak vt verecūda.cogitat vt prudēs.q̄lis ē ista salutatio. Lōfortak.edocek.assecurak p in stinctū.qm̄ spūscūs supueniet in se puri ficās eū ab oīni ꝯcretiōe materiali.z virt⁹ altissimi/ꝓbū pāis/obūbrabit sibi p secre tū sui lūis illapsū Ideoqʒ z qō nascek ex il la scm̄. vocabit filius dei. Credit. optat. ꝯsentit z ꝯcipit.efficit verbigena mox vt obedietdo dixerit. Ecce ancilla d.f.m.fm ꝓ.tuū. ¶ Lōtēplabarʒ expiēs q̄tidie mētē tuā o maria filiū dei parturire. p amoro soz exercitia donoz.donec in bethleē do mo panis celestʒ nascerek. Dic iā nō puer sz vir pfectus. z collocarek nō in psepio. sz in throno pāis sūmi.z astares a dextris ei⁹ regina.q̄ oia ecce ꝓpleta sunt in te. Jō btā q̄ credidisti Jō p hāc btitudinē obse cram⁹/mites nr̄as tuis pcibꝰ dino germi ne repleat eucharistie sacer cibꝰ (formaī

¶ B ¶ Decimū bonū transſ//

¶ Nullus inuenirur illapsus intimior ī corporalibꝰ/q̄z vt cibꝰ ꝯuertak z transfor mek in cibatū. Manet iā nō in se sz in co medēte. viuit eius vita nō sua ¶ Dicim⁹ q̄ ex voce dñi dixerit Aug⁹. Libꝰ suz grā diū. Cresce z māducabis me. Nec tu me mutab is in te/sic cibū carnis tue. sed tu mutaberʒ in me. Notauit hāc intimitatē ꝓs q̄ olim sub nōie sapiētie posuisse se di xerat mēsā z miscuisse vinū. Nouissie cuz cenaret cū aplis Ecce inqt dispono vob regnū vt edatʒ bibatʒ sup mēsā meā. Pote rat infirmos aut carnales mouere vt cre derēt q̄ regnū di sit esca z pot⁹/nisi verba sapiētie ꝓsus nos a tl'i suspitōe redderēt alicōs. z apl's expsisset imo z ꝓs affirās set q̄ erūt in gl'ia sic ăgl'i di. q̄ nec nubent nec nubenk. pfecto nec ideo ꝯmedent aut bibēt cibū carnis Quid aūt sit iste pāis z iste cibꝰ regni celoz ōdit ꝓs ītelligi dum ait Qui māducat meā carnē z bibit meuz sanguinē ī me mānet ego ī eo Est igit hūc cibū māducare ī eo mānere ¶ Lōtēplaberʒ o sapiētissima feiaz qm̄ ī eucharistie scro fit trāsformatō pāis in ēntia sua remanē tibꝰ accīnbꝰ Atuero dū mēs ī deū transfor mak remanet q̄dē ēntia mētʒ/sz accidētia noua succedūt.nō fātastica nō materialia sz ōiformia.dīna claritate radiāte. Trās formāur inqt apl's ō claritate ī claritatez de claritate cōis notitie rōnal'adq̄site/in claritatē fidei deiformis īfuse. de claritate hac fidei/ī claritatē itelligētie z de hac de mū ī claritatē sapoꝛosez sapiētial'expiētie ¶ Expiebarʒ trāsformatōz istā in sūptōe sacri cibi. ꝓterea sic ō voluptuosis bruta libꝰ ꝯcludit phia apō boetiū/q̄ deformāt in beluas ita ō sapiētibꝰ elicit q̄ in deum trāsformāt Deniqʒ sic ꝓmi sūt belue vl' pe cora/in effigie corpis būani ita ō scōis re cte dicim⁹ q̄ sūt dī sub būana spē trāsfor mati felix h ui⁹ trāsformatōis ꝯgnitō. sed expimentum z sentimentū longe beat⁹

¶ Undecimū bonū. In ¶ E

Dederat olī dñs aie rōnali pigno (artat za sue dilectōis/pulcras arras sue despon satōis celū z terrā adei⁹ obsequm sil'z sola ciū. Lōtēpserāt has arras plūmi eē phorū atqꝫ eis oia viluerāt Dedit adextremuz se ipz piter ī arrā z pciū. dū ī h̄ sacro ꝯuiuio iuxta cāticū eccie/fuke gl'ie pign⁹ datur. ¶ Lōtēplabarʒ o dilectissima ml'iez sedu la mte cū grāz actōe pign⁹ z arrā despon satōis tue/nō in vna tm̄ sz ī glibz creatu rū rfulgere Dicebas ad ituitū cui⁹libꝫ ar rā hāc dilctōis sue ꝓtl'it mihi dñ⁹ spōs⁹ m̄⁹ Dedit oia mihi. z nō minus mihi qz cuz ml'z. imo tāto iocūdi⁹ q̄nto nulla sine so cio iocūda possessio. dedit oia mihi qua/

tinus ip̄z cū oīb⁹ sup oīa ꝓgnoscā. colā. diligā. laudē. t adorē. Dedit celū t terraz Quid eīs boz indigebat? Dedit t oīa q̄ in his sunt in ꝓsulatū vel famulatū Ecce pignus amoris. Addidit maiꝰ in reparōe. q̄ ꝓpter nimiā caritatē suam/ exinaniuit maiestatē suā. vt accipet cā mei. p me seruilē formā. frater effectus t filius. ex deo rege dño t pre. Creuit itaq̄ arra benignolētie simplicis/ in dilectiōez gtuite electōis Vñ dilectio nomē hz. Proinde plapsa ē dilectio in amicicia (q̄ addit ad dilectionē/ signa mutua cū cōicatōe secretoz) qñ cū boīb⁹ ꝓuersatus est Jā inq̄t nō dicam vos seruos sz amicos. Amicitia pinde plapsa est in zelū. ꝓpter singlaritatē aīcicie. q̄ nō ꝓpatiē societatē in amore. q̄lis ē spōsi ad spōsaz t eī. dū t si societas rūpit fedra pactōis Zelotipia hāc ꝓseqūtur inamoratio. q̄lē suo mō exprimur in stulte philocapt⁹ Hāc senserat q̄ lāguēs dicebat. vulnerata caritate ego sum. Postremo nil superest/ nisi plena t secura possessio. Hec nominat ꝓprie in bonū charitas. i. cara vnitas. ō q̄ seqñs ē vltimū eucharistie bonū.

D Buodecimū bonum

C Hic finis. h̄ ꝓplemētū oīm q̄ (vnit. dicta sunt aut dici pūt sup cibi istius laudib⁹. fructib⁹ t effectū. Totus ob h̄ mundus creatus ē exterior t interior. Ad q̄d ingēs? Certe ad vnitatē. vt oīa sint i vnū ꝓsūmata. hoc est illō ꝙbū de q̄ xp̄s. Porro vnū est necessariū. Et diuinus dionisius. omīa vno participāt Demū t ipe thologiā suā mysticā in vnione supra mētez ꝓstituit. Unionē hāc ꝓposuit spōsa ꝓ fine dilectōis sub osculi nōie. Osculet me oscolo oris sui Cōsonat apls. vnus pānis t vnū corpus multi sum⁹. oēs q̄ de vno pane t de vno calice ptícipam⁹. C Cōtēplaberis o bīssima btā ꝛ vnionē istā sub velaminib⁹ t symbolis/ multipliciter insinuatā. qualis erit in pria vna domus prīs t mānsiōes multe. t vnū ouile t vn⁹ pastor. vnus denarius diurnus. vna corona. vnū brauiū. vnus lectulus. vnus sinus. vnū cubiculū. vnus nidulus. vnus panis. vnū corpus. t vnus spūs. vnū gaudium penetrabas ꝓtēplās oēs has similitudines Hz nescio si difficili⁹ t ꝓfundius sit ad intelligēdū ꝙbū xp̄i/ q̄ dū trānsitur⁹ ad patrē orāret ꝓ electis vt sint vnū inq̄t ꝓsum mati i vnū Et rursus vt sint vnū sic̄ nos vnū sumus. Maioz itaq̄ vel singlarioz vnitas nulla est/ q̄z btā trinitatis. Magna igit t singlaris est vnitas oīm electoꝝ iter se/ t cū ōo Magna t admirabilis ē vnio hūanitatis xp̄i in vnitate psone verbi Hz si p intellectuz secludat vnio btīfica/ hec secūda erit inq̄z eligibilioz pma. C Da sapiētissima btōꝝ oīm. da posse me q̄tūq̄z in re tēra scribe/ qđ sentit aut sentire desiderat/ habes mēs mea. da te illustrāte t deo ꝓpicio/ aliq̄d balbutire Assumit in pmis manuductio imaginatōis. nō vt duret sz vt trāseat. Imaginet circlis more mathematico. ex cuius cētro medio indiuisibili penitus t vnico/ ptendāt linee recte/ vsq̄ ad qōlibz pūctū circūferentie C Trāscendat rō vel mēs imaginatiōem. t addat. q̄ cētz. hēat vim ꝓgnitiuaz. q̄lē hz āglis. hēat sil⁹ q̄libz linea recta/ a cētro egrediens ad circūferētia/ vim hmōi ꝓgnitiuā. Cōstat ex hac ypotesi/ q̄ q̄libz linea/ p ꝓgnitiōez nō solū p terminatōez/ attiget totū pūctū Neq̄z ei pōt dici q̄ ptē vnā vna. altera altera. solū apprehēdat. cū ps eius ñ sit. Cētrū sil⁹ itelliget singlas lineas a se ptēsas ad circūferētiā. maxīe si ponat q̄ iste sit ābit⁹ actiuitatis sue t ꝓgnitōis. C Ascēdat adhuc sublimi⁹ mēs nra t pōat q̄ illō cētrū spe itellectualis/ ñ accipiat ꝓgnitōez liea ꝛa se pgrediētū p ꝛceptōez cui⁹cūq̄z motōis obiectalis ab extra/ sz i se sit ex se sufficiēs oīm cognitō Ecce q̄ hucusq̄z/ nihil posuim⁹ a magnis t eleuatis phis alienū. Si dixerimus deū esse cētz tale. talis vna ē C Accedat mō fides aut intelligētia p fidē purgata. illustrata. robozata. eleuet mētez supra phias. seqñtiū solā expiētiaz effectuū/ ad inuestigatiōez cāe ꝓme. Doceat fides quēadmodū deus q̄si cētz iam positū. ñ educit ex se lineas/ aut circūferentiaz ex se causat extra p effectus. nisi pure libere/ ꝓtingēter. q̄z plāe/ bonoꝝ creature sue/ ñ eget. sufficiētissim⁹ p se sibi Porro sic ñ efficit aliq̄d extra se nisi pure ꝓtingēter/ Ita nec obijcit se p modū forme intelligibilis cuicūq̄z itellectui creato/ nisi pure. liber ꝓtingēter. sub q̄cūq̄z rōe Sic ista rō absoluta/ entis. Sit denoīatiua rō/ vnius/ p indiuisiōez sui. Sit denōiatiua rō ꝙi/ p ꝓpatōez ad itellectū. Sit denōiatiua rō bōi/ p ꝓpatōez ad appetitū. maxime ad appetitū rōnalē vel intellectiuū seu mētalē

q; ꝓprie solus talis est primi boni capax ⁊ eius priceps esse põt sic̃ ⁊ intellect⁹ primi veri ¶ Cõseqũter adiuuet imbecillitatez nr̃e m̃it; /illustratio tua ꝺ̃ne sapiẽtissima! q̃tin⁹ ista quã q̃rim⁹ vnionẽ/ attingam⁹. Etsi nõ hic p expiẽtiã facialẽ. saltẽ p intelligentiã discretiuã ⁊ pceptionẽ directiuã ¶ Cõcessuz inuenio ⁊deductũ a magnis mũdi phis. maxie platonic; q̃ p virtutes purgati animi. põt intellect⁹ separ⁹a corpore/ vniri formari sustẽtari in deo/ primo ⁊ vnico oĩm centro Cõcessit hoc aduersarius nr̃ pcacissim⁹ Auerrois. Errauer̃t mĩ isti ⁊ defecerũt scrutãtes scrutinio. q; viã ⁊ hostiũ scalã ⁊ vehiclm̃ pueniẽdi nõ habuerũt aut reiecerũt dñm nr̃m Jhm xp̃m Rursus q; deũ nõ sic̃ deũ gl̃ificauerunt bñ viuẽdo ⁊ bũil̃r gr̃as agẽdo. pieq; colendo erat eo; intelligẽtia discretiua/ nõ sat; q̃dez clara de deo sup hic ⁊ nũc. q̃lẽ bñt et demões. sed sine bũilitate ⁊ pietate ⁊ duo tõez caritate Jn elatõe ocl'o; in exaltatõe cordis. in suis nõ dei viribꝫ spem hñtes. Uenit xp̃s tu⁹ ⁊ nr̃ o bñdicta/ se viã ⁊ exẽplar opposite bũilitat; exhibuit fẽcus obediẽs deo vsq; ad mortẽ. mortez aũt crucis q; nil abiect⁹ poterat cogitari Cur sic? vt elevat⁹ a terra. i. ab omiby q̃ terreni hõies querere põt traberet ad se oĩa. tã exemplo tũ .q̃ auxilio inuisibili. Postremo q; trãsiturus erat ad patrẽ. etiã corpal'r/ videtibus discipl'is q̃bꝫ cũ eras bũilia creaka; reliq̃t hoc pign⁹ dilectõis/ hãc arram eucharistie/ q̃ nos ꝺsummat in vnũ Plã q̃d dici põt vnitius/ q̃ q̃ mãducat meã carnẽ et bibit meũ sanguinẽ in me manet et ego in eo. De inesse ⁊ mãsione sup admirabil' p⁹s ista sentẽtia. Qui mãducat meũ carnez ⁊ bibit meũ sanguinẽ ĩ me mãet ⁊ ego in eo nec minus admirãda sil'⁊ ãplexãda que seq̃tur . Sic̃ me misit viuẽs p̃ ⁊ ego viuo ꝓpter patrẽ. ⁊ q̃ mãducat me/ ⁊ ipe viuet ꝓpt̃ me. Deniq; subdit. Qui mãducat hũc panẽ viuet ĩeternũ. Et qm̃ alio tẽpe et loco x̃ps ait. Jn domo p̃ris mei mãsiones multe sunt . Et itez de diligẽti se. Et pater me⁹ inq̃t diliget eũ .et ad euz veniẽ⁹ et mansionẽ apũ eũ faciem⁹. Subdãus aliq̃ ũ huismõi mãsione . p quã nr̃ emanuel qũ interp̃tatum ẽ nobiscũ ũ⁹/ manz ĩ mãducãte et mãducãs in eo ¶ Mãsio ĩ alio p̃supponit eẽ in. Sũt aũt fm gramaticos xvi modi essendi in q̃s phs restringit ad octo. addũt aliq̃ nonũ Sz sub ꝺpẽdio dicamus q; eẽ ĩ alio maxime p mãsionẽ dic̃ duo. Dicit em̃ distinctõez aliquã. q; nihil vnũ penit⁹/ sine q̃uis distinctõe realil' rõne substãtiali vl' accedẽtali/ absoluta vl' relatia/ ũz esse in aliquo. licet bene ꝺcedãus aliq̃d esse idẽ sibꝫ̃p̃i. resoluẽdo locutõz ad hãc negatiaz. q; idẽ nõ differt a se ipo. Alterũ qũ inportat mãsio ũt q̃ndam vniõez seu ꝺuẽiẽtiã duoz ĩ aliq̃ q̃i ẽtio. sive illũ ẽ tiũ sit substãtia/ sive sit res aliq̃ ẽlatiasive sit accidẽs absolutũ sive relatiuũ Sublata em̃ p intellectũ oĩi⁹ uenientia ad invicem/ non remanez mõ⁹/ cu vna res dicere ẽ esse in altera. Fiat hoc p̃spicuũ q̃squis mõs essendi in/ discutere voluerit. Sz veniamus ad ꝺpendiũ sup ꝓpõita mansiõe. ¶ Mansio mutua mãducãtis cũ mãducato in eucharistie sacramẽto/ mãifestã bz mãducantis ⁊ mãducati distictiõem ⁊ diuersitatẽ. Supest idcirco solum inuestigare/ q̃d est illũ in quo vniũt. Et ꝓmo dici neq̃t q; vnianꝫ in eadẽ essentia. sic̃ tres p̃sone distincte/ sũt eiusdẽ penit⁹ essenne Uñ ꝺsurgit q; p̃ est in filio. ⁊ filius in patre. ⁊ spũsc̃. p circũincessiõez. q̃ nulla p̃t esse maioz. Sic em̃ euãgeliũ sc̃i Johis incipit. Jn ꝓncipio erat ꝺ̃bũ. ⁊ ꝺ̃bum erat apud deũ. Sz neq; est ista vnio in idẽptitate relatiua p̃sone. quẽadmoduz in x̃po tres nate vniũtur. Pozro nõ est vnio q̃ ẽ p participatõez carnis eiusdẽ. qũo tu btã ꝺ̃go cũ filio tuo/ cõionẽ sortita es. vt dicer̃ singl'r. dñs tecũ. ⁊ q; filio tuo singulare ꝓparasti hospiciũ ¶ Mãsio quã inquirimus/ nõ tm̃mõ gñalis in exist̃tia. ¶ q̃ deus ũz esse in reb⁹ p potẽtiã. p̃ntiam. ⁊ essentiã. fm triplex genus cause Efficiẽtis qua dicit esse in reb⁹. appropriate ad potẽtiã. formalis ad p̃ntiã. ⁊ finalis ad essentiam. Dm̃ hoc mõ/ est in re q̃libet. vsq; ad insensibilia ⁊ demones Jmo ⁊si p impossibile res nõ dependerent a deo in aliquo genere cause/ tñ ꝓpter ĩmensitatẽ suã dicer̃ deus/ adhuc esset in reb⁹. q; videl; res nõ essent sine deo/ ipas penetrãte. neq; deus sine eis ¶ Sz neq; mãsio quã q̃rim⁹/ fundatur sufficiẽter in coniunctione donorum non gratificantium. q̃lia nũerauit apl's. de diuisione gr̃arum loquens. q̃ lz sint a spũsc̃. p̃nt nihilominus esse sine ipo. supplẽt doctores gr̃ificãte vel acceptãte. q; ꝺstat istas gr̃as/ esse ñ posse. ipo

Demansion

¶F

¶B

¶D

nō opante. ſm triplex genus cauſe. imo ſi ſcrutamur acutius/nlla res poteſt dici eſſe in deo et econuerſo/ niſi ſm aliquam habitudinem cauſe vel ꝓductionis vel cōicationis.accipiendo ample;nomē cauſe ad creationem ⁊ cōſeruationē. Et ſic̄ Richar. extendit in diuinis ad ꝓductionē ꝑſonaruꝫ. ſꝫ nō admittitur a moderuis. Sic enī pater eſt in filio.q; cōmunicat eſſentiā quam habet primitus et fontaliter/ꝓducendo filium.et non q; ſit ꝑfectior filio vl'filius imꝑfectior.ſed hec eſt ꝓductio ex ꝓprietate primi principij. ſicut eſt ex ꝓprietate filij q; recipiat a patre totū qō eſt patris.ſeduſa primitate ꝓducendi naturali modo filiū alterum. cōmunicat nihilominus primitatez reſpectu ſpirationis ſpūſſancti modo liberali. Sanctus vero ſpūs non poteſt vltra habere primitatē/ niſi reſpectu ꝓductiōis creaturaꝝ vt vnum principiū cum patre ⁊ filio. ¶ Hanſionis cōuenientia quā inq̄rimus/ cōſiſtit in habitu vel actu vel vtroq;/gratie gratū facientis. vl'cōſūmate ſicut in patria. vel inchoate ſicut in via cōſonāt doctores. Sequitur ex premiſſis ꝑ indirectum. Stemus igitur in hac veritate ⁊ videbimus quō ſunt in domo patris/multe manſiones et tamē vnica eſt. Multe quidē/ꝓpter multitudinē ſingulariū gr̄aꝝ formaliū.differentium in ꝑfectione. ſicut ſtella differt a ſtella ſm ap'm i hoc ꝓpoſito. Eſt aūt vnica/gratia gratificans obiectaliter.clarius et abſcurius non in actu ſuo intrinſeco(qui certe vnicus eſt.et immenſus et idem) ſed in effectu extrinſeco. Sic ſalvatur illud de ꝑſa q; vna vox eſt letantiuꝫ et vn⁹ ardor cordiū. Trahit ad idē illō pſ̄. In voce exultationis et ſalutis ſonus epulantis. Non dicit in vocibus et ſonis. nec dicit in vna voce et ſono. Traheret nos ſi ſequi vellemus/ad ampliſſimā iſtam de cāticis materiam ⁊ armoniam quēadmoduꝫ vnica ē ſimphonia i vniuerſo tāq̄ i orgāo magq̄ vnica vox ē. ⁊ vn⁹ ſon⁹. vl' vniſon⁹ cōcentus. Unde et armonia ⁊ cōcentus et ſimphonia ⁊ vniſonū vel monicordū/ ſua interpretatione dicunt ab vnitate. Et hoc quidem gratiſſime et ap̄priatiſſime ad verſum pſalmiſte nūc inductum. Cōſonat admanducationē vel epulationē euchariſtie qui reſpicit inſup ſimphoniā illā et chorū: dum occiſo vitulo ſaginato ꝓ redditu filiū/dicebat pater euāgelicus/duro et diſſono fratri. Epulari et gaudere optebat Ex alibi copioſiſſime materia hec(vtinā ſaluberiter) a nobis tractata eſt i vtraq; lingua

¶ Hanſionis hui⁹ conuenientia. ex ſit vnica in radice gratie gratū facientis. ſortitur nihilominus notiones plurimas ſine numero ꝑ ſcripturas ſacras. Et hoc expediēs eſt ſcire ſimul ⁊ notare. ꝓpter amplificatōez ſanctaꝝ meditationū. ⁊ affectionū deuotarū conſequēdā. q̄uis hoc nequeat ad plenuꝫ fieri. niſi fuerit hō ſpūalis effect⁹. ⁊ q̄ſi tot⁹ deiformis: aut deiformat⁹. aut deificatus. ſm varios grad⁹ gr̄e in via. ⁊ conſūmatōis in p̄ria. Dicit(exempli gr̄a) māſio dei in hoīe ⁊ hoīs in deo. vt hic. Dicit viuificatio ⁊ habitio vite eterne. ſaltē in radice. vt hic viuet in eternū q; ſuā gr̄aꝫ habet. dicit aūt ap'lus q; gr̄a dei ē vita eterna. Dicit ⁊ oſculū oris ſponſi. qō petit ſponſa. Dicit lac ⁊ vinū. et vnguēta ⁊ oleū effuſuꝫ. ⁊ tractus. ⁊ pulſus ad ſpōſuꝫ. Dicit introductio in cellaria. cōiūctio dilecti inter vbera ſpōſe. tanq̄ faſciculꝰ mirre. Dicit ſu⁹ decor. ſua quies i lectulo floꝛido. Hoc eſt donū ꝑfectū de ſurſum deſcēdens nō aſcēdens de deoꝛſuꝫ. Hec eſt ſapia diuinit⁹ inſpirata cū ſuis laudib⁹ vniuerſis. Hoc diuinū ſilentiū. hoc ſibul⁹ aure tenuis. hoc ſuſurriū verbi abſcōditi. hoc vox q̄ſi aure lenis. imo ⁊ tonitrui magni. ⁊ vt ad vnū colligam⁹ innumera. quicq̄d ſonat māſionē/vel habitationē/vel inheſionem/vel vnitatē vni⁹ corꝑis ⁊ vni⁹ ſpirit⁹. aīe cū deo. ſponſe cū ſpōſo. vnice cū vnico. ſub gr̄e gratificātis noīe ⁊ radice p̄ncipio forma ⁊ fine. vnico vocabulo dak intelligi qō eſt manere in xp̄o ꝑ mutuū gr̄e ꝓplerū. Inuenies aūt ſp in hac māſione q̄olibet noiek habitudinē cauſe ad cauſatū ⁊ econtra. Sic materia de q̄ min⁹ videk/ꝺ eſſe in forma. nedū qꝛ recipit influxū formalē ab ea. ſed qꝛ coicat ſibi potētialitatē ſubiectiuā. vt ſubſtet i ea ſic̄ in materia. q̄uis ꝺ ſolū patiēs/mihilomin⁹ appetitiua ſil'eſt. vt accipiat formā. vt ꝑficiak ab ea. Sic locatū apperit locū vt ꝓſeruek. ⁊ loc⁹ locatuꝫ vt ꝓſeruet ip̄m. Sil'de⁹ q̄ bonoꝝ noſtroꝝ nō eget/vult gratuita pietate coicare ſe creature ſue. p̄ſertim rōnali. q̄ coicatio ꝺ inhabitatio ſm triplex gen⁹ cauſe. extendendo ad creationē ⁊ ꝓſeruatōez ⁊ obiectalē motōez vel īmutatōez/vocabulū cauſe. Plurimuꝫ eſt iſta conſideratio/ꝓ cognitōe q̄ditatis ipſi⁹ māſionis rei i deo. iuxta illud philoſophi

cū/qđ paul⁹ theologicū fecē. Jn ip̄o viuim⁹ mouemur ⁊ sum⁹. Jam porro ꝓuertibile dicere ē. de⁹ in rebꝰ suis ē p potētiā p̄nīā ⁊ essentiā mō dicto. Dz in aliq̄bꝰ vltra simplex esse/ꝓfert bñ esse. maxie p gr̄az ⁊ gl'iam. Et hec inhabitatio respicit influentiā diuinā que supaddit ad naturā ⁊ eētiā. ¶ Danationis hui⁹ ꝓueniētiā gratuitā. pfecto felix q̄ possederit habitualit. felicior q̄ actualit cū habitu. Dz felicissim⁹ q̄ reuelata facie/ trāsformat⁹ fuerit in eādē imaginē. de claritate in claritatē tanq̄z a dñi spū act⁹ duct⁹ ⁊ tract⁹ ita q̄ sentiat p illūiatos cordis oc'los (sicut impcak apl's) supeminētē scie/caritatem x̄pi. hoc ē gr̄az hāc ꝓtūgentē. ⁊ carāvnitatē ad simplificā deitatē. Dulti q̄dē sunt qui hñt in habitu. sicut pueri nouit baptisati. Dulti q̄ in actu possident ⁊ exercent dū merent. Dz paucissimoꝝ est sentire distincte ⁊ apte/nexū istū. māsionē istā. vocez istā. p̄ter occursatōes curarū in memoria. fantasiaꝝ in intelligētia. ⁊ ꝓcupiaꝝ (q̄uis mīme crimialiū) in volitiua vel affectiua. Sentiūt hāc gr̄az inhabitatōis x̄pi ⁊ spūs sancti/q̄ cū ap'o mēte excedūt deo. q̄ p̄terea sentiūt opatōez intra se verbi dei. De q̄ dic̄ idē ap's. q⁹ viu⁹ ē sermo dei. q⁹ loq̄ pōt cuz quolibet. ⁊ efficaxꝝ ⁊ penetrabilioꝝ oñi gladio ancipite. quē gladiū venit x̄ps mittere in terrā. vt ptrāseat vsq̄z ad diuisionē aīe ⁊ spūs. vt ferat spūs sursum ⁊ aīa maneat deorsuz. qđ fieri nequit nisi maxia par fuerit ⁊ silentiū tam sursuz q̄z deorsuz. nisi p̄terea fuerit diuisio ꝓpagū ⁊ medullarū ⁊ cogitationū ⁊ affectionū naturaliū/sese ꝓplectentiū. Fiat etiā discretio cogitationū ⁊ intentionū simpliciū naturalit' adq̄sitaꝝ vel adq̄sibiliū. ⁊ remaneat in sentimēto ⁊ exꝑiencia/solus felix iste ⁊ gratuit⁹ deiformis illa⁹ psus ⁊ influx⁹ spūs ih̄u x̄pi. pl⁹ supeminēs in spū ⁊ mēte sup aīam/q̄z distat celū a tra. Dicim⁹ opatōez vitalē nō ita penit⁹ esse eādem in spū vel cuz spū ⁊ aīa. ¶ Sentiunt hāc gr̄az actualē ⁊ exꝑimētalē. nō q̄dē oēs q̄ digne māducāt corꝑ⁹ x̄pi. ⁊ in q̄bꝰ manet x̄ps ⁊ ipi in x̄po. sicut mō dicebam⁹. Sed ve etiā cordi hois qđ prauū ē ⁊ inscrutabile. q⁹ putauerūt aliq̄ gloriātes in se/⁊ habētes cor elatū ⁊ exaltatū/⁊ elatos oc'los ambulātes i magnis ⁊ mirabilibꝰ sup se/ neq̄z hūilit' sentiētes. Putauerūt in q̄z/ vel ex cōsuetudie sensuū exercitatoꝝ sic̄ aliq̄n fit in hūtibꝰ ꝓsuetudinē ꝓpetādi/vel ex diabolica illusiōe excecāte cor/iusto sz occulto dei iudicio tāq̄z i somno gui. sentire distiguere ⁊ exꝑiri/ i se regnū dei ℏ intra se. ⁊ dicere exsnia. Defecit caro ⁊ cor meū/de⁹ cordis mei ⁊ ps mea de⁹ i eternū. sed mētebak iniq̄tas sibi. Beata igit ⁊ ter beata sp̄ hūilitas. quā sol⁹ docet ⁊ dat ille q̄ ait. Discite a me q⁹ mitis sū hūilis corde. Deniq̄z. btūs vir q̄ sp̄ ē pauid⁹ ⁊ exultās i tremore ꝓplēs illō qđ est oīs hō. Deū time ⁊ mādata ei⁹ ob hoc. Hō q⁹ timor hūan⁹ mūdan⁹ ⁊ fluilis/stet cū caritate q̄ talē oēm timorē mittit foras. Dz ñ illū pfecto castū. q⁹ manet i eternuz. Iuget port⁹ assidue vsq̄z ad gl'iaz ꝓfirmatā. i q̄ firmat⁹ ⁊ sistit. Manifestū ē igit magnū pietatis sacramētū. qđ manifestū ē i carne. iustificatū i spū. ⁊ ē assumptū in gl'ia. Hec̄z minus mirabilit' i hac sacra māducatōe sacramētū ℏ pietatis exbibet. qđ q̄dē manifestū est i sensibilibꝰ signis panis ⁊ vini velut in carne. sz p gr̄az cū fide spe ⁊ caritate iustificat hoīs spīm. ⁊ quodāmō assumit i gl'ia q⁹ fides dirigit ad imaginē specularē gl'ie dei. Spes erigit vsq̄z ad interiora velamis eiusdē gl'ie dei. Caritas vo se erigit subintrat ⁊ appēdit ⁊ astrigit dicēs. Jnueni quē diligit aīa mea. tenui eū nec dimittā. Subintrat devot⁹ ei⁹ ē sinamitis ad helizeū. viuit dñs ⁊ viuit aīa mea. q⁹ nō dimittā te. Appēdā te inq̄t aīa i cāticis ⁊ introducā te in domū mr̄is mee ⁊ i cubiculū genitricis mee. Felix introductō. ⁊ nota sūt q̄ sequūt. Quest⁹ ꝓtea magn⁹ ē pietas ℏ/cū sufficiētia. Reponit ei cor hois i sede sua. ⁊ i cētro. ⁊ i loco q̄z p̄rim⁹ dū pl⁹ ē cor assimilatū. depuratū ⁊ illūiatū. cū pondere maioris caritatis Exēplū in magnete ferꝝ trabēte. nūc vehemēt⁹. nūc remiss⁹. p q̄litate medioꝝ. nā si circūliniat ferꝝ p alliū/ suspēdit vis attractiua. Pietas itaq̄z subinde valet ad oia q̄ñ reddere docet ⁊ ordinare. put vnicuiq̄z debitū ē. deo sibi ⁊ pcio. fm gen⁹ oē passionū vl' affectionū vt gaudeat speret timeat ⁊ doleat sic̄ oportet moderate fm circūstātias oēs. put sapiēs iudicabit. ⁊ debita pi cordis armonia suadebit. ¶ Dicam⁹ p̄terea q⁹ māsio mutua māducātis ℏ sacramentū cū x̄po māducato saluari nō pōt neq̄z cogīsci sine cordis mentalis motu. Jta enī dicebat berñ. pluries exꝑt⁹/sentire se p̄tia verbi ex motu cordis. intellige mētalis. Uñ etsi nō nulli voluerit hāc māsionē posuisse sine habitu gr̄e/distincto a spūsco/ nulli tñ negauc

rũt motũ cordis distictũ tã a deo q̃z a corde seu mẽte cordis. q̃ mot⁹ cordis tot⁹ fit supernaturaliꝛ p infusionẽ ac illapsũ spũscti mouẽtis cor. q̃lit nulla facere posset creatura. ĩmo nec ipa mẽs sola/taliter se mouere possz q̃uis sit instrumẽtũ seipm mouẽs. sz nõ tali motu deiformi/ nisi dek a spũscõ. Iste ãt mot⁹ ẽ nec⁹ ipe medi⁹/ q̃ xps est in mãducãte se digne actualiter. ꝛ mãducãs in eo. ita q̃ recipiẽs istũ motũ/ tãq̃z si corda musicalis peuriẽdo sonore moneret. reddit illũ motũ ꝛ istũ sonũ deo. quẽ admodũ filꝰ recipiens spiñsanctũ a pr̃e p inspiratõez actiuã pr̃is. reddit p eãdem vim spiratiuã quã recipit/ spiñsanctũ pr̃i. Agit q̃ ꝛ agit aia/ mãducãs actualiter digne xpm ꝛ in eo manẽs. q̃ sez facit illũ actũ p acceptõez ꝛ redditõez spontaneã/ esse suũ. Qualis ãt sit iste motus aut q̃d. dicerũt aliq̃ nõ esse rẽ absolutã vel formã. vel respectiuã seu relatiuã. Alij q̃ ẽ ꝯplere significabile. sez aiaz sic se hr̃e. Alij formã posuerũt esse absolutã de genere q̃litatis. Alij tenẽres idẽ q̃ siml̃ ẽ forma respectiua. addiderũt subiectũ denoiare esse tale vitaliter imutatũ ꝛ deo acceptũ. vñ nec tali denoiatõe/ posset informare subiectũ nõ cognitiuũ vel affectiuũ. Et q̃m de⁹ nõ põt esse tal̃ forma ꝯstituẽs vl̃ informãs ꝛ relatiua depẽdẽs/ iure dãnat⁹ ẽ parisi⁹ articul⁹ tali positõi fauẽs. Silr̃ decretalibꝫ sũmoꝝ põtificũ. q̃ de⁹ sol⁹ ẽ formalis bitudo. siue lumẽ glie. nihil actu supaddito. Nec celeb rim⁹ ille hugo. neq̃z mgr̃ sniaꝝ/ vnq̃z ita ponere voluerũt. q̃lit ip̃oba q̃ũdã subtilitas sine modestia sine freno furiose se agẽs trahere conata ẽ. Ptz ad extremũ sẽsus apli ci ẏbi. vnũ corp⁹ ꝛ vn⁹ spũs ꝛ vn⁹ panis sum⁹. Et alter⁹ luce Erat cor vnũ ꝛ aia vna. Intellect⁹ insup tot⁹ illi⁹ celestis ſmõis nocte ionis scã p tria capl̃a. Libet exclamare cũ xp̃ba cãticũ illũ. Ecce q̃z bonũ ꝛ q̃z iocundũ hitare frẽs ĩ vnũ. Hic vnguẽtũ ĩ capite xp̃o. xp̃i aũt caput de⁹ ẽ. Reliq̃ ãt q̃libz creatura. maxie aũt rõnalis. ẽ corp⁹ ei⁹. vestimẽtũ ei⁹. mõs ei⁹. Bons q̃dẽ hermon p̃ius anathematisat⁹. ꝛ mõs syon iustificat⁹ Et q̃d ros nisi gr̃osus illapsus illi⁹. Ego ros ꝛ isrl̃ q̃si liliũ germiabit. Deniq̃z dak credi. dak etiã sciri. dak ꝛ aliq̃liter itelligi. sz q̃z beat⁹ erit ꝛ expiri/ qũo de⁹ hospes gl̃iosissimus/ erit oĩa in oĩb modis vt potuim⁹ exp̃positis. Sz pl⁹ docebit ẏbũ istud impssuz mẽti/ q̃z expssuz ore. dũ ipo plene viso/ toto ore. totaq̃z amiditate fruemur Quã fruitõz ꝛ tpalis p̃ceptio corpis ꝛ sãguis p̃figurat.

Conectemus q̃si p notu/la cẽtesima ℔ q̃draginta notulas seu minutias theoreumatũ q̃draginta. Unitatẽ dei/ p vnitatẽ centralis pũcti posse manuduci. Hinc ẽ expr̃bis dei descriptio. q̃ ẽ spera intelligibilis cui⁹ cẽtr̃z ẽ ybiq̃z. circũferẽtia nusq̃z. Unitatem dei absq̃z creaturis/ posse intelligi. Unitatẽ dei absq̃z ipi⁹ absoluta entitate/ñ posse intelligi. Unitatẽ dei nõ posse cõtinuo ꝛ tpe/ pfecte intelligi. Unitatem dei nullaten⁹ a creaturis depẽdere. Unitatẽ dei nẽcario creaturaꝝ pducibilitatẽ ẏtualiter includere. Unitatẽ dei necessario suã eternitatẽ ꝯcludere. Unitatẽ dei/ non necessario quãlibet distinctõez formalẽ intrĩsecã ex pte rei q̃ ad nos ꝯcludere. Unitatẽ dei nõ necessario pductõez actualẽ creaturarũ supponere vl̃ inferre. Unitatẽ q̃z numeri/ ꝛ ordinẽ creaturaꝝ existentiũ. referri ad diuinã q̃z vnitatẽ ꝛ monadẽ oportere. ſm triplex genus cause efficientis exemplaris. et finalis. Unitatẽ diuinã gignere vnitatem ꝛ in se suam reflectere vnitatez p amorẽ spiratiuuz/ triangulo intelligibili pfecte circulato. Unitatẽ dei/ posse plus aut min⁹ intelligi/ p libero arbitrio siue motionis obiectalis. nũc sine visiõe creaturarũ. nũc cũ visione pluriũ vel paucoꝝ. Exẽplũ de lineis/ oĩb/ terminatis ad centr̃z. q̃rũ q̃libet si pũct⁹ centraľ ad eas libere ꝓtradictorie influeret ꝯgnitõez aut lucẽ/ posset intelligere centr̃z. lineis egrediẽtibꝫ ñ ꝯgnitis aut ineq̃liter ꝯgnitz. Unitatẽ diuinã seipa se inuariabl̃r hñte. ꝯgnoscere variabilia imutabl̃r. mutabilia futura p̃ntialit̃r. cõtingẽtia necessario ꝛ certitudialiter. nullaz tñ iõ ponẽdã eẽ ꝯtingẽtiã itrisecã ĩ deo. siẽ nec tps. nec locũ. nec corpa. nec ꝯplexiões nec discursus. q̃ talia scit ꝛ ꝯgnoscit. Et hẽ est lapsus magnoꝝ doctoꝝ/ q̃rentiũ metaphisicã vbi logic⁹ facilit̃ se expediret. Unitatẽ dei posse diuersissima pducere ad extra. nulla distinctõe nisi psonali existẽte ad intra: Nulla insup variatõe determiatõis ad intra facta. Et hic ẽ lapsus hoĩm grossi sensus. ponẽtiũ nẽcitatẽ fati aut fortunã. in oĩb. Hec valẽtiũ puidẽtie simplicissimaz formã/ formaliꝛ ituer̃i. neq̃z cũ libertate bumane volũtatis/ ipam ꝯcordare. neq̃z cum peccatis hoĩm/ actionẽ dei iũgere. neq̃z cũ

miscõia/reprobationē pscitoꝝ. ¶ Unitatē dei potuisse ꝛ posse semp/effectuū varietatem educere/ꝛ eductis puidere/ꝛ puisa reducere ad se. qõlibet ad ꝓportõnabilē vnionē. Hic est lapsus pñoꝝ. pñsupponētiuꝫ ꝙ ab eodē inq̃ntū idē nō puenit nisi effectus idē. Nec ab antiq̃ voluntate/nouꝰ effectꝰ sine imutatõe volūtatis. Hic est lapsus eoꝝ qui putāt intelligere ꝯpationē dei ad creaturas/absq̃ creaturis cõparatis. ¶ Cū tñ intellectus vniꝰ correlatiui/nēcario pręsuppo
¶ R nat alteriꝰ intellectū. tāq̃ duo relatiue ꝯpationis extrema seu fundamēta. ¶ Unionē nature intellectualis creature cū deo p deū ꝛ in deo. aliter ꝯsistere/q̃ ceteraꝝ creaturarū nō intellectualis nature. qm̃ iste pcipiunt deū. alie nō. ¶ Unionē nature intellectual' cū deo ꝛ p deū ꝛ in deo nō posse nec debere cõcipi/ p trāsformatõez ipius intelligētie/ essentialē ꝫ accidētalē. p habitꝰ ſcz ꝛ actus fm obiectales influxꝰ seu vitales. seu (clarius loquēdo) pceptiuos. ¶ Unionē aptitudinalē nature intellectualis cū deo p deuꝫ ꝛ in deo ꝯsistere ꝛ attēdi. fm triplicē ei⁹ potentiā/in vnitate ēntie. q̃ sūt vis memorativa. intellectiua. ꝛ volitiua. ¶ Unionē habitualē gratificā/ nature intellectualis/cū deo p deū ꝛ in deo/cōsistere ꝛ attēdi p statu vie/ fm triplicē virtutē theologicā. in gr̃e gratū faciētis vnitate. ¶ Unionē actualez nature intellectual' cū deo p deū ꝛ in deo cōsistere ꝛ attēdi/p statu vie/ fm opatõez pceptiuā ꝛ motiuā triplicis ꝟtutis theologice in radice gr̃e gratū faciēt'. ¶ Unionē actualē nature intellectual' cū deo p deū ꝛ in deo cōsistere vel attēdi p statu gl'ie fm opatõez triplicis dotis/in radice gl'ie seu gr̃e ꝯsummate. q̃s includit sil' fruitio. q̃ est ꝯfūmata pceptio. ¶ Unionē intellectualis nature cū deo/aptitudinalē habitualē vel actualē in via vel p̃ria nō posse cōsistere vel attēdi/ p trāsformatõez nature diuine essentialē/ in naturā intellectualē creatā. ¶ Unionē na
¶ S ture diuine cū natura intellectuali creata/ debere concipi/p ullapsus obiectiuos fieri cōformiter seu q̃dā ꝓportõe/ad motões sensibiliū ꝛ sensuū obiectales. ꝛ hoc altero trium modoꝝ. ab ap'lo positoꝝ. facialit'. aut specularit'. aut enigmatice pceptiue. Unionē nature diuine cū creatura intellectuali/ radicalit' plus attēdi fm vim tactiuā obiectalē. ꝓportionalit' ad sensus materiales. q̃ oēs in vi tactiua radicant'. Nā ꝛ gust⁹ est q̃ dam tactus. sil' alij sensus. suo mō. Cōsonat illud pñi. oñe agens agit p cōtactum. ¶ Unionē dei cū creatura intellectuali/fm vim cōtactiuā spūalez obiectalē/esse vehementiorē intimiorē ꝛ puriorez. nō sicut in sensibꝫ. in quibꝫ tactꝰ est materialiter ꝛ impurus. ¶ Unionē dei fm vim tactiuā spūalem oblectalē/pfectius purius intimius et suauiꝰ attendi in via/q̃s fm motionē obiectalē ad visum vel auditū spūs pcipientis. ¶ Unionē dei p eucharistie sacramentū digne suscepti/plus attendi fm vim tactiuā et gustatiuā spiritales. q̃uis in hac vniõe actuent sensus oēs spirituales suo mō. saltē in enigmate. ꝛ p fidē ꝛ spem. ¶ Unionem dei scõm vim tactiuā spiritalē obiectalem actualē/esse secretissimā. nec pcipi posse nisi ab accipiēte. Sicut nec subiectū pceptōnis/alibi vel extra est. Hinc est illud. Hēo nouit q̃ sunt boīs/nisi spūs boīs q̃ in ipso est. ¶ Unionē dei cū natura intellectuali/q̃ Z dus habere varios ꝛ multiplices. p varietate obiectaliū illapsuū diuinoꝝ pceptiuorū ꝛ sentimētoꝝ. ¶ Unionē dei cuꝫ natura intellectuali/ pcellere post tp̃m/in maria. ꝛ ꝯsequēter oīb⁹ in patria. ¶ Unionē dei cuꝫ natura intellectuali. remotissimā esse a lucifero/vel altero siq̃s sit dānatior eo. ꝛ consequēter alijs in gehēna. maxime q̃ ad vnionem obiectalis illapsus/fm vim tactiuā p quā sentit ꝛ gustat q̃s suauis ē dñs. ¶ Unionem dei cum natura intellectuali/inter hec duo extrema p̃ie ꝛ gehēne/medias intellectuales naturas/plus aut minꝰ recipe vl'a se repellere. ¶ Unionē ꝯsūmatā oīm electorum cū deo obiectaliter/effici p repletionē intuitiuā ꝛ nudā/oīm sensuū spūaliū/ꝛ rediūdantiū in sensuales/tā ad intra q̃s exterius. vt siue ingrediat siue egrediat natura intellectualis pascua inueniat. ¶ Unionē cōsummatā/esse cū quolibet electo singulariter/ꝛ tñ coiter apud oēs. iuxta ꝯpationem centri spere intelligibilis/ respectu linearū egredientiū ꝛ in centro ꝯiūctaꝝ. Sic virtus celestis influēte/in spera corruptibili um necessario ꝯiungit ad centꝝ. imo veriꝰ ad deū. ¶ Unionē ꝯsūmatā recipe magis aut minꝰ iuxta maiorē aut minorē circa cētrū ipm q̃ est deꝰ/virtualē ꝛ q̃si circularez proximatõez. Exemplū de circulis spere. b compatio ꝯmodior est q̃s q̃ egressus creaturarū fiat instar numeri/p additionē vnitatum. q̃ pñt esse species multe/ eq̃ pfecte.

et oēs de necessitate ꝯiūcte deo sunt, sicut ī centro linee. ¶ Unionē ꝯsūmatā efficere vt sit deꝰ oia in oīb⁹/cuz tradiderit filiꝰ cū spū̄ sancto pr̄i regnū. qui fōtalis est diuinitas z vnitas. q̄ simplicioz aut vlterioz neq̄t intelligi. Hec est apl̄i a dionysio declarata.

¶ Unionē ꝯsūmatā/si p intellectuales circulos accipiamꝰ/oportere p ꝯuersum modū ad materiales speras celestes intelligi. que quāto maiores sunt mole. tāto efficaciores in virtute. Spūalia vo quāto simpliciora z cētro pximiora/ plus hn̄t de influentia. Un̄ beata beatax ꝯtinet oēs hierarchias in ambitu simplicissime virtutis sue. Inde regina celox z dn̄a angelox/digne vocata est. ¶ Unionē in eucharistia figuratā z sacratā desiderare nos et esurie p ceteris bonis cōtēplatiuis debere. ꝓterea sursū̄ leuare corda a spēb⁹ materialib⁹ hostie/ad xp̄i corpꝰ vex. z ab illo ad misticū. z ab inde p eleuatiuā vim z vnitiuā verbi diuini/reduci ad ꝯgregātis p̄ris diuinitatez et simplificaz deitatē. qua nil vltra. hec est dionisij ¶ Unionē hāc nō posse nos ꝯsequi pfecte/sine dino illapsu/segregāte mentem ab oi alteritate. curis isup solicitudinibus cz depulsis. z supmūdane explicatis. vt in diuinā monaden ꝯgregemur. z ieffabilib⁹ z ignotis/ieffabiliter z ignote ꝯgregemur. hec est dionisij. ¶ Unionē hāc. non posse nos ꝯsequi/ nisi irruētia vndiq⁹ fantasmata/nos mentis puritate trāsuolare pualeamus. hec Bern̄. Erras inquit si citra expectas locū quietis/secretū solitudis/serenuz luminis/tabernaculū pacis. ¶ Unionem hāc/pcipi motu cordis maxie mētalis esse p̄sentē. colligi vero suos effectꝰ et efficaciaz viuacē/ex diuisione spūs z aie. cū depulsione vitiox/z reformatiōe virtutū. in iocunditate z suauitate in spūsctō/iūcta magnificatiōe dei et exultatiōe spūs in deo salutari suo. Dū in hoc ꝯtuitu/ mēs implet gr̄a et future glorie nobis pignus dat. Amen.

¶ Incipit quinta pars

titio. Per soliloquiū exhortatoria ad meditationes huius sacramēti. p notulas quinquaginta.

Editare nunc aīa xp̄iana cui forte ꝯtemplari non satis adhuc ꝯcessū est. Meditari cuz vehemēti studio animi. qualis et quātus sit iste/q̄ tibi sacramētaliter nūc offert cz magnus cz sapiens. cz delectabilis z benignꝰ. Esuriens et paup es z nihil habens. plurima debes. tibi nō suppetunt merita vñ restituas. vnde diues fias. fodere nō vales sz mēdicare nō erubescas. Sit tibi mēdicitas tua lucrum tuū. Necessitas nescit verecūdiā. sic nec hz legē. Ille tibi nūc offert si nescis/ q̄ ꝓpter te dixit z passus z expt⁹ est. Ego aūt mēdicus suz z paup. Tibi dat iste q̄ ꝓpter nos egenꝰ factꝰ est. vt illi⁹ inopia diuites essem⁹. Tanta tū tribuit q⁹ q̄ nihil sibi retinere videretur Diues eē debes/cui diuitie largite sūt imē se. Noli cadere o aīa xp̄iana in illā expbrationē vt dicas. Ecce ego diues suz. z nullꝰ egeo. Scieueris q⁹ misera es z miserabilis z paup. ceca z nuda. z eo plꝰ misera z miserabilis/si h̄ ignoraueris. Nā q̄d miseri⁹ misera/se miserā nescierē? Audi ꝯsiliū. suadet tibi saluator tuꝰ/ p̄ns in hoc sacramēto. Suadet tibi vt emas aurū ignitū. q⁹tenus diues fias. Nō opꝰ est p diuersa vagari vt vēditorē inuenias. Ipe est vēditor sil' z p̄ciū emptōis. Suadet inūgere collirio oculos tuos. ipe fecit collirīū ex sputo gr̄e sue. z luto mortalitatis tue. Suadet vestiri vestib⁹ albis. ipe tibi gratis z auruz ignitum erit in h̄ sacramēto z collirīū z vestis. Esuris z sitis. cenare vis. hospes nō est longe q̄rendꝰ q̄ cenā dat. Ecce ipe stat ad hostiū et pulsat. aperi sibi ianuā. cenabit recum z tu cū illo. O splendida felix z lauta cena. vbi ipe qui cenat xp̄s sumit. vbi fas ē habere z dicere. In voce exultatōis z ꝯfessionis sonus epulātis. ¶ Stat z pulsat nūc. q̄si cū digito q̄ est spūssanctꝰ. nūc malleo terribil' iudicij sui. Nunc sonitu velut aure tenuis blādiēs z dicēs. Aperi mihi sozor mea columba mea imaculata mea. Cōquerit nō taz sua cz suox z tuā noctis incōmoditatē. vñ refrigescit feruor caritatis. Dat h̄ intelligi. q⁹ caput meū plenū ē roze ait z cicini capitis mei/guttis noctiū. Noli tardare Exurge velocit. noli somnolenta verba reddere Alioq̄n declinabit z discedet atq⁹ sepe q̄situs clamatꝰ obsurdescet. ¶ Faciat cenā symon/olim leprosus nūc curatꝰ a dn̄o. Ipse est spūs nr̄: ante leprosus Histret martha z solicita sit erga frequēs misteriū. hoc ē inferior portio rōis. Maria vo supior ps ungat pedes ih̄u fracto deuotōnis alabastro. Effundat isup ꝯfisa magis sup caput illi⁹ recūbētis. Caput āt xp̄i deꝰ. Impleat

dom⁹ tua cordis/et odore vnguēti. Lesset murmuratio inde sensualis z furis. de quo fure ꝯquerit vnus ꝓphar. ¶ Oculus me⁹ depditus est aiam meā. Dic lazar⁹ nup resuscitatus p gr̄e vitā/vn⁹ de recūbentib⁹. Et hic est affect⁹ nr̄. sepe quatriduan⁹ mortu⁹ miscōia dei suscitat⁹. ¶ Faciat z aliā cenaz ꝓpo symon idē vel alter in lr̄a/similis in figuras. Accedas o peccatrix aia ꝓpiana nulla te verecūdia phibeat. nullū in peccando modū tenuisti. nibil ad te moderari ē quo saneris. Sta maneas retro sec⁹ pedes tecū bentis in hac sacramētali cena. laua lacrimis. terge capillis meditationū sanctaruz. Junge oscula caritatis. oleo pie miserationis inunge. Dic age vt tādē merearis audire. fides tua te saluū fecit. vade in pace ¶ fides. o salus. o vade. o in pace. ¶ Fecerūt ꝓpo corꝑalit diuersi varias cenas cū viuoret in tris. Fecit apud illos magna miracula. Nō est impotētior nūc in celis. nō ē manus ei⁹ abbreuiata vt saluari nō possit in mēte/sicut tūc in corpe. Estima cenā hanc (o aia ꝓpiana) nūc ex illis vnaz esse. ¶ Cenabat apud petrū z andreā iohem z iacobum/noster ꝓps hic in sacramēto velatus. Tenebat socrus petri magnis febrib⁹. imperauit febri. z socrus ꝯtinuo surrexit z ministrabat eis. z tu spera silr. ¶ Cōuiua fuit apud matheū noster ꝓps hic in eucharistia. Cōuenerūt publicani z peccatores. murmurabat falsa iusticia pharisee ꝙ cū morbo suo sensuz amiserāt pariter. Cōfitere te de numero peccatoꝝ z indigētiū penitētia z audies. nō veni vocare iustos sz peccatores. ¶ Audies ꝓterea simile i domo zacbei penitentiā. in hierico ciuitate lunatica. Et vere tu lunatica es aia ꝓpiana h̄ in via tua immēsi lunatici. Tu stulta q̄ vt luna mutaris. Tu q̄ nūq̄ in eodē statu ꝑmanes. Nibilomin⁹ obedi dicēti. Opz me hodie manere i domo tua. festin⁹ z let⁹. descēdat o aia. Festin⁹ suscipiat ih̄m in h̄ sacramēto spūs tu⁹ princeps publicanoꝝ. q; princeps z primus peccatoꝝ. Dic hilariter. Ecce dñe dimidium bonoꝝ meoꝝ do paupib⁹. O beu dñe q̄d z q̄le est illud dimidiū bonoꝝ q̄ nibil habeo. nibil h̄re ꝯcupisco/dum tm̄ cupio nisi te dū portio mea tu ps mea. tu hereditas mea q̄z ꝑclara es mibi. Ecce ergo dñe nō dimidiū bonoꝝ/sed te totū bonuz meū/in hoc sacramēto ꝯtentū/do paupib⁹ hospitalis tui magni in hac terra mozārū

Et in altera sez in purgatorio positoꝝ. Qui aliquē defraudauit/reddo quadrupliū. q; temetipm q̄ vn⁹ ꝓ decē milib⁹ ꝯputaris. z in cui⁹ditione sunt oia. quo soluēte z adquitāde/nemo pōt dicere cur ita facis. tollis qđ meū est. qm̄ oia tua sunt iure pleno. ¶ Desiderio desiderauit māducare pascha cū discipulis suis ih̄s passiur⁹. O aia ꝓpiana. putas desideriū suū vt salua sis imminutū sit p gloriā. vt nō desiderio desideret māducare pascha. s. tecū suā cenam? Cave ne dura sis. ingrata. rustica. cuilis. vt fraudes dñm tuum benignissimū/ a desiderio suo. Hospes est. petit in hospiciū tui cordis suscipi z colligi. Et o bone ih̄u qualis z quā tus q̄z bonit⁹ suauis z ꝯmod⁹ hospes aduenies/qñ aduenis etiā nō inuitatus sepe sed inuitās. Quid inuitatoez cōmemoro? Lōpellis. Ojttis manū tuā. omnipotentie tue actiue. p forame obediētialis potentie passiue/in omni creatura. ¶ Sic tacta dic o aia ꝓpiana. z venter me⁹ intremuit ad tactū ei⁹. Et surge taliter excitata. stillēt manus tue/mirrā primaz. pleni sint digiti tui mirra ꝓbatissima q̄si mbil in ope tuo putredinis aut ferozis appareat. Mortificat oia carnalia/mirra ꝯtrītis amarissima. Aperi dilecta pessulū hostioli tui. sz heu te pida sedes sōnolēta. penā ꝯgnoscis pigritātis ignauie. vult certe. vult ad feruorē spirit⁹/alr⁹ inflāmare. Hētis tā nūc vim cloquij sui vehemēt igniti. alioqn vñ clamor ille tu⁹. Aia mea liq̄facta ē vt dilect⁹ locut⁹ est. Hō tā tenek aia termios ꝓtijs sic fluit cera a facie ignis. Sic tota defluis. tota liq̄sces in amatū. ¶ Jnuenerūt te vigiles q̄ babilonicā custodiūt mūdi ciuitatē. dū p creaturaz noctes q̄ris dilectū z vocas ꝑcutiūt te suis pulcritudinib⁹ allectiuis. q̄ sunt in mūdo. ꝯcupiscētia oculoꝝ. ꝯcupiscētia carnis z superbia vite. Verberāt te q̄ius nō ad mortē peccati mortalis. sz venialis tm̄ ledūt Porro custodes muroꝝ/ iniq̄tas z dolus z iniusticia puersoꝝ ciuiū/ dū nō talia sed dilectū q̄ris eo q; tristiciā inferūt cordi tuo palliū gaudij tui nūquid nō auferūt? Quis scandalisat z ego nō vroz aia pauli clamat ignita. Atuero caritatē cū suis lampadib⁹ que sunt ignis z flāmaꝝ/extinguere nō potuerūt aq̄ tribulationū multe. nec turbida babilonis flūia/obruerūt eaz. ¶ Transito aia trāsi ciuitatē bāc cū bitatorib⁹ suis. nō q̄siueris. an viderūt quem diligis. verbera

potiꝰ q̄ ẏba bona dabūt. Eleua oc̄los tuos in mōtes. vbi sunt filie hierl'm. clamoꝛ ingēs tuꝰ audiat. Filie hierl'm nūciate dilecto, qꝛ amoꝛe lāgueo. Felix lāguoꝛ, ꝛ suaui vulnerans telo caritatis. Ecce sentis o aīa quātū pfuerit tibi eiꝰ quē diligis absentia. Toꝛpebas algida. iacebas somnolēta. nūc curris. nūc liquescis ꝛ lāguida p amoꝛē ad filias hierl'm ignitas/ancia anbelaq; ꝓuertere. Clemētes sūt filie hierl'm. amoꝛosum hūt pectꝰ amoꝛis. Idcirco ẏba scintillātia recognoscūt. Introgāt q̄lis sit dilectꝰ tuus ex dilecto. i. dilecto p dilectōz totꝰ amoꝛ tuꝰ. Dilecte: noīant te pulcerrimaz mulieꝝ. nō vt supbias nisi forte sancta supbia. Volūt q̄ tua sancta pulcritudo tibi cognita sit. q̄ iam digna sit ꝛ amari ꝛ amare. Talem pulcritudinē nō decet amoꝛ nisi pulcerrimus Tēpꝰ tibi venit amātiū. caue ne des amoꝛē tuū indigno tuo. Deniq; post notificationē speciositatis spōsi. Tu o aīa xp̄iana/ recte cēses introgata. Vbi abūt dilectꝰ tuꝰ Mystic̄ oñdis eccl'ie oꝛtū. in quē descendit q̄tidie sacramētalit. ad areolā aromatū ꝛ in altari sacro suauit redolente. vt ibi pascat in oꝛtis irriguis ꝛ foꝛmosissimis sc̄aꝝ aiaꝝ ꝛ lilia castissimoꝝ spūtuuz ad se trahat ꝛ colligat ad talami celestis oꝛnatū Accede, ꝓpius ad hūc oꝛtū imo sis oꝛtꝰ a ꝓpha descriptꝰ irriguꝰ. a cuiꝰ fonte nō deficiēt aq̄ gr̄aꝝ. Sis oꝛtꝰ ꝓclusus. seruās te solā soli. Sis fōs signatꝰ. ne pateas adultero. Sis puteꝰ aquaꝝ viuentiū. cuiꝰ impetuosuz a libano paradisi fluxū/nullꝰ obex peccati tardat aut impediat. Hoꝛa est q̄ndie o aīa xp̄iana. Hoꝛa qua trāseas ex hoc mūdo ad patrē. ab exilio in patriā. a deserto afflictionis/in terrā pmissionis. Si retardet te coꝛpus. liber tū est animꝰ vt euolet. Vult tecū ih̄s facere pascha suū. fac te illi cenaculum grāde stratū in dilatatōe ꝛ amplitudie coꝛdis. Lenare dignabit. lauabit pedes discipuloꝝ suoꝝ. q̄ sunt disciplinati affectꝰ tui. Sint ipi nouelle oliuaꝝ/in circuitu mēse dñi. quoꝝ ꝛ mater ē sapiētia. vꝛoꝛ spūs tuꝰ deiformis. Habitet ipa sicut vitis abūdās in lateribꝫ domꝰ tue. Ego inq̄t sic̄ vitis fructificaui suauitatē ꝛc̄. Quid deniq;? Libabit oēs/ex adipe frumēti. Dicet. Comedite amici ꝛ bibite ꝛ inebꝛiamini carissimi.

Trepidas timoꝛe? Tandē/ hic timoꝛ aliq̄ pellēdus est foꝛis a caritate. Cogitas tetantis indignū mysteriꝫ? Certe nec ex meritis tuis/ etiā p mille mīlia ānoꝝ satagēs digna fies. Dignificet te oportet q̄ te inuitat ad se. Dignificabit autē/si studueris ea que displicēt oculis suis a domo coꝛdis expellere. Enitere p̄coꝛ hic ꝛ nunc o aīa mea/ parare te si te ognoscis imparatam. Laue diuꝰ in sterq̄linio fecis moꝛtifere voluta/ri/sub expectatōe crastini. Quid scis si crastinꝰ eluceſcet tibi dies? Quis super hac re redder te securā? Nō est tuum nosse tpa vel momēta que pr̄ posuit in sua ptāte. Rursus ita collige. si ꝓscia tibi nō fueris impedimēti legitimi. quo minꝰ eucharistiā suscipias. Cur tāto te bono pigra ꝛ ingrata priuabis? Si remoꝛdēs accuset te cōscia. cur penitēdo. cur impedimēta tollēdo/ posseteꝝ nūs nō intēdis? Cur nouis te laqueis/ma- le differēdo. stulte ꝓtēnendo/ te rursus in/uoluis? Audio q̄d rūdeas. frigida sū dispsa suꝫ. carnalis suꝫ. exagitoꝛ curis. scrupulis inq̄etoꝛ. moꝛdeoꝛ ocupiscētijs. fides imbecillis ē. nutat spes. caritas refriguit. q̄ mihi ꝙētio cū hospite tanto? Imo vero q̄ tibi curatio/ nisi sub medico tanto. Si te sanā iudicares. opꝰ medico nō haberes. iure repelleres a te. Exemplū petri nō approbamus in hac pte. Stupuit ad capturā piscium. subintulit tremēs. Exi a me dñe quia peccatoꝛ ego sum. Tanto magis o petre si peccatoꝛ es/ retinēdꝰ est medicꝰ sanctificās ꝛ peccata tollēs a te. Quāto sapiēsꝰ/ peccatoꝛ zachēꝰ/ qui festinꝰ gaudēs suscepit ih̄m ad se. Deniq; q̄ prudenter hoc fecerit/ data salus ondit. Centurionis (O aīa mea) simi- litudinē inducis. quā in būilitate tua ꝓcliuioꝛ es imitari vtinā nō ex ignaui ꝓcrastinatione. Dicat inq̄s ih̄s tātuz ẏbo ꝛ sanabit puerꝰ meꝰ. Affectꝰ sez rōnalis. q̄ iacet paraliticꝰ. ꝛ male toꝛquet. sufficit hoc. non intret tectū meū. nō intret ad me vt remēoꝛēt peccata mea ꝛ interficiat deꝰ puerū meū. reddēs ip̄m de lāguido moꝛtuū. Virges ptinaciter. Nō est nouū absc̄ōsuz a sapiēte. qꝛ occasiones querit. q̄ vult ab amico recedere. Si vera te humilitas cōpescit a suscipiendo. cur eadem te nō impellit in obediēdo? Vocat te deꝰ ad mēsaz suā. ꝓpellit etiā p ꝓphetas sez ꝓlatos de eccl'ia q̄ntz intrare/ tpibꝫ institutis. vt ī pascha. Statuit xp̄s testam- tū hoc eternū ꝛ nouū dicēs. Hoc facite in meā ꝓmēoꝛatōez. Si te retrahit ignitas tua? maioꝛ alliciat considerata dignatio sua. Caritas. misericoꝛdia veritas militas

atq; benignitas. Accede ⁊ dic Miscōia et veritas tua/sp susceperūt me. ¶ Egrot⁹.an nō agit stultissime:cui tātū displicet defor/mitas egritudis sue/ q; aspectū vel aduētū horret medicātis man⁹ aliene.dū medic⁹ in uitat.offert.puocat.astat. vt suscipiat ⁊ sa/net. ¶ Debilis es o aia xp̄iana.surge ꝯ me de.bibe ī mēsa sapie.in arce syon.aut si po/tius inueneris te ī deserto solitudis mestā/ si tedio vite hui⁹ moribūde deiectā. Sur/ge ꝯmede ⁊ bibe ⁊ābulabis in fortitudine cibi illi⁹ vsq; ad montē dei oreb in mēsa re/fectōis eternalis. ¶ Esurit daniel in lacu leo nū cetus sc̄z fideliū in purgatorij lacu mer/sor. Fer prādiū messor. laborātiū in eccia viator. refocillabit eos cibo iste tu⁹.q; p te dat⁹ est ⁊ oblat⁹/in altaris alueolo: ad cetū desiderātiū nūc in lacu degētiū. Portabit in momēto.⁊ hoc in cincinno vno capitis tui.q; cincinn⁹ est vnica mētis ad eor. refe/ctionē intentio. ¶ Rūdes o aia pigritans. aia voluēs ⁊ reuoluēs cor tuū.ad excusan/das excusatōes. vtinā nō in petis. Prepa/tū ait vult medic⁹ corpalis infirmū suū fie/ri p euacuatōez humor. corrupt⁹. pr⁹ q; ꝯ cibet eū antidoto salutari. Scit illū āpho risimū.egra corpa q; pl⁹ nutries/eo magis le/des. Cōsonat apl's q; sī pconisans ⁊ arcens indignos. Probet aūt inq̄t seipm hō. Nil plane ꝺdicerim vbis tuis istis. O aia xp̄iana.nō phibeo sz pcipio pparatōez. Sz tal' sufficiat:vt plena nequaq; p̄mit⁹ pfectaq; sanitas exigat. Cōpatif secū vita spūal' lan guores q; nō sunt ad morte. Tales non au get morbos.sz tollit eucharistie gratiosa su sceptio. ¶ Nolo vt diu dices te dignā isto sacramēto/etiā si calida.si feruēs.si trāquil la. si in pace spūs. si stabilis in fide. si spe gaudēs.si efficax ⁊ vigil in ope.si castitate. si sobrietate pollēs. Alioq; ꝺdemnabit te os tuū.⁊ prauum te index tu⁹ cōprobabit. ¶ Quid ingemiscis ad hec ⁊ suspirabunda clamas cuz Susanna.angustie sunt mihi vndiq;? Cane ne sic erraueris. Patet exi/tus ⁊ egressus amplus. Desere te.⁊ pūce te in man⁹ salutaris tui. Nō est crudelis.non inuidus. Cur inuitās te nō suscipiat te.et suscipiēs nō ꝺseruet ⁊ sanet? Cōsiliū tū est. vt recūbas in nouissimo loco. vt crucez ab imo tota mēte ꝺstringas. Porro si consci/ fles veste te nudatā nuptiali. hic illā confe stim poteris ab inuitāte rege si petieris/im petrare. ꝺtempt⁹ solus desit. ¶ Sz sola fā/ tasīs aut p̄hor. argutīs impetik fides? si curiositas accesserit cū serpēte dicēs. Cur ista ⁊ ista ꝺstituit deus:cur nō manifeste se p̄sentat de⁹.cur pūtia diuinitatis nō suffi/cit? Qualis sit⁹ ē hic corpis xp̄i? vbi caput vbi pedes? si corporeis nos intuek oculis? si audit si mouek? Dic ad hec oia fide sim/plici.xp̄iana sum.catholica sum. De⁹ oia q; cūq; voluit fecit. de⁹ oia quecūq; fecit ⁊ di/xit vere dixit ⁊ bene fecit. sit nomē ei⁹ bene/dictū. sit in ecclie fide meritū meū. sit acces/sus ad sacramētū. ¶ Et tu maria mater eu charistie.q; mater gr̄e. mater pia miseror. q; mater misēcōie. Tu ꝺtra tales versutias tales fantasias. viles ꝺcupiscētias. vilissi/mas nec nominādas blasphemias.tu nos ab hoste prege. Et quia morimur assidue (quid ei aliud quotidian⁹ defect⁹ corruptō nis q; quedā plicitas mortis) tu continue nos hora mortis hui⁹ suscipe. Sis susce/ptrix omniū q; filio fidenter dicim⁹ vnusq; q;.dñe ih̄u.suscipe spiritū meū. Si te mi/serante ⁊ opitulāte/suscipim⁹ filiū tuum.in eucharistie sacramēto.pfecto ille nos susci piet ⁊ incorporabit ī mystico suo corpe. Cre/dim⁹ ⁊ mauducam⁹ eū diligim⁹ ⁊ speram⁹. ⁊ ipe māducat nos.q; sibi nos incorporat ¶ Dic tecū ꝺferens o aia. Dic si introiero in domū ecclie/domū vtiq; meā si coberes suz filij/cui⁹ dom⁹ hec ē. Inueniā victimas īmolatas.q; vnicā p omnib⁹ hostiā prepa tam. Inueniek mensa sapiētie posita.⁊ mi/xtum vinū. Sic cibata/sic potata/desidera bo in iocūditate spūs/in innouatōe iuuen tutis/verbigena fieri. Nō enī est prius aia apta venire ad osculū pignorationū verbi nisi fuerit ab vberib⁹ iebriata suis q; fragrā tia sūt vnguētis optimis/amoroſissime al locutōis. Vñ sentik sicut oleū effusū nomē suū. Vñ adolescētule nōdū apte viri copu le:stimulos inchoāt amātiū scrōs/intra se sentire.necnō amoris p amorē/igneo sz so/brio furore succēdi. ¶ Plurimis obligata es debit⁹.o aia mea.mltis nimis.⁊ apō cre ditores ⁊ exactores q; purgēt.dicētes. Red de qō debes. Ecce nihil habes ex te vñ re/stituas.nisi forte pax olei deuotōis. Cla/ma ad verū belizeum in h̄ sacramēto. Dñe vim patior.rūde p me.liberabit ipe te p in fusionē olei/in vasa virtū cordis tui.q; pū/tabūt filij tui.affect⁹ sz pij ad ih̄m.cui⁹ no/mē est sic oleū effusū. Creditor primⁿ ē crea tio.cui te totū debes. sic ab alio nihil bēs.

Scdus est recreatio. a q̄ bñ habes que to/
ta pieras. Tertꝰ est baptismalis adoptio.
que nō data est cuilibet nationi. Quartus
post tot pctā penitētialis iustificatio et ab
inferno liberatio quez milies demeruerас
Quintꝰ gratuita bñficioꝝ largitio. notati
in hoc altaris sacramēto. Sextꝰ p̄mortū
dānificatio. in ꝫmissis. in amissis. in omis
sis. Septimꝰ futura beatificatio. cui cōse/
quēde/nulla sūt digna tuoꝝ opa meritoꝝ
¶Ez ecce venit ad ℟ sacramētū xp̄s q̄ fa/
ctus ē nobis sapia creās. recreās z adoptās
Justicia iustificās. sanctificatio mūdās et
implēs. redemptio debita soluēs. Denicz
via vehēs ad celum. veritas dirigēs. z vita
beatificās. ¶Suscipe puez ih̄m sacrām
taliter. vt suscipiat te misericorditer. faciēs
spiritū tuū esse isrl̄ puerū suū. Suscipe re/
gnū celoꝝ se cōsule sicut puer amplexabit
te. benedicet tibi. Dicer. Sinite paruulos
venire ad me. taliū enī est regnū celoꝝ. vnū
talē q̄ suscipit. me suscipit. Hec mirū qz tu
idē es o bone ih̄u q̄ suscipis z susceptꝰ ha/
beris dulcis hospes aie. dulce refrigerium.
nō exhibes te videndū. sed tāgendū. sed gu/
standū. sed amplexādū. ¶Tu aia mea. sic
ouis q̄ perierat redēpta. reportataq̄ xp̄ūs
humeris. comedis nūc domestica de pane
suo. z de calice bibis. dormis i sinu suo. ha
bet te p filia. imo p spōsa. imo p mr̄e verbi/
gena. cui mīstrare dignat z subiectus esse.
Hōne mira susceptio? Fiet super hac susce
ptione/dragma sequens. Suscepit israel
puerum suum.

¶Incipit tractatꝰ x.

super illo. Suscepit israhel puerū suū. Et
est in eo duplex partitio. Prima fit p dialo
gum z notulas septuagintaser.

¶Suscepit isrl̄ puez suū. Exhila/
resce tu q̄ pieras in adā totꝰ isrl̄.
Exulta in iubilo cordis z laudi
bꝰ oris. Exulabas expositꝰ pdi/
tioni. cecitas ceciderat in isrl̄. Errabas
sic ouis q̄ perijt. Videbat dñs oblitꝰ mie
sue q̄ iurauerat abrae dicens. Per memet
ipm iurauī qz fecisti hāc rem. z nō pepcisti
vnigenito tuo p̄pt̄ me. In semie tuo bñdi/
cent oēs gētes. Clamabat vniuersus pdi/
toꝝ cet. Ubi sunt mie tue antiq̄ dñe. Ec
ce cū eēt rex ī accubitu suo q̄lcēs i sinu pa/
tris. nardꝰ tua (o pulcerrima z suauissima
femiaꝝ) dedit odorē suū. sic odorē agri ple
ni cui bñdixit dñs. Odoratꝰ est deꝰ pr̄ odo
rem suauissimū totꝰ honestatis tue/virgo
sanctissima/nata ex semie abrae. Propterea
recordatꝰ est mie sue antiq̄. sicut locutꝰ erat
ad abraā z semini eiꝰ in secula. Diffit ꝑti/
nuo z ab intimo sinu diuinitatis sue/filiū
suū. q̄ ad liberandū susceptur⁹ hoiem/non
horruit tui virginis vterū. Hoc denicz est.
q̄ magnificās dñm cū exultatōne spūs de/
prompsisti iubilās z erūpens in canticuz.
Suscepit isrl̄ puerū suū. ¶Discipulus.
Dic obsecro rōez exhortatōis tue pñtis/su
per hac notl̄a cāntici marie vehemēti⁹ habi
te/q̄ in exordio ceteraꝝ. ¶Mgr̄. O nesci
frater q̄ iuste. q̄ sala crit id effecerim. Sunt
alia bñficia dei magna valde/p quibꝫ psal
lebat iuuencula nr̄a in ℟ psalterio decacor/
do. magnificās in aīa dñm cū exultatione
spūs in deo salutari suo. Magnificabat q̄
respexerat bñlitatē ancille sue. q̄ beata di/
cerer p oēs generatōes. q̄ fecisset ei magna
q̄ potēs est z sanctū nomē eiꝰ. hoc q̄ ad ma
gnitudinē dei in se z ad singulare bñficiuz
collatū in maria. Procedebat ꝫnter ad in
sinuatōez alioꝝ sub generali narratōe bñ/
ficioꝝ. sub tropicis antitheris. iūgēs cum
mia pietatis/timorē seueritatis. cū dispsio
ne z depositōe superboꝝ/exaltatōz humiliū
cū esurie satiāte/saturitatē inanē. Tandez
oino ꝫcluſit vt oratrix pitissima p hoc ver
bū. Suscepit isrl̄ puerū suū. ¶Discipul⁹
Finis nō hic steti. Subdidit ei. Sic̄ lo.
est ad pa.no. Abra. z se. eiꝰ in se. ¶Mgr̄.
Finis (vt ph̄ia te docuit) primꝰ est ī inten/
tione. vltimꝰ in exercutōe. Precesserūt plu/
ma susceptōez isrl̄ pueri dñi p incarnatōez
inter q̄ fuerūt nūciatōes p̄phetie. q̄s maria
ponit ꝫsūmatōez accepisse tūc primū/cuz
suscepit dñs isrl̄ puez suū. ¶Discipulus.
Aūquid videt ecōuerso text⁹ euangelice lo
cutōis notare crebro dicēs. Hoc āt totū fa
ctū est vt implerēt scripture p̄phaꝝ. ¶Ma
gister. Rñdet vsus cois glosatoꝝ. ly vt po
situ hic/dici p ꝫsequētiā nō p cām principa
lem z finalē. Sub h̄ sensu scripture sūt im/
plete. qz taliter factū est nr̄e redēptōis myste/
riū. Sed in p̄posito quicq̄d dñs locutꝰ est
p os sanctoꝝ/finē accepit cū suſce. isr. pue.
suū. Hinc toties de susceptōne tali/nūc ad
lr̄az/nūc p allegoriā/mō p tropologiaz/se/
pe p anagogiā/sanctoꝝ vnusq̄sq̄ meminit
ꝫsonās ad hoc bñficiū. Suscepit isr. pue.
suū. Ut est illō. Susceptor meꝰ deꝰ Jacob.

Et illud. Dicet dño susceptor meꝰ es tu. et iterꝝ. Adiutor meꝰ tibi psallã. qr dñs susceptor meꝰ. deꝰ meꝰ mia mea. Quare mia mea qr recordatꝰ mie sue/mihi dedit illã. ¶ Discipulꝰ. Copiosissimã cũ dissolutõe dubitatõis facte/materiã deuotõis apuisti/õ susceptõe dignatiua dei. ¶ Magr. Imo si recogites. qs merito sic incideri. ¶ Discipulꝰ Cur illud ẽ pcor eloqre? ¶ Magr. Spũs meꝰ vt xpianꝰ/dei dono/q̃ t sacras ab infãtia lras nouit/ꝛsiderabat freqntes scripturaꝝ voces sub hac snia Demẽto finis Recordare nouissima. Demẽto iudicij mei. Et qr mors nõ tardat. Et ab eccl'ia. Dedia vita i morte sumus. Expiebar h idẽ q̃ti die in mortiby hoim etiã magnoꝝ t carissimoꝝ. Aiaduertebã tutũ eẽ ꝛsiliũ sapiẽtis. Añ iudiciũ para iustitiã. Et qr bonꝰ finis nõ ẽ quẽ nõ pcessit bona vita. Subibat t illõ. Ad aliquẽ scõꝝ ꝛuertere. Quid ml'ta Proposuit mihi spũs/exẽplũ vniꝰ scõꝝ. cꝰ in morte fuerat hoc v̈bũ. Dñe ihu. suscipe spm̃ meũ. Percussit ilico cor meũ/suauis q̃dã t spõtanea deuotio/suspirans mecũ t dixi. O si darek h esse v̈bũ meũ silr' vltimuꝝ dñe ihu suscipe spm̃ meũ. Suggessit pinde cor meũ in me. Cõsuetudo inq̃t ẽ altera natura. Cõsuesce i vita. qõ. ptinꝰ occurrat i morte. dũ cursus vite tue coget dicere. Cõsũmatũ ẽ. Dic v̈bũ vltim xpi. Pr̃ i ma. t. ꝛ. s. m. Jũge supplicãs cũ illo magr̃. promartire stephano. Dñe ihu suscipe spm̃ meum. ¶ Discipulꝰ. Jocũda siml' t exẽplaris ẽ h narratio. ¶ Magr. Cõfirmatõez hz ab illo q̃ durissimꝰ ad baptisma suscipiẽdũ/ p appositõez florũ õ altari eiusdẽ stephani subpuluinari capitis ipiꝰ dormiẽtis delatorũ repẽte mutatꝰ ẽ i virũ alterũ. qr tetigit deus cor suũ. Suscepit deꝰ spm̃ eiꝰ ad fidẽ baptisatꝰ ẽ. t deinceps vsq̃ ad vltimũ fuit in ore suo hoc v̈bũ. cũ nesciret stephani illõ fuisse nouissimũ. Dñe ihu suscipe spm̃ meũ Vade t fac sil'r. ¶ Discipulus. Fiet ita. ꝓpicio mihi deo cũ oiby scris eiꝰ t stephano. Fuerat iste mosꝰ. tñ dicã in oñi recollectõe mea ad deũ cũ nouiter pfitẽtiby. Suscipe me fm eloquiũ tuũ t viuã. t nõ ꝛfũdas me ab expectatõe mea. adiuua me t saluus ero ¶ Magr. Salubriter id effeceris. sumꝰ enim nos xpiani/de numero illoꝝ q̃s aspnabat pharisaica iusticia. t iõ tã nõ iustitia quia pharisaica. qr h petõres recipit. Suscipit nos benignꝰ ibs i religiõe sua cũ clamamꝰ Abba pr̃. Sumꝰ h dũ viuimꝰ i ea nouicij. Tps pbatõis habemꝰ. vsq̃q̃ venit dies professiõis faciẽde corã abbate nr̃o deo/t celestiũ ꝛuẽtu toto. vt tũc habeamꝰ vocẽ i capitulo. stallũ i choro. cibũ i refectorio. lectulũ in dormitorio. Cõstituit h t ꝛstruxit officinas magr̃s. abbas nr̃ xps sue abbatie. dũ pẽderet i cruce. p nob nouicijs. Oratoriuz Pr̃ igsce ill'. Lapl'm. Latronẽ ꝛfitentẽ absoluẽs Amẽ dico tibi tc. Dormitoriũ. curã mr̃is iobi i q̃ gra totã linquẽs. Claustr̃ clamãs t stãs pseuerãt i cruce. Refectoriuz dicẽs. Sitio. Cellã pbatõis vsq̃ ad ꝛsũmatõez dicẽs. Cõsũmatũ ẽ. Demiꝝ nil supest nisi pfessio i mãiby abbatꝭ. nõ fm carnẽ sz fm spm̃. Dicẽdo. Pr̃. In manꝰ tu. ꝛ. sp. meũ. Et orãdo. Dñe ihu suscipe spm̃ meũ ¶ Discipulꝰ. Timũ heu miseros dicerimbos nouicios. si pfessiõis hora dũ venerit audiãt. nõ suscipiãvos Discedite a me maledicti i ignẽ eternũ. Quo ꝛ beatissimi q̃s mia t veritas suscipiũt. Audiẽtes. Venite bñdicti pr̃is mei. ¶ Hz reuertamur vt oñdas q̃s ẽ iste puer isrl' fm lr̃am. q̃s fm allegoriã. q̃s fm tropologiã. q̃s fm anagogiã sic añ tãgẽs/nõdũ elucidaiti. ¶ Magister Isrl' vnꝰ lr̃alis ẽ fm carnẽ ppls vñ xps carnẽ sũpsit. Husq̃ ei ãgelos appẽdit. sed semen abrae i maria. Isrl' ẽ alter lr̃alis. p repmissionẽ. ppls gẽtiũ. q̃ vidit lucẽ magnaz Hũc ppl'm ab ipotẽtia. ab ignorãtia. a neq̃cia. ab oñi turpitudie t inq̃natõe/suscepit deꝰ in ppl'm acceptabilẽ. doctũ. sanctũ. pulcꝝ. incoinq̃natuz. vt rex potẽtissimꝰ ad regnãdũ. vt doctor sapiẽtissimꝰ ad erudiendũ. vt spõsus suauissimꝰ tot pulcer t decorꝰ tot desiderabil'. Cui diceret. Despõsabo te mihi in fide. qr caritate ppetua dilexi te. Deniq̃ repudiato carnali isrl'/spiritalẽ suscepit gẽtilẽ ppl'm tã q̃ isrl' puerꝝ suũ ¶ Discipulꝰ. Nõ me latet q̃n ml'ta pñt lr̃alit h q̃ri. de vocatõe gẽtiũ iudeis repbatis. Trãsi ad allegoriã. ¶ Magr. Spectat ad eã/ipsa gẽtiũ spirital' vocatõ. Nihil ei phibz eũdẽ textũ/plures siml' ꝛiungere sensus. q̃ꝝ q̃libet tñ erit lr̃alis. q̃nus sit allegoricꝰ t moralis. Ptz ex illo. Ex egypto vocaui filiũ meum. Et iterꝝ. Isrl' primogenitꝰ meꝰ. vñ isrl' lr̃alis t allegoricꝰ ipe parit vnꝰ ẽ xps. ¶ Demũ israel moralis t anagogicꝰ/figurat in psonali isrl'/q̃ t iacob dictꝰ ẽ. q̃ bñdictionẽ pr̃is accepit/rebecce ꝛsilio. q̃ scalã in mõte vidit. q̃ duodecim pr̃iarchas genuit. q̃ pꝰ

bñdictionē angeli mutato sibi noīe/gl'iat⁹ est dicens. Vidi dñm facie ad faciē ⁊ salua facta ē aīa mea. Et ap'ls. Nos inq̄t reuelata facie gl'iaz dñi speculātes/trāsformemur de claritate i claritatē tanq̄ a dñi spū. Tropologiā simul ꝯspicio cū anagogia lucēte in puero būili ⁊ obsequioso ist'l psonali. Elucidauit omne mysteriū anagogic⁹ iste Richard⁹ de.xū.pr̄iarchis. ꝯcludēs ad benyamin adolescētulū in mētis excessu. Potero fortassis abbreuiato ꝓmone aliq̄ post querere. Bz vehemēter mouek animꝰ ad ħ mysteriū cū auctoritate ap'li nouissime positū cū scriptū nouerimꝰ. Nō videbit me hō et viuet. Nec ħ passim cuiꝰ dictū ē sed moysi ꝛāti videre faciem dñi. ¶ Discipulus. Quasi nihil añ notaueris i aliis tractatul', ⁊ sup ħ cantico de cognitōe dei. Nūc ita videris nouꝰ ⁊ insciꝰ pscrutari velle. ¶ Dgr̄ Materia hec (crede mihi) ⁊ iam vetꝰ ē: ⁊ ñ semp noua. Conor iudicās obedire hieronymo monēti. Discamꝰ in tris q̄z nobis cū scia pseueret in celis. Ꝛro cū Aug. ad dñm Nouerim te nouerim me. Et certe si nō nouerim deū nec me noscā. Querebat in cāticis aīa deuota Indica mihi quē diligit aīa mea, vbi pascas. vbi cubes i meridie. ne vagari. i. vane ⁊ inutiliť agi incipiā. supplendū est te ignoto. Qui gl'iak ait, ꝓpha vice ōi in hoc gloriek' scire ⁊ nosse me. Denicz hec ē vita eťna vt ꝯgnoscāt te deū verū ait ꝓps ad pr̄z. Noli ꝓpterea te in admiratōez cordis ducere/si prudie si q̄die/ circa visionē dei versor. satagēs vnꝰ esse generatōis illiꝰ de q̄ ps̄. Hec ē generatio q̄rentiū dñm q̄rentiū faciem dei ia. Et itez. Tibi dixit cor meum. exq̄siuit te facies mea. fac. tuā dñe requiraz Xerek cor querentiū dñm ad osculuz oris. Querite dñm ⁊ ꝯfirmamī p cōplectū amoris. querite faciē eiꝰ sp. q̄d nisi p affectū cōtemplatōis aut apte visionis? ¶ Discipulus. ¶ Collaudo desideriū tuū simul ⁊ studiū. quale me decet. mazie duz occupat me seneciꝰ ⁊ seniū. Et q̄d amplꝰ in seculo/nisi labor ⁊ dolor? Unde ꝯsolatio/nisi q̄ miserationū dñi cū sua veritatis agnitōe/recordabor? Depereāt oēs iste questiones infinite. q̄by prudē frustra laborauī. dicā deinceps. Una pecij a dño. a q̄ vna/q̄sq̄s auertit/miscet se necessario q̄stionib⁹ infinitis ⁊ intermialib⁹. Si auertit' volūtas ab vna ꝓma bonitate/ꝓtinno miscet se q̄stionib⁹ infinitꝰ p cupiditatē insatiabilē. Intellectꝰ p sciēdi curiositatē. Potētia vel memoria/p inquietā mutabilitatē. Sit igit' nobis sp dulce q̄rere faciē dñi. Aut si nō dak cōcupiscat aīa nr̄a desiderare sicut ceruꝰ ad fontes aquaz ad te deꝰ. Sitiuit aīa mea ad te fōtem viuū. Dicebat ad hāc sil'itudinē ꝓpha Sed q̄sq̄s sities o ꝓpha. Bane. donec veniā ⁊ apparebo añ faciē dei. Dñe auertisti faciē tuā a me ⁊ factꝰ sū ꝯturbatꝰ sil'is descēdētib⁹ i lacuz. suscipe me dñe puez tuū ist'l aut si nōdū sū tali dignꝰ noīe pueri tui ist'l. suscipe me vt dignū efficias. q̄ tali honore dignꝰ erit/quē tu volueris honorare. q̄ clemēs es/ i quē tibi placuerit. suscipe vbū tuū in bonū. ¶ Dgr̄ ¶ Et q̄ votū ē vnicū cordis nr̄i/q̄rere faciē eiꝰ sp. nec mutuo q̄rimꝰ si nō inuicē ō deo loq̄mur. colloq̄mur assiduc. q̄in⁹ sit i medio ō se loq̄ntiū. Dūdz sortassis. saltē sub pegria spē. apiet intellectū. inflāmabit affectuz. Postremo coactꝰ ad eucharistie mēsā/se cogīsci faciet. vel saltē raptū i fractōe pānis. quē q̄tidie frāgimꝰ celebrādo. ¶ Discipul⁹. ¶ Dic idcirco q̄d sibi vult anagogicꝰ ist'l. Vidi inq̄t dñm facie ad faciē. Cōcinit paulꝰ. nos āt reuelata facie. Quid ē aliud reuelata facies/q̄z visio nuda facial'? Cur diē speculātes ⁊ nō iūgit facie ad faciē videtes? ¶ Dgr̄. Doces ō rūsiōe/dū prudēt' interrogas. ¶ Discipul⁹. Qualit' ita q̄so. nūq̄d sapiēt' insciꝰ sum? Dgr̄. ¶ Aduerte q̄o si facies eēt penitꝰ reuelata. puta i pr̄ia fulgebit/nō essemꝰ speculātes sz ꝓphensores. Rursus si nihil gr̄e speal'/vltra cōez statū vie ꝓferrek'/ nō fieret ħ additō ō claritate i claritatē/ tanq̄z a dñi spū. ¶ Discipul⁹. Tuū ē ħ apire. ¶ Dgr̄ Dubioz inuolucra q̄d euoluit ⁊ discrimiat si nō distinctō? Distinguamꝰ q̄ ō t̄plici facie. de t̄plici velamīe. ō t̄plici specīatōe. ō t̄plici claritate. ō t̄plici trāsformatōe. ¶ Discipul⁹. Auscultο. ¶ Dgr̄. Habes ex ꝓpriby t̄plicē i triclinio cordis hois faciē eē ſm triplex hitaculū siue cenaculū. Facies mētis supior ē. facies rōis media. facies aīe ñ illius brutal'sz obedientis rōi q̄ ō: portō rōis inferior. ¶ Discipul⁹. Demi traditū p⁹ supiſto. Dispsit sup. mē. cor. sui. Studui pꝰ ħ mecū phiaz ꝯcordare iuxta coordiatōz habituū q̄nq̄z: nob pr̄i insitoz: pr̄i adq̄sitoz. itaq̄z ars ⁊ prudētia primū vēdicāt cenaculū. Scia ⁊ intellectꝰ scōm tenēt. Sapiētia velut in arce sedet. in supremo cum mente vel spiritu vel animo retinens pricipatuz.

velamen 37

Magister Solerter egisti: colligens ex auditis alia nō accepta. Triplex ꝓsequēter accipe velamen. Certe fidei velamē prima que sola soli deo nata est ꝓnecti. Et nebulas patik aliqñ nō in se intrinsece ⁊ essentialiter. sed fm quid ⁊ accidentaliter. ꝓter molem ⁊ nebulas corpis. Unde solicitudines velant memoriā: fantasmata intelligētiam: ꝓcupiscentie voluntatē. Uelatur aliter secūdo facies mētis eminētior. nōn prius ex corruptione corpis. sed ex statu viatorū Sic facies hois pro statu nature instituite recipiebat velamē saltē in somno. saltez in quotidiano corpis obsequio. vt non tota claritate faciei sue ferret semp in deū. Uelatur aliter tertio facies mētis/ velamie quodam: nō tam positiue q̄s negatiue. ⁊ nullo modo priuatiue. Tale velamen (vt accipias facili⁹ que dico) habuerūt angeli in corpozei. prima mozula vie sue. prius q̄s raperentur ad gloriā felicitatis eterne. Discipulus. Sed quid vel quale velamē erat illud? Magister. Plane volūtas dei. nolens se facialiter ⁊ obiectiue p essentiam suā nude apire. Est igik istud velamen tertium/ semp apud viatozes de ꝓmuni lege. Est primū apud omnes p statu nature destituite. qñq̄s totaliter. qñq̄s plus aut min⁹. nisi fuerit ablatū p gratiaz specialē. qualis fuit i te o maria beata ⁊ bñdictissima seminarū. Alterū videlicet scōm velamen mentis/ quale fuisset nō in angelis sed in parentibus primis dū stabant innocētes/ potest auferri min⁹ de ꝓmuni lege q̄s primū. imo nec arbitroz q̄ a te dignissima et pulcerrima fuerat totaliter dū viatrix esses/ euolutum vel ablatū. sed crebro. sed sepe. sed frequentissime. tollebak pro loco ⁊ tpe. quantum status vie mortalis tolerabat. Discipulus. Non obuio si non ascribas pconia ista dignissime femine/ que nec ecclesia sibi tribuit. p que poneret extra vie statum. neq̄s enī simul ⁊ assidue poterat nō esse viatrix ⁊ esse. Magister Triplex amplius nota speculū. quia dicik speculantes. cui ꝓiunge triplicē claritatē. Unū speculū est cū claritate sua q̄ indidit natura. ⁊ industria poliuit. quale fuit apud pbos quo ad intelligibilia p inuestigatōez naturalē. q̄uis mixte fuerint multe nebule. imo tenebze erroz. Nō tñ oportet dicere cū aliquib⁹ q̄ nihil speculati fuerint veritatis. etiā de deo ⁊ intelligētijs. Sciebāt saltē q̄ deus nō erat lapis aut brutū. Rursus alterū nota secūdo speculū. p supnaturalē irradiationē sup intellectū humanū: cū limpidioze ⁊ sincerioze claritate q̄s posset natura sola vel industria ꝓpinare. Deniq̄s tertium accipe speculū cū sua claritate q̄ intimelatet. q̄ ab exterioribus nequit assumi totalit. Sed oīs hec claritas filie regis ab int⁹ est introrsus valde. ad quā non admittik alienus. Bibe de aquis tuis prioz. iubet sapiens Loz q̄ nouit amaritudinē anime sue in gaudio eius nō miscebik alien⁹. Nō enī gaudiū habet intrinsecus ortuz ab amaritudine cordis in cōtritione/ qui nō similit afficik in doloze qui vertik in gaudium. Discipulus. Frequēter audiui talia qualia dicis. sed nōdum dicere vales nisi mentioz q̄ plene ꝓcipiam. Fac manifestū si potes. Magister. Si manifestationem expectas doctrinalē ⁊ disciplinalē/ pollicez oz hoc faciliter effecturū si discipulū quasi puerū te ꝓbueris. Crede primo mozediscipuli. sciueris ita postmodū q̄ dicenk. saltez ex medijs seu locis extrinsecis. videlicet ex auctozitate dictis q̄ ⁊ ex ista maxia Cuilibet exprto in sua arte vel scia credendū est Tali loco ⁊ maxima: fides innixa deo ⁊ ecclesie que regik spūsancto/ stabilik. Si vo nō ꝓtentus ista noticia/ tibi quesieris demonstratōez euidentē. aut noticiā intellectualē ex termis/ aut exꝑimentalē ꝓceptionem. frustra (ne dicam stulte) conabimur. Manifestissima sumik ratio ex alijs in nobis exptis. q̄ nemo pōt extra se tradere exꝑiri. nec tñ absq̄s exꝑientia pñt sciri. Tale speculū/ talis sua claritas (ne te suspendā diutius) est vnio p gustū ⁊ tactū spūalē. q̄uio dicik hic p anagogiā susceptio israel pueri dñi dei. Per aplm dicik trāsformatio. Dicitur in cāticis osculū ⁊ amplexus. Dicik p psalmistā adhesio ⁊ inhesio. Jungit adhesioni susceptionē. Adhesit inquit aīa mea post te: me suscepit dextera tua. Hec ē mutatio dextre excelsi. Hec actio vel deductio spūs. Discipulus. Multiplices licet talia centies noīa/ nō ad intelligentiā satis erūt. Magister. Uerbū latēs in mēte nō aliter pōt extra prodi q̄s p voces. materie q̄ñ est verbū tale quale describit augustin⁹ Uerbū inquit est noticia cū amoze. Diceret aliq̄s fidus tibi. Nosco Johem ⁊ amo eum. cōsentis ei. ⁊ formas in te credulitatē de noticia cum amoze. quā intueri. i. intus

A

Speculū 37

tueri vel aſpicere fas nō habes. Nihilominus enitere tecū in corde tuo. Iohem illū diligere. vniet dilectio te Iohi. nō priꝰ aliena dilectio. ſꝫ tua. Senties intra coꝛ/ſuſceptionē ipi⁹ Iohis. nō iā aliena ſꝫ int⁹ ꝓpria experientia Cōuerte ſilitudinē hanc ad vnionē cū deo. p ꝓpriū tuuꝫ/non alienū amoꝛē. ſenties in te/q̄d habeat ſua uitatis/q̄d virtutis/ꝑbū hoc anagogice de te. ad te. ẏn te platū. Suſcepit iſrabel puerꝫ ſuū. ¶ Diſcipl⁹. Cur ſi nō amauero/ſentiā tale nihil ſuaue vel iocundū ¶ D ¶ Dgr̄. repetā alti⁹ ex intimis pḣie pꝛincipijs q̄ſi ñ iā credas auctoꝛitati ſꝫ rōni cōuincēti. Triplex eſſe gen⁹ boni/diffinuerunt pḣi p nature voces edocti Bonum vtile. bonū delectabile. bonū honeſtū Cognouerūt vlteri⁹. q̄ res inaſate tendūt p appetitū naſalē inditū. adbonū ꝺ ūtaxat eis vtile. ſicut ad loca ſuiꝰ ſeruatiua. t ad alia/ſine q̄b⁹ eſſe vel bñ eſſe nō pñt. Noꝛro de delectabili bono nihil habere dicūtur. ſic̄ nec triſtabili. niſi p trāſſumptōes voluerim⁹ ample nimis loq̄. Res aūt aīate/p formā ſenſitiuā in actu fundatā/tendūt q̄dꝫ in bonū vtile. q̄ꝺ ū ſequūtur t illud eis ꝰiungīt/ſentiūt delectatōeꝫ. ita vt iā ferant in ꝓpriū bonuꝫ q̄ delectabile eis. etiā ſi nō eſſet vtile. imo nociuū ſepe. Natura tñ/plus ingeniauit delectatōeꝫ in aialib⁹/ꝓpter operationē vtilē/q̄ꝫ ꝓpter delectationē ſuauē. vñ ſi haberet aīal nutrimēnuꝫ ſufficienter ſibi ꝰiūctuꝫ. ſi preterea gñaret ſibi ſilē ad ꝰſeruatōꝫ ſue ſpēi/naſa nō curaſſet adiūgere ꝺlectatōꝫ in ꝋſlib⁹ gustus t tact⁹/pl⁹ q̄ꝫ in igne q̄ ferꝫ ad locū ſuū t generat ſibi ſilē ſine delectatiōe. Hi aūt aīalia/dimiſſo ſibi vtili. vl' ſue ſpeciei q̄rūt ſolū ꝺlectari. fit ꝫ ꝓter intentōꝫ naſe p̄ncipalē Hi ꝓo ꝰiūgūt vtꝛq̄ꝫ/nō errant vt delectatō teneat opatōꝫ t foueat ¶ Diſc⁹. Dicis ea q̄ pḣie ꝰſonāt. t expiētie conclude pinde. q̄ delectatō nō fit ſine opatione aliq̄/cognitia ſimul t motiua. q̄ nec motiua vis ſola ſufficeret pl⁹ q̄ꝫ ī reb⁹ ſine aīa. Nec rurſus ſola diſcretia ſine motu ꝋtutis appetitiue/ſatis eēt ad ꝺlectatiōis originē ¶ Dgr̄. Lenſes acute. porro cernas acuti⁹ volo. q̄lis ſit hec ꝰbiatō ꝋſus ꝓcipiētis t appetit⁹ mouētis. Nec ideo q̄ſi ueriꝫ ſi ſint due potētie real' t eēntialiter diſtincte vl' ſola ratiōe Sufficiet q̄ ad cauſandā delectatōꝫ/mutuo ſe ꝑſupponūt ¶ Diſcipul⁹. Preſupponūt ſcio. nō aliter q̄ꝫ forma ſr̄ax/ꝑſupponit oc'm dirigētem et manū mouētē. vbi neutꝫ p ſe/ſufficeret ¶ Dgr̄. Exēplū placet. etſi ñ pēit⁹ adeq̄tū Exēplū aliō ē ō libtate arbitrij. q̄ ñ vnā ſꝫ duas p̄ſupōit potētias. aut potētie vnit⁹ eēntial'. duas rōes. Quero tñ q̄ potētia p⁹ us occurrat ad cauſatōꝫ ꝺlectatōis appetēſiua vl' motiua: aut ſi ſit pēit⁹ res eadē/q̄ rik ſub q̄ rōe p⁹ us ipa ꝰcurrit. l'apꝑhēdēdo vl' mouēdo: ¶ Diſc⁹. Cur hoc inqueſtiōꝫ vocas: cū vis appetitiua aīal'/nō moueꝛ niſi p⁹ us obiectū ſit apprehēſū t ſibi p̄ſentatū. ꝓterea t nō ob aliō vocaꝛ aīal' ¶ Dgr̄. Quid ſi tibi mōſtrauero. ꝰuerſuꝫ ordinē inueniri. Exēpli gr̄a. in hoīe q̄ potētiā bꝫ reflectiuā ſup ſe/ ꝺlectaꝛ ipe ī obiecto p apprehēſiōꝫ t vim motiuaꝫ volūtatis Cōuertatꝫ reflectat apprehēſiuā ad ꝰgnoſcēdū q̄d t q̄l' ſit hec ꝺlectatō/cauſata exceptōe p̄maꝰiūctōis obiecti conuēientis cū appetitu q̄ ēvis motiua ſolū/vt ſit nō cognitia nec pceptiua. Attēde ſolerter ꝫ dēm Cui⁹ ignoꝛātia l'incōſideratō/ml'tos fallit t inuoluit. Neſciūt em̄ ſecernere id q̄ꝺ attribuaſ ꝋtuti motiuę ſic/aꝋtute diſcretiua. t ꝫ ꝓpter ꝰtinuitatē mutuā t circuncheſſionē ſeu coexigētiā ¶ Diſc⁹. Un⁹ ex ill' vſq̄ nūc fui. Vñ frequēter ꝋbatū t cir/cūdatū me tñbris inueni. ne ꝰgnoſcerem illō dilucide. ad q̄ꝺ (q̄ntū iā ꝰiecto) ducer̄ me ſataḡ. ¶ Dgr̄. Nil admirādū. ſi diſcreta ꝰiūctim. t ꝰiūcta diſcretī. ꝰcipiaſ aliter q̄ꝫ oportet ꝰfuſio ſubſeq̄t. Cōcedis q̄ in p̄ma cauſatōe ꝺlectatōis/nec̄e ē vim apprehēſiuā in actu ſuo p̄cedere. ſi nō tpe tñ ordine naſe. Nūc aīaduertere poſtq̄ꝫ ꝺlectatō cauſata ē ſi vis ꝰgnīa ꝰnoſcit hāc ꝺlectatōꝫ: ꝰſtat q̄ inde ꝰſequaſ noua ꝺlectatō t reflexa. q̄ fit vt bō ſciat t velit ſe ꝺlectari. ¶ Diſc⁹. Cōſtat et expiri ptin⁹ licet vnicuiq̄ nō ꝑteruo ¶ Dgr̄. Quero nūc ſil'a ñ ꝑteruo nec diſcolo q̄ cauſa p̄cedat ordīe naſali pceptōꝫ ꝺlectatōis iſti⁹ ſecōde reflexe. vtꝛ appetit⁹ vl' vis pceptiua ſenſus aut itellect⁹ ¶ Diſc⁹. Videoꝛ apte rñdeꝛ ſi dixero q̄ ad hāc ꝺlectatōis ſcōde pceptōꝫ neutra potētiaꝛ p ſe p̄mo. ſola ꝰcurrit. ſꝫ vt ꝰiūcte fuerīt t vnite ad p̄me ꝺlectatōis q̄ nūc obiicik/hñdā reflexe ſup ſe pceptōꝫ ¶ Dgr̄. Cōſeq̄t ḡ ſcōa pceptō/ad vniōꝫ vtri⁹q̄ cauſe ꝰcurrentꝫ. nec potuiſſet aliū de pcipi reflexa ꝺlectatō/ niſi ſimplex poꝛ

esset. ¶ Disci. Nego ꝓtradicere. perge si placet ad tertiū bonū. qđ honestū nōiat

¶ Dgr̄ Ꝑ ꝓpriū soli nate intellectuali est. vt ad bonū honestū soluz ꝓpt se moueat. etiā si nihil iñ vtilitatz nihilq; ōlectatōis oziret. q̄uis in se tñ sūme sit vtile et delectabile Honestū inq̄t tulli⁹ est. q̄ sua nos vi trahit z allicit sua dignitate. Finis ita q̄ nate intellectualis est/ vt suscipiat ad bonū honestū q̄ solo fruat. z in illo delectata q̄escat Nulla ad hūc finē attingit irrational' creatā. q: nec ad illū creata ē memoraduz intelligēgū z amādū ¶ Cōtem plabarz altissimā hāc/z pulcerrimā ꝟitatē. o altissima z pulcerrima feiaz. Hāc insinuasti/dū de solo israel q̄ sua interptatione ōz videns deū vel visio dei/ꝓpleuisti cāticū tuū. Suscepit israel puez suuz

¶ Disci. Proposueras inter distictiões añ dictas. de facie. de velamine. de speculo. de claritate/distictuz te insup de trāsformatione

¶ Dgr̄. Apte recolis. sil'z alia sūt de susceptōe p anagogiā (quā susceptōez trāsformatiuā dicim⁹) addēda ꝓbus. Pauses interim ab inq̄sitiōe. z super hac susceptōe trāsformatiua tredecim ꝓsideratões accipe. ¶ Susceptio Dei israel transformatiua/sicut nō ꝓprie dicēda est gñatio vel transsubstantiatio. sic nec proprie est nat̄alis alteratio. Gñatio q̄ppe tēdit ad introductionē forme substātialis ēlis nō introducit̄ in hac trāsformatōne quā noiare possum⁹ deiformez. q: forma imꝑmit̄ diuinit⁹ m̄ti ēlē nō hz ex nat̄a vl' sola industria. Hz neq; mutat̄ aliq̄ res essentialiter in aīaz quēadmodū pāis trāssubstātiatur in corp⁹ xp̄i. Porro nat̄alis alteratio/fit p abictōez forme ꝓris ꝟrie. z hoc in meli⁹ vel in pei⁹. ¶ Susceptio ꝟo trāsformatia diformis/ñ ꝑsuꝑpōit aut recerit hmōi variatōz fm ꝟrias ēlitates Sil'at id circo magz i illū inatōi sol' i celoz medio quio atq; ꝑspicuo. Sic a luie supno/illūinari ōz tā vniuersal' ēq; ꝓticl'arz ecclesia/sic a sole lūia. ¶ Susceptō trāsformatia pl⁹ ꝓsistit i ꝓceptōe vnitia ēq; i āore solo p se l'i ꝓgnitōe sola Veritas ista ꝓcludit ex colloq̄o p⁹ hīto. q̄ ēsiui⁹ ōlēatōnis oziginē/etiā sensual' De⁹ itaq; cū sit sūmū bonū/obiicit se mediate l'imediate dilēto israel puero suo/sub triplici rōe gñali. bōi scz honesti delectabil' z vtil'. Aut sub alijs loquēdo termīs/illabit̄ in mētē vt pulcritudo seu formositas. vt suauitas. vt salubritas Est deniq; de⁹ imēsa lux in q̄ tēbre ñ sunt vlle Johis testionio. Est aūt ꝓprietas lucz se ꝓicare seu diffōdere/pyniuersā sperā sue actiuitatz Spera ꝟo dine actiuitatz/ē imensitas z eternitas sua. cui⁹ circūferētia/nll'aten⁹ extra se est. Uñ eternitas q̄i extra termīos entitas vl' vnitas. Sic idē ē pēit⁹ cēterz circū ferētia Sic infinitas i ꝺo magz fm rē ōz positie ēq; negatie. Nomen ꝟo videt negatiū. Sic eō de finitate q̄ vocat̄ termiatō sic q: fines habeat vltra ꝺs ꝓgredi nō ꝑt Est igit̄ hec negatō ēq; negat infinitas/ēlī nō finibilitas. Nosti ꝟo p logicā/q̄ duplex negatō reddit affirmatōem Sed ꝓsequmur qđ cepim⁹. lux dina ꝓicat z ꝓducit suā spēz p totā se simillimā sibi z eqlē ꝓpter qđ hz pulcritudiez infinitā de q̄ sapiens. Pulcritudinē ei⁹ admirabit̄ oc'us Hā oc'o maxie ꝓuenit ō pulcritudine iuditiū. sic alijs sensib⁹ ō salubritate z suauitate. ꝓterea ꝓpat̄ bono honesto bonū pulcz qđ nec ōlectabil' nec vtilis vt sic includit rōz. Amaret̄ em̄ etsi nec vtilis eēt nec delectabilis aliūde ēq; ex se. Porro si dina pulcritudo/solū se offerret indiuiduo create rōnal' intuēdam siue pluri/solus ītellectual' ocul⁹/iudex esset. nō gust⁹ aut tact⁹/qua sup re seq̄t̄ alia ꝓsideratō.

¶ Susceptō trāsformatia/si ꝓfecta sit/p suꝑpōit indiuiduo create rōnalis illapsū fieri ꝟbi lūinosi/qđ est spēs adeq̄ta sue luci. z hoc fm ꝟtutē actiuā sūme ꝓportionatā. z fm opatōem pfecte replētem oēm indigentiā pueri isrl'. ad hāc trāsformatōez suscepti. Placz i taq; spēi pulcritudo. etiā ꝓpter se solā. Hz ꝟt⁹ spēi/agēs proportional'r ī potētiā receptiuā suauitatez iducit Sicut z opatō replēs indigētiā/affert salubritatē Habes igit̄ bonū honestū i pulcritudie. hēs delēcabile in suauitate. habes vtile i salubritate. hēs ꝓpriū bonū oē ō q̄ ad moysen dñs. Ondā tibi oē bonū. Cōclud̄it itez/q̄ susceptō trāsformatia/ꝓsistit i ꝓcursu ois boni et si nō formal'r saltē ꝟtual'r z eminēt. hoc aūt tale bonū /in hīnby deiformiby est sola gr̄a gratificās aut glie ꝓsummate sctificās ¶ Susceptō transformatia/nūq̄ potuit ob tineri nisi p gratiam dinitus in fusā q̄ radix ē ois trāsformatōis deiformis z sursuz vnionis. Cōtinet aūt ꝟtualit̄ in se fidē spem z caritatē cū ceterz hīnby lūinosis et affectis. taliter

suo mō q̄liter essentia anime originaliter ꝓplectit suas vires Omittat interim sili tudo ō diua essentia/respectu triū ꝑsonarū.respectu ītuꝝ oīm rōnū/pfectionez in dinis dicēdū.qz nulla creata simplicitas ĩsti ꝑt adeq̄ri vel par esse. ¶ Susceptio trāsformatiua actualis/ñ ꝓcedit de cōi lege siue exercitio actuali mīt.faciēdo qō ī se ē ad hāc susceptōz.saltē ꝑ obiectū cuiusli/bet ablatōz Exēplū insup nakale forme raōal' introductōe. q̄nakales dispositōes p̄ supp̄ōit in corpe Cōsideret ex hac duplici ꝓsideratōe stati.qz absqz miracl'o nō fit susceptō trāsformatia marie q̄tificās.nihil/omin⁹ illā asserere/nō fit certū euidēter sine miracl'osa reuelatōe.ꝑter ꝓsil'es motiones q̄s hz naka ꝑ hīt⁹ adq̄sitos ī formes ad hīt⁹ fide spe charitatemqz fōzatos hīc beretici ptiaces.hīc ñnll'i ifideles hīc pēores vāiglosi ō suis sētimētz sepe ꝓfūdūt ieiūnia tōe sua.relati suꝑplitiū vñ p̄miū magnū ꝓ seq̄ putāt.Vnde ē illud Cadēt a latere tuo mille q̄ se ō latere ꝓximos arbitrabāt Et decem. milia a dextris tuis statū xp̄iāitatis assecuti. ¶ Susceptō trāsformatiua/vicissitudiez hz recipcā.zq̄ circl'are. Utimur sil'itudie palpabili ex sc̄ptis .Dixit ī Apoc̄.xp̄s.Ecce sto ad hostiū z pulso.si q̄s mihi apuerit ianuā.introibo ad eū et cenabo cū illo z ipe mecū. fit ꝑ iñ illud de gmatica hospes q̄ recipit z q̄ suscept⁹ hēt Audis q̄ xp̄s intrat vt hospes in aiam. aiaz ciba t vt ipaz suscipiēs. Et certe sic ē tenēdū simil' z admirādū.nō iā ꝑ sil'itudiz si ad susceptōz eucharistie trāsleāus Qui mā ducat(inq̄t xp̄s) meū carnē z bibit meum sanguinē in me māet q̄i hospes suscept⁹ a xp̄o. Et ego in illo q̄i q̄ suscipit ī mē tis hospitio. Felix nimiū puer isrl' hospite tāto. Felix munere duplicato atqz fcip co. Suscipit isrl' deiformis nr̄ spūs/puerū suū. Jure stupes ad hoc ꝓbuz o frater. Scis qz vocē ihm xp̄m puerꝝ nr̄m. suscipit isrl' spūs suus deiformis.suscipiendo scr̄m. ¶ Plane sic legī de eodē xp̄o Puer natus ē nob⁹ z filius dat⁹ ē nob.pōt ꝫ itelligi ō puero Jhu fm carnē.q̄ ꝑ te ꝓginē puerpā dat⁹ ē nob z corpal'r nat⁹. Est ali⁹ mirabilior et nisi de se testis eēt incredibilior sensus.qz dat⁹ ē nob vt sit puer nr̄/ꝑ filiales suscepcionē in vtero mīt israelitice ꝓcept⁹ z genit⁹. Qui fecerit inq̄t volūtatē patris mei/ille me⁹ frater sozoꝛ mr̄ ē Audis matrē.z cui⁹ matrē.nōne pueri Jhu? Sic ei a p̄re puer.za ꝓphetz zab euāgelistz crebro xp̄s nōiat.q̄uis vir fuerit ab vtero Etiam iñ fēm ē nouū sup terrā.qz mlr circūdit virū. ¶ Susceptō trāsformatiua r̄d dit aiaz ꝓbigēaz. Ipa sic̄dē q̄ ꝑ naturam ancilla ē/q̄ ꝑ grām adoptionis filia q̄ per subarrationē dignitiuā sponsa fit ꝑ nimiam gr̄e supabūdātiā grauida de te puero Jhu.te marito te viro tē sponso.vt iā spōsus z sponsa sint duo in vno spū .imo in vno fetu q̄ es tu dñe. Suscipe propterea o deiformis anima z simul sponsa dicta. Suscipe tuū puerꝝ/non iā vt hospitē tuum.nō iam vt dñm.nō iā vt amicū.nō vt spōsū qualēcūqz. sed vt sponsū z filiū tuū Filiū qui ꝓcipit in vtero mēozie ꝑ infusionē rozis gr̄e. Filiū q̄ formak in vtero intelligentie ꝑ infusionē deiformē. Filiū q̄ parturit ꝑ opa caritatis/elicitie vl' imꝑatiue. donec in mūdū nascak pēnitatz glōse. Videoꝛ audax nimis/z recte videoꝛ/si nō testimonijs sc̄pturaꝝ fulcit⁹ essez q̄ deum esse tradūt aie sancte et israelitice. oīa q̄ dicta sunt. Filioli mei inq̄t Paul⁹. q̄s iterū ꝑturis donec formetur in vob⁹ xp̄s. Et domi⁹ ꝑ prophetā amos ōt. Vir me⁹ es tu. duꝝ ꝓginitatis mee tu es. Et iterū Fornicata es ꝛc.tamē ad me reuerterez ego suscipiā te. ¶ Susceptō trāsformatiua mirabilior effecta ē post lapsum/q̄stante nec peccāte natura fuisset. Primo quia ñ maius est celum z terraz creare/q̄z pēores iustificare. Ratio. Nō enī habet positiuū creatō ꝓtrariū sic̄riatur iustificāti pēm Rursus in creatōe sola potētia ꝓsideraī.z ī iustificatōe sapia sil' z beniuolētia/nec min⁹ cū potentia pēsatur Quid sapienti⁹ q̄s vtvincat sapientia malitiā.z ita vincat q̄ ex ea sit elicere maximā iustitiā: vult exhibere summā beniuolentiā.vult exercer̄ summā potentiā in debellādo per humilitatis delectionē omnē superbiā. Conferebas hec ꝓba frequēter in corde tuo virgo dignissima.nec satiebaris dulcedine mirabili super hac susceptiōe israel pueri sui Dinc deuotū tibi cū ex actione pia/diriḡit ī ptosa votū Hec ab horre pēores sine quib⁹ nūq̄s fores tali digna filio ¶ Tu q̄z Gregori sic exclamasti O felix culpa Eue q̄ talē et tantū meruit habere redēptorem addam⁹ susceptionē. O certe necessariuz Ade peccatū quod xp̄i sanguine deletū ē

Ex z

Noli ꝓpꝛ hoc extolli o culpabilis Eua. noli tibi blādiri pcōr Adā. qꝛ ōi bēignitas oīpotēs/ñ īpotēs vīa ꝙuersitas/talē meruit redēptionē.ꝛ susceptōez exhibuit

¶ Susceptō trāsformatia/clariorꝛ qñqꝫ nōnūqꝫ obscuriorꝛiuēīt ¶ Prouēit ꝺ ꝓncil'r a bñplacito suscipiēt̄ actīe.sꝫ dispositīe a ꝙditōe suscepti. Vorꝛ iñ ē illa pauli. Trāsformamur ō claritate ī claritatē/qꝛ videlꝫ alia claritas sol'ꝛ alia claritas est lune.sic nō par sp ē reuelatō faciei. Tenet dñs in manibꝫ lucēꝛē. ¶ Si vult videꝛ ait Augꝰ.si nō.non. ¶ Sit aliqꝫ clausis palpebris seu membranulis ocl'orꝫ/posit⁹ extra radios solis.ꝙstat q⁹ nihil aut tēuissime videbit. q̄uis ocl'i sint sanissimi.necvelamē aliqō maxīe ꝙpositōis hñtes . ¶ Prodeat iste ad intētissimū lumē sol'ꝰ aspiciendū ꝙuerso ītuitu nō videbit itaqꝫ rotā sol'. atrū mlto splēdoꝛe lucescet ocul'p velamē palpebrarum ¶ Sit aliud exēplū ō ocl'is aptꝫ ad obliquū lumē sol'/circa crepusculū diei in su susceptōe matutia q̄li xp̄s resurrecit cū te nebꝛe eēnt sup terrā oꝛto iā sole. ¶ Sit aliō exēpl'ꝫ ¶ Si pōerē⁹ solē libere obīcālīr se vi sui pñtare ¶ Susceptō trāsformatia fer/uenti⁹ excandescit aut tepidi⁹.duplici rōe q̄ nūc de claritate pōebaꝫ.sꝫ arbitrio dei vel dispositōe subiecti. ¶ Dispōīt aūt subiectū q⁹ est mēs rōnal' maxīe p būilitatē sp⁹ qꝛ būilē spū/suscipiet gl'ia. ¶ Interroga naturā.audis sub exēplo respōdētē. ¶ Obīce speculū ꝙcauū politū/solaribꝫ radīs cau sabīt ex multa reflectōe in pūcto ꝙcursus radiorum ardēs ignis . ¶ Similis erit ef/fect⁹ ex vase cristallino velvitreo.plēo aq̄. ¶ Quid q⁹ aspect⁹ pulcritudīs corpl'is/alīq̄s trāsformat īfuriā ꝛ mīris amētiā:cur nō poterit inspecta pulcritudo spirital'ꝰ ōi ¶ Cur nō dīnoꝛ spectacl'oꝛ pulcerrimorū ꝙsideratō/in talē suo mō spūal'ardoꝛ ef/fectū mētē euebere:¶ Cur ñ poterit extra se fieri:¶ Cur nō ad dilecti pulcritudinē tota rapi ac pīñ amēs esse:¶ Hic eñ dīn⁹ loq̄t Dioñ. in re nr̄a.sꝫ o felix amētia ꝓ q̄ seq̄t

¶ Susceptō transformatia spūal'/ꝺrio mō se bꝫ ad trāsformatōz aīalē et brutalē. ¶ Tradit. Dioñ. q⁹ amoꝛ ī terrēis ē dispsio ꝛ labefactō amoꝛis. ¶ Sꝫ dīnus amor/est sicut q̄daꝫ eternꝰ circl's.p optīuꝫ ex optīo ꝛ in optīo ꝛ ī optimū inenarrabilīꝙuersi one circuens . ¶ Colligīt ꝓtin⁹ ꝺra brevis inter duos amoꝛes q̄ꝫ vnus ꝓstituit cui tatē dei ſm Augꝰ.alius ciuitatē babilōis. ¶ Primus vnit.secund⁹ dispargit ¶ Et vere sic est si ꝓ oīa respexeris. ¶ Dedit xp̄s intelligi causam.quia inq̄t. vnū est necessariū plurima vero sunt ꝓtingēter variabilia. ¶ Necessariū itaqꝫ (quia tm̄modo vnicū ē) colligit.cetera oīa qꝛ labilia sunt/dispgūt ¶ Amoꝛ qui innititur vni necessario/stabilitur in eo amoꝛ innitens mutabilibus vt mutetur necesse est . ¶ Est aūt oīs creatura vanitati subiecta ¶ Audi de hoīe qui fugit velut vmbra ꝛ nūqꝫ in eodem statu pmāꝫ ¶ Ciuitas igitur babilōis quā fundat āoꝛ surꝛsqꝫ adꝙtēptum dei quā recte babilon id est cōfusio noīatur. ¶ Ciuitas vero iure vocatur ecclesia.quia connocat ꝛ colligit ¶ Dicitur ꝛ ibꝛl'ꝫ cui⁹ pticipatō ei⁹ in idipꝫ ¶ Edificās inq̄t ꝓpha ibꝛl'm dñs/dispersiones israel ꝙgregabit. ¶ Fit hoc dū suscipit dñs israel puerꝫ suū.quia similitervēit ad hoc caypha ꝓphetāte. sed nō a se ipo. vēit em̄ vt filios israel in vnū cōgregaret congregatione nō tam locali q̄ꝫ spūali.ī vnaꝫ fidem.in vnum ouile.in vnū nidoluꝫ sub alas amoꝛosissime circa fetus galline .q̄ ē eterna sapientia xp̄us ihs ¶ Susceptō quelibet a deo nomine ꝓtīssimo.dici potest vnitō .siue literaliter susceptionē accipias.siue ꝓ allegoriam. ¶ Histeriū quippe incarnatōis quādo celebratum ē.finis sutus totus fuit vnitio . ¶ Tunc em̄ fecit xp̄s vtraqꝫ vnuꝫ.dū ꝙiunxit ima sūmis.dum factus ē lapis in caput āguli.dum cāntata est ī terra pax hominibus bone volūtaꝫ. pace reformata celestium cū terrenis ¶ Si vero ꝓ tropologiā .si per anagogiā suscepīo israel pueri considereꝛ.quid aliō videbitur q̄ vnitio.hoc est ad vnum collectō ꝛ ad vnum exaltatō.ad vnū implerio.restitutio.ꝛ conuersio humiliū mīte cordis sui

¶ Discipulus. ¶ Sile queso sile.iam satis est mihi.iam quasi luce serenitatis ifusa. omnis consummatōis video finem . ¶ Cōsūmatio sermonū eniꝫ ista est procul dubio. ¶ Det hoc vnum deus et dicemus sufficit nobis.credemus dicenti.sufficit tibi gratia mea ¶ Magister. ¶ Estuas gaudio nouo.quasi non ꝓtius omīa que ꝓtulimus.milies audieꝛ.tū a scriptis euangelicis.ꝛ aplicis tū a collatōibꝫ mutuis quibꝫ ita frequēter insertus ē fmo de theologia mystica doctoꝛe Dioñ. ¶ Disc. Audiui fateoꝛ ꝛ legi.nūqꝫ ꝙ mētē ita pstrinxit q⁹

℣ Amen ℟

dā vt nūc ītia ꝓceptō. Flūcꝫ ita mihi sapu
it verbū hoc bōis plēi fide ꝛ spūcō. Ste
phanū loquar. Dñe Jhu suscipe spūꝫ me
um ℣ō verbū/nōne ꝛsonāter erat ad ver
bū marie siue cāticū. Hus. is. pu. suum.
Hoc plene mox effectū ē fm anagogiā dū
obdormiū it stephanus cū dño ī pace in
idipm ℣gr. Bl'iosus de⁹ in scīs suis
mirabil' i maiestate ꝛ magnificētia. qz nūc
magis aperit intellectū vt intelligeres scri
ptas/ī sua collocutōe. hic ī via sub pegri
na licet effigie. tetigit cor ꝛstrinxit. q̄ susce
ptionē ei⁹ ꝓcipes. nedū p disciplinā docti
nalē. sz experimētalē ꝛgnitōz. Hec ē ꝛgnitō
cū q̄ ꝛ sine q̄ nō adq̄rit ꝛ gustat sapientia
mystica. hec susceptō vnitia sācti isrl'regis
nr̄i. hec collectō hūiliū mente cordis sui.
Hec sola diuidit inter ciues ihr̄l'm ꝛ babi
lonis. hec sācificatō. hoc regnū. hec volun
tas dei. hic pāis supsubstātial'. hic liberat
a malis culpe. pugne ꝛ pene Āmē. hoc ē q̄
sine mene vl' defectu mixto cuiusuis nate
p momēto hmōi expiētie Crede mihiq̄
vel exptis meregratz dat. q̄uis nō soleat
dari/nisi desiderātib⁹ querētib⁹ ꝛ pulsan
tib⁹. Deniqꝫ vim patit. q̄ si cui dat Cōfert
aliq̄n nihil agētib⁹. q̄nqꝫ aliq̄d agētib⁹. q̄n
qz somnolētis rapti. vt subito nescire pos
sis q̄ veniat aut quo vadat. Cur ita plāe
ne tuo merito vel industrie ascripseris su
sceptōz visitatōis sue. sed dic tps bñplaci
ti de⁹ ℣discipul⁹. Loq̄ris expta. Suffi
cit ad exēplum Paulus. sup habūdant in
miraculose visitatis ꝛ susceptis. testionia
℣gr̄. Crede tū q̄ nō idcirco tibi phi
benda est vel alteri/lectō. nō allocutō dul
ta. nō meditatio solers. nō oīo frequēs ꝛ
feruida. nō demū sacramētalis susceptio.
q̄ si rite fiet/supatvigor ei⁹ attractiu⁹. hec
oīa spūal' exercitij documēta. Crede eq̄dē
dū in orz ecīe hītas ꝓsecratōis tpe/assūt
amici ā geli auscultāt. fac dilēctū audire vo
cem tuā. Ñde ei facīē tuā/si ꝺcora ē. So
net vox tua ī auribꝰ ei⁹ si suauis ē. ℣di/
sc̄. Docuerz obsecro q̄ sit illa vox. q̄z audi
re petit dilect⁹ me⁹ mihi. ℣gr̄ doceat
te finis ꝛ ꝓsūmatō cāticī cāticoz/qō iūge
mus ad hoc psalteriū. Fuge dilecte mi as
similare capree hinuloq̄ ceruoz sup mō
tes aromatū. ℣disc̄. Mirabilis ꝺo est
talis amice vox ad dilectū peteī vt fugiat
q̄ absēte nihil iocūdū. cui⁹ pītia nil opta/
bili⁹ eē pōt aduotū. ℣gr̄. ignorās mi
steriū/nescis qz nō pōt altera ꝓmio ꝛ ad
dilectū fieri pītia/q̄z si fugiat ipe sup mō
tes arōatū. nō q̄licūq̄ mō. sz ad sil'itudiez
capree hīnl'q̄ ceruoz. Hos est capree/so
litudis secreta diligere. Caprea q̄ capiēs
alta. Secretū sil'r mutuū q̄rūt dilect⁹ ꝛ di
lecta. Flūc ī foꝛāinib⁹ petre. nūc ī cauerna
macerie Petra aūt ē xp̄s crucifix⁹ pforat⁹
ꝛ in latere cauernat⁹. Secretū ꝺo nouissi
mū ꝛultimū/est sup mōtes arōatū. mōtes
q̄ suscipiūt imo dāt pacē pl'o Cetez q̄d q̄
rit binnul⁹ ceruoz/dū fugit p dexta mō
tiū ꝛputo redit assidue ad vbera matris.
in cui⁹ ātro q̄escit ꝛ sinu. Scis aūt qz se
refert ꝛ oīa fili⁹ sp ad pr̄z. Jp̄e binnul⁹ q̄
tissim⁹ ad ceruā carissimā sapiētiā ingēitā
ꝓfert. Cōcludo tādē q̄ sonet hec delicatis
sima vox in amorato p amorē. dilecte mi!
q̄d p adiūctā oro te petis sil'itudinez. nisi
vt fugiat dilect⁹ ad pr̄z. q̄ ibidē q̄escente.
trahat dilectā suā secum collocet nō iam
in orz vbi sūt amici. sz solā cū solo. vnicā
cū vnico. delicios⁹ amatoz ꝓplectat. Hic
in eodē lectulo flozi do. sicut ī lectulo salo
mōis pacifici. sic ī cubilib⁹ spōsi. vbi spō
sa dicat ex sentētia. Dilect⁹ me⁹ mihi tot⁹
ꝛ vnic⁹ cōiūgit. et ego illi. Dicat ꝛ su⁹ dei/
formis spūs/iam israelita p limpidā visi
onē. Jam puer ā plexat⁹/p intimā susce/
ptionē. Jā su⁹ effect⁹ heres/p filialē here
ditariāq̄ possessionē. nūc q̄demin spe sub
certa expectatōe futoz. Suscepit isrl' pu
er suū. ℣disc̄. Bñdict⁹ de⁹ ꝛ magnifi
cus in sēritate desero iā ex aīo alias q̄stio
nes oēs/p dulcedine ꝺboz istoz/p suavi
tate mellei spūs sapiētie. ℣gr̄. Placet
ad initiū regredi. nō ratiocinādo/sz iubi
lando. placz ꝓcinere cū exultatōe spūs in
id ipm. Mag. ani. me. doc. qz susc. isr. p. s.

Sequitur altera pti

Catio quasi p soliquium et meditationes. p
notulas triginta.

Suscepit isrl' puerz suū. Susci
pe me dñe ꝺuū tuū ī bonū Ser
uus tu⁹ sit spūs me⁹. qui ꝺsidē
rat esse israel puer tu⁹. Multi
dicūt aīe mee/nō est sal⁹ ipsi in deo ei⁹ Di
cunt hoc crebro calūniatoꝛes supbi. mō⁹
caro. demonia Tu aūt dñe susceptoz me⁹
es glo. m. ꝛ ex. ca. me. Caput meū mēs me
a dñe. qz capiat te Caput eīm a capiēdo no/
men habet Sz nec altera ē assignabil' dō

potior mentis ad reliq̃ oĩa mẽte carentia
nisi qz capax tui ẽ z ꝓticeps eẽ põt. Capax
p ĩstrisecã ꝺditõz memorie. intelligẽtie et
voluñtaꝭ. Particeps ꝙ. i. ꝓfecte capiẽs p
bit⁹ actꝰqz supadditos. marie p illapsum
deiformis gr̃e tue. ¶ Suscipias igit̃ me
fm eloq̃ tuũ. suscipiã z ego te p amorez
tuũ. Quid hoc suscipe. nisi surstũ me cape
in mẽtꝭ mee cenaculm: Dñe inclia celos tu
os z descẽdevt ascẽdã ad te adiutor me⁹ ti
bi psallã qz ꝺus susceptor me⁹ es Ad hoc
eñ feciſti me de⁹ me⁹ mia mea Propterea
ꝓcorz obsecro suscipe me recordatus mie
tue ¶ Süt vãe susceptões. H̃ ẽ surstũ acce
ptõs mitis mee de te q̃usqz veniat ꝺsũma
tio. quousqz dextera gl̃ie tue suscipiat me
in finẽ. Susceptõ aũt enigmatica creatu
rũ extrisec⁹ ẽ. Intꝰ capio te. it⁹ ĩ giamea.
nẽ p specl̃z ꝺgnitõis et ãoris. nũc in eisdẽ
ſpecĩs q̃ sũt ꝺgnitõ z ꝓceptõ dilectia q̃b
interꝭ ꝺstringꝭ z allicꝭ exprimẽtl̃r pauperl̃z
cor meũ suscipiẽs ipz. ſz ñ in illa q̃ ꝛfulgeſ
claritate ĩ id ipz. ñ in illo torrẽte volupta
tis tue. Cũ h̃ factũ fuerit vt ita suscipias
me z ego te. fiet illõ de pñs. Satiabor cuz
apparuit gl̃ia tua. Dic benignissime puer
Jhu. dic spũi meo quẽ imples dono tuo.
Ecce puer meus. q̃z elegi. quẽ suscepi. q̃z
ꝙp lector cui b̃dico Olim ferebas in dig
ne si q̃s ꝓhiberet pueros ad te vẽire. Ue
nio ad te. suscipe me Si eĳcis foras veni
entẽ ad te: qũo suscipies fugiẽtez: Ubi est
illa vox mã suetudis tue. eũ q̃ vẽit ad me/
nõ eĳciã foras: ¶ Scio dñe docẽte te per
scp̃as q: ẽ puer z puer. Puer sensibꝰ z nõ
maliciarl̃ moribꝰ. q̃lis ẽ puer centũ ãnoz
maledict⁹. Nolo dñe tal̃ iuẽiri puer. ſz in
q̃ sit ĩnocẽcia. bũilitas z obedientia. q̃lis
appellat⁹ ẽ dauid ãnosus q̃lis iã abrahaz.
centenarꝰ. ¶ Collegit vn⁹/septẽ puerorz
ꝺditões/aduersarias septenario viciorũz
Süt pueri pui vñ frãgit superbia. Puri
vñ luxuria deturbat. Hodico saciati q̃s
gula nõ supat. Ludũt ne sint inertes z lã
guidi Cõcordãt ꝺ malignitatẽ inuidie Ci
to dãt vt liberales. Cito pacificãt rãcorꝭ
exptes. Süt ista sepi⁹ ex etatꝭ bñficio. co
mitãt alia ml̃ta ex etatꝭ vicio. ¶ Ceterꝝ ve
rus puer efficit spũs rõnalis ĩ q̃libz etate
corporis/ si fuerit preditus innocentia.
si bũilitate. si obedientia. Talis erat spi
rit⁹ marie bũilis z obediẽtis ãcille Talis
ipi⁹ Dauid. q̃ vilescebat i oc̃lis suis Tal'
in abraaz q̃ iussus ĩmolare fil̃ũ. ptin⁹ ob
edire pauit. Et o q̃s mirabil̃r obedire.
spiritũ talẽ q̃ sit humilis innocẽsz obedi
ens. innoua ĩ me de⁹. quẽ dignerꝭ suscipe
Sit in eo simplicitas. ſz cũ prudẽtia. sit
bũilitas ꝛz cũ fiducia. sit obediẽtia ſz nõ ĩ
angaria ¶ Magna ꝓsus erat ĩ bũilitate
marie fiducia. magna obediẽcie ꝓmptitu
do. magna ĩ simplicitate prudẽtia q̃m nec
temeritate/ ꝓceps fuit in rñdẽdo. nec post
insinuatõz angeli q̃l̃r fieret mr̃ ꝺi dare dif
fidit suũ assensũ. q̃ hito/mox p ĩcarnatõz
suscepit israel puerꝝ suũ ¶ Susceptõ tua
dñe Jhu/collucatõi sil̃is ẽ. dũ te vicissim
suscipez retĩere laborem⁹ Figurauit hãc
luctã israel iste l̃ralis puer tu⁹. Uiebat ni
mis a facie fr̃is sui Esau. trãsmiserat oẽz
comitatũ sol⁹ remãserat Apuit vir luctãs
cũ eo vsqz mãe in phãuel. Jacob illũ volẽ
tez discedere detinuit Nõ inq̃t dimittã te
nisi bñdixeris mihi Bñdixit ĩ eodẽ loco
z stati ort⁹ ẽ sol. ¶ Luctak bõ solus extis
metuẽs impulsu ꝺrios orat deũ tota mẽ
te nocte tribulatõis. Et ita luctak cũ ãgl̃o
magni ꝺsiliꝰ. Quid eñ oro feruẽs ẽ/nisi
quedã luctatõ dei cũ homie: De mutuo
brachio amoris suscipiũt. Porro ñ cessat
Jacob supplãtator viciorz/quousqz bene
dictõz suscipiat meritoz etiã si videak taz
aurora mẽtalis illũinatõis. ystat ñ don⁹
stati post bñdictõz sol oriak lũinosior ĩ ex
pimẽtali ꝓceptõe Mutak nom̃ qz trãsfor
mak in vir altez Jam ẽ isrl̃ vir potens et
fortis dei. viget in actõe arduoz z in diffi
ciliũ p pessione z in limpida dei visiõe fit
israel Gratulak se vidisse deũ facie ad faci
em. ſz per subiectã creaturã q̃i p speculũ.
Cõcipit interne fiducie gustũ. z salua iãt
facta ẽ aĩa mea Robur deniqz carnalis a/
morꝭ q̃ necesse emarcescit. ꝓterea claudi
cat. solo pede necessitatis tãges terrã Fca
sunt hec post gn̂atõz. xi. filioz z natus est
multo post in ĩtroitu bethleẽ dõus pãis.
ipe benyamin. filius dextere vel doloris
moriente rachael matre sua duz parturit
eũ. ¶ Placet preterea o aĩa x̃piana/sum
matim recordari misteriũ genealogie nr̃i
Jacob isrl̃. ab alio/diktissime expositum.
Habet mysticus israel. dũ Jacob est/du
as sorores liberas/i vxores. Lyam z Ra
chel. Habet Lyam. vini affectiuã. bec la
borioſa est fm nomẽ. in exercito virtutis
Huic Lye deest oculus intelligentie per

spicacis. Hz idē Jacob mysticus/rachel decorā z simplicē istar ouis fm nom suū. Hec ē intelligētia supioris rōis. q̄ se versat in exāsitōe veritat' specialiter pncipij

Dak vtriq; ancilla sua. Seruit racheli imaginatō nō q̄liscūq; nec brutal' sz cum ratione pncipās. Dicit hec bala hoc ē inueterata. loq̄t q̄dē incessāter. etiā dū sola ē more senū. Sēsualitas aūt l' sensual' appetitus obseq̄tur Lye. Est ipi nom zelpha iterp̄tata os inbiās. qz neq; visu neq; auditu (teste salomone) nec alio sensu satiak in biādo seu desiderādo Letq; Jacob vir vidēs in pmis pauptatē suā/gnat affectū timor' ex Lya Dicit iste ruben. fili' visionis. Signik p' būc affect' doloris. Simeō hic ē auditio. qz q̄ ꝑe dolz z pēitz ptin' exaudik. Seq̄tur tert' fili' dictus Leui. i. additō. qm̄ post tiorē z dolorē addik spes. Quart' ī filijs Lye Judas confitēs vl' ꝓfessio subseq̄t. h ē amor aut gaudiū. Copulak em̄ Lya q̄ ē bōa volūtas dotanq; viro suo p gaudiū amoroſū. Lernēs aūt Rachel sororē Lyā scz volūtatem totā, plis fecūditate letātē. zelat z ipa pare re. Et qm̄ bz timorē q̄ ē pncipiū sapientie bz z amorē q̄ trahit rōis ocl'm videre dilectū/desiderat ipa rachel ꝯgnoscere deum quē Lya tiet z diligit Atuero qz necesse ē ꝯgnitōz ꝑus a sēsu z imaginatōe fieri/dicēti hoc pho. apl'o. z expiētie sono. Dat Rachel ipi Jacob spōso suo/balā ancillā ymaginatōz. Suscipit ab ea duos filios spectātes ad imaginatōz iūcta rōi. Un' ē dan q̄ ꝯsiderat speculak z iudicat/ō malis fukis in maloz dānatiōe Neptalim alter fili' ꝯsideratoz ē bonoz futuri secl'i. dās eloq̄a pulcritudis. nūc in cātic' cāticorū. nūc in psalmis. z iuxta nōis interp̄tatōz. nūc vtik ꝯpatōe mō ꝯuersatōe recōgnitō fuka

Porro dū Lya ꝯspicit ancillā sororis balā/pepisse gēinam bāc plē dan z neptalim. puocak tradere sil'r ācillā suā nomine zelpbā ī sinum viri sui. Fit ita. Nascik iñ duplex sibi fili' Gad z Azer. boz interp̄tatō ē btitudo z felicitas. qm̄ beati sunt z felices/q̄ post speculatōz eternoz̄/hic maloz hic bonoz/pariūt ī sensualitate q̄ ē iūcta volūtati imo pticipatie voluntas. Pariūt inq̄ duos filios. q̄z pmus ē vigoz abstinentie. secundus vigoz patiētie. Accipe quomodo beati sunt qui lugēt vt Gad. beati q̄ psecutōz patiūt vt azer

Uez post h̄ tp' /rubē iā adult' /ingrediēs z egrediēs inuēit mādragoras bone fame qm̄ q̄ abstinētes sunt z patiētes sūt. cū timore dei collaudāt Hō' odoz xpi iḡt sum' apl'us. Rachel vero petit ptē mādragoraz q̄s totas. Lya dat libēter Racheli qz subūcit se rōi/ q̄tin' viro suo copulet. Jam em̄ nihil ad famā respicit. sed ad dei gloriā. sed ad futurā viuētū terrā z q̄etez Dicit e sētentia. Quid enī mihi ē ī celo. z a te q̄d volui sup terrā. Sup est igit vt Lya gñet duos filios q̄ sunt. Jsachar et zabulon Jsachar ē asin' fort' sibi vilescēs qui vidit req̄z baud dubie eternā/q̄ esset bōa. z terrā supple viuētiū/q̄ eēt optima. z fact' ē tribut' spūaliū exercitioz seruiēs q̄ int' termīos hītauit. neq; enī q̄rebat eē ī terra neq; poterat in celo Fecit qō potuit. Inter terminos hītauit. posit' hic in orizonte diuinoz z hūanoz. crebro vertebat oculos ad dīna. Quint' iste ē fili' Lye q̄ est gaudiū spūs. z amor boni. Quē ꝯsequit sext' fili'. q̄ est zel' fact' in odio mali Hūc sertū Lya mr. appellat dotē bonam Hā q̄ melioz dos zelo aīaz z odio vicioz Nom en' fm laudē suā/zabulō habitak' fortitudis Hā qō aliud habitak'm fort' q̄z vbi moraī emulatō dura sicut inferus veniēs ex gaudiosa dīni numeris dilectōne. que vt moris fortis ē /cui' lāpades sūt lāpades ignis atq; flāmaz Patuit ī martyrib' zelando salutē aīaz. q̄z caritatē m'te pſecutionū aq̄/nō potuerūt extinguere nec fluminā voluptatū obruere valuerūt

Rursū ꝺo satis est ꝓbabile q̄ zelus dū exercet/offendit ī multis. z dū currit incurrit /si nō inde nascak sēta verecūdia coraz deo. q̄z nōiam' dynam in femīno sexu. ꝓpter minoreē q̄z in viris fortitudinē. et qz ꝓpter formositatē pl' allicit. Quid enī apō ōuz q̄d apō homines gracios'? /q̄z humil' ꝺecundia/post tot sāctos mores/p' gēitos quales dixim' sex lye filios? Sūt isti sex p̄ncipales affect' voluntat'. moderati simul z ordīati Eteni ꝺtus quid aliud est q̄z dilectō vel affectō veritatis /moderata p rātōis normā. z ordinata p volūtat' intentionē nomīa sunt. Timor. dolor. spes gaudiū. q̄s sic noīat psa Spes meror. metus. gaudiū. Sub inde sunt amor boni. zel' vl' odiū mali. Cōiungunk filij q̄tuor ancillaz Bala quippe genuit duplicē speculatōez. vnā iferni Alterā paradisi. zelpha

aũt genuit duplicẽ insensualitate affectũ. vnũ q̃ est rigor abstinẽtie. alterũ q̃ dicitur patiẽtie vigor. ¶ Ez ve filijs hominum a scãdal' qm̃ nõ ẽ bõ q̃ viuat ⁊ non peccet ñ ẽ q̃ ñ hostilibꝫ q̃ꝫ pateat insidijs. ecce dñ pdicti oẽs filij Jacob; circa pascẽdos greges bonaꝫ actionũ ad ꝓmos occupãt. Dyna soror iã adulta /nec se ꝯtinẽs in solo mẽtis hitaclo/egredit videre mulieres regionis illi⁹. Egressus ẽ hic/p curiositatẽ dñ vitã aspicit alioꝝ. duz deniq; mores ⁊ formã vite eoꝝ/ꝯpatõe sui ꝯsiderat. Gloria sua iã nõ tota ẽ testionũ ꝯscie sue coꝝ deo. sz gloriã foris expetit. Vio/lat hoc mõ Dyna. q̃ ẽ sancta verecũdia dñ satagit mõo gloriosa videri. ¶ Ez a quo violat Dyna. i. iudiciũ ꝛecũdie. Certe a labore asinino. scz a sychem q̃ interꝓtat labor q̃z gignit Emor. q̃ sua interꝓtatiõe sicut ⁊ actõe notat asinũ. Quid em̃ stulti⁹ q̃ꝫ vane gloriari de nõ suis ꝓtutibꝫ vl' õ receptis aliũde? Amor igit ꝓprie excellentie gñat vanã gl'iaz. que dynã q̃uis obnitat oppimit ⁊ violat ¶ Offert se nihilomin⁹ ad ꝯpescẽdũ furorẽ fratꝝ dyne. Sichem iste offert circũcidere mores suos omnes scz ꝓ gloria ꝙ laborare. vt nihil appareat in suis moribꝫ inuerecũdũ. hac circũcisione facta ꝓpter hõm gloriaz. tres dies q̃ sũt tres ꝯsideratões trãseũt. dñ simeõ ⁊ leui/ dolor ⁊ spes /nõ fm̃ sciam arrept; gladijs suis/insiliũt in oẽs mares sub sichẽ ⁊ eor bitãtes. viriles q̃z suas opatões occidũt. dñ dolor ẽ gnissim⁹. Simeon ꝓ gladium exprobratõis. Leui ꝓ gladiũ exactõis ipossibilis seruit. Dolor grauis ẽ. qz pditerũt exteri⁹ famã. Labor ẽ grauior. qz perdiderũt interi⁹ innocẽtiã. gnissim⁹ qz demeruerũt gehẽnã. Quãto satius erat hmõi filios opatiõm/custodire sub religiõis disciplina. ipos q̃z paulati bonos efficere; ꝓ intentionẽ meliorẽ. q̃ꝫ furore ꝓtinaci ⁊ emulatõe dura/inutiliter exprobrãdo/⁊ plus exigẽdo q̃ꝫ poterat/pdere simul ⁊ oppimere ¶ Videm⁹ q̃z admodũ necessaria sit post ⁊ iter ꝓtutes oẽs/discretõ. q̃ꝫ ꝓ sui vnlitate/nõ est nata pere nisi ℞achel rõ supior. Est iste ꝑmus rachel fili⁹ in ordine filioꝝ vndeci⁹ Jacob pr̃iarche. q̃ nõiat Joseph scz accrescens. qm̃ exꝑimentis crescit assiduis ⁊ virtutibꝫ excolit/dñ pl⁹ viuit. Facit huic pr̃ tunicã talarem. qz solus ad talos ꝯsummatõis/opa ꝓduxit. Vnc odiunt fratres sui. dñ modũ vult eis ꝛ̃ponere. dñ impetus refrẽare. Accusat eos apõ patrẽ crimine pessimo qõ est ypocrisis qz simulata eq̃tas nõ ẽ eq̃tas ꝙ duplex est in iq̃tas ¶ Rursus inter hec Rubẽ violat balã. dñ nimiũ grãdis effect⁹ẽ. qz timor si ¶ nimi⁹ ẽ/dñ se custodire nitit/formar ĩutiles imaginatões. q̃bꝫ se ꝯuoluẽs/a saluta ribꝫ ꝛ̃pedit. Tãdẽ ipe Joseph/dñ semet excolit quotidie ꝓ prudentiã fit maior. Mater ei⁹ Rachel ꝯcipiẽs ⁊ ꝓturiẽs ãtij doloris desiderio Benyamin hic ẽ filius dextre filius ꝛ̃portioribꝫ dõis celestiũ collãcõd⁹ morit in ei⁹ partu/rachel. qz dum celestia mẽs rimat/oporterꝫ rõ succũbat ⁊ huic vite moriat. qz nõ videbit me hõ ⁊ viuet ait dñs ad moysen ¶ Dic est benia min adolescẽtul⁹ in mẽt; excessu Et vbi? Est nempe in ecclesijs vbi bñdicitur dño Et q̃ sunt ecẽie/nisi ꝯuocatões tã cogitationũ q̃ꝫ affectionũ scãz? Psallunt meditationes scẽ dño/cũ iuuẽculis inspiratonibꝫ/tympanizãtibꝫ in corꝓre mortificato. Ꝑ reueniunt ꝓncipes angeli/ꝯiuncti psallentibꝫ in medio iuuẽculaꝝ tympanistriaꝝ. Ibi beniamin adolescentulus in mẽt; excessu. ¶ Hu scipit dñs hũc puez ysrael. qm̃ amãtissimus est dñi. ⁊ habitat confidenter ⁊ in eo sicut in thalamo/tota die ꝯmorabit. qz manet in caritate. ⁊ ois talis in deo manet ⁊ de⁹ in eo. Deniq; delicios⁹ puer inter humeros dei ꝓ mutuos amplexus recescit. Dixit ĩ excessu suo ois homo mendax. qz iã fact⁹ sup hoiez/ dicit in excessu mẽtis sue ꝓ hũiliationem huius miserie. Proiectus suz a facie oculoꝝ tuoꝝ Usquequo dñe auertis faciem tuã a me. qm̃ facies tua plena ẽgraz. quã adhuc velãine mortalitat; huius/celas a me. ¶ O q̃tiẽs vẽdit dñe nr̃ Joseph ĩ egiptũ tribꝫ haꝫ/q̃tens iste fr̃ su⁹ benia/min minus/descẽdit ad eũ Jungit oscula cũ ãplexibꝫ. dñ discretõ prudẽs ĩ humanis/⁊ ꝯtẽplatõ prudẽs ĩ dinis/vna ꝓtat; sña ꝯuẽiũt Sic iustitia ꝏ practic; ⁊ pax ꝏ speculatis osculate sunt Cur ita? Nimiꝫ qz mia ⁊ ꝓtas obuiauerũt sibi. ꝏ q̃bꝫ vtq̃ gl'iat. Dia tua ⁊ ꝓtas tua semꝑ suscepe runt me Et tu dñe Jhu ꝓ quẽ facta est; misericordia ⁊ ꝓtas. cuius curr⁹ ẽ decez milibꝫ multiplex. Currus igneus. vehens ad celestia. Cuius eq̃tat⁹ victorioſus est. in curribꝫ pharaõis. trabẽs spõsaz ad te. Suscipe ꝑ cuũ tuũ ĩ bonũ. ñ calũpniẽt me

ſuꝑbi īmici mei dñ loq̄r eis ī porta obiṫ mei Obſtituat ſapia tua. ſuſcipiēſ cāz aīe mee. furores calūnie ſue. recordaṫ ſolius mie tue dñe ihu ſpes vltia aīe mee. Finit

Incipit tractatus. rj.

Dragmaticus. ſub duplici particione. ſuper illo verſu. Sicut locutus eſt ad patres nr̄os. Prima partitio de cōtēplatione marie ſup locutione dei p ꝓphetas. z maxime per ſemetipſuz. incipiendo ab euāgelica narratione. iuxta ꝯpilationem nouiter factā. que ōr vnū z quatuor. per notulas quadraginta. ſup rubrica ꝑma In ꝓncipio erat verbū Vñ daṫ intellegi quātū ſuper reliq̄s ſmo ꝓtēlior eſſe poſſz

Sic locutus eſt ad patres noſtros ℣ Dgr̄. Multifarie multiſq̄ modis olim/deus locutus eſt in patribꝫ z ꝓphetis. Nouiſſime locuṫ eſt in filio Cōſeruabat aūt maria (ſicut ſcribit Lucas) oīa verba hec cōferens in corde ſuo. Conſeruabat nedū noua ſed vetera. Filius erat patrifamilias q̄ ꝓfert de theſauro ſuo noua z vetera Filius z ſponſe q̄ dilecto ſuo ſeruat oīa poma vetera z noua ℣ Diſcipulus. Quo pacto nō obuiat dictū Job. Semel loquiṫ deus. z ipm̄ n repetit? Nūo ꝓterea verbū ps̄. nō repugnat. Semel locuṫ eſt deus. duo hec audiui. qz ptās dei eſt. z tibi dñe miſericordia? ℣ Dgr̄. Locuṫ eſt ſemel deus. locutus eſt etiā mltipliciter. Semel in eternitate. multipliciter in tempore. verbuz/ ſemel in eternitate locutū/nō repetet. Ex ꝓbo tpali/mlta audiūtur. Inter q̄ precipue ſunt duo mia z veritas ſeu ptās. Lō texitur inde verſiculus cantici huius. Et mia eius a progenie in ꝓgenies timētibꝫ eū. Sup quo tractatus habiṫ eſt. ℣ Diſcipulus Habitus eſt memini. Eſſet autē locūda nec infructuoſa collocutio/ſi recē ſerenk collatiōes marie ſup verbis illis q̄ locuṫ eſt dñs in pīibꝫ z ꝓphis. q̄ preterea locuṫ eſt in filio. qui fuit ſemez abrae cui dñs locutus eſt. ℣ Dgr̄. Vocas ad rez magnificā valde. z cuius magnitudinis nō ſit finis. Dicā tñ ex infinitꝭ pauciſſima q̄ maria ꝓferebat in corde ſuo de locutionibꝫ dñi. Tu ex minimis collige quātuz magna poſſis. Interroga pariter quātū volueꝛꝭ ſup his oībꝫ q̄ ꝓtēplata ē mēs marie ſapienter, Videor aūt ita ꝓcedenter incipe/ſi dixero ꝓtuliſſe mariā in coꝛ de ſuo. quēadmodū ꝓfecerit oīa q̄ ſibi dicta fuerāt ab eo/iuxta cognate elizabeth vaticiniū Eſt ei magnificētie ꝑfectas. cō ſūmatio fortis inchoatoꝛ. ſic ad magnanimitatē ſpectat aggreſſio ꝓſiderata magnoꝛ. Laudans igiṫ z magnifice gr̄as agēs dño/cuiꝰ ꝓfecta opa ſūt/ꝓcinebat in pſalterio hoc de cacoꝛdo p mīꝭ iubilū ℣ Diſci. Placent iſta ℣ Dgr̄ Licz aūt de mltitudine magnificatōis marie mlta p̄ārere. Olta iā ſane dicta ſunt ſed eo plā ſup ſūt. tāq̄ ō ifinito q̄dā pelago cuiꝰ quātitatē nō molis ſz ſtuꝭ accipiētibꝫ/ſp vltra ꝓtingit accipe. Neq̄ vidimꝰ idcirco ab hauriēdo deſiſtere. ſz inſiſtere ad refocillationē aīaꝝ nr̄aꝝ. q̄ nō areſcent ſiti. dū fons oꝛtoꝝ. dū puteꝰ aq̄ꝝ viuētiū. fluūt ī petu nō impediti de libano cādoris virginei ſcaturiētis in abūdantia de fontibꝫ ſaluatoꝛꝭ xp̄i ſui. Leteꝛꝭ q̄ꝑ partes dātur. marie aūt (Hieronimo teſte) ſe infundit gr̄e plenitudo tota. Ideo ſalutaṫ anthonomatice gr̄a plēa. cuiꝰ plenitudinis abūdantiam/nullus apire ſmo ſufficiet. Nō ei iā eēt adō mirabil̄ z āguſta/ſi ꝙbo rū āguſtijs clauderēṫ ℣ Diſci. Recte dicꝭ ℣ Dgr̄ audebo nihilomiꝰ ī auxilio plenitudinis gr̄e ſue/trāſire ad ꝓtēplandā ſapientiaz ꝓtēplatōis ſue. ſapiētiā q̄nā cōtemplata eſt multo intuitu. querā plima de ſe ipa. vrinā ꝑ ſe ipa. vel ab ipa liceret. ℣ Diſci. Oratū te. ꝓratūq̄z cupio/q̄tinꝰ inoī locutione nr̄a/miſceas vtile dulci. ſpeculationē cū deuotione. nec p mltos opinionū riuulos effundaris. Dic poſitionē vel q̄ potioꝛ. vel ſua nouitate iocundioꝛ apparebit. Sciſcitoꝛ in ꝓmis/q̄bz z q̄t modis ꝓgnoſcaṫ/q̄ mēs marie ꝓtemplata ſit multa ſapienter. vt ad magnificā dū dñm. aīa cū exultatione ſpūs moueretur ℣ Dgr̄. Cōgratuloꝛ ſcō tue deuotionis ſtudio/q̄ in ampliſſima z magnificavis nos exerceri materia. ꝓtēplatōes/btē z ſapientiſſime ſapiētiū oīm/ſuadēs recēſeri. nō q̄dē oēs vt impoſſibile recte cēſes. ſz q̄t z q̄les/ipa dignabiṫ miniſtrare ō ſe loquētibꝫ. magnificētiā ſiṫ cū laude mirātibꝫ cupientibꝫ. quātū fas fuerit recordari. proteſtatione premiſſa q̄ ea tātummodo volumus aſſerere/que certa tradit auctoꝛitas fidei. vel que ratio clara conuincit. Cetera vero/tanq̄ pie opinabilia/ad

¶ Tractatus. XI.

exercitium deuote ꝓpeculatõis recenſebi
mꝰ non ꝙ ita fuerit affirmãtes. ſed ꝙ ita
fieri potuerit/ſcõm ꝓbabiles ꝓiecturas/
eſtimantes. Didiciſti ꝙ duo ꝑdictoria ñ
in veritate ſtant ſimul. ſed in ꝓbabilitate
Pictores imitabimur⁊ rhetores. qui nõ
adeq̃tã ⁊ aptã ꝓcationẽ geſtoꝝ ꝓmittunt
inducere. Alioq̃n temeritate fallerem⁹ at/
q; mẽdacio. ſz ꝓximiles/illi picturas/iſti
rõnes/offerre ꝓtenti ſunt. ¶ Diſcipulus
Diſcolũ eſſz plus exigere de reb⁹. que nec
ſenſu percipi. nec rõne ꝓbare. nec auctori
tate poſſunt ꝓfirmari. De q̃b⁹ tñ aliq̃ di/
cere vel ſcribere vel audire decet licet ⁊ ex
pedit. Incipe ſecurus. qz ꝓſuaſum ſic te/
neo. nec aliter recipio ¶ Dgr̃. Cõtẽplati
ones marie recẽſere placet/tpe q̃ q̃ vidua
mr̃/poſt aſcenſionẽ filij/poſt miſſionẽ ſpi
ritus ſci/clauſo ſup ſe cubiculo/reducebat
añ mẽtz oculos/ꝓteritũ decurſuz vniuer/
ſe vite filij ſui. Hoc ſibi ſpeculũ/hoc ſibi
exemplar/ſatis erat/in oi ꝓtẽplatiõe ſua.
¶ Diſci. Placet electio tpis. duz btã nr̃a
viatrix adhuc exiſteret. ⁊ duz reductis ad
geſta dictaq; dñi nr̃i ſpũalib⁹ oculis/illoꝝ
poterat reminiſci. Nos demũ ꝑ hec edifi
cari familiari repetitõe valem⁹. Ubi em̃
mõ paſcit. mõ cubat in meridie claritatis
immenſe. q̃s ꝓtẽplatur⁹ aſcenderet Porro
ne te fortaſſe ordo geſtoꝝ ſolicitet/pge
q̃rſuz voluerz in ꝓtẽplationib⁹ btẽ marie
virginis recẽſendis. q̃m nec euãgeliſtaꝝ
traditio doctrinalis/ordini ſe geſtoꝝ per
oĩa ꝓformauit. Sentz ex iſta ꝓpilatione
laborioſiſſima. que nup edita eſt ex quat/
tuor vt vnũ. neq; veritati tñ euãgelice. ne
q; deuotioni. neq; doctrine/deperit aliq̃d
ſaluari ¶ Dgr̃. Cõtẽplabat eo tũc ma/
ria. ſolitaria ſecũ frequẽtius. oĩa que vide/
rat vel audierat. que ꝓtrectauerat de ver/
bo vite. ſicut eius cuſtos virgine⁹ Johes
de ſe ꝓ⁹ multis loq̃tur dicẽs. Quod fuit
ab initio. qõ vidimus. qõ audiuim⁹. qõ
oc̃lis nr̃is ꝑſpexim⁹. ⁊ manus nr̃e con/
trectauerũt de verbo vite. ⁊ vita manife/
ſtata eſt. ⁊ vidim⁹ ⁊ teſtamur ⁊ ãnũciam⁹
vobis vitã eternã. que erat apud patrem:
⁊ apparuit nobis Hoc teſtimoniũ/in nul
la fuit eminenti⁹ creatura pura q̃s in ma/
ria verificatũ. que ſ̃bũ vite neduz vidit/
nedũ audiuit/nedũ ꝓtrectauit: ſed ꝓcepit
peperit. lactauit ⁊ aluit. Cetez. nulla ſunt
q̃z ſola ſibi ꝓſcia fuit: nec ꝑdidit dicens.

Secretũ meũ mihi Pulta q̃ potuerunt
ſe ſola reuelãte cognoſci. q̃z fecit partici/
pes apl̃os ⁊ euãgeliſtas. maxime Lucaz.
Cognouit. viuente Joſeph virginali ſpõ
ſo ſuo. ſingula que dñs nr̃ ſubditus eis/
opat⁹ eſt vſq; poſt obitũ felicẽ eiuſdez Jo
ſeph. cuſtodis ⁊ teſtis fideliſſimũ. q̃n ceſ/
ſit ipa ĩ cuſtodiã peculiarẽ filij ſui. ſequẽs
eũ q̃cunq; iret. pñtis in oĩb⁹ que faceret ⁊
doceret. vſq; dũ cuſtodie Johis in cruce
tradita eſt ¶ Diſcipl's. Affer ſi habes/vl̃
auctoritatez vel rationẽ/de ſeq̃la matris/
toto tpe xp̃i predicãtis/hac illaq; diſcur
rentis per ciuitates ⁊ caſtella. qz venerat
ad hoc ſicut rñdit/ip̃m retinere volẽtib⁹.
Talis aũt diſcurſus videbat⁹ importun⁹
verecundie virginali. honori maternali.
ſexus inſup etatiſq; fragilitati. ¶ Dgr̃.
Cõuenientiſſimus ergo fuit comitat⁹ ta/
lis matris cũ filio. Viri nempe viduata
ſolacio fuit. filius q̃z predicans/matris
indigebat obſequio. q̃m nõ renuit extra/
neas etiam mulieres ſe ſequi. ſibiq; mini
ſtrare de facultatib⁹ ſuis per om̃e iter qõ
erat ipe facturus. Teſtat hoc euangelica
narratio q̃ matris ſocietatẽ expreſſit loc̃z
pl'ib⁹. vt in nuptijs dum dixit filio Vinũ
non habent. vt poſtmodũ dum deſcendit
capharnaũ infidelez ciuitatẽ. ipe ⁊ mater
ſua/dicit Johãnes/Quãto probabilius
credenda eſt aſcendiſſe cum eo Jheroſoli
mã ſanctã ciuitatẽ. vbi vidit filiũ qui cuz
feciſſet q̃ſi flagellũ de funiculis. omnes
eiecit de tẽplo. Legimus preterea ꝙ ma
ter Jheſu ſepe queſiuit loqui ei/foꝝ ſtãs
⁊ inſequens. Quod inſup efficacius af/
ferre poſſum⁹ argumentũ preſentie conti
nue/q̃z illud dũ filius ignominioſiſſime
morti traditus eſſet. voluit btiſſima ma/
trem adeſſe ꝓſpectricẽ. De diſcipulis rur
ſus ⁊ apl̃is ſcribit lucas poſt paſſionem
dñi ꝙ erãt ꝑſeuerãtes in oratione cũ mu
lieribus ⁊ maria matre Jhu. Porro ſi filiꝰ
nõ habebat vbi caput reclinaret/hoc ipz
probabile de paupe vidua matre ſentire.
Fouebatur igitur a filio Legimus qua
tuor philippi filias prophetiſſas. ſequen
tes ip̃m predicantẽ Apoſtolus quoq; di
cebat ſe poteſtatem habere ſororem circũ
ducendi ſicut ⁊ ceteri apoſtoli Deniq; ꝺd
charitas materna velit ⁊ audiãt. ꝺd filias
retribuat pietas Aug⁹ cũ Monica teſtis
aſſũ. ¶ Diſci. Probatz ſatis eſtimo ſe/

ꝙlꝫ marie ꝺtinuā cū filio ꝙ nob̄ afferet nō mediocrē ꝺtēplationū suaꝝ/mariā at ꝙ fidē/ꝙ vniuersam totius euāgelice seri ei narrationē. Quinetiā maria ꝺtēplaba tur ea que didicerat infantula/sub paren tū domestica disciplina. Debinc/que to to puellaris etatis tpe didicit ⁊ plegit in tēplo/sub doctrina sacerdotū/cum alijs virginib⁹/de sacerdotali regaliꝙ prosa/pia nobilē trahentib⁹ originem/erudita. Tandē reliq̄ tā ab euangelistis posita/q̄s longe plā nō posita/ꝙ totū beatissime vi te sue cursum/estimam⁹/mlta nimis In uenire tuū est Incipe quo placuerit. Dig nabit̄ spo sese/nr̄o ꝙlicuꝙ ꝓmone lauda/ri. quā audire video⁹ exhortātes oēs/per verba p̄is sui dauid Magnificate dn̄m mecū. ⁊ exaltem⁹ nomē eius in idip̄m. di/cētes Magnificat aīa mea dn̄m. qm̄ hic est finis nr̄. ista salus. ista pfectio. istō ꝓn cipiuꝫ. ⁊ vltimū/create rōnalis opus bo nū. ¶ Dgr̄. Cōtēplatio marie p̄cipua/ finit de magnificādo dn̄m. Causaꝫ ꝺo po suisti. Et dicant sp. Magnificet̄ dn̄s (ait ꝓpha)q̄ diligūt salutare tuū. qō ē xp̄s ꝙbū in ꝓncipio apud patrē. de⁹ de deo. ꝙ quez oīa facta sunt. ꝙ quez ⁊ destructa ꝙ pēm/ refecta sunt. qm̄ ꝙbū caro factum est ⁊ ha bitauit in nobis. Et q ꝺtēplabat̄ mens marie quēadmodū futurus erat de⁹ hō/ factus Judeis in scādalū ⁊ gēt̄ib⁹ in stul titiā ⁊ derisum/voluit a magnificatione dn̄i salutaris sui/canticū inchoare. signi ficans. nihil in depssionē diuine magni/ficēcie factū esse/ꝙ incarnati verbi my ste riuꝫ. noua potius mentis nr̄e oculis (O magnificētissime deus) lux tue claritatis infulsit. vt dū deū visibiliter agnoscim⁹/ ꝙ hūc/inuisibiliū amorē rapiamur ¶ Di scipulus. Dec causa ꝓbabilis est: cur a magnificentia sumpsit exordiū. dū recre/ata ꝺsiderat ꝙ exinanitionē passiōis. At uero dū attenderet oīa ꝙ facta sunt ꝙ ver bū/nōne ꝓfestim a magnificatiōe creatu raꝝ assurrexit ad cognoscendā laudādaꝫ ꝙs magnitudinē creatoris? ¶ Dgr̄. As/ surrexisse ñ denego. ꝓiecturās ipaꝫ ꝓter ea ꝓposuisse nomē dn̄i ꝙs salutaris. cōso/nādo pō. ꝙbo. O ia ꝙcūꝙ voluit dn̄s fec̄ i celo ⁊ in terra. i marꝫ ⁊ oīb⁹ abissis Jdeo q̄ꝓe dn̄s appellat̄. qz subiectā habuit cre aturā. iure suo factā. aut ab eo fieri possi/bilē. Porro si q̄reret̄ a maria de reb⁹ ꝺdi/

tis in tali mēsura nūero ⁊ ordine/nōne ꝙ oī rōne potuit rndere. Dn̄s est. qō bonuꝫ fuit in oc̄lis suis ꝗ fecit. ⁊ qō fecit/ꝓns i ipo vita erat. ⁊ vita erat lux hoīm. ⁊ lux i tenebris lucet. ⁊ tenebre eū nō ꝓhendet̄ ¶ Discipl's. Tollebat ex ꝗ curio sitatem stultā scrutātiū scrutinio volētiū sape nō ad sobrietatē. nō ad mēsurā cordis sui ni mis exiguaꝫ. q̄ neq̄t īmēsitas dei claudi. Non attendunt isti ꝙ omniuꝫ que facta sunt ⁊ quomodo facta sunt/simul ⁊ refe/cta/tota rō ē omipotēs ⁊ oī sciēs volūtas opantꝫ ¶ Dgr̄. Cōtēplabat̄ i ꝗ euangeli co Jobis custodis sui ꝓncipio mens ma rie mlto intuitu/septē abyssos. q̄s solus dei penetrat oc̄lus. lucidioꝫ sup solē. Si q̄dē de⁹ ipe dn̄s q̄ intuet̄ abyssos. Jōqꝫ su/ꝙ oēm create sciaꝫ notatā ꝙ cherubin/se/ dere ꝓhibet̄. Dinc tenebras esse sup faciē abyssi moyses scꝑsit Dinc de luce diuina. positū est. ꝙ tenebre eā nō ꝓhendet̄. nō negādo q̄lēcūꝙ participationē hui⁹ lucꝭ velut vmbratilē Umbrā q̄ꝓe dicim⁹ esse refulgētiā quādā lucis. plus aut min⁹ ⁊ ñ oīmodā lucꝭ ꝓuationē. Sic angelus est ordine naturali ꝓma vmbra seu refulgen tia sūme lucꝭ ꝓticipatio Aia rōnalis alta Deniqꝫ vmbra ꝺgnitiue lucꝭ/occūbit p⁹ vmbrā sensitiue virtutꝭ in vegetatiua. ac deinceps ¶ Discipl's. Quid de vita dice m⁹. An effulgeat silr̄ i creaturꝭ ⁊ occūbat. ¶ Dgr̄. Si vita dicat̄ oīno illō qō hꝫ vim motiuā sui/ꝺclusimus alibi ꝙ nulla res est sine vita. qm̄ naturalis amor/oīb⁹ in sit⁹ est. q̄ res q̄libꝫ/tāq̄s pōdere suo moue at̄ mediate vel īmediate/ad ꝓpriū cētꝝ oī/uꝫ/deū. Rōnales crate/ꝙ cognitionē ꝺiūc ctā sibi. sꝫ irrationales/ꝙ separatā. ferūt̄ nēpe ad loca sua ꝙ impetū amorosuꝫ/dei dirigētis. vt a sagittāte sagitta dirigit̄ pe tere signuꝫ qō sagittās intendit Est igit̄ res q̄libꝫ in ꝺo q̄dā vita. etiā ꝓus q̄s fiat. ⁊ hoc ꝙ rōnē ydealē. nō q̄dez extra deū (ꝙ ut Aristoteles arguit Platonē ydeas po suisse) sꝫ in deo. ꝑm respect⁹ bitos ad crea turas. per intellectum paternum. ⁊ ꝙ ver bum suum. iuncto volūtatis amore. quo vult deus bonitatem suam ad extra com/municare. ⁊ lucem immensam quodam/modo splendescere. ⁊ vmbratiliter radia/re. Alioquin ipsuꝫ verbum diuinum/vt sine voluntate tali cōsideratū/pure spe/culatiuū nō opatiuū/cēsendū est. etiā dū

ydee que ponit Aū

protēdit seu ꝓcedit ꝺicatiue ad ꝓcessiō spūsci q̄ amor ē ꝑris ⁊ filij. Praxis igit/ nō intēdit in intellectu speculatiuo si con fesse se habeat ad appetitū/nisi ꝓcedat ad opatōis rōnez Sicut alibi de theologia q̄ sit speculatiua didicisti. q̄uis ei⁹ finis ꝓcipuus sit amor dei ⁊ laus eius magni ficans dñm. Tūc ꝺo diuinū ꝟbū nō irra tionabiliter appellat practicū/duz diuina volūtas accipit ipm ad ꝓductionē seu ꝓ/ ductibilitatē eoꝝ oim q̄ facta sunt/ſm tri plex fieri. vnū est in mēte angelica vel hu mana. scōm in existentia ꝓpria seu genere ꝓprio ⁊ in esse formali suo. Letex̄ puatio seu nihil/ꝺr sine ꝟbo facta. nō q̄ sit aliq̄d extra intelligentiā. sed ita q̄ nomē entis vel esse vel existentie/ꝑhs extendit ad illa circa q̄ negociat intellectus. vt sūt ꝓuati ones. ⁊ relationes rōnis/vt ꝓplexe signi/ ficabilia/ex fabricatione intellectus ꝓpo nentis ⁊ diuidentis. cū sil'ibꝫ ¶ Discipl's Grandes sub paucis collegisti ꝓtēplādi materias. redire placet ad illas abissos se ptem. q̄s innuis marie mētez fuisse ꝓtem platā. ¶ Dgr̄. Abissum dicim⁹ ꝓfundi tatē. cuius fundus aut terminus/nō pōt tatē. cuius fundus aut terminus/nō pōt ab inspicientibꝫ intueri. ¶ Vide si nō sit abissus talis ipe bñdictus deus trinus ⁊ vnus in sua maiestate. nō ꝓ respectū quē/ uis extrinsecū cōsiderat⁹. q̄ nemo nouit pr̄ez nisi fili⁹. nec filiuz nisi pr̄. nō exclusō tñ spūscō. q̄ ꝓrsus est eiusdē ꝓgnitōis eēn tialis cū pr̄e ⁊ filio Sex alias abissos nu meramus/habendo respectū ad res exte/ riores. maxīe rōnales. q̄ sole capaces sūt bītudis eterne. vel pennis mīe. ¶ Nū q̄d nō abissus est mie dei. q̄ res viles ⁊ de se nihilū/dignata ē facere se ipa dignas. atq̄ participes sue pulcritudinis. nobili tatis. ⁊ honoris. īmēsaꝝ. vsq̄ adeo q̄ id ipm sūt ꝓ gr̄az/qō dei fili⁹ ē ꝓ nakaz Hoc intuebat in spū ꝓpha loquēs i ꝑsona dñi. Ego dixi dij estis ⁊ filij excelsi oēs. Sic̄ dē dedit eis ptātē filios ꝺi fieri. nō ex san guinibꝫ corporeis ꝓ volūtatē viri se ꝓmi scētis cū carnis sue. i. mulieris volūtate. sz ex gr̄e germine. dū ex deo nati sūt ꝓ ver bū regenerās. qō ideo caro factū ē. vt essz caro de⁹. bītās in boibꝫ ⁊ boies in eo sup admirabili ꝓrsus vnitate. ¶ Vis altera velut ex oppositō tibi mōstretur abissus. hec est incōprehēsibilis ⁊ horribil'ꝺine iu stīcie seueritas. q̄ pijcit a facie sua/rōnalē creaturā. reprobās ⁊ indurās eā. reputās eā indignā se ipo q̄ creauit eā ¶ Bubiñ sunt abissi due ꝓporcionabil'r ad duplicez bāc hoīnū sortē assignāde Primis dicet. venite bñdicti pr̄is mei. percipite regnū qō paratū est vobis ab origine mūdi. qō nec oculus vidit. Audient alij. Ite male dicti. ¶ Demum cōsidera duas abyssos velut intermedias. que sint vie ad dupli/ cem precedētez. De q̄bꝫ in pr̄s. Vniuerse vie dñi mia ⁊ veritas Ecce q̄z incōprehen sibilis sit vtraq̄z viaꝝ Om̄ est via q̄ videt hoī recta. ⁊ nouissima eius ducūt ad mor tē. Et viceuersa iustoꝝ semita/reputat in sania. Alternatio tanta postremo cernit in vijs istis/tā ambigua/tā ꝓplexa/tā ti/ mida ⁊ incerta. vt vere dictū sit. nescit hō finē suum. ⁊ oia in futuꝝ seruāt incerta. Latro ꝓ totā vitaz sceleratus/ad vnū pe titōis ꝟbū meruit audire. hodie mecū erz in paradiso. dū petrus negauit. dū iudas apl's/desperatōis peiori laqō q̄z canapis se suspēdit. ¶ O q̄tiens mentē marie ꝓtē plātez sapienter has abyssos arbitramur deo dixisse. O culi mei defecerūt in saluta re tuū. q̄ ad tres abyssos mie. ⁊ in eloq̄uz iustīcie tue. q̄ ad tres abyssos veritatis ⁊ seueritatis eiusdē iustīcie. O quotiens ex pauit sicut paulus. q̄tiens casto silentio magnificās dei secreta. nec audaci temeri tate subintrās aut irrūpēs suspirauit. O altitudo diuitiaꝝ sapientie ⁊ scie dei. sapi entiā q̄ ad intrinsecā abyssuz diuinitat⁹. scientiā ꝺo referamus ad alias. Sed tur q̄z incōprehensibilia sunt iudicia eius. ⁊ inuestigabiles vie illius Has vocat pr̄s. catharactas. Abyssus ait abyssum inuo/ cat in voce catharactaꝝ tuaꝝ ¶ Discipu lus Cōsiderans ista totus horrore ꝓcuti or totus ad me. meāq̄z vilitatē resilīēs/di uinā maiestatē trepid⁹ expauesco. nec q̄d agā/q̄d dicā/q̄ me vertā/q̄ fugiaz/ꝓrsus scio. ¶ Dgr̄. Proīce te totū securus in illū q̄ est de⁹ nr̄ refugiū ⁊ virt⁹. Itaq̄z pr̄e trabēte/venim⁹ ad filiū. Filius ꝺo polli/ cet eū q̄ venit ad me nō ejciā foras Pro ijciam⁹ tota fide totaq̄z spe nos in manus misericordie sue/ resilientes a seueritate iustīcie. Non poterit misericordia clau/ dere gremiū redeūtibꝫ. q̄ ꝓ fugiētibꝫ/ rec̄ rendis/reparādis/ ⁊ saluandis/in h̄ mi/ sie ōfro/lacerata ē spinis ⁊ cruce clauata Postremo q̄d nisi magnificētiā talis dñi

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

reuerearis. exultās ei cū tremore dicens Dñe deus magnificatus es vehemēter. Rursus cū sapientissima mulier Magnificat anima mea dñm ¶ Discipulus. Lō templationez dic alterā marie. qz propositi redire posterius sup istā de abyssis iudiciox dei. q̄ aliquos misericorditer dat filios dei fieri. coheredes regni. alijs ad interitum derelictis. iusto quidē sz occulto iudicio. ¶ Mgr. Salutāda sepe est t orāda mater misericordie vita dulcedo t spes nostra: quatinus dei misericordiaz/ non iudicium sentiamus Eteñ si quod factum est/ in verbo vita erat/ quāto perfectius fuit t est ipsa in eodem verbo/ vita p quā t in qua verbum caro factum. reddidit perditis t mortuis vitaz? Dulcedo subinde nostra est. que fontem in se parturijt dulcedis Spes insup intercedendo. recōcilians t subleuans. nō auctoritate ꝓma saluās. ¶ Transferunt obinde per eccliaz. illa ꝟbi preconia. sub nomine sapientie predicata. p sapientē/ ad istā ꝟbigenā de ꝟbo t in ꝟbo gliantē. Ab initio inḡt t añ secla creata sum. p predestinationis electiōez pre oīb. In me oīs spes vite t ꝟtutz. p auxiliationē ¶ Disci. Noui talia oīa q̄ sapiens colligit. tmecū sepe retracto. marie dum natiuitatz eius sacra celebritas recolit. ō q̄ fieri posset cōparatio ad illius natiuitatem qui fuit hō missus a deo cui nomē erat Johes. q̄ vēit in testimoniū vt testimoniuz phiberet de lumine ¶ Mgr. Alludis si sciens vel insciens nescio/ ordini textus euangelici/ cuius supra meministi de q̄ttuor vt vnū. qō opus in centum q̄nq̄ginta rubricas partitū est. cū aliquot rubricellis. Duz eī verbi generatione ꝓtēplationē incepim? marie. tu nunc traducis vt de precursore loquamur. sequamur hūc ordinē si complacitū ita tibi fuerit. ¶ Disci. Eq̄mur q̄so de brō Johe q̄lis fuerit marie ꝓtēplatio/ q̄i scda ꝓncipalis/ edissere. ¶ Mgr. Cōtēplabat mēs marie Johez. nūc ad literā. nūc ad tropologiā. q̄nq̄z ꝟo p allegoric. t anagogie mysteriū ¶ Disci. Cūa palam facta est de Johānis nūciatione. cū p/ conjs ei?. parentūq̄z suox. affer aliq̄d de mysterijs. ¶ Mgr. Cōtemplabat maria verbū qō erat in ꝓncipio/ q̄nq̄z metaphysicaliter Assumebat eñ silitudinē hōis p arte operātis in exteriorē materiā Considerabat ad ꝓmū artificē deū. qui oīa que facta sunt/ pduxerat ñ naturali necessitate. nō casual'r aut fortuite. ꝫ spōtanee. Recōsebat aliqs phos ita sensisse sicut ōt Johānes euāgelista. Deus eñ manifestauerat eis qñ inuisibilia dei per ea que facta sunt a creatura mūdi id est homine intellecta ꝓspiciūtur. Sempiterna quoq̄z virtus eius t dinitas ostēdit ordinatissime ꝓstituta supra omnē artis excogitationē. ars vero q̄d est nisi recta ratio rex agibilium. Ita concludebat maria metaphysicans. oportere poni verbū seu logos id ē sermonē vel rationē patris. p qō verbuz/ oīa facta sunt. t qō factum est erat vbiq̄z precognitū ab hoc verbo. nō alia cognitione q̄z se ipso q̄ deus est. quē null? dubitat eē vitā t ꝓmā vitā alioquin iā non esset deus verbum suum vel ydee sue. Cuius rei absurditatem/ ipse etiam phōz ꝓnceps Aristoz. ferre nō potuit. ꝓferens cum Platone. Porro noluit deus condens vniuersa/ latere penitus immensitatez lucis sue. dum eam fecit splendescere p creaturas. quas oīes in sapientie sue luce constituit Omnia in sapientia fecisti ait ps Fuit igitur homo missus a deo. qui spectatoz esset omnium operum dei. quiq̄z testimonium perhiberet de lumine. nō eñ erat ille lux. sed vt testimonium phiberet de lumine Erat lux vera que illuminat omnē hominē venientem in hūc mundū. quia nullus illuminat ad cognitionez liq̄de t pure t pspicue veritatis/ absq̄z ꝓma luce/ ſm triplex genus cause efficientis exemplātis t finientis. Quali dono. qua grā. q̄lis ozo pōt esse maioz. etiā phie testimonio? Erat ꝓterea hōi misso a deo/ nomē Johes. duz mūdi spectatoz in statu innocētie ꝓditus est. vt testimoniū phiberet ō lumine Videbat ꝓmā lucē p speculū t in speculo creaturaꝝ. nō in obscuritate enigmatis. Videbat t in imagine mentz sue. t p eā lucidius multo q̄z p vestigium vel speculū creature. nōdū tñ intuebat in sua q̄dditate nudā lucē. Fuz beu hō cū in honoze esset/ nō intellexit. ꝓpat? est iumētis insipiētibz t silis fact? est illis Propterea tūc euenit vt lux ꝟa in mūdo esset p quā fact? ē mūdus. Et mūdus iste microcosm?/ eū ñ cognouit. ad quē cognoscēdū factus erat. ¶ Discipul?. Nihil hactenus attulisti i hac ꝓtēplatione marie ſm phicaz

rationē/qō sit ab hoīe vere philosophan
te negādū.si ñ sit auersus a vera luce dō/
p tenebras pcōx.si ñ sit obscuratū īsipi/
ens cor eius.nec dat⁹ in reprobū sensum
Si deniq; fuerit in eo gr̄a dei. vt merito
Johes appellet. Atuero si id qō seq̄t/ita
possit ad ꝯmodū phie flecti/desidero co
gnoscere scz i ꝓpria vēit z sui eū nō recepe
rūt.q̄t̄ at receperūt eū dedit eis ptātē fili
os dī fieri.his q̄ credūt ī nōie ei⁹.q̄ ñ ex sā
guinib⁹ neq; ex voluntate carnis.neq; ex
volūtate viri.sz ex dō nati sūt Et ꝟbū ca/
ro factū ē ¶ Dgr̄. Nō p̄t ad lr̄az exposi/
tio tradi nisi de incarnatōe ꝟbi. p cui⁹ fi/
dē/fiūt hoies filij dei.cui⁹ īsup lr̄alis Jo
hānes p̄co fuit.vox z lucerna Cōfitet hic
Aug⁹.q̄ q̄d bēret mysteriū. Et ꝟbuz caro
factū ē.nec q̄dē poterat suspicari.cū de p̄
cedēt⁹ q̄liq̄d ñ negaret ītellegētiā ꝯcepis
se ductū phie Erat nēpe platōis īstitut⁹ z
pitbagore disciplinis Attñ sine p̄iudicio
lr̄e videam⁹ si ꝟbū dī possit dici i ꝓpria ve
nisse/p ifusionē lūis vult⁹ sui/sup facie m̄
tis hūane.imo p quādā ex vtero m̄tz icor/
porationem sui. Dis itaq; res quantūcū
q; subtilis sit.icorporeeq; nate/si ꝯparat
ad simplicitatē p̄me lucz/corporea iudica
tur.materialis īsup. q; potētialis est atq;
mutabilis.z ñ pur⁹ act⁹ Dū g̃ p̄ma lux in
fluit z illabit ī portōez rōis supiorē/q̄ di
cim⁹ apicē m̄tz vl' sinderesim ꝟgineā.q̄d/
ni dicam⁹ dī ꝟbū q̄dāmō incorporatū vel
hoiez factū ꝓpter dī formē p̄ncipal' hūane
ptz vnionē.p quā (si Boecio credim⁹) fi/
ūt hoies dīz. Dei etei ꝓpterea gen⁹ sum⁹.ī
q̄ mouemur. viuim⁹.z sum⁹. Et hītat in
nob ꝟbū suū vnigēitū z etnū plenū gr̄e z
ꝟitatz ¶ Discī. Nō aduertebā talis phisi
ce ꝯtēplatōis applicatōz.q̄ ñ aberrat a fiō
¶ Dgr̄. Fides pl⁹ eleuat arcē m̄tz vt ꝟbū
dī inhabitet p fidē ī interiori hoīe vt hor
tat ap̄ls. Cōsiderās igit̄ hāc vnitiuā ha/
bitatōez Aug⁹.ōt mariā m̄rez dī ꝯcepisse
p̄mo felic⁹ deū p fidē. q̄s posteri⁹ p carnē
Nō ei. scōa siue p̄ma/sibi saltē attulisset
ꝯceptio. ¶ Discī. Utq; potuerit maria si
ne fide vl' caritate fuisse m̄r dī corpalis ¶
Dgr̄. Si potētiā ordiatā spectes/ñ po
tuit.qm̄ de⁹ h facere ñ ordinauit.sz q̄n alt
ter ordinasse potuerit cū sit īmēse potētie
nec iplicz ꝺictōez/ita fieri q̄s hec a dei
potētia negauerit: ¶ Discī. Sūt alie q̄sti
ones absq; nūero sup icarnatōis btē my
sterio.vt puta si ꝟbū fuissz īcarnatū/hoīe
p̄mo ñ peccāte. Si p̄t rō tradi quincēs
Cur de⁹ hō sit. Ita ei conari videt Anſel
m⁹ cū alijs nōnullis. Rursus cū opa tri/
nitatz sint indiuisa ad extra/quo fieri po
tuit vt sol⁹ fili⁹ diceret incarnat⁹. cū filio
abūdātissīe tractatz p doctores. q̄s idcir/
co ñ induco ¶ Dgr̄. O quāta credis p/
spicacitate mēs marie ꝯtēplabat oīa talia
ꝯferēs ī corde suo. q̄lia meruit expiri qñ
dom⁹ pudici pectorz tēplū repente fit dei.
qñ fas fuit p̄o salutatōe sibi dici. Salue
m̄r pietatz z tot⁹ trinitatz nobile triclini
um. ꝟbi tñ incarnati/speciale maiestati p
parās hostpiciū. ¶ Tricliniū fuit/p fidē
caritate formatā.sz speciale hospiciū/per
verā m̄rnitatē/nedū carnis sol⁹ sz z mētz
pparauit Intelligit̄ aūt spūalis m̄rnitas
in aīa ꝟbigena faciētē voluptatē dī p̄is.
q̄ ideo frater sororz z m̄r est ꝟbi dei.m̄r vir
go.filia ¶ Nūciat hāc ꝟbi ꝯceptōez spūs
scūs q̄ vbi vult spirat q̄ inspiratio vel in/
stinct⁹ interior tenet ad aīaz vicez āgeli.q̄
gabriel est fortitudo dei. nā q̄d fort⁹/q̄d
ve potēt⁹ pōt nūciari? ¶ Cetez gr̄a dei p
Johez ꝟcata p̄cedit. viā p̄parās ꝟbo dei.
q̄ Johes p orōnez ꝯcept⁹ est/gabrielē silr
nūciāte Nihil ei hz hō fecūditatz in quis
portōe rōis/sit vir vel mulier/vt talis fi/
li⁹ inde possit gigni.p̄cedat oportet.z p̄ce
dat/zacharias (dictus dñi saturitas) in
templū.posit⁹ incēsuz deuotōis.cuius
orō exaudit̄.z ꝯcipit Elisabeth (q̄ est dñi
memoria) filiū.cui nomē est Johes. In
q̄ gr̄a dei.quā q̄s null⁹ in ꝯgnatōe natali/
vocet h nomīe. ¶ Porro si seq̄tz allegori
am/zacharias sacerdotiū.elisabeth legez
veterē ꝟcat.ex q̄b⁹ tiore frigescētib⁹/ñ po/
tuit ꝯcipi gr̄a dī Nihil em̄ ad pfectū pdu
xit lex. q̄usq; venit plenitudo tp̄is. q̄n sol
iusticie debuit oriri sup terrā hūane ꝺdi/
tōis.p mysteriū incarnatōis Tūc p̄cessit
in Johe lucifer/illū solem q̄ extero p̄is
añ lucifer genit⁹ est in die virtutis sue in
splēdoribus scōz. ¶ Discī. Ergo ne putan
dū est mariā nihil de p̄nūciatōe Johānis
cognati sui fuisse lr̄aliter contēplatam? ¶
Dgr̄. Imo ꝟo nec vnuz iota dimissum
est.nec vn⁹ apex oīm.q̄ Lucas scp̄sit. q̄n
maria rimaret. z meditando ruminaret.
cōferens ad innumerabilia q̄ nos latent.
neq; scp̄tis mandari potuerunt. Itaq; si
Johes fuit tanta sollennitate nūciatus.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

si p oronē supra nake cursū ipetrat⁹. si sc̄ificat⁹ i vtero. si gaudiū z exaltatōez cū admiratōe parētiby attulit. si p̄cepit xp̄m in spū z virtute helye. si sobrie educat⁹ z vestitus i exēplar pñie p ꝓtēptū tpalis felicitatis z amorē eterne Si talia nob innotuerit Luca ex ore marie nob referrente. nemo dubitauerit q̄n ad se ipaz / plīma taliū retulerit. Fuoluēs oc̄los ad ꝓprios parētes. q̄liter ā gelica nūciatōe / fuit ipis ort⁹ su⁹ / cū vite serie. i. ordīe reuelat⁹. vt ñ min⁹ de ḡtijs ab vtero sibi largi⁹ collatis maria cōsurgere ad gr̄az actōes / q̄z p p̄cursoz huius iocūdo scōz natalicio nūciato. repetens crebri⁹ cū exultatōe spūs / cānticū suū Da Finit p̄ma p̄titio. ¶ gnificat aīa mea dñz

¶ Sequitur secūda pti-
tio d̄ vita solitaria Jobis. q̄ sup rubrica scd̄a. de nūciatōe sua. z habitatōe i dekto. Sūt i hac ptitōe tres pticle. iuxta triplicē modū manifestandi vitā solitariā Et ꝓtinet notulas nonaginta. ¶ Discipls

¶ Si mlta fuer̄t ip̄i marie ꝓtemplāda circa Jobis nūciatōez i tēplo. Si circa visitatōez z salutatōez elisabeth Si circa natiuitatē / circūcisionēz pueri / q̄by interfuisse maria credit. si' z audiuisse cānticū illō zacharie Bñdict⁹ dñs de⁹ israel. cū mysteriis h̄ inclusis. Nihilomin⁹ ad pñs ꝓtere ꝓtēplatōis oc̄los desidero / ad solitudinē Jobis de q̄ lucas sic intulit Puer ſaūt crescebat z ꝓfortabat spū. z erat in dekto. vsq; ad diē oñsiōis sue ad israel. ¶ Dgr̄ Fiat vt vis. z incipio q̄o vis. ¶ Disci. Cū hō sit nat̄ale animal sociale gregale z ciuile fm phm. Platonis q̄z sn̄ia dr / hōies hoim cā factos ee. Eccl̄iastes insup maledicit solitario dicēs. Ue soli. Nōne rit⁹ iste viuēdi in dekt̄ / culpabilis ē habēd⁹. tāq; ꝓuenies ferā idomabiliby. aut hōiby melācolic⁹? Solitudinē ei ḡrere Aristo. posuit in homero fuisse signū melācolie. Fuit igit̄ puer Jobes melācolic⁹ aut feralis ¶ Dgr̄. Addere debebas vnā distinctōis partē a pho posita Solitari⁹ inq̄t / vel de⁹ ē. vel bestia Fuit aūt puer Jobes / de⁹ p ḡticipatōez dīt̄. ñ p nakaz Et eīm man⁹ dñi erat cū illo. Fuit replet⁹ spūsc̄o ex vtero mr̄is sue. Neq; ꝓpletiōe melācolic⁹. cū p miracl'm fuit dño opante formatus, cui⁹ gfecta sūt opa. Lege q̄ dr. Puer aūt crescebat z ꝓfortabat spū. Post subdit. Et erat in dekto. Quare z q̄sq; Hi mir̄ vsq; i diē oñsiōis sue ad israel. ḡtin⁹ interea loq̄ret dñs ad cor ei⁹ in solitudīe. reuelās z indicās q̄ esset ipe factur⁹ ad israel z doctur⁹. Sil' vt ñ leui salt̄e maculare vitā famine possit. Dedicabat euāgelicus vir̄ in suo celibatu ꝓgineo. imitabat vitā helye p quē erat ipe figurat⁹ Lōplebat p nūciatā de se ꝓphetiā Jsaie. Ego vox clamantis in deserto. Predicabat primit⁹ exemplo sanctorum spem regni celorum / per ꝓtēptū terrenor̄. ḡtin⁹ auctoritat̄ pōdus / adderet ꝓbis suis oratio. atq; talis merito iudicaret̄ q̄ fallere nollet cupidīe mūdanor̄ / ne dū alijs p̄dicaret pniaz. ip se p deliciaz insecutōe / reprby inueniret ¶ Disc. Colligisti sūmatim cās solitudis i Jobe De ceter̄ ꝓ solitarijs q̄d iudicas? ¶ Hō ei silīby tueri se valēt causis ¶ Dgr̄. Oꝑi tuo dr Ambrosi⁹ / intētio nom ipo / suit Et xp̄s. Si oc̄lus tu⁹ fuerit simplex / ñ hñs alīq; pt̄e tenebraz / totū corp⁹ tuum lucidū erit. z sic lucerna fulgor̄ illūiabit te Primū ē igit̄ aspicere q̄ sit z q̄lis ītētio solitudinē iq̄rēs ¶ Douet alīq; feritas incōposita ꝓplexiōis nakalis vl' adq̄site. ñ patiēs ciuiliter ꝓuersari. cui⁹ odiū ꝓ oēs roim ꝑ se. sic de hysmaele loq̄t̄ scp̄ta Hāc cām solitudis i carbo mōstro / ab hercle necato. Hāc i leonib⁹ Hāc i auib⁹ nocturnis accipim⁹ ¶ Douet alīq; cupiditas implende voluptatis. seu ꝓprie voluntatis quorum felicitas estimatur impunita nequitia. peccare sc̄z volunt. neq; ꝓpe cūdiā hoim neq; penā pati Querit ei latibula / feō voluptat̄ ipletio. qō z fere ōmō strāt. z auicle q̄dā oñdūt. nisi fortassis aliq̄s ita bestiales inueniet / q̄s p̄prie neq̄tie publicatio delectat. p̄dicātes vt zodoma pcām suū. z cuz malefecerint gl'iantes. ¶ Douet alios / animi q̄dā deiectō seu pusillanimitas / causata p frenesim aut melācoliā mlt̄z mōis. q̄les nūerant medici. q̄s nihilomin⁹ fatēt̄ inūerabiles repiri. Talit̄ demēdatū tradūt expositores Daniel' ip̄z Nabugodonosor. cui⁹ fuit habitatio cū feris. Et demoniac⁹ iste p legionē oppressus. q̄ habitabat i sepulcris. Pueros insup alīq; imo iuuenes z senes / hac timoris formidine agitari sic ꝓstitit. vt nec videre alios vellēt. nec sese paterēt facialit intueri. Quoz tādez aliq̄ p deserta vagā

tes/nusq3 ꝓparuerũt. Alij laqueo vel pre cipicio vel aliter/sibi mortez intulerunt. Laudabil' certe verecũdia/maxie pueri lis z in mulieribꝫ.q̃ saluã rez facit. malis obstãs conatibꝫ. Sz ne q̃d nimis.ne le/sa tandẽ verecũdia/frons accipiat mere/tricis.atq3verificet ille subuersiuus iuue nũ ihesus Angelicus iuuenis senib3 satba nizat ĩ ãnis. Douet alios ianis.iactã tia Alios spes q̃stus vberioz Alios ociũ iners. Alios fantastica libertas Alios q̃ dã feruoz nouitꝫ nõ fm sciaz. volens si/bimet esse dux.ꝓz.z abbas. Alios igno rãtia difficultatꝫ heremitice vite seducit. estimantes solitarijs deesse nihil/preter orare deũ. dũ vbi segregatos se faciũt ab alijs inueniũt semetipos cũ passionibus durissimis.luxurie.gule.ỏsidie.z accidie supza modũ.vt iterim diabolicꝫ astutijs/ de visitatõibꝫ hoim curiosis ad insolita/ de victualiũ postremo vestiũq3 carẽtia ta ceamꝫ. Tandẽ penitet eos suimet.z giro nagi fiũt cũ Layn. solũ de heremitica vi ta barbãz appellationẽ retinẽtes.quibus solitudo nõ abstulit vicia.sz aluit auxit z multiplicauit. q̃libꝫ vicos z plateas vide mus impleri. Teterrimũ hoc genus mo nachoz ait Hieronimꝰ brissimꝰ.z Bene dictus.imo monstra sunt hominũ.extra terminos bõe policie ỏpellenda ¶ Disci pl's. Et q̃s ad solitudinẽ bis attentis/pu tabit idoneꝰ? Cõfirmas eiꝫ qõ opposui. Ue soli. ¶ Ogr̃. Uideto ne malicia pl'i moz/paucis obsistat bõis z electissimis ꝓsusq3 dinis cultoribꝫ solitudinis. q̃les in commendationẽ fidei vocat apl's. In solitudinibꝫ errantes.in mõtibꝫz spelũcꝫ. in melotꝫ z in pellibꝫ caprinis. q̃les Paulus z Anthonius. Arsenius. Agathon. Hilarion.cũ sil'ibꝫ innũeris.q̃ naturã su pgredientes/oñderũt in seipis q3 regnuz celoz vim patitur.z violenti rapiũt illud Quid deniq3 de Johanne nr̃o Quid de puero bñdco.q̃d de sil'ibꝫ factũ sit ipe legꝫ ¶ Disc. Spũs vbi vult spirat neq3 mira bilia trabẽda sũt ad imitatõez. sz reuerẽt admiranda ¶ Ogr̃. Recte sentꝫ. Nõ agit itaq3 feliciter vita solitaria/sine q̃dã affla tu spũsci.qñq3 patẽter reuelãtꝫ.qñq3 secre tiꝰ inspirãtꝫ ducẽtꝫ z agẽtꝫ. Dr̃ ei de tr̃po q3 sps ipulit eũ in desrtũ. Dr̃ q3 z ductꝰ sit Dr̃ q3 z agebat in desrtũ. Et hic de puero. Jo bãne p̃mittit.q3 ꝓfortabat spũ. Qui autẽ ꝑuata lege ducũt/publicꝫ z gñalibꝫ ñ sub sunt institutꝫ ¶ Disci. Qua rõe cognosce tur q3 a spũsco q̃s ducit i desrtũ/solitariã ductur? vitã.cũ tot seductõis causas nar raueris?z vniuersaliꝰ expeto de solitarijs oibꝫ.q̃s debz eẽ suꝰ finis.q̃s sue ocꝰ intẽ tõis. ¶ Ogr̃. Tres modos solitudinis insinuasse vidr̃ mihi pr̃. ꝓparãs se tripli citer. Sil'is inq̃t facꝰ suz pelicano solitu dis.z facꝰ sũ sic̃ nicticoraz in dõicilio Ui gilaui z facꝰ sũ sic̃ passer solitariꝰ in tecto ¶ Pria figurat solitudinẽ ỏsti.scda claustri.tertia tecti sine tẽpli.qõ signat tectuz ãplũ. ¶ Cõsiderat insuz triplex in gñali finis q̃rẽde solitudis.vnꝰ peccãdi vitatõ. aliꝰ pccoz punitio.terti' ad deũ ꝑmato Dz tñ in singulis spũsciis ꝑpios fines. q̃ postmodũ ꝓstat ex euẽtu.sz interim loq̃ mur de hũano ꝓsilio. ¶ Amplꝰ q̃ sit z q̃l' solitudo deserti.pz in heremicolis. iuxta narratões z vitas patꝝ.q̃ preterea sunt. z q̃ nũc ad hãc solitudinẽ idonei traderẽt ¶ De solitudie ꝑo claustri vl' cenobiorũ habeat notitia p regl'as ipoz.q̃ ꝓueniunt oẽs essentialiter in triplici voto.obedien tie. pauptatꝫ ꝓtinẽtie. ¶ Porro de solitu die tertia quã imaginamur sil'z passeri. q̃ solitariꝰ ẽ in tecto.ñ ita ꝓgnitionẽ inue nimꝰ traditã Participat aũt cũ vtraq3 po ri solitudine differẽs tñ ab vtraq3 ¶ So litudo claustri colocat i ciuitatibꝫ. sic̃ hz nicticoraz domiciliũ in eisdẽ. Sic se hz solitudo passez in tecto. Nõ ei refugit ci uitates. sicut pellicanus in deserto lõge fit ab eis. z heremi cultores similiter lõ ge fiũt ¶ Letez solitariꝰ sicut passer soli tariꝰ in tecto.nulla lege viuẽdi sub voto a stringit. imitans in hoc voluntarios he remitas. Nihilominus locum villarum vl' ciuitatũ ñ relinquit.dispares in h heremitꝫ. ¶ Legimꝰ.q3 Anna ꝓphetisas de puero Jhu/ñ recedebat de tẽplo.ieiunijs z oꝛõibꝫ vacãs. Legimꝰ de scã Judith q3 fecerat i supioribꝫ domꝰ sue/sibi cubiclm vbi cũ puellis suis sola morabat. Para iunioz molestata/precit orare ad supmꝰ cu biculũ domꝰ sue Helye z helizeo fuerunt in ciuitatibꝫ assignata i supioribꝫ domꝰ/ cenacla Petrꝰ oratur? ascẽdit in supioza domꝰ Ita p mlta colligit scos viros loca sibi q̃ssisse secreta z alta ¶ Disci. Edissere q̃mõ potest eẽ laudabilis huiusmodi ter tia solitudo.q̃si sit cũ domo z sine domo.

Resident itaq; solitarius in tecto/quam si multitudinē nō siluit ipe xp̄s loq̄ns de tribulatione futura/monēs eum qui i tecto est vt nō descendat tollere q̄ in domo sunt Sfit enī dom⁹ regionis illi⁹ tecta plana. apta deābulationi.secretecq; quiescationi. tanq; pauimēta de lapidib⁹ plana.cuj cemento structa. ¶ Magister. Propositum solitarij talis ē vt mūdo quasi nō vtat. Non enī fidit in virtute,p̄cib⁹ aut corpore aut animi,posse pati.solitudinē.vel deserti vl̄ claustri.facit hoc q̄ pōt. Accipit solitudinē tecti.nō sp ad īrām.sz p similitudinē.Sicut ei manēs in tecto nō respicit q̄ fiūt in domo/sic nec ille solitari⁹ ea curare vult q̄ fiūt i mūdo. Eiuit sibi ipsi a deo. curā suā totam a cogitatū suū a suaz solicitudinē p̄icit in deū. Finis su⁹/est triplex p̄tact⁹. Primus vitare facili⁹ p̄cā futura.dū nō tangit p̄cē cure talis ne inquinet ab ea. Secūs cogitare oēs actus suos i amaritudie aie sue. Tertius primare deo videns enī inq̄tatē a detractionē in ciuitate.et dolos et vsuras.et blasphemias i medio ei⁹.elongat se nō corpe sed mente. manēs in solitudie qualē sibi fecerat hesister in medio palacio,vocās se solitariam et cui⁹ p̄eter deū nō essz auxiliator alius ¶ Discipulus. Contraria vidz esse sibimet hec solitudo.videt enī et audit mala que fiūt in ciuitatib⁹.nihilomin⁹ vt dicis fugit ea.Si fugit qualiter illa videt a audit. ¶ Magister. Doceat te p̄pheta regis Dauid dicēs . Qui inquirebāt mala mihi/locuti sunt vanitates a dolos tota die meditabāt. Ego aūt tanq; surd⁹ nō audiebam.a sicut mut⁹ nō aperiens &c. Non dicat surd⁹ et mutus. sz tanq; surdus a mutus. ¶ Discipul⁹. Si zelū dei habet.quo pacto nō obuiat iniq̄tatib⁹/ quō saltē voce non reclamat.nō arguit.nō p̄dicat.nō inculpat ¶ Mgr. Habet vtiq; zelum.sed sm sciam que dez eū conuersari in medio natiōis p̄aue.q̄ nō sapit aut inq̄rit q̄z oportet. Nec; frustra nititr.sz gemēs int⁹ tolerat q̄ nec potest nec debz arguere. Rūdet crebro curiositati zeli sui.Quid ad te. Nō ē tuū nosse talia vel talia nō arguere Non enim p̄tra ictū fluuij. Curā illā deo linq̄ et tuā age. ¶ Discipul⁹ Oēs hoc mō si dicere facere q; sta tuerēt/quis plēq; vicios⁹.q̄s bonoz pfectū pacis conciliator intēderet? Sancta rusticitas (aut Hieronim⁹) sibi solū p̄dest.imo dū nō opitulat alij s.obest.dū nō est p̄o p̄ximo .p̄trariat ei. Nauta dū naue deserit.nōne sūmergit. Dānatiōez proinde pigri sui.nōne p talēto recondito tal⁹ meret a metuit? ¶ Magister. Cur metueret qui nihil erogādū suscepit ex officio cui nihil ex articulo necessitat⁹ incūbit agendū. Tradit ad vsurā talentū oīe q̄ accepit.dū vtiq; illo q̄liter a quouscq; sedet a volūtas erogātis extēdit. Si nō abutit⁹ bonis sibi traditis q̄n et q̄liter nō oportet.pfecto nō retinet talentū.nō est p̄trarius xp̄o ¶ Non deserit naue qui custodiaz eius nō accepit. Altuero videāt.q̄ suis humeris officia publica vel impositū vel imposita suscepert:quēadmodū reddēt rōem de subditis. Quid ad istū de nō suis/q̄ foris sunt.q̄ ūtris sunt alieni? ¶ Discipul⁹ ¶ Nōne mādauit dūs vnicuiq; de p̄ximo suo. Nōne iussio legis ē.Diliges p̄ximū tuū sicut teipm? ¶ Magister. Mandatū iussumq; faremur curare p̄ximuz et diligere.sz nō plus q; seipm. nō pl⁹ q; deū Deus/certis amorē dei a p̄simi terminis limitauit.de q̄bus nō ē hic dicendū p singula.quoz dicis alibi noticiaz cōpasse scz in de p̄solatione tēxologie ¶ Discipul⁹ Didici q̄ fieri iuste debet:q̄d iustum est. Q̄ nihil p̄dest homi. si vniuersuz mūdū lucret/anie vero sue detrimētū patiet Q̄ predicare a arguere nemo solēniter debet nisi missus. Q̄ fraterna correctio nō p̄semp obligat. Q̄ sepe fit eadē correctio temerarie,dū nec; fruct⁹ cernit.nec; modus custodit.nec temp⁹. p̄sona aut locus obseruat. Sz apparet difficile quō manēs inter alios/nō incurrat casus plurimos.i q̄bus oportebit ip̄m nō solū sibi vacare. sed p̄ximis intēdere. Alioq̄n vel inutilis/vel inciuilis /vel arrogās fortassis/aut fantasticus poterit multoz iudicio reputari. Susurrabūt mutuo dū viderint aliquez litterat⁹/q̄ fūdit vngentū sue meditationis ad pedes vel caput iesu.vt q̄d perditio hec? Cur nō erogat p p̄dicatōez i paupes idiotas a egenos? Talia sibi soli meditat et rumiat.cur regimis curā nō q̄rit? Cur nō suscipit oblatā?quo pacto pri⁹ habitā reliquit? ¶ Mgr. Nihil affers incognitum.sz ad alta vadenti/ otēnend⁹ est ipse contēptus. nec populari rumore/sz p scie veritate vita ducenda est.maxime q̄renti deo viuere.q̄reti cū p̄pheta dicere. Mihi

sūt adhærere vo vnū est: ⁊ ponere in dño vo spem meā. Dñus glīa ei⁹. Cui⁹ eius: vticz anime vuote. filie regis ⁊ sponse/ abint⁹ est. cui p mime ē/ vt ab vīsbus vel ab hūano die iudicef. sed nec se iudicat/ omne iudiciū suū ponens sup eū qui dñs est. cui soli intēdere. quē q̄rere. in quē spe/ rare. quē diligere ꝛstituit. ¶ Qui vl't inter vos sapiēs eē (monet apl's) stultus fiat vt sit sapiens ꝛ christo. desipiat mundo vt placeat christo. Nam qui volūt hominibus seculi placere. qui ciuules ab eis. qui beni uoli. q̄ sociales. qui (vt eor vbū ponam⁹) vni socij. blādiēti līgua vocari vīderāt videāt ne vei/ imo sui ꝛstituanē inimici. p dūt nēpe tēp⁹ comesando iocūdādo. vetra hēdo. narrādo fabulatōes. sī ū vt lex tua dñe. veteriora nō addim⁹ q̄ ferre cogūtur

¶ R ¶ Discipul⁹. Quotidian⁹ nobis hominū cōuict⁹ q̄ dicis ofidit. ¶ Mgr. Lrede mi hi. posse vacere sibi/ nō est paruū neq; ne gligendū talentū. nō est infodiēduz terre q; nō est terremis occupatōibo obruendū hz hō p quolibet sensuū quos accepit. ta/ lenta rotidē. singul'nō piter vtif. Si tot⁹ se ad videndū salubria. totus ad ꝙuersio nē cordis ꝙuertit/ reddif excusata manus vel pes: vl'līgua. si tūc nō opaf hō. aut am bulet aut loq̄tur. Ecōuerso si robusta' fue/ rit man⁹ ⁊ ocul⁹ lippus/ vt videre vix possit mittat manū ad fortia. hoc ē viri solitarij et actiui. Determinat Aristo. philosophi ca rōne. vitā ꝛēplatiuā. simpl'r/ optimuz esse hoīs vnū. Consonat omis tīxologi/ santiū cho⁹. Determinat hoc Aug. q̄ oci um vritatis inquirēde/ pferendū est ne/ gocio caritatz. si null⁹ imponat. nec si c tū fundit⁹ ociū referendū nra sustinēti. ¶ Ja do querit⁹ quis ad hāc sit idone⁹ vitā soli/ tariā. Nō uuenis moribo qui ad opatōz mittēd⁹ est: ne vacet. Multa enī mala do cuit ociosita'. Vidit hoc philocapto mede ri pollicēs air. Loca sola nocent. loca sola caueto. Talis nō cū deo. sed cū desiderio rabioso ꝛtinue loq̄rē. Occidūt desideria pigrū pūtum sine lris. cui⁹ ociū moꝛs est (Seneca teste) ⁊ viui hoīs sepultura. Et Horatius. Si nō intēdas studijs ⁊ reb⁹ ho nestis. inuidia vl' amore torq̄bere. Leteꝛ neq; vacare ocio ꝛstitut⁹ sub alteri⁹ pote/ state. ¶ Quo iubente fac ß/ faciendū ē. Va de vlac/ istac cūdū est. Obseq̄re subsidit⁹ istos dirige. ⁊ rege parendū est. ¶ Ampli us. si ꝙrio te voto ꝛstrinxeris ad actiōis negociū. iam tibi vacatiōis ociū sustulisti Si veniꝛ neccitas piditatōis ꝙrior/ cor ꝙral' aut 'spūalis iminet. cui tu potes nō ali⁹ p nūc/ phabil'r opitulari. lex neccessita tis/ imo caritatis/ a vacatōe te sepat. Lex postremo⁹ diuine iussionis inspirata te per urget. sese sequi. q̄lē bi q̄ spū dei ducūtur infallibil'r recognoscūt ¶ Discipul⁹. Va cten⁹ multa q̄stiuim⁹ de vita solitaria sub quadā fluctuatione sententiaꝛ et ordinis cupio naturā ipsi⁹ phīca sil' ⁊ tīxologica rōne scrutari. descriptionē quoꝛ suam in primis volo fundamental'r notam esse.

Sequitur secunda

pars demonstratiua post primā inq̄situā de solitudine. ¶ M. agister.

Vita solitaria. est vita intellectua lis nafe seu rōnalis. q̄ agif segre/ gatim a multis. ⁊ pter deū. ¶ Di scipul⁹. Cur ad vitā solius nature intelle ctualis solitariā vitā stringis. cū sit auuo et bestijs aliquido sua solitudo viuendi. ¶ Magister. Volui sub compēdio vitam tollere oēm. q̄ beate vite ꝙticeps eē neq̄t ¶ Discipul⁹. Hunc̄d satis erat. vt de itel/ lectuali nafa dīno. fierꝛ additōe nī facta de rōnali dicens. intellectualē dimittendo: ¶ Magister. Postulat hoc fieri/ ꝙprietas vocabuloꝛ. Cū enim rōnale sit differtia cō stituiua hoīs nec solius hoīs sm Porphi riū platonicū/ ponentē demōes ⁊ angelos esse animalia rationalia. q̄ deos vocat. et compositos ex aīa ⁊ corpe. tradit p immoꝛ talitatē differētes ab homine. Diffinitio nostra debuit hoc notare. Quāuis aliq̄s rationalis dicat' natura q̄libz/ q̄ ptici pa tione. ⁊ q̄ libertatē hz arbitrij potēs in op posita. Est enī libex arbitriū facultas rōis ⁊ volūtatis. q̄i libex de rōne iudiciū. iuxta quē loq̄ndi modū. de⁹ dicere' nedū intelle ctualis nafe/ sz rōnalis. licz veri⁹ appro/ priet intelligentiā purā/ soli soli. aut veri⁹ soli generi diuio. qm̄ vsus philosop hoꝛū tribuit angel' intelligētiā. quos iō vocant intelligentias. ⁊ ab hoīb nō penit⁹ abstule runt. ponētes agentē intellectū. ¶ Disci/ pul⁹. Vis igif ponere in deo/ vitā solitariā vel socialē. ¶ Magister. Audies postmo/ dū. si primit⁹ expsuero de pte diffinitōis addita cū oꝛ. vita nafe intellectualis/ aut rōnalis. q̄ agif segregatim a multis. ꝙter

ueñ. Damasus. Per hoc intelligi cãm fo⁊ malẽ seu vñtã a vita sociali. Cãm insup finalẽ vite solitarie. nõ cuiuscũq; ꝫ lauda bil' assignam⁹ ꝓpter ueñ. q̃ deus / gra sui est sine ꝓpter seipm. tanq̃ liber ⁊ nobil' in sup mo. Letet. nasa q̃libet (pfim rõnalis) quedã i se ꝺ⁊ vita pria. si nihil etiã actua⁊ liter ratiocinaret vel intelligeret. actu p⁊ fecto. neq; sil' vellet cui vite. nõ attri bui tur ꝓprie solitariũ vel sociale. sed vite q̃ ꝺ⁊ vita sc̃da pueniẽs / pfluẽs aut emanans ab hac vita p̃ma. Hec ãt ꝺ⁊ opatio vita lis. elicita seu pducta a re q̃ ẽ vita prima. vt aima rõnalis. vl' hꝫ vitã primã vt hõ. Sic intelligit diffinitio philosophi ꝺ aĩa q̃ ẽ act⁹ prim⁹. corpis phisici. organici. vi tam hñtis in potẽtia. supple ad vitã sc̃az q̃ ẽ vita' opatio. Sic itellexit idẽ phũs q̃ posuit felicitatẽ hois / si i hitu solo cũ stoy cis. nec i sola substãtia vel nasa a ponẽtibꝫ fata. ꝫ in optia opatõe / respectu optimi obiecti p optimã potẽtiã: optimo hitu ro⁊ watã. Sic dicebat xp̃s. Hec ẽ vita eña vt cognoscãt te solũ ver ueñ ⁊ quẽ misisti iesum xp̃m. Loquit ad ip̃m ꝓ formit theo logi ponentes vitã eternã i eterna dei vi⁊ sione q̃ fruitõez cõplectit. velectatõemq; supma includit. ¶ Postremo sumptã di cim⁹ ex his distinctionẽ phisicam piter ⁊ theologicã de mltiplici vita. Quedã est actiua. q̃dã ꝓtẽplatia. q̃dã mixta. Rursus q̃dam ẽ bona civilis ⁊ mozal'. quedã mala. multis modis. ob pessimas opatiões fm p⁊ auos fines. sic ad supbiã ⁊ bonores va⁊ nos. sic ad diuitias ⁊ opes iustas. sicut ad voluptates ⁊ lux⁹ sordidos. Et hec iuxta tria q̃ sunt i mõo. q̃ triplicẽ sibi vendicãt sapiam. terrenã aĩalem. diabolicã. Ampli⁊ us vero diuidit vita tal' que ẽ opatio na⁊ ture rõnal' vel intellectual'. in vitã sociale. et in vitã solitariã. de q̃ phus fmo querit. Vita solitaria agit nõ in multitudine. aut saltem nõ cũ mltitudie. sed sepatim a tur ba. maxime fm q̃ accipit. vulgus' dũ sepa ratio seu segregatõ fit in locis sol'. vt erat iohãnes puer i vestiis. ¶ Addit ad extre⁊ mum. q̃ segregatio sit ꝓpter ueñ. ad exdu⁊ dendũ prauã qualitet solitudinẽ. q̃lem / epycureoꝝ voluptatũ assertozes ⁊ stoyco tum secta laudabãt. ad q̃les p̃terea bestia litas moꝝ. vel cozruptio ꝓplexiõis ipellit. ¶ Discipulus. Elucidarã sufficienter exi⁊ stimo diffinitõem vite solitarie. ꝫ an con⁊ uenias deo ⁊ angelis scire desidero. ¶ Da gister. Si viuũt intellectualr̃ put eoꝝ vi⁊ uere nulli dubitare fas est. viuant oꝑtz aliqua vita solitaria aut sociali. Et quidẽ de angel' ⁊ hmõi saluatis / psuasum sat⁊ habemus q̃ viuũt socialiter atz ciuiliter. Gl'iosa dicta sunt de te ciuitas dei. loq̃tur ꝓphꝫta ꝺ ciuitate celesti. Concludẽs. Sic̃ letantiũ oim: est in te habitatio. Et i psa q̃ felix ista ciuitas. in q̃ iugis solẽnitas. ⁊ q̃ iocũda curia q̃ cure. p⁊sus ẽ nescia. Cõ sonat Aristotelis verbũ q̃ extra celũ sunt animalia: optimã vitã ducentia. ꝫ si no⁊ minat aĩalia largo mõ intelligentias vel angelos. Si dicat insup eas extra celum formalr̃. q⁊ celũ nõ formãt nec tpe mẽsu⁊ rant. ¶ Aliuero de vita diuisa. nõ ita pspi⁊ cuũ est si socialis fuerit estimãda. Obstat phũs methaphisicãdo. ponẽs deũ primuꝫ et supmũ monarcham. extra ordinẽ tot⁹ vniuersi. tanq̃ solum singularẽ ⁊ vnicum principantẽ. cui null⁹ sociar̃ nõ plus forte q̃ si p impossibile fm ip̃m. sed p possibile et verũ ex positione fidei. deus fuisset ab eterno sine creatura. Hec est altissima de⁊ dei primitate sua philophi ꝓsonans theo logie p omia immẽsitatẽ ⁊ immutabilita tem primi entis magnificãs ⁊ attollens. ¶ Discipul⁹. Hõne latuit phm̃ / trinitas psonaꝝ diuinaꝝ in vnitate substãtie. quã si ꝓgnouisset. vtꝫ diuisiꝫ deum solitarium vel solitariã in se gerere vitam. aut aperi q̃d theologica fides ex dictis inferret. ¶ Magister. ¶ Fallit aut ꝺturbat nõnullos hñtes de diuinitate sermonẽ / dũ nitũtur phisicas coaptare ꝓsideratões / ex creatu⁊ ris sumptas / ad illa q̃ deo ꝓueniũt. q̃ plus in ifinitũ discõuenit creaturarũ ꝓprieta tibꝫ assimilenr̃ eis. Exempli gra. Ponimus fide docti / generatõem naturalẽ / fi lij dei de pre deo. q̃runt si generatio talis sit vniuoca vel eq̃uoca. Q̃cunq; dicatur instãtie plẽs occurrẽt. Expeditior via te⁊ netur q̃ nec vniuocã dicit generationem nec eq̃uocã. Est enī pluscꝫ vniuoca q̃ ge⁊ nerans cõmunicat generato. eandẽ quam hꝫ naturã. necdũ specificã. put in creaturꝫ sed ꝑsus ipsam vnã. nec specie nec nũero distinctã. Rursus nõ est penit⁹ equiuoca generatõ ex ista radice. cuius hẽat aliqꝺ simile in hoc q̃ actus geniti / est alius spe⁊ cie ab actu generãtis. quia filiatio nõ con⁊ uenit p̃mitati. Sꝫ hoꝝ cũ filiꝺ declaratõ

thologis remittat. Ad rem nram veniẽtes dicam⁹ q vita vi i se/nec solitaria nec socialis/tal' existimãda est/q̃liter rõnabilibus ꝓuenit creaturis. Itaq; si singulares diuine nate spectes vnitatẽ. nul min⁹ sociale vel gregale. nul plus solitariũ vel segregatũ q solũ repies. Si vo ꝓuerteris oculos fide purgatos/ad cõmunicationẽ diuine entie/q̃ nõ in vno absoluto supposito sistit/sed fluit(vt ita loq̃mur)pullulat aut germinat a pre. sm Dionisiũ hns tria supposita relatiue distincta. q hec exim plari vnitatis sue. Nihil min⁹ solũ aut solitariũ iudicabis. Sic loq̃tur venerabil' richardus. sic alij thologi volentes reducere physica rõne/trinitatẽ in diuis. ex immensa bonitate q ipsi⁹ diffusiua est. nedũ punctualiter. vt in creaturis sz imense. Tũ rõne iocunditatis. qz nulli⁹ rei sine socio iocunda ẽ possessio. Tum rõne felicitatis/et ex talibꝫ indicijs ex q̃bus societas ponat' i diuis/sic q trinitas. Est tñ hec societas/distans nimis a societate creaturaꝝ. que quãlibet associate viuãt nõ efficiũtur/nec sũt vnũ p entiã. q̃uis bñ dicant' coꝛ vnũ q asa vna. vn⁹ spũs. p grãm q concordiã voluntatũ. Colligas exꝑmissis licebit corollariũ pulcerrimũ de vita q̃libet create rõalis. vtendo vt princeps rõnali prout exigit ad intellectuale. sit hoc in angelis sit in homine. pro breuitate fmõis. Discipulus. Visto cupidus audire si quid afferas noui. Magr. Audi q vide q⁹ oĩs vita creature rõnalis. tanto perfectioꝛ ẽ. q̃nto magis participauerit de q tracꝝ diuia vita. sociari scz et solitaria. Discipulus. Quõ fiet istud. cũ sociale q solitariũ/ ꝓtrarias hñt rõnes. Magr. Ante sunt rõnes contrarie. si respect⁹ ad varia fiet. Alioq̃n vnica tm vita/nõ esset pariter social' q solitaria. c⁹ oppositũ mõstrauim⁹. quã insequi vitã. tota laus. tota gl'a. tota perfectio iure putat'. rõnalis creatur. Discipulus. Quid ꝓcludere rursus possis cõiecio. Iz aptius edisserere. Magr. Post xp̃m/vita beatissime marie/fuit excellentissime socialis q solitaria dũ viueret. et nũc societatẽ cherubi q seraphin oẽmq; angelicã vitaꝝ exuperat gl'osa Cõiungit' vna sola perfecta pulcra colũba amica. sponsa. soꝛoꝛ q mr. vnico sponso suo et filio dicẽs ex sponsa. Dilectus me⁹ mihi q ego illi. Inuenit eũ q̃si foris sup oẽm creaturã in eternitatis solitudine. in deserti⁹ seculoꝝ. quez noscunt' toto cordis q oris affectu dicens. Et tã me nõ despiciet. ecce solitariã. Discipul⁹. Porro de iohanne q̃d diceres? quid de tot secularibꝫ i vita p̃sti tã viris q̃ femis? Marie magdalene. maria egyptiaca. q sinceritate. quid p̃terea de retinendis vitam socialem Quid de mutua collatiõe duplicis h⁹ vite social' et solitarie. Magr. Dixi iam si retines. nec grauat repetere. q⁹ ois vita create rõnalis sit in via. sit in patria. sit socialis. sit solitaria. perfectioꝛ est tãto. q̃nto magis participeps est diuine vite. quã sup̃me solitariã reducim⁹ q socialẽ suo mõ. Discip. Qua rõne fit hec participatio? Magr. Hemp̃e p vnitatẽ gr̃e. q̃ reddit deiformẽ entiã creature rõnalis in se/q cũ deo vnã facit. sicet in multiplicitate potentiaꝝ/ associatio virtutũ thologicaꝝ q moraliũ/ cũ donis q beatitudinibꝫ fructib⁹ q opatoꝛibꝫ inde seq̃ntibus. q pulcerrimã int⁹ societatẽ ꝓstituẽtibus in viatoribꝫ. Iz pulcra⁹ q ꝓportionabiliter excellenti⁹ in bris. Longa esset sed facilis adaptatio ad ꝓpria sit' q appropriata diuine vnitatis q trinitatis psonaꝝ respectu vnitatis essentie rõnalis· cũ trinitate potentiaꝝ imaginis. necnõ cũ binꝫ sibi insitis p naturã vt ita fas sit dicere supernaturalẽ. Vetus ẽ distinctio de natura naturãte q est deus. q de natura naturata quaꝝ indidit creatis. Disci. Cõsentio q̃ loq̃ris de vita bonoꝝ. sed reprobꝫ vitã q̃lem dicis solitariã an socialẽ Magr. Ego vo nec solitariã nec socialẽ appellabo. vtpote. que vita nõ est Iz mors horrida/mõstr⁹ horrendũ. peccatoꝝ ingẽs ẽ. q̃ secũ dissidet qui cõuenit nulli. q̃ dissipat' q soluit curis et sceleribꝫ. facinoribꝫ q flagicijs incessanter. sine mõ. sine ordine. siue pondere mẽsura ve subsistens. se odit in se. in se seuit malus oibus'. pessim⁹ sibi. q eo infelicius q̃ deterioribꝫ pctis fuerit obnoxius/a pcto ꝓcreato vsq; ad vltimũ. Disci. Terribile est qõ loq̃ris. solitariã hñt vitã q̃s opa comitant' q rodunt. nec q̃ socialis appellandi sunt/q̃ nec sibimet federant'. agitant p cipites. vbi null⁹ ordo Iz semp̃n⁹ horroꝛ habitat. Magr. Atuero vulgus indoctũ veritates ustas/ ex abditis philosophie et thologie penetralibꝫ erutas/ forte ñ capit/ et. forte tanta mala q̃ tolerat/ pacez appellabit/si ad tps gaudeat de impunitate nequicie. si abũdat diuitijs. si voluptatibꝫ effluat. marie si sibi fuerint fluxi sic nouelle plãtatões auunctute sua. si filie ꝓsperi

et circūornate vt sillituido tēpli. si pmptua
ria eoz plēa. si oues fetose. si boues crasse
si necz ruina. necz transit⁹ necz clamor in
plateis eoz. Si blandos venicz senserint
amicos dicentes. Btm̄ pl'm cui hec sunt.
Sz heu ple me⁹ ꝙrit ꝓpheta dicens. qui
btm̄ te dicūt ipsi te decipiūt. Rō qz solus
bs pl's cui⁹ dns bs eius. q̄ sol⁹ ē in desola
tione potens adiutoz in associādo fidelis
comitatoz ¶ Disci. Expedit g̃ loq̄ familia
rius de vita solitaria. cōformiter ad acce
ptionē vulgariū. tūc ei eo fiet vtilioz quo
cōmunioz sermo multis. ¶ Magr̃. Recte
censes. Sapientib⁹ eni & insipientib⁹ debi
tozes sum⁹. Fiet aūt lucidi⁹ si p distinctio
nes & diffinitiōes hēat resolutio. cōsequē
ad primā vite solitarie diffinitōez genera
lem. q̄ vo sit cōuenit angelis & hoīb⁹ suo
mō. Loq̄mur ꝑterea de viatorib⁹ sol'bus
quos decere monere dez iā possum⁹. Et qm̄
solitariū distinguit cōtra sociale non fm
rem sed fm formalē rōez/pri⁹ ē videre q̄t
modis aliq̄d dicat sociale. nō q̄litercunqz
sed in vita hūana seu morali. Attende q̄t
in genere vel specie. talis vite socialis mo
dos inuenies. ¶ Disci. Phūs. duas ꝓpo
societates ponit yconomicā & politicā. Po
litica vo multiplex ē Una ciuitatis pfecte
altera patrie magne seu puincie. Deinō
policias bonas distinguit. in regnū. aristo
tracliā. & thimotracliam. Policiā vo sa
cerdotū. q̄ dudū druydes i gallia vocabat
& termiat ꝑtē esse policie cuiuslibet pfecte
sic & milites et populū ¶ Magr̃. Sufficit
ista notasse ad inueniendū distinctionem
vite solitarie multiplicē. ne nos decipiat
ambiguitas l noīe. Porro ne pgressus eat
in īmēsum coartabit⁹ sub tetrade seu q̄ter
nario. Et dicem⁹ q̄ est vita solitaria. ꝓpo
celibalis. secūo mōachalis. tertio heremiti
calis. q̄rto sapiential'. Vita celibalis. ē vi
ta creature rōnalis. abdicās a se societatē
cōiugalē ꝓpē deū. vt liberi⁹ ei fruiat in cōti
nentia corpali aliē q̄s iconomica societas
Vita mōachalis/vltra celibalē abdicat a
se appropriatōez rez pſonaliū & ꝓpriā volū
tatem ꝓpē deū in pnia salutari. aliē q̄s poli
tica ciuilis. Vita heremiticalis/vltra mo
nachalē abdicat a se societat ēhūanā fm
loca & tpa ꝓpē deū. in abstinētia singulari
aliē q̄s mōachalis vel ciuilis societas Vi
ta solitaria sapiētialis repit̄ in q̄libet seu
sub quolibet genere vite solitarie triplicis
scripte. Et est vita/abdicās a se q̄ntū ferē

hūana mortalitas. q̄ cād obstare pt sapie
ntē plāde ꝓpē deū. & experientie sapozali aut
pfectu⁹ q̄z sentiat aut sapiat q̄uis hūana
cōitas. ¶ Ecce q̄druplicē vitā solitariaz ¶ z
que q̄druplici opponit vite sociali. fm rō
nes formales aut obiectales sūptas exter
mis finitis & differētijs accidentalib⁹. Et
pria ē appropriata sacerdotij vel ordis sa
cri. q̄uis alij sūt celibes q̄z sacerdotes. vel
ordis sacri pfessores. sz n̄ ad sacra deputa
ti mysteria. Secūa vita est mōasterij vel ce
nobij vel claustri. & hoīm sub triplici voto
viuentiū. Tertia est heremi vel deserti & hu
manū loco segregato se ꝓtinētiū. ꝓpē deus
Quarta vita ē studij si q̄liscunqz sz diuine
sapie. Et ista ē hoīm apō semetipos ꝓtem
plantiū. curis osb⁹ aliis postpositis & calca
tis vel reuerenē omissis. qō addit ꝓpter
istos/q̄ regularib⁹ astricti disciplinis. licē
tiā accipiūt legitimā q̄ si exerceant ī illis
sed vacēt ocio sctō sapie ꝓtēplāde ¶ No
tat psal. tres sub trib⁹ auibꝰ solitudines.
Silis inq̄t fact⁹ sum pellicano solitudinis
hec ē appropriatioz heremitis. Et fact⁹ sum
sicut nycticoraz ī domicilio. hec cenobitis
vel mōachis. Vigilaui & fa. sū sicut pas. so.
in tecto. hec ꝙ ꝓtēplatis. q̄i sup tectū in ci
uitatib⁹ sibimet vacantib⁹ ¶ Disci. Vul
te passim inuenīt traditōnes de triplici
vita. pria q̄ solitaria oz nō simplicit sz per
respectū ad societatē oppositā Clericos ei
celibes/scim⁹ q̄tidie publice uersantes.
carēt tm̄ iconomica societate. & illo ꝓsortio
qō ab initio dns cōstituit dicēs Nō ē bonū
hoīem eē solū/faciam⁹ ei adiutoziū simile
sibi. qō cōsortiū xp̄us in noua lege ꝓbauit
nō ꝑmit⁹ abdicās ab hoīb⁹ sz ꝓferēs castri
tatē illoz q̄ sunt eunuchi ꝓpter regnū dei
Qui pt capere capiat Vita taliū celibū hac
rōne dz solitaria. deinde pl⁹ mōachoz De
inde spāli⁹ heremitaz vel anachoritaram.
Hūc de q̄rta vita solitaria cui⁹ nomē nō
ita resonat ī vsu vulgari/colloq̄ placeat
desidero Et primo q̄s sit finis et spālis &
primus ¶ Magr̃ Finis/q̄ generalis est dō
iure vel fō/cuilibet hoīm sez vniri deo per
grāz & vtutes/iste ē hoī cōtēplatio spālis
et prim⁹/nec alter onus sibi pstituit Nō
vult bificioz curis intēdere/nō regiminī
etiā spiritali pl'oz/vt sacerdotes/plani si
vult officiū claustrale si fas hēat inseqū/nō
vult in austeritate heremi seipm̄ cōcludere
re/sz tēperanter vti cibo & somno & obsequio
tolerabili. vni⁹ vl' paucoz vult sufficiētiā

yy 3

habere libroꝝ/ad intelligentiã sapie valẽ
tũ/vult aliqñ/ꝛ rarissime/collationẽ vi
sputatõis hẽ cũ scolasticis/quoꝝ vita so
cialis ẽ/nõ hoc mõ solitaria/nec pmit' ta
li fine Laborãt igit multi vt intelligant ꝛ
disputẽt.ꝛe saporeꝝ gustare vel negligũt
vel neq̃unt/distenti curis alijs aut passio
nib' sensualib' ipediti ¶ Disci. Manifes
tius/ista patebũt si exẽpla narraueris.
¶ Dgr̃ Narrabo/ꝛ primit' explicabo fi
nẽ ociosi nisi vel sapie studiosi. Ita ei ma
gis hoc nosce q̃ solitarij vocãdus apparet
¶ Studet alternatim velut eq̃ prio. nũc
intelligere quẽ credit fide. nũc sape ea v'
saporare p affectũ q̃ credidit aut intelligit
Hic est ei duplex oculꝰ ꝓtẽplatõis/se mu
tuo iuuãs ꝛ ꝓfeq̃ns.ꝛ hoc sm duplicẽ rim
tõis superioris/i q̃ duplex ps create ꝓsistit
imagis btẽ rimitaꝝ Intellectꝰ.s.ꝛ affectꝰ
siue rõ ꝛ volũtas siue intelligẽtia veri sũ
mi boni.ꝛ finderisis put ꝺr scintilla tẽdẽs
in amorẽ primi boni. Leteꝝ post hũc finez
duplicẽ.vnꝰ ẽ posse mterptari q̃ sentit ꝛ in
telligit.q̃ntũ licz eloq̃ . Multa q̃ppe sunt
arcana intꝰ ꝟba/q̃ nõ licet hoi extra loqui
Subinde q̃rtus finis ẽ in ꝑmptitudine
animi/nõ sp in opis exercitõe/ecclias edifi
care et illũinare.in toto vel in pte.ex his
ꝛ pulla/q̃ ꝓtẽplatꝰ ẽ sapiẽter. Hũc accipe
primũ exẽplũ ꝛ hapuũ pꝰ xpm̃ sapientissi
me mulieꝝ. Legis itaq̃ de maria q̃ ꝓsua
bat osa ꝟba q̃ de xpo erant.ꝓferẽs i corde
suo. Ecce duplicẽ primũ finẽ/intelligen
de sapie ꝛ assidue meditãde in corde suo.
qꝺ intelligit superioꝝ ps hois vel arꝛ mentꝫ
Vocat enim sapia ad arcẽ ꝛ ad mẽsaz . Ver
ba nẽpe sapie dulciora sũt sup mel ꝛ fauũ
Ita si fauꝰ masticatꝰ ventre meditatõis tũ
pat ꝛ effluat in os nõ infecte mẽtis. Pꝛo
ro duplex alter finis q̃ est interptari posse
cõtemplata.ꝛ ecclias illũinare.nõne ꝓgno
scit in maria fuisse sm doctoꝝes/qñ ꝛuela
uit aplis ꝛ euãgelistis ea q̃ de filio suo xpo
erãt.q̃tũ ꝛ quousq̃ licuit ei loq̃.ꝛ audire
vecint alios vel expediuit? Nõ hoc ignora
bas o Ignati/feruẽter ignite.cuꝰ amoꝝ
erat te dicẽte crucifixus. Eteni scripsisti
marie xpifere Venire sqt debueras visita
re neophitos.vt exte ꝛ p te ꝛ i te ꝓfirmẽt
Cui vemigne maria/hũilis ãcilla rescripsit
se cũ iohãne venturã. ¶ Disci. Lõgratu
loꝝ in exẽplo.si scripta sapie sue debuerat
vt viꝝ posteritati relinq̃re. ¶ Dgr̃. Neq̃
q̃ Intelligebat etiã tũc modestissima fe
minaꝝ.id q̃ apls post ea sanxit. doctrinaꝝ
publicã nõ esse femine sexus officiũ pbti
regulare. Lõfundit exẽplo suo/garrulita
tẽ arrogãtẽ nonnullaꝝ/q̃s in spũ futuras
aspiciebat/feminaꝝ. Intelligebat pterea
cãm in filio suo xpo alteriã q̃ suã noluit p
calamũ et attramẽtũ scribere legẽ.sm de
ductionẽ Augustini ꝺ cõsensu euãgelistaꝝ
circa principiũ. Scripsit eã sufficienter/et
adhuc quotidie scribit in cordibꝰ fidelium
Dõ euẽruꝝ hieremias ꝓphetauit. Dabo
legẽ meã in visceribꝰ coꝝ ꝛ in corde coꝝ
scribã eã ¶ Disci. De doctrinis felaꝝ q̃si
ui latius.crebro facilꝫ q̃ fallunt in visiõi
bus capitis sui.et pfecto sciẽter ꝛ subdo
leq̃q̃ fallũt ꝛ fingunt. Loquoꝝ exptꝰ de
multis. Quã ob rẽ his emissis/dic de vi
ris quos exupauit maria mr̃ illa mirabil'
feminee cogitatõi masculinũ animũ inse
rẽs. Hã plꝰ q̃ mil' hec.paꝝ ẽ plꝰ q̃ vir. hoc
modicũ ẽ.plꝰ q̃ angelꝰ ose xpe modũ satẽ
¶ Magister. Possem tibi nũerare tam
aplos q̃ aplicos viros ipis ꝓximos
nisi q̃ sapiaꝝ magis acceperit p reuelatõeꝫ
q̃ p scripturaꝝ meditatõem.teste Hiero
nimo. Sũt affines ꝓposito nro augustin'
paulo post cõuersionẽ suã segregatꝰ bitas
Et ꝺd ageret.ostendunt soliloquia sua et li
ter cõfessiõis cũ multis. Greg.in sup mo
nachꝰ primo.summꝰ epus. Preterea sanctꝰ
vtrñ. Hugo.richar.ꝓximi. In quorum
doctrinis/q̃d sit intelligentia scripturarũ
q̃d cõtemplatio relucẽs.sil'ꝛ q̃lis fuerit vi
ta talis cõtemplantiũ ꝛ sentientiũ de dño s
uonitate ꝛ simplicitate ꝛ suauitate spũs.sa
tis liq̃t. ¶ Disci. Nomias illos q̃ mõ astri
ce fuerit vite.sicut ꝛ beda ꝛ basilius ꝛ Tho.
et dñs bonauẽtura/q̃s subticere nõ opoꝝ
tuit. ¶ Dgr̃. Nõne dixi tibi/q̃ nulla spes
vite seclusit wiclef.q̃n hito moderamie pos
sint vti vita hac ociosa ꝛ studiosa.l'in toto
vl' ad tps.si aliũde fuerit idonei ad itelli
gentiã ꝛ cõtẽplatõs scripturaꝝ marie p'
edomitã furiã passionũ. ¶ Disc. Quale
moderamẽ intelligis? ¶ Dgr̃. Vacatõs
de q̃ Hiero. Vacate ꝛ videte/sit animꝰ li
ber optz.sint sensus intꝰ ꝛ extra q̃etissimi
necesse ẽ.si gustãdo viuere/ꝛ videndo stare
volumꝰ qñ suauis ẽ dñs ¶ Leteꝝ.qualia
sint tante tranq̃llitatis ipedimẽta/ noue
rũt q̃ ad ꝓtẽplatiuã vitam tradere se sata
gũt.mõstrat experientia de plimis ꝺ q̃bus
radicales causas/phisica seu medicinalis
dat doctrina.ꝛ sublimꝰ apit theologie my

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

stice discipli'a. ¶ Putas. officiarēt doctores
profati circa tpalia/vel etiā spūalia. mo-
nasterior exercitia cōtinua. ¶ Putato me-
lius q sedebāt ad pdes iesu: audientes
vbū illi⁹ scriptur. Sedebāt solitarij ⁊ ta-
cebant. sine cātu vel voce carnis. dū cāta-
bant dño i cordib⁹ suis. dū inhiabant i su-
pna fluenta fōtis vite. dū in ocio suo sine
negocio/laborabāt ⁊ negociabāt p se ⁊ po-
steris. in itelligentia sapie salutar. Apta-
bat illis vbū scipionis. Hunc⁹ mīn⁹ sol⁹
q̄ cū solus. vt q̄ pterāt aptis ocul'. ac pe-
dib⁹ mentis expediti/inserere se toti mū-
do. pteritor/pūtū atq futuror. ⁊ q eor q̄
vident. q̄ eorū q̄ nō vident q̄lia sūt spūa-
lia. Cessēt ob hoc nōnulli/pastorali cure
habite. Alij oblatā fuscipe noluēt. vten-
tes pabula silitudine. de lignis cōstitue/
re volēti⁹ sibi regē. quib⁹ assensit ramus
nō oliua. nō fic⁹. nō vitis. otente dulcedi-
ne fruct⁹ sui. ¶ Disci. Dz multā q̄sitōez
si platōis stat⁹ in vita actia/sit pfectioris
emētioris q̄ meriti/q̄ solitarior cōtem-
platiuor vita. Qua sup re Crisost. ad ba-
silū dyalogisans/pfert absq dubitatiōe
psulatū. ¶ Mgr. Volum⁹ ad pūs istā sub
intrare lītē. vtrūq vita certe ptemplatia
et actia pulcra est. Utrūq meritoria. vtra
q̄ dei dōnū. vtrūq distributio spūsti. vtr
q̄ necessariū est mystici corpis ornamētū ⁊
membrū. Le⁊at elegantissima silitudinis
istius reductio/p aplm ad Romāos atq
Corinthios introducta. quā nec Aristo.
nec Plutarc⁹ filuerit. Cōtemplatiuū te cō
stituit dñs. noli altū sapē q̄ time. Vide ne
casus hinc grauior fiat/quo mens altius
fuerit eleuata. gemēs illō. Et eleuas alli
sisti me. Cane ne mōtez asc̄ēdere cone
ris. vñ tāq̄ fulgur videbat xp̄s sathanā d̄
celo cadēte. Si cōstitut⁹ es i lecto ptēpla
tiōis ociose. si mysteria noueris oia si po-
sueris in celo nidū tuū. si caput nubes te-
gerit. tu ad vnū flatū superbie reprob⁹ a ca-
ritate fact⁹/retraheris in abyssum. ⁊ tāq̄
sterquiliniū in fine pderis. q̄n ille actiu⁹
iudicio tuo mūdan⁹ totus. p difficiles di-
stractus actōes mordacib⁹ attrit⁹ curis ce-
lestia nec intelligēs nec sapiens/suscipiet
hūliat⁹ in celū. agente misericordia illi⁹ qui su-
scitat de pulvere egenū. ⁊ de stercore erigit
pauperē vt sedeat cū principib⁹ ⁊ solium
glorie teneat. ¶ Ambulet vnusquisq vo-
catiōe qua vocat⁹ est. in timore ⁊ tremore
Nemo iudicet alienū seruū. p quo xp̄us
mortuus est. Suo dño stat aut cadit. liberatus
es a cura secularū actionū. nō incūbit tibi re-
gimen per aduersū proximorum. tibi tue q̄q sa-
luti vacare cōcessum est. Vaca igit⁹ grat⁹ deo.
Labōrātes ip̄os/tua pcib⁹ assiduis. memine
ris iudicior dei terribiliū sup filios hoīz q̄ quo-
rum vult miserē. Clemens ingt ero in quem
mihi placuerit. ¶ Denicq̄ p cōclusō tene q̄ q̄
fuerit hūilior ac vilior in oculis suis apō deūz
respiciet illū spūtius ⁊ misericors ds. qui p
os loquit⁹ ysaie. ad quez respiciā nisi ad pau-
perculū ⁊ cōtritū spū/⁊ trementē sm̄ones meos
B ¶ Discipul⁹. Nōne maledict⁹ qui ptez suā
facit deteriorem. Cur nō igit⁹ quilibet apt⁹ se-
dere ad pdes iesu/⁊ audire vba ei⁹ in ocio cū
maria/ptez optimā (iudice xp̄o iesu) sibi q̄rit
Cur nō iplebit hortatione sapientis. precurre
prior i domū tuā. ⁊ illuc aduoca te. ⁊ illuc lude
age cōceptiōes tuas. Et iteruz. Fili i paucis
⁊ sint actus tui. ⁊ in tpe ocij scribe sapiam cui⁹
cōuersatio nō hz amaritudinē. cui⁹ aspect⁹ pul-
crior est sup solē. cui⁹ amore iohānes puer al-
lectus. confortabat⁹ spiritu. et erat in dextris.
¶ Mgr. Attende quid sequit⁹. vsq̄ in diē ostē
sionis sue ad isral. Itaq̄ nō licet hoīem sepe eē
vt vult. Spūs vbi vult spirat. distribuēs sta-
tus. ordines ⁊ grad⁹. nō put hō q̄z put ipe vult.
Erat iohānes in deserto/sed nōnisi quousq̄ vo-
luit deus ip̄m oñdere in israel. ⁊ p̄dicare/⁊ p̄di-
cando subire martiriū. Et hērē⁹/specu clausus.
vinculat⁹ in archip̄sulem lugduneñ. rapt⁹ fuit
Alij institerunt ecōtra: seculi curis. q̄s depu-
lit spūs. Attende istū sm̄ yelizeū pri⁹ arantem
iuxtū. post archiep̄m lugduneñ. Sic igit⁹ hoīs
vite mirabilis est nūc actiue nūc solitarie mu-
tatio vertere excelsij. Multos saluauit euos
medijs in fluctib⁹ negociorū/qui litus ocij te-
nentes/naufragassent. ¶ Disc. Et nihilomin⁹
ex duobus bonis. nōne fas est apō hoīes. delibe-
rare q̄ melio⁹/saltez de genere opis in se. quic
quid sit de circūstantiarū oim q̄litate? ¶ Ma-
gister. Utiq̄ fas ē: vt in obus honorificet de⁹
vtq̄ p cognitionē muneris/gēa cognoscat/et
magnificet auctor. Sic egit pulcerrima mul-
ier tū: magno spiritu videns vltia. Ecce inquit
ex hoc brām me dicent oīs generatōes. quia
fecit mihi magna qui potēs est. Et quo fecerit
medio: iunxit. Et scīm nomē eius. suppleri p̄t
Et ad vbū istud fecit torq̄ri. virgo eni: fide q̄
nomen est dei scīm: cōcepit sanctū sanctorūz.
¶ Discipulus. Laudes igitur vel paucas nume-
ra/vite solitarie. qualis esse debeat in p̄fitē-
tibus eam. sit in deserto. sit in domicilio. sit in
tecto seu studio. q̄ scilicz dei gratuita pietas in

baptisatus aduenerat: dū phiberet eū Johānes. fine inqt mō. sic uos decet implere omnē iusticiā. Et qđ oīs iusticia/ si nō hūilitas/ superiori se subijcies sicut ecōtrario olim iusticia superbia ē superiori se pferēs

Discipul⁹. Est ne putandū q⁹ brissima virgo visitauerit vnq̄ in desertis cognatū iohannē/ z filiolū quodāmō suū/ tā in vtero dū sanctificat⁹ ē. q̄ post vterq; dū natus et circūcisus ē

Magr. Visitasse eū cū ihesu/ sil⁹ z Joseph/ pie credi pt. dū in desertis ieiunauit xp̄s p⁹ baptismū. Ex hi ihesum/ sathan ē ausus aggredi diuersis tēptationib⁹/ hi est incredibile iohānē ei⁹ impulsibus exortē nō transisse q̄tin⁹ p baptismū vinceret. z vincens coronā adq̄reret.

Attn vt aspicis. diuturna nos locutō/ trahit ad vesperū. dū sup marie ptēplatōnib⁹ cepam⁹ hre sermonē. z vix paucissimas nūerasse sufficim⁹ Quid existimas si p totū euāgeli/ cū cōtextū/ sm capitula vel rubricas notatas in q̄tuor vt vnū pgredi studeremus z Esset ista sctā z salubris recogitatio. sed p sua infinitate mūl⁹ forte cōueniēs ad scribendū. Hō sunt itaq; solitarijs z ptēplatiuis/ explicāde ptēplatōes marie p singla Dittant ipi manū ad scripta hūt abunde qs ruminēt dente meditatōis. digerātq; ruminata viuido calore caritatis. si nō cōtēpserint ea q̄ locut⁹ ē dns ad abrahā pcem nr̄m z semi ei⁹ qđ est xp̄s in secla. Amen.

Incipit tractatus

duodecim⁹ In psona marie p soliloquium summatim colligēs sensū h⁹ cantici cāticorū marie p notulas centū. qsi p psalteriū decies decacordū. Supaddit; bis duob⁹ sticulis ab ecclia frequentantis in quolibet psalmo. Gloria patri. Sicut erat ꝛc.

Prima notula.

Magnificat aia mea dñm Justo quidē qz magfic⁹ est in scitate qz fecit mihi mag̃ qui potēs ē/ qz sanctū nomē ei⁹. Et exultauit spi. me⁹ in deo q̄ fact⁹ ē salutaꝛ me⁹ ihesus me⁹. qz respexit hūilitatē ancille sue. ecce enī ex hoc btām me dicēt oīs generatiōes. Singularia sunt hec mihi magnifica. vñ singulariter/ magnificat aia mea dñm. vñ exultauit spūs me⁹ in deo salu. meo Sūt alia q̄ magnifice fecit z opat⁹q; mō generalit⁹ p decursus seculoꝝ. magn⁹ ipe dns et laudabilis nimis cui⁹ magtudinis nō est finis cui⁹ sapie nō est nūer⁹/ cui⁹ nō est determin⁹i

bonitate/ qm̄ mia ei⁹ a pgenie in pgenies timentib⁹ eum Quia fecit potentiā i brachio suo dispsit superbos mēte cordis sui z Quia deposuit potētes de sede z exaltauit hūles. Esurientes iplenit bōis/ z diuites dimisit inanes. Suscepit isrl puer⁹ suum recordat⁹ mie sue Sicut locut⁹ est ad prēs nros/ abrahā z semi ei⁹ in secla. Sub hoc versiū denario/ meū cōstituit psalteriū decacordū. placz imitari prēm meū dauid regem. q̄ p⁹ necem goliatis dño victoriam nō ingrat⁹. deus inqt canticū nouū canta tibi/ in psalterio decacordo psallā tibi. Bonū sane est cōfiteri dño z psallere nomi tuo altissime in decacordo psalterio cum cantico z cythara. Dividit hoc psalterium in duos tomos seu ptitiones/ q̄ ex tetracordo z hexacordo, reddūt decacordū. Sonat magnifica. dñi specialia i tetracordo porro magnifica cōmuniꝛ largita. cātant in hexacordo Magnificat igit aia mea dominū. qz me dñam constituit sm nomē meum. Maria nēpe sua interptatōe dñaz insinuat. Futur⁹ est pterea vt me dñam nō qualēcūq; sed dñam mōi. dñam btāz me dicent oēs generatiōes. Scitote qm̄ dns ipse ē ds. deus aūt scientiaꝝ dns est. scientie deo inquā que illūinat. q̄ descēdit a pre luminū. Propterea consequens fuerit vt dñam me dns instituēs illūinaret sm nomen sctm̄ suū et meum. Maria quippe dr illumiata. z ipse ē lux q̄ illūinat oēm hoiem venientē in hūc mōm. q̄nto amplioꝛi pūdit lumie dñam mūdi. Proinde superest vt dña illūinata refundat lumen in ceteros Est enī lumē/ simplius naturali literalitate diffusiuū. quod factū esset iure diceret illūinatrix. Sic enī sonat maria, primum nomē meū. Sic maria p ethimologiā dicoꝛ maris stella quā illūinatricē eē constat Hec illa sum q̄ prima deo cardini totius machine mūdi/ dirigo nauigātes in ciuitatē quā nō hūt hic manentē ciuitatē/ sed futurā inquīt hebreos. Et qui hebreos? Certe viatoꝛes pcellis h⁹ maris magni grauiꝛ impulsi. fluctibusq; z cautib⁹ incessant⁹ impulsi. Futur⁹ est p oīs generatōes vt me stellam esse maris pdicent. me respiciant cursus suos ad illustratōez meā dirigant Nec fallent hec agētes nec errabūt in viis. nec in periculis pclitabunt. Itaq; dño propicio me dominā inuocantes me illuminarā z illūinatricē aspicientes. patrie portū salutarē introibūt. Hec sunt q̄ ma

gnificat.magnus ꝺicat.magnū esse apꝺ oēs generatōes clarificat ⁊ significat aīa mea ꝺnm. ¶ Et exul.spūs m.i deo sa.meo qui salutē fecit.q̄ lucē vedit ⁊ gandiū i vniuerso mūdo. Futur⁹ certe est vt vecātet ois ecclia scōꝝ colentiū scīi nomē dei. Natiuitas tua dei genitrix ygo.gaudiū annūciauit vniuerso mūdo. Salutabit enā ⁊ dicet Aue regina ce.aue dña āgelor.aue radix sctā ex q̄ mūdo lux est orta. Pfesignata sūt pridē hec magna q̄ mihi fecit qui po.est.q̄ iā nūciata p angelū ꝓpleta ꝓfuo cōferens in corde meo. Hōne cor meū ardens esse cōuenit. Hōne cantās iubilās ⁊ exultās i collatiōe tā magnor. Hōne iustissima rōne magficat aīa mea ꝺnm.q̄ me sublimauit in ꝺnam.qui me illustrauit.p immensaz lucem suā.qui ꝺnam illūinatā vedit in lumē alior.dū extulit me i sublimē maris stellā/directicē nauigantiū. ¶ Cupiēt ex posteris generatōibꝫ me btām dicentibus/ plīmi cognoscere.cur nō cecinerim in prima pson.magnifico ꝺnm.sz i tertia.magnificat aīa mea do. Fili⁹ ve exultatōe spūs i deo salutari meo. Docebūt ex theologicis⁊ phisicis traditōibꝫ cū vetꝰ vtrisq; coloꝝ.magnā sup istis rōez.sed ñ expectēt vt oīa (qz incōprehēsibilia sūt) ꝓclarēdāt ¶ Sūt in hūano corde meo qꝺ ꝓfert ve oibus.tres p tropologiā mansiōes.ꝺnm imitor pfem meū.in cui⁹ domo māsiones multe sunt. Trahit ei,prie ꝺns nomē a domo qz pēsidens ⁊ princeps aut primus ⁊ iconomus in domo ē. Dña quoq; sic a domo qz principat cū ꝺno nomē hz. O isti clamat ꝺns hera.cui magna est dom⁹ ꝺni.⁊ ingēs loc⁹ possessiōis eius. Venit h⁹ magne dom⁹ imaginē/microcosmus hō mior mōs Eminet in hac domo cor.⁊ in corde domicilū tricameratū seu triclinij repit. Est inhitator h⁹ triclinij anim⁹.hic appellat vigor pceptiuus seu cognitiu⁹ ¶ Cōsociat huic/aīa que correspōdēret cui⁹ vis motiua vl affectiua. Fit inde ꝺiuguū philosophicū ⁊ morale seu mysticū ꝺū vigor pceptiuus animi vel animus/dirigit vim motiuā aīe. Tal⁹ subinde exultat marital⁹ nexus.vt neutr⁹ istor⁹ p se sufficiat ad generatōz plis vel filior in bonis opib⁹ meritis.nō aliter cui⁹ generatio naīalis vel a viro separata vel a femia sola pfici neqt. Excludo miraculū q̄le fecit mihi ⁊ in me qui potēs ē. Dū supuenit i me spūs sc⁹ ⁊ virtus altissimi, obumbrauit mihi.quin tūc prio ois suscepit

ist⁹ puer suū /recor.mse sue.dū verbū fuit caro factū. ¶ Habitāt igit⁹ in triclinio cordis anim⁹ ⁊ aīa.vir ⁊ vxor sua .vigor pceptiuus ⁊ vis motiua.vigor cognitiuus.⁊ vis actiua. Talē domū cordis.tales ⁊ inhabitantes in ea/pr̄ meus dauid rex intellexerat dicēs. Perābulabaz in innocētia cordis mei i medio dom⁹ mee. Et iterꝝ Hō habitabit in medio dom⁹ mee q̄ fac̄ superbiaz or tūc dñarer⁹ ois iniustitias.tūc fieret/ speculica larronū domus dei. Porro nōdū dicimus de spūs.nūq̄d putādus ē in domo cordis intima.locus nō hre. Dz pfecto ñ q̄lēcūq; sed vniuersus,quo merer⁹ architriclinus noīari q̄si princeps triclinij. Hic/alio noīe notior ⁊ ꝓprio.sub neutro genere.qz nullius ē generis.vocat⁹ liber arbitriū. pēnes qꝺ sapma ptās ē. Hec mirandū Conueniūt nēpe ad integritatē ptātis sue animus ⁊ aīa.vir ⁊ vxor familias vigor perceptiuus ⁊ vis affectiua. Videret hāc ꝓnexionē/acutissimi metaphisici/nolim primi ipositores. Diffiniert arbitriū eē facultatē rōnis ⁊ volūtatis.q̄i p interptatiōz liber arbitriū sit liber de rōne iudiciū, Vocatur hic ipa rō (q̄uis alio termino) vigor cognitiuus/q̄ est anim⁹ pceptiuus Volūtas āt est motiua vis in aīa.q̄ vtiq; rōe.q̄ p eā in motiuꝫ ꝓpijs dirigit.si velit iure dici dña si regina i cordis domor intimo regno magno/principari. Regnū siquidē dei intra nos ē.vbi sub ꝺno supmo deo.regnat spūs p deiformitatē de⁹ deē indut⁹. Alioq̄n deponit⁹ de sede dignitat⁹ sue.⁊ dispgit⁹ superbe cordis sui. Quo ꝓtra spūs cū aīa bñ regulat⁹ ⁊ act⁹ /exultat i deo salutari suo. Colligit hoc loco.resultās imago et similitudo beatissime trinitat⁹ ⁊ appropriator⁹ suor. Spūs architriclin⁹ ⁊ iconom⁹ potentiā pris ⁊ primogenitē retinet. Porro filij sapia relucet in vigore aī pceptiuo. Bonitas vo sc⁹ spūs in aīmi vi motiua pīnat ¶ Et qm̄ in pauciorib⁹ via magis pt⁊. cōstituam⁹ totā domū microcosmi seu minoris mūdi/in corde pīdētis in domo. Dicamus animū ⁊ aīam. vir ⁊ vxorē. spōsum et spousam.quoꝝ sepe vox ē eadē. sic ideꝫ est nō corp⁹ sz aīa ⁊ anim⁹ ¶ Pfecit huic domui ⁊ vniuerse familie cogitationū affectionū spūs deiformis/vice sācti spūs/factus,idē cū eo. Nā qui adhereat deo. vnus spiritus est. Et hec emphatica non essentialis locutio ,qua fit vt abstractum ponatur pro concreto.deus pro diuino.⁊ p

spirituali spūs. vt fiat vehemētior expssio Supest fmo ve triplici mō ꝓiugij mystici qō celebraf cū alo ꝛ aſa. iuxta tripler hītaculū i triclinio cordis vm cordis. Diuersificaf nēpe ꝓditio aſe/ p varietate hītaculoꝝ cordis. vnū est infimū. aliud mediuz. tertiū supmū. Anna tanqz ācilla ē in infimo. Anna q̄ socia ꝛ libera ꝛ cōpar/ residet in medio. sz aſe in supmo locate nō dñaf. nō iungiſ animo vir/ ipsi sic hītanti/ tanqz ancille vel cōpari. sz vt dñe sue custos ordinato ꝛ in solatiū dato. Ego maria talis data sū in sponsa/ virginali meo viro iusto ioseph. Nō vt me hūliaret. nō vt parerē ex eo. sz vt custos ꝛ testis ꝛ nutritio sedulo essz Cepit elyzabeth vxor libera. q̄nqz sterilis ex viro zacharia/ tanqz in medio cenaculo Ceperērūt ancile iacob p mysteriū bala ꝛ zelpha. plē in iferiori cenaculo cū libera rū lye ꝛ rachel filijs nūerata. Loq̄ns introducif aſa in cāticoꝝ dū residet in supiori cenaculo. dū vult eē verbigena nō ex virili semie nafalis almi. sz mystico spiramie soli spūsci q̄ est spūs verbi diuini. Floreo ē. Osculet me osculo oris sui. Et paulo p. indica mihi quē diligit aſa mea vbi pascas. vbi cubas i meridie. nō q̄rit i fimū. nō mediū. sz supmū. in meridie eternitatis cubiculū. vbi ꝛ cenaculū ē refectionis cibi q̄ nō ꝑrit. locꝰ pascue vbi nihil veretit Erat aſa mea fm meliorē sui portō nē/ q̄ ab īminētia mēs dr/ ꝓducta i hoc supiori cenaculo. q̄n fecē mihi magna q̄ potēs ē Cōplacet dñe deus me rex vniuerse creature tue. Complacet recordari ꝛ ꝓferre in toto corde meo supra. sub. ꝛ i medio. q̄lia q̄nta q̄z fuerit magna q̄ fecit mihi magnificat velementer ꝛ glorioſe. K Missus ē angel tus gabriel in ciuitatē galilee. q̄ trāsmigratio. q̄ volubilis. q̄ rota p interptatōem significat. ꝑpē volubilē ad iussa tua. ꝓmptitudinē. Porro nomē ciuitatis ab vnitate q̄si ciuiū vnitas Nazareth aūt a florītōe nūcupaf. Iure quidē q̄ flos cāpi in ipsa nutrit est. Erā desponsata viro. vere sic dicto a viribꝫ ꝛ virtute. vere notato Joseph ab augmēto vere d̄ vmo dauid a nobilitate ꝛ māsuetudie Erat virgini mihi nomē maria. Nō erā a viro cognita vel cognoscēda. Votū obstabat. simul ꝛ ordo diuine sapientie ꝓstitut ab eterno. Salutauit ingressus āgel ad me solitariā. clauso litterali ꝛ spūali cubiculo. Dixit. Aue gra plena dñs tecū. Collocauerā ad hostiū ciuitatis lūret cenaculi/ prudentē p hostiaria cognitionē. Hec vt audiuit angelicā salutatōz stetit ꝛ cogitabat secū ꝛ mecū. q̄lis eēt illa salutatio. nō erat ꝑceps ei ꝓfectū. non subditus ad quē lūret ingredientē ꝛ blādientē applausus. De turbata ꝓsolat ē angelus me noſe meo vocās. Ne timeas inq̄t maria inuenisti grām apd deū. Gras deo q̄ inueni. q̄z inueni quē multū diu cp q̄sieraī. Promisit me ꝓceptura parituraqz filiuz iesum noſe. q̄ essz magn ꝛ filius altissimi vocaref. Promisit daturū illi deū. sedē david ꝑis ei. Promisit q̄z regnaret i domo iacob in eternū ꝛ regni ei non esset finis. Erat itaqz regnū illud nō terrenū. qđ vtiqz finiſ. sz celeſte. Fallunt ergo iudei messiam expectātes. nescio quē/ tpaliter apud eos regnaturū cū potentia pōpaqz secularī. cū ve pauptate regnaturi messye. ve passione ꝛ abiectōe sua. ꝓphetie ones ad tpa messie respiciētes ꝑplete sint Quesiui modū ab angelo. vocaut. ꝛ exemplū elizabeth cognate sterili induxit. Cōsensi dicēs Ecce ācilla dñi. fiat mihi fm verbū tuū. Junxi cū hūlitate nafe. magnanimitatē fidei et gre. Cōcepi mox filiū altissimi. Mulier a seclo nō corruptōe sic dicta. virū mox circūdedi q̄z totū in virtute pfectū. Predixerat hoc hieremias. Facaet nouū dns sup terrā. mulier circūdabit virū. Fuit hec ceptio mirabil in ifimo cenaculo aſe mee imo sub ea i pte vegetatiua. nutritia ꝛ generatiua Hāc hūlitatem ācille sue respexit i carne mea de. Nā matrice femnea qđ hūli. Mirabaf olī ꝛ nūc letabif et letata cātabit deo salutari meo ois ecclesia scōꝝ. Tu ad literandū susceptur hominē non horruisti vgis vterꝝ. Dtā prosius dignatiua susceptō. vñ me mihi dem dei. mihi gre. mihi mie. me dtām venicz dicēt oēs generatōes. Dñ collaudabūt/ q̄ extollēs qdā mulier de turba vocē dixit. Dēs venē qui te por. vbera q̄ suxt. Sz nō horruit plane. Cōceptio nēpe pia effecta est i supiori cenaculo cordis p virtutē gre semia. q̄ virginalē aſe mee porciūcula eleuauit dnit vt essem mihi vbi p dignatiuā susceptōem pia in mente cp in carne. Tūc tenebre cognitōis nre morālis/ lucē nō tā ꝓplendetūt cp applendeft. Nihil ei aliud ab ipso plene ꝓplendit ipm/ nisi idipz Tūc dedit omnibꝫ quotquot receperūt eū potestatem filios dei fieri his qui credunt in noſe ei. dū nos diuitatis sue ptcipes esse tribuit

Felix o iohes generis nr̃i lux ⁊ decus. felix q̃ missus es a deo vt testimoniũ ꝓhiberes de luie. ⁊ de his q̃ ad dexterã altaris incensi q̃ ozãte vniuerso pp lo q̃ p gabrielem. q̃ cũ ꝓphetatõe futuri meriti. q̃ cũ silitudine ad helyã repmissa sũt/fuit celebrata ¶ Grata mihi erit recordatio tpis illius. qñ de nazareth licentia recepta a virginali spõso. a iusto Joseph abij in mõtana cũ festinatiõe. Intrauj in domũ zacharie. salutaui elizabeth. ecclamauit salutata. Et vñ hoc mihi vt veniat mr̃ dñi mei ad me: Causã addidit cognitiõis exultatõez infãtis in vtero. Subiecit. beata q̃ credidisti. qm̃ pficient ea q̃ dicta sunt tibi a dño Magnifici nẽpe ꝓprietas est/ꝯsũmare qđ incepit ⁊ certe dei pfecta sũt opa. Subdidi. primus. ipm oze ꝓrio qđ diu mẽte prius tractauerã/cãticũ nouũ in iubilo Magnificat aia mea dñm Et exulta. spũs me⁹ in deo salu. meo. Dolebat spũs scti. spũs bñdicti fructus ventris mei/torũ coz meũ. vt in aia ⁊ in spũ cũ exultatõe magnificaret dñm. Dederat iaz cognoscere posteriozẽ decursuz p oẽs generatões seculoz. quãtũ iudicauit/talis fili⁹ illustrare talẽ matrẽ/p bñplacito volũtatz sue. Hinc ista ꝓnũciatio ꝓphetica. Ecce ei ex hoc beatã me dicẽt oẽs generatões. Jũgũtur alie postmodũ in hexacordo psalterij ꝺ mia dei. in pgenie ⁊ pgenies cũ reliqs. At vero delectat plurimũ ꝓferre in cozde meo sup istis nomiby dñm ⁊ deo salutari meo. Estimauerũt pscrutatozes seculi/q ꝓpt rlationẽ actualẽ ad creaturas/de⁹ ab etno dictus fuerat dñs. Sed si vniuersa creatura ꝓueniret i vnũ/posset exprimere vocẽ supplicẽ/pris mei dauid. Cõserua me dñe. dixi dño/de⁹ me⁹ es tu. qm̃ bonoz meoz nõ eges. De⁹ itaq̃ sicẽ fuit ab etno sine creaturis de⁹. ita dici põt fuisse dñs. nõ p actualẽ sed p aptitudialẽ creaturaz possibiliuz ad se relatõez. De⁹ enĩ/plenissimo ⁊ liberrimo iure/ dñak sue creature sive sit sive non sit. Põt ei si vult educere in eẽ nõ exñtes. ⁊ rursus eas i nihilũ redigere q̃ iã existũt. cui nl̃ la põt creatura dicere. cur ita facis: Qual eẽt hec i dño maiestas. i. magnitudis stat⁹/ si ad sui magnitudinẽ de⁹ creaturis exñtib⁹ indigeret: Letabit aia mea/in arce posita dom⁹ cordis mei. magnificũ nimis ⁊ imensuz dñiuz dñi dei. Lecinit idcirco p iubilũ Magnificat aia mea dñm. Excitaueraz p psalmiste vocẽ/crebr⁹ eaz. Bñdic aia mea dñm: ⁊ oĩa q̃ intra me sũt nõi scõ ei⁹. q⁹ scm nomẽ ei⁹. Cõsiderabã q⁹ nihil accreuerat sibi. sz creaturis ex ea⁹ pductõe. Nulla est apud eũ trãsmutatio neq⁹ vicissitudis obũbratio. Spe ẽ q̃ ẽ. sp q̃ potẽs ẽ Et hoc ẽ primũ sanctũ nomen ei⁹. Qui ẽ inq̃t misit me ad vos. Addidit spũs me⁹. Exultare potest ꝓ oñi laude. satis ẽ deũ noĩare deũ qm̃ mai⁹ eo cogitari ñ põt. Addidit ad exꝑssionẽ vsitatissimo more tot⁹ scripture (maxie psalmoz) in deo salutari meo. ¶ Prolix⁹ ¶ D nimis eẽt fmo si mysteriũ ꝓtẽtũ in verbis istis/dño deo salutari meo. q̃reret exprimere. Mysteriũ siq̃dẽ beatissime trinitatz cuz appropriatis psonaz/cõtinek bis termis. dñs de⁹ salutaris me⁹. sil̃ ⁊ habitudo creature intellectual̃ ad ipam trinitatẽ. Capax eni ei⁹ ẽ sola. ⁊ p beatitudinẽ ꝓticeps ipi⁹. i. pfecte capax/eẽ põt. Spectat dñs ad potẽtiã adiutiuã actu vel aptitudine. Spectat de⁹ ad sapiaz. puisiuã. Spectat salutaris ⁊ me⁹ ad bonitatẽ reductiuaz. ¶ Cõpak oĩs creatura q̃ntũcũq̃ tenuis entitatis/ad ista tria. vñ sortit̃ vnitatẽ veritatẽ ⁊ bonitatem aliquã. suo mõ. p analogiã ad primũ ens. vnũ. verũ. bonũ. Sortit̃ modũ. spẽm ⁊ ordinẽ. Sortit̃ deniq̃ mẽsurã nũer⁹ ⁊ põd⁹. Reddank singl̃a singlis. ¶ Porro creatura intellectual̃/lõge altiozi ⁊ diuiniozi primioriq̃ dignitate/potẽtiã sapiaz ⁊ beniuolentiã diuinas/imitat̃. Dicebak nũc ratio. qz triũ istoz capax ẽ. Et qũo capax: Certe p mẽoziã. ꝯgnitõez ⁊ amozẽ. Deniq̃ p influẽtiã gratuitã pfecte capax. boc ẽ ꝓticeps eẽ põt. Nulla siq̃dẽ alia creatura cõpak ad deũ sicẽ ad obiectũ cognoscibile/amabile/ ⁊ mẽozabile. ꝓter intellectualẽ. Sola igitur scit/⁊ põt si vult/magnificare creatozẽ oĩm vt dñm suũ. vt deũ suũ. vt salutare suũ. ⁊ ita suũ. vt semel habitũ ⁊ possessiuz/nũq̃ ꝑdere possit inuita. ¶ Fuit i me spẽalis rõ/cur appellaret̃ salutaris me⁹ qđ ẽ ihs me⁹. ꝓpt maternalẽ ꝓrogatiuã. fm quã voluit etiã dici filu⁹ me⁹ imo ⁊ subdit⁹ eẽ me⁹. O de⁹ altissime. q̃s q̃lis quãta maiestas quãte hũilitati: Qz minuit admiratõez dũ venit ad peccatozes seru⁹ eẽ. opprobriũ hoim ⁊ abiectõ plebis vsq̃ ad mortẽ crucis. Oak hic documẽtũ q̃tin⁹ ad hec noĩa. dñs de⁹ me⁹. aia vel spũs/sp assurgat In timozẽ scrĩ/ꝓpt maiestatis dñiuz: In bonozẽ piũ/ꝓpt sapie dec⁹ eximiũ. q̃ sua dignitate trahit ⁊ allicit. Deniq̃s i amozẽ sincer⁹/ꝓpt possessiõis bñficiũ

Z ij

Ecenī plᵃ amamᵃ q̄ nr̄a sunt. Homē ꝺo salutaris ⁊ salutis ꝺplectīt hec tria. qz replet indigētiā irascibilis q̄ tēdit i arduū. rōnalis q̄ tēdit in bonestū pulcrū ⁊ verū. necnō ꝺcupiscibilis q̄ se iūgit ⁊ intimat ad bonū ꝺsummatiuū ⁊ vnitiuū. vmbris derelictis Quo fit vt turpiora iudicet ⁊ horreat recta rō/q̄ magis eā ab honestatis nobilitate et libertatis sede deiciūt. sicut luxuria ⁊ gula Pulcerrima pinde virginitas nuncupat. ¶ Trahit h altissima ⁊ prius iugit rumināda ꝺsideratio/ex ipis nature pr̄ietatib⁹ Natura q̄ppe filia dei/pr̄ez imitat. Cōclusērūt phi cultores sui/q̄ nō pōt inueniri nisi triplex rō boni. vtilis scz delectabil' ⁊ honesti. Rursuz triplex hec rō tota nō repit in alijs q̄s intellectualib⁹ creaturis. ⁊ h aduertērūt pauci nimis. Creature inaiate/tēdūt in solū ꝺueniēs eis ⁊ vtile absq̄ delectabili. s. ad loca sua p ꝺseruatōe. vel ad actiōes p sui multiplicatōe ne spēs deficiat. Creature sensitiue. tēdūt vltra bonū suum vtile ad delectabile. sz nō ad honestū. Creature intellectuales tēdūt sub hac rōe triplici ad obiecta sua. marie ad honestū. vez sic ꝺdez si recte sūt. aut soluz apparēs. si puerse. Est enī singlaris ⁊ eminēs pr̄ietas aie rōnalis vt appetētissima sit honestatis. Sūt i aialib⁹ ⁊ auib⁹ q̄busdā/q̄dā simulacra ꝺcupiti bonoris. qz pugnāt vt vincāt. sz radix ē nō honestū bonū sed vtile. vt p nidis. vel deliciosuz p cibis ⁊ plificatōe. Silr ⁊ brutalibus hoib⁹ q̄ ꝺpati sūt iumētis insipiētib⁹. q̄b⁹ nō ē intellect⁹. ¶ Hōne magnific⁹. nōne potēs dñs. sic magnificās ⁊ extollēs aiaz et spm̄ rōnalē. sic p hoc triplex bonū r̄plēs si nō repleuerit oīe in bonis desideriū scz q̄ repletio/beatitudis ē ꝺsūmate fundamētū? Magnificate igit mecū dñm o filij hominū. ⁊ exaltem⁹ nomē ei⁹ i id ipm. Canāt oēs ⁊ dicāt singuli mecū. Magnificat aia mea dñm. Itaq̄ bonū ē ꝺfiteri dño ⁊ psallere nōi tuo altissime. In decacoꝛdo psalterio cū cātico in cithara. ¶ Omipotēs pat tu⁹ (o spūalis aia) q̄ possidet fecit ⁊ creauit te. noluit te derelinquere sine musica delectatōe. Voluit ī primis te ī cāticis exerceri Nutriūt hec/amoꝛē sanctū. qz spm̄ exhilarāt. delectāt mentē ⁊ letificāt. oblectāt aiaz. Totū pinde coꝛdis triclinīū gaudio r̄plēt in voce exultatōis ⁊ salutis. Cōplet ille decacoꝛdi psalterij dauid pr̄is mei finis i vnū Dīs spūs laudet dñm. Spūs vt dixim⁹ ē archit'riclī⁹ coꝛdis. pr̄ceps coꝛdis. Iconom⁹ dom⁹ sue. vocat ex nature sue pr̄ietate/libez arbitriū. aut spūs liber arbitrio. Cōsurgit ptās ei⁹. ex aio ⁊ aīa. viro ⁊ vxore modis expositis. Nō enī eēt spūs liber/si sola sibi ptās eēt pceptiua. nō etiā motiua. Ne ez si ptātez hꝛet mouēdi se nō etiā ꝺgnoscēdi se/spūs librate polleret Et q̄m ptās vtra ez sibi ꝺueit/facultas a facilitate ꝺz illa potestas. Sic ei duo sil' ꝺueniētes ad tractuz nauis/facultatē sortiūt. quā nō hz q̄sez per se sumpt⁹. Sic ad scribēdū ꝺcurrūt oculꝰ visione sua dirigēs. ⁊ manꝰ digitoz motu scribēs. alioq̄n nō eēt facultas/hoc ē facilitas/in formatōe lr̄az. ¶ Hoc plane ꝺgnito/mēoꝛit q̄z retēto/ fiat adaptatio finalis/qūo cōcoꝛdat psalteriū cū cātico ⁊ cithara. Dicat igit ipe spūs. Exurge gl'ia mea. exurge psalteriū ⁊ cithara. Sonet psalteriū ab alto. fidiculas hz ex auro vl' auricalco. dat spūs deiformis/aio ⁊ aīe dū residēt in excelso coꝛdis habitaculo/ tāq̄z in arce syon q̄ est apex mētis. Dat in q̄z psalteriū. dat idē spūs aio ⁊ aīe dū manēt i infimo tabernaculo cithară. q̄ eximo sonat. q̄ ex coꝛdio desiccatoꝛ tēso cū coꝛdulis neruoz toꝛtis/ꝓtra ē insignū mortificare carnis Subinde cāticū ꝺmēoꝛatū inc psalteriū ⁊ cithară/dat spūs aio ⁊ aīe. spōso ⁊ spōse. duz medīū locū mystici coꝛdis tenēt. In pr̄io sola ent̄itas. In scō euit'nitas. In tertio materialitas ispi cit. Veiet etas q̄n pt̄ās ibūt plurimi ⁊ multiplex erit scia. q̄n sapia abscōdita in mysterio/copiosi⁹ eluceſcet. Vltra ei babeo supistis dicere/q̄ mō portare nō pōt vnusq̄sq̄z Exurgat cū diluculo spūs exhilarat⁹ ex psalterio decacoꝛdo cū cātico in cithara. Exurgat i gl'ia sua. exurgat diluculo. dū aurora lucis p gr̄az rutilat. dū hyems infidelitat⁹ mās it. imber carnalis sensus abijt ⁊ recessit. trahēs deoꝛsū. lumēq̄z ꝺglutinās. flores scōz desideriozz pulcerrimi ⁊ vernātes apparuerūt i tra. q̄ pr̄⁹ mortis ⁊ aliena facta ē vita nr̄a. Tps putatōis palmitū min⁹ vtilium aduenit. Vox turturis casti gemit⁹ suauis q̄z plāct⁹/audita ē i tra nr̄a. q̄ a vicijs derelicta dekta ē. sz ꝛbrutib⁹ speciosa pigueſcēt vberrima fic⁹. q̄ sic vitis ⁊ oliua/noluit deserere dulcedinē sui fructꝰ vt regret inc sterilia ligna scī. ptulit grossos suos. vince florētes sub vnica vite q̄ ē eterna sapia. ⁊ sub agricola pr̄e/odoꝛē dedekt. bonis ī vitā. sz. mal'ē odoꝛ mortz. Quid supest nisi vt voꝛ

spūs deiformis imaginez hūis dilecti/ nūc audiak dicat ad aiaz/ quocūcz fuerit habitaclo collocata. Surge ꝑpera amica mea. imaculata mea. t veni colūba mea. Colūba put manet i inferiori. Immaculata put tenet supi⁹. Amica put residet i medio. Audiak sequēs exhortatio. Vnde mihi faciez tuā. Sonet vox tua i auribz meis. Vox ei tua dulcis t facies tua decora. Quidni respōdeat amica delitijs plena? Dilect⁹ me⁹ mihi suauis ē pulcer t decor⁹. t ego illi. qz delitie sue eē cū filijs hoim. Hā si delectabitur de⁹ i opibz suis. quāto putād⁹ ē amplius delectari i hūana natura quā possidet in filiā t heredē gratissimā. quā fecit i imagine pulcerrimā. quā creauit i facultate liberi arbitrij sub se potētissimā. Siqdē ex ipo creata ē i eēntia imortalis. Per ipm facta seu formata ē/ vigore ꝓceptiue itellectual. In ipo possessa ē in vi affectiua seu dilectiua. dū ad suū principiū redit circulariť pfectibilis. Laudauit i psalterio aia mea dñm/ sub duplici cordula. Prima i ecultatōe spiriť⁹ In deo salutari meo. Rapta qppe suz i cordis arcē. etiā in spū. imo t extra spm. Ex emplo regine Saba. q ad aspectū sapie salomonis/ i ordinatis opibz suis/ nō habebat vltra spm. Et certe pl⁹ q̄z salomon hic. Psallit hinc ꝓpheta Dauid pr̄ me⁹. Quā magnificata sūt opa tua dñe. Oia in sapia feciti. Impleta ē t'ra poss. t. imo eleuata ē magnificētia tua sup celos t terrā. Hic ē i cui⁹ salutari deficit aia mea dñe de⁹ meus. Oculi mei defecerūt i salutare tuū. Mirabilis prius sz felix h defectio. Laudauit in cithara aia mea dñm. magnificās cū. qz respexit hūilitatē ancille sue mortalitatē in me suscipiēs nature. Laudauit i cātico aia mea dñm p vniuersos modulos q̄ sequūť in hexacordo. Hēa cū elisabeth q̄ dei saturitas interptak. sic t zacharias dei mēoria. Hec de filiabz Aaron/ in lege ꝓphet⁹ t psalmis eruditissima. vet⁹ mlier t noua mr̄. sz in antiqs ē sapia/ marie duz part⁹ iobis. i. boni opis in q̄ grā/ comitak. Laudauit h elisabeth dñm exclamās voce magna in cā tico oris. Senserat ei ex iobis p̄gaudio t exultatōe/ dñi pñtiā i me. cāticū icepit a me Benedicta tu in mu. t bñdō. fru. vē. tui. Et vñ hoc mihi vt veiat mr̄ dñi mei ad me? Erat zacharias sapiētissim⁹ qz sacerdos dei altissimi. pdiderat p signo vsuz vocis. quē nata vox clamātis dei postmodū mox vt no/ mē scripsit r̄stituit. Cōtuleram⁹ plūma spacio mēsiū triū. elisabeth t ego vbis. illi nubz t signis. Protin⁹ vt solutū ē viculū linguе ei⁹. collaudauit dñm diluculo nascēt⁹ auroze p gr̄am roriflue. Cāticū ei⁹ fuit sub triplici tetracordo t psonuit ter nomē salutis. Et q̄d sal⁹ nisi ihs. Et q̄d sal⁹ nisi virt⁹ replēs totā indigētiā sui passi? Quid h̄ salutaris repletio i hoibz nisi bēficatō? quid hec bēficatio. nisi bñdicta visitatio? De q̄ iob. Et visitatio tua custodiuit spm̄ meū. Bñdict⁹ igit dñs de⁹ qz visi. t fe. r. pl. su. Et exaltauit cornu salut⁹ nob. Sz vbi exaltauit cornu salut⁹. hoc ē potētiā salutarē. Subdit. In domo dauid pueri sui. Possem p singl'os modulos ꝓcordare triplex h̄ tetracordū zacharie in. cij. ꝙsiculis cū meo psalterio decacordo. Dixit salutē a dño facta i domo dauid pueri sui. Sic locut⁹ ē p os scōz t̄. Cōsonat vltimis psalterij mei ꝙsiculis. Suscepit isrl' pu. su. Sic lo. ē ad pa. no. Dixit salutē ex inimic⁹ futurā. t plebē hūtlē deo futurā. In sctitate t iusticia cora ipo. Tota hāc sniaz meū psonuit hexacordū. Colloquēs t alloquēs pueruz cū q̄ iā erat man⁹ dñi. Preibis inq̄t añ faciē dñi ad dādā sciaz. nō q̄lēcūcz. sz salutis. ecce tertio iā dicta sal⁹. Inde ē q̄ reuelauit āgel⁹ carissimo vgiali t iusto viro meo ioseph/ de bñdicto ihu scō meo. vocab nomē ei⁹ ihm Cām addidit. Ipe ei saluū faciet populū suū a petis eoz. Pretereūdū nūq̄d ē cāticū āgeloz. Imo magis eo ꝓmēorādū. q̄ subito facta ē cū āgelo mlitudo militie celestis q̄si choz⁹ ducēs. Premisit h̄ choz⁹ castroz/ psalteriū inchoās a sūmo. Glia i excelsis deo. Jūxit citharā cū psalterio Et inter. pax ho. bo. vo. Vox ipoz laudātiū deū nōne cāticū ē? Nōne silr̄ ē cāticū i ipa tā multiplici t sedula pastoz laude? Reuersi sūt glificātes t laudātes deū. Silem⁹ pastorales ad lr̄az fistulas tympanū t chorū cordas t organuz. tibias t cimbala. Plus anagogia nos delectat. Hec incōmēora t⁹ abibis. O symeon. iuste. pie. lōganimis. timorate. Tu veniēs i spū i tēplū. dū induceret⁹ ego t pr̄ ei⁹/ puez ih̄m cū oblatōni b⁹ hostiaz. cū r̄dēptōe q̄nq̄z syclorz. tu puerū i vlnas suscipiēs t grās agens cecinisti Nūc dimit. ser. t. d. s. v. t. in pa. qz vide. t̄. Sufficere potuerat p sūma laudis t glie/ verbū h̄ satis vnicū expssisti Lumē ad revelatōez gētiū. Cōtulisti mecū ō susceptōe

¶ D

ísrl̃ pueri sui. vocãs ipm salutare. gl̃iaz ple
bis sue ísrl̃. ¶ Exhilarescę nũc rex ꝛ pr̃ me⁹
dauid. psalres dñi. Cõpleri sentis ꝛ intelli
gis. exhortatões tuas tonẽs i psalmis po⁹
sitas. itex iterũcz r̃petitas. Cãte dño cã.
no. Exurge gl̃ia mea exurge psal. ꝛ cyth. ex
urgã diluclo. Hz aliqd/diluculũ ístud my
sterij. etiã itellectũ l̃ralit. Dixit dauid alio
loco/me significãs Sacrificauit tabnacu
lũ suũ altissim⁹. Adiuuabit eã de⁹ mane di
luculo. Dedit ꝛ titulũ psalmo illi cui⁹ imiti
um fuit ẏbũ i cruce filij mei. De⁹ de⁹ meus
vt qd me dereliqsti. Dedit incz titulũ p su
sceptõe matutina. Venit i cãtic. spõsa. spõ
suz. Mane surgam⁹ ad vineas qũ. s. aspiret
dies eternitatis ꝛ inclinẽt vmbre mortis h⁹
Rursus int tot opa dei facta ⁊ memoratio
spãlis ẽ p ꝓphetã diluculi. Tu fabricat⁹ es
inqt auroꝛã ꝛ solẽ. Et sane. qd auroꝛa pul
cri⁹. qd iocũdi⁹. qd salubri⁹? Ad hoies ve⁹
nit i susceptõe matutina ros lucis ros refri
gerãs. ros fecũdas. Rorate desup iuxta votũ
ꝓphete. Rorate celi desuper Inde dñs ait.
Ego ros ꝛ ísrl̃ qsi liliũ germiabit. hoc roꝛe
pfusa ⁊ cepi sanctat̃ fructũ. H roꝛe mẽs im⁹
pleta instar teste ouí roꝛe pleni trabik a ra⁹
dijs solis i excelsuz. Litbarisat in auroꝛe di
luclo. psallũt iubilãt alacrit volucres spũa
les. Sũt exultatões dei i gutture eoꝝ. qbo
excitat⁹ oĩs spũs exurgit diluculo laudare
dñm. ¶ Causat h oĩa sol oriẽs nõdũ visus
Sol i q posuit dñs tabernaculũ suũ. qz ni
bil i reb⁹/sensu ꝓceptibilib⁹/efficaci⁹ manu
ducit ad deũ ꝛ insensibili ⁊ pak. Sũt ista i
sole. lux. vigoꝛ. fulgoꝛ. feruoꝛ. sub sylla h ex⁹
plicata septẽ. Lux eminenẽ ⁊tinet h tria q
sũt ꝓprietates ei⁹. vigoꝛ. fulgoꝛ. feruoꝛ. Vi⁹
goꝛ (qi fecũd⁹ plena luce) ⁊tinet eminẽt ful
goꝛẽ. Vigoꝛ ꝛ fulgoꝛ/ ⁊tinẽt eminẽt feruo
rẽ. ꝛ ibi stat⁹ cũ circlo qdã. Fulgoꝛ ꝛ feruoꝛ
redeũt ad vigoꝛẽ ẽntiali luce plenũ seu fe⁹
cũdũ velut ad parẽtẽ. ¶ Cõformit in diui
nis. cẽntia diuina cõis trib⁹ psonis. ⁊tinet
eminẽt ipas cũ oĩb⁹ pfectõib⁹ simplr̃ nõ tñ
formalit. etiã fm ponẽtes i diuis formales
pfectões. Pr̃/fontalis ẽ plenitudo õine es⁹
sentie. potẽs generare filiũ. sic vigoꝛ lucis
fulgoꝛẽ suũ. Pr̃ ꝛ fili⁹/sũt sufficiẽs pricipi
um spũssancti. sic vigoꝛ ꝛ fulgoꝛ sũt princi
piũ feruoris ꝛ ibi stat⁹. qz fili⁹ p acceptã vi
spiratiuã/reddit se ꝛ spiritũsanctum patri/

¶ R

¶ Trãseam⁹ ad imaginẽ spũs hũani dica
m⁹ ipm cẽ lucẽ sic vere ẽ lux. Et eo pfectioꝛ
q memit. intelligit ꝛ diligit. secz sup se refle
ctit. qz se ꝓcipit. qz se mouet dũ ꝓcapit. ꝛ ꝓci
pit dum se mouet. circũincessiõe mirabili.
Eẽntia spũs/⁊tinet eminẽt vigorẽ memo
rie fecũde. ꝛ h/⁊tinet eminẽt fulgorẽ intel⁹
ligẽtie. Duo aũt h/ vigoꝛ mẽoꝛie ꝛ fulgoꝛ
intelligẽtie/⁊tinẽt eu idenk feruorẽ amici⁹
cie. ꝛ hic ẽ stat⁹. qz reflexio fit ad fõrale pri⁹
cipiũ. dũmõ redit finis ad pricipiũ p medi
um. qz si linee tres recte sũt qlibet de pũcto
ad pũctũ fm originẽ resultat trãgul⁹ intel⁹
ligibilis. Hz qz finis redit ad suũ pricipi⁹
um p mediũ. nccẽ ẽ intelligi sperã aut circu
lũ. ¶ Qui põt puro vinaci ꝛ inreuerbato
spũs oculo ⁊siderare q dixim⁹/de archiri
clino vel iconomo cordis nr̃i/poterit i se ꝛ
p se tãcz i specl̃o ꝛ p speculũ ⁊gnoscere se in
se. Et p se poterit ⁊ñt rapi a se ꝛ supra se. ad
sapiaz diuinã. q̃ p ignorãtiaz ⁊gnita ẽ. fm
vnionẽ sup mẽtẽ. Mõ si deficit i multis fi⁹
delib⁹ h sapia. sola fides spes ꝛ caritas suffi
ciũt i gr̃e cẽntia radicate. ꝛ i ea ẏtualit̃ imo
supeminẽt reposite. etsi nõ formalit. Optz
eni i oĩb⁹ sic fieri. vt oĩa participẽtno ꝛ ad
vnũ ⁊gregẽt. fm varios ordies vsqz ad mo
nadẽ diuie cẽntie. q̃ fontalit ẽ in pr̃e. Sic
potẽtie aie ad et⁹ cẽntiã. Sic habit⁹ oĉs ẏ⁹
tutũ. donoꝝ ꝛ btitudinũ ad vnã gr̃am refe
rũt. Deicz si ⁊tio ó tot distictõib⁹ fm for⁹
mas metaphisicales sit rõnal ꝛ q̃ntũ rõna⁹
lis seu mi⁹ncẽaria. magis ex h p3 si distictõ
p relatões i diuis sit maxia. q̃lis p absoluta
fingẽt. Colligit altera sil̃itudo. lucis solis
ad lucẽ spũs. Lux se diffundit p mediũ nõ
impeditũ fm totã sperã sue actiuitat̃. Ma⁹
net tũ i se iugiter su⁹ vigoꝛ fulgoꝛ ꝛ feruoꝛ.
Diuin⁹ spũs stabilis sz i se/ diffundit se p
oẽs creaturas q̃i cẽtz oim p illapsũ fm cẽn
tiã pñtã ꝛ potẽtiã. Hibilomin⁹ ambit ꝛ p⁹
ambit creaturas vniuersas. q̃i circũferẽtia
Rursus ad rẽ nr̃az spũs bois tor⁹ ẽ i corde
carnali. sic cẽtz ei⁹. influẽs ꝛ radiãs ad to⁹
tã circũferẽtiaz cordis. Spũs ẏo nõ inde
min⁹ẽ ambiẽs ꝛ pambiẽs totũ cor q̃i circũ
ferẽtiã ei⁹. ¶ Qui fixo posset hãc ꝛ aqlino
veritatẽ oculo spũs intueri. pfecto facilioꝛ
ad oĩa q̃ dicta sũt de deo ꝛ de spũ nr̃o/ pspe
ctus su⁹ eẽt. Hz reuerberak ꝓpt ⁊tinuũ ꝛ fãtasmata. ꝛ ad h ꝛ nũc. donec pu
ritate mẽtis/possit spũs ad vnitatẽ se colli⁹
gere ꝛ collect⁹ stare. Hz o dñe de⁹ qs habi⁹
tat i tabnacl̃o tuo. Quã h paucoꝝ. q̃s boc
pauciss̃imoꝝ qs̃ secl̃t. Aut qs reqescet in

mōte seō tuo. O reges. o ī pace. o ī id ipm: Nec ē pax ⁊ vnitas. In q̄ petit dimitti sy/meon ī cātico. Venit ad h̄ oriēs exalto/dirigere pedes nr̄os ī viā pacis vt cecinit zacharias. Cōsonat āgelicū melos. dās ī tra pacē hoīb bone volūtatis. Dedit silr tangēs ī vlīo psalteriū meū. Suscepit israel pu. su. Quid ei susceptō/nisi surſū acceptō fm nomē suū. Et q̄d adeo surſū acceptio/nisi ad se spūalis attractio. sic̄ vis magnes trahit ad se ferrū. ⁊ vniuersalr oīs finis finibile suū? O mē appetibile appetitū ꝓpriuz Dic phice enūciauit nō poetice q̄ dic̄ Trahit sua quēq; voluptas. Hoc ī te factū ē o gl'iose testis stephane qñ ꝓplēdo oīe desideriū tuū h̄ vnuz peristi. O ñe ihu suscipe spūm meū. Hoc tuū instar olocaustis cātic̄ū parata morte/suauissimo gutture protulisti.

S Magnificat aīa mea dñm. Quia fec̄ mihi mag̃ q̄ potēs ē. qñ q̄ creauit me/redemit ⁊ se vniuit ī tabnacl'o meo. qñ noua facta sūt oīa ī celo ⁊ ī tra. Quo noua? Eo nimiꝝ q; etnitati sūt ꝯiūcta. Vidit h̄ ps. sepi⁹ incitās ad cāticoꝝ nouitatē. Cāte te dño cāticū nouū q; mirabilia fec̄. Hūq̄d nō oīm nouitatū supeminēs nouitas q̄ mutauit signa. inouauit mirabilia. qñ verbū imēsū abbreuiatū ē. qñ diuīa maiestas ita ē incliata vt acciper fui formā. q̄tin⁹ exaltaret̄ forma serui ad diuinā? Subdit mirabilē nouitatis rōez dicēs. Saluauit sibi dextera ei⁹. ⁊ hoc būiles ad etnitatez exaltādo. Dextera ꝙppe ptinet ad etnitatē. Hic ē illud spōse. Dextera illi⁹ āplexabit me. Et psaltes. Tenuisti manū dexterā meā. ⁊ cū gl'ia suscepisti me. q; dextera tua exaltauit me. Salutionē hāc seu salutē opat⁹ ē ī me q̄ fecit mihi mag̃. q̄ sū tra illa de q̄ veritas orta ē. Et enim dñs dedit benignitatē ⁊ tra nr̄a dedit fructū suū bñdictū. dū germinauit saluatorē Itaq; nō iā mādauit tm̄mō salutes iacob ſz opak salutē in medio tre. Dicit vnicuiq; Sal⁹ tua ego sū. qm̄ nō ē in alio sal⁹. Neq; enī datū ē sub celo aliō nomē ī q̄ oporteat nos saluos fieri. Tu ꝓterea o gabriel dū missus es a deo legat⁹ ad ea q̄ salutis h⁹ et pacis erāt/a salutatōe cepisti Aue gr̄a plena dñs tecū. bñdicta tu ī mu. Addidit Elisabeth ꝯgnata mea. Et bñdict⁹ fruct⁹ ventris tui. Supplerū ē p te gabriel nomē p/priū. dū cogitāti mihi q̄lis eēt ista salutatō Subintulisti. Ne timeas maria. inuenisti enī gr̄az apud deū. Termiat aliq̄ꝝ deuotō ihs xp̄s amē. Sal⁹ sua absq; mene seu defectu ꝑficiat. Hoc ē q̄re. q̄lit ⁊ vñ beatā me dicēt oēs generatōes q; brītudinē salutarē fecit p me. faciēs mihi mag̃ q̄ potēs ē ⁊ scī nomē ei⁹. q̄ō dū bñ viuim⁹/scificak̄ nob̄. Scificauit ⁊ ī me tabnacl'm suū altissim⁹ q; scī nomē ei⁹. Hoc q̄z q̄ō natū ē ī me sāctū. vocabit filī⁹ dei ihs magn⁹ ꝓ āgelū. ⁊ sāctus seōz p Dañ. Fidel'dñs ī oīb vijs suis q; oīa opa ei⁹ ī fide. ⁊ sanct⁹ ī oīb opib⁹ suis Sāct⁹ sanct⁹ sanct⁹ do. de⁹ sab. Ple. s. ce. ⁊ ter. gl'. t. Talit̄ ꝯfuo mēorit̄ oīa q̄ salutifera sūt/ ꝯferens ī corde meo. Meditās sum assidue. ⁊ admirādo deficiēs. q̄nta sit ⁊ q̄l' hec salutatō. Ecce ei ex h̄ bea. me di. oēs gene. Cōcinet oli mihi oīs eccīa scōz salutiferū, pmēs illō atq; gr̄atissimū. Salue regina mie. Et itez. Salue mr̄ pietat⁹ ⁊ tot⁹ trinitat⁹ nobile triclinīū. verbi tū incarnati. spēale maiestati ꝓpans hospitiuz. Deniq; frequēt⁹ Aue maria gr̄a plena dñs tecum Decet, pfecto/me mr̄ez salutis salutātē/ nō insalutatū ꝓterire Debet ob seq̄osus amor vicissitudinē amatōis recipe. Dz gr̄a plēa cū q̄ dñs ē/refūdere gr̄am, ꝓ gr̄a. Dz bñdicta bñdictōez, fructifera frēm. dña regnuz. Illūiata sil'r illūiatriz ꝓ fm nomē meuz/deo coheredib⁹ meis illūiatōez. Dabit postremo ihs salutē idefectibilē. ad h̄ etiā venit.

T Cōtuli crebro mecū ī corde meo talia. Cōtuli sil'cuz vginco ioseph viro meo vocās ipm sic̄ sara abraā dñm. Querebat a me inter secreta colloq̄a. quō h̄ ⁊ h̄ fierēt aut facta eēnt. q̄ tādē ī me mō ꝓpleta sunt. Cōseruabat mēoriter ī simplicitate cordis sui salutatōz āgelicā. quā accepat a me. sil'r ⁊ cāticū nouū meū. Cāticū insup zacharie cū cātico symeōis Cātabiles sibi erāt he iubilatōes ī loco pegrinatōis sue. Hec cātica syon. hec ī recordatōez celestis ihr̄l'm solatō sibi tradita sūt. Et q; doctissimā me nouerat ī psalmis ⁊ cāticis. dicebat aliq̄n maria dña mea. q; mr̄ dñi mei. Sonet vox tua ī auribꝫ meis. Vox ei tua dulcis. Vox vero mea q̄d apti⁹ sonaret ī auribꝫ suis q̄z ꝓriuz cāticū Magnificat aīa mea dñm. Apparuit tādē mag̃ fides ei⁹. dū visitat⁹ ab āgelo triste illud iussuz accepit. Surge ⁊ accipe puer̄ ⁊ mr̄ez ei⁹. ⁊ fuge ī egyptū. Audierat pri⁹ ab ipo āgelo ꝯfortāte se. vt me accipet in ꝯiugē. Q̄ō ei ī ea natū ē. de spūsancto ē. Prediterat me filiuz paritura. Jusserat vt vocaret nomē ei⁹ ih̄m. C⁹cāz ⁊ diuinitatez

speriēs inq̄t. Ipe eī salu ū faciet ppl'm suū
a pctis eox. cū delēs iniq̄tates sit de⁹ solus
¶ O q̄dissilis b̄ pnūciatō videri poterat
ad istā. Surge t accipe puex t fuge i egy⁹
ptū. q̄ dist̄s o gabriel nūciatō tua Regna
bit i domo iacob i eternū. t ista Accipe pue
rū t fuge i egyptū. Magna fides/magnaz
fecit magnificētiā. Utriq̄ nr̄m. cū magna
numi spe ꝓtulit. vt ꝫ spez sperarem⁹ ¶ Poz
ro totū illud septēnalis pegrinatōis exiliū
q̄nta sedulitate/patia. t lōganimitate/trās
egit cū puero ihu t mecū. recolat pi⁹ anim⁹
t ꝓferat i corde suo. ¶ Veniēt generatōes
q̄s scribet aliq̄x deuotō. plima sup ist̄ pie
speculāda: mlta psaice. q̄dā heroico carmi
ne. cui ioseph ina nomē erit. q̄dā alit t alit.
Nōnulli de laudib⁹ iusti ꝑginal' spōsi mei
fidissimiq̄ custodis t testis delegati/mlta
sue posteritati legēda relinquēt. statuēt cō
sūmatōez i ipi⁹ pciosa morte. q̄ pūctib⁹ filio
meo t me. pieq̄ flētib⁹/ appositi⁹ ē ad pres
suos. i senectute bona. cui⁹ mēoria in gene
ratōes seculox. ¶ Scribēt deiceps certio⁹
ra/p decursu tpis q̄ ihs erat incipiēs q̄i an
nox. xxx. q̄s tota cessi i custodiā t id iuuidu
sequelā ei⁹. dū p ꝓcres ānos fuerat velut oc
cult⁹ t ignot⁹. subdit⁹ pauculis nob. q̄i f⁹
uul⁹ q̄ venerat etiā mīstrare nō mīstran in
būilitatis t sūme obediētie documētū. tūc
pdiēs iohes ab heremo iussus baptisare.
iussus clamare. parate viā dño. iussus ānū
ciare pn̄i⁹ regnū dei. iussus p̄dicare pniaz
in remissionē pctox. Signū pinde susci⁹
piēs. Sup quē videris sp̄m descēdentē t
manētē. ipe ē q̄ baptisat i sp̄uscō. Cōsensit
baptisare filiū meū. seru⁹ dñm. vox verbuz
amic⁹ spōsi spōsuz. Cui refugiēti cū reuerē
ti timore ihs subitulit Sine. Sic nos de
cet ꝑplere oēm iustitiā. t b̄ i ꝓfuratōez oīs i
iustitie nr̄e. ¶ Cāp⁹ ecce copiosissim⁹ apt⁹ ē
collationū meax/ mēorie i corde meo/ affa
bilit sepe doctrialit t deuote/ cū alloq̄o alie
no cōicatox etiā viuēte filio meo bñdicto
Sedulit⁹ aūt ꝓtuli p⁹ resurrectōez t ascēsio
nē ipi⁹. q̄n (data sub cruce/ i filialē discipu
li illi⁹ quē diligebat ihs custodiā) māsit vsq̄
ad felicē obitū meū cū apl'is t discipulis i
hyrl'm. q̄ fuerūt illic p ānos. xij. ad ꝓuincen
dū iudeox icredulitatē. Erāt ei (sic aperuit
medic⁹ carissim⁹ lucas secretox ꝓsci⁹ meo⁹
rū) oēs sil'i ofoe pseuerātes cū mulierib⁹ et
maria mr̄e ihu. Tūc dato sp̄uscō/ celebris
habebat sacri panis ꝓmunio/ i simplicita
te cordis. Jūgebat oīo dñica. Simbolus
ꝓditū ē me ꝓsulta. Hoc āt vltimū de me in
canone scripture catholice. ‡bū repit ex ꝑs
suz. q̄ sū maria mr̄ ihu. ¶ Hz o sapientissi
me dñe de⁹ salutaris me⁹. q̄nta t q̄ multifa
ria sūt ꝑter b̄ dicta docta collataq̄. q̄ si per
singl'a scriberēt. nec ip̄m arbitroz mūdū ca
pere eos q̄ scribēdi sūt libros. Et q̄n finis
legis ihs xp̄s. t b⁹ ego appellor maria mr̄
ihu. Placz collatōes aliq̄s ō dño ihu meo
sub fine psalterij hui⁹ decies decacordi no
tulare. Sūt. xxiij. hmōi collatōes.

¶ Sequitur prima

q̄ ē nonula septuagesima septia in ordine.

O min⁹ de⁹ salutaris me⁹ ihs me⁹.
quē magnificat aia mea. cū exulta
tione spūs. Et ipe ē finis oīs ꝓsū
matōis. Et t ē regalis distributō oīs legis t
ornat⁹ vel iclinatōis natural' t ordis. Ipse
rex regū t dñs dñantiū. ¶ Dñs de⁹ saluta⁹
ris me⁹ ñ vane ꝓstituit oēs filios hoīm mi
n⁹ q̄ alia opa sua subiecta sub pedib⁹ hois
q̄ tñ facta sūt bona valde. nec a suo fine fru
strata. ¶ Dñs de⁹ salutaris me⁹ ꝓstituit na
turā būanā supra ceteras irrōnales creatu
ras. vt capax eēt t ꝑticeps ē possz honesta
tis q̄ ōr bonoris stat⁹ termin⁹ boni t finis
bonoris. Est āt bonor ille/ bonū honestū.
bonū ꝓuenies appetitui rōnali vt rōnal' ē
¶ Dñs de⁹ salutaris me⁹. nō ē salutaris vl'
sal⁹ vel ihs f̄m nomē suū. si nō iplerevaleat
totā indigētiā rei saluabil' f̄m oēs vires su
as. Ptz b̄ ex descriptōe salutis vel salutar⁹.
cui⁹ finis ē vt repleat totā indigētiā patiē⁹
tis. ¶ Sal⁹ i rebus sensu carētibus/ sufficiēt
obtineat dū suo ꝓuenīti vel vtili bono cō⁹
iungūt. etiāsi nō delectabilit ꝑticipāt illud
Ptz b̄ i q̄ete rex sensu carētiū ad loca sua.
Dū ꝑterea formā sibi sil'ez introducūt ad⁹
ꝓseruatōem spēi. ¶ Sal⁹ i animalibus carēti
rōne/ sufficiēt obtineat. dū suo ꝓuenīti vel
vtili ꝓiūgūt. t dū illā ꝓiūctōez ꝑcipiūt. t in
ꝑceptōe delectāt. etiāsi nihil ꝑticipāt ō hos
nesto. Ptz qz ad honestū ꝑcipiendū neq̄q̄
ꝓdita sūt. ¶ Sol⁹ i oi creatura rōnali vl' in
tellectuali neq̄q̄ obtineat/ si nō honesto bo
no suo/ cū ꝑceptōe ꝓiūgat. itelligēdo ō salu
te pfecta. q̄ ꝓsistit i actu. nō aptitudine sola
vel habitu. Ptz qz ad honestū bonū ꝑcipi
endū actualit formata ē ¶ Sal⁹ hōib⁹ cō
stitui nō potuit ab vtentib⁹ rōne/ p̄bis aut
alijs. ꝑterq̄ i honesto solo bono supremo;

ēterno ⁊ vno: nō in diuitijs vtilib⁹ nō in ō
litijs suauib⁹ nō i honorib⁹ vel gloria tpa
lib⁹. Ꝑz qm̄ ℔ oia si affuerit/remanet indi
gentia seu vacuitas vel inanitas/ nō repleta/in principali ori potētia rōnis. q̄ suscep
tiua ē boni honesti ⁊ illi⁹ pceptiua. ¶ Da
gnificētia. salutaris ad honestū capescēdū
ꝓpria est solius nature intellectualis. Ho/
la ei mouet ad honestū. vl' stat i eo/sub hac
rōne q⁹ bonū hoc aut illō/ ꝺsonat recti rationi. etiāsi nō haberet rōnē delectāt; aut vtilis. Honestū ꝙppe ē qō suavi nos trahit ⁊
allicit dignitate Honestū bonū ōr pportionez ad appetitū rōnalē vt rōnalis ē. ordinē suū seruās ꝝtinēs q⁹ naturā. ¶ Magnificētia salutaris ad honestū/ fōtalit ē i deo
pr̄e lūinū. apud quē nō ē alia rō cuiuscūq⁹
appetibil' vel amabil'/ q̄s honestas sua. oia
eni ꝓpt seipm̄ fecē dñs. nō ꝓpt aliud vel vtile
vel delectabile ituitu principali. ¶ Magnificētia salutaris/ neq⁹ habeb neq⁹ ꝙuab/ nisi
recta rō q̄ sp ad optia depcab/ termieb aut fi
niab i desiderio suo. Ꝺp eni curua/ remurmurat inqerab ⁊ imꝓfecte stat. Hoc vidit q̄
dicit. Nō ē pax impijs. Et rursū. Cor ipi⁹
sic̄ mare feruēs qō q̄escere ñ pōt. Dic orat
pr̄ me⁹ dauid. Cor creari mūdū. spm̄ ilsup
dari rectū. spm̄ sctm̄. spm̄ principalē. fm tria
ad q̄ fact⁹ ē rōnalis spūs. vt recte. sancte. for
tit/ serab i honestū. ¶ Magnificētia salutaris varie q̄sita ē ab oib⁹ q̄t q̄t venerūt hactenus vsq⁹ ad dñm deuz salutare meū. vel q̄
pri⁹ iplicite aut explicite credebāt i eū. Ipse
ni ē q̄ totū hoiez saluū fec̄ fm oēs vires. q̄
ꝺsistēs i sinu pr̄is/ānūciauit nob de deo q̄
ad verā honestatē via ē. vector. hostiū ⁊ ter
min⁹ idē. ¶ Respectio salutaris illi⁹ q̄ ē excelsus dñs ⁊ būlia respicit. solā i aia rōnali ancilla sua/ respicit hūilitatis honestatē.
Dec spēositas aie. ℏ decor. ℏ pulcritudo. q̄
trahit ipm̄ ⁊ allicit. Hec aliūde tm̄ iō Ihs
trahit q⁹ a se vel allicit. qm̄ i hac būilitatis
honestate q̄m dedit/ se respicit ⁊ diligit. Respectio salutaris notab a spōsa i cāticis. Cuz
esset rex inqt i accubitu suo. nard⁹ mea dedit odorē suū. In nardo hūili redolēte accipim⁹ honestatē. Intuit⁹ hn⁹ honestatis
ocul⁹ ē efficax ⁊ viu⁹ q̄ penetrat ⁊ vulnerat
cor i amore. ¶ Respectio salutaris fit i anicilla q̄ respicit ꝺuersa vicissitudine ad dilectū. q̄ respicit p oculū simplicē ⁊ rectū. de q̄
veritas. Si ocul⁹ tu⁹ fuerit simplex. totum
cor p⁹ tuū supple opationū tuarū/ erit lucidum ⁊ rectū. Rō q⁹ ⁊ finis ꝓstituet bon⁹. ⁊
ad finē ordo rect⁹ nō distort⁹. p ineptitudinē aut viciū. ¶ Respectio salutaris multiplicit itelligit fieri a dño deo salutari meo.
Unus mod⁹ ē in ecna ꝓdestinatōe. fm q̄m
dictū ē a filio i iobe. Qui ex deo ē/ non peccat. q⁹ generatō dei ꝺseruat illū. Alij⁹ p gratiā habitualit gratificātē q̄lis ē in puulis ⁊
in hoib⁹ sanctis dū dormiūt Terri⁹ ē i operationib⁹ sanctis cū pceptōe diuinoz carismatū. p sensū intellect⁹ ⁊ affect⁹/ i vna facultate liberi spūs. i corde vno. qō ē natura ēntialis aie. supeminēt ꝺtinēs mēoriā intelligētiā ⁊ affectū. Fit ℏ salutaris pceptō/ semꝑ dū dicit hō deuot⁹. Ego dormio supple
in viribꝫ infimis. actū nō sentiēs tpaliū. et
cor meū vigilat i somnijs spectaculoz eternoz. ¶ Beatitudo aie rōnal'/ dicēda p oēs
generatōes. ꝺsistit i factōe magnoz p illuz
q̄ potēs ē. Hoc ār fiet. dū erit mēozie repletio eknitat; ⁊ pac; erit itelligētie repletio veritatis ⁊ lūis. erit volitiue repletio dilectionis ⁊ fruitōis. ¶ Beatitudo aie rōnal' dicēda p oēs generatōes/ ꝺsistit i statu q̄ ē oīm
bonoz aggregatōe pfect⁹. Hec ē diffinitō
recta brītudis. q̄ statū dicit i optīo. dū optima potētia/ optīo suo obiecto/ imꝑturbabilit ꝺiūcta ē. ¶ Brītudo aie rōnal' ꝺsistit
in ℏ. q⁹ ipa tāq̄s signū magnū i celo amicta
est sole tot⁹ honestat; i rōnali. Est luna to⁹ mutabilitat; sub pedib⁹ ei⁹ i ꝺcupiscibili. Est corona tot⁹ pfectōis q̄ stellaz. xij. i
capite ꝟturis irascibil' q̄ tēdit i arduā. Deniq⁹ ꝓturit filiū q̄ rapit ad thronū ōr. rectu⁹ gētiles affectōes. Fit ei ꝟbigēa. q⁹ descē
dit i eā spūs sāct⁹. et ꝟt⁹ altissimi obūbrabit
sibi ⁊ qd obūbratō nisi luc; effulgētia cū tenebra Maior idcirco itelligit obūbratō q̄
sub luce clarior ē obūbratio. q̄l' p⁹ alaz filij
mei/ facta ē mihi. sub cui⁹ vmbra quē desiderabā sepe sedi. ⁊ post q̄s solicite miſtraue
rā ei. ¶ Brītudo aie rōnal'/ quā fec̄ magnā
q̄ potēs ē. pl⁹ depēdet a bñplacito sue manutenētie i statu finis vltimi ⁊ honesti/ q̄s
in vigore ꝓprie nature/ vel i fulgore pcepti
uo. aut i appetitiua motōe. Soluit ꝙpinde
facilit q̄stio. cur satban irremediabilit corruit dū alij steterūt imobilit. q⁹ terminū vie
datū cuilibet eoz ipleuerūt. hi p depositōnē de sede dignitat; sue. Isti p exaltatōem
ex sua dū viatores eēnt/ sub deo fideli hūilitate. honestate. pulcritudie. formositate.
spēositate. i ordis sui ꝙfuatōe. ¶ Scitas

nois dei/ ꝓuenit cū bon estate. ꝓuenit cū salute. ꝓuenit cū būili diuia respectōe. ꝓuenit cū magnificētia btitudis ab ipo collate. cō uenit insup cū timore dei. cū būiliū exaltatione. cū eurietiū repletōne in bonis. Postremo cū isrl' pueri dei susceptōe. Sanctitas t oīe generalit nomē qō ad eternitatē significādā adaptak ꝓprie. ꝓpria ē inter creaturas nature intellectuali q̄ ad finē sue ꝓditionis intētū. si nō ex ꝓpria malicia t impuritate deficiat. Est ei sanctitas libera ab oī cōtagione puritas/ spōte seruata. Sic sanitas suo mō. sic nobilitas. sic libertas. dicūt facultatē ꝓprimā t facilē/ ad opatōes ꝓprias t ordinatas et debitas exercendas. Sic insup pax ōr ordo nō impedit⁹ vel ordinis trāq̄llitas. Sic modestia modi status ē. t bonitas boni status. ¶ Sāctitas colligit t satiat. dū sal⁹ oīm t sanct⁹ sācto ꝓ ibū. splēdor ꝑris i diuinis/ illabik creature intellectuali tanq̄ spēs t imago t virt⁹ dūi dei sui ꝑris. dū eni illabik vt spēs. pcipik vt pulcerrima. Quid ei ē pulcritudo nisi proportio numerosa. q̄ suū pfecte repsentat exemplatū? Porro dū illabik vt virt⁹ agēs p cōtractū mediū seu moderatū. pcipik suauitas. Natura ei q̄ tristak in extremis. in medijs delectak. Postremo dū illabik vt opatio. replēs totā capacitatē t indigentiā sui passibilis. ipa salutē oīa ꝓplentē opak t fit q̄s ¶ Sāctitas salutaris t beata/ cōpletik necessario in aīa rōnali (quā sanctificat saluat t beatificat) oīe bonū. vt verificek illō ad moysen. Ego oīa tibi oīe bonū bonū bonestū ꝓcipalit. Et ex ei⁹ pceptōe necessario seq̄k sūma delectatō. ꝓpt ꝓueniētiā sūmā. Hemū vtilitas ꝓpt indigētie cuiuslibet supplemētū. Vñ fas hz bñdicere deo q̄ replet in bonis desideriū suū ꝓcinēs in exultatōe spūs in deo salutari suo. Magnificat anima mea dōm.

¶ Gloria ꝑri et filio et spūisancto. Qm̄ inspirāte te t ꝓueniēte in bñdictionibus dulcedinis (O gl'iosa trinitas ꝑr et filius t spūssanct⁹) Ego būilis ācilla magnificatōis tue/ cū exultatōe spūs/ cāticū in finem vsq̄ deduxi. Gl'ia tibi q̄ es alpha t o. ꝓncipiū t finis. cui soli debek honor t gl'ia ¶ Cōiūxi ꝓr⁹ psalteriū iocūdū cuz citharā. miaz scz t grām/ cū potētia. Jure supest vt subnectā cāticū gl'ie tue. qō habuisti i te t apud te ꝓr⁹ q̄s mūd⁹ fieret. Mūdū eni et oīa q̄ in eo sunt ꝓdidisti ꝓpt magnā gloriā tuā. Inde ē q̄ celi enarrāt gl'iaz tuā t opa q̄ celi ābitu ꝓtinēk gl'iam magnificētie regni tui. Gloriā hāc vidit i spū Isayas dū audiuit cherubin clamātia. Sāct⁹ sanct⁹ sanct⁹ dūs de⁹ sabaoth. Pleni sunt celi t tra gl'ia ei⁹. ¶ Dudū in ꝓncipio qñ creati sūt celi t terra canticū b̄ gl'ie tue frequētatū ē p spūs angelicos. laudātes te dōm t ꝑrez t filiū t spm̄ sāctū. cui cātico qz dissonare ꝓsumpserūt apostate spūs. q̄rētes eandē sibi vsurpare gl'iaz. zelasti ꝓpt eā/ qm̄ sola tibi ꝓpria est zelauit t ꝓnceps milicie michael exclamās ¶ Quis vt de⁹? Fuit postmodū in ꝓsūmatione septē dier. cōdit⁹ rōnalis spūs i boie cui datū est psalteriū decacordū ad magnificāduz te dōm. qm̄ ꝑceptū discipline. ipsi fm qō tibi ꝓcineret in laudē t gl'iaz tuā cōtulisti. Rupit ipse cordulas bui⁹ psalteriꝫ. trāsgressor effect⁹. t ideo pcec⁹ est extra paradisuz delicia ꝫ. cui si nō data fuisset citbara pnie/ ad repandū psalteriū iocūdū obedīētie t gr̄e. nihil sibi remanebat de cāticis. nisi lamētatōnes mortalis exilij cū bestijs. t ve ve dānatōis cū demonib⁹ i gebēne supplicijs. ¶ Repauit b̄ psalteriū iocūduz cū citbara. fili⁹ scōa in trinitate psona. volēte pr̄e. cū spūsancto coopante. dū fact⁹ est ipe p assumptōez carnis t spūs. citbara in carne mea. psalteriū iocūduz in spū t gl'ia patris i diuinitate. Sic ei alloquik eū pr̄. Exurge gl'ia mea. exurge psalteriū iocūduz cū citbara. Cui filij⁹ rīdens inducit. Exurgā diluculo. Tu ei susceptor me⁹ es. gl'ia mea t exaltās caput meū qō resuscitasti ad gloriā. Talit ita q̄s egregi⁹ dauid psaltes/ pae me⁹/ dedit intelligi. ꝓterea sil' ꝓsonās sibi erupit nūc aīa mea i magnificatōez dñi cū exultatōe spūs miscēs psalteriū iocūdū misericordie cū citbara seueritatis t penitētie ¶ Ampli⁹ ꝓpo cur nō pon⁹ a gl'ificatōe q̄s a magnificatōe sūpseri initiū. vt dicerē. Gl'ificat aīa mea dōm. Sentiebā ꝓfecto priui legiū b̄ cātici gl'ie. reseruāduz multitudini milicie celestis exercit⁹. qū ꝓpleti fuerit dies vt pariā filiū meū primogenitū. Fiat tē reuelatō celit⁹ ad pastores. q̄bꝫ p simplicitate sua t sedulitate vigili sup gregē suū vel ut i q̄dā solicitudie deserti/ subito fiet cuz āgelo cuāgelisāte/ gaudiū magnuz. comes multitudo milicie celestis. laudātiū deū celico carmie t dicētiū. Gl'ia i altissimis deo Et i tra pax boibꝫ bone volūtatis. Veniēt pastores videbūt mirabunt. reuertent gl'i

ficātes deū. Futuꝝ ē insup ad bethleez di-
uersoziū partꝰ mei. inoleſcat mos ꝙ eccīam
scōꝝ toto tractꝝ orbe diffusā/iungere finib⁹
psalmoꝝ cāticoꝝ ꝛ hymnoꝝ celebriter. ve-
lut vna ꝛ incessabili voce cū oī milicia cele
stis exercitus. Glia pri ꝛ filio ꝛ spūisancto
Sicut erat in prin. ꝛ nē ꝛ sp. ꝛ in s.s. amen.
¶ Sz o gliosa trinitas quāto pōdere sinia
rū/resonat i auribꝫ meis/paruꝰ hic ꝛ paucu
lus numerꝰ ꝕbuloꝝ. Quot ꝛ quāti futuri
sunt cōciues scōꝝ ꝛ domestici dei/q̄ ad iu-
sticiā eruditi plimos/ꝛ fulgebūt velut stel
le in ꝑpetuas etnitates q̄ ad declaratōez ce
lestis huiꝰ cāntici gliē/laborabūt/te doctrice
Concertabūt apud dissidētes futuroꝝ he
reticoꝝ fragores. strepitꝰ horrendosq̄ cla-
mores. vt i debita ꝯcināt armonia. te bea-
tissimā trinitatē i vnitate. ꝛ vnitatē i trini-
tate i penni seculoꝝ tpe Amē. Dicent cre-
bro. Glia tibi dñe. Hoiabūt te deū glorie.
te gliaz plebis tue isti. Te dñm virtutuz q̄
es rex gliē. Tu rex gliē xp̄e/ꝯcinit ois eccle
sia. Tu ad dexterā dei sedes i gloria dei pa
tris. Tibi laus. tibi glia. tibi grārūactio.
Quid igit superest humilitati mee quam re
spexit dñs/nisi vt cū omnib⁹ generationi-
bus seculoꝝ. subiūgā pro fine pulcerrimo
debitoq̄ supaddens ad canticū meū. Glo
ria patri ꝛ filio ꝛ spūisancto Sicut erat in
principio ꝛ nunc ꝛ semp ꝛ in secula seculo-
rum Amen. ¶ Finit.

¶ Sequitur carminū

sup magnificat ꝙs nō mima/q̄ ꝙ abigēdo
tedio quiete senectutis/ꝛ recordatione pre
teritoꝝ studioꝝ/non tam nitori studens
quā deuotioni et vtilitati/modulatus est.

¶A Magnificat anima mea te dominū/
meus in te
Spūs exultat/respice fac humilē
Aduena dū terris dego/me cura placendi
Sepius eluit/xp̄e peto veniam
Da modo cōplaceat tibi soli serior etas
Carmie se solans/sis sibi solus honor
Cernea carnales elegia cantat amores
Celica celestem promat amiciciam
¶ Gesta stilo memori miserandi tpis hꝰ
Dent alij/nobis diua sophia placet
Non est consiliū pulcri spectacula celi
Inquere/scenūq̄ vile stilo terere
De mea scripta tuis ꝯmitto pr̄ maibꝫ fac
Quātū q̄ve parum vis fieri maneant
Dauia ꝙs monet ꝛ supponit noscere sese
Viribꝫ in ꝓpꝛijs intus ꝛ exterius
Se scriptura ꝓ manifestauit dicta vicissim
Crebro latēt sola/plege/se reserant
Deniq̄ ꝓueniat referans oratio sensus
Lectoriq̄ comes sit pia sedulitas

¶ Ur specīariuas claudo sub lege me-
Dactias ḡrit cor iuuenile seni (troꝝ
Metroꝝ leuitas an nō minuit grauitatez
Sensus/ꝛ ꝓriuz pondus hr̄e vetat
Dedecet an seniū ludꝰ iuuenilibꝫ aptus
Etatem ꝓriuz quāq̄ decet studiū
Grādiores/pudeāt puerilia/nē lacrimaꝝ.
Tempꝰ nūc lacrimis corda pianda prijs
Ludicra pōe senex puer vt ñ sis maledictꝰ
Seria res agit/mors volat añ fores
Parce seni iuuenis/paucis ꝯfusa resoluo
Mēs gaudet numeris arcius arta tenet
Edificat seniū doctrina virilis/ꝛ acte
Ludicra delectant metra puericie
Gratus erat puero iā de ꝯceptib⁹ ois
Sermo/nimis cupiēs noscere quid sit hō
Intus ꝛ exterꝰ quot hz vires reperebam
Sendulus/ꝛ tandē sero videre datum est
Tricliniū cordis q̄d sit/q̄d mentis asilum
Qualis imago dei gloria qualis ei
Oc opꝰ h studiū canos exercuit i ānos
Ocia delectant sabbata sola placent ¶B
Exrēdere reges/mensis de mense vacare
Dant/exaltatus vt deus est videam
Miris ista modis deꝰ attulit ocia nobis
Anxia curaꝝ vincula diripiens
Forte/nec inuideo/poterit qō scribi olim
Id fore nōnullis vtile. suaue. placens
Hec puerilia sunt q̄bꝫ vsi metra ꝓbete
Psaltes/phi/theologiq̄ graues
Attñ auditu carnis resonātia non sunt
Carmina de rebꝫ quas sapit vnica mēs
More suo si sit brevitas obscura patescet
Vocibꝫ aut prosis latius exposita
Ingenijq̄ moduz decet vnūquēq̄ notare
Par aquile non est quecq̄ volabit auis
Ars q̄z nulla statim totā se pdit/oportz
Vsus vt acceptaz ruminet assiduus
Ingeniū clarescit ꝛ ars/si longior vsus
Affuerit/nemo summa repente capit
Rguit seniū q̄ desipiēs puerescat
Altera cā subest/pdita vita prior
Est vtꝰ vegeta minor i sene/fortior aufert
Et aīo pacem de cerebro requiem
Fulget in antiq̄s sapia/sed quibꝫ etas
Junior in claris cōsenuit studijs
Perfectos gaudet elegia claudere sensus
Versu sub vnplici/pulcrior inde nitet

Z 3 S

Cõplacuit p eã vacue monimenta senecte
Utile cũ dulci consociando dare
Ocia prudẽter vitãs hermicola quidaz
In plectis opans fine cremabat eas
Exẽplo ꝓsoloz in ℔/si nullo manerẽt
Posterius studij scripta labore mei
Profuerint si nõ alijs obliuia vite
Meste dãt aĩm dũ meditãdo replent
¶ Qui loquik linguis/neqz intelligik/illũ
Precipis vt cantet/paule/deo sibiqz
Ergo tecũ habitãs cane musis ludeqz tecũ
℔ra quãta/deo posse canendo mori

¶ Humane finis nature nos docet aptꝰ
¶ Quis modꝰ tnris ordo ratꝰ studijs
Phia.fides.cũ quauis religione
Cõueniũt/q hõ sit ratione vigens
Rursus sola bonũ ratio ꝯcernit honestuz
Bruta sup/finis solus ei deus est
Finis dispariter bꝛutis.qm̃ memisse
Posseqz nosse deũ quin tamare datum est
Sumik ex istis veraciter esse beatos
Uerbũ qui capiũt tretinent dñi
Taliby optima pars cedit/q cogitat vni
Postpositis curis/scire vacare deo
Contẽplatiuos ideo laudare beatos
Ausus aristoteles consonus est fidei
Multa tñ variat/ sed in ℔ ꝯcordat/vt eas
Ultima diuio dedita sit studio
Non nisi post artes/mozes/tphiam
Ocia concedit posse beata sequi
Epicolas quãto leuius citiusqz beatos
In ꝯmune facit spes amoz atqz fides

¶ Heologia quidẽ pariter cũ phia
Mozes nõ desint/altius eruditint
Sit pcul atra comes cui mos iffare sciẽtes
Scire tumere facit/testis apl'us est
Contẽplatiuos ratio demõstrat amicos
Esse dei/quibꝫ tpaucula sufficiũt
Signat amicicią/pquirere ꝯditiones
Dilecti/de quo cogitat/tloquit
Hoc ꝯtẽplatoz/psertim theologizans
Nõne docẽdo facit:vel meditando silens!
Uiuit contẽtus psentibꝫ/anteriora
Posthabitis alijs/vnica cura sequi
Nõ rixas hoim/belloꝝ siue tumultus
Audit/ad hec surdus/mutus in ore suo
Sumit ĩ ecẽplũ lotb q ꝑut aduena iudex
Tam sceleratoꝝ nõ fuit in sodomis
Trãsiliens iditũ cur se misceret iniquis
Qui fortis esse volũt/cur sibi sit nocuus
Altioz est mũdo/curas q deserit omnes

¶ Quẽ suscepta nihil pblica cura pmit
Agnificãs ꝓm bñ plebs ait oĩa fecit

Nam que fecit erãt omnia valde bona
Firma fides nisi sit diue pietatis amatrix
Jugiter inquirens/irrequietus eris
Illa vel illa deus cur fecit:q̃stio curis
Plena nimis/plenũ sciueris osa notat
O sum cur iũgas/cur osus erit vicios⁹
Scrutatoꝛ rerũ quas agit omipotens
Querat tinquirat nõ inuenier rationẽ
Ipse quidem fecit omnia que voluit
Ordo duplex reby nã primꝰ respicit vnum
Qui creat/est mediũ finis tinitiũ
Eternus/nulli mixtus q̃uis sit vbiqz
Pñs esse suuz posse vel influere
Alter inest reby inter se viuidus ordo
Cetris qui numeris mutuo necrit eas
Primũ ꝯtẽplãs nullã prorsus rationẽ
Dic/nisi q fecit omnia que voluit
Justicie radix est velle suũ prioz vlla
Querik.errak.quid prius initio

¶ A Si diuina caret recta ratõne volũtas
Non caret/ipa sibi sufficiens ratio
Primipotẽs faciat qõvult q̃d iustꝰ vllũ est
Libertas aliter quomõ cedet ei
Sit statꝰ in primo/si nõ/vbi constituetur
Dispositis reby ordo secundus ineſt
Inuenies istic cõtexas mutuo causas
Ut cur ex reby pueniant alie
Hoc natura facit/q vis est insita reby
Que rem ꝯsilem procreat ex sili
Phis studiũ talis fuit ordo secũdus
Ex hoc ad primũ scandere cura fuit
Theologis q̃ mor solũ sublime fides dat
Se priꝰ his statuũt/infima deinde petũt
Ardua disparitas/felix qui semp in alto
Finis principio/iudicat in reliquis
Actio bassa perit/sed ꝯemplatio fini
Jugiter intendens/dirigit huc oculos
Inde q̃ra manet/torq̃t nihil ordo scõus
Scit qm̃ primo cõsonat/optimꝰ est

¶ E Se gradꝰ rerꝫ varios coĝscit/tapto
¶ Cũcta loco posita q̃q̃d iniquꝰ agat
Ordo scõus bꝫ mala plurima.sed ñ illa
Solis noxia sunt/iure volente/malis
Sis bonꝰ innitẽs prio bona fũt tibi prius
Omnia/nilqz tuo deerit in obsequio

¶ Exclamabis ad hec q̃ pacto qua ratõne
Esse bonꝰ valeo ni deus hoc dederit
Nõ pores/affiu mo.ẽre sis subditus illi
Atqz tuã minime iusticiã statuas
Est tñ orandũ/bñ viuendũ medijs lex
Que iubet instandũ/nec pores absqz deo
Murmura nõ resonẽt hoim da q̃so salutes
Ipe deo soli/qui creat trecreat

Prime libertas cause determīat omnes
Effectus/proprio vult vt in arbitrio
Phus si libertatē denegat istam
Aut nihil aut fiet omne potens fieri
Ecce grad⁹ sil'es nūero siue possibiles sunt
Quilibet vt fiat/hic fit/t ille nihil
Iudicio res solerti pensata/docebit
Dia q̄ primi terminat arbitra vis
Non tñ arbitrij libertas vlla creati
Tollit/auget t viget inde magis
Cur ita vult ita nāq̄ de⁹ q̄ cūcta mīstrat
Condita vult ꝓuīs t sinit ire modis
Naturalis vis quā respicit ordo secūdus
Contingenter agit/si deus inspicit
Sed manet arbitrio dupla ꝓuīgētia nr̄o
Ordine sub duplici sic patet imparitas
Impius est error dicens ꝑdire necesse
Omnia sub primo/si referant ei
Res bz instanti solo quecūq̄ necesse
Si vult nāq̄ deus/q̄q̄ repente perit
Tolle deū facere q̄cq̄ mala nulla manebīt
Non tñ idcirco vult deus esse mala
Cur ita?nā ꝓuīam vult appellat rationez
Nemo malū vellet sub ratione mali
Sermo pias igit ledens aures reprobet
Nō deus actor vult crimia.ꝑba.nefas
F. Spirit⁹ exultauit ais me⁹ alma supbos
Mente sui cordis ad nihilū redigēs
Spūs t mēs sunt essentia/ponimus/vna
In nobis animaz consociamus eis
Fit tñ a sermone dei/paulo referente
Has inter vires sectio mira nimis
Spūs atq̄ aia qua sunt ratione secati
Lucida nōnulli scripta dedere sua
At si diuidit vel quomō spūs t mens
Sermo rarior est/vtiq̄ diuiditur
Qualiter astruit rationis porro duplex
Non redistincta sed magis officio
Meris amor de⁹ est solus/sed spūs omne
Respicit obiectuz quo bene diligimus
Meris imago deū ꝑspectat vt vnica solū
Spūs obiecta plurima respiciet
Semp in arce manet syon mens spūs oēz
Hierusalem quasi rex regulat atq̄ regit
Menti lectul⁹ est sponsi loc⁹ vnicus omni
Triclinio mentis spūs imperitat
Spūs ē mēti dux t rector/vice sponsi
Quā fecundare gr̄a sola potest
Nāq̄ vtero mētis dū spūs aduenit almus
Supmi virtus semet obūbrat ei
Nascit hinc sanctū dñi qō gr̄a gignit
Cōcipit illud mens parturit atq̄ parit
Verbigene menti dux spūs addit/eius
Dū pegrinat ducit arbitrio
Virgo maria ioseph nōte guidauit eratvir
Artñ ille tuus/cōmunusq̄ comes
Cū puero mr̄z fidus deducit alebat
Spōte labore suo/sedulitate pia
Spūs haud alit mentī dat⁹/impi⁹ t truc
Est si nō dño paret t obsequit
Impietas quāta est seductor de duce si fit
Mentis si fetū suffocat aut perimit
Euenit ß operū quotiēs alimēta bonorū
Detrahit/aut gladio crimis vltro ferit
At si penitear ꝓsurgit cum puero mens
Rursus t ad patriā fas erit ire suam
Libra teviget hō duplice ꝓia coheret
Fini/que nūq̄ tota perire potest
Libera vis hec ē/q̄ nō deliberat/est vis
Arbitra cui flecti semp vtrimq̄ dat
Cōplaciti primā nos diam⁹/altera nomē
A contingenti sumit/t officiuz
Pollet vtraq̄ de⁹ p primaz spirat ad intra
Altera disponit cuncta suis vicib
Prima necessariū nō aufert/altera vero
Contingenter agit ꝑspiciens media
Arbitra vis/lune similis/mutabilis inde
Obuia fit prime noxia crimib
Si duo ꝓcordent vir t vxor/spūs t meus
Promisit/faciet xp̄s erit medio
Nō duo tā vel tres incōneri/sed in vnū
Cor simul atq̄ aiam fortis amor rapiet
Gratuit⁹ cū natiuo iūgent amores
Finis principio /qtūs alpha sit ω
Mens ꝓuersa/mens pr̄es/ duc v̄ginitatz
Alme mee/dicens/oscula sancta feret
Arbitra vis si spiritui ꝓsiet/ad ipsum
Vis culpa redit/nox.a.scelus.vicium
Scilicet omittit vel ꝓmittit/qz menti
Dissonat/intente semp amare deum
Mordet eo vermis damnatos arbitra qū
Vis refugit/qō amās libera vis memit
Hāc deus ipressit menti cū viribz eius
Indelibiliter dū manet ens ꝓsū
Libera vis nūq̄ nisi sit sil' arbitra peccat
Dote quidem tali pollet imago dei
Vult natura de⁹/vult inclinatio recta
Spūs vt mentē ducat in alta suaz
Spūs arbit' ē/ mēs libera/ collige paucis
Inter eas vires sectio qualis erit
Spūs arbiter est vires aīe sup omnes
Qualis contingit sub ratione regi
Est penes arbitrū queuis opatio laudis
Vel vicij/rebus vtitur aut fruitur
Arbitrū tuleris nihil ē peccabile/nullum
Demeritū cuiq̄ ꝓuenit/aut meritum

Spirit⁹ ē typice dict⁹ iacob/ t varie vir
Ancille/socie vir pariter domine
Dentē dic dñam/dñi cui fulget imago
Gloria/luc/speculū/quē memit/scit/amat
Sinderisim qñcz scias pro mente reponi
Cui⁹ natura pellit ad omne bonū
Ac put ħ loq̄mur soli mēs dedita primo ē
Cui⁹ t obiectū finis t vnicus est
Dens ita sinderisim supemiet vnica iūgi
Que solet ad sponsum filia virgo deum
Dens t apec mentis ideo distincta notēt
Sit q amor radic finis t ininū
Dia finit amor put inchoat oia/nūcz
Ipse tñ nescit/nec memor esse nequit
Unius t trini saluak semp imago
A pre p verbū circulat almus amor
Impmit hoc natura bonū/sed gra formar
Gloria cōsūmat post rudimēta vie
Cōtēplātis habes finē q subleuat ad se
Dentē supra se/sicz sigillat eam

Est naturalis affectus t est aialis
Est rōnalis mens amat arce manēs
Ojēs pria repetēs amat/ t q possidet illā
Dēs amat/t se mēs omipotētis amat
Diuini generis amor est mētis tripl⁹ iste
Finis t obiectū stat triby ipse deus
Per speculū prim⁹ amor est specie tz alter/
Actu se proprio solus amat dominus
Solus in imēsuz se nouit/amat/fruiturcz
Actu nō mēso nullus amare potest
Sub gradib⁹ ternis opus exercet amoris
Credulitate prior fit/ratione sequens
Ex intellectu reliquū fit/consimili dic
Gratificus q amor triplificat meritū
Primū simpla fides/intellect⁹ q3 donū
Dō sequit prestat/dat frenesis reliquū
Gloria triplat/cois prima/secunda
Pater habet/terna xpe supme tenes
Unica sublimis gradib⁹ caret omipotētis
Gloria/sit cuis trinus t vnus idem

Gratia gtuit⁹ amor ē/baptism⁹ amori
Primit⁹ impresso desup addit ea3
Dens p eam pris eterni vitecz pennis
Heres adoptat/sponsa fit/arra datur
Naturalis amor nūcz delet⁹/eundem
Ad reprobes etiā cōtinuat dominus
Obniti conat ei male grata voluntas
Se crucias vt equ⁹ calcitrat ad stimulū
Dira dei bonis patz ac inuicta potestas
Turcz volūtati pacz nequit esse male
Extimulās agitat vrget pūgitcz r̄mordēs
Cōplantat⁹ amor iura dei retinens
Prim⁹ amor mētis liber se sponte coaptat
Primo principio qō nec amare nequit
Arbitriū sequit vsum rationis/t vltro
Flectit in partes/si volet/oppositas
Spōte ve suspēdit se partes inter vtrasch
Usqz q cōfirmet gloria velle bonū
Liber amor melior/q pl⁹ fulget viget ardet
Corde manu sensu pugil/hinc melior

Est occasus in ens puꝛ fit cas⁹ t alter
In purū nō ens. mēs abstractz cadit
Dic ita ostigēs/qz nō valet esse t inesse
Nō impossibile dicit esse tamē
Falsa ve sunt nō alio est in eis mediū
Non negat omne qō affirmatio ponit
Et viceuersa. quid me duret ibi
Principiū primū oplecū fallere ponēs

Arbitra se vt⁹ virescz suas mouet oēs
Flectit ad sese mota mouens eadē
Altera cā tū semp occurrit/vt ipm
Obiectū falte causa supma mouet
Actio nō eadez motus seu motio moto
Hoc deus ad sese solus habet proprioz
Par est obiectū par est ratiocz videndi
Actio sed dispar cū deus inspicit
Uerbū si dicat ea mens/aliter tñ intro
Uerbum diuinū corde pr̄ generat
Spūs t sanct⁹ mentis spirat amore
Non put hūc spirant filius atcz pater
Exemplar verbū dices/exemplar amorem
Quē sanct⁹ sibimet spūs appropriat
Unica forma dei formas supeminet oēs
Altera dic non est forma realis ibi
Formales varias/rōnis fabricat vsus
Intellectiu⁹ abstrahit/aut referat
Cōponēs caueat falsos iūgere sensus
Dū sup abstracto scire cupit quid id est

Ens a mente dū variat imagine lune
Dens qz merit/eminet/t meminit
Dēs ita tot⁹ hō/mēs intellect⁹ t est ens
Ipsa volūtas est vis memorās pariter
Ojēs hō dū lunatic⁹ est/dum more zachei
In iericho degit/luna sonat iericho
Tuc intervalla recipit lunatic⁹ iste·
Lucida pauca nimis/valle manēs misera
Torqt t illidit vl'bumi vl'aqs vel ī ignes
Passio crebra ruēs/dormiat aut vigilet
Aitat ī vt vel raro cogat in vnū
Spiritus initiū quod fit amore pio
Semet adunat amor vires reliqs sil'oēs
Colligit ī peritans/actificans habitus
Tūc lucet tenebra/radiās caligo subit
Dens intro rapit/luc in abyssat eaz
Sicut aqs oleū supeminet/alm⁹ amor sic
Supra quodlibet ens exalit vsqz deum

Argentū viuū semp ꝓtendit ad imū
Lentꝛ qō deus est semp homo repetit
L Magna potēs fecē mihi magē canus bñ/
Ecce beatā me ꝑdicat oē genꝰ (dicta
Virginitas mri/fidei coꝛ/summꝰ ad imuꝫ
Jūgunt/mirer quid potius dubito
Magna potēs tollit mirari/solus is ipe
Coꝛ fidei iunxit omnia qui potuit
Desine mēs hoim temeraria velle ꝓfundū
Conari sensum te penetrare dei
Infinitus eni non circūscribit arte
Formate mentis quolibet ingenio
Cūcta deꝰ sapiēter agit nec hō rationē
Asserit hoc salomon scire potest aliquā
Destruat edificet ꝑdat vel collocet vt vult
Cur ita fecisti dicere quis poterit:
Despicit excelsos oc̄los/ coꝛdisqꝫ superbos
Mente sui/digne fallit improbitas
Improbitas sapeq̄ nō vult sicut oꝑtet.
Sensus sobꝛietas est inimica sibi
Cōtingēter agit extra se prima volūtas
Libera se varijs insinuando modis
Mꝰ cuiqꝫ rei ꝓrius diuina volūtas
Paret ꝛ ad nutū flectit illa dei
Nulla prioꝛ cā est/cui soli dicere fas est
Sic volo sic iubeo/velle mihi ratio est
Grāmatici causam querenti significari
Respondēt/qꝛ sic impositoꝛ voluit
Dispositis reb⁹ dat altera causa ꝓinqua
Ordine pꝛo rerū pꝛopꝛietate modis
Queqꝫ deꝰ formari vult ñ qꝛ sūt bona de se
Sed bona sunt qꝛ sic disposuit fieri
Cū voluit nihil eē priꝰ quodcūqꝫ creatum
Tūc nihil hoc fuerat si capis esse bonū
Fiat lux dixit/bona lux/qꝛ cōplacuit luꝫ
Ut fieret/bona sunt omnia iure pari
Qō bōa/qꝛqꝫ potēs sapiēsqꝫ p oīa clamāt
Vocib⁹ excelsis cuncta creata simul
Res ita disponit/ꝓrios vt eas sinat actus
Seu motus agere/vertere spōte potest
Vertit ꝛ imutat q̄tiens miracula fiunt
Ut dū suspensa quelibet actio fit
D Vltꝛ q̄d factū q̄d sit fortuna requirūt
Solaqꝫ si ꝑter noīa sunt aliquid
Sunt aliquid/ nec enī sermo cois inanis
Nil penitꝰ frustra publicꝰ vsus habet
Est operās a ꝓposito certū sibi finem
Certaqꝫ pꝛo fine pꝛestituens media
Dicere fortuitū nemo ꝑsumit vbi quis
Previsis medijs quod petit assequit
Aꝛt dū ꝓueniūt ea raro qualia pꝛorsus
Non intendit agens/dicito fortuita
Pergis ad ecclesiam dño tua reddere vota
Et patet ante pedes aurea massa tuos
Utiqꝫ fortuitꝰ est hec inuentio/causam
Eius fortunā dicere rite potes
Inde vides primā causam q̄q̄d facit/esse
Nil sibi fortuitū/nā videt illa prius
Nō ita fit nobis quos ignoꝛātia duxit
Non ꝑceptis finib⁹ aut medijs
Adde qꝛ excelsus deꝰ efficit oīa/quare
Fortuna oīnipotens/ est deus ꝛ dominus
Vicq̄d ꝓtigerit nob nec ꝑscia mēs ē
Preuidisse deū nō dubitare potest
Hinc fortuna liquet qꝛ in oīni re dñat
Nemo scit sibi quid vespa sera vehat
Preterea causas alias si colligis oīes
Ipsas fortunā sepius inuenies
Cur qꝛ causant vbi nemo intēderet actū
Talem/vel tali fine/modo fieri
Jūge intellectꝰ vbi maioꝛ ineſt/ minꝰ illic
Est de fortuna/curꝛ qꝛ plura videt
Angelici pozro ciues aieqꝫ beate
Nil vel raro aliquid fortuitū reputant
Omnes nāqꝫ docet in verbo visio clara
At nos ve miseros nubila tanta tegunt
Pozro prioza tenēs de fortuna/ sciet apte
Hoꝛ quid sit casus causa/vel eius opus
Casus ineſt soli pꝛopꝛia ratione carenti
Ut sunt bꝛuta/quib⁹ nulla ꝑest ratio
Nulla q̄dē ꝓpꝛia ē/sꝫ ineſt alīēa/regēs/duꝛ
Et que nō errat primi potens ratio
O Jteris hūc vigilē sensus sūt cuiꝰ apti
Peruius ꝛ liber spūs hos animat
Sōnus vero quid est illibertatio sensus
Cois/grossus fumus opilat eum
Ergo statꝰ medios varioscqꝫ notato freqnt
Sensib⁹ humanis possibiles fieri
Sōniculosus enī vigilat toꝛpoꝛe grauatꝰ
Hec vigilat pꝛius/inter vtrūqꝫ manens
Lesio cois sensus/vel apertio lenta
Dat frenesim capiti sic reuerisa venit
Verba nihil cōnexa sibi ꝓfert reuerisans
Nescit quid sequit̄/quid ve repugnet eis
Curꝛ qꝛ nulla regit ratō fantasmata/nullo
Ordine que gīrant vt mare fluctuagū
Sōniat ḡ vigil minꝰ aut plꝰ/plima vexāt
Fortia vel modica dū simulacra caput
Gallū nunc loq̄t/asinū mō/castra ve terris
Fundat in hispanis/vota facit varia
Passio q̄ fortis fuerit q̄ fixa cerebꝛo
Credite qꝛ nō vult se ratione regi
Assio dū turbat cerebꝛ fit hō fatuisāt
Augeꝫ tandē/ledit/ꝛ est frenesis
Ergo vides cordi deuoto vel studioso
Hoꝛtia cur fiunt ydola coꝛpoꝛea

Abstrahat ergo sagax a fantasmatibꝫ almã
Vim mentis/puro lumine se recreet
Sed quã difficile ẽ/quã rarꝫ/nec venit vlli
Gratia ni fuerit desupꝫ irradians
Qua duce ꝑsumat cor sursum posse leuari
Et quadã lucis se regione frui.
Semp suspecta sit quãtũcꝫ salubris
Passio credak/quẽ retinere nequis
Nãcꝫ ꝓire suã que ductrix est rationẽ
Bestit ꝛ effrenẽ se rapit absꝫ modo
Nõ secus indomitũ vidi gestire caballũ
Sic stimulis acti taurus/aper furiunt
Passio iudiciũ variat, put ebrietatem
Non vno faciunt fumida vina modo
Hic silet, hic loqk furit hic, rident pius ille
Hic vigil/hic stertit/fit ratione nihil

¶ Gloria celsa deo vob vir ꝛ o mlr par.
Que vos conciliet semp amore pari.

Qui mores hoim/qs secũ sexus vterꝫ
Fert/ꝓferre cupit/scandala ꝓcaueat
Nam generare solet odiũ collatio talis
Laudek potius fedus amicicie
Mutuo se refouent artus in corpe vero
Humanus sic se sexus vterꝫ iuuet
Cõsona mẽbra sibi/nõ vllũ corpe scisma ẽ
Nõ oculus manui dicit inepta mihi es
Est hoim spẽs eadem/sit femia/sit mas
Sunt aie sil'es que ratione vigent
Cõditor vn⁹ eis plasmator siue creator
Par ꝛ origo dedit nobilitate frui
Materies sil'is/claudunk morte parili
Idem finis eis primo statutus erat
Crimia nemo libẽs sua credito vult ꝛcitari
Cum soleat laude quisqꝫ tumere sua
Dixeris ergo frequẽs qõ sexũ possit vtrũcꝫ
Nexu iocundo conciliare sibi

Exhortare/colãt ꝛ amẽt se sex⁹ vterꝫ.
Preueniãt gratis iugiter obsequijs.

Si vitã inspicias hoim/si denicꝫ mores
Nemo caret vicijs iunior aut senior
O tandẽ maior parcas insane minori
Non alios dãnet quẽ mage culpa ligat
Omnes nõne sil'eadẽ dãnatio stringit
Omnes peccati perdita massa sumus
Quisquis saluak hunc saluat gr̃a sola
Gratuita doni est gloria/nulla tibi
Nos fecit dñs/nos destructos qꝫ refecit
Sunt ꝛ apud dominũ femia virqꝫ pares:
Nũquid vita mares solos eterna beabit
Nec ne salus cuneo femineo dabitur
Qui sexũ culpat mulierẽ siue virilem
Culpat cũ puero te pia virgo tuo
Patribꝫ ꝛ patribꝫ propꝛijs cõuicia dicit
Sanctos ꝛ sanctas conspuit improbiter.
Vir bon⁹ esto memor/qꝫ sit tibi feia ꝓsors
Inqꝫ tibi gratũ sit data subsidiũ

¶ Q

Qr q̃ fortior es quãto robustior inte
Et pallet valido mens tua iudicio
Femia si variũ cor habet mutabile semper
Plus indulge sibi/plus miserere pius
Tu dux/tu rector caput es r̃ge ꝓsule nutri
Dilige/conserua/xp̃s vt ecclesiam
Scãdala sꝫ dices ꝑbet mihi femia crebro
Blandicijs ritis cultibꝫ/illecebris
Cõsentire caue/tibi nil affirmo nocebunt
Hoc tua/si ꝑces/nõ sua culpa facit
Quid qꝫ res ois laque⁹ culpe fit iniquis
Omnis nõ ideo res odienda bonis
Cultu si nimio mulieruꝫ sexus oberrat
Ponat nostra viri prouida cura modũ
Euã debuerat adã reꝑhendere/sed dũ
Consentit/propriũ plectik obviciũ
Femia sis subiecta viro/caput est/sibi pare
Laus sua laus tua sit gloria/fama dec⁹
Probra mal'dicta bõa sis scito tua laus se
Nam virtutis honor dedecus est vicij

On nocꝫ inocuis ifamia feda nocẽtũ
Ante tribunal on⁹ quisqꝫ ferat ꝓpriuꝫ
Femina cũ tibi sit pudor ꝛ deuotio cordis
Flebilis ꝛ mollis/vtere dote tua
Cerne qꝫ omnipotẽs p̃ sexũ fortia fregit
Sepe tuũ/tribuens martirij brauiũ
Ergo ꝑbas conare seq̃/vos fortia fortes
Exercete mares/laus sit vtrꝫ sua
Sit vobis i amore bono nec⁹/cor ꝛ vnũ/
Una put spẽs/finis ꝛ vnicus est
Spũs ãnexas tres vires tres q̃si sponsus
Ancillã/sociã/suscipit ꝛ dominam
Est ancilla caro/ratio q̃z libera/sed mens
Est dominãs grauidat sol⁹ eam dominus
Artes fusca petit seruiles fulgida francas/
Deica vult soli sola vacare deo
Spũs est seru⁹/liber/dñs/put bis se
Arbitrio ꝓprio plus ve min⁹/subicit
Cõsona si fuerit microcosmo copla ꝛplexꝫ
Nil macrocosmo pulchrius aspicies

¶ R

Et sanctũ nomẽ eius cun⁹: nisi sancti
Sanctoꝫ/sanctos vt superas alios
Sanct⁹ sanctoꝫ vult sanctus sanctificari
Nomẽ/vt orando prima petitio dat.
Est natura capax rationis/cetera claris
Doribꝫ excellens/que memit/scit/amat
Prouida cura pr̃is bomi spẽaliter aptam
Orandi formã iussit ꝛ instituit
Hic bõa q̃ cupiat/mala q̃ fugiat nũerank
Dennis ꝛ interpres lingua deũ rogitet

Qui pater es noster in celis/sanctificet
Abba tuū nomen sanctificare potens
Aduenīat regnūq tuū/fiatq voluntas
In terra/sicut celicus ordo facit
Panē hodie nostrū da nobis quotidianū
Et sup ens/triplex qui datur t sat̄iat
Debita dimitte nobis/dimittim⁹ vt nos
His quoq nobis debita noxia sunt
Ne nos inducas vt nos tētatio ledat
Oratia sed tua nos liberet absq malo
MIra dei pietas ois pietatis origo
Ex nihilo miseris se dedit esse patrē.
Filius es/nō iam de terra/celicus esto
Celesti caueas degener esse patri
Adde q t frater dici dignat̄/et esse
Proximus t socius factus homo voluit
Ymmo mīster ait ego sum/nō ꝺditione
Seruili/pietas vnica flexit eum
Ampli⁹ adīciā/qō crede tamē/qr sponsus
Tradit se menti deigenāq facit
Filius ergo tu⁹ deus/o dignatio qualis
Factus verbigena/magnifica dominū
Noster paruul⁹ es natus nob/datus idem
Filius/et nomen emanuel proprīū.
Factus es t nobis vltro sapīa/iustus
Sanctificans/redimens/ vitaq vera via
Qui sol⁹ ꝓprie es/ex quo/p quē fit/ t ī quo
Quodlibet es forma/finis/t efficiens
Hinc vnū verū/bonitas/spēs/mod⁹ ordo
Pondus/mēsura/puenit t numerus
SIn celis hīas/celū celi simul ipm
Celū celoq dixeris ex proprīis
Vel celis ideo qr te celas/tenebrasq
Ponis latebras/cui locus est nebula
Hec caligo quid est tibi ſmo mystic⁹ edet/
Quē docuit paulus/crede dionysio
Scribim⁹ t legi⁹/loq̄mur q̄z ꝓ̄ma/sz q̄d
Omnia sunt si nō spūs introducet
Multis hos celos deuotio fecit apertos/
Dixit vterq iohan celica visa sibi
CProlog⁹ hacē⁹ orādo nos fecerit aptos
Attentos/dociles/quecq petenda sequi
Abba tuū nomen oramus sanctificetur
Sanctū sanctificans sanctificare decet
Nomē noticiaz quasi notamē vocitamus
Est vnū nomen omnimodūq deo
Sanctificantē nos decet illū sanctificem⁹
Sedulo queramus noīa nosse dei
THeologia eplex nūerat̄ mistica tradit
Sol⁹ q se scit eruperante gradu
At p symbolicā trāsferre in quodq creatū
Fas est/t summo noīa ferre deo
Vilia dum transfers aures offendere noli
Simplas atq pias/vera licet tua sint
Ex pfectis proprīa constat theologia
Nil impfectum nominib resonat
Dia tollit mystica sūmo/datq secunda
Noīa cuncta deo/terna stat in proprīis
Prima deū celat in se/volatq secunda
Symbolicis retinet terna velut medium
Tertia nāq parit conceptus interiores
Abstractos/primo principio proprios
Actus pfect⁹/prim⁹/pur⁹/qō t est ens
Eternū/verū/simpliciterq bonū
Unic in patria conceptib intuitinis
Quos nude visus imprimit ipe deus
Finge de⁹ retrahat se/cessat t intuitiua
Visio/nanq deus solus erit spēs
ADuciat regnū/qr si ñ primit⁹ ad nos
Venerit ad regnū nitimur in vacuū. CT
Intra nos regnū ihs esse dei manifestat
Ergo suū regnū rex regat vt proprium
Ligna petūt regē nec ficus/vitis/oliua.
Consentire volunt/nam sua sufficiunt
Solus in assensum se rānus inutilis istis
Deuouet vt regnet/deuorat ignis ea
Fabula spectat eū/proprīū q̄ spnere regnū
Sustinet interius/exteriora petens
Fiat velle tuuz dices cōsentit t optat
Cōgratulat̄/amat/cōplacet/atq fauet.
Electiuus amor se ꝺformare supmo
Velle tenet̄ ei/dum satis innotuit
Si iubet aut pbibet/sed cōsilīj/ monitiq
Ac de pmissis/non eadem ratio
Nemo dei tētet fieri cū murmure iudex
Cur mala pmittit res aliasq facit
Dū pctā sinit nō vult ea/sed vetat/odit
Quāuis nō remouet/punit at illa tamē
QIat pgressuz designat/an oē creatuz
Dicendo fiat/protulit ipe deus
Corpozei mot⁹ terrā si respicis/hi sunt
Rectus t obliquus/circulus est reliquus.
Spūuz motus ita triplex/orbicularis
Rectus t obliquus/pro medio deus est
Circul⁹ est simplex/rect⁹ se duplat vt altuz
Centq qō de⁹ est primat aut refugit
Termin⁹ oblīq q̄druplex/mō nāq sinistrz
Hūc gradit dextris/ante retro ve petit
Dū resoluta manet cāe mens vtice prime
Egrediens nusq girus ibi suus est
Progrediens ratio motus se diuidit in sex
Quatuor obliquus/rectus bz biuios
Cōstās ꝑma suo mēs cētro puida vis est
Da fatum aut casus fortuitos reliquis
Casus vitabis te celo fixeris alto
Velle tuū terris sit quasi celicolis

In terra fiant ꝓout in celo tua sancte
Jussa voluntatis/dic ita/rectus eris.

¶ a PAnē dū petim⁹/petim⁹ q̄cq̄d r̄hc̄ nos
Intus t exterius spūs aut caro vult/
Dic q̄si pan panē q; totū significat pan
Panis t ergo deus solus t omne bonū
Nostrū se fecit/dum nos formauit/t addit
Dans formā/pariter queq; sequūtur eam
Quottidie q; deficim⁹/sic quottidianum
Querere nos panē cogimur in p̄cib⁹
Da tu qui solus ꝓprie das/ reddere quicq̄
Nemo potest/donū dicito tale datum
Nobis qui vita pegrini viuimus ista
Qui nōdum fines attigimus patrie
Nūc hodie tempus p̄sens/nū dicim⁹ eui
Nunc est eterni/semper vtrūq; notat
Nūc mō/nūc eno/nūc ꝑpetuo petimus da
Te panem sup ens/t sup omne deus
Hostia tu sacra nobis/tu quottidian⁹
Panis sacraris/noster t efficeris
Panē si petimus/ nunq̄/te teste/negabis
Nec pro pane/pater celice/das lapidem

¶ Et dimitte p̄ nobis tot debita nr̄a
Creditor exclamat suffocat t cruciat
Nō debes redde/ multi sūt/ vim patior/sz
Responde pro me queso benigne pater
Debeo me/q; sum fact⁹/q; sum reparatus
Nō baptisatus filius efficior.
Heres sum/frater/socius/mēbr;q; mistrū
Se dedit/t toto se licet vltro frui
Paup homūcio tot tantis obnoxie donis
Da de corde tuo que tibi debita sunt
Tori debitor es orbi/pugnabit t orbis
Totus contra te/granificus nisi sis.

¶ Et ne nos inducas. hoc ē ñ sine pulsos
Tentatosq; graui pondere subruere
Si tētas purges/doceas stimulosq; pbesq;
Fac humiles/mites nosseq; nos facito
Eterna duc alme via/tētatio nō nos
Demonis illaqueet inficiatq; caro
Omne qō i mūdo ē supem⁹/te duce/tolle
Tot laqueos/vel eos cōtere sub pedibus.

¶ Octis nō pauidos faciat tior atz diei
¶ Nulla sagitta volās ꝓfor et aut noceat
Nescio q̄d tenebr̄ latet atz pābulat ancep̄s
Perplexū/dubiū sit procul/aut pateat.
Crebrior icursus nimis aut violētior absit
Demoniū cedat meridiē simulans
Sis spes/ꝓfugiū/ tu⁹ assit t angel⁹/aspis
Et draco sub pede sint regulus atq; leo
Cōtere sub pedib⁹ sathanā/tot retia rūpe/
Tot laqueos funes/vincula/tendiculas
Impi⁹ t stuli⁹ tētantē vincere iacrans

Quāuis omnis ei gratia defuerit.
Sed nos libera sors t verax liberet omni
Exe malo/popul⁹ dicat t omnis amen
Nouim⁹ esse malū ꝓtractū/flemus t actuz
Cernimus exactū/quod tolerare grauat
Trina mali pestis tres vires depmit āgēs
Debilitat cecat vrit t igne malo
Virgo salutata p aue gabrielis ab ore
Symbolicisq; pēs/ferte leuamen.amen/

¶ Epī̄ septenas ex scriptur; nūerabis
Exercere quib⁹ ingeniū poteris
Distor quēt aiaz capitalia crimina septem
Virtutes contra rectificant totidem
Dona tot expediūt mentē/septēq; beatos
Perficiunt/septem scito petenda tibi
Purgat t exornat sacri septemplicis vsus
Dotes tot patrie totus homo recipit
Addere mīta tibi poteris septena coaptās
Singula corde pio/quotidie meditans.
Talib⁹ assueto tibi contemplatio tandem
Tedia depellens perfacilis veniet
Sūma builoquij bonauēture tibi tradet
Nosce re summatim singula dicta modo
Ordine septeno sanctos vt quodq; dictū
Poscit opus/studeas cōnumerare tibi
Quale q̄d acta dies tulerit/ nūc ānua ꝓfer
Ut formes aīm ꝫmemorādo tuū.
Tuq; salutifere p partes diuide septem
Illud aue/iesus t x̄ps amen/sit ita

¶ y Si i progenies pietas se diua timēs
Compatit miseris t miserek eis
Paup spūs est timidus/reuerēt/t in se
Maiorē inspiciens/decidit t resilit.
Ergo dei summa sub maiestate timendus
Desperans de te decide/suscipiet.
Te timor edoceat que sit sententia x̄pi
Trado suaue iugū/do leuitatis onus
Est pietas amor ex affinitate resultans
Primaq; proximitas a patre progredit
Celestis pater est ois pietatis origo
Celis t terris finis t ini. ium
Et bonitate dei pietas exercuit in omnes
Progenies/regnat ve nimis impietas
Hec tria ꝓueniūt pietas/timor/atz sophia
Accipe iob testem qui tria connumerat
Suaue iugū x̄pi ē/timor assit iūct⁹ amori
Laudem nā perse neuter habere potest
Est puerilis amor nisi sit reuerētia/porro
Seruilis timor est si sit amore carens

¶ Vlo pacto poterit in q̄t vulgata ḡrela
Dici vel fieri suaue iugum dñi
Lex q̄si sit facilis legi ꝓtraria carnis
Lex que radices fixit amara suas

Imbibit totis serpitq; maligna medullis
Fomes ad oīne nefas est q; tyrānus atrox
Sobri⁹ esto/vigil/mitis/ casti⁹/moderati⁹
Sperne voluptates/lex tua xp̄e iubet
Esto vorax/dormi/vētrisq; libidie fernēs
Da cor ad illecebras/clamat amica caro
Nōne guē paul⁹ carnis sathanecq; sagittas
Senserat/exclamās crebri⁹ heu miserū
Eripiet quis me miserū de corpe mortis
Hui⁹/ vbi pugna deprimit assidua
Audi q̄d sacro respondet numine plenus
Gr̄a me dñi te miserante iesu
Gr̄a nāq; potest hoīem pietasq; repente
Vlt p baptismū saluificare hoīem
Quot q̄lesq; legis q̄s vno mortis in ictu
Gr̄a suaue iugū/vexit ad etbera

A QOn vllum dici vult phia beatū
Qui nō ex habitu depulerit vicia
Inde fit vt paucos vel nullos inueniem⁹
Felices/quales ponitis o stoici
Gr̄a suaue iugū moīēto tradit in vno
Quo fias felix/scriptus t ad patriam
In medijs igit̄ rixis pugnis quoq; carnis
Gratia donat/gloria quā sequit
Insipiens si sis/iniustus/sordidus/ois
Seruus peccati vileq; mācipiū
Protin⁹ ipe iesus xp̄s/sapientia/iustus
Sanctificans/virtus/ atq; redemptio fit
Forsitan ē aliqs multo grandiq; grauat⁹
Pondere peccati/flagicij/sceleris
Cōstituit dignū mor gr̄a speq; beatū
Vitat t infernū/celica porta patet
Saul⁹ erat spirās cedē/plenusq; minaruz
Concidit/t paulū gr̄a mox statuit
Suaui⁹ t leui⁹ q̄d erit: nā tollita te
Crimis oīne iugū/sponte nisi subeas

Specces rursus/conuertere/mox ve/
niam dat
Vires t xp̄s adiuuat arbitrij
Hec dulcedo iugi remanēs abscōdita pra
Est/quā deuotis erpientia dat (uis
Gr̄a martyribꝰ leuis t fortis data mōstrat
Carnis vt arta iuga suaue iugū superat
Impietas timida venia caret oīne iugale
Fit sibi difficile/murmurat ipatiens
Cur te distendis ventosa supbia/quid te
Sufflas t iactas/dū tibi vana places
Vidi ego vesicā modico turgescere flatu
Que pisis sonuit quatuor impositis
Hāc puer vn⁹ acu pupugit diśplosa repēte
Vilis t absq; sono flaccida detumuit
Quisq; adulantū turgescis voce sub isto
Disce tropo tibi quid mortis acumē aget

Te pri⁹ q; humilē xp̄ī cōpūctio cordis
Spina ve cōfigens si sapis efficiet
Nullus adulator peior tibi q; tibi fies
Si tibi blandiris teq; colendo tumes
Lucifer hinc cecidit/nec mirum duz
videas nos
Turpes t viles/peste sub hac ruere
Pulcer q̄d faceres/q̄d in oīni pte decorus
Oīni cū plenus sorde supbis homo
Dicis dives sum nec egēs/nescis q: paup
Nudus cecatus vilis es/atq; miser
Prospera sors nutrit ē hui⁹ subdola pestis
Aspera sanat eā prosperiore manu
Vn⁹ vt e pūb⁹ ventoso corde careret
Demone vexari quesijt/obtinuit
Ergo q̄d aduersas tātas fugim⁹ studio res/
Consulim⁹ sortes/fidimus astrologis
Sed nolo tentare dcū dices/agis apte
Si tū anteferes presidiū dñi
Angelicū si subsidiū/si spemq; fidemq;.
Cura nec humanis sit nimis auxilijs
Cura supflua fit/si plus/si nō vt oportet
Hec pro pśone conditione/statu
Tu corpus resoue. tu cura sedulo carnē
Quid nisi cōfestim putre cadauer erit

B Ex bonitate pūs pietas ē int⁹ oborta
Vnius t trini/sumit hinc ratio
Diffusiua sui bonitas est/sūmaq; sūme
Qualis pfecte deforis esse nequit
Hec tenuis vit vmbra boni/ diuia nēce ē
Hese diffundat interius bonitas
Est naturalis cōmunio/dic t amoris
Suppositis trina est/licet ē eēntia simplex
Sūma palā bonitas hinc reserata patet
Nia dic eadem/nisi sola relatio cogat
Ponere personas noib⁹ propijs
Est pr̄/est genit⁹/t sanctus spūs vnus
Optimus/oīnipotēs/oīnisciens/domin⁹
Qualibet in re sunt but⁹ vestigia cause
Plus hoīs mente claret imago dei
Mens eteni se cognoscēs/se diligit/inde
Mens verbū gignit/hinc amor exorit
Mens pr̄ est/verbū genit⁹/dilectio nexus
At essentia sunt hec tria non eadem

Plena est simplr ideo deitat⁹ imago
Hec lux in sole lumen t ipe calor
Vis verū liber cognoscere/simplificet
Cor sursum remeans/infima despiciat
Materie trahit impfectas cōditiones
Quo magis a sūmo distat origo sua
Hoc in sole notes t lumine/ sed viceversa
Dū reddit ad primū spirituale sapit
Mens hoīs mūdū sua p simulacra rceptū

ab

Sensibꝫ effigiat spiritui similem
Spūs est nempe qō gignit spūs/ista
Mentis conditio libera primo fuit
Principiū rebꝫ primū speculando creatis
Obijce cū nullo crimine lesa iacet
Inficit carnis oculus/sed ebet rationis
Contemplatiuus lumine pene caret
Par fit inmētis/mens corpe mersa grauat
Declinis stolidam vix bene visit humum
Est domi pietas in progenies timoratas
Contritis grauibꝫ/dat leue suaue iugum

¶ L FRāciapgenie pietas germana coartat
Flere tuā/q ēā dura manus cruciat
Permittēte deo francoꝝ nobile regnū
Cur tot ab erūnis hactenus atteritur
Scire volēs/vt cura solet distēdere mētes
Humanas/nosse consiliū domini
Scripturas scrutare sacras scrutare ꝓphas
His velut in speculo qō petis inuenies
Effectus sil'es cause sil'es operant
Ergo ierosolimā cernito cur perijt
Mittit hanc contra diuini virga furoris
Assur/qui plenā flagicijs adimat
Hōne pares/ pudet heu/ causas i parisiēsi
Urbe fuisse diu vidim⁹ excidiū
Errores cecos populo/pseudoꝫ ꝓphetis
Pōpososꝫ status/vnde rapina venit
Indecꝫ seditio/pauptas/publica cedes
Membris impropꝫijs hostibꝫ invalida
O nimis erratū est/tandē vexatio nobis
Intellectū det/pteriti pigeat

¶ C Ertet ꝓ pria/ꝓ iustis legibꝫ ois
Vlcr⁹ francus erit laus sibi cū merito
Prodig⁹ atꝫ rapax/lux⁹ piger eruleat ois
Prisci causa mali seditione potens
Feda libido ꝓcul/q̄lē vel dicere turpe
Arsit que quondā sulphure pentapolim
A populo dñi moderata stipendia querāt
Finis z hic sit ne publica res pereat
Ut corpus nerui sic vectigalia regnū
Sustentant/apte distribuenda tamen
Expedit z populo ꝑsumere nō dominari
Experti sumus/z tradit aristoteles
Curia cū pastore tuo romana memēto
De te quid totiens francia ꝓmeruit
Redde vices fer opē letalia doḡta dānes
Que vitas hoim fedus z omne necant
Nulla fides dek mēdosis aure susurris
Scire cur nolunt nil rationis habent
Regnet iusticia/vigeat prudētia sacrū
Prole nouā crescat parisij studiū

¶ D Ors miserāda nimis te frācia diua fa
Plꝰ ꝓ cuiusuis vox rsonare q̄at (tigat

Olim ꝓscriptos ꝓ libertate tuenda
Proꝫ fide passos/mos relevare tuus
Sensisti thoma ꝓphijs dū trusit arboris
Anglia te/crebro sensit z ecclesia
Heu pietas heu prisca fides/cogūt alūni
Fancigene/mortes exiliū ve pati
Sūme de⁹/ꝓ lege tua/quā sub decacordo
Mentibꝫ impssam scribis/z in tabulis
O q̄t theologi quot pontifices periere
Carcere quos clausos dira necat rabies
Effugit altera ps alienis incola terris
Turor exilio/sed spoliata bonis
Austria tu felix/felix studiosa z vienna
Dux quibꝫ est talis traditus in regimen
Zelo qui fidei feruēs/ob eam fugitiuo
Offert doctori sponte refrigerū
Sis sua mag̃ iesu merces/ꝓ cui⁹ honore
Doctorem recipit discipulūꝫ tuū

¶ D O Jsperfit dñs vana de sede superbos
Mēte sui cordis vita necapia manꝫ
Turbis curaꝝ lacerata rotat/z elit par
Pulueribꝫ turbo quos violentus agit
Sede sedet nulla stabili/nec ꝓuenit vlli
Dissidet z secū/turbida mens hois
Fusꝫ vita malis est solitaria/q̄uis
Desertis heremi sit relegata locis
Milibꝫ h si sit hoim circūdata turbis
Fusꝫ ciuilis nec socialis erit
Mens hūilis simplex z solitaria secū
Petre nixa manet/cōcomitata deo
Sola simul socialis z est/vbicūꝫ locetur
Dissidet hec nulli cōuenit ipa sibi
Sola q̄dē mīme cui virt⁹ fit comes ois
Sit licet extremis finibꝫ acta maris
Sola tñ secū nūꝫ se deserit/et si
Mult⁹ ei popul⁹ cingat vtrūꝫ latus
Est vicina deo quē iugit aspicit/est spes
Anchora ne fluctet/ꝑstet/amatur/amat

¶ S Operat vnit̄ secura/serena/suauis/
Pulcra videns/fini cōsociata suo
Conscia secreti diuini/sicut amica
Sicut dilecti sponsa/colūba/sozor
Has dat theorice laudes sapia vite
Solitarius est solus amicus ei
Nec solus tñ est/q̄uis loc⁹ z man⁹ z pes
Oscꝫ vacent/ai⁹ omnibꝫ obsequit
Proficit hic z nūc vex scrutādo/salubre
Scribit que senior posteritas relegat
Nulla liꝫ scribat/nil p̄dicet ore/ꝓcat
Moribꝫ exemplis/voce loquēs opex
Est solitudo p̄ciosum crede talentū
Terrenis caueas dū datur infodere
Posse vacare sibi nō gr̄a parua/videre

Quā suauis dñs grātus ea fruere
Martha sit intēdēs mīrīs/sinat ipa sororē
Vti pte sua/ vult ihesus hos fieri
Scisma nec iersit mēbris/oclusq; tenell⁹
Non culpetur agat si manuale nihil
E Agna dom⁹ vasis nec fuis vtik hisdē
Non par officiū/sors sua cuiq; sat est
Sūt tot in actiuā pede q̄ se pcipiti dant/
Theorice paucos queso vocare velint·
Sint fortes/gladios teneāt salomōis/ab
Lectulus obspōsā/spōsa q̄escat ibi (ira ē
Filia clausa domi maneat/matri famulet
At vir in arma ruat/ditior ex spoliis
Solus/nō pugnat/sed p pugnātib⁹ orat.
Hos nō dedignans actio quos tribulat
Otia nō laudi tribuit/ nec obinde supbit
Se catulo segni iudicat esse parem
Et tñ impetrare potest dilectio/quod non
Vel labor aut meritū se cruciantis habet
Sueuit amicicie ius/regla/ius dare/qō ñ
Concedit merituz iusticieq; rigor
Ambo parem referūt predā/tētoria seruās
Miles/z hostiles ecuperans acies
Est equidem felix/est solitudo beata
Si simplex nec iners fructificet/vigeat
S Ratio trahit affectū/si sensus z act⁹
Nō discordent/sit gloria vana,peul
Rumores fugiat/dicēs sibi clause q̄d ad te
Factorum ratio sit tibi velle dei
Solitudo nocet nisi desit sollicitudo
Curarū interior cor lacerans miserū
Cor ḡuat ebrietas/cor crapla/curaq; vite
Sole sub hac triplici peste perire caue
Sūt qui delicias reputant sub sentib⁹ esse
Sub curis quib⁹ est irrequieta quies
Parcit eis dñs sibi se cōmittere solos
Atq; ministerio collocat ipse suo
Ast alios q̄s scit p vita qualibet aptos
Nūc bas nūc illas vult variare vices
Optima ps hec est/hec robustissima felix
Gaude cui dñs prestat vtraq; frui
Alternis vti gaudet natura/nec vno
Corpus iners studio iugiter esse sinit
Vita beata venit cui solū sufficit vnum
Sola vacat soli/sed socialis ouat
I Bertas onagrū delectat libera colla
Liber z a turbis montis aprica colit
Pellican⁹ macer est desertis incola solus
Serpētes perimit pulliculosq; fouet
Nicticorax tenebris latitat/q; lumē ab ex/
Interioris vim disgregat intuitus (tra
Passer vt in tecto sta solitarius alto
Deneq; cōturbet turbida cura domus

Unus ait culpatus eo q⁹ nō loqueretur
Ai tacitus prorsum/sermo neq; edificat
Prima dei reges sopor ade tres abrahāq;
Cernens/ac esau sacrificare volens
Scala iacob sua lucra rachel amorq; ōcore
Ignis oreb/moyses monte loquens dño
Cātica cū p salmis mōtana maria petēdo
Simeon iubilans/quiq; colūt heremum
Beniamin/z paulus/aquile filiisq; iobes
Extasis z petri/celsa videns stephanus
Turtur soliuaga volitās/z alauda canēdo
Vitam symbolice theoricam tibi dant
O Vam multos homines puentrix gra
tia mestos
Ex improuiso visitat z reficit
Hūc sapit h̄ psalm⁹ nūc ihesus īntima cor/
Labik/apparuit aridus añ nimis (dis
Ergo nec introitus scitur/non exitus eius
Felix qui semper peruigil optat eam
Expecta tñ in tempus placiti tribuentis
Sit locus atq; modus/eligat ipe suus
A seruo nūq; dominus declinet in ira
Sed nec in ira sit o suus introitus
Hostes heu legim⁹/dñs quos ipe cibauit
Frumenti ex adipe/melle replenit eos
Cur:vt iustior hinc parcat dānatio donis
Dū sunt ingrati muneribusq; patris
Tolle pr̄/tolle tua munera/si tu⁹ hic sit
Seruus abusurus/verbera da potius
Ast heu verberib⁹ potero fortassis abuti
Quicq̄d vis igit fac/modo ne peream
Hra pueniat/comitek/z vsq; sequak
Securus donū postulo tale mihi
C Ens pure piūcta deo secreta nitescit/ C 6
Fit regio pacis/lucis z aula placens
Fulgida caligo ē nebl'e tenebreq; corusc̄at
Montib⁹ eternis lumina crebra micant
Inq; sinu mentis numerose spūales
Angustat rerum se nihilū species
Ordie q̄n etiā residēt fantasmata pulcro
Immotis vt aquis sol radiare solet
Interea mūdi fugiūt p mania cure
Illecebre carnis/z satban insidie
Sed redeūt heu sepe nimis velut ag mine
Obice cor firmo se nisi munierit (facto
Corpis occultat sensus/aditusq; dolosos
Peruigil exploret/vim quoq; vi superet
Garrula vitek cū fictis fama susurris
Nil aliud ledat/tempora depecunt
Tpa res pciosa nimis/ stimulos sz z acies
Infigunt mage vix z abire valent
Inuitus patiere/iugū q⁹ sponte subisti
Frena ferentis equi fabula te doceat

ab 2

Decipit qui vult nimiū sociabilis esse
Dū pudet agrestis nomē habere viri
Elongans fugito/persta/claudent᷑ ꝙ ora
Sic viuat dicent/sit suus iste modus
Celis interea tacitū miscere licebit
Alloquiū/fiet mentis in arce locus
Stillabūt lacrimas cordis liq̄facta simuel
Intima/nō quales cogit acerba luens
Spiritui sil᷑ carni cibꝫ iste placebit
Omnia fecundās rore salutifero
Cz caueas laqueū caueas sub melle ve
Si tibi pl᷒ placeat quā de᷒ iste sapor (nenū
Explorabis ita/dñi si insita retrorsum
Proiicis/vt vitam delicios⁹ agas
Premia si petis hic operū/dicet᷑ amice
Que tua sunt/tibi sunt/accipe/vade/sile
Deu mea q̄lia sūt nisi pessima p̄mia tollēs
Quid nisi prauus ero ꝑpetuoq̄ miser
Argue/castiga pater/vre/seca/neq̄ parce
Dū modo p̄maneā.cōplaceāq̄ tibi

Intellectus agens habitus ꝙ spūales
Illustrat species/nec loc᷒ ē tenebris
Cfa dū comes effulget/si vita serena
Sit/neq̄ conturbet passio turbida cor
Aere sicut sol athomos radiās manifestat
Dia sic cordis intima clausa patent
Penitet ob vicia tantis horrentia nevis
Enitet inde boni gratior intuitus
Est regio lucis ꝙ pacis gratia menti
Lumen ab eternis montibꝫ accipiens
Gratia nāq̄ dei paradisus deliciarū
Cum natis hoim delicie sibi sunt
Cnōne fit absq̄ fide/dices cui cura suoꝝ
Nulla subest hoim᷑ p̄mitasq̄ perit
Fit fateor/tñ ꝙ curas cognoscere debes
Atq̄ modos varios/pro gradibꝫ statuum
Incola deserti vel vita monastica curant
Absentes populos/nō ope/sed meritis
Non ita pastores aliqui regesq̄ duces⁹q̄
Aut qui q̄tidie clamitat ad populum

Rrationalis amens ꝙ stulta vocat
Mystica cui nomen theologia dedit
Primat ratio mens/sensus/pax quia xp̄i
Exuperat sensum cum ratione simul
Causa tamē mentis ꝙ sensus ꝙ rationis
Lux tenebrosa/silens vox scia nescia fit
Esse sui generis rō mens sensus hñt/sed
Noscendo nequeunt equiparare deū
Sol᷒ i immēsuꝫ se nouit/amat/fruiq̄
Quisq̄ gradu menso sanct᷒ amare potest
Unio simplifica satians ꝙ pura/ quietam
Mentem pficit ꝙ pficiendo rapit
Unio deifica mentē quasi sorbet abysso
Fitq̄ petens/noscens/sancta/deū patiens
Unio pacifica modus absq̄ mō reputat
Et gradus absq̄ gradu/lux sine luce simul
Theologia potest p̄riā quā dicim᷒ ista
Concordare simul/mystica gustat eam
Mentis ī excessu/sapiēs sapit/insipiētis
Cor conturbat᷑/posse negat fieri

Exaltauit ais būles o virgo beata
Dūdi quā dñaꝫ mag̃ potens statuit
Cur:q̄ respexit būlē deus/vt tuus esset
Filius/ꝙ matris subditus imperio
Gloria suscepit būlem sublimior exhoc
Ipsa nouissima sis/p̄imiorq̄ deo
Hāq̄ nouissimus ꝙ abiector esse virorum
In cruce suspensus esse iesus voluit
Propter qō de᷒ exaltauit eū/sibi nomen
Tale dedit/nomē omne qō exuperat
Sta mō collige te mea mēs hic corrue to᷒
Prona sinu/signū stringe salutiferū (to
Tolle iugū crucis ħ/ a quo diuellere null᷒
Prevaleat casus/dic crucifixa iesu
Fascicul᷒ mirre mihi dilect᷒ meus/inter
Ubera ᵓstringet se mea/suauis amor
Oscula det labijs vngat trahat afflet odorē
Intus ꝙ in cellas ducat aromaticas
Amēs q̄ rapis mea mens:q̄ digna flagell᷑
Oscula vis:cui᷒ terra tremit tuitu

Arce precor/rapit en pietas inspecta
suprēmā
Que maiestatē nō sinit vt verear
Brachia distendit vultū declinat apertuꝫ
Per latus ostendit se cor/amore dei
Frigid᷒/ingrat᷒ mens esset amor/p amorē
Si talem mime flexus amaret eum
Maiestas fateor retrahit si cōspiciatur
Carne regit sese/sola patet pietas
O pietas q̄ nec colaphos nec sputa flagel᷒
Clauos/nec mortē respuit ecce crucis (la
Jā nec amore mei lāguet neq̄ vulnera sen
Dortu᷒/in dura ſ cruce pēdet adhuc (tit
Dortu᷒ amplexu se quō subtraher aude
Dens pia cōiungi cū pietate sua
Os dare q̄d refugis:cur ñ i amore liq̄scēs
Tota fluis cur nō crux madet ex lacrimis
Jp̄m forte tenet flētis gremiū genitricis
De cruce depositū/flens sibi cōpatere
Saxea mēs nimis est/ adamāteq̄ durior
Talia q̄ spectās/mollior esse neq̄t (atro

Cange iesu virga totiens crucis/ vt la
crimarum
De cordis silice largior vnda fluat
Marmore frigidi᷒ cor/qō tāt᷒ amoris
Nō rogus accendit/stasq̄ gelu rigidū

Flãmuolis saltem scintillis intege te cor
Que crucis ex omni parte/ vides/ saliũt
Incipe/ pcurre/ primisq; nouissima iũge
Singula q̃ patrk virgo/ iesusq; nota
Una tibi poterit scintilla/ nisi reprobus sis/
Ignem de lignis crede crucis parere
Adĳce sarmenta viciox/ que resecabis
Junge quasi ligna/ plurima dona dei
Lucã cui⁹ adest celebris lux plege lucas
Triuis cũ socĳs gesta crucis referant
O luca felix qui viuendo studuisti
Horte crucis corpus mortificare tuũ
Cruce petx reuebit ad celos/ z cruce frater
Tu suus andrea letus alacris obis
Stigmate frãcisco seraphin sub imagie si
Ut mors fortis amor flãme⁹ ac penetrãs (cit
O Ubi bona uẽtura crucis h̃ succẽs⁹ amore
Qñ fueris/ nomẽ z tua scripta docẽt
Judicat h̃ picta tumlo pprio crucis arbor
Lugduni/ qualẽ plurim⁹ orbis habet
Et⁹ ad exẽplũ strictim crucis acta repone
Que videas oculis corde/ vel ore legas
Nidul⁹ esto tu⁹ crux tut⁹ pulcer amenus
Intra quẽ foueas pulliculos operũ
Xp̃s obũbrabit sub pennis bruma nec ar/
Nec poterit milu⁹ eẽ sathan nocu⁹ (dor
Adde q ex omni regionis parte subibit
Flans pius affect⁹ flamĩe/ carmen agens
Carmẽ ab interno cordis r̃sonare docebit
Gama nouũ pũctis qñ crucis inserik
Cautica delectant si talia lector abunde
Sub duplici lingua cõperies alibi
Crux est actiuis/ crux theoricis speculãda
Horte nec equali/ nõ oculis pariby
Marthã sollicita ps circa plũa turbat
Dñ pro parte sua sola maria sedet
Ippi sũt oculi lye/ claro sed ocello
Rachel amicicior cernere diua põt
Uiuat pte sua quis ptenta sorox
Alternare vices gr̃a ni dederit
Hr̃a qñ nõ dat nemo feliciter audet
Hr̃a rara nimis mente vacare deo
Corpore vestiuit ideo se xp̃s vt esset
Ad diuina tibi dux/ via/ scala/ status
Corde tenẽs xp̃m p sensus carnis habere
Tecũ crede deũ/ quod satis ad meritũ
Theoricos/ hũilis qs nõ dak hic imitari
Collaudes/ z erunt pmia certa tibi
Stringe crucis malũ si nõ potes alta tueri
Ad patriã ducet te ratis ecclesie
Sit tua theoria crucis inspectio crebra
Sufficit en sanguis pulliculis aquile
Dñ crucis accubitu rexẽ/ tua nard⁹ odorẽ

Spirat/ si fueris plantula/ parua/ calens
Impositas laudes pri⁹ z deuotius imple
Precipuũ ratio vult opus esse dei
A Jcut es ad pr̃es nr̃os mirabil' alme
Sint ipi nobis dep̃cor auxilio
Christe kalẽdariũ vocat ad pr̃es mẽorãdos
Ecclesie/ quox vita precesq; iuuant
Primo recõcilians series tocũda dierũ
Aduentus dñi pcelebris colitur
Aduẽt⁹ duo sũt xp̃i/ prim⁹ cruce vilis
In maiestate crede sed alter erit
Hos iudea/ rudis qr nõ intelligit errat
Messie regnũ corporeũ reputans
Xp̃icolas dic cõsil'es/ qui temporis huius
Quicqd in ore sonẽt/ pspera corde petunt
Diuitias/ si delicias/ si prestet honores
Christus honorak/ conditioue fori
Deseritur finis igitur/ quia spũalis
In xp̃i cultu murmura crebra tonant
Ecce tot ãnis iam colo xp̃m/ lãgueo pauꝑ
Mest⁹/ inops/ gaudet pfida gens opibus
Surgere de tenebris hortak epl'a pauli
Hec augustino versio mira fuit
A Duenis andrea decor tvir ỹsus iana
Cui crucifix⁹ amor cui cruce vita veit
Fortis amor crucis ẽ/ supans mortẽ qr viuũ
De cruce deponi fortis amor vetuit
Testis ad extremũ lux emicat z tua vox ẽ
Jam dominũ video qui vocat ad patriaz
Prim⁹ vt instituit aiaz/ corp⁹ dedit aptũ
Corpus peccati fit modo carcer ei
Rem sed nõ cãz vidit plato siue poete
Emendanda tñ corpora nõ capiunt
Accipiũt sancti velut andreas/ cupiunt se
Corporib⁹ solui/ restituenda sciunt
Eligit electũ gratis deus/ atrñ ipsi
Tradit electo gloria pro meritis
Electis igit nõ est operatio frustra
Par vice cõuersa dicito de reprobis
Dirãdas boim facies/ sup astraq; traz
Demon ait xp̃m/ corruit ad reliquũ
Orat vt andreas/ nicola⁹ luxuriosus
Sobrius z castus saluus z efficit
Onia sũt scripta spez solãtia nr̃am
Est solamẽ in hoc themate theologũ
Spem faciat sũmã tua desperatio summa
In se qui sperat est maledictus homo
Coniũgenda tñ operatio mira videk
Hec sententia/ sed gr̃a firmat opus
Actu peccati coagit deus/ z sinit esse
Culpã/ mox ora tollat vtrũq; deus
Tollat/ si desit actus/ si nõ sinet esse
Culpam/ teq; statim gr̃a sanctificet

Tessat murmur ita neqꝫ mens ꝑtraria fiet
Velle dei/dic fac quomō vis domine
Vult bona nos facere bñ talia taliter orās
Sic facit/ꝙ qō fit tūc tamen esse nequit
Proficit vt ficus gressos/ita plurima celo
Stella cadet terris/glosa modos aperit
Blasula si desit hic textus ridiculus fit
Philosophis sciolis/ac rudibꝫ tumidis
Depereant igiꝫ laici qui simplice textu
Utendū dicunt/clerus ꝙ ejicitur
Vult intelligere prius ꝙ post credere quisqs
Huic sacra scriptura nil nisi scandala dat.

Empus iudicij quorūdam calculus ausus.
Dinumerare fuit falsidicus nimiū
Calculus a xpo dū scanderet astra recisus
Tempora nāqꝫ pater vt voluit posuit
Scire die finis mūdi quid sollicitaris
Hora tui cū sit tam prope iudicij
Quin ꝙ principia de multis rebꝫ in que
Querere vel nocuū/testis aplus est
Discors in numeris interpres ligua videt
A numeris quales textus hebreus habet
Concordare tamen scit spūs omnia sancti
Si nō scire datur/credere sat tibi sit
Ritibꝫ innumeros fallacis demonis ānos
Plus centū mille milibꝫ ānumerāt
Sūt qui saluare nituntꝫ mensibꝫ annos
Homina ponētes/nec tū ista valent
Omittit geneſis de multis progenieby
Quas dicit primū cōglomerasse chaim
Hō ego/sed noster istud scit soluere doctor
Dicit iudeus/tu quoqꝫ dic sile

Il impossibile fuit est erit oīpotēti
Tā noua quā vetera gestat i arbitrio
Finis ꝙ est legis xps/mysteria cuius
Edocuit duplici dans in amore statum
Captiuare iubet intellectū simul,omnem
Obsequio xpi doctor apostolicus
Discipulos monuit exercerēt pietatem!
Non intendentes iudaicis fabulis
Credo magis moysi mō ꝓpter restificantē
Christū/cōuersa quē vice credo iesum
Immortales lexaias si tradit aperte
Cur viget inter eos secta saduceica
Lex vero xpi manifesta traditione
Spemqꝫ fidem vite ꝑpetue tribuit
Huic intēde sagax/scrupulos fantasmata si
Despice/sit velle credere/pro merito (dāt
Orando potius fidei tu pace frueris
Quā pscrutādo viue pius domino
Qui potuit mūdū fidei mox lege tenere
Hic potuit mūdū multiplicare cito

Explicuitqꝫ modos ꝗtū satis esse beatam
Querenti vitam nouerat ꝙ voluit
Scandala tradiderit euāgeliū tibi nulla
Christo qui docuit teste/beatus eris

Pūs ꝙ sua mēs puerꝫ pdūt aliqñ
Et sanctū domi crimie mortifero
Querāt ꝓ triduū/qō agūt/si peniteꝫ ipos
Contritos/fassos/atqꝫ satisfaciunt
Perdit aut potius qsi ꝓ miliaria distat
Per triduū voti ꝓperūt triplicis
Spūs ꝙ sua mēs dū ꝓtemplant id ipsum
Templo celesti cōperūt dñm
Sit triduū cui est prima dies alienis
Nullis in curis sollicitos fieri
Altera multiuago fantasmate posse carere
Tertia letitie spūalis amor
Nos eteni templū dñi sumꝰ/ac ibi christū
Per triduū triplex fas reperire iesum
Hoc triduū triplex signat in ordine trino
Mortalis vite triplificante gradu
Nazareth aduenīt ioseph ꝙ mr comes alis
Subdit ambobꝫ obsequiosus eis (mus
Subdit/o qualis dignatio/quāta decor
Gloria/sunt annis octodecim pariter

Ex obitu ioseph atqꝫ ibu viduata ma
Una sibi custos gra disponit (ria ē
Mentē trāsceēso carnis fantasmate sursuz
Sola deo sociat gratia gloriave
Etsi cognitꝰ est qsi ꝓ carnē iesus ante
Non iam ꝓ carnem notus ei deus est
Obsequit tñ in senio ibs atqꝫ ministrat
Celestis mense delicias patrias
Accipito mēsaz nō carnis/sz fruitiuas
Unius ꝙ trini delicias anime
Trāsit cui xps/qz se mediante venit
Ad pris mēsaz/qua cibat vt deus est
Corporis ꝙ carnis ꝓceptio sacra figurat
Speratas patrie ꝑpetuas epulas
Inuentū retine puerū ne pdat herodes
Glorius/aut mūdus/aut viciosa caro
Arcba dei tipice mens sacrificātis habet
Ydolicus dagon nō societur ei
Ignis in altari sacer est/cauea alienū
Mittere/ne pereas ꝓcutiente deo

Urbis i medijs beremꝰ fuit i genone
Octo ꝓ decades virgine vita fuit (fa
Cantica mos habuit suꝰ estimo dulcꝰ illa
Que sal'on cecinit corde sonare pio
Nigra,put casule cedar extra seruo decorē
Interius pelles vt salomonis habens
Pugnarūt in me geniti ꝓprie genitricis
Ulnibus addentes deseruī ꝓpriam
Tu mihi dic aīa mea quē dilexit amice

Pascis vbi/vel vbi meridie recubes
Holo vagari post pecudes q̄scūq; sodales
Care tui pascūt/dux mihi solus eris
Ubera sugentē mr̄is/q̄s det mihi fratrem
Te foris inuenia solus vt oscula des
Apprehendā te ducāq; domū genitricis
Intro cubile mee/meq; docebis ibi
Pocula de vino tribuā/conditaq; mustū
Malogranata quod mea pressa fluūt
Eius leua meo capiti supponit atq;
Stringet in amplex⁹ se sua dextra meos
Natio frāca sui guillermi festa decorat
Lui z hoc ideo gesta fuisse ferunt
Febricitās tremit/i culpas curvrgeor inq;
Febris z interior in maledicta fremit
Paule prior sol⁹ deserti cultor haberis
Dira fuge causa faustula facta fuit
Fonticul⁹ potus fit/palmaq; vestis z esca
Corvus fert panem quottidie mediū
Paule genu flexo mereris/tu⁹ astra pene/
Spūs/anthoni talia visa refers (trat
Effodiūt tumulū fremitu q̄ flente leones
Frugalis vite dona tuis tribue
Illustris doctor hilari misteria libris
Unius z trini scis reserare dei
Vultu fac hilari mea mēs sit doctor hilari
Vincit luciferū mens hilarata serum
Celitus imisso regem dū crismate sacrat
Remigius viguit multiplicata fides
Dulcis remigi freta remigat effera remis
Spūs in validis sis sibi remigiū
Anthoni pr̄es augustini tua vita
Lecta dedit xp̄m totus vt esset amās
Demonis insultus miros ppelle rogam⁹
Fac p̄ce nos ei⁹ vincere vimq; dolos
Annonā tibi cū paulo corui⁹ duplicauit
Post aiam pauli scandere celsa vides
Horrendū curare sacrū tibi dat de⁹ ignem
Totaq; laude tua terra repleta sonat
Palpitat extract⁹ ab aq̄s piscis male vivit
Interius monachus exiliens ab aquis
Agnes zelotes xp̄i/leprecq; fugatrix
Vita leprosa tuo sana sic auxilio
Ecce duos video validi q̄s vrit amoris
Vis nimiū/seu⁹ hic amor/ille pius
Visio solamen caris p̄clara mistrat
Flentibꝫ z sua se gaudia flere vetat
Dilectrix agnes agni mitis p amorem
Que salomon cecinit cantica sepe refers
Vulneror z lāguet flāmāti mēs ab amore
Flores cū malis mor adhibere mihi
Esset in accubitu dū rex afflauit odorem
Hardus grata suū plātula parua calens

Alloquit dilect⁹ eam/laudatq; vicissim
Ter pulcra dicit/quod latet intro silet
Assil'aui te quasi sis equitatus amica
Inter currus/quos seuus habet pharao
Pulcritudo genas vt turtur̄ ornat vtraq;
Sponsa tuū collū pulcra monilia sunt
Murenas auri faciem⁹ vermiculatas
Argento/que sunt sensus z eloquiū
Qua luce suū dū februus exit i orbez
Trans mare dicūt festa ioseph colere
Signat z hoc nr̄a pia/sed rudib⁹ iosephia
Exametris recta/mystica multa canens
Sis iosephina soror mea dux mea lux et
Arra ihu/mr̄is v̄gis/atq; ioseph (amoris
Quo tres olim fuerint dom⁹ vna pegra
Huc domus etherea/tu iosephina canis
Posce vices referāt/pete celis me pegrinū
Suscipiant p̄r̄is cōsocientq; domo
Hausio sat fuerit quecūq; nouissima p̄r̄is
Altis equari qui nequeo meritis
Tu mihi iure locū retinet iosephia sophie
Est tibi fas laudes appropriare suas
Tu mlier fortis salomō quā carmie sepsit
Alphabetizans/cantica quā resonant
Est carmen totū sapia/nam sapiens est
Uir ioseph atq; puer mater z est sapiens
Spūs vnus eo cōiunxit viuificauit
Spūs istoq; fit iosephina tuus
Uā bon⁹ z suauis iosephie spūs idq;
Multus z ē vnus cor iosephia reple
Subtilis penetrās renouās stabil' tñ oī
Mobilior motu/cor ios.rep.
Roze salutifero siccatas cōplue mentes
Germine fecundo/cor ios.rep.
Quisq; adherere tibi vult/fit spūs vnus
Uiuit z in xp̄o c.io.re.
Pulcra colūbinis oculis formosa venusto
Simplex aspectu c.io.re.
Te puer z iuuenis te nūc etate senili
Quesiui sponsam/cor io.rep.
Delicios⁹ amor soror z dilecta sophia
Amplexu casto cor io.rep.
Simplificans aiaz q̄uertis ad interiora
Dilatasq; simul cor io.rep.
Immaculata manes i te fedū nihil intrat
Eiiciens sordes cor io.rep.
Assil'as vni trinoq; deo facis vnam
Quosq; tuos animam/cor io.rep.
Estiuo ornāda fuerat iosephia decor
Pro modulo nr̄o pānicl'os dedim⁹
Permanet intem⁹ decor integer iuiolatus
Respicit hunc solum spūalis homo
Symbolicis vū si nomib⁹ placet amplam

Materiã laudis quolibet inuenies
Colla supcilia/frontẽ/crines/oculos/os
Dentes/cũ labijs/naribꝫ/adde genas
Brachia/cũ manibꝫ/mãmas/ꝛ pectꝰ amoꝛ
Uẽter crura/pedes/oĩa labe carent (ris
Uirꝫ oliua roseꝰ balsama mirra cipssus
Palma virens libani/cedrus odoꝛa decẽs
Oꝛtꝰ ꝯclusus/fons signatꝰ/puteusq
Plenus aquaꝝ/quas fundit ei libanus
Punica mala struũt paradisuꝫ deliciaruꝫ
Lilia fert vallis/fert ꝛ ager nitida
Filia/sponsa/soꝛoꝛ/regis dilecta supmi
Currus/quadriga/nardus odoꝛifera
Quid mlt̃is moꝛoꝛ es lignũ vite qõ in euũ
Uiuere dat/queso coꝛ iosephina reple
Esta ioseph iosephia trabit trigita p
Ulꝫpe cũ spõsa dũ pegrinꝰ erat (ãnos
Mysteriũ loquit incarnati quoq verbi
Usq ioseph mortem fine quieꝰit eo
Pertrabit hãc animꝰ speculãtis lõgiꝰ vsq
Secula que celis ꝓpetuata manent
Una domꝰ tris ioseph ꝛ ihs atq maria
Hũc patris eterni celica regna tenent
Una manet iosephina/licet varienti ipa
Tempus ꝛ etates ꝛ status atq loca
Coꝛ speculantis cam deducit iugiter apte
Ad meditanda nouis assidue studijs
Ingeniũ solers exercet/tedia tollit
Hec fastidiris est requies animis
Colloq̃o suauis/reuelat fmone viantis
Coꝛdeq sincero/flãmat amoꝛe dei
Scripturas aperit/sensus exponit eaꝝ
Intellectus agens clarioꝛ efficit
Influit allapsu secreto fauciby imis
Dãna/fauos/lac/mel/coꝛ iosephia replet

℣ O Etriby hn̄m modulat carmẽ amicũ
℟ Appꝛopꝛiat nomẽ cur iosephina sibi
Hõne mariana poteramꝰ vel iesuinã
Appellare sacram/nomine ꝑcipuo
Et poteramꝰ ita. sed vir caput est mulieris
Et iesus amboby subditus vltro fuit
Adde q vna domꝰ fuerat curanda p vnuꝫ
Patris yconomici sollicitũ studiũ
Amplꝰ vnꝰ erat ipis animꝰ caro mens coꝛ
Sponso cũ sponsa/natus erat medius
Nazareth oppidulo vigintiq̃nq sub ãnis
Hostra parũ notis fit iosephina comes
Consciа secreti magni/qõ virgo retractãs
Coꝛde pio cõfert cũ ioseph atq iesu
Quicq̃d ibi fsonat ihs ẽ ioseph atꝫ maria
Solus ꝛ afferret an iesus omne bonũ
Jũge q augmẽtũ signat iosephꝛ pegrinꝰ
Se bonus extendit anterioꝛa petens
Omne bonũ satiare potest/aliud satiaret
Particulare nihil/coꝛ iosephina replet
O Uis dederit tales affatꝰ noscere. ꝗles
Cõiecturali das iosephina nota
Fas spirare tibi diuino neumate plene
Hunc hoc nũc illud mysteriale sacrũ
Hũc agis a claris in clara coꝛ aspicientuꝫ
Per speculũ claꝝ/vel p enigma latens
Rozas nũc etiã de celis/ꝛ pluis bos tres
Mentiby inspirãs que coluere colant
Amplectẽs/stringis/refouesq sinu benes
Et desideriũ sponte suũ satias (dicto
Sic abisac pris incẽsuꝫ gelidos pris artꝰ
Grata mistratrix casta puella fouet
O mihi si talis dignaberis esse mistra
Blanda senẽ recreãs o iosephina tuũ
Diuitijs/opibus/alius querit satiari
Seq replere putat/diues inanis eget
Gloria multoq coꝛ gloria vexat ꝛ angit
Uanaq/q̃d mirũ/nulla replere queunt
Et qua pte voles ꝛ q̃ntũ volue/reuolue
Nulla quies/si nõ coꝛ iosephina replet
Uel coꝛda sophia replet sicut poterat poni in omnibus precedentibus loco istius coꝛ. io. rep.

℣ O Espõsata ihu mr̃ ioseph alma maria
℟ Sponsi festa tui fac colat ecclesia
Dicit octauis ypapanti cõcelebrari
Trãsmare ꝺdignis moꝛis ioseph obseq̃is
Lis mare dignꝰ erat recoli festo speciali
Uirgo tuus sponsus iesu
Ast alibi colit quarto denoq kalendas
Jam/vel totidem sicut aprilis habet
Francia q̃ polles superanti noie xpi
Cur deuotio fit bic tua posterioꝛ
Saltẽ q̃sq suo templũ sibi coꝛde sacratũ
Dedicet/hoc fas est cuilibet ꝛ facile
Uir ioseph illustris ꝺgo iustusq ꝓpheta
Spõsus duꝝ telis virginis atq caput
Tu pr̃ es xpi/nutritoꝛ/cõscius/heres
Esto pegrinis duꝛ/via/vita/salus
Digna tuis meritis tibi nos pconia digs
Uirgineo laudes fac dare cõiugio

℣ O Nscia secreti sapiẽs iosephia supni
℟ Questio me pulsat prima/solue pcoꝛ
Questio ꝑcipua/terris si virgo viatrix
Undiq pfecta plus gabriele fuit
Affirmatiua pietas materna videt
Ponere/nãq deus solus eam superat
Oppositũ ꝓbat ignorantia passibilitasq
Patris/cui nec erat visio clara dei
Et docet hãc gabriel trepidã solaꝝ ipm
Perdidit ignara pertriduũ puerũ

Quid q̄ ꝛ ipsius aiam ptransiit asper
Morte iesu gladius/vaticinante sene
¶ Scire tuū nō est respōdit sacra sophia
Omnia mysteria. Qualiacūq; dabo
Virgine mre fuit virt⁹ habitus status ipsi
Tūc status in terris q̄ gabriele minor
Virtus ac habit⁹ quos gr̄a destinat illi
Gratificans matrē celsius arce locans
Attū includūt scrupulos p̄dicta fatemur
Difficiles/tibi sunt ista notanda/prius
Est naturalis est carnalisq; voluntas
Tertia sit duplex que ratione viget
Hanc absolutā dic ꝛ sub ꝓditione
Seu desiderio formatur eam pietas
Prima duplex ex se nūq; peccare valebit
Lui tñ interpres esse solet ratio
Absoluta deo semper cōformis oportet
Sit ratio/pietas nulla repugnat ei
Conditio saluat se supponens rationi
Velleq; diuino sic iesus edocuit
Porro qui nescit nō est ideo vicios⁹
Si nō ignoti debeat esse scius
Omnia que nouit dñs res nulla creata
Scire valet/multis pena nec est viciū
Purgāt illustrāt mō pficiūtq; hierarche
Majores imos nulla tñ macula est
Missus ab excelsis act⁹ afferre hierarchos
Sic fuerit cordi virgineo gabriel
Rursus multoꝝ virgo si nescia merens
Quid mirū/tristis filius eius erat
¶ Risticiā dat ars res aduersata volēti
Qualiter hoc potuit esse volente deo
Hoc pietas potuit se saluans cōditione
Apposita/de qua multa loquēda forent
Est de noticijs distinctio plurima quādaꝝ
Exprimētalem iūgimus ad reliquas
Proficiens in ea xp̄s
Tantūdē reptum est de carminibus bis
lugduni in cōuentu celestinorū.

Centilogium eius

de meditatione crucis cuius pars magna
habetur inter carmina sup magnificat.

Exaltauit ais hūiles o vgo beata
Hōi q̄s dñaꝝ magꝝ potēs statuit
Cur/ qz respexit hūilē de⁹ vt tu⁹
Fili⁹ ꝛ mīs subdit⁹ impio (eēt
Gloria suscepit humilē. sublimior ex hoc
Ipsa nouissima fis. proximiorq; deo
Hāq; nouissimus ꝛ abiectior ess[illegible]rorum
In cruce suspensus. esse iesus voluit
Propter qō de⁹ exaltauit eū sibi nomen
Tale dedit nomen omne qō exuperat
Sta mō collige te mea mēs hīc corrue to⁊
Prona sinu. signū stringe salutiferū (to
Tolle iugū crucis h̄/ a quo diuellere null⁹
Prevaleat casus. dic crucifixa iesu
Fascicul⁹ mirre mihi dilect⁹ meus. inter
Ubera constringet se mea. suauis amor
Oscla det labijs vngat trahat afflet odorē
Intus/ ꝛ in cellas ducat aromaticas
Āmēs q̄ rapis. mea mēs/ q̄ digna flagellis
Oscula vis/ cuius terra tremit tuitu
Arce p̄cor rapit en pietas ispecta sup
Que maiestatē nō sinit/ vt verear (mā
Brachia distendit. vultū declinat. aptum
Per latus ostendit se cor. amore mei
Frigid⁹ ingrat⁹ meus cēt amor. p amorem
Si talem minime flexus. amaret eum
Maiestas fateor. retrahit. si conspiciatur
Carne tegit sese. sola patet pietas
O pietas q̄ nec colaphos nec sputa flagel
Clauos nec mortē respuit ecce crucis (la
Jā nec amore mei lāguet neq; vulnera sen
Mortu⁹ in dura ſz cruce pēdet adhuc (tit
Mortu⁹ amplexu se quō subtrahet/ aude
Mens pia. cōiungi cum pietate sua
Os dare q̄d refugis/ cur n̄ i amore liq̄scēs
Tota fluis/ cur nō crux madet ex lacrimis
Ipm forte tenet. flentis gremiū genitricis
De cruce depositū. flens sibi cōpatere
Sarea mēs nimis est. adamāteq; durior
Talia q̄ spectās. mollior esse neq; (atro
¶ Ange ihu vga toties crucꝫ vt lacrima
De cordꝫ silice largior vnda fluat (rū
Marmore frigid⁹. o cor qō tant⁹ amoris
Nō rogus accendit. stasq; gelu rigidum
Flāmiuolis saltē scintillis te ingerere cor
Que crucis ex omni parte vides saliunt
Incipe pcurre primisq; nouissima iunge
Singula que patit. virgo. iesusq; nota
Una tibi poterit scintilla. nisi reprob⁹ sis
Ignē de lignis. crede crucis parere
Adijce sarmēta vicioꝝ/ que resecabis
Junge. quasi ligna plurima dona dei
Lucā cui⁹ adest celebris lux. plege lucas
Trinis cū socijs. gesta crucis referant
O luca felix qui viuendo studuisti
Morte crucis corpus mortificare tuū
Crux petꝝ reuebit ad celos ꝛ cruce frater
Tu suus andrea. letus alacris obis
Stigmata frācisci seraphī sub imagie fixit
Ut mors fortis amor. flām⁹ ac penetrās
¶ U bonauētura crucꝫ h̄ succēs⁹ amore
Nō fueris nomē. ꝛ tua scripta docēt.
Indicat h̄ picta. tumlo ꝓpria crucis arbor

Lugduni qualē. plurimū orbis habet
Ei⁹ ad explū. stricim crucis. acta repone.
Que videas oculis. corde vel ore legas
Hidul⁹ esto tu⁹ crux. tutus. pulcer amenus
Intra quē foueas pulliculos operum
Xp̄s obūbrabit. sub pennis bruma necan
Hec poterit milu⁹ eē satban nocu⁹ (dor
Adde q̄ ex omni regionis parte subibit
Flans. pius affect⁹ flamine. carmē agens
Carmē ab intimo cordis resonare docebit.
Hāma nouū/punctis qō crucis inserit.
Cantica delectant. si talia lector abunde
Sub duplici lingua. comperies alibi
Crux ē actiuis. crux theoricis speculanda
Sorte non equali. nec oculis paribus
Martbā solicitā. ps circa plurima turbat
Dum p̄o parte sua. sola maria sedet
Ippi sunt oculi lye. claro sed ocello
Rachel. amicicior. cernere diua pōt
Viuat parte sua. queuis contenta sororuz
Alternare vices. gratia ni dederit
Gratia qō nō dat nemo feliciter audet
Gratia rara nimis mente vacare deo
Corpore vestiuit. ideo se xp̄s/vt esset
Ad diuina tibi dux via. scala status
Corde tenēs xp̄m. p sensus carnis habere
Tecum crede deum. quod satis ad meritū
Theoricos. būlis. q̄s nō dabit hic imitari
Collaudes. z erunt. premia certa tibi
Stringe crucis malū. si nō potes alta tueri
Ad patriam ducet te. ratis ecclesie
Sit theoria crucis inspectio crebra
Sufficit en sanguis pulliculis aquile
Dū crucis accubitu. rex ē/tua nard⁹ odorē
Spirat. si fuerit plantula parua calens
Impositas laudes. pri⁹ z deuot⁹ imple
Precipuū ratio vult. opus esse dei.

Ecclesie vocē. loqueris. q̄ fortior ēvim
Nescio quā dat ei qui regit ecclesiam
Psallas attente/sapienter psallere iussus
Post intende tuis. vel meditando sile
Affectus si quādo pios deuotio gustat
Ruminet/vt dū vult mandet eos notulis.
Nobiliora nimis sacre sunt vascula mēse
Sed gustata fauis mella placent xp̄ūs
Suspect⁹ sapor ē. quē nō pfert crucis arbor
Hortus z ille sacer a froneti riguus
Hēa certa crucis est. qū repente cor vno
Muratur visu. morq̄ nouus fit homo
Anxius est aliquis. curis stimulat⁹ amaris
Crux animū subeat. soluit omne malus
Erigit ad spem. lugentē solatur. z atre
Disparent tenebre. vis inimica fugit

Effugat a se tristiciā. mens leta maloꝝ
Jam meminit. que se p̄terīsse videt
Peccatis. de⁹ indulsit. quis penitet ergo
Sobria letatur iure dolore suo

Nos hz vt fedis in amoribz illaqueari
Crebro voluptates. p̄teritas recolūt
Hic loc⁹ ē. h̄ temp⁹ adest. mod⁹ ille iocosis
Dum desiderijs perfruor ipse meis
Dona crucis pl⁹ ver⁹ amor suscepta recēset
Gratus amatus se quo magis afficiat
Hic locus/ista dies/fuit hec oratio talis
Gratia quādo modis se dedit in varijs
Ergo p̄cipue satagas semper memorari
Suaues affectus quos tibi crux peperit
Affice magnete ferrū/spectare videbis
Vlscꝝ polum/tua sit mens ita fixa cruci
Mens affecta fide/xp̄o se dirigit. z spes
Erigit/amplexum porrigit verus amor
Tūc fronesis reficit/pax dicit sufficit vnit
Gloria/perficiens perficiendo cadens
Casus z occasus felix/qz semper in ortu
Permanet/z mira fit nouitate placens.
Visio non tedet recreatꝝ fruitio visi
Esurit z satur est semp edens qō habet

Dilige tota mente deū. p te patientem
Atcꝝ redemptoris īmemor esse caue
Dilige toto corde pio puroꝝ nec vllis
Errorum nebulis obtenebrare sine
Dilige tota si anima/spōtaneus vltro
Qō facias hilaris que iubet ipe deus
Fortiter ḡ deū sapiēter suauiterꝝ omni
Dilige virtute/viribus omnimodis
Sit timor vt dño sit honorꝝ deo sit amat⁹
Vt tuus est totiēs se vocat esse tuum
Ditius esse nihil poterit/q̄s ditior heres
Quā cui de summo dicere fas/meus est
Interiores se iunguntsensus deitati
Obiectum deitas cuiꝝ fit vt p̄rium
Lux ocul' splēdet quā nō loc⁹ accipit vsq̄
Attamen in nullo deficit ipsa loco
Dulcisone resonat sine rpe/spirat odorem
Aere qui nullo flabilis inseritur
Ac p̄rie cibꝫ hic reficit/qui vescit illo
Esuriet nunqꝝ non iterum sitiet

Beret in amplexu casto pberꝝ frui se
A quo diuellunt tedia nulla sui
Intr⁹es clausos a p̄te sensus/vice lingue
Expedit vt vires iussa paterna sequi
Suaue iugū/miris būliscꝝ iesus tibi fecē
Esse crucē/post se quotidie ferean
Horribz horrescis perimi serpētis iniqui
Hunc ligno fixum respice/tutus eris
Deu⁹ esse times varia p̄ ambage viarū

Crux iter ostendit. ducit t ad patriã.
Pinge thau frontẽ/ne te gladi⁹ iugulabit
Hac cruce signatus ciuis erit superũ
Bella fremũt/profer certi vexilla triumphi
Ulsis hostis eis protinus effugiat
Demonis ars t mille modis versutia tẽtat
Pinge crucem veluti fumus inanis abit
Celica lux veluti iocũda serena micaret
Mentẽ tranquilla pace frui tribuit
Anthoniũ talis augustinũq; beauit
Lux t q̃s plures desuper irradians
Cruc⁹ honore fuit adã tali q̃ ab arce
Mentis/in eterna primit⁹ inspiceret
Jole mõ pmiẽ/t carcere carnis oportet
Corporis ascensu querere vera prius
Sacra repsentat sup omnia hostis sensus
Signa vel obiecta mystica dona crucis
Est foris/est intus/virtutũ regula/libro
Christi pendentis sanguine scripta suo
Est mod⁹ hic oĩs diuin⁹ scriptus amoris
Cartam nõ aliam quere necessariam
Cesses iã petere spõso pia mẽs ab amico
Pascit vbi vel vbi meridie recubet?
Ecce crucẽ cerne/ neq; sic vaga p⁹ alienos
Custodes pecor. nec malus error agat
Edos despiciat fedos. fictosq; sodales
Dic christo pastor tu mihi solus eris
Finis legis amor christi de corde sereno
Dũ bene ꝓscia mens/dum neq; ficta fides
Christ⁹ hõ de⁹ ẽ hũc ergo time sua seruans
Jussa. pio corde. facita/saluus eris
Finit editũ p cancellariũ in die beati luce:
Anno. M. cccc. xxviij. lugduni.

Carminũ suorũ ho

nesta defensio decan ata lugduni vic. xij. dies ante vite consummationẽ.

Vdit liuor edax vt mea carmĩa
Despexit/nitida veste carent/ait
Nec pulcris facies picta coloribꝫ
Vox est rauca sonans parum
Ornatus varios si meretricula
Nil virtutis habens nec solidũ bonuꝫ
Querit/q̃s stupor ẽ. sat sibi si placet
Fallax/alliciens procos
Fucatos oculos hec stibio gerit
Comit cesariem/lubrica conspici
Assuescit placidis blanda/peax/vaga
Quos prostituit enecat
Ast matrona grauis/casta/pudicaq;
Cui natiuus adest color/t decus
Ut prosit satagit seria moribꝫ
Sponso quod placeat studet
Totam composuit cũcta modestia
Cultũ nec pretium nent famule simul
Linum lanas ve non petit extra
Sollers artifica manu
Non nequam petulans/subdola/fractaq;
Vox/sed suaue sonat cui rigidus tonꝰ
Uiuax ex oculis celica lux micat
Sancta prole beatior
Frugi mensa sibi/splendida/sobria
In qua psalterio rex dauid insonat
Hymnos imparibꝫ quos muneris ligat
Hetris carmen amicius
Carmen tale cano sit peul etbnica
Hedax musa strepat bis quibꝫ est venus
Aut mars delicie/vanaq; numina
Noster solus amor iesus. Jesus

Anagogicũ de ver

bo t hymno glie doctoris ꝓsolatorij Magistri Johis de Gerson Cancellarij parisiẽ. Lugduni editum.

Gloria i excelsis deo pri t filio t spũisctõ. Nihil ei põt apri⁹ A pferri volẽtibꝫ nobis de ꝓbo t hymno glie ꝑmonẽ mysticũ vl' anagogicũ facere i noie pris t filij t spũsci. Et q; sapia mittit ãcillas suas vocare ad arcẽ quã diuin⁹ dionysi⁹ vocat mystico⁹ rũ eloq̃or supincognitũ supsplẽdẽtẽ t subtilissimũ ꝓticẽ. Incipiam⁹ velut ab ifima sapie ãcilla q̃ ẽ grãmatica ꝓsupponẽtes ex ea. q̃ ꝑm nois interpratões glia ẽ q̃si clara scz cũ laude vl' honore noticia. est ãt honor exhibitio reuerẽtie in signũ virtutis. soli aũt deo honor tvt⁹. Presupponam⁹ insup ab eadẽ ãcilla sapie vocãtis ad arcẽ. q̃ tres sũt grad⁹ noticie glioſi dei videlicet positiuus ꝓpatiu⁹ t suplatiu⁹. Et h̃ aliter t aliter ꝑm duplicẽ statũ quor. vn⁹ est viator. Alt⁹ cõprhensor. put infra patebit deducẽdo/put in sup ꝑm hos grad⁹ positiuũ Compatiuũ Suplatiuũ. clare patet verbũ glie. Primo ꝑm mysteriũ regni dei. Deinde ꝑm mysteriũ fidei. Rursus ꝑm gloriam dei eterni. Ulterius deniq; multipliciter ꝑm tempus et locũ t modũ beneplaciti tui deus. lacando in verbo tuo rete verborum nostrorum. Gloria patri cũ filio t spiritusancto tanquã clara noticia. et lux lucet in tenebris t tenebre eam nõ cõprehenderũt. Est autem triplex tenebra. Una culpe. Alia pene seu miserie. Tertia defectibilitatis nature. Prima in peccatoribus. Altera in viatoribus

Lugduni qualē. plurimū orbis habet
Et ad explū. strictim crucis. acta repone.
Que videas oculis. corde vel ore legas
Nidul⁹ esto tu⁹ crux. tutus. pulcer amenus
Intra quē foueas pulliculos operum
Xp̄s obūbrabit. sub pennis bruma necari
Nec poterit milu⁹ eē satban nocu⁹ (dor
Adde q̄ ex omni regionis parte subibit
Flans. pius affect⁹ flamine. carmē agens
Carmē ab intimo cordis resonare docebit.
Hāma nouū/puncris qō crucis inserit.
Cantica delectant. si talia lector abunde
Sub duplici lingua. comperies alibi
Crux ē actiuis. crux theoricis speculanda
Sorte non equali. nec oculis paribus
Marthā solicitā. ps circa plurima turbat
Dum p̄o parte sua. sola maria sedet
Ippi sunt oculi lye. claro sed ocello
Rachel. amicicior. cernere diua pōt
Viuat parte sua. queuis contenta sororuz
Alternare vices. gratia ni dederit
Gratia qō nō dat nemo feliciter audet
Gratia rara nimis mente vacare deo
Corpore vestiuit. ideo se xp̄s/vt esset
Ad diuina tibi dux via. scala status
Corde tenēs xp̄m. p sensus carnis habere
Tecum crede deum. quod satis ad meritū
Theoricos. hūilis. q̄s nō dat hic imitari
Collaudes. z erunt. premia certa tibi
Stringe crucis malū. si nō potes alta tueri
Ad patriam ducet te. ratis ecclesie
Sit theoria crucis inspectio crebra
Sufficit en sanguis pulliculis aquile
Dū crucis accubitu. rex ē/tua nard⁹ odorē
Spirat. si fuerit plantula parua calens
Impositas laudes. p̄i⁹ z deuoti⁹ imple
Precipuū ratio vult. opus esse dei.

Ecclesie vocē. loqueris. q̄ fortior ēvim
Nescio quā dat ei qui regit ecclesiam
Psallas attente/sapienter psallere iussus
Post intende tuis. vel meditando sile
Affectus si quādo pios deuotio gustat
Ruminet/vt dū vult mandet eos notulis.
Nobiliora nimis sacre sunt vascula mēse
Sed gustata fauis mella placent. p̄ris
Suspect⁹ sapor ē. quē nō. p̄fert crucis arbor
Ortus z ille sacer a froneſi riguus
Bīa certa crucis est. qū repente cor vno
Mutatur visu. morq̄ nouus fit homo
Anxius est aliquis. curis stimulat⁹ amaris
Crux animū subeat. solui k omne maluz
Erigit ad spem. lugentē solatur. z atre
Disparent tenebre. vis inimica fugit

Effugat a se tristiciā. mens leta maloz
Jam meminit. que se p̄terijsse videt
Peccatis. de⁹ indulsit. quis penitet ergo
Sobria letatur iure dolore suo

Nos bz vt fedis in amoribz illaqueari
Crebro voluptates. p̄teritas recolūt
Hic loc⁹ ē. ℞ temp⁹ adest. mod⁹ ille iocosis
Dum desiderijs perfruor ipse meis
Dona crucis pl⁹ ver⁹ amor suscepta recēset
Gratus amatus se quo magis afficiat
Hic locus/ista dies/fuit hec oratio talis
Gratia quādo modis se dedit in varijs
Ergo p̄cipue satagas semper memorari
Suaues affectus quos tibi crux peperit
Affice magnete ferrū/spectare videbis
Usq̄ polum/tua sit mens ita fixa cruci
Mens affecta fide/xp̄o se dirigit. z spes
Erigit/amplexum porrigit verus amor
Tūc fronesis reficit/pax dicit sufficit vnit
Gloria/perficiens perficiendo cadens
Casus z occasus felix/q̄ semper in ortu
Permanet/z mira fit nouitate placens.
Visio non tedet recreatq̄ fruitio visi
Esurit z satur est semp edens qō habet

Dilige tota mente deū. p te patientem
Arcq̄ redemptoris imemor esse caue
Dilige toto corde pio puroq̄ nec vllis
Errorum nebulis obtenebrare fine
Dilige tota sic anima/spōtaneus vltro
Qō facias hilaris que iuberi p̄e deus
Fortiter ḡ deū sapiēter suauiterq̄ omni
Dilige virtute/viribus omnimodis
Sit timor vt dño sit bonorq̄ deo sit amat⁹
Ut tuus est toties se vocat esse tuum
Ditius esse nihil poterit/q̄s ditior heres
Quā cui de summo dicere fas/meus est
Interiores se iunguntsensus deitati
Obiectum deitas cuiq̄ fit vt p̄rium
Lux oculi splēdet quā nō loc⁹ accipit vsq̄
Attamen in nullo deficit ipsa loco
Dulcisone resonat sine tpe/spirat odorem
Aere qui nullo flabilis inseritur
Ac p̄rie cibo hic reficit/qui vescit illo
Esuriet nunq̄ non iterum sitiet

Beret i amplexu casto p̄beroq̄ frui se
A quo diuellunt tedia nulla sui
Interiores clausos aperit sensus/vice lingue
Expedit vt vires iussa paterna sequi
Suaue iugū/miris hūlisq̄ iesus tibi fiet
Esse crucē/post se quotidie ferram
Horribo horrescis perimi serpētis iniqui
Nunc ligno fixum respice/tutus eris
Deu⁹ esse times varia⁹ ambage viarū

Crux iter ostendit. ducit ꝛ ad patriã.
Pinge thau frontẽ/ne te gladi⁹ iugulabit
Hac cruce signatus ciuis erit superũ
Bella fremũt/profer certi vexilla triumphi
Visis hostis eis protinus effugiat
Demonis ars ꝛ mille modis versutia tẽtat
Pinge crucem veluti fumus inanis abit
Celica lux veluti iocũda serena micaret
Mentẽ tranquilla pace frui tribuit
Anthoniũ talis augustinũq; beauit
Lux ꝛ q̃s plures desuper irradians
Cruc⁹ honore fuit adã tali q̃ ab arce
Mentis/in eterna primit⁹ inspiceret
Nole mõ pmĩt/ꝛ carcere carnis oportet
Corporis ascensu querere vera prius
Sacra repsentat sup omnia hostis sensus
Signa vel obiecta mystica dona crucis
Est foris/est intus/virtutũ regula/libro
Christi pendentis sanguine scripta suo
Est mod⁹ hic ois diuin⁹ scriptus amoris
Cartam nõ aliam quere necessariam
Cesses iã petere spõso pia mẽs ab amico
Pascit vbi vel vbi meridie recubet?
Ecce crucẽ cerne/ neq; sic vaga p⁹ alienos
Custodes pecor. nec malus error agat
Edos despiciat fedos. fictosq; sodales
Hic christo pastor tu mihi solus eris
Finis legis amor christi de corde sereno
Dũ bene pscia mens/dum neq; ficta fides
Christ⁹ võ de⁹ ẽ hũc ergo time sua seruans
Iussa. pio corde. fac ita/saluus eris
Finit editũ p cancellariũ in die beati luce:
Anno. M. cccc. xxviij. lugduni.

Carminũ suorũ ho

nesta defensio decan ata lugduni vic. xij. dies ante vite consummationẽ.

Vidit liuor edax vt mea carmĩa
Despexit/nitida veste carent/ait
Nec pulcris facies picta coloribꝫ
Vox est rauca sonans parum
Ornatus varios si meretricula
Nil virtutis habens nec solidũ bonuꝫ
Querit/q̃s stupor ẽ. sat sibi si placet
Fallax/alliciens procos
Fucatos oculos hec stibio gerit
Comit cesariem/lubrica conspicĩ
Assuescit placidis blanda/peax/vaga
Quos prostituit enecat
Ast matrona grauis/casta/pudicaq;
Cui natiuus adest color/ꝛ decus
Vt prosit satagit seria moribꝫ
Sponso quod placeat studet
Totam composuit cecta modestia
Cultũ nec pprium nec famule simul
Linum lanas ve non perit extra
Sollers artifica manu
Non nequam petulans/subdola/fractaq;
Vox/sed suaue sonat cui rigidus ton⁹
Viuax ex oculis celica lux micat
Sancta prole beatior
Frugi mensa sibi/splendida/sobria
In qua psalterio rex dauid insonat
Hymnos imparibꝫ quos muneris ligat
Petris carmen amicius
Carmen tale cano sit paul erbnica
Pedax musa strepat bis quibꝫ est venus
Aut mars delicie/vanaq; numina
Noster solus amor iesus. Jesus

Anagogicũ de ver

bo ꝛ hymno glie doctoris ꝑsolatorij. Magistri Johis de Gerson Cancellarij parisiẽ. Lugduni editum.

Gloria i excelsis deo pri ꝛ filio ꝛ spũsctõ. Nihil ei põt apti⁹ A
pferri volẽtib⁹ nobis de vbo ꝛ hymno glie ꝫmonẽ mysticũ vl' anagogicũ facere i noie pris ꝛ filij ꝛ spũs scti. Et q; sapia mittit ãcillas suas vocare ad arcẽ quã diuin⁹ dionysi⁹ vocat mysticoꝝ rũ eloquioꝝ sup incognitũ supsplẽdẽtẽ ꝛ subtilissimũ vticẽ. Incipiam⁹ velut ab ifima sapie ãcilla q̃ ẽ grãmatica psupponẽtes ex ea. q; ꝫm nois interpratõez glia ẽ q̃si clara scz cũ laude vl' honore noticia. est ãt honor exhibitio reuerẽtie in signũ vtutis. soli aũt deo honor dr⁹. Presupponam⁹ insup ab eadẽ ãcilla sapie vocãtis ad arcẽ. q; tres sũt grad⁹ noticie gliosi dei videlicet positiuus ꝓpatiu⁹ ꝛ suplatiu⁹. Et ß aliter ꝛ aliter ꝫm duplicẽ statũ quoꝝ vn⁹ est viatoꝝ. Ali⁹ cõprehensoꝝ. put infra patebit deducẽdo/put in sup ꝫm hos grad⁹ positiuũ Compatiui suplatiuũ. clare patet verbũ glie. Primo ꝫm mysteriũ regni dei. Deinde ꝫm mysteriũ fidei. Rursus ꝫm gloriam dei eterni. Ulterius denicq; multipliciter ꝫm tempus et locũ ꝛ modũ beneplaciti tui deus. lapidando in verbo tuo rete verboꝝ nostroꝝ.

Gloria patri cũ filio ꝛ spiritusancto tanquã clara noticia. et lux lucet in tenebris ꝛ tenebre eam nõ cõprehenderũt. Est autez triplex tenebra. Una culpe. Alia pene seu miserie. Tertia defectibilitatis nature. Prima in peccatoribus. Altera in viatoribus

post peccatū. Tertia in oīby etiā beatis ci/
tra deū. Gloria aūt deo ō suplatiuo gradu
t vertice sublimissima t supincognita qui
est pelag⁹ entis infinitū qui habitat lucē in
accessibilē cui soli honor t gloria. Cui so/
li debet exhibitio supma reuerētie i signū
virtutis infinite. Sufficiunt intellectuali
creature duo grad⁹ cognitōis diuine q̄ sūt
positiu⁹ t cōparatiu⁹. Tertius vo suplatiu⁹
in quadā caligine t silentio veneret. Scia
tur deniq; q lux in tenebris lucet t tenebre
eā nō cōprehēderūt. quēadmodū triplices
sunt modi tenebraꝝ. Unus culpe Alⁱ⁹ pe
ne seu miserie. Tertⁱ⁹ defectibilitatis nate
In peccatoribꝫ prime. In viatoribꝫ scōe.
In omnibꝫ creaturis etiam beatis tertie.
Quāobrē ꝯcludim⁹ cū sapiente q oīs per/
scrutator maiestatis. alius a spūsancto qui
etiā pscrutat pfunda dei. opprimet a glia.
peccator infeliciter. viator bon⁹ salubriter
ꝯprehēsor vel apprehēsor in pria feliciter.
¶ Gloria pri cū filio t spūsancto. fm my/
steriū regni dei describi pōt q est noticia p
ignorantiā habita fm vnionē supra mētē
hoc ē explse dionysij quā possum⁹ sub alijs
verbis tradere q est vnio defectiua vel de/
fectio vnitiua in cognitōe t amore dei. sic
est enī defectio vnitiua in volūtate sicut in
intellectu. Circa qō attēdendū iuxta tripli
cem gradū ꝯparationis grāmaticalis in me/
taphora fundatuꝫ q defectio seu priuatio
vel tales termini dicentes negatōeꝫ in hac
materia nō accipiunt nisi put negāt vel p/
uant gradum suplatiuū vel simplr sicut in
beatis vel respectu cognitōis vel fruitōis
glorie p statu vie. Alioqn manifesta esset
ꝯtradictio neq; diceret plus aīa cognosce/
re p eā q̄ lapis aut asinus. ꝓterea nō dici/
mus q sit defectio solū. sed q ē vnitiua de/
fectio vel vnio defectiua ¶ Gloria pri cuꝫ
¶B filio t spūsancto. ꝓexigit hoīem esse fidelez
xp̄ianū. huⁱ⁹ signū est q diuin⁹ Dionysius
incipit hāc noticiā p oīoem ad beatissimā
trinitatē. Trinitas inqt supessential' t sup
de⁹ t supoptime xp̄iano⁹ inspector theoso
phie dirige nos ꝛc. Notet in primis. invo
catio trinitatis cuⁱ⁹ nō habet in via cogni
tio nisi p fidē saltē. nō p gloriā. Est igitur
hec noticia t invocatio nō ad sensum sicut
cōstat nō ad imaginatōeꝫ nō ad intellectū
viatoris. Est igit p fidei mysteriū. ¶ Gl'ia
pri cū filio t spūsancto fm mysterium iure
vocat theosophia xp̄ianoꝝ accōmodatⁱ⁹,
q̄ theologia. Theosophia siquidē ꝛ ma/
gis a sapore dei q̄ a logos qō est sermo vñ
theosophia noīat q̄si sapor dei. hoc vidit
qui dixit sapiam esse fm nomē suū q̄si sapi
dam sciam. Tribuit igit diuin⁹ Dionysi⁹
magisteriū huⁱ⁹ theosophie ipi beatissime
trinitati vocans eā inspectorē theosophie
xp̄ianoꝝ. Ubi enī amor ibi oculus t inspe
ctio. Prouenit aūt ex amore dei benigne
inspitieī xp̄ianos cognitio fm mysteriuꝫ
que est vnitiua defectio. ꝓterea primo ca/
pitulo in lra post oīoem ad deū t exhorta/
tionē ad thymotheū sic ait. Hic autē vide
quomō nemo indoctoꝝ auscultat ꝛc. vo/
cat indoctos/paganos idolatras et phos
imaginañ sua scia deuꝫ posse ꝯprehendi qui
tamē posuit tenebras latibulū ei⁹. ¶ Glo/
ria pri cū filio t spūsancto. scōm mysteriuꝫ
fidei in viatoribꝫ pōt dicere negationē seu
priuationē cognitōis dei fm duplicē gra/
dum suplatiuū t hoc vel simplr sicut i bea
tis vel fm q̄d t ꝯparatiue respectu trīm modo
theosophie beatoꝝ. qui p mysterium fidei
nō cognoscunt. Notat aūt ista negatio seu
priuatio vel defectio p hāc ꝓpositōem sup
exemplū statim in primis triby adiectionis
additis ad hoc substātiuū trinitas. q̄ sunt
supessentialis supdeus supoptime. fm tria
que appropriant trinitati. Essentia vl' vni
tas quo ad prem. puida deitas quo ad fili
um t optima deitas quo ad spūsanctum.
Constat itaq; q si essentia deitas et boni/
tas accipiant fm gradus cognitōis dei p/
mos. Positiuū scz t ꝯparatiuū. cōpetit via/
toribꝫ talis cognitio. sed nō in suplatiuo g̃
du qui est positiu⁹ t ꝯparatiu⁹ in beatis quā
to minus suplatiuū dei gradū simpliciter
ꝓprehēdit. ¶ Gloria pri cū filio t spūsan/
cto scōm mysteriū regni dei vbi videt nu/
de t clarissime de⁹. Hec tria vocabula sup/
essentialis supdeus et supoptime nequeūt
negare seu priuare suplatiuū gradū cogni
tionis vie sed suplatiuū gradum cognitio
nis patrie. Quis autē sit iste gradus patet
ex iam dictis. Patet insup verus intellect⁹
et ꝯcordia grecoꝝ t latinoꝝ si cuꝫ veritate
p̄dictoꝝ iudicent. latini sana tradentes et
diffinientes q deus in patria clare videt t
nude nō in theophanijs solis. vel sacr' sim
bolis intelligunt quo ad gradus positiuū
et cōparatiuū glorie. Greci vero ponūt dum
aiunt deū non videri cuꝫ beato Dionysio
in theologia mystica primo capitulo lra f.

referendo ad gradū suplatiuū simpl'r vt ī patria vel fm q̄d vt in via. Jn q̄ re cōi lege impossibile est videre diuinū radiū: ni si sacris symbolis circūuolutū. vel circūuelatū vl'circūtectū. sicut in exēplo sensibili lumē celi videre nō p̄t ab oculo corpali: si nō sit admixtū coloribꝫ vel colorē spēbꝫ.

¶ Gloria p̄ri cū filio ⁊ spūsc̄o. Secūm mysteriū tā fidei in via q̄z regni dei nō patū elucidaf p̄ tradtionē hāc scolasticā q̄uis efficere neq̄at vnionē reflectiuā seu mysticam. Rō p̄ntissima est vitatio erroris ⁊ cōfusionis imo ⁊ irrisiōis apō impios ⁊ ariidos in lege rei. Signū h⁹ est q̄ hoies reuotioni traditi ⁊ vmētes se vel vnire putātes cū deo pluries explicauerūt suas reuotiones veras aut fictas p̄ errores hereticales ⁊ insanos. Confessi alīq magis sobrie cognitionē hanc iustitiā deceri nō posse p̄ scolasticā quo ad explicatōem doctrinalē Prohibuit idcirco eos a conatu vel studio impossibilitas estimata cognoscēdi. Hūc xo doctrinalis fm termios clarissimos et vsitatos pala facta est traditio sine xpo inuolucro. adeo q̄ nec apō p̄fianos idiotas. relinquit vlla cōtradictiōis seu repugnātie nebula. Tracz si q̄ra a fidelī xpiano. nunq̄d p̄t aliq̄s vel ī via vel in p̄ria cognoscere vel amare deū in rāto ⁊ excellenti gradu sicut ipe cognoscit ⁊ amat seipm? Nōne p̄tin⁹ tñ debit q̄ nihil p̄t equari deo in cognitiōe vel amore. Si rursus inq̄rit p̄t ne hoies tā viatores q̄z bti cognoscere deū ⁊ amare multis modis? Fidel'hmōi nō cunctabit affirmatiuū dare tñsum de vtroq̄z statu suo mō.

¶ Glia p̄ri cū filio: et spūsc̄o. cognoscit hic in via q̄uor mōis fm quos dicit Dyonisi⁹ ca. iij. de mystica tlxologia. tlxologiā se q̄druplicē dedisse Vnā p̄riā de diuis caracteribꝫ. i. psonis affirmatiue vt de incarnatiōe xpi ⁊ hāc nō hēm⁹ Alterā de diuinis scripsit noib⁹ fm eēntiā diuisatis. Et hec apud nos dicta est de diuis noibꝫ. Sub hac tlxologia p̄ria otinet tertia ps de substātijs spūalibus sic de celesti hierarchia ⁊ ecclīastica. Tertiā tlxologiā noiat symbolicā q̄ caremus nisi q⁹ in locis plūmis tangit multa de symbolis hec est fīlitudinibꝫ translatis ad deū. Quartā nomiat mysticā circa quā nūc insistim⁹. Deniq̄z notat. c. eo. iij. ⁊ cōsequēt in. iij. ⁊. v. ⁊ eplis ad gayū. ⁊. c. vij. de diuis noib⁹ p̄sideratōes aliq̄s huic tlxologie mystice p̄texētes. Una ē q̄ oportz eam esse breuissimā imo nō fm breue ser monē. sz fmōis defectū sicut in silentio et caligine ⁊ ocio. ⁊ in hoc casu supintellectu p̄ defectū notationis hoc ibi. Ponit p̄sideratiōnē alterā q̄ p̄cedendū est in ablatōibus seu negatōib⁹ ab inferioribꝫ ad sūma q̄uis fiat p̄cessus oppositō mō p̄ tlxologias alteras positiue p̄cedendū. Cām redditur in tertio māifeste. qm magis ē vita et bonitas q̄z aer ⁊ lapis ⁊ magis nō crapule et manie nō dici ⁊ intelligi. Tertia p̄sideratio est ad intelligēdum difficillima fm formā xpi. sed facillima si p̄missi grad⁹ cōparationis notent. Dicit enī in fine. c. vltimo q̄ neq̄z est ei⁹ vniuersal'r positio: neq̄z ablatio. sed eor q̄ post eā sūt positōes et ablatōes facientes ipsam neq̄z auferum⁹ neq̄z ponim⁹. Vocat preterea cognitōz istā esse suplucentē caliginē i obscurissimo qō est supmanifestissimū. Cōsonat hec sīlia xpi philosophi dicētis q̄ māifestissima nāe sunt occultissima nobis. Si xo fiat cōparatio ad nrām cognitionē tñmō cōsiderabis p̄ distinctiōez triplicis grad⁹ cōparatiōis. Deniq̄z ñ est hic p̄dictio. q⁹ cū deus est sup oē ens ⁊ nō ens. ly nō ens nō refertur ad purū ens: qō est ds. q⁹ tūc eēt aperta cōtradictio. sz referf ad modū cognitiōis q̄ creata p̄t cognoscere ens qōcūq̄z. quia nō nisi finito gradu p̄ quo sit xpi seq̄ns.

¶ Glia p̄ri cū fi. ⁊ spūsc̄o. fm mysteriū fidei in via. imo ⁊ regni dei in p̄ria cognoscit p̄ ablationē seu negatōz vel p̄uaricationē. aut defectōem ab oi eo qō est ens vel nō ens ad gradū suplatiuū referendo. Rō. q⁹ sicut ds sibi soli fm hunc gradū cognoscit ee ita sibi soli cōuenit fm hūc gradum p̄fecte cognoscere q̄d ē nō esse. Qm̄ oppositoz eadē est disciplina fm phm̄. p̄terea nēo p̄fecte cognoscit ñ ens simplr nisi p̄cipiat p̄fecte q̄d est ens simplr. hoc aūt sol⁹ deus ipse de seipso nouit. Dicit g̃ sua cognitio mystica esse sup oīe ens ⁊ ñ ens vñ ⁊ in p̄ma epla ad gatū si quis ⁊c. inq̄t videns deū intellectū qō vidit nō ipsum p̄texistē est. sz quiddā eoz ab ipso existentiū ⁊ cognitoz. Ipse aūt sup animū et essentiā supercollocat vl'r nō cognoscendo neq̄z videndo cognoscit et ipsa fm qō melius p̄fectissima ignorātia scientia est eius sup oīa cognita. lxcelle. Constat itaq̄z q̄ ista māifestā includūt ⁊ nō intelligibilez

ac

cōtradictōem si nō sit adaptatio concors scōm tres grad⁹ ꝓpatiōis ꝗs ancilla theologie grāmatica nob tradit dictis mōis.

Secunda partitio.

¶ Verbū glie scōm mysteriū fidei sed pi⁹ apte ⁊ efficaci⁹ p̄ dignā eucharistie p̄ceptōez spūalē ꝗz p̄ hūanā industriā. Itaqz dns nr ihesus xps e⁹ spūs reuelat mysteria. dixit int̄ cetera lz euāgelia non explicēt postꝙ p̄misit. hic est calix sanguis mei. mysteriū inqt fidei qđ p vobis effūdet. Expt⁹ hāc efficaciā fuerat ꝑ credo sepe btissim⁹ dionisi⁹ q p⁹ nimia tormēta positus in carcere sacr istō mysteriū celebrauit. cui visibilr astitit dns nr ihesus xps cū mltudie āgelor ⁊ seipz tradidit sacramtalr eidē be. Dionisio dicēs. Accipe hoc carte me⁹. qđ mor cōpletu tibi vna cuz p̄re meo. mecū ei est maxia merces tua. et his q̄ audierint salus in regno meo. Subiunxit ⁊ p̄ quibuscūqz petieris impetrabis. Obsecram⁹ igit te dionisi benignissime vt nob impetres reseratōz mystice theologie tue q̄ntū expedit saluti nre. Si enī volūtate hūana nō allata ēaliqñ ꝓphetia dicēte petro. q̄ntumlt hec mystica theologia seu potiꝰ theosophia quā a ꝓscio secretor⁹ paulo didicisse putat⁹. D dyonisi coopante spūsctō in xto glie ¶ Verbū glorie qđ est magnū pietatis sacr̄m / qđ mānifestū est in carne. viuificatū ē in spū ⁊ assūptū ē i gla quotidie p̄ntialr celebrāt in sacro corpis ⁊ sanguis qđ ē mysteriū fidei. Fides igit dirigit nos ad mysticas visiōes. Spes erigit Caritas porrigit ⁊ attrigit. Deiñ sapia reficit Pax sufficit. Ollā pficit / scm Iheri⁹ ducēda ¶ Verbū glie scōz mysteriū fidei in eucharistie sacro nos induat ad gloriā mysteriorꝰ dei. qñ mānifestat nob in carne nra p̄ sensus corpales exteri⁹ ⁊ interi⁹ dū sub sctis simbol⁹ dat se xps palpabilē oscula bilē māducabilē imaginabilē. Justificat aūt in spū nro p̄ illapsum spūscī q̄ diffundit in cor nr̄m. Et sic vnū est corp⁹ vez qđ est res h⁹ sacr̄i ⁊ signū corpis mystici qđ ē vnū in eodē corpe ⁊ eodē spū xps. Superest tandē q̄ assumat in gla spūs nr. cuius interim vita nra abscōdita sit cū xpo in deo Oz cū appuerit xps vita nra. tūc ⁊ nos apparebim⁹ cū ipo in gloria ¶ Verbū glorie dū in hoc sacro nob mānifestat in carne dū iustificat in spū. nūc etiā ⁊ hic p̄ntialr assumit in gloria. obmittamus interea de tro gloriosas cognitōes q̄ p affirmatōes fiūt de q̄lr ē triplex theologia. sic notatuz ē ex dionisio vna ꝓsideratōe p̄cedēte veniam⁹ ad q̄rtā q̄ fit p oīm ablatōem ⁊ oñdamus quēadmodū fides erigit ad illā. Dimissis itaqz duobz gradibz cognitōis dei positiuo et ꝓpatiuo fides relinq̄tur i pura caligie quo ad gradū suplatiū respectū p̄ie. Qz si q̄raz a fide Ad qđ dirigit spūs nostr⁹? Rndebit ad caliginē. Sil⁹ duz q̄raz a spe ad qđ erigit? Rndebit ad caliginē. Porro si q̄raz a caritate. Cui se porrigit? Quid attingit? Cui se viuit? Rndebit ad caligiez Deniqz p̄seqndo si fiat inq̄sitio. Quid est illa caligo? Quid q̄so p̄bt rndere. nisi q̄ ē cognitiōis priuatio ⁊ amoz defectio. Ar geat aliqs vltr⁹ p̄rens. Quō p̄bt hec fieri? Num caligo ē dns nr. Num qđ negatō p̄bt esse affirmatio? Num qđ ignorātia p̄bt esse scia? Num qđ vnio fit ad nihilū. q̄ caligo qđ est nisi priuatio? Profecto rndere potuer⁹t. fides spes ⁊ caritas. q̄ñ tā agunt qz agunt. Et a q̄ agunt? Certe ab ipo deo q̄ caliginē inhabitat ⁊ lucē inaccessibilē. nō vtiqz simplr. sz in suo gradu supmo. q̄ est supincognit⁹ ⁊ suplucēs ⁊ sublimissim⁹ verter ad quā nos dirigi orat dionisi⁹. Invocās trinitatē supessentialē sup vū ⁊ supoptimū xp̄ianor⁹ inspectorē ⁊ theosophie cū reliqs seqntilr in textu. hunc textū exp̄dit repetēdo rumiare ꝓpterea iunget⁹ posteri⁹ ad anagogicū nostr⁹. hoc de hymno glorie.

¶ Verbū glie scm mysteriū fidei qz supergredit duplicē gradū cognitōis glie vel positiuū ⁊ ꝓpatū in q̄ se meditātes ⁊ ptemplantes exercēt tā cognitine qz dilectine deficit totalr in se ⁊ recidit sup eū q̄ p simplicitatē ⁊ infinitū ē sub se. et p maiestatē in ifinitū supza se. Cōstat āt hmōi casū vel excessiuz causari nō posse nisi ab infinita virtute. Est igit sūma defectio sūma defectio de q̄ xps venite ad me oēs q̄ laboratis et onerati estis ⁊ ego reficiā vos. Qualit aūt p̄t spūs rōnalis ⁊ laboriās ⁊ onerat⁹ p⁹ venire ad vū xp̄m qz abiiciēdo nedū laborem suuz nedū op⁹ p̄priū vel alienū si deserendo semetipm. Quid stas inqt Aug⁹. et qđ nō stas. dū in te stas. Proijce in vū et suscipiet te. Et grego. Nisi qs a seipso deficiat ad eū q̄ sup ipm ē nō appropinqt. Nec valet apprehendere. qđ supza ipm est nisi sciat mactare qđ ē. Faciliter autez ista

dicunt. faciliter ꝛ credunt a fidelib⁹ sed p intelligentiã experiri hoc op⁹ hic labor est imo plane nec iã opus nec labor. sed actio spũficti fm tps ꝛ locũ et modũ bñplaciti sui in multitudine mie sue ¶ Uerbũ glie fm fidei mysteriũ duz agit vt cõnalis aĩa reserat se ꝛ ossa sua. ꝓingit vt eadẽ etiam se p negationes gradatim exerceat. Exẽ pli gra in eucharistie sacro qõ ẽ mysteriũ fidei recogitat fidelis aĩa dũ videt accidẽ tia panis ꝛ vini. Est hic verus tu⁹. nõ inq̃t sed ꝓtinet pñtialiter corp⁹ hoc ꝛ sanguinẽ mei. Deifi subiũgit. Corp⁹ hoc verus ꝛ sanguis dñi mei tui. nũquid est ve⁹ tuus. fi inquit. sed vnunt dño deo tuo. Significant etiã corp⁹ ecclesie mysticũ/qõ vnifi cat ab vno spũ dñi mei. vnũ corpus et vnus spũs ait ap̃ls. Subifert si corp⁹ hoc mysticũ eũ corpe vero/ sit dñs ve⁹ suus: Al tior inq̃t est dñs de⁹ me⁹ qz nec materialis est nec finit⁹ nec tpalis/ neq; fm carnẽ/ ne q; scm spm̃ cognoscibilis est hic in mate state sua. Sic fit tandẽ vt deficiat a seip sa p cognitõis defectũ. ꝛ suscipiat a spiritu christi p dilectõis illapsum. Remanẽt autẽ qstiones difficiles. An scz cõnalis aĩa sub tali gradu suplatio cõstituto sentit aliq̃d Si agit aliquid: Si meret aliq̃d: Si dili git aliq̃d ꝛ Si nouũ sp fiat ꝛ supnaturale miraculũ. Rursus q̃lis est defitia talis de fectiõis vel abnegatõis in via vel in pria qz blasphemũ videt dicere ignorantiã eẽ in patria. qz nec aĩma xpi illã hũit in via. Rñdeam⁹ ad singula. ꝓiungẽtes alpha cũ o. initiũ scz creatõis cũ fine glorificatõis ¶ Uerbũ glorie fm mysteriũ fidei nostre trahit hoc fm formatũ esse ad imaginẽ et si militudinẽ dei. Un ꝛ ap̃ls dic̃ q⁹ vir ẽ ima go ꝛ gloria dei. in hoc aũt nõ est distinctio viri ꝛ mulieris. Cõsiderem⁹ hãc imaginez similitudinẽ ꝛ gloriã dei in prima creatõe sua. Considerem⁹ in ea eẽntiã suã fecũdã qua p mẽoriã capax est dei. et p intelligẽ tiã ꝛ voluntatẽ ꝓceps ei⁹ esse pt. Quid aũt est aliud ipa capacitas ꝛ ista ꝓceptibi litas nisi q̃dã impssio prime ꝛ eterne vni tatis/ veritatis ꝛ bõitatis/ put aĩa naturali ter ex impssiõe prima ꝛ figurat ꝛ eo aptat beatissime trinitati in mẽorando/ cogno scendo et amãdo suũ principiũ efficiẽs ex emplãs ꝛ finiẽs. Dicit aũt aĩa rõalis fm hec tria naturaliter agi vt meminerit dei fm impssionẽ primã vt insup cognoscat eũ et diligat indelibili ꝛ figuratõe ad suũ prin cipiũ effectiuũ exẽplatiuũ. ¶ Quocirca vo cabit hec vitalis opatio vel actio aptitudi nalis respectu dei naturaliter reformis sim plex ꝛ quieta q̃ deleri nõ pt etiã in dãnat vt naturalis ẽ. qz naturalia in eis dicẽte dño mansio remanẽt splendida. cuius in malis fi nẽ sicut ꝛ in abusu resplendeãt ¶ Uerbũ F glorie fm mysteriũ fidei nre tradit hoiem reformatũ esse in baptismo p grãm. infu sionẽq; virtutũ hitualiũ ꝛ est hec reforma tio veluti q̃dã supduductio colo⁹ reformi um ad limiamẽta naturalis imaginis ꝛ similitu dinis. Est insup tante pulcritudis ꝛ vecu tis vt reddat aĩam deo placitã gratã ꝛ acce ptabilẽ. adeo q⁹ si migret statim a corpore spũs mox stola glorie vestrat. Est aũt hec vita gre spũalis ꝛ hitualis operatio super naturaliter reformis ꝛ simplex ꝛ q̃eta ꝓfici ens ꝛ ornãs similitudinẽ ꝛ gloriam create cõnalis aie. Transeam⁹ mediã vitã pegri natõis ista⁹ q̃ est vtiq; discõtinua multi plex ꝛ inq̃eta ꝛ veniam⁹ ad vitã glorie q̃ p ficiendo vitã nature ꝛ gre ꝓformat ad illas est cõtinua simplicissima. quietissima et eterna. Cõcludam⁹ igit q⁹ q̃ntũ vita pere grinatõis gre ꝓformat imitio creatõis ꝛ recreatõis sue necnõ fim glorificatõis sue in patria tantũdẽ ꝓficit simplificat ꝛ qui escit hic in via iuxta psalmiste q̃stionem. Dñe q̃s hitabit in taber. tuo. aut q̃s requi escet in mon. scõ tuo? De beniamin q̃z ẽ ha bitat ꝓfidenter in eo sic ĩ thalamo tota die morabit. et inter humeros illius requieset Requiẽ hãc optabat petr⁹ in mõte fact⁹ in extasi/ dũ post vocẽ allatã a magnifica glo ria dixit nesciẽs quid diceret. qz magnage bat cũ agebat. Dñe bonũ est nos hic esse. Faciam⁹ hic tria tabernacula ꝛc ¶ Uerbũ glorie fm mysteriũ fidei dũ subintrat per abnegatões latibulum nubis tenebraz ꝛ caliginis aĩa rõalis acta p spm̃scm̃ rea git fm eundẽ spm̃ iuxta illõ. Dilect⁹ me⁹ mihi ꝛ ego illi. Et ita meret atz reficiat qm̃ de latibulo caligis venit ad tabernacũ qõ ei circũitu ei⁹. iuxta illõ dauidicũ postq̃ de deo dixerat inclinauit celos ꝛ descẽdit et caligo sub pedib⁹ ei⁹. Deinc ascendit su per cherubi ꝛ volauit. vola. sup pẽ. vẽtoz Cõclusit ꝛ posuit tenebras latibulũ suum Cui ꝓsonat poetica fictio. In sublime vo lans nube se imiscuit atre. Superadditur Et in circũitu ei⁹ tabernaculũ ei⁹. Cõside

ac ꝛ

remus igiꝫ deū velut in latibulo tenebraꝝ
ſm tꝛeologiā mſticā q̄ fit per abnegatōez
in gradu ſuperlatiuo vbi eſt veluti in mōte
ꝯdenſo z vmbroſo. z in vſertis ſeculoꝝ. z
in mōtibꝫ etnis. Et vere ꝺs abſconditꝰ ſal
uatoꝛ ſctūs iſrael. Et tñ in circuitu eius ta
bernaculū eiꝰ. Juxta cāticū eccie in circui
tu tuo dñe lumē eſt qđ nunq̄ ꝺficiet vbi
cōſtituiſti luciditſſimas māſiōes. Et pſal.
In circuitu eius vitas eiꝰ Spectāt ad hec
ꝺia q̄ ſeraphicꝰ ꝛector bonauentura tradi/
dit in itinerario mētis ī deū ſub capitulis
et gradibꝰ ad hoc tabernaculū ꝓtinēs du
plicē gradū cognitōis dei poſitiū z ꝓpatiū
Spectatoꝛ o ſeptimū capſm ad latibulum
caligis et tenebraꝝ qđ explicat ſuo mō nō
cōtrarie ad noſtꝛ hymnū glorie Verbū
ſm myſteriū fidei ſicut nō eſt in patria. ſz
clara viſio z fruitō ſic nō ibi ꝓprie loq̄ndo
eſt ponere tꝛeologiā myſticā q̄ꝫ deꝰ glo
neq̄ꝫ in ſuplatiuo gradu q̄ prius infini/
tus eſt videaſ aut ameſ. Pro cuiꝰ elucida
tione z totiꝰ materie cōſideremꝰ ꝓſequnter
ad ꝓdicta q̄tuoꝛ modos ſpeciales q̄bꝫ ſpi
citur deus p abnegatōez. Unꝰ ē p ſimpli
cē fidē ſpem z caritatē. Alter eſt p inueſti
gationē phiſicā tñ mō. tertius p iueſtiga/
tionē tꝛeologicā qui ꝓplectiꝫ duos p̄cedē
tes. q̄rtus p aptam z clarā dei viſionē. de
quo dicamꝰ ad pñs. Ex alia briſſime virgi
nis. exēpli gra. clariſſime videt deū pꝰ ani
mā filij ſui. quo ad gradū cognitōis poſitiū
um z cōpatiuū. Babilonijꝰ dū extendit
ſe ad ſuplatiuū qui ſoli deo ꝓuenit illic de
ficit videns q̄ inattingibile eſt ſz nō refle
ctitur aut nō cadit in caliginē cognitiōis
quēadmodū fit in via. ſz ſp in aptā viſio
nem. Quā ob rem ſua defectio nō ꝺr enig
matica ſeu caliginoſa vel tenebroſa. vñ cū
dicit de Johāne baptā q̄ fuit plꝰ q̄ꝫ ꝓphe
ta nō tollit ab eo gradꝰ ꝓphetie ſed augeꝫ.
Proꝓrtionaliter ī ꝓpoſito ſi maria nō cogno
ſcit deū q̄ntū deꝰ ſeipm nō ponit in ſua co
gnitiōe tenebroſitas Si enī ſol clarioꝛ eſt
q̄ꝫ veſperus aut lucifer. nō ꝓpter hoc in ipſis ve
ſpero vel lucifero caligo tenebraꝝ. ſz claꝛi/
tas ſolis ſuperioꝛ ꝓdicaſ. Demꝝ aūt dū ābula
mus p ſpem z fidē q̄ntūcunq̄ ꝓfecerit, co
gnitio nra de cōi lege cadit in un cognitō
nem per ſpeculum z enigma.

Tertia partitio

De verbo glorie.

Excelſus in verbo glie ſpūs rōnalis vl' intellectualis dū ābulat ad dei cognitionē actualē. nūc p inueſti
gationē naturalē. nūc p ſimplicē fidē. nūc
p vtrunq̄ ſi plena fiat reſolutō: ſemp fit
occaſus vel defectio ad ſuplatiuū graduꝫ
quo deꝰ in ſe cōgſcit ſe ſic in ſeriori fit vel
occubitꝰ cognitōis z motꝰ z potentias vita
carētes. Quocirca dicimꝰ vlteriꝰ q̄ actu
finito cognitiuo z affectio. qꝛ vterq̄ piter
incidit ꝓt attingi obiectū infinitū. Et ita in
finitū q̄le ē deꝰ a finita potentia z actu fini
to memoraliꝫ intelliget z diliget in pria.
Poterit igiꝫ dici talis actus infinitꝰ ter
minative vel obiective q̄uis in ſe ſit finitꝰ
q̄ntitative quēadmodū viceverſa deꝰ infi
nito actu ꝓgnoſcit oēm creaturā eſſe finī
tam. Quocirca ꝓt q̄libet creatura q̄ntūcū
q̄ꝫ finita dici infinita cognoſcibiliꝫ. qꝛ ſcz
infinito actu q̄ deꝰ ē cogſcaſ. Necꝫ comp
hendi pōt totaliꝫ ab alio q̄ꝫ a deo q̄uis ab
anſa btā cognoſcaſ q̄ntū hꝫ de pfectione
ſm principalia intrinſeca ſua q̄ in eēntia
creature finita ſunt z pfectiōis limitate.
De tali ſcire loq̄baſ phūs deſcribēs ſcire
eſſe rē p cām cognoſcere. Intellige ꝺ ꝓpri
mis z creatis cauſis. qꝛ prima cā z ſi ꝓt co
gnoſci p demōſtrationē vel aliter compre
di tñ plene neq̄t. Excelſus in verbo glie
ſpūs rōnalis ꝓcedendo ad cognitōem dei
tandē deficit z cadit in occaſū: ſm poſitō
nē phōꝝ. maxīe platonicoꝝ quā recitat et
reꝓbat Aug. in ſuo de ciuitate dei quam
inſup allegꝰ magnus explicat in ſuo ꝺ in
tellectu z itelligibili ex dictis philoſophoꝝ
tū dimittēdo pietatē fidei Legaſ in ſpāli
caꝑ. vltimū vbi cōcludendo dicit q̄ ſpūs
debet ꝓcedere de cognitōe in cognitionem
quousq̄ꝫ fiat aſſimilatio ad cām primā. in
q̄ ſic ſubſtātificeſ z formeſ q̄ iam nō indi
gebit organis in ſua cōtēplatiōe. Et hic
eſt inq̄t caducū alijs vite imortali. Quā
uis iſta et filia videaſ alte z ſpecioſe dicta
per phōs et idolatras ſunt tñ impoſſibilia
et p multos articulos pariſien. phibita z
excōmūicata. ꝓterea dimiſſis infidelibꝰ
tranſeam ad fideles etiā ſimplices dum
mō fundati ſint z radicati in fide ſpe et ca
ritate q̄les iuenimꝰ fuiſſe martires z ana
chꝛetas pꝛes. Placeat aūt ſub cōpendio
ꝓtinꝰ inſinuare modū ſm pueniēdi ad ſu
pincognitū z ſupſplēdēte z ſublimiſſimū
vꝛticē hꝰ ſapie q̄ ꝓ ignorantiā cognoſcit

tāq̄ a dñi spū. Itaq̄ spūssc̄us dirigit ani
mā p fidē vsq̄ ad suplatiuū gradū diuīe
cognitōis exclusiue. Et sp spem erigit eaz
vsq̄ ad interiora velamis fm aplm. Et p
caritatē illic figit z vnit. Quelibet enī ista
tū truū vtutū theologicaz hz p imediato
obiecto z termino suo deū. Ac pinde scōm
theologos dr̄it a vtutibz moralibz et alijs
que circa alia vsanc obiecta. ¶ Excelsus i
vtbo glie spūs raōlis sic eleuat z actus a
spūsc̄o p fidem spem z charitatē fm mēo
riā intelligētiā z volūtatē radicatas i eēn
tia sua z in supiori facie q̄ formata ē a so
lo vo imediate z capax est eius fm triplī
cem hāc potentiā terminat imediate suaz
actōem ad solū deū z attingit ipm termi
native vl obiectiue. z cū hoc nō sit p apertā
visionē necesse ē q̄ fiat p caligine. Est aūt
caligo priuatio lumis seu cognitiōis sicut
et tenebra, put etiā silentiū dicit soni de
fectū. Dirū vo videt quō possit cognitio
vel amor cognosci vel agi p priuatiōem co
gnitiōis z amoris. Sz in priorib⁹ euacua
ta ē hec difficultas, qz priuatio vel defectō
seu tenebra seu silentiū nō dicunt simplr
seu vniformiter. Sz tm̄mō respective ad su
platiuū cognitiōis vel amoris gradū. Pri
uatio p̄terea nō dicit hic negatiōez hitus
cū debito exitie ei⁹ quēadmodū cecitas ñ
dr̄ simplr priuatio visus nisi sit circa sub
iectū qđ velet hre visū. nō enī lapis, q̄uis
dr̄ cecus. Hos aūt in q̄posito accipim⁹ pri
uationē p negatōe simplici dū ponim⁹ q̄
scī priuative cognoscāt deū sub gradu su
p̄mo. Nō ei apti sunt vel debito res ita po
sitiue cognoscere q̄uis ill̄ud notet imper
fectionē. Et certe q̄libz res creata respcū
dei dici debet ipfecta. ¶ Excelsus in vbo
glie spūs rōalis p hmōi defectionē super
admirabilr reficit, qm̄ plus vnit vo since
rius atq̄ sublimi⁹ sine q̄uis admixtiōe fan
tasmatū vel sordiū z ipfectionū cuiuslibz
creature q̄ per positiuū. Quo pacto sic: qz
nimir nullū ē ibi mediū int deū z spīritū.
Priuat enī cognitio z amor cuiuslibz alte
rius rei p̄ter deū. Si vo q̄rit nūqd termi
nus cognitōis z amoris stat z finit in cali
gine sola, put est priuatio q̄dā. Rndendū
est q̄ negatiōes z priuationes termiare ñ
p̄nt nisi p affirmatōes vñ nec deus cogno
scit mala z ipfecta nisi p̄ec ydeā boni z p
fecti. Quid fit igit? Rndet bēs dyonisi⁹ q̄
in occasu z occubitu z defectione ineffabili
conisigrania ineffabiliter z ignote ineffabilibus
et ignotis. Et iter ait partitis alteritatib⁹ et
concupiscētijs curisq̄ inclusis z supermūdane
explicatis nos in diuinā monadē congregamur/
q̄pterea vocat hāc defectionē vnionē sup mētē
Rursus viuifica inq̄t vtus diuinaz illūinatio
nū q̄ scz fuit fm positiuū gradū abunde nos re
plet z restituit ac conuertit ad congregātis p̄ris
vnitatē z simplificā veritatē. Attēde q̄ iō noīat
p̄rem qm̄ in ipo est fontal' veritas fm eūdē dio
nisiū. Filiū insup z spūssc̄us oēm gl'iam situ re
ferūt in gloriā dei p̄ris. ¶ Excelsus in vbo gl'e
spūs rōnalis per vehemēs exercitiū theologicū
sil' z phisicū pt eleuari ad apicē seu vticē theo
logie mystice cū auxilio fidei spei z caritatis sub
limius q̄z rudis z simplex xp̄ian⁹. z hoc de cōi le
ge supra quā ñ ē spūssc̄us. Patuit hoc vltimū
in aplis idiotis at alijs q̄z plurimis. Patz vo
p̄is cōsideratio de doctoribz catholicis grecis z
latinis ex libris z traditionib⁹ suis/ex q̄b⁹ali
q̄ fortassis excerpta ingēt infer⁹ ad textū my
stice theologie dionisij confirmādū. Fuit aliq̄b⁹
bonis z magnis viris hec doctrina q̄pē sui, p fun
ditatē in scandalū qz ñ satis aduertebant aut
aduertere poterāt modos locutionū de eminē
tia dei super oēm creaturā. z q̄ tñ ois ens
et bñ esse. Concludēt itaq̄ ex isto seq̄ q̄ omis
creatura esset deus, qz de⁹ z suū esse sunt oino idē
Sic aliq̄ iuriste ipsuēt iohānī Scoto transla
tori libroz dionisij posuisse z sūme in hoc here
ticasse q̄ omis creatura esset de⁹. Reducūt aliq̄
positionē d vniuocatōe entis creati z increati
fm tē vel ex nata rei aut fm realia vniuersa
lia ad errorē istū cuius hoc ñ intēdāt illi. ¶ J
Excelsus in verbo glie spūs rōalis circa cogni
tiōem mysticoz eloquioz ñ principalr innititr
hūane industrie illā tm̄ non abijcit sed exercet
Dudū post q̄z scolasticis lectionib⁹ tractauera
mus de theologia mystica speculatiue per. xluij.
cōsiderationes z octo partitōes fm totidē ma
terias principales. Notauim⁹ postmodū duo
decim industrias p practica et pridē in vulga
ri ad sorores scripseram⁹ de monte cōtemplatōis
certos grad⁹ z modos. Pria industria dei vocā
tioni intendere/scda, p̄riā complectionē agnscere
tertia officiū vel p̄priū statum aspicere/q̄rta se
met ad perfectionē extendere/quinta occupatō
nes effugere/sexta curiositatē deponere/septia
longanimitatē assumere/octaua passionuz vel
affectionū origenes animaduertere/nona tēpus
idoneū z locū inq̄rere/decimo somno z cibo mo
derāter indulgere/vndecima meditationibus
pijs generatiuis affectuū insistere/duodecia

ſpm̄ a fantaſinatib⁹ auertere. Porro dum in⁹ terrogarer a me germanus. nicola⁹. celeſtinus poſt inſpectionē induſtriaz iſtaz. Quenā eſſet difficilior in practica? Rñdit q⁹ ſpm̄ a fantaſ⁹ matib⁹ auertere ſenſit hoc veriſſime. neq; p̄ hec induſtria practicari q̄; p theologiā myſticā hic in via dū intellect⁹ nr̄ ꝓiūct⁹ eſt ꝓtinuo tpi Ponit dñs allex⁹ vt pr̄⁹ libro de intellectu⁊ intelligibili penultimū aſcēſum ī reditu aīe ad deū q⁹ efferat ſup hoc⁊ nūc hoc ē ſup cōtinuū et tps. Deiñ ponit aſſilatiōez in vnione cū deo vocat occaſuz alter⁹ vite ꝓſonās ī ꝺ̄ btō dyoniſio/ſi vnie gr̄e mun⁹ tale tribuiſſz in xp̄o ieſu dño nr̄o. qz ad hūc occaſum xp̄s ē oſtū via ductor vbiculū quēadmodū de deo canit apō hoc cum p̄bia Principiū rector dux ſemita termi nus idē. Conſonaret inſup multa q̄ p̄mittit al lextus de intellectu agente cū lumiⁿ intelligē tiaz ſe ꝓiūgēte. Ūñ inq̄t. Multi vocati ꝓphe te ordinauer̄t multas ſuppoſitōes⁊ ordinatio nes. Iſti certe fuer̄t magici⁊ idolatre q̄ p tele tas execrabiles⁊ demoniacas. arbitrant aīas purgari ad ꝓphetias⁊ miracula facienda de q̄ bus hec̄ apō Auguſtinū de ciui. dei. a ſeptimo vſq; ad vicesimū. Et ꝓinter in alijs q̄buſdā capi tulis. Ipſe eni ſathanas q̄ coli vult vt de⁹ imi tatur ſepe vel imitari fingit vros ritus⁊ mo⁹ dos ſacrificādi de p ozōnes p ieunia. p caſtis tatē⁊ purificatōes. Hos aūt ſoli deo ſacrificiuz laudis offerum⁹/⁊ ad ſctōs āgelos ſuos hoies q; btōs tanq̄ interceſſozes⁊ adminiſtratozes ſpūs ꝓp̄ electos ſupplicam⁹. ¶ Excelſus i xto ſpūs rōalis nō euehit⁹ ad theologiā myſticā per raptus inſanos q̄les fuer̄t in ſibillis⁊ vatibus de q̄bo hiſtorie⁊ poete facūt mētionē. ſilr⁊ ſcri ptura ſacra ſic̄ de phitonicis⁊ de balaā q̄ cade bat⁊ apiebat ei⁹ oculos. Sicut⁊ epilentici ñ nulli. q̄lis fuiſſe credit⁹ machomet⁹/ quēadmo dū p̄terea ponūt medici infinitas melancolia⁹ trū ſpēs⁊ alienatōes aiaz vñ credūt ſimplices q⁹ tales rapiant⁹ in celū⁊ cadūt i ſcenuz. aut in eode ſtatu pſtant imobiles q̄ morb⁹ inueit eos et velut gelu ꝓſtringit. vñ ꝓgelatio appellat⁹ in mente. ſicut tpe nr̄o plures tales q̄ ꝓphetias⁊ viſiones ſe diuin⁹ hr̄e iactabant vidim⁹⁊ falle bāt ſic̄⁊ aliq̄ falleb̄at. ¶ Excelſus i xto glie ſpūs rōalis i theologia myſtica ſe exercēs nō hz neceſſitatē vt in eo ſit cozpalis defectio qualis legit⁹ de vonis etiam ꝓphetis vt daniele ezechiele⁊ ſilib⁹. Dioniſ⁹ enī nihil tale ponit exigi. freq̄ns inſup experientia cōtradicit. Sed nec optz ad ſupm̄ē tales exceſſus theologie mi ſtice ſtelligentiā pure ꝓcurrere q̄lis fuit i mul tis philoſophis qui ſm̄ Auguſti. potuer̄t omia mūdana tranſire⊃ attingere primā cām. irridētes idcirco ſimplices xp̄ianos nō potētes ad intelligentiā talē euehi. q⁹ bus tñdet Aug̃. q⁹ ſimplici fide tenēt cer tius⁊ ſalubri⁹ malū ſeu velū in eccl̄iaſtica nauicula q̄ ꝓducit ad celū. Non optz p̄te tea ſupm̄tales exceſſus theologie myſtice fieri p tale miraculuz quō ꝓthomartir ſte phan⁹ dū lapidare⁹ intēdens in celū vidit gl̄iam dei ſicut vincētius. ſicut laurēt⁹. ſic̄ btūs andreas. ſicut felicula. ſicut de alioz ſctōz plūmis in raptib⁹⁊ reuelatōib⁹ q̄les legunt⁹ in apocalipſi Johānis. De quoz̄ differentijs⁊ ꝓprietatib⁹ pñs breuitas nō inq̄rit. ¶ Excelſus in xto glie ſpūs rōalis dū p anagogiā aſcendit in deū deſerit oēs opatōes vt ſic nedū intellectuales⁊ ami cabiles⁊ dilectiuas. imo optz p̄ſus actū ꝓpriū⁹⁊ lūez circa deū in ſupmo gradu ob iectaliter poſitiue eſſe terminatū. Et q̄m vi det iſtō xbū dux eſſe⊃ repugnare dictis⊃ ſcriptur⁹ expoſitoz btī dioniſij. imo et nr̄is hactenꝰ de theologia myſtica traditis quaz in amoze poſuim⁹. Ponem⁹ in forma p te ſtimonio⊃ intellectu taz h⁹ q̄ p̄cedentiū textū dñi Bonauēture ſup diſt. xxiij. q. ij. in fine. Ad illd̄ inq̄t qd̄ vltimo obijcit⁹ de comp̄henſiō e dicendū q⁹ ꝓp̄hendere dr̄ tri pliciter. Uno mō ꝓp̄hendere eſt idē q⁹ ca ritati adh̄erere. Et ſic accipit⁹ deū. ad Eus genium ſi ſcūs inq̄t eos ꝓp̄hēdiſti. Alio mō eſt idē q⁹ clare videre⊃ perfecte amare ſic̄ ad Philip. iij. Si quo mō cōp̄hēdā in q̄ cōp̄rehēſus ſū. Tertio ꝓp̄hendere idē eſt q⁹ claudere termios rei. ſic̄ ē⁹ incōp̄rehē ſibilis. Luz g̃ dr̄ q⁹ ſcti ſunt cōp̄rehēſores in patria⊃ q⁹ xp̄s fuit ꝓp̄hēſor. Dicendū q⁹ medio mō accipit⁹⊃ ſic hz veritatē. Naz xp̄s videt deū imēſitatē nec tenet hoc fide ſed certiſſima cognitōe. hoc ē nouit deum immēſum. Ecce p hec dicta tres grad⁹ co gnitiōis ſeu cōp̄rehēſionis dei lucidiſſima diſtinctiōe notatos conformit⁹ ad p̄dicta. Subiūgam⁹ illd̄ qd̄ ꝓtin⁹ idē doctor dicit p xto p̄nti. Et ſi tu q̄ras inq̄t. an poſitiue vel priuatiue chriſtus nouit deū immēſ⁹ Dicendū quodāmodo poſitiue/quodam modo priuatiue. Poſitiue quantum ex⁹ tendit ſe capacitas ſeu intelligentia. Pri uatiue veinceps admirat⁹ etiā illā p̄fundā et ſummā ꝓfunditatē diuine imēſitatis/ſi aut dicit pſal. Mirabil⁹ fcā eſt ſcīētia tua

et me! ꝓfor. est ⁊ ñ potero ad eã. Hec ille. Ecce q̃ poſit p̃uatiuã cognitõz in aĩa xp̃i q̃nto magis in alys. Hec eſt aũt cognitio quã vocam⁹ myſticã p abnegatõez. i. defectõem ⁊ occaſuz. Cõſtat ãt q̃ nõ miñ⁹ deficit dilectio ſeu ⁊eratifica fruitõ ab illo, gradu ſup̃mo fruitõis/ q̃ ⁊e⁹ fruit ſe ſolo actu infinito q̃z ipſa cognitio. In ſignũ cui⁹ nõ inueni poſitũ a btõ dionyſio tradeñ. myſticam tℏeologiã q̃ dixerit ipſaz terminari poſitiue obiectaliter i ⁊eo. ſz ⁊el nihil exp̃ſſit ⁊e dilectõe ⁊el ipſam dicit fieri p caliginẽ ⁊ defectiue. Hinc ẽ illõ iã inductũ. ímo mirant ⁊ deficiũt. Rurſus i altero ex ℏbus ſapiẽtſ. Quantũ potes tñ aude q̃ maioꝛ ſit laude/ nec laudare ſufficias. Poterit dici ⁊ laudãdo deficias q̃ defectio ſũma eſt defectio/ ſumm⁹ q̃z pfect⁹. Excelſus in ℏlo glie ſp̃us vãlis intrãdo diuinã caliginẽ p defectõem ſublimꝰ ꝯz dicere. Omis cõ ſummatõnis vidi finẽ. Tradit ſentẽtialit⁹ btus hylari⁹ q̃ nec angeli nec archangeli ſcũt aut penetrare p̃ſumũt diuſe generationis arcanũ. Cõſtat q̃ hoc nõ ꝑt intelligi de viſiõe btã in poſitiuo ⁊el ꝯpatio gradu. Accipit igit⁹ de ſuplatiuo quo p ignorãtiã tñ cognoſcẽdo. ꝓficit ſp̃us in via. ímo ⁊ i patria q̃ntũ p grãm aut p glĩaz magis exercitat⁹ ⁊ eleuat⁹ fuerit p mẽoriã et intelligentiã ⁊ volũtatẽ in gradu ꝯgnitiõis poſitiuo vel cõpatiuo. q̃z pl⁹ accedit dñficiendo ad vnionẽ defectiuã. Cui⁹ ℏe ſunt cõditiones q̃ infallabilis etiã in via q̃ nihil põt ℏfe erroꝛis admixtũ vel fãtaſmatis nihil create defectibilitatis/ nihil inſidiaꝝ diaboli. vbi ẽ altiſſimũ refugiũ. vbi ſol⁹ vnic⁹ ⁊eo ⁊ vnic⁹ ſoli ⁊ vnico ſp̃ũ. Si q̃ras quõ fiet iſtõ. Audi ñ me ſz diuinũ dyonyſium Ineffabilibꝰ inq̃t ⁊ ignotis mẽs ineffabiliter ⁊ ignote ꝯiungit. Quis p⁹ hec ℏba p̃ſumeret ineffabilia fari ⁊ incognitionum ignota pferre? Poſſum⁹ itaq̃z doctrinalit̃ ⁊ ſpeculatiue p q̃d nobis vitatẽ eloq̃ miſterij Sola ℏo trinitas p expreſſũ tui dei. Superſunt alia d̃ ℏlo ⁊ hymno glie notatim ſup hoc ℏſiculo Sicut erat in p̃n. ⁊ nũc ⁊ ſp̃ et in ſecula ſcl̃oꝝ amẽ. Differat in ptitiõz alterã. Et p cõfirmatõe dictoꝝ ſil⁹ ⁊ refectione aniꝰ iũgant⁹ vltima ℏba hugonis in ſuo de arra aſe. Ubi ſic anĩa ꝯqrit aſſertens ſe in cognoſcendo ⁊eficere. Anĩa Quid eſt illd̃ dilecte q̃ in ei⁹ recordatõne aliq̃n me tangere ſolz/ ⁊ tã ⁊eẽnter atq̃z ſuauit afficere vt iam tota quodãmõ a memetipſa ab alienari ⁊ neſcio quo abſtrahi ſcipiã exhilarat⁹ cõſcientia. In obliuionẽ venit omis p̃teritoꝝ malo⁹ memoria. Coꝛ illũinat⁹. Deſideria iocũ dant. Jamq̃z alibi. neſcio vbi me eſſe video/ ⁊ q̃ q̃buſdã amplexibꝰ amoꝛis int⁹teneo. Et neſcio q̃d illud ſit. Et tñ illud ſp̃ retinere ⁊ nũq̃z perdere toto aſo meo laboꝛo Luctat⁹ quodãmõ debilit⁹ anim⁹ ne ꝛcedat q̃ ſp̃ ãplecti deſiderat ⁊ q̃ in illo olim deſerioꝛ finẽ inuenerit ſũme et ineffabiliter exultat. nihil ampli⁹ q̃rẽs. ſp̃ ſic eẽ volens. Nũquid ille ẽ dilect⁹ me⁹? q̃ſo dic mihi vt ſciam ſi ille ſit. vt ſi denuo ad me venerit obſecrẽ eũ ne recedat. ſed ſp̃ p̃maneat. hõ. vere ille eſt dilect⁹ tuus q̃ vilitat⁹ te ſz venit inuiſibiliter venit occult⁹ vt tangat te. Ideo vt videak⁹ a te. Venit ñ vt totũ infũdat ſe ſz vt trahat affectũ P̃rumpnas q̃ſdã porrigit ſue dilectõis. nõ plenitudinẽ exhibet pfecte ſocietatis. Et hoc eſt q̃d marie ad arrã deſponſatõnis tue p̃tineat q̃ ille in futuro ſe tibi videndũ ⁊ perpetuo poſſidẽdũ dabit. Nũc aliq̃n vt q̃z dulcis ſit agnoſcas ſe tibi ad guſtandũ p̃bet Simil etiã vt interim de abſentia ei⁹ ſoleris q̃ eius viſitatione ne deficias inceſſanter deficeris.

Quarta partitio

De vera glie

Glorificatio mutua p̃ris ⁊ filij ⁊ ſp̃ſcti poſtulabat fieri cũ xp̃s ait. P̃r venit hora clarifica filiũ tuũ vt fil⁹ tuus clarificet te. Potuerat quoq̃z rex glie xp̃us ſm hoc verbũ gl̃e ad p̃rem ſuũ glie dicere. ſz exprimẽs exteri⁹ oculis ſubleuatis in celũ fecit de verbo glorificatiõis hymnũ glie dũ armoniã addit vocis. Hymnũ q̃pe dicim⁹ laudẽ dei cũ cãtico Dunc eſſe hymnũ ꝓiciunt doctoꝛes de q̃ matheus ⁊ marc⁹. Et hymno inq̃t dicto abierũt i montẽ oliuaꝝ. Non dubiũ. q̃z poſt inſtitutõem et refectõem ſacramẽtalẽ ſtatim q̃ receſſerat iudas. chriſt⁹ dixit teſte Johãne. Nũc clarificatus eſt fil⁹ hois. ⁊ de⁹ clarificatus ẽ in eo/ et deus clarificauit eũ in ſemetipo. Deinõ poſtq̃z cenauit diſcipulos miſta. Seq̃tur de hymno glorificatõis ſeu glorie. Utrũq̃z enĩ tradit ex hlo greco. vñ gloria q̃ſi darea ſeu clara. P̃r venit hora clarifica filiũ tuũ vt fil⁹ tuus clarificet te Proinde ſubiũgens claritate inq̃z quã habui p̃ius q̃z mũs fieret apũd te. vedit palã itelligi q̃ de glorificatõe quã hz in eternitate ſol⁹ cum ſp̃ũſcõ in gl̃a dei p̃ris loq̃bat⁹. Hoc ip̃m imitat⁹ eccleſia dũ freq̃ntat hũc hymnũ glorie. Gloria patri ⁊ filio ⁊ ſp̃ũſcõ. Hoꝛ ſubiũgit⁹ Sicẽ erat in principio ⁊ nũc ⁊ ſemp̃ ⁊ i ſecula ſcl̃oꝝ amen.

¶ Glorificatio p̄ris ⁊ filij cū sp̄ūsc̄o ꝛsignatur fieri multiplicit̄ sub his ⁊ alijs vbis. Uno mō cōplacenter ꝯgaudēter ⁊ cōgratulatiue. qz sc̄z complacet in gloria dei. Alio mō ꝺsideraēter ⁊ exhortatiue. qz hec gloria mānifestat̄ p oēs creaturas p̄sertim rōnales. Tertio mō repetitatiue et explicatiue. sic op⁹ sapientis ꝺz sapia ei⁹ et glia eius. Dicit̄ aūt gloria dei fieri vl augeri nō in se sed dū mānifestat̄. Fit aūt manifestior i effectib⁹ suis. Oram⁹ sub hoc tropo sanctificet̄ nom̄ tuū. Adueniat regnū tuū. quēadmodū loquit̄ hic x̄p̄s p totū hymnū. Quomō sit̄ dic̄ apl's. Deinde finis ait. Cū tradiderit regnū deo et patri. Sequit̄. Cū aūt subiecta fuerint illi oia. tūc ipse filius sub. ⁊c⁹ erit illi q̄ sibi subiecta oia vt sit de⁹ oia in oībus. Intelligunt hec per patefactōem generalē ⁊ p̄fectā nō p noue glorie collatōem in eternitate quā dicim⁹ suplatiuū glorificatōis diuise gradū ad quē oīa consūmabūtur. Pr̄ertim electi sub gradu glorie cōgratiuo seu scōo constituti. et erunt sicut hic ozat x̄p̄s ꝯsummati in vnū. ¶ Glorificatō patris ⁊ filij cum sp̄ūsancto in beatis dici p̄ōt habere gradū. vel vt Bern̄. loquit̄ modus sine modo. hoc ē mysteriū ⁊ arcanū quod loquimur et inquirimus. Apertū vero est scolastice per precedentia si maneat clara ⁊ certa distinctio de triplici gradu seu mō q̄ idem est in ꝓposito Unū p̄simus gradū glorificationis positiū Alterū cōparatiuū Tertiū suplatiū. Et licz cōparatiuus grad⁹ ⁊ suplatiu⁹ p̄supponāt positiū Ueruntn̄ a ꝓpriamus positiuū in gloria vie Comparatiuū in gloria patrie. Suplatiuus in gloria eternitat̄ diuine. Ex si voluerim⁹ attendere q̄liter hic gradus glorie sit sine gradu et modus glorie sine mō patebit p̄mo ex ipa diffinitione et interp̄tatōe nois hui⁹ Eternitas quasi extra terminos entitas. nunq̄d infinita ⁊tem illā exprimit dauitici hymni. Magn⁹ dominus ⁊ laudabilis nimis. ⁊ magnitudis eius nō est finis. quo ad ꝯparatiuū p̄ris. Et sapie ei⁹ nō est nūer⁹. quo ad appriatū filij. Et miscōia eius sup oia opa ei⁹. quo ad dementiā ⁊ bonitatem sp̄ūsancti. Si quidē in omni re creata vl creabili ponit̄ modus. mēsura. termin⁹. nūer⁹ et spēs. finis ⁊ ordo. Solus de⁹ ē sine nūero. modo. mēsura vel termino p quo sit scīns verbum. ¶ Glorificatio patris ⁊ fi. cū sp̄ū sancto in seipsis recte dic̄t infinita et immēsa nedum p̄riuatiue sed positiue sicut q̄libet glia creature viceuersa dic̄t finita. nedū positiue sz priuatiue vtendo large nomie p̄riuatōis pro negatione. Proficit hec consideratio ad intelligendū ꝓprias voces scripturarū. Unde finitum dicim⁹ illud quod habet termios positionis seu positiuos. sed intelligit̄ vna negatio seu ꝓuatio. q⁹ vltra termios illos vel finitū illud ꝓgredi nō valeat vel extēdi. Infinitū viceuersa ꝺz negatiue. qz nō habet terminos q̄bus circūscribat̄ finiat̄ diffiniatur aut terminet̄. Et hoc ꝺz infinitum extra genus. Porro dicit̄ infinitū aliquid affirmatiue. dū negat negatiōem in nomie finiti clausam. Equipollent enim due negatōes vni affirmationi. Consideretur acriter nominū istoꝝ ⁊ similiū. talis significatō / tūc nō erit absona vel discors ista locutō. Gloria dei est gradus sine gradu / modus sine mō. Similit̄ de cognitōe fruitione delectatōe cuius alie delectationes addi possunt. Sed nunq̄d eternitas vel eternus ꝺs seu trinitas. claudit se suis terminis et complexndit? Profecto sic assentire possum⁹ ⁊ ꝯsequētia negare q̄ sub infert̄. Ergo deus habz terminos. Nō enī sequit̄. Deus est infinitus termin⁹. ergo est termin⁹. vel terminū hīs. Sz nunq̄d preterea ania x̄p̄i vel marie videt darissime termios eternitat̄ infinitos q̄bus eternitas seipsam circūscribit ⁊ diffinit. Sic Sic ℔ seq̄ns vbū declarabit. in cui⁹ explicatiōe totū stat q̄ inq̄rit̄ mysteriū regni dei. ¶ Glorificatio p̄ris et filij cū scōsp̄ū conspicit̄ ⁊ diligit̄ fruitiue ⁊ obiectalit̄ in supmo ꝯparatiui grad⁹ patrie / ab alia x̄p̄i et marie. nō tñ in suplatiuo formalit̄ et intrinsece quo btā trinitas se cognoscit ⁊ diligit tam obiectaliter q̄ intrinsece. Attendenda est hic de terminatio ecclesie cū approbatōe doctoꝝ modernoꝝ q⁹ duplex ē beatitudo vna obiectalis ⁊ determiatiua. et illa est solus de⁹ sicut solo deo fruendū est Altera est beatitudo formalis ⁊ intrinseca. consistēs in duobus actibus q̄ sunt visio et fruitō cum tentiōe seu possessione securā. Sunt etiā apō deū penitus idem btūdo formalis et obiectalis. Et vero distinctio maxia est in creaturis btis. inter btūdinē ipsoꝝ obiectalē q̄ nōnisi ꝺs ⁊ formalē quā vtiq⁹ habet cē finitā intrinsece. ⁊ ab infinita extrinseca btitudie dei differre vl distingui Etiā vbi poneret⁹ q⁹ ꝺus p seipm sine creatis habitib⁹ aut speciebus alijs illabendo formalē hāc btitudinē in aīa btā causaret. Concedūt hoc illi q̄ etiā cōtrariant ecclesiastice determiationi. qz forte nōdū

viderant eam. Cōcedunt inḡ q̄ re facto vel re potentia dei absoluta nō pt eē ds ale create nisi finita bitudo formalis. qz nec creata ē capacitaē pceptiue cognitiue et dilectiue dei. nisi finite ⁊ limitate. Quaz ob rē necesse ēt beatitudo create formalis sp sit finita. quicqd sit illa formal' beatitudo/q̄ vtiqz ē mot⁹ ale a vo distinctus. Etiā si poneret⁹ q̄ alia essz su⁹ motus. Nec mḡr ls negat. sz exp̄sit ¶ Glorificatō p̄ris et fi. cū scō spū/tota viōza btis ⁊ nō totalr sub hoc intellectu q̄ gloria btōz finita est formalr. cuius obiectalr infinita. vel vt Grego. loquit⁹ de dño glorie. tot⁹ ē intra ñ inclusus. tot⁹ extra nō exclusus. tot⁹ subt⁹ nō pstrat⁹. tot⁹ supra ñ eleuat⁹. tot⁹ circa ñ circūscript⁹. Veritas ista facili⁹ inuestigatur nō ratiocinādo sz exēplificādo p filia in creaturis. vt de oculo lippo q̄ videt totā totā solis. sz ñ totalr vel totā altitudinē. aut aliud simile. vt de lineis circuli/si intelligeret centr⁹ suū. Exēplū ale rōalis approxima t q̄ sic tota in corde ē. q̄ tota ē extra coz. Sic ē in centro cordis q̄ ad ei⁹ simplicitatē indiuisibilitas cētri ñ eq̄tur. Sicut nec ad magtudinē nō molis sed virtuti⁹ ale q̄ circūdat coz. totalr nō pantficat. Cōtinet igr coz ipaz alam totā sz ñ totalr sub alio vlo circūscriptibiliter. Ipsa vo totā se ptinet ⁊ totalr infra terminos sue capacitatis q̄ finiti sunt. ⁊ in hoc verificat similitudo q̄ ad dei q̄ simplicr infinit⁹ ē ⁊ circūscript⁹. Cui⁹ pfectio nec accrescit ex creaturis si sint. nec decrescit si ñ sint. Qui sp i eternitaē sue solio ⁊ trinitat⁹ triclinio sedet fixus. sicut etat in princi. ⁊ nūc ⁊ sp. ⁊ i secula seculoz amē. Multa de pdictōibus trinitatis ⁊ eternitat⁹ possent induci q̄ latissime tractant⁹ p doctores ⁊ alios sub metz notaum⁹. Denicḡ p vbo nro facē illō Iob Tonitruū intḡt magtudis ei⁹ ḡs poterit intueri. Dat primo intelligi q̄ null⁹. dat insup intelligi q̄ intuit⁹ vel intueri vel visus extēdit ad oēs sensus tā corpales qz spūales. Tonitruū intḡt dei⁹ qō vtiqz ē obiectū audit⁹ ḡs poterit intueri. Simile i Exod. q̄ plus videbat voces. Porro colligit ex isto q̄ dns habitat in silētio ⁊ caligine respcū cuiuslibet create q̄ ad cognitōem ⁊ visionē suam sibi soli ppriā modo ptacto.

¶ Glorificatio p̄ris ⁊ filij cū scō spū manifestat⁹ in dānatis p ordinē iustitie quoruz dānatio obiectaliter ⁊ termiatiue infinita est. sed formaliter ⁊ intrinsece finita ppor tionalit⁹ ad ea q̄ dicta sunt de beat⁹ conversiue ad deū ⁊ auertisue a deo. Certe sicut ens primū in suo gradu superlatiue ꝓhendit a se solo. sic ⁊ ei⁹ priuatio nō effendi a se solo valebit totalit⁹ cōprehēdi. Inde fit vt neq̄ demōes neq̄ creata aliq̄ plene intelligat pctī mortal' ignominiā sicut nec gloriā act⁹ meritorij vel beati. Taliter enī iā dixim⁹ de ignorātia vel nō cognitōe cuiuslibet creature. cui⁹ cā principalis ē q̄ de⁹ cognoscit ⁊c. neq̄t in summo. Superest igit⁹ vt superbia demonū descendat sp vel ascendat ad nihilū. Gloria vo btōz sp descēdit in vnū. deficiendo vel pficiēdo ascendit mōis dicē. Juxta qō sum erat⁹ intellect⁹ mystica verbi qō btūs dionisi⁹ appropriat ipsi seraphin q̄ in eis sp est mobile incessabile calidū acutū supferuidū et velocaustū purgatiuū. Sumit aūt hic mot⁹ vl' motio lagissime videlz p optatiōe q̄ appropriat ocio. de q̄ dicit Damascen⁹ q̄ nulla res de stituit ppria opatiōe. Sic enī ⁊ velle dei ⁊ intelligere dr opatio q̄dā ⁊ motio ⁊ in angelis magis ppie. Terra siq̄dē ē inertissima oīm. hz nihilomin⁹ suā opatiōem q̄ se tenet ⁊ figit in loco suo. restringēs remouere volenti. Dicit⁹ ḡ seraphin sp mobile sine interruptōe amoris in deū. Incessabile sine dimitiōe. Semp calidū. sine diminutōe seu minoratiōe seu tepefactiōe. Acutū q̄z penetrat ad simplicitatē dei velut ad centr⁹ Supferuidū. qm̄ eleuat se ad immēsitatē ei⁹ velut ad circūferētiā. Holocaustū purgatiuū ⁊ relīq̄ q̄ sequūt. spectāt ad tres actus hierarchicos respectu inferioz qui sunt purgare. illūinare. pficere. Opatio igit⁹ generale nomē est ad alias q̄nqz species/sonātes in motū. q̄ sunt Motio. ⁊ hec successiua. Mutatio. ⁊ hec subita l subiecto. Factio. et hec subita. Denihilatio q̄ aliter dicatur creatio. Quarta est pductio in diuisibi est immutatio q̄z uis sit ibi generatio ⁊ spiratō. Quinta est actio q̄liter forma influit in materiā. dans esse formale ⁊ intrinsecum. dicit⁹ ideo talis forma relatiue ad materiā/qualit⁹ forma q̄ est deus nullo modo pōt dici. ¶ Glorificatio p̄ris et filij cū scō spū/q̄dtupliciter cognoscit⁹ ¶ D amatur ab intellectuali creata tam in via qz in patria. In via quidem per gratiam vnam in se/et trinam in fide/spe et charitate cum adiutorio disciplīne christiane. Exemplum duz quis videt aut sumit eu charistiā. hic ē cognitio sensibil' exterior.

Est ꝛ cognitio sensualis interior taz ima
ginatiua qꝫ estimatiua respectu corpis xpi
tā veri qꝫ mystici. Dic ꝓterea est cognitio
nōalis ſm vtrancz nōis portionē supiorē
et ī inferiorē q̄ credim⁹ speram⁹ ꝛ amam⁹
spūales subias/ꝛ sub eo /vt aiam xpi vt
angelos ꝛ spūs electos. Dic est venicz co
gnitio supmental' mistica ꝛ anagogica ip
sius simplicissime veritatis in vnitate tri
nitatis. Concordātie sunt plurime nota
tim illa iā cōmēorata ab apl̄o. Manifeste
inq̄t Magnū est pietat' sacm qđ manife
statū est ī carne. ꝛ hoc q̄ ad duplicē primū
cognitōis modū. Justificatū est ī spū quo
ad tertiū. Assumptū est in gl'ia quo ad q̄r
tum. Teneat ergo ꝑ regla q̄ q̄lis ē in co
gnoscēdo ꝛ amādo deū xpian⁹ talis est fibi
in retribuēdo de⁹. Ego dilecto meo inq̄t
sponsa. Et ad me cōuersio ei⁹. Glorifica
tio p̄ris ꝛ filij cū spūsco facta in btis repi
tur' aliqñ dica formal'. eo q̄ imediate fit p
eēntiā sine specie media q̄ fit nō cognosce
di diuinā essentiā. imo p eandē spēm aut
formā q̄ ds ꝓgnoscit seipm aia btā cogno
scat deū. Addūt aliq̄ q̄ etiā act⁹ beatific⁹
caracteriset seu formet/nōnisi a diuia sa
pientia ꝛ eius eēntia dū obiectiue videt
Ubi ꝛ si diuia essentia subtraheret se ī nōe
talis caracterisatiōis seu formal' ꝓfigura
tiōis ſm imaginē btissime trinitatz. creā
tura nullo mō posset dica btā. neqz intuiti
ue videns deū. imo essz implicatio quēad
modū implicat creaturā esse ꝛ deū se sub
trahere in nōne efficientz. Notādū est igit
ꝑ cōcordia doctoz q̄ ds ꝓprie dicit forma
ſm tres cōditiones forme ꝓuenientes. For
ma enim dr q̄ est in se formal'r. siue sit ab
alio siue nō original'r. scdo q̄ dat esse for
male. tertio q̄ denotat aliud eē. Constat
aūt q̄ de⁹ hz esse in se. ꝛ q̄ dat esse oī crea
ture. ꝛ q̄ oēm creaturā denotat esse tanqꝫ
ꝓpria sue exitie causa. Dic enī dicit de
tuus in q̄libet creatura esse aliud quo est.
et aliud qđ est. Quod intelligi aliē neq̄t/
nisi de deo quo denominat exittere creata.
Doctores igit̄ ponētes deū esse btitudinē
formalem. accipiūt formā isto mō ꝛ nullo
alio. Nec volūt q̄ de⁹ sit formalis beatitu
do inherēs vel cōstituēs sicut forme acci
dentales vel substātiales inherēt ꝛ ꝯstitu
unt/cuius ullapsus forme diuise sit pfecti
or ꝛ intrinsecior rei cuiuscūqꝫ possit esse for
ma siue materie vel accidēs substātie. Ita
qꝫ res q̄libet pl⁹ dependet a causis extrinse
cis qꝫ ab intrinsecis suis q̄ sūt forma ꝛ ma
teria q̄ vtiqꝫ neqūnt esse sine cā extrinse
ca efficiente/ exēplante seu formāte ꝛ fi
niente. Porro si doctores tal'r se resoluūt
nō sunt ꝛtratij articulis pfidei. q̄ de⁹ non
possit esse forma vel formal' beatitudo crea
ture. Nō vtiqꝫ dr ē de forma inherēte vl'
intrinsece cōstituēte. Sūt q̄ necessario di
cunt esse formā mediā vel spēm in beatis
quā nolant lumē gl'e iuxta determinatōz
ecclesie req̄sitā. Dicūt alij sufficere p̄prium
de potentia dei absoluta deū ꝛ aiam sine ta
li lumine ad beatificandū ꝑ formalē illapsū
Quicqđ tñ dicat hinc et inde necessario
ponēd⁹ ē motus intellect⁹ ꝛ volūtat' q̄ vti
qꝫ formosus est illūinosus ꝛ speciosus. Et
hūc vocam⁹ formalē btitudinē fine quo im
possibile ē creaturā esse btām. etiā de potē
tia dei absoluta. Implicaret enī sicut ptz
intuēti quicqđ dictuz fuerit de necessitate
habituū distinctoz ab actibꝰ istis. Glori
ficatio p̄ris ꝛ filij cū spūsco fit ꝓpue et
principaliē in mēte q̄ sola ꝓprie ē ymago
et gl'ia btissime trinitatz. Essent hic reme
morāde distinctōes plime de diuersis aie
potentijs ꝛ eaz officijs. marie quō diuidit
aia a spū. ꝛ spūs a mēte. ꝛ q̄les sunt actus
spūs ꝛ mētis. Quēadmodū isup sola mēs
ponit in supmo vertice vl' culmine/ vel arce
totius aie ꝛ potētiaz ei⁹/ q̄ respiciat ꝑ obie
cto et fine ꝓprio solū deū memorādo intel
ligendo ꝛ volēdo pure literal' q̄uis imoꝛ
biliter. Spūs aūt ꝛ mouet literaliē ꝛ arbi
trarie ꝛ ꝓringēter. Mirabilis ꝓpius ē di
uisio aie ꝛ spūs quē facit ſm aplm ſmo
vivus⁹ ꝛ efficax. Sz est supadmirabilioz
diuisio spūs ꝛ mētis q̄lē dat intelligi pau
lus cū dicit de ſmōe dei q̄ est discretor in
tentionū ꝛ cogitationū cordis put in quo
dā metro deduxim⁹ Arbitroz insup q̄ hec
mens in cāticis nolat aia vt ubi. Dic mi
hi quē diligit aia mea ꝛc. Et in cāntico ma
rie Magnificat aia mea dō. Nō ei ꝓuenie
ter intelligi ꝓt de aia sensuali. nec de ꝓpa
rōnali. Ania igit̄ est mēs q̄ manēs sp i ar
ce dirigit amorē suū vnica in vnicū deuz
sola ad solum. diligens ad dilectū. Exem
plo solsequij respectu solis. vel ferri respe
ctu magnetis aut poli. Dicuntur ista spe
ciose faciliter et sclastice. Ereduntur
ꝓterea simplici fide sed rara ē felicitas
experiri. Expunt tamē aliqui hic in via
fortassis etiam finaliter reprobandi. vt
qui gloriat' in domino/ glorietur vt timeat.

Estimo enī q̄ vemones ipsi iuxta dictū ia
cobi credūt. imo et aliq̄ mō intelligūt per
naturalia splēdida. ꝛ ꝓtremiscūt. ſz in ma
lum suū. qz fuli timore trahūt quo refu
giūt ꝛ odiūt flagellantē. ¶ Contrarie ad lea
tos q̄ timētes ꝛ trementes ꝛ in se deficien
tes sub fuerētia maiestat⁹ laudāt diligūt
glorificant hymnū glorie. vna ꝛ incessabi
li voce dicēs. ¶ Sanctus sanct⁹ sctūs dñs ds
sabaoth. pleni sunt celi ꝛ terra gloria tua
¶ Conformiter ad q̄s freq̄ntat ecclesia di
cens. ¶ Gloria p̄ri ꝛ fi. ꝛ spūisanc. Sic erat
in p̄cip. ꝛ nūc ꝛ sp ꝛ i se. se. Amē. ¶ Deo glo
ria q̄ finē apposuit ad canticū marie iuxta
ꝓpositū nr̄m. Utinā deo bñplacitū ꝛ eidez
gloriosissime virgini mr̄i ꝛ filie ¶ Cum q̄ sp
magnificat anima mea dñm. Amen.

¶ Finit anagogicū de verbo ꝛ hymno glie
a iohāne cancellario pisieñ. lugduni. An
no. M.cccc.xxviij. Et ꝓtinet q̄tuor ptitō
nes principales in q̄s q̄libet sunt decē ver
ba sen ꝓsiderationes. Et in vsu q̄libz mul
te notule seu verba p̄ lras alphabeti vsq̄z
ad numer. in 24. ꝛ decē. ¶ Presulatū tūc agen
te Reuerēdissimo p̄re dño amadeo archi
presule ꝛ comite lugdun. ¶ Primate gallia
rum nostre peregrinatōis benuolissimo p̄
ceptore.

Epithalamiū mistī

cum theologi ꝛ theologie. Sub typo iacob
et rachel. ¶ Rachel loquitur.

O Ro p̄ cernos caprealsq̄ campi.
Oro sacratos per amoris ignes.
Per fidem sctām dec⁹ ꝛ honorē.
Jacob amas me. ¶ Jacob rīdet.

P Er greges nr̄os / ouiū per agnos.
Perq̄z formosum virid ens salictū:
Et per vltimes nitidosq̄z fontes
Rachel amo te.
Rusticum si me genuit dei sors:
Rector ꝛ si sim positus bidentū.
Nobilem claris titulis adauctam.
Rachel amo te.
Lucis eterne speculum decorum.
Feminā fortem deus omne sponsī.
Cuius effulget species honora.
Rachel amo te.
Jlo fisus te gelidas per alpes.
Affrice sirtes paragrabo tutus.
Scylla nil terret nihil ꝛ charibdis
Rachel amo te.
Si tonet celū crepitu fragoso.
Totus ꝛ casum minitet orbis.
Inter hec tanta positus pericula.
Rachel amo te.
Nil ab amplexu placido reuellet.
Quicquid occurret nihil hinc timebo.
Nullius vincar sub amore / quippe.
Rachel amo te.
Ventre fecundo lya sit licebit.
Et sit ancillis nūerosa proles.
Nescio quid plus nitet ꝛ placet cur.
Rachel amo te
Suauis a te pax requiesq̄z cordis.
Triste nil aufers tolvas camenis.
Dulcibus prorsus / bene concinentem.
Rachel amo te.
Rector egypti sapiens pudicus.
Nascitur ioseph tibi beniamincq̄z.
Beniamin quancq̄z moriatis ortu.
Rachel amo te.
Osculeris me labijs pudicis.
Brachijs sacris mea colla stringe.
Jstud vt fiat tibi semp̄ ꝓrens.
Rachel amo te.
Spiritusſanc⁹ tibi multus vnus.
Dona virtutū retines beata.
Diligentes te satias in euum.
Rachel amo te. Finit.

¶ R

Incipit tractatus

magri iohānis gersonis cancellarij pisieñ.
sup cantica canticoꝝ / ad frēs ordinis car
thusiensis editus apud lugdunū Anno do
mini. M.cccc.xxix.

Do te sacer ordo Carthusieñ.
qm̄ amas me p̄rimū tuum. et iō
p̄rimū. argumēto xp̄i. qz fecisti
in me misericordiaz. Amoris q̄z tui
p̄batio: opis ē exhibitio. Tricenariū nā
q̄z post mortē meā indultū. p̄r⁹ fieri placu
it p̄uenire me viuēte. ¶ Heditatus suz
mecum. siquā opis vicissitudinē. vacua
senect⁹ mea posset asserre. Subijt mox ani
mū. petitio vre deuotiōis mō facta p̄ non
nullos ex vobis. q̄si vice oim. q̄tin⁹ super
cantica cāticoꝝ scriberet aliq̄ q̄liscūq̄z stu
diositas mea. Inclinaui p̄tin⁹ cor meum
assentire. qz amo te. Etenim amicoꝝ vota
sunt filia. ¶ Uez post tot a sūmis ingenijs
dictata sup eisdē cantic⁹ q̄d aut q̄le posset
addere pauptacula nulli⁹ vel tepide deuo
tiōis mee. diu satis i dubio fuit animus.
Tandē ꝓfisus i auxilio p̄cis vx̄e decreui
nouū aliq̄d. aut saltē nouo mō scribere sub

premisso themate. Amo te. ¶ Finit

¶ Note. Vox ista petri est ad dñm ter interrogantem. tertio repetita Dñe tu scis qꝛ amo te. Juxta qꝫ verbꝫ triplicatꝫ possum⁹ allegorice. moraliter ⁊ anagogice. triplicē ī creatura rōali amorē ītelligere. libꝝ. arbitratiū. gratuitū. liberū ꝯcreatū. arbitratiū deliberatiuū gratuitū su⁹ infusiuū. Dimisso iterū sermone de amore pure naturali vegetatiuo ⁊ aiali. ⁊ habito tm̄ mō respectu ad amorē dī sicut hūit petr⁹ dicēs Amo te. ¶ Est autē amor nr̄ ad deū tripl ex in genere put statī dictū est. Et b⁹ verbi amo. tres ire signāt in enigmate. A principiū. D. mediū. O finis. Ex qꝫ triplici amore habituali tāgꝫ triplici vita prima / resultat act⁹ amoris perfectus ⁊ meritor⁹ fruitu⁹ dei. de qꝫ solo principaliter cantica canticoꝝ sunt. p anagogiaz id est sursū actōem. ēliter agunt⁹ a spūsco. (quē hodierna die in filios adoptōis xp̄s effudit) ipsi filij dei filles aplis. ¶ Atuero processus nr̄ vt ordinet⁹ ex notis. premittet aliqꝫ cōsideratōes. de quidditate amoris ī speciebꝫ suis. ⁊ hoc p prīa petitione. Proinde scda petitio cōtinuebit cōsideratōes quinq; ginta fm totidē dies iubilei pentecostes qñ spūsc⁹ his diebꝫ in līguis igneis apparēs mētes carnaliū in sui amorē accendit gregorius imutauit. Amor siqdē ignis ē. vñ nosat seraphic⁹. qꝫ ardorē significat. ⁊ ḡn quagīta ꝓprietates suas ēqi totidē linguas igneas (qꝫb se loquit⁹ et apit) dispertitas ostendem⁹. tandē partitō tertia ꝓsūmabit velut ī cuspide piramidis flāmee vniuersum amoris sermonē ad primā ⁊ vnicā ꝓprietatem sup illud osculet⁹ me osculo oris sui se reflectens.

¶ Prima cōsideratio

de primo amore libero nobis concreato.

Amor liber respectu dei naturaliter et indelebiliter insit⁹ ē. cōcreat⁹ ⁊ inser⁹ tus dū cōditus est ad imaginez et similitudinē dei q̄ ꝓsistit in mente noticia et amore Dz q̄ret ꝓtin⁹ aliqꝫ quo pacto si naturalis amor iste liber dici pōt. et si liber. quō naturalis: Est hic alta ⁊ grata doctor⁹ p scrutatio. quor⁹ capui inuenerūt q̄ sicut ī deo amor ꝓductiuus spūsc⁹ liber dim⁹ est q̄ tñ immutabiliter agit ⁊ necessario. sic ī creatura rōali vel intellectuali. amor ꝓrio insit⁹ respectu dei. quē aliqꝫ finderisim vocant. licet quodāmō sit altior⁹ ⁊ specialior. qui ꝓstituit tertiā ptē imagis. nec aliud respicit bonū q̄ deū ꝓ obiecto ⁊ fine vltimo. Iste ingēs amor licet inuariabilis sit ⁊ indelebil⁹ nihilomin⁹ spontane⁹ ē ⁊ voluntarius. aliter q̄ sit amor lapidis grauis ad suū centrū. et hoc tōe cognitiōis intellectiue cōiūcte sibi. put est scda ps imagis oriēs ex prīa q̄ est mēoria. nō q̄dem sensualis respiciens p̄teritū. sz mentalis ꝓplectens oēm tpis dr̄itā imo supgrediens. Est ergo amor iste ex natura sua spontane⁹ atz liber q̄uis in oppositā ptem verti non posset.

Secunda consideratio.

Amor iste dei liber. fundamētalis est ad oēm affectōem alterā intellectualē. q̄ ꝓprie nō dr̄ passio. sz opatio. ꝓportionaliter sicut deus ꝓnica opatione delectatur / ⁊ nullaten⁹ passiōe. Itaqꝫ necesse est oīa mōta reduci ad vnū. ⁊ mutabilia ad immutabile ⁊ fixū. Oportuit ergo oēs affectiones / quar⁹ multas cōstat esse variabiles rēduci ad vnā quietā ⁊ simplicē. Talis est amor naturalis dei. insitus aie in ꝓstitutione imagis siue quē dicim⁹ esse cōueniētiam ⁊ coaptatōem ad deū. tanqꝫ ad finez suū vltimū. ⁊ quodāmō intelligibile cētr⁹ in quo iugiter manet innitit⁹ ⁊ q̄escit. Ex quo p̄terea oēs alie affectōes q̄ dicūt motū vel mutationē. siue in bono siue in malo siue in arduo. vt ōsideriū. fuga spes timor audacia. ira. segnicies oriuntur.

¶ Tertia consideratio.

Amor dei iste liber / nō hz actū scōz q̄ sequit⁹ cogitatōez. ⁊ cōsiliū ꝓ statu vie. nisi ꝓpria sensatōe cuius sp fit actus ꝓprio q̄ est vt dicim⁹ ꝓtinuus simplex ⁊ q̄etus. ¶ Possz hic introduci tota materia de cōceptibꝫ ⁊ intentōibꝫ cognitiuis ⁊ affectiuis. ⁊ spāliter de sex mōis spēz q̄ sūt inuisū cognoscendi supra sensū intellectualē. Nā quedā sūt abstracte p fantasmata. q̄dam natural⁹ insite ex prīa creatōe. sic est spēs ī nata cognoscēdi deū ⁊ amādi q̄dā sunt impsse p substātias spūales q̄dā relicte. q̄dā p collatōem adq̄site. Alie p experientiā habite. sed ō his nō est hic dicendū p singula. qualia tñ cognoscere multuz iuuat ad amorem dei peculiariter exercendum.

¶ Quarta consideratio. ¶ T

Amor iste dei liber ⁊ impsius si cau sat⁹ in voluntate rōali vel intellectiua

examicabilitu q̄ sūt ad se. sic videt dicere xristo. et auctor de caulis. sz ecōtra amicabilia ad se oriūt ex isto amore ad deū. Hec est ꝯsideratio theologica pulcertia atz sanctissima. cōuincēs oēs pctōres. esse puaricatores istituti primi ordis/ dū ab amore dei reflectūtur arbitrio malo. ad amorē ꝓpriū vl alienū aduersus deū. hītes cor distortū z inuultū. nec cōuenies z rectū cuz prima z rectissima regula z amoris sui liberalit z naturalit impssi. ¶ Sufficiat interi p certificatiōe hui⁹ cōsideratōis theologorū auctoritas in hoc fundata q̄ ds est supoia ꝓpt se diligēd⁹ dilectōe arbitraria q̄nto magis dilectōe naturali. z liberali. q̄ necz falle re vel errare pt. necz falli cū regat sicut impressa est ab agente infallibili.

¶ Quinta consideratio.

Hoc iste liber dei. hēbit actū scōm in patria plenissimū. cōtinuū simplicē z iocundū qui dr fruitiu⁹ siue fruitio vel osculatio. sicut ondet tertia ptitio. Sz in hac valle miserie vix hēt iste act⁹ scds. nisi valde interrupt⁹ z p intervalla. ꝓpt curuitatē amoris libidinosi terrenis. Docet hoc pchdolor valde nimis experientia ¶ Utz vo amor iste liberalis ad deum. haburisset ꝯtinue actū scōm. q̄ ꝯsistit in operatione. z hoc p statu innocētie. imo etiā in angel⁹ prima sui ꝯdictōe. vel etiā in purgatorio nūc hēant aie finalit saluāde talem actū scm cōtinuū. imo z de dānatis q̄ri possz cum hēant remorsuz ꝯscie vehementez. nō solū in hitu sed in actu q̄ causat scm doctores ex repugnātia amoris ꝓpriij arbitrarij ad amorē naturalē z iustū dei lector aduertat

Prima cōsideratio

¶ De secundo amore.

Hoc arbitrari⁹ respectū dei si haberet nisi puia vel sil⁹ concurrēte ꝑdicto naturali z libero amore. Perspicuz ē qz tradit ē hmōi amor oim aliox effectuū. Rursus volūtas si ferret libere nisi ꝓmoniat⁹ obiectaliter et cognitiue p intellectū sub rōe boni vel mali. cōueniētis vel disconueniētis ex q̄ motōe. ptin⁹ orit in volūtate actuali quadā complacētia vel displicentia naturalis/ iuxta sniaz damasceni. z rubū bti augustini q̄ nō ē i ptāte nra q̄n vltis tāgamur. Terciū p⁹ apprehēsionē hmōi obiectalē volūtas se mouet libere acceptādo vel refutando vel suspensam se tenendo.

¶ Secunda consideratio.

Hoc arbitrari⁹ respectu dei. distinguitur a libero naturali ꝓpt cōsiderationē duplicē alie rōnalis z sue libertat. Cōsiderat tracz alia rōalis vel in se essentialit liba vel vt actualit deliberās. Si prio mō sic sua libertas sp est eēlis z inuariabil⁹ z inauferibilis ipa pmanēte in esse. z sic accipit a doctoribus bernardo z anselmo q̄ dicūt ei esse eēlē in oibus tā angelis q̄z hoīb⁹ z potissimā sub deo. imo quasi sil'em q̄ necz cogi pt necz minui ipa stante natura alie. Si vo ꝯsideret vt actualit arbitrans. z se sup se reflectens. tūc libertas hmōi variabilis ē et impedibil. necz eēlis in omīb⁹ tam angel⁹ q̄z hoīb⁹. sz patit suitatē mne culpe. nūc pene z multe miserie. imo vt turbato iudicio rōis. tūc oīno tollit. et ipedit. in actu suo nō deliberat. Fundat aūt sup hac distinctōe. diuisio spūs z alie ex vna pte. diuisio ꝓterea spūs z mētis. ex altera. de q̄bus in metrico ope sup magnificat distinctōe. q̄. latius tractatum est.

¶ Tertia consideratio.

Hoc arbitrari⁹ respectu dei nō hēt hic in via. sicut nec intellectualis cognitō actualis sine puia cognitōe sensuali. Tradit bphūs. expiētie vocē loq̄ns. q̄uis ignoraret h⁹ seruilis colligatōis ex ordis rōem. sic nec pctī originalis transgressionē. Vñ factū ē vt intellect⁹ nō posset actualit ferri in deū nisi pri⁹ doceret⁹ p sensū. dicta pinde sensualitas z ver⁹ hō quasi mr z pater interioris et noui.

¶ Quarta consideratio.

Hoc arbitrari⁹ respectu dei ceterminat et figit ad vnā ptē. s. dilectiuā in btis sicut ecōtra necessario declinat in odium dei. et inuidiā in damnatis. Ista est cōmunis traditio doctoruz. q̄uis in assignādo causas videatur aliqua varietas sup hmōi confirmatione in beatis. vel obdurationē in dānatis. Sed resolutio finaliter cadit ad ordinationē dei. z qz positi sunt in termino. necz est amplius locus meriti vel demeriti vllus. Proinde nō tollunt ab hoc duplici statu multe actiōes arbitrarie respectu obiectorū aliorum a deo. sicut demones arbitrarie tentant hoīes. quibus arbitrarie angeli subministrant.

¶ Quinta consideratio.

Hoc arbitrari⁹ respectu dei. ferri pōt ad vtranz ptē dilectiue vel omissiue hic in via. imo nō videt repugnātiaz includere de pretia dei absoluta. vel supēsa lege cōi quin volūtas arbitraria ferre possit oditiue in deū clare visum. posset enī apprehendi sub ratione

bus odibilib⁹. scz punitiui vel damnatiui Ex q̄ ꝯsideratōe moti sunt aliq̄ dicere q̄ dānati forsitan in extrēo iudicio videbūt ꝑ morula intuitue vēū ñ solū in ḥianita te de q̄ cōstat. sed etiā in diuitate ad augē dū odiū. ⁊ ñter supplicia suū magis. Sz nō ḥz hoc cōis doctrina q̄ potⁿ vt sp̄ secūnda est. qm̄ curiositas est nō doctrine pietatis opinionib⁹ extraneis delectari.

✠ Prima cōsideratio

De amore gratuito.

Amor gratuit⁹ dei actualis dicit influentiā diuinā gratis datā in aīa q̄ formal'r reddit ḥiem gratū deo. ⁊ acceptū ad vitā eternā. ¶ Cōsiderationis hⁱ⁹ materia latissima tradita est per doctores. sz a multis exp̄imētal'r nō intellecta. sup̄ quā ponat⁹ ad p̄ns ista distinctio Ex amore gratuit⁹ q̄druplic'r hz considerari. vno mō ꝑut ē forma q̄dā absoluta vel influētia effectual'r a diuina bonitate ꝑueniens. Alio mō ꝑut respicit ip̄m subiectum q̄ informat ꝓportionabil'r sicut albedo ḥ formās subiectū reddit albū. Tertio mō pōt attēdi in ordine ad dēū acceptantē illū qui hz grām ad vitā eternā. ¶ Quarto mō ꝑut ille amor gratuit⁹ q̄ dr caritas ē vniuersalis motor ⁊ principal' int' oēs ⁊ sup oēs ḥitus in aīa p respectū ad finē vltim ad quē ipe dirigit inclinet ⁊ mouet tanq̄z ad vltim finē suū. Amor primo mō ē q̄dā tes absoluta p se distincta ab alijs q̄ possz remanere p potentiā dei. ⁊ nihil gratū reddere. vt si poneret⁹ extra subiectuz. Amor secūdo mō respectiue ꝯsiderat⁹ ad subiectuz et ad influentē dei. si videt⁹ posse stare. q̄n reddat subiectū formal'r gratū intrinsece qm̄ iste est act⁹ suus p̄im⁹ ⁊ formalis sicut in alijs accidētib⁹ absolutis. Amor tertio mō reddit de lege cōi subiectū suum acceptū ad vitā eternā. sz absolute nō repugnat q̄n aliquis sit accept⁹ ad vitā eternā absq̄z amore hmōi. vt etiā nō accept⁹ cū amore tali. Amor q̄rto mō ꝯsiderat⁹ ē oim habituū ⁊ actuū laudabiliū meritoriorū ⁊ acceptabiliū ad vitā eternā radix forma ⁊ finis sine q̄ finis vltim⁹ nō haberet. cui ꝯsimilis est diuin⁹ amor increat⁹ illabēs aīe purificans eā illūinās pficiēs ⁊ acceptans.

¶ Secunda consideratio.

Amor gratuit⁹ cognosci nō pt in eē hōmi absq̄z speciali reuelatōe. Ju xta illud xp̄i. Spūs vbi vult spirat ⁊ vocem eius audis⁊ nescis vñ veniat aut quo vadat. sic est oīs qui nat⁹ est ex deo. Cause multiplices hⁱ⁹ ignorētie notant⁹ a doctoribus. sed ꝓpue est qm̄ interiores hⁱ⁹ nō cognoscim⁹ nisi ex actibꝫ. Sūt ät act⁹ habituū adq̄sitor ⁊ infusor ita siles q̄ distingue re nō sufficim⁹. sic̄ videm⁹ colorē artificia lē in facie distingui facil'r a naturali nec̄z lumēa spēcie coloris. Vñ ꝓuenit ex actib⁹ virtuosis gr̄a informat⁹ duplex argumētatio. vna moralis seu natural'. altera gratuita vel supnaturalis. dū gr̄a. s. augmentat⁹. Gratia vo magis mouet influitue generaliē sm legē eternā. q̄z particularit ⁊ in ḥsiue sm particularē inḥsionē q̄liter inclinant ḥitus adq̄siti et inde magis ꝓpiciūt⁹ Sed an sint gratuiti vel infusi nescit⁹ ꝓtea bēs vir venit⁹ qui sp̄ est pauid⁹ Qm̄ ⁊ si cognosceret⁹ create gr̄e p̄fitia. tñ de perseuerātia ⁊ de amore p̄destinatōis increato et eterno nescimus sed speramus.

Tertia cōsideratio

Amor gratuit⁹ dei q̄uis a prima origine nō fuit in adā. erat tñ tūc in eo amor dei sup oīa laudabilis. sz ñ meritor⁹ vite eterne. Sz ꝑ tpe legis currentis tale medium nō occurrit qm̄ bō est l̄ sta tu vel gr̄e vel culpe. Fuit de angelis in sua conditione primaria dicendum.

¶ Quarta consideratio.

Amor dei ḥitualis gratuitus fm ecclesie determinatōez infunditur in baptismo. q̄ reddit baptisatos dignos et acceptos vita eterna. ¶ Colligit⁹ inde qualit⁹ omis baptisatus in christo cū exultatione debeat dicere illud ysaie. Gaudēs gaudebo in dño. ⁊ exultabit aīma mea in deo meo. qz induit me vestimento salutis. diuersis ḥabitib⁹ virtuosis. et indumento iusticie circūdedit me. christo scz sole iusticie. ¶ Quotq̄ not inquit Paul⁹ baptisati estis christū induistis. Sequit⁹ tanq̄z spōsum decoratū corona quo ad sp̄m. ⁊ tanq̄z sponsam ornatā monilib⁹ suis quo ad mētem vel aiam superiorē. Tunc enim apparuit signū magnū in celo. rōnalis aie mīt amicta sole ⁊ luna sub ꝑdib⁹ eius. ⁊ in capite eius corona stellaꝝ duodecim. ¶ Colligitur inde positionis magistri insufficientia qui gratiam ḥabitualem non posuit. sed increatam cum actuali creata.

pueri eni baptisati ⁊ uenientes. quō forte aliter grati essent. ꝯs constat actualem gratie motū non habere.

Quinta considera.

Aduertit hystualis. ifusus pueris baptisatis. reddit eos acceptabiles. deo amabiles ⁊ gratos. nec non ipsis ita reddere vult tanq̄ angelos quosdā dei. Colligerent inde prima duo meta moralia tā in laudē ꝓseruantiū innocentiā baptismalē in se et in alijs q̄ in ꝓcurādū vitā pristinā ⁊ dānabilitatē eorū qui innocentiā hmōi pstituūt in se vel in alijs rursus crucifigētes christū ⁊ ostentui habentes. Utrū deo baptisati qui nō duxi peruenerit ad vsum rōnis. facere possint opa grata deo ⁊ bñplacita. puto q̄ sic ꝯtra quos nō dū meritoria. sed neq̄ tūc demerent. bene tñ peccant. qz peccare nimis dicit ꝯ demereri. sicut dicam⁹ mōstr⁹ petrū esse in natā. non tñ esse culpam aut demētū.

Prima cōsideratio

quarti de amore collecto.

Aduertit dei resultās ex amore triplici. scz libero arbitrio ⁊ gratuito. de quo incepi habendū etiā sermo considerari pōt sub multiplici triplicitate iuncta xpō petri ō amore ter repetitū. Amo te. amo te. amo te. Discutiam⁹ velut in supficie qz materia late patz. Prim⁹ est amor itaq̄ incipientiū pficientiū ⁊ pfector. Secūs est amor sm vnā grām ⁊ gliam etiā hic inchoatā. Tertius est amor sm hiem animalem rōnalē ⁊ intellectualē. Quart⁹ ē amor sm vestigiū. sm imaginē ⁊ sm similitudinē reformē. Quint⁹ est amor scōm purgationem illūinationē ⁊ pfectōez. Sext⁹ est amor sm tropologia allegoriā ⁊ anagogiā. Septim⁹ est amor scōz dilectionē spiritus. cū ancilla cū libera ⁊ cū dña. Octauus est amor scōm triclinia aime Inferi⁹ mediū ⁊ supius. Nonus est amor scōm adolescentulas ⁊ pubinas. scōm reginas et ad vnicā colūbā. Decim⁹ ē amor sm triplex celū. Infimū mediū ⁊ tertiū. Undecim⁹ est amor scōm triplicē hierarchiā infimā/mediā ⁊ supmā. Duodecimus est amor Angelic⁹. cherubicus ⁊ seraphic⁹ Et ita de triplicitatibus talibus multis reflu entibus in eandē sententiam.

Secūda cōsidera.

Quarti.

Adhuc dei resultās ex amore triplici. scz libero arbitrario et gratuito et occurrens in actū scōm laudabiliorē est q̄ si quilibz stet in actu pximo vel habitu tm̄mō. Perspicuū est qz potentia q̄liter iuncta suo actui laudabili ⁊ bono. perfectior est ⁊ fini suo cōiunctior. q̄ in habitu solo manēs q̄ sopita vel somnians. De q̄ triplici actu amoris filij ꝯiuncti respectu dei cōpsita sūt anagogice p pōz pulcerrime et amatosissime femiaz marie salomonē cantica canticoz. Hilt ⁊ alia pōma q̄ contemplata est mēs sua sapiēter nominatim de duplici mō desponsationis anagogice et moral⁹ seu tropologice. Prīa despōsatio cantat⁹ p epithalamiū cantici canticorum Altera p epithalamiū capituli vltimi pverbioz cui⁹ initiū est. Mulierē fortē ꝙs inueniet. Cōstituūtur in prima. deus et anima tanq̄ sponsus ⁊ sponsa se mutuo zelantes amore. vnic⁹ ad vnicā. ⁊ vnica ad vnicum. de q̄ gloriat sponsus. Una est ināt columba mea. perfecta mea vna mris mee. electa genitrici sue. Cōstituūtur in alia desponsatione spūs deiformis ⁊ sapia tanq̄ sponsus ⁊ spōsa. magis p tropologiā et allegoriā tanq̄ in vita activa. q̄ p anagogiam i ꝓtēplativa. Discernit ex hoc pcipue varietas hui⁹ duplicis desponsationis ⁊ epithalamij contrādentis. qm̄ vna spectat ad incipientes ⁊ pficientes generalit. Altera ꝓpria nōnisi pfectoz ⁊ anagogicos excessus sese rapientiū de claritate i claritatē tanq̄ a dñi spū. put i scōa ptitione dicet.

Tertia consideratō

Adhuc exposit⁹ in cāticis cānticoz fruitio dei vel osculatio oris nolat apertissime. Nō solū hystual⁹ ⁊ tepida sz actual⁹ feruēs. et extatica. ⁊ precipue seraphica. cui⁹ est imediate ferri in deū. ꝙs ex pte ale occurrat multitudo habituū et influentiatū. Omne ꝓterea datū optimū. et donū pfectū descendēs a pre luminū ꝛc Qui oia tanq̄ virtus vniuoca tradēte dyonisio replēt ⁊ restituit ⁊ quertūt ad egregantis prīs vnitatē ⁊ deificā simplicitatē vbi tūc apex vl seraph mētis ineffabili ⁊ ignoto deo. ineffabil⁹ ⁊ ignot⁹ ꝓuigit. ignotē quidē qz infinite ⁊ immense cū virtus

cognoscētes ꝛ actus ꝑput ꝛ nata sint finiti
¶ Sed de hoc posteri⁹ tangam⁹. interim p remēoratōem paucula de desponsatōe morali seu tropologica spūs deiformis cū diuina sapia dicam⁹/quor ꝓsideratio ꝓcedere delet tangꝫ via ad desponsatōem anagogicam necessaria. ¶ Osculū sponsi vel osculatio est dignissima ipressio cuiusdā suauitatis ꝛ intime cōsolatiōis p illapsum secretū in animā. Petit aūt atq; cōcedit ad facilius tolerandū pēs exiliū dum spōsa peregrinat a sponso. ¶ Osculū aūt est illa suauitas ꝛ intima cōsolatio Jocūditas ꝛ exultatō quōcunq; fiat aut sentiat in aia ſm portionē virginalem ꝛ supmaz. q̄ mēs dr vel apex mentis ꝓdiuisa ad spm̄ ꝑput ad alia cognoscēda/vel diligenda/vel ordināda sub deo deflectit. Qm̄ soli deo cohaeret ꝛ intēdit. tangꝫ obiecto ꝛ fini vltimo. et soli sponso qui sol⁹ sibi ꝛ totus est desiderabilis ꝛ amicus. ¶ Talis est iuxt dilectus meus. ꝛ ipe est amicus me⁹ filie hierusalē Dicit aūt amicus tangꝫ amoris custos. ꝛ addit sup amorē simplicē cōicationē secretor⁹. ꝛ mutuā readamatōem/cuius est ꝓprīū omnia esse cōmunia Et in statu presenti de⁹ gerit amicitiā erga aiam sanctam q̄ cōmunicat sibi seipm̄ ꝛ amorē suū. ꝛ dona sua ad fruendū ꝛ vtendū/ꝛ vniuersaliter pertractandū. q̄ntū ipa rōnabiliter voluerit ꝛ potuerit accipe plus vel min⁹ ꝑ varietate statuū. in quibo est ꝓstituta. Sup hoc erit tertia partitio.

Quarta cōsideratō

Mor dei resultās ex amore tripli ci. scz libero arbitrario ꝛ gratuito. sufficiēs est ad salutē. ꝛ fruitō dicit delet si quocūq; fuerit. idiota vel simplici ſm quē amorē licet vnicuiq; hūti dēcta de illud epithalamiū q̄ morale ꝛ practicū Mulierē fortem q̄s inueniet. scz nō ita de altero. ¶ Ūn hic ipse salomō qui descripsit prius desponsatōem viri deiformis cū sapientia. q̄ aīe ꝑ anagogiā cū deo. sciuit eī qō nec phōs quosdā latuit. quoniā ad beatam vitā tria ꝓpabant. studiū. sapientie fastidiū pēntis vite. ꝛ desideriū alterius vite. Primū docet in paroliis in quibo inseritur hoc epithalamiū. Mulierē fortē q̄s inueniet. Tradit alterū in ecclesiaste de vanitate rer. Subiungit tertiū in canticis canticor⁹. Ceterū ad tria hec maxie ad duo prima subseruit vniuersitas scripturar et creaturar q̄ libris ꝛ doctrinis innūer
¶ Notate sunt plēs ꝛ a plumb⁹ speciales quedā industrie. q̄dā cōmunes. q̄daz magis appropriate ꝑ totaq; desponsatiōe. hē scripturas prio inspicere. ꝛ eaꝝ saltem q̄dā nois intelligere: intellectas ad breuia q̄dā reducere breuiatas ex se vel alijs mēorie recondere. Reconditas mēoriter meditādo ruminare. Ruminatas tandē digerere et vnire ¶ Preterea notate sūt ſm exiguitatē nrām duodecim prides industrie ad theologiā mysticā adoptāde. Quib⁹ omissis oīb⁹ aut ꝑsuppositis/latius eni patent ꝓtimem⁹ ad cantica cāticor⁹. ꝛ de necessitate vel cōmoditate expositiōis eor⁹ vltra ceteras scripturas diuinitus inspiratas. Istō vnum ꝓmittamus.

Quinta considera.

Mor dei resultās ex amore triplici scz libero arbitrario ꝛ gratuito sicut in genere multiplices habet gradus ꝛ dēntias. ꝑput in consideratōe tercia tangebat sic in spāli amor seraphicus multiplicat in diuersis nedū ꝑ statu pric sed vie. ꝑ grās ꝛ exercitationū varietate Quidā fuerit ex grā singulari vt paul⁹. ꝛ estimo q̄ maria q̄ rapti sūt aliq̄n ad nudā diuine ēntie visionē. vbi tūc n̄ indigebāt theophanijs scripturar. canticor⁹ vbor de quib⁹ nil ad pēs. Alij fuerit si th̄ adhuc sunt nouit deus. q̄ eni si viderint aut videant deū ꝑ essentiā nihilomin⁹ ad intelligentiā purā ꝛ pspicuā ꝓducti sunt q̄si sine ad adā ꝑ statu inocētie. q̄ vidit deū in speculo claro ꝛ lucido diuin⁹ inspirato i imagine sua filitudine ꝛ glia. q̄liter et lucidi⁹ viderūt angeli ꝑ statu vie sue. Ex si adaz viderit etiā deū in enigmate ꝑ vestigia creature ꝛ in vestigijs s. hoc fuit ꝓpē necitatē directiuā sensualitatis sue. Tales q̄ sūt hmōi tā in suis ꝓtēplatōibo et amorib⁹ seraphicis. non indigēt exercitio q̄cūq; ꝑ illo tunc. ad fruendū deo ꝑ oscultatione et⁹ imo fastidiū eis esset oīs creatura sicut in ꝑsona magdalene q̄rentis deū. Dicit origenes. Quero creatorē. fastidio mihi est omis creatura. Tales videbat phūs cōmēdare in principio methaphisice dicēs eos nō egere apologis. q̄les expectant homines grossiozis itellect⁹. in q̄b⁹ pspicuitas ꝛ luciditas suor intellectuū. immixta

est cū materiali grossicie plus vel minus. vt in ꝓliximinus. plꝰ in naturali lxetitiꝫ. aut motionibꝰ et stultis. ¶ Mediocriꝫ autē sicut in hoīb⁹ plurib⁹ laicis ⁊ literatis. qm̄ certe paucissimoꝝ ē ⁊ fuit. dicēte platone et ceteris ꝑspicuitas intellectꝰ atz mens ꝑ quā cōtingit tanꝯ in supmo suo angel⁹ et intelligētijs. q̄ portio cuius sit supioꝝ in hoīe. tū potius denotat hō a rōe rōnalis qz sibi ꝓpria ē. cuꝯ ab intellectu intellectualis. sz nec a sensu ꝓpter imperfectōem nomiatur sensualis. ¶ Alij sunt qui ⁊ si videāt intelligentiā hīt nihilomin⁹ impeditā / nec solidā contuitionē veritatis itreuerberatā Indigēt ꝓterea fulcimēto quodā symbolicarū filitudinū vigorantiū ad ꝑsistentiā et cōtinuatōem ꝓpter tales materie cōpsita sunt cātica canticoꝝ. cū filijs anagogicis manuductōib⁹ ¶ Tradita ē insup thеologia mystica dyonisij. q̄ p abnegationes olim magis quꝯ affirmatōes incedit. ¶ Cui iunxit aūt versellen. velut i vnū tres istos statos hoīm in expositōne sua cantici canticoꝝ breuiꝫ ⁊ accōmode apō cōditos in libris ⁊ doctrina dionisij nō ita p ceteris neq; p ignorātib⁹ suas tot ꝓcisas allegatiōes. more iuristaꝝ q̄ vix correcte scribūtur aut notant. ¶ Sistit insup in solo sensu anagogico dei ⁊ aie. nihil miscēdo d allegorica deiformatiōe xpi ⁊ ecclie / quꝯ vnū ꝑficiat ad alterū. dū se mutuo nō confundāt. Interest enī tam ecclie vniuersal⁹ quꝯ anie singularis cantare iugiē deo tanꝯ sponso corde vbis ⁊ ope. ¶ Amo te. Amo te. ¶ Amo te.

¶ Explicit prima partitio quasi ꝓhemial⁹ in cantica canticoꝝ.

¶ Secunda partitio.

Et primo prolxemium.

a Do te. Quid obsecro resonant aliud cantica canticoꝝ quꝯ istam ex intimo ⁊ toto corde vocem. Amo te. Qua in re ꝑmittendū ē q̄ amor fruitiuꝰ dei / maxie seraphicꝰ. qz nō ꝑt prostatu vie sepe. diu. ⁊ multū. ꝑsistere in illa puritate actuali. Indiget ad exercitiū suum filitudinib⁹ ⁊ symbolis vti creaturarū maxie cū dicat Dyonisiꝰ Impossibile nob⁹ relucere diuinū radiū nisi sacris ⁊ architypicis exēplaribus vel simbol⁹ circūuelatuꝝ quēadmodū pura lux material⁹ sine colorū admixtione nō videt. Propterea cōpositꝰ est liber canticoꝝ. sub tropis ⁊ filitudinib⁹ ad huⁱ⁹ fruitiui amoris exercitiū sub typo nuptiaꝝ. ¶ Studuerūt in his exponendis. summa ⁊ diuina ingenia. nūc p ꝓtes ꝓout materia quā tractabāt. exigebat. nūc integral⁹ p omelias. per ſmōes. p postillas. per distinctōes. p glosas ordinarias scōm q̄druplicē sensum vicissim permixtum. ¶ Posterioꝝ vnꝰ abbas versellen. statuit i sistere circa sensuꝫ anagogicū. p filitudines ad supmū amorē creatū q̄ est in seraphin coartans se ad aiaꝫ rōnalē ad deū. scōm supmā q̄ntū ꝑt eleuari anie portionē / quam appellat seraph vl⁹ seraphi. i. hierarchijs anime. exēplariter / ad celestes ordinatis fundamētū capenis ex. p. caplō Dyonisij cū expositionib⁹ suis / q̄liter ipe innuētura paucissimis vbis ꝓplexꝰ ē i itinerario sno / cap. iiij. ¶ Porro amor fruitiuꝰ ⁊ extaticus. vel anagogicꝰ ⁊ seraphicus. q̄ cōsistit in expimētali ꝓceptiōe ꝓiunctōis aie cum supmo obiecto suo ⁊ fine deo. nullatenus tradi ꝑt p doctrinā maxie cū a solo deo pure gratis ⁊ sup oēm industriā infundat Videt⁹ potiꝰ insistendū in expositiōe canticoꝝ ⁊ similiū. doctrinal⁹ ⁊ scholastice tradēdo q̄d nois terminoꝝ ⁊ exponēdo symbolicas significatōes eoꝝ quꝯ i declamatiōib⁹ et exhortatiōib⁹ moralib⁹ sine fine q̄ nequeunt vt dicim⁹ amorē fruitiuū infundere ¶ Quo dito vel cognito q̄d nomis terminoꝝ ex thеologia scolastica. debet exercitiū intrinsecū remitti ad interiorē mētis ꝑscrutationē coopante gr̄a dei q̄ non dat cōiter se nō exercentib⁹ / et ingratis q̄bus dei gr̄a vl⁹ nulla est vel in vacuū accepta. sz tam vticꝯ nulla est si i vacuū recipiē / qz nō mutꝰ doret vacuū gr̄a quꝯ nata ¶ Dicūtur vo cantica canticoꝝ ꝓ excellētiā vl⁹ antonomaticе. qz sola in eis tatō cantādi ē amor puregratuitꝰ. nō vel liberatio ab hostibus / vt ꝓimū illud canticū: Cantemꝰ dño gloriose Non a visitatōe et redēptione dei sic illō Benedictꝰ dñs deus isrl. Et ita de reliqs suo mō. sz in his cāticis sola cātandi tō est ipa cantatio se exercēs in amore nō q̄licunqꝯ sed diuino et supmo q̄ seraphicꝰ iure dr. eo q̄ ad eiꝰ filitudinē sit exēplat⁹ ¶ Dicit nihilominꝰ amor sponse. qm̄ talis amor castꝰ et zelotes ⁊ summꝰ eē debet q̄si ipm noie ꝓ q̄litate materie durim⁹ in seqntib⁹ appellandū. ¶ Placuit igit⁹ duce spūsco. vbi aꝝ oꝝ pcū coartare ſmonē ⁊ aptare ꝓcipal⁹ ad

ad sensum anagogicū ve amore sponse qꝫ vt sinceri⁹ fiat/ꝛ absqꝫ inuolucris silitudinū.expediēs esse censui ꝓditiōes vel effectus ꝛ signa vel ꝓprietates hui⁹ amoris sub dnāgginta cōsideratiōibꝫ q̄ totidē scintillis aut linguis igneis annotare. Verū tamē ne videamur nimis a lra exorbitare studium⁹ istas amoris ꝓprietates ab inuolucris ꝛ fumis littere q̄dꝫ eragitatiua vepuratiōe in emicatōem veducere. Hic ei mod⁹ tractandi ꝓprior est scholastico q̄ retrorico stilo.quali hactenꝰ vtiqꝫ studuimus.ꝓmuxtiō ē q̄dez facta q̄ accōmode vel vtiliter iudicet lector.ꝑ lenigꝰ. Vratꝰ insup accipiat ꝙ succincto quasi ꝓhemio in auxiliū mēorie vecadem versuū elegiacorum/in q̄libus nunc oblectat se occasionectus mea studij memor puerilis.

Symplasma primum.

Isti versus respiciūt sensum anagogicū videlicet anie ꝛ vri/ꝛ nihil aliud relonant nisi amo te/que ex fiducia amici causari solet vt reamer vt patet.

osculetur me quia melior oleum traha me
Osculā posciꝫ amor/ve lectat.leuit ꝛ ardet
in cellaria nigra sum sed formosa
Ingredit cellas/pulcer et ipse niger.
pugnauerunt in meridie
Oppugnatur amor/ve siderat alta tenere
si pro non
ne vagari si ignoras equitatui
Esse vagus refugit.voc⁹/equesqꝫ vri est
cū eēt rex fasciculꝰ sic colūba ꝓ en lectul⁹ nr̄ flo.
Grat⁹ amor/cor hꝫ simplex/cui lectul⁹ extat
Secundum capitulum secundo capitulo
Floridus/Est fruct⁹ dulcis in ore suo.
vinariam amplexabitur me
Potat amor/lāguet/cōplexilo veret afci.
ecce iste venit en dilect⁹ dilect⁹ me⁹ mihi
Quo se cunqꝫ rapit hūc videt/audet/hꝫ
Tertio capto tenui eū sicut virgula
Querit amor qō amat.tenet/in sūltmia
en lectulū fertilū fecit in viademate (surgit
Aut cubat/aut ferf/aut dyadema gerit.
tota pulcra Quartū capm in vno oculoꝝ
Pulcer amor tot⁹/ꝙ singla mēbra/videō
per totum residuū quarti capituli
Vulnerat/ꝛ miris velicijs redolet.
surrexerit quinto capto
Dormit ego dormio
Surgit amor.liq̄fit/pass⁹ q̄ꝛ l'neralāguet
et ipse est amicus meus
Dilectum laudat/iactat amicitiam.
vna est colūba sexto capitulo
Vni iūgit amor soli pfect⁹/est et par.
vt sol ꝛ luna vt castroꝝ acies ordinata
Auroze/nitidus/ordine terribilis.
nescini ꝙ q̄drigas xpi spōtanei ꝙ admiratio
nē renortere q̄rerolcitur
Nescit amor /vbiq̄/cubaq̄/crebro vocaq̄.
septimo capto per totum prope funem.
Pareat vt veniēs laus sibi multa datur. 7
Visit amor vineas/ortos ꝛ poma resuat
octauo capitulo quis mihi det
Oscula vult pueri/forꝫ amor q̄si mors. 8
Leterū fiet reductio in hac ptitiōe secda
ad sympsalmatis vecacordū cum dyapsalmate totiens inexposito iuxta vecadē vsuū
er,ꝙ nūero dragmatū totidē ab expositoribus notatoꝝ/q̄tinus cantica canticoꝝ resonent/scōm psalteriuꝫ vecacordū dauid regis.et iuxta canticū filie marie pulcerrime femiaꝝ. Denicqꝫ tertia ptitio colliget omia sub amoris osculo scō. q̄tinus O reuolet ad.a.intelligibili quodā gyro.

Incipit primū sim D
psalma:hoc est ꝓcordia psallētiū in cāticis.

Prima consideratio.

Oscula posciꝫ amor. Exilit hec amoris igneiꝙprietas ab hac ptícula | Osculet me osculo oris sui | Oportꝫ vt iam notauim⁹ nos hoc loco. scholastici⁹ theologie ꝛ philosophie regulis vti.marie dū q̄tim⁹ ad intelligentiā cōmunē/cantica canticoꝝ traducere.aut saltez ꝙ credulitatē secretissimoꝝ sensuū ꝛ castissimoꝝ/quos iduxit fumus litteralis et q̄si carnalis/null⁹ abhorreat.neqꝫ scandalū fede carnalitat⁹ quis incurrat. Puderet referre/q̄d exptus auditui.offenderet ei pias aures. Oportꝫ preterea supponere tradita ꝙ alios ꝛ alibi ꝛ a nobis plurib⁹ locis reperita ꝛ exposita nominatim in opere sup magnificat cū ad iuncto collectorio q̄si septem sportatum ad duodecim priores/de viribꝰ anime.de conceptib⁹ eius ꝛ sup omia de hymno ꝛ verbo glorie.ꝓformiter ad diuinū Dyonisiū. Quicqd enī p̄sentialr allaturi sum⁹.hoc vnū pene resonat aut explanat mysteriuꝫ Si qua veniqꝫ vt fit cōiunganf alia.sperant potius ad amorē incipientiū vel proficientium.q̄ꝫ dumtaxat pfectoꝝ nisi ꝙ q̄nto cogīscere velꝛ expedit fortis mulieris exēplo.semitas vomus siue.q̄s pfect⁹ amor consideravit vt pueniret ad arrem.q̄niaꝫ mens/amat arte manens. Oportꝫ rursus inter doctrinas de passionib⁹ anie hoc spāliter attendere/q⁹ apō theologos amplioꝝ est acceptio passionū. sicut amoris

vel amatiõis ꝛ ꝓseq̃ntiũ inde q̃ apõ Aristotelem naſalis hẽat traditio. Ipe enim nullas/niſi irascibili ꝛ concupiscibili sensuali. censuit ꝓprie repon ẽdas passiones sicut nec in deo vel angel'. Nos ãt seq̃ntes augustinũ cũ ceteris theologis. ponimus omia nosa passionũ. nedũ in rõne hũana: nedũ in eius mẽte ꝛ spũ. nedũ in angelis et bratis. sed in ipo etiã do gl'oso. omi tñ imꝑfectõe seclusa. Dicam⁹ enĩ deũ delectari ꝛ gaudere. sicut ꝛ bti esse ¶ Quẽadmodũ igit amor seraphic⁹ cuius assignare nitimur ꝓprietates/signa. vel effectus ponit in apice seu vertice mentis intellectual'. sic audacia. quã amor peperit in osculi petitione cũ spe. et ceteris illic collocat. ꝛ hoc stabilitũ sit ad oia seq̃ntia. ¶ Constat igitur q̃ amor nõ q̃liscũq̃. sz feruid⁹ ꝛ familiaris causat de amico vel amato fiduciã. Experimur etiã hoc in brutis nedũ facile sed cũ difficultate domesticalib⁹ ex ferocitate vt leo. vel ex timiditate vt lepus. Cõtrahit enĩ ex longa cõuersatõe benivola eis audaciam cõuersandi cũ ꝓprijs dñis ꝛ domesticis suis. imo et cũ brutis alteri⁹ speciei q̃s nasa creauit aduersas. sicut sunt canis et cattus et vulpis ꝛ lep⁹ ¶ Hũc ad ꝓpositũ puto iam lector intelligat ex q̃nta fiducia oscula poscit amor | Osculet̃ me osculo oris sui | Pulcra est hec loco ꝛ pligna deuoti bernardi deductio. apologizantis ad aias q̃ petit osculũ oris. ab illo tali et tãto qui respicit terrã ꝛ facit eã tremere. De q̃ iob Semp inq̃t tanq̃ tumentes fluct⁹ sup me deũ timui. ꝛ pond⁹ eius ferre nõ potui. Talia sũt plũma ad repssionẽ audacie d̃ q̃ vn⁹ prin iubebat. Nunq̃ in omi vita tua assũ pseris fiduciã. Ait no discipul⁹ ille quẽ diligebat Jesus tota libertate audet dicere timor nõ est i caritate. qñ ꝑfcã caritas foras mittit timorẽ. Sz nõne seraphica caritas sponse nre ꝑfcã est? Nõne iaz ꝑ experimẽta plũma. facta ẽ tota domestica? Nõ ne nũeranda est inẽ aues sctõr ꝛ domesticos dei. cui⁹ exẽplo Pauli conuersatio est in celis. q̃ totiens admissa est nec ꝛpulsa. ad oscla pedũ dilector. Deiñ gradatim familiarius ad oscula manuũ. quidni tandem aliqñ sumat audaciã in feruore spũs sui dicere | Osculet̃ me osculo oris sui | Sic amorosa xpi illa magdalẽa p⁹ vnctõem pedum/post remissionẽ pctõr: psumpsit effundere vnguentũ. pciosioris liquoris sb typo frgrãtissime devotõis. sup caput ipi⁹ recũbent. Caput aũt xpi de⁹ q̃ ꝑ deuotõz singularẽ oscular 'or ore ad os. qz nullum interponit̃ mediũ create sepatiue vt dicetur ¶ Cantat vn⁹ ex seculi hoibus. audacem faciebat amor. Si vanitas caduca. et aliqñ pessime estimata/rapit ad se amorez alienũ vt audeat ꝛ psumat. q̃d de illa fornace immensa vanitat⁹ ꝛ benivolẽtie estimãdũ esse putabim⁹? Quid inq̃t nisi illõ vox omisũ a paulo dixit⁹ edocti benign⁹ iesus venientes ad se. totus totos deosculat̃ Tractũ est hoc ex euãgelica adolescentioris filij parabola reuertẽtis Audem⁹ inq̃t aplius ꝛ vanã fiduciã hẽmus magis peregrinari a corpe. ꝛ eẽ pntes ad deũ q̃ pntia de⁹. quid aliud est q̃ osculatõ oris sui? ¶ Semp ex aduerso psumit seua turbata cõscientia/nec audet oculos sursum ottellere. quãto min⁹ osculũ oris postulare Multũ dilexit petrus. iõ multũ psumpsit. Dñe inq̃t si tu es iube me venire ad te sup aq̃s. ¶ Sẽtio me latius effluere q̃ ꝓposita brevitas flagitabat Sz neq̃ finis fuerit si voluero cũcta psequi q̃ dictantis a lo vel occurrũt vl' materie ꝓprima sunt vel fortassis a lectore q̃renda sunt. Ecce dilatatõnis materia magna nimis ¶ Quererẽ enĩ ꝓfestim nõ nulli. nec ab expectõe sua ꝓfundi putabũt Edissere nobis si expositores plenari⁹. q̃d osculũ. quid os. quis osculãs. q̃s osculat⁹ qualis osculatio. Dic q̃ sunt oris. duo labia. in osculante sil' ꝛ oscl'ato. Sz neq̃ terminus hic erit inq̃ sitiõis. fiet ꝓcessus ad oñis symbolicas significatões q̃s text⁹ cãticor decurrit vniuersus/de vlcerib⁹ de vnguẽtis. de cellarijs. de tabernacul' cedar. de pellibo salomonis. et ceteris in hũc modũ. Sz iam ptracta est nr̃i sup his cã silentij plus iraq̃ suscepim⁹ vmbras ꝛ fumos excutere q̃ discutere. Sane distinctiões et magistrales smões. omelie ꝑterea scõrum copiosissime ꝑ inapientib⁹ ꝛ ꝑficientibus hec vocebũt. Sed nũc ꝑfectis (q̃ vis imꝑfect⁹) debitor sum. q̃ ꝑ assuetudie exercitatos hñt sensus. Venient vltima duo sympsalmata ꝓ min⁹ exptis. ¶ Post hugo tres in cõtẽplatiõe processus instar ignis q̃ cũ ascendi q̃rit. ꝓio fumosus ẽ sine flãma. deñ cũ fumo flãma miscet. tandem pur⁹ ꝛ q̃etus ignis ẽ in carbone. Sza dum hũc tertiũ tenet igneus amor spõse qui fortz exilit scintillat ꝛ emicat. nec inf

ad ꝛ

fumus latere grossos ꝛ inq̃etos volutatur Deniq; qz ñ ve singul' oia sil' dici pñt etiã q̃ sunt accõmoda. trãseat ſmo nr̃ gradatim ad reliq̃. Un' itaq; solz passus i scripturis mutuo ceteros exponere. imo qõlibet ex vbũ pt intelligibil' loq̃ cũ altero. qm̃ est ignea lex. sciam hñs vocis. ꝛ oim liguaꝝ loq̃ns. Dũ eni spũsus affl'at. sic fugiunt fãtasmata. vanꝫ carnalia. spirãt aromata sic resonãt idiomata.

Secũda cõsidera.

De secunda proprietate.

Dulcis dilect⁹ meus mihi. ꝛ ego illi. Amor delectat. Exulit lex ignea lingue pricula ex seq̃ntiũ verboꝝ symbolis. Quia meliora sunt vbera tua vino fragrãtia vnguẽtis optimis. Sicq̃ dem ista delectãt vtẽtes. Inuenit ei dictũ apõ sapientẽ p insipientẽ mulierẽ. Veni inebriemur vberib⁹. Unũ q̃z letificat cor bis ꝛ odoriꝝ atq; vnguẽtis cor delectat. Preterea delectatio sortit' ꝟ noie affluitudine lactẽtiũ pueroꝝ. q̃i dulcis lactatõ causat aũt ab amore. imo nõnisi ab amore vel amatõe delectatio. hinc illõ populare. Jã hõmenara yoye. se damour ne vient. Gaudiũ nisi ve amore nullũ esse põt.

Est itaq; delectatio pceptõ ꝟueniẽtis cõiuncti. Amor aũt nõ est nisi ꝟueniẽtia ꝛ adaptatio rei ad suũ ꝟueniẽs. Porro nullũ est obiectũ ꝟueniẽti⁹ sponse. q̃ ipe deus summũ bonũ. ad qõ capiendũ ꝛ possidẽdus facta ẽ. Quare supest. dũ sibi ꝟiũgit'. anlx ret ꝛ vnit' tãta ꝑpinq̃tate. q̃nta sũt os et os osculantia se mutuo. q̃ causat ex hac vnitionis pceptõe delectatio nõ q̃liscũq; sed in suo genere sup̃ma. qz supi⁹ esse bonũ nõ põt. ꝓterea q̃etat gaudet ꝛ letat i hac vnica opatiõe. nullũ aliud obiectũ petẽs. q̃ uis ipi⁹ ꝟtinuatõem. possessionẽq; securaꝫ amare ñ cesset. Hecq; tñ ẽ mot⁹ ꝓprie dict⁹ q̃ est act⁹ entis in potẽtia cũ hẽat amor id qõ actualit' requirit. sic esuriẽs id edẽs. qõ hꝫ sp in pñtia. caret motu fastidij. Conseq̃it' amor ex hac delectatõe illõ ve plal. Delectare in dño. ꝛ dabit tibi petitiões cordis tui. Et turt⁹ Rẽnuit cõsolari anima mea. mẽor fui dei ꝛ delectat⁹ sum ꝛ exercitat⁹ sũ. Alia lra garrini. Et vehẽ spũs meus. tona siquidẽ refectõne. in salutare dei Et hec delectatio spũalis. si authonio credim⁹ sola est rõ vincẽdi inimicũ. Letetur fit p amorẽ. aie ꝟiũctio ad deũ ca pceptõe multꝫ mõis. sicut ꝟtingit deũ multiplit' cõtemplari. Hꝫ loq̃mur hic ve cõiunctõe. p pond⁹ caritat'. q̃ mota ab infinito amore facẽ supmũ danũ ꝛ imẽsurabilẽ ꝛ absolutũ pure mẽt' excessuꝫ. sic ait Dyoñ. Tũc cognitio p speculũ ꝛ enigma q̃dãmõ videt' fort' et subtrat amor vsq; ad interioꝛa velamis vbi posuit ve tenebras latibulũ suum. At vero nũq; remanet absq; cognitõe. Nõ si foret ita ipe nihil peteret. Et cũ negatoꝛii velectatio siue pceptõe ꝟueniẽtis cõiuncti. vbi tũc sua delectatio esset. Rñderẽt aliq̃ q̃ amor est formal'e sua cognitio. Adderẽt aliqui qõ ẽ formal'e sua velectatio. Videt' versellen. cõsona loqui sup cantica ad hãc positõꝫ. Hꝫ cõsonãt' ad phlaz ꝛ doctores. dicim⁹ q̃ sic ẽ intellect⁹ ꝛ volũtas sũt distincte potẽtie. sic cognitõ ꝛ volitio vel amor distinguunt' distinguũt' dico. nõ ita tñ. q̃n circũincidãt se mutuo. ꝛ hoc solerter aduertere est ꝛ vtile. Proficit in hac pte speculatio. ve mõ ꝟnexiõis vtutũ cardinaliũ cuꝫ prudentia ꝛ theologicaꝫ cũ gra. Et dnoꝛ oim generalit' ꝛ btitudinũ cũ caritate. si ñ informes ꝛ imꝑfecte. nec ve virtutes vel ant rputari. Itaq; circũincidũt se mutuo vt q̃libet vt⁹ / alter⁹ de nobilitatione sortiat'. Dicim⁹ eni cũ apl'o q caritas ẽ benigna ꝛ patiens ꝛc. q tẽperãtia ẽ prudẽs. iusta. fortis ꝛ econtra. Sil'r q fides sperat ꝛ diligit et econtra. Hõ aliꝫ in re nra dicat Augusto. ve volũtate q ipe est appetit⁹ intellectiu⁹. vel intellect⁹ appetitiu⁹. Sic ve actib⁹ ipaꝝ potẽtiaꝝ / licet dicere q amor ẽ cognitiuus. ꝛ cognitio amorosa duꝫ ordinat ad amorẽ nõ sistens in nuda speculatõe vitatis. Exemplũ materiale. man⁹ et oculꝰ cõcurrũt ad scribendũ. oculꝰ videt manui / et manꝰ mouet calamũ. Hõ tñ virtꝰ visiua est virtꝰ motiua calami. nec manꝰ est oculus sed q̃dãmõ circũincidũt se. ꝓpter cõnexionẽ in vna actõe scribendi. Soluit ex his scã dubitatio. q̃m amor dirigit' a cognitõe / in prima sui generatõe. Certissimũ q̃ppe est q volũtas nõ ferꝛ in ꝓprius incognitũ cũ obiectũ suũ sit cõueniẽs vel apparenter ostẽsum. Nõ aũt ferturaliq̃ potẽtia in nõ suũ obiectũ. vt olfact⁹ in sonũ. Veritas est satis annotãda p vniuersitate dictoꝝ et dicendoꝝ. p̃cipue ve amore sponse q voluntas q̃ solũ hꝫ p obiecto suo vltimo. bonum summũ ꝛ op̃timũ. q̃ sola insup ẽ vniuersalis motoꝛ in regno aie. seu toto microcosmo. dũ fuerit p directõem ꝛ dnãtõnẽ intellect⁹ applicata ad obiectũ suũ. tũc

sufficit seipsam mouere libere per actum amoris elicitū Sufficit ꝓterea mouere vires alias p hitus eaꝝ impatiue. quo fit vt vis ꝛgnitiua q̄ prī mouebat obiectaliter volūtatē pūtando obiectū. nūc ordine q̄si conuerso mouet libere impatie ⁊ arbitrarie ab ipsa volūtate. Exēpli gr̄a i ꝓposito Memoria alie intellectiue secūda spēbus intelligibilib⁹ adq̄sitis ⁊ abstractꝫ ex fātasmatib⁹ sensibilib⁹ estimatiue. quā ꝓmenta tor nosat intellectus passiuū. mēoria inq̄ ponit in acie intellect⁹ ipēm. repūtantē deū nō quidē nude. sꝫ q̄si p speculū ⁊ i enigmate. Intellectiua virt⁹ formabit sīle verbus de deo. ⁊ illud nasaliter obj̄ciet potētie volitiue. Quo ꝓcessu hīto nouus poterit libere ⁊ arbitrarie ichwari. qꝛ mouebit se voluntas dilectiue nō in cognitōez pūtatā int⁹ p intellectū. sꝫ in rē extra vel q̄si extra existentē. s. deū. Nō enī amat volūtas cognitionē hmōi dei tanq̄ vltimus finē. sicut neq̄ eē pōt finis ei⁹. Amat enī deū ipsum īmediate. ⁊ se fert in ipm. ⁊ amplecti tur ⁊ osculat. ⁊ vlteriꝰ suus hꝛet. ⁊ in ei⁹ fragrantia delectat. licet nō videat supple octo ad oculū vel facie ad faciē deū. Deiñ volūtas cōiūcta fini suo vltimo deo. ꝓcipit arbitrio ꝓprio ⁊ impio intellectui. q̄si dicēdo. Veni. vide. gusta ⁊ senti. q̄ dulc̄ est dñs. Ad cui⁹ eludatōez ampliorē accedit amoris ignei lingua tertia.

¶ Tertia consideratio.

Dor lemt. Colligit ista ꝓprietas amoris ex his verbis. | Oleū effusū nomen tuū. Ideo adolescētule dilexerūt te. ¶ Cōstat per oleū designari ꝛditionē lenitiuā quā attribuit amori increato. non fine creato. canēs in ecclia. Dñi venis corda lenis. Est insup oleū in cōdimētū dulcedinis ⁊ suauitatē. et mitigatiuū doloris Dñi petrus. Si tñ gustastis qm̄ suauis ē dñs. Et apls cōcordat. Gustauerūt inquit verbū dei vīi. Et dauid clamat. Quā magna multitudo dulcedīs tue dñe. Et rursum. Memoriā abundātie suauitatis tue eructabūt. Samaritan⁹ q̄z ad curā vulnerati. oleū apposuit. ¶ Prosequmur inchoata declarāte. q̄ ⁊ q̄lis sit cognitio ꝓpiēs deū vt optimū cōueniēs ⁊ cōiūctū. ex quo amor nō est formaliꝰ ꝓceptiu⁹ ꝛgnitōis q̄i in eo vel cū eo sit formaliꝰ ꝓceptio. sicut ⁊ delectatio. Alioq̄n neq̄ delectaret si nō ꝓcaperet. neq̄ quiesceret. aut frueret deo. si nō delectaret i eo ¶ Istō ēcōsideratiōe dignissimū. cui⁹ ignorātia multos in amore dei figere se volētes solet cōturbare. Loquor exp⁹ per tot annos ¶ Quāuis aūt multa dixerim⁹ sup magnificat. nihilomin⁹ faciēs de⁹ grām p gr̄a. et paulatim sm̄ tps ⁊ locū ⁊ modū bñplacati sui dona sua multiplicās. dat in dies ferri magis a claritate i claritatē tanq̄ a dñi spū. q̄ amor est dans expiri illō dauiticus. Declaratio sermonū tuorū illūinat. Familiaris itaq̄ quiet⁹ ostensor est secretor amicicie. qꝛ ⁊ xp̄s vbus et sapia p̄ris medi⁹ accedit loq̄ns linguis. nedus hom̄. nedū angelor. sꝫ arcanor p̄ris. q̄ nō licet hom̄i loq̄. Portaſſis illa sūt arcana q̄ diuin⁹ dionisi⁹ a paulo discere nō potuit. nec ipe scribere vel docere nisi p filentiū. sꝫ eis reuelauit de⁹ p spm̄scm̄ ea q̄ nec oculus vidit. nec auris audiuit nec in cor hois ascēdit. Stult⁹ essꝫ lector si q̄reret. et ego ꝓsumptor insan⁹. si conarer altora vel altius q̄ ipsi exponere secreta celestia.

¶ Plane dū etiā atq̄ etiā rumino verba pauli vba subiunde dyonisij. sup hac sapia q̄ i mysterio absc̄dita ē mirāda ⁊ miserāda apparet hec hebetudo intellect⁹ nr̄i nō int⁹. sꝫ foris hērētis ad eor doctrinā. Ipor q̄ppe vba si velamē ⁊ obscuritas auferat a corde. cognoscūtur aptissima esse. de quib⁹ ambigere min⁹ ē fas q̄z de ipo materiali sole. vt iure dixerit Boeci⁹. Hanc q̄sq̄ poterit notare lucē candidos phebi radios negabit. ¶ Dotur estas hodie vrbani festo q̄si solyridior est. ⁊ plus fulgid⁹ ⁊ fetuid⁹. Venit in mēoriā baptisma valeriāi insignis cecilie virginis sponsi. Libenter enī diei cuiuslibz occurrētia speculari soleo mysteria. Vidit ipe valerian⁹ senē candidis indutū cū libro aureis lr̄is scripto in q̄ legit ista pauli verba. Un⁹ dñs vna fides. vnū baptisma. vn⁹ de⁹ ⁊ p̄r oim q̄ sup oēs. ⁊ p oia. ⁊ in oib⁹ nob. Valerian⁹ interrogat⁹ a sene si crederet. ilico rīdit. Nihil verius dici posse. In quib⁹ tñ vniuersa dionisij theologia notata ē. ¶ Nā in hoc q̄ vn⁹ est de⁹ ⁊ p̄r oim notat theologia de trinitate ⁊ vnitate diuina. Nō enī cēt p̄mitas in diuis si nō essꝫ trinitas cui⁹ tale principiū est p̄r/a quo ois p̄nitas i celo et in terra nosatur. ¶ Cetez cū addit qui sup oēs est dat intelligi theologia mystica q̄ p excessum infinitū sup oēs hꝫ scitu. ¶ Porro cum de⁹ esse de⁹ p oia symbolicā et oib⁹ ⁊ in oib⁹ ꝓpriam theologiā. Denicꝫ cū sbiūctū ē i oib⁹ nob theologia sig̃ ꝓcedēs ex ꝓprijs ⁊ intelligibilib⁹ posituue. q̄si fit i diuis nob⁹/tā p cām q̄z p excellentiā nō attēdendo si fuerit infinita/ qm̄ i hac excellentia p infinitatē mysteriū theologie per

abnegationē collocat. Additur ꝓterea triplex hitudo quā hz ad nos vltra ceteras irrōnabiles creaturas. s. p imaginē naturalē. p grām et p gliam. Prima quidem hitudo ē ad deū nedū vt principiū causatuū. sicut i oīlvē p essentiā/potētiā ⁊ pntiā. sed etiā sicut ad principiū obiectiuū rōe imagis q̄ vestigium capax ē trā. Deūm sicut ad principiū inhabitatiuū rōe similitudis et reformatōis p grāz. Tertio sicut ad principiū glorificatiuū sub q̄ ꝯprehendi ꝑt hitudo ypostatice vnionis in xpo ⁊ mīne dignitatē in maria. Pōt estimo fm triplicē hāc similitudinē reddi ratio vna. cur totiēs in scripturis cōiungunt hec tria. dns ds noster. His exincidēti transcursis redeam ad cām lenitatis amoris. q̄lē hūt apls nr Remigius dicit q̄ legit q̄ bonitatē ⁊ magnitatē māsuetissimi cordis ondebat in lenitate fmonis. q̄m ds in fide ⁊ lenitate ipius sctm fecit illū. Hēm certe in amore sponse obiectū ꝓueniētissimū vestigium. hēm ꝓunctōez ipsius ad sponsū per osculū intimū. ⁊ p inhesionē ad sedē amoris pectus suū qd notat in vbertino. ⁊ p lenitiuā olei leticiā. iucta illd. Unxit te ds oleo leticie.

Superest assignare cognitōem ꝓceptiuā q̄m delectatio ⁊ lenitas ē ꝓceptio cōueniētis ꝓiūcti. Difficultatē auget vbū hugōis. Amor inquit intrat vbi ognito foris stat. Illd insup dicendā omelia possumus figere residetiū/vbi nou est fas iferre obtutū. Itē qd magis. ogscim de do nd nō ēēz quid est. Ac vo loquatur iam quarta ignea amoris lingua. eius ꝓpzietas est.

Quarta ꝓpzietas.

Hoz ardet. Colligit hoc ex feruore desiderij sponse ad sponsum | Trahe me post te. curremus in odorē vngentoruz tuoruz | Ecce vo ardor ⁊ inestigabilis fragrātia suauissimi oscula fidēi ꝓtia. Certe sponsa cōcesso iā oris osculo fidēi ꝓtestulato velut ab absēte/susceptra fuerat ad vbera sponsi q̄m meliora dixit ea vino. fragrātia vnguētis optimis. expta loq̄tur ⁊ delectata. Hā ⁊ subiūgit | Oleū effusum nomē tuū | Hunc ex satietate ⁊ vbex plenitudie/velut insatiabilius sestuās clamat | Trahe me p te/curremus i odorem vnguētoz tuoz | Iure dixit ds amore seraphico dyonisius q̄ ē supferuid ⁊ holocauste purgatiue. q̄m ⁊ seraphin interptat ardēs. Est q̄dē in angelis ardor iste. est in singulis etiā beatis quibus est vna vox letantiū et vn ardor cordiuz ꝓpterea dicūt lapides ignuti. ꝑcipue tñ ⁊ in excellentia seraphice ordo possidet hūc ardorem. Propterea nec ipe a scia sicut cherubin nec cherubin ab ardore nomīatur. cūius absq̄ vlla dubitatōe. ⁊ seraphin cognoscat ⁊ cherubin ardeat. sic ⁊ volūtas cognoscat p intellectū. et ardet p voluntatē intellectus. Dicamus idcirco ve ardore spōse. q̄ si est absq̄ cognitōe. alioquin delectabilis esse non posset. ⁊ lenis ei spōsus sup dos vt opponebat. Omis vtiq̄ delectatio fit ex ceptōe. ⁊ omis ceptio sine dubitatōe/est cognitio. nō q̄liscūq̄ sed experimētalis ⁊ practica. est pns q̄si per sensum ens vel exns. q̄ differt dupliter a cognitōe solū speculatiua ⁊ distinctiua seu declaratiua. Prio qz respicit principaliter bonū/ss speculatiua vez. aut si magis phylosophice dicerim respicit plane vez. qz verū est obiectū intellect. sed si sistit i sola rōne veri. imo put ysone vel cōformiē aut cōfesse se hz ad appetitū boni ꝓtendit. Exq̄ distinctōe sumit illa altera. de intellectu practico ⁊ speculatiuo. Differt secundo perceptio experimētalis ⁊ practica a speculatiua in ordine ⁊ origine. qz necesse est perceptōem seq̄ dilatōem appetitus pfectim volitiui. ⁊ ab eodē causari. ꝓterea recte vocat hmōi perceptio oculū volūtatis. vel amoris sui marie elicitū. q̄m in causat necaliē oriret. Dee efficacia dicēdū erat infert sup illo. Vulnerasti cor meū sponsa in vno oculoz tuoz. Eliciam deinde pulcerrimā de cognitiōe experimētali sanctillā veritatē respectu amoris. sponse ad deū sponsum. Violentior ⁊ vehemētior est ista ceptio ad trahendū p sponsuz q̄z speculatiua. Ratio iā tacta est ex ordie lre. ⁊ ptz exemplo iā inducto d scriptura. quā scribit manus ad directiōem oculi. Si ent oīderet oculus volūtati scribentis. tñmō speculatiue q̄dā exēplaria lrāz sub q̄dā obscura generalitate/volūtas in ita traheret ⁊ allicere ad scribēdū. sic fieret ex pulceria scripta sua quā ꝓducet/quā ptin insup oīdet p capiens oculus. q̄m oculus videt voluntate scribentis. sicut volūtas mouz oculū ad videndū lras q̄s formar mediāte manu. sed ex impio suo. Sentiēs igit vis affectiua seu motiua pulcritudinē egregiā in litteris aut picturis/q̄les alibi nō viderat. qz nō scripserat trahit ampli ad ꝓtinuandū scripturā. ꝑcipiens tūc oculo pmanere in hac sua opatōe directiua. vt pmaneat et delectet in vi motiua sua. q̄m ex dictis duobus ꝓsurgit ⁊ oriē vbemētior delectatio que fm ēthic. ⁊ experientiā tz opantē i opatione. Facile erit ex hac vna silitudie cōsiderare sensibiles alias innūerabiles. ⁊ ex illis ascēdere ad ceptōes ⁊ motōes rōis et mentis. quales plurimi/non valentes exercitatos sensus spūales ñ aduertūt. nisi forte alis in formis ⁊ volucri fantasmatuz

sicut ex sola ꝛ simplici fide et spe de deo in solo enigmate. ꝑ quēs forte putāt aliq̄ dictū illud qđ inductū est de cognitōe dei ¶ b q magis cōgnoscit quid nō est q̄ quid est.

¶ Quinta ꝓprietas.

Doz ingreditur cellas [Introduxit inq̄t sponsa me rex in cellaria sua] Cui cōgaudēt ꝛ applaudēt ille de quib iam bis dixerat adolescētule. Adolescētule inq̄t dilexerit te. Et se rursus cōnumerās eis [Curremus in odorē unguētoꝝ tuoꝝ. Letabimur inquīt ꝛ exultabimus i re. mēozes ꝛ rex tuoꝝ sup vinū Recti diligūt te] ¶ Recti dicūt. Amo te. Consone loquit discipul⁹ ille quē diligebat iesus. Odor tui⁹ xpe in me excitauit cōcupiscentias eternas. Ipse q̄dem xps rex est/ de quo pulcerrima mulier mr̄ sua fas hab; dicere. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni/ cui bñ dixit dñs. sine cui⁹ odore nō currit. qz nēo venit ad p̄ēm nisi tractus a filio. sicut nec ad filiū nemo venire pōt nisi pr̄ suus traxerit eū. ¶ Sūt aliq̄ sortiti aiam tonā. quos etiā a puero notauim⁹ anxiare ad diuinos odores ꝛ ad celestia desideria. naturali quodā instinctu suspendi. nōdū bñtes rōnis usuz pleniū. Hanc tenent alij curuas in terris animas ꝛ celestiuz manes instar pecoꝝ ¶ Discipulus patris vnius in xeremo ꝙquest⁹ est eidē cū admiratōe q⁹ vn⁹ ex fratrib⁹ apostatauerat. Dixerat inq̄t pat⁹ fili. quo pacto remanet alicui quis cū null⁹ hic remanere possit/ si nō venerit spāliter a deo. nō hūano solū cōcilio tractus. ¶ Exemplū addidit de vario genere catuloz/ quoz aliq̄ per odorē bestie p̄sequunt eā infatigabiliter. dū alij q̄uis exercitati per clamorē statim desistāt. nec alios comitant. quia odorē venaticū nō hauriunt naribus. ¶ Christi bon⁹ odor sum⁹/ dicebat apl's. sz si omnib ad vitā. quēadmodū iudas/ q̄n dom⁹ repleta est ex odore unguēti. nō cucurrit. sz lapsus est. Tales notati sunt ab adolescentul' dicentib ad sponsaz [Recti diligunt te] Hoverat esse nōnullos qui rectis eā oculis aspicere n̄ poterāt nec odorē optimū eius ferre. nigrā quoq; spernebāt ꝛ fuscā. ¶ Pozro q̄d egerit sponsa quā introduxit rex in cellaria sua satis colligit ex letitia ꝛ exultatōe adolescentule tue in uberib⁹ suis/ sup vinū carnalis letitie/ aut sapie p̄ industriā adq̄site. Collegit itaq; ex diuine sapie thesauris atz cellaris doctrinas uberes pietat⁹. Est ei infinitus thesaur⁹ bōb⁹ q̄ qui usi sūt p̄ticipes ef-

fecti sunt amicicie dei. ¶ Que vo sint buiusmōi rectrine pietat⁹. put notat apl's post dicem⁹ si p̄r⁹ aliq̄ de sexta amoris pro prietate tetigerim⁹ adaptauerī⁹ canticoz dū/ hoc ē de canticum cordis omia q̄ dicta sūt ꝛ dicētur sup hmōi canticis canticoꝝ.

¶ Sexta ꝓprietates.

Nigor pulcer/ et ipse niger. Nigra inq̄t sum sz formosa filie hierl'm. Abstractū p concreto ꝛ femineū p masculino freq̄nt accipim⁹. q̄n sicut sponsi ꝛ sponse vn⁹ ē spūs. Ita vox cōis ē. Nolite me cōsiderare q̄ fusca sim/ qz decolorauit me sol. Quid pulcritudo sponse nisi sua ad deum sincera dilectio? Quid nigredo sua vel fuscedo nisi timorata ꝛ reuerens hūiliatio? Sua q̄q̄ pulcritudo sua q̄z q̄ntūcūnq; pura ꝛ feruida dilectio/ necnō cognitiōis claritudo/ q̄d est i estimatōe sua/ dū ꝓpat ad illū solē iusticie/ de q̄ subiūgit. Reddēs cāz sui timoris in nigredie vel fuscedine vt' pallore notati. qz inq̄t decolorauit me sol. Et ita decolorauit vt i caliginē ꝛ tenebras tota ruat. ¶ Hūc in trāscursu solo. q̄n alibi latissime ꝛ pluries in vtraq; ligua tractauim⁹/ fiat applicatio canticordi nouī ad 15 epithalamiū 5m ꝓprietates sex in b. duplici ꝓpio notatos ꝓformiē ad notulas et vocē eiusdē cāticordi q̄ sūt hē 5m q̄s omis doctrina pietat⁹ q̄ hauriē in cellariis suis cātari p̄t in armonia cordis gaudiuz meroz spes timoz ꝛ pietas. ¶ Est āt pietas put hic accipit aōz ꝙsurgēs ex affinitate. oīs aūt affinitas p̄cedit ab ipo p̄re luminuz ex q̄ ois p̄nitas 5m apl'm in celo ꝛ in tra nosc. ¶ Repetitio. Osculā poscit amoz delectat. ecce gaudiū. lenit ecce dolorē p̄ sdirectū q̄ lenit. Et ardet. i. desiderat vehemēter ecce spem. Ingredit cellas pulcer ꝛ ipse niger. ecce timorē in nigredie seu pallore q̄ est timēti color apt⁹. Effect⁹ ei timoris ē pallor. ꝑ spūs ꝙsuētes ad cor. ¶ Fiat hic diapsalma. Hē pausatio psallētiuz in cāticis p̄ creatōe cātantiū. q̄tinus etiaz possit ipa doctrina pietat⁹ diligēti⁹ inspici q̄n pietas ad oīa valz q̄ cāticoꝝ oīm i cordib nr̄is radix ē exēplar ꝛ finis put vbertime/ vtinā fructuose tractata per nos de canticis manifestant. ¶ a. Haudiū. e. Spes. i. Pietas. o. Timor. v. Dolor.

Finito diapsalma/

te primo. Sequitur sympsalma secundū Prima ꝓprietas septima in ordine.

Oppugnatur amor. Filij inquit mris mee pugnauerūt ⁊tra me Pendet hec snīa iuxta sensum vnū ex imediate pcedenti/vbi cām reddit spōsa sue migredis dicēs.qz me colorauit me sol. sol videlicz iusticie. pmittens me tribulatōis ⁊ tēptatōis ardoribꝰ exponi. Cōtra qō dr in psal. Per diē sol nō vret te. Juxta quē intellectū filij mris sue pugnātes ⁊tra eā acciperēt i sinistrā ptez vel de puerīs ecclie filijs. vel de vemōibꝰ qui p creatōem sunt veritatī mris oim filij Vel certe de adā eua/quoz filij necz sūt tirānici motꝰ ⁊ cupie originalī. quoz lex repugnat legi mētis/q diuertūt aiam verbi genā ad infimas/ad infames vineas. tot videlicet quot obniti nō spt. Sicut ei totiens ⁊ qrit apls. Amor sponse vineam ꝓriā celestis videri assiduo feruore custodire nō pualet. Inde pallor ille timoris ⁊ fusce nigredz decolorationis. qz velle vnū. sibi adiacet. posse āt nō inuenit iuxta votum. Sūt alij sensus p anagogiā/et in vnā ptez de filijs ecclie celestis/quos angelos intelligit amor sponse/qlis fuit ille angelꝰ q pugnauit in luctu cōtra Jacob Aut certe per allegoriā de ecclia gentiū se coartet. vt cepimꝰ canticū nrm ad amorez sponse. Et q̄d fm doctrinā pietatī sonet hec ⁊ sēntia⁹ pscrutemur. Nō enī frustra dixit amor sponse prius Introduxit me. Rex in cellaria sua. sed illic edocta erudita uit vbum vnū dicens opa sua ⁊ vota ei dē regi. qm facta ē lingua sua calamꝰ scribe velociter scribentis. Scōa ꝓprietas.

Hoz igit videratꝰ alta tenere. [Indica mihi inq̄t sponsa quē diligit aia mea. vbi pascas vbi cubes in meridie] Attendat pietas quēadmodū cito nomē Regis/qō est excellentie et dignitatis reflexit sensum in nomē pastoris. Ubi pascas inq̄t. Scimus attribui pastoribꝰ/amatoria carmina. vbi simplicitas libera ⁊ cāpestris sine dolo versatur vbi nec arrogātia dñat. Et qm ex hac ꝓprietate pendent nō modicū pcedentes ⁊ seqntes. ⁊ siderem⁹ q̄d sibi velit amor qui viderat alta tenere. et tā alta vt noticiā de sponso suo deo meridianā audeat postulare. Cōstat ex doctria pietatī hausta. in sapie cellarijs. qdruplicē in genere noticiam eē amorꝭ dīni. Meridianā de se ⁊ apō se vbi est q̄ estens pur sup se flexū. Meridianā scdo noticiā diam⁹ de deo. sed extra se in creata btā. tertō matutinā in ipo de creaturis. qrto vesprinā i ꝓprio genere videndo creatas p speculū ⁊ in enigmate magse p statu vie/vel i speculo. ⁊ fortassis in enigmate quodā vestigioz etiā in pria Vult amor sponse/soli intēdere. quē ex toto corde fi diuiso/nō dispertio diligit. Petit idcirco pfitiam sponsi iugit agnoscere/cuius cā subdit in sequenti ꝓprietate.

Tertia ꝓprietas

Hoz esse vagus refugit dicens [He vagari] hoc ē vane agi inaꝑpiam [post greges sodaliū tuoz] quicq̄d eni diuisionē ab vnitate sepante recipit. aut nutrit/horret ⁊ amor tanqz vnice dilecto cōtrariū. Preterea sodales hoc loco et greges silr ⁊ tabernacula pastoz in ptē intelligim⁹ vni ouili/vni gregi/vni pastori cōtrariā accipi. Quarta ꝓprietas. ⁊ ē. r.

Docus est amor sponse. vt altera denotat amoris ꝓprietas. ⁊ hoc sciens sponsus sed ne supbiat sponsa immo cognoscat qualiter et vnde donum istud accepit dicit in altera ꝓprietate. Si ignoras te ⁊c. Et iūgit p q̄nta ꝓprietate.

Quinta ꝓprietas. et est vndecima.

Hoz est eques vei/q̄ vehit. s. ⁊ vehitur [Equitatui meo] ⁊c. Blādiēs ergo sponsus necz cū austeritate indignabūdus abijciēs [Si ignoras te ait O pulcerrima mulierꝭ] hꝝ nō intelliges [Egredere ⁊ abi] hoc ē egredieris ⁊ abibis vagabunda post vestigia gregū [in dispsione] hac illacz discorditer [errātū ⁊ illic pasces edos] sensuū tuoz q̄ ponendi sunt a sinistrꝭ sub varietate pastoz taberna cula sibi multiplicātiū in falsitate ⁊ vanitate. Nō ne feceris aut factura sis [equitatui meo i currib⁹ pharaonis assimilaui te amica mea] qz grām platōnis q̄ te de currib⁹ pharaonis eripiat. q̄ pfecutrices curas pdere te volētes pdat largius suz. Dedi ptērea vt eēnt [pulcre gene tue sicut turturis in hō estate cuersationis [et collū tuū] qō mihi te diligit sit sīe mōlia [Aos cz murenulas aureas] q̄ sunt sine pietatī auree [faciem⁹ tibi vermiculatas argēto] eloqntie. qm eloqa mea eloquia casta sūt. argētū igne examinatū purgatuz terre purgatū septuplū. Sit hec interi p concordia ⁊ simpsalma te scdo pterita. absqz piudicio sniaz qs eē multiplices alias. nō me latet. fiat recursus ad petitōes ⁊ videntū spōse ex amoris fiducia loqntē. Ad

mo te [Indica mihi] p amorem tuū quo amas me [vbi pascas. vbi cubas in meridie] ¶ Accipiatur sequntia q̄si p dyapsalmate ad illustratiōez canticoꝝ. ¶ Dicā hic cū petro de cui⁹ filia carissima petronella hodie meminit ecclia. Bonū ē nos hic esse/nō vt faciam⁹ tria tabernacla. Nescie bat enī q̄d diceret sz vt leuātes oculos nostre cōsideratōis neminē videamus nisi solum iesum q̄ p effect⁹ varios ⁊ instinct⁹ q̄ rit a sponsa amas me? Cui q̄stioni semper bñ cōscia spōsa rñdet Dñe tu scis q⁹ amo te. Cui dñs rñdz. Pasce agnos meos. Et per agnos hic fortasse intelligim⁹ nō incōgrue idē qđ p adolescentulas ꝺ q̄lv supra in alio simpsalmate q̄ statū incipientium vel a fatuum ⁊ impfectoꝝ significāt ⁊ tenēt sicut p filias hierlm nos in gloria cōsummatas alias vel angelos intelligim⁹ a q̄lv sponsa cōsolatōnem petit ⁊ accipit/ mutua et varia colloc̄utione frequnter exhibita. Itaq; cognoscētes adolescentule. quoniā introduxit rex sponsū in cellaria sua. Ita ei reuelauit eis ꝓgaudēt mox ⁊ dicūt [exultabim⁹ ⁊ letabimur in te memores vberū tuoꝝ super vinum] Plus enī delectat ācillas sponse adolescentulas. la ꝯ doctrinalis pietatis stillantes ex vberibus suis q̄ vinū scientie cuiuslibet secularis vel hūano studio torculatū. ¶ Cōstituam⁹ igit̄ ad cōsideratōis oculos adolescētulas. nunc bas/nūc illas pro desiderio paulatim ad noticiā sponsi puenire s⁹tagētes/ ⁊ se monilib⁹ aureis vermiculatis argēto q̄ntum fas est ornare/cupientes postulare p amorem mutuum sponsi ⁊ sponse multiplices sibi q̄stiunculas indicari. ¶ Prima q̄stio amoꝝ sponsi sūm⁹ nunq̄d p̄t tot⁹ totaliter diligi ⁊ a diligēte hñi. ¶ Rñsio per distinctionē. Cōcurrunt enī ad dilectōem tria. Dilect⁹ ⁊ diligēs/ ⁊ habitudo diligētis ad dilectū. Itaq; de⁹ si est totus desiderabil⁹. q⁹ totus bon⁹. Ita ē de se tot⁹ ⁊ totaliter diligibilis. q⁹ finis vltim⁹ ē. ¶ Diligens vo aia potest tota ⁊ totaliter diligere. videlz ex tota se ex toto corde/ ex tota aia/ ex tota mēte ex toto intellectu/ ⁊ ex oibus viribus suis Alioq̄n ñ p̄cipet si nō posset ipleri. Qđ fiet maxie dū venerit qđ pfectū ē in patria vbi dicūt ꝓhensiones eē. q̄m apprehendunt sm totū posse suū/ totū nosse. totum velle Proinde tertō si fiat collatio diligentis ad dilectū. sic dilect⁹ deus solus a se totaliter diligitur ⁊ cōprehēdit sicut sol⁹ hz eternitatē sol⁹ lucē immēsaz ⁊ inaccessibilē inhabitat. sol⁹ nulla cognitōis finitate circumscribi pōt. sol⁹ in eterna trinitate sua plēo et infinito tonitruo magnitudis resonat in secula seculoꝝ loq̄nte q̄libet persona ad alterā. Amo te Amo te. Amo te. ¶ Amoꝝ quid amat cū deū amat? ¶ Rñsio ꝓformiter ad Aug̃. querentē. Quid amo dū deum meū amo? Amo q̄ndā lucem quā non capit loc⁹. q̄ndā sonū quē nō capit tēpus. quendā odorē quē non spargit flat⁹ q̄ndaz saporē quē nō minuit edacitas. q̄ndaz amplexum quē nō diuellit satietas. Amoꝝ nunq̄d cognoscit diligendo deū. quid ē deus? ¶ Rñsio p distinctōem cui⁹ ignorantia multos turbat. Aut enīz q̄rit de cognitione quidditatiua dei p fecta singulari et aspectiua seu diffinitiua. ⁊ hoc quodā mō deū est qđ nescit viatoꝝ quid est ds. immo nec comprehensoꝝ nisi cognitōe ⁊ dilectōne actuali finita formalit̄ sicut eēntia virtus et potentia finite sunt. Si vo q̄ritur de cognitione ⁊ dilectōe quidditas dei sub generalib⁹ attributis appropriatis. sibi per qđ nos descriptiue/ ⁊ p excellentiā supabundantis affirmatōis q̄lia significāt omnia nomina imēsitatē dicentia explicite vel implicite. constat q⁹ nedū in celo intuitive/ sed etiā in via abstractiue cognoscit qđ deus est/ imo p regula. Quantū q̄sq; cognoscit de deo q⁹ est. tantūdē ipse nouit quid est/ si pfecte/ pfecte. si impfecte/ impfecte Hecz enī sunt audiēdi q̄ dicunt nihil de deo cognosci/ si nō cognoscat⁹ oīs ei⁹ ꝓprietas/ hoc saltē in negatōib⁹ hz instantiam. Verissimū quippe est q⁹ ds non est lapis vel asinus. Quantū vo scit de deo quid nō est (cū priuatio cognoscat⁹ p bitū) scit tantundē de deo qđ ipse est. ¶ Amoꝝ nunq̄d ¶ D immediate diligit deū dicēdo sibi veracit̄ Amo te toto corde. Amo te tota anima. Amo te tota mēte. Amo te toto intellectu sine deceptōe. tota voluntate sine ꝓtradictiōe. tota mēoria sine obliuiōe. tota virtute sine defectōe. ex oibus viribus sine discretiōe. Denicz ꝓpe te sincerit̄ et vnice? ¶ Rñsio p ꝓsideratōes efficacē excellētiā hui⁹ oīs. Amo te/ amo te/ amo te designātes. ¶ Amo te verbū ē ⁊ cāticū ꝓprijssime cōueniēs ⁊ eternal⁹ toti trinitati. Cui⁹ virtute hoc dōm celi firmati sūt/ ⁊ hoc spū oīs ei⁹ ois vt⁹ eoꝝ. Ipe enī dixit ꝺ q̄libz creata in esse pducta. Amo te facta ē. Suum enim amare creatura est suū facere. Itaq; q̄tū

vult creaſe eſſe ꝛ bñ eſſe: tñ dicit eidē ꝛ p effectū ramo te. ¶ Amo te. Vox ē vel oꝛo in qua ꝛ p quā ſicut in enigmate cognoſcit⁹ deus vn⁹ in trinitate/ ꝛ trin⁹ i vnitate dicit Amoꝛ nr̄ ieſus q̄ Iota vnū aut vn⁹ aper nō ꝓteribit a lege. Fuerūt q̄ ꝓphetę ex lr̄is ſcripſe tanq̄ ſemiarijs ꝛ elemētis vitatū conati ſūt vt Joachim ſtelligere. i. int⁹ legere. m. lr̄a etiā vſq̄ ad ꝓphetias de occulti et futuris. ſz i multē fefellit iſtū audacioꝛ curioſitas q̄ ſatis erat ad doctrinā pietat⁹ ¶ Dicam⁹ g̃ cū ſobrietate q̄ in hac dictōe Amo/ ſignat⁹ principiū mediū ꝛ finis ſm tres eius lr̄as. Eſt enī precipuū in creaturis veſtigiū ſm pithagoꝛicos principiū mediū ꝛ finis. qđ peripatetici pl⁹ ſpecificaueꝛūt dicetes in re q̄libet eſſe tria q̄ ſunt natura vtus ꝛ opatio. Theologi vo ꝓticlatius ꝛ diffuſi⁹ aſſignāt in veſtigijs ſcē trinitatē. Repit⁹ nanq̄ in oi re vnitas veritas ꝛ bonitas. Repit⁹ mod⁹ ſpēs et oꝛdo. Repit⁹ meſura nūer⁹ ꝛ pōdus. Repit⁹ in magnitudine longū latū ꝛ ꝓfundū. Et ita p ſingulas rer̄ ꝓditiōes notatim in re nr̄a. Itaq̄ dixit xp̄us referente Johāne in Apocalip̄. Ego ſū alpha ꝛ o. principiū et finis. Jungit⁹ apte D. p medio. Ego i quit in medio ſuꝝ ꝛc. Et iohēs medi⁹ vīm ſtetit ꝛc. ¶ Rurſus hec lr̄a duplicata iuxta moꝛē antiquū ſcribendi cōplectit⁹ apices q̄tuoꝛ lineales p quos in enigmate cognoſcit⁹ veſtigiū trinitat⁹ ſil' cū myſterio vnitatis ſic ſcripſer̄t Inde q̄dē q̄ hmōi dictio nō ſine ſcti ſpūs inſtinctu ꝓpoſita eſt in canone miſſe ꝛ ſubiūctū Clementiſſime p̄ qđ eſt nomē oīs amoꝛis oꝛigiale fundamētū. A quo ſumit oꝛo dūica exauditōis ſue auſū. ¶ Amo te. vox eſt vniuerſal⁹ cuiuſlibet creaſe. Sua laus inſuper ſuū canticū ſua iubilatio vtus honoꝛ ꝛ exultatio pſalm⁹ organū et adoratō. Felix es o creaſa rōalis q̄ capax facta es audire ſil' et intelligere p omia general⁹ in deo ꝛ in creatura. iſtā iocūditat⁹ vocē Amo te. Infelix ex aduerſo creaſa rōalis q̄ diſcordat a tali cantico puerſa volūtate/ cui placet ideo canticū amoꝛis ꝛ pacis/ qz nec dat gloꝛiam deo in excelſis. nec in terris habet pacem bone voluntatis. ¶ Prete/rea iure dixiſti O adoleſcentule/ recti diligūt te. nō iniq̄. nō diſtoꝛti ꝛ reꝓbi. hoc cognoui dicit Eccē. q̄ fecerit⁹ os hominē rectū/ ꝛ ip̄e myſcauit ſe infinitis q̄ſtiōibus per curioſitatē/ inſtabilitatē ꝛ cupiditatē.

Primū i rōali. ſm i irraſcibili. tertiū i cōcupiſcibili. ¶ Amo te. Vox ē ertūpens ab oꝛe pietat⁹ naturalis i oēs vniuerſal⁹ geneꝛatōes. Preſupponit⁹ hic ex alijs q̄ pietas ē amoꝛ ꝛ ſurgēs ex affinitate. Vñ iuxta diuerſos grad⁹ affinitatis diuerſificat⁹ amoꝛ pietat⁹ is. vt p̄ris ad filiū ꝛ econtra/ viri ad vxoꝛē ꝛ ecōtra/ ciuiū ad ciuitatez. aut patriā/ ꝓpinquoꝝ/ domeſticoꝝ et cōſanguineoꝝ ad inuicē. Cōſtat āt ex apoſtolica ſnīa q̄ ex deo p̄ē oīs p̄nitas in celo ꝛ in terra nom⁹ at⁹/ et ex conſequnti q̄libet p̄nitas aut affinitas in oīb⁹ generatōib⁹ celi et terre/ nedū in hoīb⁹ de q̄b⁹ dicer̄t q̄dā poeta: ipius eteni gen⁹ ſum⁹ q̄s xp̄o fecit apl's confirmādo catholicū. Cōfirmat petr⁹ xp̄ianis loq̄ns Vos eſtis gen⁹ electum.

¶ Amo te. vox eſt tā efficax viuax ꝛ ſonora vt ad aures dei/ q̄ ſunt eius imenſa virtus cognoſcitiua/ general⁹ ꝛ imediate p̄tingat. Sciebat amoꝛ nr̄ ieſus q̄ omia dedit ei p̄ in man⁹. Dicebat alibi. Omne q̄ dat mihi p̄ ad me veniet. Ad locū q̄ flūa vnde exeūt flumia reuertūtur. Dicēte ſalomōe/ ꝛ phiſicā ſnīam confirmāte commēoratā a Boecio. Repetunt ꝓpios q̄ recurſus/ redituq̄ ſuo ſingula gaudēt. nec manet vlli tradit⁹ oꝛdo. niſi q̄ finē iunxerit oꝛtū/ ſtabilēq̄ ſui fecerit oꝛbē. Et rurſum altero metro Quia nō aliter durare queāt: niſi cōuerſo rurſus amoꝛe refluant cauſe q̄ dedit eē. Conſtat q̄ dedit⁹ iſte fit p amoꝛē/ ſicut alter⁹ metro dicit. Deoꝛmis q̄s lege tr̄a ſigna. ad te q̄ erſas reduci facis igne reuerti. Quis aūt ignis ſit iſte conſtat ex dionyſio de āgelica hierarchia in fine. Et eodē tꝛecio. q̄ eſt amoꝛ cōmunis inſit⁹ nāe. ō quo ſic exclamat O felix hoīm gen⁹ ſi vnōs animos amoꝛ q̄ celū regit⁹ regat ¶ Cōſtat ex iſtis vitas ꝓſideratōis tñdens in q̄ſitiōi. ſi os immediate amatur. Perſpicuū ē ita eē. Nihil q̄ppe mediū inter deū ꝛ creaturā. ¶ Gz forte ꝓticularioꝛ erat intētio de amoꝛe libero creaſe rōnal'. Dicem⁹ ꝓnter. ſi pr⁹ addiderim⁹ ad premiſſa de vivacitate hui⁹ vocis. Amo te.

¶ Amo te. tante vivacitatis vox eſt ꝛ efficacie. q̄ neq̄ mors neq̄ infern⁹ illē oppꝛimere valeāt aut tollere. Vz infern⁹ vocē dos gemit⁹ penaꝝ ex tꝛibulioꝝ clāoꝝ vicioꝝ. mhilomin⁹ ſultat ex ill'cū iuſticia et naſa fil'cū mia. carmē pulcerrimū ꝛ ſume armoniacū auriū pijs ꝛ bōe volūtat⁹ Valet locū tenoꝝ ſeueritas iuſticie/ ha

ret locū ꝓtratenoris. bonitas nature ha-
ret locū discant' suauitas mie. Fort' igit'
vt mors dilectio ⁊ dura sicut infer' emu-
latio. Aque mlte nō potuer̄t extinguere ca
ritatē/nec flumia obruent eaz. ¶ Amo te
si pferā creatura rōnali vel suo. toto cor
de/tota aīa ⁊ tota mēte p pietatē fidei/
spei⁊ caritatis. ipa ꝓiungit immediate deo
suo quo dicente. Amo te. ipa facta ē. quo
patiēte. ista amoroſi' reparata. ¶ Loarctat
hec ꝓpositio ad amorez liberum et pū. Et
possum' ipm p tres grad' distinguere iux
ta multiplex ternariū qđ prius notatū ē.
Deqb sufficit ille cōis ternari': incipiē-
tiū. pficientiū ⁊ pfector. put alīq sūt ala
les. aliq rōnales. aliq spūales. sm quos lo
quit hugo dicēs/nōnullos in ecclīa cōten
tari simplici fide xp̄iana nō inuestigātes
rōem. q̄uis alij cū fide rōez ad solamē suū
et aliox edificatōez trāscendūt alij ad sim
plicem intelligentiā creditox ⁊ eox q̄ per
rōem didicerūt. ¶ Et si pbauerim' de pri
mis q̄ pūt immediate veū dili gere pspicuū
satis de reliqs. ¶ Et in primis si voluim'
vti ꝓsuetudine generali de causalitate dei/
q̄ in oē actiōe concurrit sua imediate ad
omnē effectū sm triplex gen' cause pro-
cessus si erit ambigu' de amore pio ⁊ libe
ro. Dicit aūt pfiēn. articul'/q̄ pxia cau
sa sic est remotissima q̄ etiā ꝓpinquissima
sic generalissima q̄ etiam singularissima.
Dānatq; positiones oppositas q̄ si forsan
aliq̄ vise fuerint disputabiles. tū vitas
ista p posteriores certissimis demōstratōi
bus opta ē nullaten' eē dubitabil'. Unde
vermicul' eq̄ particulariē ⁊ imediate pdu-
cit' a deo/sicut angel' q̄uis in hoc sit dīa
q̄ ad pductōz vermiculi occurrūt alie cāe p
ticulares cū deo. nō sic cū āgelo dū creat'.
Uno sic̄dē amore penit' inuariabili pdu
cit vermicul' quo ⁊ q̄li pduct' ē angel' sicut
eodē vbo de ipso ipse dixit et fcā sunt. Erat
aūt istud dicere vel idē penit' qđ amare di
cere videlz practicū appropriatū spūiscō
nō speculatiuū tm̄mō qđ interp̄. ꝓpriū est
verbi vel. ¶ Accipim' ergo amorē dei p fer
uore actuali. ⁊ sil'r amorē sponse ad spōsuz
pro feruore se actual'r exercente Constat
nanq; anīmā q̄diu est in caritate cōiungi
habitualiter ⁊ imediate deo scz actu pmo
Possum' consimili rōne ita sentire de fer
uore quē dicamus actū scōm ⁊ productū
a feruore dei q̄ p spūsctm agit i filios dei

¶ Amo te vel osculor te/dictū veraciter
a sponsa. spōso suo deo. Jū git eam imedia
te sibi suauit̄ et q̄ete vt dicat. Dilect' me
us mihi ⁊ ego illi. inter vbera mea cōmo-
rabit̄. ⁊ vertera illi' āplectit̄ me. Consi-
ne ad illud de benyamin adolescentulo in
mētis excessu. q̄ mēs paulo quē nūc teco-
lim' amātissim' dñi habitabit ꝓsidenē in
eo tanq̄z in thalamo tota die meditabit̄.
et inter būeros illi' requiesceret brachīs. s.
suspensis ⁊ innexis ad collū. ¶ Quia in te
notand' est ꝓcessus redeūdi in deū. vt in-
notescat q̄liter tandē ⁊ vbi fiat q̄es ¶ Cō
stat in primis nō esse quietē i virtb vege-
tatiuis ꝓpē necessarios ⁊ assiduos in nutri
endo. vegetādo ⁊ augendo mot' ⁊ alteratō
nes ¶ Constat insup q̄ nec in virtb ala
libus sensuū exteriox/sz nec interiox/ꝓpē
varias obiectox ⁊ necessarias imutatōes
¶ Cōstat ampli' q̄ nec in virtb rōnabili
bus ⁊ q̄ sunt oredibiles rōni q̄ sunt rōnal'
ira scibilis ⁊ concupiscabilis. ꝓpē discursus
vagos ⁊ varios qb' agitant. ¶ Cōstat am
plius q̄ nec in portiōe vel vi intellectiua/
que natural'r mouet̄ ab obiectis q̄ sūt fan
tasmata. aut spēs intelligibiles. etiā si ne
gociet̄ intellect' circa prima principia. q̄
sunt infallibilis ⁊ inuariabilis veritatis
¶ Superest igit̄ si dēat esse q̄es ⁊ finis mo
tus in sponsa. q̄ ḡrat̄ in voluntate sua cui'
est soli' principal'r dicere bo sicut obiecto
et fini suo vltimo. Amo te. maneo in te/
et tu in me sicut ꝓmittit xp̄s fruenti se sa
cramētali māducatōe. Dicit ām ansio si
nē motus et quietē. ¶ Tali mō redit vlti
mus amor caritate format' ad primū quie
tū nat̄aliter q̄uis liberal'r infitū / circulo
quodā vbi est principiū mediū ⁊ finis q̄si
triplicato verbo. Amo te. ¶ Deniq; con
stat istic eē q̄etē i amādo. in cogīscendo. in
mē oriter retinēdo. sm hītū etiā i via. nisi
sponse voluntas auerterit faciē ab oculo spō
si. ⁊ ab amplexu peccādo se subtraxerit. Por
ro de feruore actuali dilectōnis p xp̄m vie
nō pt̄ ita dici obstāte mortalitatis necessi
tate multiplici. Ubi oppugnat̄ amor interp̄
et exterius ponitur in vineis sensuum. et
vineā propriā actual'r nō custodit. Hinc
gemebūdus et anxi' ad patriā exclamat
[Indica mihi quē diligit aīa mea. vbi
pascas. vbi cubas i meridie] neqñ tā mi-
serabil'r ⁊ iugit̄ vagari incipiā/ ⁊ cetera q̄
superficialiter pretacta sunt.

Incipit tertiū sim/

psalma continēs quattuor amoris ꝓprietates .scz.xij.xij.xiij.z.xv.

Gratus amor/cor hz simplex: cui lectulus extat floꝛid⁹/ē fruct⁹ dulcis in ore suo. Gratus inq̄ qz cuz esset rex in acubitu suo dīē Amor sponse .nard⁹ mea ꝺdit odoꝛē suū. Ubi sm diuidētes cātica p ꝺagmata vecē. Incho at scōm ꝺagma. Paulo post tertiū. Ecce tu pulcer. Deiñ q̄rtū. Sicut malus. Qui tum voꝛ dilecti. Sextū dilect⁹ me⁹ mihi. Septimū egredimi. Octauū. Veniat dilectus. Nonū. Vox dilecti pulsantis. Decimū. Quis mihi det. Est aūt tō diuisionis inchoatio locutōis sponse ad sponsum cū risione sponsi. Hz ordinē ceptū tenētes p sympsalmata vecē/sm totidē metra nra p amoris ꝓprietates cum murenulis aureis doctrine pietatis. Rememoremur in primis quēadmodū sponsa q̄sierit | Indica mihi quē diligit aīma mea | Ubi pascas/vbi cubes in meridie. Et intelligam⁹ petitōem sponse veniditer q̄ ad aliud exaudita. Indicauit enī xp̄s quē diligit quēadmodū pascit z cubat in meridie ardentissime passiōis siue remēoꝛate per eu charistiā. In q̄ accubitu cū esset pacificus gloriat sponsa q⁹ nard⁹ sue deuotiōis ꝺederit odoꝛē suauitat. p residentē feruoꝛē ad hoc sacrificiū qō ē in odoꝛe suauissimū dño. Ipse enī idē est sacrificās sacrificiuz et cui sacrificat. In quo hīrat plenitudo diuinitatis coꝛpaliter/hoc ē pfecte z sm oēm virtutis dimēsionē integraliter sicut apl's intellexit z martin⁹ vocās tōtū coꝛp⁹. Amoꝛ subinde post experientiā suauitat⁹ sentit validā fuisse vocatōz sponsi dicētis. Venite ad me q̄ laboꝛat⁹ z onerati estis. z cetera q̄ sequūtur. qualia notant singillatim in amoꝛosissimo hoc vbo seqnti sponse. | Fasciculus mirre dilect⁹ me⁹ mihi inē vbera mea cōmoꝛabit | Attēde in fasciculo lenitatē In mirra suauitatē. In eo q⁹ ē dilect⁹, mitis est. In eo q⁹ dignat esse su⁹. hūil coꝛde Porro dat sibi. i. p se ad refectiōez/z inē vbera ponit vt iugū ꝓnectēs. z cōmoꝛat⁹ vt quietās. Est igit xp̄s veniente ad se dilecte post tot laboꝛes z onera tēptationuz et tribulationū iugū suaue z on⁹ leue. mitis q̄z z hūilis coꝛde reficiens venitq̄ z q̄ritans. Ad qō spectat qō addit sponsa. Boꝛe tuus cipri dilect⁹ me⁹ mihi in vineis engaddi. Sicq̄dē i botro cypri z vineis engaddi/refectō suauis accipit. simplicitas pinde laudat⁹ in sponsa p oculos colūbinos q̄s dirigit ad sponsuz. qm̄ vbi amoꝛ ibi ocul⁹ Pulcritudo quoq̄ duplex exprimit⁹ i amica. q̄ reciꝓroca vicissitudine laudat in dilecto. q⁹ pulcer ē z decoꝛ⁹. Subinfert venitq̄ qi verecunda in filitudine petens osculum Lectul⁹ nr̄ floꝛid⁹. laudās domū totā extignis z laq̄aribus viriū foꝛtiū eē cōpositaz. q̄tin⁹ appareat inde lectuli floꝛidi. i. ꝓscie requies securioꝛ Dilect⁹ adiūgit nō aduersatiue hz ꝓfirmatiue ad vba sponse dicentis lectul⁹ nr̄ floꝛid⁹. nimirq̄ qz ego flos campi et liliū cōuallium. tu vo amica mea sic liliū floꝛifeꝛ/oīs filias excedēs. sicut liliū spinas exupat i decoꝛe. Subiūgit pīn amoꝛ spōse. Sicut mal⁹ int̄ ligna siluaꝝ. fertilis hz int̄ fructuosa: sic amicus me⁹ int̄ filios. qō p experientiā se cognouisse demōstrat dicens. Sub vmbra illi⁹ quē desideraba sedi. et fruct⁹ eius dulcis gutturi meo.

Cursim ista p textu hīali ꝺ ꝓprietatib amoꝛis dicta sint. latioꝛ alīqnto ō amoꝛe fruitiuo fiat sermo. Amoꝛ fruitiuus vel amoꝛosa fruitio hi ꝓprie sumat⁹ includit tria principalit⁹ p̄supponēs cognitiōez dei saltē ex simplici fide. Primus est libera motio volūtat⁹ in deū tanq̄z finē vltimū. z hoc exponere caritat⁹ creare sil'z increate. Alter est ꝓceptio talis vniōis cū deo. Tertiuz ē ꝓsequens ad hec duo z ipsa pficiens/qō est delectatio. q̄ ꝺscribit⁹ ꝓceptio ꝓuenientis cōiuncti. sicut ista pluries exposuim⁹. hz petim⁹ ad eliciendā ꝺscriptionē succinctā amoꝛis fruitiui. Ex est ptractatio libera finis vltimi. satians z q̄etans. Pertractatio pōnit quasi p̄o genere. qm̄ vsus z fruitio hīnt actōem circa obiectū suū z suo mō tenent et pertractāt ipm. Et hoc sub alijs verbis significat Aug⁹. dicēs ꝺ frui et vti q⁹ est sumere aliq̄d in facultatē volūtatis Et qz ꝓprie sola volūtas vtitur aut fruit ꝓpterea iungit liꝺera ad hoc quasi gen⁹ pertractatio. Deiñ p ꝺsentia fruitiōis ad vsū subdit finis vltimi. Rursus qz finis vltimus. cōtinet oīa bonū/subiūgit satians et q̄etās. Amoꝛ fruitiu⁹ sic ꝺscript⁹ ꝓuenit omni z soli q̄ fruit etiā ipi deo qm̄ pertractat libe se circa finē vltim delectabiliter q̄ete. Consonat aug. ꝺscriptio. Fruim reb⁹ cognitis. q̄bo mēs ꝓpter se ꝺlectata q̄escat

Accipitur aūt fruitio latius aliquādo ꝓut ectēdit ad vsū liberū/imo ⁊ magis ipꝓrie ꝓut brutis ꝯueniret. Dz stet ista ꝓprietas ⁊ attendamus. quale quantūcūq; sit habere deū in libera facultate voluntatis vt ꝓtrahat eū faciens de eo sicut voluerit. Quis in hac parte vim amoris digne laudauerit quis dignatiōez diuine pietatis i ministerio nobis datam satis admiratus fuerit? Qua in re dicebat fructus vite Ego in medio vestrū sum sicut q̄ ministrat. Et rursuz pollicet q̄ p̄cingit se ⁊ seruos quos inuenerit vigilantes faciet discūbere ⁊ trāsiēs ministrabit eis dicens Comedite amici ⁊ bibite. Amor fruitiuus habet ī mediate deum nedū ꝓ obiecto circa q̄ versat sed etiā ꝓ ꝓrio ⁊ ī mediato fine vltimo ad q̄ inclinat ⁊ inclinatur Singularis hec ꝓprietas hec ē ipius charitatis ex qua sumitur excellentia voluntatis/Sunt alie due virtutes Theologice Fides ⁊ spes circa deuz tanq̄ ꝓprium ⁊ ī mediatū obiectum sed nō sub ratione finis vltimi q̄ fides respicit deū sub ratione veri primi. et spes sub ratione sūmi ardui. que duo non habent finis vltimi rationē. Porro virtutes cardinales dona ⁊ beatitudines vel habent ꝓ obiecto ī mediato res alias a deo sicut temperātia moderat passiōes ꝯcupiscibiles/ ⁊ fortitudo passiōes irascibiles et penitentia respicit peccatū. Similiter ⁊ luctus/ ⁊ iusticia humanos actus. Aut si tendant in deū inclinatiue nō tñ ī mediate et ꝓ se motiue sed solū mediāte charitate que dat eis vita pondus ⁊ decorē. Amor fruitiuus omnē vsum licitū terminat ⁊ mouet ad finē vltimū. Preterea ꝯnectūtur oēs actus meritorij cū habitibz suis ad amorē fruitiuū Unde tam vrētes q̄ fruentes bñt ex sententia dicere Fructus eius dulcis gutturi meo. Quo circa patet laus et p̄cellētia caritatis. q̄ ꝓt q̄ vnūq̄q; tale ⁊ illud magis potior q̄z bonitas est ꝓ essētiā q̄ ꝓ participatiōz. Amor fruitiuꝰ dicēs deo Amote ⁊ ab eodem audiens pasce agnos meos Plus obsequit ⁊ obedit q̄ aliqua virtutum q̄m ꝓ ipm oia referūt in deū et fruūt ei duz assumūtur in facultatē volūtatis aut opantis vt bona nr̄a aut ap̄bantis vt bona aliena aut tolerātis vt ꝓprie penet aliene culpe aut detestantis culpā ꝓriā Potest igit omniū esse bonꝰ vsus obiectiue vl' ꝓ se si bona sūt ap̄bando/ vl' ꝓ accidens/ mala detestādo ꝓpetrata. respuēdo oblata. tolerādo illata. Nec; tñ ideo bona sūt q; finis vsus bonus ē Intelligit q̄ppe maxima talis devsu bono ꝓ se/ nō solū ꝓ accidēs. Amor fruitiuꝰ totus liberalis est atq; gratuitus q̄ nisi possit bñe oculos ad mercedē sed nō intētione principali ⁊ vltimata motiōe. Dotio siquidē charitatis duplex ē. vna ꝯplacētie ⁊ benivolētie/ Altera desiderij ⁊ ꝯcupiscentie. Et hoc scōo modo duplr Aut sustendo circa finē vltimū aut referēdo ad ipm actu vel habitu mediate vl' immediate. Et h̄ scōo modo motus charitatis. q̄ est ꝯcupiscētie licitꝰ ē quēadmodū volo mihi deū ⁊ amorē suū opto. Preterea primus mihi deū dari sic mihi desidero fieri Porro totū hoc finaliter ꝓter amorē amicicie ⁊ ꝯplacētie circa deū. Saluaret h̄ quēadmodū spes pecunie nō est culpabiliter vl' symoniace mercenaria. neq; timor scūs ē seruilis neq; generaliter q̄is actus virtutū imperati ⁊ formati ab ipa charitate. Sed h̄ pfecte ⁊ pure facere difficile ē. similit ⁊ discernere. Amor fruitiuꝰ fructuosior est ceteris paribz q̄ virtutū q̄rūlibet vsus. Ratio q; ꝓter q̄ vnū q̄q; tale ⁊ illud magis. sed fructꝰ ēentialis ꝓmij de q̄ loq̄mur nō venit alijs virtutibus nisi ꝓ charitatē. Porrior est insup ⁊ fini suo primior. Additū ē ceteris paribz q; nō omnibz fas ē intēdere solū amori fruitiuo. elicito imediate ⁊ dūtaxat circa deū imo necesse ē alias virtutes. dona ⁊ beatitudines assumere. ꝓt actꝰ hierarchicos duos q̄ sūt purgare ⁊ illūinare ꝓpter ignorātias ⁊ pctā. circa se si fuerit ifectꝰ/ ⁊ circa alios q̄bz ex officio debitor est. Non ei lz talibz nec expedit soli vacare ꝯtēplatiōis q̄eti. sed neq; possibile ē faciliter ⁊ feliciter a talibz istud agi/ Oportet vacare volentē deo/ primꝰ excipiri illud q̄ ꝑmittit. Arcū ꝯteret ⁊ ꝯfringet arma scz victoz ⁊ aduersātiū scuta ꝯburet igni caritatis. Si q̄s aūt fuerit liber a iugo vicioz ⁊ hoim fruituti. q̄les erāt heremite. fructuosior ē exercitatio sua circa deū. vt sic. q̄ circa primū. q̄uis idē actꝰ amoris elicitꝰ imediate circa deū. sit ratiō sufficiēs boni vsus nedū circa primū sz circa q̄cūq; creatum Ita ei beatꝰ vno actu simplici fruitiuo dei. simul vtit h̄ toto mūdo. vt sit idem actꝰ diuersimode ꝯsideratꝰ vsus ⁊ fruitio rectus ⁊ reflexus. Unꝰ est oīmodꝰ nō tñ ēentialit infinitꝰ. Amor fruitiuꝰ crebriꝰ in exercitio debet accipi respectu boni q̄ intellectꝰ spe-

ae

CR

culatiu⁹ respectu veri. Esset hic pscrutatio grādis sup eminētia duplicis hui⁹ potētie rōnalis. qm̄ Aristo. ⁊ sequaces etiā theologi sic̄ sanct⁹ thomas vident intellect⁹ pferre dignitatē. Alij vo magis sequētes augu. ⁊ xpianā pietatē certissimis rōnib⁹ volūtatē anteponunt. sic dns bonauētura q̄ pterea ex doctrina ⁊ vita pietatis circa caritatem ꝓgnomiat⁹ est seraphic⁹. Solius itaq; cultura intellect⁹ speculatiui q̄ntūcūq; subtil' cadit in illud aplicū. scia inflat/cult⁹ vo volūtatis in amore merek. illud qō addik. ⁊ caritas edificat. q̄ sedēs sub vmbra illi⁹ quez desiderat fructuz gustat. imo fructus spūales duodecim dulces gutturi suo.

Incipit liber psalma

quartū. continēs sex proprietates amoris scz. xvi. xvij. xviij. xix. xx. ⁊ xxi.

Otat amor. lāguet āplexib⁹ heret amici. Quo secūq; rapit huc videt. audit habz ⌊Introduxit inq̄t me rex in cellā vinariā⌋ ⁊ vsq; in finē capituli scōi. Potat amor introduct⁹ in cellā vinariā potat fructū dulcē gutturi suo potat sobriā. sicut hymnisat ecclesia ebrietatē spūs ⁊ h̄ de calice illo psalmiste gloriātis. Et calix me⁹ inebriās q̄p̄clarus est. Vñ itex. Inebriabunt ab vbertate dom⁹ tue. Et in cāticis istis. Comedite amici ⁊ bibite ⁊ inebriamini carissimi.

Atuero q; dixit aplus. Nolite inebriari vino. in q̄ est luxuria. Ad qō refert illō eiusdem. Nō plus sapere q̄s oportet sapere. sed sapere ad sobrietatē. subiūgit amor spōse suā significās sobrietatē in ebrietate. Et ordinauit in me caritatē Amor siquidē etiā dei si nō fuerit ordinat⁹. si fuerit zelus dei feruidus sed nō fm sciam multiplicē sepi⁹ pniciem opak. vbi tū arbitrak obsequiū se pstare deo. sicut alibi deductū est de impulsib⁹ ⁊ temptationib⁹. Et itex poterit hic aliquid cursim tangi. Est aūt ordinat⁹ amor seu caritas vt diligak de⁹ sup omnia ex toto corde ⁊c. Qua in re miruz videk si amor dei possit eē nimi⁹ cū modus ei⁹ sit esse sine modo. put notat nomē ebrietatis q̄si extra briam seu mēsurā. qm̄ ex verbis Dionysij mystic⁹ amator p imēsurabilē ⁊ absolutum pure mētis excessuz ad supessentialē diuinarū tenebraz radiū oīa deserēs. ⁊ ab oīb⁹ destitut⁹ ascēdit. Utiq; si mētis excessus ē immēsurabilis. ipe ē immēsus ⁊ sine mēsura vel bria. ⁊ ita vere ebri⁹. Et hoc plane cōfitemur. sed nō eque possum⁹ loq̄ qlit in hac ipa ebrietate spūs. Idē spūs ineffabilib⁹ ⁊ ignotis ineffabilit̄ ⁊ ignote ꝓiūgit ⁊ vnit. Quo sup mysterio. multa balbutiēdo garriuit inspiētia. nra in ō vbo ⁊ hymno glorie. ⁊ sup illo xpi. Qui māducat meā carnē ⁊ bibit meū sanguinē. in me manet ⁊ ego in eo. Tractatu. ix. sup magnificat. Vex quāto pl⁹ bibit hec ebrietas spūs cū sobrietate pie meditatōis/ tāto crescit sua manifestatio. ⁊ de manifestatōe sua supadmirabil' infinitatio miro quodā ⁊ vix intelligibili mysterio. q; ex manifestatōe nascit ebrietas. et ex obscuritate pcepta clarificatio maior venit Ad qō spectat tot⁹ ille fmo diuinissim⁹ hora cene p q̄tuor capitula Johis qui tūc supra pect⁹ dñi recūbens introduct⁹ est in cellā vinariā vbi cū ordinata caritate bausit ebrietatē spūs ad intelligēdū isti⁹ vim fōmonis. In q̄ videk q̄si nugatorie nob ignaris totiens repetere xp̄s/ de circūincessione triū psonaz. ad inuicē in idētitate essentie De incircūcessione pterea p quandā ptici pationē analogā triū psonarū in electis et electoz ad inuicē ⁊ in eis. vt ⁊ de⁹ sit oia in oīb⁹ ⁊ ipi electi sint ꝓsūmati in vnū. Et qm̄ nr̄m hactenus⁹ studiū fuit ꝓcordare theologiā hāc mysticā cū nra scholastica: tentemus hic pauca dicere saltē vt nō lateat penitus q̄d noīs termioz. Sane tota vel pcipua cā difficultatis ad intelligētiā scholasticā in hac pte videt esse. pter oīmodaz finiti ad infinitū. creature. s. ad creatorē im proportōez ⁊ equocatōez. q̄lē elucidare volētes diuersi doctores diuersos sibi tmios inuenerūt. Possum⁹ sine preiudicio ad duos ⁊ vsitatissimos tmios totū resoluere vt dicam⁹ q; oīs ꝓpatō actualis dei ad creaturā/ est dūtaxat sic̄ ꝓpatio cause ad effectū ⁊ effect⁹ ad cāz. sumpta cā i illa amplitudie de q̄ in cētilogio de cā finali tractatū est. vt videlicet creatio ⁊ ꝓfuatio ⁊ trāssubstātiatio ⁊ vital' imutatio obiectalis/ referant ad cāz efficiētē matie/ vel formalē ⁊ finalē alit̄ q̄ aristo. explicauerit qm̄ efficiētiā dei/ q̄lē tradit veritas fidei/ ponēs creatōez de nihilo. ⁊ rex creataz potētiā totalit̄ obediētialē/ ad potētiā dei actiuā. sic̄ i miracul' supra naturā pserti i admirabili eucharistie sacro ꝓstat fieri. Prosequntes igit subiūgam⁹ ꝓformit ad phos q; vniuersalit̄ ꝓportio ē cause ad effectū ⁊ ecōtra alioq̄n vnū ñ depēderet

ab altero nec fieret, sic̄ nec effect⁹ gereret si/ militudinē sue cause. sic̄ gerere tradūt phi q̄ insup multū ponūt ad rem nostrā/ modus vnū essendi in principalē cause in effectu & ecōtra. Si igit deus imo q̄ vere deus est causa vniuersalis & simul imediata. oīm vi sibiliū & iuisibiliū effectuū. ꝯsequēs ē ipm esse in quolibet effectu suo. & viceuersa q̄li/ bet effectus ei⁹ in ipo est. sz tū in diuersis & sub diuersis gradib⁹. Vidit hoc Aristo. cui obscure & imprfecte dicēs A prima cau sa oībus datū esse & viuere. his q̄dē clarius his vero obscurius. Sed diuinus ipe Jo hānes de verbo dei Nō factū est in q̄t/ in ipo vita erat. cuius verbi ptractatio vniuersa/ lis latior eet q̄s h̄ breuitas exposcit. Suf ficiat applicatō p re nr̄a/ de amore dei p̄ser tiz extatico p gr̄am & gloriā. vt intelligam⁹ quō p amorē fiat circūincessio dei cū crea/ tura amante. & ecōtra. cui⁹ deus sit infini tus & creatura finita Quō preterea fiat hec causalis circūincessio vel intimatio valde sublimi⁹ in creaturis diligētib⁹ deū q̄s in ce teris. sic̄ nihil in rebꝰ creatis sublimi⁹ & p/ fectius est q̄s amatoꝛ dei nec actio diuinioꝛ q̄s amare deū. Perspicuū ē p deducta q̄ i oī amore creato. deus ē sic̄ cā in effectu. ve/ rūtn̄ q̄ amor dei ꝯuenit pfectioꝛi creature deus idcirco oꝛ esse pfectus in actu amoris q̄s in alijs affectib⁹. Alia vero. pducēs & eli/ciens actū amoris. est in amore suo sic̄ cau sa in effectu & ecōuerso. cui⁹ deus supna/ turaliter opet. Ecce igit amorē q̄si nexum mutuū dei cū aia diligēte tanq̄s opus ab v troq̄ pductū toraliter nō ps abvno. ps ab altero. neq̄ prius aut posterius in ordine pductionis. cui⁹ deus prioꝛ sit ordine p/ fectionis. Rursus ex istis elicit veritas a dyoni. posita de amore dei tā actiue q̄s pas siue q̄ videz extasim q̄ndā facit Recipit ei deus nomē amoris sic̄ pbat idē Dyo. per Ignatiū totū ignitū dicentē Amoꝛ meus crucifixus est Cui ꝯsone theologisās glori osa martyr Felicula collectanea beate Pe/ tronelle dū toꝛtoꝛes dicerēt Nega te xp̄ia/ nā & dimitteris. Nō negabo ait. Hūc cepi videre amatorē meū in q̄ amoꝛ meus fixus est. Sed & phi dixerūt Amorē deorū eos fe cisse fecūdos in pductione rer̄. Deus sic̄/ dē infinitus dū ex amore pducit finitā cre/ turā exit quodāmodo suā infinitatē diligē do rē finitā cui⁹ actu infinito. Ceterū vi/ ceuersa rōnalis creatura finito actu diligē/ do deū obiectaliter infinitū ponit extra ter mīnos oīs creature cū nulla sit infinita. Ec ce supadmirabilē extasim in vtroq̄ amore dei. s. & creature cui⁹ intelligētia reꝗrit pene i singul' verbis hui⁹ libꝛi cāticoꝝ & euāgelij Jobis cū theologia dionysij. & epl'is pauli & hymnis. Propter ea nimis vnq̄s neq̄t vel exerceri meditādo vl' repeti pdocēdo h̄ illa ps̄us h̄ circūincessio h̄ ebrietas spūs. Vñ surgit sequēs ꝯdictio. Lāguet amoꝛ. Jn/ telligim⁹ spōsaz in exitu celle vinarie q̄si te mulētā nescire cū petro q̄d diceret. nec exp̄/ mere cū q̄b⁹ & ad q̄s vl' q̄s loq̄retur. Fulcite me floꝛib⁹ stipate mal' q̄ amore lāgueo. vl' vt alia lr̄a hꝫ q̄ vulnerata caritate ego sum Dꝫ itaq̄s amoꝛ spūal' & scūs sua vulnera su um lāguorē. suā mortē suā vitā. p vastitate statuū & vicissitudinū & p silitudie q̄dā ad amorē carnalē q̄ laboꝛāt philocapti. q̄uis lōge dissilr. Vbi notādū ē q̄ dū sum⁹ i coꝛ pore q̄ coꝛrūpit aggrauat aiaz & deprimit terena ihabitatio sensū mlt̄a cogitātē. Vñ cōsurgit. p dissolutōe q̄nis mote q̄ amoꝛ dei pt̄ h̄ ivia nimi⁹ eē modū q̄z recipit & mē surā. Dꝫ certe amoꝛ dei ꝯsiderari dupl'r. Primo mō fm se. alio mō fm circūstātias diligētis i ordie ad obiectū. Si prio mō ꝯstat q̄ amoꝛ i se finit⁹ ē mēsurā hns nūeꝝ & pōd⁹ siē & ꝯdita q̄libꝫ creatura. Si scō mō sic debꝫ amans circūstātias apponere quē admodū i actib⁹ aliaꝝ vtutū vt exerce atur q̄n oꝛtꝫ vbi oꝛtꝫ quātū & q̄lit' oꝛtet. p pter alligatōez cū coꝛpe qō p excessuz pcli tari ꝯtigeret aut notabilit' ledi. Porro iu xta tertiū modū q̄ respicit obiectū deū. s. q̄ ē tot⁹ & ifinite diligibil' excessus & nimietas i diligēdo neq̄t fieri neq̄ modū oꝛtꝫ appo/ ni sic̄ nec i laude ei⁹ q̄ iuxta vbū ecc̄e sūptū ab eccāstico Maioꝛ ē oī laude nec laudare sufficis. Cōsurgit igit lāguoꝛ amoris vl' ex pte coꝛpis qō affligit vl' ex pte mētis c⁹ de/ sideriū nō implet. Qua sup re rursus at/ tēdēda ē distictio circa diligētes deū. Quo rūdā ei dilectio. etsi emiet ad deū sicut ad fi nē & obiectū vex̄tū exercet q̄si p solū sensuz ex recognitōe sensibiliū. quē admodū circa mysteriū icarnatōis. natiuitatis passionis & crucis. circa vitas imagies q̄ scōꝝ ex q̄b⁹ pie recogitatis. ispectis vl' imagiatis & au/ ditis. tales recipiūt veras & p̄rias passiōes sensuales. cū motu reali coꝛdis & coꝛpis si/ cut pateret enumerādo p singl'as passiōes ex amore sensuali trabētes originē. Tales

ac 2

sunt vt plurimũ simplices ꝛ devoti in reli-
gionibꝫ vl̃ seculo de statu incipiẽtiũ q̃s aĩa
les dicim⁹. Colligũt signa dilectiõis taliuz
p ꝓpatõez ad amorẽ carnaliũ vehemẽtem.
Ex cui⁹ ꝓsideratõe nõnulli totũ decursum
textualẽ cãticoꝝ exponere voluerũt. Sũt
alij multo rariores q̃s ꝓprie spũales ꝛ pfe-
ctos noiam⁹ dicẽtes cũ apl̃o. Etsi xp̃m fm
carnẽ cognouim⁹. nõ iã tñ eũ fm carnẽ co-
gnoscim⁹. Isti trãscendẽtes oia sensibilia
ꝛ intelligibilia creata. i sola dei simplicissi-
ma bonitate. veritate ꝛ etnitate defigũt mẽ
tis amorẽ vel affectũ. Pro q̃bꝫ ꝛ ad q̃s ser-
mo tot⁹ de mystica theologia ꝓgnoscẽdi sti-
tut⁹. imo tales ꝓprios etiã deserũt mẽtis affe
ctũ vel amorẽ. desertõe ꝓrsus ineffabili. qui
fieri nõ ꝓt. si ñ supnaturaliter attraxerit ꝛ ele
uaverit de⁹. ꝛ oia supmũdana. q̃ mundana
sũt explicauerit. Partitis inq̃t Dionẽ. alte
ritatibꝫ ꝛ ꝓcupiscẽtijs. curisq̃ ꝓclusis. ꝛ su
per mũdane explicatis. in diuinã monadẽ
ꝓgregamur. Cõtingit nihilomin⁹ regressũ
vel descẽsuz seu redũdantiã fieri ad sensua
lẽ porrõez. vbi ꝓprie dicte causant passiões
ex dilatatõe vel ꝓstrictõe cordis. nõ interru
pta totaliter anagogica mẽtis ad deũ vniõe
p q̃ndã gl̃iaz ꝛ iocũditatẽ i apice mẽtis ef-
fecta vbi aliq̃n p⁹ lãguorẽ amor⁹ seq̃t mors
quedã spũal̃. q̃ pot⁹ vital̃ dicenda ẽ. qm̃ la
biti amplexũ sponsi. totã se deserẽs ipa spõ-
sa. siẽ exsequẽti ꝓprietate dat intelligi | Le
ua ei⁹ sub capite meo ꝛ dextera ei⁹ amplexa
bit me | Accipiam⁹ h̃ ad leuã ptinere qõ
cũq̃ creatũ vel finitũ. dextera vo sit etnitas
ipa. Quo ꝓueniẽte ꝓsupposito. mox intelli
gem⁹ doctrinaliter totũ amplexiõis h̃ myste
riũ. de q̃ p sapientẽ amplexu dictũ ẽ. Vtili-
caberis ab ea sapia videlicz increata cũ eaz
fueris amplexat⁹. Sepath̃ q̃si ꝓciosũ a vi
li. eternũ a tpali imẽsuz a finito. tãq̃ si cõsi-
derek de⁹ absq̃ vll⁹ creature societate eẽ so-
lus. nõ q̃dẽ in aliq̃ fantasiabili loco. sz i et-
nitate sua. sic añ mũdi creatõez neq̃ ꝓcessit
tpe sz etnitate. neq̃ nũc ẽ extra celũ localiter
sed etnaliter. Cũ igit̃ q̃cq̃d ẽ cognitõis i spõ
sa. q̃cq̃d amoris formal̃ totũ sit finitũ. totũ
spectabit ad leuã. ꝛ dextra sola sponsi. ãplexa
bit sponsaz. q̃ tñ ptinet ad leuã. Propter ea ne
cesse ẽ q̃ nihil sit mediũ int̃ eos sz manebũt
duo extrema. de⁹ supior ñ loco sz etnitate ꝛ
sponsa inferior cũ oi qõ i ea vel circa eã fini-
te positũ ẽ. Ecce q̃ amor sponse formal̃ vni-
t⁹ ẽ actualiter ideali amori sponsi cui fuerat ab
etno solũ potẽtial̃ vel aptitudĩaliter ordĩat⁹
nulla facta penit⁹ mutatõe. i amore eterno
sponsi sz i sponsa ꝓpter relatõz actualẽ ad spõsũ.
nihil ponẽtẽ i eo. sz i sponsa. Sicut creatio
actualis nõ in deo sz i creatura sese tenet. vt
noviter aduenies. Deniq̃ de⁹ mõ noviter dili
git. ꝛ ãplexat̃ sponsaz nõ mutat⁹ i aliq̃. vel in
novat⁹ sz i amore actuali sponsa novitatẽ ac
cepit. q̃ deũ facit formaliter amãdo. suũ esse
amorẽ obiectaliter. volẽte ita deo cãliter. ꝛ aia
effectual̃ recipiẽte. imo ꝛ coagẽte cũ do. ve
rũ eq̃dẽ ẽ q̃ amãs alterũ facit illũ eẽ suũ ma
xime dũ fit amor reciprocus. q̃lis ẽ i deo dicẽ
te. Ego diligẽtes me diligo. Et itez. Qui
diligit me. diliget̃ a pr̃e me. ꝛ ego diligã eũ
ꝛ manifestabo ei meipm. Cõsurgit exinde
rõ vera amicicie inter deũ ꝛ hoiez scm̃. q̃lis
esse nõ ꝓt in irrõnabilibꝫ creaturis. q̃l̃ ami
cicia tãto delectabilior ẽ q̃nto magis ꝓcipi
tur ei⁹ exercitatio. q̃lẽ non curaverũt ꝓbi. q̃
cognoscẽtes deũ / nõ sicẽ deũ glificaverũt ne
q̃ gr̃as egerũt ꝛc. De q̃ꝝ nũero segregarẽt
vnã theologi sãtes aliq̃ q̃ ꝓfitentẽ se nosse
deũ. factis negãt ꝛ i exercitatõe specl̃ativa
tñmõ vani insipiẽtes ꝛ aridi ꝓvertunt q̃s
in cella vinaria positos. neq̃ caritas ordi-
nat neq̃ dextra ꝓplexat. neq̃ postremo dor
miũt spũal̃r aut q̃escũt. bñtes q̃dẽ spẽz pie
tatis. vtrũẽ ãt ei⁹ abnegãtes. Quo ꝺ seq̃t̃ sponsa | Adiuro vos filie hierl̃m p capreas
ceruosq̃ cãpoꝝ ne suscitetis nec evigilare
faciatis dilectã donec ipa velit | Felix sopor
q̃ sub adiuratõe tali. p talẽ fit ꝛ ad tles. hec
est optia ps marie. q̃ pfert solicitudini mar
the q̃diu pmiserit sponsus. q̃ potẽtior ẽ ipe
trare vacãdo q̃ alia laborãdo. Proinde so
let adiuratõ fieri p res valde diligibiles q̃
les sũt i figura capree. cerui q̃ cãpoꝝ filia
h̃ hierl̃m. Quid ei pl⁹ amabile civibꝫ cele-
stibꝫ (q̃ p filias hierl̃m h̃ ꝛ prz⁹ accipiũt) q̃
acutissimo ituitu ꝛ saltu ꝓperi p lantitudinẽ
cãpoꝝ celestiũ librime ꝓversari. Sentiẽs
sponsa tali se libratã dimissã laudat efficaciã
vocis sponsi | Vox inq̃t ẽ dilecti mei | Dei
inde qz sõn⁹ sponse nõ ẽ iners ꝛ oppressus sz i
eo coꝛ maxie tũc vigilat. put ifra notab̃ q̃cũ
q̃ se diverterit spons⁹. videt. audit. ꝛ hz vigi
lantissim⁹ amor sponse fm tres amoris h̃ p-
prietates h̃ positas. ꝓma ibi. ecce ibi venit
saliẽs i mõtibꝫ ꝛc. scda En dilect⁹ loq̃t ꝛc.
tertia dilect⁹ me⁹ mihi. Videt sponsi alacrita
tẽ audit ei⁹ allocutõez. hz cũ eo intimitatez.
tripudiat ꝛ ispicit alacriter. alloq̃t ꝛ iuvat

amicabilliter. intimak sibi se dās totaliter.

¶ y ¶ Sūt i ꝟ loco sic̄ t i scḥture tot⁹ expōne memoriter hūdi figurales t tropici locuti⸗onū modi a rhetoricis t grāmaticis. tradi⸗ti. ꝺs insequik tytoni⁹ in suis septē regulis qm̄ ꝟ frequēter illō qō ē spōsi attribuik spō se t ecōtra ꝓpter vnitatē spūs. Nec ꝓterea sex⁹ attēdik q: scūs amo: sine genere est. sic apō Isa: ꝓps gloriak dicēs. Tanc̄ spōsus se decoratū corona t tāc̄ spōsā ornatā mo⸗nilib⁹ suis Sic t illō qō ē causę attribuik effectui quē fecit Sic dies vel de⁹ ipe ō: le⸗tus q: letificat vel tristis q: ꝓtristat. Qua⸗in re dū vicissitudies actionū sponsa tribu⸗it sponso vt q⁹ venit saliēs i mōtib⁹ t trāsili⸗ens colles cū sil'ib⁹. accipiēdū est ꝑ efficien⸗ciā. nō ꝑ inherētiā vel ꝓprietatē. Sic respi⸗cere ō: spons⁹ ꝑ fenestras t cācellos. i. fene⸗stras reticl'atas. gallice treil'. q: respicere fac̄ Sic ꝓtea loq. q: fac̄ audire seu ꝝgscere ꝑ ef⸗fectū ea q̄ sit spōsi. ¶ Possum⁹ āt sīb ꝝpēdio colligere moral'r q̄dā signa q̄b⁹ oñdit spō⸗sa q̄tē suā placere sponso pot⁹ c̄ turbari. eā circa plīma. c̄uis accipiāt nōnulli spō⸗sā ꝟ loco vocari ad actōnē ꝑ regimie subdi⸗tor. Nos absc̄ ꝓiudicio ꝓsequamur adiu⸗rationem sponsi. ꝑ gratissimo ocio qō spō⸗sa tribuit bñplacito suo. Et ꝟ prio/ q: vi⸗det in se agilitatē alacrē ad currēdū viā mā⸗dator dei. ꝑ sublimia t lata meritor exerci⸗cia tanc̄ vires sue sil'es sint capzee. hinulo⸗ceruor trāsiliētiū. nūc mōtes nunc colles. nūc cāpor planicies ꝓspicaciter et libere. ¶ Est ei ꝝplatio liber t ꝓspicax mēris in⸗tuit⁹ in res ꝓspiciēdas circūquaq⁹ diffusus ¶ Jungik idcirco signū secūdū. q⁹ dilectus⸗ stat p⁹ parietē. respiciens ꝑ fenestras. pspi⸗ciēs ꝑ cācellos. Parietē ꝟ intelligim⁹ vite pūtis incolatū t obstaculum. ne dilect⁹ pa⸗tenter t clare facie ad faciē videak. Tot q̄z sūt parietes q̄t obstacula. phibentia visio⸗nez. tot vero fenestras t cācellos ꝑ q̄s respi⸗cit spōsus effectualiter. q: respicere facit. q̄t fuerit spēs illūiatonū desup a pr̄e luminū ad q̄x⁹ suscepti⸗onez dispoit ociū scm̄. ¶ Ad⸗dik tertiū sign ū in excitatōe blanda sub ap⸗pellatōe amice colūbe t formose [Surge i q̄t ꝓpera amica mea] q: secretor meor cō⸗scia [formosa mea] qm̄ i te est ꝓprio nu⸗merosa donor cū gr̄e colorātis vel illūinā⸗tis suauitate [colūba mea] q: ꝑ spm̄sctm̄ meū simplex effecta. ¶ Sequtur septuplex ꝝmoditas ex tpe t loco vñ possit et debeat

amor sponse ꝓperare p⁹ dilectū oñendo si⸗bi pulcritudinē faciei cū vocis sonora dul⸗cedie ꝑ accessū in foraminib⁹ petre t caver⸗na macerie tāc̄ in abditis t solitarijs habi⸗taculis. i q̄b⁹ sola cū solo. vnica cū vnico de⸗licios⁹ q̄escat. Incedēdo pr⁹ ꝑ septē itine⸗ra q̄ sunt. intētio. meditatio. ꝝtēplatio. di⸗lectio. revelatio. gustatio. opatō. Qualiter ꝺpte. pseq̄k liber cui⁹ initiū ē. Et ū q̄ veit ad me nō ejcio foras. Sumūk ex istis alia se⸗ptē signa bñplacite vocatōis ¶ Et q̄rtū in ordie ē emollitō cordis pr⁹ gelidi qō amo⸗ri neq̄bat intēdere neq⁹ se sursuz ferre [Jā hyems trāsijt] ¶ Deinde ꝑ quinto signo [Imber abijt t recessit] q: ꝑ meditatōez fortē. phibite sūt stillare tot graues t multi⸗plices vagātiū desiderior t fluctuātiū cu⸗rarū cū fātasmatib⁹ pluuiosis exūdatōnes ¶ Rursus ꝑ sexto signo [flores] gratissi⸗mi veritatū diuinit⁹ apparētiū [in terra] cordis emicare vernareq⁹ cernūk ꝑ ꝝtēpla⸗tionē. ¶ Terex ꝑ septio signo tps putatō⸗nis seu resecatōis aduenit q̄tin⁹ būor amo⸗rosus a radice cordis egrediēs nō dispgak inutilit ꝑ spuria germia. vel superfluitatē ra⸗musculor vanitatis curiose. nō ꝑ solicitu⸗dies occupatōnū etiā aliūde tolerabiliū ñ ꝑ locutōes t opatōes q̄ ñ. pfūt. aut ita. pfūt sic̄ anagogica dilectō. Si desiers inq̄t dns ꝑ Isaiā extēdere digitū i ope t loq. quod ñ ꝓdest ꝝcludik tādē. cibabo te hereditate pa⸗tris tui iacob. ¶ Vox turturis addik pro octauo signo q: solitudis amica. t gemitū dās. ꝑ cātu. vernū insup tps ꝓaduenisse de⸗nūciās q̄le ē tps amātiū. apta ē ad supmen⸗tales excessus figurandos. ¶ Fic⁹ ꝓtulisse grossos suos ad suauitatis indiciuz ponik ꝑ nono signo. q̄le manifestak ꝓcipue in eu⸗charistie libera frequēti t deuota sūptōe/ se⸗motis oīb⁹ impedimētis alienis. ex quib⁹ spūales sensus vl' accētāk vl' mltiplr a spiri⸗tali degustatōe desipiūt. Habek tractat⁹ i re non⁹ sup magnificat ¶ Deniq⁹ florētes vi⸗nee dāt odorē bone cōuersatōis ꝑ exercitia spiritalia meritorie actōis i secreto cordis vbi pūt eleuatiue spiritales imor corꝓales spiritalit ad ꝓrios exerceri fructuosi⁹ reue⸗ra plerūq⁹ c̄ ꝑ actōes illor q̄ soliciti sunt t turbāk erga plīma fiāt. ¶ Porro q̄d sibi ve⸗lit ꝟ iussio [capite nob⁹ vulpecl'as puulas q̄ demoliūtur vineas. vinea nr̄a floruit] Brādis eēt ad exponēdū mātia q̄ sub pau⸗cis dat itelligi quālibet occultā profectuuz

¶ z

ac 3

spūaliū demollitōez viris spūalibꝫ quātūꝫ cūqꝫ pfecerit insidiātē. qles sūt balspbemie sordidissime vix credibiles a maligni vulpeculis īmisse tā carnis qꝫ spūs. Qua supre tractat⁹ prīdē edit⁹ ē in vulgari. z apō patres z doctores remedia tradita sūt. ¶ Decipiūt aliūde fallaces vulpecule tētationū dū fingūt se mortuas sz primātes īcautas arripiūt auiculas q̄ tūc (sz tarde) sētiūt vulpeculas carnales z sīles i seipīs adhuc male viuere vsqꝫ ad demolitōez qūqꝫ totalē et virtuosi cuiuslibet germis mortificationē De qualibꝫ accipīt maxime illud apli Impossibile ē eos. i. difficillimū. q̄ gustauerūt bonū dei vbū z plapsi sūt rē. Vix ei tales ad spūalia reuertūt effecti fetētes abominabilit sīc ouū semifetū dū frigescit. ¶ Amor postremo dilecte nō rūdit dilecto. illūianti vocāti. blādienti. circūstantias insup accomodas enumerāti quisqꝫ sensit. iubēte spōso vulpeculas punlas captas esse. Tūc in spe secura iubilās. neqꝫ vocē integrare sufficiēs. ptulit interrupte ⌊ Dilect⁹ me⁹ mihi z ego illi ⌋ Ille imo infinite pūt fieri supplētōes. sufficiat hic vna ⌊ Dilect⁹ me⁹ mihi ⌋ loquīti aure mētis Amas me ⌊ z ego ⌋ rūdeo ⌊ illi ⌋ amo te Subdit ⌊ pasce oues meas. pasce agnos meos ⌋ q̄z mihi grandis ē numer⁹ cū familia mlta nimis sīc moraliter ī Job oūdit Greg. ⌊ inter qs simul pascīt dilect⁹ inter lilia ⌋ cādida meritorūz ⌊ donec aspiraret dies ⌋ eternitatis ⌊ z inclinent vmbre ⌋ caligis stat⁹ pūtis. qō vt celeriter aduenīat. cupio ei dissolui ⌊ reuertere dilecte mi ⌋ ad diuinitatis gliaz ⌊ sup montes bether ⌋ i celestibꝫ. trabēs me tecū i alacritate pnica ⌊ silis ⌋ in h̄ fact⁹ ⌊ capree hinnuloqꝫ ceruoqꝫ ⌋ liceat illic exsnia dicere vo to penni ⌊ Osculet me osculo oris sui ⌋

¶ Incipit diapsalma

quintum in quo ponunt lect pprietates. scz pxij. pxiij. pxiiij. pxv. pxvi. et. pxvij.

Verit amor quod amat/tenet/i sublimia surgit/Aut cubat/aut ferk/aut diadema gerit. ¶ Amor hortat p ps. Letet cor q̄rēntium dñm z confirmami q̄rite faciē ei⁹ sp. Primū i osculo. Altez i āplexu. Tertiū i ꝺtēplādo. Est itaqꝫ iuxta qō ptactū ē prim⁹ act⁹ amoris tā naturalī liberi qꝫ gtuiti supinfusi simplex z ꝺtinu⁹. Act⁹ vo scōi qs dicim⁹ feruorē amoris sūt q̄dē ꝺtinui i pria. Sūt āt in via frequēt bene nimis interrupti ꝺpellēte necessitate corpis seu fragilitate aut ipietate spūs istud faciēte. Preterea nēce crebro repetere qō crebro deserit. ¶ Amor igit sese recolligēs ōt ⌊ In lectulo meo p noctes ⌋ Lectul⁹ h̄ accipīt sepi⁹ p q̄ete ꝺscie q̄ ñ admittit alterq̄ qs deū. coāgustatū ē enī stratū ita vt alter decidat. Noctes pūt ad lr̄az itelligi qz sūt ꝺtēplātibꝫ aptiores. Sūt insup noctes vmbre creaturaz. Sūt q̄z tribulationes int⁹ aut exteri⁹. ex pcis aut penis ꝓtribulātibꝫ exurgētes. Dicebat vn⁹ ex amatoribꝫ. Fact⁹ sum sīc nocticoraz in medio. Scādala nocticoraz si prodit. mox tolerabit. Mox alijs qꝫ dabit (s. auicul' diurnis) tuti⁹ q̄ latet. Dec silitudo ē solitarij/posita p Ansel. p seipo dū ad epat⁹ pdiret actōes. A beato silr optata ē z laudata Greg. nob aūt ore sil' z aio sepi⁹ recēsita. ¶ Amor idcirco ōt ⌊ in nocte q̄siui quē diligit aia mea ⌋ Satis ē ab amore notificat⁹ ille q̄ q̄rit sub hoc epyteto quē diligit aia mea. Quesiui illū z nō inueni. Cur obsecro nō inuenit. qz nō erat tūc tps. aut loc⁹ bñplaciti sui. Sciebat ꝺmoditates āpliores qs ex dilatōe spōsa suscipet q̄z multas tractatu scōo ō theologia mystica prīdē notauim⁹ z i vulgari ō mēdicitate vbi formā isecuti sum⁹ de mēdicātibꝫ p vicos z plateas satis āple q̄ forma sub paucis h̄ tangīt. Surgā ait pl⁹ animi feruoreqꝫ corpis agitatōe z circuibo ñ passibꝫ corpis sz spūs. ciuitatē cui⁹ pticipatio et⁹ in idipm. de q̄ gliosa dicta sunt q̄ libera mr̄ nr̄a p vicos qs dicim⁹ eē ordies āgelorū. z plateas generaliter oim māsionū celi ⌊ Quesiui z nō inueni ⌋ deo i meli⁹ disponēte. ¶ Amor subiūgit ⌊ Inuenerūt me vigiles q̄ custodiūt ciuitatē ⌋ ¶ Est ciuitas q̄ occidit pbas in q̄ vidit pūs. ꝺdictōez z inīq̄tatē. sup cui⁹ muros sūt iniq̄tas z dol⁹. vigiles būs z custodes malignos spūs. totū p antifrasim. qz ibi nec ē ciuiū vnitas neqꝫ malignoz custodia. sz subuersio. Si forsitan vt aliqñ res se bñt feruor amoris offenderit i bāc ciuitatē q̄rēdo dilectū. si se cum suis oūderit sathanas i angelū lucis transformatū Si ꝓterea nesci⁹ amor xp̄i ebrietate q̄sierit ⌊ Num quē diligit aia mea vidistis ⌋ si denicꝫ nibil sibi rūdentibꝫ ptrāsierit. z paululū p⁹ dilectū inuenerit/siue pot⁹ z melioꝛē ptē ciuitas accipīt de celesti vl sup celesti hierlm. Sunt p vtroqꝫ doctoz snie put in q̄nto capitulo ⌊ Percusserūt me et

vulnerauerūt me ⁊c.] Amor ħ/si p bōa ciuitate steterit et custodiby ei⁹/aīaduertendū est q⁹ etsi deus sol⁹ det gr̄am et gloriam cū p̄mis actiby suis, nihiloīn⁹ scōos actus q̄s exercitia dicim⁹ ⁊ opatōes actuales eo⁊ opank ⁊ adiuuāt in via simul ⁊ pr̄ia ciues celestes q̄s dicit ap̄ls oēs admīstratorios spūs/q̄by attribuit. Dyonisius tres actus hierarchicos, purgare. illūinare perficere. Noīank aūt in his cāticis filie hier'lm q̄s alloquit frequēter amor feruidus. aliquādo sub hoc noīe. aliq̄n sub determiatōe vt ibi [fulcite me floribꝫ, stipate me malis q⁹ amore lāgueo] perēs haud dubiū solamen ab ip̄is/ancīj amoris vulnerati, caritate in cella vinaria pietatis. Amor voti cōpos subdit [Tenui eū nec dimittā] det aliq̄d sil'e cū p̄s. in abūdāria sua. Non mouebor ī̄eternū. Et rursus Jurauī ⁊ statui custodire iudicia iusticie. Donec introducā illū non p̄rius introduceret nisi sil'introduceretur Dom⁹ aūt mīis sue dīne. s. sapientie ⁊ aīa ip̄a ꝑm latitudinē capacitatis sue vniuersā cubiculū ⁊o geītricis sue est eadē aīa ꝑm apicē sublimissimū ⁊ simplicissimū mētis sue. vbi genitrix sua sapia ydealiter sibi qōāmodo p̄pria q̄ p̄ creationē mī ē oīm viuentiū. sola reḧescit vbi mēs amat arte manens cū q̄ ñ cōicet alien⁹. sol⁹ cū sola morak zelotes spōsus adiurās vt p̄r⁹ ⁊ zelās p q̄te spōse [Adiuro vos ⁊c] Amor q̄ quietior ī cōi cubiculū tenet dilectū. eo ingik in sublimiores theorias ascēdit qō admirando filie hier'lm dicūt [Que ē ista ⁊c] Aut certe ītelligam⁹ spōsuz ab āplexiby expiētia semotū ad tps. vñ mēs deuota ꝓpūgik ad piū ⁊ būile affectū q̄ p virgulā fumi ex aromatiby designak. Amor rursus in lectulū pacifici salomonis admittik cū custodia āgeloz. q̄s ⁊tutū oīm. cardinaliū ⁊ supnaturaliū q̄z nūer⁹ p. xl. fortes desigk ꝫ timores nocturnos. insidiātiū vicioz ex demōe mūdo ⁊ carne. Amor ītez tāq̄ vehiculū ⁊ ferculū pacifici salomonis defert ip̄m p sublevate mētis actū. q̄ gradatim ꝓsurgit a colūnis ifimis p ascēsuz purpureū ī medijs caritate. ꝓstratuz vsq̄ ad recliatoriū aureum sublimis ⁊ q̄etissime caritatis. Amor denicq̄ decorak diademate p mīrem sapiaz q̄le diadema sibi dedit. ⁊ eo circūdedit ī die despōsatōis ⁊ leticie cordis suis. Hāc diē rōnabilit intelligim⁹ horā q̄ p baptismi gr̄az factū ē illud de Jsaia [Gaudēs gaudebo ī dño. ⁊ exultabit aīa mea ī deo meo. Quia īduit me dñs vestimētis salutis] ⁊tutū omniū celit⁹ infusaz [⁊ indumento iusticie] ꝑpō scz q̄ ē sol iusticie [circūdedit me] sīc ī Apoc. Visa ē mulier amicta sole ⁊ ī capite ei⁹ corona stellaz duodecī. Sequit ꝓcoꝛditer ad p̄missa tāq̄ spōsuz decoratū coronā. ⁊ spōsam ornatā monilib⁹ suis. Est aliud in hac excitatiua voce [Egredimī filie syon ⁊ videte] q̄ō alit⁹ scrutādū ē p̄stāte eo q̄ dixit. Ego sū bostiū. p me siq̄s introierit saluabit. Jngrediet ⁊ egrediet ⁊ pascua inueiet. Egressus iste ponit a doctoribꝫ desiderabil' visio pacifici salomonis x̄pi ꝑm hūanitatē. Jngressus ⁊o ꝑm diuinitatē. p ter q̄ duo ⁊ liber script⁹ int⁹ ⁊ foris. ⁊ vtriusq̄ hois. corpalis ⁊ spūal' refectio. Ceterū filie syon. etsi possint ītelligi ciues āgelici hier'lm q̄ desiderāt aspicere regē salomonē x̄pm totū desiderabilē int⁹ ⁊ foris. ꝓueniēter etiā viatores hoīes ⁊ ꝓphētes accipiunk q̄s exhortatio talis ⁊ ad meritū excitat. ⁊ ad p̄miū inuitat. q̄m visio ē tota merces cū amore q̄ visionem ad se trahit. Vbi amor ibi ocul⁹. Et q̄m amor vulnerat subsequit ip̄a man⁹ vis actiua. vbi vuln⁹ ibi digit⁹. Cor deniq̄ sociak. q̄m amor ē infinit⁹ thesaur⁹ hoīb⁹. sīc ⁊ mī sapia. mī inq̄ pulcre dilectōnis. Vbi vero thesaur⁹ ibi ⁊ cor. Porro q̄ sit mī regis salomonis q̄ coronauit eū. ⁊ q̄ diademate ī die despōsatōnis illi⁹ ⁊ ī die leticie cordis ei⁹. Concordāt iudei p regē salomonē in cāticis istis. accipi deū spōsuz synagoge. sz incarnatōez ei⁹ negāt quā doctores catholici ꝓcludūt ex hoc loco oīdētes oportere p mīrem illi⁹ nō aliā q̄z mariā dei genitricē denotari. ⁊ ꝓīter synagogā de q̄ corpalit nat⁹ ē x̄ps de semine dauid ꝑm carnē. Despōsatio, pinde ⁊ coronatio salomonis accipik dei incarnatio et vnio cū hūanitate ī vnitate suppositi verbi q̄n verbū caro factuz ē. ⁊ circūdedit mulier virū coronādo ip̄m diademate carnis cuz vniuersitate ⁊tutū. Synagoga vero coronauit eū diademate spinaz q̄n formanit ⁊ desponsauit sibi eccl'iaz ⁊ dorauit de latere ip̄ius dormiētis q̄n exiuit sanguis ⁊ aq̄ ad sacramēto p̄ ꝓstitutōez. Sz q̄o fuit ista dies leticie cordis ei⁹. siue referak ad mīrem siue ad salomonē despōsatuz? Fuit q̄dē dies illa amaritudis ⁊ tristicie ꝑm infirmitatez carnis. sz sūme leticie ꝑm ꝑmptitudinē spirit⁹ q̄n ꝓsūmatū ē desiderātissime r̄dēptōis

nře totū op⁹ ¶ Amor igit ad nullū grādi⁹ nullū admirabili⁹. nullū amicabili⁹ spectaculū poterit ūitare deuotas aīas syon spectaculādū. videdū. z amādū dicēte apl̄o manifeste. Magnū ē pietatis sacrm qđ manifestatū ē i carne. iustificatū ē in spū. apparuit āgelis. pdicatū ē in gētib⁹. creditū ē in mūdo. assumptū ē in glia. qm̄ videm⁹ vt alibi ait xp̄m. ppt passionē glīaz honore coronatū. ¶ A Atuero grādis ozik h̄ int doctores qō Utz sine passiōe z morte crucis xp̄s fuisz glīa z honore coronat⁹ z p incarnatōez ecclesie despōsat⁹ h̄ est q̄rere termis vsitatioꝛib⁹. Hūqđ adā nō peccāte dei fili⁹ fuisset despōsat⁹ cū būanitate. Sūt ad vtrāqz ptemgrate sil' z deuote rōes qs ad ꝓpēdiū ponit dns bonauēt. in pric. iij. pmissa distinctōe. qđ de incarnatōe ē loq̄ dupl'r. Est enī incarnatio carnis assumptio. De carne āt assūpta ē loq̄ vel q̄ntū ad substātiā vel q̄ntū ad defectū passibilitatis. Si scdo mō ꝓstat qđ hoie nō peccāte. carnē mortalē nō sūpsisset Si primo mō pbabile eē dicit z āpli⁹ ꝓsonū rōi qđ pcipua rō incarnatōis fuit pfectō multiplex surgēs ex dignitate illi⁹ opis In carnatio enī facit ad pfectōez hoīs z p ons ad pfectōez tot⁹ vniuersi in h̄ qđ ꝓplemētū dat būano generi q̄ ad naturā grāz z glīaz. In incarnatōe ei ē ꝓsūmatio modoz eduzcendi hoīes in eē z ad pfectōez agētis in h̄ qđ hō q̄ evltim⁹ ꝓiūgit suo pncipio vnione q̄ sub deo nulla ē maioꝛ/ z fm grāz oīa corꝓris mystici mēbra rōe plenitudis veritatis z grē in capite xp̄i. Facit itez ad pfectō nē meriti z oblatōez cōpletissimi sacrificij. Nullū ei donū pōt placabili⁹ offerri deo. q̄ tū oblatio non respicit statū soli⁹ nature lapse sic nec meritū. p statu vie. nec pmiuz. p statu glie si natura māsisset sine culpa. Denicz ꝓplet⁹ ē tot⁹ nature appetit⁹. dū p op⁹ incarnatōis nobilissima idoneitas q̄ erat in natura būana fm quā vnibil' erat diuine ꝓplemētū accepit z ex ipō q̄libet creatura cuz q̄ būana q̄dāmō pticipat. Sz necz videt q̄n nobilissima aīa xp̄i pncipali⁹ fuerit intēta formali ad sui glificatōez cē occasionaliter ad lapsoz repatōez. Proportionalit de aīa marie. imo de tota electoz ecclia que talē caput sibi ꝓforme in natura poscebat brē. Amoꝛ pietatis z nimie caritatis diuine. cū auctoritatib⁹ sanctoz. pūssimū mouit animuz but⁹ doctoris bonauēt. declinare ad alterā ptē. qđ si nō fuisz excessus puaricatōis i būano genere. nō fuisz excess⁹ nimie dilectōis i incarnatōe. Uez in pace salua tā bōrati dilecti doctoris. pmissa positio nihil derogat pietati fidei vl' deuotōi fideliū sz accumulat q̄dāmō accendit z firmat. ¶ Cōsiderem⁹ itacz iuxta modū itelligēdi būanū. de imptibili z sūme nō vnita. sz vna ōinitate. signa q̄dā i hac materia nō vt q̄dā subtilisare volētes signa in ipa re q̄ de⁹ ē signauere. Cōcipiam⁹ igit nr̄o ꝓcipiendi mō grosso. q̄les sūt cogitatōes hoīm distātes i infinitū a cogitatōib⁹ dei. Cogitem⁹ deū in eternitate sua q̄ nūc eadē ē q̄ fuit añ mūdi ꝓstitutōez. Proposuit scōm cōsiliū volūtatis sue z bonitatis coicare se creaturis ad extra mazie rōnabilib⁹ z intellectuis. Proposuit tūc velut i primo signo formare naturā āgelicā qđ z fecit i creatōe celi z terre. Sit scdm signū lapsus āgeloz quē vidit ppetuo deserēdū necz repandū p eosdē āgelos. Sit tertiū signū formatō hoīm ad pfectōez vniuersi. z velut occasionaliter ad repatōez lapsus angelici. Jn q̄ signo videt rōnabilit astruēduz naturā būanā que nūc in xp̄o ē. vt pfectissimā fuisse puisam z ꝓdestinatā ad glīaz ipostatice vnionis cū carne impassibili. Sit q̄ntū signuz puisio lapsus būani cū puisione z ꝓposito repādi Sit q̄ntū signū mod⁹ repationis q̄lē nūc credim⁹ z videm⁹. ¶ Quib⁹ sic imagiabiliter fantasiatis. pot⁹ cē intellectualit in ꝓpositis. Videam⁹ si pietas z nimia caritas dei z būdictissimi filij sui saluat. dū dicim⁹ qđ fili⁹ dei ꝓdestinat⁹ ad glīam suscepta carne impassibili iuxta tertiuz signū. suscepit passibilē iuxta q̄ntū signū. Hōne fuit h̄ excessus nimie caritatis. qz fuerat nimi⁹ excessus iniq̄tat⁹. vñ canit ecca. Que te vicit demētia vt ferres nr̄a crimīa. crudelē mortez patiēs. vt nos a morte tolleres. Jpsa te cogat pietas vt mala nr̄a supes z c. Dicē añgeliū qđ i trāsfiguratōe xp̄i apparuer̄t moyses z helias loq̄ntes ei ꝺ excessu quē factus r⁹ erat i hierl'm. Tal' ei fuit excessus pietat⁹ z mie. vt iusticiā ipaz tāqz ream dānaret ad mortē. mortē āt crucis ꝓsētiēte iusticia q̄ rursus nūcqz i excessu tkī ꝓsētiet sz dū accepit tē p⁹ iusticias indicabit. ¶ Saluat ista positio q̄ rōe dixerat apl's mīmoniū eue z ade nōdū peccātū. fuisse sacrm magnū i xp̄o z ecca. etiāsi absqz pctō pmāsissent. Fuisset ꝝ xp̄s cū ecca q̄uis i bitudie altera z statu immortalitat⁹ sine passiōe mort⁹. sine mortuo

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

rū suscitatōe. sine dānatōe iniq̄z. q̄ facti sūt q̄si p nihilo vltra p̄destinatos ad gl'iaz ꝛ salu-
nādos. Adā etiā nō peccāte amor nimi⁹ increate caritatis ad hoies p mysteriū ꝛ de spōsatōez incarnatōis filij dei cū būana natura fuissz oīsus ad grāde spectaclm etsi ñ in p̄ciū redēptōis ex q̄ null⁹ p̄bat. cū valuisset ad gratissimā oblatōez deo ō filio ꝓprio ad mutuā coiicatōez mēbroz̄ sub vno capite ꝓnexoz̄. Rursus ad sursū actōez p ꝓtem platōez ꝛ ad meritū. denicz̄ p̄fectā fruitōez ꝛ ꝓpletā ad p̄miū. Utz̄ vo dies despōsationis ꝛ coronatōis filij dei fuissz ab initio seculi adaz stāte. vel i t̄mio. vel citra t̄minū sic mō fuit i nouissima hora q̄uis dicatur agn⁹ fuisse occisus ab initio seculi scz in figura abel ꝛ p̄scia dei. Si p̄tea lucifer vidisset vbū icarnādū ꝛ vidēs iuidisset peccassz ꝛ odisset. Si p̄inde fili⁹ incarnat⁹ cōuersationē habuisset corpalē cū hoib⁹ vel sacrālē vel vtrāq̄z. Si p̄tea carnē sūpsisset ex virgine maria. vel p creatōnez būanitatis aut alio mō. videt sup his ꝛ silib⁹ trāseūdū poti⁹ q̄z curiose scrutādū. cū sup his nihil tradiderit scriptura pietatz̄ nisi forte q̄stū piames ex traditis cōiecturare p̄t ad deuotōis augmētū. Sz necz audiēdi sūt q̄ mysteriū incarnatōis p rōes nēcarias se putāt vl' cōnāt cōcludere. Tūc ei manifesti⁹ fuisset āgelis ab initio demōstratū. ꝓt p̄spicuitatē ingenij. cū dicat ap̄l's Mysteriū h̄ a secul' absc̄ditū. Qm̄ ex solo dei p̄ordinātis arbitrio ex ꝓnexiōe cālitatis necessarie. p p̄fectōe mūdi vel alit. oīa generalit' q̄ extra fecit de⁹ pure ꝓtingēt effecta sūt. Qua sup re puul⁹ effect⁹ ē dialog⁹ p intellectu scōz̄ q̄rūdā in hac pte loquēriū tāq̄z optuerit deū nēcario carnē assumpsisse. Postremo q̄z vtl' ꝛ ad mirabilis sit egressus filiaz̄ syon. deuotas aias significāriū. ad videdū p ꝓtēplatōem regē salomonē xp̄m i diademate q̄ coronauit eū mr̄ sua maria. s. vl' synagoga. h̄ diademate carneo ista spineo p multos moraliter ꝛ sapiēter vberrie tractatū ē. Finit

Incipit simpsalma

sextū in quo ponunt quatuor ꝓprietates. s. xxviij. xxix. xxx. et. xxxi.

Pulcer amor tot⁹ p singula mēbra videdo. Vulnerat et miris delicijs redolet. Amor sic cōstat nullis dimensionib⁹ corpis nullis q̄z mēbris distinguit. sicut nec aīa rōnalis q̄n to min⁹ ipe de⁹: Nihilomin⁹ doctria pietatis nob⁹ infātib⁹ q̄si balbutiēdo ꝓdescēdēs vtrik̄ sil'itudinib⁹ corpeis. Deus p̄terea q̄z uis sit simplicissim⁹ accipit noīa ab oīb⁹ rebus. Sic aīa rōnalis q̄ q̄dāmō ē oia. tāq̄z imago illi⁹ q̄ creauit oia. Sic insup amor ei⁹ liber assil'ans eā deo. sortiūt̄ ab oīb⁹ reb⁹ noīa. p symbolicā trāsumptōez nō p ꝓprietatē Amor idcirco cū amāte. describūt̄ sub mlta varietate tropoz̄ vt vl' sic habeat manuductio ad iuisibilia. q̄licūq̄z mō. ꝛ absq̄z fastidio capiēda. Ceterū ne fortassis hebes aliq̄s hereret i sil'itudinib⁹ q̄si ꝓpijs. p uidit doctria pietatz̄ dare sil'itudines statim aspectu primo stultas ad l'raz. necz vllatenꝰ credibiles. vt q̄ capilli spōse sūt sic greges capraz̄. ꝛ dētes sic̄ greges tonsarū ꝛc. q̄lis imꝓprietas mox iducit ñ herere sz ire l'ligere. h̄ ē int⁹legere sensū altiorē ꝛ ꝓpriū. Amor rursus ꝓmēdat h̄ a spōso de mlti-
plici pulcritudie ꝛ efficacia ꝛ voluptate satis cōueniēt ad finē p̄cedēt̄z sympsalmat̄z. Ūñ septimū ichoat drama | Egredimī et videte ꝛc | Est āt i spēali q̄druplex h̄ loco p repetitōz̄ insinuata amoris pulcritudo cū q̄dā admiratōe Quā pulcra es amica mea h̄ ē dicere. Amor me⁹ ꝛpetit q̄z pulcra ꝛplicat. oculi tui colūbaz̄. Cōcludit q̄rtū nobis incomphēsibile absq̄z eo q̄ intrinsec⁹ latet. Amor vt i prima ꝓtōe lan⁹ exposit⁹ est. Un⁹ ē nature rōnal'. ali⁹ industrie. terti⁹ gr̄e. q̄rt⁹ gl'e. Quā pulcer prim⁹ q̄ fact⁹ ē ad imaginē dei ꝛ sil'itudinē. Quā pulcer scōs. tāq̄z act⁹ ex primo ꝓgrediēs. dū vo supinfundit gr̄a fit simplificatō lōge pulcrior istar colūbaz̄. Quāte vo sit pulcritudis formositas amoris p gl'az. expolita ꝛ p̄fecta intrīsec⁹ latet oc̄s p̄ter deū. q̄m ipe pulcritudo ē amoris obiectal'. q̄ lucē birat in accessibilē. quā null⁹ hoim vidit. sz nec videre p̄t. mō q̄ sevidet actu ifinito. Amor spōse ꝓtinet motū sensū ꝛ delectatōez. satietatē circa deū sponsū totū desiderabilē. Quotq̄t igit̄ sil'itudinib⁹ symbolicis fiat i his cānticis ꝛ alijs circūlocutō de suis cōditōib⁹ intrīsecis. oīa resoluūt̄ ad istas spirituales ꝛ paucas alioq̄n l'ra occideret si ñ viuificaret spūs. Collaudatio siq̄dē sensuū carnaliū spōse refert̄ ad cognitōez intellectualē q̄ nō multiplicat̄ p organa visus audit⁹ olfact⁹ gust⁹ ꝛ tactus. Collaudatō p̄tea motōnū ꝛ discursuū spōse refert̄ ad actōez liberā volūtat̄z q̄ nec pedes h̄z necz liguā necz man⁹. Collaudatio

ac ⁊

denicq; pulcritudis ꝛ placibilitatis oculoꝝ varioꝝ q̄bꝫ incitat ad sensum ꝛ motū delectabilit ipa volūtas cū intellectu suo/refertur ad bonitatē finis vltimi dei circa quez mouet sentit ꝛ delectat. sic vicissim q̄dq; pulcritudis ꝛ placibilitatis seu diligibilitatis mirat in spōsa/totū refert ad vnicā ꝛ radicalē pulcritudinē caritatis cū suis virtutibꝫ tāq; ramis/q̄ req̄rit ꝛ sufficit vt placeat spōso. ꝛ dicat ⌊Dilect⁹ me⁹ mihi⌋ supple sufficit ⌊ꝛ ego illi⌋ sufficio, put infra dicet ⌊Una ē colūba mea ꝛc⌋ ¶ Amor spōse, pbat delectabilis ex multis q̄ spōsus optatur ꝛ laudat in ipa. In q̄bꝫ dicit se delectari. iuxta illud Delitie mee eē cū filijs hoim nō formalit sed causalit q; facit effectualit delectari. vt ē illud Letabit dñs in opibꝫ suis. Que ꝯsideratio cū p̄cedēte sūme notanda ē ꝛ iugiter retinenda ne lra nos decipiat. Ple p̄terea necesse sit singillatim exponere significatōes symbolicas termioꝝ q̄ p expositores alios discusse sūt. ꝛ in scintillas spūales euolute ¶ Sūt aūt pla q̄ delicias amoris spūalis reddūt ꝯmēdabiles p̄ voluptate carnis. Dignitas. puritas. ꝯnaturalitas seu ꝯformitas. intimitas. p̄terea ꝯtinuitas. securitas. Itez mediocritas vl' eq̄bilitas. stabilitas ꝛ sanitas. postremo saietas. ¶ Amor spōse delicioſus ē. quia dignus ꝛ nobilis. pur⁹ ꝛ generalis seu cōformis amori ꝓmo fontali. cui⁹ imago ē ꝛ gla Uñ p regula Laus amoris creati gratuiti mazie ē laus increati. gram hāc infundētis/ita q; vn⁹ ꝛ idē amor ē dei ꝛ aīe. sed dei vt agētis. aīe vero vt recipiētis ꝛ coopātis ad actū. Que ad modū verecūd⁹ eodē rubore colorat a verecūdia causalit/ ꝛ ab ipa rubedine formalit. Null⁹ eni ē q̄ nesciat delectatōez ī amore carnali nō hre dignitatem neq; nobilitatē neq; ꝯnaturalitatem ꝯformē mēti q̄ ē altior facta q̄ vt ī solis infimis delectet. Hibilomin⁹ p similitudinē ad notaz mulieris pulcritudinē allicietē ꝛ delectātē obiectalit/accipit formositas mētis inuisibilis cū circūstātijs delicias augentibꝫ. sic laudat hic amor spōse cui⁹ esse cātat spōsus oculos colūbinos ꝛ simplices/capillos mūdos, plices subtiles ex alto defluētes/dentes cādidos ꝛ mūdos nec inutiles. labia īsup ꝯpssa/nō tumida. nec pallida sed sicut vitta coccinea apta/crines ꝯprimere ꝛ ornare. Ē loquiū p̄terea elegās. eloquiū dulce. q; lex clemētie ī līgua ei⁹. Genas q̄z rubi cūdas ex intimo vigore. Collū forte rectū ꝛ stabile. Ubera grata neq; tumēcia quasi mons mirre ꝛ collis thuris. Deniq; ꝯcludit ⌊Tota pulcra es amica mea. ꝛ macula nō est in te⌋ Inuitat similr venire de celesti ꝯuersatōe. q̄ silis est mōti lybani. cui⁹ interp̄tatio notat cādidatōez. vt coronet eterna plene felicitat; iocūditate. deuictis ex omī pte ꝯtradictionibꝫ hostilibꝫ que notant in Amana sanir ꝛ bermon. fm interp̄tatōes suas. In leonibꝫ insup ꝛ pardis. ¶ Amor (E pinde tante virtutis eē p̄dicat vt ⌊in vno oculoꝝ suoꝝ. ꝛ ī vno crine colli sui⌋ vulnerauit cor omipotētis. qō vtiq; cor vel nullū vel nō vulnerabile ꝯstat eē. Sed hoīa p similitudinē dicta sūt nō p̄pprietatē. put cetera q̄ reperunt ꝛ adducunt ī delicijs spōse q̄lia sūt pulcritudo māmaꝝ ꝛ vbeꝝ cū odore vngētoꝝ. sup oīa aromata ⌊Labia insuper q̄si fau⁹ distillās. Sub lingua q̄z mel ꝛ lac. ꝛ odor ī vestimētis sic odor thuris⌋ qz vestimēta ꝯuersatōis honeste. redolēt sacrificiū celeste. Et q̄m plurimū ꝯfert ad delicias. speciositas. amenitasq; locoꝝ laudatur sponsor ꝛ spōsa sicut ⌊ort⁹ ꝯclusus⌋ securus ab incursibꝫ vastātiū bestiaꝝ. Et sicut ⌊fons signat⁹⌋ nō p̄turbat⁹ ⌊cuius⌋ orti cū fonte ⌊sūt emissiones tāq; paradisus malogranatoꝝ cum pomoꝝ fructibꝫ⌋ ꝛ vniuersalit cū oīb aromaticis arboribꝫ. ꝛ lignis lybani ex q̄bꝫ fertilitas vtutū. donorū bnitudinū cū fructibꝫ spūs insinuat. concludēdo ꝯtinuā/ indefectibilēq; grāꝝ mūdissimā ꝛ insupabilē copiā ex alto cū impetu. cui nihil palustre p̄t obstare/ veniētem. ¶ Amor insup miras hz delicias ex itimitate obiecti. ꝯtinuitate subiecti. securitate spei. Itaq; secura mēs sic inge quietū q̄li securitate gaudebat apl's. Cert⁹ in q̄t sū qz neq; mors neq; vita ꝛc. Cōtinuitas p̄terea. vl' inuariabilitas subiecti itelligibil'. pl'imū cōfert ad stabilitatē delectatōis. q̄ ꝯ subiectū delectatōis libidiose vl' carnalis ī cōtinua mutatōe iocūditatē eādē ꝯtinuare nō pōt. q̄ fit vt variata dispone sensus organi ci varie effect⁹ vt cadat ī fastidiū. vl' abominatōez. qō mō causabat delectatōez. sic ī cibis ꝛ potibꝫ ꝛ venereis. ī odoribꝫ ꝛ cātilenis Ex si delectatōes spūales ꝛcipiāt trāsmutatione circa diuina ꝛ ꝑpetua hñ ē ō p se subiecto aīe ſz de p accidēs ex cōnexione ad corpus p tpe vic ¶ Bz ponam⁹ q̄lit erit ī glia cor⁹ plene obseq̄ns cē rōi nec passionabilr

discrasiabile. gaudiū aīe de deo etiā in enigmate viso ⁊ amato eēt ppetuuz. ¶ Amor postremo serenitatē ꝓciliat, sanitatē ꝓfert, affert satietatē. Cōtraria sunt i amore carnali. turbiditas, infirmitas, insatiabilitas Rō diuersitatis ē, ꝓformitas boni amoris ad primā regulā caritatis ad deū in bono amore, difformitas aūt in malo. Quis aūt restitit deo ⁊ pacez habuit? Sed neqz pax impijs ait dñs. sed hoiby bone voluntatis Est aūt bona volūtas tua dicēs ex sentētia deo. Fiat volūtas tua sicut in celo ⁊ i terra Sup q̄ ꝓformitate maxime ad voluntatē pmissionis que magis indignatio est ⁊ priuatio q̄z volitio vel positio quedam alibi notata sunt in vulgari. ¶ Finit

¶f

Incipit simpsalma

septimum in quo ponunt̄ q̄nq; pprietates scz. xxxij. xxxiij. xxxiiij. xxxv. et. xxxvi.

Dormit amor/liquefit/passus q̄ q̄z vulnera languet/Laudat dilectū/iactat amicicia z. ¶ Amor loquit̄ [Ego dormio ⁊ cor meum vigilat] Sed velut in diapsalmate recogitemus ordinē. Collaudata fuerat precedēti sympsalmate multipliciter sponsa vsq; i finem quarti capituli vbi cōcluserat sponsus optabundus imo imperiosus [Surge] hoc est discede [aquilo] quasi ligans aquas. ventus gelidus. delicijs cōtrarius amorosis [⁊veni auster] calentes spirans auras [pfla hortū meum] qui pculdubio simul ē hortus anime de quo in Ysaia. Et eris sicut ortus irriguus. ⁊ sicut fons aquarum sapientie salutaris. cui⁹ non deficient aque viue salientis ⁊ vitam eternā. cōsone ad textū prius expositū [Et fluant aromata illius] quo pflante/discedunt fantasmata dant̄ carismata. resonant idiomata. voces diuersas intonant ⁊c. ¶ Amor debinc sponse ꝓgratulās letus ⁊ assentiens. Incepit octauū drama dicens et optans [Veniat dilectus meus in ortū suū] efficient/meū tū effectualit̄ vel in effectu. Porro finis inuitationis est [vt ꝓmedat fructū pomoz suoz] .i. comedere faciat. nūc vt pluries expositō. Rīdet dilect⁹ applaudens ⁊ blādiens [Veni in ortum meū] pueniēs votū tuuz [soror mea] ex affinitate paterna fm diuinitatē. ⁊ materna fm hūanitatē [sponsa mea] in fide ⁊ caritate. in misericordia ⁊ miserationiby. in iudicio ⁊ iusticia in sempiternū [Messui] colligēs [mirrā meā] bone opationis q̄ sicut electa dat suauitatē odoris qm̄ ab omni fetore vane glorie putrescētisq; luxus aliena est [cū aromatiby meis] virtutum ⁊ donoz̄ suauissimis [Comedi] qz comedere dei feci [favū cū melle meo] qm̄ ex humanitate mea et diuinitate. cibus ꝓcedit amoris. Similiter ⁊ potus vini deitatis cuz lacte humanitatis. Sequit̄ pinde quasi generalis inuitatiōq; liberalis inuitatō [Comedite amici ⁊ bibite] quia mensa sapientie parata ē [et inebriamini carissimi] Sicut pl⁹ est esse carissimū q̄z dūtaxat amicū. Ita mai⁹ est inebriari q̄z solum bibere. Tunc intelligendū est sponsam tanq̄z vere carissimam in delitijs ꝑout infra laudat̄ obdormisse pre ebrietate spūs ⁊ dixisse quod sequitur i nono dramate [Ego dormio ⁊ cor meum vigilat] ¶ Amor incipit hic septimū sympsalma dormire se dicens ⁊ cor suū vigilare. Felix sopor at⁹ cū tali vigilia. Quātū putas differat a somno veteris hois ⁊ carnalis. Fumant ex corde et stomacho vsq; ad cerebrū vbi est sedes prima sensus ꝯmunis qui vocatur ab aristotele. primū sensitiuū Fumant inq̄z exhalationes que ex frigiditate cerebri repcusse fiūt graues ⁊ grossicie sua oppilant vias sensuum. quo fit vt spiritus animales sensitiui. qui sentire dāt instrumētaliter. trāsire nō possunt. Fiet ꝑterea quies ⁊ cessatio sensualiū opationuz fatigataz̄ ex vigilia. Neqz iam res vident̄ sed vel nihil vel eaz̄ simulacra qūq; somniare cōtingit. Fit deniq; cōfortatio spiritūū naturaliū ⁊ vitaliū. ¶ Amor vero noui hominis somnū patitur ⁊ somniū. ex illuminationiby desuper aduenientiby. quā do vere res aspiciunt̄ aut sentiūt̄/eterne scilicet ⁊ fantasie rerū mutabiliū cessant illudere. Reuera nōne tpalia si conferant̄ eternis. illa pot⁹ simulacra rerū dicēda sunt q̄z vere res. Cessant aūt huiusmodi tempora lia cogitari. quando dormit amor ꝑ contēplationem. Sed cor mentis vigoratur vt vigilet ad inspiciendū sempiterna dilecti secreta. quiby alloquit̄ dilectam audire potentē. quia dormit a terrenis ⁊ vigil est ad domini celestis aduentū. ¶ [Vox inquit dilecti mei pulsantis] Sic i apocalipsi ꝑ testat̄. Ecce sto ad ostiū ⁊ pulso [Api inq̄t mihi] blādiēs ex quadruplici nomine totaliter amoroso satis expositor vl exponēdo

¶b

[Soror mea.amica mea colūba mea Immaculata mea] Debinc intelligenduz est cur vocet z pulset. Nimirū vt feruentioz p exercitium suscitetur amor qui notatur aliquātis per ocio tepescere. Propterea trāsfigurat in se tozporem istum dilect⁹ dicens [quia caput meū plenū est roze] qui vtiq; frigidus est [z cyncinni mei] capilli scilicet cogitationū intentionū crispantes et in altū recurui pro desiderio celestiū [guttis noctiū] que tamē roze similes sunt autros ipse/consonant hinc intelligentie nostre.etsi multiplex altera sit responsio mozedormitantis. z quasi somniculose pigreqs vigilantis [Expoliaui me tunica mea] curarum fozensiuz [quomō induar illa] Laui pedes meos] affectionum a luto et puluere fantasmatū [quomō inquinabo illos] ambulando rursus per vias terrestrium? Amor quia nō satis excitatus avoce videtur.tāgitur a manu. Sensit hoc amor ipe iam factus alacrioz ex tremoze displicendi cū solicitudine cōplacendi [Dilectus inquit meus misit manū suaz] que est vis opatiua intima [per foramen] occultum anime penetrans et illabens vsqs ad ventrez que inferius amozis sedem habet [Surrexi] primioz in amando [vt aperirē dilecto meo] nedū vocanti iam et pulsanti. sed interius operanti [Manus mee] quatenꝰ essent puriozes ad amplexū sponsi [stillauerūt mirram primā] coinq nationis expulsiuā [z digiti mei] discretionis tenentes plem ob similem causam ne corrūperetur opatio [mirra probatissima] probata exindustria virtuose penitētie z venie.probatioz ex psecutione gratie sed probatissima excerta spe glozie. Vel.probata per fidem.probabilioz per spem.probatissima p caritatē [Pessulus ostij mei] qō aliter nominatur vectis verreul gallice [aperui dilecto meo] quia rigorē omnez. ostium mei consensus obcludentē amoui [At ille declinauerat atqs transierat] Ita vulgo dicitur. Qui nō vult dum pōt. non poterit cū volet. Nūquid nō iusta est talis ingrate tarditatis mulctatio. Que tamen conuertit z coopatur in bonū future solicitudinis ampliozis. Amor itaqs et si dicat pessulo amoto. apertoqs ostio. q dilectus declinauerat atqs trāsierat.nihilominus multū profitet vocē pulsum z tactū dilecti valuisse. Anima mea inquit liquefacta est vt dilect⁹ locutus ē. Nō excludit pulsuz cū tactu. quoz vehemētioz virtus eē solet qs solius vocis. Quid aūt sit ista aie liquefactio pziecturam? ex materiali qualis sit in niue.qualis i cera recēti ad solares radios qm̄ fit sepatio partiū etherogeniaz ab homogeneis. z ecōtra z qō remanet nō se continet iaz sub terminis pziis.sed alienis vt in continēte vase seu loco. Fit p contrariū in multis obduratio.q cedere nescit agenti se penetrare conāti. Ideo cecus amor ignеus mazie spiritalis z celestis facit liquescere coz piū vt tenerū male habebit in nouissimo. Pozro duricies ista qūo causek z qd est illud apli. Deus cuiꝰ vult miserek z quē vult indurat.nō mediocris est questio. Si quidē deus neminē deserit.nisi priꝰ deseratur.per auersionē ab eo z peccatū.sed desertione facta cadit homo in pfundū z contēnit. Contenenti vero deus nō dat gratiaz sed resistit. Ac proinde non emollit coz nec liquefit ad gratie susceptionē.tandē pena dānationis infligit z obduratio cōfirmat. Causa igit obdurationis.est voluntas auertens z hec initiat voluntas resistens z hec cōtinuat.culpa pmerens z hec confirmat. deus gratiā non dans z hec non liberat deus iuste puniēs.z hec ordinat. Amor patitur vulnera [Inuenerūt me custodes] inquit [qui circueūt ciuitatē] Ciuitas et si possit in bonū accipi cum custodibꝫ suis angelis z plātis quoz bone sunt pcussiones z vulnera sancte punctionis.amoto pallio vanitatis. Attū custodes isti q circueūt intelligi pnt de pestifera gēte illiꝰ sathan q circuit terrā z pambulat ciuitatem peccatricē.in cuiꝰ medio sunt iniqtas z dolus z babilonica pfusio. In quo sensu si textus pns accipit psequēt spōsa zelās amorē spōsi incurrit vt fit inter currendū.i aspectu pfusionis horribilis.qz videt iniqtatē et ptradictōez in ciuitate. quid vulneretur sentiēs cū apl'o. Quis infirmat z ego non infirmoz? Quis scandalisat z ego nō vroz Sic ei pentapolis peccatrix.affligebat nequissimis operibꝫ animā iusti loth.nō flagellis corporalibꝫ Est aūt apud ysaiam pallium laudis.quod dandū erat pro spiritu merozis.nunc aūt ex aduerso concipit zelus amozis spiritū merozis sublato pallio laudis. Nam quomō cantaret canticū domini in terra babilonis aliena? Amor

pretcrea quo ad proprietatem alteram.

languet exclamās [Adiuro vos] forte ob secratio [filie hierlm] supne ciuitatis [si inueneritis dilectū] imo quia vobiscū est [vt ānūcietis ei] qui nouit oia [qz amore langueo] Sane qz ledit amoz z bonoz ipius. nequeo nō languere. quādo nulluz valeo pstare remediū zelus eni dom⁹ sue comedit me. Et qz tot mala que video tollere nō valeo. cū languore tolero z gemo. Heu mihi qz incolat⁹ meus. plongat⁹ est z habitaui cū habitātib⁹ cedar tenebraz haz. ne qz patet vobiscū celer ingressus ad dilectū. Lupio eni dissolui z esse cū xpo. Lupio ciuitatē turbidā deserere corpis mei. vt libera fiat mihi ptractatio sūmi boni satians z quietans. Est igit causa languoris mei ex vnico amore suo duplex. qm ledit a puaricatoribz necz mihi plene possidēd⁹ cito datur. Fiat vtinā languor iste mihi in mortē qualis est illa iustoz. ¶ Amor spōse quo ferueat ampli⁹ z feliciter langueat pflat interrogationib⁹ filiarū hierlm. quasi nescirū. vt est illud adā vbi es? vel potius illō ad mariā. amore languentē. mulier qd ploras [Qualis est dilect⁹ tu⁹] ex dilecto. Amas eni p amorē [O pulcerrima mulierū qlis est dilect⁹ tuus qz sic adiurasti nos] Respōdens ptin⁹ amor p ꝯditione sua laudat dilectū ex viuaci colore [qz candid⁹ z rubicūdus] ex singulari decore [electus ex milibus] ex ornato vertice [caput ei⁹ auz optimū] cui⁹ [come sunt sicut elate palmarū] fortes secz in altū dilatate cogitatōes. sicut exaltatur celum a terra. cogitatōes aūt hominū vane sunt. Et quoniam abditissime sunt cogitatōes dei necz cōprehendi pñt dicunt [nigre sicut cornus] Ceterū ꝯmēdant oculi sapientie eius ex colūbina simplicitate mūdissima z lactea. Et quoniam profunda fluuioz scrutant habitant iuxta fluenta scripturaz pleniſſima [Bene illi⁹ sunt] ornamēta faciei formose ac redolentes [sicut aureole aromatū consite a pigmentarijs. labia eius] quib⁹ enarrat scientiam labia sunt [distillantia] moderate z absqz vlla putrefactionis labe [mirrā primam] vt est illud cū similib⁹. beati pauperes spiritu. z mites z qui lugent. z qui non habent hic ꝯsolationē suā. sed flēt z esuriūt [Manus] virtutis executiue [sūt tornatiles] per agilem equabilitatē. auree p sapientiā plene iacinctis celicis cōuersatiōis [Venter] qui vim vel memoratiuā vel generatiuam spūaliter significat [eburneus] est per candorē castitatis nō vrentis z per saphiroz pcioso⁹ distinctionē in celicis donis [Crura illius] vsqz ad pedū firmitatem signat vias gressuuz diuinoz scōmiam z veritatem sub typo colūnarū marmorearū [sunt sup bases aureas inflexibiliter stabilite. Species eius] candorē puritatis odorifere gerit [vt libanus] et [electus] est inter alios [sicut cedri] pcerita te sunt imputribilitatecz laudabiles. Cōmendat [guttur illius suauissimuz] in vi spiratiua sonatiua z distributiua ad inferioza corpis membra. Et quid p multa fieret morosa dinumeratio [totus desiderabilis] ¶ Amor ad extremū qz sublimius ascēdere nō poterat subiūgit [Talis ē dilectus me⁹ z ipe est amic⁹ meus filie hierusalē] dilectio dicit amationē ex electione. sed amicicia addit reamationē z mutuam coicationē. Rursus qz sponsus sumitur a sponso. nedū ꝓpter coicationē. sed ad filiorū generationē. Ubi fundat coicatio nature scōm originez filij vel filioz a pre. Preterea vnoz in eodē gradu videt esse ponenda. qntū ad amorē beniuolētie cum filijs. scōm quā coicationē magis diligit filius qz pater. qz filius est aliquid eius. nō autez pater. Presumit igit sancta fiducia multuz de deo dilecto. ipa diligens sponsa cuz addit. Et ipe est amic⁹ meus filie hierusalem qz diligit z diligit z in secretis coicat. Pl⁹ deniqz videt dictura fuisse. si iunxisz z ipe frater me⁹. Quid pterea si dixisset z ipe est sponsus meus. Quid demuz si velut excedens audaci verbo ꝯclusisset ipe est filius et puer z minister. Hōne dixisset talia conformiter ad sponsuz sic loquentē z laudantem. nedū sponsaz pulcerrimā z imaculatā sed omnē generaliter qui fecerit voluntatē patris sui q ē in celis. Sane suffecit ei fortassis laudatio nō ꝓprij sed alieni oris/spō si z suoz pastoz z doctoz quasi paranym phoz inter spōsam z spōsuz. qui sponsam vocant verbigenā seu deigenā z ita dei matrem. Ambrosius. hieronym⁹. augustin⁹. bernardus. cū similib⁹ quoz scripta patēt et ratio certa ꝯuincit ex dignantyssima cohabitatione sponsi cū sponsa z eiusdez per gratie semen. fecundatione/ non ab altero nec de altero q̄m de seipo/ vt audeat dicere sponsa in superaduentu spiritussancti. Et in obumbratione virtutis altissimi. filius

meus es tu. ego hodie genui te. ī die despõ sationis mee ꝛ leticie cordis mei. Quid h mirabilius Uel dicere deo Libus meꝰ es tu ego hodie comedi te. ¶ Explicit

¶ K Incipit simpsalma

octauum. in quo ponũtur quinq; ꝓrietates scz. xxxvij. xxxviij. xxxix. xl. et. xli.

Capitulum sextum.

Ungit amor soli solus/ pfectus et est par Auroze/ nitidus/ ordine terribilis ¶ Amor vnꝰ ꝛ vnicus simpler pfectus ꝛ electus insinuat cuz dicit circa mediũ sexti capituli [Una ē columba mea] simplificata videlicet p spiritũ sanctũ [pfecta mea] cui nihil deest eoꝝ q̃rũ esse priceps debet. Que pterea iũcta est mihi pfecte ꝛ fini suo. Tunc enī pfectũ est vnũqq; cũ finem vltimũ suũ fuerit assecutum. sicut ex opposito omne illud vanũ est qđ fine suo caret. Propterea vani sunt oēs hoies in quibꝫ nō est sapiẽtia que ipoꝝ finis statuta est. Sequit [Una est matris sue electa genitricis sue] Pater ꝛ genitrix sponse recte intelligit eadē increata sapientia. cuiꝰ filia est mēs anagogice sursuz acta Nam qui spũ sapie agunt hi filij dei sunt [Uiderunt illā filie ꝛ beatissimā pdicauerũt regine ꝛ ꝯcubine laudauerũt eā] Pendet hec ps ab illa pcedẽti. sexaginta sunt regine. ꝛ octoginta ꝯcubine ꝛ adolescẽtularuꝝ nō est nũerus. que hic possunt intelligi filie nũcupari. ¶ Sequit vox admirantiuz [Que ē ista que pgredit. quasi aurora cōsurgens. pulcra vt luna electa vt sol. terribilis vt castroꝝ acies ordinata] Hec p contextu p̃sentis octaui sympsalmatis trāscursa sic ꝯiungam9 ad pcedentia tanq; p diapsalmate. ¶ Amor fidēter ausus est dicere post descriptas dilecti ꝓprietates [ꝛ ipe est amicꝰ meus filie hierlm] Subiũgit ad īcendũ fomẽtũ cremẽtũq; petitionē [Quo abiit dilectꝰ tuus o pulcerrima mulierũ. q̃ declinauit dilectꝰ tuus ꝛ queremꝰ cũ tecũ] Nō itaq; petit ꝓpter se quē libere possidẽt in hierlm celesti. sed ad sponsaz ideo iungit [tecũ] Rñdet amor in principio sexti capituli [Dilectꝰ meus descẽdit in hortũ suũ] qui ē in subcelesti hierlm q̃ ad vniversos ꝛ singulos ꝺs gra facit esse q̃si padisuz ī bñdictionibꝫ [vt ibi pascat in hortis et lilia colligat] ad aureolā aromatũ. q̃ oia sũt benedictões meritoꝝ. quibꝫ pascit dilectus ꝛ que colligit q̃ remunerat. ¶ Amor rursus quasi delectat9 ꝑ fabulatione pliciori ad filias hierlm narrat in ardore simplici cordis laudes suas sibi priꝰ attributas a sponso. cũ redditione multiplici. Et ita pcedit huiꝰ totus capituli. vi. ꝛ vij. ꝓtextus quasi sua sit alternata narratio. vsq; principium octaui. vl' paulo ante vbi decimũ ꝛ vltimũ drama incipit p collocutõz noiatim ad dilectum ꝛ ipius respõsionē. Nos autem ex ipis tria partiti sumꝰ sympsalmata. sub triplici versu nouissimo. ¶ Amor igit colloquiũ habẽs cũ filiabꝫ hierusalē que vicē gerũt paranymphoꝝ inter spõsum ꝛ spõsam nō vt instruat eos sed vt desiderio suo satisfaciat ꝛ doceat. ꝓtinuat respõsionē ad interrogationē factā. imo diffusa verbositate seipius interrupta dilatat eā [Ego inq̃t dilecto meo] intendo [ꝛ dilectꝰ meus] intendit [mihi qui pascit inter lilia] candidoꝝ meritoꝝ ab eo mihi magnifice collatoꝝ ex quibꝫ me collaudat dicẽs [pulcra es amica mea ꝛ decora sicut hierlm] ad cuiꝰ exemplar formata sũ atq; pacifica. Qđ si fidenter dixerim ꝓius ꝛ iste est amicꝰ meus. nolite mirari quoniã me dignat rotiens amicam noiare cuiꝰ iudicio ꝛ dono virtutũ suarum dicor [terribilis vt castroꝝ acies ordinata] ¶ Amor itez ꝓtinuat narrare vba dilecti ad eam [Auerte inq̃t oculos tuos a me] quoꝝ vnꝰ est discretiuꝰ seu speculatiuꝰ. alꝰ experimẽtatiuꝰ seu practicꝰ [q̃ ipi auolare me fecerunt] dicit in ps. Accedit homo ad cor altũ ꝛ exaltabit deus. Hoc verbũ ē pōt p̃sentis intelligẽtie de auolatõe dilecti q̃ sublimior semp apparet q̃ videri solicitudine q̃rit ampliori. Ponit enī tenebras latibulũ suũ. Sequit laus capilloꝝ dentiuz ꝛ genarũ ꝓut s. iij. cap'lo. ¶ Sequit demiq; materia pñtis sympsalmatis iam apta [Sexagīta sunt regie ꝛc] vsq; descẽdi in hortũ ꝛc. Fecũdꝰ est iste textꝰ in sentẽtijs si deberẽt singla discurri q̃ oia reducũtur ad vnitatẽ amoris ꝛ multiplicitatẽ eiꝰ. Unitas obiectal' mltiplicitas formalis ē Unitatem expressit apostolus cum toties dixit. Unum corpus. Unus spiritus. Una spes vocationis. Unus dominus. Una fides. Unum baptisma. Unus deus ꝛ pater omnium. Et iterum. Unum corpus et vnus panis sumus. Et vniuersaliter ī euāgelio Johannis per totum. Et quid potest compendiosius dici q̃ illud apostoli.

Qui adheret deo vn⁹ spūs est. Quinimo illud xpi de manducāte z bibēte carnē z sanguinē suū sacramētaliter. In me manet et ego in eo. Leteꝝ notati sunt stat⁹ varij in adolescētulis ꝯcubinis reginis Illustratiōnes insup varie in aurora luna z sole. Cōclusa sunt tandē oīa in ordine seu coordinatione caritatis. qm̄ prius dictū erat ordinauit in me caritatē. Hūc iterū repetit z postmodū quātū valeat ordo caritatis z amoris dicēdo/terribilis vt castroꝝ acies ordinata. ¶ Amor si ordinat⁹ sit nihil fortius z inimicis terribili⁹ ē. Cōsistit aūt ordo amoris ad deū ad se ad primū. Deriuat insup ordo iste ab ordine tam supcelesti beatissime trinitatis. qm̄ celesti angelice dignitatis. Et iste ordo subcelestis dicit monastic⁹ in hoie singularit Ecclesiastic⁹ in policia spirituali. politic⁹ in regimīe tpali de quibꝫ ñ est hic dicendū p singula. nisi q generalis ista pōt regula dari q nihil absq ordine alicubi pulcrū est. nihil placens nihil stabile Būt a beato dionysio tradite sicut credit reuelāte paulo. celestes ordinū angelicoꝝ hierarchie. Sunt ad exemplar eaꝝ tradite subcelestes hierarchie. tres monastice i eodem hoie scōm metaphorā sic loquit⁹ aret. z p tropologiā sicut loquit⁹ theolog⁹ iūcta simul anagogia. Tradita ē hierarchia subcelestis ecclesiastica p allegoriā. maxime iūcta tropologia. Tradita ē etiaz subcelestis hierarchia tpalis maxime p tropologiā incedens. Porro hierarchia subcelestis monastica z ecclesiastica magis spectat ad sim
C 81 psalma p̄sens z duo sequētia. ¶ Qua in re posset introduci tota traditio dionysij de angelica hierarchia. ca. x. cū expositionibꝫ suis. Tradūt enī q in hoie quolibet nouē officia vel ordines celestiū angeloꝝ reperiri debēt. Infima hierarchia scōm naturaz media scōm industriā. Terna z supma secundū grām. Multi sup hoc ordine z hierarchijs multa tradiderūt pro suo q̄libet sēsu z ingenio. Deniq redeūt oīa in vnaz deportionib⁹ aie humane sniaz cū suis habitib⁹ z actib⁹ cū relatione. preterea ad formalem obiectoꝝ rōem/ qm̄ bonū est obiectalis ratio solius dei. z finis vltim⁹ est. z hec in arce reponitur vbi mens amat arce manens vnica vnicū sola solū deuz. Proinde ratio supioz habet p obiecto seipam z res spūales abstractas sicut angelos/subsequitur inferioz ratio. deducens ex supiorib⁹ principijs ꝯclusiones scibiles. Et ex inferiori sensualitate sensationes experimentales sensuū exterioꝝ z interioꝝ. Circa quas sensationes z ex quibꝫ inferior hierarchia cōstituit sicut ex ratione inferiori media et ex supiori supma. Prima p naturā. secūda per industriā. tertia p gratiaz iuncta industria. Sup quas oēs collocat mens in arce syon tanq̄ imago z gloria z similitudo quedā beatissime trinitatis. Amor ordinatus habet in qualibet hierarchia quandā speciē trinitatis scōm maius z min⁹. Hierarchia siquidē mentis in arce syon tanq̄ supcelestis imago. immo z deificatio pure gratuite sigillata. signata z tracta habet deum. nedū p̄o causa vel principio efficiente quēadmodū res oēs habent. neduz p̄o causa vel principio formante vel obiectaliter z vitaliter imutante. quēadmodū capaces sunt oēs creature rōnales. scōm memoriam intelligentiā z volūtatē. p diuersas illuminationes z pticipationes gratiaꝝ gratis dataꝝ quales sunt ꝓphetie. dona sanitatum. dona linguaꝝ. z abbreuiato ꝛbo oēs gratie. p̄ter gratiā gratūfacientē z acceptātem ad vitā eternā. verū etiā per eandē gratiam gratūfacientē/sanctificantēz inhabitantē. que reddit mentē sponsam dei. carissimā filiam sorozē coheredē amicā z ꝓmen salem. imo audacissimo cuz pietate verbo matrē Unde verbigena vel deigena noiatur. Post istam quasi supcelestē hierarchiam. sunt in hoīe sicut in microcosmo seu minozi mūdo reperibiles ante omnes hierarchie figuraliter tam celestes q̄s subcelestes spūales z tempozales. Cui⁹ rei consideratio manifesta esse potest perscrutanti trinitatem inuenibilem esse in omnibꝫ his hierarchijs antedictis. Nunquid non habet sensualis hierarchia memoriam noticiam et amorē respectu obiectoꝝ pḃice cognoscibiliū et amabilium: sicut in logicis moralibus et phȳsicis. per infallibiles leges et regulas in quibus velut theophanijs et enigmate videtur trinitas de⁹. Nūquid non portio rationis superioz memoriam habet. noticiam et amorem respectu sui: quoniā sibi maxime p̄sens est. Compatitur etiam scōm memoriā noticiā z amorē. substantiarum spiritualium z immaterialium que sub deo sunt eternitatis participes. Amor si consideretur/psallere canticoꝝ conformiter ad predictas

bierarchias se vicissim coaptādo. nunc ad illā quasi supcelestē nūc sigillatim vel ꝑticim ad alias. velut celestes vel subcelestes spūales vel tpales manifestuz est q̄s latissima sit canticoꝝ materia vel exponendo vel exercendo. Explicit.

¶ A

Incipit nonū sim

psalma. i quo tangūt quinq̄ proprietates scz. xliij. xliij. xliiij. xlv. et. xlvi.

Escit amor/ vehitur/ turbat/ crebro vocatur. ꝑcreatvt ventens laus sibi multa datur. ¶ Amor nescire se dicit similiter' ad psalmistā pluries noiatim ibi Onia inflāmatū est cor meū t renes mei ꝯmutati sunt. t ego ad nihilum redact⁹ sum t nesciui. ꝑ ignorantiā aūt cogit incircūuolare dei fm d'. onysiū. Sic amor sponse post q̄s ꝯfabulando narrauerat filiabꝫ hierusalem ex psona sponsi [Descendi i hortū meū vt viderem poma ꝯualliū] q̄ fūt merita humiliū [et inspicerē si floruisset vinea] que p baptismū de egypto trāslata est [t germinasset malapunica] sanctaꝝ intentionū. subiūxit i psona sua [Nesciui anima mea cōturbauit me ꝓpter quadrigas aminadab] Aptissime quidē p aminadab qui spontaneus interptat. accipit xps qui voluntarie genuit nos scōm iacobi verbū. Cui⁹ quadrige sunt euāgelice quatuor doctrine. quibus euecti fideles ꝯturbauerūt mūdū bona ꝯturbatione q̄n ꝯturbate sunt gentes p penitentiā t inclinata sunt regna per fidei subiugationē. vocātibꝫ apostolis t successoribꝫ suis t pie clamantibꝫ quater iuxta q̄tuor euāgelia reuertere reuertere suuamiz id est captiua reuertere reuertere vt intueamur te ꝫ est vt reuersam t ꝯuersam diligamus te. Hā vbi amor ibi oculꝰ t ita videre diligere est. ¶ Amor sponse ꝯtinuo cōuertit alloquiū ceptū. cū filiabꝫ hierusalē. non quidē verboꝝ strepitu sed solita meditatōne. Cōuertit inq̄s ad laudē ecclie de gētibꝫ tam vniuersalis q̄s singularis. q̄n vnitas nectit oēm. vt etiā remaneat cuiuslibet salua singularis ꝓprietas. Nihilomin⁹ placet in hoc ſympsalmate fmonē facere sup vniuersali t p allegoriā q̄ten⁹ soleres lector aiaduertat ita potuisse fieri p vniuersū decursū iam pactū principalit scōm anagogiā cū illuminatōe phīca. quēadmodū in sequēti t vltimo sympsalmate ꝯuertet oro ad tropologiā. q̄si p adolescētulis sicut magis aptatur ad ꝯcubinas t reginas. t p̄cedētia tenūtur de illa q̄ vnice pfecta ē t electa virgo filia sororꝫ sponsa q̄si mater honorificata t q̄dāmodo deificata. Est autē sensus ille allegoricus dicēdus. in ꝫ libro ꝓprie lr̄alis. tāq̄s ab auctore salomone principalit intētus. vbi voces aliud loquūt sed res lr̄az significant. quēadmodū de lignis libani q̄ constituerūt sibi regē. ¶ Amor noiari pōt tripliciter. ꝯformiter ad actuz triplicē hierarchicū. Nam est amor purgatiu⁹. cui seruit tropologia t moralis scia. Est amor illumiatiu⁹. cui seruit allegoria t speculatiua theologia. Est amor pfectiu⁹. cui seruit anagogiat practica theologia. Dictū est hactenꝰ principalit de amore pfectiuo scōm anagogiā t practicā theologiā. iungēdo speculatiuā aliq̄. Dicendū est in ꝫ nono sympsalmate p̄cipua intētione de amore illumiatiuo. p allegoriā aut p speculatiuā theologiā Decimū vero sympsalma deseruiet marie amori purgatiuo scōm tropologiā t moralem sciam. Sic eni debitū soluere conabimur. nedū pfectis t sapiētibꝫ. sed min⁹ pfectis qui ꝓficiūt aut ꝓficere desiderant inciēs ¶ D piūt. ¶ Amor illumiatiu⁹ conat p allegorias ex narratōe spōse ad filias hierusalem sub psona dilecti ecclīaz de gētibꝫ ꝯmēdare sub noīe sunamitis q̄ captiuitatē sonat. qui sensus p expositores copiosissime t q̄si principalit tractat⁹ est in ꝫ toto canticorū libro. Docet ꝫ glosa ordiaria ex eoꝝ dictis ꝓticularit excerpta. Vocak q̄s [oscultatio oris] incarnatio xp̄i silr desponsatio t amplexio cū silibꝫ Dicunt [adolescētule] simplices de ecclīa. dicunt [cōcubine t regine] ꝓlati mīores t maiores bñ fecūdantes t regētes ecclīaz. Dicit [vnica columba] pfecta tota vniuersalis ecclīa ad vnuz pastorē xp̄m t eius vnicū in terris vicariū pōtificē summū simplificata. Debent pluralitas pastoꝝ t sodaliū t tabernaculoꝝ t oppugnationū referi ad hereticos. ¶ Poro lectul⁹ floridus cū similibꝫ spectat ad cōtemplatiuos sicut egressio spōse ad exteriores vineas t hortos trahit ad actiuos. p̄sertim ꝓlatos t rectores ecclie maiores t minores t doctores. adeo q̄ tota fere ꝯnexio corporis mystici ecclie significata p actus corporis veri traducit ad istos. Hunc nomine oculoꝝ quoniā illuminānt. nūc p choros castroꝝ quia letificant t defendunt in

concordia ꝗsi chori. nūc laudak sub admi/ ratione ꝗsi filia principis ex pulcritudine gressuū quoniaꝫ sunt calciati ⁊ ꝑparati ad euangelizandū pacē ꝓout loquit Ysaias. Quā specios pedes euāgelisantiū bonuꝫ. Rursus ipi eidē ꝓparant ⌊capillis⌋ quo/ niā adherēt xpo capiti immediatius ⁊ sunt ordinati ⌊sicut greges capraꝫ q̄ apparue/ rūt de galaad⌋ id est de aceruo testimonij scripturaꝫ. De quib⁹ xps Testimoniū in/ quit phibent de me. Compak denicꝫ den tib⁹ ꝺerentib⁹ cibum spūalis doctrine sub vnitate ordinata. put est ⌊gregꝫ ouiū q̄ ascē der ūt de lauacro⌋ baptismi vel penitētie. nō sine multiplici fructu ⌊sed gemellis fe/ tib⁹⌋ ꝑter geminā dei ⁊ ꝓximoꝝ caritatez ¶ Compak insup sua ꝺuersatio. que p ge/ nas figurak cortici. p humilitatē pallenti: malipunici/ ꝺtinētis in se grana doctrina rū. rubicūda p caritatē sub ordine mirabi li snāꝫ. que dicunk hic occulta genaꝫ vel ipius ecclie. ¶ Compak iūcturis feminuꝫ et monilib⁹. vmbilico ⁊ crateri tornatili. q̄ nunc̄ indiget poculis. Ventri q̄ꝫ ⁊ acer/ uo tritici vallato lilijs. ⁊ duob⁹ vberib⁹ duo bus insup gemellis binnulis capree. ꝑter vim genitiuā spiritalit atq; nutritiuā. Cō parak collo ⁊ turri eburnee. ꝑter vim sustē tatiuā ⁊ castā ⌊Oculis rursus ⁊ piscinis i esebon. q̄ sunt in porta filie multitudinis⌋ ꝑter vim spiritalit inspectiuā. ⁊ aquis do ctrinarū fecūdā instar piscinarū. Dicūtur subinde ⌊nasus⌋ ꝑter vim olfactiuā spi/ ritalit vnde ꝓcipiūt insidias hostiū ⌊sicut a turre libani⌋ fit corporaliter ⌊q̄ respicit cō/ tra damascū⌋ Dicunk ⌊caput⌋ ꝑter vni/ uersalē vim regitiuā ⁊ influxiuā spiritaliū sensuū ⁊ motuū sicut a carmelo monte nu/ trimēta corporalit accipiunk. Porro ⌊come capitis⌋ bui⁹ spiritalis sunt ⌊sicut purpu ra regis⌋ rubicūda ⁊ ꝓcipua ꝑter caritat̄ nitorez q̄ ⌊iuncta⌋ est ⌊canalib⁹⌋ a supna bierū fluentib⁹. Denicꝫ laus tot⁹ ecclie ab ipis sumit quoniā p eos ⌊pulcra ē ⁊ ꝯ decora ⁊ carissima in delicijs⌋ cui⁹ altitu/ do assimilak ⌊palme⌋ quoniam ⁊ ipi placi cū doctrib⁹ sunt similes vberib⁹ ⁊ botris. ꝑter vim nutritiuā nūc in lacte simplicio ris doctrine nūc in vino subtiliozis. ¶ Di cit ꝓ ter istos sponsus q̄ ⌊ascendet in pal/ maꝫ⌋ p gratiā ⌊⁊ apprehēdet fructus ei⁹⌋ per remuneratōez ⌊Et vbera tua⌋ loquit ad spōsam ⌊sicut botri vinee⌋ causa dicta modo ⌊⁊ odor oris tui⌋ a quo sonat p̄dica tio erit ⌊sicut odor malorꝫ⌋ Odor inquā vite in vitā bonis ⁊ in mortē malis ⌊Gut/ tur tuū⌋ significās vim gustatiuā est sicut vinū optimū ex efficacia. Subiungit po/ tremo spōsa q̄si secū reputās ⁊ loquēs ⌊di/ gnū⌋ nō dubiū q̄n bonū ⌊dilecto meo ad potandū⌋ labijsq; ⁊ dentib⁹ illi⁹ ad rumi/ nanduꝫ⌋ causalit intellige. qz potare facit et ruminare. ¶ Amor increatus abyssus ¶ P amoris. fons fluui⁹ ⁊ flumen. cui⁹ deriua/ tio est ipius vocatio. cur ab initio vocataꝫ ⁊ electā synagogā velut arentē deseruit ⁊ re pudiauit. supinfusa ⁊ despōsata gentiū ec/ clesia. Pēdet ista questio ab ordine diuine prouidentie. q̄ caritatē ordinauit in effecti bus suis quos vtiq; dicere possum⁹ amo/ res suos. q̄n suū dicere amare est. Amauit ⁊ facta. vidit insup cūcta que fecerat q̄ o.u/ lo nisi amoris. ⁊ erant valde bona. Valde ergo amabilia q̄n bonū ⁊ amabile ꝺtertū tur. Propterea res vnaquaq; tātū habet ō amabilitate quātū deo amanti placitū est. Cesset ergo supba curiositas mortaliū sup hmōi questiunculis. Cur? Rūdet ꝓpheta. Quecūq; voluit fecit. Rūdet ⁊ pro seipso. Miserebor cui miserebor. ⁊ clemēs ero in quē mihi placuerit. Repudiata est synago ga prius electa Demeruit prius ita fieri di cente ꝓpheta ad deū. Quoniā qui elongāt se a te peribunt. perdidisti omnes qui for/ nicantur abs te. Elongata est perijt. For/ nicata est dispersa est ⁊ repudiata. ⁊ ecclesia gentiū gratis electa. sub typo vasti superbe et bester gratiose. ¶ Amor eternus qualez dicēdus est plus diligere vel prescitum/ in gratia nūc existentē. sicut synagoga fuit vl' predestinatuꝫ/ odiosum peccato actuali q̄/ lis erat ecclesia gentiuꝫ futura? Responsio fit per distinctionē. Quoniā scōm presen/ tem iusticiā plus amauit synagogā repro/ bam/ tunc existentē in gratia. sed simplicit plus ecclesiam gentiū tunc existentē in cul pa. ne gloriet stulta psumptio omnis car/ nis in cōspectu suo. ¶ Amor increatus q̄s amasse plus existimandus est. vel angelos vel homines. Quos insup inter homines vel xpm vel totam ecclesiaꝫ. Quos rursus in ecclesia. vel matrē suam vel Johannem cui cōmissa est in custodia. vel petrum cui sue cōmisit regimen ecclesie. Quem plus subinde dilexit vel Johānem. vel petrum Rursus si deus ab eterno dilexit mundus

af

creandū cum omnib⁹ que in eo sunt vel ex te. Et quālibet dicat. si plus dilexit vnaz creaturā q̄z aliam cū in actu dilectōnis sue infinito nō videat inueniri posse plus vel minus. Sed videt econtra si omnia dilexit equaliter cū non fallat in dilectione sūt omnia equaliter bona. ¶ Amplius si diligit omnia z nihil odit eorūz que fecit. quo pacto creature sue quas fecit quotidie deficiunt. corrūpunt. intereunt moriunt. nedū morte temporali. sed q̄ horribili⁹ est. etiaz solo cogitatu moriunt eterna. ¶ Preterea si diligit omnia cur nō omnib⁹ dat salutez cur non prosperitatē cur non delicias. cur malis prospera cur bonis aduersa. ¶ Cur multa tolerat imo laudat in creaturis irrationabilib⁹. superbiā in equo Inuidiaz in cane. Iram z ferocitatē in leone. Auariciā in cornicula. segnicie in bubone. luxuriaz in sue vel hirco. gulam vorācem in lupo. z ita de similib⁹. qualia tamen velut odiens reprobat in hominib⁹ punit z dānat. Tales sunt questiones sup prouido z ordinato amore dei sine numero. ¶ Pro quibus sit hec vnica cōclusio q⁹ amor dei in se vnicus est inuariabilis z imotus. siue cōparetur ad homines saluādos. siue ad damnādos. siue coaptetur ad creaturas irrationales. attamē multiplex z varius dicit amor eternus. relatus ad effectus. scōm quos dicitur recipere maius z minus in amando prout creature sue plus recipiunt vel min⁹ de pfectione in essendo. Aliquib⁹ contulit solum esse. aliquib⁹ viuere. quibusdā sentire. nōnullis ratiocinari z intelligere. Sup addidit aūt electis suis beneviuere z letari cum beneplacito gratie sue. quos fecit capaces z participes imaginis et glorie sue. per memoriā sui intelligentiā eternoz. cuz merito hic in via in osculo sancto oris sui sub spe beatificationis in gloria. Necz est qui dicere possit cur ita facis. qui omnia q̄ cunc̄z voluit fecit facit z faciet in secula seculorum. ¶ Finit

¶ Incipit sūpsalma

decimū. in quo tanguntur quatuor vltime p prietatez amoris. s. xlvij. xlviij. xlix. et. l.

Osculetur me osculo oris sui. Osculetur osculari fratruelē suū infantē. q⁹ sugēt vbera mris | Quis mihi det te. fratrē meū zc. Denicz fortis vt mors dilectio. Et si quatuor istas amoris pprietates vltimas quasi totidē linguas igneas. vel scintillas. aut sub similitudine fontis q̄si totidem riuulos. Juxta quos canit decimū z postremū sym psalma canticoz possem⁹ adaptare pcedētib⁹ scōm anagogiā z allegoriā. nihilominus placet appropriare p tropologiā amori purgatiuo q̄si pro adolescētulis. quarum nō est numerus. Plures siquidē sunt imperfecti q̄m perfecti vel diu iam proficientes. ¶ Cōperit adolescētulis adhuc lac sugere cū infante ihū quē introduxit fratrē suū sugentē vbera matris sue. que hic accōmode multū intelligit virgo maria. Juuat intentionē nostrā. quia deinceps p totū capitulum nulla fit mentio de dilecta sub appellatione sponse. sed soror appellat z dilecta. ō qua subiungit | Soror nostra parvula ē z vbera non habet | quasi nōdum sit apta viri cōnubio. ¶ Amor purgatiu⁹ z pfectiuus differētes habent cōditiones sicut z p sone quib⁹ habent incipiētes z pfecte multum distant. Sicut pterea diuersificant in triclinio cordis inferius z supius habitaculū. aut potius ex a sublimissima sup ipm triclinium. de quo plurima supponunt hic declarata sup cantica canticoz marie. specialiter tractatu scō. Et exultauit spiritus meus. Et in ope metrico sup idē mgt vicibus repetitis. ¶ Amor purgatiu⁹ in adolescētula sunamite dū inchoat tps amantium adhuc puula. nedū apta numero cōcubinaz vel reginaz donec adoleuerit eaz vberib⁹ intumuerit. puerti debet ad pfiderationes būanitatis xpi maxime dū infantulus erat. sugens vbera ad lram mris marie. vel p allegoriā mris ecclie. Ita fatetur bernard⁹ se egisse in nouitiatu sup illo fasciculo mirre dilect⁹ meus mihi. Et alioz sine numero sunt exempla. Altera (q̄ sequēs adistā est) q⁹ passiones sensuales veracit fiūt in pcupiscibili z irascibili sic amantis z se afficientis p pietatē z gaudiū. spem timorē tristiciā. Deosculatio pterea nō queritur immediate fieri ad caput xpi q̄ est de⁹ vbi est os ei⁹ diuinū. sed ad pedes būanitatis querendo veniā. vel ad manū spūs. in petēdo z reddēdo grāz. vt p primū osculū declinet a malo. p scōm faciat bonū quousq⁹ dignet dilect⁹ tenere manū dexteraz ei⁹ z deducere

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

hoc est delectabilit ducere t cū gloria susci
pere vt iam pfect⁹ amor dicat. Defecit caro
mea t cor meū. de⁹ cordis mei. t ps mea de
us ineternum. Deniq; ꝓuenit huic amori
purgatiuo vita actiua ꝓsistens principali
ter in refrenatione viciorū cū assuefactione
virtutuz moraliū. quib⁹ ꝑsuppositis q̄si p
diapsalmate loquat iam tertus nr̄ / t ab eo
¶ R sumam⁹ que req̄rit amor iste. ¶ Amor pur
gatiu⁹ quē nouitiū dicim⁹. qui ꝓtendit ad
oēs xp̄ianos. lr̄atos t idiotas. impfectos.
proficiētes. t pfectos: pōt remēoratōez suā
ad paucissima reducere. magis p interiecti
ones suspirādo. q̄m p subtilia speculando
Supponam⁹ ex ancilla theologie grāma
tica q̄ interiectio ē ps or̄onis significans
mētis affectū voce incognita. Addi pote
rat gestu incognito. Primū ꝓpt aures disci
pline capaces. Alterū ꝓpter oc'los gestuum
cognitores. Dixerim⁹ ista q; nulla ps or̄o
nis efficacior ē ad mouēdos affect⁹ q̄s int
iectio tradēte hugone t experientia teste. He
stus sūt ad oc'los. voces ad auditū exēpla
sūt in sensibilib⁹ manifesta q̄lia videmus
trāsferri p deuotos simplices i or̄onib⁹ suis
ad deū. corā imaginib⁹ crucifixi. Aut iacen
tis xp̄i in p̄sepio. vel adorati inter magos
vel p̄ntati in tēplo vel fugiētis in egyptuz
vel reuertētis vel inuēti in tēplo. vel descē
dēti in nazareth. Simpliciū itaq; fides. et
si nō pōt ad remēoratōez altitudis sapien
tie dei ptingere. p subtiles intellect⁹ medita
tiones. fiat q̄ dicit dionysi⁹ ad ꝓgregantis
p̄ris vnitatē t deificā simplicitatē vnio vel
vnitio. Ad q̄ faciendū simplex fides. t eri
gens spes. t amplexās amor sufficiūt. ma
gis affectualit suspirādo q̄si p interiectōes
q̄les sunt. O vtinā q̄s p intelligibiles alias
speculatōes. q̄ nō sūt in hois arbitrio. sicut
interiectōis affectōes. Nihil ei magis i po
testate nr̄a ē q̄m desideriū vel volūtas. Le
tex̄ practica ptz in istis latissime p oēm le
ctionē. meditatōez t or̄onē imo cogitatōez
vt ꝓfecti suspiret amor nouitij⁹ ad deū q̄o
cūq; ꝓponat sibi. vel i spec'o. vel i enigma
te interi⁹ vel exteri⁹ intelligibilit vel sensibi
liter vt dicat cū psalmista. Diligā te dñe for
titudo mea. vl' adhuc succinctu⁹ cū illo. q̄ re
cogitās dictū apl'i. Nō q; sum⁹ filij dei mi
sit de⁹ in corda nr̄a spm̄ filij sui clamantez
Abba p̄r̄. Reflexit se sup se. Quid postulas
dū dicis abba p̄r̄. Rndit sibiꝫ p̄i suspirabū
dus in alta/te. Adhesit in isto te. nihil vltra
petens: q; neq; quid peteret vltra patebat.
Cōposuerūt sibi multas p multitudine di
uinarū inspirationū visitatōnes. rūsiones
hmōi breuissimas ꝓformes affectui pieta
tis vt illud vbi ih̄s ibi maria. Dilect⁹ me⁹
mihi t ego illi. Dñe iesu suscipe spm̄ meū.
Et ita de qualibet petitōe or̄onis dñice sic̄
dicēdo cū suspiratōe interiectiua. O p̄r̄. o
noster. o q̄ es in celis t celatis ineffabilib⁹
t ignotis. O sanctificet nomē tuū sanctifi
cans t sāctificādū. O adueniat regnū tuū.
regnū omniū seculoꝝ. vt sis oia in oib⁹ re
gnes in me q; regnare debes. O fiat volun
tas tua p̄ceptiua. phibitiua consultiua. co
hibitiua t volūtas beneplaciti tui sicut in
celo t in terra. Auertas aūt faciē tuā a volū
tate p̄missionis tue. quonia indignatio est
contra vicia. nō eoꝝ volitio. ꝓterea roga
mus. Cōuerte nos deus salutaris noster t
cōuertēdo nos auerte iram tuaz. cadere hō
¶ S p̄mittēs nos a nobis. ¶ Amor nouit⁹ ꝑpo
test in remēoratōe p omni subtilitate. t sci
entia. fixos habere t herētes oculos spectā
tes ad incarnatōez dñi nostri ih̄u xp̄i. qui
per euangelia digesti sūt t in pictis vl' scul
ptis imaginib⁹ oñdunt. satis cōformit ad
apl'm. Nihil inquit iudicaui me scire inter
vos nisi ih̄m xp̄m t hūc crucifixū. Simi
lis est ratio vel potior de remēoratōe circa
eucharistie sacramētum. ¶ Atuero diceret
forte aliquis q̄ in picturis t imaginib⁹ re
p̄sentat deus sub formis sensibilib⁹. que
occasionē dant errori sicut in figuratōe sā
cte trinitatis. Rndem⁹ cū illo qui dixit. Pi
ctoribus atq; poetis q̄libet laudendi semp
fuit equa potestas. Q̄m vt pictores fingūt
illa que ad rei veritatē aliter se habēt vl' ha
buerūt. Ita scriptores nedum poetici sed
ꝓphetici t euāgelici t morales multa dicūt
sub parabolis t figuris aliter q̄s res se ha
beat. nisi coaptem⁹ signa rer̄ cū reb⁹. Suf
ficiet igit amori nouitio. p om̄i subtilitate
exercitiū. in desiderio catholice vite p̄ntis
cū suspirio ad eternā q̄i dicēdo | Quis mi
hi det te fratrē tc̄ | cū silib⁹ ascēsiuis. ptēsi
uis. t vnitiuis interiectionū affectib⁹ vt O
abba p̄r̄ O diligā te O osculer te O amem
te. ¶ Amor nouit⁹ sciēs ab apl'o q̄ oportet
accedentē ad deū credere. q̄ de⁹ est. t q̄ se q̄
rentib⁹ remunerator est accipit fidē t spem
p quas dirigit t erigit vt dicat | Ego dile
cto meo t ad me ꝓuersio eius | Ūn̄ dotata
caritate q; diligētes se diligit ꝓuertitur ad

oratiōē/sciens illud. Sine me nihil po/
testis facere. Et qꝝ nemo venit ad patrē ni/
si ꝛc. adiungit fidei spei ⁊ caritati oratiōē vt
approximet deo scām doctrinam dionysij
Et qꝝ oratio sepius arida est nisi lacteꝫ et
foueaꝫ adiūgit lectionē scām doctrinā pie/
tatis. quā cōtinēt vniuerse scripture cano/
nice ⁊ sancte deuotioni cōgruētes. Et has
significat sub metaphoris varijs ad lectio/
nem ⁊ meditatiōez aptis. vt p agrū in quo
est thesaurus regni celoꝝ. In quo p alle/
goriā dicit exisse Jacob ⁊ Jsaias ad medi/
tandū. Cōparat ⁊ libros villis ⁊ vineis ⁊
malis punicis vnde suscipit flores ⁊ fructꝰ
sanctoꝝ desideriorꝝ vt incipiat doctrīe lac
in vberib⁹. que dare possit dilecto. Coniū/
git ad extremuꝫ fidei spei caritati orationi
lectioni ⁊ meditationi grārūactionē que ī
odore mādragoraꝝ spirātiū in sporris sen/
suū suauiter ⁊ ad fecunditatē valentiū desi/
gnat. ar. Amor nouitiꝰ subinde notat p/
fectē alterā antepenultimā in ordie ād
quaginta/⁊ scām in hoc sympsalmate/ si/
ne qua nullꝰ aut exiguꝰ in doctrina pietatis
profectꝰ accrescit. Et hec ē remēoratio seu
nō obliuiosa retentio plectoꝝ. Et hoc ob/
seruasse denotat vbi subsequit ⌊ Omnia
poma noua et vetera dilecte mi seruaui ti/
bi ⌋ sup bonitate ⁊ adiutorio memorie sen/
sualis intrinsece. Multi multa tradiderūt
Seneca in epl'is Tullius in rhetorica no
ua tradens artē q̄ndā p rhetoribꝫ/ cōposue
runt. alij certas abbreuiatōes sniaꝝ. vel ex
alijs cōpositas tradiderūt mēorie. figuras
nōnulli ptraxerūt quēadmodū fecimꝰ can/
tici cordis/ ⁊ alibi de pēnis colūbe/ de psal
terio/ ⁊ alijs musicis. Tradunt hac intētio
ne in mathematicis figure theorematū. nō
vt ibi maneat berēs imaginatō. Alioquin
dicēte Augustino facilius est in terra naui
gare q̄ꝫ p hmōi figuras sciam adquirere.
Alioquin ꝑterea reddet homo faciliter fan
tasticꝰ ⁊ ineptꝰ ad intelligibilia. Sint igit
figure pauce ⁊ ordinate ad adiutoriū fan/
tasie. mīstrare debētis intellectui fantasma
ta clara serena ordinata trāquilla ad intel/
ligibiles spēs abstrahendas ſm q̄s intelle
ctus ⁊ vol'ūtas iā valeāt dimissis vel quasi
sopitis fantasmatib⁹ negociari circa rōem
intelligētiā ⁊ amorē diuinoꝝ. Cōuenit h̄
mō remēorari parabolicos sermones scri/
pture sacre ꝑticulares insup hīstorias ō re
bus singularib⁹. Hā cū scia ſm Aristotelē
sit de primis p se vniuersalib⁹ ⁊ necessarijs
nūq̄ babet scia de p̄dictis nisi p reductiōez
ad intelligibilia ⁊ vniuersalia. ꝑter q̄ sensi
bilia ⁊ ꝑticularia inducunt tanq̄ꝫ p exem/
plis manuducētib⁹ a sensib⁹ in intellectuꝫ.
Sic enī oīa l'raliter posita de hīstoriis ād
ducunt ad vniuersalē dei ꝓuidentiā. nec aliō
nituntur oñdere. aut ad moralē ⁊ diuinaꝫ in
structionem sub vniuersalib⁹ regulis vt q
lya significat vitā actiuā ⁊ rachel vitā ꝓtē/
platiuā sicut martha ⁊ maria petrus ⁊ Jo
hānes ⁊ ita de similib⁹ suo mō ſm q̄ sciēna
cōcludit vera ⁊ certa. qō fieri nequit innitē
do imaginationi ⁊ mēorie sensuali. Amor
nouitiꝰ concepto feruore spūs ex doctrina
pietatis ⁊ assidua ruminatōe ipius iā oscu
la vult pueri xp̄i ⌊ Quid mihi det inq̄t te
fratrē meū ⌋ p ꝓformitatē būanitatis ⌊ su/
gētē vbera mr̄is mee ⌋ p dignatiōez nimie
caritatis ⌊ vt inueniā te solū foris ⌋ ne tur/
ba pudoris turbatiōz inducat ⌊ Et deoscu
ler te ⌋ p sincerū ⁊ sanctū deuotōis affectuꝫ
in pignꝰ dilectōis ⁊ arrā sperate despōsatio
nis ⌊ ⁊ iā me nēo despiciat ⌋ velut indignaꝫ
te tāto amore ⌊ Appēndā te ⌋ nō ꝓprijs vi
ribꝫ sed dignāter appēdēsa a te ⌊ ⁊ ducā ⌋ du
cta a te ⌊ in domū mr̄is mee ⌋ qō est vīis ec
clesia fideles ī te regenerās ⌊ ⁊ in cubiculuꝫ
genitricis mee ⌋ qō ē aliq̄ spēalis ⁊ artior
religio q̄ꝫ solaꝫ vīs sub te abbate ꝓvbi ob
seruer orner ⁊ erudiar ī noniciatu meo pla
centior cē tāq̄ꝫ sub aggeo eunucho in tricli
nio semiaꝝ ⌊ ibi me doceb ⌋ qm̄ tu deꝰ sci/
entiaꝝ dn̄s es/ ⁊ edocta ⁊ spūalib⁹ epul'is re/
ferta. de manu tua ⌊ dabo tibi poculū ex vi
no ꝓditꝫ ⁊ mustū maloꝝ granatoꝝ meo
rū ⌋ nō q̄ tu vescaris vel inebriaris sed ego
p te. Dicā q̄ꝫ ex sn̄ia in exꝑientia spūs ⁊ de
uotōe ⌊ leua eiꝰ sub capite meo ⌋ p spei sus/
tentatiōez. q̄tenꝰ in pace in id ipm dormiā
et requescā. Donec dū tu dn̄e singularit cō/
stituaris me ⌊ ⁊ dextera ⌋ caritatis tue ⌊ am
plexabit me ⌋ te ꝑtegēte ⁊ custodiēte in me
trāquillū būe deuotōis statū a ꝓturbatōe
boim ⁊ ꝓtradictōe linguaꝝ p misteriū filia
rū hierl'm quib⁹ digneris ita mādare ⁊ dice
re ⌊ Adiuro vos filie hierl'm ne suscitetis ne
q̄ꝫ euigilare faciatis dilectā donec ipa velit
Quietiā dicāt cū admiratōe ⌊ Que ē ista
que descēdit de deserto ōeliciis affluēs in/
nixa sup dilectū suū ⌋ Nimiꝝ ego suꝫ mo/
nita p te p os ysaie suadētis. Vt q ābula/
uerit in tenebris. ⁊ nō est lumē ei speret in

dño⁊ initak sup dñm deū suū Ceterū grās ago dilecte mi. q⁊ dicis ⁊ ita fecisti ⌊Sub arbore malo suscitaui te ibi corrupta ē mr̄ tua ibi violata ē genitrix tua ⌉ Arborē malū. intelligo crucē tuā ibi corrupta ē ⁊ violata mr̄ mea sapiētia tua q̄ bonor̄ oīm mr̄ est ⁊ genitrix in ꝑtute ex morte culpe suscitās me. Audio deniq⁊ ⁊ obedio dū principis ⌊Pone me vt signaculū sup cor tuum vt signaculū sup brachiū tuū ⌉ Sed obsecro fiat in me exp̄imētaliter causa q̄ subiūgit ⌊Quia fortis est vt mors dilectio ⌉ ¶ Amor nociu⁹ sic dixisse seu optasse putek sub typo dilecte sunamitis adolescētule ¶ Hūc ptractek vltima ꝑtes amoris q̄ cōueniēs est in q̄cūq⁊ q̄ vere dilecerit Fortis amor q̄i mors. Mortificatio siq̄dē fit carnaliū desideriorum in bonis. dū crescēte charitate minuit⁊ mortik cupiditas. Zelus inuidie vel emulatio exp̄i dilecti ēs ⌊dura ⌉ fiūt tā actiue q̄s passiue ⌊sicē infernus ⌉ docuit hoc sua mors in cruce ex q̄ factū ē illud O mors ero mors tua ⁊ morsus tuus o inferne Docuit hoc idē zelus. emlatio tot martyrū p dilectōe xp̄i in q̄bus fuerūt lampades ignis ⌊lampades ignis atq⁊ flāmarum ⌉ In q̄bus ꝑterea ⌊aq̄ multe ⌉ pplorum ⁊ tyrānorū ⌊nō potuerūt extinguere charitatē nec flumina ⌉ supirruētiū tribulatōnū ⁊ exundātiū supra modū ⌊obruerūt illā ⌉ In q̄bus ōnibus. facto declamauerūt ⌊Si dederit homo oēm substātiā domus sue p dilectione q̄i nihil despicit eā ⌉ imo nec aiaz ꝑriaz dilectōe facit carioē ꝑclamātes cū apostolo Siue viuim⁹ siue morimur domini sum⁹ ¶ Amor ꝑinde nouici⁹ ne ꝺdēnēdus sed erudiend⁹ videret. a xp̄o ꝺmēdak hūilitas eius. sagacitas ⁊ virtuositas vsq⁊ in finē capituli ⁊ libri. cōtra vanū timorē ⁊ noxium teporē ⌊Sororr nr̄a ⌉ loquit xp̄s velut ad filias celestis hierlm ⌊puula est ⌉ p sui reputatōez ⌊Et vbera nō hz ⌉ excrescētia p tūorē ⌊Quid faciem⁹ sororr nr̄e in die ⌉ tentationis ⌊qñ alloq̄nda ē ⌉ varijs hereticorū astutijs aut hostiū ceteror̄ insultib⁹ crebris Rñdent ad tuitiōem puule sororis ⌊Si murus est ⌉ cardinaliū ꝟtutū ⁊ donor̄ constitut⁹ ad custodiā eius ⌊edificem⁹ sup eaz ꝓpugnacla argētea ⌉ p collatōz doctrinarū eloquētia fulgētiū ⌊Si hostiū est ⌉ p qō ī gredi possit hostis ⌊ꝺpingam⁹ illud tabulis cedrinis ⌉ hoc est imputribilib⁹ responsionū sētētijs. Porro grat⁹ amor sunamitis. nr̄i abysac. ꝺfitek in se iā impletū ēe qō ꝓponik faciēdū ⌊Ego inq̄t mur⁹ ⌉ clausus sc̄z vndiq⁊ ad defensionē virtuosā ne subintret hostilis inuasio ⌊⁊ vbera mea sicut turris ⌉ ad ꝓstantē ⁊ sagacē. eorundē hostiuz desup impugnationē ⌊Ex quo ⌉ virtutuz ornatu resistendo ⁊ agendo ⌊facta sum corā dilecto ⌉ meo ⌊q̄i pacē reperiēs ⌉ Quia cū fortis armat⁹ custodit atriū suū in pace sunt oīa que possider. neq⁊ timori cedit mū dano diabolico vel hūano. nō quidē ꝓpria virtute sed illi⁹ qui custodit ⁊ custodib⁹ tradit. Propterea sub typo vinee subditur de nr̄a sunamite ⌊Vinea fuit pacifico i ea ⌉ subaudi pace/de quo mō dictuz est ex quo facta sum corā illo q̄si pacē reperiēs. Que vinea habet oculos q̄ sunt potētie ⁊ vires ip̄i⁹ anime cū habitib⁹ ⁊ actib⁹ suis ⌊Tradidit ⌉ pacificus xp̄s ⌊eam custodib⁹ angelicis ⌉ ⁊ doctorib⁹ seu ꝓlatis ⁊ hoc quidē non sine merce quoniā ⌊vir affert p fructu eius mille argēteos ⌉ qui sunt totidē actus boni vel meritorū i numeri ꝓfectione designati. ¶ Confirmās rursus ipe xp̄s custodiam adolescētule sue sub p̄misse vinee typo dicit ⌊vinea mea corā me est ⌉ per ꝓplacentiā ⁊ custodiā. Deinde prin⁹ sermonem cōuertit ad eāde ⌊Mille ⌉ argētei supplesunt illi⁹ q̄ est tibi pacific⁹. Remunerator̄es ꝓfecte reddent eis q̄ sunt ⌊tui pacifici ⌉ rogātes q̄ ad pacē tuā sunt ⁊ efficaciter laborantes ⌊Et ducēti ⌉ argētei q̄si ꝓfectionis numeri ⌊bis q̄ custodiūt fructus eiusdē ⌉ vinee ne ꝓdank aut demolianť. ¶ Sequitur vox dilecti xp̄i ⌊Que habitas in ortis ⌉ doctrinalis pietatis ⁊ virtualis operationis ⌊amici auscultāt ⌉ te q̄ sunt oēs zelantes ꝓfectū salutis tue ⌊Fac me audire vocē tuā ⌉ nō clamore verboꝝ exterioꝝ sed pioꝝ desideriorum. ¶ Amor nouit⁹ rñdet vel ex humilitate verecūda indignaz se reputās loq̄ dilecto sub p̄tia amicorum ⌊Fuge dilecte mi ⌉ sicut pet⁹. Exi a me dñe vel si altiora sentiam⁹ de ea dicem⁹ hanc rñsionē. ex fiducia ꝓcedere ⁊ p insinuatōez oscula ⁊ amplexum dilecti postulare in petitōne secreti ad altiora secretioraq⁊ loca q̄s sint orti cū amicis. Ita enī prī⁹ optauerat Quis mihi det te fratrē meū sugentē vbera mr̄is meevt inueniā te solum foris ⁊ deosculer te ⁊ nemo me despiciat vel respiciat. sperās a dilecto fugiēte sup mōtes aromatū posse se sursuz trahi amoroso q̄i suspirio blāda susurrauit

af 3

Epithaphiū iohā. Gerson

in amicoꝝ pñtia [Fuge dilecte mi assimilare capree hynnuloq; ceruoꝝ] per alacrē amoris ⁊ sursum agētis hilaritatē [super mōtes aromatū] mōtes eternos a quibus mirabiliter illuminas vbi est secretū solitudinis.serenū luminis cubiculū pacis.latibulū caliginis [in foraminibꝫ petre in cauerna macerie] vbi sunt deserta seculoꝝ ⁊ speciosa deserti regio pacis ⁊ lucis et terra viuentiū deserta inuia ⁊ ina quosa carnalibus/vbi est desideriū collium eternoꝝ vbi loqueris ad cor in multitudie magna dulcedinis amantibꝫ te/absc̄odens eos in abscondito faciei tue a ꝓturbatōe hominū/⁊ in absc̄odito tabernaculi tui a ꝓtradictōne linguaꝝ. Illuc ad extremū tracta ⁊ posita sola cū solo vnica cū vnico quid aliud expectem.quid orem quid insinuem a dignatō nodilecti mei nisi illud ab initio osculetur me osculo oris sui.

¶ Explicit Johānes de Gerson super cantica canticorum.

¶ Frater Johānes prior celestinoꝝ lugdunī de completione hui⁹ operis ⁊ morte fratris sui adiunxit quod sequitur.

Compleuit iste doctor eleuat⁹ hoc opus egregiū sup cantica canticorum apud lugdunuz gallie. Anno dñi. M.cccc.xxix.die sabbati nona mēsis iulij. Duodecima vero die eiusdez mensis anno etatis sue.lxvi.inter verba orationis spiritū deo deuote reddidit.⁊ dulcibꝫ nunc vt pie credit amplexibꝫ ⁊ osculis dilecti spōsi pfruit. De quibꝫ in his vltimis suis canticis tanta ⁊ tam sublimia mira subtilitate ⁊ affect⁹ suauitate.dulci gutture velut olor parata modulat⁹ est. Vale mi dñe ⁊ frater ⁊ vnici tui germani celestini quōdam tibi cari in hoc ceno relicti curam apud dominum piam agere nō desiste.

Epithaphiū magistri Johannis de Gerson.

Vocat ad plāctū/studiū te pisiēse:
Et celebrē gēitū funere plaga frēs
Qui tibi nē rapit pclar⁹ morte Jo Lancellari⁹ in te fuit officio (bānes
Intra tuos natos nō huic sil'em meruere
Cernere/vel quēquā secula nostra parem:
¶ Null⁹ pāgerico mēdaci me puret ista
Latius vt crescat.scribere/fama viri
Huius.teste deo.virt⁹ superauerat omne
Hic calam⁹ laudis/qō sibi ferre valet.
¶ Primitias eui xp̄o dās/indole pura
Jacta senex legit semina messe graui
Ocia deuitans puerilia/tunc puer ipse
Grandis honestatis prodidit indicia
Carnis sorde carens.etatis iter iuuenilis
Transijt hinc lubricū.quo fere quisq; ruit
¶ Oñe sequēs tps/dedit alme theologie
Cuius professor claruit eximius
Cepit enī rectū facere/post recta docere
Ut melius voci consona vita foret
Tinnula vox ei⁹/gestu comitata venusto:
Vera suadebat.celica verba docens
At quotiēs dura ceruix flecti reprobozum
Debuit.insonuit asperiore tono.
¶ Rhetor ⁊ orator miro sermone diserto
Dicta coaptauit moribus in varijs
Doctrina quāt⁹ fuerit.quātū arte pfund⁹
Edita que fecit plurima scripta docent
Scripsit ad oñe gen⁹ mulierū siue virorū
Ad christum via sit quo breuiore modo
Multos p̄terea tractatus/opuscula grata
Condidit.hec moꝝ sunt decus ⁊ speculuz
¶ Sermo tenax veri.ferro penetrātior oi
Semper amicus ei fluxit ab ore suo
Predicat hūc ostās secur⁹ ⁊ absq; timore
Que sibi causa dedit aspera multa pati
Propter eū natale solū linquēs pegrinus
Oris se externis tradidit atq; locis
Vñ a re sumpsit gerson cognomē honestū
Quod si transfertur aduena significat
¶ Talia pricipia meritoꝝ totq; triūphos
Quis finis claudet meta ve qualis erit
Heu mors seua nimis subijt q̄ florida cūs
Cōtriuit vastās/ac cito cōminuit (cta
Tot bona furatur vna qua primat hora
Filum succidens impia parca feroꝝ.
¶ Sz q̄d ago dū te mors crudelē vocitauit
Illi cum potius grandia dona pares
Egit enī morientēs xp̄s/q; porta quietis
Perpetis.atq; fores luminis introitus
Hinc ipsi refero grates q; te spoliauit
Occisusq; tuam pernicietn permit.
¶ Quo fuerit nat⁹ anno vel obit.retinere
In promptu si vis/calculus iste dabit
Annos mille cape xp̄i.centū quater adde
Vicenūm nonum tu simul accipito
Julius orbe suo lucem voluit duodenam
Curarū requies.que sibi grata fuit
Jam sexagenis terris cū liber abiret
Et sextus ferme fluxerat annus ei.
¶ Hūc cāpan⁹ ager gall⁹ dat parisiorū.

Erudijt tellus. emula turba fugat
Ast hūcdū fugeret. fouet germania felix
Fit sibi lugdunum / posterior requies
Quod viuū recipit defuncti sic tenet ossa
Imprecor vt redeat spiritus ad dñm

¶ Aliud

Fortis in eccīa bellator maxime gerson
Armatus gladio / cingis ouile dei
Viuūt scpta tua. quāuis sint ossa sepulta
Omnib exemplar se dāt imitabile doctis

Epithafiū scriptuz

in circūferētia sepulcri in Lugduno in ecclesia scī Pauli et in tabula muro appēsa iuxta arma sua.

Magnū parua tenet ɣtutib vna iohēm
Precellū meritis gerson cognoīe dictū
Parisius sacre pfessor theologie
Claruit eccīe qui cancellarius. anno
Milleno dñi centū ꝯter / atqz vigeno
Nono luce petit superos iulij duodena

Epistola fratris Iohānis de Gerson ordinis celestinoz directa fratri Anselmo eiusdez ordinis super opusculis Johis Cancellarij parisiēsi.

Postulasti sepius amantissime mi frater ī xpō / vt ea tibi cōicarē opuscula que a germano meo dño parisiēsi. cancellario compilata ꝓgnoscimur asserēs te feruētissimo amoris desiderio illoz studiū incūbere. Pareo libēs petitiōi tue. tū qz nil tibi denegare ḡo. tum qz mira ꝓplacētia sicuti creberrime sū expt⁹ / eadez amplecter̄ adeo vt tāta importunitate dēsissimaz occupatōnū qb artar̄ / nō possis abduci / ḡn plīma ex his xpria māu trāscripseris / z auide ruminādo vētri mēorie tenacit ꝓmēdaueris. Crudele ḡ mi fr̄ existimarē / si doctrinā hāc saluberrimā similagineū panē / quē ī diuer̄ tractul̄ / veluti qbusdā cophinis aut sportell̄ recōditū largiter habeo / esurientī tibi z tā auide postulāti nō coīcarē. Proinde nōne sacrilegū ꝓuicerer si hūc doctrie thesaurū quē mihi indignissimo ei⁹ fr̄i / p mea eruditōe / grādi zelo ꝓmēdauit / humo defossuz z abscōditū retinerē Scīa enī et thesaur⁹ abscōdit⁹ q̄ vtilitas i vtriqz. Qua isup rōe lucernā accēsā abscōderē sub modio / q̄ ponēda pot⁹ erat supra cādelabz / vt luceret oīb q̄ ī domo sūt. Hōne etiā saluator nr̄ admonuit Sic luceāt opa vr̄a bōa coz̄ boib / vt glificēt pr̄ez ve strū q̄ ī cel̄ē. Addo qz sic mihi creber⁹ absqz vlla palpāt̄ adulatōis nota testat⁹ ē / z alij qz plūmi vir aliqd studēdo repis qō ampli⁹ fm subiectā matiā tuū dilecter aīm / illūiet pficiatqz h idē certissime ꝓfirmarē ī memet agi / si ñ ꝓtinuo fr̄nal̄ amor suspectū reddere testioniū dicerē. ¶ Quid ḡ nōne pferre volum⁹ hūc nouissimū vl̄ sui sil̄es antiq̄ssimis z scissimis diuie scripte doctoribq qui abyssal̄ sapie z scie fōtes scaturiētes / z ī maximos fluuios excrescētes eccl̄iaz vniuersā irrigarūt z q̄ salubr⁹ ɣbis docuer̄t / vite cō firmauer̄t exēplo miracul̄ creberrimis choruscātes. Quoz eōdē ī elucidatōe diuīe legis / tāt⁹ fuit labor vt ī credibili studio pene plures ediderīt libros / q̄s exiguitas īgenij sequētiū vl̄ legere vl̄ appēdere potuerit. Patuit h ī augu. ī ambro. ī origene cui⁹ rot milia voluminū hieronim⁹ se legisse testat. Absit h absit vt hos relinq̄m⁹ hoz obliui scamur / vt nouis aduenientib veteres doctores piciam⁹ / eos pot⁹ imēsis honoribq attollim⁹ nouis pferim⁹? Hā ipi pculdubio sūt q̄ laborauerūt. z hi nouissimi ī labores eoz introier̄t / illi dētiū robore masticauerūt qō ī meat⁹ fauciū lenit hi trāsgluti⁹t / illi acumie nasal̄ ingenij z tota mēs ānisu cū gr̄a dei radiāte ɣitates altissimas z abscōditas valde pscrutātes / a crimie ozeten⁹ eructauer̄ut / veluti sīqs ex abisso tre pfūdissima suffossis z egestis ingēti conamie ruderib pcio sissima auri vl̄ argēti pōdera sustollat. hi āt sua q̄is opuscl̄a nō aliūde q̄s ex illoz sentētijs sapiēt⁹ ꝓcrētes / q: forte clari⁹ seu politi⁹ locuti sūt / nō aliud egisse vidēt⁹ hoz plurimi / q̄s sīqs rudē z informē seu scabrā metalli massaz / nouit⁹ e minera ꝓductā in splēdētē z gratiozē diuerso limatē genere formaz artificialit⁹ educat. Nemo ḡ nouissim⁹ oz p̄sumat se prioribq ꝓpare. nēo illos vetustate sua ꝓtēnere. Quē admodū ab hac temerita te lōge eē nō dubito fr̄ vnanimis germanū nr̄m / quē loq̄mur sic z dicta z facta ei⁹ oīa testioniū ꝓhibēt. Qui lz inter ceteros hui⁹ felicissimi nr̄i tp̄is / pace oīm dixerī / veluti vas electissimū replet⁹ eēt spū sapie z intellectus / z ob h a me meisq̄ silib sepi⁹ interpellat⁹ fuerit / vt fm talētū sibi creditū de scpturis scris ad informatōez mox nob aliq̄ saltē s no mō disserere vellet / vix tādē ad h adduci potuit / vt extra ea q̄ vl̄ ex iniūcto cācellariat⁹ officio / vl̄ rōe scolastici exercitij ꝓpilare coact⁹ ē pauca opuscl̄a iseri⁹ ānectata sub

af 4

noie ꝓrio voluerit ꝺſcribere. Nam mos ꝙt inde ſibi ſmo fiebat/ aut velut obſurdeſcebat/aut in aliud citꝰ rē ducebat/aut duris ſentētijs nos increpitās dicebat Neſcitis quid petatis. Quanta qualia ve ſuppetūt ad manū ꝓ deuotōis exercitio inſignia ꝓbatiſſimaq; ſctōꝝ doctoꝝ volumia/q̄ oēm vite pfectōem ſalubꝛiter ꝛ ſufficiētiſſime ꝓ docent/nec intendimꝰ. Ecce in ꝓmptu ſūt augu. ſup pſalteriū. Gregoꝛiꝰ ſup iob. caſſianus in collationib ꝛ inſtitutionib patrum/bernardꝰ ſup cantica. Richardus de ꝓ̄j. pꝛiarchis ꝛ de archa myſtica/bernardꝰ iterū ad fratres de mōte dei/hugo de oſſoe/anſelmꝰ in meditationib/auguſtinꝰ iteruꝫ in ꝺſſignib ꝛ ſoliloquijs/ actoꝛ ꝓterea ſūme de virtutib ꝛ vicijs/ actoꝛ de ſpiritu et aīa ꝛ reliqui q̄s plurimi. Quid amplꝰ q̄ritis? quid veteribꝫ nouellos faſtidioſi cumulatis. Faciēdi plures libꝛos nō ē finis in his in moꝛemi. in his exerceaꝫ ſpūs vr̄/hoꝝ in ſtudio vr̄m deſudet ingenīū/nō in curioſis ꝛ ſupuacuis ſubtilitatē quādā mētientib/ que nō implent aīm aut ſatiant/ ſed potius ꝓritū accendūt auribꝫ ꝛ a veritate tandē abducūt. Talia nob dicere ſolitꝰ erat ob q̄ō etiā quaſdā lectōes contra ſtudētiū curioſitatē inferꝰ annotatas diſſeruit. ita ſemꝑ modeſtiſſimi fuit ingenij maioꝛib cedens nō ſua q̄uis ꝓaciter ingerēs quēadmodū de ſymea turpi refert fabula/ quā nō puduit ꝑ ceteris terre beſtijs/ feruꝫ ꝓriū veluti pulcriozē ante ꝺſpectū iouis ferre. Ad hoc argumētaꝫ q̄ plurima per eū dictata/ita neglexit/vt niſi pia quoꝝūdā cura fuiſſent diligētiꝰ recollecta ꝛ trāſcripta neſcio ſi vſq; modo cōpareꝛēt. Patuit hoc in illis ꝓrimis opuſculis exercitij ſui ſcolaſtici/in ſtudio theologie piſieñ. de nuptijs ſapie/que miro iocūdoq; artificio/ q̄ſtū ex aliquib ꝺcipi pōt ſtudio floꝛēti pegit/ ſūpto themate Queſiui ſpōſam mihi eā aſſumere/q̄ tñ vel mala vt aiūt cuſtodia/vel q̄rūdā auida rapina ꝓdita ſunt oīa. Sic nihil ē in būanis opib ſtabile/ nihil duratiūū itaq; debemur moꝛti nos nr̄aq; ait oratius. Sed nec mirādū vt ait aug. ſi caduca cadunt ꝛ mꝛtalia moꝛiūt. Et q̄ſt dixiſſe q̄ſt ſcripſiſſe credēdꝰ eſt apl'us paulꝰ celeſtiū cōſcius ſecretoꝝ/qui ab hierl'm vſq; illiricuꝫ mare totū replenit euāgelio/ ꝛ tñ ex oīb vix ſupſunt q̄tuoꝛdecim epl'e Sileo reliq; quoꝝ nō eſt nūerꝰ. Deſleāt alij ruinas pa/lacioꝝ/laq̄atas domos erutas/de populationes ciuitatuꝫ/abruta caſtra fortiſſima/moꝛtes ſi vis hoim/ ego ſūme plāgendam duco iacturā vel modicam ciuitatis noue hierl'm/ꝺpdita videlicet ꝑclariſſimoꝝ viroꝝ ꝺmētoꝛia/ꝺtinētia verba vite doctrieq; ſaluberrime quib fides catholica gigni poterat ꝛ nutriri/quib inſup roboꝛari velut arꝛ firmiſſima/ edificata cū ꝓpugnacul' cōtra quelibꝫ inimici ſeutētis machinamēta/ꝛ ex talib viuaciſſimis efficaciſſimisq; ſententijs/penetrabilioꝛib oīi gladio accipiti/cōfodi valebat hoſtis ꝛ enecaꝛi. qua ꝓter nō abſq; illiꝰ ſubdola ꝓcuratōne hoc aliq̄ cōtigiſſe credendū eſt/ſicut ecōtrario libꝝ inutiliū ꝛ curioſoꝝ atꝫ ꝓnicioſoꝝ multiplicatio/ que quidē ꝺtra fidei noſtre traditionē tanta ſemꝑ ꝓrupit inuidia vt ꝑ ſe ſuosq; ſatellites/eā fundit⁹ de terra tollere/aut ſaltem diuerſarū hereſuꝫ veluti zizaniozꝝ ſupſeminatōe ꝺfundere voluerit. ſed o plene oīi dolo et nequicia/ nequaq; ita erit vt exiſtimaſti/nunq; obturare poteris fontē aque viue/ ſalientis in vitā eternā/ſi illā interdū turbidā reddideris. Nam licet caduca ſint oīa que ſunt ſub ſole/ vt ait eccleſiaſtes/verbū tñ dñi quod ſup ſolem eſt manet in eternū/ q̄ aſſidue ſpicuas atq; ſuauiſſimas emanat aquas ſapie ſalutaris quaꝝ imperꝰ lenificat ciuitatē dei. Nō ſi quis interroget q̄d ꝓdeſt tanta libꝝ ad libꝛos acumulatio/ ꝛ nouelloꝝ ꝺſcriptio/ cū iam totus oꝛbis plenus eſſe videaꝫ. Patet reſpōſio ꝓmū quidē honeſta occupatio eſt. Scriptura quippe diuina puteus altus eſt cuiꝰ nūq; deficiūt aque/ꝛ quo plꝰ exhauſeris inde ſcaturiēdo ꝺtinue largius tibi refluet. Eſt inſup velut ager vberrimꝰ a quo quātūuis extrahas eo feracioꝛ redibit. Regiones vt ait effrem vno ꝛpe habēt vindemiā/ſcriptura aūt ſacra ſemꝑ affluit doctrina viuificāte. Regio q̄ñ metit amittit grāz/ ꝛ vinea poſtq̄ vindemiata fuerit humiliaꝫ. Scriptura ſacra q̄tidie metit/et ſpice interꝓtationū non deficiūt/quotidie vindemiatur ꝛ bꝛotrionū ſpes nō deſinit. Ergo in hac vinea dñi laboꝛandū eſt aſſiduе/ꝓpoſita ſpe mercedis immēſe. Nam q̄ elucidāt me/ ait ſapia/ vitā eternā poſſidebunt. Demū ponēda eſt veritas ꝓcipue legis diuine in medio tanq̄ pulcruꝫ aliq̄d. Tanq̄ videlicet ꝑfulgidū quoddā lumen bonis amicū ꝛ delectabile/malis aūt odio

sum semp/ q radiante si quid in domo dei decoꝛuꝫ pꝛobatūq; est manifestū fiat/si q̄d autem turpe venenosumq; velut in angulo delitescit palā fiat ꝛ arguat. Omnia enī a luce manifestant ait saluatoꝛ. Ampliꝰ sicut in hominū coꝛpoꝛibꝫ videre est innumeras ꝛ diuersissimas cōplexiones aut cōditiones/sic in animabꝫ pꝛospicere est. Ec ce in coꝛpoꝛali refectione/ vt de ceteris ad pꝛesens taceam/cōueniens sumat exemplū. Cernere est aliquos quos rusticos ꝛ agrestes vocamus/cibis grossissimis vti continue/ꝛ in his delicias cōputare/qui tamen etatem pꝛouectissimaꝫ trahunt. Videbis alios tanta accuratione delicatioꝛa quecq; perquirere/ꝛ in diuersa curiose ferri/vt vix inueniat qui desideriū illoꝝ vel semel libi tum explere perficereq; valeat. Sunt rursus alij cunctis onerosissimi/q̄ velut pestifera peste languentes/ad omne quod apponitur nauseant. et omnia repꝛobantes vt dici assolet/nescīt quid volunt. At alij temperie bonam vbiq; retinentes/et si alternationibꝫ interdū gaudeant/ omnia tamen opposita cū gratiarū actione recipientes/de omnibꝫ edunt ꝛ dum esurie fugent/ et ventrem vt aiunt impleant qualibꝫ non curant. Simile aliquid reperire est in alimento spirituali verbi dei/quod nō equaliter omnibꝫ cōuenit/nec vno modo pascit omnes ꝛ viuificat. Ea pꝛopter sumus paterfamilias/ mensam sacre scripture omni generis dapibus refertissimā nobis apposuit. in qua sic celestium deliciarum copia salutaris eruberat. vt ibi sit quod pfectus comedat/ibi quod paruulus sugat/ibi lacteus potus quo tenera adhuc fideliū nutriatur infantia/ibi solidus cibus/quo roboꝛatoꝛum pꝛofecta iuuentus spiritualia sācte virtutis accipiat incremēta. Postremq; non ignorātur astucie dyaboli/cui mille nocendi artes insunt/ qui in huius etatis senio delirare multos cogit ꝛ vbi palaꝫ seuire non valet/insidiatur interdum pernicioſius in abscondito quasi leo in spelūca sua iude raptoꝛ attrahit pauperē ꝛ adeo in laqueo suo humiliat ꝛ inuoluit vt vix inueniatur quātumuis eruditus ꝛ ingenioſus/qui sciat euoluere. pꝛopterea sicut nouis moꝛboꝝ generibꝫ/nouis remedijs occurrendū est. Ita quersis ad inuentionibꝫ inimici salutaribꝫ assidue doctrinaq; studijs obuiandū. Hac pia ꝓsideratōne pmoti sunt nouissime nōnulli inter qs germanū hūc nūero/quosdā tractaꝫ nouellos cudere. i quibꝫ materias aliūq; ab alijs etiā vētilatas/ pticulaꝫ vel enucleaꝫ/p circūstātiaq; varietate dilucidare conati sūt. Hō eni oīa a pꝛioꝛibꝫ modis oībꝰ tradi vel determinari potuerūt/ꝓter imēsuꝫ chaos circūstātiaq; pticulariū/qs multiplicari sup numerū ꝛ diuersissime variari nullꝰ ignoꝛat. Et quēadmodū nō oībꝰ egris eqliter ꝓplacet i medicis/sic nec ineſt oībꝰ eqlis grā curationū/sed illi pcipue p sanitate capessanda ꝓsulēdi sunt/ qui moꝛboꝝ qlitates vtiq; pscrutātes lōga artis experientia bñ de oībus noꝛūt iudicare. Ita apud medicos spūales ꝓportionabiliꝰ repire est/ vt aliq; etiā nouelloꝝ traditio vel doctrina/pleriſq; placidioꝛ/securioꝛ/ꝛ p circūstātiaq; qlitate accōmodatioꝛ inueniat. Nunc appareat cur hac etate nr̄a plus qs antea/ veritates alique clariꝰ ꝛ iocūdius eluceſcūt/ vt verificetur danielis sentētia/ ptrāsibūt plurimi ꝛ multiplex erit snia. Dū eni ꝓserunt antiq; rū dicta cū sequēnbꝫ ꝛ applicant inuicē oꝛdine ꝓgruo tūc velut in quodā suffusoꝛio/ pferuēs ꝛ acutū ingeniū conflat ꝛ erumpit veritas purissima/eliquāda in coꝛdibꝫ pioꝝ. Nemo q̄ quipēdendo dicat nihil a moꝺernis recipio/quoꝝ auctoꝛitas nō ꝓponderat/q̄ dictis facta nō cōpēsāt nec moꝛibꝫ eoꝝ pfessioni ꝓgruis adoꝛnanē/ vel miraculis clarēt/sed i pluribꝫ vita soꝛdet ꝛ hoꝛrida ē. Haꝫ licet pcbdoloꝛ multos lugeat ecclesia tales tāq; degeneres ꝛ pditōis filios sūt nihilominꝰ alij potētes ope ꝛ fmōe/qs alicuiꝰ donis gr̄e sue dotauit deꝰ vt luceāt i domo dei sic splēdoꝛ firmamēti/ꝛ sic stelle in ꝓpetuas etnitates. In q̄ꝝ nūero ꝛ oꝛdine si germanū quē loq̄mur deputauero nl̄li iniuriosus ero. Eiꝰ traditō ꝛ doctrīa/fidēt affirmo/luculētissima atq; pbatissima semper extitit/nec vlliꝰ erroꝛis aspgine fedata/ quā gratioꝛēꝛ efficacioꝛē reddit moꝝ sp exꝑta pbitas/ꝛ honestissima vite ꝓuersatio. Assecutꝰ doctrinā ꝛ moꝛibꝫ pijs adoꝛnatꝰ/ bonos iure caluit tolerauit malos veritatē promouit erroꝛes est pſecutus. ꝛ bonū cōe grandi zelo pſecutus que pacis sunt requirēs pacē in pncipio ꝛ in fine semp optans patuit hoc nouissime in sacro cōstantien. cōcilio in q̄ quidē tū noie karoli frācoꝝ regis illustrissimi ꝛ vniuersitatꝫ pisien. q̄ꝝ solēnis ambasiatoꝛ erat. tuꝫ noie ꝓpio totis

viribꝫ laborauit/ne id ipm ꝯciliū qꝫ p pacis adeptōe/ꝛ hereſuꝫ extirpatōe adunatū erat/ſubdola hoſtis malicia/diſſoluꝫ iri ꝯtingeret/ꝛ infructuoſum abiret/fuiſſetq; nouiſſimꝰ erroꝛ peioꝛ priore. De hoc extāt egregia ipius opuſcula/illic palā cōciona/ta. Poſtremo aduerſus peſtiferas hereſes quātos latrātꝰ moꝛe fedeliſſimi ꝛ vigilātiſ/ſimi canis ediderit/ vel hec ſola res indi/ciū eſt/q veritatis tuēde cauſa/domo/pria ciuitate/cognatis/amicis/dignitatibꝫ/ re/busq; ꝓpꝛijs priuatus eſt ꝛ ex illis ꝓpulſus ac innumeris inſidijs expertus. Propter ea refugiū aliqđ/ad tempꝰ ſibi coaptauit In hac pclara lugdunēſi ciuitate. in qua iā fe/re p quadrienniū demoꝛatꝰ eſt/ vitam quie tiſſimā ducens. ꝛ tam ſolitariā/ vt vnum ex heremicolis crederes/ niſi q deſerti receſ/ſuꝫ nōdum petijt/ſed habitat in medio po pulī ſui mirantibꝫ multis ꝛ inquirētibus. Quid hic agit tā ſolitarius? Cur ad pub/licū non ꝓcedit? Cur nō it ſedatū hominū iurgia/que taꝫ acriter vbiq; debachant vt quid pditio hec? Sed quid agit inquiunt. multū aio p omnē modū. Primo quidem intrante ad ſe in domū ſuā/ poccurrit illico lera decoꝛaq; facie ſapientia/ quā a iuuētu te queſiuit ſibi ſponſam aſſumere/ibi cum ea requieſcit ꝛ ſermocinat tota die/ q ſi vi/derit cū vel ad modicū triſtem ꝛ anxiū/ nō ceſſat blandicijs delinire/donec ꝯſolatū re linquat. Non enī habet amaritudinē con/uerſatio eius/nec tediū cōuictus illius ſed leticiaꝫ ꝛ gaudiuꝫ. Dehinc ne putes ipm ita parieti vanguſte celle coartari vt foꝛas egredi nō liceat/ extendit ſepius dū licet af fectiones in omnes fines terre/ꝛ in mari lō ge/ꝛ pagratis tantis regionibꝫ ac ꝯſpectis oculo rōnis varijs hoim ſtatibꝫ nunc pꝛo/ſperis/nunc aduerſis/coaptat aīm vnicui q; put exiguitas valet oibꝫ oīa factus/ mō per gr̄arū actiones illis applaudendo/ mō pijs oꝛonibꝫ illos adiuuādo/ bas exhortā do/illis cōpatiendo. Inter hec nō crederes quātis lacrimaꝫ pfluuijs ab intimo coꝛ/dis pruentibꝫ deflet miſerabilē cladem nū q; dignis planctibꝫ ad equendaꝫ pclariſſi/mi francie regni/ qđ inteſtinis ꝛ ciuilibus bellis dirūpitur atrociter ꝛ vaſtatur/ꝛ pda hoſtibꝫ paret/ qđ quidē inuictiſſimū pdu/raſſet/ſi ꝯcoꝛdie fedus in eo māſiſſet illiba tum Ibi pchdoloꝛ tumultuaſ puer contra ſenē/ꝛ ignobilis contra nobilē/illic vulgꝰ indoctū varios rectoꝛes ſequēs miſerā in vertiginē rotaſ aſſidue. Hemit inſup a ma riſſime cū altero ieremia/videns ꝯtritionē populi ſui/ꝛ laborē ꝛ ꝺictōeꝫ in regali pa/lieñ. ciuitate q nup erat vrbs pfecti decoꝛ gaudiū vniuerſe tre. Talibꝫ ſuſpirijs ꝛ ſin gultibꝫ/tumidū coꝛ eroneras/ ſcedet ſolitaꝫ rius ꝛ tacet qñ dies mali ſunt/et pſtolaſ cū ſilentio ſalutare dei/ſi forte ſit ſpes/ſi veni/at tempꝰ miſerēdi eius/ꝛ pulera paꝛ longaꝰ effugata/redeat aliqñ iocundioꝛ. Ob hoc iuge ſacrificiū noſtre redemptōis in altari nō ceſſat offerre/rogans in ſpū humilitaſ ꝛ aīo ꝯtrito vt in ſeruis ſuis iterū ꝓpicietur dñs/ꝛ populū ſuū ꝯtinuis tribulationibꝫ laborantē benignꝰ reſpirare cōcedat. Am/plius dum libero mētis volatū in ſupioꝛa domus placet aſcēdere/leuat ſe ſupꝛa ſeriē conſpicit eminꝰ late patentes etheris pla/gas/arctumq; terraruꝫ ſitum/ibi videt ce/los celoꝝ opa digitoꝝ dei/lunam ꝛ ſtellas quē fundauit ſapientia/pulcrū equidē ſpe ctaculū. Qđ ſi pſenſerit aurā vel tenuē hu/mane vanitaſ alicūde pflare/ꝛ ruinā mia/ri/moꝛ ad alto deſiliens/ſeſe in ima recipit et in tuto locat/aut ſi moliēte ſeuiſſimi ho/ſtis nequicia/contra ſe quicq; aduerſi vide rit intētari/illico moꝛe ſpūalis crinacij/to/tum ſe in ſe curuādo recolligit/ꝛ ponit pe/tram refugiū ſuū. ibi abſcondit in abſcōdi to faciei dei a cōturbatōe hoim ꝛ tēpeſtate ſecuro munitꝰ vallo quo graſſanti ſtulticie aſpirare fas non ſit. Tūc ſobꝛia mētis leti cia decātare cū ꝓpha licet Oculi mei ſemp ad dñm/qm ipe euellet de laqo pedes meꝝ os. Et itez meditatio coꝛdis mei in ꝯſpe/ctu tuo ſemp dñe adiutoꝛ meꝰ ꝛ redemptoꝛ meꝰ. Non igit putes illū datā quietē male exequi/ꝛ inerti ocio tota die toꝛpeſcere/qñ quidē nec ipius diei decurſus interdū ſuf/ficit ad explēda que ſalubꝛiter ſuggerit ani mus/etiam nocti ſepius detrahenduꝫ eſt. et in tempeſta noctis hoꝛa. nūc prima/nūc ſecunda/aut tertia vigilia noctis/ nōnun/q; media nocte ſurgendū ad confitendum nomini domini. Inter hec neceſſe eſt edu/lium coꝛpoꝛi miſtrare deinde ſomno mo/deranter indulgere/artus ſolutos vt quies reddat laboꝛis vſui/mentemq; feſſam alle uet. Num tibi videtur ſapienter vitā inſti/tuiſſe? Ih nunc ꝛ ipſum maris huiꝰ proceſ/loſi piculis rurſum expone. Nōne conſul/tius eſt delectari in domino ꝛ vacare bone

menti/totisq; conatibꝫ adipiscende vite p petue opam dare/ q̄ quotidie frustra niti/ t nitēdo nō nisi odiū querere/qū puersi difficile corrigunt/t stultoꝝ infinit⁹ est numerus. ¶ Addo q̄ sicut ipe mihi sepi⁹ testat⁹ est/nūq̄ q̄ntū memit/tāta pacē cordis alacritate pfruit⁹ est/vt hoc aliquāto tpis intervallo quo pl⁹ acriter in eū iam sexagenariū desevit inimic⁹/t varijs tribulationibꝫ est ventilat⁹. Sic veraciter enūciauit q̄ ait mala que nos hic p̄mūt/ad deū ire cōpellūt/t ꝓba testat in tribulatōe sibi multiplicita deo dilatatū esse. Hoc modo etiāz pſecutiones/ingensq; furia mūdi/hunc longi⁹ ꝓpellentes/t vt sic dicā intra se restringētes quadā antiparistasi spūali feruētius eū in amorē dei/t odiū seculi intenderūt/t vicecomis pulcriorē t splendidiorē reddiderūt. Quapropter etiā gloriabūdus in dño mihi dixit/aliquādo sentire ingeniū clarius et vivacius in esse nunc sibi q̄z vnq̄z antea. ¶ Hec mirū cū dicit sapiens Scribe sapientiam in tpe ocij/t qui minorat negotiū capiet eā. Ob hoc etiā egregia scripsit opuscula/que dū mihi nup coīcauit tā avide plegi vt illoꝝ doctrina veluti vino meracissimo debriatus fuerim. O proq; sepi⁹ amantissime mi frater anselme/tibi quasi amico meo rivali poculū ex his tribuere. Sed lōga regionū distantia qua corpe nō animo sepamur/hoc ad tempus vetat. Propterea annui vt hec ipsa que nouissime vel antea cōposuit isdem german⁹/in tabula quadā annotare curarē/p quā possis vel que iā accepisti/vel que tibi adhuc desunt agnoscere Simul t in hoc obsequi cordialiter volens venerabilibꝫ ac deuotissimis patribꝫ meis/fratribꝫ maioris carthusie/annotatōnē hāc affectu grādi postulātibꝫ/quibꝫ ꝓpositū mihi semp est totis viribꝫ ꝓplacere/sperans illoꝝ suffragijs apud deū nō modice subleuari. Nō aūt eo tpe vel ordine quo pacta sunt ordinaui oīa/ sed put occurrerūt memorie. Ceterū qualitas materiaꝝ poterit vel ex themate/ vel ex tenore rubrice/ et maxime op⁹ ipm si affuerit legēdo cognosci. Vale in xpo ihu frat vnanimis mei memor. Et circūuagātes maris hui⁹ tēpestuosi ꝓcellas aspiciens/equanimi mēte cū patientia sustine/in qua sola possidem⁹ aīas. Scriptū lugduni in monasterio nr̄o celestinoꝝ Anno dñi millesimo quadringentesimo.xxiij.mense maij ꝛc̄.

Sequitur annotatio opusculoꝝ Johānis cancellarij pisien̄ quorū multa depierunt de multis incertū est si t vbi supfuit ꝛc̄.

Collatio in primo cursu theologie parisi⁹ in regali collegio navarre/t ꝓsequēt⁹ in scōo ac deinceps in quadriptito libro sentētiarū t tandē in magisterio anno etatis ei⁹ circiter.xxxij.sumpto semp hoc themate q̄s sivi sponsam mihi eā assumere/sub metbafora nuptiaꝝ theologi cū sapientia/in modus dyalogi/p prosas t metra more boetij de ꝓsolatione mixtim ꝓcedēdo.

¶ Lectōes mgr̄ales. sup euāgeliū sc̄z marcū Egrediebant ad eū ierosolimite vniversi.

¶ Lectio vna de duplici logica quarū vna ē pro speculatiuis scientijs/ alia p moralibꝫ que rethorica noīat/ vbi de duplici vi locutionis agit Et erat Jobes veritus ex pilis camelorum.

¶ Due lectiones vna de nō esu carniū/ quaz ad fratres carthusien̄. destinauit/ t incipit Egregio viro Johi/altera de distinctione verarū reuelationū a falsis/quā fratribꝫ celestinis trāsmisit t incipit Nup vnam.

¶ Item potest ꝓvenienter ānecti huic lectōni opusculū aliud ab eodē cōpilatū de ꝓbatōne spirituū/ t incipit ꝓbate spūs Ego baptisani vos aqua.

¶ Multe lectōes specialiter sex que redacte sunt in modū tractat⁹/cui⁹ titulus est de vita spūali aīe/penitemī t credite euangelio Reuerēde in xpo pr̄. ¶ Multe lectōes de varijs materijs inter q̄s vna ē de theologia mystica speculative tradita/t incipit astrixit me ꝓmissio altera de theologia practice tradita/incipit tractantes. ¶ Item si bis duabꝫ lectionibꝫ addat⁹ vn⁹ tractat⁹ de passionibꝫ quē postea edidit/ t incipit passionū origines ꝓdest/erit op⁹ ꝓpletū t vn⁹ libell⁹ de tribꝫ. ¶ Itē sup eadē ꝓticula penitemī due lectōes ꝓtra curiositatē studentiū Item q̄dā epl̄e de hac materia ad mgr̄os studētes in theologia i collegio navarre.

¶ Item opusculū de pfectōne t moderamine religiōis ad carthusien̄ Bēa vobis ꝑpax.

¶ Item ad fratres celestinos opusculū ō solicitudine eccl'iastico⁹. Nolite soliciti esse.

¶ Item opusculū ad frēs celestinos t carthusien̄. de laude scriptoꝝ scrutari scripturas.

¶ Item libellus de corde continens plures

Annotatio opusculorū Jo. Ger.

partes/de meditatione cordis/de simplificatione cordis/de directione cordis ⁊ de p fectione cordis/meditatio cordis mei.

Item libellus de tenore nostre legis vel de decem preceptis translatus in latinuz. Reuerende in xpo pater.

Item regule mādatoꝝ agam⁹ nūc interim

Item opusculū ad rectores puerorū Sinite parvulos venire ad me.

Item liber qui dicitur monotesseron quasi vnum ex quatuor in quo egregie fit adunatio ⁊ concordia quatuor euangeliorum et incipit vnum ex quatuor cōponere.

Item libellus qui dicitur iosephina metrice cōpilatus in quo etiam continet opusculum de virginali cōiugio iusti ioseph ⁊ marie in prosa/fontem suauerunt.

Item opusculum de preparatione ad missam dubitaui frequenter.

Item aliud de cognitione castitatis q̄ pōt cōueniēter pdicto ānecti Scripsi sup ⁊c.

Item libellus de gradib⁹ veritatum sacre scripture declaratio cōpendiosa.

Item de probatione doctrinarum.

Item egregius liber de consolatione theologie per modum dyalogi metro et prosa constans. quecūq; scripta sunt.

Item dyalogus apologeticus eius collocutores sunt volucer ⁊ monicus, put in p̄cedenti seruatū est/⁊ cōueniēter adiūgi potest pdicto libro vt sit vnus/rem inquiris.

Item triceloquium astrologie theologisare sapientiam a domino deo est.

Item opusculem ad confessorem regis p̄ instructione ipius claro ⁊ erudito viro.

Item opusculū de quibusdā scrupulis tpe scismatis ecclesie ad tollendū quorūdā.

Item trilog⁹ in materia ecclie sepe nūero:

Item ꝓpositio facta coram petro de luna ex parte vniuersitatis parisieñ. pro restrictione obedientie/benedic hereditati tue.

Item sermo coram eo in die circūcisionis apparuit gratia dei.

Item opusculum de vnitate ecclesie cōpositum tpe quo celebrandū erat concilīū pisanum vnitatis ecclesiastice tractatoribꝫ.

Item ꝓpositio coram anglicis ex pte vniuersitatis parisienſ instanti predicto concilio pisano congregabūtur filij israbel et iuda pariter.

Item egregi⁹ liber ō potestate ecclesiastica

Item libellus de de auferibilitate spōsi ab ecclesia/veniēt aūt dies cū auferet spōsus,

Item de statu pape ⁊ minorum prelatorū par quā omnes.

Item opusculum de concupiscendo prelaturam cui annectitur aliud contra statum pompaticū prelatorum.

Item epistola ad magistrū vincentiū ordinis predicatorū contra sectam se flagantium. tanta de virtutibus tuis.

Item determinatio questionis an liceat a papa appellare vbi ponuntur etiā articuli theologice cōpositi contra petrum de luna Queritᵗ vtrum hec assertio sit catholica.

Item volumen in quo cōtinentur plures sermones eius in concilio constantiensi/ ambulate dum lucem habetis

Item volumen in quo continētur multa scripta eius contra ꝓpositionē magistri iohannis pui/occasione erroris contra illud preceptum Non occides.

Item opusculū contra errorē de coīcando laycos sub vtraq; specie Oblatur⁹ iuxta.

Item libellus qui dicitur de canticis/beati qui audiunt.

Item tractatus vtilis de contractibus.

Item volumen in quo continentur multi sermones eius ad clerum specialiter in vniuersitate parisieñ.

Item volumen in quo recolligūtur multa breuia per ipsuz edita de diuersis materijs vt patet in tabula/⁊ potest intitulari/multa breuia ⁊ vtilia a cācellario parisieñ.

Item opusculum quod dicitur cantica pegrini in metro incipit Eheu purgent in quo continetur breue testamentū peregrini in prosa incipiens/sicut homo qui.

Item dyalogus de quolibet.

Sequit annotatio opusculoꝝ eiⁿ gallico Volumē in q̄ ꝯtinentᵗ fmōes eiⁿ ad pplm

Item tractatus de monte cōtemplationis ad quinq; sorores eius in celibatu cōuiuētes apud remis metropolim gallie

Item de decem preceptis.

Item aliⁿ tractatⁿ de mēdicitate spūali sub duplici tractatu ⁊ īmorē dyalogi fm speculatiuā ⁊ practicā cⁿ initiū ē mapaurema mise

Itē ad easdē sorores de tētatōib⁹. (rabile

Item ad easdez de distinctione peccatoris mortaliū a venialib⁹/qui vien cōsidere.

Item fmo de passione dñi/ad deū vadit

Item opusculū ō romāciū de rosa. (pax

Item ꝓpositō coram fge viuat rex. ⁊ alia veiet

Itē libellⁿ in q̄ recollecta sūt mlta breuia ⁊ vtilia ab eodē ꝓposita vt ptz in tabula.

Subscribũtur per me iacobũ de ciresio tituli quorundã opuſculoꝝ dñi mei dñi Johis cãcellarij pariſienſ. cũ q̃busdã ãnotationibꝫ p dño oſwaldo de domo maioris carthusie vbi iam ps posita est. ¶ Tractat⁹ de nõ esu carniũ parisi⁹ legẽdo ꝯposit⁹ añ annos dñi. 83. cccc. ¶ Tractus de distinctõne reuelationũ circa idẽ temp⁹ lectus. ¶ Tractat⁹ de pbatõe spirituũ in constãtia post longe ꝯpositus. ¶ Tractat⁹ sup magnificat ꝯtinẽs multos pticulares tractat⁹ ꝯposit⁹ lugduni sic̃ apparet ex tenore eius. ¶ Precipu⁹ inter pticulares tractat⁹ apparet sibi non⁹ sup illo ỽ siculo esuriẽtes. Placeret vt multiplicarẽ seorsuz cũ additionibꝫ duoꝝ aut triũ opuſculoꝝ vnũ ẽ ȝtra boemos de nõ coicando laycos sub spẽ sanguinis. Aliud est de preparatõe ad missam sub. x. ꝯsideratõibꝫ pridem ꝯpositũ ad scienduz q̃liter t quousq̃ pollutio nocturna celebratõz impediret ỏ necessitate. Tertiũ addi posset de symonia videlicet si t qñ celebare missas p pecunia sit symoniacũ. ¶ Tractat⁹ alius est seorsuz de ꝯsolatõne theologie ꝯposit⁹ in almania post ꝯciliũ ꝯstãtie/imitaꝝ sed a lõge boetiũ sicut fatebaꝝ/t eũ supponebat. ¶ Tractatus heroicis ỽsibꝫ de laude iusti ioseph virginalis sponsi marie/circa idẽ temp⁹ edit⁹ alme ioseph pr̃iarcha sacer. ¶ Collectoriũ quorũdã centilogioꝝ de diuersis materijs de quibꝫ aliq̃ fit mẽtio in grãdi tractatu seu libro vel collectorio de magnificat. Et in speciali iungit tractat⁹ principalis de ỽbo t hymno glie p itellectu ꝯsũmato fm. theologiã mysticã versiculi isti⁹/glia pr̃i t filio Tandẽ p monimẽto vacue senectutis sue ꝯformiter ad ãnos disciplinaris exercitatõnis in pueritia/ꝯpositũ est opus metricuz sup magnificat/versibꝫ exametris t pẽtha mẽtris/hoc ẽ carmie elegiaco. p multa versuũ millenaria/magis ad ꝓprij ingenij resolutõz circa materias difficiles t apices theologie maxime p anagogiã quã vt docerenꝝ indocti q̃uis inspectio t studiũ cũ modestia nõ nocebũt cupidis quibuscũq̃ q̃ fm pietatẽ est veritatis. ¶ Proinde sũt in p̃noiatis t alijs opuſculis/ plurima p varietate legendũ documẽta/ quoꝝ maxima ps ẽ p vacare volentibꝫ t valentibꝫ ociose ꝯtẽplationi tam fm intellectũ ꝯformiter ad pbicam t scholasticã theologiã/q̃ fm aspectũ iuxta mysticã t christianã theologiã/q̃ sol⁹ docuit spũs sanctus p os pauli t scripturas dionysij/quales in vnũ iũgere t cõcordare pcipua fuit actoris intẽtõ p̃noiati. ¶ Quo circa si fuerint inuente/quedã doctrine nimis abhorribiles vel extranee p simplicibꝫ religiosis t occupatis penit⁹ in regularibꝫ t exterioribus disciplinis/poterũt ille placẽtes t vtiles esse ceteris vel secularibꝫ vl' scolastic'/ vl' monastic'/ q̃bꝫ ociũ q̃rẽde ỽitatis cũ exercitio studioso a iuuẽtute mai⁹ ineſt. Deniq̃ mẽsa ferculꝰ habũdas ẽ t agere plãtul' assumat vnusq̃sq̃ qõ sibi visũ fuerit ad aptãdũ facta coicatõe fr̃nali sine liuore vel repoze. Deniq̃ vult petit t rogat idẽ iohes cãcellari⁹/ q̃ absq̃ difficultate vl' scrupulo venerãdi p̃res t frẽs carissimi ỏ ordie celestioꝝ ĩ auinioñ. cõicet puer simpl'r t libere oia t silia opuscla sua/ q̃ apõ eos sũt hõrãdis p̃ribꝫ t dñis de domo maioze carthusie aut ad mãdatũ eoꝝ cũ bona fide restituẽdi tpe t loco put coicatõnis q̃litas exegerit citi⁹ aut tardi⁹ restituẽdi put intẽdit significare idẽ. d. c. t iam significauit. Et sit eisdẽ celestis p testionio sufficiẽti scedula manu sua subscripta. Anno. M. cccc. xix. aprilis.

Venerabili p̃ri fr̃i Johi de gerson ꝯri celestioꝝ lugd'n̄. ĩ oĩbꝫ singularissio. ¶ Venerabil' p̃r recõmẽdatõe p̃missa ĩ eo q̃ abstergit oẽm lacrimã ab oc'lis suoꝝ margaritaz hic nup ĩ eccl'ia eminẽti⁹ rutilãtẽ in vigilia margarete ỽgis ei⁹ gl'iose hospitis describitis migrasse/margarita eẽ ꝯcupierat dũ adhuc tenera t iuuenili carne tegerek/ t margaritã inueniẽs vẽdidit oĩa q̃ i carnis desiderijs habuit vel hr̃e potuit vt emeret agꝝ illũ cui⁹ iã pie credim⁹ eũ btm̃ eẽ possessorẽ altera si ñ fallor reꝓmissio p̃riarche nr̃o abrahe facta a deo venerabil' p̃r vob ꝯcessa est/ ille nãq̃ deo p̃ri carnẽ suã i vnico filio ymolãs/angeluz ne iugulũ filij admitteret inuenit/ vos ỽo deo sil'r p̃ri oĩpotẽti carnẽ p priã i vnico germano ꝯmitto inq̃t te oĩpoti deo carissime frat' ne iugulũ sathane inueniret angelũ pie credo deũ inuenit/ t eũ alta margarita ỽgie ei⁹ patrona t hospite lucidas sedes accepit. ꝯueniebat nãq̃ mẽs ei⁹ deuota margarite ỽginis votis/ illa draconẽ vicit/ t crepuit victus. Iste sil'r vicit tortuosuz serpentẽ/ t ab eo supat⁹ remãsit ꝯfusus/illa crudelitatẽ olibrij superauit. Iste olibrias vestes vt legalẽ sequar sapientiaz

oīno desperit. Nouerat enī plene nr̄ pius pater/ q̄ qui molliby vestiunt̄ in domiby regum sunt/ dixisseq̄ libeat post tantos seculi hui⁹ honores/ vbi prim⁹ pater alme vniuersitatis pisien̄. re t noīe ac merito existebat/ que int̄ ceteras vniuersitates sic̄ sydus radiat matutinū/ vbi tantis rerū copijs et beneficio q̄ valoribꝫ abundabat p veritate longū passum exiliū/ etiā interdū in ligua q̄ nō nouerat apostolica fretus doctrina/ sciuisse simul abūdare t indigere/ vicisseq̄ vicia t seruisse virtutes/ ꝓfutasse hereses/ t exaltasse veritates/ in xp̄icꝫ gloriosa cōfessione t sua pegrinatōe deuote obijsse/ martyrio nō carere/ multos nāq̄ sanctos legimus t in catbologo martyrū describimus qui soli passi sunt exilia/ q̄ si lucidas sedes accipiens ꝺciuis celestis effectus est/ quia gaudiū est angelis de loco p̄uaricationum aias ex carne assumi sue ciuitatis cōsortes. vos p̄ater venerēde qui re et noīe celestin⁹ estis/ t cui⁹ cōuersatio in celis est/ nō dicaꝫ gaudij panē qui corroborat t ꝓfirmat cor hominis cū fletu miscere/ sed fletus in gaudia t risus oīno commutare debetis. Nec illa vos moueat semp colende pater rō/ q̄ nodosas dissoluebat questiones/ t in hoc vobiscū ꝺueniā q̄ post se nō reliquit simile sibi/ sed in agro semp p̄ficiens dñico/ incessabili calamo scribens posteris ambiguitates plūmas submouit/ scripta sua revoluentiū mentes eleuauit/ t p acumē sui eminentis ingenij tenebras fugauit. Su⁹ vticꝫ erā/ t qō viuā vobis placebo/ ipo autore qui oīm est salus/ in quo bene et diu vos valere popto. Scriptuꝫ ternandi die xvij. Julij. A. archiep̄s lugdunensis.

Finiunt opera cancellarij parisiēsis doctoris christianissimi magistri Johānis de gerson. que vt frugē lectori vberrimā ferant/ emendatissima lima castigata fuere. Anno domi. M. ccc. lxxxviij. Idus vero mensis Septembris octauo.

K. B. HOFBIBLIOTHEK KARLSRUHE

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

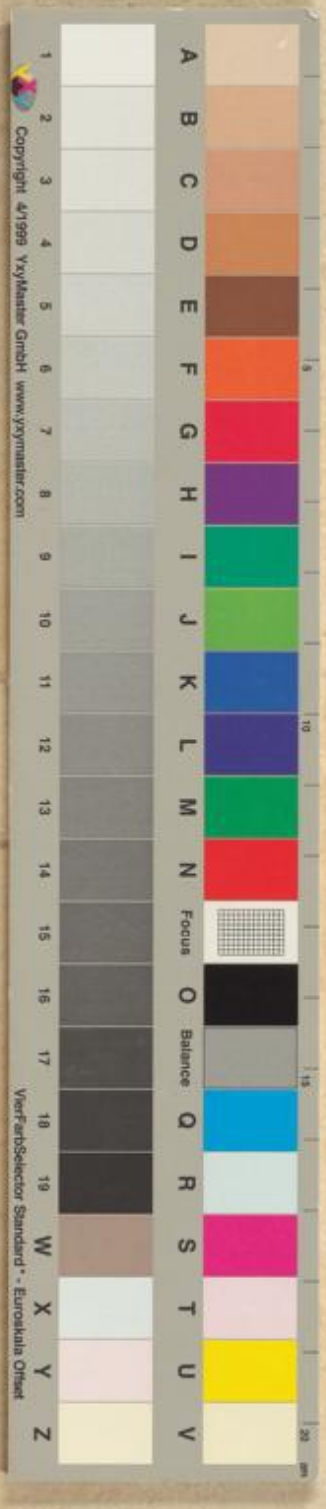

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg